THUCYDIDIS

DE

ELLO PELOPONNESIACO

LIBRI OCTO

AD

PTIMORUM LIBRORUM FIDEM, EX VETERUM NOTA-
IONIBUS, RECENTIORUM OBSERVATIONIBUS RE-
ENSUIT, ARGUMENTIS ET ADNOTATIONE PERPETUA
ILLUSTRAVIT, INDICES ET TABULAS CHRONOLOGICAS

ADIECIT

TQUE DE VITA AUCTORIS PRAEFATUS EST

FRANCISCUS GOELLER

DR. PHILOS. PROF. GYMN. COLON. AD RHEN.

VOL. II.

LIBRI V—VIII.

CCESSIT TOPOGRAPHIA SYRACUSARUM AERI INCISA.

LIPSIAE

IN LIBRARIA CAROLI CNOBLOCH

MDCCCXXVI.

ARGUMENTUM

LIBRI V.

Annuae inter Lacedaemonios Athenienseaque induciae finitae, Delios Athenienses ex insula sua eiecerunt 1. Cleon Atheniensis dux Toronen Galepsumque capit: ad Amphipolin a Brasida proelio devincitur, in eo uterque dux cecidit 6. 10. Post haec fessi utrinque cladibus Lacedaemonii et Athenienses pacem fecerunt 18. Cum in Thracia non statim omnia ex pacto Atheniensibus tradi possent, sociique Lacedaemoniorum nonnulli pacem abnuissent; Lacedaemonii vel foedus cum Atheniensibus inierunt 23. Corinthii Argivos ad societatem cum omnibus, quae vellent, liberis civitatibus ineundam incitant et persuadent iisdem tum temporis florentibus, ut praeter Lacedaemonios et Athenienses quamlibet civitatem ad societatem suam admittant. Primi Mantinenses ad Argivos se conferunt, ut contra Lacedaemonios eam Arcadiae partem, quam per belli Peloponnesiaci priores annos sibi subiecerant, defendant. Deinde pleraeque Peloponnesiae civitates illorum exemplum secutae, eosque plus sapere putantes, multae vero etiam Lacedaemonios odio habentes, ad Argivos transiere 29. Statim et Elei cum Corinthiis et mox cum Argivis societatem ineunt et ipsi Corinthii cum Argivis; item Chalcidenses in Thracia. Boeoti tamen et Megarenses quiescunt 31. Scionam Athenienses capiunt 32. Corinthii et Argivi frustra Tegeatas ad bellum cum Lacedaemoniis compellunt; nec propensiores ad suam societatem Boeotos habent. Ex Ephoris recentibus duo, foederi inito adversarii, clam tentant Boeotorum legatos, ut cum Boeotis Argivos concilient Spartanis. Ac iam inter Boeotarchos et Argivos, his hortantibus, illis et ipsis cupientibus, convenerat. Cum autem Boeotarchi consilium cum Argivis paciscendi ad quatuor Boeotorum concilia retulissent, hi metu Lacedaemoniorum refragantur,

scilicet ignorantes, quae illi duo Ephori cum ipsorum legatis communicaverant. Ita res tota irrita facta 38. Boeoti inita cum Lacedaemoniis societate, Panactum his tradendam evertunt. Qua re permoti Argivi, cum Lacedaemonios cum Tegeatis, Boeotis et Atheniensibus iunctos arbitrarentur, et omni se auxilio destitutos, ad Lacedaemonios mittere properant, qui foedus icerent. Lacedaemonii postremo latam ab Argivis conditionem concedunt, ut utrisque de agro Cynurio controverso contendere, provocatione facta, liceret; ne tamen victor fines alterius in persequendo transiret 41. Cum ex pacto Lacedaemonii bello captos a Boeotis et Panactum ab iisdem eversam traderent Atheniensibus, hi indignati, quod foederis leges ab illis male servatas putarent, legatos cum asperiore responso demiserunt. Interim Athenis Alcibiades Athenienses contra Lacedaemonios, ut infideles et infestos, irritat, et clam Argos mittit, qui Argivos et Eleos et Mantinenses ad societatem cum Atheniensibus invitent. Argivi statim cum Eleis et Mantinensibus legatos Athenas mittunt, itidemque Lacedaemonii, qui et prohibeant illam societatem et Pylum pro Panacto reposcant, factamque cum Boeotis societatem excusent. Hos apud populum Alcibiades criminatur. Nicia suadente, ipse cum aliis legatis Spartam mittitur, qui de foedere cum Boeotis separatim facto conqueratur, et postulet, ut illud foedus, nisi Boeoti cum Atheniensibus quoque pacisci vellent, missum faciant; sin minus, et ipsos Athenienses cum Argivis foedus esse icturos. Spartani cum in sententia perstarent, Athenienses cum Argivis eorumque sociis foedus et societatem pangunt; Corinthii in prioribus cum Argivis foederibus acquiescentes huius societatis participes esse noluerunt, sed magis ad Lacedaemonios iterum animum converterunt 48. Eleorum cum Spartanis de ludis Olympicis rixae 50. Boeoti Heracleam in Trachinia occupant 52. Bellum inter Epidaurios et Argivos ortum, Alcibiade concitante. Argivi cum Atheniensibus, Mantinensibus et Eleis Orchomenum capiunt, Tegeam oppugnant 61. 65. Eo moti Lacedaemonii, exercitu educto, Argivos sociosque ad Mantineam magna pugna devicerunt 69. Argivos ad pacem societatemque faciendam adegerunt 77. Lacedaemonii et Argivi cum Thraciae populis et cum Perdicca contra Athenienses societates inire student et ab his petunt, ut ex Epidauria cedant. Quod postea factum est. Etiam Mantinenses cum Lacedaemoniis paciscuntur. Lacedaemonii Sicyone et Argis oligarchiam constituunt 81. Mox vi pulsis optimatibus plebs Argivorum ad Atheniensium societatem revertit 82. Melum Athenienses obsessam expugnarunt 84.

Archidamium bellum pax Niciae finivit, de qua vide Thucydidem V, 16. et seqq. Plut. Vit. Niciae cap. 9. Vit. Alcibiad. c. 14. Aristoph. Pac. 269. 280. Schol. ad Aristoph. Equites 790. Pac. 466. 480. 1050. Diodor. XII, 74. Quod sequebatur bellum, *Decelicum* appellabant, *τὸν ἐκ Δεκελείας πόλεμον* apud Thucyd. VII, 27. *Δεκελεικὸν πόλεμον* Isocrat. de pac. 14. Demosth. pro Cor. XXVIII, 3. *Bekk.* Wessel. ad Diodor. XIII, 9. Harpocration: *Δεκελεικός, Πελοποννησιακὸς πόλεμος, ἀπὸ μέρους τοῦ τελευταίου*, quam glossam repetunt Anecd. Bekk. I. p. 234. sed confusam: *Δεκελεικὸν πόλεμον· Δεκελεικὸν πόλεμον λέγουσι τὸν Πελοποννησιακόν. τὸν αὐτὸν καὶ Ἀρχιδάμειον. Δεκελεικὸν μέν, καθότι Ἀθηναίοις Δεκέλεια ἐπετειχίσθη· Πελοποννησιακὸν δέ, ὅτι Πελοποννήσιοι ἦσαν οἱ πρὸς Ἀθηναίους πολεμοῦντες· Ἀρχιδάμειον δέ, ὅτι Ἀρχίδαμος αὐτοῦ ἡγήσατο.* Zonaras: *Δεκελεικός· Πελοποννησιακός. Δεκελεικὸς πόλεμος, καθὸ Δεκέλεια Ἀθηναίοις ἐπετειχίσθη*, ubi conf. Tittm. p. 474. Idem bellum significat Xenoph. hist. gr. II, 4, 21., de quo loco vide Kruegerum ad Dionysium p. 246.. cui maximam partem locos veterum modo allatos debemus.

E.

1 Τοῦ δ' ἐπιγιγνομένου θέρους αἱ μὲν ἐνιαύσιοι σπονδαὶ διελέλυντο μέχρι Πυθίων· καὶ ἐν τῇ ἐκεχειρίᾳ Ἀθηναῖοι Δηλί-

---

1. *ἐνιαύσιοι — μέχρι Πυθίων*] Thom. M. p. 311. ex hoc loco docet, Atticos *ἐνιαύσιος*, non *ἐναυσιαῖος* dicere. De plusquamperfecto *διελέλυντο* vide Matth. Gr. §. 505. III, 2. In verbis *μέχρι Πυθίων* brevitatem loquendi inesse putabam, quam ita supplebam: *insequenti aestate induciae in annum factae* continuatae *usque ad Pythia solutae erant*, collatis verbis I, 71. *μέχρι τοῦδε ὡρίσθω ὑμῶν ἡ βραδύτης*, *hactenus* progressa *finem iam habeat vestra tarditas*. Haud aliter acceperam verba III, 108. *ἡ μάχη ἐτελεύτα ἕως ὀψέ*, sic interpretatus cum Lobeckio, ut duplicem structuram mixtam putarem: *παρέτεινεν ἕως ὀψέ* et *ὀψὲ ἐτελεύτα*. Sed computationem temporum instituenti et tempus Pythiorum solenne reputanti magnam difficultatem existere, et vanam illam breviloquentiae observationem, huic quidem loco adhibitam, esse apparebat. Etenim qui dicto modo accipiunt, Petitum de legibus Attic. p. 134. sequuntur, cuius haec verba sunt: „quod ad Pythia attinet, longe fallitur meo iudicio Vir illustris, qui celebrata scribit anno tertio Olympiadis vertente: quanquam enim auctorem laudet Eusebium, qui ad annum tertium Olympiadis 48. notat prima Pythia celebrata fuisse [conf. Boeckh. ad Pindar. Pyth. Vol. II. P. II. p. 206.], tamen potior apud me est auctoritas Thucydidis, e quo discimus Pythia celebrata fuisse secundo quoque anno vertente Olympiadis: Nam ineunte anno nono belli Peloponnesiaci annuae induciae inter Athenienses et Lacedaemonios pactae sunt. Thucydides IV, 117. 118. *καὶ τοῦ χειμῶνος διελθόντος ὄγδοον ἔτος ἐτελεύτα τῷ πολέμῳ. Λακεδαιμόνιοι δὲ καὶ Ἀθηναῖοι ἅμα ἦρι τοῦ ἐπιγενομένου θέρους εὐθὺς ἐκεχειρίαν ἐποιήσαντο ἐνιαύσιον.* Cepitque hic annus induciarum a quartodecimo mensis Elaphebolionis die: habes in psephismate Atheniensium ibidem: *καὶ ὡμολόγησαν ἐν τῷ δήμῳ τὴν ἐκεχειρίαν εἶναι ἐνιαυτόν, ἄρχειν δὲ τήνδε τὴν ἡμέραν, τετράδα ἐπὶ δέκα τοῦ Ἐλαφηβολιῶνος μηνός.* Annus erat primus vertens Olympiadis octogesimae nonae, Isarcho Athenis praetore: inciditque hic dies quartusdecimus, sive potius tertius decimus Elaphebolionis in diem septimum Aprilis, ut alibi diximus. Quare annus induciarum finiebatur die quartodecimo Elaphebolionis, vertente anno secundo eiusdem Olympiadis octogesimae nonae, Aminia Archonte. Atqui durarunt induciae ad Pythia usque: Thucydides primis libri V. verbis *τοῦ δὲ ἐπι-*

ους ἀνέστησαν ἐκ Δήλου, ἡγησάμενοι κατὰ παλαιάν τινα αἰτίαν οὐ καθαροὺς ὄντας ἱερῶσθαι, καὶ ἅμα ἐλλιπὲς σφίσιν

γιγνομένου θέρους αἱ μὲν ἐνιαύσιοι σπονδαὶ διελέλυντο μέχρι Πυθίων. Quare Pythia celebrata sunt secundo quoque anno Olympiadis vertente, circa medium Elaphebolionem mensem." Haec calculo suo comprobarunt etiam Wesseling. ad h. l. Petiti, Manso Sparta III, 2. p. 194. 257., Bauerus, qui comparat verba: ἡ μάχη ἐτελεύτα ἐς νύκτα, i. e. *nocte veniente finem habuit*. Haackius, qui Kistemakeri nota usus, Pythia vere acta esse dicit, potius, quo anno Olympiadum acta sint, docere debebat. Porro ex hoc loco et IV, 117. Petavium d. doctr. temp. I, 33. recte colligere, Pythia secundis annis Olympiadum exeuntibus, non tertiis ineuntibus fuisse acta: sed Petavium ea non recte mensi Elaphebolioni, quo superioris anni induciae factae erant, adsignare, disputat Dodwellus in Annal. Thucyd. ad annum 2. Ol. 89., qui praeterea de calculo dierum et mensis a Petito dissentit. Ponit enim diem initii induciarum Martii vicesimum alterum. Probavit denique horum rationem etiam Poppo prolog. t. I. p. 292. et in tabulis chronolog. p. 576., quae totae ex auctoritate Dodwelli, plerumque male tuti ductoris pendent. Etenim et verba μέχρι Πυθίων spatium supra annuas inducias requirunt, ut Wesselingius quoque sensit, cum inde ab Elaphebolionis d. 14. (22 Mart., nam nihili est Petiti commentum de d. 13. Elaphebolionis et, quem respondere dicit, Aprile) Ol. 89, 1. usque ad idem tempus Olympiadis 89, 2. annus ad finem excurrerit, Pythia autem et induciae cum iis iunctae inde a die 29. Martii usque ad d. April. 12. acta fuerint. Intelligis, sic et dies, qui ultra d. 22. Martii sunt, annuum spatium excedere, et accedere praeterea spatium feriarum Pythiorum. Et hoc iam extra dubitationem positum est a Corsinio et Tittmanno de foed. Amphict. p. 81. et Weiskio de hyperbole in hist. Philippi, Alex. M. patris particulae III. p. 23. not., Pythia tertio quoque anno Olympiadum celebrata esse. Quod cum ita sit, alia loci explicandi ratio circumspicienda est. Nam inde a Mart. d. 22. Ol. 89, 1. ad eiusdem mensis eundem diem Ol. 89, 2. annuum induciarum spatium praeterierat, Pythia demum Ol. 89, 3. vere celebrabantur. Recte igitur Heilmannus locum intellexisse videtur, et post eum Gottleber., et Odofr. Mueller. *d. Dorer* II, 1. p. 329, 3. Heilmannus ita interpretatus est: *In dem nächsten Sommer ward der jährige Vergleich bis auf die Pythischen Spiele als aufgehoben angesehen.* Odofr. Muellerus: *Der jährige Waffenstillstand blieb aufgehoben, es war wieder Krieg, bis zu den Pythien.* Igitur haec vis est plusquamperfecti διελέλυντο, ut sensus idem sit, ac si dixisset: αἱ σπονδαὶ διελύθησαν καὶ πόλεμος αὖθις ἦν μέχρι Πυθίων. Solennibus enim Graecorum ludis ex instituto universis communi bella inde a die, quo solennia indicebantur, intermissa esse, tum aliunde constat, tum ex huius libri cap. 49. Hic igitur est sensus verborum, quae nos in ipso limine huius libri morata sunt: Inde a mense Martio Ol. 89, 2. induciae finitae erant, rursus bellum geri poterat usque ad Pythia Ol. 89, 3. Hinc rursus per breve Pythiorum spatium induciae.

ἡγησάμενοι — ἱερῶσθαι] Suidas et Photius voce ἱερῶσθαι habent

εἶναί τοῦτο τῆς καθάρσεως, ᾗ πρότερόν μοι δεδήλωται ὡς ἀνελόντες τὰς θήκας τῶν τεθνεώτων ὀρθῶς ἐνόμισαν ποιῆσαι. καὶ οἱ μὲν Δήλιοι Ἀτραμύττιον Φαρνάκου δόντος αὐτοῖς ἐν τῇ Ἀσίᾳ ᾤκησαν, οὕτως ὡς ἕκαστος ὥρμητο.

2 Κλέων δὲ Ἀθηναίους πείσας ἐς τὰ ἐπὶ Θρᾴκης χωρία ἐξέπλευσε μετὰ τὴν ἐκεχειρίαν, Ἀθηναίων μὲν ὁπλίτας ἔχων διακοσίους καὶ χιλίους καὶ ἱππέας τριακοσίους, τῶν δὲ ξυμμάχων πλείους, ναῦς δὲ τριάκοντα. σχὼν δὲ ἐς Σκιώνην πρῶτον ἔτι πολιορκουμένην καὶ προςλαβὼν αὐτόθεν ὁπλίτας τῶν φρουρῶν, κατέπλευσεν ἐς τὸν Κολοφωνίων λιμένα τῶν Το-

---

κατὰ δή τινα et νομίσαντες. Etym. M. p. 468, 37. citans eadem verba sine ἡσησάμενοι addit: σημαίνει τὸ ἱεροὺς νομισθῆναι καὶ οἷον καθιερῶσθαι. V. Valckenar. in epist. ad Ernestium p. 164. *Tittm.* Codices K. f. ἱερᾶσθαι. Conf. H. Stephan. ad Dionys. Hal. p. 18. Veteres Grammatici tradunt ἱεροῦσθαι dici ea, quae consecrantur, ἱερᾶσθαι autem eos, qui sacerdotio funguntur. Thom. M. p. 469. ἱερᾶσθαι μόνον ἐπὶ τῶν εἰς ἱερέας τελούντων ἱερῶσαι μέντοι καὶ καθιερῶσαι ἐπὶ τῶν ἀναθημάτων. Ubi vide quos laudant interpretes. Haackius: Verba ἱερεύεσθαι, ἱερᾶσθαι et ἱεροῦσθαι sic differunt, ut primum de victimis immolandis, alterum de sacerdotibus inaugurandis (potius: de functione sacerdotii), tertium de rebus hominibusve diis consecrandis dicatur. — Vide Ammonium d. diff. vocab. p. 72. unde Thom. M. initio glossae laudatae et, qui eum exscripsit Phavorinus emendari possunt; scribendum enim apud hos: ἱερεύεσθαι καὶ καθιερεύεσθαι λέγουσιν ἐπὶ τῶν θυομένων ἱερείων. Apud Etymol. M. Sylburgius legit ὁ δὲ Θουκυδίδης pro καὶ Θουκ., probante Dukero. Aliam causam eiectorum ab Atheniensibus Deliorum reddit Diodor. XII, 73.

ᾗ πρότερον] Reiskius emendavit ἣν πρότερον. Male. Nam, ut fieri solet, casus pendet ex participio et ad ποιῆσαι supplendum αὐτήν. Conf. II, 44. λύπη — οὗ ἂν ἐθὰς γενόμενος ἀφαιρεθῇ. VI, 11. VII, 5. extr. I, 105. τοῖς ἄλλοις ξυμβαλόντες ἐκράτησαν. I, 20. 144. et alibi multis locis, quos indicat Krueger. ad Dionys. p. 119.

Ἀτραμύττιον] A. I. L. O. P. e. k. Idem per unum τ c. d. i. Ceteri cum S. Ἀτραμύττειον. Orus apud scholiasten ad h. l. Ἀδραμύττειον Εὔπολις· Ἀτραμύττειον Θουκυδίδης. Unde habent Suidas et Phavorinus, nisi quod apud eos legitur Ἀδραμύτειον. Et rursus Suidas Ἀτραμύτειον Θουκυδίδης. Vid. Creuzer. fragmm. hist. ant. Gr. p. 198. Popp. proleg. t. II. p. 441. Mox Bekkerus edidit Φαρνάκου ex B. L. O. coll. I, 129. VIII, 58. Φαρνάκα c. d. i. Vulgo Φαρνάκους. Denique in verbis οὕτως ὡς ἕκαστος ὥρμητο male apud eum excidit ὡς. Verte: *prout singuli venerunt.*

2. ὁπλίτας ἔχων — καὶ ἱππέας] Ad h. l. respexit Athenaeus V, p. 215. D. *Cas.* scribens: ἡ μὲν γὰρ ἐπὶ Ἀμφίπολιν στρατεία γέγονεν ἐπὶ Ἀλκαίου ἄρχοντος, Κλέωνος ἡγουμένου, ἐξ ἐπιλέκτων ἀνδρῶν, ὥς φησι Θουκυδίδης etc. ubi vide interpretes Animadv. t. III. p. 214. *Schw.* Mox Phavorin. in προςλαμβάνω citat καὶ προςλαβὼν αὐτόθεν ὁπλίτας τε καὶ φρουρούς. Deinde vulgo οὐδὲ Βρασίδας legitur. Correxit Poppo obs. p. 136.

ρωναίων ἀπέχοντα οὐ πολὺ τῆς πόλεως. ἐκ δ' αὐτοῦ, αἰσθόμενος ὑπ' αὐτομόλων ὅτι οὐδὲ Βρασίδας ἐν τῇ Τορώνῃ οὔτε οἱ ἐνόντες ἀξιόμαχοι εἶεν, τῇ μὲν στρατιᾷ τῇ πεζῇ ἐχώρει ἐς τὴν πόλιν, ναῦς δὲ περιέπεμψε δέκα τὸν λιμένα περιπλεῖν. καὶ πρὸς τὸ περιτείχισμα πρῶτον ἀφικνεῖται, ὃ προςπεριέβαλε τῇ πόλει ὁ Βρασίδας, ἐντὸς βουλόμενος ποιῆσαι τὸ προάστειον, καὶ διελὼν τοῦ παλαιοῦ τείχους μίαν αὐτὴν ἐποίησε πόλιν. βοηθήσαντες δὲ ἐς αὐτὸ Πασιτελίδας τε ὁ Λακεδαιμόνιος ἄρχων καὶ ἡ παροῦσα φυλακὴ προςβαλόντων τῶν Ἀθηναίων ἠμύνοντο. καὶ ὡς ἐβιάζοντο καὶ αἱ νῆες ἅμα περιέπλεον ἐς τὸν λιμένα περιπεμφθεῖσαι, δείσας ὁ Πασιτελίδας μὴ αἵ τε νῆες φθάσωσι λαβοῦσαι ἔρημον τὴν πόλιν καὶ τοῦ τειχίσματος ἁλισκομένου ἐγκαταληφθῇ, ἀπολιπὼν αὐτὸ δρόμῳ ἐχώρει ἐς τὴν πόλιν. οἱ δὲ Ἀθηναῖοι φθάνουσιν, οἵ τε ἀπὸ τῶν νεῶν ἑλόντες τὴν Τορώνην, καὶ ὁ πεζὸς ἐπισπόμενος αὐτοβοεὶ κατὰ τὸ διῃρημένον τοῦ παλαιοῦ τείχους ξυνεςπεσών. καὶ τοὺς μὲν ἀπέκτειναν τῶν Πελοποννησίων καὶ Τορωναίων εὐθὺς ἐν χερσί, τοὺς δὲ ζῶντας ἔλαβον, καὶ Πασιτελίδαν τὸν ἄρχοντα. Βρασίδας δὲ ἐβοήθει μὲν τῇ Τορώνῃ, αἰσθόμενος δὲ καθ' ὁδὸν ἑαλωκυῖαν ἀνεχώρησεν, ἀποσχὼν τεσσαράκοντα μάλιστα σταδίους μὴ φθάσαι ἐλθών. ὁ δὲ Κλέων καὶ οἱ Ἀθηναῖοι τροπαῖά τε ἔστησαν δύο, τὸ μὲν κατὰ τὸν λιμένα, τὸ δὲ πρὸς τῷ τειχίσματι, καὶ τῶν Τορωναίων γυναῖκας μὲν καὶ παῖδας ἠνδραπόδισαν, αὐτοὺς δὲ καὶ Πελοποννησίους καὶ εἴ τις ἄλλος Χαλκιδέων ἦν, ξύμπαντες ἐς ἑπτακοσίους, ἀπέπεμψαν ἐς τὰς Ἀθήνας· καὶ αὐτοῖς τὸ μὲν Πελοποννήσιον ὕστερον ἐν ταῖς γενομέναις σπονδαῖς ἀπῆλθε, τὸ δὲ ἄλλο ἐκομίσθη ὑπ' Ὀλυνθίων, ἀνὴρ ἀντ' ἀνδρὸς λυθείς. εἷλον δὲ καὶ Πάνακτον Ἀθηναίων ἐν μεθορίοις τεῖχος Βοιωτοὶ ὑπὸ τὸν αὐτὸν χρόνον προδοσίᾳ. καὶ ὁ μὲν Κλέων φυλακὴν καταστησάμενος τῆς Τορώνης ἄρας περιέπλει τὸν Ἄθων ὡς ἐπὶ τὴν Ἀμφίπολιν.

3

Φαίαξ δὲ ὁ Ἐρασιστράτου τρίτος αὐτὸς Ἀθηναίων πεμπόντων ναυσὶ δύο ἐς Ἰταλίαν καὶ Σικελίαν πρεσβευτὴς ὑπὸ

4

---

3. ἐπισπόμενος] A. B. F. Q. S. vulgo ἐπισπώμενος. Mox αὐτοβοεί recte cum ἑλόντες iungit Krueger. ad Dionys. p. 296. coll. III, 74. 113. II, 81. Porro Suidas: Πάνακτος, πόλις μεταξὺ τῆς Ἀττικῆς καὶ τῆς Βοιωτίας. Θουκυδίδης δὲ καὶ οὐδετέρως καλεῖ τὸ χωρίον, Μένανδρος δὲ ἀρσενικῶς. Eadem Photius et Harpocrat. Conf. infr. 39. 40. 42. Popp. proleg. t. II. p. 261. Scripsi deinde Ἄθων pro vulgata Ἄθω ex A. B. F. H. g. h. (Ἄθωνα L. O. P. Ἄθων δ' k.), iubente Popp. prol. t. I. p. 220. Conf. t. II. p. 361. Statim ὡς ἐπὶ τὴν Ἀμφίπολιν intellige: *in der Richtung nach Amphipolis*. V. Viger. p. 567.

4. πρεσβευτὴς — ἐξέπλευσε] Laudat haec Thom. M. in πρέ-

τὸν αὐτὸν χρόνον ἐξέπλευσε. Λεοντῖνοι γὰρ ἀπελθόντων Ἀθηναίων ἐκ Σικελίας μετὰ τὴν ξύμβασιν πολίτας τε ἐπεγράψαντο πολλοὺς καὶ ὁ δῆμος τὴν γῆν ἐπενόει ἀναδάσασθαι. οἱ δὲ δυνατοὶ αἰσθόμενοι Συρακοσίους τε ἐπάγονται καὶ ἐκβάλλουσι τὸν δῆμον. καὶ οἱ μὲν ἐπλανήθησαν ὡς ἕκαστοι· οἱ δὲ δυνατοὶ ὁμολογήσαντες Συρακοσίοις καὶ τὴν πόλιν ἐκλιπόντες καὶ ἐρημώσαντες, Συρακούσας ἐπὶ πολιτείᾳ ᾤκησαν. καὶ ὕστερον πάλιν αὐτῶν τινες διὰ τὸ μὴ ἀρέσκεσθαι ἀπολιπόντες ἐκ τῶν Συρακουσῶν Φωκαίας τε τῆς πόλεως τι τῆς Λεοντίνων χωρίον καλούμενον καταλαμβάνουσι καὶ Βρικιννίας ὃν ἔρυμα ἐν τῇ Λεοντίνῃ, καὶ τῶν τοῦ δήμου τότε ἐκπεσόντων οἱ πολλοὶ ἦλθον ὡς αὐτούς, καὶ καταστάντες ἐκ τῶν τειχῶν ἐπολέμουν. ἃ πυνθανόμενοι οἱ Ἀθηναῖοι τὸν Φαίακα πέμπουσιν, εἴ πως πείσαντες τοὺς σφίσιν ὄντας αὐτόθι ξυμμάχους καὶ τοὺς ἄλλους ἢν δύνωνται Σικελιώτας κοινῇ ὡς Συρακοσίων δύναμιν περιποιουμένων ἐπιστρατεῦσαι, διασώσειαν τὸν δῆμον τῶν Λεοντίνων. ὁ δὲ Φαίαξ ἀφικόμενος τοὺς μὲν Καμαριναίους πείθει καὶ Ἀκραγαντίνους, ἐν δὲ Γέλᾳ ἀντιστάντος αὐτῷ τοῦ πράγματος οὐκέτι ἐπὶ τοὺς ἄλλους ἔρχεται, αἰσθόμενος οὐκ ἂν πείθειν αὐτούς, ἀλλ' ἀναχωρήσας διὰ τῶν Σικελῶν ἐς Κατάνην, καὶ ἅμα ἐν τῇ παρόδῳ καὶ ἐς τὰς Βρικιννίας ἐλθὼν 5 καὶ παραθαρσύνας, ἀπέπλει. ἐν δὲ τῇ παρακομιδῇ τῇ ἐς τὴν Σικελίαν καὶ πάλιν ἀναχωρήσει καὶ ἐν τῇ Ἰταλίᾳ τισὶ πόλεσιν ἐχρημάτισε περὶ φιλίας τοῖς Ἀθηναίοις, καὶ Λοκρῶν ἐντυγχάνει τοῖς ἐκ Μεσσήνης ἐποίκοις ἐκπεπτωκόσιν, οἳ μετὰ τὴν τῶν Σικελιωτῶν ὁμολογίαν στασιασάντων Μεσσηνίων καὶ ἐπα-

---

σβεις et scribit: *πρέσβεις* dici numero plurali, non *πρεσβευταί*, et contra *πρεσβευτής* numero singulari, non *πρέσβυς*. Sic quoque Ammonius. Sed certum est, scriptores Atticos etiam *πρεσβευταί* in plurali dicere. Apud Ammonium *πρέσβεις*, *οἱ πρεσβευταί* vel ita accipiendum est, ut in Etym. M. *οἱ νῦν πρεσβευταί*, vel pro *οἱ* legendum est *οὐ*. Duker. Vid. Buttm. Gr. max. t. I. p. 238. Dorvill. ad Chariton. p. 638.

Λεοντῖνοι — ἀναδάσασθαι] Dionys. p. 802., ubi v. Kruegerum p. 235. Videtur Dionys. opinatus esse, *τὸν δῆμον* hic intelligi populum, cum nonnisi *plebs* dicatur. Mox *ὡς ἕκαστοι* est *pro se quisque*. V. Hermann. ad Viger. p. 853.

ἀπολιπόντες ἐκ τῶν Συρακουσῶν] Mixtam Haack. dicit e duabus dictionibus structuram, *ἀπολιπόντες τὰς Συρακούσας* et *ἐξελθόντες ἐκ τῶν Συρακουσῶν*. De formula *καταστάντες ἐπολέμουν* dixi ad II, 1.

5. *ἐν δὲ τῇ παρακομιδῇ — ἀναχωρήσει*] Thom. M. in *παρακομίζομαι* et Phavorin., explicantes per *προσελεύσει*. De Itonensibus et Melaeis v. Popp. prol. t. II. p. 553.

φιλίας τοῖς Ἀθηναίοις] Substantivis interdum adiungitur casus verbi vel adiectivi cognati, ut quemadmodum *συμμαχεῖν* et

γαγομένων τῶν ἑτέρων Λοκροὺς ἔποικοι ἐξεπέμφθησαν, καὶ ἐγένετο Μεσσήνη Λοκρῶν τινα χρόνον. τούτοις οὖν ὁ Φαίαξ ἐντυχὼν τοῖς κομιζομένοις οὐκ ἠδίκησεν· ἐγεγένητο γὰρ τοῖς Λοκροῖς πρὸς αὐτὸν ὁμολογία ξυμβάσεως πέρι πρὸς τοὺς Ἀθηναίους. μόνοι γὰρ τῶν ξυμμάχων, ὅτε Σικελιῶται ξυνηλλάσσοντο, οὐκ ἐσπείσαντο Ἀθηναίοις· οὐδ᾽ ἂν τότε, εἰ μὴ αὐτοὺς κατεῖχεν ὁ πρὸς Ἰτωνέας καὶ Μελαίους πόλεμος ὁμόρους τε ὄντας καὶ ἀποίκους. καὶ ὁ μὲν Φαίαξ ἐς τὰς Ἀθήνας χρόνῳ ὕστερον ἀφίκετο.

6 Ὁ δὲ Κλέων ὡς ἀπὸ τῆς Τορώνης τότε περιέπλευσεν ἐπὶ τὴν Ἀμφίπολιν, ὁρμώμενος ἐκ τῆς Ἠϊόνος Σταγείρῳ μὲν προσβάλλει Ἀνδρίων ἀποικίᾳ, καὶ οὐχ εἷλε, Γαληψὸν δὲ τὴν Θασίων ἀποικίαν λαμβάνει κατὰ κράτος. καὶ πέμψας ὡς Περδίκκαν πρέσβεις, ὅπως παραγένοιτο στρατιᾷ κατὰ τὸ ξυμμαχικόν, καὶ ἐς τὴν Θρᾴκην ἄλλους παρὰ Πολλῆν τὸν Ὀδομάντων βασιλέα, ἄξοντα μισθοῦ Θρᾷκας ὡς πλείστους, αὐτὸς ἡσύχαζε περιμένων ἐν τῇ Ἠϊόνι. Βρασίδας δὲ πυνθανόμενος ταῦτα ἀντεκάθητο καὶ αὐτὸς ἐπὶ τῷ Κερδυλίῳ· ἔστι δὲ τὸ χωρίον τοῦτο Ἀργιλίων ἐπὶ μετεώρου πέραν τοῦ ποταμοῦ, οὐ πολὺ ἀπέχον τῆς Ἀφιπόλεως, καὶ κατεφαίνετο πάντα αὐτόθεν, ὥςτε οὐκ ἂν ἔλαθεν αὐτόθεν ὁρμώμενος ὁ Κλέων τῷ στρατῷ· ὅπερ προςεδέχετο ποιήσειν αὐτὸν ἐπὶ τὴν Ἀμφίπολιν, ὑπεριδόντα σφῶν τὸ πλῆθος, τῇ παρούσῃ στρατιᾷ ἀναβήσεσθαι. ἅμα δὲ καὶ παρεσκευάζετο Θρᾷκάς τε μισθωτοὺς

σύμμαχος Βοιωτοῖς dicitur, ita etiam dicatur *συμμαχία Βοιωτοῖς*. Sic Thucyd. IV, 23. *ἐπιδρομὴ τῷ τειχίσματι* et V, 35. *κατὰ τὴν τῶν χωρίων ἀλλήλοις οὐκ ἀπόδοσιν*. Idem genus loquendi Duker. ad V, 46. docet in Latinis scriptoribus observari viris doctis ad Sallust. Cat. 32. *quod neque insidiae consuli procedebant*. Vid. Gronov. ad Livium XXIII, 35. XXXI, 40. collato Perizon. ad Sanctii Minerv. IV, 4, 12. Adde Matth. Gr. §. 396. Viger. p. 58. Ramshorn. Gr. lat. p. 199. not. 2. Wesseling. ad Herodot. VII, 16. Popp. proleg. t. I. p. 125.

6. *Κλέων ὡς ἀπὸ τῆς Τορώνης*] A. B. K. L. O. c. g. vulgo *ὅς*. Conf. VIII, 31. *ὁ δὲ Ἀστύοχος, ὡς τότε ἐν τῇ Χίῳ ἔτυχε τοὺς ὁμήρους καταλεγόμενος, τούτου μὲν ἐπέσχε*. III, 69. *αἱ δὲ τεσσαράκοντα νῆες τῶν Πελοποννησίων, ὡς τότε φεύγουσαι διὰ τοῦ πελάγους — πρὸς τὴν Πελοπόννησον κατενέχθησαν, καταλαμβάνουσιν ἐν τῇ Κυλλήνῃ τρειςκαίδεκα τριήρεις Λευκαδίων καὶ Ἀμπρακιωτῶν*. V, 10. *ὁ Κλέων, ὡς τὸ πρῶτον οὐ διενοεῖτο μένειν εὐθὺς φεύγων — ἀποθνήσκει*. Mox *Πολλῆν* Bekkerus dedit ex A. F. *Πολλὴν* K. N. c. *Πολῦν* I. *Πολὺν* Q. e. vulgo *Πόλλην*, ut S. habet. Scripsi *τὸν Ὀδομάντων βασιλέα* ex F. L. O. P. Q. c. e k. pro *τῶν Ὀδ. β.* cum Kruegero ad Dionys. p. 303. not. Vide ad VIII, 50.

ποιήσειν αὐτὸν — ἀναβήσεσθαι] Verba *ἐπὶ τὴν Ἀμφίπολιν — ἀναβήσεσθαι* epexegesis sunt pronominis relativi *ὅπερ*. V. Matth. Gr. p. 657. et ad IV, 125. Conf. VIII, 22. *στρατεύονται τρειςκαίδε-*

πεντακοσίους καὶ χιλίους, καὶ τοὺς Ἠδῶνας πάντας παρακαλῶν, πελταστὰς καὶ ἱππέας· καὶ Μυρκινίων καὶ Χαλκιδέων χιλίους πελταστὰς εἶχε πρὸς τοῖς ἐν Ἀμφιπόλει. τὸ δὲ ὁπλιτικὸν ξύμπαν ἠθροίσθη δισχίλιοι μάλιστα, καὶ ἱππῆς Ἕλληνες τριακόσιοι. τούτων Βρασίδας μὲν ἔχων ἐπὶ Κερδυλίῳ ἐκάθητο ἐς πεντακοσίους καὶ χιλίους, οἱ δ᾽ ἄλλοι ἐν Ἀμφιπόλει μετὰ Κλεαρίδου ἐτετάχατο. 7 ὁ δὲ Κλέων τέως μὲν ἡσύχαζεν, ἔπειτα ἠναγκάσθη ποιῆσαι ὅπερ ὁ Βρασίδας προσεδέχετο. τῶν γὰρ στρατιωτῶν ἀχθομένων μὲν τῇ ἕδρᾳ, ἀναλογιζομένων δὲ τὴν ἐκείνου ἡγεμονίαν πρὸς οἵαν ἐμπειρίαν καὶ τόλμαν μετὰ οἵας ἀνεπιστημοσύνης καὶ μαλακίας γενήσοιτο, καὶ οἴκοθεν ὡς ἄκοντες αὐτῷ ξυνῆλθον, αἰσθόμενος τὸν θροῦν, καὶ οὐ βουλόμενος αὐτοὺς διὰ τὸ ἐν τῷ αὐτῷ καθημένους βαρύνεσθαι, ἀναλαβὼν ἦγε. καὶ ἐχρήσατο τῷ τρόπῳ ᾧπερ καὶ ἐς τὴν Πύλον εὐτυχήσας ἐπίστευσέ τι φρονεῖν· ἐς μάχην μὲν γὰρ οὐδὲ ἤλπισέν οἱ ἐπεξιέναι οὐδένα, κατὰ θέαν δὲ μᾶλλον ἔφη ἀναβαίνειν τοῦ χωρίου, καὶ τὴν μείζω παρασκευὴν περιέμενεν, οὐχ ὡς τῷ ἀσφαλεῖ, ἢν ἀναγκάζηται, περισχήσων, ἀλλ᾽ ὡς κύκλῳ περιστὰς βίᾳ αἱρήσων τὴν πόλιν. ἐλθών τε καὶ καθίσας ἐπὶ λόφου καρτεροῦ πρὸ τῆς Ἀμφιπόλεως τὸν στρατὸν αὐτὸς ἐθεᾶτο τὸ λιμνῶδες τοῦ Στρυμόνος καὶ τὴν θέσιν τῆς πόλεως ἐπὶ τῇ Θρᾴκῃ ὡς ἔχοι. ἀπιέναι τε ἐνόμιζεν, ὁπόταν βούληται, ἀμαχεί· καὶ γὰρ οὐδὲ ἐφαίνετο οὔτ᾽ ἐπὶ τοῦ τείχους οὐδεὶς οὔτε κατὰ πύλας ἐξῄει, κεκλημέναι τε ἦσαν πᾶσαι. ὥστε καὶ μηχανὰς ὅτι οὐκ ἀνῆλθεν ἔχων, ἁμαρτεῖν ἐδόκει· ἑλεῖν γὰρ

κα ναυσὶν ἐπὶ τὴν Λέσβον, ὥσπερ εἴρητο ὑπὸ τῶν Λακεδαιμονίων, δεύτερον ἐπ᾽ αὐτὴν ἰέναι καὶ ἐκεῖθεν ἐπὶ τὸν Ἑλλήσποντον, ubi verba δεύτερον etc. sunt epexegesis verbi ὥσπερ.

7. ἕδρᾳ] Suidas et Phavorin. ἕδραν τὴν μόνην εἴρηκεν ὁ Θουκυδίδης. Alio loco II, 18. eodem sensu dixit καθέδρα. Conf. Herodot. IX, 41. ibiq. Valcken.

διὰ τὸ — καθημένους] Commixtae sunt duae formulae ἐν τῷ αὐτῷ καθημένους et διὰ τὸ ἐν τῷ αὐτῷ καθῆσθαι. Vide ad I, 2. IV, 63.

περισχήσων] Vera huius loci metaphrasi Heilmannus usus est: οὐ τὸ ἀσφαλὲς περιβλεπόμενος, ᾧ δύναιτ᾽ ἄν, εἰ ἀναγκάζοιτο, περιέχων σωθῆναι, *ohne sich darum zu bekümmern, wie er sich auf den Fall eines gewaltsamen Angriffs in sichere Verfassung setzen möchte*. Mox Bekk. dedit τῇ Θρᾴκῃ ex A. B. F. H. K. N. f. g. h. pro vulgata τὴν Θρᾴκην. Et κεκλημέναι pro vulgata κεκλεισμέναι, cum A. B. F. ferant κεκλειμέναι. Eadem varietas infra cap. 60., ubi in editis est ἀποκεκλεισμένων, at F. H. L. O. S. K. habent ἀποκεκλημένων. A. B. h. ἀποκεκλειμένων. g. ἀποκεκλιμένων. V. Popp. proleg. t. I. p. 213.

οὐκ ἀνῆλθεν] Ita correxi pro vulgata οὐ κατῆλθεν leviuscula mutatione, et re flagitante. Iuvatur emendatio libris scriptis K. L. O. k., qui habent οὐκ ἀπῆλθεν. Eione urbe in litore sita Amphipolin magis a mari remotam progressus erat, quare cap. 9. dixit ἀναβῆναι πρὸς τὸ χωρίον.

ἂν τὴν πόλιν διὰ τὸ ἔρημον. ὁ δὲ Βρασίδας εὐθὺς ὡς εἶδε 8 κινουμένους τοὺς Ἀθηναίους, καταβὰς καὶ αὐτὸς ἀπὸ τοῦ Κερδυλίου ἐσέρχεται ἐς τὴν Ἀμφίπολιν. καὶ ἐπέξοδον μὲν καὶ ἀντίταξιν οὐκ ἐποιήσατο πρὸς τοὺς Ἀθηναίους, δεδιὼς τὴν αὑτοῦ παρασκευὴν καὶ νομίζων ὑποδεεστέρους εἶναι, οὐ τῷ πλήθει, ἀντίπαλα γάρ πως ἦν, ἀλλὰ τῷ ἀξιώματι· τῶν γὰρ Ἀθηναίων ὅπερ ἐστράτευε, καθαρὸν ἐξῆλθε, καὶ Λημνίων καὶ Ἰμβρίων τὸ κράτιστον· τέχνῃ δὲ παρεσκευάζετο ἐπιθησόμενος. εἰ γὰρ δείξειε τοῖς ἐναντίοις τό τε πλῆθος καὶ τὴν ὅπλισιν ἀναγκαίαν οὖσαν τῶν μεθ' ἑαυτοῦ, οὐκ ἂν ἡγεῖτο μᾶλλον πε-

---

8. ὑποδεεστέρους] Schol. τοὺς ἑαυτοῦ δηλονότι. Malim cum Poppone prol. t. I. p. 94. ὑποδεέστερος. Mox idem ad ἀντίπαλα cum scholiaste supplet ἑκάτερα τὰ στρατεύματα seu potius τὰ πλήθη. Vocis ἀντίπαλος triplicem significatum adnotavit Dorvill. ad Chariton. p. 574., ut sit *hostis*, *hostis viribus par* et *obviam factus*, saepe *anceps* de proelio dictum. Idem ibidem exponit vocem καθαρόν, cuius contrarium apud Herodotum est τὸ ἀχρήϊον, sive ἄχρηστον. Schol. explicat: οὐχὶ συγκλύδων, οὐδὲ ἐπικούρων ἀλλ' αὐτῶν τῶν πολιτῶν. v. Wesseling. ad Herodot. IV, 135.

ἀναγκαίαν] Ὅπλισις ἀναγκαία] est armatura vilis, vix necessitati suffectura, *nothdürftige Bewaffnung*, ut VI, 37. παρασκευὴ ἀναγκαία *nothdürftiges*, non *nothwendiges Geräthe*. Scholiast. οὐ τῆς ἐκ περιουσίας (παρασκευῆς), ἀλλὰ τῆς οὐδὲ αὐτάρκους. Et nostro loco εὐτελῆ καὶ οὐκ ἐκ παρασκευῆς explicat. I, 2. τῆς καθ' ἡμέραν ἀναγκαίου τροφῆς, ubi adduntur haec: νεμόμενοι τὰ ἑαυτῶν ὅσον ἀποζῆν καὶ περιουσίαν χρημάτων οὐκ ἔχοντες. Contraria sunt τὸ ἀναγκαῖον et περιουσία sive ἐξουσία, ut VI, 31. versus fin. ξυνέβη δὲ — ἐς τοὺς ἄλλους Ἕλληνας ἐπίδειξιν μᾶλλον εἰκασθῆναι τῆς δυνάμεως καὶ ἐξουσίας ἢ ἐπὶ πολεμίους παρασκευήν. Postrema vox ἐξουσίας habet adiectam notionem fastus et elati potentia animi. Quae notio locum non habet in verbis VIII, 27., quare vulgatam retineo: καὶ τὴν πόλιν, Phrynichus aiebat, οὐ μόνον τῷ αἰσχρῷ ἀλλὰ καὶ τῷ μεγίστῳ κινδύνῳ περιπίπτειν, ἣ μόγις ἐπὶ ταῖς γεγενημέναις ξυμφοραῖς ἐνδέχεσθαι μετὰ βεβαίου παρασκευῆς καθ' ἑκουσίαν, ἢ πάνυ γε ἀνάγκῃ, προτέρα ποι ἐπιχειρεῖν, ποῦ δὴ, μὴ βιαζομένῃ γε πρὸς αὐθαιρέτους κινδύνους ἰέναι; Ibi contraria ponuntur καθ' ἑκουσίαν sc. γνώμην (v. Sophocl. Trach. 727.) et ἀνάγκη. Qua contrariorum positione quid est verius? Sunt qui praeferant librorum L. O. P. h. g. (omittunt C. K. c. e. f. καθεκουσίαν uno tenore S.) scripturam κατ' ἐξουσίαν, *in rerum abundantia*. Quid quaeso tunc obstat, quominus priores hostem aggrediantur, licet post insignem calamitatem? Valla recte interpretatus est: *cui cum propter clades acceptas vix liceat eum firmo apparatu sua sponte, vel etiam magna necessitate coactae aliquos aggredi, iam vero quomodo ei non coactae pericula sua sponte suscipere liceret?* Thuc. VI, 37. ὥστε παρὰ τοσοῦτον γιγνώσκω, μόλις ἂν μοι δοκοῦσιν, εἰ πόλιν ἑτέραν τοσαύτην, ὅσαι Συρακοῦσαί εἰσιν, ἔλθοιεν ἔχοντες — οὐκ ἂν παντάπασι διαφθαρῆναι· ἤπου γε δὴ ἐν πάσῃ πολεμίᾳ Σικελίᾳ (ξυστήσεται γάρ·) στρατοπέδῳ τε ἐκ νεῶν ἱδρυθέντι καὶ ἐκ σκηνιδίων καὶ ἀναγκαίας παρασκευῆς etc., in quibus verbis, ut hoc obiter moneam, quomodo στρατόπεδον ἐκ νεῶν ἱδρυθέντι καὶ ἐκ σκηνιδίων

τὸν αὐτὸν χρόνον ἐξέπλευσε. Λεοντῖνοι γὰρ ἀπελθόντων Ἀθηναίων ἐκ Σικελίας μετὰ τὴν ξύμβασιν πολίτας τε ἐπεγράψαντο πολλοὺς καὶ ὁ δῆμος τὴν γῆν ἐπενόει ἀναδάσασθαι. οἱ δὲ δυνατοὶ αἰσθόμενοι Συρακοσίους τε ἐπάγονται καὶ ἐκβάλλουσι τὸν δῆμον. καὶ οἱ μὲν ἐπλανήθησαν ὡς ἕκαστοι· οἱ δὲ δυνατοὶ ὁμολογήσαντες Συρακοσίοις καὶ τὴν πόλιν ἐκλιπόντες καὶ ἐρημώσαντες, Συρακούσας ἐπὶ πολιτείᾳ ᾤκησαν. καὶ ὕστερον πάλιν αὐτῶν τινὲς διὰ τὸ μὴ ἀρέσκεσθαι ἀπολιπόντες ἐκ τῶν Συρακουσῶν Φωκαίας τε τῆς πόλεως τι τῆς Λεοντίνων χωρίον καλούμενον καταλαμβάνουσι καὶ Βρικιννίας ὂν ἔρυμα ἐν τῇ Λεοντίνῃ, καὶ τῶν τοῦ δήμου τότε ἐκπεσόντων οἱ πολλοὶ ἦλθον ὡς αὐτούς, καὶ καταστάντες ἐκ τῶν τειχῶν ἐπολέμουν. ἃ πυνθανόμενοι οἱ Ἀθηναῖοι τὸν Φαίακα πέμπουσιν, εἴ πως πείσαντες τοὺς σφίσιν ὄντας αὐτόθι ξυμμάχους καὶ τοὺς ἄλλους ἢν δύνωνται Σικελιώτας κοινῇ ὡς Συρακοσίων δύναμιν περιποιουμένων ἐπιστρατεῦσαι, διασώσειαν τὸν δῆμον τῶν Λεοντίνων. ὁ δὲ Φαίαξ ἀφικόμενος τοὺς μὲν Καμαριναίους πείθει καὶ Ἀκραγαντίνους, ἐν δὲ Γέλᾳ ἀντιστάντος αὐτῷ τοῦ πράγματος οὐκέτι ἐπὶ τοὺς ἄλλους ἔρχεται, αἰσθόμενος οὐκ ἂν πείθειν αὐτούς, ἀλλ᾽ ἀναχωρήσας διὰ τῶν Σικελῶν ἐς Κατάνην, καὶ ἅμα ἐν τῇ παρόδῳ καὶ ἐς τὰς Βρικιννίας ἐλθὼν 5 καὶ παραθαρσύνας, ἀπέπλει. ἐν δὲ τῇ παρακομιδῇ τῇ ἐς τὴν Σικελίαν καὶ πάλιν ἀναχωρήσει καὶ ἐν τῇ Ἰταλίᾳ τισὶ πόλεσιν ἐχρημάτισε περὶ φιλίας τοῖς Ἀθηναίοις, καὶ Λοκρῶν ἐντυγχάνει τοῖς ἐκ Μεσσήνης ἐποίκοις ἐκπεπτωκόσιν, οἳ μετὰ τὴν τῶν Σικελιωτῶν ὁμολογίαν στασιασάντων Μεσσηνίων καὶ ἐπα-

---

σβεις et scribit: *πρέσβεις* dici numero plurali, non *πρεσβευταί*, et contra *πρεσβευτής* numero singulari, non *πρέσβυς*. Sic quoque Ammonius. Sed certum est, scriptores Atticos etiam *πρεσβευταί* in plurali dicere. Apud Ammonium *πρέσβεις, οἱ πρεσβευταί* vel ita accipiendum est, ut in Etym. M. *οἱ νῦν πρεσβευταί*, vel pro *οἱ* legendum est *οὐ*. Duker. Vid. Buttm. Gr. max. t. I. p. 238. Dorvill. ad Chariton. p. 638.

Λεοντῖνοι — ἀναδάσασθαι] Dionys. p. 802., ubi v. Kruegerum p. 235. Videtur Dionys. opinatus esse, *τὸν δῆμον* hic intelligi populum, cum nonnisi *plebs* dicatur. Mox *ὡς ἕκαστοι* est *pro se quisque*. V. Hermann. ad Viger. p. 853.

ἀπολιπόντες ἐκ τῶν Συρακουσῶν] Mixtam Haack. dicit e duabus dictionibus structuram, *ἀπολιπόντες τὰς Συρακούσας* et *ἐξελθόντες ἐκ τῶν Συρακουσῶν*. De formula *καταστάντες ἐπολέμουν* dixi ad II, 1.

5. *ἐν δὲ τῇ παρακομιδῇ — ἀναχωρήσει*] Thom. M. in *παρακομίζομαι* et Phavorin., explicantes per *προσελεύσει*. De Itonensibus et Melaeis v. Popp. prol. t. II. p. 553.

φιλίας τοῖς Ἀθηναίοις] Substantivis interdum adiungitur casus verbi vel adiectivi cognati, ut quemadmodum *συμμαχεῖν* et

ἀνειμένῳ αὐτῶν τῆς γνώμης καὶ πρὶν ξυνταχθῆναι μᾶλλον τὴν δόξαν, ἐγὼ μὲν ἔχων τοὺς μετ' ἐμαυτοῦ καὶ φθάσας ἢν δύνωμαι προςπεσοῦμαι δρόμῳ κατὰ μέσον τὸ στράτευμα· σὺ δέ, Κλεαρίδα, ὕστερον, ὅταν ἐμὲ ὁρᾷς ἤδη προςκείμενον καὶ κατὰ τὸ εἰκὸς φοβοῦντα αὐτούς, τοὺς μετὰ σεαυτοῦ, τούς τ' Ἀμφιπολίτας καὶ τοὺς ἄλλους ξυμμάχους, ἄγων αἰφνιδίως τὰς πύλας ἀνοίξας ἐπεκθεῖν, καὶ ἐπείγεσθαι ὡς τάχιστα ξυμμῖξαι. ἐλπὶς γὰρ μάλιστα αὐτοὺς οὕτω φοβηθῆναι. τὸ γὰρ ἐπιὸν ὕστερον δεινότερον τοῖς πολεμίοις τοῦ παρόντος καὶ μαχομένου. καὶ αὐτός τε ἀνὴρ ἀγαθὸς γίγνου, ὥςπερ σε εἰκὸς ὄντα Σπαρτιάτην, καὶ ὑμεῖς, ὦ ἄνδρες ξύμμαχοι, ἀκολουθήσατε ἀνδρείως, καὶ νομίσατε εἶναι τοῦ καλῶς πολεμεῖν τὸ ἐθέλειν καὶ τὸ αἰσχύνεσθαι καὶ τοῖς ἄρχουσι πείθεσθαι· καὶ τῇδε ὑμῖν τῇ ἡμέρᾳ ἢ ἀγαθοῖς γενομένοις ἐλευθερίαν τε ὑπάρχειν καὶ Λακεδαιμονίων ξυμμάχοις κεκλῆσθαι, ἢ Ἀθηναίων τε δούλοις, ἢν τὰ ἄριστα ἄνευ ἀνδραποδισμοῦ ἢ θανατώσεως πράξητε, καὶ δουλείαν χαλεπωτέραν ἢ πρὶν εἴχετε, τοῖς δὲ λοιποῖς Ἕλλησι κωλυταῖς γενέσθαι ἐλευθερώσεως. ἀλλὰ μήτε ὑμεῖς μαλακισθῆτε, ὁρῶντες περὶ ὅσων ὁ ἀγών ἐστιν, ἐγώ τε δείξω οὐ παραινέσαι οἷός τε ὢν μᾶλλον τοῖς πέλας ἢ καὶ αὐτὸς ἔργῳ ἐπεξελθεῖν.

10 Ὁ μὲν Βρασίδας τοσαῦτα εἰπὼν τήν τε ἔξοδον παρεσκευάζετο αὐτὸς καὶ τοὺς ἄλλους μετὰ τοῦ Κλεαρίδα καθίστη ἐπὶ τὰς Θρᾳκίας καλουμένας τῶν πυλῶν, ὅπως ὥςπερ εἴρητο

προςκείμενον — φοβοῦντα αὐτούς] Thom. M. et Phavorin. in πρόςκειμαι. Mox de imperativo ἐπεκθεῖν, infinitivi forma elato v. Matth. Gr. p. 784.

ἐλπὶς — φοβηθῆναι] Thom. M. p. 167. θορυβηθῆναι L. O. P. φορυβηθῆναι k. Verbis τὸ γὰρ — μαχομένου utitur Stobaeus p. 364. Haec ex Thucydide sumsit Aeneas in Poliorceticis cap. 38. τὸ γὰρ ἐπιὸν μᾶλλον οἱ πολέμιοι φοβοῦνται τοῦ ὑπάρχοντος καὶ παρόντος ἤδη, ubi Casaubonus simile dictum Vegetii protulit: *subita conterrent hostes, usitata vilescunt.*

καὶ νομίσατε εἶναι] Stobaeus καὶ νομίσατε τρία εἶναι, quam scripturam etiam Scholiastes agnoscit: ἐκ τριῶν γίνεται τὸ καλῶς πολεμεῖν. Ὅμηρος: αἰδομένων ἀνδρῶν πλέονες σόοι ἠὲ πέφανται Il. V, 531. De sensu verbi αἰσχύνεσθαι dixi ad I, 84.

ἢν τὰ ἄριστα — πράξητε] Schol. ἂν γὰρ νικηθῆτε καὶ μὴ θανάτῳ ζημιωθῆτε ὑπ' αὐτῶν, ἀλλὰ εὐτυχήσητε καὶ ἄριστα πράξητε, δοῦλοι ἔσεσθε Ἀθηναίων καὶ δουλείαν χαλεπωτέραν ἢ πρὶν εἴχετε. Nos: *auf den glücklichsten Fall, und wenn es ohne etwas Schlimmeres abläuft.*

10. τὰς Θρᾳκίας καλουμένας] in latere urbis orientali, Thraciae obverso. Ex hac enim parte Cleon castris in colle positis contemplatus est Strymonis stagna et qualis esset urbis situs Thraciam versus, supra c. 7. Verba περὶ τὸ ἱερὸν — θυομένου habet Thom. M. p. 457.

ἐπεξίοιεν. τῷ δὲ Κλέωνι, φανεροῦ γενομένου αὐτοῦ ἀπὸ τοῦ Κερδυλίου καταβάντος· καὶ ἐν τῇ πόλει ἐπιφανεῖ οὔσῃ ἔξωθεν περὶ τὸ ἱερὸν τῆς Ἀθηνᾶς θυομένου καὶ ταῦτα πράσσοντος ἀγγέλλεται, προὐκεχωρήκει γὰρ τότε κατὰ τὴν θέαν, ὅτι ἥ τε στρατιὰ ἅπασα φανερὰ τῶν πολεμίων ἐν τῇ πόλει, καὶ ὑπὸ τὰς πύλας ἵππων τε πόδες πολλοὶ καὶ ἀνθρώπων ὡς ἐξιόντων ὑποφαίνονται. ὁ δὲ ἀκούσας ἐπῆλθε· καὶ ὡς εἶδεν, οὐ βουλόμενος μάχῃ διαγωνίσασθαι πρίν οἱ καὶ τοὺς βοηθοὺς ἥκειν, καὶ οἰόμενος φθήσεσθαι ἀπελθών, σημαίνειν τε ἅμα ἐκέλευεν ἀναχώρησιν καὶ παρήγγειλε τοῖς ἀπιοῦσιν, ἐπὶ τὸ εὐώνυμον κέρας, ὥςπερ μόνον οἷόν τ᾽ ἦν, ὑπάγειν ἐπὶ τῆς Ἠϊόνος. ὡς δ᾽ αὐτῷ ἐδόκει σχολὴ γίγνεσθαι, αὐτὸς ἐπιστρέψας τὸ δεξιὸν καὶ τὰ γυμνὰ πρὸς τοὺς πολεμίους δοὺς ἀπῆγε τὴν στρατιάν. κἀν τούτῳ Βρασίδας ὡς ὁρᾷ τὸν καιρὸν καὶ τὸ στράτευμα τῶν Ἀθηναίων κινούμενον, λέγει τοῖς μεθ᾽ ἑαυτοῦ καὶ τοῖς ἄλλοις ὅτι Οἱ ἄνδρες ἡμᾶς οὐ μένουσι· δῆλοι δὲ τῶν τε δοράτων τῇ κινήσει καὶ τῶν κεφαλῶν· οἷς γὰρ ἂν τοῦτο γίγνηται, οὐκ εἰώθασι μένειν τοὺς ἐπιόντας. ἀλλὰ τάς τε πύλας τις ἀνοιγέτω ἐμοὶ ἃς εἴρηται, καὶ ἐπεξίωμεν ὡς τάχιστα θαρσοῦντες. καὶ ὁ μὲν κατὰ τὰς ἐπὶ τὸ σταύρωμα πύλας καὶ τὰς πρώτας τοῦ μακροῦ τείχους τότε ὄντος ἐξελθὼν ἔθει δρόμῳ τὴν ὁδὸν ταύτην εὐθεῖαν, ᾗπερ νῦν κατὰ τὸ καρτερώτατον τοῦ χωρίου ἰόντι τροπαῖον ἕστηκε· καὶ προςβαλὼν τοῖς Ἀθηναίοις πεφοβημένοις τε ἅμα τῇ σφετέρᾳ ἀταξίᾳ καὶ τὴν τόλμαν αὐτοῦ ἐκπεπληγμένοις κατὰ μέσον τὸ στράτευμα, τρέπει. καὶ ὁ Κλεαρίδας, ὥςπερ εἴρητο, ἅμα κατὰ τὰς Θρακίας πύλας ἐπεξελθὼν τῷ στρατῷ ἐπεφέρετο. ξυνέβη τε τῷ ἀδοκήτῳ καὶ ἐξαπίνης ἀμφοτέρωθεν τοὺς Ἀθηναίους θορυβηθῆναι· καὶ τὸ μὲν εὐώνυμον κέρας αὐτῶν, τὸ πρὸς τὴν Ἠϊόνα, ὅπερ δὴ καὶ προκεχωρήκει, εὐθὺς ἀποῤῥαγὲν

φθήσεσθαι] H. I. L. O. et correctus S. g. vulgo *ὀφθήσεσθαι*. Emendaverat iam Valckenar. ad Thom. M. pone Ruhnkenii et aliorum epistolas ad Ernest. p. 181. collatis verbis p. 454, 27. *Duk.* (VII, 15.) *τὰ μὲν λήσουσιν ὑμᾶς, τὰ δὲ φθήσονται*, et sensu iubente. Proxime sequentia ita distinxit Bauerus: *παρήγγειλε τοῖς ἀπιοῦσιν ἐπὶ τὸ εὐώνυμον κέρας*, id dicens significare: *er kommandirte sie auf den rechten Flügel*, repetensque *ἀπιέναι* ex *ἀπιοῖσι*. Commodius verba *τοῖς ἀπιοῦσιν* etc. iunguntur cum *ὑπάγειν*, hoc sensu: *er befahl den Abziehenden, sich auf den linken Flügel hinzuschwenken, nach der Richtung von Eion, so wie es denn auch nur allein thunlich war.*

ἀνοιγέτω] Pierson. ad Moerin p. 31. Moeridis tempore *ἀνοιγνύτω* scriptum fuisse suspicatur, nam grammaticus ita: *ἀνοιγνύτω, Ἀττικῶς· ἀνοιγέτω, Ἑλληνικῶς.* vid. Fischer. ad Weller. III, 1. p. 30. Mox de dativo participii *ἰόντι* vid. Matth. Gr. §. 390.

THUCYDIDIS

DE

BELLO PELOPONNESIACO

LIBRI OCTO

AD

OPTIMORUM LIBRORUM FIDEM, EX VETERUM NOTATIONIBUS, RECENTIORUM OBSERVATIONIBUS RECENSUIT, ARGUMENTIS ET ADNOTATIONE PERPETUA ILLUSTRAVIT, INDICES ET TABULAS CHRONOLOGICAS

ADIECIT

ATQUE DE VITA AUCTORIS PRAEFATUS EST

FRANCISCUS GOELLER

DR. PHILOS. PROF. GYMN. COLON. AD RHEN.

VOL. II.

LIBRI V—VIII.

ACCESSIT TOPOGRAPHIA SYRACUSARUM AERI INCISA.

LIPSIAE

IN LIBRARIA CAROLI CNOBLOCH

MDCCCXXVI.

ἀνειμένῳ αὐτῶν τῆς γνώμης καὶ πρὶν ξυνταχθῆναι μᾶλλον τὴν δόξαν, ἐγὼ μὲν ἔχων τοὺς μετ' ἐμαυτοῦ καὶ φθάσας ἢν δύνωμαι προςπεσοῦμαι δρόμῳ κατὰ μέσον τὸ στράτευμα· σὺ δέ, Κλεαρίδα, ὕστερον, ὅταν ἐμὲ ὁρᾷς ἤδη προςκείμενον καὶ κατὰ τὸ εἰκὸς φοβοῦντα αὐτούς, τοὺς μετὰ σεαυτοῦ, τούς τ' Ἀμφιπολίτας καὶ τοὺς ἄλλους ξυμμάχους, ἄγων αἰφνιδίως τὰς πύλας ἀνοίξας ἐπεκθεῖν, καὶ ἐπείγεσθαι ὡς τάχιστα ξυμμῖξαι. ἐλπὶς γὰρ μάλιστα αὐτοὺς οὕτω φοβηθῆναι. τὸ γὰρ ἐπιὸν ὕστερον δεινότερον τοῖς πολεμίοις τοῦ παρόντος καὶ μαχομένου. καὶ αὐτός τε ἀνὴρ ἀγαθὸς γίγνου, ὥςπερ σε εἰκὸς ὄντα Σπαρτιάτην, καὶ ὑμεῖς, ὦ ἄνδρες ξύμμαχοι, ἀκολουθήσατε ἀνδρείως, καὶ νομίσατε εἶναι τοῦ καλῶς πολεμεῖν τὸ ἐθέλειν καὶ τὸ αἰσχύνεσθαι καὶ τοῖς ἄρχουσι πείθεσθαι· καὶ τῇδε ὑμῖν τῇ ἡμέρᾳ ἢ ἀγαθοῖς γενομένοις ἐλευθερίαν τε ὑπάρχειν καὶ Λακεδαιμονίων ξυμμάχοις κεκλῆσθαι, ἢ Ἀθηναίων τε δούλοις, ἢν τὰ ἄριστα ἄνευ ἀνδραποδισμοῦ ἢ θανατώσεως πράξητε, καὶ δουλείαν χαλεπωτέραν ἢ πρὶν εἴχετε, τοῖς δὲ λοιποῖς Ἕλλησι κωλυταῖς γενέσθαι ἐλευθερώσεως. ἀλλὰ μήτε ὑμεῖς μαλακισθῆτε, ὁρῶντες περὶ ὅσων ὁ ἀγών ἐστιν, ἐγώ τε δείξω οὐ παραινέσαι οἷός τε ὢν μᾶλλον τοῖς πέλας ἢ καὶ αὐτὸς ἔργῳ ἐπεξελθεῖν.

10 Ὁ μὲν Βρασίδας τοσαῦτα εἰπὼν τήν τε ἔξοδον παρεσκευάζετο αὐτὸς καὶ τοὺς ἄλλους μετὰ τοῦ Κλεαρίδα καθίστη ἐπὶ τὰς Θρᾳκίας καλουμένας τῶν πυλῶν, ὅπως ὥςπερ εἴρητο

προςκείμενον — φοβοῦντα αὐτούς] Thom. M. et Phavorin. in *πρόςκειμαι*. Mox de imperativo *ἐπεκθεῖν*, infinitivi forma elato v. Matth. Gr. p. 784.

ἐλπὶς — φοβηθῆναι] Thom. M. p. 167. *θορυβηθῆναι* L. O. P. *φορυβηθῆναι* k. Verbis *τὸ γὰρ — μαχομένου* utitur Stobaeus p. 364. Haec ex Thucydide sumsit Aeneas in Poliorceticis cap. 38. *τὸ γὰρ ἐπιὸν μᾶλλον οἱ πολέμιοι φοβοῦνται τοῦ ὑπάρχοντος καὶ παρόντος ἤδη*, ubi Casaubonus simile dictum Vegetii protulit: *subita conterrent hostes, usitata vilescunt.*

καὶ νομίσατε εἶναι] Stobaeus *καὶ νομίσατε τρία εἶναι*, quam scripturam etiam Scholiastes agnoscit: *ἐκ τριῶν γίνεται τὸ καλῶς πολεμεῖν. Ὅμηρος: αἰδομένων ἀνδρῶν πλέονες σόοι ἠὲ πέφανται* Il. V, 531. De sensu verbi *αἰσχύνεσθαι* dixi ad I, 84.

ἢν τὰ ἄριστα — πράξητε] Schol. *ἂν γὰρ νικηθῆτε καὶ μὴ θανάτῳ ζημιωθῆτε ὑπ' αὐτῶν, ἀλλὰ εὐτυχήσητε καὶ ἄριστα πράξητε, δοῦλοι ἔσεσθε Ἀθηναίων καὶ δουλείαν χαλεπωτέραν ἢ πρὶν εἴχετε.* Nos: *auf den glücklichsten Fall, und wenn es ohne etwas Schlimmeres ablüuft.*

10. *τὰς Θρᾳκίας καλουμένας*] in latere urbis orientali, Thraciae obverso. Ex hac enim parte Cleon castris in colle positis contemplatus est Strymonis stagna et qualis esset urbis situs Thraciam versus, supra c. 7. Verba *περὶ τὸ ἱερὸν — θυομένου* habet Thom. M. p. 457.

ἐπεξίοιεν. τῷ δὲ Κλέωνι, φανεροῦ γενομένου αὐτοῦ ἀπὸ τοῦ Κερδυλίου καταβάντος· καὶ ἐν τῇ πόλει ἐπιφανεῖ οὔσῃ ἔξωθεν περὶ τὸ ἱερὸν τῆς Ἀθηνᾶς θυομένου καὶ ταῦτα πράσσοντος ἀγγέλλεται, προὐκεχωρήκει γὰρ τότε κατὰ τὴν θέαν, ὅτι ἥ τε στρατιὰ ἅπασα φανερὰ τῶν πολεμίων ἐν τῇ πόλει, καὶ ὑπὸ τὰς πύλας ἵππων τε πόδες πολλοὶ καὶ ἀνθρώπων ὡς ἐξιόντων ὑποφαίνονται. ὁ δὲ ἀκούσας ἐπῆλθε· καὶ ὡς εἶδεν, οὐ βουλόμενος μάχῃ διαγωνίσασθαι πρίν οἱ καὶ τοὺς βοηθοὺς ἥκειν, καὶ οἰόμενος φθήσεσθαι ἀπελθών, σημαίνειν τε ἅμα ἐκέλευεν ἀναχώρησιν καὶ παρήγγειλε τοῖς ἀπιοῦσιν, ἐπὶ τὸ εὐώνυμον κέρας, ὥςπερ μόνον οἷόν τ' ἦν, ὑπάγειν ἐπὶ τῆς Ἠϊόνος. ὡς δ' αὐτῷ ἐδόκει σχολὴ γίγνεσθαι, αὐτὸς ἐπιστρέψας τὸ δεξιὸν καὶ τὰ γυμνὰ πρὸς τοὺς πολεμίους δοὺς ἀπῆγε τὴν στρατιάν. κἂν τούτῳ Βρασίδας ὡς ὁρᾷ τὸν καιρὸν καὶ τὸ στράτευμα τῶν Ἀθηναίων κινούμενον, λέγει τοῖς μεθ' ἑαυτοῦ καὶ τοῖς ἄλλοις ὅτι Οἱ ἄνδρες ἡμᾶς οὐ μένουσι· δῆλοι δὲ τῶν τε δοράτων τῇ κινήσει καὶ τῶν κεφαλῶν· οἷς γὰρ ἂν τοῦτο γίγνηται, οὐκ εἰώθασι μένειν τοὺς ἐπιόντας. ἀλλὰ τάς τε πύλας τις ἀνοιγέτω ἐμοὶ ἃς εἴρηται, καὶ ἐπεξίωμεν ὡς τάχιστα θαρσοῦντες. καὶ ὁ μὲν κατὰ τὰς ἐπὶ τὸ σταύρωμα πύλας καὶ τὰς πρώτας τοῦ μακροῦ τείχους τότε ὄντος ἐξελθὼν ἔθει δρόμῳ τὴν ὁδὸν ταύτην εὐθεῖαν, ᾗπερ νῦν κατὰ τὸ καρτερώτατον τοῦ χωρίου ἰόντι τροπαῖον ἕστηκε· καὶ προςβαλὼν τοῖς Ἀθηναίοις πεφοβημένοις τε ἅμα τῇ σφετέρᾳ ἀταξίᾳ καὶ τὴν τόλμαν αὐτοῦ ἐκπεπληγμένοις κατὰ μέσον τὸ στράτευμα, τρέπει. καὶ ὁ Κλεαρίδας, ὥςπερ εἴρητο, ἅμα κατὰ τὰς Θρᾳκίας πύλας ἐπεξελθὼν τῷ στρατῷ ἐπεφέρετο. ξυνέβη τε τῷ ἀδοκήτῳ καὶ ἐξαπίνης ἀμφοτέρωθεν τοὺς Ἀθηναίους θορυβηθῆναι· καὶ τὸ μὲν εὐώνυμον κέρας αὐτῶν, τὸ πρὸς τὴν Ἠϊόνα, ὅπερ δὴ καὶ προκεχωρήκει, εὐθὺς ἀποῤῥαγὲν

φθήσεσθαι] H. I. L. O. et correctus S. g. vulgo ὀφθήσεσθαι. Emendaverat iam Valckenar. ad Thom. M. pone Ruhnkenii et aliorum epistolas ad Ernest. p. 181. collatis verbis p. 454, 27. *Duk.* (VII, 15.) τὰ μὲν λήσουσιν ὑμᾶς, τὰ δὲ φθήσονται, et sensu iubente. Proxime sequentia ita distinxit Bauerus: παρήγγειλε τοῖς ἀπιοῦσιν ἐπὶ τὸ εὐώνυμον κέρας, id dicens significare: *er kommandirte sie auf den rechten Flügel*, repetensque ἀπιέναι ex ἀπιοῦσι. Commodius verba τοῖς ἀπιοῦσιν etc. iunguntur cum ὑπάγειν, hoc sensu: *er befahl den Abziehenden, sich auf den linken Flügel hinzuschwenken, nach der Richtung von Eion, so wie es denn auch nur allein thunlich war.*

ἀνοιγέτω] Pierson. ad Moerin p. 31. Moeridis tempore ἀνοιγνύτω scriptum fuisse suspicatur, nam grammaticus ita: ἀνοιγνύτω, Ἀττικῶς. ἀνοιγέτω, Ἑλληνικῶς. vid. Fischer. ad Weller. III, 1. p. 30. Mox de dativo participii ἰόντι vid. Matth. Gr. §. 390.

ἔφυγε. καὶ ὁ Βρασίδας, ὑποχωροῦντος ἤδη αὐτοῦ, ἐπιπαριὼν τῷ δεξιῷ τιτρώσκεται· καὶ πεσόντα αὐτὸν οἱ μὲν Ἀθηναῖοι οὐκ αἰσθάνονται, οἱ δὲ πλησίον ἄραντες ἀπήνεγκαν. τὸ δὲ δεξιὸν τῶν Ἀθηναίων ἔμενε μᾶλλον. καὶ ὁ μὲν Κλέων, ὡς τὸ πρῶτον οὐ διενοεῖτο μένειν, εὐθὺς φεύγων καὶ καταληφθεὶς ὑπὸ Μυρκινίου πελταστοῦ ἀποθνήσκει, οἱ δὲ αὐτοῦ συστραφέντες ὁπλῖται ἐπὶ τὸν λόφον τόν τε Κλεαρίδαν ἠμύνοντο καὶ δὶς ἢ τρὶς προςβαλόντα, καὶ οὐ πρότερον ἐνέδοσαν πρὶν ἥ τε Μυρκινία καὶ ἡ Χαλκιδικὴ ἵππος καὶ οἱ πελτασταὶ περιστάντες καὶ ἐςακοντίζοντες αὐτοὺς ἔτρεψαν. οὕτω δὲ τὸ στράτευμα πᾶν ἤδη τῶν Ἀθηναίων φυγὸν χαλεπῶς καὶ πολλὰς ὁδοὺς τραπόμενοι κατὰ ὄρη, ὅσοι μὴ διεφθάρησαν ἢ αὐτίκα ἐν χερσὶν ἢ ὑπὸ τῆς Χαλκιδικῆς ἵππου καὶ τῶν πελταστῶν, οἱ λοιποὶ ἀπεκομίσθησαν ἐς τὴν Ἠϊόνα. οἱ δὲ τὸν Βρασίδαν ἄραντες ἐκ τῆς μάχης καὶ διασώσαντες ἐς τὴν πόλιν ἔτι ἔμπνουν ἐςεκόμισαν· καὶ ᾔσθετο μὲν ὅτι νικῶσιν οἱ μεθ᾽ ἑαυτοῦ, οὐ πολὺ δὲ διαλιπὼν ἐτελεύτησε. καὶ ἡ ἄλλη στρατιὰ ἀναχωρήσασα μετὰ τοῦ Κλεαρίδου ἐκ τῆς διώξεως νεκρούς τε ἐσκύ-

11 λευσε καὶ τροπαῖον ἔστησε. μετὰ δὲ ταῦτα τὸν Βρασίδαν οἱ ξύμμαχοι πάντες ξὺν ὅπλοις ἐπισπόμενοι δημοσίᾳ ἔθαψαν ἐν τῇ πόλει πρὸ τῆς νῦν ἀγορᾶς οὔσης· καὶ τὸ λοιπὸν οἱ Ἀμφιπολῖται, περιέρξαντες αὐτοῦ τὸ μνημεῖον, ὡς ἥρωΐ τε ἐντέμνουσι καὶ τιμὰς δεδώκασιν ἀγῶνας καὶ ἐτησίους θυσίας, καὶ τὴν ἀποικίαν ὡς οἰκιστῇ προςέθεσαν, καταβαλόντες τὰ Ἁγνώνεια οἰκοδομήματα, καὶ ἀφανίσαντες εἴ τι μνημόσυνόν που ἔμελλεν αὐτοῦ τῆς οἰκίσεως περιέσεσθαι, νομίσαντες τὸν μὲν Βρασίδαν σωτῆρά τε σφῶν γεγενῆσθαι καὶ ἐν τῷ παρόντι ἅμα τὴν τῶν Λακεδαιμονίων ξυμμαχίαν φόβῳ τῶν Ἀθηναίων θεραπεύοντες, τὸν δὲ Ἅγνωνα κατὰ τὸ πολέμιον τῶν Ἀθηναίων οὐκ ἂν ὁμοίως σφίσι ξυμφόρως οὐδ᾽ ἂν ἡδέως τὰς τιμὰς ἔχειν. καὶ τοὺς νεκροὺς τοῖς Ἀθηναίοις ἀπέδοσαν. ἀπέθανον δὲ Ἀθηναίων μὲν περὶ ἑξακοσίους, τῶν δ᾽ ἐναντίων

οἱ μεθ᾽ ἑαυτοῦ] A. B. F. K. Q. *μεθ᾽ αὐτοῦ* H. vulgo *μετ᾽ αὐτοῦ*.

11. *ἐπισπόμενοι*] *ἐπισπώμενοι* g. et supra scripto ο S. De more veterum sepulcra sepiendi vid. Casaubon. ad Sueton. Neron. c. 37. et de forma verbi *περιέρξαντες* Buttm. Gr. max. II, 1. p. 124. not.

ὡς ἥρωϊ] v. quem laudat Dukerus, Spanhem. diss. g. de praestant. et usu numism. p. 565. Ex hoc loco Anecdota Bekk. I. p. 107. citant verba *εἴ τι μνημόσυνόν ποτε ἔμελλεν ἔσεσθαι*, paulo aliter Montefalcon. bibl. Coislin. p. 483. *ἤτοι μνημόσυνόν ποτε ἔμελλεν ἔσεσθαι*. Adde Valckenar. ad Herodot. VI, 38.

ξυμφόρως — ἡδέως] Schol.: *οὐ τοῦτο λέγει, ὅτι ὁ Ἅγνων οὐχ ἥδετο ταῖς τιμαῖς, ἀλλὰ οὔτε συμφέρειν τοῖς Ἀμφιπολίταις τιμᾶσθαι τὸν Ἅγνωνα, διὰ τὸ κολακεύειν τοὺς Λακεδαιμονίους, οὔτε ἡδὺ ἦν τοῖς Ἀμφιπολίταις τὸ τιμᾶν αὐτόν.*

ἑπτά, διὰ τὸ μὴ ἐκ παρατάξεως, ἀπὸ δὲ τοιαύτης ξυντυχίας καὶ προεκφοβήσεως τὴν μάχην μᾶλλον γενέσθαι. μετὰ δὲ τὴν ἀναίρεσιν οἱ μὲν ἐπ' οἴκου ἀπέπλευσαν, οἱ δὲ μετὰ τοῦ Κλεαρίδου τὰ περὶ τὴν Ἀμφίπολιν καθίσταντο.

12 Καὶ ὑπὸ τοὺς αὐτοὺς χρόνους τοῦ θέρους τελευτῶντος Ῥαμφίας καὶ Αὐτοχαρίδας καὶ Ἐπικυδίδας Λακεδαιμόνιοι ἐς τὰ ἐπὶ Θρᾴκης χωρία βοήθειαν ἦγον ἐνακοσίων ὁπλιτῶν, καὶ ἀφικόμενοι ἐς Ἡράκλειαν τὴν ἐν Τραχῖνι καθίσταντο ὅ,τι αὐτοῖς ἐδόκει μὴ καλῶς ἔχειν. ἐνδιατριβόντων δὲ αὐτῶν ἔτυχεν ἡ μάχη αὕτη γενομένη, καὶ τὸ θέρος ἐτελεύτα.

13 Τοῦ δ' ἐπιγιγνομένου χειμῶνος εὐθὺς μέχρι μὲν Πιερίου τῆς Θεσσαλίας διῆλθον οἱ περὶ τὸν Ῥαμφίαν, κωλυόντων δὲ τῶν Θεσσαλῶν, καὶ ἅμα Βρασίδου τεθνεῶτος, ᾧπερ ἦγον τὴν στρατιάν, ἀπετράποντο ἐπ' οἴκου, νομίσαντες οὐδένα καιρὸν ἔτι εἶναι τῶν τε Ἀθηναίων ἥσσῃ ἀπεληλυθότων καὶ οὐκ ἀξιόχρεων αὐτῶν ὄντων δρᾶν τι ὧν κἀκεῖνος ἐπενόει. μάλιστα δὲ ἀπῆλθον εἰδότες τοὺς Λακεδαιμονίους, ὅτε ἐξῄεσαν, πρὸς τὴν εἰρήνην μᾶλλον τὴν γνώμην ἔχοντας.

14 Ξυνέβη τε εὐθὺς μετὰ τὴν ἐν Ἀμφιπόλει μάχην καὶ τὴν Ῥαμφίου ἀναχώρησιν ἐκ Θεσσαλίας ὥστε πολέμου μὲν μηδὲν ἔτι ἅψασθαι μηδετέρους, πρὸς δὲ τὴν εἰρήνην μᾶλλον τὴν γνώμην εἶχον, οἱ μὲν Ἀθηναῖοι πληγέντες ἐπὶ τῷ Δηλίῳ καὶ δι' ὀλίγου αὖθις ἐν Ἀμφιπόλει, καὶ οὐκ ἔχοντες τὴν ἐλπίδα τῆς ῥώμης πιστὴν ἔτι, ᾗπερ οὐ προσεδέχοντο πρότερον τὰς σπονδάς, δοκοῦντες τῇ παρούσῃ εὐτυχίᾳ καθυπέρτεροι γενήσεσθαι· καὶ τοὺς ξυμμάχους ἅμα ἐδέδισαν σφῶν μὴ διὰ τὰ σφάλματα ἐπαιρόμενοι ἐπὶ πλέον ἀποστῶσι, μετεμέλοντό τε ὅτι μετὰ τὰ ἐν Πύλῳ καλῶς παρασχὸν οὐ ξυνέβησαν· οἱ δ' αὖ Λακεδαιμόνιοι παρὰ γνώμην μὲν ἀποβαίνοντος σφίσι τοῦ πολέμου, ἐν ᾧ ᾤοντο ὀλίγων ἐτῶν καθαιρήσειν τὴν τῶν Ἀθηναίων δύναμιν, εἰ τὴν γῆν τέμνοιεν, περιπεσόντες δὲ τῇ ἐν τῇ νήσῳ ξυμφορᾷ, οἵα οὔπω γεγένητο τῇ Σπάρτῃ, καὶ λῃστευομένης τῆς χώρας ἐκ τῆς Πύλου καὶ Κυθήρων, αὐτομολούντων τε τῶν Εἱλώτων, καὶ ἀεὶ προςδοκίας οὔσης μή τι καὶ οἱ ὑπομένοντες τοῖς ἔξω πίσυνοι πρὸς τὰ παρόντα σφίσιν ὥςπερ καὶ πρότερον νεωτερίσωσι· ξυνέβαινε δὲ καὶ πρὸς τοὺς Ἀργείους αὐτοῖς τὰς τριακονταέτεις σπονδὰς ἐπ' ἐξόδῳ εἶναι, καὶ ἄλλας οὐκ ἤθε-

14. γεγένητο] Pro ἐγεγένητο. Atticis usitatum est omittere augmentum in hoc tempore. Multa huius generis collegit Iungerm. ad Polluc. III, 102. Adde Matth. Gr. p. 195. Dubia sunt ἀναβεβήκει VII, 44. et πεπόνθεσαν VII, 71. Duker. Mox vocabulum Homericum πίσυνοι inter Thucydidis τὰ γλωττώδη recensent Suidas et Photius in περιωπή. Vid. Popp. proleg. t. I. p. 240. De formis τριακονταέτεις et τριακοντούτεις vid. Lobeck. ad Phrynich. p. 406. not.

λον σπένδεσθαι οἱ Ἀργεῖοι, εἰ μή τις αὐτοῖς τὴν Κυνουρίαν γῆν ἀποδώσει· ὥστ' ἀδύνατα εἶναι ἐφαίνετο Ἀργείοις καὶ Ἀθηναίοις ἅμα πολεμεῖν. τῶν τε ἐν Πελοποννήσῳ πόλεων ὑπώπτευόν τινας ἀποστήσεσθαι πρὸς τοὺς Ἀργείους· ὅπερ καὶ
15 ἐγένετο. ταῦτ' οὖν ἀμφοτέροις αὐτοῖς λογιζομένοις ἐδόκει ποιητέα εἶναι ἡ ξύμβασις, καὶ οὐχ ἧσσον τοῖς Λακεδαιμονίοις, ἐπιθυμίᾳ τῶν ἀνδρῶν τῶν ἐκ τῆς νήσου κομίσασθαι· ἦσαν γὰρ οἱ Σπαρτιᾶται αὐτῶν πρῶτοί τε καὶ ὁμοίως σφίσι ξυγγενεῖς. ἤρξαντο μὲν οὖν καὶ εὐθὺς μετὰ τὴν ἅλωσιν αὐτῶν πράσσειν, ἀλλ' οἱ Ἀθηναῖοι οὔπως ἤθελον, εὖ φερόμενοι, ἐπὶ τῇ ἴσῃ καταλύεσθαι. σφαλέντων δὲ αὐτῶν ἐπὶ τῷ Δηλίῳ παραχρῆμα οἱ Λακεδαιμόνιοι γνόντες νῦν μᾶλλον ἂν ἐνδεξομένους ποιοῦνται τὴν ἐνιαύσιον ἐκεχειρίαν, ἐν ᾗ ἔδει ξυνιόντας καὶ
16 περὶ τοῦ πλείονος χρόνου βουλεύεσθαι. ἐπειδὴ δὲ καὶ ἡ ἐν

---

15. *ταῦτ' οὖν — καταλύεσθαι*] Schol. Aristoph. Pac. 478., qui post *καταλύεσθαι* haec contra libros omnes inserit: *μάλιστα δὲ οἱ τῶν δεδεμένων συγγενεῖς ἐνῆγον καὶ ἐσπούδαζον, ὡς ἂν εἰρήνη γένηται.* De verbis *ἐπιθυμίᾳ — κομίσασθαι* vid. Matth. Gr. p. 904.

καὶ ὁμοίως σφίσι ξυγγενεῖς] i. e. *et qui inter eos erant Spartani, primores erant civitatis et pariter sibi cognati*, ita ut omnes Spartanorum lochi aliquot inter eos haberent sibi cognatos. Nam IV, 8. scriptor retulit, illos Spartanos in Sphacteria captos ex omnibus lochis sorte ductos esse. Antiquitus autem hoc spectabant, ut in iisdem moris lochisque cognati componerentur, quanquam paulatim hic mos obsolevit. Vid. Odofr. Mueller. *d. Dorer* t. II. p. 237., qui non debebat *σφίσι* interpretari: *unter einander*, nam non inter se cognati erant, sed sui quisque lochi militibus.

οὔπως ἤθελον] ex hoc loco glossa Photii et Suidae nata videtur: *οὔπως οὐδένα τρόπον καὶ Θουκυδίδης ἐν ε* (ap. Photium *ἐν α*.), *καὶ Ὅμηρος* etc.

μᾶλλον ἐνδεξομένους] K. d. *μᾶλλον δεξαμένους* O. P. *μᾶλλον ἂν ἐνδεξαμένους* S. cum Thom. M. p. 306. Negant futuro *ἂν* addi posse Anecdota Bekk. I. p. 126. et Schneider. ad Xenoph. Cyrop. I, 5, 2. At confer Thucyd. II, 80. *λέγοντες ὅτι ῥᾳδίως ἂν κρατήσουσι*, et *νομίζοντες, εἰ ταύτην πρώτην λάβοιεν, ῥᾳδίως ἂν σφίσι τἆλλα προσχωρήσειν*. VI, 20. *οὐδ' ἂν τὴν ἀρχὴν τὴν ἡμετέραν εἰκότως ἀντ' ἐλευθερίας προσδεξομένας*. Vide Popp. prol. t. I. p. 160. Vide dicta ad I, 140.

16. *ἐπειδὴ δὲ*] *δέ* cum L. O. P. k. omittit qui his usus est Schol. ad Aristoph. Equit. 790., ubi est *ἧττα, ἐγένετο, τεθνήκει, ἀμφότεροι*, et *εὐτυχίας* pro *ἡσυχίας* et *τε νομίζων εἶναι*, et *ἀξιοπιστότερος διαβ*. omissa voce *μάλιστα*. De apodosi huius enunciationis si quaeritur, ea vel propter particulam *τότε* initium non habere potest post *τὴν ἡγεμονίαν*, quia non intelligitur, si verba *τότε δὲ — ἡγεμονίαν* ad Cleonem et Brasidam referuntur, cur *τότε* adiectum sit, utpote plane otiosum, cum principatum civitatis suae non alio tempore affectare possent, quam dum in vivis erant, ne dicam, hoc tralaticium esse, apodosin verbis *τότε δέ* incipere, non solum post *ἐπειδή*, sed etiam post participia. V. I, 49. 58. II, 12. 18. 70. alibi. Rursus, si apodosin annectas inde a verbis

Ἀμφιπόλει ἧσσα τοῖς Ἀθηναίοις ἐγεγένητο, καὶ ἐτεθνήκει Κλέων τε καὶ Βρασίδας, οἵπερ ἀμφοτέρωθεν μάλιστα ἠναντιοῦντο τῇ εἰρήνῃ, ὁ μὲν διὰ τὸ εὐτυχεῖν τε καὶ τιμᾶσθαι ἐκ τοῦ πολεμεῖν, ὁ δὲ γενομένης ἡσυχίας καταφανέστερος νομίζων ἂν εἶναι κακουργῶν καὶ ἀπιστότερος διαβάλλων, τότε δὲ οἱ ἐν ἑκατέρᾳ τῇ πόλει σπεύδοντες τὰ μάλιστα τὴν ἡγεμονίαν Πλειστοάναξ τε ὁ Παυσανίου βασιλεὺς Λακεδαιμονίων καὶ Νικίας ὁ Νικηράτου, πλεῖστα τῶν τότε εὖ φερόμενος ἐν στρατηγίαις, πολλῷ δὴ μᾶλλον προεθυμοῦντο, Νικίας μὲν βουλόμενος, ἐν ᾧ ἀπαθὴς ἦν καὶ ἠξιοῦτο, διασώσασθαι τὴν εὐτυχίαν, καὶ ἔς τε τὸ αὐτίκα πόνων πεπαῦσθαι καὶ αὐτὸς καὶ τοὺς πολίτας παῦσαι, καὶ τῷ μέλλοντι χρόνῳ καταλιπεῖν ὄνομα ὡς οὐδὲν σφήλας τὴν πόλιν διεγένετο, νομίζων ἐκ τοῦ ἀκινδύνου τοῦτο ξυμβαίνειν καὶ ὅςτις ἐλάχιστα τύχῃ αὑτὸν παραδίδωσι, τὸ δὲ ἀκίνδυνον τὴν εἰρήνην παρέχειν, Πλειστοάναξ δὲ ὑπὸ τῶν ἐχθρῶν διαβαλλόμενος περὶ τῆς καθόδου, καὶ ἐς ἐνθυμίαν τοῖς Λακεδαιμονίοις ἀεὶ προβαλλόμενος ὑπ' αὐτῶν, ὁπότε τι πταίσειαν, ὡς διὰ τὴν ἐκείνου κάθοδον παρανομηθεῖσαν ταῦτα ξυμβαίνοι. τὴν γὰρ πρόμαντιν τὴν ἐν Δελφοῖς ἐπῃτιῶντο αὐτὸν πεῖσαι μετ' Ἀριστοκλέους τοῦ ἀδελφοῦ ὥςτε χρῆσαι Λακεδαιμονίοις ἐπὶ πολὺ τάδε θεωροῖς ἀφικ-

---

τότε δέ, in verbo ἡγεμονίαν est, quod offensioni est; etenim qui principatum civitati suae parare student, eos belli magis quam pacis cupidos esse consentaneum est. Quod reputanti apparebit, haec de Pausania Niciaque, quos auctores pacis extitisse Thucydides dicit, praedicari non posse. Conf. Heilm. p. 653. Hac difficultate permotus Reiskius ἡσυχίαν aut ὁμόνοιαν corrigendum pro ἡγεμονίαν esse suspicatus est. Reiskii coniecturis potius visum est Dindorfio, legere ὁμολογίαν. Utut est, certe vulgaris scriptura stare non potest. Videtur non opus esse, quidquam invitis libris novari, nam cum in K. f. g. legatur τότε δὲ οἱ ἐν ἑκατέρᾳ τῇ πόλει pro vulgata: τότε δὲ ἑκατέρᾳ τῇ πόλει, hac scriptura recepta omnia plana fiunt et explicita. Principes suae uterque civitatis esse voluerunt, Pausanias Niciasque, idque se tantum pacem republica agente consecuturos esse sperabant, diversa uterque ratione sed in idem consilium pacis conciliandae conspirante. Quo valet etiam illud additamentum: πλεῖστα τῶν τότε εὖ φερόμενος ἐν στρατηγίαις, quo se summae inter omnes auctoritatis futurum esse Nicias putabat, et verbum προεθυμοῦντο, scilicet perstare in proposito principatus obtinendi causa pacem restituendi. Fort. leg. φερόμενοι.

ἐς ἐνθυμίαν] Pollux II, 231. ἐνθυμία καὶ ἐνθύμησις, Θουκυδίδης. Thom. M. in ἐνθύμιον sententiam ita exponit: προέτεινον Ἀθηναῖοι τοῖς Λακεδαιμονίοις τοῦτον καὶ ὑπεμίμνησκον, ὅτι δι' αὐτὸν ἔπταισαν. Perperam Ἀθηναῖοι dicit, pro οἱ τοῦ Πλειστοάνακτος ἐχθροί. Duker.

χρῆσαι Λακεδαιμονίοις] Suidas et ex eo Phavorinus: χρῶσαν, τὴν χρησμῳδοῦσαν. χρῶσαν Λακεδαιμονίοις. Θουκυδίδης. Quacren-

νουμένοις; Διὸς υἱοῦ ἡμιθέου τὸ σπέρμα ἐκ τῆς ἀλλοτρίας εἰς τὴν ἑαυτῶν ἀναφέρειν· εἰ δὲ μή, ἀργυρέᾳ εὐλάκᾳ εὐλάξειν· χρόνῳ δὲ προτρέψαι τοὺς Λακεδαιμονίους φεύγοντα αὐτὸν ἐς Λύκαιον διὰ τὴν ἐκ τῆς Ἀττικῆς ποτε μετὰ δώρων δοκοῦσαν ἀναχώρησιν. καὶ ἥμισυ τῆς οἰκίας τοῦ ἱεροῦ τότε τοῦ Διὸς οἰκοῦντα φόβῳ τῶν Λακεδαιμονίων, ἔτει ἑνὸς δέοντι εἰκοστῷ τοῖς ὁμοίοις χοροῖς καὶ θυσίαις καταγαγεῖν ὥσπερ ὅτε τὸ πρῶτον Λακεδαίμονα κτίζοντες τοὺς βασιλέας καθίσταντο. 17 ἀχθόμενος οὖν τῇ διαβολῇ ταύτῃ καὶ νομίζων ἐν εἰρήνῃ μὲν οὐδενὸς σφάλματος γιγνομένου καὶ ἅμα τῶν Λακεδαιμονίων τοὺς ἄνδρας κομιζομένων κἂν αὐτὸς τοῖς ἐχθροῖς ἀνεπίληπτος εἶναι,

---

dum est, ubi haec dicat Thucydides. Sed dubito nonnihil, an Suidas ea male ex hoc loco descripserit. Idem.

ἀργυρέᾳ εὐλάκᾳ] Schol. Διὸς υἱοῦ ἡμιθέου τὸ σπέρμα] ἡμιθέου μὲν τοῦ Ἡρακλέους λέγει, σπέρμα δὲ τὸν ἀπόγονον· οὗτος δ' ἦν ὁ Πλειστοάναξ. ἀναφέρειν δὲ τὸ κατάγειν. εὐλάκαν δὲ τὴν ὕννιν Λακεδαιμόνιοι λέγουσιν· ἔνιοι δὲ, τὴν δίκελλαν ἀπὸ τοῦ λακαίνειν, ὅ ἐστι σκάπτειν. εὐλάξειν δὲ ἀρόσειν. τοιοῦτο δέ τι λέγει, ἀργυρέᾳ εὐλάκᾳ εὐλάξειν, τουτέστι λιμὸν ἔσεσθαι καὶ πολλοῦ σφόδρα τὸν σῖτον ὠνήσεσθαι, ὥσπερ ἀργυροῖς ἐργαλείοις χρωμένους. ἔνιοι δὲ οὐ λυσιτελήσειν φασὶν αὐτοῖς τὴν γῆν γεωργεῖν, ὥσπερ εἰ ἀργυροῖς ἐργαλείοις ἐχρῶντο. Bauerus comparat Augusti dictum apud Suetonium: *aureo hamo piscari*, quo significare voluit sumtuosam iacturam. Hesychius (quem exscripsit Phavorinus in Ἀργυρέα): ἀργυρέα ὕννις, ἢ ἀργυρέα αὖλαξ, παρὰ Θουκυδίδῃ, ubi transpositis verbis Hemsterh. emendat: Ἀργυρέα αὐλάγα· ἡ ἀργυρέα ὕννις, π. Θ. Αὐλάγα, hanc enim olim variam extitisse lectionem in Thucydidis libris Hesychium satis ait ostendere in Αὐλάγα, ἡ ὕννις. *Vomerem*, addit, ita vocari non abhorret, qui sulcos ducit. Eadem monuit Kusterus ad Suidam. Et codex S. habet ἀργυραία εὐλάγα. Zonaras, Photiusque habent hic εὐλάκα, ille cum Phavorino et Suida εὐλάγα, τὸ ἄροτρον παρὰ Θουκυδίδῃ ἐν χρησμῷ τινι. Δώρειος δὲ ἡ λέξις. Adnotavit Dukerus: Huc etiam, si Is. Vossium ad Catullum p. 81 sequimur, referendum est hoc Hesychii: Εὐλακία· Ἄρτεμις, nam Diana, ait, eadem est quae Ceres.

μετὰ δώρων δοκοῦσαν ἀναχώρησιν] δόκησιν H. I. N. P. Q. c. d. f. cum Suida voce δώρων, qui explicat τὴν δωροδοκίαν. At δόκησιν ἐς ἀναχώρησιν S. ἐς vel εἰς ἀναχώρησιν I. c. d. i. k. ἕως ἀναχώρησιν A. B. Unde suspiceris, auctorem scriptum reliquisse μετὰ δώρων δοκήσεως. Δώρων δόκησις nota ex iure Attico et δώρων λῆψιν explicat Scholiastes, quae verbi notio cum Haackium fugisset, δόκησιν intellexit *opinionem*. V. Meier. d. bonis damnatorum p. 111. Meier. et Schoemann. *d. Att. Prozess.* p. 351. Heffter. *d. Ath. Gerichtsverf.* p. 154. Vulgatam ita interpretatur Acacius: *propter suspicionem acceptae ob discessum pecuniae*, et Dukerus confert Thucyd. II, 21. διὸ δὲ καὶ ἡ φυγὴ αὐτῷ ἐγένετο ἐκ Σπάρτης δόξαντι χρήμασι πεισθῆναι τὴν ἀναχώρησιν et III, 10. ἀρετὴν δοκοῦσαν, *opinionem virtutis*, quanquam durior est omissio verbi γεγενῆσθαι. Mox ἔτει ἑνός B. L. O. P. Q. et ex correctione S. d. e. vulgo ἔτι.

17. ἀνεπίληπτος] Huc pertinet glossa Zonarae: ἀνεπίληπτος,

πολέμου δὲ καθεστῶτος ἀεὶ ἀνάγκην εἶναι τοὺς προὔχοντας ἀπὸ τῶν ξυμφορῶν διαβάλλεσθαι, προὐθυμήθη τὴν ξύμβασιν. καὶ τόν τε χειμῶνα τοῦτον ᾔεσαν ἐς λόγους καὶ πρὸς τὸ ἔαρ ἤδη, παρασκευή τε προεπανεσείσθη ἀπὸ τῶν Λακεδαιμονίων, περιαγγελλομένη κατὰ πόλεις ὡς ἐπὶ τειχισμόν, ὅπως οἱ Ἀθηναῖοι μᾶλλον ἐσακούοιεν· καὶ ἐπειδὴ ἐκ τῶν συνόδων ἅμα πολλὰς δικαιώσεις προενεγκόντων ἀλλήλοις ξυνεχωρεῖτο ὥστε ἃ ἑκάτεροι πολέμῳ ἔσχον ἀποδόντας τὴν εἰρήνην ποιεῖσθαι, Νίσαιαν δ' ἔχειν Ἀθηναίους· ἀνταπαιτούντων γὰρ Πλάταιαν οἱ Θηβαῖοι ἔφασαν οὐ βίᾳ ἀλλ' ὁμολογίᾳ αὐτῶν προσχωρησάντων καὶ οὐ προδόντων ἔχειν τὸ χωρίον, καὶ οἱ Ἀθηναῖοι τῷ αὐτῷ τρόπῳ τὴν Νίσαιαν· τότε δὴ παρακαλέσαντες τοὺς ἑαυτῶν ξυμμάχους οἱ Λακεδαιμόνιοι καὶ ψηφισαμένων πλὴν Βοιωτῶν καὶ Κορινθίων καὶ Ἠλείων καὶ Μεγαρέων τῶν ἄλλων ὥστε καταλύεσθαι, τούτοις δὲ οὐκ ἤρεσκε τὰ πρασσόμενα, ποιοῦνται τὴν ξύμβασιν καὶ ἐσπείσαντο πρὸς τοὺς Ἀθηναίους καὶ ὤμοσαν, ἐκεῖνοί τε πρὸς τοὺς Λακεδαιμονίους, τάδε.

18 Σπονδὰς ἐποιήσαντο Ἀθηναῖοι καὶ Λακεδαιμόνιοι καὶ οἱ ξύμμαχοι κατὰ τάδε, καὶ ὤμοσαν κατὰ πόλεις. περὶ μὲν τῶν ἱερῶν τῶν κοινῶν, θύειν καὶ ἰέναι καὶ μαντεύεσθαι καὶ θεωρεῖν κατὰ τὰ πάτρια τὸν βουλόμενον καὶ κατὰ γῆν καὶ κατὰ θάλασσαν ἀδεῶς. τὸ δ' ἱερὸν καὶ τὸν νεὼν τὸν ἐν Δελφοῖς τοῦ Ἀπόλλωνος καὶ Δελφοὺς αὐτονόμους εἶναι καὶ αὐ-

---

ἄμωμον, ubi vide Tittm. Mox *προεπανεσείσθη* Schol. interpretatur per *προηπειλήθη*,

ὡς ἐπὶ τείχισμον] K. vulgo *ὡς ἐπιτείχισμον*. V. Bredov.

πλὴν Βοιωτῶν] Schol. ad Aristoph. Pac. 463. eadem Philochoro adnotat, quae hic scribit Thucydides, ut suspicio fiat, Philochorum sua ex nostro scriptore sumsisse, collata adnotatione ad I, 114. Ceterum Wasse observavit, hinc lucem affulgere Comici verbis l. l. *ἀλλ' οὐχ ἕλκουσ' ἄνδρες ὁμοίως. οὐ ξυλλήψεσθ'; οἷ' ὀγκύλλεσθ'· οἰμώξεσθ', ὦ Βοιωτοί.* In sequentibus parenthesis non suo loco legitur, nam verba *τούτοις δὲ οὐκ ἤρεσκε τὰ πρασσόμενα* statim post *Μεγαρέων* poni debebant. Popp. prol. t. I. p. 305. confert VI, 104. *ἁρπασθεὶς ὑπ' ἀνέμου κατὰ τὸν Τεριναῖον κόλπον, ὃς ἐκπνεῖ ταύτῃ μέγας κατὰ Βορέαν ἑστηκώς, ἀποφέρεται ἐς τὸ πέλαγος*, ubi Scholiastes dicit: *οὐχ ὁ κόλπος, ἀλλ' ὁ ἄνεμος.* VIII, 48, *πολλὰς ἐλπίδας εἶχον, αὐτοί τε αὐτοῖς, οἱ δυνατοὶ τῶν πολιτῶν, τὰ πράγματα, οἵπερ καὶ ταλαιπωροῦνται μάλιστα, ἐς ἑαυτοὺς περιποιήσειν, καὶ τῶν πολεμίων ἐπικρατήσειν.* Conf. idem ad Xenoph. Cyrop. I, 2, 9. De interpunctione loci monuerunt Krueger. ad Dionys. p. 269. et Lehner. in Actis philol. Monac. t. III. p. 15.

18. *θεωρεῖν*] i. e. *θεωροὺς γίγνεσθαι.* Vid. Herm. ad Soph. Oed. Col. 1085., vel *θεωροὺς πέμπειν*, ut Schol. voluit; conf. VIII, 10. Mox quod discernit *νεὼν* et *ἱερόν*, v. interpretes ad Herodot. VI, 19.

Δελφοὺς αὐτονόμους εἶναι] Tunc adhuc magno in honore erat

τοτελεῖς καὶ αὐτοδίκους καὶ αὐτῶν καὶ τῆς γῆς τῆς ἑαυτῶν κατὰ τὰ πάτρια. ἔτη δὲ εἶναι τὰς σπονδὰς πεντήκοντα Ἀθηναίοις καὶ τοῖς ξυμμάχοις τοῖς Ἀθηναίων καὶ Λακεδαιμονίοις καὶ τοῖς ξυμμάχοις τοῖς Λακεδαιμονίων ἀδόλους καὶ ἀβλαβεῖς καὶ κατὰ γῆν καὶ κατὰ θάλασσαν. ὅπλα δὲ μὴ ἐξέστω ἐπιφέρειν ἐπὶ πημονῇ μήτε Λακεδαιμονίους καὶ τοὺς ξυμμάχους ἐπ' Ἀθηναίους καὶ τοὺς ξυμμάχους μήτε Ἀθηναίους καὶ τοὺς ξυμμάχους ἐπὶ Λακεδαιμονίους καὶ τοὺς ξυμμάχους, μήτε τέχνῃ μήτε μηχανῇ μηδεμιᾷ. ἤν δέ τι διάφορον ᾖ πρὸς ἀλλήλους, δικαίῳ χρήσθων καὶ ὅρκοις, καθ' ὅ,τι ἂν ξυνθῶνται. ἀποδόντων δὲ Ἀθηναίοις Λακεδαιμόνιοι καὶ οἱ ξύμμαχοι Ἀμφίπολιν. ὅσας δὲ πόλεις παρέδοσαν Λακεδαιμόνιοι Ἀθηναίοις, ἐξέστω ἀπιέναι ὅποι ἂν βούλωνται, αὐτοὺς καὶ τὰ ἑαυτῶν ἔχοντας· τὰς δὲ πόλεις φερούσας τὸν φόρον τὸν ἐπ' Ἀριστείδου αὐτονόμους εἶναι. ὅπλα δὲ μὴ ἐξέστω ἐπιφέρειν Ἀθηναίους μηδὲ τοὺς ξυμμάχους ἐπὶ κακῷ, ἀποδιδόντων τὸν φόρον, ἐπειδὴ αἱ σπονδαὶ ἐγένοντο. εἰσὶ δὲ αἵδε, Ἄργιλος, Στάγειρος, Ἄκανθος, Σκῶλος, Ὄλυνθος, Σπάρτωλος. ξυμμάχους δ' εἶναι μηδετέρων, μήτε Λακεδαιμονίων μήτε Ἀθηναίων· ἢν δὲ Ἀθηναῖοι πείθωσι τὰς πόλεις, βουλομένας ταύτας ἐξέστω ξυμμάχους ποιεῖσθαι αὐτοὺς Ἀθηναίοις. Μηκυβερναίους δὲ καὶ Σαναίους καὶ Σιγγαίους οἰ-

---

oraculum Delphicum et spolia variis ex locis accipiebat IV, 134. Oraculum de multis dubiis rebus consuli videmus, ut ab Epidamniis, cuinam traderent urbem I, 25., a Lacedaemoniis, num bellum cum Atheniensibus gererent I, 118. Itaque etiam in pactorum exordiis tutus et candidus eius usus conceditur omnibus, velut hic et IV, 118. Popp. prol. t. II. p. 297. Adde Boeckh. *Staatsh. d. Ath.* t. II. p. 146. not. Prolegom. ad Demosth. orat. d. rep. habitas fasc. I. p. 14. Iubebantur Delphi esse *αὐτοτελεῖς, sibi solis vectigales*, *αὐτόνομοι καὶ αὐτόδικοι*, i. e. *suas ipsi leges scriberent* sive *suis ipsorum legibus viverent* et *secundum eas in propriis iudiciis causas disceptarent.* V. Harpocr. Suid. Zonar. in v. v.

ἢν δὲ — Ἀμφίπολιν] Thom. M. p. 922. intermissis vocibus *καὶ ὅρκοις, καθ' ὅ,τι ἂν ξύνθωνται* et *καὶ οἱ ξύμμαχοι.* Idem *δικαίῳ* agnoscit, at Dukero et Haackio huic loco magis *δίκαις*, quod est in K. L. f. g., convenire videtur, quam *δικαίῳ*, et Thucydidem etiam alibi dicunt *δίκην*, *δίκας* et *διάφορα* coniungere, velut I, 78. *τὰ δὲ διάφορα δίκῃ λύεσθαι* et I, 140. *εἰρημένον γὰρ δίκας μὲν τῶν διαφόρων ἀλλήλοις διδόναι καὶ δέχεσθαι.* Nolim quidquam mutari; *δίκαις* tamen etiam Schol. legit exponens *δίκαις*] *ἤγουν κρίσει δικαίᾳ.* Quidni Thucydides, licet semel vel raro, diceret *iure utuntor* (*δικαίῳ*), pro *iudicio* (*δίκαις*) *disceptanto?*

ἐπ' Ἀριστείδου] Ab Aristide sociis descriptum erat tributum quadringentum sexaginta talentum. V. Thucyd. I, 96. II, 13. Id postea auctum ad sexcenta talenta. Adde Diodor. XII, 40. et maxime Boeckh. *Staatsh. d. Ath.* t. I. p. 427.

Σκῶλος] De situ huius urbis et Spartoli vide Poppon. proleg. t. II. p. 358. Utraque urbs haud procul Olyntho abfuerunt.

ἢν δὲ Ἀθηναῖοι — Ἀθηναίοις] Exspectes pronomen pro *Ἀθη-*

κεῖν τὰς πόλεις τὰς ἑαυτῶν, καθάπερ Ὀλύνθιοι καὶ Ἀκάνθιοι. ἀποδόντων δὲ Ἀθηναίοις Λακεδαιμόνιοι καὶ οἱ ξύμμαχοι Πάνακτον. ἀποδόντων δὲ καὶ Ἀθηναῖοι Λακεδαιμονίοις Κορυφάσιον καὶ Κύθηρα καὶ Μεθώνην καὶ Πτελεὸν καὶ Ἀταλάντην, καὶ τοὺς ἄνδρας ὅσοι εἰσὶ Λακεδαιμονίων ἐν τῷ δημοσίῳ τῶν Ἀθηναίων, ἢ ἄλλοθί που ὅσης Ἀθηναῖοι ἄρχουσιν ἐν δημοσίῳ· καὶ τοὺς ἐν Σκιώνῃ πολιορκουμένους Πελοποννησίων ἀφεῖναι, καὶ τοὺς ἄλλους ὅσοι Λακεδαιμονίων ξύμμαχοι ἐν Σκιώνῃ εἰσὶ καὶ ὅσους Βρασίδας ἐςέπεμψε, καὶ εἴ τις τῶν ξυμμάχων τῶν Λακεδαιμονίων ἐν Ἀθήναις ἐστὶν ἐν τῷ δημοσίῳ, ἢ ἄλλοθί που ἧς Ἀθηναῖοι ἄρχουσιν ἐν δημοσίῳ. ἀποδόντων δὲ καὶ Λακεδαιμόνιοι καὶ οἱ ξύμμαχοι οὕςτινας ἔχουσιν Ἀθηναίων καὶ τῶν ξυμμάχων κατὰ ταὐτά. Σκιωναίων δὲ καὶ Τορωναίων καὶ Ἑρμυλίων καὶ εἴ τινα ἄλλην πόλιν ἔχουσιν Ἀθηναῖοι, Ἀθηναίους βουλεύεσθαι περὶ αὐτῶν καὶ τῶν ἄλλων πόλεων ὅ,τι ἂν δοκῇ αὐτοῖς. ὅρκους δὲ ποιήσασθαι Ἀθηναίους πρὸς Λακεδαιμονίους καὶ τοὺς ξυμμάχους κατὰ πόλεις. ὀμνύντων δὲ τὸν ἐπιχώριον ὅρκον ἑκάτεροι τὸν μέγιστον ἐξ ἑκάστης πόλεως. ὁ δ᾽ ὅρκος ἔστω ὅδε· Ἐμμενῶ

ναίοις, iam *αὐτοὺς Ἀθηναίοις* dixit pro *αὐτοὺς ἑαυτοῖς*. Quod tam singulare visum est Haackio, ut *Ἀθηναίοις* deletum vellet. Sed in formulis foederum pleraque ab usitatis abhorrentia reperiuntur. Ceterum conf. VI, 105. *οἱ Ἀθηναῖοι τοῖς Λακεδαιμονίοις ἤδη εὐπροφάσιστον μᾶλλον τὴν αἰτίαν ἐς τοὺς Ἀθηναίους τοῦ ἀμύνεσθαι ἐποίησαν*. Paulo ante de verbis *ἐν τῷ δημοσίῳ* haec habet Dukerus: „Heraldus Emendat. et Obs. cap. 37. putat hoc laxius accipiendum, quam faciunt interpretes Thucydidis et vertit: *qui populo Atheniensi publice serviunt* Athenis. Reprehendit eum Salmasius Observ. ad Ius Atticum et Rom. p. 642. ac negat *ἐν δημοσίῳ εἶναι* dici eos, qui publice serviunt: *δημόσιον* autem Scholiaste ad h. l. et Hesychio auctoribus esse carcerem. Recte Salmasius. Agit Thucydides de his praecipue, qui in Sphacteria capti fuerant, de quibus recipiendis valde laborasse Lacedaemonios, supra plus semel dixit. Hi autem non servi publici facti, sed in vincula publica coniecti erant IV, 41. et 57. *Δημόσιον* hic cum aliis etiam Pricaeus ad Acta Apost. V, 18. *carcerem* interpretatur."

ὅρκον — τὸν μέγιστον] In formulis iurisiurandi varii et confirmandi et fidem dandi gradus erant. Praeter usitatum testium iusiurandum aliud erat sanctius, quod magis, quam alia, fidem obstringere videbatur, quale praestant Areopagitae, dum et se et omnem progeniem diris devovent, quodque ut praecipua gravitate et vi praeditum memoratur. Inprimis illam formulam obligare putaverunt, qua per liberos iurabant. Vide Platner. *d. Proz. und d. Klagen b. d. Att.* t. I. p. 223. et Valckenar. d. ritibus iurisiur. in Opusculis t. I. *ed. Lips.*

Ἐμμενῶ] Sic dedi ex Osanni sylloga inscript. I. p. 10. emendatione, quae in Elmsleii editione iam expressa est. Eadem

ταῖς ξυνθήκαις καὶ ταῖς σπονδαῖς ταῖσδε δικαίως καὶ ἀδόλως. ἔστω δὲ Λακεδαιμονίοις καὶ τοῖς ξυμμάχοις κατὰ ταὐτὰ ὅρκος πρὸς Ἀθηναίους, τὸν δὲ ὅρκον ἀνανεοῦσθαι κατ' ἐνιαυτὸν ἀμφοτέρους. στήλας δὲ στῆσαι Ὀλυμπίασι καὶ Πυθοῖ καὶ Ἰσθμῷ καὶ ἐν Ἀθήναις ἐν πόλει καὶ ἐν Λακεδαίμονι ἐν Ἀμυκλαίῳ. εἰ δέ τι ἀμνημονοῦσιν ὁποτεροιοῦν καὶ ὅτου πέρι, λόγοις δικαίοις χρωμένοις εὔορκον εἶναι ἀμφοτέροις ταύτῃ μεταθεῖναι ὅπῃ ἂν δοκῇ ἀμφοτέροις, Ἀθηναίοις καὶ Λακεδαιμονίοις.

19 Ἄρχει δὲ τῶν σπονδῶν ἔφορος Πλειστόλας, Ἀρτεμισίου μηνὸς τετάρτῃ φθίνοντος, ἐν δὲ Ἀθήναις ἄρχων Ἀλκαῖος, Ἐλαφηβολιῶνος μηνὸς ἕκτῃ φθίνοντος. ὤμνυον δὲ οἵδε καὶ ἐσπένδοντο, Λακεδαιμονίων μὲν Πλειστόλας, Δαμάγητος, Χίονις, Μεταγένης, Ἄκανθος, Δάϊθος, Ἰσχαγόρας, Φιλοχαρίδας, Ζευξίδας, Ἄντιππος, Τέλλις, Ἀλκινίδας, Ἐμπεδίας, Μηνᾶς, Λάμφιλος, Ἀθηναίων δὲ οἵδε, Λάμπων, Ἰσθμιόνικος, Νικίας, Λάχης, Εὐθύδημος, Προκλῆς, Πυθόδωρος, Ἅγνων, Μυρτίλος, Θρασυκλῆς, Θεαγένης, Ἀριστοκράτης, Ἰώλκιος, Τιμοκράτης, Λέων, Λάμαχος, Δημοσθένης.

20 Αὗται αἱ σπονδαὶ ἐγένοντο τελευτῶντος τοῦ χειμῶνος ἅμα ἦρι, ἐκ Διονυσίων εὐθὺς τῶν ἀστικῶν αὐτόδεκα ἐτῶν

---

medela adhibenda est verbo cap. 47. Mox ex hoc loco ἀνανεοῦσθαι excitavit Suidas in voce.

στήλας δὲ στῆσαι] Vid. Dahlmann. *Herodot.* p. 18. Mox recipi malim coniecturam Porti Ἰσθμοῖ pro Ἰσθμῷ. Et fortasse etiam Ἀθήναις pro ἐν Ἀθήναις rectius scribitur ex A. B. F. H. I. K. N. Q. c. d. e. f. h. i. k. conf. infra cap. 23., ubi item ἐν omittit Q. Vide dicta ad I, 73. super voce Μαραθῶνι. De Ἰσθμοῖ tamen consule Iacobs. ad Anthol. Palatin. p. 837. Paulo inferius ἐν πόλει intellige *in arce*, sic enim usitatum in actis publicis. Vide quae notavi ad II, 15. Conf. infra c. 23. et 47. Aristoph. equit. 1090. καί μοι 'δόκει αὐτὴ ἐκ πόλεως ἐλθεῖν, ubi Schol. ἐκ τῆς ἀκροπόλεως. De Amyclaeo vid. Polyb. V, 19.

εἰ δέ τι — καὶ ὅτου πέρι] Sic ex Q. pro vulgata εἴ του, quae sensu cassa est, emendaverunt Bekker. et Lindavius spicil. crit. in Thucyd. et Liv. p. 9. et ipse olim conieceram. οἱ τοῦ A. B. F. τοῦ h., qui libri omnes correctionem iuvant. Vid. Matth. Gr. §. 153. not. 1.

19. Ἄρχει] i. e. *habent foedera initium ab Ephoro Pleistola* etc. Sic supra IV, 118. καὶ ὡμολόγησαν — ἄρχειν τήνδε τὴν ἡμέραν, *et convenit, ut induciae ab hac die inciperent.* Quod sequitur nomen Ἀριστοκοίτης inauditum est, et Ἀριστοκίτης est in A. B. F. H. I. K. N. Q. S. c. d. e. f. g. h. i. k. Infra cap. 23., ubi eadem nomina repetuntur, Ἀριστοκράτης legitur, quod in hunc quoque locum revocavi vel invitis codicibus. De nomine Μηνᾶς monuit Lobeck. ad Phrynich. p. 434.

20. Computatio annorum huius belli, quam paulo accuratius examinemus. Belli initium factum est Peloponnesiorum in Atti-

διελθόντων καὶ ἡμερῶν ὀλίγων παρενεγκουσῶν ἢ ὡς τὸ πρῶτον ἡ ἐςβολὴ ἡ ἐς τὴν Ἀττικὴν καὶ ἡ ἀρχὴ τοῦ πολέμου τοῦ-

---

cam invasione mense Hecatombaeone (Iulio) anni Ol. 87, 1. (431.) Thucyd. II, 19. *μετὰ τὰ ἐν Πλαταίᾳ τῶν ἐςελθόντων Θηβαίων γενόμενα ἡμέρᾳ ὀγδοηκοστῇ μάλιστα, τοῦ θέρους καὶ τοῦ σίτου ἀκμάζοντος* (i. e. *während der Getraideblüthe*), *ἐςέβαλον ἐς τὴν Ἀττικήν.* Initium Dionysiorum urbanorum inde a d. 12. Elaphebolionis (Martio) fuit. v. Boeckh. *Staatsh. d. Ath.* t. II. p. 176. et de Dionysiis in universum Ruhnk. Addendis ad Hesych. t. I. p. 999, 10. Boeckh. in Comment. Acad. Berolin. 1817. Buttmann. excurs. I. ad Demosth. orat. in Mid. p. 119. Accensitis festi diebus et sacris festi induciis Dodwellus effici putat, ut ad diem mensis Elaphebolionis fere 24. pertigerint, quo die (*ἕκτῃ φθίνοντος Ἐλαφηβολιῶνος μηνός*) pacem ratam habitam esse scribit cap. 19. Quare hic dicit: *αὗται αἱ σπονδαὶ ἐγένοντο — ἐκ Διονυσίων εὐθὺς τῶν ἀστικῶν.* Quanquam non opus est, festum Bacchi eo usque extendi, cum meantibus remeantibusque legatis post primas transactiones Athenis factas aliquot dies consumtos esse consentaneum sit. Iam cum mense Iulio bellum inceperit, Martio illa pace exitum habuerit in aliquantum temporis, apparet non paucorum dierum differentiam esse, sed integrorum mensium, nam Hecatombaeo quartus ab Elapheboliene mensis est; hoc enim modo se excipiunt: Elaphebolio, Munychio, Thargelio, Scirophorio, Hecatombaeo. Et tamen scripsit auctor: *αὐτόδεκα ἐτῶν διελθόντων καὶ ἡμερῶν ὀλίγων παρενεγκουσῶν ἢ ὡς τὸ πρῶτον ἡ ἐςβολὴ ἡ ἐς τὴν Ἀττικὴν καὶ ἡ ἀρχὴ τοῦ πολέμου τοῦδε ἐγένετο.* Quae cum ita sint, alio modo computatio instituenda est. Nimirum tenendum, quod Dodwellus monuit: „Monet Thucydides hoc ipso in loco per anni non quadrantes sed partes dimidias, aestates scilicet hyemesque semestres decennium illud se numerasse, ut scilicet decem istiusmodi aestates hyemesque ante hanc, de qua loquimur, pacem bellum impleverit. Sic recte eius consilio respondebit, si undecimae fuerit aestatis hic pacis Elaphebolion. Nec enim perpetua singulorum annorum exordia ab uno aliquo belli facto, quod primum belli fuerit, eiusque tempore arcessit Thucydides. Idem enim ille, qui hoc in loco belli initium a prima Lacedaemoniorum in Atticam impressione deducit, eiusdem tamen belli initium ab insidiis in Plataeam, Archonte Atheniensium alio, et ante diem saltem octogesimum alibi deducendum censuit. Ita incertum fecisset ab utro horum factorum annos singulos censuisset, si ab ipsorum factorum tempore singulorum annorum calculus processisset. Et quidem ratio nulla erat cur prior illa rei ad Plataeam gestae epocha per singulos belli Peloponnesiaci annos decurrerit. Nam Thebanorum illae erant in Plataeam insidiae, non Lacedaemoniorum nedum corporis Peloponnesiaci. Imo vigente adhuc foedere nec bello adhuc denunciato illas insidias fuisse monet ipse Thucydides: *ἔτι ἐν εἰρήνῃ τε καὶ τοῦ πολέμου μήπω φανεροῦ καθεστῶτος* II, 2. Hac de causa alios plerosque, praeter Thucydidem, auctores initium belli ad Archontem potius Euthydemum, sub quo prima Peloponnesiorum erat irruptio, retulisse crediderim potius quam ad Pythodorum, propter insidias Plataeenses. Satis autem aperte consilium suum exponit Thucydides annales suos per tempestates semestres distribuendi, et quidem ita ut praecedant aesta-

tes, sequantur autem hyemes. Sic ergo conciliandus erit sibi, si pro aestatis semestris notis habeantur alia illa initia a Thucydide memorata. Ut nempe primam belli aestatem, qua patebat, universam designarint ambae illae notae; vernam enim aestatis semestris partem designabant insidiae in Plataeam; partem autem posteriorem, quae aestas erat proprie sic dicta, Peloponnesiorum in Attica ipsa depraedatio. Initium autem sequentium aestatum a neutro praedictorum factorum repetendum erat pro mente Thucydidis, cum certe ab utroque repeti non potuerit. Itaque non aliunde quam ab aestivi mensis primi, qui hic vernus erat primus, primo die. Coepit aestas illa prima anno Metonico primo, qui communis erat, a die etiam Aprilis Iuliani octavo, i. e. a mense Munychione." Addit Dodwellus: „Sic duae fuissent ultra decennium ad hanc pacem usque dies *παρενεγκοῦσαι*, saltem in forma Iuliana." Scilicet Dodwelli calculus hic est: Initium aestatis primae Munychionis mensis initio fit, sive Aprilis Iuliani die octavo anni Ol. 87, 1. (431.). At *ἕκτην φθίνοντος Ἐλαφηβολιῶνος μηνὸς* ponit diem 24. Elaphebolionis. Mensem enim istum hoc anno cavum fuisse dicit propter mensis diem nonum exemtilem. Alioqui fuerit dies 25. Elaphebolionis, cum mensis sit triginta dierum. Vide prolegom. ad Demosth. orat. d. rep. habitas fasc. II. p. 46. Diem autem 24. Elaphebolionis Dodwellus respondere ait diei Aprilis Iuliani decimo. Sic igitur dies duo fuissent ultra decennium. At in hac re eum falsum esse, ipsius verbis arguam. Nam qui ad Ol. 89, 1. Elaphebolionis diem 12. respondere faciat diei Martii Iuliani vicesimo altero ad vicesimum tertium, ipse ostendit, diem Elaphebolionis quartum vicesimum non posse excurrere ultra diem Aprilis Iuliani quartam. Itaque non duo dies fuissent ultra decennium, sed quatuor infra. Nihilominus quasi in verba Dodwelli iurati oraculorum loco promiscue calculos eos habent, in quibus etiam alia, quae multum abest, quominus explorata sint, tanquam certa ponuntur; itaque etiam Manso Sparta t. II. p. 153. nihil de chronologia istorum temporum addens ad Dodwellum ablegat.

Eius maximus error cernitur in explicanda voce *παρενεγκεῖν*, de cuius significatu haec disserit: „E voce *παρενεγκουσῶν* colligimus, *addendos* intelligi dies, non *demendos*. Sic enim certe alibi vocem *παρενεγκουσῶν* usurpat auctor: *εὑρήσει τις τοσαῦτα ἔτη, λογιζόμενος κατὰ τοὺς χρόνους καὶ ἡμέρας οὐ πολλὰς παρενεγκούσας* V, 26. Hesychius: *παρενεγκεῖν; παραθεῖναι, παραβαλεῖν.*" Hesychii locus nihil probat, nam nemo dubitat, neque quisquam, vel Dodwello non docente, dubitabit, *παρενεγκεῖν* verbum transitivum eum significatum habere posse *addendi*. Atqui hic neque verbum *παρενεγκεῖν* transitivum, neque reflexivum est, quae erat sententia Buttmanni exc. III. ad Demosth. orat. in Mid. p. 127., neque is recte explicat per *dies elapsos*, *praeterlapsos*, sed *ἡμέραι ὀλίγαι παρενεγκοῦσαι* sunt *dies pauci vel addendi vel demendi*, i. e. *wenige Tage drunter oder drüber*, eodemque sensu dicas *διαφέρουσαι*. Itaque hoc loco dies intelligendi sunt paulo minus, quam erant in mense Munychione praeteriti illo anno, quo Peloponnesii in Atticam invadentes bellum gerere coeperunt. Tunc enim Munychio inceperat, et aestas primi anni; quo tempore autem pax Niciae composita est, prope idem tempus erat, nondum tamen totus Elaphebolio effluxerat. Quare, cum in verbo *παρενεγκεῖν* comparatio insit, Thucydides uti poterat particula *ἤ*, ita scribens:

δε ἐγένετο. σκοπείτω δέ τις κατὰ τοὺς χρόνους, καὶ μὴ τῶν ἑκασταχοῦ ἢ ἀρχόντων ἢ ἀπὸ τιμῆς τινος σημαινόντων τὴν ἀπαρίθμησιν τῶν ὀνομάτων ἐς τὰ προγεγενημένα πιστεύσας μᾶλλον. οὐ γὰρ ἀκριβές ἐστιν, οἷς καὶ ἀρχομένοις καὶ μεσοῦσι, καὶ ὅπως ἔτυχέ τῳ, ἐπεγένετό τι. κατὰ θέρη δὲ καὶ χειμῶνας ἀριθμῶν ὥςπερ γέγραπται εὑρήσει, ἐξ ἡμισείας ἑκατέρου τοῦ ἐνιαυτοῦ τὴν δύναμιν ἔχοντος, δέκα μὲν θέρη, ἴσους δὲ χειμῶνας τῷ πρώτῳ πολέμῳ τῷδε γεγενημένους.

παρενεγκουσῶν ἢ ὡς, illud ὡς autem secundum adhuc dicta nihil aliud significat nisi *eo anno quo* etc. Totum igitur locum ita interpretor: *haec foedera pacta sunt exeunte hieme statim ineunte vere, statim a Dionysiis urbanis, praeteritis ipsis decem annis, si paucos dies vel addas vel demas iis qui praeterierant quo anno prima in Atticam invasio a Peloponnesiis facta est et bellum istud initium habuit*, sive: *mit weniger Tage Unterschied von der Zeit jenes Jahres, da* etc. scilicet *mit dem Unterschied von vier Tagen weniger*, nisi nos fallit dierum ratio modo exposita. Contra fit in altero loco V, 26. verbis supra adscriptis, quibus docet, bellum Peloponnesiacum gestum esse per viginti septem annos, paucis diebus exsuperantibus. Quippe initium belli deducit a Munychione Ol. 87, 1. (431.) Athenae a Lysandro captae sunt eiusdem mensis die 16. Ol. 93, 4. (404.) Vid. Plutarch. Vit. Lysandri cap. 15. — Mox Bekkerus ex A. B. F. h. edidit ἡ ἐςβολὴ ἡ ἐς τὴν Ἀττικήν, addito articulo, quod iusserat etiam Schaefer. melet. crit. p. 8., non additum vult Krueger. ad Dionys. p. 153. Articulus et abest recte, et additur post ἐςβολή, sed diversa interpretatione: prius si fit, haec erit interpretatio: *quo primum invasio in Atticam facta est*, alterum si praefertur, haec: *quo primum invasio in Atticam facta contigit.*

σκοπείτω δέ τις — πιστεύσας μᾶλλον] Vulgo hic locus ita exhibetur, ut σημαινόντων post ἐς τὰ προγεγενημένα legatur, quo errore undeunde nato incredibilis obscuritas his verbis circumdata est. Non potest autem aliter fieri, quam ut σημαινόντων post ἀπὸ τιμῆς τινος ponatur; facile autem istud participium explicatur supplete sive τὰ ἔτη, sive τοὺς χρόνους. Ὀνομάτων autem genitivus est, unde ceteri pendent; neque aliter hunc locum cognitum fuisse scholiastae, apparet ex eius adnotatione: *κατὰ θέρη καὶ χειμῶνας τὰ δέκα ἔτη σκοπείτω τις, καὶ μὴ ἐξαριθμείσθω μήτε τοὺς ἄρχοντας μήτε τοὺς ἀπὸ ἄλλης τινὸς τιμῆς ἐπωνύμους τοῖς ἔτεσι γεγενημένους. οὐ γὰρ ἀκριβῶς ἐντεῦθεν οἱ χρόνοι τῶν πράξεων λαμβάνονται, ἐπειδὴ καὶ κατὰ τοὺς πρώτους χρόνους τῶν ἀρχόντων καὶ κατὰ τοὺς μέσους καὶ κατὰ τοὺς τελευταίους πολλὰ ἐπράχθη.* Fortasse hoc ipsum ansam dedit verbo σημαινόντων non suo loco ponendo, quod casus eius omissus est. Ceterum hanc rationem Thucydidis dividendi narrationem historiae per aestates et hiemes valde improbant Dionys. Halic. p. 826. et Theo progymn. c. 4. p. 43. Conf. Dahlmann. *Herodot.* p. 224.

εὑρήσει, ἐξ ἡμισείας — ἔχοντος] i. e. *da jede von beiden Jahreszeiten zur Hälfte das Jahr ausmacht;* nam ἐξ ἡμισείας est *ex dimidia parte.* Longe in aliud abierunt interpretes et ἐνιαυτοῦ

21 Λακεδαιμόνιοι δέ, ἔλαχον γὰρ πρότεροι ἀποδιδόναι ἃ εἶχον, τούς τε ἄνδρας εὐθὺς τοὺς παρὰ σφίσιν αἰχμαλώτους ἀφίεσαν καὶ πέμψαντες ἐς τὰ ἐπὶ Θρᾴκης πρέσβεις Ἰσχαγόραν καὶ Μηνᾶν καὶ Φιλοχαρίδαν ἐκέλευον τὸν Κλεαρίδαν τὴν Ἀμφίπολιν παραδιδόναι τοῖς Ἀθηναίοις, καὶ τοὺς ἄλλους τὰς σπονδὰς ὡς εἴρητο ἑκάστοις δέχεσθαι. οἱ δ' οὐκ ἤθελον, νομίζοντες οὐκ ἐπιτηδείας εἶναι· οὐδὲ ὁ Κλεαρίδας παρέδωκε τὴν πόλιν, χαριζόμενος τοῖς Χαλκιδεῦσι, λέγων ὡς οὐ δυνατὸς εἴη βίᾳ ἐκείνων παραδιδόναι. ἐλθὼν δὲ αὐτὸς κατὰ τάχος μετὰ πρέσβεων αὐτόθεν, ἀπολογησόμενός τε ἐς τὴν Λακεδαίμονα, ἢν κατηγορῶσιν οἱ περὶ τὸν Ἰσχαγόραν ὅτι οὐκ ἐπείθετο, καὶ ἅμα βουλόμενος εἰδέναι εἰ ἔτι μετακινητὴ εἴη ἡ ὁμολογία, ἐπειδὴ εὗρε κατειλημμένας, αὐτὸς μὲν πάλιν πεμπόντων τῶν Λακεδαιμονίων καὶ κελευόντων μάλιστα μὲν καὶ τὸ χωρίον παραδοῦναι, εἰ δὲ μή, ὁπόσοι Πελοποννησίων ἔνεισιν ἐξαγαγεῖν, κατὰ τάχος ἐπορεύετο. 22 οἱ δὲ ξύμμαχοι ἐν τῇ Λακεδαίμονι αὐτοὶ ἔτυχον ὄντες, καὶ αὐτῶν τοὺς μὴ δεξαμένους τὰς σπονδὰς ἐκέλευον οἱ Λακεδαιμόνιοι ποιεῖσθαι. οἱ δὲ τῇ αὐτῇ προφάσει ᾗπερ καὶ τὸ πρῶτον ἀπεώσαντο οὐκ ἔφασαν δέξασθαι, ἢν μή τινας δικαιοτέρας τούτων ποιῶνται. ὡς δ' αὐτῶν οὐκ ἐσήκουον, ἐκείνους μὲν ἀπέπεμψαν, αὐτοὶ δὲ πρὸς τοὺς Ἀθηναίους ξυμμαχίαν ἐποιοῦντο, νομίζοντες ἥκιστα ἂν σφίσι τούς τε Ἀργείους, ἐπειδὴ οὐκ ἤθελον Ἀμπελίδου καὶ Λίχου ἐλθόντων ἐπισπένδεσθαι, νομίσαντες αὐτοὺς ἄνευ Ἀθηναίων οὐ δεινοὺς εἶναι, καὶ τὴν ἄλλην Πελοπόννησον μάλιστ' ἂν ἡσυχάζειν· πρὸς γὰρ ἂν τοὺς Ἀθηναίους, εἰ

---

pro subiecto primario habentes, et ἐξ ἡμισείας ἑκατέρου dictum putantes pro ἐξ ἑκατέρου ἡμισείας ὄντος, quod valde incommode fit.

21. *κατειλημμένας*] Schol. *ἰσχυράς* sive *beschworen*.

22. *ἐν τῇ Λακεδαίμονι αὐτοί*] Krueger. ad Dionysium p. 280. coniecit legendum esse *αὐτοῦ*, noto vocis pleonasmo. Sic VIII, 28. legitur: *ἐς τὴν Μίλητον αὐτοῦ Φίλιππον καθιστᾶσι*. III, 81. *ἐν τῷ ἱερῷ αὐτοῦ*. V, 83. *ἐκ τοῦ Ἄργους αὐτόθεν*, ubi Duker. et Valckenar. ad Herodot. IV, 135. verba *ἐκ τοῦ Ἄργους* ut adiectitia secludi volunt, improbantibus Kruegero et Schaefero ad Theocrit. XXV, 100. Confert ille Aristoph. Acharn. 116. *ἐνθένδ' αὐτόθεν*, iubetque adiri Schneider. ad Xenoph. hist. gr. IV, 8, 39.

νομίζοντες — ἡσυχάζειν] Omni molestia Thucydides interpretes liberasset, si vocabulum *ἐπισπένδεσθαι* suo loco posuisset. Difficultas horum verborum posita est in structura *ἀπὸ κοινοῦ*, qua verbum illud bis cogitandum est: *νομίζοντες ἥκιστα ἂν σφίσι τούς τε Ἀργείους ἐπισπένδεσθαι, ἐπειδὴ οὐκ ἤθελον — ἐπισπένδεσθαι, νομίσαντες αὐτοὺς* sc. *Λακεδαιμονίους ἄνευ Ἀθηναίων οὐ δεινοὺς εἶναι* etc. Et sufficiebat semel poni, modo statim post *τούς τε Ἀρ-*

ἐξῆν, χωρεῖν. παρόντων οὖν πρέσβεων ἀπὸ τῶν Ἀθηναίων καὶ γενομένων λόγων, ξυνέβησαν, καὶ ἐγένοντο ὅρκοι καὶ ξυμμαχία ἥδε κατὰ τάδε.

Ξύμμαχοι ἔσονται Λακεδαιμόνιοι πεντήκοντα ἔτη. ἢν δέ 23 τινες ἴωσιν ἐς τὴν γῆν πολέμιοι τὴν Λακεδαιμονίων καὶ κακῶς ποιῶσι Λακεδαιμονίους, ὠφελεῖν Ἀθηναίους Λακεδαιμονίους τρόπῳ ὁποίῳ ἂν δύνωνται ἰσχυροτάτῳ κατὰ τὸ δυνα-

---

τοῦ poneretur. Accedit hic locus ad illos, quibus explicatio firmatur verborum I, 134. *καὶ αὐτὸν ἐμέλλησαν μὲν ἐς τὸν Κεάδαν, οὗπερ τοὺς κακούργους ἐμβάλλειν εἰώθασιν*, i. e. *καὶ αὐτὸν — Κεάδαν ἐμβάλλειν, οὗπερ — ἐμβάλλειν εἰώθασιν*, ubi vide adnotata. Strab. I. p. 19. C. *ὁμοίως δὲ καὶ κατορθώματα ὅπου τι κατορθωθῆναι συνέβη παρὰ τὴν ἐμπειρίαν τῶν τόπων.* Duplex causa profertur, cur Lacedaemonii cum Atheniensibus praeter pacem foedus societatis inierint; nam timuisse dicuntur, ne Argivi inducias non renovarent, quia noluerant nuper renovare, putantes (*νομίσαντες*) Lacedaemoniis cum Atheniensibus non iunctis sese pares futuros esse; altera causa fuit, quod timebant, ne Peloponnesii, si liceret, i. e. si Lacedaemonii cum Atheniensibus non iuncti essent, Atheniensium societati se adiungerent. Atque ita cepit etiam Scholiastes: *οὐ βουλομένων τῶν ἄλλων συμμάχων σπένδεσθαι πρὸς τοὺς Ἀθηναίους, οἱ Λακεδαιμόνιοι καθ' ἑαυτοὺς ἐσπείσαντο, νομίζοντες ἥκιστα ἂν οὕτω πρὸς Ἀθηναίους χωρήσειν τοὺς Ἀργείους προσθησομένους αὐτοῖς. πεποιημένοι γὰρ ἔμπροσθεν πρὸς Λακεδαιμονίους σπονδάς, τότε τῶν Ἀθηναίων εὖ φερομένων οὐκ ἐβούλοντο πρὸς Λακεδαιμονίους ἐπισπένδεσθαι, ἐλθόντων Ἀμπελίδου καὶ Λίχου. οὐκ ἐβούλοντο δὲ ἐπισπένδεσθαι οἱ Ἀργεῖοι, νομίζοντες χωρὶς Ἀθηναίων οὐ δεινοὺς εἶναι Λακεδαιμονίους. πρὸς τούτῳ δὲ καὶ τὴν ἄλλην Πελοπόννησον οἱ Λακεδαιμόνιοι ᾤοντο ἡσυχάζειν, γενομένων τῶν σπονδῶν. εἰ γὰρ μὴ ἐγεγόνεσαν, ἀλλὰ ἐξῆν προσχωρεῖν τοῖς Ἀθηναίοις, τούς τε Ἀργείους καὶ τοὺς Ἀχαίους πρὸς Ἀθηναίους ἂν ἀποστῆναι.* His ita expositis reiicio sententiam Popponis proleg. t. I. p. 199. qui post parenthesin *ἐπειδὴ — ἐπισπένδεσθαι* verbum *νομίζοντες* alia forma, aoristi inquam *νομίσαντες* repeti putans anacoluthon quoddam inesse statuit, quasi scriptor ita se pergere voluisse simulet: *νομίζοντες ἥκιστα ἂν σφίσι τούς τε Ἀργείους ἄνευ Ἀθηναίων δεινοὺς εἶναι.* Sed ne dicam, et repetitionem participii, et anacoluthon brevitate parenthesis minimam excusationem habere; cur pro *νομίζοντες* post parenthesin aliud tempus intulisse iudicetur, plane nihil est. Imo *αὐτούς* non ad Argivos redit, sed ad Lacedaemonios, et verbo *νομίσαντες* non Lacedaemoniorum sed Argivorum opinio significatur. Noluerant Argivi inducias instaurare, quia putabant, sine Atheniensium auxilio Lacedaemonios non esse timendos, utpote bello decenni attritos, et variis calamitatibus existimatione et pristina gloria privatos.

23. *ὠφελεῖν Ἀθηναίους Λακεδαιμονίους*] Thom. M. et ex eo Phavorin. in *ὠφελέω* habent *τοῖς Λακεδαιμονίοις* et *ᾧ* pro *ὁποίῳ ἄν*, docentque *ὠφελεῖν* cum dativo apud solos poetas inveniri, sed Thucydidem hic quoque dativum ei addere. Dativum habet nullus liber scriptus, nisi P. et S. *Λακεδαιμονίους* delet Schaeferus ad Orestae Porsoniani v. 793. *ed. tert.*, tum ut durities leniatur

τόν. ἢν δὲ δῃώσαντες οἴχωνται, πολεμίαν εἶναι ταύτην τὴν πόλιν Λακεδαιμονίοις καὶ Ἀθηναίοις καὶ κακῶς πάσχειν ὑπὸ ἀμφοτέρων, καταλύειν δὲ ἅμα ἄμφω τὼ πόλεε. ταῦτα δ' εἶναι δικαίως καὶ προθύμως καὶ ἀδόλως. καὶ ἤν τινες ἐς τὴν Ἀθηναίων γῆν ἴωσι πολέμιοι καὶ κακῶς ποιῶσιν Ἀθηναίους, ὠφελεῖν Λακεδαιμονίους τρόπῳ ὅτῳ ἂν δύνωνται ἰσχυροτάτῳ κατὰ τὸ δυνατόν. ἢν δὲ δῃώσαντες οἴχωνται, πολεμίαν εἶναι ταύτην τὴν πόλιν Λακεδαιμονίοις καὶ Ἀθηναίοις καὶ κακῶς πάσχειν ὑπ' ἀμφοτέρων, καταλύειν δὲ ἅμα ἄμφω τὼ πόλεε. ταῦτα δ' εἶναι δικαίως καὶ προθύμως καὶ ἀδόλως. ἢν δὲ ἡ δουλεία ἐπανιστῆται, ἐπικουρεῖν Ἀθηναίους Λακεδαιμονίοις παντὶ σθένει κατὰ τὸ δυνατόν. ὀμοῦνται δὲ ταῦτα οἵπερ καὶ τὰς ἄλλας σπονδὰς ὤμνυον ἑκατέρων. ἀνανεοῦσθαι δὲ κατ' ἐνιαυτὸν Λακεδαιμονίους μὲν ἰόντας ἐς Ἀθήνας πρὸς τὰ Διονύσια, Ἀθηναίους δὲ ἰόντας ἐς Λακεδαίμονα πρὸς τὰ Ὑακίνθια. στήλην δὲ ἑκατέρους στῆσαι, τὴν μὲν ἐν Λακεδαίμονι παρ' Ἀπόλλωνι ἐν Ἀμυκλαίῳ, τὴν δὲ ἐν Ἀθήναις ἐν πόλει παρ' Ἀθηνᾷ. ἢν δέ τι δοκῇ Λακεδαιμονίοις καὶ Ἀθηναίοις προσθεῖναι καὶ ἀφελεῖν περὶ τῆς ξυμμαχίας, ὅ,τι ἂν δοκῇ, εὔορκον ἀμφοτέροις εἶναι.

24 Τὸν δὲ ὅρκον ὤμνυον Λακεδαιμονίων μὲν οἵδε, Πλειστοάναξ, Ἆγις, Πλειστόλας, Δαμάγητος, Χίονις, Μεταγένης, Ἄκανθος, Δάϊθος, Ἰσχαγόρας, Φιλοχαρίδας, Ζευξίδας, Ἄντιππος, Ἀλκινάδας, Τέλλις, Ἐμπεδίας, Μηνᾶς, Λάμφιλος, Ἀθηναίων δὲ Λάμπων, Ἰσθμιόνικος, Λάχης, Νικίας, Εὐθύδημος, Προκλῆς, Πυθόδωρος, Ἅγνων, Μυρτίλος, Θρασυκλῆς, Θεαγένης, Ἀριστοκράτης, Ἰώλκιος, Τιμοκράτης, Λέων, Λάμαχος, Δημοσθένης.

Αὕτη ἡ ξυμμαχία ἐγένετο μετὰ τὰς σπονδὰς οὐ πολλῷ ὕστερον, καὶ τοὺς ἄνδρας τοὺς ἐκ τῆς νήσου ἀπέδοσαν οἱ Ἀθηναῖοι τοῖς Λακεδαιμονίοις, καὶ τὸ θέρος ἦρχε τοῦ ἑνδεκάτου ἔτους. ταῦτα δὲ τὰ δέκα ἔτη ὁ πρῶτος πόλεμος ξυνεχῶς γενόμενος γέγραπται.

25 Μετὰ δὲ τὰς σπονδὰς καὶ τὴν ξυμμαχίαν τῶν Λακεδαιμονίων καὶ τῶν Ἀθηναίων, αἳ ἐγένοντο μετὰ τὸν δεκαετῆ πόλεμον ἐπὶ Πλειστόλα μὲν ἐν Λακεδαίμονι ἐφόρου, Ἀλκαίου δ'

---

accusativorum excipientium invicem, tum ut congruat cum sequenti *ὠφελεῖν Λακεδαιμονίους τρόπῳ ὅτῳ ἂν δύνωνται.* Ceterum *οἵῳ* habent I. L. O. S. e. k. *ᾧ* d. i. *ὁποίῳ* bis est c. 47. Monuit Bekkerus. De masculino genere dualis in *ἄμφω τὼ πόλεε* vid. Matth. Gr. §. 64. not. 2. §. 436. 1.

ἡ δουλεία] *τὸ πλῆθος τῶν οἰκετῶν* sic ex hoc loco dici docet Pollux III, 75. Et Thom. M. p. 248. *δουλεία οὐ μόνον αὐτὸ τὸ δουλεύειν ἀλλὰ καὶ τὸ ἄθροισμα τῶν δούλων, ὡς Θουκυδίδης· ἢν δὲ ἡ δουλεία ἐπανιστῶνται.*

ἄρχοντος Ἀθήνησι, τοῖς μὲν δεξαμένοις αὐτὰς εἰρήνη ἦν, οἱ δὲ Κορίνθιοι καὶ τῶν ἐν Πελοποννήσῳ πόλεών τινες διεκίνουν τὰ πεπραγμένα, καὶ εὐθὺς ἄλλη ταραχὴ καθίστατο τῶν ξυμμάχων πρὸς τὴν Λακεδαίμονα. καὶ ἅμα καὶ τοῖς Ἀθηναίοις οἱ Λακεδαιμόνιοι προϊόντος τοῦ χρόνου ὕποπτοι ἐγένοντο, ἔστιν ἐν οἷς οὐ ποιοῦντες ἐκ τῶν ξυγκειμένων ἃ εἴρητο. καὶ ἐπὶ ἓξ ἔτη μὲν καὶ δέκα μῆνας ἀπέσχοντο μὴ ἐπὶ τὴν ἑκατέρων γῆν στρατεῦσαι, ἔξωθεν δὲ μετ᾽ ἀνακωχῆς οὐ βεβαίου ἔβλαπτον ἀλλήλους τὰ μάλιστα· ἔπειτα μέντοι καὶ ἀναγκασθέντες λῦσαι τὰς μετὰ τὰ δέκα ἔτη σπονδὰς αὖθις ἐς πόλεμον φανερὸν κατέστησαν.

26 Γέγραφε δὲ καὶ ταῦτα ὁ αὐτὸς Θουκυδίδης Ἀθηναῖος ἑξῆς ὡς ἕκαστα ἐγένετο κατὰ θέρη καὶ χειμῶνας, μέχρι οὗ τήν τε ἀρχὴν κατέπαυσαν τῶν Ἀθηναίων Λακεδαιμόνιοι καὶ οἱ ξύμμαχοι, καὶ τὰ μακρὰ τείχη καὶ τὸν Πειραιᾶ κατέλαβον. ἔτη δὲ ἐς τοῦτο τὰ ξύμπαντα ἐγένετο τῷ πολέμῳ ἑπτὰ καὶ εἴκοσι. καὶ τὴν διὰ μέσου ξύμβασιν εἴ τις μὴ ἀξιώσει πόλεμον νομίζειν, οὐκ ὀρθῶς δικαιώσει. τοῖς τε γὰρ ἔργοις ὡς διῄρηται ἀθρείτω, καὶ εὑρήσει οὐκ εἰκὸς ὂν εἰρήνην αὐτὴν κριθῆναι, ἐν ᾗ οὔτε ἀπέδοσαν πάντα οὔτ᾽ ἀπεδέξαντο ἃ ξυνέθεντο, ἔξω τε τούτων πρὸς τὸν Μαντινικὸν καὶ Ἐπιδαύριον πόλεμον καὶ ἐς ἄλλα ἀμφοτέροις ἁμαρτήματα ἐγένοντο, καὶ οἱ ἐπὶ Θρᾴκης ξύμμαχοι οὐδὲν ἧσσον πολέμιοι ἦσαν, Βοιωτοί

---

25. ἐπὶ ἓξ ἔτη — δέκα μῆνας] ἐπὶ ἑπτὰ ἔτη legendum censet Acacius. Dodwell. in Annalib. Thucyd. ad ann. 18. belli Pelopon. t. II. p. 696. legendum putat καὶ ἑπτὰ ἔτη μὲν καὶ δύο μῆνας. Falsus uterque. Auctoris computatio annorum progreditur usque ad annum Ol. 91, 2. (414.), et mensem Februarium, quo tempore Lacedaemonii ab Alcibiade exstimulati rursus ad bellum aperte cum Atheniensibus gerendum se accinxerunt. Vid. Thucyd. VI, 93. Exeunt ipsi sex anni et menses decem; nam nunc Aprilis agitur. Mox de particula μή post ἀπέσχοντο vid. Matth. Gr. p. 764. De genitivo Πλειστόλα ibid. p. 66.

26. κατέλαβον] Si unus alterve bonae notae codex cum ea scriptura, quam corrector in Gr. inter versus scripsit [sc. κατέβαλον, quod habet etiam f.], consentiret, eam non reiiciendam putarem. Plutarch. Lysandr. p. 806. τὰ δὲ τέλη τῶν Λακεδαιμονίων ἔγνω, καββαλόντες τὸν Πειραιᾶ καὶ τὰ μακρὰ σκέλη. Καθελεῖν dicit Xenoph. hist. gr. II. p. 460. ἐποιοῦντο εἰρήνην, ἐφ᾽ ᾧ τά τε μακρὰ τείχη καὶ τὸν Πειραιᾶ καθελόντας. Diodor. Sicul. p. 389. περιελεῖν. Duker. — Mox διείρηται vitiose L. O. c. d. i. vid. Dorvill. ad Chariton. p. 595. Et pro οὔτ᾽ ἀπεδέξαντο Bekkerus scriptum vult οὐδ᾽ ἀπεδέξαντο.

ἁμαρτήματα ἐγένοντο] A. B. F. H. I. K. L. O. P. Q. S. c. d. g. h. i. k. vulgo ἐγένετο. Dixi ad I, 126. II, 8. Adde quos laudat Krueger. ad Dionys. p. 247. not. Mox de forma δεκαετεῖ, pro ea quam Grammatici commendant δεκέτει, vid. Phrynich. p. 407., ibique Lobeckium.

τε ἐκεχειρίαν δεχήμερον ἦγον. ὥςτε ξὺν τῷ πρώτῳ πολέμῳ τῷ δεκαετεῖ καὶ τῇ μετ᾽ αὐτὸν ὑπόπτῳ ἀνακωχῇ καὶ τῷ ὕστερον ἐξ αὐτῆς πολέμῳ εὑρήσει τις τοσαῦτα ἔτη, λογιζόμενος κατὰ τοὺς χρόνους, καὶ ἡμέρας οὐ πολλὰς παρενεγκούσας, καὶ τοῖς ἀπὸ χρησμῶν τι ἰσχυρισαμένοις μόνον δὴ τοῦτο ἐχυρῶς ξυμβάν. ἀεὶ γὰρ ἔγωγε μέμνημαι, καὶ ἀρχομένου τοῦ πολέμου καὶ μέχρι οὗ ἐτελεύτησε, προφερόμενον ὑπὸ πολλῶν ὅτι τρὶς ἐννέα ἔτη δέοι γενέσθαι αὐτόν. ἐπεβίων δὲ διὰ παντὸς αὐτοῦ, αἰσθανόμενός τε τῇ ἡλικίᾳ, καὶ προςέχων τὴν γνώμην, ὅπως ἀκριβές τι εἴσομαι· καὶ ξυνέβη μοι φεύγειν τὴν ἐμαυτοῦ ἔτη εἴκοσι μετὰ τὴν ἐς Ἀμφίπολιν στρατηγίαν, καὶ γενομένῳ παρ᾽ ἀμφοτέροις τοῖς πράγμασι, καὶ οὐχ ἧσσον τοῖς Πελοποννησίων διὰ τὴν φυγήν, καθ᾽ ἡσυχίαν τι αὐτῶν μᾶλλον αἴσθεσθαι. τὴν οὖν μετὰ τὰ δέκα ἔτη διαφοράν τε καὶ ξύγχυσιν τῶν σπονδῶν καὶ τὰ ἔπειτα ὡς ἐπολεμήθη ἐξηγήσομαι.

27 Ἐπειδὴ γὰρ αἱ πεντηκοντούτεις σπονδαὶ ἐγένοντο καὶ ὕστερον αἱ ξυμμαχίαι, καὶ αἱ ἀπὸ τῆς Πελοποννήσου πρεσβεῖαι, αἵπερ παρεκλήθησαν ἐς αὐτά, ἀνεχώρουν ἐκ τῆς Λακεδαίμονος. καὶ οἱ μὲν ἄλλοι ἐπ᾽ οἴκου ἀπῆλθον, Κορίνθιοι δὲ ἐς Ἄργος τραπόμενοι πρῶτον λόγους ποιοῦνται πρός τινας τῶν ἐν τέλει ὄντων Ἀργείων ὡς χρὴ ἐπειδὴ Λακεδαιμόνιοι οὐκ ἐπ᾽ ἀγαθῷ ἀλλ᾽ ἐπὶ καταδουλώσει τῆς Πελοποννήσου σπονδὰς καὶ ξυμμαχίαν πρὸς Ἀθηναίους τοὺς πρὶν ἐχθίστους πεποίηνται, ὁρᾶν τοὺς Ἀργείους ὅπως σωθήσεται ἡ Πελοπόννησος, καὶ ψηφίσασθαι τὴν βουλομένην πόλιν τῶν Ἑλλήνων, ἥτις αὐτόνομός τέ ἐστι καὶ δίκας ἴσας καὶ ὁμοίας δίδωσι, πρὸς Ἀργείους ξυμμαχίαν ποιεῖσθαι, ὥςτε τῇ ἀλλήλων ἐπιμαχεῖν· ἀποδεῖξαι δὲ ἄνδρας ὀλίγους ἀρχὴν αὐτοκράτορας, καὶ μὴ πρὸς τὸν δῆμον τοὺς λόγους εἶναι, τοῦ μὴ καταφανεῖς γίγνεσθαι τοὺς μὴ πείσαντας τὸ πλῆθος. ἔφασαν δὲ πολλοὺς προς-

---

ἐπεβίων — τῇ ἡλικίᾳ] Fusius actum de his verbis in Vita Thucydidis. Totum locum *καὶ τοῖς ἀπὸ χρησμῶν — ἐξηγήσομαι* habet Dionysius p. 838., ubi Krueger. p. 91. de verbis *τι αὐτῶν* ablegat ad Matth. Gr. §. 487. 2. Lexicon Sturzii Xenophont. t. IV. p. 298, 13. Et de verbis *ὡς ἐπολεμήθη* adiri iubet Aristoph. Pac. 261. Wessel. ad Herodot. I, 163. VIII, 67. Matth. Gr. §. 295. Elmsl. ad Eurip. Med. 440.

27. *ἐπειδὴ — Λακεδαίμονος*] Haec enuntiatio initium apodosis habet verbis *καὶ αἱ ἀπό* etc., ubi *καί* respondet voci Latinorum *continuo*, nostrae *sofort*.

καὶ δίκας — δίδωσι] quod ab Atheniensibus et Lacedaemoniis exspectari non poterat, aequabilitatem iuris servatum iri. Verba *ὥςτε — ἐπιμαχεῖν* habent Anecdota Bekker. I. p. 144.

τὸ πλῆθος] *τῶν Ἀργείων* schol. De verbis *τοὺς μὴ πείσαντας τὶ*

χωρήσεσθαι μίσει τῶν Λακεδαιμονίων. καὶ οἱ μὲν Κορίνθιοι διδάξαντες ταῦτα ἀνεχώρησαν ἐπ᾽ οἴκου. οἱ δὲ τῶν Ἀργείων 28 ἄνδρες ἀκούσαντες, ἐπειδὴ ἀνήνεγκαν τοὺς λόγους ἔς τε τὰς ἀρχὰς καὶ τὸν δῆμον, ἐψηφίσαντο Ἀργεῖοι, καὶ ἄνδρας εἵλοντο δώδεκα πρὸς οὓς τὸν βουλόμενον τῶν Ἑλλήνων ξυμμαχίαν ποιεῖσθαι πλὴν Ἀθηναίων καὶ Λακεδαιμονίων· τούτων δὲ μηδετέροις ἐξεῖναι ἄνευ τοῦ δήμου τῶν Ἀργείων σπείσασθαι. ἐδέξαντό τε ταῦτα οἱ Ἀργεῖοι μᾶλλον, ὁρῶντες τόν τε τῶν Λακεδαιμονίων σφίσι πόλεμον ἐσόμενον, ἐπ᾽ ἐξόδῳ γὰρ πρὸς αὐτοὺς αἱ σπονδαὶ ἦσαν, καὶ ἅμα ἐλπίσαντες τῆς Πελοποννήσου ἡγήσεσθαι. κατὰ γὰρ τὸν χρόνον τοῦτον ἥ τε Λακεδαίμων μάλιστα δὴ κακῶς ἤκουσε καὶ ὑπερώφθη διὰ τὰς ξυμφοράς, οἵ τε Ἀργεῖοι ἄριστα ἔσχον τοῖς πᾶσιν, οὐ ξυναράμενοι τοῦ Ἀττικοῦ πολέμου, ἀμφοτέροις δὲ μᾶλλον ἔνσπονδοι ὄντες ἐκκαρπωσάμενοι. οἱ μὲν οὖν Ἀργεῖοι οὕτως ἐς τὴν ξυμμαχίαν προςεδέχοντο τοὺς ἐθέλοντας τῶν Ἑλλήνων. Μαντινῆς δ᾽ αὐτοῖς 29 καὶ οἱ ξύμμαχοι αὐτῶν πρῶτοι προςεχώρησαν, δεδιότες τοὺς Λακεδαιμονίους: τοῖς γὰρ Μαντινεῦσι μέρος τι τῆς Ἀρκαδίας κατέστραπτο ὑπήκοον ἔτι τοῦ πρὸς Ἀθηναίους πολέμου ὄντος, καὶ ἐνόμιζον οὐ περιόψεσθαι σφᾶς τοὺς Λακεδαιμονίους ἄρχειν, ἐπειδὴ καὶ σχολὴν ἦγον· ὥςτε ἄσμενοι πρὸς τοὺς Ἀργείους ἐτράποντο, πόλιν τε μεγάλην νομίζοντες καὶ Λακεδαιμονίοις ἀεὶ διάφορον, δημοκρατουμένην τε ὥςπερ καὶ αὐτοί. ἀποστάντων δὲ τῶν Μαντινέων καὶ ἡ ἄλλη Πελοπόννησος ἐς θροῦν καθίστατο ὡς καὶ σφίσι ποιητέον τοῦτο, νομίσαντες πλέον τέ τι εἰδότας μεταστῆναι αὐτούς, καὶ τοὺς Λακεδαιμονίους ἅμα δι᾽ ὀργῆς ἔχοντες, ἐν ἄλλοις τε καὶ ὅτι ἐν ταῖς σπονδαῖς ταῖς Ἀττικαῖς ἐγέγραπτο εὔορκον εἶναι προςθεῖναι καὶ ἀφελεῖν ὅ,τι ἂν ἀμφοῖν τοῖν πολέοιν δοκῇ, Λακεδαιμονίοις καὶ Ἀθηναίοις. τοῦτο γὰρ τὸ γράμμα μάλιστα τὴν Πελοπόννησον διεθορύβει καὶ ἐς ὑποψίαν καθίστη μὴ μετὰ Ἀθηναίων σφᾶς βούλωνται Λακεδαιμόνιοι δουλώσασθαι· δίκαιον γὰρ εἶναι πᾶσι τοῖς ξυμμάχοις γεγράφθαι τὴν μετάθεσιν. ὥςτε φοβούμενοι οἱ πολλοὶ ὥρμηντο πρὸς τοὺς Ἀργείους καὶ αὐτοὶ ἕκαστοι ξυμμαχίαν ποιεῖσθαι. Λακεδαιμόνιοι δὲ αἰσθό- 30 μενοι τὸν θροῦν τὸν ἐν τῇ Πελοποννήσῳ καθεστῶτα, καὶ τοὺς

πλῆθος vide dicta ad IV, 46. super verbis τοὺς ἐλθόντας. Causam velim doceri, cur Krueger. l. l. p. 150. supra post τραπόμενοι comma ponat. Hoc dicit scriptor, Corinthios non protinus domum abiisse, sed prius Argos profectos Argivis persuadere studuisse, ut civitates Graecas minores in foedus reciperent.

28. τούτων — σπείσασθαι] Citant anecdota Bekk. I. p. 173. quasi e libro quarto.

29. δι᾽ ὀργῆς ἔχοντες] v. Matth. Gr. p. 848.

Κορινθίους διδασκάλους τε γενομένους καὶ αὐτοὺς μέλλοντας σπείσασθαι πρὸς τὸ Ἄργος, πέμπουσι πρέσβεις ἐς τὴν Κόρινθον, βουλόμενοι προκαταλαβεῖν τὸ μέλλον, καὶ ᾐτιῶντο τήν τε ἐσήγησιν τοῦ παντὸς καὶ εἰ Ἀργείοις σφῶν ἀποστάντες ξύμμαχοι ἔσονται, παραβήσεσθαί τε ἔφασαν αὐτοὺς τοὺς ὅρκους, καὶ ἤδη ἀδικεῖν ὅτι οὐ δέχονται τὰς Ἀθηναίων σπονδάς, εἰρημένον κύριον εἶναι ὅ,τι ἂν τὸ πλῆθος τῶν ξυμμάχων ψηφίσηται, ἢν μή τι θεῶν ἢ ἡρώων κώλυμα ᾖ. Κορίνθιοι δὲ παρόντων σφίσι τῶν ξυμμάχων, ὅσοι οὐδ' αὐτοὶ ἐδέξαντο τὰς σπονδάς, παρεκάλεσαν δὲ αὐτοὺς αὐτοὶ πρότερον, ἀντέλεγον τοῖς Λακεδαιμονίοις, ἃ μὲν ἠδικοῦντο, οὐ δηλοῦντες ἄντικρυς, ὅτι οὔτε Σόλλιον σφίσιν ἀπέλαβον παρ' Ἀθηναίων οὔτε Ἀνακτόριον, εἴ τέ τι ἄλλο ἐνόμιζον ἐλασσοῦσθαι, πρόσχημα δὲ ποιούμενοι τοὺς ἐπὶ Θρᾴκης μὴ προδώσειν· ὀμόσαι γὰρ αὐτοῖς ὅρκους ἰδίᾳ τε, ὅτε μετὰ Ποτιδαιατῶν τὸ πρῶτον ἀφίσταντο, καὶ ἄλλους ὕστερον. οὔκουν παραβαίνειν τοὺς τῶν ξυμμάχων ὅρκους ἔφασαν, οὐκ ἐσιόντες ἐς τὰς τῶν Ἀθηναίων σπονδάς. θεῶν γὰρ πίστεις ὀμόσαντες ἐκείνοις οὐκ ἂν εὐορκεῖν προδιδόντες αὐτούς. εἰρῆσθαι δ' ὅτι ἢν μὴ θεῶν ἢ ἡρώων κώλυμα ᾖ· φαίνεσθαι οὖν σφίσι κώλυμα θεῖον τοῦτο. καὶ περὶ μὲν τῶν παλαιῶν ὅρκων τοσαῦτα εἶπον, περὶ δὲ τῆς Ἀργείων ξυμμαχίας μετὰ τῶν φίλων βουλευσάμενοι ποιήσειν ὅ,τι ἂν δίκαιον ᾖ. καὶ οἱ μὲν Λακεδαιμονίων πρέσβεις ἀνεχώρησαν ἐπ' οἴκου. ἔτυχον δὲ παρόντες ἐν Κορίνθῳ καὶ Ἀργείων πρέσβεις, οἳ ἐκέλευον τοὺς Κορινθίους ἰέναι ἐς τὴν ξυμμαχίαν καὶ μὴ μέλλειν· οἱ δὲ ἐς τὸν ὕστερον ξύλλογον αὐτοῖς τὸν παρὰ σφίσι προεῖπον ἥκειν.

31 *ἦλθε δὲ καὶ Ἠλείων πρεσβεία εὐθύς, καὶ ἐποιήσαντο πρὸς Κορινθίους ξυμμαχίαν πρῶτον, ἔπειτα ἐκεῖθεν ἐς Ἄργος ἐλθόντες, καθάπερ προείρητο, Ἀργείων ξύμμαχοι ἐγένοντο. διαφερόμενοι γὰρ ἐτύγχανον τοῖς Λακεδαιμονίοις περὶ Λεπρέου. πολέμου γὰρ γενομένου ποτὲ πρὸς Ἀρκάδων τινὰς Λεπρεάταις, καὶ Ἠλείων παρακληθέντων ὑπὸ Λεπρεατῶν ἐς ξυμμαχίαν ἐπὶ τῇ ἡμισείᾳ τῆς γῆς καὶ λυσάντων τὸν πόλεμον, Ἠλεῖοι τὴν γῆν νεμομένοις αὐτοῖς τοῖς Λεπρεάταις τάλαντον ἔταξαν τῷ Διῒ τῷ Ὀλυμπίῳ ἀποφέρειν. καὶ μέχρι τοῦ Ἀττικοῦ πολέμου ἀπέφερον, ἔπειτα παυσαμένων διὰ πρόφασιν τοῦ πολέμου οἱ Ἠλεῖοι ἐπηνάγκαζον, οἱ δ' ἐτράποντο πρὸς τοὺς Λακεδαιμονίους. καὶ δίκης Λακεδαιμονίοις ἐπιτραπείσης, ὑποτοπήσαν-*

---

30. *εἰρημένον*] v. Matth. Gr. p. 822.

31. *τάλαντον — ἀποφέρειν*] Thom. M. p. 105. Conf. Ammon. d. diff. voc. p. 22., unde apud Thomam *χρηστά* mutandum in *χρήματα*, et Harpocrat. in *ἀποφορά*, ubi v. Valesius ad notas Maussaci.

τες οἱ Ἠλεῖοι μὴ ἴσον ἕξειν, ἀνέντες τὴν ἐπιτροπὴν Λεπρεατῶν τὴν γῆν ἔτεμον. οἱ δὲ Λακεδαιμόνιοι οὐδὲν ἧσσον ἐδίκασαν αὐτονόμους εἶναι Λεπρεάτας καὶ ἀδικεῖν Ἠλείους· καὶ ὡς οὐκ ἐμμεινάντων τῇ ἐπιτροπῇ φρουρὰν ὁπλιτῶν ἐςέπεμψαν ἐς Λέπρεον. οἱ δὲ Ἠλεῖοι νομίζοντες πόλιν σφῶν ἀφεστηκυῖαν δέξασθαι τοὺς Λακεδαιμονίους καὶ τὴν ξυνθήκην προφέροντες ἐν ᾗ εἴρητο, ἃ ἔχοντες ἐς τὸν Ἀττικὸν πόλεμον καθίσταντό τινες, ταῦτα ἔχοντας καὶ ἐξελθεῖν, ὡς οὐκ ἴσον ἔχοντες ἀφίστανται πρὸς τοὺς Ἀργείους, καὶ τὴν ξυμμαχίαν, ὥςπερ προείρητο, καὶ οὗτοι ἐποιήσαντο. ἐγένοντο δὲ καὶ οἱ Κορίνθιοι εὐθὺς μετ᾽ ἐκείνους, καὶ οἱ ἐπὶ Θρᾴκης Χαλκιδῆς, Ἀργείων ξύμμαχοι. Βοιωτοὶ δὲ καὶ Μεγαρῆς τὸ αὐτὸ λέγοντες ἡσύχαζον, περιορώμενοι ὑπὸ τῶν Λακεδαιμονίων καὶ νομίζοντες σφίσι τὴν Ἀργείων δημοκρατίαν αὐτοῖς ὀλιγαρχουμένοις ἧσσον ξύμφορον εἶναι τῆς Λακεδαιμονίων πολιτείας.

32 Περὶ δὲ τοὺς αὐτοὺς χρόνους τοῦ θέρους τούτου Σκιωναίους μὲν Ἀθηναῖοι ἐκπολιορκήσαντες ἀπέκτειναν τοὺς ἡβῶντας, παῖδας δὲ καὶ γυναῖκας ἠνδραπόδισαν, καὶ τὴν γῆν Πλαταιεῦσιν ἔδοσαν νέμεσθαι· Δηλίους δὴ κατήγαγον πάλιν ἐς Δῆλον, ἐνθυμούμενοι τάς τε ἐν ταῖς μάχαις ξυμφορὰς καὶ τοῦ ἐν Δελφοῖς θεοῦ χρήσαντος. καὶ Φωκῆς καὶ Λοκροὶ ἤρξαντο πολεμεῖν. καὶ Κορίνθιοι καὶ Ἀργεῖοι ἤδη ξύμμαχοι ὄντες ἔρχονται ἐς Τέγεαν, ἀποστήσοντες Λακεδαιμονίων, ὁρῶντες μέγα μέρος ὄν, καὶ εἰ σφίσι προςγένοιτο, νομίζοντες ἅπασαν ἂν ἔχειν Πελοπόννησον. ὡς δὲ οὐδὲν ἂν ἔφασαν ἐναντιωθῆναι οἱ Τεγεᾶται Λακεδαιμονίοις, οἱ Κορίνθιοι μέχρι

ἀνέντες τὴν ἐπιτροπὴν] Omisso articulo citat Etym. M. in ἐπιτροπή.

τὸ αὐτὸ λέγοντες] *τὴν αὐτὴν γνώμην ἔχοντες.* Schol.

περιορώμενοι] i. e. *quod a Lacedaemoniis contemnerentur.*

32. *περὶ δὲ τοὺς αὐτούς — νέμεσθαι*] Dionys. p. 845. ubi de articulo in verbis *παῖδας δὲ καὶ γυναῖκας* omisso de more, vide quos laudat Krueger. p. 99.

Πλαταιεῦσι] Iis scilicet, qui eruptione facta Ol. 88, 2. Athenas evaserant, (v. Thucyd. III, 20.) ibique civitate donati fuerant. Vid. Taylor. ad Lys. contr. Pancleon. p. 728. Meier. de bonis damnat. p. 52. not. 165. Eos tamen iam ante civitate donatos fuisse, Thucydides declarat III, 55. 63. Atque haud scio, an plus auctoritati huius, quam oratorum testimoniis tribuam. Non spreverim tamen eam rationem, qua dissensum tollit Meierus l. l., qui civitatis nomine *ἐπιγαμίαν, ἔγκτησιν, ἀτέλειαν τοῦ μετοικεῖν, ἰσοτέλειαν* alia comprehendisse oratores coniicit. Krueger.

ἐνθυμούμενοι] Pollux II, 231. tanquam e Thucydide citat *ἐνθυμιζόμενοι τὰς ἐν τῇ μάχῃ συμφοράς*, ubi v. Iungerm. et Valcken. ad Herodot. II, 175. Ceterum de regimine verbi vid. Matth. Gr. p. 447.

τούτου προθύμως πράσσοντες ἀνεῖσαν τῆς φιλονεικίας, καὶ ὠῤῥώδησαν μὴ οὐδεὶς σφίσιν ἔτι τῶν ἄλλων προςχωρῇ. ὅμως δὲ ἐλθόντες ἐς τοὺς Βοιωτοὺς ἐδέοντο σφῶν τε καὶ Ἀργείων γίγνεσθαι ξυμμάχους καὶ τἄλλα κοινῇ πράσσειν· τάς τε δεχημέρους ἐπισπονδάς, αἳ ἦσαν Ἀθηναίοις καὶ Βοιωτοῖς πρὸς ἀλλήλους οὐ πολλῷ ὕστερον γενόμεναι τούτων τῶν πεντηκονταετίδων σπονδῶν, ἐκέλευον οἱ Κορίνθιοι τοὺς Βοιωτοὺς ἀκολουθήσαντας Ἀθήναζε καὶ σφίσι ποιῆσαι, ὥςπερ Βοιωτοὶ εἶχον, μὴ δεχομένων δὲ Ἀθηναίων ἀπειπεῖν τὴν ἐκεχειρίαν καὶ τὸ λοιπὸν μὴ σπένδεσθαι ἄνευ αὐτῶν. Βοιωτοὶ δὲ δεομένων τῶν Κορινθίων περὶ μὲν τῆς Ἀργείων ξυμμαχίας ἐπισχεῖν αὐτοὺς ἐκέλευον, ἐλθόντες δὲ Ἀθήναζε μετὰ Κορινθίων οὐχ εὕροντο τὰς δεχημέρους σπονδάς, ἀλλ' ἀπεκρίναντο οἱ Ἀθηναῖοι Κορινθίοις εἶναι σπονδάς, εἴπερ Λακεδαιμονίων εἰσὶ ξύμμαχοι. Βοιωτοὶ μὲν οὖν οὐδὲν μᾶλλον ἀπεῖπον τὰς δεχημέρους, ἀξιούντων καὶ αἰτιωμένων Κορινθίων ξυνθέσθαι σφίσι· Κορινθίοις δὲ ἀνακωχὴ ἄσπονδος ἦν πρὸς Ἀθηναίους.

33 Λακεδαιμόνιοι δὲ τοῦ αὐτοῦ θέρους πανδημεὶ ἐστράτευσαν, Πλειστοάνακτος τοῦ Παυσανίου Λακεδαιμονίων βασιλέως ἡγουμένου, τῆς Ἀρκαδίας ἐς Παῤῥασίους, Μαντινέων ὑπηκόους ὄντας, κατὰ στάσιν ἐπικαλεσαμένων σφᾶς, ἅμα δὲ καὶ τὸ ἐν Κυψέλοις τεῖχος ἀναιρήσοντες, ἢν δύνωνται, ὃ ἐτείχισαν Μαντινῆς καὶ αὐτοὶ ἐφρούρουν, ἐν τῇ Παῤῥασικῇ κείμενον, ἐπὶ τῇ Σκιρίτιδι τῆς Λακωνικῆς. καὶ οἱ μὲν Λακεδαιμόνιοι τὴν γῆν τῶν Παῤῥασίων ἐδῄουν, οἱ δὲ Μαντινῆς τὴν πόλιν Ἀργείοις φύλαξι παραδόντες αὐτοὶ τὴν ξυμμαχίαν ἐφρούρουν· ἀδύνατοι δ' ὄντες διασῶσαι τό τε ἐν Κυψέλοις τεῖχος καὶ τὰς ἐν Παῤῥασίοις πόλεις, ἀπῆλθον. Λακεδαιμόνιοι δὲ τούς τε Παῤῥασίους αὐτονόμους ποιήσαντες καὶ τὸ τεῖχος καθελόντες ἀνεχώρησαν ἐπ' οἴκου.

34 Καὶ τοῦ αὐτοῦ θέρους, ἤδη ἡκόντων αὐτοῖς τῶν ἀπὸ Θρᾴκης μετὰ Βρασίδου ἐξελθόντων στρατιωτῶν, οὓς ὁ Κλεα-

---

34. τῶν ἀπὸ Θρᾴκης — ἐξελθόντων] i. e. *quum ad ipsos iam ex Thracia rediissent milites, qui cum Brasida illuc profecti fuerant.* Est nota praepositionum enallage, de qua vide Buttm. Gr. §. 138. 8. et Matth. Gr. p. 877., orta ex breviloquentia, velut hoc loco dicendum erat: *ἤδη ἡκόντων αὐτοῖς τῶν εἰς Θρᾴκην μετὰ Βρασίδου ἐξελθόντων στρατιωτῶν ἀπὸ Θρᾴκης.* Conf. VII, 63. *πρότερον ἢ τοὺς ἀπὸ τοῦ καταστρώματος ὁπλίτας ἀπαράξητε,* ubi Bauerus: dicitur pro *ἀπαράξητε ἀπὸ τοῦ καταστρώματος τοὺς ὁπλίτας τοὺς ἐν αὐτῷ,* vel *ἐπ' αὐτῷ.* VIII, 27. *ὁπλίσας καὶ τοὺς ἀπὸ τῶν ἑαυτοῦ νεῶν ὁπλίτας,* ubi inesse simul notionem verbi *ἐξαγαγών* observavit Popp. proleg. t. I. p. 176. III, 4. *οὐ γὰρ ἐπίστευον τοῖς ἀπὸ τῶν Ἀθηναίων προχωρήσειν,* quae interpretes intellexisse Poppo negat, explicans: *non enim confidebant, legatis Athenas missis ab Atheniensibus aliquid*

ρίδας μετὰ τὰς σπονδὰς ἐκόμισεν, οἱ Λακεδαιμόνιοι ἐψηφίσαντο τοὺς μὲν μετὰ Βρασίδου Εἵλωτας μαχεσαμένους ἐλευθέρους εἶναι, καὶ οἰκεῖν ὅπου ἂν βούλωνται· καὶ ὕστερον οὐ πολλῷ αὐτοὺς μετὰ τῶν νεοδαμώδων ἐς Λέπρεον κατέστησαν, κείμενον ἐπὶ τῆς Λακωνικῆς καὶ τῆς Ἠλείας, ὄντες ἤδη διάφοροι Ἠλείοις· τοὺς δ' ἐκ τῆς νήσου ληφθέντας σφῶν καὶ τὰ ὅπλα παραδόντας, δείσαντες μή τι διὰ τὴν ξυμφορὰν

---

processurum, nam sequi cap. 5. οἱ δ' ἐκ τῶν Ἀθηνῶν πρέσβεις ὡς οὐδὲν ἦλθον πράξαντες.

Νεοδαμώδων] „Ab Helotibus manumissis Neodamodes utrum, ut e VII, 58. colligas, nihil differant, an, quod verba quae h. l. leguntur probabile reddunt, discrimen quoddam eorum fuerit, non ausim definire. Vid. Schneider. in Indic. ad Xenoph. hist. gr. et Manson. Spart. I, 1. p. 234." Popp. proleg. t. II. p. 111. „Helotibus lege transitus ad libertatem, quin ad civitatem patebat. Multi qui erant adscendendi ad illud ius gradus arte quadam constitutum per medios status transitum fuisse convincunt. Ἀργεῖοι dicebantur Helotes, in quibus praecipuam quandam fiduciam ponebant, quali in bellis ἐρυκτῆρες frui fuisse videntur; ἀφέται enim omni munere vacabant. Δεσποσιοναῦται qui dicebantur, in classibus militabant, similes, ut videtur, libertis Atticis, qui χωρὶς οἰκοῦντες dicebantur. Plena libertate qui donabantur, iisdem concessum erat, quocunque vellent abire habitatum, simulque agelli aliquid assignabatur praeter sortem a pristino hero tributam. Libertate aliquamdiu usi Νεοδαμώδεις videntur audivisse, quorum multitudo prope ad civium numerum accreverat. Ac ne Mothones quidem et Mothacae perioecorum conditione erant (perioeci qui Spartani facti sint, nuspiam memoriae traditum), sed Helotum, qui aequali communique cum Spartanis educatione (quemadmodum in praedio Ulyssis Eumaeus educatus est) libertatem nanciscebantur sine civitate. Μόθων enim est verna; perioeci autem hoc nomen habere non poterant, ut qui prorsus penes nullum Spartanum essent. Oportet, posteros Mothacum civitatis ius adoptos esse, cum Lysander, Callicratidas et Gylippus origine Mothaces fuerint. Epeunactae, quod ex etymo colligas, cives illi appellati sunt, qui viduam defuncti ex iure hereditario antiquo duxissent. Quod semel servis obtigisse, Theopompus tradit." Odofr. Muellerus d. *Dorer* t. II, p. 45. conf. interpp. ad Herodot. IX, 11.

ἐπὶ τῆς Λακωνικῆς] i. e. *in finibus Laconiae*. Vid. Viger. p. 859, 394.

τοὺς δ' ἐκ τῆς νήσου] „Aut brevius dictum more nostri scriptoris, pro τοὺς ἐν τῇ νήσῳ ληφθέντας καὶ ἀνακομισθέντας ἐξ αὐτῆς, aut ληφθέντας est pro ἀναληφθέντας, *receptos*, *redditos ipsis*." Bauer. Quibuscum Popp. prol. t. I. p. 177. componit haec, VIII, 2. πρὸς τὴν ἐκ τῆς Σικελίας τῶν Ἀθηναίων μεγάλην κακοπραγίαν (i. e. τὴν ἐν τῇ Σικ. γενομένην καὶ ἐκ τῆς Σικελ. ἀγγελθεῖσαν κακ.) πάντες ἐπηρμένοι ἦσαν. Adde mox c. 35. τοὺς ἐκ τῆς νήσου δεσμώτας μετεμέλοντο ἀποδεδωκότες. Conf. Matth. Gr. §. 551.

νομίσαντες ἐλασσωθήσεσθαι καὶ ὄντες ἐπίτιμοι νεωτερίσωσιν, ἤδη καὶ ἀρχάς τινας ἔχοντας ἀτίμους ἐποίησαν, ἀτιμίαν δὲ τοιάνδε ὥςτε μήτε ἄρχειν μήτε πριαμένους τι ἢ πωλοῦντας κυρίους εἶναι. ὕστερον δὲ αὖθις χρόνῳ ἐπίτιμοι ἐγένοντο.

35 Τοῦ δ᾽ αὐτοῦ θέρους καὶ Θύσσον τὴν ἐν τῇ Ἄθῳ Διῆς εἷλον, Ἀθηναίων οὖσαν ξύμμαχον. καὶ τὸ θέρος τοῦτο πᾶν ἐπιμιξίαι μὲν ἦσαν τοῖς Ἀθηναίοις καὶ Πελοποννησίοις, ὑπώπτευον δὲ ἀλλήλους εὐθὺς μετὰ τὰς σπονδὰς οἵ τε Ἀθηναῖοι καὶ Λακεδαιμόνιοι κατὰ τὴν τῶν χωρίων ἀλλήλοις οὐκ

ὄντες ἐπίτιμοι] Laudat Thom. M. p. 358. et exponit *ἐπὶ τιμῆς καὶ ἀξιώματος ὄντες*. Adscripsit idem tanquam ex Thucydide haec verba: *ἐπιτίμους τὰς οὐσίας ἐποίουν*. De hoc sensu *ἐπιτιμίας*, qua ad honores aditum significat, v. Schoemann. d. comit. Athen. p. 73. et in universum de *ἐπιτιμίᾳ* et *ἀτιμίᾳ* tum summa, tum *κατὰ προςτάξεις* ab Atticis dicta (quasi dicas: *capitis deminutio minima*, qualis fuit haec in Sphacteria captorum, qua neque magistratus gerere possent, nec emendi ac vendendi ius haberent) adi uberrimam dissertationem Meieri in libro de bonis damnatorum p. 101. Boeckh. *Staatsh. d. Ath.* t. I. p. 409. 420. Meier. et Schoemann. *d. Att. Prozess.* p. 563. 734. 741.

κυρίους εἶναι] i. e. *sie sollten weder eine obrigkeitliche Stelle bekleiden, noch einen gültigen Kauf oder Verkauf schliessen können.* Vid. Matth. Gr. p. 796.

35. *τῇ Ἄθῳ*] Hoc nomen IV, 109. V, 3. et apud alios scriptores masculini generis est, semel hoc loco in omnibus libris praeter L. O. P. Q. foeminino genere effertur. Quod ita explicat Haack., ut *ὁ Ἄθως* montem, *ἡ Ἄθως* regionem significare dicat, quod probatur etiam Popponi proleg. t. I. p. 103. Mox Bekkerus edidit *ὑπετόπευον* ex A. B. F. H. g. h. k. *ὑπεπώπτευον* L. O. e. *ὑπεπώπευον* I. vulgo ut in S. *ὑπώπτευον*. Paulo inferius idem cum Reiskio scripsit *Μεσσηνίους γε* pro *Μεσσ. τε*.

Διῆς] *Δικτηδιῆς* B. F. H. K. g. *Δικτυδιεῖς* S. c. d. i. k. omittunt L. O. P. vulgo *Δικτιδιῆς* hic et V, 82., ubi haec scripturae varietas enotatur, *Δικτυδιεῖς* P. S. c. d. e. i. *Δικτυεῖς* Q. *Δικτεεῖς* f. *Διεῖς* N. *Διῆς* A. H. K. b. g. *Διῆς* B. h. Correxi *Διῆς* utroque loco. Audiamus Gattererum commentat. de Herodot. et Thucyd. Thracia §. 34. „Paucis dicam de Dictidiensibus, quod quidem nomen duobus in locis apud Thucydidem, prouti editus est, legitur. Nullibi terrarum unquam populus aliquis vixit, Dictidienses vocatus. Sunt Dienses, *Διεῖς* sive *Διῆς* intelligendi, quod verum nomen, abscisso priori dimidio corrupti nominis *Δικτηδιῆς* sive *Δικτιδιῆς* remanebit. Dion, urbem in Atho s. Acte sitam, cuius gentile *Διεῖς* sive *Διῆς* est, paulo antea commemoravimus. Adnotavit scilicet librariorum aliquis, ad explicandum Thucydidem, vel in margine vel super voce *Ἄθῳ* vocem *Ἀκτῇ*, quam deinde imperitus aliquis descriptor per imprudentiam receperat in textum, et vel ille ipse vel alius quidam post eum cum nomine sequenti *Διεῖς* sive *Διῆς* male coniunxerat, ita ut tandem facillima mutatione corruptum nomen *Δικτηδιεῖς* sive *Δικτιδιῆς* prodiret. Expellendi ita-

ἀπόδοσιν. τὴν γὰρ Ἀμφίπολιν πρότεροι λαχόντες οἱ Λακεδαιμόνιοι ἀποδιδόναι καὶ τἆλλα οὐκ ἀποδεδώκεσαν, οὐδὲ τοὺς ἐπὶ Θρᾴκης παρεῖχον ξυμμάχους τὰς σπονδὰς δεχομένους, οὐδὲ Βοιωτούς, οὐδὲ Κορινθίους, λέγοντες ἀεὶ ὡς μετ' Ἀθηναίων τούτους, ἢν μὴ θέλωσι, κοινῇ ἀναγκάσουσι· χρόνους τε προὔθεντο ἄνευ ξυγγραφῆς, ἐν οἷς χρῆν τοὺς μὴ ἐσιόντας ἀμφοτέροις πολεμίους εἶναι. τούτων οὖν ὁρῶντες οἱ Ἀθηναῖοι οὐδὲν ἔργῳ γιγνόμενον, ὑπετόπευον τοὺς Λακεδαιμονίους μηδὲν δίκαιον διανοεῖσθαι, ὥστε οὔτε Πύλον ἀπαιτούντων αὐτῶν ἀπεδίδοσαν, ἀλλὰ καὶ τοὺς ἐκ τῆς νήσου δεσμώτας μετεμέλοντο ἀποδεδωκότες, τά τε ἄλλα χωρία εἶχον, μένοντες ἕως σφίσι κἀκεῖνοι ποιήσειαν τὰ εἰρημένα. Λακεδαιμόνιοι δὲ τὰ μὲν δυνατὰ ἔφασαν πεποιηκέναι· τοὺς γὰρ παρὰ σφίσι δεσμώτας ὄντας Ἀθηναίων ἀποδοῦναι, καὶ τοὺς ἐπὶ Θρᾴκης στρατιώτας ἀπαγαγεῖν, καὶ εἴ του ἄλλου ἐγκρατεῖς ἦσαν. Ἀμφιπόλεως δὲ οὐκ ἔφασαν κρατεῖν ὥστε παραδοῦναι· Βοιωτοὺς δὲ πειράσεσθαι καὶ Κορινθίους ἐς τὰς σπονδὰς ἐσαγαγεῖν, καὶ Πάνακτον ἀπολαβεῖν, καὶ Ἀθηναίων ὅσοι ἦσαν ἐν Βοιωτοῖς αἰχμάλωτοι, κομιεῖν. Πύλον μέντοι ἠξίουν σφίσιν ἀποδοῦναι· εἰ δὲ μή, Μεσσηνίους γε καὶ τοὺς Εἵλωτας ἐξαγαγεῖν, ὥσπερ καὶ αὐτοὶ τοὺς ἀπὸ Θρᾴκης, Ἀθηναίους δὲ φρουρεῖν τὸ χωρίον αὐτούς, εἰ βούλονται. πολλάκις δὲ καὶ πολλῶν λόγων γενομένων ἐν τῷ θέρει τούτῳ ἔπεισαν τοὺς Ἀθηναίους ὥστε ἐξαγαγεῖν ἐκ Πύλου Μεσσηνίους καὶ τοὺς ἄλλους Εἵλωτάς τε καὶ ὅσοι ηὐτομολήκεσαν ἐκ τῆς Λακωνικῆς· καὶ κατῴκισαν αὐτοὺς ἐν Κρανίοις τῆς Κεφαλληνίας. τὸ μὲν οὖν θέρος τοῦτο ἡσυχία ἦν καὶ ἔφοδοι παρ' ἀλλήλους.

36 Τοῦ δ' ἐπιγιγνομένου χειμῶνος, ἔτυχον γὰρ ἔφοροι ἕτεροι καὶ οὐκ ἐφ' ὧν αἱ σπονδαὶ ἐγένοντο ἄρχοντες ἤδη, καί τινες αὐτῶν καὶ ἐναντίοι σπονδαῖς, ἐλθουσῶν πρεσβειῶν ἀπὸ τῆς ξυμμαχίδος, καὶ παρόντων Ἀθηναίων καὶ Βοιωτῶν καὶ Κορινθίων, καὶ πολλὰ ἐν ἀλλήλοις εἰπόντων καὶ οὐδὲν ξυμβάντων, ὡς ἀπήεσαν ἐπ' οἴκου, τοῖς Βοιωτοῖς καὶ Κορινθίοις Κλεόβουλος καὶ Ξενάρης, οὗτοι οἵπερ τῶν ἐφόρων ἐβούλοντο μάλιστα διαλῦσαι τὰς σπονδάς, λόγους ποιοῦνται ἰδίους παραινοῦντες ὅτι μάλιστα ταὐτά τε γιγνώσκειν καὶ πει-

---

que sunt e Thracia Dictidienses et ablegandi, non ad ultimos Garamantes sed ad Utopiam, in qua securius in posterum, quam in Atho habitabunt."

36. Ξενάρκης] A. B. H. Ξενάρας Q. Ξεναρίδης g. vulgo Ξενάρης. Revocavi vulgatam, quam h. l. mutaverat Bekker., aliis locis reliquerat.

λόγους — ἰδίους] ἰδίᾳ L. O. P. Vide Dorvill. ad Chariton. p. 451.

τε ἐκεχειρίαν δεχόμενον ἦγον. ὥστε ξὺν τῷ πρώτῳ πολέμῳ τῷ δεκαετεῖ καὶ τῇ μετ' αὐτὸν ὑπόπτῳ ἀνακωχῇ καὶ τῷ ὕστερον ἐξ αὐτῆς πολέμῳ εὑρήσει τις τοσαῦτα ἔτη, λογιζόμενος κατὰ τοὺς χρόνους, καὶ ἡμέρας οὐ πολλὰς παρενεγκούσας, καὶ τοῖς ἀπὸ χρησμῶν τι ἰσχυρισαμένοις μόνον δὴ τοῦτο ἐχυρῶς ξυμβάν. ἀεὶ γὰρ ἔγωγε μέμνημαι, καὶ ἀρχομένου τοῦ πολέμου καὶ μέχρι οὗ ἐτελεύτησε, προφερόμενον ὑπὸ πολλῶν ὅτι τρὶς ἐννέα ἔτη δέοι γενέσθαι αὐτόν. ἐπεβίων δὲ διὰ παντὸς αὐτοῦ, αἰσθανόμενός τε τῇ ἡλικίᾳ, καὶ προσέχων τὴν γνώμην, ὅπως ἀκριβές τι εἴσομαι· καὶ ξυνέβη μοι φεύγειν τὴν ἐμαυτοῦ ἔτη εἴκοσι μετὰ τὴν ἐς Ἀμφίπολιν στρατηγίαν, καὶ γενομένῳ παρ' ἀμφοτέροις τοῖς πράγμασι, καὶ οὐχ ἧσσον τοῖς Πελοποννησίων διὰ τὴν φυγήν, καθ' ἡσυχίαν τι αὐτῶν μᾶλλον αἴσθεσθαι. τὴν οὖν μετὰ τὰ δέκα ἔτη διαφοράν τε καὶ ξύγχυσιν τῶν σπονδῶν καὶ τὰ ἔπειτα ὡς ἐπολεμήθη ἐξηγήσομαι.

27 Ἐπειδὴ γὰρ αἱ πεντηκοντούτεις σπονδαὶ ἐγένοντο καὶ ὕστερον αἱ ξυμμαχίαι, καὶ αἱ ἀπὸ τῆς Πελοποννήσου πρεσβεῖαι, αἵπερ παρεκλήθησαν ἐς αὐτά, ἀνεχώρουν ἐκ τῆς Λακεδαίμονος. καὶ οἱ μὲν ἄλλοι ἐπ' οἴκου ἀπῆλθον, Κορίνθιοι δὲ ἐς Ἄργος τραπόμενοι πρῶτον λόγους ποιοῦνται πρός τινας τῶν ἐν τέλει ὄντων Ἀργείων ὡς χρὴ ἐπειδὴ Λακεδαιμόνιοι οὐκ ἐπ' ἀγαθῷ ἀλλ' ἐπὶ καταδουλώσει τῆς Πελοποννήσου σπονδὰς καὶ ξυμμαχίαν πρὸς Ἀθηναίους τοὺς πρὶν ἐχθίστους πεποίηνται, ὁρᾶν τοὺς Ἀργείους ὅπως σωθήσεται ἡ Πελοπόννησος, καὶ ψηφίσασθαι τὴν βουλομένην πόλιν τῶν Ἑλλήνων, ἥτις αὐτόνομός τέ ἐστι καὶ δίκας ἴσας καὶ ὁμοίας δίδωσι, πρὸς Ἀργείους ξυμμαχίαν ποιεῖσθαι, ὥστε τῇ ἀλλήλων ἐπιμαχεῖν· ἀποδεῖξαι δὲ ἄνδρας ὀλίγους ἀρχὴν αὐτοκράτορας, καὶ μὴ πρὸς τὸν δῆμον τοὺς λόγους εἶναι, τοῦ μὴ καταφανεῖς γίγνεσθαι τοὺς μὴ πείσαντας τὸ πλῆθος. ἔφασαν δὲ πολλοὺς προς-

---

ἐπεβίων — τῇ ἡλικίᾳ] Fusius actum de his verbis in Vita Thucydidis. Totum locum καὶ τοῖς ἀπὸ χρησμῶν — ἐξηγήσομαι habet Dionysius p. 838., ubi Krueger. p. 91. de verbis τι αὐτῶν ablegat ad Matth. Gr. §. 487. 2. Lexicon Sturzii Xenophont. t. IV. p. 298, 13. Et de verbis ὡς ἐπολεμήθη adiri iubet Aristoph. Pac. 204. Wessel. ad Herodot. I, 163. VIII, 67. Matth. Gr. §. 295. Elmsl. ad Eurip. Med. 440.

27. ἐπειδὴ — Λακεδαίμονος] Haec enuntiatio initium apodosis habet verbis καὶ αἱ ἀπό etc., ubi καί respondet voci Latinorum *continuo*, nostrae *sofort*.

καὶ δίκας — δίδωσι] quod ab Atheniensibus et Lacedaemoniis exspectari non poterat, aequabilitatem iuris servatum iri. Verba ὥστε — ἐπιμαχεῖν habent Anecdota Bekker. I. p. 144.

τὸ πλῆθος] τῶν Ἀργείων schol. De verbis τοὺς μὴ πείσαντας τὸ

χωρήσεσθαι μίσει τῶν Λακεδαιμονίων. καὶ οἱ μὲν Κορίνθιοι διδάξαντες ταῦτα ἀνεχώρησαν ἐπ' οἴκου. 28 οἱ δὲ τῶν Ἀργείων ἄνδρες ἀκούσαντες, ἐπειδὴ ἀνήνεγκαν τοὺς λόγους ἔς τε τὰς ἀρχὰς καὶ τὸν δῆμον, ἐψηφίσαντο Ἀργεῖοι, καὶ ἄνδρας εἵλοντο δώδεκα πρὸς οὓς τὸν βουλόμενον τῶν Ἑλλήνων ξυμμαχίαν ποιεῖσθαι πλὴν Ἀθηναίων καὶ Λακεδαιμονίων· τούτων δὲ μηδετέροις ἐξεῖναι ἄνευ τοῦ δήμου τῶν Ἀργείων σπείσασθαι. ἐδέξαντό τε ταῦτα οἱ Ἀργεῖοι μᾶλλον, ὁρῶντες τόν τε τῶν Λακεδαιμονίων σφίσι πόλεμον ἐσόμενον, ἐπ' ἐξόδῳ γὰρ πρὸς αὐτοὺς αἱ σπονδαὶ ἦσαν, καὶ ἅμα ἐλπίσαντες τῆς Πελοποννήσου ἡγήσεσθαι. κατὰ γὰρ τὸν χρόνον τοῦτον ἥ τε Λακεδαίμων μάλιστα δὴ κακῶς ἤκουσε καὶ ὑπερώφθη διὰ τὰς ξυμφοράς, οἵ τε Ἀργεῖοι ἄριστα ἔσχον τοῖς πᾶσιν, οὐ ξυναράμενοι τοῦ Ἀττικοῦ πολέμου, ἀμφοτέροις δὲ μᾶλλον ἔνσπονδοι ὄντες ἐκκαρπωσάμενοι. οἱ μὲν οὖν Ἀργεῖοι οὕτως ἐς τὴν ξυμμαχίαν προςεδέχοντο τοὺς ἐθέλοντας τῶν Ἑλλήνων. 29 Μαντινῆς δ' αὐτοῖς καὶ οἱ ξύμμαχοι αὐτῶν πρῶτοι προςεχώρησαν, δεδιότες τοὺς Λακεδαιμονίους: τοῖς γὰρ Μαντινεῦσι μέρος τι τῆς Ἀρκαδίας κατέστραπτο ὑπήκοον ἔτι τοῦ πρὸς Ἀθηναίους πολέμου ὄντος, καὶ ἐνόμιζον οὐ περιόψεσθαι σφᾶς τοὺς Λακεδαιμονίους ἄρχειν, ἐπειδὴ καὶ σχολὴν ἦγον· ὥςτε ἄσμενοι πρὸς τοὺς Ἀργείους ἐτράποντο, πόλιν τε μεγάλην νομίζοντες καὶ Λακεδαιμονίοις ἀεὶ διάφορον, δημοκρατουμένην τε ὥςπερ καὶ αὐτοί. ἀποστάντων δὲ τῶν Μαντινέων καὶ ἡ ἄλλη Πελοπόννησος ἐς θροῦν καθίστατο ὡς καὶ σφίσι ποιητέον τοῦτο, νομίσαντες πλέον τέ τι εἰδότας μεταστῆναι αὐτούς, καὶ τοὺς Λακεδαιμονίους ἅμα δι' ὀργῆς ἔχοντες, ἐν ἄλλοις τε καὶ ὅτι ἐν ταῖς σπονδαῖς ταῖς Ἀττικαῖς ἐγέγραπτο εὔορκον εἶναι προςθεῖναι καὶ ἀφελεῖν ὅ,τι ἂν ἀμφοῖν τοῖν πολέοιν δοκῇ, Λακεδαιμονίοις καὶ Ἀθηναίοις. τοῦτο γὰρ τὸ γράμμα μάλιστα τὴν Πελοπόννησον διεθορύβει καὶ ἐς ὑποψίαν καθίστη μὴ μετὰ Ἀθηναίων σφᾶς βούλωνται Λακεδαιμόνιοι δουλώσασθαι· δίκαιον γὰρ εἶναι πᾶσι τοῖς ξυμμάχοις γεγράφθαι τὴν μετάθεσιν. ὥςτε φοβούμενοι οἱ πολλοὶ ὥρμηντο πρὸς τοὺς Ἀργείους καὶ αὐτοὶ ἕκαστοι ξυμμαχίαν ποιεῖσθαι. 30 Λακεδαιμόνιοι δὲ αἰσθόμενοι τὸν θροῦν τὸν ἐν τῇ Πελοποννήσῳ καθεστῶτα, καὶ τοὺς

πλῆθος vide dicta ad IV, 46. super verbis τοὺς ἐλθόντας. Causam velim doceri, cur Krueger. l. l. p. 150. supra post τραπόμενοι comma ponat. Hoc dicit scriptor, Corinthios non protinus domum abiisse, sed prius Argos profectos Argivis persuadere studuisse, ut civitates Graecas minores in foedus reciperent.

28. τούτων — σπείσασθαι] Citant anecdota Bekk. I. p. 173. quasi e libro quarto.

29. δι' ὀργῆς ἔχοντες] v. Matth. Gr. p. 848.

Κορινθίους διδασκάλους τε γενομένους καὶ αὐτοὺς μέλλοντας σπείσασθαι πρὸς τὸ Ἄργος, πέμπουσι πρέσβεις ἐς τὴν Κόρινθον, βουλόμενοι προκαταλαβεῖν τὸ μέλλον, καὶ ᾐτιῶντο τήν τε ἐξήγησιν τοῦ παντὸς καὶ εἰ Ἀργείοις σφῶν ἀποστάντες ξύμμαχοι ἔσονται, παραβήσεσθαί τε ἔφασαν αὐτοὺς τοὺς ὅρκους, καὶ ἤδη ἀδικεῖν ὅτι οὐ δέχονται τὰς Ἀθηναίων σπονδάς, εἰρημένον κύριον εἶναι ὅ,τι ἂν τὸ πλῆθος τῶν ξυμμάχων ψηφίσηται, ἢν μή τι θεῶν ἢ ἡρώων κώλυμα ᾖ. Κορίνθιοι δὲ παρόντων σφίσι τῶν ξυμμάχων, ὅσοι οὐδ᾽ αὐτοὶ ἐδέξαντο τὰς σπονδάς, παρεκάλεσαν δὲ αὐτοὺς αὐτοὶ πρότερον, ἀντέλεγον τοῖς Λακεδαιμονίοις, ἃ μὲν ἠδικοῦντο, οὐ δηλοῦντες ἄντικρυς, ὅτι οὔτε Σόλλιον σφίσιν ἀπέλαβον παρ᾽ Ἀθηναίων οὔτε Ἀνακτόριον, εἴ τέ τι ἄλλο ἐνόμιζον ἐλασσοῦσθαι, πρόσχημα δὲ ποιούμενοι τοὺς ἐπὶ Θρᾴκης μὴ προδώσειν· ὀμόσαι γὰρ αὐτοῖς ὅρκους ἰδίᾳ τε, ὅτε μετὰ Ποτιδαιατῶν τὸ πρῶτον ἀφίσταντο, καὶ ἄλλους ὕστερον. οὔκουν παραβαίνειν τοὺς τῶν ξυμμάχων ὅρκους ἔφασαν, οὐκ ἐσιόντες ἐς τὰς τῶν Ἀθηναίων σπονδάς. θεῶν γὰρ πίστεις ὀμόσαντες ἐκείνοις οὐκ ἂν εὐορκεῖν προδιδόντες αὐτούς. εἰρῆσθαι δ᾽ ὅτι ἢν μὴ θεῶν ἢ ἡρώων κώλυμα ᾖ· φαίνεσθαι οὖν σφίσι κώλυμα θεῖον τοῦτο. καὶ περὶ μὲν τῶν παλαιῶν ὅρκων τοσαῦτα εἶπον, περὶ δὲ τῆς Ἀργείων ξυμμαχίας μετὰ τῶν φίλων βουλευσάμενοι ποιήσειν ὅ,τι ἂν δίκαιον ᾖ. καὶ οἱ μὲν Λακεδαιμονίων πρέσβεις ἀνεχώρησαν ἐπ᾽ οἴκου. ἔτυχον δὲ παρόντες ἐν Κορίνθῳ καὶ Ἀργείων πρέσβεις, οἳ ἐκέλευον τοὺς Κορινθίους ἰέναι ἐς τὴν ξυμμαχίαν καὶ μὴ μέλλειν· οἱ δὲ ἐς τὸν ὕστερον ξύλλογον αὐτοῖς τὸν παρὰ σφίσι προεῖπον ἥκειν.

31 ἦλθε δὲ καὶ Ἠλείων πρεσβεία εὐθύς, καὶ ἐποιήσαντο πρὸς Κορινθίους ξυμμαχίαν πρῶτον, ἔπειτα ἐκεῖθεν ἐς Ἄργος ἐλθόντες, καθάπερ προείρητο, Ἀργείων ξύμμαχοι ἐγένοντο. διαφερόμενοι γὰρ ἐτύγχανον τοῖς Λακεδαιμονίοις περὶ Λεπρέου. πολέμου γὰρ γενομένου ποτὲ πρὸς Ἀρκάδων τινὰς Λεπρεάταις, καὶ Ἠλείων παρακληθέντων ὑπὸ Λεπρεατῶν ἐς ξυμμαχίαν ἐπὶ τῇ ἡμισείᾳ τῆς γῆς καὶ λυσάντων τὸν πόλεμον, Ἠλεῖοι τὴν γῆν νεμομένοις αὐτοῖς τοῖς Λεπρεάταις τάλαντον ἔταξαν τῷ Διῒ τῷ Ὀλυμπίῳ ἀποφέρειν. καὶ μέχρι τοῦ Ἀττικοῦ πολέμου ἀπέφερον, ἔπειτα παυσαμένων διὰ πρόφασιν τοῦ πολέμου οἱ Ἠλεῖοι ἐπηνάγκαζον, οἱ δ᾽ ἐτράποντο πρὸς τοὺς Λακεδαιμονίους. καὶ δίκης Λακεδαιμονίοις ἐπιτραπείσης, ὑποτοπήσαν-

---

30. *εἰρημένον*] v. Matth. Gr. p. 822.

31. *τάλαντον — ἀποφέρειν*] Thom. M. p. 105. Conf. Ammon. d. diff. voc. p. 22., unde apud Thomam *χρηστά* mutandum in *χρήματα*, et Harpocrat. in *ἀποφορά*, ubi v. Valesius ad notas Maussaci.

φιλέστατοι αὐτοῖς εἶναι, ἡγούμενοι, ἐκ τῶν παρόντων κράτιστα πρὸς Λακεδαιμονίους σπονδὰς ποιησάμενοι, ὅπῃ ἂν ξυγχωρῇ, ἡσυχίαν ἔχειν. 41 καὶ οἱ πρέσβεις ἀφικόμενοι αὐτῶν λόγους ἐποιοῦντο πρὸς τοὺς Λακεδαιμονίους ἐφ᾽ ᾧ ἂν σφίσιν αἱ σπονδαὶ γίγνοιντο. καὶ τὸ μὲν πρῶτον οἱ Ἀργεῖοι ἠξίουν δίκης ἐπιτροπὴν σφίσι γενέσθαι ἢ ἐς πόλιν τινὰ ἢ ἰδιώτην περὶ τῆς Κυνουρίας γῆς, ἧς ἀεὶ πέρι διαφέρονται μεθορίας οὔσης· ἔχει δὲ ἐν αὐτῇ Θυρέαν καὶ Ἀνθήνην πόλιν, νέμονται δ᾽ αὐτὴν Λακεδαιμόνιοι· ἔπειτα δ᾽ οὐκ ἐώντων Λακεδαιμονίων μεμνῆσθαι περὶ αὐτῆς, ἀλλ᾽ εἰ βούλονται σπένδεσθαι ὥςπερ πρότερον, ἑτοῖμοι εἶναι, οἱ Ἀργεῖοι πρέσβεις τάδε ὅμως ἐπηγάγοντο τοὺς Λακεδαιμονίους ξυγχωρῆσαι, ἐν μὲν τῷ παρόντι σπονδὰς ποιήσασθαι ἔτη πεντήκοντα, ἐξεῖναι δ᾽ ὁποτεροιςοῦν προκαλεσαμένοις, μήτε νόσου οὔσης μήτε πολέμου Λακεδαίμονι καὶ Ἄργει, διαμάχεσθαι περὶ τῆς γῆς

ἐκ τῶν παρόντων κράτιστα] Duplicem hic locus explicationem admittit, aut eam, quam Scholiastes proponit: *ὡς ἐν τῷ παρόντι ἡγοῦντο κράτιστον εἶναι, πρὸς Λακεδαιμονίους σπονδὰς ποιήσασθαι, ὡς ἂν ἐνδέχηται, καὶ ἡσυχάζειν*, aut eam, qua *κράτιστα* adverbii loco est et iungendum cum *σπονδὰς ποιησάμενοι*, et *ἐκ τῶν παρόντων κράτιστα* dicitur pro *ἐκ τῶν δυνατῶν κράτιστα*. Sic in altero scholio exponitur. Illud ita patrio sermone cum Heilmanno reddas: *indem sie es bei so gestalten Sachen fürs rathsamste hielten, mit den Lacedaemoniern einen Vergleich zu schliessen und sich übrigens, die Sachen möchten laufen wie, sie wollten, ruhig zu halten*, hoc ita cum eodem interprete: *mit dem Entschluss, mit den Lacedaemoniern einen Vergleich, so gut es die gegenwärtigen Umstände erlaubten, zu treffen, und, es falle derselbe aus wie er wolle* (malim: *und wie es die Umstände erlaubten;* scholiastes *καθὼς ἂν συγχωρῇ ὁ καιρός*) *sich ruhig zu halten*. Atque haec ratio praestat propter *κάλλιστα*, quae vox non alia nisi adverbii vice fungi posse videtur.

41. *Κυνουρίας γῆς*] Citat ex hoc ipso loco *Κυνουρίας* Strab. p. 578. A. *Alm.*

οὐκ ἐώντων — ἑτοῖμοι εἶναι] Ad *ἀλλὰ* ex *οὐκ ἐώντων* cogitando repetendum est *λεγόντων*, cum vero iam deberet aut *ἑτοίμων* aut *ἑτοίμους εἶναι* sequi, Thucydides putandus est sic perrexisse, quasi praecessisset *ἐπειδὴ οὐκ εἴων Λακεδαιμόνιοι*. Comparat Popp. proleg. t. I. p. 116. verba VIII, 63. *ἐπειδὴ γὰρ οἱ περὶ τὸν Πείσανδρον πρέσβεις παρὰ τοῦ Τισσαφέρνους ἐς τὴν Σάμον ἦλθον, τά τε ἐν αὐτῷ στρατεύματι ἔτι βεβαιότερον κατέλαβον (καὶ αὐτῶν τῶν Σαμίων προτρεψάντων τοὺς δυνατούς, ὥςτε πειρᾶσθαι μετὰ σφῶν ὀλιγαρχηθῆναι, καίπερ ἐπαναστάντας αὐτοὺς ἀλλήλοις, ἵνα μὴ ὀλιγαρχῶνται) καὶ ἐν σφίσιν αὐτοῖς ἅμα οἱ ἐν τῇ Σάμῳ τῶν Ἀθηναίων κοινολογούμενοι ἐσκέψαντο*, ubi ex plerisque et optimis libris se recipere *καίπερ ἐπαναστάντες αὐτοί* dicit; in mente enim habuisse scriptorem *καὶ αὐτοὶ οἱ Σάμιοι προὔτρεψαν*. Eiusdem usus haec exempla posuit Lobeck. ad Phrynich. p. 755. not. Galen. de Semin. III, 6. p. 227. *καί μοι δοκεῖ* (i. e. *βούλομαι*) *τὸν λόγον ἐνταῦθα ἐπιστήσας εἰπεῖν*. Longin. π. ὕψ. XLIII, 4. *παρέκειτο αὐτῷ* (i. e. *ἐδύνατο*) *παραλλάξας*

ταύτης, ὥςπερ καὶ πρότερόν ποτε ὅτε αὐτοὶ ἑκάτεροι ἠξίωσαν νικᾶν, διώκειν δὲ μὴ ἐξεῖναι περαιτέρω τῶν πρὸς Ἄργος καὶ Λακεδαίμονα ὅρων. τοῖς δὲ Λακεδαιμονίοις τὸ μὲν πρῶτον ἐδόκει μωρία εἶναι ταῦτα, ἔπειτα, ἐπεθύμουν γὰρ τὸ Ἄργος πάντως φίλον ἔχειν, ξυνεχώρησαν ἐφ' οἷς ἠξίουν, καὶ ξυνεγράψαντο. ἐκέλευον δ' οἱ Λακεδαιμόνιοι πρὶν τέλος τι αὐτῶν ἔχειν ἐς τὸ Ἄργος πρῶτον ἐπαναχωρήσαντας αὐτοὺς δεῖξαι τῷ πλήθει, καὶ ἢν ἀρέσκοντα ᾖ, ἥκειν ἐς τὰ Ὑακίνθια τοὺς ὅρκους ποιησομένους. καὶ οἱ μὲν ἀνεχώρησαν. 42 ἐν δὲ τῷ χρόνῳ τούτῳ ᾧ οἱ Ἀργεῖοι ταῦτα ἔπρασσον οἱ πρέσβεις τῶν Λακεδαιμονίων Ἀνδρομέδης καὶ Φαίδιμος καὶ Ἀντιμενίδας, οὓς ἔδει τὸ Πάνακτον καὶ τοὺς ἄνδρας τοὺς παρὰ Βοιωτῶν παραλαβόντας Ἀθηναίοις ἀποδοῦναι, τὸ μὲν Πάνακτον ὑπὸ τῶν Βοιωτῶν αὐτῶν καθῃρημένον εὗρον, ἐπὶ προφάσει ὡς ἦσάν ποτε Ἀθηναίοις καὶ Βοιωτοῖς ἐκ διαφορᾶς περὶ αὐτοῦ ὅρκοι παλαιοὶ μηδετέρους οἰκεῖν τὸ χωρίον ἀλλὰ κοινῇ νέμειν, τοὺς δ' ἄνδρας οὓς εἶχον αἰχμαλώτους Βοιωτοὶ Ἀθηναίων, παραλαβόντες οἱ περὶ τὸν Ἀνδρομέδην ἐκόμισαν τοῖς Ἀθηναίοις καὶ ἀπέδοσαν, τοῦ τε Πανάκτου τὴν καθαίρεσιν ἔλεγον αὐτοῖς, νομίζοντες καὶ τοῦτο ἀποδιδόναι· πολέμιον γὰρ οὐκέτι ἐν αὐτῷ Ἀθηναίοις οἰκήσειν οὐδένα. λεγομένων δὲ τούτων οἱ Ἀθηναῖοι δεινὰ ἐποίουν, νομίζοντες ἀδικεῖσθαι ὑπὸ Λακεδαιμονίων τοῦ τε Πανάκτου τῇ καθαιρέσει ὃ ἔδει ὀρθὸν παραδοῦναι, καὶ πυνθανόμενοι ὅτι καὶ Βοιωτοῖς ἰδίᾳ ξυμμαχίαν πεποίηνται, φάσκοντες πρότερον κοινῇ τοὺς μὴ δεχομένους τὰς σπονδὰς προςαναγκάσειν. τά τε ἄλλα

εἰπεῖν. Thucyd. IV, 53. καὶ ἦν αὐτῶν ἡ διάνοια — κρατυνάμενοι — κακώσειν, ubi vide. Idem est, pergit, quum una constructio pro altera ponitur: πάντων ἂν ἀτοπώτατον εἴη πέμψαντά τινα δῶρον, μισθὸν κομίσασθαι τῆς εὐσεβείας τὸ κεκρίσθαι μηδὲ τοῦ ἀνατεθῆναι ἄξιος Lucian. Phalar. Alt. b. t. V. p. 58., in quo frustra tricatur Dorvillius. Κομίσασθαι, ait Lobeck., pro εἴτις κομίσαιτο et hinc ille nominativus ἄξιος. Similiter Thucyd. VIII, 48. τοὺς καλοὺς κἀγαθοὺς νομίσειν — — ἄκριτοι θανεῖν, quem locum a Vigero citatum de Idiot. V, 6, 9. Hoogeveenus inepte excusat reflexione illa ad nominativum praecedentem; qui nullus prorsus est. Postremum nostrum locum Lobeck. addit, dicens debuisse scribi: ἑτοίμων εἶναι φασκόντων.

ὥςπερ καὶ πρότερόν ποτε] Vid. Herodot. I, 82. Pausan. II, 38. Ovid. Fast. II, 665.

42. τοὺς παρὰ Βοιωτῶν] i. e. τοὺς ἄνδρας τοὺς παρὰ τοῖς Βοιωτοῖς παρ' αὐτῶν ἀπολ. etc. VIII, 11. τὰς παρὰ σφῶν πέντε ναῦς ἐβούλοντο πέμπειν. Conf. VIII, 85.

δεινὰ ἐποίουν] Rarius dictum, pro δεινὰ ἐποιοῦντο, quanquam activa forma etiam apud Andocidem p. 9, 12. *H. Steph.* [p. 103, 64. *Bekk.*] reperitur, ubi Valckenar. activum in medium muta-

ἐσκόπουν ὅσα ἐξελελοίπεσαν τῆς ξυνθήκης, καὶ ἐνόμιζον ἐξηπατῆσθαι, ὥςτε χαλεπῶς πρὸς τοὺς πρέσβεις ἀποκρινάμενοι ἀπέπεμψαν.

Κατὰ τοιαύτην δὴ διαφορὰν ὄντων τῶν Λακεδαιμονίων 43 πρὸς τοὺς Ἀθηναίους, οἱ ἐν ταῖς Ἀθήναις αὖ βουλόμενοι λῦσαι τὰς σπονδὰς εὐθὺς ἐνέκειντο. ἦσαν δὲ ἄλλοι τε καὶ Ἀλκιβιάδης ὁ Κλεινίου, ἀνὴρ ἡλικίᾳ μὲν ὢν ἔτι τότε νέος ὡς ἐν ἄλλῃ πόλει, ἀξιώματι δὲ προγόνων τιμώμενος· ᾧ ἐδόκει μὲν καὶ ἄμεινον εἶναι πρὸς τοὺς Ἀργείους μᾶλλον χωρεῖν, οὐ μέντοι ἀλλὰ καὶ φρονήματι φιλονεικῶν ἠναντιοῦτο, ὅτι Λακεδαιμόνιοι διὰ Νικίου καὶ Λάχητος ἔπραξαν τὰς σπονδάς, αὐτὸν κατά τε τὴν νεότητα ὑπεριδόντες καὶ κατὰ τὴν παλαιὰν προξενίαν ποτὲ οὖσαν οὐ τιμήσαντες, ἣν τοῦ πάππου ἀπειπόντος αὐτὸς τοὺς ἐκ τῆς νήσου αὐτῶν αἰχμαλώτους θεραπεύων διενοεῖτο ἀνανεώσασθαι. πανταχόθεν τε νομίζων ἐλασσοῦσθαι τό τε πρῶτον ἀντεῖπεν, οὐ βεβαίους φάσκων εἶναι Λακεδαιμονίους, ἀλλ' ἵνα Ἀργείους σφίσι σπεισάμενοι ἐξέλωσι καὶ αὖθις ἐπ' Ἀθηναίους μόνους ἴωσι, τούτου ἕνεκα σπένδεσθαι αὐτούς· καὶ τότε, ἐπειδὴ ἡ διαφορὰ ἐγεγένητο, πέμπει εὐθὺς ἐς Ἄργος ἰδίᾳ, κελεύων ὡς τάχιστα ἐπὶ τὴν ξυμμαχίαν προκαλουμένους ἥκειν μετὰ Μαντινέων καὶ Ἠλείων, ὡς και-

---

tum voluit. Vid. Sluiter. lectiones Andocideae Lugdun. 1804. Bredov. — Legitur δεινὰ ποιοῖσαν etiam apud Lucian. d. sacrific. t. III. p. 67., ubi interpretes sine observatione praeterierunt, itemque ibidem de merc. conduct. p. 244. δεινὰ ἐποίεις. v. interpp. ad Herodot. III, 155.

43. ἡλικίᾳ — νέος] Triginta circiter annos vel fortasse plus eo tum natum fuisse colligit Acacius e Platonis Alcibiade primo, in quo Socrates Alcibiadem nondum prorsus viginti annos implevisse dicit et de Pericle loquitur tanquam adhuc vivente. Pericles autem obiit anno tertio belli Peloponnesiaci. Si Diodorum Sic. et C. Nepotem sequimur, Albibiades tum nondum potuit habere 30 annos. Nam hic in vita illius c. 10. scribit, eum occisum, quum annos circiter 40 natus esset. Diodorus autem libr. XIV. p. 401. mortem illius in annum secundum Ol. 94. confert. Iam vero ea, quae hic narrat Thucydides, incidunt in extremum annum quartum Ol. 89., a quo usque ad mortem Alcibiadis sunt anni circiter 14. Duker. — V. Diodor. XIV, 11., ibiq. Wessel. Marx. ad Ephorum p. 236. Valckenar. ad Herodot. VIII, 17. Adde Schoem. de comit. Athenien. p. 105.

ἀνανεώσασθαι] Citat h. l. Thom. M. p. 164. Conf. Lobeck. ad Phrynich. p. 756.

ἐξέλωσι] Recte Dukerus: mihi Thucydides hoc videtur velle: Alcibiadem iam tum, quum induciae quinquaginta annorum fiebant, iis se opposuisse ac dixisse, Lacedaemonios eo consilio cum Atheniensibus pacisci, ut foedere cum his facto Argivos sub potestatem redigerent ac deinde illis subactis Athenienses adgre-

44 ρου ὄντος καὶ αὐτὸς ξυμπράξων τὰ μάλιστα. οἱ δὲ Ἀργεῖοι ἀκούσαντες τῆς τε ἀγγελίας, καὶ ἐπειδὴ ἔγνωσαν οὐ μετ' Ἀθηναίων πραχθεῖσαν τὴν τῶν Βοιωτῶν ξυμμαχίαν, ἀλλ' ἐς διαφορὰν μεγάλην καθεστῶτας αὐτοὺς πρὸς τοὺς Λακεδαιμονίους, τῶν μὲν ἐν Λακεδαίμονι πρέσβεων, οἵ σφίσι περὶ τῶν σπονδῶν ἔτυχον ἀπόντες, ἠμέλουν, πρὸς δὲ τοὺς Ἀθηναίους μᾶλλον τὴν γνώμην εἶχον, νομίζοντες πόλιν τε σφίσι φιλίαν ἀπὸ παλαιοῦ καὶ δημοκρατουμένην ὥςπερ καὶ αὐτοὶ καὶ δύναμιν μεγάλην ἔχουσαν τὴν κατὰ θάλασσαν ξυμπολεμήσειν σφίσιν, ἢν καθιστῶνται ἐς πόλεμον. ἔπεμπον οὖν εὐθὺς πρέσβεις ὡς τοὺς Ἀθηναίους περὶ τῆς ξυμμαχίας· ξυνεπρεσβεύοντο δὲ καὶ οἱ Ἠλεῖοι καὶ Μαντινῆς· ἀφίκοντο δὲ καὶ Λακεδαιμονίων πρέσβεις κατὰ τάχος, δοκοῦντες ἐπιτήδειοι εἶναι τοῖς Ἀθηναίοις, Φιλοχαρίδας καὶ Λέων καὶ Ἔνδιος, δείσαντες μὴ τήν τε ξυμμαχίαν ὀργιζόμενοι πρὸς τοὺς Ἀργείους ποιήσωνται, καὶ ἅμα Πύλον ἀπαιτήσοντες ἀντὶ Πανάκτου, καὶ περὶ τῆς Βοιωτῶν ξυμμαχίας ἀπολογησόμενοι, ὡς οὐκ ἐπὶ
45 κακῷ τῶν Ἀθηναίων ἐποιήσαντο. καὶ λέγοντες ἐν τῇ βουλῇ περί τε τούτων, καὶ ὡς αὐτοκράτορες ἥκουσι περὶ πάντων ξυμβῆναι τῶν διαφόρων, τὸν Ἀλκιβιάδην ἐφόβουν μὴ καὶ ἢν ἐς τὸν δῆμον ταῦτα λέγωσιν, ἐπαγάγωνται τὸ πλῆθος καὶ ἀπωσθῇ ἡ Ἀργείων ξυμμαχία. μηχανᾶται δὲ πρὸς αὐτοὺς τοιόνδε τι ὁ Ἀλκιβιάδης· τοὺς Λακεδαιμονίους πείθει, πίστιν αὐτοῖς δούς, ἢν μὴ ὁμολογήσωσιν ἐν τῷ δήμῳ αὐτοκράτορες ἥκειν, Πύλον τε αὐτοῖς ἀποδώσειν, πείσειν γὰρ αὐτὸς Ἀθηναίους, ὥςπερ καὶ νῦν ἀντιλέγειν, καὶ τἆλλα ξυναλλάξειν. βουλόμενος δὲ αὐτοὺς Νικίου τε ἀποστῆσαι ταῦτα ἔπραττε καὶ ὅπως ἐν τῷ δήμῳ διαβαλὼν αὐτοὺς ὡς οὐδὲν ἀληθὲς ἐν νῷ ἔχουσιν οὐδὲ λέγουσιν οὐδέποτε ταὐτά, τοὺς Ἀργείους καὶ Ἠλείους καὶ Μαντινέας ξυμμάχους ποιήσῃ. καὶ ἐγένετο οὕτως. ἐπειδὴ γὰρ ἐς τὸν δῆμον παρελθόντες καὶ ἐπερωτώμενοι οὐκ ἔφασαν ὥςπερ ἐν τῇ βουλῇ αὐτοκράτορες ἥκειν, οἱ Ἀθηναῖοι οὐκέτι ἠνείχοντο, ἀλλὰ τοῦ Ἀλκιβιάδου πολλῷ μᾶλλον ἢ πρότερον καταβοῶντος τῶν Λακεδαιμονίων ἐσήκουόν τε καὶ ἑτοῖμοι ἦσαν εὐθὺς παραγαγόντες τοὺς Ἀργείους καὶ τοὺς μετ' αὐτῶν ξυμμάχους ποιεῖσθαι· σεισμοῦ δὲ γενομένου πρίν τι ἐπικυρωθῆναι, ἡ ἐκκλησία αὕτη ἀνεβλήθη.

---

derentur. Ἐξαιρεῖν apud Thucydidem est *expugnare*, *capere*, *evertere* III, 113. IV, 69. 122.

44. νομίζοντες — παλαιοῦ] Thom. M. p. 897., qui Dukero videtur velle, dicendum esse ὁ καὶ ἡ φίλιος et apud Thucydidem ἡ φιλία tanquam insolentius et ei peculiare adnotare. v. Matth. Gr. p. 140.

δ' ὑστεραίᾳ ἐκκλησίᾳ ὁ Νικίας, καίπερ τῶν Λακεδαιμονίων 46
των ἠπατημένων καὶ αὐτὸς ἐξηπατημένος περὶ τοῦ μὴ αὐ-
κράτορας ὁμολογῆσαι ἥκειν, ὅμως τοῖς Λακεδαιμονίοις ἔφη
ῆναι φίλους μᾶλλον γίγνεσθαι, καὶ ἐπισχόντας τὰ πρὸς Ἀρ-
ίους πέμψαι ἔτι ὡς αὐτούς, καὶ εἰδέναι ὅ,τι διανοοῦνται,
γων ἐν μὲν τῷ σφετέρῳ καλῷ ἐν δὲ τῷ ἐκείνων ἀπρεπεῖ τὸν
ὅλεμον ἀναβάλλεσθαι· σφίσι μὲν γὰρ εὖ ἑστώτων τῶν πρα-
μάτων ὡς ἐπὶ πλεῖστον ἄριστον εἶναι διασώσασθαι τὴν εὐ-
αγίαν, ἐκείνοις δὲ δυστυχοῦσιν ὅτι τάχιστα εὕρημα εἶναι
κινδυνεῦσαι. ἔπεισέ τε πέμψαι πρέσβεις, ὧν καὶ αὐτὸς ἦν,
λεύσοντας Λακεδαιμονίους, εἴ τι δίκαιον διανοοῦνται, Πά-
κτόν τε ὀρθὸν ἀποδιδόναι καὶ Ἀμφίπολιν, καὶ τὴν Βοιω-
ῶν ξυμμαχίαν ἀνεῖναι, ἣν μὴ ἐς τὰς σπονδὰς ἐσίωσι,
καθάπερ εἴρητο ἄνευ ἀλλήλων μηδενὶ ξυμβαίνειν. εἰπεῖν τε
ἐλευον ὅτι καὶ σφεῖς, εἰ ἐβούλοντο ἀδικεῖν, ἤδη ἂν Ἀρ-
ίους ξυμμάχους πεποιῆσθαι, ὡς παρεῖναί γ' αὐτοὺς αὐτοῦ
ὑτου ἕνεκα. εἴ τέ τι ἄλλο ἐνεκάλουν, πάντα ἐπιστείλαν-
ς ἀπέπεμψαν τοὺς περὶ τὸν Νικίαν πρέσβεις. καὶ ἀφικο-
ένων αὐτῶν καὶ ἀπαγγειλάντων τά τε ἄλλα καὶ τέλος εἰ-
όντων ὅτι εἰ μὴ τὴν ξυμμαχίαν ἀνήσουσι Βοιωτοῖς μὴ ἐς-
ῦσιν ἐς τὰς σπονδάς, ποιήσονται καὶ αὐτοὶ Ἀργείους καὶ
ὺς μετ' αὐτῶν ξυμμάχους, τὴν μὲν ξυμμαχίαν οἱ Λακεδαι-
όνιοι Βοιωτοῖς οὐκ ἔφασαν ἀνήσειν, ἐπικρατούντων τῶν
ερὶ τὸν Ξενάρη τὸν ἔφορον ταῦτα γίγνεσθαι, καὶ ὅσοι ἄλ-
οι τῆς αὐτῆς γνώμης ἦσαν, τοὺς δὲ ὅρκους δεομένου Νι-
ίου ἀνενεώσαντο· ἐφοβεῖτο γὰρ μὴ πάντα ἀτελῆ ἔχων ἀπέλ-
ῃ καὶ διαβληθῇ, ὅπερ καὶ ἐγένετο, αἴτιος δοκῶν εἶναι τῶν
ρὸς Λακεδαιμονίους σπονδῶν. ἀναχωρήσαντός τε αὐτοῦ,
ς ἤκουσαν οἱ Ἀθηναῖοι οὐδὲν ἐκ τῆς Λακεδαίμονος πεπρα-
μένον, εὐθὺς δι' ὀργῆς εἶχον, καὶ νομίζοντες ἀδικεῖσθαι, ἔτυ-
ον γὰρ παρόντες οἱ Ἀργεῖοι καὶ οἱ ξύμμαχοι, παραγαγόν-
ς Ἀλκιβιάδου, ἐποιήσαντο σπονδὰς καὶ ξυμμαχίαν πρὸς
ὐτοὺς τήνδε.

Σπονδὰς ἐποιήσαντο ἑκατὸν Ἀθηναῖοι ἔτη καὶ Ἀργεῖοι 47
αὶ Μαντινῆς καὶ Ἠλεῖοι, ὑπὲρ σφῶν αὐτῶν καὶ τῶν ξυμμά-
ων ὧν ἄρχουσιν ἑκάτεροι, ἀδόλους καὶ ἀβλαβεῖς καὶ κατὰ

---

46. μὴ αὐτοκράτορας] A. B. F. I. c. d. e. f. g. h. vulgo αὐτο-
άτορες.

εὕρημα] i. e. *ein Gewinn*, et ordo verborum hic est: εὕρημα
ναι ὅτι τάχιστα διακινδυνεῦσαι.

τὴν Βοιωτῶν ξυμμαχίαν] v. Matth. Gr. p. 526.

ὅτι — πεποιῆσθαι] Anacoluthon esse dicit Haack., transitu a
ructura per ὅτι ad infinitivum facto; debuisse enim dicere:
ὡς ἂν πεποιῆσθαι, aut ὅτι ἂν ἐποιήσαντο. Sed Graecis mos est,

γῆν καὶ κατὰ θάλασσαν. ὅπλα δὲ μὴ ἐξέστω ἐπιφέρειν ἐπὶ πημονῇ μήτε Ἀργείους καὶ Ἠλείους καὶ Μαντινέας καὶ τοὺς ξυμμάχους ἐπὶ Ἀθηναίους καὶ τοὺς ξυμμάχους ὧν ἄρχουσιν Ἀθηναῖοι μήτε Ἀθηναίους καὶ τοὺς ξυμμάχους ἐπὶ Ἀργείους καὶ Ἠλείους καὶ Μαντινέας καὶ τοὺς ξυμμάχους, τέχνῃ μηδὲ μηχανῇ μηδεμιᾷ. κατὰ τάδε ξυμμάχους εἶναι Ἀθηναίους καὶ Ἀργείους καὶ Ἠλείους καὶ Μαντινέας ἑκατὸν ἔτη. ἢν πολέμιοι ἴωσιν ἐς τὴν γῆν τὴν Ἀθηναίων, βοηθεῖν Ἀργείους καὶ Ἠλείους καὶ Μαντινέας Ἀθήναζε, καθ᾽ ὅτι ἂν ἐπαγγέλλωσιν Ἀθηναῖοι, τρόπῳ ὁποίῳ ἂν δύνωνται ἰσχυροτάτῳ κατὰ τὸ δυνατόν. ἢν δὲ δῃώσαντες οἴχωνται, πολεμίαν εἶναι ταύτην τὴν πόλιν Ἀργείοις καὶ Μαντινεῦσι καὶ Ἠλείοις καὶ Ἀθηναίοις καὶ κακῶς πάσχειν ὑπὸ πασῶν τῶν πόλεων τούτων· καταλύειν δὲ μὴ ἐξεῖναι τὸν πόλεμον πρὸς ταύτην τὴν πόλιν μηδὲ μιᾷ τῶν πόλεων, ἢν μὴ ἁπάσαις δοκῇ. βοηθεῖν δὲ καὶ Ἀθηναίους ἐς Ἄργος καὶ Μαντίνειαν καὶ Ἦλιν, ἢν πολέμιοι ἴωσιν ἐπὶ τὴν γῆν τὴν Ἠλείων ἢ τὴν Μαντινέων ἢ τὴν Ἀργείων, καθ᾽ ὅτι ἂν ἐπαγγέλλωσιν αἱ πόλεις αὗται, τρόπῳ ὁποίῳ ἂν δύνωνται ἰσχυροτάτῳ κατὰ τὸ δυνατόν. ἢν δὲ δῃώσαντες οἴχωνται, πο-

---

post coniunctiones quoque et alias particulas, post pronomina relativa et alia in oratione obliqua infinitivum ponere. Sic statim infinitivus *παρεῖναι* sequitur post *ὡς*. V. Matth. Gr. §. 537.

47. *τέχνῃ μηδὲ μηχανῇ μηδεμιᾷ*] i. e. *μήτε τέχνῃ μηδὲ μηχ. μηδ.* sicut infra *τέχνῃ οὐδὲ μηχανῇ οὐδεμιᾷ*. Ita fortasse scribendum apud Lucian. t. IX. p. 2. *ἐν αὐταῖς δὲ ταῖς ἑπτὰ* (*ἡμέραις* sc.) *σπουδαῖον μὲν οὐδὲ ἀγοραῖόν τι διοικήσασθαί μοι συγκεχώρηται.* Adi Schaefer. ad L. Bos. p. 777. ad Greg. Cor. p. 58. Aeschyl. Agam. 511. *Blomf.* *Πάρις γὰρ οὔτε συντελὴς πόλις.* Soph. Philoct. 769. *ἑκόντα μήτ᾽ ἄκοντα.* Lucian. t. VI. p. 155. *χρυσίον μὲν οὐδὲ ἀργύριον εἴτε ἄλλο οὐδὲν κομίζοντες.* Ex hac observatione emendationem petit Reisigius loco Oedip. Col. Soph. 1552. Commentat. p. 382. scribens: *ἐπιπόνῳ μήτ᾽ ἐπὶ βαρυαχεῖ — μόρῳ* pro eo quod vulgo legitur: *μήτ᾽ ἐπίπονα, μήτ᾽ ἐπὶ βαρυαχεῖ — μόρῳ.* Illustravit hunc usum Herm. in *Classical Journal* ann. 1819. nr. 38. p. 277. Pari modo *εἴτε* in altero tantum membro legitur apud Soph. Oed. R. 517. *λόγοισιν εἴτ᾽ ἔργοισιν.* Vid. Bentlei. ad Horat. Od. III, 25, 1. Hinc fortasse explicandus locus valde controversus Soph. Electr. 4., ubi legerim *τὸ γὰρ παλαιὸν Ἄργος, οὗ πόθεις, τόδε τῆς οἰστροπλῆγος ἄλσος Ἰνάχου κόρης*, ut bis cogitato *τόδε* sit pro *τὸ παλαιὸν Ἄργος τόδε, τόδε ἄλσος* etc. et emphasis quaedam sit in *τόδε* secundo posito. Conf. Antig. 1140. *Κάδμου πάροικοι καὶ δόμων Ἀμφίονος*, ubi *δόμων* et ad *Κάδμου* et ad *Ἀμφίονος* pertinet. Horat. Od. I. 35, 6. *Te pauper ambit sollicita prece Ruris colonus, te dominam aequoris, Quicunque Bithyna lacessit Carpathium pelagus carina*, ubi *ruris* non pendet ex *colonus*, sed ex *dominam*, quod cogitandum ad illud repetendum est, ut sit pro *te ruris dominam colonus*, *te aequoris dominam*, *quicunque* etc.

τρόπῳ — κατὰ τὸ δυνατόν] Pleonasmus, quem illustravit Matth. Gr. p. 904.

λεμίαν εἶναι ταύτην τὴν πόλιν Ἀθηναίοις καὶ Ἀργείοις καὶ Μαντινεῦσι καὶ Ἠλείοις, καὶ κακῶς πάσχειν ὑπὸ πασῶν τούτων τῶν πόλεων· καταλύειν δὲ μὴ ἐξεῖναι τὸν πόλεμον πρὸς ταύτην τὴν πόλιν, ἢν μὴ ἁπάσαις δοκῇ ταῖς πόλεσιν. ὅπλα δὲ μὴ ἐᾶν ἔχοντας διιέναι ἐπὶ πολέμῳ διὰ τῆς γῆς τῆς σφετέρας αὐτῶν καὶ τῶν ξυμμάχων ὧν ἂν ἄρχωσιν ἕκαστοι, μηδὲ κατὰ θάλασσαν, ἢν μὴ ψηφισαμένων τῶν πόλεων ἁπασῶν τὴν δίοδον εἶναι, Ἀθηναίων καὶ Ἀργείων καὶ Μαντινέων καὶ Ἠλείων. τοῖς δὲ βοηθοῦσιν ἡ πόλις ἡ πέμπουσα παρεχέτω μέχρι μὲν τριάκοντα ἡμερῶν σῖτον, ἐπὴν ἔλθῃ ἐς τὴν πόλιν τὴν ἐπαγγείλασαν βοηθεῖν, καὶ ἀπιοῦσι κατὰ ταυτά· ἢν δὲ πλέονα βούλωνται χρόνον τῇ στρατιᾷ χρῆσθαι, ἡ πόλις ἡ μεταπεμψαμένη διδότω σῖτον, τῷ μὲν ὁπλίτῃ καὶ ψιλῷ καὶ τοξότῃ τρεῖς ὀβολοὺς Αἰγιναίους τῆς ἡμέρας ἑκάστης, τῷ δ᾽ ἱππεῖ δραχμὴν Αἰγιναίαν. ἡ δὲ πόλις ἡ μεταπεμψαμένη τὴν ἡγεμονίαν ἐχέτω, ὅταν ἐν τῇ αὐτῆς ὁ πόλεμος ᾖ· ἢν δέ ποι δόξῃ ταῖς πόλεσι κοινῇ στρατεύεσθαι, τὸ ἴσον τῆς ἡγεμονίας μετεῖναι πάσαις ταῖς πόλεσιν. ὀμόσαι δὲ τὰς σπονδὰς Ἀθηναίους μὲν ὑπέρ τε σφῶν αὐτῶν καὶ τῶν ξυμμάχων, Ἀργεῖοι δὲ καὶ Μαντινῆς καὶ Ἠλεῖοι καὶ οἱ ξύμμαχοι τούτων κατὰ πόλεις ὀμνύντων. ὀμνύντων δὲ τὸν ἐπιχώριον ὅρκον ἕκαστοι τὸν μέγιστον κατὰ ἱερῶν τελείων. ὁ δὲ ὅρκος ἔστω ὅδε· Ἐμ-

---

ἢν μὴ ψηφισαμένων] Particula *ἤν* hoc loco non videtur coniunctio esse, sed particula, ut *ἢν μή* praecedente *μή* sit *nonnisi.* Quod si minus placeat, repetendum ex *διιέναι* erit *διίωσι*, ut monui ad I, 25.

ἐπὴν ἔλθῃ] Structura *ἀπὸ κοινοῦ*, nam ex proximo verbo *βοηθοῦσιν* et *βοηθεῖν* arcessendum *ἡ βοήθεια*.

δραχμὴν Αἰγιναίαν] v. Paul. Manutius Comment. in Ciceron. epist. ad Famil. II, 17. Boeckh. *Staatsh. d. Ath.* t. I. p. 17. Mox dedi *ἐν τῇ αὐτῆς* pro vulgata *αὐτῇ* ex emendatione Dukeri.

κατὰ ἱερῶν] A. B. F. H. K. L. O. P. S. c. g. h. k. vulgo addunt articulum *τῶν*. „Demosthenes contra Eubulidem *καθ᾽ ἱερῶν* simpliciter dicit, at contra Neaeream *καθ᾽ ἱερῶν τελείων*. Quaenam autem sint *ἱερὰ τέλεια*, et quid *ὅρκος καθ᾽ ἱερῶν τελείων*, docet idem in oratione contra Aristocratem, ubi agit de iureiurando, quo se obstringebat is, qui apud Areopagitas caedis aliquem accusabat, quem iurare dicit *στάντα ἐπὶ τῶν τομίων κάπρου καὶ κριοῦ καὶ ταύρου καὶ τούτων ἐσφαγμένων*. Plura vide in notis ad Appianum p. 432. *ed. Amst.*" Hudson. — Addit Dukerus: Budaeus Comm. lingu. gr. p. 626. *ἱερὰ τέλεια* proprie sunt *τὰ ὁλόκληρα κατὰ ἡλικίαν καὶ μὴ λελωβημένα*, qualia *τεληέσσας ἑκατόμβας* vocat Homerus Il. I, 315. Sed quum hoc commune fuerit omnibus sacris, ne quid in iis mutilum sed omnia integra ac perfecta diis offerrentur, ut ex Aristotele refert Athenaeus XV, 5. et Lucian. de Sacrific. p. 368. *στεφανώσαντες τὸ ζῶον καὶ πολύ γε πρότερον ἐξετάσαντες, εἰ ἐντελὲς εἴη, ἵνα μὴ τῶν ἀχρήστων τι κατασφάττωσι,*

μενῶ τῇ ξυμμαχίᾳ κατὰ τὰ ξυγκείμενα δικαίως καὶ ἀβλαβῶς καὶ ἀδόλως, καὶ οὐ παραβήσομαι τέχνῃ οὐδὲ μηχανῇ οὐδεμιᾷ. ὀμνύντων δὲ Ἀθήνησι μὲν ἡ βουλὴ καὶ αἱ ἔνδημοι ἀρχαί, ἐξορκούντων δὲ οἱ πρυτάνεις· ἐν Ἄργει δὲ ἡ βουλὴ καὶ οἱ ὀγδοήκοντα καὶ οἱ ἀρτῦναι, ἐξορκούντων δὲ οἱ ὀγδοήκοντα· ἐν δὲ Μαντινείᾳ οἱ δημιουργοὶ καὶ ἡ βουλὴ καὶ αἱ ἄλλαι ἀρχαί, ἐξορκούντων δὲ οἱ θεωροὶ καὶ οἱ πολέμαρχοι· ἐν δὲ Ἤλιδι οἱ δημιουργοὶ καὶ οἱ τὰ τέλη ἔχοντες καὶ οἱ ἑξακόσιοι, ἐξορκούντων δὲ οἱ δημιουργοὶ καὶ οἱ θεσμοφύλακες. ἀνανεοῦσθαι δὲ τοὺς ὅρκους Ἀθηναίους μὲν ἰόντας ἐς Ἦλιν καὶ ἐς Μαντίνειαν καὶ ἐς Ἄργος, τριάκοντα ἡμέραις πρὸ Ὀλυμπίων, Ἀργείους δὲ καὶ Ἠλείους καὶ Μαντινέας ἰόντας Ἀθή-

---

verius est quod Budaeus ibidem dicit, Graecis *ἱερὰ τέλεια* esse, quae Latinis sunt *maiores et eximiae hostiae*, quales sunt quas memorant Demosthenes et alii apud H. Stephanum ad Appianum, et hecatombae, quas *τελείας θυσίας* vocat Scholiastes parvus Homeri in Il. I, 65. Adde Graevium ad Lucian. Philopseud. p. 341. In hac formula autem alii dicunt *καθ' ἱερῶν τελείων* sine articulo *τῶν*. Ita Lucianus l. l. et Timon. p. 71. Demosthenes et Andocides apud Budaeum. Itaque *τῶν* merito suspectum haberi potest, quum praesertim a plerisque MSS. et Edd. absit." — Vid. Feith. antiqu. Homeric. I, 9. p. 59. *Arg.* et interpretes ad Herodot. VI, 68.

ἔνδημοι ἀρχαί] „Acacius *urbani magistratus*. *Ἔνδημον* Thucydides I, 70. opponit *ἀποδήμῳ* et lex Atheniensium apud Aeschinem in orat. adversus Timarchum, quem locum etiam lexica habent, non longe a principio, *ἐνδήμους ἀρχὰς ὑπερορίοις*, his verbis: *μηδὲ ἀρχὴν ἀρχέτω μηδεμίαν, μήτε ἔνδημον, μήτε ὑπερόριον, μήτε κληρωτήν, μήτε χειροτονητήν.*" Duker. Videntur iidem esse, qui *οἱ ἐν τέλει* III, 36. dicuntur, et praeter duces alii omnes maiores magistratus significari, velut novem Archontes, Prytanes, Grammateis, alii. De forma verbi *ἐξορκοῦν* vid. Lobeck. ad Phrynich. p. 361. Dixit Elmsleius in Museo critico a. 1816., et Thucydidem et Herodotum et omnes priores non solum poetas sed etiam prosae orationis scriptores hanc unam imperativi formam in *ουντων* et *οντων* usurpare; alterius autem formae in *ετωσαν* prima vestigia in Archestrati, qui Aristotelis aequalis erat, versibus apud Athenaeum et apud Menandrum inveniri. Contra quem Haack. in Addendis ad h. l. monuit contraria apud nostrum scriptorem exempla legi haec: I, 34. *μαθέτωσαν*. III, 67. *ὠφελείσθωσαν*. IV, 92. extr. *κτάσθωσαν*. VIII, 18. *ἔστωσαν* bis. Addit Xenoph. de Venat. IV, 5., ubi nunc editur *μεταθείτωσαν* pro *μετατιθέτωσαν*, *cursu persequuntor*, et de Vectig. V, 5. *ἐννοησάτωσαν*.

αἱ Ἀρτῦναι] Ita vulgo editur. Correxi, quia *Ἀρτῦναι* nomen magistratus sunt, eodem sensu dicti, quo Lacedaemone *οἱ Ἁρμοσταί*, i. e. *die Ordner*. Vid. Etym. M. in *ἀρτύνω* et Hesych. in *ἄρτυερ* et *Ἄρτυνος, ἄρχων*. De *Theoris* v. Mueller. Aeginetic. p. 134. Fuerunt collegium sanctum, perenne, quod religiones curabat. Dissen. explic. Pindar. p. 376.

πρὸ Ὀλυμπίων] Olympia quarto quoque anno agebantur Hecatombaeonis mensis Attici d. 11., Panathenaea magna singulis

ναζε, δέκα ἡμέραις πρὸ Παναθηναίων τῶν μεγάλων. τὰς δὲ ξυνθήκας τὰς περὶ τῶν σπονδῶν καὶ τῶν ὅρκων καὶ τῆς ξυμμαχίας ἀναγράψαι ἐν στήλῃ λιθίνῃ Ἀθηναίους μὲν ἐν πόλει, Ἀργείους δὲ ἐν ἀγορᾷ ἐν τοῦ Ἀπόλλωνος τῷ ἱερῷ, Μαντινέας δὲ ἐν τοῦ Διὸς τῷ ἱερῷ ἐν τῇ ἀγορᾷ· καταθέντων δὲ καὶ Ὀλυμπίασι στήλην χαλκῆν κοινῇ Ὀλυμπίοις τοῖς νυνί. ἐὰν δέ τι δοκῇ ἄμεινον εἶναι ταῖς πόλεσι ταύταις, προςθεῖναι πρὸς τοῖς ξυγκειμένοις. ὅ,τι δ' ἂν δόξῃ ταῖς πόλεσιν ἁπάσαις κοινῇ βουλευομέναις, τοῦτο κύριον εἶναι.

48 Αἱ μὲν σπονδαὶ καὶ αἱ ξυμμαχίαι οὕτως ἐγένοντο· καὶ αἱ τῶν Λακεδαιμονίων καὶ Ἀθηναίων οὐκ ἀπείρηντο τούτου ἕνεκα οὐδ' ὑφ' ἑτέρων. Κορίνθιοι δὲ Ἀργείων ὄντες ξύμμαχοι οὐκ ἐςῆλθον ἐς αὐτάς, ἀλλὰ καὶ γενομένης πρὸ τούτου Ἠλείοις καὶ Ἀργείοις καὶ Μαντινεῦσι ξυμμαχίας, τοῖς αὐτοῖς πολεμεῖν καὶ εἰρήνην ἄγειν, οὐ ξυνώμοσαν, ἀρκεῖν δ' ἔφασαν σφίσι τὴν πρώτην γενομένην ἐπιμαχίαν, ἀλλήλοις βοηθεῖν, ξυνεπιστρατεύειν δὲ μηδενί. οἱ μὲν Κορίνθιοι οὕτως ἀπέστησαν τῶν ξυμμάχων, καὶ πρὸς τοὺς Λακεδαιμονίους πάλιν τὴν γνώμην εἶχον.

49 Ὀλύμπια δ' ἐγένετο τοῦ θέρους τούτου, οἷς Ἀνδροσθένης Ἀρκὰς παγκράτιον τὸ πρῶτον ἐνίκα· καὶ Λακεδαιμόνιοι τοῦ ἱεροῦ ὑπὸ Ἠλείων εἴρχθησαν ὥςτε μὴ θύειν μηδ' ἀγωνίζεσθαι, οὐκ ἐκτίνοντες τὴν δίκην αὐτοῖς ἣν ἐν τῷ Ὀλυμπιακῷ

---

annis non magis, quam illud festum, sed item quarto quoque anno et tertio quidem quovis Olympiadum inde ab Hecatombaeonis die 28. celebrabantur. V. Boeckh. *Staatsh. d. Ath.* t. II. p. 165. sqq. Ergo foedus Peloponnesiis ab Atheniensibus renovatum est mense Scirophorione huius ipsius anni Ol. 89, 4., rursusque Atheniensibus ab illis Hecatombaeone mense Ol. 90, 3. Certe ita fieri debebat. — Mox legerim cum Bekkero omisso *δ'* post *ὅ,τι* ita: *ἐὰν δέ τι δοκῇ ἄμεινον εἶναι ταῖς πόλεσι ταύταις προςθεῖναι πρὸς τοῖς ξυγκειμένοις, ὅ,τι ἂν δόξῃ* etc.

49. *παγκράτιον — ἐνίκα*] Thucydides praeter morem historicorum, qui plerique omnes stadio victores indicant, pancratio victorem memorat hic et III, 8. *ἦν δὲ Ὀλυμπιάς, ᾗ Δωριεὺς Ῥόδιος τὸ δεύτερον ἐνίκα.* Dorieum eum tribus continuis Olympiadibus pancratio vicisse constat e Pausan. Eliac. II, 7. et ex *Ὀλυμπιάδων ἀναγραφῇ*. De imperfecto *ἐνίκα* v. Popp. prol. t. I. p. 155.

ἣν — αὐτῶν] Thom. M. p. 648. et haec adscripsit, et paulo post sequentia: *ἐν ταῖς Ὀλυμπικαῖς σπονδαῖς ἐςπέμψαι.* Sic enim apud eum est, sicut nostro loco *Ὀλυμπικῷ*. Non *ἐν τῷ*, sed *ἔκτῳ — νόμῳ* habent I. Q., quam scripturam etiam scholiastes adnotavit et Duker. ortam ab aliquo dicit, qui quod sciebat usitatius dici *ἐκ τοῦ νόμου*, in margine vel inter versus scripserat *ἐκ*, nec mutaverat casum ceterorum vocabulorum. — Atqui non legitur *ἣν τῷ — νόμῳ*, sed *ἣν ἐν τῷ — νόμῳ*, ubi fateor mihi semper suspectam praepositionem *ἐν*, et illud *ἔκτῳ* memoratu dignum nec

νόμῳ Ἠλεῖοι κατεδικάσαντο αὐτῶν φάσκοντες σφᾶς ἐπὶ Φύρκον τε τεῖχος ὅπλα ἐπενεγκεῖν καὶ ἐς Λέπρεον αὐτῶν ὁπλί-

---

prorsus despiciendum visum esse. Meus S. habet quidem ἐκ, sed ex correctione. Et sensus postulat dici, *secundum legem Olympiacam*, quod non dicitur vulgata, quemadmodum dici debet; nam aut ἐν omittendum erat, aut scribendum ἐκ τοῦ Ὀλ. νόμου. Nisi quis statuat, non in omne tempus eam legem valuisse, sed singulis Olympiadibus tale edictum editum esse ab Eleis; quod si probaris, ita vulgata explicanda erit: *ex Olympiaca lege, quam hoc anno promulgarunt.*

σφᾶς ἐπενεγκεῖν] Negaveram olim in Actis philol. Monac. t. II. p. 241. pronomen reflexivum σφῶν cum pronomine αὐτῶν permutari, quanquam constet, ab Herodoto, Homero, Pausania item poetis Atticis tam diligens discrimen horum pronominum non observari, laudatis Matth. Gr. §. 147. not. Buttmann. Gr. p. 460. 3. *ed. sext.* De hoc usu cum mihi persuasum esset, atque sit etiamnum, cumque putarem, in verbis, quae nunc tractamus, pronomen σφᾶς ad Lacedaemonios referendum esse, quod si fiat, e more huius scriptoris pronomine αὐτοὺς opus esse; contenderam scribendum esse: σφῶν ἐπὶ Φύρκον τε τεῖχος coll. VIII, 97. σφῶν ἐπὶ τὸν Πειραιᾶ et similibus: in libris enim scriptis σφᾶς et σφῶν exiguis ductibus discriminantur. Qui nuper de hac pronominum permutatione disputavit, G. A. Blume, in scholastica scriptione Stralsundiae edita Sept. a. 1825. cap. III. p. 21., quanquam et ipse sentiens, pronomen reflexivum nunquam cum pron. αὐτῶν confundi ab hoc scriptore, aliam tamen nostri loci expediendi viam aggressus est, eamque, opinor, rectissimam. „Omnes interpretes, ait, ad Lacedaemonios σφᾶς pertinere et subiectum esse infinitivi ἐπενεγκεῖν, pro certo sumere non dubitarunt. Qui constructione, quamvis promta, quam dura tamen vide utantur, ad Lacedaemonios pronomen σφᾶς referentes, quum scriptor modo αὐτῶν dixerit, idemque statim pergat: καὶ ἐς Λέπρεον αὐτῶν (sive, ut Bekkerus edidit αὑτῶν) ὁπλίτας — ἐσπέμψαι, ut hac trium deinceps pronominum serie tanto magis iustam illius σφᾶς vim eamque ita reflexivam, qualem supra secundum Popponem explicavimus, [ex qua οὗ ad praecipuae sententiae subiectum pertinet], tenendam arbitremur, quanto accuratius et rectius quum αὐτῶν illico subiiciatur, tum proxime positum αὐτῶν ad ipsos Lacedaemonios spectaverit. Quos iam denuo pronomine designare, omnino non erat opus; ultro enim ex praecedenti αὐτῶν ad ἐπενεγκεῖν subauditur αὐτούς. Quae quum ita sint, ii, qui pronomine σφᾶς h. l. Lacedaemonios significari statuunt, me profecto non habent consentientem. . . . . Ego vero . . . ad Eleos illud σφᾶς referendum esse puto, atque a verbo ἐπενεγκεῖν, cuius subiectum facile ex αὐτῶν suppleas, eadem ratione pendere, qua permulta verba cum praepositione ἐπὶ composita non modo cum dativo, sed etiam cum accusativo interdum construi, hodie inter omnes constet. V. Matth. Gr. p. 532. §. 394. not. 1. Popp. prol. t. I. p. 132. Schoemann. [observat. in Thucydid. locos quosdam difficiliores. Gryphiswald. 1824.] p. 9. Habet certe hic locus aliquid singulare, quod praeter eum accusativum, qui disiuncta vel repetita praepositione ἐπί (vid. Matthiae. l. l.) sit explicandus,

τας ἐν ταῖς Ὀλυμπιακαῖς σπονδαῖς ἐςπέμψαι. ἡ δὲ καταδίκη δισχίλιαι μναῖ ἦσαν, κατὰ τὸν ὁπλίτην ἕκαστον δύο μναῖ, ὡς·

---

alius adhuc ipsius verbi facit obiectum. Neque tamen est, quod hac re sollicitemur. Nam quum notum sit, duas voces saepius ita coniunctas poni atque construi, ut unius notionis loco esse videantur (e gr. θωῦμα ποιεῖσθαί τινα, pro θαυμάζειν apud Herodotum. Vid. Thiersch. gr. mai. §. 271.): ὅπλα ἐπενεγκεῖν iam constructionem verbi ἐπιστρατεύειν vel ἐπελθεῖν si non adscivit, certe non repudiavit, maxime hac verborum serie, qua accusativus σφᾶς statim ab initio ponatur, quasi ἐπιστρατεύειν sit subsecuturum." — Addideram meae disputationi, quosdam locos esse, qui huic sententiae de non permutatis reflexivo et pronomine αὐτῶν adversari videantur. Velut ἑαυτῶν aliquis putet positum pro αὐτῶν VIII, 56. ναῦς ἠξίου Τισσαφέρνης ἐᾶν βασιλέα ποιεῖσθαι καὶ παραπλεῖν τὴν ἑαυτῶν γῆν, ὅποι ἂν καὶ ὅσαις ἂν βούληται. Sensus exigit, ut ἑαυτῶν sit *eorum ipsorum* i. e. Atheniensium. Hoc falsum esse dixeram tum quod Athenienses, tum quod rationem grammaticam attinet, et scribendum ἑαυτοῦ, quod et A. B. F. H. L. O. P. Q. f. g. k. et meus S. ferunt, recepitque Bekkerus, Haack. et Kruegerus autem Comment. Thucyd. p. 369. immerito impugnare videntur. Memineram porro verborum IV, 113. κατέφυγον δὲ καὶ τῶν Τορωναίων ἐς αὐτούς, ὅσοι σφίσιν ἦσαν ἐπιτήδειοι, *confugerunt vero etiam Toronensium ad eos* sc. ad Athenienses, *quotquot erant sui* sive *eorum studiosi* et VI, 61. med. θεραπεύοντες τό τε πρὸς τοὺς ἐν τῇ Σικελίᾳ στρατιώτας τε σφετέρους καὶ πολεμίους μὴ θορυβεῖν, καὶ οὐχ ἥκιστα τοὺς Μαντινέας καὶ Ἀργείους βουλόμενοι παραμεῖναι, δι' ἐκεῖνον νομίζοντες πεισθῆναι σφᾶς ξυστρατεύειν. Ubi d. i. omittunt verba πεισθῆναι σφᾶς, quibus interpretamentum contineri, mihi quidem videtur. Nam τοὺς Μαντινέας καὶ Ἀργείους βουλόμενοι παραμεῖναι, δι' ἐκεῖνον νομίζοντες ξυστρατεύειν non minus recte diceretur, quam VI, 29. ὅτι δι' ἐκεῖνον ξυνεστράτευον οἵ τ' Ἀργεῖοι καὶ τῶν Μαντινέων τινές, i. e. *quoniam ab eo persuasum erat Argivis et nonnullis Mantinensium, ut auxiliarentur.* Σφᾶς loco illo, quem tractamus cummaxime, Bekkero quoque suspectum erat. His locis Poppo proleg. t. I. p. 174. addidit postea verba VII, 70. μετὰ δὲ τοῦτο πανταχόθεν σφίσι τῶν Συρακοσίων καὶ ξυμμάχων ἐπιφερομένων, οὐ πρὸς τῷ ζεύγματι ἔτι μόνον ἡ ναυμαχία, ἀλλὰ καὶ κατὰ τὸν λιμένα ἐγίγνετο, dicens, in his omnibus locis ambiguitatem oriri non posse, ubi autem perspicuitati non officiatur, etiam a Latinis pronomina *sui, eius, ipsius* promiscue usurpari, provocansque ad Scheller. Gr. lat. p. 316. et Grotefend. Gr. §. 136. b. c. Quin in talibus locis etiam ἑαυτῶν apud Graecos pro αὐτῶν dici, docere studet verbis VIII, 58. Λακεδαιμονίους δὲ καὶ τοὺς ξυμμάχους, ἐπὴν αἱ βασιλέως νῆες ἀφίκωνται, τὰς ἑαυτῶν ναῦς ἣν βούλωνται τρέφειν, ἐφ' ἑαυτοῖς εἶναι, ubi ἑαυτοῖς pro αὐτοῖς i. e. Lacedaemoniis et sociis dictum esse putavit. Sed ubi sermo, Poppo pergit, ambiguus fieret, hanc permutationem non concedi, et ubi pronomina ἑαυτοῦ, οὗ et αὐτοῦ distinguuntur, hoc non aliter fieri, quam sic ut vera eorum vis retineatur, dubio caret. — Ex his locis verba IV, 113. plurimum excusationis habent et una cum iis verba VII, 70., nam neque ulla obscuritas in iis est et structura magis ad sensum facta, quam

περ ὃ νόμος ἔχει. Λακεδαιμόνιοι δὲ πρέσβεις πέμψαντες ἀντέλεγον μὴ δικαίως σφῶν καταδεδικάσθαι, λέγοντες μὴ ἐπηγ-

---

severius exacta ad grammaticam rationem, et ὅσοι ἦσαν σφίσιν ἐπιτήδειοι dixisse videtur, quasi voluisset ὅσους εἶχον σφίσιν ἐπιτηδείους, tum altero loco σφίσι posuit, quasi orationem sic continuare: οὐ πρὸς τῷ ζεύγματι ἔτι μόνον, ἀλλὰ καὶ κατὰ τὸν λιμένα ἐναυμάχησαν. Haec de hoc pari locorum sententia iam dudum operis mandata erat, cum in notitiam meam venit illa, quam modo memoravi, scriptio scholastica Blumii, quem video eadem, sed enucleatius exposita protulisse. Haec igitur eius verba sunt p. 18. „IV, 113. fin. κατέφυγον δὲ καὶ τῶν Τορωναίων ἐς αὐτούς, ὅσοι ἦσαν σφίσιν ἐπιτήδειοι. At hic quum inde a verbis οἱ δὲ Ἀθηναῖοι, quod est subiectum, ad Athenienses omne spectavit narrationis argumentum, tum sub finem capitis eosdem, tanquam notionem primariam, scriptor mente retinuit: ut, licet iam ad aliud subiectum oratio transierit, tamen ad illud principale σφίσιν in enunciato relativo referatur. Conf. I, 30. μέχρις οὗ Κορίνθιοι περιιόντι τῷ θέρει πέμψαντες ναῦς καὶ στρατιάν, ἐπεὶ σφῶν οἱ ξύμμαχοι ἐπόνουν, ἐστρατοπεδεύοντο ἐπὶ Ἀκτίῳ καὶ περὶ τὸ Χειμέριον τῆς Θεσπρωτίδος, φυλακῆς ἕνεκα τῆς τε Λευκάδος καὶ τῶν ἄλλων πόλεων, ὅσαι σφίσι φίλιαι ἦσαν. Ac nostri quidem loci haud prorsus eadem ratio, sed non multo diversa. Quod quo evidentius appareat, verba proxime antecedentia ita fere accipienda, quasi dixisset: (οἱ Ἀθηναῖοι) ὑπεδέξαντο καὶ τῶν Τορωναίων καταφυγόντας, ὅσοι ἦσαν σφίσιν ἐπιτήδειοι. Cuius verbi ὑποδέχεσθαι notionem quod hac explicatione intulimus, id ne quis incommodo sententiae factum putet, monemus, Toronensium horum perfugium munitum locum fuisse, quem Athenienses tenebant (διασώζονται ἐς τὴν Λήκυθον, τὸ φρούριον, ὃ εἶχον αὐτοί). Talem igitur reflexionem, in qua magis sententia, quam verborum constructio valeat, etiam Latini agnoscunt. Vid. Grotefend. Gr. Lat. *ed. alt.* §. 136. b. et c.“ — Eodem modo Blume l. l. explicat verba VII, 70. μετὰ δὲ τοῦτο πανταχόθεν σφίσι τῶν Συρακοσίων καὶ ξυμμάχων ἐπιφερομένων, οὐ πρὸς τῷ ζεύγματι ἔτι μόνον ἡ ναυμαχία, ἀλλὰ καὶ κατὰ τὸν λιμένα ἐγίγνετο etc. „Ubi quum, ait, et in antecedentibus Thucydides subiectum habuerit οἱ Ἀθηναῖοι, et sequentia ἡ ναυμαχία ἐγίγνετο idem significent atque ἐναυμάχουν, facile intelligitur, cur pronomine reflexivo σφίσι designari Athenienses possint. Quae quum ita se habeant, his quidem in locis Thucydides sibi constat secundum eam, quam ipse Poppo p. 173. dedit regulam: *in duobus inter se iunctis enunciatis* ἑαυτοῦ *ad subiectum sententiae aliunde pendentis(?),* οὗ *ad praecipuae sententiae subiectum pertinere;* modo subiectum praecipuae sententiae non ex solo verborum ordine, sed ex mente quoque loquentis explices. Conf. Thucyd. I, 55. fin. αἰτία δὲ αὕτη πρώτη ἐγένετο τοῦ πολέμου τοῖς Κορινθίοις ἐς τοὺς Ἀθηναίους, ὅτι σφίσιν ἐν σπονδαῖς μετὰ Κερκυραίων ἐναυμάχουν. Posuit σφίσιν propterea, quod αἰτία ἐγένετο τοῖς Κορινθίοις idem est quod αἰτίαν ἔσχον οἱ Κορίνθιοι. Quod si quid a vulgata dicendi consuetudine abhorret, id ad structuram πρὸς τὸ σημαινόμενον, quam vocant, quis est quin intelligat redire? Quam quum alias Poppo tum p. 110. bene expositam ad difficiliores aliquot loquendi formulas adhibuit expediendas. Quid enim? quum post ἔδοξεν αὐτοῖς nominativus participii non sit insolitus

χέλθαι πω ἐς Λακεδαίμονα τὰς σπονδὰς, ὅτ᾽ ἐςέπεμψαν τοὺς ὁπλίτας. Ἠλεῖοι δὲ τὴν παρ᾽ αὐτοῖς ἐκεχειρίαν ἤδη ἔφασαν

---

atque eo explicandus, quod haec verba sensu nihil differunt a simplice ἐψηφίσαντο s. ἐβουλεύσαντο, nonne eodem iure his locis reflexiva pronominis vis ex cogitatione scriptoris potius explicanda, quam anxie verborum structuram tenentibus, Thucydidem male consentaneum fuisse Atticae linguae legibus, quas alibi non deserat, nobis statuendum?" — Quod autem Poppo reflexivum σφῶν, nullo significationis discrimine, pronominis αὐτῶν vice interdum fungi statuit, neque ea de re amplius laborat, quia neque ambiguitas in locis citatis insit, et a Latinis quoque pronomina *sui*, *eius*, *ipsius*, ubi perspicuitati non officiatur, promiscue usurpentur; Blume p. 17. se nescire ait, an ad certam aliquam normam Latinorum consuetudo dirigatur, atque ab ipsis Grammaticis ita explicetur, ut non modo illum, quem apud Thucydidem deprehendisse sibi visus est Poppo, loquendi usum confirmet, sed ne apud Latinos quidem ita vagetur. Restat, ut Blumii sententiam referam de duobus, qui supersunt, locis Thucydidis, VI, 61. et VIII, 58., quorum locorum illum ita explicat, ut correctione mea non egere videatur, alterum autem felicissime expediit, ut de non confusis αὐτῶν et ἑαυτῶν nulla iam dubitatio sit. Atque de verbis quidem VI, 61. οὐχ ἥκιστα τοὺς Μαντινέας καὶ Ἀργείους βουλόμενοι (οἱ Ἀθηναῖοι) παραμεῖναι, δι᾽ ἐκεῖνου (τοῦ Ἀλκιβιάδου) νομίζοντες πεισθῆναι σφᾶς ξυστρατεύειν ita disserit p. 19. sqq. „Ibi Haackius: 'Pronomen σφᾶς ad Mantinenses, Argivos et ipsos Athenienses spectat, et cum infinitivo ξυστρατεύειν horum populorum societatem designat.' Itaque construi iubet: νομίζοντες, (αὐτοὺς) πεισθῆναι, (ὥςτε) σφᾶς ξυστρατεύειν, *existimantes* (eos) *illius opera esse permotos, ut ipsi* (Athenienses, Mantinenses et Argivi) *hac societate bellum facerent.* Nec dubium, eadem quin maneat sententia, sive quis: οἱ Ἀθηναῖοι καὶ οἱ Μαντινεῖς καὶ Ἀργεῖοι ξυστρατεύουσι, sive dixerit: οἱ Μαντινεῖς καὶ Ἀργεῖοι ξυστρατεύουσι τοῖς Ἀθηναίοις. Quare omnes tres populos uno subiecto complexus reflexivo illud exprimere potuit; ex parte enim ad primariae sententiae subiectum refertur. Quod reflexionis genus haud raro occurrit. Conf. III, 31. ἣν ἐφορμῶσιν αὐτοὺς δαπάνη σφίσι γίγνηται, ubi σφίσιν ad Lacedaemonios quidem, sed simul ad eos, qui loquuntur, exsules Iones, referendum. Vid. Schoemann. observ. p. 8. Quod si cui durior videatur illa horum verborum constructio, quam Haackius significavit, pronomen cum infinitivo πεισθῆναι coniunctum reflexivam tamen vim retinet, quum et Athenienses et Mantinenses Argivique ad hanc στρατείαν vel ξυστρατείαν Alcibiadis opera sint adducti (vid. VI, 19. et 29.), atque νομίζειν non modo valeat *putare*, sed etiam *certo scire* et *reputare*. Conf. Demosth. in Aristocr. p. 665, 5. *Reisk.* πάνθ᾽, ὧν ἄνευ ζῆν οὐκ ἄξιον ἦν Ἰφικράτει, νομίζων ἀποστερήσειν, οὐκ ἐπεστράφη. Vid. Reisk. in indice s. v. νομίζειν. Sophocl. Ai. 1058. sqq. *Herm.* Δέος γὰρ ᾧ πρόςεστιν αἰσχύνη θ᾽ ὁμοῦ, Σωτηρίαν ἔχοντα τόνδ᾽ ἐπίστασο. Ὅπου δ᾽ ὑβρίζειν, δρᾶν θ᾽, ἃ βούλεται, πάρα, Ταύτην νόμιζε τὴν πόλιν χρόνῳ ποτὲ Ἐξ οὐρίων δραμοῦσαν εἰς βυθὸν πεσεῖν." — Addit νομίζειν hic idem esse, quod v. 1059. ἐπίστασθαι, ita διειλῆφέναι alias usurpari solere, e. gr. a Diogen. Laert. libr. VII.

εἶναι, πρώτοις γὰρ σφίσιν αὐτοῖς ἐπαγγέλλουσι, καὶ ἡσυχαζόντων σφῶν καὶ οὐ προςδεχομένων ὡς ἐν σπονδαῖς, αὐτοὺς λαθεῖν ἀδικήσαντας. οἱ δὲ Λακεδαιμόνιοι ὑπελάμβανον οὐ χρεὼν εἶναι αὐτοὺς ἐπαγγεῖλαι ἔτι ἐς Λακεδαίμονα, εἰ ἀδικεῖν γε ἤδη ἐνόμιζον αὐτούς, ἀλλ' οὐχ ὡς νομίζοντας τοῦτο δρᾶσαι, καὶ ὅπλα οὐδαμόσε ἔτι αὐτοῖς ἐπενεγκεῖν. Ἠλεῖοι δὲ τοῦ αὐτοῦ λόγου εἴχοντο ὡς μὲν οὐκ ἀδικοῦσι μὴ ἂν πεισθῆναι· εἰ δὲ βούλονται σφίσι Λέπρεον ἀποδοῦναι, τό τε αὐτῶν μέ-

---

In Zenon. διειληφὼς τοῦτο, διότι οὐχ ἑνὸς ἐμοῦ παιδευτὴς ἔσῃ, πάντων δὲ Μακεδόνων συλλήβδην. Quibus motus mavult σφᾶς infinitivo πεισθῆναι constructione addi, nunquam vero se commissurum profitetur, ut instar demonstrativi positum pronomen σφᾶς existimet. Venimus iam ad verba VIII, 58. Λακεδαιμονίους δὲ καὶ τοὺς ξυμμάχους, ἐπὴν αἱ βασιλέως νῆες ἀφίκωνται, τὰς ἑαυτῶν ναῦς ἣν βούλωνται τρέφειν, ἐφ' ἑ α υ τ ο ῖ ς εἶναι. „In quibus, Blume ait p. 23, cap. IV., ut quam construendi rationem Poppo ineat, percipias, conferenda sunt, quae p. 127. dixit. Ibi enim allegatis his verbis, accusativum Λακεδαιμονίους καὶ τοὺς ξυμμάχους ita explicat, tanquam scriptor initio voluerit continuare structuram, qua in priori membro usus sit, sed postea ad aliam transierit. Nimirum et voluit continuare et continuavit. Quod cur Poppo non intellexerit, nullam equidem causam video, nisi quod verbum εἶναι impersonaliter necessario accipiendum esse fortasse opinatus sit, quemadmodum Germanice dicas: *so sollte es bey ihnen stehen.* Quasi vero graecum non fuisset: Λακεδαιμόνιοι δὲ καὶ οἱ ξύμμαχοι ἐφ' ἑαυτοῖς ἔστωσαν. Est enim εἶναι ἐπί τινι *in potestate alicuius esse* (Xenoph. Cyrop. IV, 2, 13.); atqui ἐπ' ἄλλῳ τινὶ εἶναι significat *in aliena potestate, alieni arbitrii esse;* hinc εἶναι ἐφ' ἑαυτῷ vertas: *in sua potestate, sui iuris esse, von sich selbst abhangen, seinen freien Willen haben.* . . . . Graecae est consuetudinis, ut quod ad totam referatur sententiam, soli vel subiecto vel notioni primariae verbis tribuant. Quo ex more, quum hic locus sit admodum perspicuus, dictiones saepe quae notentur dignae fluxerunt, v. c. I, 40. καίτοι δίκαιοί γ' ἐστέ, μάλιστα μὲν ἐκποδὼν στῆναι ἀμφοτέροις. Magis etiam in usu est haec forma dicendi I, 93. καὶ δήλη ἡ οἰκοδομία ἔτι καὶ νῦν ἐστιν, ὅτι κατὰ σπουδὴν ἐγένετο." — De scriptura nominis Λέπρεον vid. Popp. proleg. t. II. p. 178. et interpretes ad Callimach. t. I. p. 17. Vocabulum καταδίκη ex hoc loco et cap. 50. habet Pollux in Onomastico VIII, 23. De articulo τόν in verbis κατὰ τὸν ὁπλίτην ἕκαστον v. Matth. Gr. p. 371.

οἱ δὲ Λακεδαιμόνιοι ὑπελάμβανον] Haec usque ad ἐπαγγεῖλαι exscripsit Thom. M. p. 874. Dixerant Elei, se tempore induciarum propter ludos Olympios ipsis, i. e. Eleis, iam indictarum non exspectasse Lacedaemoniorum incursionem et iniuria ab his affectos esse induciarum tempore per insidias abusis. Respondent Lacedaemonii, si Elei iniuriam sibi illatam putassent, non opus fuisse inducias postea nihilo secius Spartae indicere; indixisse tamen eos, videlicet non rem ita, ut nunc praetexant, aestimantes. Addunt, se nusquam alio amplius arma illis intulisse. — In fine huius cap. scripsi αὐτῶν μέρος pro αὐτῶν. De σπονδοφόροις Eleorum, qui inducias indicebant, v. Boeckh. expl. Pindar. p. 494.

ρος ἀφιέναι τοῦ ἀργυρίου, καὶ ὃ τῷ θεῷ γίγνεται αὐτοὶ ὑπὲρ ἐκείνων ἐκτίσειν. ὡς δ' οὐκ ἐσήκουον, αὖθις τάδε ἠξίουν Λέπρεον μὲν μὴ ἀποδοῦναι, εἰ μὴ βούλονται, ἀναβάντες δὲ ἐπὶ τὸν βωμὸν τοῦ Διὸς τοῦ Ὀλυμπίου, ἐπειδὴ προθυμοῦνται χρῆσθαι τῷ ἱερῷ, ἀπομόσαι ἐναντίον τῶν Ἑλλήνων ἦ μὴν ἀποδώσειν ὕστερον τὴν καταδίκην. ὡς δὲ οὐδὲ ταῦτα ἤθελον, Λακεδαιμόνιοι μὲν εἴργοντο τοῦ ἱεροῦ, θυσίας καὶ ἀγώνων, καὶ οἴκοι ἔθυον, οἱ δὲ ἄλλοι Ἕλληνες ἐθεώρουν πλὴν Λεπρεατῶν. ὅμως δὲ οἱ Ἠλεῖοι δεδιότες μὴ βίᾳ θύσωσι ξὺν ὅπλοις τῶν νεωτέρων φυλακὴν εἶχον· ἦλθον δὲ αὐτοῖς καὶ Ἀργεῖοι καὶ Μαντινῆς, χίλιοι ἑκατέρων, καὶ Ἀθηναίων ἱππῆς, οἳ ἐν Ἄργει ὑπέμενον τὴν ἑορτήν. δέος δ' ἐγένετο τῇ πανηγύρει μέγα μὴ ξὺν ὅπλοις ἔλθωσιν οἱ Λακεδαιμόνιοι, ἄλλως τε καὶ ἐπειδὴ καὶ Λίχας ὁ Ἀρκεσιλάου Λακεδαιμόνιος ἐν τῷ ἀγῶνι ὑπὸ τῶν ῥαβδούχων πληγὰς ἔλαβεν, ὅτι νικῶντος τοῦ ἑαυτοῦ ζεύγους καὶ ἀνακηρυχθέντος Βοιωτῶν δημοσίου κατὰ τὴν οὐκ ἐξουσίαν τῆς ἀγωνίσεως, προελθὼν ἐς τὸν ἀγῶνα ἀνέδησε τὸν ἡνίοχον, βουλόμενος δηλῶσαι ὅτι ἑαυτοῦ ἦν τὸ ἅρμα· ὥστε πολλῷ δὴ μᾶλλον ἐπεφόβηντο πάντες καὶ ἐδόκει τι νέον ἔσεσθαι. οἱ μέντοι Λακεδαιμόνιοι ἡσύχασάν τε καὶ ἡ ἑορτὴ αὐτοῖς οὕτω διῆλθεν. ἐς δὲ Κόρινθον μετὰ τὰ Ὀλύμπια Ἀργεῖοί τε καὶ οἱ ξύμμαχοι ἀφίκοντο, δεησόμενοι αὐτῶν παρὰ σφᾶς ἐλθεῖν. καὶ Λακεδαιμονίων πρέσβεις ἔτυχον παρόντες· καὶ πολλῶν λόγων γενομένων τέλος οὐδὲν ἐπράχθη, ἀλλὰ σεισμοῦ γενομένου διελύθησαν ἕκαστοι ἐπ' οἴκου. καὶ τὸ θέρος ἐτελεύτα. 50

---

50. Confer quos Krueger. ad Dionys. p. 281. not. laudavit: Pausan. VI, 2, 1. Xenoph. hist. gr. III, 2. 21. Valcken. ad Herodot. VIII, 59. et Mitford. hist. gr. III. p. 463.

ἀναβάντες] Debebat scribi *ἀναβάντας*. Nominativus iste similis iis, qui illustrati sunt ad V, 41. Nominativum Popponi prol. t. I. p. 116. effecisse videntur verba *βούλονται* et *προθυμοῦνται*. Nulla in libris varietas. Bekkerus tacite correxit *ἀναβάντας*.

ῥαβδούχων] Bredovius intellexit eosdem esse, qui alias *Ἑλλανοδίκαι* vel *ἀγωνοθέται*, laudavitque Schol. ad Aristoph. Pac. 733. unde sua hauserit Suidas. Pausan. VI, 2. *Λίχας δὲ εἰργομένων τηνικαῦτα τοῦ ἀγῶνος Λακεδαιμονίων καθῆκεν ἐπὶ ὀνόματι τοῦ Θηβαίων δήμου τὸ ἅρμα, τὸν δὲ ἡνίοχον νικήσαντα ἀνέδησεν αὐτὸς ταινίᾳ· Καὶ ἐπὶ τούτῳ μαστιγοῦσιν αὐτὸν οἱ Ἑλλανοδίκαι.* Mox ex hoc loco excitat Pollux III, 141. vocem *ἀγώνισις*. v. Herodot. VIII, 59. ibiq. Valcken.

προελθὼν — ἡνίοχον] Suidas et Photius in *ἀγῶνα*, qui ex h. l. et Homero docent, etiam locum ipsum, in quo certatur, vocari *ἀγῶνα*. Conf. Eustath. ad Homer. p. 1595. *Ἀνακηρύττειν* proprium est in hac re verbum. Duker. adiri iubet Herald. adversar. II, 14.

51 Τοῦ δ' ἐπιγιγνομένου χειμῶνος Ἡρακλεώταις τοῖς ἐν Τραχῖνι μάχη ἐγένετο πρὸς Αἰνιᾶνας καὶ Δόλοπας καὶ Μηλιέας καὶ Θεσσαλῶν τινας. προσοικοῦντα γὰρ τὰ ἔθνη ταῦτα τῇ πόλει πολέμια ἦν· οὐ γὰρ ἐπ' ἄλλῃ τινὶ γῇ ἢ τῇ τούτων τὸ χωρίον ἐτειχίσθη. καὶ εὐθύς τε καθισταμένῃ τῇ πόλει ἠναντιοῦντο ἐς ὅσον ἐδύναντο φθείροντες καὶ τότε τῇ μάχῃ ἐνίκησαν τοὺς Ἡρακλεώτας, καὶ Ξενάρης ὁ Κνίδιος Λακεδαιμόνιος ἄρχων αὐτῶν ἀπέθανε, διεφθάρησαν δὲ καὶ ἄλλοι τῶν Ἡρακλεωτῶν. καὶ ὁ χειμὼν ἐτελεύτα καὶ δωδέκατον ἔτος τῷ πολέμῳ ἐτελεύτα.

52 Τοῦ δ' ἐπιγιγνομένου θέρους εὐθὺς ἀρχομένου τὴν Ἡράκλειαν, ὡς μετὰ τὴν μάχην κακῶς ἐφθείρετο, Βοιωτοὶ παρέλαβον, καὶ Ἡγησιππίδαν τὸν Λακεδαιμόνιον ὡς οὐ καλῶς ἄρχοντα ἐξέπεμψαν. δείσαντες δὲ παρέλαβον τὸ χωρίον μὴ Λακεδαιμονίων τὰ κατὰ Πελοπόννησον θορυβουμένων Ἀθηναῖοι λάβωσι· Λακεδαιμόνιοι μέντοι ὠργίζοντο αὐτοῖς. καὶ τοῦ αὐτοῦ θέρους Ἀλκιβιάδης ὁ Κλεινίου, στρατηγὸς ὢν Ἀθηναίων, Ἀργείων καὶ τῶν ξυμμάχων ξυμπρασσόντων, ἐλθὼν ἐς Πελοπόννησον μετ' ὀλίγων Ἀθηναίων ὁπλιτῶν καὶ τοξοτῶν, καὶ τῶν αὐτόθεν ξυμμάχων παραλαβών, τά τε ἄλλα ξυγκαθίστη περὶ τὴν ξυμμαχίαν διαπορευόμενος Πελοπόννησον τῇ στρατιᾷ, καὶ Πατρέας τε τείχη καθεῖναι ἔπεισεν ἐς θάλασσαν, καὶ αὐτὸς ἕτερον διενοεῖτο τειχίσαι ἐπὶ τῷ Ῥίῳ τῷ Ἀχαϊκῷ. Κορίνθιοι δὲ καὶ Σικυώνιοι καὶ οἷς ἦν ἐν βλάβῃ τειχισθέν, βοηθήσαντες διεκώλυσαν.

53 Τοῦ δ' αὐτοῦ θέρους Ἐπιδαυρίοις καὶ Ἀργείοις πόλεμος ἐγένετο, προφάσει μὲν περὶ τοῦ θύματος τοῦ Ἀπόλλωνος τοῦ Πυθαιέως, ὃ δέον ἀπαγαγεῖν οὐκ ἀπέπεμπον ὑπὲρ βοταμίων

---

51. ὁ Κνίδιος] Heilmann. et Haack. pro genitivo habent a recto Κνίδις. Nomen istud nuspiam alibi legitur. Fortasse cognomen est. Cod. Parisinus unus νίδιος habet.

52. τῶν αὐτόθεν] Thucydidea ex brevitate est pro τῶν αὐτόθι ξυμμάχων παραλαβὼν (τινας) αὐτόθεν etc. Bauer. — Conf. VII, 34. 71. Similesque dictiones extant II, 25. VIII, 1.

53. Πυθαιέως] Dedi ex emendatione Valckenarii in epistola ad Roeverum p. 74. De Apolline, ait, Pythio nihil habebant causae, cur essent solliciti; de suo cogitabant Argivi: Apollo Πυθαεύς vel Πυθαιεύς a Lacedaemoniis, sed ab Argivis eximia religione colebatur. Hermionenses, pergit, teste Pausania II. p. 194. τὸ τοῦ Πυθαέως (Ἀπόλλωνος) ὄνομα μεμαθήκασι παρὰ Ἀργείων et p. 197. traditur, Asine solo aequata reliquisse tamen Argivos templum Apollinis Πυθαέως. Pausaniae verba Meursius attulit Attic. Lectt. IV, 2. Wessel. ad Diodor. XII, 78. t. V. p. 534. vult Πυθαέως ex Pausania II, 35. et 36. Conf. Hemsterh. Anecdota t. I. p. 261. Πυθιέως K. f. g. Πιθέως B. Πειθαίως e. Iam de proximis ita disserit Wesseling. l. l. „At quid tandem ὑπὲρ βοταμίων erit?

Ἐπιδαύριοι· κυριώτατοι δὲ τοῦ ἱεροῦ ἦσαν Ἀργεῖοι: ἐδόκει δὲ καὶ ἄνευ τῆς αἰτίας τὴν Ἐπίδαυρον τῷ τε Ἀλκιβιάδῃ καὶ τοῖς Ἀργείοις προςλαβεῖν, ἢν δύνωνται, τῆς τε Κορίνθου ἕνεκα ἡσυχίας καὶ ἐκ τῆς Αἰγίνης βραχυτέραν ἔσεσθαι τὴν βοήθειαν ἢ Σκύλλαιον περιπλεῖν τοῖς Ἀθηναίοις. παρεσκευάζοντο οὖν οἱ Ἀργεῖοι ὡς αὐτοὶ ἐς τὴν Ἐπίδαυρον διὰ τοῦ θύματος τὴν ἔςπραξιν ἐςβαλοῦντες. ἐξεστράτευσαν δὲ καὶ οἱ Λακεδαιμόνιοι κατὰ τοὺς αὐτοὺς χρόνους πανδημεὶ ἐς Λεῦκτρα τῆς ἑαυτῶν μεθορίας πρὸς τὸ Λύκαιον Ἄγιδος τοῦ Ἀρχιδάμου βασιλέως ἡγουμένου· ᾔδει δὲ οὐδεὶς ὅποι στρατεύουσιν, οὐδὲ αἱ πόλεις ἐξ ὧν ἐπέμφθησαν. ὡς δ' αὐτοῖς τὰ διαβατήρια θυομένοις οὐ προὐχώρει, αὐτοί τε ἀπῆλθον ἐπ' οἴκου καὶ τοῖς ξυμμάχοις περιήγγειλαν μετὰ τὸν μέλλοντα, Καρνεῖος δ' ἦν μήν, ἱερομήνια Δωριεῦσι, παρασκευάζεσθαι ὡς στρα- 54

βοταμένων c. d. i. παραβοταμίων f. παραποταμίων g. παρὰ ποταμίων K.] Vertunt *pascuorum nomine*, quanquam nullius auctoritate; nam Λειμῆρας titulus, quem nuper vir consultissimus advocavit, ut pascuis auxilio esset, non huic Epidauro, sed alteri in Laconicae finibus fuit proprius. Equidem in partes si sit eundum, praeferrem ex scriptis Thucydidis libris ὑπὲρ παραποταμίων, intelligeremque accolas fluvii in Epidauriorum vicinia, cuiusmodi poterit flumen sumi ex Statio Theb. IV, 710." Idem amplectitur Benedictus, de regione ad fluvium quendam sita accipiens, cuius nomine tributi quoddam genus, hostiam, in templo Apollinis Pythaeei offerre debuerint Epidaurii. Conf. c. 31. De situ templi Apollinis dicit Poppo proleg. t. II. p. 222.

54. ὅποι στρατεύουσιν] Popp. proleg. t. I. p. 154. legi vult στρατεύσουσιν. Mox de διαβατηρίοις vid. Des. Herald. Adversar. I, 5. Verba τὰ διαβατήρια — προὐχώρει habet Thom. M. p. 457. Adde Valckenar. ad Herodot. VII, 134.

Καρνεῖος — ἱερομήνια] Schol. τοῦ γὰρ Καρνείου πολλὰς ἔχοντος ἱερὰς ἡμέρας, [ἢ καὶ πάσας ἱερὰς μᾶλλον] οὐκ ἐστρατεύοντο. Ubi verba uncis inclusa Valckenar. ad Herodot. VII, 206. ab ineptulo aliquo interiecta censet. Docuit autem Boeckh. indic. lect. aestiv. univ. Berolin. ann. 1816. hoc solo mense Spartanos non ante plenilunium in bellum profectos esse. Alio igitur sensu, quam eo, quem ad III, 56. explicavi, hic vox ἱερομηνία legitur. Nam ἱερομήνια totus mensis dicitur, ut in quem praeter Carnea plurimi alii festi dies inciderent. Conf. Dorvill. ad Chariton. p. 514. Mense Spartanorum Hecatombeo, quem respondere dicunt mensi Attico Hecatombaeoni, Hyacinthia agebantur, quae memorat Thucydides V, 41. Proxime sequenti mense post Hyacinthia Carnea celebrabantur, mense Spartanorum Carneo, Attico proinde mense Metagitnione. Vid. Odofr. Mueller. *d. Dorer* t. I. p. 355. Initium habebant Carnea inde a mensis Carnei die septimo et per nundinum continuabantur. Vid. *Idem* Orchomen. p. 327. Hinc iudicium ferre licet de Dorvillio adnotatis ad psephisma Geloorum in Siculis p. 514. et de tabulis chronologicis, quas edidit Haackius, atque intelligitur, τὸν πρὸ τοῦ Καρνείου μῆνα nullum alium esse,

πευσομένους. Ἀργεῖοι δ' ἀναχωρησάντων αὐτῶν, τοῦ πρὸ τοῦ Καρνείου μηνὸς ἐξελθόντες τετράδι φθίνοντος, καὶ ἄγοντες τὴν ἡμέραν ταύτην, πάντα τὸν χρόνον ἐσέβαλλον ἐς τὴν Ἐπιδαυρίαν καὶ ἐδῄουν. Ἐπιδαύριοι δὲ τοὺς ξυμμάχους ἐπεκαλοῦντο· ὧν τινες οἱ μὲν τὸν μῆνα προὐφασίσαντο, οἱ δὲ καὶ
55 ἐς μεθορίαν τῆς Ἐπιδαυρίας ἐλθόντες ἡσύχαζον. καὶ καθ' ὃν χρόνον ἐν τῇ Ἐπιδαύρῳ οἱ Ἀργεῖοι ἦσαν, ἐς Μαντίνειαν πρεσβεῖαι ἀπὸ τῶν πόλεων ξυνῆλθον, Ἀθηναίων παρακαλεσάντων. καὶ γιγνομένων λόγων Εὐφαμίδας ὁ Κορίνθιος οὐκ ἔφη τοὺς λόγους τοῖς ἔργοις ὁμολογεῖν· σφεῖς μὲν γὰρ περὶ εἰρήνης ξυγκαθῆσθαι, τοὺς δ' Ἐπιδαυρίους καὶ τοὺς ξυμμάχους καὶ τοὺς Ἀργείους μεθ' ὅπλων ἀντιτετάχθαι· διαλῦσαι οὖν πρῶτον χρῆναι ἐφ' ἑκατέρων ἐλθόντας τὰ στρατόπεδα, καὶ οὕτω πάλιν λέγειν περὶ τῆς εἰρήνης. καὶ πεισθέντες ᾤχοντο καὶ τοὺς Ἀργείους ἀπήγαγον ἐκ τῆς Ἐπιδαυρίας. ὕστερον δὲ ἐς τὸ αὐτὸ ξυνελθόντες οὐδ' ὣς ἐδυνήθησαν ξυμβῆναι, ἀλλ' οἱ Ἀργεῖοι πάλιν ἐς τὴν Ἐπιδαυρίαν ἐσέβαλον καὶ ἐδῄουν. ἐξεστράτευσαν δὲ καὶ οἱ Λακεδαιμόνιοι ἐς Καρύας· καὶ ὡς οὐδ' ἐνταῦθα τὰ διαβατήρια αὐτοῖς ἐγένετο, ἐπανεχώρησαν.

---

nisi mensem Atticum Hecatombaeona, ex parte saltem. Intelligenda sunt Carnea anni Ol. 90, 2. Conf. Manson. Spart. III, 2 p. 200. I, 2. p. 215. Wesseling. ad Herodot. VI, 106.

καὶ ἄγοντες — ἐσέβαλλον] B. K. h. vulgo ἐσέβαλον. Per totum tempus, quo Spartani festum celebrantes otiabantur, iterato in agrum Epidauriorum invadentes vastabant. Sunt enim verba πάντα τὸν χρόνον cum ἐσέβαλλον iungenda. Ἄγοντες autem est: *exercitu ducto*, sive ut Valla convertit: *itinere facto*. Fatendum, scriptorem ita potius scribere debuisse: καὶ ἄγοντες τὴν ἡμέραν ταύτην, τότε τε καὶ πάντα τὸν χρόνον ἐσέβαλλον etc. *et iter facientes hac die et nunc, et per omne illud tempus Spartanorum festum invadentes vastabant.*

55. Εὐφαμίδας] A. B. F. H. K. L. N. O. P. c. g. k. Αἰφαμίδας h. vulgo Ἐφαμίδας. Conf. II, 33. et Valcken. ad Herodot. IV, 150. Mox ὁμιλεῖν in codice suo invenit Scholiastes, adnotavit tamen etiam alteram scripturam ὁμολογεῖν.

καὶ τοὺς Ἀργείους μεθ' ὅπλων] Valla legit κατὰ τοὺς Ἀργείους. Adnotavit Wasse.

ἀφ' ἑκατέρων] Quaerit Haack., quinam sint ἑκάτεροι — ? Argivos ab altera parte, ait, esse patet, ab altera autem Corinthios, et semper et hic quoque Epidauriorum socios et patronos. Nam Epidauriorum legatos affuisse, non est credibile, cum non modo socii essent Argivorum, sed etiam hostes eo tempore. — Quid? quod ne Argivorum quidem legati affuisse videntur, et cur Corinthii potius, quam omnes alii praeter Argivos, si aderant, intelligendi sint, non video. Recepi igitur scripturam duorum codicum H. et S. ἐφ' ἑκατέρων, quanquam in S. ἐφ' tantum ex correctione est.

ἐξεστρατεῦσθαι] Haack. cum Abreschio et Bredovio interpreta-

Ἀργεῖοι δὲ τεμόντες τῆς Ἐπιδαυρίας ὡς τὸ τρίτον μέρος, ἀπῆλθον ἐπ' οἴκου. καὶ Ἀθηναίων αὐτοῖς χίλιοι ἐβοήθησαν ὁπλῖται, καὶ Ἀλκιβιάδης στρατηγός· πυθόμενοι δὲ τοὺς Λακεδαιμονίους ἐξεστρατεῦσθαι, καὶ ὡς οὐδὲν ἔτι αὐτῶν ἔδει, ἀπῆλθον. καὶ τὸ θέρος οὕτω διῆλθεν.

56 Τοῦ δ' ἐπιγιγνομένου χειμῶνος Λακεδαιμόνιοι λαθόντες Ἀθηναίους φρουρούς τε τριακοσίους καὶ Ἀγησιππίδαν ἄρχοντα κατὰ θάλασσαν ἐς Ἐπίδαυρον ἐσέπεμψαν. Ἀργεῖοι δ' ἐλθόντες παρ' Ἀθηναίους ἐπεκάλουν ὅτι γεγραμμένον ἐν ταῖς σπονδαῖς διὰ τῆς ἑαυτῶν ἑκάστους μὴ ἐᾶν πολεμίους διιέναι, ἐάσειαν κατὰ θάλασσαν παραπλεῦσαι· καὶ εἰ μὴ κἀκεῖνοι ἐς Πύλον κομιοῦσιν ἐπὶ Λακεδαιμονίους τοὺς Μεσσηνίους καὶ Εἵλωτας, ἀδικήσεσθαι αὐτοί. Ἀθηναῖοι δὲ Ἀλκιβιάδου πείσαντος τῇ μὲν Λακωνικῇ στήλῃ ὑπέγραψαν ὅτι οὐκ ἐνέμειναν οἱ Λακεδαιμόνιοι τοῖς ὅρκοις, ἐς δὲ Πύλον ἐκόμισαν τοὺς ἐκ Κρανίων Εἵλωτας λῄζεσθαι, τὰ δ' ἄλλα ἡσύχαζον. τὸν δὲ χειμῶνα τοῦτον πολεμούντων Ἀργείων καὶ Ἐπιδαυρίων, μάχη μὲν οὐδεμία ἐγένετο ἐκ παρασκευῆς, ἐνέδραι δὲ καὶ καταδρομαί, ἐν αἷς ὡς τύχοιεν ἑκατέρων τινὲς διεφθείροντο. καὶ τελευτῶντος τοῦ χειμῶνος πρὸς ἔαρ ἤδη κλίμακας ἔχοντες οἱ Ἀργεῖοι ἦλθον ἐπὶ τὴν Ἐπίδαυρον, ὡς ἐρήμου οὔσης διὰ τὸν πόλεμον βίᾳ αἱρήσοντες· καὶ ἄπρακτοι ἀπῆλθον. καὶ ὁ χειμὼν ἐτελεύτα καὶ τρίτον καὶ δέκατον ἔτος τῷ πολέμῳ ἐτελεύτα.

57 Τοῦ δ' ἐπιγιγνομένου θέρους μεσοῦντος Λακεδαιμόνιοι, ὡς αὐτοῖς οἵ τε Ἐπιδαύριοι ξύμμαχοι ὄντες ἐταλαιπώρουν καὶ τἆλλα ἐν τῇ Πελοποννήσῳ τὰ μὲν ἀφειστήκει τὰ δ' οὐ καλῶς εἶχε, νομίσαντες, εἰ μὴ προκαταλήψονται ἐν τάχει, ἐπὶ πλέον χωρήσεσθαι αὐτά, ἐστράτευον αὐτοὶ καὶ οἱ Εἵλωτες πανδημεὶ ἐπ' Ἄργος, ἡγεῖτο δὲ Ἆγις ὁ Ἀρχιδάμου Λακεδαιμονίων βασιλεύς. ξυνεστράτευον δ' αὐτοῖς Τεγεᾶται καὶ ὅσοι ἄλλοι Ἀρκάδων Λακεδαιμονίοις ξύμμαχοι ἦσαν. οἱ δ' ἐκ τῆς ἄλλης Πελοποννήσου ξύμμαχοι καὶ οἱ ἔξωθεν ἐς Φλιοῦντα ξυνελέγοντο, Βοιωτοὶ μὲν πεντακισχίλιοι ὁπλῖται καὶ τοσοῦτοι ψιλοὶ καὶ ἱππῆς πεντακόσιοι καὶ ἅμιπποι ἴσοι, Κορίνθιοι δὲ

---

tur: *expeditioni finem imposuisse*, quam vim esse dicit perfecti medii. Sed verbum suum hic retinet significatum: *profectos esse ad bellicam expeditionem.* Nam Thucydides idem dicit, ac si scripsisset: πυθόμενοι δὲ τοὺς Λακεδαιμονίους ἐξεστρατεῦσθαι, εἶτα πυθόμενοι οὐδὲν ἔτι αὐτῶν δεῖν, ἀπῆλθον.

56. τοὺς ἐκ Κρανίων] i. e. τοὺς ἐν Κρανίοις ἐκ Κρανίων. Conf. VIII, 80. οἱ ἐκ τῆς Σάμου πέμπουσι βοήθειαν. I, 8. οἱ ἐκ τῶν νήσων κακοῦργοι ἀνέστησαν ὑπ' αὐτοῦ. I, 18. οἵ τε Ἀθηναίων τύραννοι καὶ οἱ ἐκ τῆς ἄλλης Ἑλλάδος κατελύθησαν.

57. ἅμιπποι] Suidas: ἅμιπποι, ξυνωρίς, φασι, κατὰ τὸ παλαιὸν

δισχίλιοι ὁπλῖται, οἱ δ᾽ ἄλλοι ὡς ἕκαστοι, Φλιάσιοι δὲ παν-
58 στρατιᾷ, ὅτι ἐν τῇ ἐκείνων ἦν τὸ στράτευμα. Ἀργεῖοι δὲ προ-
αισθόμενοι τό τε πρῶτον τὴν παρασκευὴν τῶν Λακεδαιμο-
νίων καὶ ἐπειδὴ ἐς τὸν Φλιοῦντα βουλόμενοι τοῖς ἄλλοις προς-
μῖξαι ἐχώρουν, τότε δὴ ἐξεστράτευσαν καὶ αὐτοί. ἐβοήθησαν
δ᾽ αὐτοῖς καὶ Μαντινῆς, ἔχοντες τοὺς σφετέρους ξυμμάχους,
καὶ Ἠλείων τρισχίλιοι ὁπλῖται. καὶ προϊόντες ἀπαντῶσι τοῖς
Λακεδαιμονίοις ἐν Μεθυδρίῳ τῆς Ἀρκαδίας. καὶ καταλαμ-
βάνουσιν ἑκάτεροι λόφον· καὶ οἱ μὲν Ἀργεῖοι ὡς μεμονωμέ-
νοις τοῖς Λακεδαιμονίοις παρεσκευάζοντο μάχεσθαι, ὁ δὲ Ἆγις
τῆς νυκτὸς ἀναστήσας τὸν στρατὸν καὶ λαθὼν ἐπορεύετο ἐς
Φλιοῦντα παρὰ τοὺς ἄλλους ξυμμάχους. καὶ οἱ Ἀργεῖοι αἰ-
σθόμενοι ἅμα ἕῳ ἐχώρουν, πρῶτον μὲν ἐς Ἄργος, ἔπειτα ᾗ
προςεδέχοντο τοὺς Λακεδαιμονίους μετὰ τῶν ξυμμάχων κατα-
βήσεσθαι, τὴν κατὰ Νεμέαν ὁδόν. Ἆγις δὲ ταύτην μὲν ᾗ
προςεδέχοντο οὐκ ἐτράπετο, παραγγείλας δὲ τοῖς Λακεδαιμο-
νίοις καὶ Ἀρκάσι καὶ Ἐπιδαυρίοις ἄλλην ἐχώρησε χαλεπήν,
καὶ κατέβη ἐς τὸ Ἀργείων πεδίον· καὶ Κορίνθιοι καὶ Πελ-
ληνῆς καὶ Φλιάσιοι ὄρθιον ἑτέραν ἐπορεύοντο· τοῖς δὲ Βοιω-
τοῖς καὶ Μεγαρεῦσι καὶ Σικυωνίοις εἴρητο τὴν ἐπὶ Νεμέας
ὁδὸν καταβαίνειν, ᾗ οἱ Ἀργεῖοι καθῆντο, ὅπως εἰ οἱ Ἀργεῖοι
ἐπὶ σφᾶς ἰόντες ἐς τὸ πεδίον βοηθοῖεν, ἐφεπόμενοι τοῖς ἵπ-
ποις χρῷντο. καὶ ὁ μὲν οὕτω διατάξας καὶ ἐσβαλὼν ἐς τὸ
59 πεδίον ἐδῄου Σάμινθόν τε καὶ ἄλλα. οἱ δὲ Ἀργεῖοι γνόντες
ἐβοήθουν ἡμέρας ἤδη ἐκ τῆς Νεμέας, καὶ περιτυχόντες τῷ
Φλιασίων καὶ Κορινθίων στρατοπέδῳ τῶν μὲν Φλιασίων ὀλί-

ἐλέγετο, δύο ἵπποι συνεζευγμένοι τῶν τραχήλων. ἦν δ᾽ ἐπὶ μὲν ἑνὸς ἡνίο-
χος, ἐπὶ δὲ ἑτέρου ὁπλίτης. καὶ νῦν δὲ χρῶνται περὶ ἀρχῆς οἱ Λίβυες, οἱ
προςαγορευόμενοι Ζευγῖται. τὸ δὲ αὐτὸ καὶ Ἅμιπποι καλεῖται. οὕτω Θου-
κυδίδης. Iterum Suidas: ἅμιπποι κατὰ τὸν Ἰσαῖον οἱ σὺν ἵπποις στρα-
τευόμενοι. οἱ δέ φασιν, ὅτι ζεύγνυνται μέν τινες ἵπποι. καὶ ὁ μὲν ἐπελαύ-
νων αὐτοὺς τοῦ μὲν ἐποχεῖται, τὸν δὲ παρέλκεται. καὶ καλοῦνται οὕτω
ἅμιπποι. πεζοὺς δὲ τοὺς ἀμίππους Θουκυδίδης καὶ Ξενοφῶν ἐπιδηλοῦσι. καὶ
μή ποτε πρόδρομοί τινές εἰσιν, οἱ ἅμα τοῖς ἱππεῦσι τεταγμένοι. Eadem
Phavorinus. Adde Eustath. in Odyss. V. p. 1539. Harpocrat., iterum
Eustath. ad Il. 1046, 48. *Bas.* et interpretes ad Polluc. I, 131.
qui comparant Romanorum *desultores*, qui duobus equis ephippiis
carentibus vecti ab altero in alterum, si usus requirat, transili-
unt. Equi *desultorii* dicuntur. Conf. Aelian. Tactic. c. 38. Hei-
mannus intelligit equitibus intermixtos pedites, de quibus Xeno-
phon. in hist. gr. VII, 5, 23. καὶ μὲν τοὺς ἱππέας οἱ μὲν πολέμιοι αὐ-
τοὶ παρετάξαντο — ἔρημον πεζῶν ἀμίππων, ubi Morus idem docuit
collatis cum nostro loco Harpocratione, Valerio Max. II, 3. Cae-
sare B. G. I, 48. Curtio VII, 7. distinguens ab his ἀμίπποις et de-
sultores (ἀμφίππους) et διμαχάς equites peditesque simul, quos in-
ter se confuderunt Grammatici. Adde Kuster. ad Suidam, et
Maussac. ad Harpocrat. s. v.

Ἀργεῖοι δὲ τεμόντες τῆς Ἐπιδαυρίας ὡς τὸ τρίτον μέρος, ἀπῆλθον ἐπ' οἴκου. καὶ Ἀθηναίων αὐτοῖς χίλιοι ἐβοήθησαν ὁπλῖται, καὶ Ἀλκιβιάδης στρατηγός· πυθόμενοι δὲ τοὺς Λακεδαιμονίους ἐξεστρατεῦσθαι, καὶ ὡς οὐδὲν ἔτι αὐτῶν ἔδει, ἀπῆλθον. καὶ τὸ θέρος οὕτω διῆλθεν.

Τοῦ δ' ἐπιγιγνομένου χειμῶνος Λακεδαιμόνιοι λαθόντες 56 Ἀθηναίους φρουρούς τε τριακοσίους καὶ Ἀγησιππίδαν ἄρχοντα κατὰ θάλασσαν ἐς Ἐπίδαυρον ἐσέπεμψαν. Ἀργεῖοι δ' ἐλθόντες παρ' Ἀθηναίους ἐπεκάλουν ὅτι γεγραμμένον ἐν ταῖς σπονδαῖς διὰ τῆς ἑαυτῶν ἑκάστους μὴ ἐᾶν πολεμίους διιέναι, ἐάσειαν κατὰ θάλασσαν παραπλεῦσαι· καὶ εἰ μὴ κἀκεῖνοι ἐς Πύλον κομιοῦσιν ἐπὶ Λακεδαιμονίους τοὺς Μεσσηνίους καὶ Εἵλωτας, ἀδικήσεσθαι αὐτοί. Ἀθηναῖοι δὲ Ἀλκιβιάδου πείσαντος τῇ μὲν Λακωνικῇ στήλῃ ὑπέγραψαν ὅτι οὐκ ἐνέμειναν οἱ Λακεδαιμόνιοι τοῖς ὅρκοις, ἐς δὲ Πύλον ἐκόμισαν τοὺς ἐκ Κρανίων Εἵλωτας λῄζεσθαι, τὰ δ' ἄλλα ἡσύχαζον. τὸν δὲ χειμῶνα τοῦτον πολεμούντων Ἀργείων καὶ Ἐπιδαυρίων, μάχη μὲν οὐδεμία ἐγένετο ἐκ παρασκευῆς, ἐνέδραι δὲ καὶ καταδρομαί, ἐν αἷς ὡς τύχοιεν ἑκατέρων τινὲς διεφθείροντο. καὶ τελευτῶντος τοῦ χειμῶνος πρὸς ἔαρ ἤδη κλίμακας ἔχοντες οἱ Ἀργεῖοι ἦλθον ἐπὶ τὴν Ἐπίδαυρον, ὡς ἐρήμου οὔσης διὰ τὸν πόλεμον βίᾳ αἱρήσοντες· καὶ ἄπρακτοι ἀπῆλθον. καὶ ὁ χειμὼν ἐτελεύτα καὶ τρίτον καὶ δέκατον ἔτος τῷ πολέμῳ ἐτελεύτα.

Τοῦ δ' ἐπιγιγνομένου θέρους μεσοῦντος Λακεδαιμόνιοι, 57 ὡς αὐτοῖς οἵ τε Ἐπιδαύριοι ξύμμαχοι ὄντες ἐταλαιπώρουν καὶ τἆλλα ἐν τῇ Πελοποννήσῳ τὰ μὲν ἀφειστήκει τὰ δ' οὐ καλῶς εἶχε, νομίσαντες, εἰ μὴ προκαταλήψονται ἐν τάχει, ἐπὶ πλέον χωρήσεσθαι αὐτά, ἐστράτευον αὐτοὶ καὶ οἱ Εἵλωτες πανδημεὶ ἐπ' Ἄργος, ἡγεῖτο δὲ Ἆγις ὁ Ἀρχιδάμου Λακεδαιμονίων βασιλεύς. ξυνεστράτευον δ' αὐτοῖς Τεγεᾶται καὶ ὅσοι ἄλλοι Ἀρκάδων Λακεδαιμονίοις ξύμμαχοι ἦσαν. οἱ δ' ἐκ τῆς ἄλλης Πελοποννήσου ξύμμαχοι καὶ οἱ ἔξωθεν ἐς Φλιοῦντα ξυνελέγοντο, Βοιωτοὶ μὲν πεντακισχίλιοι ὁπλῖται καὶ τοσοῦτοι ψιλοὶ καὶ ἱππῆς πεντακόσιοι καὶ ἅμιπποι ἴσοι, Κορίνθιοι δὲ

---

tur: *expeditioni finem imposuisse*, quam vim esse dicit perfecti medii. Sed verbum suum hic retinet significatum: *profectos esse ad bellicam expeditionem.* Nam Thucydides idem dicit, ac si scripsisset: *πυθόμενοι δὲ τοὺς Λακεδαιμονίους ἐξεστρατεῦσθαι, εἶτα πυθόμενοι οὐδὲν ἔτι αὐτῶν δεῖν, ἀπῆλθον.*

56. *τοὺς ἐκ Κρανίων*] i. e. *τοὺς ἐν Κρανίοις ἐκ Κρανίων.* Conf. VIII, 80. *οἱ ἐκ τῆς Σάμου πέμπουσι βοήθειαν.* I, 8. *οἱ ἐκ τῶν νήσων κακοῦργοι ἀνέστησαν ὑπ' αὐτοῦ.* I, 18. *οἵ τε Ἀθηναίων τύραννοι καὶ οἱ ἐκ τῆς ἄλλης Ἑλλάδος κατελύθησαν.*

57. *ἅμιπποι*] Suidas: *ἅμιπποι, ξυνωρίς, φασι, κατὰ τὸ παλαιὸν*

ρίνθιοι καὶ Σικυώνιοι καὶ Πελληνῆς καὶ Φλιάσιοι καὶ Μεγαρῆς, καὶ οὗτοι πάντες λογάδες ἀφ' ἑκάστων, ἀξιόμαχοι δοκοῦντες εἶναι οὐ τῇ Ἀργείων μόνον ξυμμαχίᾳ, ἀλλὰ καὶ ἄλλῃ ἔτι προςγενομένῃ. τὸ μὲν οὖν στρατόπεδον οὕτως ἐν αἰτίᾳ ἔχοντες τὸν Ἆγιν ἀνεχώρουν τε καὶ διελύθησαν ἐπ' οἴκου ἕκαστοι. Ἀργεῖοι δὲ καὶ αὐτοὶ ἔτι ἐν πολλῷ πλείονι αἰτίᾳ εἶχον τοὺς σπεισαμένους ἄνευ τοῦ πλήθους, νομίζοντες κἀκεῖνοι μὴ ἂν σφίσι ποτὲ κάλλιον παρασχὸν Λακεδαιμονίους διαπεφευγέναι· πρός τε γὰρ τῇ σφετέρᾳ πόλει καὶ μετὰ πολλῶν καὶ ἀγαθῶν ξυμμάχων τὸν ἀγῶνα ἂν γίγνεσθαι. τόν τε Θράσυλλον ἀναχωρήσαντες ἐν τῷ Χαράδρῳ, οὗπερ τὰς ἀπὸ στρατείας δίκας πρὶν ἐςιέναι κρίνουσιν, ἤρξαντο λεύειν. ὁ δὲ καταφυγὼν ἐπὶ τὸν βωμὸν περιγίγνεται· τὰ μέντοι χρήματα ἐδήμευσαν αὐτοῦ.

61 Μετὰ δὲ τοῦτο Ἀθηναίων βοηθησάντων χιλίων ὁπλιτῶν καὶ τριακοσίων ἱππέων, ὧν ἐστρατήγουν Λάχης καὶ Ναύστρατος, οἱ Ἀργεῖοι, ὅμως γὰρ τὰς σπονδὰς ὤκνουν λῦσαι πρὸς τοὺς Λακεδαιμονίους, ἀπιέναι ἐκέλευον αὐτούς, καὶ πρὸς τὸν δῆμον οὐ προςῆγον βουλομένους χρηματίσαι πρὶν ἢ Μαντινῆς καὶ Ἠλεῖοι, ἔτι γὰρ παρῆσαν, κατηνάγκασαν δεόμενοι. καὶ ἔλεγον οἱ Ἀθηναῖοι Ἀλκιβιάδου πρεσβευτοῦ παρόντος ἔν τε τοῖς Ἀργείοις καὶ ξυμμάχοις ταῦτα ὅτι οὐκ ὀρθῶς αἱ σπονδαὶ ἄνευ τῶν ἄλλων ξυμμάχων καὶ γένοιντο, καὶ νῦν, ἐν καιρῷ γὰρ παρεῖναι σφεῖς, ἅπτεσθαι χρῆναι τοῦ πολέμου. καὶ πείσαντες ἐκ τῶν λόγων τοὺς ξυμμάχους εὐθὺς ἐχώρουν ἐπὶ Ὀρχομενὸν τὸν Ἀρκαδικὸν πάντες πλὴν Ἀργείων· οὗτοι δὲ ὅμως καὶ πεισθέντες ὑπελείποντο πρῶτον, ἔπειτα δ' ὕστερον καὶ οὗτοι ἦλθον. καὶ προςκαθεζόμενοι τὸν Ὀρχομενὸν πάντες ἐπολιόρκουν, καὶ προςβολὰς ἐποιοῦντο, βουλόμενοι ἄλλως τε προςγενέσθαι σφίσι, καὶ ὅμηροι ἐκ τῆς Ἀρκαδίας ἦσαν αὐτόθι ὑπὸ Λακεδαιμονίων κείμενοι. οἱ δὲ Ὀρχομένιοι δεί-

---

συμμιξάντων, ἔφη ἀθρόους αὐτοὺς ὦφθαι περὶ Νεμέαν. μή ποτε δὲ μετὰ τὰς σπονδὰς ἀναχωροῦντα τὰ τρία μέρη ὀπίσω ἐπὶ Φλιοῦντα ἐν Νεμέᾳ πάντα ἐγένετο. εὔπορος γὰρ ἥδε ἡ ὁδός· καὶ διὰ τοῦτο καὶ οἱ Ἀργεῖοι, ἐγγύθεν πάντας ἥξειν ἐπὶ τὴν μάχην προςδεχόμενοι, παρ-απήντων εἰς τὴν Νεμέαν.

ἀπὸ στρατείας] Ita correxi cum Haackio pro vulgata στρατιᾶς. Heilmannus: *wo sie dergleichen vorgefallene Kriegshändel vor dem Einzuge in die Stadt zu entscheiden pflegen.* Verba καταφυγὼν — περιγίγνεται habet Thom. M. p. 707. Porro ad h. l. pertinere videtur glossa Zonarae: δημεύσας, δημοσιεύσας. Schol. δημόσια ἐποίησαν. Et Anecd. Bekk. I. p. 90. δημοσιεύειν, τὸ δημεύειν. Πλάτων Φαίδωνι, Θουκυδίδης τρίτῳ.

61. καὶ ὅμηροι — κείμενοι] „H. Stephanus quum particulam ὅτι omissam crederet in hoc Thucydidis loco, non animadvertit,

σαντες τήν τε τοῦ τείχους ἀσθένειαν καὶ τοῦ στρατοῦ τὸ πλῆθος, καὶ ὡς οὐδεὶς αὐτοῖς ἐβοήθει, μὴ προαπόλωνται, ξυνέβησαν ὥςτε ξύμμαχοί τε εἶναι καὶ ὁμήρους σφῶν τε αὐτῶν δοῦναι Μαντινεῦσι, καὶ οὓς κατέθεντο Λακεδαιμόνιοι, παραδοῦναι. μετὰ δὲ τοῦτο ἔχοντες ἤδη τὸν Ὀρχομενὸν ἐβουλεύοντο οἱ ξύμμαχοι ἐφ' ὅ,τι χρὴ πρῶτον ἰέναι τῶν λοιπῶν. 62 καὶ Ἠλεῖοι μὲν ἐπὶ Λέπρεον ἐκέλευον, Μαντινῆς δὲ ἐπὶ Τέγεαν· καὶ προςέθεντο οἱ Ἀργεῖοι καὶ Ἀθηναῖοι τοῖς Μαντινεῦσι. καὶ οἱ μὲν Ἠλεῖοι ὀργισθέντες ὅτι οὐκ ἐπὶ Λέπρεον ἐψηφίσαντο ἀνεχώρησαν ἐπ' οἴκου· οἱ δὲ ἄλλοι ξύμμαχοι παρεσκευάζοντο ἐν τῇ Μαντινείᾳ ὡς ἐπὶ Τέγεαν ἰόντες. καί τινες αὐτοῖς καὶ αὐτῶν Τεγεατῶν ἐν τῇ πόλει ἐνεδίδοσαν τὰ πράγματα.

63 Λακεδαιμόνιοι δὲ ἐπειδὴ ἀνεχώρησαν ἐξ Ἄργους τὰς τετραμήνους σπονδὰς ποιησάμενοι, Ἆγιν ἐν μεγάλῃ αἰτίᾳ εἶχον οὐ χειρωσάμενον σφίσιν Ἄργος, παρασχὸν καλῶς ὡς οὔπω πρότερον αὐτοὶ ἐνόμιζον· ἀθρόους γὰρ τοσούτους ξυμμάχους καὶ τοιούτους οὐ ῥᾴδιον εἶναι λαβεῖν. ἐπειδὴ δὲ καὶ περὶ Ὀρχομενοῦ ἠγγέλλετο ἑαλωκέναι, πολλῷ δὴ μᾶλλον ἐχαλέπαινον καὶ ἐβούλευον εὐθὺς ὑπ' ὀργῆς παρὰ τὸν τρόπον τὸν ἑαυτῶν ὡς χρὴ τήν τε οἰκίαν αὐτοῦ κατασκάψαι καὶ δέκα μυριάσι δραχμῶν ζημιῶσαι. ὁ δὲ παρῃτεῖτο μηδὲν τούτων δρᾶν· ἔργῳ γὰρ ἀγαθῷ ῥύσεσθαι τὰς αἰτίας στρατευσάμενος· ἢ τότε ποιεῖν αὐτοὺς ὅ,τι βούλονται. οἱ δὲ τὴν μὲν ζημίαν καὶ τὴν κατασκαφὴν ἐπέσχον, νόμον δὲ ἔθεντο ἐν τῷ παρόντι, ὃς οὔπω πρότερον ἐγένετο αὐτοῖς· δέκα γὰρ ἄνδρας Σπαρτιατῶν προςείλοντο αὐτῷ ξυμβούλους, ἄνευ ὧν μὴ κύριον εἶναι ἀπάγειν στρατιὰν ἐκ τῆς πόλεως. 64 ἐν τούτῳ δ' ἀφικνεῖται αὐτοῖς ἀγγελία παρὰ τῶν ἐπιτηδείων ἐκ Τεγέας ὅτι εἰ μὴ παρέσονται ἐν τάχει, ἀποστήσεται αὐτῶν Τέγεα πρὸς Ἀργείους καὶ τοὺς ξυμμάχους, καὶ ὅσον οὐκ ἀφέστηκεν. ἐνταῦθα δὴ βοήθεια τῶν Λακεδαιμονίων γίγνεται αὐτῶν τε καὶ τῶν Εἱλώτων πανδημεὶ ὀξεῖα καὶ οἵα οὔπω πρότερον. ἐχώρουν δὲ ἐς Ὀρέσθειον τῆς Μαιναλίας· καὶ τοῖς μὲν Ἀρκάδων σφετέροις οὖσι ξυμμάχοις προεῖπον ἀθροισθεῖσιν ἰέναι κατὰ πόδας αὐτῶν ἐς Τέγεαν, αὐτοὶ δὲ μέχρι μὲν τοῦ Ὀρεσθείου πάντες ἐλ-

---

Thucydidem, quod is facit saepissime, quum ante ex aliena sententia loquutus esset, ex sua ipsius sententia loqui pergere.“ Hermann. de ellips. et pleonasm. p. 190.

64. *οἵα οὔπω πρότερον*] A. B. H. I. P. S. c. d. e. g. h. i. k. *οἵα* F. K. N. Q. vulgo *ὡς*. Conf. V, 14. *τῇ ἐν τῇ νήσῳ ξυμφορᾷ, οἵα οὔπω γεγένητο τῇ Σπάρτῃ.* Mox de scriptura nominis *Ὀρέσθειον* vid. Popp. proleg. p. II. p. 185. 186. coll. interpp. ad Herodot. IX, 11. conf. Thucyd. IV, 134.

ρίνθιοι καὶ Σικυώνιοι καὶ Πελληνῆς καὶ Φλιάσιοι καὶ Μεγα-
ρῆς, καὶ οὗτοι πάντες λογάδες ἀφ᾽ ἑκάστων, ἀξιόμαχοι δο-
κοῦντες εἶναι οὐ τῇ Ἀργείων μόνον ξυμμαχίᾳ, ἀλλὰ καὶ ἄλλῃ
ἔτι προςγενομένῃ. τὸ μὲν οὖν στρατόπεδον οὕτως ἐν αἰτίᾳ
ἔχοντες τὸν Ἆγιν ἀνεχώρουν τε καὶ διελύθησαν ἐπ᾽ οἴκου ἕκα-
στοι. Ἀργεῖοι δὲ καὶ αὐτοὶ ἔτι ἐν πολλῷ πλείονι αἰτίᾳ εἶχον
τοὺς σπεισαμένους ἄνευ τοῦ πλήθους, νομίζοντες κἀκεῖνοι μὴ
ἂν σφίσι ποτὲ κάλλιον παρασχὸν Λακεδαιμονίους διαπεφευ-
γέναι· πρός τε γὰρ τῇ σφετέρᾳ πόλει καὶ μετὰ πολλῶν καὶ
ἀγαθῶν ξυμμάχων τὸν ἀγῶνα ἂν γίγνεσθαι. τόν τε Θράσυλ-
λον ἀναχωρήσαντες ἐν τῷ Χαράδρῳ, οὗπερ τὰς ἀπὸ στρα-
τείας δίκας πρὶν ἐςιέναι κρίνουσιν, ἤρξαντο λεύειν. ὁ δὲ κα-
ταφυγὼν ἐπὶ τὸν βωμὸν περιγίγνεται· τὰ μέντοι χρήματα ἐδή-
μευσαν αὐτοῦ.

61 Μετὰ δὲ τοῦτο Ἀθηναίων βοηθησάντων χιλίων ὁπλιτῶν
καὶ τριακοσίων ἱππέων, ὧν ἐστρατήγουν Λάχης καὶ Νικό-
στρατος, οἱ Ἀργεῖοι, ὅμως γὰρ τὰς σπονδὰς ὤκνουν λῦσαι
πρὸς τοὺς Λακεδαιμονίους, ἀπιέναι ἐκέλευον αὐτούς, καὶ πρὸς
τὸν δῆμον οὐ προςῆγον βουλομένους χρηματίσαι πρὶν ἢ Μαν-
τινῆς καὶ Ἠλεῖοι, ἔτι γὰρ παρῆσαν, κατηνάγκασαν δεόμενοι.
καὶ ἔλεγον οἱ Ἀθηναῖοι Ἀλκιβιάδου πρεσβευτοῦ παρόντος ἐν
τε τοῖς Ἀργείοις καὶ ξυμμάχοις ταῦτα ὅτι οὐκ ὀρθῶς αἱ σπον-
δαὶ ἄνευ τῶν ἄλλων ξυμμάχων καὶ γένοιντο, καὶ νῦν, ἐν και-
ρῷ γὰρ παρεῖναι σφεῖς, ἅπτεσθαι χρῆναι τοῦ πολέμου. καὶ
πείσαντες ἐκ τῶν λόγων τοὺς ξυμμάχους εὐθὺς ἐχώρουν ἐπ'
Ὀρχομενὸν τὸν Ἀρκαδικὸν πάντες πλὴν Ἀργείων· οὗτοι δὲ
ὅμως καὶ πεισθέντες ὑπελείποντο πρῶτον, ἔπειτα δ᾽ ὕστερον
καὶ οὗτοι ἦλθον. καὶ προςκαθεζόμενοι τὸν Ὀρχομενὸν πάν-
τες ἐπολιόρκουν, καὶ προςβολὰς ἐποιοῦντο, βουλόμενοι ἄλ-
λως τε προςγενέσθαι σφίσι, καὶ ὅμηροι ἐκ τῆς Ἀρκαδίας ἦσαν
αὐτόθι ὑπὸ Λακεδαιμονίων κείμενοι. οἱ δὲ Ὀρχομένιοι δε-

συμμιξάντων, ἔφη ἀθρόους αὐτοὺς ὦφθαι περὶ Νεμέαν. μή ποτε δὲ μετὰ τὰς σπονδὰς ἀναχωροῦντα τὰ τρία μέρη ὀπίσω ἐπὶ Φλιοῦντα ἐν Νεμέᾳ πάντα ἐγένετο. εὔπορος γὰρ ἦδε ἡ ὁδός· καὶ διὰ τοῦτο καὶ οἱ Ἀργεῖοι, ἐγγύθεν πάντας ἥξειν ἐπὶ τὴν μάχην προςδεχόμενοι, προαπήντων εἰς τὴν Νεμέαν.

ἀπὸ στρατείας] Ita correxi cum Haackio pro vulgata στρατιᾶς. Heilmannus: *wo sie dergleichen vorgefallene Kriegshändel vor dem Einzuge in die Stadt zu entscheiden pflegen.* Verba καταφυγὼν — περιγίγνεται habet Thom. M. p. 707. Porro ad h. l. pertinere videtur glossa Zonarae: δημεύσας, δημοσιεύσας. Schol. δημόσια ἐποίησαν. Et Anecd. Bekk. I. p. 90. δημοσιεύειν, τὸ δημεύειν. Πλάτων Φαίδρῳ. Θουκυδίδης τρίτῳ.

61. καὶ ὅμηροι — κείμενοι] „H. Stephanus quum particulam ὅτι omissam crederet in hoc Thucydidis loco, non animadvertit

σαντες τήν τε τοῦ τείχους ἀσθένειαν καὶ τοῦ στρατοῦ τὸ πλῆθος, καὶ ὡς οὐδεὶς αὐτοῖς ἐβοήθει, μὴ προαπόλωνται, ξυνέβησαν ὥςτε ξύμμαχοί τε εἶναι καὶ ὁμήρους σφῶν τε αὐτῶν δοῦναι Μαντινεῦσι, καὶ οὓς κατέθεντο Λακεδαιμόνιοι, παραδοῦναι. μετὰ δὲ τοῦτο ἔχοντες ἤδη τὸν Ὀρχομενὸν ἐβουλεύοντο οἱ ξύμμαχοι ἐφ' ὅ,τι χρὴ πρῶτον ἰέναι τῶν λοιπῶν. 62 καὶ Ἠλεῖοι μὲν ἐπὶ Λέπρεον ἐκέλευον, Μαντινῆς δὲ ἐπὶ Τέγεαν· καὶ προςέθεντο οἱ Ἀργεῖοι καὶ Ἀθηναῖοι τοῖς Μαντινεῦσι. καὶ οἱ μὲν Ἠλεῖοι ὀργισθέντες ὅτι οὐκ ἐπὶ Λέπρεον ἐψηφίσαντο ἀνεχώρησαν ἐπ' οἴκου· οἱ δὲ ἄλλοι ξύμμαχοι παρεσκευάζοντο ἐν τῇ Μαντινείᾳ ὡς ἐπὶ Τέγεαν ἰόντες. καί τινες αὐτοῖς καὶ αὐτῶν Τεγεατῶν ἐν τῇ πόλει ἐνεδίδοσαν τὰ πράγματα.

63 Λακεδαιμόνιοι δὲ ἐπειδὴ ἀνεχώρησαν ἐξ Ἄργους τὰς τετραμήνους σπονδὰς ποιησάμενοι, Ἆγιν ἐν μεγάλῃ αἰτίᾳ εἶχον οὐ χειρωσάμενον σφίσιν Ἄργος, παρασχὸν καλῶς ὡς οὔπω πρότερον αὐτοὶ ἐνόμιζον· ἀθρόους γὰρ τοσούτους ξυμμάχους καὶ τοιούτους οὐ ῥᾴδιον εἶναι λαβεῖν. ἐπειδὴ δὲ καὶ περὶ Ὀρχομενοῦ ἠγγέλλετο ἑαλωκέναι, πολλῷ δὴ μᾶλλον ἐχαλέπαινον καὶ ἐβούλευον εὐθὺς ὑπ' ὀργῆς παρὰ τὸν τρόπον τὸν ἑαυτῶν ὡς χρὴ τήν τε οἰκίαν αὐτοῦ κατασκάψαι καὶ δέκα μυριάσι δραχμῶν ζημιῶσαι. ὁ δὲ παρῃτεῖτο μηδὲν τούτων δρᾶν· ἔργῳ γὰρ ἀγαθῷ ῥύσεσθαι τὰς αἰτίας στρατευσάμενος· ἢ τότε ποιεῖν αὐτοὺς ὅ,τι βούλονται. οἱ δὲ τὴν μὲν ζημίαν καὶ τὴν κατασκαφὴν ἐπέσχον, νόμον δὲ ἔθεντο ἐν τῷ παρόντι, ὃς οὔπω πρότερον ἐγένετο αὐτοῖς· δέκα γὰρ ἄνδρας Σπαρτιατῶν προςείλοντο αὐτῷ ξυμβούλους, ἄνευ ὧν μὴ κύριον εἶναι ἀπάγειν στρατιὰν ἐκ τῆς πόλεως. ἐν τούτῳ δ' ἀφικνεῖται αὐτοῖς 64 ἀγγελία παρὰ τῶν ἐπιτηδείων ἐκ Τεγέας ὅτι εἰ μὴ παρέσονται ἐν τάχει, ἀποστήσεται αὐτῶν Τέγεα πρὸς Ἀργείους καὶ τοὺς ξυμμάχους, καὶ ὅσον οὐκ ἀφέστηκεν. ἐνταῦθα δὴ βοήθεια τῶν Λακεδαιμονίων γίγνεται αὐτῶν τε καὶ τῶν Εἱλώτων πανδημεὶ ὀξεῖα καὶ οἵα οὔπω πρότερον. ἐχώρουν δὲ ἐς Ὀρέσθειον τῆς Μαιναλίας· καὶ τοῖς μὲν Ἀρκάδων σφετέροις οὖσι ξυμμάχοις προεῖπον ἀθροισθεῖσιν ἰέναι κατὰ πόδας αὐτῶν ἐς Τέγεαν, αὐτοὶ δὲ μέχρι μὲν τοῦ Ὀρεσθείου πάντες ἐλ-

---

Thucydidem, quod is facit saepissime, quum ante ex aliena sententia loquutus esset, ex sua ipsius sententia loqui pergere." Hermann. de ellips. et pleonasm. p. 190.

64. οἵα οὔπω πρότερον] A. B. H. I. P. S. c. d. e. g. h. i. k. οἷα F. K. N. Q. vulgo ὡς. Conf. V, 14. τῇ ἐν τῇ νήσῳ ξυμφορᾷ, οἵα οὔπω γεγένητο τῇ Σπάρτῃ. Mox de scriptura nominis Ὀρέσθειον vid. Popp. proleg. p. II. p. 185. 186. coll. interpp. ad Herodot. IX, 11. conf. Thucyd. IV, 134.

θόντες, ἐκεῖθεν δὲ τὸ ἕκτον μέρος σφῶν αὐτῶν ἀποπέμψαντες ἐπ' οἴκου, ἐν ᾧ τὸ πρεσβύτερόν τε καὶ τὸ νεώτερον ἦν, ὥςτε τὰ οἴκοι φρουρεῖν, τῷ λοιπῷ στρατεύματι ἀφικνοῦνται ἐς Τεγέαν. καὶ οὐ πολλῷ ὕστερον οἱ ξύμμαχοι ἀπ' Ἀρκάδων παρῆσαν. πέμπουσι δὲ καὶ ἐς τὴν Κόρινθον καὶ Βοιωτοὺς καὶ Φωκέας καὶ Λοκρούς, βοηθεῖν κελεύοντες κατὰ τάχος ἐς Μαντίνειαν. ἀλλὰ τοῖς μὲν ἐξ ὀλίγου τε ἐγίγνετο, καὶ οὐ ῥᾴδιον ἦν μὴ ἀθρόοις καὶ ἀλλήλους περιμείνασι διελθεῖν τὴν πολεμίαν· ξυνέκληε γὰρ διὰ μέσου. ὅμως δὲ ἠπείγοντο. Λακεδαιμόνιοι δὲ ἀναλαβόντες τοὺς παρόντας Ἀρκάδων ξυμμάχους ἐςέβαλον ἐς τὴν Μαντινικήν, καὶ στρατοπεδευσάμενοι πρὸς τῷ
65 Ἡρακλείῳ ἐδῄουν τὴν γῆν. οἱ δὲ Ἀργεῖοι καὶ οἱ ξύμμαχοι ὡς εἶδον αὐτούς, καταλαβόντες χωρίον ἐρυμνὸν καὶ δυςπρόςοδον παρετάξαντο ὡς ἐς μάχην. καὶ οἱ Λακεδαιμόνιοι εὐθὺς αὐτοῖς ἐπῄεσαν· καὶ μέχρι μὲν λίθου καὶ ἀκοντίου βολῆς ἐχώρησαν· ἔπειτα τῶν πρεσβυτέρων τις Ἄγιδι ἐπεβόησεν, ὁρῶν πρὸς χωρίον καρτερὸν ἰόντας σφᾶς, ὅτι διανοεῖται κακὸν κακῷ ἰᾶσθαι, δηλῶν τῆς ἐξ Ἄργους ἐπαιτίου ἀναχωρήσεως τὴν πα-

---

μὴ ἀθρόοις — περιμείνασι] i. e. *μὴ ἀθρόοις μηδὲ ἀλλήλους περιμείνασι.* Quod ne cui mirum videatur, conferat Livianum II, 45. *instruitur acies: nec Veiens hostis, Etruscaeque legiones detrectant.* Thucyd. VIII, 99. *καὶ αἱ Φοίνισσαι νῆες οὐδὲ ὁ Τισσαφέρνης που ἧκον*, i. e. *οὐχ αἱ Φ. νῆες οὐδὲ ὁ Τ. ἥκοντες* [VIII, 63. *καὶ τὸν Στρομβιχίδην καὶ τὰς ναῦς ἀπεληλυθότα.*] V. Lobeck. ad Sophocl. Aiac. 626. Et sic *μήτε — τό τε* pro *μήτε — μήτε τό* I, 36. extr. Sensus igitur hic esse videtur: *sed his quidem nimis subito imperatum est, ut proficiscerentur, nec facile erat, parva cum manu, neque militibus se invicem praestolantibus, agrum hostilem permeare: hic enim obstabat in medio situs.* Videtur tamen locus VIII, 99. cum Dukero melius ita explicari, ut simplex *οὐδέ* vim duplicis negationis habere dicatur, de quo usu dixi ad huius libri cap. 47. init. Dukerus haec exempla addidit: Lucian. V. H. I. p. 655. *ἔντερον δὲ ἐν αὐτῇ (τῇ γαστρί* sc.) *οὐδὲ ἧπαρ φαίνεται*, et II. p. 682. *δένδρον δὲ οὐδὲ ὕδωρ ἐνῆν.*

65. *ἐρυμνόν τε καὶ δυςπρόςοδον*] Thom. M. p. 254. Confer Zonaram in *ἐρυμνόν.*

κακὸν κακῷ ἰᾶσθαι] Locutionis, quae in proverbium abiit, fontem indicavit Lobeck. ad Soph. Aiac. 360. Conf. Sophocl. fragm., quod in cod. Monac. 445. fol. 13. ad *Ἀλευάδας* (Hemsterh. ad Lucian. Contempl. t. III. p. 379. titulum fabulae ponit *Ἀλωάδες*) refertur, a Brunckio p. 672. in fragm. incert. loco 10. positum est: *ἐνταῦθα μέντοι πάντα τἀνθρώπων νοσεῖ, κακοῖς ὅταν θέλωσιν ἰᾶσθαι κακά.* Anecd. Bekker. t. I. p. 48. *κακοῖς κακὰ ἰᾶσθαι, τὸ ἀποκρύπτειν τὰ φθάσαντα κακὰ τοῖς ἐφεξῆς πραττομένοις κακοῖς. Αἰσχύλος — μὴ κακοῖς ἰῶ κακά.* Adde Dionys. A. R. XI, 14. Herodot. III, 53. ubi v. Wesseling. Plutarch. Vit. Alcibiad. c. 25. Scholiastes: *τὸ προγεγονὸς τῷ νῦν ἰᾶσθαι. τὴν ἀρχαίαν παροιμίαν ἐξ Ὀρέστου τοῦ Ἀγαμέμνονος ῥηθεῖσαν, ὅςτις τὸν τοῦ πατρὸς θάνατον τῷ τῆς μητρὸς φόνῳ ἐθεράπευσε.* Citat h. l. Plutarchus in Moralibus p. 197. et legit *ἰάσασθαι.*

ροῦσαν ἄκαιρον προθυμίαν ἀνάληψιν βουλομένην εἶναι. ὁ δὲ εἴτε καὶ διὰ τὸ ἐπιβόημα, εἴτε καὶ αὐτῷ ἄλλο τι ἢ κατὰ τὸ αὐτὸ δόξαν ἐξαίφνης, πάλιν τὸ στράτευμα κατὰ τάχος πρὶν ξυμμῖξαι ἀπῆγε. καὶ ἀφικόμενος πρὸς τὴν Τεγεᾶτιν τὸ ὕδωρ ἐξέτρεπεν ἐς τὴν Μαντινικήν, περὶ οὗπερ ὡς τὰ πολλὰ βλάπτοντος ὁποτέρωσε ἂν ἐσπίπτῃ Μαντινῆς καὶ Τεγεᾶται πολεμοῦσιν. ἐβούλετο δὲ τοὺς ἀπὸ τοῦ λόφου βοηθοῦντας ἐπὶ τὴν τοῦ ὕδατος ἐκτροπήν, ἐπειδὰν πύθωνται, καταβιβάσαι τοὺς Ἀργείους καὶ τοὺς ξυμμάχους, καὶ ἐν τῷ ὁμαλῷ τὴν μάχην ποιεῖσθαι· καὶ ὁ μὲν τὴν ἡμέραν ταύτην μείνας αὐτοῦ περὶ τὸ ὕδωρ ἐξέτρεπεν· οἱ δ' Ἀργεῖοι καὶ οἱ ξύμμαχοι τὸ μὲν πρῶτον καταπλαγέντες τῇ ἐξ ὀλίγου αἰφνιδίῳ αὐτῶν ἀναχωρήσει οὐκ εἶχον ὅ,τι εἰκάσωσιν· εἶτα ἐπειδὴ ἀναχωροῦντες ἐκεῖνοί τε ἀπέκρυψαν καὶ σφεῖς ἡσύχαζον καὶ οὐκ ἐπηκολούθουν, ἐνταῦθα τοὺς ἑαυτῶν στρατηγοὺς αὖθις ἐν αἰτίᾳ εἶχον τό τε πρότερον καλῶς ληφθέντας πρὸς Ἄργει Λακεδαιμονίους ἀφεθῆναι καὶ νῦν ὅτι ἀποδιδράσκοντας οὐδεὶς ἐπιδιώκει, ἀλλὰ

ὁ δὲ εἴτε — ἀπῆγε] Suidas in *ἐπιβόημα* ex h. l. emendandus. Repetunt glossam Phavorinus valde vitiose et Zonaras, ubi v. Tittm. *Ἐπιβόημα* damnat Pollux VI, 208., sed ipse hac voce utitur IX, 123. V. interpp. ad Hesych. v. *ἐπιβοᾶ*. Popp. proleg. t. I. p. 250. Verba *ἄλλο τι — δόξαν* explicat Matth. Gr. p. 822.

πρὸς τὴν Τεγεᾶτιν] Valckenar. ad Herodot. VII. p. 602. corrigit *ἐς τ. Τ.* Sic paulo post *ἐς τὴν Μαντινικήν* Bekkerus edidit ex plurimis libris scriptis, quibus accedit etiam S., pro vulgata *πρός*. [Imo *ἐς τὴν Μ.* emendat Valck., alterum intactum relinquit.]

τοὺς ἀπὸ τοῦ λόφου βοηθοῦντας] Errat Krueger. ad Dionys. p. 150., qui *τοὺς βοηθοῦντας* putat dictum pro *αὐτοὺς βοηθ.* Nam est nota illa structura permutatarum praepositionum, pro: *τοὺς ἐν τῷ λόφῳ ἀπὸ τοῦ λόφου βοηθοῦντας*, quibus per epexegesin additur: *τοὺς Ἀργείους καὶ τοὺς ξυμμάχους*.

τῇ ἐξ ὀλίγου αἰφνιδίῳ] Postremum horum vocabulorum omittit g. Et Dukero suspecta fuit vox, tanquam ex interpretatione orta. Nam *ἡ ἐξ ὀλίγου ἀναχώρησις* eadem est, quae *αἰφνίδιος*. Vid. II, 61. IV, 108. V, 64., ubi ad *ἐξ ὀλίγου* scholiasta Cassellanus supplet *καιροῦ*. V, 71.

ἀπέκρυψαν] „*Ἑαυτοὺς* deesse putat scholiastes. Sed videndum est, an potius suppleri debeat *αὐτούς*, nempe *τοὺς Ἀργείους*, *e conspectu eorum evaserunt.* Ita certe hoc verbo utitur Lucianus, qui non pauca a Thucydide sumsit, Ver. Hist. II. p. 687. *ἐφεύγομεν ἀπολιπόντες αὐτοὺς μαχομένους. ἐπεὶ δ' ἀπεκρύψαμεν αὐτούς, ἰώμεθά τε τοὺς τραυματίας.* Sic *ἀποκρύπτειν γῆν* dicuntur navigantes, qui tam longe in altum provecti sunt, ut terram conspicere non amplius possint. Vid. Budaeum Comment. lingu. gr. p. 324. Ab his autem ductum hoc genus loquendi docet Scholiastes." Duker. — Bauerus commode allegavit Virgil. Aen. III, 291. *Phaeacum abscondimus arcem*, ubi v. Heyn. Adde Heindorf. ad Platon. Protag. p. 338. A.

καθ' ἡσυχίαν οἱ μὲν σώζονται, σφεῖς δὲ προδίδονται. οἱ δὲ στρατηγοὶ ἐθορυβήθησαν μὲν τὸ παραυτίκα, ὕστερον δὲ ἀπάγουσιν αὐτοὺς ἀπὸ τοῦ λόφου, καὶ προελθόντες ἐς τὸ ὁμαλὸν ἐστρατοπεδεύσαντο ὡς ἰόντες ἐπὶ τοὺς πολεμίους.

66 Τῇ δ' ὑστεραίᾳ οἵ τε Ἀργεῖοι καὶ οἱ ξύμμαχοι ξυνετάξαντο, ὡς ἔμελλον μαχεῖσθαι, ἢν περιτύχωσιν· οἵ τε Λακεδαιμόνιοι ἀπὸ τοῦ ὕδατος πρὸς τὸ Ἡράκλειον πάλιν ἐς τὸ αὐτὸ στρατόπεδον ἰόντες ὁρῶσι δι' ὀλίγου τοὺς ἐναντίους ἐν τάξει τε ἤδη πάντας καὶ ἀπὸ τοῦ λόφου προεληλυθότας. μάλιστα δὴ Λακεδαιμόνιοι ἐς ὃ ἐμέμνηντο ἐν τούτῳ τῷ καιρῷ ἐξεπλάγησαν. διὰ βραχείας γὰρ μελλήσεως ἡ παρασκευὴ αὐτοῖς ἐγίγνετο· καὶ εὐθὺς ὑπὸ σπουδῆς καθίσταντο ἐς κόσμον τὸν ἑαυτῶν, Ἄγιδος τοῦ βασιλέως ἕκαστα ἐξηγουμένου κατὰ τὸν νόμον. βασιλέως γὰρ ἄγοντος ὑπ' ἐκείνου πάντα ἄρχεται, καὶ τοῖς μὲν πολεμάρχοις αὐτὸς φράζει τὸ δέον, οἱ δὲ τοῖς λοχαγοῖς, ἐκεῖνοι δὲ τοῖς πεντηκοντῆρσιν, αὖθις δ' οὗτοι τοῖς ἐνωμοτάρχαις, καὶ οὗτοι τῇ ἐνωμοτίᾳ. καὶ αἱ παραγγέλσεις, ἤν τι βούλωνται, κατὰ τὰ αὐτὰ χωροῦσι καὶ ταχεῖαι ἐπέρχονται· σχεδὸν γάρ τι πᾶν πλὴν ὀλίγου τὸ στρατόπεδον τῶν Λακεδαιμονίων ἄρχοντες ἀρχόντων εἰσί, καὶ τὸ ἐπιμελὲς τοῦ δρωμένου πολλοῖς προσήκει. 67 τότε δὲ κέρας μὲν εὐώνυμον Σκιρῖ-

---

προελθόντες — ὁμαλόν] Photius in ὁμαλές, qui habet ibidem etiam verba paulo superius lecta ἐν τῷ ὁμαλῷ τὴν μάχην ποιεῖσθαι.

ὡς ἰόντες] Vid. Matth. Gr. p. 705. Herm. ad Soph. Oed. R. 496.

66. σχεδὸν γάρ τι — προσήκει] Aristides t. I. p. 387. *Canter.*, ubi est ὀλίγων. Ceterum consulendus de omni re militari Spartanorum Odofr. Muellerus *d. Dorer* t. II. p. 231. 12. „Pro arte illa, qua exercitus Spartanorum regebantur, singuli fere milites imperabant; non enim solum Zeugitae sive primores enomotiarum (*Vordermänner*), sed etiam protostatae sive singulorum ordinum coryphaei (*Flügelmänner*) aliis erant praefecti, sibi parentibus: quin bini per totam enomotiam protostates et epistates imperio iungebantur. Iussa (παραγγέλσεις) celeriter per Polemarchos, Lochagos et reliquos usque ad Enomotarchas perveneruntur, qui et ipsi quod iussum erat clare et certum voce significabant. Sed a cunctis, qui parebant, proximi tantum praefecti iussis obtemperatum esse, eo probatur, quod, ut infra videbimus, Polemarchorum vel Lochagorum contumacia totum lochum ab obsequio avertit.“ Mueller. l. l. p. 239. Ὀλίγον igitur illud intelligendi sunt gregarii milites singulis enomotiis adscripti. Ceteri quidem omnes ut accipiunt imperata, ita aliis eadem imperant. In paucos illos non cadit imperare, sed tantum imperata exsequi, et vel inter hos quoddam dignationis discrimen erat. Hunc autem imperantium ordinem exhibet scholiastes: πρῶτος βασιλεύς, δεύτερος πολέμαρχος, τρίτος λοχαγός, τέταρτος πεντηκοντήρ, πέμπτος ἐνωμοτάρχης, ἕκτη ἐνωμοτία. De rationibus enomotiae v. Mueller. l. l. p. 238. 5. Supra de forma μαχεῖσθαι v. Matth. Gr. p. 212.

ται αὐτοῖς καθίσταντο, ἀεὶ ταύτην τὴν τάξιν μόνοι Λακεδαιμονίων ἐπὶ σφῶν αὐτῶν ἔχοντες· παρὰ δ' αὐτοῖς οἱ ἐπὶ Θρᾴκης Βρασίδειοι στρατιῶται, καὶ νεοδαμώδεις μετ' αὐτῶν· ἔπειτ' ἤδη Λακεδαιμόνιοι αὐτοὶ ἑξῆς καθίστασαν τοὺς λόχους, καὶ παρ' αὐτοὺς Ἀρκάδων Ἡραιῆς, μετὰ δὲ τούτους Μαινάλιοι, καὶ ἐπὶ τῷ δεξιῷ κέρᾳ Τεγεᾶται καὶ Λακεδαιμονίων ὀλίγοι τὸ ἔσχατον ἔχοντες, καὶ οἱ ἱππῆς αὐτῶν ἐφ' ἑκατέρῳ τῷ κέρᾳ. Λακεδαιμόνιοι μὲν οὕτως ἐτάξαντο· οἱ δ' ἐναντίοι αὐτοῖς, δεξιὸν μὲν κέρας Μαντινῆς εἶχον ὅτι ἐν τῇ ἐκείνων τὸ ἔργον ἐγίγνετο, παρὰ δ' αὐτοὺς οἱ ξύμμαχοι Ἀρκάδων ἦσαν, ἔπειτα Ἀργείων οἱ χίλιοι λογάδες, οἷς ἡ πόλις ἐκ πολλοῦ ἄσκησιν τῶν ἐς τὸν πόλεμον δημοσίᾳ παρεῖχε, καὶ ἐχόμενοι αὐτῶν οἱ ἄλλοι Ἀργεῖοι, καὶ μετ' αὐτοὺς οἱ ξύμμαχοι αὐτῶν, Κλεωναῖοι καὶ Ὀρνεᾶται, ἔπειτα Ἀθηναῖοι ἔσχατοι τὸ εὐώνυμον κέρας ἔχοντες, καὶ ἱππῆς μετ' αὐτῶν οἱ οἰκεῖοι.

68 Τάξις μὲν ἥδε καὶ παρασκευὴ ἀμφοτέρων ἦν, τὸ δὲ στρατόπεδον τῶν Λακεδαιμονίων μεῖζον ἐφάνη. ἀριθμὸν δὲ γράψαι, ἢ καθ' ἑκάστους ἑκατέρων ἢ ξύμπαντας, οὐκ ἂν ἐδυνάμην ἀκριβῶς· τὸ μὲν γὰρ Λακεδαιμονίων πλῆθος διὰ τῆς πολιτείας τὸ κρυπτὸν ἠγνοεῖτο, τῶν δ' αὖ διὰ τὸ ἀνθρώπειον κομπῶδες ἐς τὰ οἰκεῖα πλήθη ἠπιστεῖτο. ἐκ μέντοι τοιοῦδε λογισμοῦ ἔξεστί τῳ σκοπεῖν τὸ Λακεδαιμονίων τότε παραγενόμενον πλῆθος. λόχοι μὲν γὰρ ἐμάχοντο ἑπτὰ ἄνευ Σκιριτῶν

---

67. Σκιρῖται] Turma seorsum numerata apud Lacedaemonios Sciritae erant, quousque bellum Peloponnesiacum gerebatur, sexcenti; qui agmen ducebant, in castris cornua, in pugnis laevam alam tenebant. Quorum licet armaturam non novimus, vix tamen eos graviter armatos fuisse credere licet, cum repente locum mutare iuberi videamus, ac cum impetu invadendo, expugnandis montium iugis, aliisque id genus idoneos; plerumque in locis perniciosissimis collocabantur. Antiquissimis certe temporibus regionem incolebant Sciritidem, finitimam Parrhasiae Arcadicae. Quorum munia militaria quibusdam pactis videntur definita fuisse, modus pugnandi Arcadicus. Mueller. l. l. p. 242.

οἱ ἐπὶ Θρᾴκης Βρασίδειοι] i. e. οἱ ἐπὶ Θρᾴκης Βρασίδου γενόμενοι στρατιῶται. Conf. Krueger. ad Dionys. p. 302. Mox de verbis δεξιὸν μὲν κέρας vid. Elmslei. ad Eurip. Heracl. 671.

68. κομπῶδες] Schol. ad superiora: διὰ τὸ ἔθος εἶναι Λακεδαιμονίοις πάντα κρύφα πράττειν, ad haec: διὰ τὸ περὶ τῶν οἰκείων καὶ μάλιστα περὶ τοῦ ἰδίου πλήθους κομπάζειν τοὺς ἀνθρώπους. Vocem κομπῶδες ex hoc loco habet Pollux IX, 148. Hesych. κομπῶδες, ἀλαζονικόν.

λόχοι μὲν γάρ] Schol. ἡ πεντηκοστὺς συνίσταται ἀπὸ ἀνδρῶν ἑκατὸν εἴκοσιν ὀκτώ. ὁ δὲ λόχος ταύτων τετραπλάσιος γίνεται ἀνδρῶν πεντακοσίων καὶ δυοκαίδεκα. οἱ δὲ ἑπτὰ λόχοι ἄνδρες τρισχίλιοι πεντακόσιοι ὀγδοήκοντα τέσσαρες. ὥστε μετὰ τῶν ἑξακοσίων Σκιριτῶν γίνονται ἄνδρες οἱ πάντες Λακεδαιμονίων τετρακισχίλιοι ἑκατὸν ὀγδοήκοντα τέσ-

ὄντων ἑξακοσίων, ἐν δὲ ἑκάστῳ λόχῳ πεντηκοστύες ἦσαν τέσσαρες, καὶ ἐν τῇ πεντηκοστύι ἐνωμοτίαι τέσσαρες. τῆς τε ἐνωμοτίας ἐμάχοντο ἐν τῷ πρώτῳ ζυγῷ τέσσαρες· ἐπὶ δὲ βάθος ἐτάξαντο μὲν οὐ πάντες ὁμοίως, ἀλλ' ὡς λοχαγὸς ἕκαστος ἐβούλετο, ἐπὶ πᾶν δὲ κατέστησαν ἐπὶ ὀκτώ. παρὰ δὲ ἅπαν πλὴν Σκιριτῶν τετρακόσιοι καὶ δυοῖν δέοντες πεντήκοντα ἄνδρες ἡ πρώτη τάξις ἦν.

σαρες. ἡ γὰρ πεντηκοστὺς ἑκκαίδεκα εἶχε τοὺς πρωτοστάτας· ὁ δὲ λόχος ἑξήκοντα τέσσαρας. οἱ δὲ ἑπτὰ λόχοι γίνονται τετρακόσιοι τεσσαράκοντα ὀκτώ. Alterum scholion rationem in hunc modum instituit: ἔχει ἕκαστος λόχος πεντηκοστύας δ', καὶ γίνονται τῶν ζ λόχων πεντηκοστύες κή. ἔχει ἑκάστη πεντηκοστὺς ἐνωμοτίας δ', καὶ γίνονται τῶν κή πεντηκοστύων ἐνωμοτίαι ριβ'. ἔχει ἑκάστη ἐνωμοτία ἄνδρας λβ'. ὡς γίνεσθαι τὸν πάντα στρατὸν ἄνδρας τρισχιλίους πεντακοσίους ὀγδοήκοντα τέσσαρας.

Λόχοι	ζ.	ά	β́	γ́	δ	έ	ς́	ζ
Πεντηκοστύες κή	ν́ν́ν́ν́	ν́ν́ν́ν́	ν́ν́ν́ν́	ν́ν́ν́ν́	ν́ν́ν́ν́	ν́ν́ν́ν́	ν́ν́ν́ν́
Ἐνωμοτίαι ριβ'.	ις́	ις́	ις́	ις́	ις́	ις́	ις́

Exercitus Spartanorum, Poppo proleg. t. I. p. 107. ait, praeter Sciritas (de quorum agro vide ibidem p. 200.) dividebatur in lochos, qui apud Mantineam septem erant, (et apud Xenophontem sunt partes morarum); unusquisque *λόχος* complectebatur quatuor *πεντηκοστύας*, unaquaeque *πεντηκοστύς* quatuor *ἐνωμοτίας*, et *ἐνωμοτία* [v. Phrynich. Lobeckii p. 521.] tunc fere e duobus et triginta militibus constabat (ita ut frons quaternorum, altitudo octonorum esset). Quae res iam Xenophontis temporibus aliquantum mutata fuit, quum nomina quidem harum minorum partium servata essent, sed alius militum numerus iis contineretur. Quo de Mansonem vide disputantem Spart. I, 2. p. 225. Idem l. l. p. 103. disserit: „quum *πανδημεί* ipsi atque Helotes exiissent et deinde sextam suorum partem remisissent, reliqui quatenus quidem ex acie eorum coniectando intelligitur, erant circiter quater mille et ducenti; quibus si sextam illam partem adnumeramus, nondum quinque millia armatorum accipimus.“ At Popponem seniores subsidiarios omisisse, atque in *quinque* illis *militibus* calculi errorem esse Odofr. Muellerus vidit l. l. p. 233, 3., ubi haec eius de hoc loco disputatio legitur: „Cum in bellum proficiscerentur, sicut in pugnis astutia Spartanorum hostes numerum militum suorum celare studebat, quare eorum delectus raptim per Ephoros haberi, exitus plerumque noctu fieri, altitudo ordinum varie instrui solebat, ut hostes nunquam eorum multitudinis certi essent. In pugna Mantinensi septem lochi pugnabant, singuli pentecostyum quatuor, pentecostyes quaternarum enomotiarum, enomotia in fronte quaternorum; ut sedeni milites in pentecostye essent, in lochis sexageni quaterni, quadringentos quadraginta octo frons totius exercitus haberet. Plerumque secundum Thucydidem altitudo Spartanorum exercitus octonum erat; unde summa graviter armatorum, in lochis qui erant, efficitur ter mil-

Ἐπεὶ δὲ ξυνιέναι ἔμελλον ἤδη, ἐνταῦθα καὶ παραινέσεις 69 καθ᾽ ἑκάστους ὑπὸ τῶν οἰκείων στρατηγῶν τοιαίδε ἐγίγνοντο, Μαντινεῦσι μὲν ὅτι ὑπέρ τε πατρίδος ἡ μάχη ἔσται καὶ ὑπὲρ ἀρχῆς ἅμα καὶ δουλείας, τὴν μὲν μὴ πειρασαμένοις ἀφαιρεθῆναι, τῆς δὲ μὴ αὖθις πειρᾶσθαι· Ἀργείοις δὲ ὑπὲρ τῆς τε παλαιᾶς ἡγεμονίας καὶ τῆς ἐν Πελοποννήσῳ ποτὲ ἰσομοιρίας μὴ διὰ παντὸς στερισκομένους ἀνέχεσθαι, καὶ ἄνδρας ἅμα ἐχθροὺς καὶ ἀστυγείτονας ὑπὲρ πολλῶν ἀδικημάτων ἀμύνασθαι· τοῖς δὲ Ἀθηναίοις, καλὸν εἶναι μετὰ πολλῶν καὶ ἀγαθῶν ξυμμάχων ἀγωνιζομένους μηδενὸς λείπεσθαι, καὶ ὅτι ἐν Πελοποννήσῳ Λακεδαιμονίους νικήσαντες τήν τε ἀρχὴν βεβαιοτέραν καὶ μείζω ἕξουσι, καὶ οὐ μή ποτέ τις αὐτοῖς ἄλλος ἐς τὴν γῆν ἔλθῃ. τοῖς μὲν Ἀργείοις καὶ ξυμμάχοις τοιαῦτα παρῃνέθη· Λακεδαιμόνιοι δὲ καθ᾽ ἑκάστους τε καὶ μετὰ τῶν πολεμικῶν νόμων ἐν σφίσιν αὐτοῖς ὧν ἠπίσταντο τὴν παρακέλευσιν τῆς μνήμης ἀγαθοῖς οὖσιν ἐποιοῦντο, εἰδότες ἔργων ἐκ πολλοῦ μελέτην πλείω σώζουσαν ἢ λόγων δι᾽ ὀλίγου καλῶς ῥηθεῖσαν παραίνεσιν. καὶ μετὰ ταῦτα ἡ ξύνοδος ἦν, Ἀργεῖοι 70

---

le quingentum quadraginta quatuor. Accesserunt ad hos selecti qui circa regem erant trecenti, circiter quadringenti in alis ambabus equites, tum seniores pro subsidio ad vallum vehiculorum collocati, adde Lacedaemonios tuendae alae dexterae sociorum additos, nescio an ferme quingentos. Ita numerus efficitur quater mille septingentum octoginta quatuor militum. Sextam sui partem remiserant: quibus additis exeunt milites quinquies mille septingenti quadraginta. Hic tum erat numerus graviter armatorum, quem post varia damna sola Spartanorum civitas sistere valebat, profecto non tantus ille, quantum Spartae fama bellica pollicetur; sed idem nivium molis avulsae instar in copias ingentes accrescebat, quoties otium dabatur arcessendi copias a sociis pro rata mittendas." — Apud scholiasten Aristoph. Lysistr. 454., ubi hunc locum memorat, cum Muellero legendum est: ὁ δὲ Θουκυδίδης ζ´ φησὶ χωρὶς τῶν ΣΚΙΡΙΤΩΝ. Vulgo Νικηριτῶν. Emendavit iam Valck. ad Herodot. IX, 53.

69. ἰσομοιρίας] Haec ad antiqua et mythica tempora spectare patet. Rem egregie illustrat locus Herodoti VII, 148., ubi Lacedaemoniorum legatis ad societatem contra Persas compellentibus Argivi respondent: ὡς ἕτοιμοί εἰσι Ἀργεῖοι ποιέειν ταῦτα τριήκοντα ἔτεα εἰρήνην ποιησάμενοι Λακεδαιμονίοισι καὶ ἡγεόμενοι κατὰ τὸ ἥμισυ πάσης τῆς συμμαχίης· καίτοι κατά γε τὸ δίκαιον γίγνεσθαι τὴν ἡγεμονίην ἑωυτῶν, ἀλλ᾽ ὅμως σφι ἀποχρᾶν κατὰ τὸ ἥμισυ ἡγεομένοισι. Et c. 149. Lacedaemonii ex mandato haec referunt: σφὶ μὲν εἶναι δύο βασιλῆας, Ἀργείοισι δὲ ἕνα· οὔκων δυνατὸν εἶναι τῶν ἐκ Σπάρτης οὐδέτερον παῦσαι τῆς ἡγεμονίης· μετὰ δὲ δύο τῶν σφετέρων ὁμόψηφον τὸν Ἀργεῖον εἶναι, κωλύειν οὐδέν. Conf. Diodor. XII, 75. Haack. — Vide Schweigh. Vol. VI. P. I. p. 394. Mox de verbis οὐ μὴ — ἔλθῃ v. Matth. Gr. p. 728.

Λακεδαιμόνιοι δὲ καθ᾽ ἑκάστους — παραίνεσιν] Schol. νόμους πολεμικοὺς λέγει τὰ ᾄσματα, ἅπερ ᾖδον οἱ Λακεδαιμόνιοι μέλλοντες μά-

μὲν καὶ οἱ ξύμμαχοι ἐντόνως καὶ ὀργῇ χωροῦντες, Λακεδαιμόνιοι δὲ βραδέως καὶ ὑπὸ αὐλητῶν πολλῶν, νόμῳ ἐγκαθεστώτων οὐ τοῦ θείου χάριν, ἀλλ' ἵνα ὁμαλῶς μετὰ ῥυθμοῦ βαίνοντες προέλθοιεν καὶ μὴ διασπασθείη αὐτοῖς ἡ τάξις, ὅπερ
71 φιλεῖ τὰ μεγάλα στρατόπεδα ἐν ταῖς προσόδοις ποιεῖν. ξυνιόν-

---

γεσθαι· ἦν δὲ προτρεπτικά. ἐκάλουν δὲ ἐμβατήρια. De embateriis vide Mueller. *d. Dorer* t. II. p. 334. Grammaticam vero structuram ita expedi: Λακεδαιμόνιοι δὲ καθ' ἑκάστους τε καὶ μετὰ τῶν πολεμικῶν νόμων τὴν παρακέλευσιν ἐποιοῦντο ἐν σφίσιν αὐτοῖς, ἀγαθοῖς οὖσι μεμνῆσθαι, ὧν ἠπίσταντο, i. e. ut recte scholiasta exponit: ὧν μεμαθήκεσαν, quam explicationem ipse scriptor confirmat his verbis: εἰδότες ἔργων — παραίνεσιν. Pro verbo substantivum τῆς μνήμης posuit, iunxitque cum τὴν παρακέλευσιν, dativus autem ἀγαθοῖς οὖσιν ex attractione in vulgus nota profectus est; nihil enim impedit, quominus graece dicas: παρακελεύω σοι, ἀγαθῷ ὄντι μεμνῆσθαι, *moneo te, ut vir fortis memineris* etc. Sensus igitur hic est: *Lacedaemonii vero tum singuli singulos, tum una cantu bellico invicem se monuerunt, ut eorum, quae didicissent, pro fortitudine sua meminissent*, i. e. ut se aptarent ad ea, quae didicissent, exhibenda, quae vis est in Homericis μέμνησθε δὲ θούριδος ἀλκῆς, χάρμης etc. *Die Lacedaemonier erinnerten sich einzeln sowohl, als durch ihre Kriegslieder unter einander, was sie gelernt hätten, als tapfere Männer jetzt zu zeigen.*

ἔργων — παραίνεσιν] Stobaeus p. 201., qui omittit participium εἰδότες, neque utitur oratione obliqua, ob eamque causam σώζει et παραίνεσις habet; denique pro ῥηθεῖσαν habet ῥηθέντων.

70. Ἀργεῖοι μὲν — Λακεδαιμόνιοι δέ] Quia in verbis ἡ ξύνοδος ἦν idem sensus est, ac si dixisset: ξυνῄεσαν sive ξύνοδον ἐποιοῦντο, sequuntur nominativi pro genitivis, ut in verbis IV, 23. τὰ περὶ Πύλον ὑπὸ ἀμφοτέρων κατὰ κράτος ἐπολεμεῖτο· Ἀθηναῖοι μὲν — Πελοποννήσιοι δέ etc.

ὀργῇ] Heringa Observ. VI. p. 54. coniecit ὁρμῇ, quae vocabula cum alias, tum apud Hesiodum permutantur, et ita legit A. Gellius N. A. I, 11., ubi verba inde ab initio capitis usque ad finem adscripsit, et interpretatur ita: *Auctor historiae graecae gravissimus Thucydides Lacedaemonios summos bellatores non cornuum tubarumve signis, sed tibiarum modulis in proeliis usos esse refert: non prorsus ex aliquo ritu religionum, neque rei divinae gratia, neque etiam ut excitarentur atque evibrarentur animi, quod cornua et litui moliuntur: sed contra, ut moderatiores modulatioresque fierent; quod tibicinis numeris temperatur. Nihil adeo in congrediendis hostibus atque in principiis proeliorum ad salutem virtutemque aptius rati, quam si permulcti sonis mitioribus non immodice ferocirent.* Respexit ad hunc locum etiam Servius ad Virgil. Aen. VIII, 2. Pollux III, 92. μετὰ ῥυθμοῦ βαίνοιεν citat pro βαίνοντες προέλθοιεν (προσέλθοιεν Gellius et Scholiastes.) Intelligendum autem embaterii genus, Καστόρειον dictum, de quo lectu dignissimus Odofr. Muellerus in iis quae scripsit in libro: *d. Dorer* t. II. p. 249. 10. et p. 333. collato Boeckh. de metris Pindari in Museo Ant. studior. t. II. p. 291., ubi exemplum est talis carminis. Adde eundem de metris in ed. Pindari Vol. I. P. II. p.

των δ' ἔτι Ἆγις ὁ βασιλεὺς τοιόνδε ἐβουλεύσατο δρᾶσαι. τὰ στρατόπεδα ποιεῖ μὲν καὶ ἅπαντα τοῦτο, ἐπὶ τὰ δεξιὰ κέρατα αὐτῶν ἐν ταῖς ξυνόδοις μᾶλλον ἐξωθεῖται, καὶ περιίσχουσι κατὰ τὸ τῶν ἐναντίων εὐώνυμον ἀμφότεροι τῷ δεξιῷ, διὰ τὸ φοβουμένους προστέλλειν τὰ γυμνὰ ἕκαστον ὡς μάλιστα τῇ τοῦ ἐν δεξιᾷ παρατεταγμένου ἀσπίδι, καὶ νομίζειν τὴν πυκνότητα τῆς ξυγκλήσεως εὐσκεπαστότατον εἶναι· καὶ ἡγεῖται μὲν τῆς αἰτίας ταύτης ὁ πρωτοστάτης τοῦ δεξιοῦ κέρως, προθυμούμενος ἐξαλλάσσειν ἀεὶ τῶν ἐναντίων τὴν ἑαυτοῦ γύμνωσιν, ἕπονται δὲ διὰ τὸν αὐτὸν φόβον καὶ οἱ ἄλλοι. καὶ τότε περιέσχον μὲν οἱ Μαντινῆς πολὺ τῷ κέρᾳ τῶν Σκιριτῶν, ἔτι δὲ πλέον οἱ Λακεδαιμόνιοι καὶ Τεγεᾶται τῶν Ἀθηναίων, ὅσῳ μεῖζον τὸ στράτευμα εἶχον. δείσας δὲ Ἆγις μὴ σφῶν κυκλωθῇ τὸ εὐώνυμον, καὶ νομίσας ἄγαν περιέχειν τοὺς Μαντινέας, τοῖς μὲν Σκιρίταις καὶ Βρασιδείοις ἐσήμηνεν ἐπεξαγαγόντας ἀπὸ σφῶν ἐξισῶσαι τοῖς Μαντινεῦσιν, ἐς δὲ τὸ διάκενον τοῦτο παρήγγελλεν ἀπὸ τοῦ δεξιοῦ κέρως δύο λόχους τῶν πολεμάρχων Ἱππονοΐδᾳ καὶ Ἀριστοκλεῖ ἔχουσι παρελθεῖν καὶ ἐσβαλόντας πληρῶσαι, νομίζων τῷ θ' ἑαυτῶν δεξιῷ ἔτι περιουσίαν ἔσεσθαι, καὶ τὸ κατὰ τοὺς Μαντινέας βεβαιότερον τε-

---

276. Explication. ad Pindar. Pyth. Vol. II. P. II. p. 249. rursus de metris ibidem p. 130. 280. Eandem de Spartanis rem memorant multi, velut Pausan. III, 17, 5. Polybius apud Athenaeum XIV, 5. Polyaenus I, 10. Lucianus de saltatione t. V. p. 130. Adde Valckenar. digr. IV. a Theocriteis p. 283. ad Herodot. VII, 22. Vim praepositionis ὑπό in hac formula ὑπὸ αὐλητῶν πολλῶν illustrat Matth. Gr. p. 871. Conf. Creuzer. fragm. ant. hist. gr. p. 118. not. Illud νόμῳ autem male intelligunt, qui pro nomo musico accipiunt, nam emendata interpunctione iungendum νόμῳ ἐγκαθεστώτων οὐ τοῦ θείου χάριν i. e. *qui lege constituti erant non rei divinae causa.* Mox de dativo in verbis αὐτοῖς ἡ τάξις consule Matth. Gr. p. 526. In fine huius loci verbum ποιεῖν recte Dukerus cum Valla interpretatur *accidere.*

71. προστέλλειν] Recte Schol. ἀντὶ τοῦ σκέπειν, *praetendere, obtegere.* De re v. Odofr. Mueller. *d. Dorer* t. II. p. 246. Deinde ἐξαλλάττειν (nam sic per ττ, non per σσ omnes libri habent. v. Popp. prol. t. I. p. 210.) est *subducere hostibus latus apertum.* Paulo inferius in verbis σφῶν κυκλωθῇ, i. e. *suum sinistrum cornu* potius exspectes ἑαυτοῦ, itemque cap. 73. τὸν Ἆγιν, ὡς ᾔσθετο τὸ εὐώνυμον σφῶν πονοῦν. Sic σφέτερος ad nomen singularis numeri refertur VII, 1. 4. 8. Vid. Popp. l. l. p. 95.

ἐπεξαγαγόντας ἀπὸ σφῶν] i. e. á media acie, ubi ceteri Lacedaemonii cum rege Agide collocati erant. Conf. c. 67. ἐπεξάγειν est vocabulum militare, *eine Flankenbewegung machen.* Haack. — Mox traiectio verborum est, naturalis autem ordo hic: ἐς δὲ τὸ διάκενον τοῦτο παρήγγελλεν Ἱππονοΐδᾳ καὶ Ἀριστοκλεῖ δύο λόχους τῶν πολεμάρχων ἔχουσι ἀπὸ τοῦ δεξιοῦ κέρως παρελθεῖν. Conf. Bauer. et Krueger. ad Dionys. p. 290.

72 τάξεσθαι. ξυνέβη οὖν αὐτῷ ἅτε ἐν αὐτῇ τῇ ἐφόδῳ καὶ ἐξ ὀλίγου παραγγείλαντι τόν τε Ἀριστοκλέα καὶ τὸν Ἱππονοΐδαν μὴ θελῆσαι παρελθεῖν, ἀλλὰ καὶ διὰ τοῦτο τὸ αἰτίαμα ὕστερον φεύγειν ἐκ Σπάρτης, δόξαντας μαλακισθῆναι, καὶ τοὺς πολεμίους φθάσαι τῇ προσμίξει, καὶ κελεύσαντος αὐτοῦ ἐπὶ τοὺς Σκιρίτας ὡς οὐ παρῆλθον οἱ λόχοι, πάλιν αὖ σφίσι προσμῖξαι μὴ δυνηθῆναι ἔτι, μηδὲ τούτους ξυγκλῇσαι. ἀλλὰ μάλιστα δὴ κατὰ πάντα τῇ ἐμπειρίᾳ Λακεδαιμόνιοι ἐλασσωθέντες τότε τῇ ἀνδρείᾳ ἔδειξαν οὐχ ἧσσον περιγενόμενοι. ἐπειδὴ γὰρ ἐν χερσὶν ἐγίγνοντο τοῖς ἐναντίοις, τὸ μὲν τῶν Μαντινέων δεξιὸν τρέπει αὐτῶν τοὺς Σκιρίτας καὶ τοὺς Βρασιδείους, καὶ ἐσπεσόντες οἱ Μαντινῆς καὶ οἱ ξύμμαχοι αὐτῶν, καὶ τῶν Ἀργείων οἱ χίλιοι λογάδες, κατὰ τὸ διάκενον καὶ οὐ ξυγκλῃσθὲν τοὺς Λακεδαιμονίους διέφθειρον καὶ κυκλωσάμενοι ἔτρεψαν καὶ ἐξέωσαν ἐς τὰς ἁμάξας, καὶ τῶν πρεσβυτέρων τῶν ἐπιτεταγμένων ἀπέκτεινάν τινας. καὶ ταύτῃ μὲν ἡσσῶντο οἱ Λακεδαιμόνιοι· τῷ δ' ἄλλῳ στρατοπέδῳ, καὶ μάλιστα τῷ μέσῳ, ᾗπερ ὁ βασιλεὺς Ἆγις ἦν καὶ περὶ αὐτὸν οἱ τριακόσιοι ἱππῆς καλούμενοι, προσπεσόντες τῶν τε Ἀργείων τοῖς πρεσβυτέροις καὶ πέντε λόχοις ὠνομασμένοις, καὶ Κλεωναίοις καὶ Ὀρνεάταις καὶ Ἀθηναίων τοῖς παρατεταγμένοις, ἔτρεψαν οὐδὲ ἐς χεῖρας τοὺς πολλοὺς ὑπομείναντας, ἀλλ' ὡς ἐπῄεσαν οἱ Λακεδαιμόνιοι, εὐθὺς ἐνδόντας, καὶ ἔστιν οὓς καὶ καταπατηθέντας, τοῦ
73 μὴ φθῆναι τὴν ἐγκατάληψιν. ὡς δὲ ταύτῃ ἐνεδεδώκει τὸ τῶν Ἀργείων καὶ ξυμμάχων στράτευμα, παρεῤῥήγνυντο ἤδη ἅμα καὶ ἐφ' ἑκάτερα, καὶ ἅμα τὸ δεξιὸν τῶν Λακεδαιμονίων καὶ Τεγεατῶν ἐκυκλοῦτο τῷ περιέχοντι σφῶν τοὺς Ἀθηναίους, καὶ ἀμφοτέρωθεν αὐτοὺς κίνδυνος περιειστήκει, τῇ μὲν κυκλουμέ-

---

72. *φεύγειν*] Dicere debebat *ἔφευγον*, sed infinitivum posuit accommodans ad praegressum *ξυνέβη*. Bauerus: „*Accidit*; cui ergo? Agidi vero. Quid? ut parere nollent Hipponoidas et Aristocles. Recte. Quid tum? Accidit, eidem ergo Agidi, *αὐτῷ*, ut hi duo duces ea causa damnati urbe eiicerentur. Agidine ergo hoc accidit? An ipsi incommodum fuit, duces suos dicto non audientes accusari, damnari, eiici? Aut, si *ξυνέβη* tantum respicimus, non *αὐτῷ* simul, in proelio tamen hic quid acciderit memoratur, quid ad exitum eius momentum fecerit, non quid postea factum sit; quod in proelio quidem iam vim nullam haberet, damnatos deinde eiici.“

τριακόσιοι ἱππῆς] De his v. Mueller. l. l. p. 241.

οὐδὲ ἐς χεῖρας — ὑπομείναντας] i. e. *οὐδὲ μέχρι τοῦ ἐς χεῖρας ἐλθεῖν.*

73. *παρεῤῥήγνυντο*] sc. Argivos Lacedaemonii disiecerunt umbonum impulsu. Dixi ad IV, 96. Subiectum autem verbi passivi, non medii hic sunt Argivi et socii. Verba *τὸ δεξιὸν — τοὺς Ἀθηναίους* habet Thom. M. p. 559., omissis *τῷ περιέχοντι σφῶν*.

νους, τῇ δὲ ἤδη ἡσσημένους. καὶ μάλιστ᾽ ἂν τοῦ στρατεύματος ἐταλαιπώρησαν, εἰ μὴ οἱ ἱππῆς παρόντες αὐτοῖς ὠφέλιμοι ἦσαν. καὶ ξυνέβη τὸν Ἆγιν, ὡς ᾔσθετο τὸ εὐώνυμον σφῶν πονοῦν τὸ κατὰ τοὺς Μαντινέας καὶ τῶν Ἀργείων τοὺς χιλίους, παραγγεῖλαι παντὶ τῷ στρατεύματι χωρῆσαι ἐπὶ τὸ νικώμενον. καὶ γενομένου τούτου οἱ μὲν Ἀθηναῖοι ἐν τούτῳ, ὡς παρῆλθε καὶ ἐξέκλινεν ἀπὸ σφῶν τὸ στράτευμα, καθ᾽ ἡσυχίαν ἐσώθησαν, καὶ τῶν Ἀργείων μετ᾽ αὐτῶν τὸ ἡσσηθέν· οἱ δὲ Μαντινῆς καὶ οἱ ξύμμαχοι καὶ τῶν Ἀργείων οἱ λογάδες οὐκέτι πρὸς τὸ ἐγκεῖσθαι τοῖς ἐναντίοις τὴν γνώμην εἶχον, ἀλλ᾽ ὁρῶντες τούς τε σφετέρους νενικημένους καὶ τοὺς Λακεδαιμονίους ἐπιφερομένους ἐς φυγὴν ἐτράποντο. καὶ τῶν μὲν Μαντινέων καὶ πλείους διεφθάρησαν, τῶν δὲ Ἀργείων λογάδων τὸ πολὺ ἐσώθη. ἡ μέντοι φυγὴ καὶ ἀποχώρησις οὐ βίαιος οὐδὲ μακρὰ ἦν. οἱ γὰρ Λακεδαιμόνιοι μέχρι μὲν τοῦ τρέψαι χρονίους τὰς μάχας καὶ βεβαίους τῷ μένειν ποιοῦνται, τρέψαντες δὲ βραχείας καὶ οὐκ ἐπὶ πολὺ τὰς διώξεις. καὶ ἡ μὲν μάχη τοιαύτη 74 καὶ ὅτι ἐγγύτατα τούτων ἐγένετο, πλείστου δὲ χρόνου μεγίστη δὴ τῶν Ἑλληνικῶν καὶ ὑπὸ ἀξιολογωτάτων πόλεων ξυνελθοῦσα. οἱ δὲ Λακεδαιμόνιοι προθέμενοι τῶν πολεμίων νεκρῶν τὰ ὅπλα τροπαῖον εὐθὺς ἵστασαν, καὶ τοὺς νεκροὺς ἐσκύλευον, καὶ τοὺς αὑτῶν ἀνείλοντο καὶ ἀπήγαγον ἐς Τέγεαν, οὗπερ ἐτάφησαν, καὶ τοὺς τῶν πολεμίων ὑποσπόνδους ἀπέδοσαν. ἀπέθανον δὲ Ἀργείων μὲν καὶ Ὀρνεατῶν καὶ Κλεωναίων ἑπτακόσιοι, Μαντινέων δὲ διακόσιοι, καὶ Ἀθηναίων ξὺν Αἰγινήταις διακόσιοι καὶ οἱ στρατηγοὶ ἀμφότεροι. Λακεδαιμονίων δὲ οἱ μὲν ξύμμαχοι οὐκ ἐταλαιπώρησαν ὥστε καὶ ἀξιόλογόν τι ἀπογενέσθαι· αὐτῶν δὲ χαλεπὸν μὲν ἦν τὴν ἀλήθειαν πυθέσθαι, ἐλέγοντο δὲ περὶ τριακοσίους ἀποθανεῖν.

Τῆς δὲ μάχης μελλούσης ἔσεσθαι καὶ Πλειστοάναξ ὁ ἕτερος βασιλεὺς ἔχων τούς τε πρεσβυτέρους καὶ νεωτέρους ἐβοήθησε· καὶ μέχρι μὲν Τεγέας ἀφίκετο, πυθόμενος δὲ τὴν νίκην ἀπεχώρησε. καὶ τοὺς ἀπὸ Κορίνθου καὶ ἔξω ἰσθμοῦ ξυμμάχους ἀπέστρεψαν πέμψαντες οἱ Λακεδαιμόνιοι· καὶ αὐτοὶ 75

βραχείας — τὰς διώξεις] v. Mueller. l. l. p. 247.

74. *ἐσκύλευον*] quod alias facere non solebant. v. Aelian. V. H. VI, 6. et Mueller. l. l.

75. *ὁ ἕτερος βασιλεύς*] Lex Spartae lata, ut scribit Herodotus V, [75.], non licere prodeunte exercitu utrumque regem comitari. Hac tamen lege non obstante Plistoanax, quum bellum Agis gereret adversus Argivos et Mantinenses, duxit et ipse copias ex iunioribus et senioribus conscriptas. Vid. Cragium IV, 4. Hudson. — Adde Muellerum l. l. p. 105.

ἀπέστρεψαν] B. F. H. K. L. N. O. S. c. k. ceteri *ἀπέτρεψαν*. Conf. IV, 97. *ἀπαντᾷ κήρυκι Βοιωτῷ, ὃς αὐτὸν ἀποστρέψας*, i. e. το-

ἀναχωρήσαντες καὶ τοὺς ξυμμάχους ἀφέντες. Κάρνεια γὰρ αὐτοῖς ἐτύγχανον ὄντα, τὴν ἑορτὴν ἦγον. καὶ τὴν ὑπὸ τῶν Ἑλλήνων τότε ἐπιφερομένην αἰτίαν ἔς τε μαλακίαν διὰ τὴν ἐν τῇ νήσῳ ξυμφορὰν καὶ ἐς τὴν ἄλλην ἀβουλίαν τε καὶ βραδυτῆτα, ἑνὶ ἔργῳ τούτῳ ἀπελύσαντο, τύχῃ μὲν ὡς ἐδόκουν κακιζόμενοι, γνώμῃ δὲ οἱ αὐτοὶ ἔτι ὄντες.

Τῇ δὲ προτεραίᾳ ἡμέρᾳ ξυνέβη τῆς μάχης ταύτης καὶ τοὺς Ἐπιδαυρίους πανδημεὶ ἐςβαλεῖν ἐς τὴν Ἀργείαν ὡς ἐρημον οὖσαν καὶ τοὺς ὑπολοίπους φύλακας τῶν Ἀργείων ἐξελθόντων διαφθεῖραι πολλούς. καὶ Ἠλείων τριςχιλίων ὁπλιτῶν βοηθησάντων Μαντινεῦσιν ὕστερον τῆς μάχης, καὶ Ἀθηναίων χιλίων πρὸς τοῖς προτέροις, ἐστράτευσαν ἅπαντες οἱ ξύμμαχοι οὗτοι εὐθὺς ἐπὶ Ἐπίδαυρον ἕως οἱ Λακεδαιμόνιοι Κάρνεια ἦγον, καὶ διελόμενοι τὴν πόλιν περιετείχιζον. καὶ οἱ μὲν ἄλλοι ἐξεπαύσαντο, Ἀθηναῖοι δὲ ὥςπερ προςετάχθησαν τὴν ἄκραν τὸ Ἡραῖον εὐθὺς ἐξειργάσαντο. καὶ ἐν τούτῳ ξυγκαταλιπόντες ἅπαντες τῷ τειχίσματι φρουρὰν ἀνεχώρησαν κατὰ πόλεις ἕκαστοι. καὶ τὸ θέρος ἐτελεύτα.

76 Τοῦ δ' ἐπιγιγνομένου χειμῶνος ἀρχομένου εὐθὺς οἱ Λακεδαιμόνιοι ἐπειδὴ τὰ Κάρνεια ἤγαγον, ἐξεστράτευσαν, καὶ ἀφικόμενοι ἐς Τέγεαν λόγους προὔπεμπον ἐς τὸ Ἄργος ξυμβατηρίους. ἦσαν δὲ αὐτοῖς πρότερόν τε ἄνδρες ἐπιτήδειοι καὶ βουλόμενοι τὸν δῆμον τὸν ἐν Ἄργει καταλῦσαι· καὶ ἐπειδὴ ἡ μάχη ἐγεγένητο, πολλῷ μᾶλλον ἐδύναντο πείθειν τοὺς πολλοὺς ἐς τὴν ὁμολογίαν. ἐβούλοντο δὲ πρῶτον σπονδὰς ποιήσαντες πρὸς τοὺς Λακεδαιμονίους αὖθις ὕστερον καὶ ξυμμα-

---

verti iubens. Valla: *auxilia — ab aliis extra Isthmum sociis venientia per nuntios remiserunt.* Eadem verba permutata sunt a librariis in verbis IV, 80. ἤλπιζον ἀποστρέψαι αὐτούς.

Κάρνεια — ἐτύγχανον] Dixit de hoc loco Dobreus ad Aristoph. Plut. 145. Unus e. singularem habet. Vid. monita ad I, 126. super verbis ἐπῆλθον Ὀλύμπια.

προτεραίᾳ ἡμέρᾳ] Ammonius et Thom. M. hoc discrimen statuunt inter προτέρα et προτεραία, ut προτέρα sit ἐπὶ τάξεως, προτεραία, ἐπὶ μόνης ἡμέρας. Itaque ex illorum sententia non recte dicitur τῇ προτέρᾳ ἡμέρᾳ τῆς μάχης. Sed non minus recte dici τῇ προτέρᾳ ἡμέρᾳ, quam τῇ προτεραίᾳ, ostendit Stephanus ex Homer. Il. φ', 5. Odyss. π', 50. et ex Aristot. Polit. V, 12. εἰ τῇ προτέρᾳ ἐγένετο τῆς τροπῆς, *pridie solstitii* vel *brumae.* Pollux 1, 65. φαίης δ' ἂν καὶ τῇ προτεραίᾳ καὶ τῇ προτέρᾳ. Duker. — Nostro loco προτέρᾳ habent A. B. F. H. N. Q. Ab accurate loquentibus non confunduntur hae formae, nisi ubi nulla ambiguitas est, sitne aliqua in universum superior dies an pridie. Quare apud Demosthenem in orat. pro coron. p. 250. sq. *Tauchn.* in psephismate nunc lego: ἐν τῇ προτεραίᾳ ἐκκλησίᾳ, pro ἐν τῇ πρώτῃ, i. e. *in concione pridie habita*, id quod verum esse, docui in prolegom. ad Demosth. orat. d. rep. habit. fasc. II. p. 11. not.

χίαν, καὶ οὕτως ἤδη τῷ δήμῳ ἐπιτίθεσθαι. καὶ ἀφικνεῖται πρόξενος ὢν Ἀργείων Λίχας ὁ Ἀρκεσιλάου, παρὰ τῶν Λακεδαιμονίων δύο λόγω φέρων ἐς τὸ Ἄργος, τὸν μὲν, καθ' ὅ,τι εἰ βούλονται πολεμεῖν, τὸν δ' ὡς εἰ εἰρήνην ἄγειν. καὶ γενομένης πολλῆς ἀντιλογίας, ἔτυχε γὰρ καὶ ὁ Ἀλκιβιάδης παρών, οἱ ἄνδρες οἱ τοῖς Λακεδαιμονίοις πράσσοντες, ἤδη καὶ ἐκ τοῦ φανεροῦ τολμῶντες, ἔπεισαν τοὺς Ἀργείους προςδέξασθαι τὸν ξυμβατήριον λόγον. ἔστι δὲ ὅδε.

77 Καττάδε δοκεῖ τᾷ ἐκκλησίᾳ τῶν Λακεδαιμονίων ξυμβαλέσθαι ποττὼς Ἀργείως, ἀποδιδόντας τὼς παῖδας τοῖς Ὀρχομενίοις καὶ τὼς ἄνδρας τοῖς Μαιναλίοις, καὶ τὼς ἄνδρας τὼς ἐν Μαντινείᾳ τοῖς Λακεδαιμονίοις ἀποδιδόντας, καὶ ἐξ Ἐπιδαύρω ἐκβῶντας, καὶ τὸ τεῖχος ἀναιροῦντας. αἱ δέ κα μὴ εἴκωντι τοὶ Ἀθηναῖοι ἐξ Ἐπιδαύρω, πολεμίους εἶμεν τοῖς Ἀργείοις καὶ τοῖς Λακεδαιμονίοις καὶ τοῖς τῶν Λακεδαιμονίων ξυμμάχοις καὶ τοῖς τῶν Ἀργείων ξυμμάχοις. καὶ αἴ τινα τοὶ Λακεδαιμόνιοι παῖδα ἔχωντι, ἀποδόμεν ταῖς πολίεσι πάσαις. περὶ δὲ τῶ σιῶ σύματος εἶμεν λῆν τοῖς Ἐπιδαυρίοις ὅρκον, δόμεν δὲ αὐτοὺς ὀμόσαι. τὰς δὲ πόλιας τὰς ἐν Πελοποννάσῳ, καὶ μικρὰς

---

76. καθ' ὅ,τι — ὡς] sc. ἔσται. *Duas afferebat conditiones, alteram, quemadmodum, si bellum mallent, futurum esset, alteram, quemadmodum, si pacem.* De nomine *Lichas* vide Krueger. ad Dionysium p. 281.

77. ποττὼς Ἀργείως] V. Reiz. d. accentus inclin. p. 40. *Wolf.* Matth. Gr. p. 38.

τὼς παῖδας] Pueros istos et viros eosdem obsides esse conjicit Haack., quos supra c. 61., cum Orchomenus ab Argivis et sociis caperetur, Mantinensibus ad custodiam traditos refert. Τὸ τεῖχος autem quod sequitur, intelligit τὴν ἄκραν τὸ Ἡραῖον cap. 75.

περὶ δὲ τῶ σιῶ — ὀμόσαι] Incredibilis his verbis inest scripturae discrepantia. Atque cod. quidem S. his abit a vulgata: τῶ ἐκκλησίᾳ — ἐξ Ἐπιδαύρου ἐκβῶντας, itidemque mox. Deinde πολεμίους εἶμεν (v. Matth. Gr. p. 281.) — καὶ αἴ τινα τοι Λακεδαιμόνιοι — fortasse τὸν Ἐπιδαυρίοις ὅρκον — αὐτονόμους εἶμεν — ἀμοθεί ex correctione — ὅπα καδικαιότατα — Πελοποννάσου — τὰν αὐτῶν ἔχοντες. Denique καὶ ἄλλο omittit. Ex reliquis libris haec enotantur: τὼ σιὼ L. O. K. τως εω c. d. i. τὼς ἴωσι I. e. K. τῶ τῶ σιῶ emendat Valcken. ep. ad Roever. p. 73. et ad Theocrit. Adoniazus. p. 284. Porro σύματος ἐμέλην A. B. h. σύματος ἐμὲν λῆν F. H. συματόσαι μὲν λῆν f. g. συμβατόσαι μὲν λῆν K. σύγματος ἐμελην Q. σύγματος λῆν L. σύμτοιλην P. σύμτολην O. συματι εἰ μὲν λῆν c. σύματι ἐμὲν λῆν, d. i. μὰ τὴν σεμέλην e. μὰ τὸν σεμέλην I. K. vulgo cum M. S. συμβατόσαιμεν λῆν. Margo exempli Victorii habet: σύματος ἐμέλην. Adscriptum est hoc γρ. αἱ μὲν ὅλην (fort. ὕλην) τοῖς. Bekkerus ita legi vult περὶ δὲ τῶ σιῶ σύματος, αἰ μὲν λῆν τὼς Ἐπιδαυρίως, ὅρκον δόμεναι αὐτοῖς ὀμόσαι. Nam δόμεν habent A. B. F. H. K. Q. δόμεναι h. vulgo δῶμεν. Nunc videamus Valckenarii verba super hoc loco scripta: Illud σύματος, ait, pro θύματος Laconico more positum. Totum locum ita re-

καὶ μεγάλας, αὐτονόμους εἶμεν πάσας καττὰ πάτρια. αἱ δέ κα τῶν ἐκτὸς Πελοποννάσου τις ἐπὶ τὰν Πελοπόννασον γᾶν ἴῃ ἐπὶ κακῷ, ἀλεξέμεναι ἀμόθι βουλευσαμένους, ὅπα κα δικαιότατα δοκῇ τοῖς Πελοποννασίοις. ὅσοι δ᾽ ἐκτὸς Πελοποννάσω τῶν Λακεδαιμονίων ξύμμαχοί ἐντι, ἐν τῷ αὐτῷ ἐσοῦνται ἐν τῷπερ καὶ τοὶ τῶν Λακεδαιμονίων καὶ τοὶ τῶν Ἀργείων ξύμμαχοί ἐντι, τὰν αὐτῶν ἔχοντες. ἐπιδείξαντας δὲ τοῖς ξυμμάχοις ξυμβαλέσθαι, αἴ κα αὐτοῖς δοκῇ. αἱ δέ τί κα ἄλλο δοκῇ τοῖς ξυμμάχοις, οἴκαδ᾽ ἀπιάλλειν.

---

stituit: *περὶ δὲ τῶ τῶ Σιῶ σύματος, σέμεν λῆν τοῖς Ἐπιδαυρίοις ὅρκον, δόμεν δε αὐτὼς ὀμόσαι.* Graece, addit, dixeris: *περὶ δὲ τοῦ τοῦ Θεοῦ θύματος τιθέναι ἐθέλειν τοῖς Ἐπ. ὅρκ.* Aliam coniecturam proponit hanc: *περὶ δὲ τῶ τῶ Σιῶ σύματος, λῆν τὼς Ἐπιδαυρίως ὀρκιδδέμεν*, *ad sacrificium Apollini debitum exhibendum velle se Epidaurios obstringere iurisiurandi religione.* Religionis quippe neglectum Argivi speciosam habuerant Epidauriis belli inferendi causam. Vid. Thucyd. supra c. 53. Talia in epist. ad Roeverum. In notis ad Adoniazusas praefert priorem harum emendationum, provocans inter alia ad Abreschii dilucid. Thucyd. p. 549. Eam secutus hoc tantum novat Koen. ad Greg. Cor. p. 206., ut ponat *εἶμεν* pro *σέμεν*, de qua forma verbi *εἶναι* plura habet ibidem. Mihi quidem illud *λῆν* post *δοκεῖ*, unde omnes huius formulae foederis infinitivi pendent, vix ferri posse videtur. Quo nomine magis placet Bekkeri coniectura. Illud *λῆν* ut parum huic loco aptum Bauerus quoque notavit. Et *αὐτοῖς ὀμόσαι* pro *αὐτοὺς ὀμ.* habent I. c. h. i. Sed eo pervertitur alterum conamen, quod nisi in oratione obliqua post coniunctionem *αἰ* et alias tum particulas tum coniunctiones accusativos cum infinitivis pro verbis finitis ponere non licet. Hic vero oratio directa est. De dativo *πολίεσι* v. Matth. Gr. p. 83. 96. de *ἐκβῶντας* ibidem p. 304.

ἀμόθι] *ἀμοθεὶ* A. B. et correctus S. e. f. h. k. *ἀμοθὶ* F. H. L. *ἀμοθεῖ* g. ceteri *ἀμόθι*, i. e. *alicubi*. Nam *ἀμοθεί* graecum esse, recte Bredovius negasse videtur. Nostra vox analogiam sequitur vocis *οὐδαμόθι*. Homer. Odyss. I, 10. habet *ἀμόθεν*, ubi schol. brev. *ἀπό τινος μέρους*. Vid. Dorv. ad Charit. p. 251. Voss. ad Virgil. Georg. p. 49. Est igitur, *eorum partem, undeunde exorsus nobis etiam, o Musa, refer.* Videtur *ἀμός* antiquitus dictum esse pro *τις*. Sic Odyss. VIII, 500. legitur: *φαῖνε δ᾽ ἀοιδὴν, ἔνθεν ἑλών*, i. e. *inde incipiens.*

αἱ δέ τι — ἀπιάλλειν] Haec obscura sunt et variam explicationem admittunt. *Αἰ δέ τι δοκῇ* omissis *καὶ ἄλλο* A. B. F. H. L. O. P. Q. S. c. d. e. i. k. *αἱ δέ τι ἄλλο δοκῇ* h. Iacobi ita interpretatus est: *Man wird den Bundesgenossen diesen Vertrag vorlegen, damit auch sie ihm beitreten können, wenn es ihnen gut scheint. Sollten sie anderer Meinung seyn, so mögen sie wieder nach ihrer Heimath zurückkehren.* Contra quem Bredovius monuit, *ἀπιάλλειν* non esse *reverti* sed *dimittere, remittere.* Hesychius: *ἀπιαλεῖς, ἀποπέμψεις.* Etym. M. *ἠπίαλος, ἢ παρὰ τὸ πέμπεσθαι ἀπὸ τοῦ σώματος, ἀπίαλος, ἢ ἀπὸ τοῦ ἀπιέναι, ὁ ὀφείλων ἀπιέναι.* Portus cum Kistemakero comma ponit post *ἄλλο δοκῇ*, iungens verba *τοῖς ξυμμάχοις* cum *ἀπιάλλειν*: *man wolle den Bundesgenossen von diesen*

Τοῦτον μὲν τὸν λόγον προςεδέξαντο πρῶτον οἱ Ἀργεῖοι, 78 καὶ τῶν Λακεδαιμονίων τὸ στράτευμα ἀνεχώρησεν ἐκ τῆς Τεγέας ἐπ' οἴκου· μετὰ δὲ τοῦτο ἐπιμιξίας οὔσης ἤδη παρ' ἀλλήλους, οὐ πολλῷ ὕστερον ἔπραξαν αὖθις οἱ αὐτοὶ ἄνδρες ὥςτε τὴν Μαντινέων καὶ Ἠλείων καὶ τὴν Ἀθηναίων ξυμμαχίαν ἀφέντας Ἀργείους σπονδὰς καὶ ξυμμαχίαν ποιήσασθαι πρὸς Λακεδαιμονίους. καὶ ἐγένοντο αἵδε.

Κattάδε ἔδοξε τοῖς Λακεδαιμονίοις καὶ Ἀργείοις σπον- 79 δὰς καὶ ξυμμαχίαν εἶμεν πεντήκοντα ἔτη, ἐπὶ τοῖς ἴσοις καὶ ὁμοίοις δίκας διδόντας καττὰ πάτρια· ταὶ δὲ ἄλλαι πόλιες ταὶ ἐν Πελοποννάσῳ κοινανεόντων τᾶν σπονδᾶν καὶ τᾶς ξυμμαχίας, αὐτόνομοι καὶ αὐτοπόλιες, τὰν αὑτῶν ἔχοντες, καττὰ πάτρια δίκας διδόντες τὰς ἴσας καὶ ὁμοίας. ὅσοι δὲ ἔξω Πελοποννάσω Λακεδαιμονίοις ξύμμαχοί ἐντι ἐν τοῖς αὐτοῖς ἐσοῦν-

---

geschlossenen Vergleich Nachricht geben und mit ihnen zusammentreten, wenn es ihnen gut scheine; sollte aber etwas anderes gut scheinen, so wolle man darüber den Bundesgenossen Nachricht in ihre Heimath schicken. Quam interpunctionem sibi probari negat Bredovius, cum utraque enuntiatio, et αἴ κα αὐτοῖς δοκῇ, et αἰ δέ τι καὶ ἄλλο δοκῇ ad eosdem, puta ad socios referenda esse videatur. Ipse ita interpretatur: *auf gethane Anzeige, könnten beide Parteien mit ihren Bundesgenossen zusammentreten, wenn diese es wollten; wollten die Bundesgenossen es nicht, so werde man sie nach ihrer Heimath entsenden*, i. e. socios non coactum iri, id quod alias in foederis formulis poni solet. Haackio propter coniunctivum δοκῇ videtur scribendum esse αἰ δέ τί κα ἄλλο. At Popp. proleg. t. I. p. 139. duobus exemplis ex V, 79. petitis docet, Dores, sicuti Iones, cum αἰ etiam sine κα coniunctivum iungere. Conf. Herm. ad Viger. p. 831. Est tamen facilis Haackii emendatio, et modo ὅπα καὶ δικαιότατα legebatur, quo itidem mutato Bekkerus recepit κα ex B. F. H. I. L. N. O. d. e. k., quibus accedit S. κἂν K. Idem nostro loco omisit καὶ ἄλλο. Quem puto locum ita intellexisse: *si qua sociis visum fuerit, domum dimittere placet.* Heilmannus: *dieselben können, wenn sie es für dienlich achten, auf geschehene Anzeige, mit den Bundesgenossen zusammentreten; wofern aber die Bundesgenossen anderer Meinung seyn sollten, so gehen sie wieder heim*, qui mihi perperam verba αἴ κα αὐτοῖς δοκῇ videtur ad Lacedaemonios et Argivos retulisse. Mihi maxime explicatio Bredovii probatur; cum autem ad eam minus aptum sit εἰ καί sive αἰ καί, vulgatam ita restitui, ut modo καί in κα mutarem. Nam integra vulgata vel hunc sensum haberet: *etiamsi vero aliud quid sociis placuerit*, vel hunc: *si vero etiam aliud quid sociis placuerit.*

79. δίκας διδόντας] V. Matth. Gr. p. 818.

κοινανεόντων] κοινὰν ἐόντων F. H. g. κοινὰν ἐχόντων Q. κοινᾶν δὲ ἐόντων B. h. κοιραννεόντων f. vulgo κοινᾶν ἐόντων. V. Dorvill. ad Charit. p. 293. 550. Correxit Valckenar. ad Eurip. Phoeniss. p. 65. V. Matth. Gr. p. 242. Mox Bekkerus edidit τᾶν σπονδᾶν καὶ τᾶς ξυμμαχίας pro vulgata τᾶν σπονδᾶν καὶ τᾶν ξυμμαχιᾶν, collatis cap. 27. et 78.

ται τοῖςπερ καὶ τοὶ Λακεδαιμόνιοι· καὶ τοὶ τῶν Ἀργεί[illegible]
ξύμμαχοι ἐν τῷ αὐτῷ ἐσοῦνται τῷπερ καὶ τοὶ Ἀργεῖοι, τ[illegible]
αὐτῶν ἔχοντες. αἰ δέ ποι στρατιᾶς δέῃ κοινᾶς, βουλεύεσθ[illegible]
Λακεδαιμονίως καὶ Ἀργείως ὅπα κα δικαιότατα κρίναντ[illegible]
τοῖς ξυμμάχοις. αἰ δέ τινι τᾶν πολίων ᾖ ἀμφίλογα, ἢ τ[illegible]
ἐντὸς ἢ τᾶν ἐκτὸς Πελοποννάσου, αἴτε περὶ ὅρων αἴτε π[illegible]
ἄλλου τινός, διακριθῆμεν. αἰ δέ τις τῶν ξυμμάχων πόλις π[illegible]
λει ἐρίζοι, ἐς πόλιν ἐλθεῖν, ἅν τινα ἴσαν ἀμφοῖν ταῖς πολί[illegible]
δοκοίη. τοῖς δὲ ἔταις κattὰ πάτρια δικάζεσθαι.

80 Αἱ μὲν σπονδαὶ καὶ ἡ ξυμμαχία αὕτη ἐγεγένητο· καὶ [illegible]
πόσα ἀλλήλων πολέμῳ ἢ εἴ τι ἄλλο εἶχον, διελύσαντο. κο[illegible]
δὲ ἤδη τὰ πράγματα τιθέμενοι, ἐψηφίσαντο κήρυκα καὶ π[illegible]
σβείαν παρ' Ἀθηναίων μὴ προςδέχεσθαι, ἢν μὴ ἐκ Πελοπο[illegible]
νήσου ἐξίωσι τὰ τείχη ἐκλιπόντες, καὶ μὴ ξυμβαίνειν τῳ μ[illegible]
πολεμεῖν ἀλλ' ἢ ἅμα. καὶ τά τε ἄλλα θυμῷ ἔφερον καὶ [illegible]

διακριθῆμεν] Hermannus apud Haackium duas hic prota[illegible] putat esse, alteram in verbis *αἰ δέ τινι τᾶν πολίων — διακριθῆμ[εν]*, ut hic infinitivus pendeat ex *ἀμφίλογα*, et sit *anceps aliquid [i]nceptatu;* alteram in verbis: *αἰ δέ τις — ἐρίζοι*, ut apodosis in[ci]piat inde a verbis: *ἐς πόλιν ἐλθεῖν*. Poterit hoc quoque fieri, s[ed] causam idoneam, cur ita fiat, non video. Priore membro in u[ni]versum, altero magis definite ratio controversiarum diiudicand[o]rum pronuntiatur, ut recte Haackius. Porro in his quaedam [a]d dialectum Doricam accommodans Valckenar. ad Theocrit. A[do]niazus. p. 74. sq. scribi vult *ἐρίδδοι* et *δίκας ἴσεσθαι*, quem eg[o] non sequor libris non consentientibus. *Δοκείη* habet h. *δοκ[εῖ]* Q. g. *δοκεῖοι* A. B. H. K., ubi *δοκεῖ οἱ* non putat prorsus sper[nen]dum esse Herm. ap. Haackium, opinor, verba *ἀμφοῖν ταῖς πολ[ίεσι]* ex *ἴσαν* pendere faciens, non ex *δοκεῖ*, et *οἱ* esse pro *αὐτα[ῖς]*. Recte Bekkerus *ἂν ἴσαν* recepit ex A. B. F. H. I. K. L. O. p[ro] vulgata *ἄν τινα*. Cod. e. habet *αἴ τινα*. Nimirum structura h[aec] est: *ἐς πόλιν ἐλθεῖν ἴσαν, ἐς ἄν τινα ἀμφοῖν ταῖς πολίεσι ἴσαν δοκ[οίη]*, ut praepositio repetatur prorsus ut in verbis I, 1. *ἐκ δὲ τεκμηρί[ων] ὧν — μοι πιστεῦσαι ξυμβαίνει*, ubi vide, et alibi, velut initio lib[ri] quarti. Quod autem ad *ἴσαν* attinet, nota res est, substanti[va] et adiectiva saepe post relativa sua posita sequi constructione[m] relativorum, quem usum graecae linguae inter alios illustrant i[n]terpretes ad Euripidis Hecub. 1038. Horat. Satir. II, 6, 11. *O s[i] urnam argenti fors quae mihi monstret, ut illi Thesauro inven[to] qui mercenarius agrum Illum ipsum mercatus aravit.* Co[nf.] Huschk. ad Tibull. II, 6, 10. De forma infinitivi *διακριθῆμεν* v. Matth. Gr. p. 256.

ἔταις] Schol. *τοὺς δὲ πολιτευομένους ἐν μιᾷ ἑκάστῃ πόλει δι' ἀλλήλων λύειν τὰ διάφορα.* *Ἔτης* igitur ei est *πολίτης* sive *δημότη[ς]*. Apollonius lexic. Homeric. *ἔται, πολῖται, ἑταῖροι, συνήθεις.* Repetit ea Hesych. et Etym. M. Per *ἑταῖροι* explicat schol. Apoll[on.] I, 305. Mansit vox in usu apud Dores, apud Atticos non ite[m], nisi lateat forte in formula *ὦ 'τάν*. Apud Homerum saepius leg[i]tur. Vide Heyn. ad Il. t. V. p. 239.

τὰ ἐπὶ Θρᾴκης χωρία καὶ ὡς Περδίκκαν ἔπεμψαν ἀμφότεροι πρέσβεις, καὶ ἀνέπεισαν Περδίκκαν ξυνομόσαι σφίσιν. οὐ μέντοι εὐθύς γε ἀπέστη τῶν Ἀθηναίων, ἀλλὰ διενοεῖτο, ὅτι καὶ τοὺς Ἀργείους ἑώρα· ἦν δὲ καὶ αὐτὸς τὸ ἀρχαῖον ἐξ Ἄργους. καὶ τοῖς Χαλκιδεῦσι τούς τε παλαιοὺς ὅρκους ἀνενεώσαντο καὶ ἄλλους ὤμοσαν. ἔπεμψαν δὲ καὶ παρὰ τοὺς Ἀθηναίους οἱ Ἀργεῖοι πρέσβεις, τὸ ἐξ Ἐπιδαύρου τεῖχος κελεύοντες ἐκλιπεῖν. οἱ δ' ὁρῶντες ὀλίγοι πρὸς πλείους ὄντας τοὺς ξυμφύλακας, ἔπεμψαν Δημοσθένην τοὺς σφετέρους ἐξάξοντα. ὁ δὲ ἀφικόμενος καὶ ἀγῶνά τινα πρόφασιν γυμνικὸν ἔξω τοῦ φρουρίου ποιήσας, ὡς ἐξῆλθε τὸ ἄλλο φρουρικόν, ἀπέκλησε τὰς πύλας. καὶ ὕστερον Ἐπιδαυρίοις ἀνανεωσάμενοι τὰς σπονδὰς αὐτοὶ οἱ Ἀθηναῖοι ἀπέδοσαν τὸ τείχισμα. μετὰ δὲ τὴν τῶν 81 Ἀργείων ἀπόστασιν ἐκ τῆς ξυμμαχίας καὶ οἱ Μαντινῆς, τὸ μὲν πρῶτον ἀντέχοντες, ἔπειτ' οὐ δυνάμενοι ἄνευ τῶν Ἀργείων, ξυνέβησαν καὶ αὐτοὶ τοῖς Λακεδαιμονίοις, καὶ τὴν ἀρχὴν ἀφεῖσαν τῶν πόλεων. καὶ Λακεδαιμόνιοι καὶ Ἀργεῖοι, χίλιοι ἑκάτεροι, ξυστρατεύσαντες, τά τ' ἐν Σικυῶνι ἐς ὀλίγους μᾶλλον κατέστησαν αὐτοὶ οἱ Λακεδαιμόνιοι ἐλθόντες, καὶ μετ'

---

80. ἐξ Ἄργους] De Argiva origine regum Macedonum vide Herodot. VIII, 137., ibique interpp., Weisk. d. hyperb. in Philippi Alex. M. patris hist. fasc. I. p. 18. Prolegom. ad Demosth. orat. de rep. habitas fasc. I. p. 17. Adde Thucyd. II, 99. Valck. ad Herodot. V, 22.

τὸ ἐξ Ἐπιδαύρου] Lindav. spicil. crit. p. 10. emendat τὸ ἔξω Ἐπ. Verum intra Epidaurum fuisse munitionem, neminem, qui cap. 75. legerat, potuisse opinari, monet Poppo proleg. t. I. p. 177., quare non *extra*, sed tantum *ad*, ἐπ' Ἐπιδαύρῳ dicendum fuisse. Vulgatam tuetur Haack. breviter et contorte dictum putans pro: τὸ τεῖχος ἐν Ἐπιδαύρῳ κελεύοντες ἐκλιπεῖν, ἐξιόντας ἐξ αὐτῆς. Similis locus supra est cap. 4.

τὸ ἄλλο φρούριον] Ita vulgo legitur. At φρουρικόν habet K. hoc est: τὴν φρουράν sive τοὺς φρουρούς, quod merito praetulerunt Duker. et Popp. l. l. p. 249. Τὸ φρουρικόν plane eodem sensu dixit Dio Cassius, Thucydidis sermonis diligentissimus imitator.

81. καὶ Λακεδαιμόνιοι καὶ Ἀργεῖοι — αὐτοὶ οἱ Λακεδαιμόνιοι] Cum subiectum Λακεδαιμόνιοι αὐτοί ex parte insit in praegressis Λακεδαιμόνιοι κ. Ἀργ., utrumque in nominativo posuit, cum solennius dixisset Λακεδαιμονίων καὶ Ἀργείων, χιλίων ἑκατέρων, ξυστρατευσάντων. Vide ad IV, 108. 118. Mox vulgo legitur μετ' ἐκεῖνα ξυναμφότερα, quod Haackius tuetur, intelligens: *postquam duo perfecerant*, post expeditionem in Sicyoniam una cum Argivis susceptam, et post mutationem reipublicae Sicyoniorum, per solos Lacedaemonios confectam. Verum cum expeditio illa nullius alius rei, quam mutandae reipublicae Sicyoniae causa suscepta esse videatur; quae duo ponit Haack., pro uno tantum numeranda esse arbitror. Quare ex K. L. f. revocavi ξυναμφότεροι, *beide zusammen*, quo vocabulo scriptor usus est manifesto,

ἐκεῖνα ξυναμφότεροι ἤδη καὶ τὸν ἐν Ἄργει δῆμον κατέλυσαν, καὶ ὀλιγαρχία ἐπιτηδεία τοῖς Λακεδαιμονίοις κατέστη. καὶ πρὸς ἔαρ ἤδη ταῦτα ἦν τοῦ χειμῶνος λήγοντος· καὶ τέταρτον καὶ δέκατον ἔτος τῷ πολέμῳ ἐτελεύτα.

82 Τοῦ δ' ἐπιγιγνομένου θέρους Διῆς τε οἱ ἐν Ἄθῳ ἀπέστησαν Ἀθηναίων πρὸς Χαλκιδέας, καὶ Λακεδαιμόνιοι τὰ ἐν Ἀχαΐᾳ οὐκ ἐπιτηδείως πρότερον ἔχοντα καθίσταντο. καὶ Ἀργείων ὁ δῆμος κατ' ὀλίγον ξυνιστάμενός τε καὶ ἀναθαρσήσας ἐπέθεντο τοῖς ὀλίγοις, τηρήσαντες αὐτὰς τὰς γυμνοπαιδίας τῶν Λακεδαιμονίων. καὶ μάχης γενομένης ἐν τῇ πόλει ἐπεκράτησεν ὁ δῆμος, καὶ τοὺς μὲν ἀπέκτεινε τοὺς δὲ ἐξήλασεν. οἱ δὲ Λακεδαιμόνιοι, ἕως μὲν αὐτοὺς μετεπέμποντο οἱ φίλοι, οὐκ ἦλθον ἐκ πλείονος, ἀναβαλόμενοι δὲ τὰς γυμνοπαιδίας ἐβοήθουν. καὶ ἐν Τεγέᾳ πυθόμενοι ὅτι νενίκηνται οἱ ὀλίγοι, προελθεῖν μὲν οὐκέτι ἠθέλησαν δεομένων τῶν διαπεφευγότων, ἀναχωρήσαντες δὲ ἐπ' οἴκου τὰς γυμνοπαιδίας ἦγον. καὶ ὕστερον ἐλθόντων πρέσβεων ἀπό τε τῶν ἐν τῇ πόλει ἀγγέλων καὶ τῶν ἔξω Ἀργείων, παρόντων τε τῶν ξυμμάχων, καὶ ῥηθέντων πολλῶν ἀφ' ἑκατέρων, ἔγνωσαν μὲν ἀδικεῖν τοὺς ἐν τῇ πόλει καὶ ἔδοξεν αὐτοῖς στρατεύειν ἐς Ἄργος, διατριβαὶ δὲ καὶ μελλήσεις ἐγίγνοντο. ὁ δὲ δῆμος τῶν Ἀργείων ἐν τούτῳ, φοβούμενος τοὺς Λακεδαιμονίους καὶ τὴν τῶν Ἀθηναίων ξυμμαχίαν πάλιν προσαγόμενός τε καὶ νομίζων μέγιστον ἂν σφᾶς ὠφελήσειν, τειχίζει μακρὰ τείχη ἐς θάλασσαν, ὅπως ἢν τῆς γῆς εἴργωνται, ἡ κατὰ θάλασσαν σφᾶς μετὰ τῶν Ἀθηναίων ἐπαγωγὴ τῶν ἐπιτηδείων ὠφελῇ. ξυνῄδεσαν δὲ τὸν τειχισμὸν καὶ τῶν ἐν Πελοποννήσῳ τινὲς πόλεων, καὶ οἱ μὲν Ἀργεῖοι πανδημεί, καὶ αὐτοὶ καὶ γυναῖκες καὶ οἰκέται, ἐτείχιζον· καὶ ἐκ τῶν Ἀθηνῶν αὐτοῖς ἦλθον τέκτονες καὶ λιθουργοί. καὶ τὸ θέρος ἐτελεύτα.

---

ut discerneret, quid Lacedaemonii *αὐτοί*, *soli*, *per se* egerint. Errorem Valckenarii, *ἀφεῖσαν* pro partic. habentis arguit Matth. Gr. p. 271.

82. *τὰς γυμνοπαιδίας*] De his vide Odofr. Muellerum t. II. libri *d. Dorer* p. 312. 322. 338. 343. 389. et praesertim Ruhnk. ad Timae. p. 73. interpp. ad Herodot. VI, 67.

ἐλθόντων πρέσβεων — ἀγγέλων] Popp. proleg. t. I. p. 198. non putat locum sanum esse. Porti *ἀγγέλων*, ut ex interpretamento ortum eiiciunt; quos sequitur Haackius. Temere, opinor; nam locus ita cum Heilmanno accipiendus est, quasi scripsisset: *ἐλθόντων πρέσβεων ἀγγελλόντων ἀπό τε τῶν ἐν τῇ πόλει καὶ τῶν ἔξω Ἀργείων*. Mox ex hoc loco affert Moeris *λιθουργούς, Θουκυδίδης· λιθοκόπους, Ἀντιφῶν*. Conf. IV, 69. Zonaras: *λιθουργός· ὁ λιθοκόπος ἢ ὁ λιθογλύπτης*.

Τοῦ δ' ἐπιγιγνομένου χειμῶνος Λακεδαιμόνιοι ὡς ᾔσθον- 83 το τειχιζόντων, ἐστράτευσαν ἐς τὸ Ἄργος αὐτοί τε καὶ οἱ ξύμμαχοι πλὴν Κορινθίων· ὑπῆρχε δέ τι αὐτοῖς καὶ ἐκ τοῦ Ἄργους αὐτόθεν πρασσόμενον. ἦγε δὲ τὴν στρατιὰν Ἆγις ὁ Ἀρχιδάμου Λακεδαιμονίων βασιλεύς. καὶ τὰ μὲν ἐκ τῆς πόλεως δοκοῦντα προϋπάρχειν οὐ προυχώρησεν ἔτι· τὰ δὲ οἰκοδομούμενα τείχη ἑλόντες καὶ καταβαλόντες καὶ Ὑσιὰς χωρίον τῆς Ἀργείας λαβόντες καὶ τοὺς ἐλευθέρους ἅπαντας οὓς ἔλαβον ἀποκτείναντες, ἀνεχώρησαν καὶ διελύθησαν κατὰ πόλεις. ἐστράτευσαν δὲ μετὰ τοῦτο καὶ Ἀργεῖοι ἐς τὴν Φλιασίαν, καὶ δῃώσαντες ἀπῆλθον, ὅτι σφῶν τοὺς φυγάδας ὑπεδέχοντο· οἱ γὰρ πολλοὶ αὐτῶν ἐνταῦθα κατῴκηντο. κατέκλησαν δὲ τοῦ αὐτοῦ χειμῶνος καὶ Μακεδόνας Ἀθηναῖοι, Περδίκκᾳ ἐπικαλοῦντες τήν τε πρὸς Ἀργείους καὶ Λακεδαιμονίους γενομένην ξυνωμοσίαν καὶ ὅτι παρασκευασαμένων αὐτῶν στρατιὰν ἄγειν ἐπὶ Χαλκιδέας τοὺς ἐπὶ Θρᾴκης καὶ Ἀμφίπολιν Νικίου τοῦ Νικηράτου στρατηγοῦντος ἔψευστο τὴν ξυμμαχίαν, καὶ ἡ στρατιὰ μάλιστα διελύθη ἐκείνου ἀπάραντος· πολέμιος οὖν ἦν. καὶ ὁ χειμὼν ἐτελεύτα οὕτω καὶ πέμπτον καὶ δέκατον ἔτος τῷ πολέμῳ ἐτελεύτα.

---

83. *τειχιζόντων*] v. Matth. Gr. p. 448.

ἐκ τοῦ Ἄργους αὐτόθεν] Krueger. ad Dionys. p. 280. verba *ἐκ τοῦ Ἄργους* cum Dukero et Valckenario ad Herodot. IV, 135. uncis includenda non putat, sed tuetur his locis: Aristoph. Acharn. 116. *ἐνθένδ' αὐτόθεν*. Xenoph. hist. gr. IV, 8, 39., ubi v. Schneider. Adde Schaefer. ad Theocrit. XXV, 170. ad Longin. p. 371. Thucyd. VIII, 55. *ἐντεῦθεν — ἐκ τῆς Κῶ*. De scriptura nominis *Ὑσιαί* v. Popp. prol. t. II. p. 212. 288. Diodorum Wesselingii t. V. p. 537. 538. *Arg.* Schol. *αὐτόθεν, ἐκ τοῦ Ἄργους*, unde patet, eum haec verba in suo libro non habuisse. Vid. Popp. prol. t. I. p. 205.

κατέκλησαν — ἐπικαλοῦντες] Vulgo: *κατέκλῃσαν δὲ τοῦ αὐτοῦ χειμῶνος καὶ Μακεδονίας Ἀθηναῖοι Περδίκκαν, ἐπικαλοῦντες*, quibus merito quotquot sunt interpretes offenderunt. Nam eorum sensus non potest alius esse nisi hic: ab Atheniensibus Perdiccam interclusum esse a Macedonia, id quod ineptum est, cum Macedonia nunquam armis potiti sint. Et tamen ita Iacobi: *In demselben Winter schlossen die Athener auch den Perdiccas von Macedonien aus.* Propius a veritate Portus abest, sic interpretans: *usu maris in Macedonia intercluserunt.* Sed is sensus in vulgata non inest. Quare iam olim ad Dionys. de C. V. p. 131. correxi *κατέκλησαν — καὶ Μακεδόνας, Περδίκκᾳ ἐπικαλοῦντες* etc., mutata simul distinctione. Quoniam vero in c. d. est *χειμῶνος Μακεδονίας* et in L. O. P. Q. K. *Περδίκκαν καὶ ἐπικαλοῦντες*, possis etiam ita tentare: *κατέκλησαν — χειμῶνος Μακεδόνας Ἀθηναῖοι καὶ Περδίκκαν, ἐπικαλοῦντες* etc. Alterum tamen praestat. Et sic in suo libro invenisse, testatur scholiastes hac explicatione: *κατέκλεισαν*] *τουτέστι τῶν εἰςαγωγίμων ἢ τῆς θαλάττης αὐτοὺς ἀπέκλεισαν.* Aliter hunc

84 Τοῦ δ' ἐπιγιγνομένου θέρους Ἀλκιβιάδης τε πλεύσας ἐς Ἄργος ναυσὶν εἴκοσιν, Ἀργείων τοὺς δοκοῦντας ἔτι ὑπόπτους εἶναι καὶ τὰ Λακεδαιμονίων φρονεῖν ἔλαβε τριακοσίους ἄνδρας, καὶ κατέθεντο αὐτοὺς Ἀθηναῖοι ἐς τὰς ἐγγὺς νήσους ὧν ἦρχον· καὶ ἐπὶ Μῆλον τὴν νῆσον Ἀθηναῖοι ἐστράτευσαν ναυσὶν ἑαυτῶν μὲν τριάκοντα, Χίαις δὲ ἕξ, Λεσβίαιν δὲ δυοῖν, καὶ ὁπλίταις ἑαυτῶν μὲν διακοσίοις καὶ χιλίοις καὶ τοξόταις τριακοσίοις καὶ ἱπποτοξόταις εἴκοσι, τῶν δὲ ξυμμάχων καὶ νησιωτῶν ὁπλίταις μάλιστα πεντακοσίοις καὶ χιλίοις. οἱ δὲ Μήλιοι Λακεδαιμονίων μέν εἰσιν ἄποικοι, τῶν δ' Ἀθηναίων οὐκ ἤθελον ὑπακούειν ὥςπερ οἱ ἄλλοι νησιῶται, ἀλλὰ τὸ μὲν πρῶτον οὐδετέρων ὄντες ἡσύχαζον, ἔπειτα ὡς αὐτοὺς ἠνάγκαζον οἱ Ἀθηναῖοι δῃοῦντες τὴν γῆν, ἐς πόλεμον φανερὸν κατέστησαν. στρατοπεδευσάμενοι οὖν ἐς τὴν γῆν αὐτῶν τῇ παρασκευῇ ταύτῃ οἱ στρατηγοὶ Κλεομήδης τε ὁ Λυκομήδους καὶ Τισίας ὁ Τισιμάχου πρὶν ἀδικεῖν τι τῆς γῆς λόγους πρῶτον ποιησομένους ἔπεμψαν πρέσβεις. οὓς οἱ Μήλιοι πρὸς μὲν τὸ πλῆθος οὐκ ἤγαγον, ἐν δὲ ταῖς ἀρχαῖς καὶ τοῖς ὀλίγοις λέγειν ἐκέλευον περὶ ὧν ἥκουσιν. οἱ δὲ τῶν Ἀθηναίων πρέσβεις
85 ἔλεγον τοιάδε. Ἐπειδὴ οὐ πρὸς τὸ πλῆθος οἱ λόγοι γίγνονται, ὅπως δὴ μὴ ξυνεχεῖ ῥήσει οἱ πολλοὶ ἐπαγωγὰ καὶ ἀνέλεγκτα ἐςάπαξ ἀκούσαντες ἡμῶν ἀπατηθῶσι, γιγνώσκομεν γὰρ ὅτι

---

locum tentavit Valckenar. ad Herodot. VI. p. 500. scribens: ἐγκατέκλεισαν Μακεδονίας Ἀθηναῖοι Περδίκκαν, ἐπικαλοῦντες etc., quo loco utitur Lobeckius ad Sophocl. Aiac. 1261., ad probandam constructionem verbi cum praepositione ἐν compositi, qua genitivum adiunctum habet, reprehensus hoc nomine a Reisigio ad Sophocl. Oed. Col. p. 247.

84. οἱ δὲ Μήλιοι — ἄποικοι] De origine Meliorum vide Cononis narrat. 36. Larcher. *essay de chronol.* p. 396. Stephan. Byzantin. sub v. Μῆλος. Herodot. VIII, 48. Xenoph. hist. gr. II, 2, 3. 9. Plutarch. de Virtut. Mulier.

85. Legati Atheniensium praemissi ad colloquium de singulis rebus sigillatim tractandis provocant Melios. Adnuentibus his illud colloquium instituitur, quo Athenienses quidem conantur demonstrare, iustum adeoque utile Meliis suum imperium esse, certe tam firmum et validum, ut Melii illud depellere non possint. Melii contra iniustam et noxiam esse dominationem Atheniensium contendunt, sibique gloriosum fore, quam maxime reniti, ne sponte iugum subiisse videantur.

ἐπειδὴ οὐ πρός] Dionys. p. 906. non solum multa vitia orationis in hoc dialogo reprehendit, sed etiam satis aperte significat, totum hoc colloquium a Thucydide confictum esse; quod neque ipse conventui interfuerit, neque ea, quae ab Atheniensibus aut Meliis dicerentur, audiverit: nam postea, quae ad Amphipolin gesta erant, eum patria eiectum omne reliquum tempus huius belli in Thracia egisse, idque ipsum testari libro superiore. Duker.

τοῦτο φρονεῖ ὑμῶν ἡ ἐς τοὺς ὀλίγους ἀγωγή, ὑμεῖς οἱ καθήμενοι ἔτι ἀσφαλέστερον ποιήσατε. καθ᾽ ἕκαστον γὰρ καὶ μηδ᾽ ὑμεῖς ἑνὶ λόγῳ, ἀλλὰ πρὸς τὸ μὴ δοκοῦν ἐπιτηδείως λέγεσθαι εὐθὺς ὑπολαμβάνοντες κρίνετε. καὶ πρῶτον εἰ ἀρέσκει ὡς λέγομεν εἴπατε. οἱ δὲ τῶν Μηλίων ξύνεδροι ἀπεκρίναντο· Ἡ 86 μὲν ἐπιείκεια τοῦ διδάσκειν καθ᾽ ἡσυχίαν ἀλλήλους οὐ ψέγεται, τὰ δὲ τοῦ πολέμου παρόντα ἤδη καὶ οὐ μέλλοντα διαφέροντα αὐτοῦ φαίνεται. ὁρῶμεν γὰρ αὐτούς τε κριτὰς ἥκοντας ὑμᾶς τῶν λεχθησομένων, καὶ τὴν τελευτὴν ἐξ αὐτοῦ κατὰ τὸ εἰκὸς περιγενομένοις μὲν τῷ δικαίῳ, καὶ δι᾽ αὐτὸ μὴ ἐνδοῦσι, πόλεμον ἡμῖν φέρουσαν, πεισθεῖσι δὲ δουλείαν.

ΑΘ. Εἰ μὲν τοίνυν ὑπονοίας τῶν μελλόντων λογιούμενοι 87 ἢ ἄλλο τι ξυνήκετε ἢ ἐκ τῶν παρόντων καὶ ὧν ὁρᾶτε περὶ σωτηρίας βουλεύσοντες τῇ πόλει, παυοίμεθ᾽ ἄν· εἰ δ᾽ ἐπὶ τοῦτο, λέγοιμεν ἄν.

ΜΗΛ. Εἰκὸς μὲν καὶ ξυγγνώμη ἐν τῷ τοιῷδε καθεστῶ- 88

τοῦτο φρονεῖ] *hoc sibi vult.* V. Valckenar. ad Herodot. IV, 131. Krueger. ad Dionys. p. 172. Mox ὑμῶν — ἀγωγή est *a vobis ad paucos facta inductio.*

ἑνὶ λόγῳ] ἐν ὀλίγῳ A. B. F. H. I. K. L. M. O. S. d. e. f. g. h. k. cum Dionysio. „Merito hanc plerorumque librorum lectionem reiicit Hemsterh. ad Lucian. t. I. p. 244. Supra scriptor dixerat eodem sensu ξυνεχεῖ ῥήσει. Ista confusio satis frequens est. Vid. Platon. Phaedon. p. 97. B. Pierson. Verisim. p. 181. Schaefer. ad Dionys. de C. V. p. 44. 119.“ Krueger. Mox κρίνετε explicat: *diiudicate, discernite.*

86. ἡ μὲν ἐπιείκεια] Dionys. p. 908. ita ait orationem procedere debuisse: ἡ μὲν ἐπιείκεια τοῦ διδάσκειν καθ᾽ ἡσυχίαν ἀλλήλους οὐ ψέγεται· τὰ δὲ τοῦ πολέμου παρόντα ἤδη καὶ οὐ μέλλοντα διαφέροντα αὐτῆς φαίνεται. Kruegerus: οὐ ψέγεται verte: *non vituperanda est.* Imitatur Dionys. A. R. VII, 28. p. 1375, 6. ἡ ἰσομοιρία τῆς τύχης, ἧς μετέχομεν ὑμῖν τοῖς δημοτικοῖς οἱ πατρίκιοι, κλήρῳ ποιησάμενοι τὴν ἔξοδον, οὐ ψέγεται. — Αὐτοῦ φαίνεται et mox ἐξ αὐτοῦ refertur ad διδάσκειν.

87. εἰ μὲν τοίνυν — λέγοιμεν ἄν.] Scholiastes: εἰ μὲν ὑπονοήσαντες περὶ τῶν μελλόντων ἔσεσθαι συνεληλύθατε, ἢ ἄλλο τι σκεψόμενοι, καὶ μὴ περὶ σωτηρίας τῆς δυνάμεως ἐκ τῶν παρόντων, ἡσυχίαν ἄγοιμεν ἄν. εἰ δὲ περὶ τοῦ δύνασθαι σωθῆναι συνεληλύθατε, λέγοιμεν ἄν. Ubi lege ὑπονοήσοντες. Nec ad ξυνήκετε ἢ cogitando supplendum μᾶλλον, *potius quam;* ad ἄλλο τι imo supple ποιήσοντες. Vide Matth. Gr. p. 903. Fischer. ad Plat. Phaedon. ap. Heindorf. p. 89., quos Krueger laudavit.

88. εἰκὸς μὲν — γιγνέσθω] Dionys. p. 909. Verbo καθεστῶτας, Kruegerus ait, exspectet aliquis vel articulum vel pronomen ἡμᾶς additum. Sed comparat Thucyd. I, 78. ἢ θεοὺς τοὺς ὁρκίους μάρτυρας ποιούμενοι πειρασόμεθα ἀμύνεσθαι πολέμου ἄρχοντας. c. 118. ἐπηρώτων τὸν θεὸν εἰ πολεμοῦσιν ἄμεινον ἔσται. c. 139. προὔλεγον, τὸ περὶ Μεγαρέων ψήφισμα καθελοῦσι μὴ ἂν γενέσθαι πόλεμον. II, 87.

τας ἐπὶ πολλὰ καὶ λέγοντας καὶ δοκοῦντας τρέπεσθαι· ἡ μέντοι ξύνοδος καὶ περὶ σωτηρίας ἥδε πάρεστι, καὶ ὁ λόγος ᾧ προκαλεῖσθε τρόπῳ, εἰ δοκεῖ, γιγνέσθω.

89 *ΑΘ.* Ἡμεῖς τοίνυν οὔτε αὐτοὶ μετ' ὀνομάτων καλῶν ὡς ἢ δικαίως τὸν Μῆδον καταλύσαντες ἄρχομεν ἢ ἀδικούμενοι νῦν ἐπεξερχόμεθα, λόγων μῆκος ἄπιστον παρέξομεν, οὔθ' ὑμᾶς ἀξιοῦμεν ἢ ὅτι Λακεδαιμονίων ἄποικοι ὄντες οὐ ξυνεστρατεύσατε ἢ ὡς ἡμᾶς οὐδὲν ἠδικήκατε λέγοντας οἴεσθαι πείσειν, τὰ δυνατὰ δ' ἐξ ὧν ἑκάτεροι ἀληθῶς φρονοῦμεν διαπράσσεσθαι, ἐπισταμένους πρὸς εἰδότας ὅτι δίκαια μὲν ἐν τῷ ἀνθρωπείῳ λόγῳ ἀπὸ τῆς ἴσης ἀνάγκης κρίνεται, δυνατὰ δὲ οἱ προὔχοντες πράσσουσι καὶ οἱ ἀσθενεῖς ξυγχωροῦσιν.

90 *ΜΗΛ.* Ἡμεῖς δὴ νομίζομέν γε χρήσιμον, ἀνάγκη γάρ, ἐπειδὴ ὑμεῖς οὕτω παρὰ τὸ δίκαιον τὸ ξυμφέρον λέγειν ὑπέθεσθε, μὴ καταλύειν ὑμᾶς τὸ κοινὸν ἀγαθόν, ἀλλὰ τῷ αἰεὶ ἐν κινδύνῳ γιγνομένῳ εἶναι τὰ εἰκότα καὶ δίκαια, καί τι καὶ ἐντὸς τοῦ ἀκριβοῦς πείσοντά τινα ὠφεληθῆναι. καὶ πρὸς ὑμῶν οὐχ ἧσσον τοῦτο, ὅσῳ καὶ ἐπὶ μεγίστῃ τιμωρίᾳ σφαλέντες ἂν τοῖς ἄλλοις παράδειγμα γένοισθε.

καὶ πού τι καὶ ἡ ἀπειρία πρῶτον ναυμαχοῦντας ἔσφηλεν. c. 90. *εἶδον ἐπὶ κέρως παραπλέοντας.* Nostro tamen loco arbitratur *ἀνθρώπους* melius cogitando addi, ut sententia universalis sit, coll. Platon. Phaedon. 63. E. *φησὶ γὰρ θερμαίνεσθαι μᾶλλον διαλεγομένους* et Ast. ad Plat. Polit. p. 430.

δοκοῦντας] Minus invidiosa voce sententiam exprimunt eandem, quam Athenienses verbo *ὑπονοεῖν*. — Krueger.

89. *μετ' ὀνομάτων καλῶν*] *speciosis nominibus:* Eadem, Krueger. ait, quae hic, auctor Athenienses dicentes facit VI, 83. *οὐ καλλιεπούμεθα, ὡς — τὸν βάρβαρον μόνοι καθελόντες εἰκότως ἄρχομεν.* Noluit repetere, quae iam alibi 1, 73. sqq. exposuerat. Ipsos enim Athenienses hoc argumentum non uberius pertractasse, vix crediderim, quippe qui semper istas res iactarent, tum etiam cum Sulla urbem oppugnante funus eius instaret. Vid. Plutarch. V. Sull. c. 13. — Adde Valcken. ad Herodot. IX, 27. p. 247. *Schw.*

ἐπισταμένους — ξυγχωροῦσι] Stobaeus p. 303., ubi *ἀνθρωπίνῳ.* Schol. *ὁ ἀνθρώπινος λογισμὸς τότε τὸ δίκαιον ἐξετάζει, ὅταν ἴσην ἰσχὺν ἔχωσιν οἱ κρινόμενοι. ὅταν δὲ οἱ ἕτεροι προέχωσιν ἰσχύι, προστάττουσι πᾶν τὸ δυνατόν, καὶ οἱ ἥττονες οὐκ ἀντιλέγουσιν.* Dionys. p. 909. ita explicat: *ὑμεῖς μὲν ἀληθῶς φρονοῦντες, ὅτι ἀδικεῖσθε, τὴν ἀνάγκην φέρετε καὶ εἴκετε· ἡμεῖς δὲ οὐκ ἀγνοοῦντες, ὅτι ἀδικοῦμεν ὑμᾶς, τῆς ἀσθενείας ὑμῶν περιεσόμεθα τῇ βίᾳ. ταῦτα γὰρ ἑκατέροις δυνατά.* Sensus est: *Nach der Gerechtigkeit fragt man unter den Menschen, wo von beiden Seiten gleiche Zwangsmittel vorhanden sind; Vormächtige aber handeln, wie es in ihrer Macht steht, und die Schwächern — geben nach.*

90. *ἡμεῖς δή — γένοισθε*] Dionys. p. 911. *ὀλίγα δὲ πρὸς ταῦτα τῶν Μηλίων ἀποκρινομένων, ὅτι καλῶς ἂν ἔχοι τοῖς Ἀθηναίοις προ-*

ΑΘ. Ἡμεῖς δὲ τῆς ἡμετέρας ἀρχῆς, ἢν καὶ παυθῇ, οὐκ 91 ἀθυμοῦμεν τὴν τελευτήν· οὐ γὰρ οἱ ἄρχοντες ἄλλων, ὥςπερ καὶ Λακεδαιμόνιοι, οὗτοι δεινοὶ τοῖς νικηθεῖσιν. ἔστι δὲ οὐ πρὸς Λακεδαιμονίους ἡμῖν ὁ ἀγών, ἀλλ' ἢν οἱ ὑπήκοοί που τῶν ἀρξάντων αὐτοὶ ἐπιθέμενοι κρατήσωσι. καὶ περὶ μὲν τούτου ἡμῖν ἀφείσθω κινδυνεύεσθαι· ὡς δὲ ἐπ' ὠφελείᾳ τε πά-

---

νοεῖν τοῦ δικαίου, μὴ καὶ αὐτοί ποτε σφαλέντες ὑπ' ἄλλων ἐν ἐξουσίᾳ γένωνται καὶ τὰ αὐτὰ πάσχωσιν ὑπὸ τῶν ἰσχυροτέρων, ἀποκρινόμενον ποιεῖ τὸν Ἀθηναῖον etc. Scholiastes: *ἐπειδὴ ὑμεῖς, ὦ Ἀθηναῖοι, τοῦ συμφέροντος μᾶλλον ἀξιοῦτε στοχάζεσθαι, νομίζομεν ἡμῖν προςήκειν μὴ καταλύειν τὸ κοινὸν ἀγαθόν, τουτέστι τὸ πράως τοῖς ἀσθενεστέροις χρῆσθαι. δεῖ γὰρ τοῖς κινδυνεύουσι τὰ προςήκοντα καὶ τὰ δίκαια νέμεσθαι, καὶ μᾶλλον τῆς φιλανθρωπίας ἤπερ τοῦ πρὸς ἀκρίβειαν δικαίου τυγχάνειν τοὺς ἥττονας. ὃ δὴ καὶ ὑπὲρ ὑμῶν ἐστίν, ὦ Ἀθηναῖοι. εἰ γὰρ δὴ μὴ πράως χρήσεσθε ἡμῖν, αὐτοὶ σφαλέντες ποτὲ παράδειγμα πάντως τοῖς ἄλλοις γενήσεσθε. μεγάλως γὰρ ὑμᾶς οἱ νικήσαντες τιμωρήσονται καὶ αὐτοί, τοὺς περὶ ἡμᾶς χαλεποὺς γενομένους.* Quae iam paulo accuratius libet pertractare. Scriptura Codicis Augustani et Cassellani *μὴ καταλύειν ὑμᾶς* recte a Dukero et Bekkero praelata est. Et sic etiam Schol. Cassell. *νομίζομεν ὑμῖν προςήκειν*, non *ἡμῖν*. In verbis *εἶναι τὰ εἰκότα* minus recte Dukerus existimat, *εἶναι* esse *obtingere, obvenire*. Nam *ὁ ἀεὶ ἐν κινδύνῳ γιγνόμενος* non est: *qui in periculo versatur*, quod de se Melios praedicare, scholiastes iudicat, sed omnes mortales scriptor dicit semper periclitari, ne res eorum pro rerum terrestrium mobilitate subitas vicissitudines subeant. Hoc ergo haec verba sibi volunt: *mortalibus, qui semper in periculo subitae rerum suarum vicissitudinis versantur, utile esse aequa pro iustis esse* sive *haberi*, i. e. eos ius in aequitate ponere. At sequentia ita converto: *et arbitramur expedire, si quis vel citra quam ius fasque est aliquid perpeti alteri persuadeat*, i. e. *wir glauben, es könne dem wohl zu Statten kommen, der einen andern selbst weniger, als er genau genommen verlangen könnte, sich gefallen zu lassen geneigt macht.* Quod *πείσοντα* dicit, non vi sed clementia et iusti persuasione a potentioribus agendum esse, si sibi in posterum et ipsi cavere velint, significat. Ita interpretatus sum, secutus scripturam codicum A. B. F. H. I. K. L. M. N. O. P. S. c. d. e. g. h. i. k., qui habent *ἐντός* pro vulgata *ἐκτός*, quemadmodum Valla et omnes ante H. Stephanum editi, qui primus intulit *ἐκτός*. Deinceps sequentia ita explica: *καὶ πρὸς ὑμῶν οὐχ ἧσσον τοῦτο, ὅσῳ καὶ ἐπὶ μεγίστῃ τιμωρίᾳ τοῖς ἄλλοις* (i. e. *zur grössten Genugthuung für andre*) *παράδειγμα ἂν γένοισθε, εἰ σφαλείητε*, i. e. *si quando vinceremini*, quae est perpetua apud hunc scriptorem verbi significatio. *Ἐντὸς τοῦ ἀκριβοῦς* bene convertunt *citra ius summum et strictum*. Atheniensium orationem barbaris regibus convenire fortassis ait Dionys., sed ipse Romanos suos Volscis agros et oppida sibi erepta repetentibus respondentes facit A. R. VIII, 10. p. 1524. *κρατίστας ἡγούμεθα κτήσεις, ἃς ἂν πολέμῳ κρατήσαντες λάβωμεν, οὔτε πρῶτοι καταστησάμενοι νόμον τόνδε, οὔτ' αὐτὸν ἀνθρώπων ἡγούμενοι μᾶλλον εἶναι ἢ οὐχὶ θεῶν· ἅπαντας δὲ καὶ Ἕλληνας καὶ βαρβάρους εἰδότες αὐτῷ χρωμένους οὐκ ἂν ἐνδοίημεν ὑμῖν μαλακὸν οὐδέν.*

91. *ἡμεῖς δὲ – κινδυνεύεσθαι*] Dionys. p. 912. Sensum bene

ρεσμεν τῆς ἡμετέρας ἀρχῆς καὶ ἐπὶ σωτηρίᾳ νῦν τοὺς λόγους ἐροῦμεν τῆς ὑμετέρας πόλεως, ταῦτα δηλώσομεν, βουλόμενοι ἀπόνως μὲν ὑμῶν ἄρξαι, χρησίμως δ' ὑμᾶς ἀμφοτέροις σωθῆναι.

92 *ΜΗΛ.* Καὶ πῶς χρήσιμον ἂν ξυμβαίη ἡμῖν δουλεῦσαι, ὥςπερ καὶ ὑμῖν ἄρξαι;

93 *ΑΘ.* Ὅτι ὑμῖν μὲν πρὸ τοῦ τὰ δεινότατα παθεῖν ὑπακοῦσαι ἂν γένοιτο, ἡμεῖς δὲ μὴ διαφθείραντες ὑμᾶς κερδαίνοιμεν ἄν.

94 *ΜΗΛ.* Ὥςτε δὲ ἡσυχίαν ἄγοντας ἡμᾶς φίλους μὲν εἶναι ἀντὶ πολεμίων, ξυμμάχους δὲ μεδετέρων, οὐκ ἂν δέξοισθε;

95 *ΑΘ.* Οὐ γὰρ τοσοῦτον ἡμᾶς βλάπτει ἡ ἔχθρα ὑμῶν ὅσον ἡ φιλία μὲν ἀσθενείας τὸ δὲ μῖσος δυνάμεως παράδειγμα τοῖς ἀρχομένοις δηλούμενον.

96 *ΜΗΛ.* Σκοποῦσι δ' ὑμῶν οὕτως οἱ ὑπήκοοι τὸ εἰκός, ὥςτε τούς τε μὴ προςήκοντας, καὶ ὅσοι ἄποικοι ὄντες οἱ πολλοὶ καὶ ἀποστάντες τινὲς κεχείρωνται, ἐς τὸ αὐτὸ τιθέασιν;

97 *ΑΘ.* Δικαιώματι γὰρ οὐδετέρους ἐλλείπειν ἡγοῦνται, κα-

---

aperuit Scholiastes: *ἂν καὶ καταλυθῇ ἡμῶν τὰ τῆς ἡγεμονίας, οὐκ ἀθυμοῦμεν περὶ τῆς καταστροφῆς· Λακεδαιμόνιοι γὰρ, καὶ πάντες οἱ ἄρχειν εἰωθότες ἑτέρων οὐ χαλεπῶς τοῖς νικηθεῖσι προςφέρονται.* (Dionysius: *τοῦτο δὲ ὅμοιόν ἐστι τὸ λέγειν, ὅτι παρὰ τοῖς τυράννοις οὐ μισοῦνται τύραννοι.*) *ὥςτε οὐ Λακεδαιμονίους δέδιμεν, ἀλλὰ τοὺς ὑπηκόους· οὗτοι γὰρ ἅτε οὐκ εἰωθότες ἑτέρων ἄρχειν, ἐπειδὰν κρατήσωσι τῶν ἀρχόντων, ὠμότατα αὐτοῖς χρῶνται. Ἀλλὰ περὶ μὲν τούτου ἐν ἀδήλῳ κείσθω ὅπως ποτὲ ἕξει.* — De forma verbi *παυθῇ* v. Buttmann. Gr. max. II, 1. p. 206. not. De repetitione subiecti, quae est in *οὗτοι*, Kruegerus: „Demosth. pr. Coron. p. 319, 15. *ὁ οὕτως ἔχων τὴν ψυχήν, οὗτος ἐπ' εὐνοίᾳ πάντ' ἐρεῖ·* Xenoph. Cyrop. IV, 2, 39. *εἰ τῶν νῦν διωκόντων καὶ κατακαινόντων τοὺς ἡμετέρους πολεμίους — τούτων — δόξομεν ἀμελεῖν — ὅπως μὴ αἰσχροὶ — φανούμεθα.* Confer Morum ad Isocr. Panegyr. c. 2. E."

95. *οὐ γὰρ — δηλούμενον*] Dionys. p. 912., qui habet etiam caput proxime praecedens, et ista ita exponit: *ὅτι φιλοῦντες μὲν ἡμᾶς ἀσθενεῖς φαίνεσθαι πρὸς τοὺς ἄλλους ποιήσετε, μισοῦντας δὲ ἰσχυροίς. οὐ γὰρ ζητοῦμεν εὐνοίᾳ τῶν ὑπηκόων ἄρχειν, ἀλλὰ φόβῳ.* Structura haec est: *ὅσον ἡ φιλία βλάπτει, ἡ μὲν ἡμῶν ἀσθενείας παράδειγμα, τὸ δὲ μῖσος δυνάμεώς ἐστι, δηλούμενον τοῖς ἀρχομένοις.* Quare probanda est Kruegeri coniectura *ὅσον ἡ φιλία, ἡ μὲν* etc. Possis etiam sic: *ὅσον ἡ φιλία, ἡ φιλία μὲν — δηλούμενον*, et nominativos istos pro absolutis accipere, quales sunt *δόξαν, λεγόμενον* etc., *da euere Freundschaft den Unterthanen als ein Beispiel unserer Schwäche, euer Hass ihnen als ein Beispiel unserer Gewalt erscheint.* Facilius tamen est corrigere *ἡ μὲν*, quam repetere *ἡ φιλία.*

96. Verba *οἱ πολλοί* et *τινές* redde per *grossentheils* et *mehrentheils.*

97. *δικαιώματι — παράσχοιτε*] Scholiastes: *οἱ ὑπήκοοι ἡμῶν δικαιολογίας μὲν οὔτε τοὺς ἡμετέρους ἀποίκους ἀποστάντας οὔτε τοὺς μὴ*

τὰ δύναμιν δὲ τοὺς μὲν περιγίγνεσθαι, ἡμᾶς δὲ φόβῳ οὐκ ἐπιέναι· ὥςτε ἔξω καὶ τοῦ πλεόνων ἄρξαι καὶ τὸ ἀσφαλὲς ἡμῖν διὰ τὸ καταστραφῆναι ἂν παράσχοιτε, ἄλλως τε καὶ νησιῶται ναυκρατόρων, καὶ ἀσθενέστεροι ἑτέρων ὄντες, εἰ μὴ περιγένοισθε.

ΜΗΛ. Ἐν δ' ἐκείνῳ οὐ νομίζετε ἀσφάλειαν; δεῖ γὰρ αὖ καὶ ἐνταῦθα, ὥςπερ ὑμεῖς τῶν δικαίων λόγων ἡμᾶς ἐκβιβάσαντες τῷ ὑμετέρῳ ξυμφόρῳ ὑπακούειν πείθετε, καὶ ἡμᾶς τὸ ἡμῖν χρήσιμον διδάσκοντες, εἰ τυγχάνει καὶ ὑμῖν τὸ αὐτὸ ξυμβαῖνον, πειρᾶσθαι πείθειν. ὅσοι γὰρ νῦν μηδετέροις ξυμμαχοῦσι, πῶς οὐ πολεμώσεσθε αὐτούς, ὅταν ἐς τάδε βλέψαντες ἡγήσωνταί ποτε ὑμᾶς καὶ ἐπὶ σφᾶς ἥξειν; κἀν τούτῳ τί ἄλλο ἢ τοὺς μὲν ὑπάρχοντας πολεμίους μεγαλύνετε, τοὺς δὲ μηδὲ μελλήσοντας γενέσθαι ἄκοντας ἐπάγεσθε; 98

ΑΘ. Οὐ γὰρ νομίζομεν ἡμῖν τούτους δεινοτέρους, ὅσοι ἠπειρῶταί που ὄντες τῷ ἐλευθέρῳ πολλὴν τὴν διαμέλλησιν τῆς πρὸς ἡμᾶς φυλακῆς ποιήσονται, ἀλλὰ τοὺς νησιώτας τέ που ἀνάρκτους ὥςπερ ὑμᾶς καὶ τοὺς ἤδη τῆς ἀρχῆς τῷ ἀναγκαίῳ παροξυνομένους. οὗτοι γὰρ πλεῖστ' ἂν τῷ ἀλογίστῳ ἐπιτρέψαντες σφᾶς τε αὐτοὺς καὶ ἡμᾶς ἐς πρoῦπτον κίνδυνον καταστήσειαν. 99

ΜΗΛ. Ἦπου ἄρα, εἰ τοσαύτην γε ὑμεῖς τε μὴ παυθῆναι ἀρχῆς καὶ οἱ δουλεύοντες ἤδη ἀπαλλαγῆναι τὴν παρακινδύ- 100

προςήκοντας ἀπορεῖν ἡγοῦνται· τοὺς δὲ μὴ καταστραφέντας ὑπὸ ἡμῶν οὐχὶ διὰ τὸ δίκαιον, ἀλλὰ δι' ἰσχὺν μένειν ἐλευθέρους, καὶ ἡμᾶς αὐτοὺς μὴ ἐπιέναι οὐ διὰ δικαιοσύνην, ἀλλὰ φοβουμένοις· ὥςτε εἰ καταστραφείητε οὐ μόνον ἡμῖν περιέσται τὸ πλειόνων ἄρχειν, ἀλλὰ καὶ ἀσφάλεια προςέσται, ὡς ἂν μὴ καταφρονουμένοις ὑπὸ τῶν συμμάχων. Recte; *περιγίγνεσθαι* est: *frey bleiben*, quo sensu iam supra alicubi aderat.

ἄλλως τε — περιγένοισθε] Ordo verborum hic est: *ἄλλως τε καὶ εἰ μὴ περιγένοισθε ναυκρατόρων, νησιῶται καὶ ἀσθενέστεροι ἑτέρων ὄντες*, i. e. *maxime cum vos insulam colentes infirmioresque aliis, nobis maris dominis superiores non fueritis.*

98. *ἐν δ' ἐκείνῳ*] sc. *ἐν τῷ μὴ πειρᾶσθαι τοὺς μὴ προςήκοντας καταστρέφεσθαι.*

99. *οἱ γὰρ — παροξυνομένους*] Scholiastes: *οὐ γὰρ νομίζομεν τοὺς ἐλευθέρους τῶν ἠπειρωτῶν ἡμῖν ἔσεσθαι πολεμίους. μὴ δεδιότες γὰρ ἡμᾶς, ὡς ἂν κατὰ γῆν οὐ μέλλοντας αὐτοῖς ἐπιστρατεύειν, πολλὴν μέλλησιν τοῦ φυλάττεσθαί τε ἡμᾶς καὶ πολεμεῖν ποιήσονται. τοὺς δὲ ἐν ταῖς νήσοις ἐλευθέρους, ὥςπερ ὑμᾶς, καὶ τοὺς ὑπακούοντας μὲν ἤδη, διὰ δὲ τὸ ἐξ ἀνάγκης καὶ μὴ ἑκοντὶ ὑπακούειν παροξυνομένους καὶ ταραττομένους, τούτους ἡγούμεθα, εἰ περιΐδοιμεν ὑμᾶς ἐλευθέρους, ἐπαρθέντας ἀλογίστως καὶ ἀντιστάντας ἡμῖν, αὐτούς τε καὶ ἡμᾶς αὐτοὺς εἰς κίνδυνον καταστήσειν.* In his *τῷ ἐλευθέρῳ* dativus est commodi, iungendus cum *φυλακῆς*; et recte Scholiastes. *ἐπὶ τῇ ἐλευθερίᾳ αὐτῶν.*

100. *ἦπου ἄρα*] *ἦ τἄρα* scribit Elmsleius ad Eurip. Heracl. 651. Quod nusquam me legere memini apud hunc scriptorem,

νεύσιν ποιοῦνται, ἡμῖν γε τοῖς ἔτι ἐλευθέροις πολλὴ κακότη
καὶ δειλία μὴ πᾶν πρὸ τοῦ δουλεῦσαι ἐπεξελθεῖν.

101 *ΑΘ.* Οὐκ ἤν γε σωφρόνως βουλεύησθε· οὐ γὰρ περὶ ἀν-
δραγαθίας ὁ ἀγὼν ἀπὸ τοῦ ἴσου ὑμῖν μὴ αἰσχύνην ὀφλ
περὶ δὲ σωτηρίας μᾶλλον ἡ βουλὴ πρὸς τοὺς κρείσσονας
λῷ μὴ ἀνθίστασθαι.

102 *ΜΗΛ.* Ἀλλ᾽ ἐπιστάμεθα τὰ τῶν πολέμων ἔστιν ὅτε
νοτέρας τὰς τύχας λαμβάνοντα ἢ κατὰ τὸ διαφέρον ἑκατέ
πλῆθος. καὶ ὑμῖν τὸ μὲν εἶξαι εὐθὺς ἀνέλπιστον, μετὰ
τοῦ δρωμένου ἔτι καὶ στῆναι ἐλπὶς ὀρθῶς.

103 *ΑΘ.* Ἐλπὶς δὲ κινδύνῳ παραμύθιον οὖσα τοὺς μὲν ἀπ
περιουσίας χρωμένους αὐτῇ, κἂν βλάψῃ, οὐ καθεῖλε· τοῖς δ
ἐς ἅπαν τὸ ὑπάρχον ἀναῤῥιπτοῦσι, δάπανος γὰρ φύσει,

---

ideoque alienum ab hoc loco puto, cum praesertim nulla pro
mutandi necessitas sit.

102. *ἀλλ᾽ ἐπιστάμεθα — πλῆθος*] Stobaeus p. 364., ubi et *καινοτέρας*. Vulgo legitur: *τὰ τῶν πολεμίων*, quod emendavit Bekkerus ex Q. Postrema ita affert Thom. M. p. 167. *ἔτι καὶ στῆναι ἐλπὶς ὀρθῶς*. Totum locum ita per periphrasin reddit Dionys. p. 913. *ὅτι κοινὰς τὰς τύχας φέρουσιν οἱ πολέμιοι καὶ τὸ μὲν εἶξαι εὐθὺς ἀνέλπιστον, μετὰ δὲ τοῦ δρωμένου ἔτι καὶ στῆναι ἐλπὶς ὀρθῶς.* Unde patet, et ipsum legisse *πολεμίων*, quemadmodum Valla legit al-rum et fortassis etiam Scholiastes. *Κοιναὶ τύχαι* solent tribui bel Vide ad III, 30., ubi Schol. explicat *τὸ καινὸν* per *τὸ παρ᾽ ἐλπ καὶ παρὰ δόξαν*. Idem est sensus vocum: *κοιναὶ τύχαι*, nam pro-prie sunt *casus, qui utrisque possunt accidere*, adeoque *incerti, ancipites, inexspectati*, si accidunt potentioribus quae accide posse non putares. Vide locos allatos a Kruegero ad Dionys. p. 178. Sensus igitur est: *incertiores, magisque ancipites saepe es casus bellorum, quam pro multitudinis utrimque ratione.* Alteram scripturam *καινοτέρας*, quae est etiam in P. Q. melius sententia convenire putavit Dukerus. Gessnerus apud Stobaeum ita lati expressit: *in bellis interdum eventus inopinatos accidere, et long alios quam pro multitudinis utrimque ratione.*

103. *ἐλπὶς — λυμαίνεται*] Scholiastes: *τοὺς ἐν κινδύνῳ καθεστῶτας αὐτὸ μόνον παρηγοροῦσιν· ἀλλὰ τοὺς μὲν ἐν δυνάμει τυγχάνοντας κἂν σφαλῇ ποτὲ ἡ ἐλπὶς, οὐ κατέλυσε παντελῶς, διὰ τὸ ὑπολείπεσθαι δύναμιν αὐτοῖς· οἱ δὲ περὶ πάντων ὧν ἔχουσιν ἀγωνιζόμενοι ἐπ᾽ ἀδή ἐλπίδι, ἐπειδὰν ἡ ἐλπὶς σφαλῇ, ἅμα τε ἔγνωσαν ὅτι ἐσφάλησαν, καὶ οὐ-δὲν αὐτοῖς ὑπολείπεται, ἐν ᾧ γνωρίσαντες τὸ ἀβέβαιον τῆς ἐλπίδος ἐκ φυλάξονται.* Et *δάπανος — ἡ ἐλπίς — δύναται τοιοῦτόν τι, ὅτι ἐλπίζοντές τινος τεύξεσθαι πολλὰ προςδαπανῶσι καὶ προςαναλίσκουσι. τὸ δὲ ἐπὶ ῥοπῆς, καθὰ καὶ τὸ προτεθὲν Ὁμηρικὸν δηλονότι· ἐπὶ ξυροῦ ἵσταται ἀκμῆς* Il. X, 173. *τουτέστι μιᾷ μάχῃ μόγις ἐξαρκεῖν δυνάμενα.* Adscripsit Dionysius p. 913.

παραμύθιον] Proclus in Hesiodum p. 35. *παραμυθίαν* legit et *κινδύνου*.

ἀναῤῥιπτοῦσι] Dionysius *ἀναῤῥίπτουσι*. V. Herm. ad Sophocl. Aiac. 235. „Subaudi *ἐλπίδα*. Simile ductum ab illo genere ludi puerilis, quo pueri silicem testamve sursum iaciunt, quo videant,

τὲ γιγνώσκεται σφαλέντων, καὶ ἐν ὅτῳ ἔτι φυλάξεταί τις αὐτὴν γνωρισθεῖσαν, οὐκ ἐλλείπει. ὃ ὑμεῖς ἀσθενεῖς τε καὶ ἐπὶ ῥοπῆς μιᾶς ὄντες μὴ βούλεσθε παθεῖν, μηδὲ ὁμοιωθῆναι τοῖς πολλοῖς, οἷς παρὸν ἀνθρωπείως ἔτι σώζεσθαι, ἐπειδὰν πιεζομένους αὐτοὺς ἐπιλείπωσιν αἱ φανεραὶ ἐλπίδες, ἐπὶ τὰς ἀφανεῖς καθίστανται, μαντικήν τε καὶ χρησμοὺς καὶ ὅσα τοιαῦτα μετ' ἐλπίδων λυμαίνεται.

ΜΗΛ. Χαλεπὸν μὲν καὶ ἡμεῖς εὖ ἴστε νομίζομεν πρὸς δύναμίν τε τὴν ὑμετέραν καὶ τὴν τύχην, εἰ μὴ ἀπὸ τοῦ ἴσου ἔσται, ἀγωνίζεσθαι· ὅμως δὲ πιστεύομεν τῇ μὲν τύχῃ ἐκ τοῦ θείου μὴ ἐλασσώσεσθαι, ὅτι ὅσιοι πρὸς οὐ δικαίους ἱστάμεθα, τῆς δὲ δυνάμεως τῷ ἐλλείποντι τὴν Λακεδαιμονίων ἡμῖν ξυμμαχίαν προςέσεσθαι, ἀνάγκην ἔχουσαν καὶ εἰ μή του ἄλλου τῆς γε ξυγγενείας ἕνεκα καὶ αἰσχύνῃ βοηθεῖν. καὶ οὐ παντάπασιν οὕτως ἀλόγως θρασυνόμεθα. 104

ΑΘ. Τῆς μὲν τοίνυν πρὸς τὸ θεῖον εὐμενείας οὐδ' ἡμεῖς οἰόμεθα λελείψεσθαι. οὐδὲν γὰρ ἔξω τῆς ἀνθρωπείας τῶν μὲν 105

---

utrum latus silicis testaeve delapsae sit superius futurum, utrum terrae incubiturum. Τὴν ἐλπίδα ἀναῤῥίπτειν εἰς ἅπαν τὸ ὑπάρχον est itaque *spem periclitari*, experimentum facere, [num spes tibi sit in exitum itura, an te falsura, sic ut tuas fortunas universas aleae committas, ductus illa spe." Reisk. — Equidem malim supplere κίνδυνον, nam ea est solennis formula, altera non item. V. Valcken. ad Herodot. VII, 50. In aoristo καθεῖλε est vis consuetudinis. Vid. Matth. Gr. p. 703. Herm. ad Viger. p. 746.

δάπανος — φύσει] Thom. M. p. 199., explicans adiectivo δαπανηρός.

καὶ ἐν ὅτῳ — οὐκ ἐλλείπει] Perperam Krüger. p. 179. hunc sensum esse dicit: *spes copiam non relinquit* iis, qui ea abutuntur, *qua quis, cum illam semel cognoverit vanam esse, postmodum sibi ab ea caveat.* Nam ἐλλείπειν non est *relinquere*, sed *deficere.* Hoc igitur dicit: *Illis vero, qui de summa suarum fortunarum aleam iaciunt — ubi cognoscitur, spem se fefellisse et qualis sit, atque ubi se aliquis continens ab ipsa cognita sibi caveat, tamen non deficit*, sed homines a spe in rebus certis, velut militibus, armis, locis munitis, alieno auxilio et omni genere copiarum posita progrediuntur ad spem in rebus divinis collocatam. Vid. Act. philol. Monac. t. II. p. 218.

μὴ βούλεσθε] A. B. F. K. g. vulgo βούλησθε. Vid. Matth. Gr. §. 511. 3. 516. 2. Gregor. Corinth. p. 864. et adnotata ad I, 43. Heyne ad Homer. Il. t. VI. p. 36.

104. τῷ ἐλλείποντι] Hunc dativum iunge cum προςέσεσθαι; alter autem dativus ἡμῖν cum ξυμμαχίαν iungendus. Vide ad V, 46. et 5.

105. τῆς μὲν τοίνυν — ἄρχειν] Dionysius p. 915. Scholiastes: οὐκ ἔλαττον ἡγούμεθα εὐμενεῖς ἡμῖν ἔσεσθαι τοὺς θεοὺς ἤπερ ὑμῖν. οὐδὲν γὰρ ἔξω πράττομεν οὔτε τῶν εἰθισμένων περὶ τοὺς θεοὺς οὔτε τῶν πρὸς ἀνθρώπους δικαίων. τό τε γὰρ θεῖον θεραπεύομεν κατὰ τὸ κοινὸν πάντων ἔθος ἀνθρώπων, τούς τε ἀνθρώπους ἡγούμεθα φύσει γεγονέναι

ἐς τὸ θεῖον νομίσεως τῶν δ' ἐς σφᾶς αὐτοὺς βουλήσεως δι-
καιοῦμεν ἢ πράσσομεν. ἡγούμεθα γάρ τό τε θεῖον δόξῃ,

πρὸς τὸ ἄρχειν ὧν κρατοῦσιν. Dionys. ita explicat: ὅτι τὸ μὲν
δόξῃ γινώσκουσιν ἅπαντες, τὰ δὲ πρὸς ἀλλήλους δίκαια τῷ κοινῷ
φύσεως κρίνουσι νόμῳ, οὗτος δ' ἐστιν, ἄρχειν ὧν δύνηταί τις
Thom. M. in εὔνοια scribit, εὐμένειαν esse maioris erga mi-
et interdum contra, idque tum ex aliis, tum hoc loco Thucy-
docet. Sed hoc loco parum apte usus est, neque recte Rei-
ne nos quidem nobis videmur erga deos minus bene animati
quam vos vobis videmini. Sed haec verba non dicuntur de
piaque mente hominum erga deos, sed de favore et gratia di-
numinis erga homines; id quod docet cap. proxime praeg-
Exspectes igitur potius πρὸς τοῦ θείου. Kruegerus vulgatam
tuetur, ut verba τῆς πρὸς τὸ θεῖον εὐμενείας οὐδ' ἡμεῖς οἰόμεθα
λείψεσθαι attractionis quodam genere posita censeat pro πρὸς
τὸ θεῖον τῆς πρὸς τοῦ θείου εὐμενείας οὐδ' ἡμεῖς οἰόμεθα λελείψεσθαι
ad deos quod attinet, ne nos quidem eorum gratia inferiores fo-
speramus. Quod olim, addit, putaram verba πρὸς τὸ θεῖον t-
tummodo traiecta esse atque ad λελείψεσθαι pertinere, ind-
verbis sequentibus: καὶ πρὸς μὲν τὸ θεῖον οὕτως ἐκ τοῦ εἰκότος
φοβούμεθα ἐλασσώσεσθαι, id vel propterea non placet, quod sic
εὐμενείας intelligendum foret αὐτοῦ sc. τοῦ θείου, quod hic dur-
existimo.

ἐς τὸ θεῖον νομίσεως] Hudsonus dicit, νόμισις nihil aliud es-
nisi θρησκείαν vel τὸ περὶ τῶν θεῶν δόγμα, ita etiam usurpari
Dione p. 21. *H. Steph.* Pollux V, 126. durum putat esse nec pr-
batum verbum νόμισις. V. Popp. prol. t. I. p. 251. Schol. νομί-
σεως εἶπε διὰ τὰ νενομισμένα, ubi puto delendum esse διά.

ἐς σφᾶς αὐτούς] Structura ἀπὸ κοινοῦ. Nam pronomina ita p-
suit, quasi antecessisset ἔξω τῆς τῶν ἀνθρώπων. Scholiastes: ἐ-
σφᾶς αὐτοὺς βουλήσεως τῆς εἰς ἀνθρώπους δηλονότι φησὶ προαιρέσε-
Reiskius idem esse dicit, ac si dixisset: οὐδὲν πράσσομεν, οὐδὲ ἀ-
οῦμεν ἄλλως τι δίκαιον εἶναι, ἢ ὡς οἱ ἄλλοι ἄνθρωποι ἐν μὲν τοῖς θεί-
νομίζουσιν, ἐν δὲ τοῖς ἀνθρωπίνοις βούλονται πρὸς ἀλλήλους ἀξιοῦν κ-
δικαιοῦν, h. e. ἀξιοῦν δίκαια εἶναι. *Non aliter agimus, neque ali-*
ius et fas aestimamus, quam prout alii homines partim in reli-
divinis statuunt agendum et censendum esse, partim in rebus hu-
manis, in mutuis rerum inter se commerciis volunt agi atque ce-
seri. Hoc est, addit: sacra facimus ex ritu antiquo et ius civi-
administramus ad praescriptum et ductum iuris naturae. Ἀνθρω-
πείας Kruegerus et ad νομίσεως et ad βουλήσεως pertinere ac pr-
pterea praemissum esse docet, itaque locum in has partes res-
vendum esse: οὐδὲν δικαιοῦμεν ἢ πράσσομεν ἔξω τῆς ἀνθρωπείας τῆ-
ἐς τὸ θεῖον νομίσεως, et: οὐδὲν δικαιοῦμεν ἢ πράσσομεν ἔξω τῆς ἀν-
θρωπείας τῶν ἐς σφᾶς αὐτοὺς βουλήσεως, *neque poscimus, neque faci-*
mus quidquam, quod vel sancitae, qua homines deos colunt, obser-
vantiae repugnet, vel ab humano eorum, quae sibi quisque expeti-
acquirendorum studio abhorreat. Significatur autem, fortiore-
quemque poscere, ut quem superet, is sibi pareat. Ita Krueg-
rus. Βούλησις nihil est nisi nostrum: *Gesinnung.* Τὰ ἐς τὸ θεῖ-
esse *quae ad deos pertinent,* idem adnotavit, adiri iubens Matth.
Gr. §. 270. b. et p. 302. Similis ad rem locus Dionysii A. R. VIII
p. 1582, 3.

νθρώπειόν τε σαφῶς διὰ παντὸς ὑπὸ φύσεως ἀναγκαίας, οὗ ν κρατῇ, ἄρχειν. καὶ ἡμεῖς οὔτε θέντες τὸν νόμον οὔτε κει-μένῳ πρῶτοι χρησάμενοι, ὄντα δὲ παραλαβόντες καὶ ἐσόμενον ἀεὶ καταλείψοντες, χρώμεθα αὐτῷ, εἰδότες καὶ ὑμᾶς ἂν ιὶ ἄλλους ἐν τῇ αὐτῇ δυνάμει ἡμῖν γενομένους δρῶντας ἂν ὑτό. καὶ πρὸς μὲν τὸ θεῖον οὕτως ἐκ τοῦ εἰκότος οὐ φο-ύμεθα ἐλασσώσεσθαι· τῆς δὲ ἐς Λακεδαιμονίους δόξης, ἣν ὰ τὸ αἰσχρὸν δὴ βοηθήσειν ὑμῖν πιστεύετε αὐτούς, μακα-σαντες ὑμῶν τὸ ἀπειρόκακον οὐ ζηλοῦμεν τὸ ἄφρον. Λα-δαιμόνιοι γὰρ πρὸς σφᾶς μὲν αὐτοὺς καὶ τὰ ἐπιχώρια νόμι-ι πλεῖστα ἀρετῇ χρῶνται· πρὸς δὲ τοὺς ἄλλους πολλὰ ἄν ς ἔχων εἰπεῖν ὡς προςφέρονται, ξυνελὼν μάλιστ' ἂν δηλώ-μεν ὅτι ἐπιφανέστατα ὧν ἴσμεν τὰ μὲν ἡδέα καλὰ νομίζουσι, ὰ δὲ ξυμφέροντα δίκαια. καίτοι οὐ πρὸς τῆς ὑμετέρας νῦν λόγου σωτηρίας ἡ τοιαύτη διάνοια.

ΜΗΛ. Ἡμεῖς δὲ κατ' αὐτὸ τοῦτο ἤδη καὶ μάλιστα πι-στεύομεν τῷ ξυμφέροντι αὐτῶν Μηλίους ἀποίκους ὄντας μὴ ουλήσεσθαι προδόντας τοῖς μὲν εὔνοις τῶν Ἑλλήνων ἀπί-στους καταστῆναι, τοῖς δὲ πολεμίοις ὠφελίμους. 106

ἡγούμεθα γὰρ — ἄρχειν] His sui moris, deos colendi, in ho-mines agendi causam statim subiicere Atheniensem, Reiskius mo-nuit: recte an secus deos colamus, in dubio est. Nam mera ex opinione imperat numen hominibus. Sed opinio, sic colendos se deos, est humana, antiquitus nobis tradita, cui servimus. ·c autem certum est, quicquid alteri imperat, id ei imperat, ia necesse est per naturam rerum, ut potior minori imperet. Minus recte Dionysius: τὸ μὲν θεῖον δόξῃ γινώσκουσιν ἅπαντες, ι non vidit annectendum esse verbum ἄρχειν, *existimamus enim* ·s *ex opinione hominum, homines manifesto semper et ubique el* *perare, cuius potentes sint*. Contraria ponuntur δόξῃ et σα-ς, utrumque iungendum cum ἄρχειν. Docuit Kruegerus, et iam te eum Bauerus.

οὐ — ἐλασσώσεσθαι] Thom. M. p. 167. et Phavorinus in φο-ῦμαι.

δόξης, ἣν — πιστεύετε αὐτούς] Si sana sunt verba, Poppo ait oleg. t. I. p. 134., scriptor αὐτούς initio omittere voluisse, sed um *spem de Lacedaemoniis conceptam auxilio Meliis fore* auda-er dici intellexisset, postea addidisse iudicandus est. — Ego quid fficultatis in αὐτούς insit, non cerno; potius suspectum esse pos-illud ἣν, pro quo in H. g. est ἣν, ut suspiceris, legendum ·e ἣν — πιστεύητε, vel relicto indicativo scribendum ᾗ. Lehnero Act. philol. Monac. t. III. p. 32. not. ἣν pro διὰ sive καθ' ἣν ·tum videtur. Desidero exempla, nam quod ipse ponit, aliter plicandum est. Mox de verbo ζηλοῦμεν v. Valcken. ad Thom. pone Ruhnken. et alior. epistol. ad Ernest. p. 162. Conf. Titt-ann. ad Zonar. in v.

106. ἡμεῖς δὲ — ὠφελίμους] Schol. φασὶν οἱ Μήλιοι ὅτι διὰ τὸ ν συμφέρον τοὺς Λακεδαιμονίους πιστεύομεν καὶ μάλιστα ἥξειν ἡμῖν

107 *ΑΘ.* Οὔκουν οἴεσθε τὸ ξυμφέρον μὲν μετὰ ἀσφαλείας ἰ-
ναι, τὸ δὲ δίκαιον καὶ καλὸν μετὰ κινδύνου δρᾶσθαι· ὃ Λα-
κεδαιμόνιοι ἥκιστα ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ τολμῶσιν.

108 *ΜΗΛ.* Ἀλλὰ καὶ τοὺς κινδύνους τε ἡμῶν ἕνεκα μᾶλ-
ἡγούμεθ᾽ ἂν ἐγχειρίσασθαι αὐτούς, καὶ βεβαιοτέρους ἢ ἐς ἄλ-
λους νομιεῖν ὅσῳ πρὸς μὲν τὰ ἔργα τῆς Πελοποννήσου ἐγ-
κείμεθα, τῆς δὲ γνώμης τῷ ξυγγενεῖ πιστότεροι ἑτέρων ἐσ-

109 *ΑΘ.* Τὸ δ᾽ ἐχυρόν γε τοῖς ξυναγωνιουμένοις οὐ τὸ ε-
νουν τῶν ἐπικαλεσαμένων φαίνεται, ἀλλ᾽ ἢν τῶν ἔργων τ
δυνάμει πολὺ προὔχῃ· ὃ Λακεδαιμόνιοι καὶ πλεῖόν τι τ
ἄλλων σκοποῦσι. τῆς γοῦν οἰκείας παρασκευῆς ἀπιστίᾳ
μετὰ ξυμμάχων πολλῶν τοῖς πέλας ἐπέρχονται. ὥστε οὐκ ε-
κὸς ἐς νῆσόν γε αὐτοὺς ἡμῶν ναυκρατόρων ὄντων περαι-
θῆναι.

110 *ΜΗΛ.* Οἱ δὲ καὶ ἄλλους ἂν ἔχοιεν πέμψαι· πολὺ δὲ τ
Κρητικὸν πέλαγος, δι᾽ οὗ τῶν κρατούντων ἀπορώτερος ἡ λῆ-
ψις ἢ τῶν λαθεῖν βουλομένων ἡ σωτηρία. καὶ εἰ τοῦδε σφα-
λοιντο, τράποιντ᾽ ἂν καὶ ἐς τὴν γῆν ὑμῶν καὶ ἐπὶ τοὺς λοι-
ποὺς τῶν ξυμμάχων, ὅσους μὴ Βρασίδας ἐπῆλθε· καὶ οὐ π
τῆς μὴ προσηκούσης μᾶλλον ἢ τῆς οἰκειοτέρας ξυμμαχίδος
[καὶ γῆς] ὁ πόνος ὑμῖν ἔσται.

111 *ΑΘ.* Τούτων μὲν καὶ πεπειραμένοις ἂν τι γένοιτο
ὑμῖν καὶ οὐκ ἀνεπιστήμοσιν ὅτι οὐδ᾽ ἀπὸ μιᾶς πώποτε πο-
ορκίας Ἀθηναῖοι δι᾽ ἄλλων φόβον ἀπεχώρησαν. ἐνθυμού-

βοηθούς, ὅπως μὴ τοῖς μὲν εὐνοοῦσι τῶν Ἑλλήνων ἄπιστοι φανῶ-
ὑμᾶς δὲ τοὺς πολεμίους ὠφελήσωσι, προδόντες ἡμᾶς τοὺς συμμάχους.

107. οὔκουν] Ita Bekkerus flagitante sententia pro οὐκοῦ-

108. ἢ ἐς ἄλλους] i. e. ἡμᾶς ἐς αὐτοὺς ἢ ἐς ἄλλους. Et μᾶλ-
— ὅσῳ pro τοσούτῳ μᾶλλον, ὅτι dici, docuit Buttmann. excurs.
Plat. Alcib. II. §. 16. a. p. 205. Conf. ad Thucyd. VI, 89.
supra III, 45. V, 90.

109. οὐκ εἰκός — περαιωθῆναι] Thom. M. p. 165. sq. omi-
ἡμῶν ναυκρατόρων ὄντων.

110. ἀπορώτερος] V. Popp. prol. t. I. p. 102. Matth. Gr.
606. Buttmann. Gr. max. P. I. p. 247.

ὅσους — ἐπῆλθε] V. ad IV, 92. Solennior est dativus ἐπέρ-
σθαί τινι.

ξυμμαχίδος τε καὶ γῆς] Haack. verba καὶ γῆς seclusit, tanq-
spuria. Possis tamen tueri, si scriptorem distinguere voluisse c-
gites ξυμμαχίδα] (δύναμιν) et γῆν (Ἀττικήν.) Sed schol. καὶ γῆς
legisse videtur.

111. τούτων μὲν — ἀπεχώρησαν] Ordo verborum est: τούτ-
μὲν ἄν τι γένοιτο καὶ ὑμῖν καὶ πεπειραμένοις καὶ οὐκ ἀνεπιστήμο-
ὅτι etc. Scholiastes: τούτων μὲν καὶ ὑμεῖς πεπείρασθε, καὶ οὐκ ἐπ-
πιστήμονές ἐστε ὅτι οὐδέποτε Ἀθηναῖοι πολιορκοῦντες ἑτέρους ἀπεχώ-
σαν διὰ τὸ φοβηθῆναι περὶ τῶν συμμάχων ἢ περὶ τῆς γῆς τῆς ἑαυτῶν

ϑα δὲ ὅτι φήσαντες περὶ σωτηρίας βουλεύσειν οὐδὲν ἐν τοσούτῳ λόγῳ εἰρήκατε ᾧ ἄνθρωποι ἂν πιστεύσαντες νομίσαιεν σωθήσεσθαι, ἀλλ' ὑμῶν τὰ μὲν ἰσχυρότατα ἐλπιζόμενα μέλλεται, τὰ δ' ὑπάρχοντα βραχέα πρὸς τὰ ἤδη ἀντιτεταγμένα περιγίγνεσθαι. πολλήν τε ἀλογίαν τῆς διανοίας παρέχετε, εἰ μὴ μεταστησάμενοι ἔτι ἡμᾶς ἄλλο τι τῶνδε σωφρονέστερον γνώσεσθε. οὐ γὰρ δὴ ἐπί γε τὴν ἐν τοῖς αἰσχροῖς καὶ προὔπτοις κινδύνοις πλεῖστα διαφθείρουσαν ἀνθρώπους αἰσχύνην τρέψεσθε. πολλοῖς γὰρ προορωμένοις ἔτι ἐς οἷα φέρονται τὸ αἰσχρὸν καλούμενον ὀνόματος ἐπαγωγοῦ δυνάμει ἐπεσπάσατο, ἡσσηθεῖσι τοῦ ῥήματος, ἔργῳ ξυμφοραῖς ἀνηκέστοις ἑκόντας

ουμένης, sive *von diesem könnet auch ihr wohl schon manchmal Erfahrung gemacht haben und es wissen, dass* etc. Dictum est ut illud *βουλομένῳ μοι γίγνεται*, et locus ita accipiendus, quasi scripsisset: *τούτων μὲν ἄν τι γένοιτο, ὥςτε καὶ ὑμᾶς καὶ πεπειρᾶσθαι καὶ οὐκ ἀνεπιστήμονας εἶναι, ὅτι* etc. Explicat haec verba Matth. Gr. p. 524. conf. II, 60. init. Valcken. ad Herodot. VIII, 101.

ἀλλ' ὑμῶν τὰ μὲν — γνώσεσθε] Dionys. p. 916. Schol. *ἀλλὰ τὰ μὲν ἰσχυρότερα ὑμῶν ἐλπίδες εἰσὶ μέλλουσαι· τὰ δὲ ὑπάρχοντα, ὡς πρὸς τὰ ἡμέτερα παντελῶς εἰσὶ σμικρά. πάνυ τε δὴ ἀλόγιστοι καθεστήκατε, εἰ μὴ καθ' ἑαυτοὺς γενόμενοι βουλεύσεσθε φρονιμώτερον.*

οὐ γὰρ δή — περιπεσεῖν] Dionys. l. l. Schol. *οὐ γὰρ δὴ εἰκότως ἐπὶ τὴν μάλιστα λυμαίνουσαν τοὺς ἀνθρώπους αἰσχύνην καταφεύξεσθε, δι' ἣν πολλοὶ καίπερ ὁρῶντες ὅτι εἰς κίνδυνον ἔρχονται, ὅμως φεύγοντες τὸ ἀπρεπὲς τοῦ ὀνόματος (τουτέστι τὸ ὑπακούειν, ἔχον τι ποιητικὸν αἰσχύνης· τοῦτο γάρ ἐστι τὸ ἐπαγωγόν) συμφοραῖς μεγίσταις περιέπεσον, καὶ αἰσχύνην μείζονα προσέλαβον ἧς ἔφευγον. ἀντὶ τοῦ ἀνοήτους αὐτοὺς συνέβη νομίζεσθαι, καὶ οὐ δοκεῖν διὰ τύχην πταῖσαι. ἐν γὰρ τῷ ἢ τύχῃ ὁ ἢ σύνδεσμος ἀντὶ τοῦ ἤπερ κεῖται.* Quaeritur quinam sint, quos appellat *αἰσχροὺς κινδύνους* —? Bauerus ea intelligit pericula, quae subire pudor adigit, quae ob ignominiam fugiendam suscipiuntur. Hoc est, quasi quae mortis vitandae causa suscipiuntur, mortifera appelles. Ipse scriptor exponit, quae turpia pericula intelligi velit. Nempe sunt ea, quae propter id ipsum quod *προὔπτα* sunt, i. e. cum certo exitio coniuncta, suscipiuntur, quanquam praeter certum damnum dedecus amentiae afferant. Ac cum praestet, fortunae adversae succumbere, quam contra stimulum calcitrando fortunam culpa liberare; qui hoc committunt, sane merito turpis insipientiae damnantur. Sunt denique pericula, quae quis, cum evitare debeat, temere subit.

πολλοῖς γὰρ — ἐπεσπάσατο] „Portus per enallagen dictum putat pro *πολλοὺς προορωμένους* et *ἡσσηθέντας*. Sed fortassis recte dici potest *τὸ αἰσχρὸν ἐπεσπάσατο πολλοῖς τὸ αὐτοὺς ἑκόντας περιπεσεῖν συμφοραῖς*, *multis hoc conciliavit, causa fuit, ut volentes in calamitates inciderent.* Nam quum dicitur *ἐπισπάσασθαι φθόνον, κίνδυνον* et alia, haud dubie dativus aliquis, ut *ἑαυτῷ* vel alius supplendus est. Thucydides infinito *περιπεσεῖν* utitur pro nomine, ut omnes Graeci. Si eo omisso dixisset *τὸ αἰσχρὸν πολλοῖς ἐπεσπάσατο συμφοράς*, nemo, opinor, de enallage cogitasset.“ Duker.

περιπεσεῖν; καὶ αἰσχύνην αἰσχίω μετὰ ἀνοίας ἢ τύχης προς-
λαβεῖν. ὃ ὑμεῖς, ἢν εὖ βουλεύησθε, φυλάξεσθε, καὶ οὐκ ἀπρε-
πὲς νομιεῖτε πόλεώς τε τῆς μεγίστης ἡσσᾶσθαι μέτρια προκα-
λουμένης ξυμμάχους γενέσθαι ἔχοντας τὴν ὑμετέραν αὐτῶν
ὑποτελεῖς, καὶ δοθείσης αἱρέσεως πολέμου πέρι καὶ ἀσφαλεί-
μὴ τὰ χείρω φιλονεικῆσαι· ὡς οἵτινες τοῖς μὲν ἴσοις μὴ εἴ-
κουσι, τοῖς δὲ κρείσσοσι καλῶς προσφέρονται, πρὸς δὲ τοὺς
ἥσσους μέτριοί εἰσι, πλεῖστ᾽ ἂν ὀρθοῖντο. σκοπεῖτε οὖν καὶ
μεταστάντων ἡμῶν καὶ ἐνθυμεῖσθε πολλάκις ὅτι περὶ πατρί-
δος βουλεύεσθε, ἣν μιᾶς πέρι καὶ ἐς μίαν βουλὴν τυχοῦσάν τε
καὶ μὴ κατορθώσασαν ἴστε.

112 Καὶ οἱ μὲν Ἀθηναῖοι μετεχώρησαν ἐκ τῶν λόγων· οἱ δὲ
Μήλιοι κατὰ σφᾶς αὐτοὺς γενόμενοι, ὡς ἐδόκει αὐτοῖς παρα-
πλήσια καὶ ἀντέλεγον, ἀπεκρίναντο τάδε. Οὔτε ἄλλα δοκεῖ
ἡμῖν ἢ ἅπερ καὶ τὸ πρῶτον, ὦ Ἀθηναῖοι, οὔτ᾽ ἐν ὀλίγῳ χρό-
νῳ πόλεως ἑπτακόσια ἔτη ἤδη οἰκουμένης τὴν ἐλευθερίαν
ἀφαιρησόμεθα, ἀλλὰ τῇ τε μέχρι τοῦδε σωζούσῃ τύχῃ ἐκ τοῦ

In his ἔτι ex B. b. c. d. e. h. i. k., quibus adde S. Bekker. edidit pro vulgata ὅτι.

μέτρια — ὑποτελεῖς] In his verba *ξυμμάχους γενέσθαι — ὑποτελεῖς* sunt epexegesis verbi *μέτρια*, ubi nos utimur vocula: *nämlich*. Ὑποτελεῖς Bekker. recepit ex A. B. F. H. K. L. M. N. O. P. Q. b. c. d. e. f. g. h. i. k., quibuscum facit S., pro vulgata ὑποτελῆ. Observavit Dukerus, Thucydidem ubique homines stipendiarios, non agros ὑποτελεῖς vocare. Vid. I, 19. 56. II, 9. VI, 57. Eosdem ὑποτελεῖν dicit III, 46.

καὶ δοθείσης — φιλονεικῆσαι] Scholiastes: *αἱρέσεως οὖν προκειμένης ἢ πολεμεῖν ἢ ζῆν ἀσφαλῶς, μὴ τὸ χεῖρον ἕλησθε φιλονεικήσαντες.* Popp. prol. t. I. p. 293. per breviloquentiam dictum ait pro *φιλονεικοῦντας ἑλέσθαι.*

ὡς οἵτινες — ὀρθοῖντο] Stobaeus p. 270.

καὶ ἐνθυμεῖσθε — usque ad finem capitis.] Schol. *βουλεύσασθε οὖν μεταστάντων ἡμῶν καὶ πολλάκις πρὸ ὀφθαλμῶν λάβετε ὅτι περὶ πατρίδος ἡ σκέψις, μιᾶς οὔσης, περὶ ἧς ἐν μιᾷ βουλῇ ἢ κατορθώσετε ἢ σφαλήσεσθε.* In his extremis *ἴστε* habet I. *ἔσταται* γρ. I. Paulo superius meus S. habet *ἦν* pro *ἥν*, spiritu a manu recente mutato. *Ἴστε* praeterea ex uno Parisino enotant, et Valla sic legit vel ex coniectura, vel e codice scripto, ut patet ex interpretatione eius: *quam — scitis*. Illud *ἔσται αι* ortum est ex *ἴστε* et primo vocabulo sequentis proxime capitis *καί*. *Ἴστε* igitur non parvam auctoritatem habet. Hoc recepto omnia plana sunt, modo de verbis *μιᾶς πέρι καὶ ἐς μίαν βουλήν* sanum iudicium feras. Hic autem *καί* non est *et* sed *etiam* vel *item*, et sensus idem ac si scripsisset: *ἐς μίαν καὶ μιᾶς πέρι οὖσαν βουλήν*, *quam, instituta unica de patria unica item consultatione, et servari et perdi posse scitote.* Sive: *über Ein Vaterland auch Einmal nur berathen.* Participium verbi substantivi sic hunc scriptorem omittere solere, iam aliquoties monitum est.

θείου αὐτὴν καὶ τῇ ἀπὸ τῶν ἀνθρώπων καὶ Λακεδαιμονίων τιμωρίᾳ πιστεύοντες πειρασόμεθα σώζεσθαι. προκαλούμεθα δὲ ὑμᾶς φίλοι μὲν εἶναι, πολέμιοι δὲ μηδετέροις, καὶ ἐκ τῆς γῆς ἡμῶν ἀναχωρῆσαι σπονδὰς ποιησαμένους αἵτινες δοκοῦσιν ἐπιτήδειοι εἶναι ἀμφοτέροις.

113 Οἱ μὲν δὴ Μήλιοι τοσαῦτα ἀπεκρίναντο· οἱ δὲ Ἀθηναῖοι διαλυόμενοι ἤδη ἐκ τῶν λόγων ἔφασαν Ἀλλ' οὖν μόνοι γε ἀπὸ τούτων τῶν βουλευμάτων, ὡς ἡμῖν δοκεῖτε, τὰ μὲν μέλλοντα τῶν ὁρωμένων σαφέστερα κρίνετε, τὰ δὲ ἀφανῆ τῷ βούλεσθαι ὡς γιγνόμενα ἤδη θεᾶσθε, καὶ Λακεδαιμονίοις καὶ τύχῃ καὶ ἐλπίσι πλεῖστον δὴ παραβεβλημένοι καὶ πιστεύσαντες πλεῖστον καὶ σφαλήσεσθε.

114 Καὶ οἱ μὲν Ἀθηναίων πρέσβεις ἀνεχώρησαν ἐς τὸ στράτευμα· οἱ δὲ στρατηγοὶ αὐτῶν, ὡς οὐδὲν ὑπήκουον οἱ Μήλιοι, πρὸς πόλεμον εὐθὺς ἐτράποντο καὶ διελόμενοι κατὰ πόλεις περιετείχισαν κύκλῳ τοὺς Μηλίους. καὶ ὕστερον φυλακὴν σφῶν τε αὐτῶν καὶ τῶν ξυμμάχων καταλιπόντες οἱ Ἀθηναῖοι καὶ κατὰ γῆν καὶ κατὰ θάλασσαν ἀνεχώρησαν τῷ πλείονι τοῦ στρατοῦ. οἱ δὲ λειπόμενοι παραμένοντες ἐπολιόρκουν τὸ χωρίον.

115 Καὶ Ἀργεῖοι κατὰ τὸν χρόνον τὸν αὐτὸν ἐςβαλόντες ἐς τὴν Φλιασίαν, καὶ λοχισθέντες ὑπό τε Φλιασίων καὶ τῶν σφετέρων φυγάδων, διεφθάρησαν ὡς ὀγδοήκοντα. καὶ οἱ ἐκ τῆς Πύλου Ἀθηναῖοι Λακεδαιμονίων πολλὴν λείαν ἔλαβον. καὶ Λακεδαιμόνιοι δι' αὐτὸ τὰς μὲν σπονδὰς οὐδ' ὣς ἀφέντες ἐπολέμουν αὐτοῖς, ἐκήρυξαν δὲ εἴ τις βούλεται παρὰ σφῶν Ἀθηναίους λῄζεσθαι. καὶ Κορίνθιοι ἐπολέμησαν ἰδίων τινῶν διαφορῶν ἕνεκα τοῖς Ἀθηναίοις· οἱ δ' ἄλλοι Πελοποννήσιοι ἡσύχαζον. εἷλον δὲ καὶ οἱ Μήλιοι τῶν Ἀθηναίων τοῦ περιτειχίσματος τὸ κατὰ τὴν ἀγορὰν προςβαλόντες νυκτός, καὶ ἄν-

---

113. τὰ μὲν μέλλοντα — θεᾶσθε] Dixi de hoc loco ad III, 38. et 3.

παραβεβλημένοι] i. e. *quia plurimum commisistis*. Tum activum, tum medium huius verbi praeter alios significatus hunc habet, ut sit quasi *deponere* sive *anvertrauen, deponiren, niederlegen*. Herodotus et activum et medium habet eodem sensu, atque II, 154. quidem παῖδας παρέβαλε αὐτοῖσι Αἰγυπτίους et VII, 10, 8. ἡμέων δὲ ἀμφοτέρων παραβαλλομένων τὰ τέκνα, *in medio depositis nostrum utriusque liberis*, quos locos etiam lexica habent.

115. ληΐζεσθαι] i. e. *sie stellten Kaperberechtigungen aus*. V. Boeckh. *Staatsh. d. Ath.* t. II. p. 128.

τὸ κατὰ τὴν ἀγοράν] Hoc vix intelligi potest de foro urbis Meliorum. Puto designari forum rerum venalium in munitionibus Atheniensium et locum, ubi asservabatur frumentum et alia ad usus militum, qui urbem obsidebant. Id indicant ea, quae

δρας τε ἀπέκτειναν καὶ ἐξενεγκάμενοι σῖτόν τε καὶ ὅσα πλεῖστα ἐδύναντο χρήσιμα ἀναχωρήσαντες ἡσύχαζον· καὶ οἱ Ἀθηναῖοι ἄμεινον τὴν φυλακὴν τὸ ἔπειτα παρεσκευάζοντο. καὶ τὸ θέρος ἐτελεύτα.

116 Τοῦ δ' ἐπιγιγνομένου χειμῶνος Λακεδαιμόνιοι μελλήσαντες ἐς τὴν Ἀργείαν στρατεύειν, ὡς αὐτοῖς τὰ διαβατήρια ἱερὰ ἐν τοῖς ὁρίοις οὐκ ἐγίγνετο, ἀνεχώρησαν. καὶ Ἀργεῖοι διὰ τὴν ἐκείνων μέλλησιν τῶν ἐν τῇ πόλει τινὰς ὑποτοπήσαντες, τοὺς μὲν ξυνέλαβον, οἱ δ' αὐτοὺς καὶ διέφυγον. καὶ οἱ Μήλιοι περὶ τοὺς αὐτοὺς χρόνους αὖθις καθ' ἕτερόν τι τοῦ περιτειχίσματος εἷλον τῶν Ἀθηναίων, παρόντων οὐ πολλῶν τῶν φυλάκων. καὶ ἐλθούσης στρατιᾶς ὕστερον ἐκ τῶν Ἀθηνῶν ἄλλης, ὡς ταῦτα ἐγίγνετο, ἧς ἦρχε Φιλοκράτης ὁ Δημέου, καὶ κατὰ κράτος ἤδη πολιορκούμενοι, γενομένης καὶ προδοσίας τινὸς ἀφ' ἑαυτῶν, ξυνεχώρησαν τοῖς Ἀθηναίοις ὥςτ' ἐκείνους περὶ αὐτῶν βουλεῦσαι. οἱ δὲ ἀπέκτειναν Μηλίων ὅσους ἡβῶντας ἔλαβον, παῖδας δὲ καὶ γυναῖκας ἠνδραπόδισαν. τὸ δὲ χωρίον αὐτοὶ ᾤκησαν, ἀποίκους ὕστερον πεντακοσίους πέμψαντες.

---

mox de frumento et aliis rebus a Meliis raptis dicit Thucydides. Duker. — E verbis scriptoris nihil certo colligi potest.

χρήσιμα] Emendatio Wassi pro vulgata χρήμασιν, quam emendationem serius firmarunt h. i. χρήματα habent L. Q.

116. καθ' ἕτερόν τι — εἷλον] i. e. ἕτερον μέρος τοῦ περιτειχίσματος. Dictum est ut ἐπὶ μέγα τε (sc. τοῦ τείχους) κατέσεισε II,76., ubi vide. Adde I, 50. πολλῶν νεῶν — ἐπὶ πολὺ τῆς θαλάσσης ἐπεχουσῶν.

πολιορκούμενοι] Grammatici veteres fame potissimum coactos Melios se dedidisse scribunt. Hesych., Photius, Phavorinus: λιμῷ Μηλίῳ, παροιμία, ἐπεὶ Ἀθηναῖοι ἐκάκωσαν Μηλίους πολιορκοῦντες λιμῷ, ὡς Θουκυδίδης ἐν τῇ πέμπτῃ. Eadem Photius in corrupto lemmate λιμένι Μηλίῳ. At Suidas in λιμὸς Μηλιαῖος totam harum rerum memoriam perturbat, Niciae tribuens expugnationem insulae, et ex insula urbem in Thessalia faciens, et alia falsa intermiscens, de quibus dixit uberius ad hunc locum Dukerus. Idem Suidas ad finem huius narrationis glossam Hesychii et aliorum modo adscriptam repetit. Partem horum errorum in farraginem suam s. v. Μῆλος recepit Phavorinus. Proverbium illud norunt etiam Zenob. IV, 94. Schol. Aristoph. Av. 186., quo respexit Hesychius, et Diogenian. VI, 13. p. 229. Plutarch. Proverb. 30. in praef. Gronovii ad Thesaur. Ant. Gr. Vol. X. p. 10., quos locos indicat Albertius. Strabo X. p. 712. Ἀθηναῖοι δέ ποτε πέμψαντες στρατιὰν ἡβηδὸν κατέσφαξαν τοὺς πλείους, ut patet, e nostro loco, et Strabonem rursus exscripsit Eustath. Vide Casaubonum. Sed pro πλείους apud Geographum lege Μηλίους cum Tyrwhitto Coniectur. in Strabon. ad h. l. p. 42. Harl. Id quod firmat Eustathius, scribens τοὺς ἐνοικοῦντας.

ARGUMENTUM

LIBRI VI.

Narratum est a Thucydide III, 86. 88. 90. 99., Leontinos Chalcidensium stirpe ortos, Atheniensium cognatos, a Syracusanis bello petitos per legatos, quorum princeps erat Gorgias orator *), populum Atheniensium precibus sollicitasse, ut suppeditatis propere auxiliis urbem e periculo eriperent Ol. 88, 2. Antiquiorem expeditionem, ab Atheniensibus duce Lamponio quodam in Siciliam factam Iustinus refert IV, 3. Vide Boeckh. *Staatsh. d. Ath.* t. II. p. 194. Persuasum est Atheniensibus, viginti in Siciliam naves Lachete et Charoeade ducibus mittunt. Quippe Athenienses iam diu capessendae Siciliae cupiditas incesserat.. Praetextu itaque usi sunt et cognatione et imploratione auxiliariorum; sed eorum consilium hoc fuit, ut neque frumentum illinc in Peloponnesum exportaretur, utque tentarent, an res Siculas in potestatem suam redigere possent. Thucyd. III, 86. In Sicilia Charoeade caeso Laches totum classis imperium penes se habens varia fortuna rem gessit. Missa etiam ducibus Pythodoro, Sophocle et Eurymedonte nova subsidia. Sed dum bellum diutius trahitur, Leontini per legatos cum Syracusanis paciscuntur. Primum induciae inter Camarinaeos et Geloos factae. Mox etiam ceteri Siculi et Sicilienses Gelam congressi, legatis ex omnibus Siciliae civitatibus missis, in colloquium venerunt, si quo modo in pristinam gratiam redire possent. Tandem oratione Hermocratis adducti pacem fecere. Suos duces Athenienses partim exilio, partim pecunia multaverunt, quasi in eorum potestate fuisset, Siciliam in suam ditionem redigere. Ac ne hoc mireris, insula Sicilia prorsus ignota erat Atheniensibus. Vide Thucyd. VI, 1. Creuzer. d. arte hist. gr. p. 98. Ukert. Geogr. Gr. et Rom. Vol. I. P. I. p. 32.

*) v. Dionys. iud. de Lysia p. 456, et ad Timaei hist. fragm. 68. p. 207.

Novae expeditionis in Siciliam suscipiendae suasor fuit Alcibiades maxime, isque tanto felicior, quo cupidiores ipsi populares eius erant insulae invadendae: quippe hinc in Italiam sese et Carthaginem transitum habituros, re vires superante animo nimis cupide concepta sperabant. Vide Plutarch. Vit. Alcib. c. 17. Vit. Niciae c. 12. Pausan. t. I. p. 41. *Fac.* Isocrat. *συμμαχ.* c. 29. Thucyd. VI, 15. 90. Confer Boeckh. *Staatsh. d. Ath.* t. I. p. 314. not. Undecim post Lachetis expeditionem annis, Ol. 91, 1. inter Segestanos et Selinuntios de ambiguis agrorum finibus bellum exortum est. Licet enim fluvius dissidentium urbium agros separabat; tamen Selinuntii in adversam ripam transgressi solum fluvio adiacens per vim occuparunt. Mox de proximis etiam campis parte non mediocri avulsa per ludibrium praeterea iniuria affectis insultaverunt. Segestani verbis primum dehortari illos, mox armata manu depellere. Eductis in aciem utriusque civitatis copiis atrox pugna commissa est, qua Selinuntii victores discedebant. Segestani Agrigentinos primo et Syracusanos auxilia rogavere; quibus frustra tentatis a Carthaginiensibus per legatos subsidia postulaverunt. Detrectantibus etiam his transmarinam inde societatem armorum quaesiverunt. Iam cum Leontini ex urbe sua alio translati simul et civitatem et agros amisissent, quotquot solo patrio extorres supererant, coniunctis cum Segestanis opibus consiliisque legatos Athenas miserunt. Qui cum Athenas venissent, Leontini cognationem et pristinam belli societatem protulerunt; Segestani magnam pecuniae vim ad belli sumtus polliciti populum Atheniensium permoverunt, ut cives quosdam illuc mitterent, qui quae Segestani promiserant et insulae statum explorarent. Reversis illis et quae falsa opulentiae Segestanorum specie collusi viderant, renuntiantibus populus in concionem convocatus de bello consilia egit, Nicia prudenter dissuadente; contra Alcibiades populum ad bellum suscipiendum permovit. Praeterea oraculis male interpretatis inductus est, Thucydid. VI, 6—26. Pausan. t. II. p. 384. *Ἀθηναίοις δὲ μάντευμα ἐκ Δωδώνης Σικελίαν ἦλθεν οἰκίζειν· ἡ δὲ οὐ πόῤῥω τῆς πόλεως ἡ Σικελία λόφος ἐστὶν οὐ μέγας. οἱ δὲ οὐ συμφρονήσαντες τὸ εἰρημένον, ἔς τε ὑπερορίους στρατείας προήχθησαν καὶ ἐς τὸν Συρακούσιον πόλεμον*, quanquam prodigiis etiam deterritus. Vid. Clitodem. apud Pausan. t. III. p. 197. Magnus autem et *χρησμολόγων* et *μάντεων* et aliorum eius generis numerus Athenis fuit, qui tunc Athenienses *θειάσαντες ἐπήλπισαν, ὡς λήψονται Σικελίαν*, ut verbis utar Thucydidis VIII, I. Vide Lobeck. de morte Bacch. P. II. p. 16. collato Kruegero ad Dionysii historiographica p. 272. not. Ad hos accesserunt, Lo-

beckius ait, privatis consiliis vates et fatidici, aeruscatores et haruspices, sacrorum interpretes, piatrices et praecantatrices, quos innumerabiles ista civitas tulit, quaestuosissima fraudum piarum officina. Quorum artes apud popellum σιβυλλιῶντα quantum voluerint, nemini obscurum esse potest. Stilbidem vatem cum legimus expeditioni Siciliensi interfuisse (Schol. Aristoph. Pac. p. 700.), nonne oraculorum commentitiorum, quibus imperiosa multitudo in fraudem illecta est, haud dubium deprehendimus nisi auctorem, certe interpretem? Quid? Lampo vates, is, qui Athenienses vaticiniis suis induxit, ut coloniam Thurium deducerent (vide Taylor. Vit. Lys. t. VII. p. 107—109. adde Heyn. Opusc. acad. t. II. p. 138.), nonne initiationibus etiam vacasse narratur? etc. — Itaque magno apparatu facto Alcibiadem, Niciam et Lamachum duces creatos ad gerendum in Sicilia bellum miserunt. Quod quomodo gestum sit, hoc et sequente libro exponitur. De cuius initio et exitu, de pecuniis copiisque bellicis paulatim submissis operae pretium est consulere Boeckhium *Staatsh. d. Ath.* t. II. p. 194. ad inscriptionem alteram.

Initio libri sexti Siciliae magnitudo, urbes, eamque incolentes gentes referuntur 6. Aestate anni ab ineunte bello septimi decimi Ol. 91, 2. Athenienses cum sociis apud Corcyram fuerunt 42., unde cum maximo apparatu solventes ad Rhegium congregabantur 44. Postquam duces de ineunda expeditione in Alcibiadis sententiam concesserant, decem naves in Syracusanum portum exploratorias miserunt 50. Hinc Catanam appulerunt, quae urbs eos recipiebat 51.; contra Camarina re infecta discesserunt 52. Hinc Alcibiades ob hermarum praecisionem et alia crimina iam ante profectionem agitata, veritus iudicium populi, voluntarium in exilium ivit: et obiter de facinore Aristogitonis et Harmodii auctor loquitur 54. 60. Alcibiades ex agro Thurio in Peloponnesum transmisit 53—61. Athenienses Hyccaro ceperunt 62. Paulo post, fraude bellica prope Syracusas appulsi ad Olympium et flumen Anapum castris positis 64. 65. primum proelium commiserunt 67. 69., quo Syracusanos vicerunt; sed non longe insecuti ab equitibus Syracusanorum cohibiti sunt. Tum Syracusani ad Olympium praesidium miserunt 70. Ineunte iam hieme Athenienses Catanam redierunt 71., quo factum est, ut Syracusani et animum colligerent (conf. Thucyd. VII, 42.) et otium nanciscerentur, legatos Spartam mittendi urbemque communiendi 73. Alcibiades exul a Lacedaemoniis accitus, ut Syracusanis ducem et auxilia mitterent, ac Deceleam in Attica communirent, suasit 91. Insequente aestate Athenienses circumvallationem Syracusarum aggressi sunt.

Partes urbis Syracusarum fuere quinque: *Ortygia*, *Acradina*, *Tyca*, *Neapolis*, *Epipolae.* Primum **Insula** sive **Ortygia** ab Corinthiis, duce Archia, communiri habitarique coepta est; mox Acradina etiam in continenti adiecta incolisque frequentata; hinc suburbium eius, in quo Fortunae erat fanum, quum in magnum incolarum aedificiórumque numerum velut alterum oppidum excrevisset, muro extrinsecus circumducto reliquae urbi additum est; inde alterum etiam suburbium, in quo Apollinis Temenitae templum, Tycae adiectum; postremo Epipolae etiam muro circumdatae, Tycaeque simul et Neapoli adnexae sunt, muro, qui has duas partes ab Epipolis separabat, deiecto. Urbs sita erat in planitie, quae in mare protenditur, formamque habet peninsulae, duplice sinu conclusae. Thuc. VI, 99. init. ibique Scholiastes: ἐπὶ χεῤῥονήσου ἡ πόλις τῶν Συρακουσίων κεῖται, γενομένου τινὸς ἰσθμοειδοῦς, τῇ μὲν ὑπὸ τοῦ μεγάλου λιμένος, τῇ δὲ ὑπὸ τῆς ἐπὶ θάτερον θαλάσσης. Vide Letronne *topogr. d. Syrac.* p. 7. Locus est ab utraque parte praeruptus, qui in mediterranea spatio ter mille ferme passuum procurrens magis magisque assurgit. Terminatur ille fastigio Epipolarum, quae spectant occidentem. Illam peninsulam adiacet Ortygia, spectans ortum hibernum, quae iam capit reliquias urbis quondam maximae Graecarum. Strabo VI. p. 414. πεντάπολις γὰρ ἦν τὸ παλαιὸν ἑκατὸν καὶ ὀγδοήκοντα σταδίων ἔχουσα τὸ τεῖχος. Plutarch. Vit. Nic. c. 17. Syracusas urbem dicit Ἀθηνῶν οὐκ ἐλάττονα. Vide argumentum libri II. Hunc verum esse, Cluverius *Sic. ant.* p. 205. dicit, Syracusarum ambitum, facile deprehendat, qui crepidines, quibus superstructa fuit urbs, a mari ad Euryelum usque tumulum circummetiatur; nam totus urbis antiquae locus uno perpetuoque saxo constans reliquo circa solo elevatior est. Consentit cum Cluverio Swinburn. *Voyag. dans les deux Siciles* t. III. p. 377. Aliud amplitudinis Syracusarum argumentum praebet Diodor. XIV, 18. collato Swinburn. t. III. p. 386. Quodsi etiam in definienda frequentia incolarum Syracusas Athenasque iungi licet; numerus eorum fuit sane haud exiguus. V. Boeckh. *Staatsh. d. Ath.* t. I. p. 43. Ambitus igitur fuit urbis florescentis centum octoginta ferme stadiorum. Ambitus Ortygiae, quae hodie sola habitatur, secundum Swinburn. t. III. p. 377. bis mille ferme passuum est. Multitudo eam incolit duodecies mille hominum. Ibid. p. 378., quater decies mille hominum secundum Brydone t. I. p. 231. *vers. germ.* Conf. Dorvill. *Sicula* p. 176. Illa insula cum primum coloniae Corinthiorum suffecisset, in decursu aetatis ita multitudo hominum aucta est, ut in continentem Siciliam aedificia continuare cogeren-

tur. Antiquissimis temporibus vallo lapideo iuncta erat, quod sive terrarum motu destructum, sive undarum vi perruptum est. Abhinc valli loco ponte continebatur. Rursus e ruderibus illius pontis et aedificiorum finitimorum vallum confectum est, quod hodieque perstare dicitur. Ortygia *Nasos* appellatur et *Insula; Arx* quoque et *Urbs* et peninsula audit, nempe prout vel lingua terrae eam continenti iungit, vel agger ille intercisus fuit. Munita erat antiquissimis iam temporibus; Dionysius tyrannus novo muro inter ipsam et Acradinam, item circa totam insulam ducto prope inexpugnabilem reddidit.

Acradina orientem versus mari alluebatur; a tractu septentrionali portus erat Trogili; occasum versus fines habebat Tycam et Neapolin; a tractu australi ad portum magnum et Insulam pertinebat. Tyca et Temenite Acradina moenibus seiungebatur. Partem quoque ad mare sitam egregie natura rupibus muniverat, quas fluctus alluunt. De statu hodierno Acradinae v. Dorv. Siculis p. 179. et Swinburn. t. III. p. 382. 386. *Epipolarum* nomen est loco praerupto, occasum versus porrecto, ad urbem usque declivi, qui ita ei imminet, ut introrsus omnia pateant. Altissima Epipolarum pars plerisque collibus eminet, quorum praecipui sunt *Labdalum* et *Euryelus.* Labdalum in ipsa extrema Epipolarum crepidine Megara versus spectabat. Per Euryelum, extremo versus occasum colle situm, ad Epipolas fuit ascensus. Hodie appellant *Belvedere.* Vid. Dorv. Siculis p. 186. De statu hodierno Epipolarum, Euryeli et Labdali vid. Swinburn. t. III. p. 387. Eodem tempore, quo Gylippus Labdalo potitus est, totum hoc munimentum vel paulo post deletum fuisse, ut leviori opera in praesentem belli usum excitatum, probabili coniectura quidam arbitrantur. Neque enim post haec tempora munimenti Labdali mentio invenitur. Epipolas vel post Dionysii tyranni tempora non fuisse admodum habitatas, inde apparet, quod Marcellus in hac urbis parte castra metatus est, cum captis Tyca et Neapoli in Acradinam non statim posset penetrare et difficile ei esset, milites diripienda urbe arcere, si eos per suburbia illa dispersisset. In circuitu Epipolarum prope a Labdalo *Lautumiae* fuerunt. Tractus inter Epipolas, Tycam, Acradinam et regionem Anapi situs *Temenites* dicebatur, a luco Apollinis sic appellatus. Eadem fuit pars urbis post Thucydidis tempora Neapolis dicta. Per Temenitem et portas Acradinas in Acradinam transitus fuit; inde a Temenite ad Anapum Olympiumque via per portas Temenitides patebat. *Tyca*, quae nomen habet a fano Fortunae, pars urbis fuit Acradinae, Temeniti Epipolisque contigua; inde per Hexapyla aditus patebat ad plagam Siciliae septentrionalem.

Inter moenia Acradinae et fretulum Ortygiae vetera navium receptacula; in ipsa Ortygia ad portum Laccium navalia memorantur. Portus enim Syracusis fuerunt tres: *Portus Trogili*, ad litus Acradinae septentrionibus subiectum; *Portus minor* sive *Laccius*, hodie *Marmoreus*, extra urbis moenia, Acradinam inter et Ortygiam. De nomine huius portus v. Dorv. ad Charit. p. 370. Denique *Portus magnus* erat, qui intra continentem terram se insinuat ambitu octoginta ferme stadiorum. Ostium magni portus fuit octo tantum stadiorum. Thucyd. VII, 59. Catena firmissima seriori quoque aetate aditus ad portum interclusus est, ut intelligitur e Frontin. Strateg. I, 5, 6. Ambitum magni portus Strabo VI. p. 417. B. his verbis indicat: ἑκατέρωθεν δὲ τῆς Νήσου λιμήν ἐστι μέγας, ὧν ὁ μείζων καὶ ὀγδοήκοντα σταδίων ἐστί. Corruptum tamen hunc locum esse suspicatur Cluver. Sic. ant. p. 203. D., portumque saxosis et abruptis litoribus fere totum incinctum vix tamen quinque hodie ambitu conficere millia passuum affirmat. Consentit Fazellus de rebus Siculis Decur. I, 5. c. I. p. 93. B. Etiam Swinburn. t. III. p. 396. errorem librarii verbis Strabonis subesse scribit. Geographum erroris arguunt interpretes ipsius t. IV. p. 168. *vers. gall.* Prope ad Swinburnii calculum Brydone t. I. p. 241. accedit, sexies mille passuum ambitum faciens. Conf. Letronn. *topogr. d. Syr.* d. 65. Portum magnum circumnavigans, profectus ab Ortygia, cuius ad fontem Arethusam escensio erat parte insulae ea, quae in magnum portum vergit, venis ad angulum fretuli Ortygiae, quem Syracusani palis obstruxerant, quo se, dum Athenienses acrius insequerentur, reciperent. Thuc. VII, 25. Ultra Acradinam litus ad occasum vergit, dein ad austrum, hinc rursus occasum versus flectitur ad ostium Anapi amnis. Huius ostium et parvam litoris prominentiam praetervectus in sinum devenis recta ori portus obiacentem, quem τὸ κοῖλον καὶ τὸν μυχὸν τοῦ λιμένος Thucydides VII, 52. appellat. Prominentiam illam litoris χηλήν dicit cap. 53. Quo nomine hic non significari videtur agger arte factus, sed naturalis sinuatio. Conf. Dorvill. ad Chariton. p. 270. Plut. Vit. Solon. c. 9. collato Letronn. l. l. p. 106. H. Steph. thes. l. gr. t. II. p. 514. E. Thuc. I, 63. ibique not. VIII, 90. χηλὴ γάρ ἐστι τοῦ Πειραιῶς ἡ Ἠετιώνεια, ubi v. Wass. et Duker. Wessel. ad Diod. III, 43. Casaub. ad Strab. III. p. 230. A μυχῷ in sinum paulo ampliorem devenis, hodie dictum *Marina di Melocca*, qui an *Dascon* sinus sit, nec ne, quem veteres appellant, dubitatur. Poppo prol. t. II. p. 513. 516. non putat Dasconem a μυχῷ discernendum esse. Negat inter Olympium et Plemmy-

rium unquam castra Atheniensium fuisse, affirmat semper inter Olympium et urbem terra quidem pugnatum esse. Nempe classis Atheniensium, ante quam ad Plemmyrium transvehebatur, agebat in μυχῷ, ut ex Thucydide VII, 4. certo colligas. Qua statione relicta, et exercitu tum terrestri tum navali (praeterquam quantum in operibus obsidionalibus custodiae causa remanebat,) educto ab litore portus magni occiduo Plemmyrium petebant. Neque hanc stationem posthac relinquebant, sed ibi castra habentes dimicabant, usque dum interneccione caesi sunt. Aditum sinus Plemmyrium subiacentis, ubi naves eorum in statione erant, ope navium onerariarum, delphinis plumbeis armatarum, praecluserant, quo a Syracusanis incumbentibus refugium haberent. Thuc. VII, 38. 41. Pergit Poppo p. 516. „Contineri videtur hoc nomen [λειμὼν τῆς ἐξετάσεως] appellatione τὸ πρὸς τῷ Ὀλυμπιείῳ χωρίον VI, 64. 65." Hoc quoque verum; estque ea regio cogitanda in sinistra ripa Anapi sita fuisse. Pergit: „Quodsi τὸ πρὸς τῷ Ὀλυμπιείῳ χωρίον non in regione illius prati ponas, sed ad dextram Anapi, obstat λίμνη c. 66. memorata. Quae non videtur alia esse, quam ἡ λίμνη ἡ Λυσιμέλεια καλουμένη VII, 53." Id etiam hoc probatur, quod post primam pugnam terrestrem, descriptam VI, 70., Syracusani dicuntur praesidium in Olympium παραπέμψαι, et tum lacum Lysimeliam, tum paludem in sinistra fuisse hodiernus suburbii illius status probabile reddit. V. Swinburn. t. III. p. 397. in libro de sit. Syr. p. 75. Pergit Poppo: „Inde vero simul patet, Dasconi malum locum assignatum esse a Goellero [nimirum posueram in australi litore, sinumque dixeram eundem esse, quem hodie *Marina di Melocca* dicunt, et a μυχῷ λιμένος separaveram]. Nam ita Athenienses si in illo prato castra collocassent, pontem autem Anapi solvissent [v. Thuc. VI, 66.], a classe et castello, quae Dasconem tuebantur, ipsi improvide se seiunxissent." — Quid tum postea? Nonne terrestris Atheniensium exercitus, qui ad regionem Olympii in sinistra Anapi ripa escenderat, iunctus erat classi, in dextra ripa stationem habenti ad Dasconem, navibus praeter ostium Anapi ultro citroque praeternavigantibus? Quod autem Anapi pontem destruxerunt, probabilis causa cogitari potest haec: quoniam equitatum Syracusanum timebant, sperare Atheniensibus non licuit, fore ut tuto a copiis terrestribus ad classem terra quidem commearent. Hinc illa castrorum et classis communitio, et loci ad arcendum equitatum apti selectio. Quare pontem deiecerunt, ut saltem ab Olympio Syracusani intercluderentur, quanquam eo postea traiecerunt praesidium sive per pontem refectum, sive per ambages circa Cyanae

fontem, sive naviculis. Iam porro fac, Popponem vere iudicavisse, et Dasconem a μυχῷ non discernendum esse. Quid lucri facimus, quo minus ipse, quae obloquitur, iis arguatur? — nihil nisi Dasconem paulo longius versus boream promotum. Nonne autem vel sic ad dextram Anapi ripam classis Anapi remanet, ad sinistram terrestris exercitus? Igitur, vel hoc concesso, utrimque commercium fluvio Anapo interceptum erat, nam terrestres copiae ad sinistram, pons Anapi solutus, atque eadem res, Dasconem sive cogites paulo plus spatii versus austrum, sive boream transpositum. Classi autem in dextera stationem assignasse videntur, quoniam in sinistra commoda non erat; terrestres copiae ad sinistram collocatae, ut propiores urbem infestarent. Itidemque factum ab omnibus, qui ullo tempore arma ad Syracusas oppugnandas tulerunt. V. Plutarch. Vit. Nic. c. 16. (coll. Letronn. *topogr. d. Syr.* p. 61.) Himilco quoque Carthaginiensium dux Ol. 96, 1. Syracusas oppugnans κατεσκήνωσεν ἐν τῷ τοῦ Διὸς νεῷ· τὸ δὲ λοιπὸν πλῆθος ἐν τῷ παρακειμένῳ τόπῳ κατεστρατοπεδεύσατο, ἀπέχον τῆς πόλεως σταδίους δώδεκα (v. not. ad VI, 65.) Tria idem dux Carthaginiensium castella exstruxit, unum ad Plemmyrium, alterum circa medium portum (i. e. ad μυχόν), ultimum prope Olympium. v. Diodor. XIV, 62. 63. Hicetas Ol. 98, 4. χάρακα βαλόμενος περὶ τὸ Ὀλύμπιον διεπολέμει τῷ κρατοῦντι τῆς πόλεως Διονυσίῳ, verba sunt eiusdem XVI, 68. Hamilcar autem in bello contra Agathoclem Ol. 107, 4. suscepto cum exercitu Syracusas movens ἐπεβάλετο καταλαβέσθαι τοὺς περὶ τὸ Ὀλύμπιον τόπους, κειμένους πρὸ τῆς πόλεως etc. Diodor. XX, 29.

Nihilominus equidem nunc ita sentio, ut et ipse a μυχῷ Dasconem discernendum non putem, idque non Popponis argumentis, sed loco Diodori inductus, ubi cladem Eurymedontis in magno portu per penultimam pugnam factam narrans, quae Thucydides VII, 52. in μυχῷ λιμένος accidisse scribit, eadem in Dascone gesta esse testatur XIII, 13. ὁ γὰρ Εὐρυμέδων ἐπιχειρήσας περιπλεῖν τὸ κέρας τῶν ἐναντίων ὡς ἀπεσπάσθη τῆς τάξεως, ἐπιστρεψάντων τῶν Συρακουσίων, ἀπελήφθη πρὸς τὸν κόλπον τὸν Δάσκωνα μὲν καλούμενον, ὑπὸ δὲ τῶν Συρακουσίων κατεχόμενον. Conf. de sit. Syrac. p. 75. Aliquamdiu haesitavi, an Dascon sinus intelligendus sit tota portus magni pars inter Anapi ostia et insulam Ortygiam circa urbis latus australe effusa; quod comprobari non posse cum vidissem, quia κοῖλον sive angustum illum μυχόν fuisse dicit Thucydides et idem narratio Diodori prodit, ut alia taceam, de quibus infra dicetur; haec tamen satis obscura quasi aculei haerebant: Narrat Thucydides VII, 53., Syracusanos in χηλὴν

sive litoris ad sinistrum μυχοῦ latus prominentiam impetu facto ab Etruscis ibi a ducibus Atheniensium collocatis exceptos in lacum Lysimeliam fusos fugatosque esse. Iam illud, cum χηλή in dextera Anapi ripa sit, ita tantum fieri potuit, si per pontem Anapi in fugam conversi fugerent. Quod qui fieri potuerit, non intelligo. Qui enim Etrusci tam longe concitato cursu persequi poterant, nullum sibi ab Olympio, ubi Syracusanorum praesidium fuisse didicimus, periculum timentes? Quanquam ne id quidem exploratum, an pons, quo Anapus iungebatur, tum temporis refectus fuerit? Alia dubitatio libros istos retractanti mihi subnata est e loco VII, 52., ubi refertur, Eurymedontem dextrum classis Atheniensium cornu in pugna tenuisse. Versus solis ortum igitur et os magni portus, classe subter Plemmyrium in statione posita, collocatus fuisse putandus est. Attamen a Syracusanis, postquam mediam hostium aciem perruperant, in μυχόν fugatur. Qui tandem in μυχόν —? nisi per totum portus septentrionalem ambitum inde ab Insula ad occiduale portus latus eum persecuti sint. Sin minus; Eurymedon sinistrum classis Atheniensium cornu tenuisse dicendus est, secus ac in omnibus libris et editis et scriptis. Hoc quoque loco momentum mihi accedere visum erat, ut μυχόν sive Dasconem ab sinistra Anapi ripa ad dexteram non transferendum putarem. Sed id falsum esse convincunt quaedam vestigia quantumvis levia, in reliquiis Philisti et loco quodam Diodori indagata. Ac ille quidem fragm. 25. p. 162. Plemmyrio iungit Dasconem ap. Steph. Byz. in *Δάσκων Σικελίας χωρίον* (*vicus;* nam vicus cognominis sinum adiacebat, ut dubites, ap. Thuc. VI, 66. utrum sinus an vicus intelligendus sit?) *Φίλιστος ἕκτῃ Σικελικῶν „εἰς τὸν (τὸ) Πλημμύριον καὶ τὸν Δάσκωνα.“* ubi v. adnotata. Tum Diodor. XIV, 72. Dasconem prope Polichnen situm dicere videtur, adde cap. 73. et de recentioribus Dorvill. Sicul. p. 191. in libr. de sit. Syr. p. 78.

Quae cum ita sint, Dasconem quidem et μυχόν unum eundemque sinum fuisse coniicio, pro certo affirmare non ausim; nam potest Dascon fuisse idem sinus, qui hodie *Marina di Melocca*, et μυχός huius maioris sinus pars, et ita potuit fieri, ut Dascon cum μυχῷ a Diodoro confunderetur, cum totum pro parte poneret. Quae autem difficultates oriuntur modo memoratae, eas nunc quidem removere non queo. Interim *fanum Herculis*, quod prope Dasconem Plemmyrium inter et Olympium statueram, tollo et alia suburbii parte collocandum duco. Locus, quo nisus cum Letronnio illud in tabulam topographicam receperam, extat apud Plutarchum Vit. Nic. c. 24. extr. Ante ultimam pugnam navalem in magno

portu commissam τὸν λοιπὸν ὄχλον, qui non erat in navibus, ἔστησε παρὰ τὴν θάλασσαν ὁ Νικίας, ἐκλιπὼν τὸ μέγα στρατόπεδον καὶ τὰ τείχη τὰ συνάπτοντα πρὸς τὸ Ἡράκλειον· ὥςτε μὴ τεθυκότων τὴν εἰθισμένην θυσίαν τῷ Ἡρακλεῖ τῶν Συρακουσίων θῦσαι τότε τοὺς ἱερεῖς καὶ στρατηγοὺς ἀναβάντας. v. Cluver. Sic. Ant. p. 222. Quae verba demonstrant non id quod Letronn. voluit, fanum illud in australi litoris portus magni angulo prope Olympium ponendum esse, sed vel postremum vocabulum evincit, in editioribus occasum spectantibus locis, urbi contiguis situm fuisse. Nec vero Plutarchus, quae erat Letronii p. 68. sententia, hoc loco dicit, migrationem castrorum a Plemmyrio in Dasconem factam esse, sed idem hic narrat, quod Thucyd. VII, 60., castra ἀπὸ τοῦ πρὸς τῷ Ὀλυμπιείῳ et ex operibus obsidionalibus ad Plemmyrium translata.

Litus australe terminatur promontorio *Plemmyrio* (hodie *Massa d'Olivera.* v. Dorv. Sicul. p. 191.), dum propius ad Ortygiam accedit, portusque aditum coarctat, spatio octo ferme stadiorum. Id duae parvae insulae adiacent, quarum maior Ionium spectans (hodie *San Marciano*) ambitum habens centum ferme pedum, minor intra portum sita, hodie *il Castellucio.* In alterutra harum insularum tropaea erexerunt Athenienses. Thuc. VII, 23. Plemmyrium a Nicia communitum est, utpote commeatui recipiendo aptissimum. Tria ibi castella exstruxit, Thuc. VII, 4., quorum maximum occasum spectans (VII, 23.) omnem belli apparatus victusque copiam continebat, ubi omnis exercitus consedit, navibus ad radices promontorii stationem habentibus.

Anapus, cui paulo supra ostium rivus Cyane miscetur, in portum magnum incurrit, cursu vicies quater ferme mille passuum absoluto. Intra Cyanen et ostium, decem ab urbe stadiis ponte iungebatur, per quem ab urbe ad Olympium et Polichnen via Helorina ducebat. Hodie Anapus *Alfeo* appellatur. Via autem illa Heloro profecta oram usque maritimam legens procurrebat ad fluvium Cacyparin, hodie secundum nonnullos *Falconara.* Thuc. VII, 80. Tum occasum versus usque ad radices Olympii vergens trans Anapum per portas Temenitidas in urbem ducebat. Praeter ripam Anapi pratum fuit, quo Syracusani militum censum agere consueverant. Thucyd. VI, 96. 97. Hoc partim ruderibus aedificiorum, partim flumine et rupibus munitum fraude bellica per otium et sine sanguine Nicias occupavit, ponte pone se destructo ac qua facillime ab hoste potuisset impugnari, vallo ducto. Thucyd. VI, 63—67. Plut. Vit. Nic. c. 16.

Inter Anapum et urbem praeter rupes Epipolarum et

oenia Temenitis palus *Lysimelia* fuit, quae naturali quoam aggere divisa altera parte ad flumen Anapum, altera l litus maris pertinebat. Memoratur etiam stagnum *Syraco*, ade urbs nomen accepisse fertur; quae an pars tantum agnae paludis, an ipsa alio nomine Lysimelia fuerit, dubitur. Certe nonnisi serioris aetatis scriptores, velut Vibius equester, Stephanus Byzantinus, Scymnus Chius λίμνην Συραύ commemorant. Popp. prol. t. II. p. 517. observavit, legi ud Thucydidem etiam nomen ἕλος, *palus* VI, 101., ubi de raca cogitari posse putat, iubetque conferri Manson. Spart. II. p. 447. Paludis huius pars, addit, aliqua lutosa et solida at ita, ut lignis substratis transiri posset. Supra paludem it rupes, κρημνός, ὅς τῶν Ἐπιπολῶν ταύτῃ πρὸς τὸν μέγαν μένα ὁρᾷ. Thuc. l. l. τὸ κρημνῶδες c. 103. — Ceterum υράκουσαι apud probatos scriptores solenne urbis nomen est, d extat etiam Συράκουσα, velut apud Diodorum XIII, 75. IV, 14. fragm. l. 22. t. IX. p. 300. 306. l. 24. p. 337. 25. p. 360. At vid. Wesseling. t. VI. p. 560. Nomen colarum apud alios Συρακούσιοι, apud Thucydidem ex optiis libris Συρακόσιοι V. Popp. ed. Thuc. II, 1. p. 155.

Ex vicinia vero stagni illius et paludis magna horum corum semper insalubritas erat, de qua re vide Cluver. Sic. nt. p. 213. coll. Wessel. ad Diodor. t. VI. p. 560. et ante nnia Livium XXIV, 26. et locum de obsidione Marcelli XIV, 33. XXV, 23., quem confer cum descriptione pestintiae Atticae apud Thucydidem. Quare morbus etiam excitum Atheniensium invasit, id quod Niciam commovere debat, ut quam primum Sicilia excederet; sed eum superstio retinuit. v. Diodor. XIII, 12. XIV, 70. Plut. Vit. Nic. 22. 23. Thuc. VII, 50. Tametsi coelum Syracusanum grasimum, amoenissimumque fuit, teste Cicerone in Verrem , 5. c. 10. *Urbem Syracusas elegerat: cuius hic situs, atque ec natura loci coelique dicitur, ut nullus unquam dies m magna turbulentaque tempestate fuerit, quin aliquo mpore eius diei solem homines viderent.* Hinc Plin. H. N. 62. *Rhodi et Syracusis nunquam tanta nubila ait, ut n aliqua hora sol cernatur*, ubi v. Harduin. Conf. Heyn. usc. acad. t. II. p. 179. not. Brydon. t. I. p. 246. Swinrn. t. III. p. 395. in libr. de sit. et orig. Syr. p. 83.

Ab Anapo austrum versus mediocri collis altitudine est, aeceps fluvio imminens, reliquis partibus lente assurgens. hoc colle vicus *Polichne* situs fuit, et prope eum nobile Iovis mplum, unde ipse collis nomen *Olympii* accepit. In eo tabulae rvabantur, quibus nomina cunctorum civium inscripta erant. Plutarch. Vit. Nic. c. 16. Dorv. Sic. p. 190. Letronn. p. 54.

Epipolis Athenienses potiti (vide Thucyd. VI, 96. 97.), castello Labdalo exstructo, ad Tycam descendentes murorum ambitum celeriter aedificarunt VI, 98. Confecta inde a *Κρημνῷ* usque ad magnum portum circumvallatione VII, 2. 4. iam parum aberat, quin murum septentrionem versus inde a Trogilo ductum absolverent VI, 99. 101. *Κρημνός* fuit pars crepidinis Epipolarum praeruptissima, Temeniti propemodum contigua. Thucyd. VI, 101. 103. Ab hac parte urbs fuit munitissima teste Plutarcho Vit. Timolc. c. 21. Syracusanam etiam munitionem sub ambitu muri sui substructam diruerunt, vallum evulserunt 100. Hoc modo cum circumvallationem, excursu ab hostibus frustra facto, iam fere totam confecissent; Gylippus a Lacedaemoniis dux Syracusanis missus advenit 102. 103. 104. VII, 2.*) Athenienses Laconicae parte vastata propalam foedus Lacedaemoniorum ruperunt VI, 105. — Largius haec exsecutus sum et tabula topographica ad oculorum sensum demonstravi in libro de situ et origine Syracusarum inde a p. 37. Conf. Poppon. proleg. t. II. p. 510.

Restat, ut de quaestione historica dicam, quam in hoc libro inde a cap. 54. auctor super caede Pisistrati filii instituit. Plato, qui vulgo fertur, in Hipparcho, et eum secutus Aelianus V. H. VIII, 2. secus ac Thucydides Hipparchum occisum esse memorant in tyrannide. Auctor Hipparchi p. 228. *Steph.* Hipparchus, ait, *ὃς τῶν Πεισιστράτου παίδων ἦν πρεσβύτατος καὶ σοφώτατος.* Minus certe hoc confici putat Duker. ad Thucyd. VI, 54. e Clitodemi, an Clitodemi historici, verbis apud Athenae. XIII. p. 609. C. *ἐξέδωκε δὲ* Pisistratus *Ἱππάρχῳ τῷ υἱεῖ Φύην, τῷ μετὰ αὐτὸν τυραννεύσαντι.* Sed apud istum nunc rectius editum: *ἐξέδωκε δὲ καὶ Ἱππάρχῳ τῷ υἱεῖ — Φύην — καὶ Χάρμου — θυγατέρα ἔλαβεν Ἱππίας — τῷ μετ' αὐτὸν τυραννεύσαντι.* Eximendus igitur hic quidem scriptor antiquissimus e numero eorum, qui a Thucydide dissentiunt. Hipparchum autem dialogum hodie omnes in Platonis lectione assidue et vel non assidue versati pro spurio habent. Superest Heraclides Ponticus in fragm. de rep. Athen. p. 232. *Tauchn.*, qui nec cum Pseudoplatone, nec cum nostro historico facit, nec, quod sciam cum alio quoquam, nam Thessalum tyrannum facit: *τοῦτον τυραννοῦντα μὴ δυνηθέντες ἀνελεῖν, Ἵππαρχον ἀπέκτειναν τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ.* Nam quod post Pisistratum ab eo primo loco Hipparchus ponitur, secundo Thessalus memoratur, tertio Hip-

---

*) Conf. Diod. XIII, 3—7. Plutarch. Vit. Nic. c. 14—19.

pias; non catalogum decessorum imperii dare voluit, sed εἰκῇ enumeravit; sin catalogum cum Dukero esse statuas quae refert Heraclides, ipsius istius verba secum pugnant. Nempe, si primus post patrem Hipparchus dominatus est, non potuit sub tyranno fratre interimi. De auctoritate Diodori fragm. libr. X. t. IV. p. 61. *Argent.* iudicare non licet, quia, quos duces secutus sit, non constat. Neque is adversatur Thucydidi scribens: *οἱ δὲ ἄλλοι Ἵππαρχος καὶ Ἱππίας βίαιοι καὶ χαλεποὶ ἐτυράννουν τῆς πόλεως,* siquidem ipse scriptor Atticus quodammodo ita loquitur c. 55. de Hipparchi ἀρχῇ et de rebus gestis institutisque non tyranni (Hippiae) sed tyrannorum (Hippiae et Hipparchi) adeoque Hipparchum δορυφόροις stipatum fuisse narrat cap. 57. Statum quaestionis totius omnium et uberrime et planissime declaravit Evers. de prooem. Thucyd. p. 21., cuius quae verba super hac re extant, hic, quoniam liber in paucorum manibus videtur esse, adiiciam:

Scriptorum veterum de dominatu Hippiae et Hipparchi testimonia „inter se comparanti tres maxime quaestiones explicandae offeruntur: primum *quinam Pisistrati filiorum fuerit natu maximus* — deinde *quaenam vera caedis Hipparcheae causa* — tum *Hippiasne solus an Hipparchus etiam et Thessalus dominationem exercuerint?* — Inter Pisistrati filios e iustis nuptiis susceptos (fuit enim et nothus, cui Hegesistrato nomen) frequenti veterum commemoratione nulli sunt notiores atquè illustriores, quam quos a prima uxore habuit, Hippias et Hipparchus. Praeterea Thucydides nostro loco [I, 20.] et VI, 55. Diodor. excerpt. Peiresc. p. 557. [loco supra ex ed. Wessel. *Argentor.* memorato] et Theophrast. in hist. plant. de Thessalo loquuntur, cui unus Plutarchus [Vit. Cat. Mai. c. 24.] addit Iophontem, et utrumque ex altera uxore natum praedicat. At vero natu minimus eum nulli alii veterum laudetur, nec eius nomen columnae isti, quae in perpetuam tyrannidis memoriam exstructa fuit (Thuc. VI, 55.) inscriptum fuisse videatur, eum vel prima aetate morte absumptum vel in legitimorum Pisistrati filiorum numero prorsus non fuisse crediderim.

Eorum igitur, quos ex uxore prima Pisistratus suscepit, uter fuerit natu maior, quaestio exoritur, non difficilis illa quidem diiudicatu, dummodo testes ad examen vocentur accuratum, et suo quisque penderetur momento. Sed cum testes illorum temporum aequales nulli reperiantur, eum primo loco adire oportet, qui ad tyrannorum aetatem proxime accedit *). Thucydides igitur vulgarem opinionem, qua Hip-

*) Propior aetate Herodot. V, 55. Ἵππαρχον τὸν Πεισιστράτου

parchus natu maior ferebatur, non solum disertis verbis refutat, sed etiam argumenta adiicit, quae etsi non eiusdem singula momenti, ad sententiam tamen confirmandam idonea videantur. Nam primum de Hippia natu priore si ipsum auditu multo magis enucleate quam ceteros cognovisse profitetur, id quod unum sane huic sententiae fidem et auctoritatem adiungit, quoniam non cuique sermoni temere credidisse ἀκριβέστατον auctorem, sed singula momenta lance critica ponderasse credibile est. Verum accedit publici monimenti περὶ τυράννων ἀδικίας positi fides, in quo post Pisistratum primo loco Hippias et deinceps Hipparchi et Thessali nomina inscripta fuerunt. Quid? annon consentaneum est, eum fuisse natu maximum, cuius nomen proxime patrem incisum legeretur? Ita prorsus est, neque ullam rationem habet Meursii [in libr. de Pisistrato c. 11.] commentum, propter insignem Hippiae saevitiam illud factum esse arbitrantis. Nam si ut quisque saevior erat, ita alterius nomen alteri praepositum fuisse credamus; quid tandem est, quod patrem, quem crudelitate Hippias longissime antecelluisse fertur, nec ipse loco antecesserit? Leviora sunt argumenta reliqua, ut eorum commemoratione facile supersedeam. Iam audiamus eos, qui Hipparchum natu maiorem censeant, testem illi quidem locupletem et Thucydidi aliquatenus conferendum in medium producendo impares. Etenim ad unum Platonis dialogum illum provocant, unde eandem sententiam hausit Aelian. V. H. VIII, 2. ita tamen ut de istius dialogi γνησιότητι dubitare videatur adiectis verbis his: εἰ δὴ ὁ Ἵππαρχος Πλάτωνός ἐστι τῷ ὄντι. Huiusmodi additamenta, quae apud inferioris aevi scriptores hinc inde reperiuntur, e criticae disquisitionis, quam ipsi instituerunt, fonte haud quaquam promanant, sed vocum vestigia servant veterum criticorum Alexandrinorum, quibus assensum praebuisse Aelianum vel inde apparet, quod XI, [8.], ubi caedis causam enarrat, non istius dialogi auctori sed Thucydidi suffragatur. Et vero etiam huic Alexandrinorum iudicio praeter alia vestigia favent nimiae istae disputationis ambages et circuitiones, omnisque forma dialogi et facies, quae cum divino Platonis ingenio nihil habet similitudinis, sed fere ubique servilem prodit imitatorem. At Platonem faciamus auctorem — quid? num is Thucydide locupletior? Platonem dico, qui ut omnino pulchrum magis quam verum, delectationem magis quam eruditionem lectoris spectat, ita et

---

Ἱππιέω δὲ τοῦ τυράννου ἀδελφεόν, ubi v. Valcken. et Dahlm. *Herodot.* p. 227. Dummodo eum ut tyrannum, ita natu maiorem fuisse, colligere licet. *F. G.*

in enarrandis antiquae historiae locis verum minus curat, sed vulgarem opinionem amplexus id plerumque agit, ut exornet illam, verborum et sententiarum luminibus illustret, consilioque suo accommodet. Attamen Meursius Platonis causam acerrime defendens in auxilium vocat Clitodemum*) et Heraclidem Ponticum, quorum cum ne verbum quidem istius opinioni faveat, hanc pluribus refellere taedet. Nihil igitur habet, quo se tueatur vulgaris opinio, quam equidem inde maxime natam arbitror, quod Hippias ante fratris caedem mitis ac lenis, hac perpetrata ita in omne crudelitatis genus erupit, ut dominationem antea plane non exercuisse crederetur. Atque adeo scriptores aetate multo inferiores ad Thucydidis auctoritatem sese contulerunt, velut Polyaenus V, 14. Scholiast. ad Aristoph. Vesp. 500. [adde ad Lysistr. 619.] aliique [quos v. apud Vales. ad Diodor. excerpt. legat. l. l.], quos ad rem magis probandam nihil facientes commemorare non attinet.

In causa caedis constituenda paucis defungi licet, cum quae de dialogi, cui Hipparchus index, fide supra dicta sunt, dubitationem tollant, utrum isti Pseudo-Platoni, quem et Plutarch. in ἐρωτ. sequitur, magis adsentiamur, an vero Thucydidi, cui praeter Aristotelem Polit. V, 10. [p. 120. *Schneid.*] Aelianus l. l. et Maximus Tyr. dissert. 24. adstipulantur. In isto igitur dialogo inducitur Socrates cum Hipparcho quodam colloquens, cui humanitate ductus nescio qua tyranni occisi merita summis laudibus extollit, culpam eius omnibus modis comminuere adnititur, eoque narrationem illam de Harmodii sorore indignius tractata vulgi sermonibus celebratam, neque tamen τοῖς χαριεστέροις probatam affirmat. Verum etsi necesse fuit ut de singulis, quae caedis initia et causae fuerunt, diversissimi spargerentur rumores, tempore procedente magis magisque illi quidem immutati; hos tamen a Thucydide ea qua solet ἀκριβείᾳ pensitatos, verumque quoad eius fieri posset indagatum fuisse consentaneum est. Neque adeo huic in singulis fidem habendam esse equidem receperim, modo illud teneatur, communi veterum consensu firmatum, quod Aristotelis Rhetor. II, 24. verbis sic expresserim: ὁ Ἁρμοδίου καὶ Ἀριστογείτονος ἔρως κατέλυσε τὸν τύραννον Ἵππαρχον, sive ut Platonis in symposio [cap. 9. p. 31. *Wolf.*] verbis utar: ὁ γὰρ Ἀριστογείτονος ἔρως καὶ Ἁρμοδίου φιλία βέβαιος γενομένη κατέλυσεν αὐτῶν τὴν ἀρχήν.

His stabilitis et fixis illud excutiendum est, quod, cum

---

*) Qui an idem sit qui Clidemus, dubitatur. De Clitodemo vide Pausan. X, 15, 3. de Clidemo Schweighaeuser. indice auctorum historiae et al. ad Atheneae. s. v. *F. G.*

auctor locupletissimus ipse sibi manifesto repugnare videatur, difficile est extricatu. Nam exoritur quaestio: *Hippiasne solus fuerit dominatus, an Hipparchum et Thessalum socios habuerit?* Iam vero Thucydides I, 20. *Atheniensium,* inquit, *multitudo Hipparchum tanquam tyrannum interfectum esse opinantur* et VI, 54. *οὐχ Ἵππαρχος, ὥςπερ οἱ πολλοὶ οἴονται, ἀλλὰ Ἱππίας πρεσβύτατος ὢν ἔσχε τὴν ἀρχήν* coll. cap. 55. extr. — At eodem cap. de Hipparchi *ἀρχῇ* et de rebus gestis institutisque non tyranni (Hippiae) sed tyrannorum (Hippiae et Hipparchi) loquitur, adeoque Hipparchum *δορυφόροις* stipatum fuisse narrat c. 57. Quae quidem tam disiuncta nescio an inter se iungantur, dummodo illius tyrannidis formam non monarchicam sed oligarchicam statuerimus. Siquidem non unus, sed tota Pisistratidarum prosapia occupaverat dominationem, oppressa reliquorum nobiliorum inprimisque opulentissima Alcmaeonidarum familia. Sed ut in quaque societate unus est, qui praestet ceteris, ita in huius quoque gentis consociatione. Nam Pisistratus princeps fuit familiae pariter atque tyrannidis, quam quidem ut liberis tutius firmiusque traderet, filium natu maximum, si scholiastae ad Aristophanis Vesp. [l. l.] credideris, imperii participem fecit. At unus ille *κατ' ἐξοχὴν* tyranni nomine dignus nihil habuit antiquius, quam ut quos sibi vel generis vel officii necessitudine devinctos tenuit, eos amplissimis magistratibus honoribusque ornaret, eoque Hippiae filium natu maximum summo magistratui praefuisse invenimus. Conf. Thuc. VI, 54. Dominationis autem modum et rationem, qualis cuique hac stirpe nato fuerit, enucleandi facultatem ademit scriptorum, quae de hac re memorarunt, tristissima iactura. Attamen in republica regunda non levis potestas assignanda videtur Hipparcho, quem Hippiae valde dilectum fuisse evincit saevitia, ad quam fratris caede instigatus fertur. Neque scio an, secutus pauca quae passim reperiuntur vestigia, cuiusque fratris in rebus publicis gubernandis momentum ita recte ponderaverim, ut Hippiam *αὐτοκράτορος* et tyranni nota praecipue insigniendum putem. Huius igitur ductu auspicioque magistratus electi, bella commissa, omniaque ad externam reipublicae administrationem pertinentia gesta sunt, licet ea, qua frater praecelluit, prudentia atque peritia satis adiutus videatur. Hipparchus autem literarum artiumque amore flagrans vi sua, quam in fratrem exseruit, ita usus esse videtur, ut et hunc mansuetiorem redderet et ea maxime institueret, quae vel ad urbem exornandam et amplificandam, vel ad civium veri pulchrique sensum excitandum et dirigendum, mores formandos animosque excolendos facerent. Tanta igitur vi cum polleret, cum *δορυφό-*

ϱους insignes tyrannidis testes ab Hippia accepisse non magis mirum est, quam Thucydidem ei ἀϱχήν tribuere cap. 54. et foedissimi nominis ignominiam inurere. Thessalus, si Diodoro fides, honoribus et rerum publicarum administratione prorsus abstinuit, neque apud quemquam veterum scriptorum eum dominationis consortem fuisse memoratum legimus. Sed utut est, nomen certe eius aeque atque Hippiae filiorum nomina columnae isti incisum fuit. Neque hoc mirum videbitur cuiquam reputanti, totam Pisistratidarum familiam unius tyranni loco habitam fuisse, unde factum, ut eandem rem ad Pisistratidas alii, alii ad Pisistratum referant. v. Herodot. V, 62., ibiq. Wessel. Declaratur illud quidem vel his Thucydidis verbis: *ἐπιστάμενος γὰϱ ὁ δῆμος ἀκοῇ, τὴν Πεισιστϱάτου καὶ τῶν παίδων τυϱαννίδα χαλεπὴν τελευτῶσαν γενομένην* VI, 53. Accedit Herodotus, qui non tyrannum Hippiam, sed tyrannos Athenis eiectos esse narrat V, 64. conf. VI, 123.“

ϛ.

1 Τοῦ δ᾽ αὐτοῦ χειμῶνος Ἀθηναῖοι ἐβούλοντο αὖθις μείζονι παρασκευῇ τῆς μετὰ Λάχητος καὶ Εὐρυμέδοντος ἐπὶ Σικελίαν πλεύσαντες καταστρέψασθαι, εἰ δύναιντο, ἄπειροι οἱ πολλοὶ ὄντες τοῦ μεγέθους τῆς νήσου καὶ τῶν ἐνοικούντων τοῦ πλήθους καὶ Ἑλλήνων καὶ βαρβάρων, καὶ ὅτι οὐ πολλῷ τινι ὑποδεέστερον πόλεμον ἀνῃροῦντο ἢ τὸν πρὸς Πελοποννησίους. Σικελίας γὰρ περίπλους μέν ἐστιν ὁλκάδι οὐ πολλῷ τινι ἔλασσον ἢ ὀκτὼ ἡμερῶν, καὶ τοσαύτη οὖσα ἐν εἴκοσι σταδίων μά-

---

1. ὀκτὼ ἡμερῶν] Quinque diebus et totidem noctibus, Ephorus apud Strabonem, apud Marxium p. 152., qui adnotavit, I. Bakium ad Posidon. p. 131. pro ε′ apud Strabonem legere η′, ut Ephorus cum nostro scriptore consentiat. Cluverus Sic. ant. I, 3. ego vero, inquit, insulam pede meo totam, uno certo aequoque gressu, circumiens ambitum eius diligentissima cura observavi; terreno itinere erit passuum DC. — Adnotavit Acacius e Quintiliano I. Or. I, 10. fin., reprehensos a Geometris esse historicos, qui magnitudinem insularum satis significari navigationis ambitu crediderint. Rationem reprehensionis addit Quintilianus; ubi Pithoeus h. l. citans reprehensionem illam etiam ad Thucydidem pertinere videtur existimasse. Sed Thucydides, ut Dukerus observavit, tantum de ambitu Siciliae loquitur, neque ex eo quidquam de magnitudine illius colligit. Adde Popp. proleg. t. II. p. 497.

εἴκοσι σταδίων] Huc respexit Aristides t. I. p. 417. *Canter.* Ἐν εἴκοσι σταδίοις B. I. N. h. schol. Marg. Stephan. Tusanus. Schol. tamen etiam nostram scripturam memorat. ἐν εἰκοσισταδίῳ E. F. H. f. In hoc spatio dimetiendo falsum esse Thucydidem arguit Cluver. Sic. ant. I, 5. Duodecim vel tredecim stadia numerant plerique. Conf. Wessel. ad Diodor. IV, 22. Hodierni geographi de dimidio milliario germanico sive geographico loquuntur, quo Thucydidis confirmari computationem Popp. l. l. p. 498. animadvertit. Qui ἐλάσσων pro ἔλασσον emendari vult, Benedict. non meminit usus Graecorum, quo, ut Latini *minus*, *plus* dicunt et similia, pro quovis casu his neutris ἔλασσον, πλέον etc. utuntur in numeris definiendis. Conf. Thucyd. cap. 25. τριήρεσι μὲν οὐκ ἔλασσον ἢ ἑκατὸν πλευστέα εἶναι. cap. 67. τοὺς δὲ

λιστα μέτρῳ τῆς θαλάσσης διείργεται τὸ μὴ ἤπειρος οὖσα· ᾠκίσθη δὲ ὧδε τὸ ἀρχαῖον, καὶ τοσάδε ἔθνη ἔσχε τὰ ξύμπαντα. 2 παλαιότατοι μὲν λέγονται ἐν μέρει τινὶ τῆς χώρας Κύκλωπες καὶ Λαιστρυγόνες οἰκῆσαι, ὧν ἐγὼ οὔτε γένος ἔχω εἰπεῖν οὔτε ὁπόθεν ἐσῆλθον ἢ ὅποι ἀπεχώρησαν· ἀρκείτω δὲ ὡς ποιηταῖς τε εἴρηται καὶ ὡς ἕκαστός πη γιγνώσκει περὶ αὐτῶν. Σικανοὶ δὲ μετ᾽ αὐτοὺς πρῶτοι φαίνονται ἐνοικισάμενοι, ὡς μὲν αὐτοί φασι, καὶ πρότεροι διὰ τὸ αὐτόχθονες εἶναι, ὡς δὲ ἡ ἀλήθεια εὑρίσκεται, Ἴβηρες ὄντες καὶ ἀπὸ τοῦ Σικανοῦ ποταμοῦ τοῦ ἐν Ἰβηρίᾳ ὑπὸ Λιγύων ἀναστάντες. καὶ ἀπ᾽ αὐτῶν

ἱππέας ἐπετάξαντο ἐπὶ τῷ δεξιῷ, οὐκ ἔλασσον ὄντας, ἢ διακοσίους καὶ χιλίους, i. e. *non minus centum navibus, non minus mille ducenti.* Nam etiam *quam*, a Graecis ἤ in his omitti, notissimum est. v. Matth. Gr. p. 632. not. 2. Lobeck. ad Phryn. p. 411.

τὸ μὴ ἤπειρος οὖσα] Demetr. de elocut. §. 72. citavit μὴ ἤπειρος εἶναι, atque hunc infinitivum habet etiam h. Cum Bauero Popp. proleg. t. I. p: 151. haec verba ita explicant, ut dicant commixtionem duarum locutionum esse, nam et τὸ μὴ ἤπειρος εἶναι potuisse dici, et μὴ ἤπειρος οὖσα. De infinitivo illo cum articulo coniuncto v. Matth. Gr. p. 781. not. 3. Quod si verum est, structura similis erit illis locis, de quibus dixi ad 1, 2. ad verba ἐκ τοῦ ἐπὶ πλεῖστον οὖσαν etc. Argumentatio auctoris haec est: Sicilia non solum ampla est insula, sed non multum abest, quin ipsa sit pars continentis, quippe exiguo tantum intervallo viginti stadiorum a continente discreta. Monuit Haack. De freto Siculo v. Dorvill. Siculis p. 7. Messana Rhegium paulo latius fretum patere scribit, idque se traiecisse navi remigibus acta spatio duarum horarum. Notum addit, infame hoc fretum vorticibus esse, unde et proverbio celebrari πορθμὸς Σικελίας pro *rerum conditione periculosissima.* Vid. Chr. Wolf. ad Liban. epist. 222. Adde de freto Cluver. Sic. ant. p. 70. Brydone I. p. 85. Muentor. p. 492. et Hoare II. p. 209., quos Poppo laudavit.

2. ὧδε τὸ ἀρχαῖον] ᾔδε B. I. P. ἥδε A. E. F. H. K. L. N. O. S. e. h. k. ἤδη c. d. f. g. Bened. ἥδε commendat, quod languet; Haack. ἤδη praetulit, vulgata uterque relicta sine causa idonea et mero studio novandi. Ὧδε optime congruit cum sequente τοσάδε.

Κύκλωπες καὶ Λαιστρυγόνες] Dixi de sedibus horum populorum in libro de sit. et orig. Syracus. p. 4., ibidemque iudicia veterum de hac digressione protuli p. 139., quibus adde Valcken. ad Herodot. V, 71. Livius IX, 17., quod Thucydides facto praestitit, item de sese profitetur his verbis: *Nihil minus quaesitum a principio huius operis videri potest, quam ut plus iusto ab rerum ordine declinarem, varietatibusque distinguendo opere et legentibus velut deverticula amoena et requiem animo meo quaererem.* Adde Popp. proleg. t. II. p. 499.

οὔτε γένος ἔχω εἰπεῖν] Thom. M. p. 165.

Ἴβηρες ὄντες καὶ ἀπὸ τοῦ Σικανοῦ] Ita Philistus fr. 3. p. 149., ubi vide; itemque Ephorus ap. Marxium p. 142. Dionys. I, 22.

Σικανία τότε ἡ νῆσος ἐκαλεῖτο, πρότερον Τρινακρία καλουμένη· οἰκοῦσι δὲ ἔτι καὶ νῦν τὰ πρὸς ἑσπέραν τὴν Σικελίαν. Ἰλίου δὲ ἁλισκομένου τῶν Τρώων τινὲς διαφυγόντες Ἀχαιοὺς πλοίοις ἀφικνοῦνται πρὸς τὴν Σικελίαν, καὶ ὅμοροι τοῖς Σικανοῖς οἰκήσαντες ξύμπαντες μὲν Ἔλυμοι ἐκλήθησαν, πόλεις δ' αὐτῶν Ἔρυξ τε καὶ Ἔγεστα. προςξυνῴκησαν δὲ αὐτοῖς καὶ Φωκέων τινὲς τῶν ἀπὸ Τροίας τότε χειμῶνι ἐς Λιβύην πρῶτον, ἔπειτα ἐς Σικελίαν ἀπ' αὐτῆς κατενεχθέντες. Σικελοὶ δ' ἐξ Ἰταλίας, ἐνταῦθα γὰρ ᾤκουν, διέβησαν ἐς Σικελίαν, φεύγοντες Ὄπικας, ὡς μὲν εἰκὸς καὶ λέγεται, ἐπὶ σχεδιῶν, τηρήσαντες τὸν πορθμὸν κατιόντος τοῦ ἀνέμου, τάχα ἂν δὲ καὶ ἄλλως πως ἐςπλεύσαντες. εἰσὶ δὲ καὶ νῦν ἔτι ἐν τῇ Ἰταλίᾳ Σικελοί· καὶ ἡ χώρα ἀπὸ Ἰταλοῦ, βασιλέως τινὸς Σικελῶν,

---

Varias et antiquorum et recentiorum de hac re sententias exposui de sit. Syr. l. l, Wachsmuth. hist. Rom. p. 75. Sicanos, quibus Servius ad Virg. Aen. VIII, 328. regem dat Siculum, a Siculis non diversos esse putat. Sicanum ignotum sibi flumen dicit Niebuhr. hist. Rom. t. I. p. 106. Sed v. Cluver. Sic. ant. c. 31. B. Ukert. de Hecataeo et Damaste p. 55. et in Geogr. Gr. et Rom. II, 1. p. 246., qui ibid. p. 483. fluvium hodie dictum *Xucar* esse existimat. Conf. Popp. t. II. p. 558. Cluverio, Silium Italicum XIV, 35. secuto, fluvius *Segre*, qui a Pyrenaeo monte in Iberum amnem defluit, videtur esse. Adde porro de Sicanis Siculisque Spohn. d. extr. parte Odyss. p. 81. Ukert. Geogr. Gr. et Rom. II, 1. p. 246.

Τρινακρία] V. dicta ad Timaei fragm. 107. p. 290. et ad fragm. 109. p. 291.

πρὸς ἑσπέραν τὴν Σικελίαν] A. B. E. F. H. K. L. N. O. P. S. c. d. e. f. g. h. ceteri *τῆς Σικελίας*. Quippe *τὰ πρὸς ἑσπέραν* Graecis est: *an der westlichen Seite*. Mox de Segesta v. Popp. proleg. t. II. p. 537. et Strab. p. 418. A.

Ὄπικας] Opicos et Ausones unum eundemque populum esse, ex Antiocho historico docet Strab. V. p. 371. A. Conf. Niebuhr. hist. Rom. t. I. p. 51. et praesertim p. 25. 33. 48. V. d. sit. et orig. Syr. p. XIII. not. coll. Wachsmuth. hist. Rom. p. 24. sq. Vulgo legitur *Ὀπικούς*. Emendavit Bekker. ex B. N. h. In S. ex correctione vulgata est. *Ὄπηκας* A. *Ὀπίκους* K. De Opicis sententiam Thucydidis refert Dionys. A. R. I, 22. p. 59., ubi est *Ὀπικούς*.

κατιόντος τοῦ ἀνέμου] „*Ἄνεμος κατιών* est *ventus spirans et crebrescens*, ut loquitur Virgil. Aen. III, 530. et quidem a tergo euntes prosequens. Thucyd. II, 25. 84. *ὡς δὲ τὸ πνεῦμα κατῄει*, i. e. *ἐκ τοῦ κόλπου ἐξέπνευσε*, ut paulo ante dixerat Lucianus V. H. II. p. 686. *ἕωθεν δὲ ἀνηγόμεθα σφοδρότερον κατιόντος τοῦ πνεύματος*. Et Pollux I, 105. inter ea, quae de secunda navigatione dicuntur, habet *κατιόντος τοῦ ἀνέμου*. Sic *κατιόντα τὸν ῥοῦν aestum secundum* dicit Dionysius Hal. ap. Hudsonum: de quo v. Casaubon. ad Dionys. p. 4.“ Duker.

βασιλέως τινὸς Σικελῶν] A. B. E. F. H. L. N. O. S. c. d. g. *Σικελοῦ* I. P. Q. et ante correctionem S. porro d. e. i. k. *Ἀρχι-*

τοὔνομα τοῦτο ἔχοντος, οὕτως Ἰταλία ἐπωνομάσθη. ἐλθόντες δὲ ἐς τὴν Σικελίαν στρατὸς πολύς, τούς τε Σικανοὺς κρατοῦντες μάχῃ ἀπέστειλαν πρὸς τὰ μεσημβρινὰ καὶ ἑσπέρια αὐτῆς, καὶ ἀντὶ Σικανίας Σικελίαν τὴν νῆσον ἐποίησαν καλεῖσθαι, καὶ τὰ κράτιστα τῆς γῆς ᾤκησαν ἔχοντες, ἐπεὶ διέβησαν, ἔτη ἐγγὺς τριακόσια πρὶν Ἕλληνας ἐς Σικελίαν ἐλθεῖν· ἔτι δὲ καὶ νῦν τὰ μέσα καὶ τὰ πρὸς βοῤῥᾶν τῆς νήσου ἔχουσιν. ᾤκουν δὲ καὶ Φοίνικες περὶ πᾶσαν μὲν τὴν Σικελίαν ἄκρας τε ἐπὶ τῇ θαλάσσῃ ἀπολαβόντες καὶ τὰ ἐπικείμενα νησίδια ἐμπορίας ἕνεκεν τῆς πρὸς τοὺς Σικελούς· ἐπειδὴ δὲ οἱ Ἕλληνες πολλοὶ κατὰ θάλασσαν ἐπεισέπλεον, ἐκλιπόντες τὰ πλείω Μοτύην καὶ

δων Σικελοῦ f. vulgo Ἀρκάδων, Italum Siculorum regem e Sicilia in Italiam venisse, scribit Servius in Virgil. Aen. I, 2. et 537. Idem Aen. VIII, 328. aliter hoc narrans locum hunc Thucydidis citat, ut observavit Dukerus. Antiochus apud Dionys. A. R. p. 10, 33. Sylb. „τὴν γῆν ταύτην, ἥτις νῦν Ἰταλία καλεῖται, τὸ παλαιὸν εἶχον Οἴνωτροι.“ ἔπειτα διεξελθών, addit Dionys. ὃν τρόπον ἐπολιτεύοντο καὶ ὡς βασιλεὺς ἐν αὐτοῖς Ἰταλὸς ἀνὰ χρόνον ἐγένετο, ἀφ' οὗ μετωνομάσθησαν Ἰταλοί, τούτου δὲ τὴν ἀρχὴν Μόργης διεδέξατο, ἀφ' οὗ Μόργητες ἐκλήθησαν· καὶ ὡς Σικελὸς ἐπιξενωθεὶς Μόργητι ἰδίαν πράττων ἀρχὴν διέστησε τὸ ἔθνος, ἐπιφέρει ταυτί· „ οὕτω δὲ Σικελοὶ καὶ Μόργητες ἐγένοντο καὶ Ἰταλίητες, ἐόντες Οἴνωτροι.“ Iam cum Oenotri ex Arcadia in Italiam Oenotro duce profecti dicantur Dionysio p. 235, 10., aut ab aliquo pro glossa vox Ἀρκάδων voci Σικελῶν addita est, aut ipse Thucydides hoc sentiens, Oenotros Arcades fuisse, eosdemque etiam Siculos esse, Ἀρκάδων scripsit. Idem Antiochus ap. Dionys. p. 27, 41. Sylb. Ἰταλία δὲ ἀνὰ χρόνον ὠνομάσθη ἐπ' ἀνδρὸς δυνατοῦ, ὄνομα Ἰταλοῦ, additque virum Oenotrum fuisse. V. Niebuhr. hist. R. t. I. p. 40. collato fragm. Timaei 38. p. 245. et Philisti fragm. II. p. 145. De origine nominis Italiae v. porro Heyn. exc. 21. ad Virgil. Aen. I. t. II. p. 186. Aristot. Politic. VII, 10. Paul. Diacon. hist. Langobard. II, 23. Nomen Italiae Thucydidis tempore tantum inferiorem huius terrae partem a fluvio Lao atque urbe Metaponto usque ad fretum Siculum complectebatur. Quae ultra hos fines iacent, ad Iapygiam, Opiciam aliasque terras pertinebant. Quod ex VII, 33. ἐπεραιώθησαν — ἐπ' ἄκραν Ἰαπυγίαν καὶ ὁρμηθέντες αὐτόθεν κατίσχουσιν ἐς τὰς Χοιράδας νήσους Ἰαπυγίας καὶ — ἐκεῖθεν ἀφικνοῦνται ἐς Μεταπόντιον τῆς Ἰταλίας docuit atque Antiochi auctoritate confirmavit Niebuhr. hist. Rom. t. I. p. 27. 48. v. Popp. prol. t. II. p. 544. de sit. et orig. Syrac. p. XII. In verbis οὕτως Ἰταλία ἐπωνομάσθη, quod Ἰταλία ex interpretamento esse iudicat Haack., vide dicta ad I, 144.

ἀπέστειλαν] Bekkero videtur ἀνέστειλαν legendum esse. De voce μεσημβρινός v. Lobeck. ad Phrynich. p. 54.

ἄκρας ἀπολαβόντες] v. Heeren. *Ideen.* Vol. I. P. II. p. 45. sqq.

ἐπειδὴ δὲ οἱ Ἕλληνες] ἤτοι οἱ Φοίνικες. Huic scholio falsum caput praefixum est. Caput debebat esse: ἐκλιπόντες τὰ πλείω. Bekkerus scholion omisit.

Μοτύην] v. de sit. Syrac. p. X. Utrum isti in Sicilia Φοίνι-

Σολόεντα καὶ Πάνορμον ἐγγὺς τῶν Ἐλύμων ξυνοικίσαντες ἐνέμοντο, ξυμμαχίᾳ τε πίσυνοι τῇ τῶν Ἐλύμων, καὶ ὅτι ἐντεῦθεν ἐλάχιστον πλοῦν Καρχηδὼν Σικελίας ἀπέχει. βάρβαροι μὲν οὖν τοσοίδε Σικελίαν καὶ οὕτως ᾤκησαν.

3 *Ἑλλήνων δὲ πρῶτοι Χαλκιδῆς ἐξ Εὐβοίας πλεύσαντες μετὰ Θουκλέους οἰκιστοῦ Νάξον ᾤκισαν, καὶ Ἀπόλλωνος Ἀρχηγέτου βωμὸν ὅςτις νῦν ἔξω τῆς πόλεώς ἐστιν ἱδρύσαντο, ἐφ᾽ ᾧ, ὅταν ἐκ Σικελίας θεωροὶ πλέωσι, πρῶτον θύουσι. Συρακούσας δὲ τοῦ ἐχομένου ἔτους Ἀρχίας τῶν Ἡρακλειδῶν ἐκ Κορίνθου ᾤκισε, Σικελοὺς ἐξελάσας πρῶτον ἐκ τῆς Νήσου, ἐν*

κες intelligendi sint ex Africa Poeni, an Phoenices ex Asia, disputat Cluverius Sic. ant. p. 40. et Hudson. ad h. l. adde Heeren. l. l. Schol. Poenos fuisse ait, quod minus probabile pro antiquitate harum coloniarum.

ξυνοικίσαντες] *συνοικήσαντες* vel *ξυν.* A. B. F. I. H. K. L. N. O. S. c. d. f. g. Dukerus: Non videtur mutandum, etsi plerique libri habent *ξυνοικήσαντες*. Ammonius: *συνοικίζεται πόλις, ἡ ἐκ πολλῶν πόλεων εἰς μίαν πόλιν συναγομένη, ὑπὲρ τοῦ πλείονα δύναμιν σχεῖν.* Itaque qui pleraque loca reliquerant, recte dicuntur has urbes *συνοικίσαι*. Sic etiam supra Thucyd. II, 15. et III, 2. Bene quoque paulo post *ᾤκισαν* de coloniae conditoribus Clar. et Cass., quod merito probabat Wasse. Sic statim *Συρακούσας Ἀρχίας ᾤκισεν*, et saepius in sequentibus. Vid. Iungerm. et Hemsterh. ad Pollucem IX, 7. —

3. *Ἑλλήνων δὲ πρῶτοι*] *πρῶτον* F. H. K. L. N. O. P. S. b. c. d. e. f. h. i. k. Ac sane hoc loco latine dicas *primi*. Sed Latini in hac structura a Graecis abeunt, ut docuit Wolf. ad Demosth. Leptin. p. 338., item in *μόνον* et *μόνοι*, de quo dubitatio est huius libr. cap. 55. init., ubi *μόνον* pro vulgata *μόνῳ* habent A. B. E. F. H. L. O. Q. S. c. d. e. f. g. h. k. Ita apud Dionys. de C. V. p. 73. *Ien.* in Aldina legitur *ὅςπερ πρῶτον*, at in libro Victoriano l. *πρῶτος* erat. Vid. omnino etiam Dorvill. ad Chariton. p. 389.

Νάξον] V. de situ et orig. Syrac. p. 3. 4. Mox *ᾤκισαν* Bekker. edidit ex H. N. d. pro vulgata *ᾤκησαν*, quod etiam sine libris corrigendum erat. Idem *πλέωσι* ex multis libris pro *πλεύσωσι* ratione item probabilissima.

Ἀρχίας] V. de sit. Syracus. p. 6. Aliam ac vulgo de Syracusarum origine opinionem, historicorum testimoniis recta adversantem, profert Schol. Pindar. Pyth. II, 1. *μεγαλοπόλιας εἶπε τὰς Συρακούσας, ἐπειδὴ Ἀρχίας τέσσαρας πόλεις καταστρεψάμενος εἰς μίαν συνήγαγεν.* Facile intelligitur, a Scholiasta res Atticas cum Syracusanis confundi. Idem, quod Scholiastes ille, de origine huius urbis sentit Huellmann. initiis hist. gr. p. 189. 190., cum Thucydides diserte dicat, primum insulam ab Archia habitatam, et in decursu temporum externam urbem adiectam esse. V. de sit. Syracus. p. 49. XVI.

Σικελοὺς ἐξελάσας] Schol. *τοπρῶτον οἱ Συρακούσιοι τὸ νησίδιον ᾤκισαν μόνον, αὖθις δὲ μὴ χωροῦντος αὐτοῦ συνάψαντες αὐτὸ τῇ Σικελίᾳ διὰ χώματος κατῴκησαν καὶ ἐν τῇ Σικελίᾳ, ἐκαλεῖτο δὲ ἡ ἐν τῇ Σικελίᾳ ἔξω πόλις.* Ita legendum cum H. Stephano p. 650. *Duk.*

νῦν οὐκέτι περικλυζομένη ἡ πόλις ἡ ἐντός ἐστιν· ὕστερον
ὲ χρόνῳ καὶ ἡ ἔξω προστειχισθεῖσα πολυάνθρωπος ἐγένετο.
Θουκλῆς δὲ καὶ οἱ Χαλκιδῆς ἐκ Νάξου ὁρμηθέντες ἔτει πέμ-

---

ocum nostrum ita explicat Letronn. l. l. p. 94. „Non scripsit
'hucydides τοὺς Σικελούς sed Σικελούς omisso articulo, utpote
ictum volens: *expulit de Siculis illos, qui* etc. Quod autem uti-
ur vocabulo προστειχισθεῖσα, eandem rem exprimunt Strab. I. p.
02. A. et Schol. Pindar. Nem. I, 1. vocabulis προσχώσεις et προς-
ωσθεῖσα. Ita passim legitur apud Thucydidem τεῖχος pro χῶμα.
luare Thucydidis locus ita per periphrasin possit exprimi: ὕστε-
ον δὲ χρόνῳ καὶ ἡ ἔξω πόλις συναφθεῖσα πρὸς τὴν ἐντὸς πόλιν διὰ
ώματος λίθου πολυάνθρωπος ἐγένετο. v. Mazocch. ad tabb. Heracl.
. 161, 25. 254, 24.“ Schol. Pind. Ol. VI, 156. Ὀρτυγία νῆσος
αῖς Συρακοίσαις παρακειμένη τὸ πρότερον· νῦν δὲ συνήφθη τῇ πόλει
αῖς Συρακούσαις. Schol. Pindar. Nem. I, 1. ἡ δὲ Ὀρτυγία πρότε-
ον μὲν οὖσα νῆσος, εἶτα προσχωσθεῖσα χεῤῥόννησος γέγονεν, ὡς Ἴβυκος
στορεῖ· παρὰ χέρσον λίθινον Τὸν παλάμαις βροτῶν· Πρόσθεν νιν μετὰ
Νηρήδων Ἰχθύες ὠμοφάγοι νέμοντο. Ita enim legit Casaub. ad Strab.
. 102. A. Idem ad Diogen. Laert. Epimenid. I, 113. dixit de
πέδα in hoc loco Ibyci. Vid. mea in sit. et orig. Syracus. p. 44.
Quibus adde, πέδα etiam apud Pindarum esse, etiam ibi, ubi
ignificat *post*, non *cum*, quanquam aliis locis μετά est. Porro
πέδα est in Boeotica inscriptione apud Boeckh. *Staatsh. d. Ath.*
. II. p. 393. Vid. Idem ad Schol. Pindari p. 427. qui corrigit
λίθινον ἔκλεκτον παλάμαις — πέδα νηριτᾶν ἰχθύες etc. Ceterum
de insula Ortygia conferendus Strabo l. l. ὑπεναντίως δὲ ὁ Λευκάς,
Κορινθίων τὸν ἰσθμὸν διακοψάντων, νῆσος γέγονεν, ἀκτὴ πρότερον
οὖσα. — Ἐνταῦθα μὲν δὴ διακοπαὶ χειρότμητοι γεγόνασιν· ἀλλαχόθι
δὲ προσχώσεις ἢ γεφυρώσεις, καθάπερ ἐπὶ τῆς πρὸς Συρακούσαις νήσου
νῦν μὲν γέφυρά ἐστιν ἡ συνάπτουσα αὐτὴν πρὸς τὴν ἤπειρον· πρότερον
δὲ χῶμα, ὥς φησιν Ἴβυκος, λογαίου λίθου, ὃν καλεῖ ἔκλεκτον. Ubi de
λίθῳ ἐκλέκτῳ v. Casaubon. collato Thucyd. VI, 66., ibique Duker.
Schaefer. ad Dionys. de C. V. p. 294. Demetr. de elocut. §. 13.
De re conf. Letronn. l. l. p. 8. Strab. VI. p. 415. A. ἡ δ' Ὀρτυγία
συνάπτει γεφύρᾳ πρὸς τὴν ἤπειρον πρόσγειος οὖσα. Ubi v. Casaubon.
Wasse ad Thucyd. VII, 23. Cicer. in Verr. IV. or. II, 52. De
statu hodierno v. de sit. Syrac. p. 44. not. 6. Itaque Ortygiam
a argum. dixi modo insulam, modo peninsulam dici. Vid. Dorv.
Siculis p. 271. Cluver. Sic. ant. p. 155. Schol. Pindar. Pyth. II, 9.
Ὀρτυγίαν τὴν ἐπὶ τῆς Σικελίας χεῤῥόνησόν φησι. αὕτη γὰρ νῆσος οὖσα
τὸ πρότερον συνήφθη ταῖς Συρακούσαις. Ceterum Thucydidi ἡ ἔξω
πόλις est, quam serius dixerunt Acradinam, certe apud illum
hoc nomen frustra quaeritur. De Catana v. Strab. VI. p. 411.
B. ibiq. Casaub. not. 6.

Νήσου] Scripsi maiuscula litera. Livius XXV, 24. *Insulam,
quam ipsi Nason vocant* et *Nasos Ortygia Syracusana.* 29. 30. 31.
Νῆσος apud Diodor. XIII, 9. XVI, 10. alibi. Plut. Vit. Timole. 9.
εἰς τὴν ἀκρόπολιν καὶ τὴν καλουμένην Νῆσον. Vid. Duker. et Hud-
son. in var. lect. Monuerunt etiam Casaubon. ad Strab. I. p. 102.
A. Schweigh. ad Athenae. XI, 6. t. IV. p. 194. Letronn. *topogr.
d. Syr.* p. 93. Dorvill. Sicul. p. 271. Cluverius S. A. p. 155.
Add. d. sit. Syrac. p. 44. sq.

πτῳ μετὰ Συρακούσας οἰκισθείσας Λεοντίνους τε πολέμῳ τοὺς Σικελοὺς ἐξελάσαντες οἰκίζουσι, καὶ μετ' αὐτοὺς Κατάνην· 4 οἰκιστὴν δὲ αὐτοὶ Καταναῖοι ἐποιήσαντο Εὔαρχον. κατὰ δὲ τὸν αὐτὸν χρόνον καὶ Λάμις ἐκ Μεγάρων ἀποικίαν ἄγων ἐς Σικελίαν ἀφίκετο, καὶ ὑπὲρ Παντακύου τε ποταμοῦ Τρώτιλόν τι ὄνομα χωρίον οἰκίσας, καὶ ὕστερον αὐτόθεν τοῖς Χαλκιδεῦσιν ἐς Λεοντίνους ὀλίγον χρόνον ξυμπολιτεύσας, καὶ ὑπὸ αὐτῶν ἐκπεσὼν καὶ Θάψον οἰκίσας, αὐτὸς μὲν ἀποθνήσκει· οἱ δὲ ἄλλοι ἐκ τῆς Θάψου ἀναστάντες, Ὕβλωνος βασιλέως Σικελοῦ προδόντος τὴν χώραν καὶ καθηγησαμένου Μεγαρέας ᾤκισαν τοὺς Ὑβλαίους κληθέντας. καὶ ἔτη οἰκήσαντες πέντε καὶ τεσσαράκοντα καὶ διακόσια ὑπὸ Γέλωνος τυράννου Συρακοσίων ἀνέστησαν ἐκ τῆς πόλεως καὶ χώρας. πρὶν δὲ ἀναστῆναι ἔτεσιν ὕστερον ἑκατὸν ἢ αὐτοὺς οἰκῆσαι Πάμμιλον πέμψαντες Σελινοῦντα κτίζουσι· καὶ ἐκ Μεγάρων τῆς μητροπόλεως

---

4. *Παντακύου*] De scriptura dixit Popp. proleg. t. II. p. 526. Mox *Πρώτιλον* legitur in A. B. L. O. d. h. i., in nullo libro, quod sciam, *Τρώγιλον*. Trotilum et Trogilum confundunt Duker. et Letronn. *topogr. d. Syr.* p. 62. Etenim Trogilus nomen dedit portui; Trotilum hic nostrum ad flumen Pantacyam vel Pantaciam situm. V. de sit. Syr. p. 70. Popponem loco proxime laudato.

οἱ δὲ ἄλλοι — κληθέντας] Megarenses quum Tapsum incolerent, novam sedem suam Megaram Hyblaeam ab Hyblone, Siculo rege traditam (*προδόντος*), eodemque duce ceperunt, et centum annis post coloniam emiserunt Selinuntem. Ipsi autem postquam ducentos quinque annos urbem suam habitaverant, a Gelone expulsi sunt. Conf. Ephor. ap. Strab. et Marx. p. 154., unde patet, hanc urbem prius Hyblam appellatam esse. In adnotatione ad h. l. Haack. *τὴν χώραν* non putaverat esse Megaram, sed regionem eam, in qua Thapsus sita. Eam opinatus erat relictam seu proditam ab Hyblone, haud dubie ideo, quia defendere non poterat; et cum inde se reciperet, ab eo ductos esse Megarenses, et locum iis habitandum concessum esse. In Addendis retractavit hunc locum, et explicavit, quemadmodum supra exposui. Eademque Bredovii sententia: *die übrigen aber, aus Thapsus vertrieben, indem Hyblon, ein Sikelischer König, ihnen den Platz übergab, und selbst sie dahin führte, gründeten das sogenannte Hybläische Megara.* Dignus, qui de harum coloniarum ratione consulatur Heyn. opusc. academ. t. II. p. 252. XIV. XV. Hyblae tres memorantur in Sicilia: *Megara* Hyblaea, antea Hybla dicta; Hybla *Galeatis* vel *Geleatis*, eademque *maior* dicta; Hybla *Heraea*, eademque *minor* appellata. Earum urbium prima inter Syracusas et Leontinos, altera circa Aetnam, tertia apud Pachynum sita erat. V. ad fragm. Philist. 22. 49, p. 159. 170. Popp. proleg. t. II. p. 524. Gelo quando Hyblaeos agro expulerit, apparet ex Herodoto VII, 156.

πέμψαντες Σελινοῦντα κτίζουσι] „An hoc est: *Pammilo in eum locum misso, ubi deinde Selinus fuit, urbem illam condiderunt!* [etenim vulgo legebatur *ἐς Σελινοῦντα.*] ut post *κτίζουσι* suppleatur *αὐτήν*, cuius pronominis ellipsis frequentissima est apud Thucy-

οὔσης αὐτοῖς ἐπελθὼν ξυγκατῴκισε. Γέλαν δὲ Ἀντίφημος ἐκ Ῥόδου καὶ Ἔντιμος ἐκ Κρήτης ἐποίκους ἀγαγόντες κοινῇ ἔκτισαν ἔτει πέμπτῳ καὶ τεσσαρακοστῷ μετὰ Συρακουσῶν οἴκισιν. καὶ τῇ μὲν πόλει ἀπὸ τοῦ Γέλα ποταμοῦ τοὔνομα ἐγένετο, τὸ δὲ χωρίον οὗ νῦν ἡ πόλις ἐστὶ καὶ ὃ πρῶτον ἐτειχίσθη, Λίνδιοι καλεῖται. νόμιμα δὲ Δωρικὰ ἐτέθη αὐτοῖς. ἔτεσι δὲ ἐγγύτατα ὀκτὼ καὶ ἑκατὸν μετὰ τὴν σφετέραν οἴκισιν Γελῷοι Ἀκράγαντα ᾤκισαν, τὴν μὲν πόλιν ἀπὸ τοῦ Ἀκράγαντος ποταμοῦ ὀνομάσαντες, οἰκιστὰς δὲ ποιήσαντες Ἀριστόνουν καὶ Πυστίλον, νόμιμα δὲ τὰ Γελῴων δόντες. Ζάγκλη δὲ τὴν μὲν ἀρχὴν ἀπὸ Κύμης τῆς ἐν Ὀπικίᾳ Χαλκιδικῆς πόλεως λῃστῶν ἀφικομένων ᾠκίσθη, ὕστερον δὲ καὶ ἀπὸ Χαλκίδος καὶ τῆς ἄλλης Εὐβοίας πλῆθος ἐλθὸν ξυγκατενείμαντο τὴν γῆν· καὶ οἰκισταὶ Περιήρης καὶ Κραταιμένης ἐγένοντο αὐτῆς, ὁ μὲν ἀπὸ Κύμης, ὁ δὲ ἀπὸ Χαλκίδος. ὄνομα δὲ τὸ μὲν πρῶτον Ζάγκλη ἦν ὑπὸ τῶν Σικελῶν κληθεῖσα, ὅτι δρεπανοειδὲς τὴν ἰδέαν τὸ χωρίον ἐστί, τὸ δὲ δρέπανον οἱ Σικελοὶ ζάγκλον

---

dem? Sed mihi suspicio est, praepositionem ἐς huc irrepsisse e fine vocis praecedentis πέμψαντες, et ea demta legendum esse Πάμμιλον πέμψαντες Σελινοῦντα κτίζουσι. Paulo ante probo οἰκῆσαι cum plerisque MSS. [A. B. E. F. H. L. N. O. Q. c. f. g. ἐννοικῆσαι K. vulgo οἰκίσαι] et Valla, nec audio Clar. mox scribentem ξυγκατῴκησε." Dukerus.

Γέλαν] Varia de huius urbis origine tradiderunt veteres. Vid. de sit. et orig. Syracus. p. 265. Instituta Dorica huic urbi fuisse dicit. Patrium nimirum fuit Doribus inde a prima gentis stirpe et ab Hyllo Heraclidarumque in Peloponnesum reditu, ut libertatem populus, magistratuum honore principibus viris relicto, coleret aristocratiamque adeo amplecteretur. Heyn. opusc. academ. t. II. p. 217. et ad Pindar. Pyth. I, 118. Add. Odofr. Mueller. d. Dorer. t. I. p. 111. t. II. p. 163. ante omnia autem Boeckh. explicat. Pindar. p. 234.

μετὰ Συρακουσῶν οἴκισιν] Vulg. μετὰ τὴν Συρ. Conf. c. 5. μετὰ Συρακουσῶν κτίσιν et v. Krueger. ad Dionys. p. 168.

Λίνδιοι καλεῖται] Καλεῖται B. priore diphthongo a correctore posita, ut non dubitem fuisse καλοῦνται. Bekker. — Recte. Sic supra IV, 102. Ἐννέα ὁδοὶ ἐκαλοῦντο libris consentientibus editum, ubi vide. Ad sequentia spectat glossa Photii: Ὀπικίαν, τὴν τῶν Ὀπικῶν χώραν Θουκυδίδης. Conf. Steph. Byzantin. p. 616.

ζάγκλον] „Hinc corrigendus Hesychius, qui ζάϊκλον exhibet et Sextus Empiricus contr. Mathematicos cap. 3., qui legit ζάγηλον." Callimachum in libro II. Αἰτιῶν, ζάγκλον pro falce dixisse, e Tzetze ad Lycophronem observat Bentleius ad Callimachum fragm. 22. [t. I. p. 424. et fragm. 172. t. I. p. 506. Ern.] Ζάγκλην, quod est in Gr. [K. ζάκλην d. e. i.] etsi eadem significatione, qua ζάγκλον, dicunt Graeci, tamen propter consensum aliorum MSS. non admitti potest. Diodorum Siculum ab aliis dissentire adnotavit etiam Casaubonus ad Strab. [p. 410. Alm. Wessel. ad Diodor. IV, 85.] Non est audiendus Thom. M. [p. 251.] δρεπάνη dici iubens,

καλοῦσιν· ὕστερον δὲ αὐτοὶ μὲν ὑπὸ Σαμίων καὶ ἄλλων Ἰώνων ἐκπίπτουσιν, οἳ Μήδους φεύγοντες προσέβαλον Σικελίᾳ, 5 τοὺς δὲ Σαμίους Ἀναξίλας Ῥηγίνων τύραννος οὐ πολλῷ ὕστερον ἐκβαλὼν καὶ τὴν πόλιν αὐτοῖς ξυμμίκτων ἀνθρώπων οἰκίσας Μεσσήνην ἀπὸ τῆς ἑαυτοῦ τὸ ἀρχαῖον πατρίδος ἀντωνόμασε. καὶ Ἱμέρα ἀπὸ Ζάγκλης ᾠκίσθη ὑπὸ Εὐκλείδου καὶ Σίμου καὶ Σάκωνος, καὶ Χαλκιδῆς μὲν οἱ πλεῖστοι ἦλθον ἐς τὴν ἀποικίαν, ξυνῴκισαν δὲ αὐτοῖς καὶ ἐκ Συρακουσῶν φυγάδες, στάσει νικηθέντες, οἱ Μυλητίδαι καλούμενοι· καὶ φωνὴ μὲν μεταξὺ τῆς τε Χαλκιδέων καὶ Δωρίδος ἐκράθη, νόμιμα δὲ τὰ Χαλκιδικὰ ἐκράτησεν. Ἄκραι δὲ καὶ Κασμέναι ὑπὸ Συρακοσίων ᾠκίσθησαν, Ἄκραι μὲν ἑβδομήκοντα ἔτεσι μετὰ Συρακούσας, Κασμέναι δὲ ἐγγὺς εἴκοσι μετὰ Ἄκρας. καὶ Καμάρινα τὸ πρῶτον ὑπὸ Συρακοσίων ᾠκίσθη, ἔτεσιν ἐγγύτατα πέντε καὶ τριάκοντα καὶ ἑκατὸν μετὰ Συρακουσῶν κτίσιν· οἰκισταὶ δὲ ἐγένοντο αὐτῆς Δάσκων καὶ Μενέκωλος. ἀναστάτων δὲ Καμαριναίων γενομένων πολέμῳ ὑπὸ Συρακοσίων δι' ἀπόστασιν, χρόνῳ Ἱπποκράτης ὕστερον Γέλας τύραννος, λύτρα ἀνδρῶν Συρακοσίων αἰχμαλώτων λαβὼν τὴν γῆν τὴν Καμαριναίων, αὐτὸς οἰκιστὴς γενόμενος κατῴκισε Καμάριναν. καὶ αὖθις ὑπὸ Γέλωνος ἀνάστατος γενομένη τὸ τρίτον κατῳκίσθη ὑπὸ Γέλωνος.

---

non *δρέπανον*. Aristoph. Pac. 1202. *οὐδεὶς ἐπρίατ' ἂν δρέπανον*. *Δρεπάνη* poeticum potius est, quam Atticum. Vid. Stephanum in Append. ad script. de dialect. p. 157. Sed Thomas fortassis scripserat *δρέπανον, οὐ δρεπάνη*." Duker. Adde Poppon. proleg. t. II. p. 531.

5. *αὐτοῖς ξυμμίκτων*] Malim *αὐτός*, ut cap. extr. *αὐτὸς οἰκιστὴς γενόμενος*. Bekker.

Μεσσήνην] V. Strab. VI. p. 410. C. ibiq. Casaub., de Himera p. 418. C.

οἱ Μυλητίδαι] Hos Myletidas ab Aristotele Polit. V, 3, 4. significari putat Arnold. hist. Syracus. p. 30. *γίγνονται μὲν οὖν αἱ στάσεις οὐ περὶ μικρῶν, ἀλλ' ἐκ μικρῶν. Μάλιστα δὲ καὶ αἱ μικραὶ ἰσχύουσιν, ὅταν ἐν τοῖς κυρίοις γένωνται. Οἷον συνέβη ἐν Συρακούσαις ἐν τοῖς ἀρχαίοις χρόνοις· μετέβαλε γὰρ ἡ πολιτεία ἐκ δύο νεανίσκων στασιασάντων, ἐν ταῖς ἀρχαῖς ὄντων, περὶ ἐρωτικὴν αἰτίαν. Θατέρου γὰρ ἀποδημοῦντος ἑταῖρος ὤν τις τὸν ἐρώμενον αὐτοῦ ὑπεποιήσατο· πάλιν δὲ ἐκεῖνος τούτῳ χαλεπήνας τὴν γυναῖκα αὐτοῦ ἀνέπεισεν ὡς αὐτὸν ἐλθεῖν. ὅθεν προσλαμβάνοντες τοὺς ἐν τῷ πολιτεύματι διεστασίασαν πάντας.* Conf. Plutarch. praecept. politic. prop. fin. Heyn. opusc. academ. t. II. p. 257. ad turbas a plebe contra optimates, Geomoros sc. concitatas hunc locum Aristotelis refert, quibus Gelo rex est constitutus. De his dixi in hist. Syracus. III. p. 9.

ἀναστάτων — γενομένων] Nonnulli libri *ἀναστάντων*. Quo recepto simul delendum *γενομένων*. Sed nihil in vulgata movendum. Mox de *λύτρα ἀνδρῶν* i. e. *pro redemtione captorum bello* v. Matth. Gr. p. 599.

ὑπὸ Γέλωνος] Wesseling. ad Diodor. XI, 76. scriptum vult

Τοσαῦτα ἔθνη Ἑλλήνων καὶ βαρβάρων Σικελίαν ᾤκει, 6 καὶ ἐπὶ τοσήνδε οὖσαν αὐτὴν οἱ Ἀθηναῖοι στρατεύειν ὥρμηντο, ἐφιέμενοι μὲν τῇ ἀληθεστάτῃ προφάσει τῆς πάσης ἄρξειν, βοηθεῖν δὲ ἅμα εὐπρεπῶς βουλόμενοι τοῖς ἑαυτῶν ξυγγενέσι

ὑπὸ Γέλωνος ἀνάστατος γενομένη — κατῳκίσθη ὑπὸ Γελῴων. Causam hanc dicit: Condita Camarina a Syracusanis ferme centum et triginta annis post Syracusas circa Ol. 45. annis ante Christum circiter 601. Eversa vero ab iisdem Syracusanis propter defectionem, Ol. 57., si fides Pindari Scholiastae, sed Marcianus Heracleensis in orbis descriptione teste Cluverio anno 46. postquam condita, fuit. Sed Hippocrates Gelae tyrannus, quum Syracusanos vicisset in pugna ad Elorum, pro captivorum redemtione agrum Camarinaeorum nactus urbem restituit. „Hippocrate sublato Camarina in Gelonis potestatem devenit, qui Camarinaeos urbe eversa Syracusas transduxit, et post deinde eandem denuo condidit, si non fallunt Thucydidis verba: καὶ αὖθις ὑπὸ Γέλωνος ἀνάστατος γενομένη τὸ τρίτον κατῳκίσθη ὑπὸ Γέλωνος. At fallere credibile est, Tertia enim urbis instauratio debetur Geloïs, qui multis a Gelonis morte annis in eam commigrarunt. [auctor Diodorus XI, 76.] Novi haec Scholia Pindari: εἶτα ὑπὸ Γέλωνος συνῳκίσθη ἡ Καμάρινα κατὰ τὴν μβ' Ὀλυμπιάδα, ὥς φησι Τίμαιος, διὸ καὶ νέοικον ἕδραν εἶπε τὴν πόλιν. Verum ea nihil iuvant, turpissime corrupta. Qui enim Pindarus Camarinam Ol. 82., qua victor abiit Psaumis, quem ea od. 5. celebrat, νέοικον ἕδραν appellare potuit, si instaurata fuerit Ol. 42?, quo tempore ne condita quidem erat. Hinc suspicor in Scholiis illis fuisse εἶτα ὑπὸ Γελῴων συνῳκίσθη, quomodo et Thucydidis refingenda verba non iniuria suspicatus est H. Dodwellus Annal. Thucyd. p. 85. Iam quum tertia vice condita Camarina sit Ol. 79, 4., necesse est ut eadem Olympias Timaeo in Scholiis Pindari restituatur, tumque optime addiderit διὸ καὶ νέοικον ἕδραν εἶπε τὴν πόλιν Grammaticus. Namque Ol. 82., qua scripta ode 5. Olymp. revera Camarina recens condita urbs erat." — V. ad Philist. fragm. 17. p. 157. Cluver. Sic. ant. p. 193. Heyn. opusc. academ. t. II. p. 259. Boeckh. ad Pindar. Scholia p. 121.

6. ἐφιέμενοι — ἄρξειν] A. B. F. H. I. K. L. N. O. P. Q. S. b. c. d. e. f. g. i. k. „Ex verbis, quae secundum Thomae M. praecepta s. v. βούλομαι et nostratium loquendi consuetudinem cum infinitivo futuri non coniunguntur, plura hanc structuram apud Thucydidem admittunt. E vulgatis exemplaribus huc pertinent verba III, 28. οὔτ' ἀποκωλύσειν δυνατοὶ ὄντες VII, 21. μὴ ἀθυμεῖν πειχειρήσειν πρὸς τοὺς Ἀθηναίους VIII, 55. διενοοῦντο βοηθήσειν, ubi v. Duker. Sed si praestantissimos libros sequimur, his multi alii loci addendi, quos mutarent Thomae sectatores. I, 27. ἐδεήθησαν δὲ καὶ τῶν Μεγαρέων ναυσὶ σφᾶς ξυμπροπέμψειν. VI, 6. 57. ἐβούλοντο πρότερον, εἰ δύναιντο, προτιμωρήσεσθαι. 101. βουλόμενοι ἀποκλῄσεσθαι. VIII, 2. ξυμπροθυμηθέντες ἀπαλλάξεσθαι. VII, 11. δυναίμεθ' ἂν χρήσεσθαι. — Adde ad Xenophont. Cyrop. VI, 1, 21. VII, 5, 12. et Schaefer. ad Theogn. p. 16. ad Soph. Oed. R. 72. Melet. cr. p. 99. ad Dionys. de C. V. p. 210." Poppo proleg. t. I. p. 159. De vocabulo προφάσει vid. dicta ad I, 23.

τοῖς ἑαυτῶν ξυγγενέσι] V. Wessel. ad Diodor. XII, 83.

οἱ Ἀργεῖοι ὡς ᾔσθοντο, κατασκάψαντες τὰς Ὀρνεὰς ἀνεχώρησαν, καὶ οἱ Ἀθηναῖοι ὕστερον ταῖς ναυσὶν ἐπ᾽ οἴκου. καὶ ἐς Μεθώνην τὴν ὅμορον Μακεδονίᾳ ἱππέας κατὰ θάλασσαν κομίσαντες Ἀθηναῖοι σφῶν τε αὐτῶν καὶ Μακεδόνων τοὺς παρὰ σφίσι φυγάδας ἐκακούργουν τὴν Περδίκκου. Λακεδαιμόνιοι δὲ πέμψαντες παρὰ Χαλκιδέας τοὺς ἐπὶ Θρᾴκης, ἄγοντας πρὸς Ἀθηναίους δεχημέρους σπονδάς, ξυμπολεμεῖν ἐκέλευον Περδίκκᾳ· οἱ δ᾽ οὐκ ἤθελον. καὶ ὁ χειμὼν ἐτελεύτα καὶ ἕκτον καὶ δέκατον ἔτος ἐτελεύτα τῷ πολέμῳ τῷδε ὃν Θουκυδίδης ξυνέγραψεν.

8 Τοῦ δ᾽ ἐπιγιγνομένου θέρους ἅμα ἦρι οἱ τῶν Ἀθηναίων πρέσβεις ἧκον ἐκ τῆς Σικελίας, καὶ οἱ Ἐγεσταῖοι μετ᾽ αὐτῶν ἄγοντες ἑξήκοντα τάλαντα ἀσήμου ἀργυρίου ὡς ἐς ἑξήκοντα ναῦς μηνὸς μισθόν, ἃς ἔμελλον δεήσεσθαι πέμπειν. καὶ οἱ Ἀθηναῖοι ἐκκλησίαν ποιήσαντες καὶ ἀκούσαντες τῶν τε Ἐγεσταίων καὶ τῶν σφετέρων πρέσβεων τά τε ἄλλα ἐπαγωγὰ καὶ οὐκ ἀληθῆ, καὶ περὶ τῶν χρημάτων, ὡς εἴη ἑτοῖμα ἔν τε τοῖς ἱεροῖς πολλὰ καὶ ἐν τοῖς κοινοῖς, ἐψηφίσαντο ναῦς ἑξήκοντα πέμπειν ἐς Σικελίαν καὶ στρατηγοὺς αὐτοκράτορας Ἀλκιβιάδην τε τὸν Κλεινίου καὶ Νικίαν τὸν Νικηράτου καὶ Λάμαχον τὸν Ξενοφάνους, βοηθοὺς μὲν Ἐγεσταίοις πρὸς Σελινουντίους, ξυγκατοικίσαι δὲ καὶ Λεοντίνους, ἤν τι περιγίγνηται αὐτοῖς τοῦ πολέμου, καὶ τἆλλα τὰ ἐν τῇ Σικελίᾳ πρᾶξαι ὅπῃ ἂν γιγνώσκωσιν ἄριστα Ἀθηναίοις. μετὰ δὲ τοῦτο ἡμέρᾳ πέμπτῃ ἐκκλησία αὖθις ἐγίγνετο, καθ᾽ ὅτι χρὴ τὴν παρασκευὴν ταῖς ναυσὶ τάχιστα γίγνεσθαι, καὶ τοῖς στρατηγοῖς, εἴ του προσδέοιντο, ψηφισθῆναι ἐς τὸν ἔκπλουν. καὶ ὁ Νικίας ἀκούσιος μὲν ᾑρημένος ἄρχειν, νομίζων δὲ τὴν πόλιν οὐκ ὀρθῶς

ἐβούλετο δὲ τοὺς ἀπὸ τοῦ λόφου βοηθοῦντας ἐπὶ τὴν τοῦ ὕδατος ἐκτροπὴν — καταβιβάσαι. Adde Matth. Misc. philol. Vol. II. P. I. p. 88. Grammat. p. 877. Tzschuck. ad Strab. t. III. p. 551. (p. 426. *Par.*)

8. ὡς ἐς ἑξήκοντα] ὡς omittit B. ἐπ᾽ pro ἐς h. ἐς omittunt A. B. F. K. L. N. O., ut dubites an ὡς delendum sit. Si retinetur, haec mens est: *in der Absicht, damit den Sold für 60 Schiffe auf einen Monat zu bestreiten.* Mox fere omnes MSS. ἐν τοῖς κοινοῖς offerunt pro ἐν τῷ κοινῷ. Cum ignoremus, an de aerario unius Segestae, de pluribusne loquatur, praestat maiorem partem sequi, neque hic quidquam iis locis decernitur, ubi singularis legitur.

ἀκούσιος] A. B. E. F. H. K. L. N. O. S. d. e. f. g. h. i. k. vulgo ἀκούσας. „Ἀκούσας non potest locum habere, nisi dicamus, Nicias concioni populi ante quintum diem habitae, in qua ipse cum Alcibiade et Lamacho dux huius belli delectus erat, non interfuisse, idque deinde ei renunciatum esse. Sed hoc parum probabile est. Longe melior est, mea sententia, altera scriptura ἀκούσιος, quae et ex MSStorum auctoritate et ex ipso Thucydide confirmatur. Nam ita ipse Nicias infra cap. 12. εἴ τέ τις ἄρχειν ἄσμενος αἱρεθεὶς

βεβουλεῦσθαι, ἀλλὰ προφάσει βραχείᾳ καὶ εὐπρεπεῖ τῆς Σικελίας ἁπάσης, μεγάλου ἔργου, ἐφίεσθαι, παρελθὼν ἀποτρέψαι ἐβούλετο, καὶ παρῄνει τοῖς Ἀθηναίοις τοιάδε.

Ἡ μὲν ἐκκλησία περὶ παρασκευῆς τῆς ἡμετέρας ἥδε ξυνελέγη, καθ᾽ ὅ τι χρὴ ἐς Σικελίαν ἐκπλεῖν· ἐμοὶ μέντοι δοκεῖ καὶ περὶ αὐτοῦ τούτου ἔτι χρῆναι σκέψασθαι εἰ ἄμεινόν ἐστιν ἐκπέμπειν τὰς ναῦς, καὶ μὴ οὕτω βραχείᾳ βουλῇ περὶ μεγάλων πραγμάτων ἀνδράσιν ἀλλοφύλοις πειθομένους πόλεμον οὐ προςήκοντα ἄρασθαι. καίτοι ἔγωγε καὶ τιμῶμαι ἐκ τοῦ τοιούτου καὶ ἧσσον ἑτέρων περὶ τῷ ἐμαυτοῦ σώματι ὀῤῥωδῶ, νομίζων ὁμοίως, ἀγαθὸν πολίτην εἶναι ὃς ἂν καὶ τοῦ σώματός τι καὶ τῆς οὐσίας προνοῆται· μάλιστα γὰρ ἂν ὁ τοιοῦτος καὶ τὰ τῆς πόλεως δι᾽ ἑαυτὸν βούλοιτο ὀρθοῦσθαι· ὅμως δὲ οὔτε ἐν 9

παραινεῖ ὑμῖν ἐκπλεῖν, quibus verbis indicat, se ἀκούσιον, Alcibiadem autem ἄσμενον ducem creatum esse. Et Hermocrates in oratione ad Syracusanos cap. 34. ἄλλως τε καὶ τοῦ ἐμπειροτάτου τῶν στρατηγῶν, ὡς ἐγὼ ἀκούω, ἄκοντος ἡγουμένου. Nec non Aristides orat. Sicula poster. t. II. p. 34. de Nicia: εἷς δὲ ὁ λειπόμενος, ὃν ἄκοντα ἐνθένδε ἐξηλάσαμεν. Vallam quoque legisse ἀκούσιος, ostendit eius interpretatio horum verborum: *Nicias, qui invitus fuerat delectus.*" Duker. Vulgatam Abresch. diluc. p. 570. tuetur, quod non necessarium fuerit monere, invitum Niciam esse ducem electum, cum hoc ex omni eius oratione appareat, quodque non bene procedat opponendi ratio ἀκούσιος μὲν — νομίζων δέ. — Quidni? cum his verbis nihil aliud indicare velit, nisi Niciae et privatam et publicam causam fuisse, ut bellum dissuaderet. Mox τοιάδε scripsit Bekker. ex nonnullis libris pro vulgata τάδε. In orationibus fere τοιάδε usurpat, in foederibus τάδε, in orationibus etiam ὧδε, sed sequitur ibi plerumque τοιαῦτα λέξας, at in oratione brevi, ubi nihil fere scriptori permittitur, τοσαῦτα legitur post orationem. In colloquio cum Meliensibus τοιάδε dixit, et postea τοσαῦτα εἶπον. Vel de epistola utitur voce τοιάδε. Causa in promptu est, et docuerunt Wasse et Dukerus.

9. Reversis ex Sicilia legatis Athenienses sexaginta naves in Siciliam mittere decreverunt. Nicias quidem, et ipse dux constitutus, avocare ab hoc consilio Athenienses conatur, rei et difficultatem et periculum demonstrans, sed Alcibiadis sententia vincit.

καθ᾽ ὅτι — ἐκπλεῖν] Videtur hunc locum ante oculos habuisse Phrynichus p. 425., ubi ex Thucydide verba citat: καθὸ δεῖ εἰς Σικελίαν πλεῖν.

καί τοι ἔγωγε — νομίζων ὁμοίως] Nicias occupat obiectionem, quam fieri posse praevidebat. Dicat aliquis: tu vero, Nicia, cur adversaris expeditioni Siculae, quem certus inde manet honor, quemque scimus minime vitae suae metuere. At non ideo contra meam sententiam dicam. Possunt verba videri etiam ostensuri, sibi dissuadenti maxime auscultandum esse, quod honore posthabito salutaria suadeat. Ita recte Abreschius. Scholiastes: ἀγαθὸν πολίτην ἡγοῦμαι καὶ τὸν ἀφειδοῦντα τοῦ σώματος καὶ τῆς κτήσεως, καὶ τὸν προνοούμενον ἐν καιρῷ, ὁμοίως ἑκατέρου προςήκοντος τοῖς ἀγα-

τῷ πρότερον χρόνῳ διὰ τὸ προτιμᾶσθαι εἶπον παρὰ γνώ-
οὔτε νῦν, ἀλλὰ ᾗ ἂν γιγνώσκω βέλτιστα, ἐρῶ. καὶ πρὸς
τοὺς τρόπους τοὺς ὑμετέρους ἀσθενὴς ἂν μου ὁ λόγος εἴη,
τά τε ὑπάρχοντα σώζειν παραινοίην καὶ μὴ τοῖς ἑτοίμοις
τῶν ἀφανῶν καὶ μελλόντων κινδυνεύειν· ὡς δὲ οὔτε ἐν
σπεύδετε οὔτε ῥᾴδιά ἐστι κατασχεῖν ἐφ' ἃ ὥρμησθε, ταῦτα
10 δάξω. φημὶ γὰρ ὑμᾶς πολεμίους πολλοὺς ἐνθάδε ὑπολιπόν-
καὶ ἑτέρους ἐπιθυμεῖν ἐκεῖσε πλεύσαντας δεῦρο ἐπαγαγέσθαι.
καὶ οἴεσθε ἴσως τὰς γενομένας ὑμῖν σπονδάς ἔχειν τι βέβαι-
αἳ ἡσυχαζόντων μὲν ὑμῶν ὀνόματι σπονδαὶ ἔσονται· οὕτω
ἐνθένδε τε ἄνδρες ἔπραξαν αὐτὰς καὶ ἐκ τῶν ἐναντίων·

θοῖς πολίταις. At non hoc dicit, aeque bonum civem esse, q
rei suae et vitae parcat, atque qui vitae suae non timet, s
hoc: se minus quam alios (Alcibiadem oblique carpit) vitae
metuere et pariter existimare tamen, bonum civem et illum e
qui rei familiari et sibi, ubi officium maius non obstet, pro
cere soleat. Verbis νομίζων — ὀρθοῦσθαι Stobaeus utitur p.
ubi νομίζω et καὶ σώματός τι, omisso articulo et πρόηται et δ'
τόν. — Νομίζω dedit, quia haec extra nexum cum praecedenti-
bus excerpsit. Heilmann. καίπερ νομίζων desiderat, sed loc
profert, ubi similiter illa particula omittitur V, 82. προελθεῖν
οὐκέτι ἠθέλησαν, δεομένων τῶν διαπεφευγότων. Et tale quid mi
here memini de supplendo ὅμως.

10. ἑτέρους — ἐπαγαγέσθαι] Thom. M. p. 160., ubi est δεύ-
ρον pro δεῦρο, ut in A. B. E. F. H. I. L. N. O. P. Q. S. c. i.
i. k., quod *iterum*, *rursus* interpretatur Oudendorp. Sed qu
Sicilienses ab Atheniensibus arcessiti erant? Igitur Haack.
ὕστερον dictum accipit, significatione si deo placet exquisit
certe minus trita. Ego unum saltem eius usus exemplum m
afferri velim. Δεύτερον nullum sensum habet huic loco apt
Δεῦρο etiam Valla in versione.

οὕτω γὰρ — ἐκ τῶν ἐναντίων] „Hoc non ita intelligendum
quasi dicat, eos, qui primi hoc foedus fecerunt, illud de in
stria ita fecisse, ut firmum esse non posset: nam Plistoanax
Lacedaemoniorum et Nicias ipse, qui praecipui illius auct
fuerant, id omnino, quum faciebant, ratum esse cupiebant,
docet Thucydides IV, 16. sed deinde alios variis artibus e
cisse, ne firmum esset. Sic recte Scholiastes. Et hoc conv
significationi vocis πράσσειν, qua infinitis locis utitur Thucyd
de his, qui quocumque dolo, arte ac fraude aliquid moliuntur
machinantur. Etsi alioqui etiam ii, qui id agunt ac student,
firma fiat pax et societas, recte possunt dici πράσσειν τὰς σπον
Thucydides IV, 43. ὅτι οἱ Λακεδαιμόνιοι διὰ Νικίου καὶ Λάχ
ἔπραξαν τὰς σπονδάς. Et III, 75. ξύμβασίν τε ἔπρασσε, καὶ π
ξυγχωρῆσαι ἀλλήλοις. Quod autem ad diversitatem scripturae
net, si putabimus, retinendum esse αὐτάς, supplendum erit
sin hoc minus placet, cum optimis et plurimis libris [A. B. E.
H. K. N. P. Q. f. g.] me non invito, praeferatur αὐτά. Οὕτω ἔπρ
ξαν αὐτά, *ita illa tractarunt*, i. e. et e nostris et ex Lacedae
niis quidam ea moliti sunt et artibus quibusdam effecerunt,

λέντων δέ που ἀξιόχρεῳ δυνάμει ταχεῖαν τὴν ἐπιχείρησιν ἡμῖν οἱ ἐχθροὶ ποιήσονται, οἷς πρῶτον μὲν διὰ ξυμφορῶν ἡ ξύμβασις καὶ ἐκ τοῦ αἰσχίονος ἢ ἡμῖν κατ᾽ ἀνάγκην ἐγένετο, ἔπειτα ἐν αὐτῇ ταύτῃ πολλὰ τὰ ἀμφισβητούμενα ἔχομεν. εἰσὶ δ᾽ οἳ οὐδὲ ταύτην πω τὴν ὁμολογίαν ἐδέξαντο, καὶ οὐχ οἱ ἀσθενέστατοι· ἀλλ᾽ οἱ μὲν ἄντικρυς πολεμοῦσιν, οἱ δὲ καὶ διὰ τὸ Λακεδαιμονίους ἔτι ἡσυχάζειν δεχημέροις σπονδαῖς καὶ αὐτοὶ κατέχονται. τάχα δ᾽ ἂν ἴσως, εἰ δίχα ἡμῶν τὴν δύναμιν λάβοιεν, ὅπερ νῦν σπεύδομεν, καὶ πάνυ ἂν ξυνεπιθεῖντο μετὰ Σικελιωτῶν, οὓς πρὸ πολλῶν ἂν ἐτιμήσαντο ξυμμάχους γενέ-

---

nomine tenus foedus, re ipsa minime firmum esset." Duker. Respicit Nicias Alcibiadem et e parte Lacedaemoniorum ephoros illos Cleobulum et Xenarem (Schol. Ξεναγόραν.) Vid. V, 36. Αὐτά si praeferas, hic sensus erit: *denn dahin haben Männer von hier und von den Gegnern die Sache gebracht.* Ad quam scripturam stabiliendam haec inter alia Poppo proleg. t. I. p. 105. protulit: I, 138. ἦν γὰρ ὁ Θεμιστοκλῆς βεβαιότατα δὴ φύσεως ἰσχὺν δηλώσας καὶ διαφερόντως τε ἐς αὐτὸ μᾶλλον ἑτέρου ἄξιος θαυμάσαι, ubi Krueger. indic. s. v. αὐτός nr. 4. pronomen refert ad solum ἰσχύν, ita tamen ut scriptorem ex eo nonnisi πράγματος notionem retinuerit, laudatque Heindorf. ad Plat. Phaedon. p. 139. Verum sic omne substantivum neutri pronominum iungi liceat et adiectivorum, neque opus esset genus servare. Quin igitur in priori sententia perstitit, qua ad totam proximam sententiam: τὸ τῆς φύσεως ἰσχὺν δηλοῦν pronomen retulit p. 225.? Addit Matth. Gr. §. 439. Wolf. ad Plat. Symp. XIII, 6. Quintil. I. O. VIII, 3, 61. Addit Poppo III, 45. διεξεληλύθασι διὰ πασῶν τῶν ζημιῶν οἱ ἄνθρωποι προςτιθέντες, εἴπως ἧσσον ἀδικοῖντο ὑπὸ τῶν κακούργων — παραβαινομένων δὲ τῷ χρόνῳ ἐς τὸν θάνατον αἱ πολλαὶ ἀνήκουσι· καὶ τοῦτο ὅμως παραβαίνεται, ubi scriptor in mente habebat τὸ ἀνῆκον ἐς τὸν θάνατον πρᾶγμα. III, 97. ἦν ἐπὶ πολὺ τοιαύτη ἡ μάχη, διώξεις τε καὶ ὑπαγωγαί, ἐν οἷς ἀμφοτέροις ἥσσους ἦσαν οἱ Ἀθηναῖοι. VI, 69. τροπάς, οἷα εἰκὸς ψιλούς, ἀλλήλων ἐποίουν. V, 27. ἐπειδὴ γὰρ αἱ πεντηκοντούτεις σπονδαὶ ἐγένοντο, καὶ ὕστερον αἱ ξυμμαχίαι, καὶ αἱ ἀπὸ τῆς Πελοποννήσου πρεσβεῖαι, αἵπερ παρεκλήθησαν ἐς αὐτά, ἀνεχώρουν ἐκ τῆς Λακεδαίμονος. VI, 96. διενοοῦντο τὰς προςβάσεις αὐτῶν φυλάσσειν, ὅπως μὴ κατὰ ταῦτα λάθωσι σφᾶς ἀναβάντες οἱ πολέμιοι, nam ita et supra boni codices habent pro οἵας, et hic pro ταύτας.

σφαλέντων δέ που] δέ Bekker. recepit ex G. K. d. f. Conf. Heilmann. p. 769. Genitivus subiecti ex antecedentibus repetendus.

εἰσὶ δ᾽ οἵ] Corinthii aperte bellum adhuc gerebant. Decem dierum inducias Thebani agebant V, 26. 32. et Chalcidenses VI, 7. Decem dierum autem induciae non erant, quae per tam breve spatium obtinebant, sed quae decimo quoque die renuntiari poterant. Quare ἐπισπονδαί appellantur V, 32. Vulgo legebatur αὐτοὶ ἔτι κατέχονται. At ἔτι abest ab A. B. E. F. H. K. L. N. O. P. S. c. d. e. f. g. h. i. k. Neque Valla agnoscit. Mox ξυμμάχους γενέσθαι Bekker. dedit, omisso σφίσι, quod ante γενέσθαι vulgo legitur, cum A. B. E. F. H. K. L. N. O. Q. c. d. e. f. g. h.

σθαι ἐν τῷ πρὶν χρόνῳ. ὥςτε χρὴ σκοπεῖν τινα αὐτά, καὶ μὴ μετεώρῳ τε πόλει ἀξιοῦν κινδυνεύειν, καὶ ἀρχῆς ἄλλης ὀρέγεσθαι πρὶν ἣν ἔχομεν βεβαιωσώμεθα, εἰ Χαλκιδῆς γε οἱ ἐπὶ Θρᾴκης ἔτη τοσαῦτα ἀφεστῶτες ἀφ' ἡμῶν ἔτι ἀχείρωτοί εἰσι, καὶ ἄλλοι τινὲς κατὰ τὰς ἠπείρους ἐνδοιαστῶς ἀκροῶνται. ἡμεῖς δὲ Ἐγεσταίοις δὴ οὖσι ξυμμάχοις, ὡς ἀδικουμένοις ὀξέως βοηθοῦμεν· ὑφ' ὧν δ' αὐτῶν πάλαι ἀφεστώτων ἀδικούμεθα, ἔτι

11 μέλλομεν ἀμύνεσθαι. καίτοι τοὺς μὲν κατεργασάμενοι κἂν κατάσχοιμεν· τῶν δ' εἰ καὶ κρατήσαιμεν, διὰ πολλοῦ γε καὶ πολλῶν ὄντων χαλεπῶς ἂν ἄρχειν δυναίμεθα. ἀνόητον δ' ἐπὶ τοιούτους ἰέναι ὧν κρατήσας τε μὴ κατασχήσει τις καὶ μὴ κατορθώσας μὴ ἐν τῷ ὁμοίῳ καὶ πρὶν ἐπιχειρῆσαι ἔσται. Σικελιῶται δ' ἂν μοι δοκοῦσιν, ὥς γε νῦν ἔχουσι, καὶ ἔτι ἂν ἧσσον δεινοὶ ἡμῖν γενέσθαι, εἰ ἄρξειαν αὐτῶν Συρακόσιοι· ὅπερ οἱ Ἐγεσταῖοι μάλιστα ἡμᾶς ἐκφοβοῦσι. νῦν μὲν γὰρ κἂν ἔλθοιεν ἴσως Λακεδαιμονίων ἕκαστοι χάριτι, ἐκείνως δ' οὐκ εἰκὸς ἀρχὴν ἐπὶ ἀρχὴν στρατεῦσαι· ᾧ γὰρ ἂν τρόπῳ τὴν ἡμετέραν μετὰ Πελοποννησίων ἀφέλωνται, εἰκὸς ὑπὸ τῶν αὐτῶν καὶ τὴν σφετέραν διὰ τοῦ αὐτοῦ καθαιρεθῆναι. ἡμᾶς δ' ἂν οἱ ἐκεῖ Ἕλληνες μάλιστα μὲν ἐκπεπληγμένοι εἶεν, εἰ μὴ ἀφικοίμεθα, ἔπειτα δὲ καὶ εἰ δείξαντες τὴν δύναμιν δι' ὀλίγου ἀπέλθοιμεν· εἰ δὲ σφαλείημέν τι, τάχιστ' ἂν ὑπεριδόντες μετὰ τῶν ἐνθάδε ἐπιθεῖντο. τὰ γὰρ διὰ πλείστου πάντες ἴσμεν θαυ-

---

σκοπεῖν τινα] Hoc Alcibiadi dicit. In *τινά* igitur quaedam emphasis est. Verba *μετεώρῳ τῇ πόλει* bene exponit Scholiastes, dicens: *τῆς πόλεως ἡμῶν οὐκ ἐν τῷ ἀσφαλεῖ ὁρμούσης. μετενήνεκται δὲ τὸ ὄνομα ἀπὸ τῶν πλοίων τῶν μήπω ὡρμισμένων.*

καὶ ἄλλοι — ἀκροῶνται] Thom. M. p. 307. Mox malim scribi cum Bekkero: *ὑφ' ὧν δ' αὐτοὶ πάλαι* etc. Nam ita fieri sensus flagitat.

11. *ὅπερ — ἐκφοβοῦσι*] I. e. *ὅπερ ἐκφοβοῦντες ἡμᾶς λέγουσι.* Nisi explicandum est ex illis, quae docuit Thiersch. Gr. §. 267. 4, ut Popp. existimat prol. t. I. p. 133. Mox verbis *δι' ὀλίγου* spatium, non tempus significatur, si verum sensit Heilmann., qui affert verba huius ipsius capitis *διὰ πολλοῦ γε καὶ πολλῶν ὄντων* et III, 94. *ᾤκουν κατὰ κώμας, καὶ ταύτας διὰ πολλοῦ.* VII, 15. extr. *τῶν πολεμίων τὰ ἐν Σικελίᾳ δι' ὀλίγου πορισυμένων.* Neque negamus, hunc sensum esse posse. Sed quaeritur, quid hoc loco aptius sit? Certe hic praestat, eum Scholiasta explicari per *ταχέως.* Celeriter si abeunt, hostes nondum copiis suis collectis eos non in periculum adducent, ne vincantur; quare addit contrarium eius: *εἰ δὲ σφαλείημεν.* Verba paulo superius lecta ita exponit Scholiastes: *ἐκείνως δ' οὐκ εἰκός*] *ἤγουν, εἰ ἀρχθεῖεν ὑπὸ Συρακουσίων, οὐκ εἰκὸς ἐπὶ τὴν τῶν Ἀθηναίων ἀρχὴν στρατεῦσαι τοὺς Συρακουσίους, Σικελιωτῶν ἄρξαντας.*

μαζόμενα, καὶ τὰ πεῖραν ἥκιστα τῆς δόξης δόντα. ὅπερ νῦν ὑμεῖς, ὦ Ἀθηναῖοι, ἐς Λακεδαιμονίους καὶ τοὺς ξυμμάχους πεπόνθατε, διὰ τὸ παρὰ γνώμην αὐτῶν πρὸς ἃ ἐφοβεῖσθε τὸ πρῶτον περιγεγενῆσθαι, καταφρονήσαντες ἤδη καὶ Σικελίας ἐφίεσθε. χρὴ δὲ μὴ πρὸς τὰς τύχας τῶν ἐναντίων ἐπαίρεσθαι,

---

ὅπερ νῦν ὑμεῖς — ἐφίεσθε] Nexum sententiarum commode illustrat Scholiastes: *τὸ αὐτὸ ἕπεται τοῖς Συρακουσίοις πρὸς ἡμᾶς, ὅπερ νῦν ὑμῖν ἐγένετο πρὸς Λακεδαιμονίους. φοβούμενοι γὰρ αὐτοὺς ἀεὶ δήποτε, ἐπειδὴ παρὰ τὴν οἴησιν τὸ πρῶτον αὐτῶν ἐκρατήσατε, καταφρονήσαντες ἤδη καὶ Σικελίας ἐφίεσθε· ἐμφαίνει δὲ ὅτι καὶ Συρακούσιοι, καταφρονήσαντες ἡμῶν, τῶν ἐνθάδε ὀρέξονται.* Pro *ἐφίεσθε* codices A. B. E. F. H. K, S. c. g. h. k, praestant *ἐφίεσθαι*, quem infinitivum Haack., non putans verba *καταφρονήσαντες ἐφίεσθε* habere unde pendeant, nimis cupide arripuit. Totius loci hanc sententiam esse dicit: *quam admirationem nunc vos, Athenienses, apud Lacedaemonios eorumque socios adepti estis eo, quod non contenti victoria, quam praeter illorum opinionem in iis, quae ab initio timebatis, reportavistis, nunc etiam Siciliam affectatis. Non tamen decet, propter casus adversariorum animos extollere* etc. Imo *ὅπερ* ad totam, quae praecedit, enunciationem redit. Quae a nobis, ait, longissime distant, omnes admiramur, quamdiu opinionis, quam homines de illorum virtute conceperunt, nullum specimen dederunt. Id quod et in Syracusanis eveniet, et vero iam in vobis evenit. Nam initio quidem Spartanos timuistis, desperantes victoriam, posthac praeter opinionem vestram victores facti elati victoria ampliora concupiscere coepisse vos iam videmus. Itidem Syracusani nunc vos expavescunt; posthac si opum vestrarum specimen dederitis, victique fueritis, ut ab expeditione tam temeraria exspectari debet, non satis habentes, vos ab insula sua propulsasse, ultro etiam in vestris terris, potentia sua cum Peloponnesiorum praesidiis iuncta, aggredientur. Id quod postea factum est. Haack. meliora edoceri poterat ab Hermanno ad Viger. p. 761., ubi illum verbi *δρᾶν* usum explicat, quo res per illud verbum universe designata, deinde non addito pronomine pluribus explanatur, docens his verbis Thucydidis II, 60. *ὁπότε οὖν πόλις μὲν τὰς ἰδίας ξυμφορὰς οἵα τε φέρειν, εἷς δὲ ἕκαστος τὰς ἐκείνης ἀδύνατος, πῶς οὐ χρὴ πάντας ἀμύνειν αὐτῇ, καὶ μὴ* (scil. *δρᾶν*) *ὃ νῦν ὑμεῖς δρᾶτε, ταῖς κατ' οἶκον κακοπραγίαις ἐκπεπληγμένοι τοῦ κοινοῦ τῆς σωτηρίας ἀφίεσθε, καὶ ἐμέ τε τὸν παραινέσαντα πολεμεῖν καὶ ὑμᾶς αὐτούς, οἳ ξυνέγνωτε, δι' αἰτίας ἔχετε.* Nam eadem observatio potest verbo nostri loci *πάσχειν* adhiberi. Itaque *παρὰ γνώμην* significat, ut voluit etiam Scholiastes, *παρ' ἐλπίδα*, sed non Syracusanorum opinionem, imo ipsorum Atheniensium. Sensu cassa sunt verba, quae Haack. posuit: *victoria, quam in iis, quae ab initio timebatis, reportavistis*, neque quid ea scribens cogitaverit, ipse dixerit. *Αὐτῶν* à *περιγεγενῆσθαι* pendet, et refertur ad Sicilienses. In praepositione *πρός*, ut assolet, comparationis notio inest, ita enucleanda: *victores evasistis illorum, praeter spem quidem, si eventum comparaveritis cum timore, quem antea habuistis, timentes illorum multitudinem.* Itaque haec erit vera totius loci interpretatio: *So ist es euch, Athenaeer, selbst mit den Lacedaemoniern und ihren Bundesgenossen ergangen: da ihr wider euer Erwarten,*

ἀλλὰ τὰς διανοίας κρατήσαντας θαρσεῖν· μηδὲ Λακεδαιμονίους ἄλλο τι ἡγήσασθαι ἢ διὰ τὸ αἰσχρὸν σκοπεῖν, ὅτῳ τρόπῳ ἔτι καὶ νῦν ἢν δύνωνται σφήλαντες ἡμᾶς τὸ σφέτερον ἀπρεπὲς εὖ θήσονται, ὅσῳ καὶ περὶ πλείστου καὶ διὰ πλείστου δόξαν ἀρετῆς μελετῶσιν. ὥστε οὐ περὶ τῶν ἐν Σικελίᾳ Ἐγεσταίων ἡμῖν ἀνδρῶν βαρβάρων ὁ ἀγών, εἰ σωφρονοῦμεν, ἀλλ' ὅπως πόλιν
12 δι' ὀλιγαρχίας ἐπιβουλεύουσαν ὀξέως φυλαξόμεθα. καὶ μεμνῆσθαι χρὴ ἡμᾶς ὅτι νεωστὶ ἀπὸ νόσου μεγάλης καὶ πολέμου βραχύ τι λελωφήκαμεν, ὥστε καὶ χρήμασι καὶ τοῖς σώμασιν

---

wenn ihr die Furcht bedenkt, die ihr anfänglich hattet, ihrer Meister wurdet, so verachtet ihr sie jetzt dergestalt, dass ihr noch dazu auf Sicilien Anschläge machet.

τὰς διανοίας κρατήσαντας] Schol. *τὰς διανοίας δηλονότι τῶν πολεμίων.* Perperam. Sensus est: *decet confidere, animi potentem* i. e. neque nimis fortuna secunda elatum, neque adversa animo nimis demisso, sive: *den Muth erweckend in der Noth, und im Glücke den Uebermuth zügelnd.*

ὅσῳ καὶ περὶ πλείστου] Herm. ad Viger. p. 885. negavit ellipsin adverbii *μᾶλλον* esse in Thucydidis verbis VI, 89. *ἐπεὶ δημοκρατίαν γε καὶ ἐγιγνώσκομεν οἱ φρονοῦντές τι, καὶ αὐτὸς οὐδενὸς ἂν χεῖρον, ὅσῳ καὶ λοιδορήσαιμι.* Nam *μᾶλλον* latere in vocabulo *χεῖρον.* At hic quidem neque talis comparativus praecedit, neque uspiam in praegressis *μᾶλλον* comparet; neque magis in verbis VI, 92. *γνόντας τοῦτον δὴ τὸν ὑφ' ἁπάντων προβαλλόμενον λόγον, ὡς, εἰ πολέμιός γε ὢν σφόδρα ἔβλαπτον καὶ ἂν φίλος ὢν ἱκανῶς ὠφελοίην, ὅσῳ τὰ μὲν Ἀθηναίων οἶδα, τὰ δ' ὑμέτερα ᾔκαζον. Μᾶλλον* etiam alibi subauditur. Vid. ad VII, 49. Sensum autem eundem esse dixi iam alibi, ac si dedisset: *τοσούτῳ μᾶλλον, ὅτι.* Vid. V, 108. et ad VI, 89.

δι' ὀλιγαρχίας] Per oligarchiam sibi Spartanos insidias struere dicit, opinor, Alcibiadem carpens, ut qui cum Lacedaemoniis arcte coniunctus esset hospitio V, 43. et propter ea quae libro quinto narrata sunt secreti cum illis commercii et aliis quoque de causis affectatae illegitimae auctoritatis suspectus. V. infr. cap. 15. Quo consilio a Spartanis opem exspectare videri poterat, ut clam eis faveret nunc quidem, posthac vero aperte suaderet, quae popularibus suis perniciosissima essent, velut Deceleae communitionem, auxilium Syracusas mittendum. Huc pertinent quae Valckenar. ad Herodot. VIII, 17. disputavit, et quae ipse scriptor narrat huius libri cap. 61. Adde quod VIII, 6. scribit Alcibiadem Endii, Alcibiadae Laconis filii *πατρικὸν ἐς τὰ μάλιστα ξένον* fuisse, *ὅθεν,* addit, *καὶ τοὔνομα Λακωνικὸν ἡ οἰκία αὐτῶν κατὰ τὴν ξενίαν ἔσχεν.* Atheniensi Alcibiadi a maioribus tradita cum Alcibiadae Spartani posteris colebatur amicitia, v. Thuc. l. l. sed Lacedaemoniorum eum fuisse *πρόξενον*, Valckenarius negat: huius tituli honorem studuit ille recuperare, cuius onere illius se iam avus abdicaverat. v. Thucyd. V, 43. et cap. 89., ubi Alcibiades in oratione ad Lacedaemonios *τῶν ἡμῶν*, inquit, *προγόνων τὴν προξενίαν ὑμῶν — ἀπειπόντων, αὐτὸς ἐγὼ πάλιν ἀναλαμβάνων ἐθεράπευον ὑμᾶς.* Similia de hoc loco sensit Heilmannus, ut ex eius nota p. 775. colligas. Adde Scholiast. ad Aristoph. Ran. 1472.

ηὐξῆσθαι· καὶ ταῦτα ὑπὲρ ἡμῶν δίκαιον ἐνθάδε εἶναι ἀναλοῦν, καὶ μὴ ὑπὲρ ἀνδρῶν φυγάδων τῶνδε ἐπικουρίας δεομένων, οἷς τό τε ψεύσασθαι καλῶς χρήσιμον, καὶ τῷ τοῦ πέλας κινδύνῳ, αὐτῶν λόγους μόνον παρασχομένων, ἢ κατορθώσαντας χάριν μὴ ἀξίαν εἰδέναι, ἢ πταίσαντάς που τοὺς φίλους ξυναπολέσαι. εἴ τέ τις ἄρχειν ἄσμενος αἱρεθεὶς παραινεῖ ὑμῖν ἐκπλεῖν, τὸ ἑαυτοῦ μόνον σκοπῶν, ἄλλως τε καὶ νεώτερος ἔτι ὢν ἐς τὸ ἄρχειν, ὅπως θαυμασθῇ μὲν ἀπὸ τῆς ἱπποτροφίας, διὰ δὲ πολυτέλειαν καὶ ὠφεληθῇ τι ἐκ τῆς ἀρχῆς, μηδὲ τούτῳ ἐμπαράσχητε τῷ τῆς πόλεως κινδύνῳ ἰδίᾳ ἐλλαμπρύνεσθαι, νομίσατε δὲ τοὺς τοιούτους τὰ μὲν δημόσια ἀδικεῖν, τὰ δὲ ἴδια ἀναλοῦν, καὶ τὸ πρᾶγμα μέγα εἶναι καὶ μὴ

---

12. *δίκαιον ἐνθάδε εἶναι ἀναλοῦν*] Infinitivum *εἶναι* omittunt K. M. b. d. e. f. Lipsienses editores uncis secluserunt improbante Reizio, quia tot codices habeant, et Scholiastes agnoscat, ut potius interpretatio quaerenda quam exilium decernendum sit. Quidni ergo, ait, accipias eo loco, ut alibi pro *ἐξεῖναι*? Possis et suspicari, *ἐνθάδε εἶναι* dici ut *ἑκὼν εἶναι*, *τὴν πρώτην εἶναι*, *τὸ νῦν εἶναι*. Adscripsit Hermann. Pseudodemosth. p. 1389., 9., ubi est: *ὁμοίως μέντοι διαλεχθῆναι τοῖς πρότερόν ποτε εἰρηκόσιν ἐνθάδ' εἶναί μοι δοκεῖ.* Paulo ante articulo ante *σώμασιν* addito, ante *χρήμασι* neglecto, offendit etiam Popp. proleg. t. I. p. 200.

οἷς τό τε ψεύσασθαι] In his *τῷ τοῦ πέλας κινδύνῳ*, ut paulo inferius iterum, est *zur Gefahr des Andern*, ne Abreschium secutus iungas cum *χάριν μὴ εἰδέναι*. Mox deinde *αὐτῶν λόγους* habent A. B. F. I. g. h., quod Bekkerus recepit, ego qui intelligam non habeo. [In edit. minore anno 1824. edita scripsit *αὐτῶν*, quod cum accusativo non displicet.] In fine huius periodi vulgo est *ξυναπολέσθαι* sine ulla scripturae varietate. Valla interpretatur: *amicos secum in perniciem trahere*. Lindavius spicil. p. 11. scribendum monuit *ξυναπολέσαι*, quod recepi sententia iubente, neque grammatica ratione medium huius verbi admittente. Ut ad *αὐτῶν* illud redeam, probabilis est sententia Popponis proleg. t. I. p. 121., etiam alterum accusativum in *παρασχομένων* mutandum esse, ut genitivus absolutus sit, pro casu, quem sequens verbum postulat. Conf. ad II, 8. IV, 8. III, 22. VIII, 90. *ἐτειχίζετο οὖν οὕτω ξὺν τῷ πρότερον πρὸς ἤπειρον ὑπάρχοντι τείχει, ὥστε καθεζομένων — ἀνθρώπων ὀλίγων ἄρχειν τοῦ ἔσπλου.* V, 33. *Λακεδαιμόνιοι δὲ — ἐστράτευσαν — τῆς Ἀρκαδίας ἐς Παῤῥασίους — κατὰ στάσιν ἐπικαλεσαμένων σφᾶς.* III, 72. *ἐλθόντων δὲ, οἱ Ἀθηναῖοι τοὺς — πρέσβεις — ξυλλαβόντες — κατέθεντο ἐς Αἴγιναν.* VII, 48. *χρημάτων γὰρ ἀπορίᾳ αὐτοὺς ἐκτρυχώσειν, ἄλλως τε καὶ ἐπὶ πλέον ἤδη ταῖς ὑπαρχούσαις ναυσὶ θαλασσοκρατούντων.* Quam multitudinem similium locorum consideranti visum mihi, vulgatam *αὐτοὺς — παρασχομένους* mutare. Alterum: *ξυναπολέσαι* iam Dindorfius tacite reposuit.

εἴ τέ τις ἄρχειν — μεταχειρίσαι] Aristoph. Scholiastes ad Pac. 449., qui habet *ἐκπλεῖν ὑμῖν τοῦτο μόνον* et *διὰ τὸ ἐλλαμπρύνεσθαι* et nonnulla alia leviora, quibus discrepat.

καὶ μὴ οἷον — βουλεύσασθαι] v. Matth. Gr. p. 663. Schneider. indic. ad Xenoph. Mem. Socr. s. v. *οἷος*.

13 οἷον νεωτέρῳ βουλεύσασθαί τε καὶ ὀξέως μεταχειρίσαι. οὓς ἐγὼ ὁρῶν νῦν ἐνθάδε τῷ αὐτῷ ἀνδρὶ παρακελευστοὺς καθημένους φοβοῦμαι, καὶ τοῖς πρεσβυτέροις ἀντιπαρακελεύομαι μὴ καταισχυνθῆναι, εἴ τῳ τις παρακάθηται τῶνδε, ὅπως μὴ δόξῃ, ἂν μὴ ψηφίζηται πολεμεῖν, μαλακὸς εἶναι, μηδ᾽ ὅπερ ἂν αὐτοὶ πάθοιεν, δυςέρωτας εἶναι τῶν ἀπόντων, γνόντας ὅτι ἐπιθυμίᾳ μὲν ἐλάχιστα κατορθοῦται, προνοίᾳ δὲ πλεῖστα, ἀλλ᾽ ὑπὲρ τῆς πατρίδος, ὡς μέγιστον δὴ τῶν πρὶν κίνδυνον ἀναῤῥιπτού-

---

13. *Οὓς ἐγὼ ὁρῶν — παρακελευστούς*] *Οὓς* non potest ad alios referri, nisi ad τοὺς τοιούτους, nisi malis cum Reiskio scribere οὓς δ᾽ ἐγὼ ὁρῶ — φοβοῦμαι. *Παρακελευστοί* autem passivo sensu accipiendum significat *coitionem*, *factionem*, *asseclas* Alcibiadis. Nos: *die Kreaturen des Alcibiades*. Vide interpretes ad Dionis Cass. LII, 15. Photius: παρακέλευστοι, οἱ ἐκ παρακελεύσεως καὶ παρακλήσεως συλλαμβάνοντες καὶ οὐ στασιάζοντες, *non dissidentes*, i. e. *die es mit uns halten*, et rursus παρακέλευστοι, οἱ σπουδασταί· ὁ γὰρ σπουδαστὴς τὸν αὐστηρὸν καὶ σπουδαῖον οἰκεῖον δηλοῖ, i. e. *acrem et strenuum asseclam*. Plutarch. Vit. Artax. c. 26. Vit. Caesar. c. 54.

μὴ καταισχυνθῆναι — ὅπως μὴ δόξῃ] i. e. *ipse quoque seniores hortor, ne pudore tangantur*, (quominus libere sententiam dicant) ideo *ut ne videantur, si bellum dissuadeant, ignavi esse*, sive: *dass sie nicht scheuen desshalb, sie möchten feige scheinen*. Igitur nullum, de quo interpretes cogitaverunt hyperbaton statuendum erit. Hic unus paucorum locorum est, ubi ἄν praeter consuetudinem huius scriptoris pro ἐάν legitur. *Κἂν* Q. ἢν margo d. Vide monita ad IV, 46. Plenius autem sic dicere debebat: καὶ τοῖς πρεσβυτέροις ἀντιπαρακελεύομαι μὴ καταισχυνθῆναι, εἴ τῳ τις παρακάθηται τῶνδε, καὶ ψηφίζεσθαι πολεμεῖν, ὅπως μὴ δόξει — μαλακὸς εἶναι, sive ὥστε ψηφίζεσθαι πολεμεῖν, ὅπως μή etc. Nulla tamen causa erat, cur Bekker. ex uno e. reciperet δόξει pro vulgata δόξῃ, quam restitui. Vid. dicta de canone Dawesiano ad I, 82. Non est silentio praetereundum, in d. legi ὅπως μὴ δόξῃ, ἂν ψηφίζηται πολεμεῖν, omisso μή. Quem librum si sequamur, sane omnis ex hoc loco difficultas evanescet, sensusque clarus atque apertus exsistet hic: *contra ego hortor seniores, ne pudore a sententia libere ferenda deterreantur, si quis propter hos assederit, ne videatur, si illos metuens bellum decernat, ignavus esse*. Quod ego libens reciperem, si plures codices manu scripti consentirent. Ὑποψηφίζηται quod in K. est, se nusquam legere meminit Wasse, neque ego usquam reperio.

ὅπερ ἂν αὐτοὶ πάθοιεν, δυςέρωτας] Huschk. ad illud Tibulli *absentes alios suspirat amores* Eleg. I, 6, 35. contulit Pindarum Pyth. III, 33. (19.) ἀλλά τοι ἤρατο τῶν ἀπεόντων, οἷα καὶ πολλοὶ πάθον, et Eurip. Hipp. 184. οὐδέ σ᾽ ἀρέσκει τὸ παρόν, τὸ δ᾽ ἀπὸν φίλτερον ἡγεῖ. Mox dedi κατορθοῦται pro plurali; nam si ἄνθρωποι intelligas, κατορθοῦσι scripto opus est.

μέγιστον δὴ τῶν πρὶν κινδύνων] „*Maximum priorum periculorum*, pro μείζονα, *maius prioribus periculis;* nam si priora sunt pericula, novum istud non pertinet ad ea, nec inter ea maximum, sed maius est illis.“ Bauer. — Vid. ad I, 1. 10. 11. 50. Herm. ad

σης, ἀντιχειροτονεῖν καὶ ψηφίζεσθαι τοὺς μὲν Σικελιώτας οἵςπερ νῦν ὅροις χρωμένους πρὸς ἡμᾶς, οὐ μεμπτοῖς, τῷ τε Ἰονίῳ κόλπῳ παρὰ γῆν ἤν τις πλέῃ, καὶ τῷ Σικελικῷ διὰ πελάγους, τὰ αὑτῶν νεμομένους καθ' αὑτοὺς καὶ ξυμφέρεσθαι· τοῖς δ' Ἐγεσταίοις ἰδίᾳ εἰπεῖν, ἐπειδὴ ἄνευ Ἀθηναίων καὶ ξυνῆψαν πρὸς Σελινουντίους τὸ πρῶτον πόλεμον, μετὰ σφῶν αὐτῶν καὶ καταλύεσθαι· καὶ τὸ λοιπὸν ξυμμάχους μὴ ποιεῖσθαι ὥςπερ εἰώθαμεν, οἷς κακῶς μὲν πράξασιν ἀμυνοῦμεν, ὠφελείας δ' αὐτοὶ δεηθέντες οὐ τευξόμεθα. καὶ σύ, ὦ πρύ-14 τανι, ταῦτα εἴπερ ἡγεῖ σοι προςήκειν κήδεσθαί τε τῆς πόλεως,

---

Viger. p. 718. Conf. VI, 31. *παρασκευὴ γὰρ αὕτη — πολυτελεστάτη δὴ καὶ εὐπρεπεστάτη τῶν ἐς ἐκεῖνον τὸν χρόνον ἐγένετο.* V, 60. *στρατόπεδον γὰρ δὴ τοῦτο κάλλιστον Ἑλληνικὸν τῶν μέχρι τοῦδε ξυνῆλθε.*

-πρὸς ἡμᾶς οὐ μεμπτοῖς] Haec verba post H. Stephanum Haack. iunxit, legens idem, ut vulgo, *ὑμᾶς*. At *ἡμᾶς* ex B. N. Q. g. h. recepi. Causam iudicii Haack. non addidit. Atqui hic nulla comparatio instituitur finium et iis circumscriptarum terrarum (id vero diceretur verbis coniunctim lectis), sed quid ferri possit ab Atheniensibus et concedi Siciliensibus, Nicias dicit. *Modo vastum mare interfluat*, ait, *non est quod queramur aut nos aut illi, quibus igitur nunc, posthac quoque finibus contineantur, neque eos est quod arcessamus, aut illi nos.* Item paulo post comma ponas post *παρὰ γῆν* nec ne (quae est perpetua quorundam cantilena, de puncto, commate garrire aliter positis), floccum non interduim.

τῷ Σικελικῷ] Dorvillius in libro amoenissimo Siculorum p. 3. „Emensi Velinum sinum, Palinuri promontorium scopulis longe in mare procurrens, in *Siculo* iam *mari* navigare coepimus, certe secundum Flaccum III. Od. 4. [28.], licet *Tuscum* et *Inferum* frequentius audiat. — Nec mirum, iam ad Palinuri promontorium a Sicilia nomen potiri, cum omne mare, quod quavis ex parte in Siciliam protenditur, sic vocetur, ut egregie docuit Petrus Burmannus ad Phaedr. II, 5, 20. — Ita Strabo Alpheum flumen dicit *ἐκπίπτειν ἐπὶ τὴν Σικελικὴν θάλασσαν*, quod cum forte absurdum fuerit visum interpreti, hanc particulam vertere omisit, cum tamen hac parte versus Orientem magis proprie mare Siculum dicatur.“ Conf. Popp. proleg. t. II. p. 545. Mox cum d. Levesquio et Bekkero scripsi *τὸ πρῶτον πόλεμον*, pro *τὸν πρῶτον πόλεμον*, ne quis desideraret *τὸν πρότερον πόλεμον*. Imo nondum prorsus ante hoc tempus bellum Selinuntii Segestanique gesserant, cui quidem Athenienses intermiscerentur.

14. *ὦ πρύτανι*] Epistatam alloquitur. Dukerus putat, *ἐπιψηφίζειν* non habere hoc loco solitam significationem, qua dicitur pro *ἐπικυροῦν* (v. Harpocr. s. v. et Budaei Commentar. Ling. Gr. p. 167.), sed hic esse *populum ad suffragium ferendum vocare* et *sententias rogare*, quod etiam *in suffragium mittere* dicunt Latini. Nam ita verbum sumi etiam a Platone in Gorgia [p. 474. A. *Steph*. p. 93. *Heind.*]. *Τοιαῦτα λέξας, ἐπεψήφιζεν αὐτός, Ἔφορος ὤν, ἐς τὴν ἐκκλησιαν τῶν Λακεδαιμονίων*, scripsit Thucydides I, 27.

καὶ βούλει γενέσθαι πολίτης ἀγαθός, ἐπιψήφιζε, καὶ γνώ-
προτίθει αὖθις Ἀθηναίοις, νομίσας, εἰ ὀῤῥωδεῖς τὸ ἀναψη-
σαι, τὸ μὲν λύειν τοὺς νόμους μὴ μετὰ τοσῶνδ' ἂν μαρτύ-
αἰτίαν σχεῖν, τῆς δὲ πόλεως [κακῶς] βουλευσαμένης ἰατρὸς
γενέσθαι, καὶ τὸ καλῶς ἄρξαι τοῦτ' εἶναι, ὃς ἂν τὴν πατ-
ὠφελήσῃ ὡς πλεῖστα ἢ ἑκὼν εἶναι μηδὲν βλάψῃ.

15 Ὁ μὲν Νικίας τοιαῦτα εἶπε· τῶν δὲ Ἀθηναίων παριόν-
οἱ μὲν πλεῖστοι στρατεύειν παρῄνουν καὶ τὰ ἐψηφισμένα
λύειν, οἱ δέ τινες καὶ ἀντέλεγον. ἐνῆγε δὲ προθυμότατα τ-
στρατείαν Ἀλκιβιάδης ὁ Κλεινίου, βουλόμενος τῷ τε Νι-
ἐναντιοῦσθαι, ὢν καὶ ἐς τἄλλα διάφορος τὰ πολιτικά,
ὅτι αὐτοῦ διαβόλως ἐμνήσθη, καὶ μάλιστα στρατηγῆσαι
ἐπιθυμῶν καὶ ἐλπίζων Σικελίαν τε δι' αὐτοῦ καὶ Καρχη-

---

eodem sensu. Eademque, ut Duker. monuit, est significa-
verbi apud Demosth. in Androtion. p. 385. ex citatione Va-
ad Harpocrat. οἱ προεδρεύοντες τῆς βουλῆς καὶ ὁ ταῦτ' ἐπιψηφί-
ἐπιστάτης ἠρώτων καὶ διαχειροτονίαν ἐδίδοσαν. Spanhemius n-
loco interpretatur: *pone denuo calculos;* Valla: *de integro co-
lito Athenienses de his et ad suffragia revocato.* Vide Schoem-
de comitiis Athen. p. 120. Valcken. ad Herodot. VIII, 61. L-
de Socr. cive §. VII. De formula προτιθέναι γνώμην v. Sch-
mann. l. l. p. 104. et notam ad III, 36. 38. Valckenar. l. l.

ἐπιψήφιζε — νομίσας] Phavorin. in νομίσας. Ex hoc loco
titus ad leges Attic. p. 295. *Wess.* colligit, non licuisse Pryt-
bus, populum iterum in suffragium mittere de re, de qua i-
psephisma scriptum esset. Esse tamen illustre exemplum in co-
trarium in decreto de Mytilenaeis interficiendis apud Thucy-
dem III, 36., monuit Dukerus. Tu vide accuratissimam expo-
nem Schoemann. de comit. Athen. p. 128.

τὸ μὲν λύειν — αἰτίαν σχεῖν] i. e. τοῦ μὲν λύειν τοὺς νόμους
μετὰ τοσῶνδ' ἂν μαρτύρων σε αἰτίαν σχεῖν. Vid. Matth. Gr. §.
not. 3. p. 781.

κακῶς βουλευσαμένης] κακῶς omittunt A. B. E. F. H. I. L.
O. P. S. b. c. e. f. g. h. k. Benedict. iudicat, modestiae orat-
ad cives verba facientis vocabulum non esse accommodatum. In-
terpretibus deberi, cod. L. indicare videtur, qui habet voc-
in margine. Sequentia καὶ τὸ καλῶς ἄρξαι etc. Coraes censet q-
locum communem tunc fuisse haustum e scriptis medicor-
Certe Hippocrates Epidem. I. sect. II. p. 662. t. I. *van der Li-*
monet medicum ἀσκεῖν περὶ τὰ νοσήματα δύο, ὠφελέειν ἢ μὴ βλά-
πτειν. Ceterum de commixtione duarum locutionum: τὰ -
ἄρξαι εἶναι — ὠφελεῖν καὶ μηδὲν βλάπτειν et καλῶς ἄρξαι, ὃς ἂν -
monui ad II, 44.

ἑκὼν εἶναι] v. Hermann. ad Viger. p. 888. In scholiis -
hoc cap. extr. legendum ἡ διάνοια, μὴ εὐλαβοῦ μεταθεῖν-
τὰ ἐψηφισμένα, pro μὴ εὐλαβούμεθα, εἶναι τὰ ἐψηφισμένα.

15. καὶ ὅτι — ἐμνήσθη] Thom. M. p. 209. v. Lobeck. a-
Phrynich. p. 315. sq. Mox ad δι' αὐτοῦ supple διὰ τοῦ στρατηγῆ-
σαι. Codd. S. et g. δι' αὐτοῦ.

ἡψεσθαι, καὶ τὰ ἴδια ἅμα εὐτυχήσας χρήμασί τε καὶ δόξῃ
φελήσειν. ὢν γὰρ ἐν ἀξιώματι ὑπὸ τῶν ἀστῶν, ταῖς ἐπιθυ-
ίαις μείζοσιν ἢ κατὰ τὴν ὑπάρχουσαν οὐσίαν ἐχρῆτο ἔς τε τὰς
ποτροφίας καὶ τὰς ἄλλας δαπάνας· ὅπερ καὶ καθεῖλεν ὕστερον
ἣν τῶν Ἀθηναίων πόλιν οὐχ ἥκιστα. φοβηθέντες γὰρ αὐτοῦ
ἱ πολλοὶ τὸ μέγεθος τῆς τε κατὰ τὸ ἑαυτοῦ σῶμα παρανο-
ίας ἐς τὴν δίαιταν, καὶ τῆς διανοίας ὧν καθ' ἓν ἕκαστον ἐν
τῳ γίγνοιτο ἔπρασσεν, ὡς τυραννίδος ἐπιθυμοῦντι πολέμιοι
αθέστασαν, καὶ δημοσίᾳ κράτιστα διαθέντι τὰ τοῦ πολέμου,
ἰδίᾳ ἕκαστοι τοῖς ἐπιτηδεύμασιν αὐτοῦ ἀχθεσθέντες, καὶ ἄλλοις
πιτρέψαντες, οὐ διὰ μακροῦ ἔσφηλαν τὴν πόλιν. τότε δ' οὖν
αρελθὼν τοῖς Ἀθηναίοις παρῄνει τοιάδε.

Καὶ προςήκει μοι μᾶλλον ἑτέρων, ὦ Ἀθηναῖοι, ἄρχειν· 16
νάγκη γὰρ ἐντεῦθεν ἄρξασθαι, ἐπειδή μου Νικίας καθήψατο·
καὶ ἄξιος ἅμα νομίζω εἶναι. ὧν γὰρ πέρι ἐπιβόητός εἰμι, τοῖς

ὑπὸ τῶν ἀστῶν] Passivorum loco saepe verba neutra, nonnun-
iam etiam nomina usurpata sequuntur illorum structuram, ut
hucydides h. l. dixit ἐν ἀξιώματι ὑπὸ τῶν ἀστῶν et I, 130. ὑπὸ
ἰν Ἑλλήνων. V. Valcken. ad Herodot. VI, 45. Matth. Gr. p. 688.

μείζοσιν ἢ κατά] v. Matth. Gr. p. 626.

παρανομίας] Plutarch. Vit. Alcib. cap. 6. Ἀλκιβιάδης δ' ἦν μὲν
ιέλει καὶ πρὸς ἡδονὰς ἀγώγιμος· ἡ γὰρ ὑπὸ Θουκυδίδου λεγομένη πα-
νομία εἰς τὸ σῶμα τῆς διαίτης ὑποψίαν τοιαύτην δίδωσιν. Utitur h.
etiam Schol. Arist. Ran. 1472.

διαθέντι] h. vulgo διαθέντα, quem accusativum nullo modo
cplicare possum. Uterque dativus, et hic et qui sequitur, ex
θεσθέντες pendet. V. Popp. ad Xenoph. Cyrop. IV, 3, 19. Pro-
rie debebat scribere διαθέντος, *quamvis enim publice praeclaris-
me bellum administrasset, tamen privatim singuli studiis eius of-
nsi — non multo post rempublicam everterunt.* Sed quia offensio
x privata eius agendi ratione suscepta effecit, ut publicam quo-
ue eius tractationem rerum moleste ferrent, διαθέντι dixit, quip-
e sic infensi erant ei etiam publicam rem gerenti. Grammati-
am rationem si spectes, potest dativus ille eo excusari, quod
Graeci solent totum et partem iisdem casibus efferre, quanquam
ccuratior ratio alterum genitivo exprimi postulat; itaque etiam
ersona, et quae in persona sunt, atque hoc loco quidem homo
se et studia eius uno eodemque casu copulari licebit. Ad ἐπι-
τρέψαντες suppleo τὰ τοῦ πολέμου.

16. καὶ προςήκει μοι] Haec laudat Aristides in Alcibiad. p. 651.
Cant. Conf. Andocid. in Alcibiad. p. 153. *Bekk.* Illud προςήκει Haack.
refert ad ius et dignitatem, quod sumtibus factis et legatione ad
Peloponnesios suscepta bene de republica meritus sit; ἄξιος re-
ert ad animi dotes et rei bene gerendae facultatem. Conf. Heilm.
. 865. Utitur h. l. etiam Schol. Aristoph. Pac. 449.

ἐπιβόητος] Schol. alteram scripturam memorat περιβόητος,
uae est in H. Vulgatam inter ea, quae in malam partem acci-
iuntur, ponit Pollux VI, 159. Eustath. in Odyss. τ'. p. 1856.
πιβόητος, ὁ μοχθηρὰν ἔχων φήμην, καθ' οὗ δηλαδὴ βοαὶ γίνονται, ὃν
πίβωτον Ἀνακρέων φησί. Idem tradit Thom. M. in διαβόητος; aliter

μὲν προγόνοις μου καὶ ἐμοὶ δόξαν φέρει ταῦτα, τῇ δὲ πα
καὶ ὠφέλειαν. οἱ γὰρ Ἕλληνες καὶ ὑπὲρ δύναμιν μείζω
τὴν πόλιν ἐνόμισαν τῷ ἐμῷ διαπρεπεῖ τῆς Ὀλυμπίαζε θε
πρότερον ἐλπίζοντες αὐτὴν καταπεπολεμῆσθαι, διότι ἅρ
μὲν ἑπτὰ καθῆκα, ὅσα οὐδείς πω ἰδιώτης πρότερον, ἐν
δὲ καὶ δεύτερος καὶ τέταρτος ἐγενόμην, καὶ τἆλλα ἀξίως
νίκης παρεσκευασάμην. νόμῳ μὲν γὰρ τιμὴ τὰ τοιαῦτα, ἐ
τοῦ δρωμένου καὶ δύναμις ἅμα ὑπονοεῖται. καὶ ὅσα αὖ
τῇ πόλει χορηγίαις ἢ ἄλλῳ τῳ λαμπρύνομαι, τοῖς μὲν ἀσ
φθονεῖται φύσει, πρὸς δὲ τοὺς ξένους καὶ αὕτη ἰσχὺς φαί
καὶ οὐκ ἄχρηστος ἡ διάνοια, ὃς ἂν τοῖς ἰδίοις τέλεσι μὴ ἑα
μόνον, ἀλλὰ καὶ τὴν πόλιν ὠφελῇ. οὐδέ γε ἄδικον ἐφ᾽ ἑαυτῷ
φρονοῦντα μὴ ἴσον εἶναι, ἐπεὶ καὶ ὁ κακῶς πράσσων
οὐδένα τῆς ξυμφορᾶς ἰσομοιρεῖ· ἀλλ᾽ ὥςπερ δυστυχοῦντες
προςαγορευόμεθα, ἐν τῷ ὁμοίῳ τις ἀνεχέσθω καὶ ὑπὸ

---

de hac voce et *περιβόητος* sentit Ammonius p. 42. Dukerus
tum putat, ea in utramque partem dici. Quod autem ad
tatem scripturae h. l. attinet, suspicatur, *περιβόητος* a corr
ribus ortum, qui putaverint, sententiam horum verborum
lare vocem, quae ad laudem Alcibiadis pertineret, quod D
secus videtur; nam haec ita recte accipi posse. Etenim *ea,*
pter quae in sermones hominum incurro, propter quae male
vel *ob quae Nicias et alii me diffamant.* Eodem refert, qu
fine hui. cap. dicit: *διὰ ταῦτα τὰ ἴδια ἐπιβοώμενος.* Vid. in
Valcken. ad Ammon. p. 65.

καθῆκα] *In certamen misi.* v. Lobeck. ad Phrynich. p.

ἐνίκησα] Recte Scholiastes: *ἐνίκησα δὲ τά τε πρῶτα καὶ τὰ*
τερα καὶ τὰ τέταρτα. Plutarch. Vit. Alcibiad. c. 11. *Καὶ τὸ*
δὲ καὶ δεύτερον γενέσθαι καὶ τέταρτον, ὡς Θουκυδίδης φησίν,
Εὐριπίδης τρίτον, ὑπερβάλλει λαμπρότητι καὶ δόξῃ πᾶσαν τὴν ἐν
τοῖς φιλοτιμίαν. De divitiis et luxu Alcibiadis v. Boeckh.
d. Ath. t. I. p. 315. t. II. p. 17. De victoriis eiusdem conf.
nae. I, 3. D., ubi v. interpp. Euripidis versiculi extant apud
tarch. l. l. apud Musgr. fragm. p. 607. Euripidem secutus est
crates de bigis p. 425, 36. *Bekk.* Conf. Demosth. in Midian
561. *Reisk.* Quod ipse Alcibiades paulo post dicit: *καὶ τἆ*
ἀξίως τῆς νίκης παρεσκευασάμην, eo pertinere Dukerus dicit,
Athenaeus de eo refert: *Ὀλύμπια νικήσας — θύσας Ὀλυμπίῳ*
τὴν πανήγυριν ἅπασαν εἱστίασε.

χορηγίαις] De hoc munerum genere omnium optime diss
Boeckh. l. l. t. I. p. 484. *Ὅσα λαμπρύνομαι* breviter dictum
ὅσα ἐπιδείκνυμαι λαμπρυνόμενος αὐτοῖς.

οὐκ ἄχρηστος ἥδ᾽ ἡ ἄνοια] Scholiastes: *εἰρωνεύεται ὁ Ἀλκιβιά*
λέγων ὅτι, εἰ καὶ ἀνόητος φαίνομαί τισιν, ἀλλ᾽ οὖν τῇ πόλει οὐκ ἄχ
στός μου ἐστὶν ἡ ἄνοια, ἀλλὰ καὶ ὠφέλιμος. Vulgo ante Bekke
legebatur *ἡ διάνοια*, alteram scripturam habent H. N. et π
Ego vulgatam servo. Nihil eorum, de quibus hic Alcibiades
cit, Nicias amentiae arguerat.

εὐπραγούντων ὑπερφρονούμενος, ἢ τὰ ἴσα νέμων τὰ ὁμοῖα ἀνταξιούτω. οἶδα δὲ τοὺς τοιούτους, καὶ ὅσοι ἔν τινος λαμπρότητι προέσχον, ἐν μὲν τῷ κατ' αὐτοὺς βίῳ λυπηροὺς ὄντας, τοῖς ὁμοίοις μὲν μάλιστα, ἔπειτα δὲ καὶ τοῖς ἄλλοις ξυνόντας, τῶν δὲ ἔπειτα ἀνθρώπων προσποίησίν τε ξυγγενείας τισὶ καὶ μὴ οὖσαν καταλιπόντας, καὶ ἧς ἂν ὦσι πατρίδος, ταύτῃ αὔχησιν, ὡς οὐ περὶ ἀλλοτρίων οὐδ' ἁμαρτόντων, ἀλλ' ὡς περὶ σφετέρων τε καὶ καλὰ πραξάντων. ὧν ἐγὼ ὀρεγόμενος, καὶ διὰ ταῦτα τὰ ἴδια ἐπιβοώμενος, τὰ δημόσια σκοπεῖτε εἴ του χεῖρον μεταχειρίζω. Πελοποννήσου γὰρ τὰ δυνατώτατα ξυστήσας ἄνευ μεγάλου ὑμῖν κινδύνου καὶ δαπάνης Λακεδαιμονίους ἐς μίαν ἡμέραν κατέστησα ἐν Μαντινείᾳ περὶ τῶν ἁπάντων ἀγωνίσασθαι· ἐξ οὗ καὶ περιγενόμενοι τῇ μάχῃ οὐδέπω καὶ νῦν βεβαίως θαρσοῦσι. καὶ ταῦτα ἡ ἐμὴ νεότης καὶ ἄνοια 17 παρὰ φύσιν δοκοῦσα εἶναι ἐς τὴν Πελοποννησίων δύναμιν λό-

---

ὑπερφρονούμενος] V. Matth. Gr. p. 792.

ὁμοῖα ἀνταξιούτω] Bene scholia: ὥσπερ τῶν δυστυχούντων καταφρονεῖ τις, οὕτω καὶ αὐτὸς ἀνεχέσθω ὑπὸ τῶν εὐτυχούντων ἐν μέρει καταφρονούμενος (sic etiam K.)· ἢ εἰ βούλεται μὴ ὑπεροράσθαι κακοπραγῶν, μηδ' αὐτὸς τῶν ἀτυχούντων καταφρονήσῃ. De verbis Alcibiadis conf. Valcken. ad Herodot. VI, 11.

τῶν δὲ ἔπειτα ἀνθρώπων — πραξάντων] i. e. οἶδα αὐτοὺς τῶν ἔπειτα ἀνθρώπων τισὶ προσποίησιν ξυγγενείας καὶ μὴ οὖσαν καταλιπόντας, καὶ ταύτῃ πατρίδι αὔχησιν, ἧς ἂν ὦσιν οἱ ἔν τινος λαμπρότητι προσχόντες, ὡς οὐ περὶ ἀλλοτρίων οὐδ' ἁμαρτόντων, ἀλλ' ὡς περὶ σφετέρων τε καὶ καλὰ πραξάντων αὐχωμένοις, i. e. *scio eos posteris summam sui admirationem relinquere, ita ut eorum nonnulli ius cognationis sibi vindicent, licet nulla cognatione cum illis sint coniuncti; et patriae, vnde sunt oriundi, gloriationem, non quasi de alienigenis, aut iis qui flagitiose vixerint, sed ut de suis et qui res praeclaras gesserint.*

ἐς μίαν ἡμέραν] Schol. ἀντὶ τοῦ ἐν μιᾷ ἡμέρᾳ ἀνάγκασα. Poppo proleg. t. I. p. 179. iungit cum κατέστησα, *auf Einen Tag, für Einen Tag.* At similiter V, 111. ἐς μίαν βουλήν dictum, nullo verbo addito tali, quocum ea iungi possint. Amant omnino Graeci in multis ἐς, ubi ἐν exspectes. V. Hemsterh. ad Aristoph. Plut. 1169.

17. ἄνοια παρὰ φύσιν δοκοῦσα εἶναι] Schol. Καὶ ταῦτα ἐγένετο δι' ἐμὲ τὸν νέον, καὶ παρὰ φύσιν ἀνόητον, λογιζόμενον, λόγοις τε χρησάμενον πρέπουσι πρὸς Ἀργείους καὶ Μαντινέας καὶ ἀπειλήσαντα μετ' ὀργῆς αὐτοῖς, εἰ μὴ θέλοιεν προσχωρεῖν ἡμῖν. — De his alia recte, alia minus recte dicta apparebit. Alcibiades ut per magnam orationis partem ironia utitur, ita hic ἄνοιαν dicit prudentiam, quae effecit, ut Mantinenses et Argivi ad foedus Atheniensium accederent, quoniam supra cap. 11. Nicias haec dixerat per totam suam orationem ad adversarium respiciens: ἀνόητον δ' ἐπὶ τοιούτους ἰέναι etc. Eandem ἄνοιαν, quam vult suam intelligi prudentiam, παρὰ φύσιν δοκοῦσαν εἶναι dicit, in mente habens illa verba Niciae cap. 12. τὸ πρᾶγμα μέγα καὶ μὴ οἷον νεωτέρῳ βουλεύσασθαί τε

γοις τε πρέπουσιν ὡμίλησε, καὶ ὀργῇ πίστιν παρασχομένη ἔπεισε. καὶ νῦν μὴ πεφόβησθε αὐτήν, ἀλλ' ἕως ἐγώ τε ἔτι ἀκμάζω μετ' αὐτῆς καὶ ὁ Νικίας εὐτυχὴς δοκεῖ εἶναι, ἀποχρήσασθε τῇ ἑκατέρου ἡμῶν ὠφελείᾳ. καὶ τὸν ἐς τὴν Σικελίαν πλοῦν μὴ

καὶ ὀξέως μεταχειρίσαι. Recte igitur Levesquius: *qu' on regarde comme encore au dessus de mon âge.* Iam vero quaestio est, quinam verus sensus vocis ὀργῆς sit, nam et *studium* et *iram* significare potest. Hoc quoque ambigitur, ὀργῇ num dativus sit, an ablativus, et praeterea hoc, cui illud sive studium, sive illa ira tribuenda sit, Argivis et Mantinensibus an Alcibiadi, an Atheniensibus? Illud certe extra dubitationem positum est, minis non opus fuisse Atheniensibus ad Peloponnesios illos secum foedere iungendos. Magis enim erat, cur Argivi societatem quaererent Atheniensium, quam quod hi illorum amicitiam ambirent. Vid. modo V, 40. 44. Et sola astutia, qua Lacedaemonios legatos Alcibiades fallebat, factum est, ut foedus cum Argivis eorumque partim sociis iceretur, ut narratum ibidem cap. 45. Ut paucis absolvam, neve reliqua percurram, quae de hoc loco dubitanter proferri possent, una verissima videtur Heilmanni sententia, qui studium Alcibiadis et ardorem, quo illos populos Atheniensibus conciliavit, quoque ipsis illis fidem faciebat, tutos fore per societatem Atheniensium, et certo foedus istud intercedente ipso ictum iri, intelligendum esse vidit. Quare posthac quoque Alcibiadis gratia in Sicilia militabant, ut brevi apud ipsum auctorem relatum invenies. Priusquam ad reliqua pergo, monendum illud ὡμίλησε per. quandam dicendi brevitatem atque argutiam pro ὁμιλήσασα ἔπραξε dictum videri, quale illud ἐκφοβοῦσι fuit, quod supra cap. 11. habuimus. Anecd. Bekk. t. I. p. 110. neque genuina ista verba afferunt; sic enim habent: καὶ λόγους ὡμίλησα πρέπουσιν, neque recte adiiciunt: ἀντὶ τοῦ συνεγενόμην. Est enim potius: *transegit.* Sequuntur verba: καὶ νῦν μὴ πεφοβῆσθαι αὐτήν. Heilmannus ita se reddere sensum putavit: *So hat dieser junge Mensch — durch seinen bezeugten Eifer sich ein solches Zutrauen zu erwerben gewusst, dass dieselben (die mächtigsten Staaten im Peloponnes,* i. e. procul dubio Argivi et Mantinenses) *bis auf den heutigen Tag keiner Furcht Raum geben.* Quaeritur, quem iam non timuerint potentissimi illi Peloponnesii? In Graecis αὐτήν est, quod ad δύναμιν Πελοποννησίων referri nequit, ne, quod absurdum est, Peloponnesios se ipsos metuisse cessavisse dicat. Melius Scholiastes: αὐτήν, τὴν νεότητα ἢ τὴν ἄνοιαν, ὃ καὶ μᾶλλον. δῆλον δὲ τῷ ἐπιφερομένῳ. τὸ γὰρ „ἀκμάζω μετ' αὐτῆς" τοιοῦτος νέος εἰμὶ (φησὶ) μετὰ τῆς λεγομένης ἀνοίας. Meae, ait, iuventuti et, quam Niciae dicere placuit, amentiae supra annos se efferenti illi Peloponnesii et prius, cum foedus me auctore nobiscum icerunt, confisi sunt, et nunc confidunt, nam nobis comites erunt ad Siciliam expugnandam. Vid. infr. cap. 29. Verum cum statim oratione ad Athenienses convertatur, sic eos alloquens: ἀλλ' ἕως ἐγὼ ἀκμάζω μετ' αὐτῆς — ἀποχρήσασθε τῇ ἑκατέρου ἡμῶν ὠφελείᾳ, ubi ἀλλά indicare videtur, aliquid praecessisse, quod ne faciant iidem Athenienses, orator hortatur; admodum probabilis est levissima verborum mutatio, a Bekkero facta, ut sic legatur: καὶ ὀργῇ πίστιν παρασχομένη ἔπεισε. καὶ νῦν μὴ πεφόβεσθε αὐτήν, ἀλλ' ἕως

μεταγιγνώσκετε ὡς ἐπὶ μεγάλην δύναμιν ἐσόμενον. ὄχλοις τε γὰρ ξυμμίκτοις πολυανδροῦσιν αἱ πόλεις, καὶ ῥᾳδίας ἔχουσι τῶν πολιτειῶν τὰς μεταβολὰς καὶ ἐπιδοχάς. καὶ οὐδεὶς δι᾽ αὐτὸ ὡς περὶ οἰκείας πατρίδος οὔτε τὰ περὶ τὸ σῶμα ὅπλοις ἐξήρτυται οὔτε τὰ ἐν τῇ χώρᾳ νομίμοις κατασκευαῖς· ὅ,τι δὲ ἕκαστος ἢ ἐκ τοῦ λέγων πείθειν οἴεται ἢ στασιάζων ἀπὸ τοῦ κοινοῦ λαβὼν ἄλλην γῆν, μὴ κατορθώσας, οἰκήσειν, ταῦτα ἑτοιμάζεται. καὶ οὐκ εἰκὸς τὸν τοιοῦτον ὅμιλον οὔτε λόγου μιᾷ γνώμῃ ἀκροᾶσθαι, οὔτε ἐς τὰ ἔργα κοινῶς τρέπεσθαι· ταχὺ δ᾽ ἂν ὡς ἕκαστοι, εἴ τι καθ᾽ ἡδονὴν λέγοιτο, προσχωροῖεν, ἄλλως τε καὶ εἰ στασιάζουσιν, ὥσπερ πυνθανόμεθα. καὶ μὴν οὐδ᾽ ὁπλῖται οὔτ᾽ ἐκείνοις ὅσοιπερ κομποῦνται, οὔτε οἱ ἄλλοι Ἕλληνες διεφάνησαν τοσοῦτοι ὄντες ὅσοι ἕκαστοι σφᾶς αὐτοὺς

ἐγώ τε etc. Quam proprie nullam mutationem esse, qui libros scriptos Graecos manibus versarunt, fatebuntur. Haec igitur, adscita hac emendatione, totius loci interpretatio erit: *Haec autem iuventus mea et amentia, quae supra aetatem*, qua talia negotia nondum capessi possunt, *se efferre videtur, apud potentissimas Peloponnesiorum civitates verbis aptis usa talia transegit. Quam amentiam ne nunc quidem vos extimescite, sed quamdiu cum hac ego floreo et Nicias felix videtur esse, uterque quicquid commodi afferimus, eo libere utimini.* Sarcasmum simul observa, qui est in verbis καὶ ὁ Νικίας εὐτυχὴς δοκεῖ εἶναι.

ῥᾳδίας — ἐπιδοχάς] Thom. M. p. 343. Scholiastes τὰς ἐπιδοχάς explicat per τὸ ἐγγράφειν ῥᾳδίως ταῖς πολιτείαις ξένους τε καὶ φυγάδας. Sed videtur positum esse hoc sensu: *facile mutant rerum publicarum formas, facile novas asciscunt.* Mox G. Q. ἐξήρτηται. Male; vide Blomfield. ad Aeschyl. Prom. gloss. v. 736. et de νομίμοις κατασκευαῖς Scholiastes dicit: οὐ ταῖς νομιζομέναις, ἀλλὰ ταῖς ἱκαναῖς, οὕτω καὶ νόμιμον ῥήτορα τὸν ἱκανὸν, καὶ νόμιμον ἀθλητὴν φαμέν, adde: Latini *iustum apparatum.*

ὅ,τι δὲ ἕκαστος — ἑτοιμάζεται] Scholiastes: τῶν δημαγωγῶν ἕκαστος οὐ τοῦ κοινῇ συμφέροντος στοχάζεται, ἀλλὰ οἰκείου λήμματος, εἴτε ἐκ τοῦ λόγῳ πείθειν περιγένοιτο αὐτῷ τὸ λαβεῖν, εἴτε ἐκ τοῦ στασιάζειν. οὐ χαλεπὸν γὰρ νομίζεται τῷ μὴ κατορθώσαντι ἐκπεσεῖν τῆς πατρίδος καὶ ἄλλην γῆν οἰκῆσαι. ἐμφαίνεται γὰρ καὶ ἐντεῦθεν, ὅτι οὐδεὶς ὡς πατρίδος τῆς ἰδίας πόλεως πεφρόντικεν. Structuram ita expedio: ὅ,τι δὲ ἕκαστος λήψεσθαι οἴεται ἢ ἐκ τοῦ λέγων πείθειν ἢ στασιάζων ἀπὸ τοῦ κοινοῦ, καὶ λαβὼν ἄλλην γῆν, εἰ μὴ κατορθώσει, οἰκήσειν, τοῦτο ἑτοιμάζεται. Ne vero offendaris, quod post ὅ,τι sequitur ταῦτα, conf. III, 38. ἄλλο τι ἢ ἐν οἷς ζῶμεν et alios locos permultos, quos partim apte, partim minus apte adscripsit Bauer. de lect. Thucyd. p. 7. Paulo post de verbis καθ᾽ ἡδονήν vid. Dorvill. ad Charit. p. 538. et de plurali pronominis post singularem adde Schaefer. ad Theocrit. p. 224. ad Dionys. de C. V. p. 11. Liv. XXII, 57. Dionys. p. 874.

ὅσοιπερ κομποῦνται] A. B. E. F. H. P. Q. d. f. g. h. i. cum Thom. M. p. 545. vulgo ὅσοι περικομποῦνται, quod non admodum usitatum fuisse videtur. Mox ὅσους ἕκαστοι g. et margo d., quem-

ἠρίθμουν, ἀλλὰ μέγιστον δὴ αὐτοὺς ἐψευσμένη ἡ Ἑλλὰς
ἐν τῷδε τῷ πολέμῳ ἱκανῶς ὡπλίσθη. τά τε οὖν ἐκεῖ
ἐγὼ ἀκοῇ αἰσθάνομαι τοιαῦτα, καὶ ἔτι εὐπορώτερα
βαρβάρους τε γὰρ πολλοὺς ἕξομεν· οἳ Συρακοσίων μίσει
πιθήσονται αὐτοῖς· καὶ τὰ ἐνθάδε οὐκ ἐπικωλύσει, ἢν
ὀρθῶς βουλεύησθε. οἱ γὰρ πατέρες ἡμῶν τοὺς αὐτοὺς
τους οὕςπερ νῦν φασι πολεμίους ὑπολείποντας ἂν ἡμᾶς
καὶ προςέτι τὸν Μῆδον ἐχθρὸν ἔχοντες τὴν ἀρχὴν ἐκτ
οὐκ ἄλλῳ τινὶ ἢ τῇ περιουσίᾳ τοῦ ναυτικοῦ ἰσχύοντες.
οὔτε ἀνέλπιστοί πω μᾶλλον Πελοποννήσιοι ἐς ἡμᾶς ἐγ
εἴ τε καὶ πάνυ ἔῤῥωνται, τὸ μὲν ἐς τὴν γῆν ἡμῶν ἐσβ
κἂν μὴ ἐκπλεύσωμεν, ἱκανοί εἰσι, τῷ δὲ ναυτικῷ οὐκ
ναιντο βλάπτειν· ὑπόλοιπον γὰρ ἡμῖν ἐστιν ἀντίπαλον

---

admodum etiam Bauerus voluit et videtur quodammodo
esse sic legi. Verum cum, qui numerant iidem sint, qui
rantur, videtur nominativus stare posse. Deinde αὐτοὺς
ἐψευσμένη recte Levesquius retulit ad ὁπλίτας, après avoir
avec tant d'audace sur le nombre de ses soldats. Nos, ubi
sativus obiecti huic verbo iungitur, solemus reddere per:
Lüge machen. Conf. Herodot. VI, 32. v. H. Stephan. ad
Paulo post de verbo ἐπικωλύειν vid. Hermann. ad Sophocl.
loct. 1226.

πολεμίους ὑπολείποντας] His respondet ad illa Niciae:
γὰρ ἡμᾶς πολεμίους πολλοὺς ἐνθάδε ὑπολιπόντας cap. 10.

καὶ νῦν οὔτε — βλάπτειν] Comma posui post ἔῤῥωνται,
vulgo colon est. *Je crois*, inquit Coraes apud Leveq. t.
290., *que la méprise du traducteur vient de ce qu' il a pris*
dans le sens d' etsi *(quoique) au lieu qu' il falloit le prendre*
celui de ἤν τε, ac si *en deux mots.* Illud εἴ τε autem sic
positum enunciationes copulat, ut docuit multis Krueger.
Dionys. p. 268. *Atque ut nunc res sunt, nunquam minus spe*
versus nos conceperunt Lacedaemonii: quod si etiam valde
mati, regionem quidem nostram, etiamsi navalem hanc expe
nem non suscipiamus, invadere possunt, at classe nihil noc
ceant. Ita in latinum sermonem convertit H. Stephanus.
Krueger. l. l. ἀνέλπιστοι censet passive capiendum esse, sicut
33. extr. ἡμῖν οὐκ ἀνέλπιστον, τὸ τοιοῦτον ξυμβῆναι. conf. cap.
VII, 71. Plat. Menex. XIV. p. 242. E., hoc sensu: *nunquam*
ne Peloponnesii nos adorirentur, metuendum fuit. Sed et illud
ἡμᾶς videtur huic interpretationi obstare, quoniam sic potius
debebat scribi, et illud additamentum εἴ τε καὶ πάνυ ἔῤῥ
quod significat, Peloponnesios nunc magis quam unquam
expertes esse, ac si valde sint animati, ac si maximam
concipiant, eos nihil nisi regionem Atticam invasuros.
Kruegerus ἔῤῥωνται in ἐῤῥῶνται mutatum vult, cuius rei ego
necessitatem video, nec εἰ nisi uno loco Thucydidis VI, 21.
coniunctivo iunctum reperitur, ubi cum Poppone ἢν dedi.
temere factum non puto, ubi pauculi loci perpetuo usui
santur, iique ipsi facili manu corriguntur. Ῥώννυμι animum

κόν. ὥςτε τί ἂν λέγοντες εἰκὸς ἢ αὐτοὶ ἀποκνοῖμεν ἢ πρὸς 18 τοὺς ἐκεῖ ξυμμάχους σκηπτόμενοι μὴ βοηθοῖμεν; οἷς χρεών, ἐπειδή γε καὶ ξυνωμόσαμεν, ἐπαμύνειν, καὶ μὴ ἀντιτιθέναι ὅτι οὐδὲ ἐκεῖνοι ἡμῖν. οὐ γὰρ ἵνα δεῦρο ἀντιβοηθῶσι προςεθέμεθα αὐτούς, ἀλλ᾽ ἵνα τοῖς ἐκεῖ ἐχθροῖς ἡμῶν λυπηροὶ ὄντες δεῦρο κωλύωσιν αὐτοὺς ἐπιέναι. τήν τε ἀρχὴν οὕτως ἐκτησάμεθα καὶ ἡμεῖς καὶ ὅσοι δὴ ἄλλοι ἦρξαν, παραγιγνόμενοι προθύμως τοῖς αἰεὶ βαρβάροις ἢ Ἕλλησιν ἐπικαλουμένοις, ἐπεὶ εἴγε ἡσυχάζοιεν πάντες ἢ φυλοκρινοῖεν οἷς χρεὼν βοηθεῖν, βραχὺ ἄν τι προςκτώμενοι αὐτῇ περὶ αὐτῆς ἂν ταύτης μᾶλλον κινδυνεύοιμεν. τὸν γὰρ προύχοντα οὐ μόνον ἐπιόντα τις ἀμύνεται, ἀλλὰ καὶ μὴ ὅπως ἔπεισι προκαταλαμβάνει. καὶ οὐκ ἔστιν ἡμῖν ταμιεύεσθαι ἐς ὅσον βουλόμεθα ἄρχειν, ἀλλ᾽ ἀνάγκη, ἐπειδήπερ ἐν τῷδε καθέσταμεν, τοῖς μὲν ἐπιβουλεύειν, τοὺς δὲ μὴ ἀνιέναι, διὰ τὸ ἀρχθῆναι ἂν ὑφ᾽ ἑτέρων αὐτοῖς κίνδυνον εἶναι, εἰ μὴ αὐτοὶ ἄλλων ἄρχοιμεν. καὶ οὐκ ἐκ τοῦ αὐτοῦ ἐπισκεπτέον ὑμῖν τοῖς ἄλλοις τὸ ἥσυχον, εἰ μὴ καὶ τὰ ἐπιτηδεύματα ἐς τὸ ὁμοῖον μεταλήψεσθε. λογισάμενοι οὖν τάδε μᾶλλον αὐξήσειν, ἐπ᾽ ἐκεῖνα ἢν ἴωμεν, ποιώμεθα τὸν πλοῦν, ἵνα Πελοποννη-

---

cere esse, docuit ibidem, velut II, 8. ἐῤῥωντο ἐς τὸν πόλεμον. IV, 72. ἐπειδὴ καὶ ἦλθεν ὁ ἄγγελος, πολλῷ μᾶλλον ἐῤῥώσθησαν. Frequentius dicit ἐπιῤῥώννυμι esse, ut IV, 36. VI, 93. VII, 2. 7. 17. VIII, 89. similiter ἀναῤῥώννυμι VII, 46. et ῥώμη VII, 18. —

18. ἵνα δεῦρο — προςεθέμεθα αὐτούς] Thom. M. p. 755. vid. Valcken. ad Herodot. V, 69. Paulo post μὴ ὅπως praeposita particula μή consulto scripsisse videtur oppositionis causa: οὐ μόνον ἐπιόντα, ἀλλὰ καὶ μὴ ὅπως etc. *nicht allein wenn er angreift, sondern damit er gar nicht.* Temere igitur factum, quod ὅπως μή posuerunt quidam. v. ad I, 141. Mox ἡμῖν αὐτοῖς κίνδυνον εἶναι O., ex interpretatione. v. Krueger. ad Dionys. p. 12. et ad III, 54.

φυλοκρινοῖεν] Sic dedi pro φιλοκρινοῖεν ex A. B. E. F. H. Vocabulum agnoscunt Hesych. et Pollux VIII, 110. Sensum explanant Anecd. Bekker. t. I. p. 71. φυλοκρινεῖν, κυρίως μὲν τὸ τὰς φυλὰς τὰς ἐν ταῖς πόλεσι διακρίνειν, σημαίνει δὲ καὶ τὸ ἄλλο τι διατάττειν καὶ διακρίνειν. Et sensu proprio et non proprio ab oratore vocabulum hic usurpari poterat, sed sensu proprio dictum existima cum respectu ad gentes Doricam et Ionicam, Graecam et Barbaram. Adde Etym. M. p. 802, 32. φυλοκρινεῖ, διακρίνει, καταδικάζει παρέργως.

στορέσωμεν] Proprie dicitur de stragulis, transfertur ad ventos et fluctus, ut apud Latinos *sterno.* Hinc facile ad animi procellas detortum est. Vid. Schol. ad h. l., qui audacissimum Thucydidis troporum hunc dicit, sed nimirum Alcibiadis ore proferri. Adde Blomfield. ad Aeschyl. Prom. glossar. v. 198. Matth. Gr. p. 900., qui de mutata in hoc loco structura monuit, cum ἄρξομεν sit, ubi dici debebat ἵνα ἄρξωμεν.

σίων τε στορέσωμεν τὸ φρόνημα, εἰ δόξομεν ὑπεριδόν
ἐν τῷ παρόντι ἡσυχίαν καὶ ἐπὶ Σικελίαν πλεῦσαι· καὶ
τῆς Ἑλλάδος τῶν ἐκεῖ προςγενομένων πάσης τῷ εἰκότι
μεν, ἢ κακώσομέν γε Συρακοσίους, ἐν ᾧ καὶ αὐτοὶ
ξύμμαχοι ὠφελησόμεθα. τὸ δὲ ἀσφαλὲς καὶ μένειν, ἤν τι
χωρῇ, καὶ ἀπελθεῖν, αἱ νῆες παρέξουσι· ναυκράτορες γὰρ
μεθα καὶ ξυμπάντων Σικελιωτῶν. καὶ μὴ ὑμᾶς ἡ Νικίου
λόγων ἀπραγμοσύνη καὶ διάστασις τοῖς νέοις ἐς τοὺς
τέρους ἀποστρέψῃ, τῷ δὲ εἰωθότι κόσμῳ, ὥςπερ καὶ οἱ
τέρες ἡμῶν ἅμα νέοι γεραιτέροις βουλεύοντες ἐς τάδε ἦρα
τα, καὶ νῦν τῷ αὐτῷ τρόπῳ πειρᾶσθε προαγαγεῖν τὴν
καὶ νομίσατε νεότητα μὲν καὶ γῆρας ἄνευ ἀλλήλων μηδὲν
νασθαι, ὁμοῦ δὲ τό τε φαῦλον καὶ τὸ μέσον καὶ τὸ
ἀκριβὲς ἂν ξυγκραθὲν μάλιστ᾽ ἂν ἰσχύειν, καὶ τὴν πόλιν,
μὲν ἡσυχάζῃ, τρίψεσθαί τε αὐτὴν περὶ αὑτὴν ὥςπερ καὶ
τι, καὶ πάντων τὴν ἐπιστήμην ἐγγηράσεσθαι, ἀγωνιζομένη
ἀεὶ προςλήψεσθαί τε τὴν ἐμπειρίαν καὶ τὸ ἀμύνεσθαι οὐ
ἀλλ᾽ ἔργῳ μᾶλλον ξύνηθες ἕξειν. παράπαν τε γιγνώσκω
λιν μὴ ἀπράγμονα τάχιστ᾽ ἄν μοι δοκεῖν ἀπραγμοσύνης
ταβολῇ διαφθαρῆναι, καὶ τῶν ἀνθρώπων ἀσφαλέστατα
τους οἰκεῖν οἳ ἂν τοῖς παροῦσιν ἤθεσι καὶ νόμοις, ἢν καὶ
ρω ᾖ, ἥκιστα διαφόρως πολιτεύωσιν.

19 Τοιαῦτα μὲν ὁ Ἀλκιβιάδης εἶπεν. οἱ δ᾽ Ἀθηναῖοι ἀ
σαντες ἐκείνου τε καὶ τῶν Ἐγεσταίων καὶ Λεοντίνων φ
δων, οἳ παρελθόντες ἐδέοντό τε καὶ τῶν ὁρκίων ὑπομ
σκοντες ἱκέτευον βοηθῆσαι σφίσι, πολλῷ μᾶλλον ἢ πρό

ὑπεριδόντες] A. B. E. F. H. K. L. N. O. Q. S. c. d. e. f.
h. i. k. cum Thoma M. p. 870. vulgo *ὑπεριδόντες καὶ οὐκ ἡ*
σαντες τήν. Quae verba iam Dukerus damnavit.

παρέξουσι· ναυκράτορες] Libri omnes *παρέξουσιν. αὐτοκρά*
Emendavit Valcken. ad Herodot. V, 36. Difficultatem vu
iam schol. sensit. Verte: *navium enim copia praestabimus*
bus Siciliensibus. Ubi vulgatur *ναυτοκράτορες*, optimi Codd.
quoque *ναυκράτορες* praebent, quare hic quoque haec form
stituta est, velut V, 109. et 97.

διάστασις τοῖς νέοις] Vid. Matth. Gr. p. 527. et ad V, 5.
βουλεύοντες pro *συμβουλεύοντες* frequens est et ex Thucydide
usum adnotavit Suidas in *βουλεύοντι* et Zonaras sine men
Thucydidis. De verbis *μάλιστ᾽ ἂν ἰσχύειν* v. Matth. Gr. p. 881.
τρίψεσθαι Buttm. Gr. max. II, I. p. 54.

διαφόρως] Anecd. Bekk. t. I. p. 89. *διαφόρως ἔχειν*, ἐχθ
Θουκυδίδης ἕκτῳ.

19. *τοιαῦτα μέν*] Bekkero praestare videtur *δέ*.

ὥρμηντο στρατεύειν. καὶ ὁ Νικίας γνοὺς ὅτι ἀπὸ μὲν τῶν
ὐτῶν λόγων οὐκ ἂν ἔτι ἀποτρέψειε, παρασκευῆς δὲ πλήθει,
ἰ πολλὴν ἐπιτάξειε, τάχ᾽ ἂν μεταστήσειεν αὐτούς, παρελθὼν
ὐτοῖς αὖθις ἔλεγε τοιάδε.

Ἐπειδὴ πάντως ὁρῶ ὑμᾶς, ὦ Ἀθηναῖοι, ὡρμημένους 20
τρατεύειν, ξυνενέγκοι μὲν ταῦτα ὡς βουλόμεθα, ἐπὶ δὲ τῷ
ταρόντι ἃ γιγνώσκω, σημανῶ. ἐπὶ γὰρ πόλεις, ὡς ἐγὼ ἀκοῇ
ἰσθάνομαι, μέλλομεν ἰέναι μεγάλας καὶ οὔθ᾽ ὑπηκόους ἀλλή-
ων οὔτε δεομένας μεταβολῆς, ᾗ ἂν ἐκ βιαίου τις δουλείας
ἰσμενος ἐς ῥᾴω μετάστασιν χωροίη, οὐδ᾽ ἂν τὴν ἀρχὴν τὴν
μετέραν εἰκότως ἀντ᾽ ἐλευθερίας προςδεξομένας, τό τε πλῆ-
ος, ὡς ἐν μιᾷ νήσῳ, πολλὰς τὰς Ἑλληνίδας. πλὴν γὰρ Νά-
ου καὶ Κατάνης, ἃς ἐλπίζω ἡμῖν κατὰ τὸ Λεοντίνων ξυγγε-
ὲς προςέσεσθαι, ἄλλαι εἰσὶν ἑπτά, καὶ παρεσκευασμέναι τοῖς
ᾶσιν ὁμοιοτρόπως μάλιστα τῇ ἡμετέρᾳ δυνάμει, καὶ οὐχ ἥκι-
τα ἐπὶ ἃς μᾶλλον πλέομεν, Σελινοῦς καὶ Συράκουσαι. πολ-
οὶ μὲν γὰρ ὁπλῖται ἔνεισι καὶ τοξόται καὶ ἀκοντισταί, πολ-
αὶ δὲ τριήρεις καὶ ὄχλος ὁ πληρώσων αὐτάς. χρήματά τ᾽
ζουσι, τὰ μὲν ἴδια, τὰ δὲ καὶ ἐν τοῖς ἱεροῖς ἔστι Σελινουν-

ἀπὸ — τῶν αὐτῶν λόγων] Recte Scholiastes ἀντὶ τοῦ τοῖς αὐ-
τοῖς χρώμενος λόγοις.

παρελθὼν αὐτοῖς αὖθις] B. E. F. H. K. L. N. O. P. S. c. d. e.
g. h. i. k. αὖθις A. vulgo αὐτοῖς. Nihil harum vocum permuta-
tione frequentius. Vid. ad III, 36. IV, 54. Haack. ad VIII, 72.
00. Krueger. ad Dionys. p. 132. Παρελθὼν αὐτοῖς rursus infr.
. 72. item cap. 35. et 32. legitur. Conf. Duker.

20. Plurimis expeditionem in Siciliam suadentibus, nonnullis
ero etiam dissuadentibus Alcibiades, qui ex illa gloriam et opes
ım patriae tum sibi quaerebat, maxime institerat, prae ceteris
ignum se esse gloriatus, cui hoc imperium mandaretur, neque
mendam esse Siciliensium nimis iactatam potentiam docens, sed
d ipsorum Atheniensium securitatem Syracusanos debellandos et
ociis Siculis opem ferendam esse. Qua oratione et Segestano-
um precibus cum Athenienses maiore etiam pugnandi ardore im-
leri intellexisset Nicias, sperans fore ut apparatus magnitudine
erbis amplificanda ab incepto detinerentur, iterum verba facit,
t opibus Syracusanorum et Selinuntiorum demonstratis, non ex-
equandum solum illis Atheniensium exercitum sed etiam amplio-
em rebusque necessariis omnibus maxime instructum emitten-
um esse edocuit.

προςδεξομένας] A. B. h. adde S. προςευξαμένας K. vulgo προς-
εξομένας. Sic participia aoristi pro praesentis sunt II, 18. τμη-
θῆσαν et II, 20. διαφθαρέντα. v. Popp. proleg. t. I. p. 156. prae-
sertim autem Herm. ad Viger. p. 774. [Nihil tamen est, cur vul-
gatam relinquamus.]

ἄλλαι ἑπτά] Syracusae, Selinus, Gela, Agrigentum, Messene,
Himera, Camarina.

τίοις· Συρακοσίοις δὲ καὶ ἀπὸ βαρβάρων τινῶν ἀπαρχὴ ἐσφέρεται. ᾧ δὲ μάλιστα ἡμῶν προέχουσιν, ἵππους τε πολλοὺς κέκτηνται καὶ σίτῳ οἰκείῳ καὶ οὐκ ἐπακτῷ χρῶνται. 21 πρὸς τοιαύτην δύναμιν οὐ ναυτικῆς καὶ φαύλου στρατιᾶς μόνον ἀλλὰ καὶ πεζὸν πολὺν ξυμπλεῖν, εἴπερ βουλόμεθα ἄξιόν τι τῆς διανοίας δρᾶν καὶ μὴ ὑπὸ ἱππέων πολλῶν εἴργεσθαι τῆς γῆς, ἄλλως τε καὶ ἢν ξυστῶσιν αἱ πόλεις φοβηθεῖσαι, καὶ μὴ ἀντιπαράσχωσιν ἡμῖν φίλοι τινὲς γενόμενοι ἄλλοι ἢ Ἐγεσταῖοι ᾧ ἀμυνούμεθα ἱππικόν· αἰσχρὸν δὲ βιασθέντας ἀπελθεῖν ἢ ὕστερον ἐπιμεταπέμπεσθαι, τὸ πρῶτον ἀσκέπτως βουλευσαμένους· αὐτόθεν δὲ παρασκευῇ ἀξιόχρεῳ ἐπιέναι, γνόντας ὅτι πολύ τε ἄπο τῆς ἡμετέρας αὐτῶν μέλλομεν πλεῖν, καὶ οὐκ ἐν τῷ ὁμοίῳ στρατευσάμενοι, καὶ εἰ ἐν τοῖς τῇδε ὑπηκόοις ξύμμαχοι ἤλθετε ἐπί τινα ὅθεν ῥᾴδιαι αἱ κομιδαὶ ἐκ τῆς φιλίας ὧν προσέδει, ἀλλ' ἐς ἀλλοτρίαν πᾶσαν ἀπαρτήσαντες, ἐξ

ἀπαρχὴ ἐσφέρεται] ἀπαρχῆς φέρεται A. B. E. F. Q. S. ἐπ' ἀρχῆς φέρεται K. L. N. O. P. c. e. f. g. h. k. ἀπαρχῆι φέρεται [illegible] ἀπαρχὴ φέρεται i. ἀπαρχὴ φαίνεται d. Dukerus voluit ἀπ' ἀρχῆς φέρεται sc. χρήματα, tributum significari arbitratus, quod Syracusanis barbarae civitates in Sicilia eorum imperio subiectae [illegible]debant. Sed ἀπὸ βαρβάρων et ἀπ' ἀρχῆς sic iuxta se posita [illegible] non possunt. Haack. Dukerum secutus aliter modo interpretatur: *primitus*, inde a Syracusis conditis. Quid autem, quod interarat dicere, ab illo inde tempore penderint, an nuper [illegible]perint? Levesquius: *des contributions en nature*, *Naturalienlieferungen*. Mox de equitatu Siculorum v. Boeckh. explic. [illegible] p. 352.

21. φαύλου στρατιᾶς] vid. Popp. proleg. t. I. p. 101.

ἄξιόν τι] τι omittunt A. B. E. F. H. L. N. O. P. S. d. [illegible] g. h. i. k. Mox καὶ εἰ ξυστῶσιν vulgo legitur, ubi ἢν habent L. [illegible] P. Apud Tragicos εἰ cum coniunctivo admittitur; Anecd. [illegible] t. I. p. 144. exempla habent eius usus etiam ex prosae orationis scriptoribus; recentioribus hoc usitatissimum Dionysio, Diodoro, Luciano. v. Popp. proleg. t. I. p. 139. E nostro scriptore [illegible] unum exemplum affertur. Conf. Matth. Gr. §. 525, 7. b. Thiersch Gr. §. 329. Cum libri aliquot patiantur, ἢν recepi, quamquam nolente Kruegero ad Dionys. p. 270.

αὐτόθεν δὲ — ἐπιέναι] Haec verba pendent ex praegresso supra δεῖ, quanquam pluribus interpositis, quare paululum interpunctionem mutavi, nam verba αἰσχρόν — βουλευσαμένους in parenthesi sunt.

γνόντας ὅτι — ἀπαρτήσαντες] Vulgo scribitur καὶ οὐκ ἐν ὁμοίῳ, καὶ οὐκ ἐν τοῖς τῇδε etc. Verba οὐκ ἐν τῷ ὁμοίῳ male habuerunt editores, e quibus Bauerus perperam interpretatus est: *in simili, vobis cognata*. Verum vidit Dukerus interpretatus: *pari conditione;* quibus autem rebus peior futura fuerit conditio Atheniensium, ante scriptorem ostendisse dicit. At sequentia [illegible] dicant, cui conditioni non aequalis futura fuerit conditio in Sicilia Atheniensium; ibi enim vel praeteritum ἤλθετε interpretes [illegible]

μηνῶν οὐδὲ τεσσάρων τῶν χειμερινῶν ἄγγελον ῥᾴδιον ἐλθεῖν. ὁπλίτας τε οὖν πολλούς μοι δοκεῖ χρῆναι ἡμᾶς ἄγειν καὶ ἡμῶν 22 αὐτῶν καὶ τῶν ξυμμάχων, τῶν τε ὑπηκόων καὶ ἤν τινα ἐκ Πελοποννήσου δυνώμεθα ἢ πεῖσαι ἢ μισθῷ προςαγαγέσθαι, καὶ τοξότας πολλοὺς καὶ σφενδονήτας, ὅπως πρὸς τὸ ἐκείνων ἱππικὸν ἀντέχωσι, ναυσί τε καὶ πολὺ περιεῖναι, ἵνα καὶ τὰ ἐπιτήδεια ῥᾷον ἐςκομιζώμεθα, τὸν δὲ καὶ αὐτόθεν σῖτον ἐν ὁλκάσι, πυροὺς καὶ πεφρυγμένας κριθάς, ἄγειν, καὶ σιτοποιοὺς ἐκ τῶν μυλώνων πρὸς μέρος ἠναγκασμένους ἐμμίσθους, ἵνα ἤν

---

rectam viam ducere poterat; nam illud ad futuram expeditionem spectare non posse, sponte patet. Quare *καὶ εἰ ἐν τοῖς τῇδε ὑπηκόοις* ex coniectura scripsi. Verba *καὶ οὐκ* modo praecesserant; id quod corruptelae locum dedit. *Non eadem conditione bellum geremus, qua in terris nobis subiectis auxilio venimus contra aliquem.* Infra cap. 64. Atheniensium duces sub noctem cum classe praetervecti locum castris idoneum occupare statuunt, hoste nullum negotium sibi facessente, *εἰδότες οὐκ ἂν ὁμοίως δυνηθέντες, καὶ εἰ ἐκ τῶν νεῶν πρὸς παρεσκευασμένους ἐκβιβάζοιεν, ἢ κατὰ γῆν ἰόντες γνωσθείησαν* etc. H. l. autem *εἰ* deest in Cod. Q. et h. i. habent *οἱ*, et omnino facile confunduntur *ει* et *ου*, ut docuit Bast. comment. palaeogr. p. 760. Nostro loco Scholiastes: *αἱ κομιδαί*, ait, *αἱ πορίσεις. οὐχ ὁμοίως ἐμέλλετε* (quidni *μέλλετε*?) *στρατεύεσθαι ἐπὶ Σικελίαν, ἧπερ ἐνταῦθα ὑπηκόοις συμμαχοῦντες στρατεύεσθε ἐπί τινας οὐ πολὺ ἀπέχοντας, ὥςτε ῥᾳδίαν εἶναι τὴν τῶν ἀναγκαίων παρακομιδὴν ἐκ τῆς οἰκείας γῆς.* Porro *ἀπαρτήσοντες* habent E. F. H. K. L. O. P. c. d. e. k. *ἀπαρτίσοντες* f. Scholiastes *ἀντὶ τοῦ ἀπαρτηθέντες καὶ πολὺ τῆς οἰκείας χωρισθέντες.* Deleto *οὐκ* ante *ἐν τοῖς τῇδε ὑπηκόοις*, quod non habuit Scholiastes, verba Herm. ad Viger. p. 774. ita interpretatur: *Sed statim oportet cum idoneo apparatu proficisci, reputantes, et procul a finibus nostris nos esse navigaturos, et non simili facta expeditione, ut in regionibus hic nobis parentibus socii aliquem bello petiistis, ubi facilis subvectio eorum, quibus opus erat, sed in peregrinam digressos terram, unde per quatuor menses hibernos ne nuncius quidem facile veniat.* Utroque loco aoristos ponit *στρατευσάμενοι*, ut est in A. B. E. F. H. K. g. et *ἀπαρτήσαντες*, certe magis sibi constans quam Bekkerus, qui *στρατευσόμενοι* et tamen postea *ἀπαρτήσαντες*. Apparet, Herm. addit, recte hic aoristorum participia posita esse, ut in quibus hoc verborum nexu futuri exacti significatio insit. Vidit hoc Abresch. dilucid. p. 587. — Conf. ad II, 7. de participio *ἐλομένοις*.

22. *ναυσί τε*] Bekker. vult *ναυσὶ δέ*.

πεφρυγμένας κριθάς] Moeris p. 213. *κάγχρυς, Ἀττικῶς· κριθαὶ πεφρυγμέναι, Ἑλληνικῶς.* Alii libri *κάχρυς*, et sic edidit Pierson. Ex hac autem glossa eidem in mentem venit, hoc loco glossema vocis genuinae locum occupasse et pro *πεφρυγμένας κριθάς* scriptorem reliquisse *κάχρυς*. In libris eius rei neque vola neque vestigium.

πρὸς μέρος] Valla: *quorum pars molere cogatur.* Acacius: *pistoribus aliis coactis, aliis mercede conductis.* Dukerus dubitat,

που ὑπὸ ἀπλοίας ἀπολαμβανώμεθα ἔχῃ ἡ στρατιὰ τὰ ἐπι-
δεια, πολλὴ γὰρ οὖσα οὐ πάσης ἔσται πόλεως ὑποδέξασθαι
τά τε ἄλλα ὅσον δυνατὸν ἑτοιμάσασθαι, καὶ μὴ ἐπὶ ἑτέροις
γίγνεσθαι, μάλιστα δὲ χρήματα αὐτόθεν ὡς πλεῖστα ἔχειν
τὰ δὲ παρ᾽ Ἐγεσταίων, ἃ λέγεται ἐκεῖ ἑτοῖμα, νομίσατε
23 λόγῳ ἂν μάλιστα ἑτοῖμα εἶναι. ἢν γὰρ αὐτοὶ ἔλθωμεν ἐνθένδε
μὴ ἀντίπαλον μόνον παρασκευασάμενοι πλήν γε πρὸς τὸ μάχι-
μον αὐτῶν τὸ ὁπλιτικόν, ἀλλὰ καὶ ὑπερβάλλοντες τοῖς πᾶσι,
μόλις οὕτως οἷοί τε ἐσόμεθα τῶν μὲν κρατεῖν, τὰ δὲ καὶ δια-
σῶσαι. πόλιν τε νομίσαι χρὴ ἐν ἀλλοφύλοις καὶ πολεμίοις οἰ-
κιοῦντας ἰέναι, οὓς πρέπει τῇ πρώτῃ ἡμέρᾳ ᾗ ἂν κατάσχωσιν
εὐθὺς κρατεῖν τῆς γῆς, ἢ εἰδέναι ὅτι ἢν σφάλλωνται, πάντα
πολέμια ἕξουσιν. ὅπερ ἐγὼ φοβούμενος, καὶ εἰδὼς πολλὰ μὲν
ἡμᾶς δέον βουλεύσασθαι, ἔτι δὲ πλείω εὐτυχῆσαι, χαλεπὸν
ἀνθρώπους ὄντας, ὅτι ἐλάχιστα τῇ τύχῃ παραδοὺς ἐμαυτὸν
βούλομαι ἐκπλεῖν, παρασκευῇ δὲ ἀπὸ τῶν εἰκότων ἀσφα-

---

an sit: *pro numero ac multitudine hominum, quos navibus impo-
mus?* Hoc quidem fieri nequit. Verba cum ἠναγκασμένους
iungenda sunt; pistores dicit ex parte vi cogendos, ut exercitum
sequantur, mercede tamen sustententur; nam voluntarios deesse,
unde numerus necessarius exercitui expleri possit.

ὑπὸ ἀπλοίας ἀπολαμβανώμεθα] v. Dorvill. ad Charit.
363. 567.

πολλὴ γὰρ οὖσα] Scriptor pergere volebat: *non poterit ex-
ab una quaque urbe.* Vel attractionis genus quoddam est, ut ver-
bum ad στρατιά tanquam ad subiectum suum relatum esse indica-
tur, et sit πολλὴ γὰρ οὖσα οὐ πάσης ἔσται πόλεως, ὥστε ὑποδέξα-
αὐτήν, pro πολλὴν γὰρ οὖσαν etc., quemadmodum explicat Matth.
Gr. p. 497. collato Sophocl. Oed. Reg. 393. καίτοι τό γ' αἴνιγμα
οὐχὶ τοὐπιόντος ἦν ἀνδρὸς διειπεῖν. Atque haec ratio magis pla-

23. οἰκειοῦντας] Bekker. recepit οἰκιοῦντας ex L. O. Buttm.
Gr. max. t. I. p. 403. vulgatam tuetur cum aliis, tum illo ἐ-
μοῦντε III, 58. quod item futuri sensum habet. Conf. Matth.
p. 213., qui quod his accenset etiam ἐλευθεροῦντε II, 8., vide He-
ad Viger. p. 901., qui tamen et ipse interpretatur *liberaturos*.
Bauerus nostro loco se legere malle dicit οἰκιοῦντας, suppleto
tanquam condituros, neque enim facere hoc volebant Athenienses,
sed ita comparari atque instrui iubet Nicias, ut qui urbem vel
inter infesta omnia condere. Futuro cum opus sit, cum verbum
istud propriam futuri formam habeat, ac cum aliquot certe li-
eam praebeant, Bekkerum sequor, rescribens οἰκιοῦντας ut
100. ὡς οἰκιοῦντες ex A. B. C. H. K. L. O. Q. g., ceteris οἰκειοῦν-
τας ferentibus. Secus scilicet se res habet in ἐρημοῦντε. Pr-
ante de articulo repetito post τὸ μάχιμον αὐτῶν v. Matth. Gr.
385. et Popp. prolog. t. I. p. 201.

σφάλλωνται] Vulgo per barbarismum σφάλωνται. Vide Buttm.
l. l. p. 413. not. Veram scripturam A. B. E. F. H. K. g.
habent.

ἐκπλεῦσαι. ταῦτα γὰρ τῇ τε ξυμπάσῃ πόλει βεβαιότατα ἡγοῦμαι καὶ ἡμῖν τοῖς στρατευσομένοις σωτήρια. εἰ δέ τῳ ἄλλως δοκεῖ, παρίημι αὐτῷ τὴν ἀρχήν.

24 Ὁ μὲν Νικίας τοσαῦτα εἶπε, νομίζων τοὺς Ἀθηναίους τῷ πλήθει τῶν πραγμάτων ἢ ἀποτρέψειν, ἢ εἰ ἀναγκάζοιτο στρατεύεσθαι, μάλιστα οὕτως ἀσφαλῶς ἐκπλεῦσαι. οἱ δὲ τὸ μὲν ἐπιθυμοῦν τοῦ πλοῦ οὐκ ἐξῃρέθησαν ὑπὸ τοῦ ὀχλώδους τῆς παρασκευῆς, πολὺ δὲ μᾶλλον ὥρμηντο. καὶ τοὐναντίον περιέστη αὐτῷ· εὖ τε γὰρ παραινέσαι ἔδοξε καὶ ἀσφάλεια νῦν δὴ καὶ πολλὴ ἔσεσθαι. καὶ ἔρως ἐνέπεσε τοῖς πᾶσιν ὁμοίως ἐκπλεῦσαι· τοῖς μὲν γὰρ πρεσβυτέροις ὡς ἢ καταστρεψομένοις ἐφ' ἃ ἔπλεον ἢ οὐδὲν ἂν σφαλεῖσαν μεγάλην δύναμιν, τοῖς δ' ἐν τῇ ἡλικίᾳ τῆς τε ἀπούσης πόθῳ ὄψεως καὶ θεωρίας, καὶ εὐέλπιδες ὄντες σωθήσεσθαι· ὁ δὲ πολὺς ὅμιλος καὶ στρατιώτης ἔν τε τῷ παρόντι ἀργύριον οἴσειν καὶ προσκτήσασθαι δύναμιν ὅθεν ἀΐδιον μισθοφορὰν ὑπάρξειν. ὥστε διὰ τὴν ἄγαν τῶν πλειόνων ἐπιθυμίαν, εἴ τῳ ἄρα καὶ μὴ ἤρεσκε, δεδιὼς

---

24. *τὸ μὲν ἐπιθυμοῦν — ἐξῃρέθησαν*] Dionys. p. 790., ubi est *τὸ μὲν βουλόμενον οὐκ ἀφῃρέθησαν*, quemadmodum exstat I, 90. VII, 48. Vid. de hoc neutrius participii usu quos laudat Krueger. p. 231. Popp. proleg. t. I. p. 100.

καὶ ἔρως — ὑπάρξειν] v. Matth. in Homer. h. Apoll. 157. p. 28. Hunc locum difficilem reddit variatio orationis, sine qua sic fere conformari poterat: *καὶ ἔρως ἐνέπεσε τοῖς πᾶσιν ὁμοίως ἐκπλεῦσαι· τοῖς μὲν γὰρ πρεσβυτέροις ἐνέπεσεν, ὡς ἢ καταστρεψομένοις, ἐφ' ἃ ἔπλεον, ἢ οὐδὲν ἂν σφαλεῖσι μεγάλῃ δυνάμει*, pro quo posuit accusativum absolutum. v. Matth. p. 830. 3. Buttm. Gr. §. 132. not. 5. Verbum *ἔπλεον* sensum praegnantem habet, *quo navigare volebant.* v. Wessel. ad Diodor. XIII, 4. Porro sic pergere debet ad amussim grammaticam instituta oratio: *τοῖς δ' ἐν τῇ ἡλικίᾳ τῆς τε ἀπούσης πόθῳ ὄψεως καὶ θεωρίας, καὶ ἐλπίδι σωθήσεσθαι· ὁ δὲ πολὺς ὅμιλος καὶ στρατιώτης ἤλπισε ἔν τε τῷ παρόντι* etc. Cum hoc loco quoad variationem structurae et omissionem verborum, unde oratio obliqua pendet, conferri possunt haec VI, 35. *καὶ ὁ μὲν Ἑρμοκράτης τοσαῦτα εἶπε. τῶν δὲ Συρακουσίων ὁ δῆμος ἐν πολλῇ πρὸς ἀλλήλους ἔριδι ἦσαν, ὁ μέν, ὡς οὐδενὶ ἂν τρόπῳ ἔλθοιεν οἱ Ἀθηναῖοι, οὐδ' ἀληθῆ ἐστιν ἃ λέγει· τοῖς δέ, εἰ καὶ ἔλθοιεν, τί ἂν δράσειαν αὐτοὺς ὅ,τι οὐκ ἂν μεῖζον ἀντιπάθοιεν;* supple *τοῖς δὲ ἐδόκει*, vel simile quid. Bauerus apte comparat Tacit. Annal. I, 49. *cupido involat in hostem eundi; nec aliter posse placari*, ubi *rebantur* vel aliud quid simile cogitandum. Hic praeterea subitus ex indirecta in directam orationem transitus fit, de quo usu vid. Matth. Gr. p. 711. Creuzer. art. hist. gr. p. 188. Longin. de sublim. sect. 27. Conf. Xenoph. Anab. I, 9, 25. Herm. ad Viger. p. 900. Alius locus cum superiore conferendus extat VI, 69. extr. *οἱ δὲ ἐχώρουν, Συρακούσιοι μὲν περί τε πατρίδος μαχούμενοι — τὸ δ' ὑπήκοον τῶν ξυμμάχων, μέγιστον μὲν περὶ τῆς αὐτίκα ἀνελπίστου σωτηρίας, ἣν μὴ κρατῶσι, τὸ πρόθυμον εἶχον· ἔπειτα δ' ἐν παρέργῳ καὶ εἴ τι ἄλλο ξυγκαταστρεψαμένοις ῥᾷον αὐτοῖς ὑπακοίσεται.* Repete

μὴ ἀντιχειροτονῶν κακόνους δόξειεν εἶναι τῇ πόλει ἡσυχίαν ἦγε.
25 καὶ τέλος παρελθών τις τῶν Ἀθηναίων καὶ παρακαλέσας τὸν Νικίαν οὐκ ἔφη χρῆναι προφασίζεσθαι οὐδὲ διαμέλλειν, ἀλλ' ἐναντίον ἁπάντων ἤδη λέγειν ἥντινα αὐτῷ παρασκευὴν Ἀθηναῖοι ψηφίσωνται. ὁ δὲ ἄκων μὲν εἶπεν, ὅτι καὶ μετὰ τῶν ξυναρχόντων καθ' ἡσυχίαν μᾶλλον βουλεύσοιτο, ὅσα μέντοι ἤδη δοκεῖν αὐτῷ, τριήρεσι μὲν οὐκ ἔλασσον ἢ ἑκατὸν πλευστέα εἶναι, αὐτῶν δ' Ἀθηναίων ἔσεσθαι ὁπλιταγωγοὺς ὅσοι ἂν δοκῶσι, καὶ ἄλλας ἐκ τῶν ξυμμάχων μεταπεμπτέας εἶναι· ὁπλίταις δὲ τοῖς ξύμπασιν Ἀθηναίων καὶ τῶν ξυμμάχων πεντακισχιλίων μὲν οὐκ ἐλάσσοσιν, ἢν δέ τι δύνωνται, καὶ πλείοσι· τὴν δὲ ἄλλην παρασκευὴν ὡς κατὰ λόγον, καὶ τοξοτῶν τῶν αὐτόθεν καὶ ἐκ Κρήτης, καὶ σφενδονητῶν, καὶ ἤν τι ἄλλο
26 πρέπον δοκῇ εἶναι, ἑτοιμασάμενοι ἄξειν. ἀκούσαντες δ' οἱ Ἀθηναῖοι ἐψηφίσαντο εὐθὺς αὐτοκράτορας εἶναι καὶ περὶ στρατιᾶς πλήθους καὶ περὶ τοῦ παντὸς πλοῦ τοὺς στρατηγοὺς πράσσειν ῇ ἂν αὐτοῖς δοκῇ ἄριστα εἶναι Ἀθηναίοις. καὶ μετὰ ταῦτα ἡ παρασκευὴ ἐγίγνετο, καὶ ἔς τε τοὺς ξυμμάχους ἔπεμπον καὶ αὐτόθεν καταλόγους ἐποιοῦντο. ἄρτι δ' ἀνειλήφει ἡ πόλις ἑαυτὴν ἀπὸ τῆς νόσου καὶ τοῦ ξυνεχοῦς πολέμου ἔς τε ἡλικίας πλῆθος ἐπιγεγενημένης καὶ ἐς χρημάτων ἄθροισιν διὰ τὴν ἐκεχειρίαν, ὥστε ῥᾷον πάντα ἐπορίζετο. καὶ οἱ μὲν ἐν παρασκευῇ ἦσαν.

27 Ἐν δὲ τούτῳ, ὅσοι Ἑρμαῖ ἦσαν λίθινοι ἐν τῇ πόλει τῇ Ἀθηναίων, εἰσὶ δὲ κατὰ τὸ ἐπιχώριον, ἡ τετράγωνος ἐργασία, πολλοὶ καὶ ἐν ἰδίοις προθύροις καὶ ἐν ἱεροῖς, μιᾷ νυκτὶ

[illegible] quasi scriptum foret: ἔπειτα δὲ — καὶ εἰ — [illegible], τὸ πρόθυμον εἶχον. Plura variatae per [illegible] exempla Poppo suppeditat proleg. t. I. p. 2[illegible]. [illegible] autem illis nostri loci εὐέλπιδες ὄντες et ὁ [illegible] usus est, quod in ἔρως ἐπεσε idem sensus inest, quam si [illegible] antea καὶ ἐπεθύμουν πάντες etc. Eodem modo [illegible] loci, quos affert Matth. Gr. §. 561. 1. p. 817. Conf. Duker. ad VII, 42. 70.

25. [illegible]] De hoc coniunctivo v. Matth. Gr. p. 725. [illegible] — δοκεῖν ibidem p. 784.

27. De Hermis mutilatis conf. ad Timaei fr. 88.

[illegible] ἐργασία] Vid. quos Dukerus laudat Petav. ad [illegible] 20. p. 316. Menag. ad Diogen. Laert. V, 82. Ἑρ[illegible] θεῶν ap. Polluc. I, 11. 15. sunt inter vocabula [illegible] qui statuas deorum faciunt. Cur in προθύροις ae[illegible] exponit Heraldus advers. II, 1. Adde Pausan. [illegible] Suidas: Ἑρμαῖ ἦσαν ἐν τῇ Ἀθηναίων πόλει λίθινοι [illegible] ἐν ἱεροῖς· ἐπειδή φασι τὸν Ἑρμῆν λόγου καὶ ἀλη[illegible] τοῦτο καὶ τὰς εἰκόνας αὐτοῦ τετραγώνους καὶ κυβο[illegible], [illegible]τόμενοι τὸ τοιοῦτον σχῆμα, ἐφ' ὃ μέρη πέση [illegible]

οἱ πλεῖστοι περιεκόπησαν τὰ πρόσωπα. καὶ τοὺς δράσαντας ᾔδει οὐδείς, ἀλλὰ μεγάλοις μηνύτροις δημοσίᾳ οὗτοί τε ἐζητοῦντο καὶ προςέτι ἐψηφίσαντο καὶ εἴ τις ἄλλο τι οἶδεν ἀσέβημα γεγενημένον, μηνύειν ἀδεῶς τὸν βουλόμενον καὶ ἀστῶν καὶ ξένων καὶ δούλων. καὶ τὸ πρᾶγμα μειζόνως ἐλάμβανον· τοῦ τε γὰρ ἔκπλου οἰωνὸς ἐδόκει εἶναι, καὶ ἐπὶ ξυνωμοσίᾳ ἅμα νεωτέρων πραγμάτων καὶ δήμου καταλύσεως γεγενῆσθαι. μηνύεται οὖν ἀπὸ μετοίκων τέ τινων καὶ ἀκολούθων περὶ μὲν 28 τῶν Ἑρμῶν οὐδέν, ἄλλων δὲ ἀγαλμάτων περικοπαί τινες πρότερον ὑπὸ νεωτέρων μετὰ παιδιᾶς καὶ οἴνου γεγενημέναι, καὶ τὰ μυστήρια ἅμα ὡς ποιεῖται ἐν οἰκίαις ἐφ᾽ ὕβρει· ὧν καὶ τὸν Ἀλκιβιάδην ἐπῃτιῶντο. καὶ αὐτὰ ὑπολαμβάνοντες οἱ μάλιστα τῷ Ἀλκιβιάδῃ ἀχθόμενοι ἐμποδὼν ὄντι σφίσι μὴ αὐτοῖς τοῦ δήμου βεβαίως προεστάναι, καὶ νομίσαντες, εἰ αὐτὸν ἐξελάσειαν, πρῶτοι ἂν εἶναι, ἐμεγάλυνον, καὶ ἐβόων ὡς ἐπὶ δήμου καταλύσει τά τε μυστικὰ καὶ ἡ τῶν Ἑρμῶν περικοπὴ γένοιτο καὶ οὐδὲν εἴη αὐτῶν ὅ,τι οὐ μετ᾽ ἐκείνου ἐπράχθη, ἐπιλέγοντες τεκμήρια τὴν ἄλλην αὐτοῦ ἐς τὰ ἐπιτηδεύματα οὐ δημο-

---

πανταχόθεν βάσιμον καὶ ὀρθὸν εἶναι. οὕτω καὶ ὁ λόγος καὶ ἡ ἀλήθεια ὁμοία ἐστὶ πανταχόθεν αὐτὴ ἑαυτῇ. τὸ δὲ ψεῦδος πολύχουν καὶ πολυσχιδές, καὶ ἑαυτῷ μάλιστα ἀσύμφωνον. Ex Scholiasta nostro.

τὰ πρόςωπα] „Adde ex historia *καὶ τὰ αἰδοῖα*, ad quod alludit Aristoph. Lys. 1095. Erant enim Mercurii illa simulacra subturpia *ὀρθὸν αἰδοῖον ἔχοντα ἐπὶ τοῦ βάθρου.* Vid. Cicer. de N. D. III, [22. ibiq. interpp. p. 604. *Creuz.* et Schweighaeuser. in Iside 1817. 8. nr. 136. p. 1081.] Herodot. II, 51. [ubi v. Wessel. adde schol. ad Aristoph. Lys. l. l. et ad Thuc. h. l. *ἰστέον ὅτι Παυσανίας ἐν τῇ διαπεπονημένῃ αὐτῷ τῶν Ἀττικῶν ὀνομάτων συναγωγῇ, τοὺς τραχήλους καὶ τὰ αἰδοῖα τοὺς Ἑρμᾶς περικοπῆναί φησι, καὶ τοὺς τοῦτο δράσαντας Ἑρμοκοπίδας καλεῖσθαι.*] Palmer. exercc. p. 53.“ Hudson. Nihil de hac re aut Plutarch. Vit. Alcibiad., aut Diod. Sic. habent. C. Nep. ab reliquis abit: *accidit una nocte, ut omnes Hermae deiicerentur.*

μεγάλοις — ἐζητοῦντο] Thom. M. p. 615. conf. Polluc. VI, 187. Erant *τὰ μήνυτρα* centum minae apud Andocid. de Myst. p. 97. *Bekk.*

28. *ἀκολούθων*] Servos intellige pedissequos, qui heros sectati testes et fortassis adiutores eorum petulantiae ac lasciviae fuerant. Nam *ἀκόλουθοι* proprie dicebantur servi, qui heros sectabantur. Vid. interpp. ad Theophr. Charact. c. 11. Perizon. ad Aelian. V. H. XIV, 14., quos Duker. laudavit. Glossar. vetus: *ἀκόλουθος, secutor, pedissequus.*

ὡς ποιεῖται] E. F. H. Q. c. f. g. h. k. *ποιοῦντα* i. vulgo *ποιῆται.* De accusatione Alcibiadis diligentissimam quaestionem instituit Meier. de bonis damnat. p. 179. not.

σφίσι μὴ αὐτοῖς] A. B. E. F. H. K. L. O. P. b. c. d. e. f. g. h. k. vulgo *αὐτοῖς μή.* Meliorem scripturam etiam S. servat.

μὴ ἀντιχειροτονῶν κακόνους δόξειεν εἶναι τῇ
25 καὶ τέλος παρελθών τις τῶν Ἀθηναίων καὶ
Νικίαν οὐκ ἔφη χρῆναι προφασίζεσθαι οὐδὲ
ἐναντίον ἁπάντων ἤδη λέγειν ἥντινα αὐτῷ
ναῖοι ψηφίσωνται. ὁ δὲ ἄκων μὲν εἶπεν,
ξυναρχόντων καθ' ἡσυχίαν μᾶλλον βουλεύσα
ἤδη δοκεῖν αὐτῷ, τριήρεσι μὲν οὐκ ἔλασσον ἢ
εἶναι, αὐτῶν δ' Ἀθηναίων ἔσεσθαι ὁπλιταγω
κῶσι, καὶ ἄλλας ἐκ τῶν ξυμμάχων μεταπεμπ
ταις δὲ τοῖς ξύμπασιν Ἀθηναίων καὶ τῶν ξυ
χιλίων μὲν οὐκ ἐλάσσοσιν, ἢν δέ τι δύνωντ
τὴν δὲ ἄλλην παρασκευὴν ὡς κατὰ λόγον,
αὐτόθεν καὶ ἐκ Κρήτης, καὶ σφενδονητῶν,
26 πρέπον δοκῇ εἶναι, ἑτοιμασάμενοι ἄξειν.
Ἀθηναῖοι ἐψηφίσαντο εὐθὺς αὐτοκράτορας εἶ
τιᾶς πλήθους καὶ περὶ τοῦ παντὸς πλοῦ
πράσσειν ᾗ ἂν αὐτοῖς δοκῇ ἄριστα εἶναι Ἀθη
ταῦτα ἡ παρασκευὴ ἐγίγνετο, καὶ ἔς τε τοὺς
πον καὶ αὐτόθεν καταλόγους ἐποιοῦντο. ἄρ
πόλις ἑαυτὴν ἀπὸ τῆς νόσου καὶ τοῦ ξυνεχ
ἡλικίας πλῆθος ἐπιγεγενημένης καὶ ἐς χρημ
τὴν ἐκεχειρίαν, ὥστε ῥᾷον πάντα ἐπορίζετ
παρασκευῇ ἦσαν.
27 Ἐν δὲ τούτῳ, ὅσοι Ἑρμαῖ ἦσαν λίθ
Ἀθηναίων, εἰσὶ δὲ κατὰ τὸ ἐπιχώριον,
σία, πολλοὶ καὶ ἐν ἰδίοις προθύροις καὶ

τὸ πρόθυμον εἶχον, quasi scriptum foret:
ῥᾷον αὐτοῖς ὑπακούσεται, τὸ πρόθυμον εἶχο
casus maxime orationis exempla Poppo
p. 268. Nominativus autem illis nostri
πολὺς ὅμιλος ideo usus est, quod in ἔρως
quam si scripsisset antea καὶ ἐπεθύμουν πε
explicandi sunt loci, quos affert Matth
Conf. Duker. ad VII, 42. 70.

25. ψηφίσωνται] De hoc coniuncti
et deinde de ὅσα — δοκεῖν ibidem p.

27. De Hermis mutilatis conf. ad

ἡ τετράγωνος ἐργασία] Vid. quos
Themist. orat. 26. p. 316. Menag. ad
γασία et ἐργάσασθαι θεόν ap. Polluc. I
propria de his, qui statuas deorum fa
dium positi fuerint, exponit Heraldus
I. p. 577. *Fac.* Suidas: Ἑ
ἐν προθύροις — ἐν ἱεροῖ
θείας ἔφορο
δεῖς κατεσκ

29 τικὴν παρανομίαν. ὁ δ' ἔν τε τῷ παρόντι πρὸς τὰ μην
ἀπελογεῖτο, καὶ ἑτοῖμος ἦν πρὶν ἐκπλεῖν κρίνεσθαι, εἴ τι
των εἰργασμένος ἦν, ἤδη γὰρ καὶ τὰ τῆς παρασκευῆς
πόριστο, καὶ εἰ μὲν τούτων τι εἴργαστο, δίκην δοῦναι,
ἀπολυθείη, ἄρχειν. καὶ ἐπεμαρτύρετο μὴ ἀπόντος πέρι
διαβολὰς ἀποδέχεσθαι, ἀλλ' ἤδη ἀποκτείνειν, εἰ ἀδικεῖ,
ὅτι σωφρονέστερον εἴη μὴ μετὰ τοιαύτης αἰτίας πρὶν δια
πέμπειν αὐτὸν ἐπὶ τοσούτῳ στρατεύματι. οἱ δ' ἐχθροὶ
τες τό τε στράτευμα μὴ εὔνουν ἔχῃ, ἢν ἤδη ἀγωνίζηται,
δῆμος μὴ μαλακίζηται, θεραπεύων ὅτι δι' ἐκεῖνον οἵ τ' Ἀ
γεῖοι ξυνεστράτευον καὶ τῶν Μαντινέων τινές, ἀπέτρεπον
ἀπέσπευδον, ἄλλους ῥήτορας ἐνιέντες οἳ ἔλεγον νῦν μὲν
αὐτὸν καὶ μὴ κατασχεῖν τὴν ἀγωγήν, ἐλθόντα δὲ κρίνεσθαι
ἡμέραις ῥηταῖς, βουλόμενοι ἐκ μείζονος διαβολῆς, ἣν ἐμ
ῥᾷον αὐτοῦ ἀπόντος ποριεῖν, μετάπεμπτον κομισθέντα
ἀγωνίσασθαι. καὶ ἔδοξε πλεῖν τὸν Ἀλκιβιάδην.

30 Μετὰ δὲ ταῦτα θέρους μεσοῦντος ἤδη ἡ ἀναγωγὴ ἐ
γνετο ἐς τὴν Σικελίαν. τῶν μὲν οὖν ξυμμάχων τοῖς πλεί
καὶ ταῖς σιταγωγοῖς ὁλκάσι καὶ τοῖς πλοίοις καὶ ὅση ἄλλη
ρασκευὴ ξυνείπετο, πρότερον εἴρητο ἐς Κέρκυραν ξυλλέγ
ὡς ἐκεῖθεν ἀθρόοις ἐπὶ ἄκραν Ἰαπυγίαν τὸν Ἰόνιον διαβα
σιν· αὐτοὶ δ' Ἀθηναῖοι καὶ εἴ τινες τῶν ξυμμάχων πα
ἐς τὸν Πειραιᾶ καταβάντες ἐν ἡμέρᾳ ῥητῇ ἅμα ἕῳ ἐπλ
τὰς ναῦς ὡς ἀναξόμενοι. ξυγκατέβη δὲ καὶ ὁ ἄλλος
ἅπας ὡς εἰπεῖν ὁ ἐν τῇ πόλει καὶ ἀστῶν καὶ ξένων, οἱ
ἐπιχώριοι τοὺς σφετέρους αὐτῶν ἕκαστοι προπέμποντες, οἱ
ἑταίρους, οἱ δὲ ξυγγενεῖς, οἱ δὲ υἱεῖς, καὶ μετ' ἐλπίδος
ἅμα ἰόντες καὶ ὀλοφυρμῶν, τὰ μὲν ὡς κτήσοιντο, τοὺς δ'
ποτε ὄψοιντο, ἐνθυμούμενοι ὅσον πλοῦν ἐκ τῆς σφετέρας
στέλλοντο. καὶ ἐν τῷ παρόντι καιρῷ, ὡς ἤδη ἔμελλον
κινδύνων ἀλλήλους ἀπολιπεῖν, μᾶλλον αὐτοὺς ἐσῄει τὰ
ἢ ὅτε ἐψηφίζοντο πλεῖν· ὅμως δὲ τῇ παρούσῃ ῥώμῃ διὰ
πλῆθος ἑκάστων ὧν ἑώρων τῇ ὄψει ἀνεθάρσουν. οἱ δὲ ξ
καὶ ὁ ἄλλος ὄχλος κατὰ θέαν ἧκεν ὡς ἐπὶ ἀξιόχρεων καὶ

---

29. ἐπὶ — στρατεύματι] v. Matth. Gr. p. 860.

ἀπέσπευδον] Vox inprimis Herodoto usitata. Suidas et Zo
ras; ἀποσπεύδοντας, κωλύοντας.

30. ἐπὶ ἄκραν] B. E. F. H. K. L. N. O. P. Q. c. d. e. g. h.
i. k. vulgo ἐπὶ τὴν ἄκραν. Sed Thucydides rursus sine artic
infra c. 33. 44. VII, 33. Et sic alii quoque, quos indicavit Be
kerus. Adde Diodor. XIII, 3.

ἔμελλον — ἀπολιπεῖν] Vide uberrimam disputationem Lob
ckii in parergis ad Phrynich. p. 745. de constructione verbi μέλ
λειν. De κατα θέαν v. Matth. ad Hom. h. Mercur. 65.

στον διάνοιαν. παρασκευὴ γὰρ αὕτη πρώτη ἐκπλεύσασα μιᾶς 31
πόλεως δυνάμει Ἑλληνικῇ πολυτελεστάτη δὴ καὶ εὐπρεπεστάτη
τῶν ἐς ἐκεῖνον τὸν χρόνον ἐγένετο. ἀριθμῷ δὲ νεῶν καὶ ὁπλι-
τῶν καὶ ἡ ἐς Ἐπίδαυρον μετὰ Περικλέους καὶ ἡ αὐτὴ ἐς Πο-
τίδαιαν μετὰ Ἅγνωνος οὐκ ἐλάσσων ἦν· τετράκις γὰρ χίλιοι
ὁπλῖται αὐτῶν Ἀθηναίων καὶ τριακόσιοι ἱππῆς καὶ τριήρεις
ἑκατόν, καὶ Λεσβίων καὶ Χίων πεντήκοντα, καὶ ξύμμαχοι ἔτι
πολλοὶ ξυνέπλευσαν. ἀλλὰ ἐπί τε βραχεῖ πλῷ ὡρμήθησαν καὶ
παρασκευῇ φαύλῃ. οὗτος δὲ ὁ στόλος ὡς χρόνιός τε ἐσόμενος
καὶ κατ' ἀμφότερα οὗ ἂν δέῃ, καὶ ναυσὶ καὶ πεζῷ ἅμα, ἐξαρ-
τυθείς, τὸ μὲν ναυτικὸν μεγάλαις δαπάναις τῶν τε τριηράρχων
καὶ τῆς πόλεως ἐκπονηθέν, τοῦ μὲν δημοσίου δραχμὴν τῆς
ἡμέρας τῷ ναύτῃ ἑκάστῳ διδόντος καὶ ναῦς παρασχόντος κε-
νὰς ἑξήκοντα μὲν ταχείας, τεσσαράκοντα δὲ ὁπλιταγωγούς,
καὶ ὑπηρεσίας ταύταις τὰς κρατίστας τῶν τριηράρχων, ἐπι-
φοράς τε πρὸς τῷ ἐκ δημοσίου μισθῷ διδόντων τοῖς θρανίταις

---

31. οὗτος δὲ ὁ στόλος] Thucydides ita orationem instituit, quasi in fine verbum addere voluisset, sed eius se oblitum simulans, sine illo orationem continuat. Sed facile cogitando repetitur ὡρμήθη. Vide dicta ad I, 25.

τριηράρχων] De trierarchia Attica longum sit hic exponere. Vide Boeckh. *Staatsh. d. Ath.* t. II. p. 79. 119. Mox de stipendio nautarum v. ibidem t. I. p. 296.

ναῦς — κενάς] Vid. Boeckh. l. l. p. 90. t. II. coll. Wolf. ad Demosth. Leptin. p. CI.

ὑπηρεσίας] Easdem memorat I, 143. Tu vide de differentia tiremium ταχειῶν et στρατιωτίδων sive ὁπλιταγωγῶν Boeckh. l. l. t. I. p. 300. sq., ibidemque de ὑπηρέταις sive *remigibus*, qui interdum iidem sunt ac ναῦται, i. e. cuncti qui praeter milites, ἐπιβάτας navibus vehuntur, quos nautas nos dicimus *Matrosen*. Interdum remiges discernuntur ab hyperetis et nautis, appellanturque ἐρέται, κωπηλάται. Duplice igitur hominum genere constabat totum πλήρωμα sive *die Schiffsmannschaft*, militibus et nautis, qui latiori sensu appellantur, quique aut ναῦται strictiori sensu dicti, aut ὑπηρέται, i. e. ministri eorum, aut remiges erant. Triplex igitur rursus genus nautarum sive non — militum. Magnopere autem falluntur, qui hoc loco homines putant designari voce ὑπηρεσίαι, potiusve naves nescio quas, quam armamenta navium, i. e. *Schiffgeräthe*. Qui enim quaeso singuli cives, trierarchi, inquam, ipsos sive milites, sive nautas, quibus naves implebantur, praebere potuerant? Imo respublica naves vacuas, stipendiumque dat; trierarchorum est, armamenta et, si lubet, extraordinarium stipendium suppeditare. v. Boeckh. l. l. t. II. p. 91. Ἐπιφορά, Pollux lib. III, 94., τὸ τῷ μισθῷ προστιθέμενον, ὡς Θουκυδίδης. De σημείοις [illegible] adnotavit Scholiastes: κυρίως σημείοις λέγει, καθάπερ καὶ [illegible] στρατεύματα· ἢ [illegible] τὰς ἔξωθεν καταγραφὰς τῶν τριη-[illegible] Lucianus quoque N[illegible] VIII. p. 160. inter reliquum [illegible] navium [illegible] aker. putat posse etiam cogi-

32 Ἐπειδὴ δὲ αἱ νῆες πλήρεις ἦσαν καὶ ἐςέκειτο πάντα ἤδη ὅσα ἔχοντες ἔμελλον ἀνάξεσθαι, τῇ μὲν σάλπιγγι σιωπὴ ὑπεσημάνθη, εὐχὰς δὲ τὰς νομιζομένας πρὸ τῆς ἀναγωγῆς οὐ κατὰ ναῦν ἑκάστην ξύμπαντες δὲ ὑπὸ κήρυκος ἐποιοῦντο, κρατῆράς τε κεράσαντες παρ' ἅπαν τὸ στράτευμα καὶ ἐκπώμασι χρυσοῖς τε καὶ ἀργυροῖς οἵ τε ἐπιβάται καὶ οἱ ἄρχοντες σπένδοντες. ξυνεπεύχοντο δὲ καὶ ὁ ἄλλος ὅμιλος ὁ ἐκ τῆς γῆς τῶν τε πολιτῶν καὶ εἴ τις ἄλλος εὔνους παρῆν σφίσι. παιωνίσαντες δὲ καὶ τελεώσαντες τὰς σπονδὰς ἀνήγοντο, καὶ ἐπὶ κέρως τὸ πρῶτον ἐκπλεύσαντες ἅμιλλαν ἤδη μέχρι Αἰγίνης ἐποιοῦντο. καὶ οἱ μὲν ἐς τὴν Κέρκυραν, ἔνθα περ καὶ τὸ ἄλλο στράτευμα τῶν ξυμμάχων ξυνελέγετο, ἠπείγοντο ἀφικέσθαι.

Ἐς δὲ τὰς Συρακούσας ἠγγέλλετο μὲν πολλαχόθεν τὰ περὶ τοῦ ἐπίπλου, οὐ μέντοι ἐπιστεύετο ἐπὶ πολὺν χρόνον οὐδέν. ἀλλὰ καὶ γενομένης ἐκκλησίας ἐλέχθησαν τοιοίδε λόγοι

---

32. Nostrum scriptorem aemulatur Diodor. XIII, 3.

ἐςέκειτο] Vox perrara. v. Doederlein. in Act. Phil. Monac. I. p. 65. Paulo post de verbis ὑπὸ κήρυκος v. Matth. Gr. 370.

ἐπὶ κέρως] V. dicta ad II, 90., ibique Schol. Repetitur haec formula VI, 50. VIII, 104. Conf. Valcken. ad Herodot. VI, 12. Idem Schweighaeus. adnotavit, ἐπὶ κέρως πλεῖν naves non solum aliam post aliam, sed etiam aliam iuxta aliam positas, quia quae continua longa serie incedunt; eaedem levi facta conversione eorum longo ordine stant alia iuxta aliam, ut apud Thucyd. VIII, 104. et apud Athenae. XIII. p. 568. E. et p. 569. B. puellae ἐφεξῆς ἐπὶ κέρως τεταγμέναι sunt longa serie alia iuxta aliam stantes. Apud Herodotum VI, 12. id dicitur ἐπὶ κέρας. Apud Xenophontem hist. gr. I, 6, 22. Athenienses ad Arginusas aciem ita instruxerunt ut plures navium ordines alius post alium starent, non ἐπὶ κέρως igitur, sed quod idem scriptor VI, 2, 18. ἐπὶ φάλαγγος dicit. Hudsonus ait opponi ἐπὶ κέρως et εἰς μέτωπον, quorum illud dici à la file, hoc de front. Dictionem ex Tacticorum usu petitam scribit Schweigh. ad Athenae. XIII. p. 568. E. apud quos τὸ κέρας significet *latus aciei*, in quo unus post alterum locatus est, cum in fronte (ἐν μετώπῳ) unus stet *iuxta alterum*. Ἐπὶ κέρως et εὐσχημόνως cum perpetuo permutari docet, tum nostro loco permutantur. Paulo ante, quod extat κρατῆράς τε κεράσαντες etc. Dukerus illustrat: „Illustrarunt hunc morem veterum Muretus V. L. IV, 2. et Cerda ad Virgil. Aen. III, 776. Adde Arrian. Exp. Alex. VI, 3. καὶ ἐπιβὰς τῆς νεώς, ἀπὸ τῆς πρώρας ἐκ χρυσῆς φιάλης ἔσπενδεν ἐπὶ τὸν πόταμον, τόν τ' Ἀκεσίνην ξυνεπικαλούμενος τῷ Ὑδάσπῃ. Et ἐπεὶ δὲ Ἡρακλεῖ τε τῷ προπάτορι σπείσας καὶ Ἄμμωνι καὶ τοῖς ἄλλοις θεοῖς, ὅσοις αὐτῷ νόμος, σημῆναι ἐς ἀναγωγὴν κελεύει τῇ σάλπιγγι." Mox de verbis ὁ ἄλλος ὅμιλος ὁ ἐκ τῆς γῆς, pro quibus paulo ante cap. 30. dixerat ὁ ἄλλος ὅμιλος ὁ ἐν τῇ πόλει v. D'Orvill. ad Chariton. p. 263. 631.

τοιοίδε λόγοι] sc. quos Hermogenes et Athenagoras habuerunt in orationibus hinc sequentibus.

ἀπό τε ἄλλων, τῶν μὲν πιστευόντων τὰ περὶ τῆς στρατείας τῆς τῶν Ἀθηναίων, τῶν δὲ τὰ ἐναντία λεγόντων, καὶ Ἑρμοκράτης ὁ Ἕρμωνος παρελθὼν αὐτοῖς, ὡς σαφῶς οἰόμενος εἰδέναι τὰ περὶ αὐτῶν ἔλεγε καὶ παρῄνει τοιάδε.

33 Ἄπιστα μὲν ἴσως, ὥσπερ καὶ ἄλλοι τινὲς δόξω ὑμῖν περὶ τοῦ ἐπίπλου τῆς ἀληθείας λέγειν, καὶ γιγνώσκω ὅτι οἱ τὰ μὴ πιστὰ δοκοῦντα εἶναι ἢ λέγοντες ἢ ἀπαγγέλλοντες οὐ μόνον οὐ πείθουσιν ἀλλὰ καὶ ἄφρονες δοκοῦσιν εἶναι· ὅμως δὲ οὐ καταφοβηθεὶς ἐπισχήσω, κινδυνευούσης τῆς πόλεως, πείθων γε ἐμαυτὸν σαφέστερόν τι ἑτέρου εἰδὼς λέγειν. Ἀθηναῖοι γὰρ ἐφ' ἡμᾶς, ὃ πάνυ θαυμάζετε, πολλῇ στρατιᾷ ὥρμηνται καὶ ναυτικῇ καὶ πεζικῇ, πρόφασιν μὲν Ἐγεσταίων ξυμμαχίᾳ καὶ Λεοντίνων κατοικίσει, τὸ δὲ ἀληθὲς Σικελίας ἐπιθυμίᾳ, μάλιστα δὲ τῆς ἡμετέρας πόλεως, ἡγούμενοι, εἰ ταύτην σχοῖεν, ῥᾳδίως καὶ τἆλλα ἕξειν. ὡς οὖν ἐν τάχει παρεσομένων, ὁρᾶτε ἀπὸ τῶν ὑπαρχόντων ὅτῳ τρόπῳ κάλλιστα ἀμυνεῖσθε αὐτούς, καὶ μήτε καταφρονήσαντες ἄφρακτοι ληφθήσεσθε, μήτε ἀπιστήσαντες τοῦ ξύμπαντος ἀμελήσετε. εἰ δέ τῳ καὶ πιστά, τὴν τόλμαν αὐτῶν καὶ δύναμιν μὴ ἐκπλαγῇ. οὔτε γὰρ βλάπτειν ἡμᾶς πλείω οἷοί τε ἔσονται ἢ πάσχειν, οὔθ' ὅτι μεγάλῳ στόλῳ ἐπέρχονται, ἀνωφελεῖς, ἀλλὰ πρός τε τοὺς ἄλλους Σικελιώτας πολὺ ἄμεινον, μᾶλλον γὰρ ἐθελήσουσιν ἐκπλαγέντες ἡμῖν ξυμμαχεῖν, καὶ ἢν ἄρα ἢ κατεργασώμεθα αὐτοὺς ἢ ἀπράκτους ὧν ἐφίενται ἀπώσωμεν, οὐ γὰρ δὴ μὴ τύχωσί γε ὧν προσδέχονται φοβοῦμαι, κάλλιστον δὴ ἔργον ἡμῖν ξυμβήσεται, καὶ οὐκ ἀνέλπιστον ἔμοιγε. ὀλίγοι γὰρ δὴ στόλοι μεγάλοι ἢ Ἑλλήνων ἢ βαρβάρων πολὺ ἀπὸ τῆς ἑαυτῶν ἀπάραντες κατώρθωσαν. οὔτε γὰρ πλείους τῶν ἐνοικούντων καὶ ἀστυγειτόνων ἔρχονται, πάντα γὰρ ὑπὸ δέους ξυνίσταται, ἤν τε δι' ἀπορίαν τῶν ἐπιτηδείων ἐν ἀλλοτρίᾳ γῇ σφαλῶσι, τοῖς ἐπιβουλευθεῖσιν ὄνομα, κἂν περὶ σφίσιν αὐτοῖς τὰ πλείω πται-

---

33. Syracusas de adventu classis Atheniensium rumores afferebantur, quibus alii fidem habebant, alii contradicebant. Hermocrates oratione non solum credibilem et certam esse rem demonstravit, sed et iam minime timendam, si quidem navibus omnibus celeriter collectis obviam ire Atheniensibus usque Tarentum auderent. Ita enim fore ut necopinatos ac dispersos invaderent, certe defessos; ipsis autem Tarentum se recipere licere.

καὶ ναυτικῇ καὶ πεζικῇ] πεζῇ g. Thom. M. p. 699., ubi adscripsit verba ἐν (sic pro πολλῇ) στρατιᾷ — πεζικῇ, docet, cum Demosthene et aliis omnibus dicendum esse πεζὴ στρατία, non πεζική, etsi hoc sit apud Thucydidem; nam esse ποιητικώτερον. Sed eum satis refellit H. Stephan. thes. l. gr., ut monuit Dukerus. Quare etiam VII, 7. dedi καὶ ναυτικὴν καὶ πεζικήν, ut omnes libri

ὤσιν, ὅμως κατελπίσουσιν. ὅπερ καὶ Ἀθηναῖοι αὐτοὶ οὗτοι τοῦ Μήδου παρὰ λόγον πολλὰ σφαλέντος ἐπὶ τῷ ὀνόματι ὡς ἐπ' Ἀθήνας ᾔει ηὐξήθησαν, καὶ ἡμῖν οὐκ ἀνέλπιστον τὸ τοιοῦτο ξυμβῆναι. θαρσοῦντες οὖν τά τε αὐτοῦ παρασκευαζώμεθα καὶ ἐς τοὺς Σικελοὺς πέμποντες τοὺς μὲν μᾶλλον βεβαιωσώμεθα, τοῖς δὲ φιλίαν καὶ ξυμμαχίαν πειρώμεθα ποιεῖσθαι, ἔς τε τὴν ἄλλην Σικελίαν πέμπωμεν πρέσβεις, δηλοῦντες ὡς κοινὸς ὁ κίνδυνος, καὶ ἐς τὴν Ἰταλίαν, ὅπως ἢ ξυμμαχίαν ποιώμεθα ἡμῖν ἢ μὴ δέχωνται Ἀθηναίους. δοκεῖ δέ μοι καὶ ἐς Καρχηδόνα ἄμεινον εἶναι πέμψαι. οὐ γὰρ ἀνέλπιστον αὐτοῖς, ἀλλ' ἀεὶ διὰ φόβου εἰσὶ μή ποτε Ἀθηναῖοι αὐτοῖς ἐπὶ τὴν πόλιν ἔλθωσιν, ὥστε τάχ' ἂν ἴσως νομίσαντες, εἰ τάδε προήσονται, κἂν σφεῖς ἐν πόνῳ εἶναι, ἐθελήσειαν ἡμῖν ἤτοι κρύφα γε ἢ φανερῶς ἢ ἐξ ἑνός γέ του τρόπου ἀμῦναι. 34

---

habent praeter B. h. itemque VII, 16. καὶ ναυτικὴν καὶ πεζικήν, ubi rursus Thomam sequuntur B. h. invitis reliquis omnibus. Mox recte ediderunt κατοικίσει, nolentibus libris plerisque, qui κατοικήσει praebent. Nostram scripturam etiam Polluci IX, 7. restituerunt, qui vocabulum ex h. l. citat. Ubi v. interpretes.

ὅπερ καὶ Ἀθηναῖοι — ηὐξήθησαν] Thucydides in mente habebat scribere ὅπερ καὶ Ἀθηναῖοι ἔπαθον, sed in fine ipsam explicationem eius verbi, scribens ηὐξήθησαν, addit. Aliis locis et verbum, quod explicatur, exprimitur, et verbum explicans adiicitur, ut docui ad IV, 125. Conf. Lamb. Bos. ell. gr. p. 655. Male igitur agat, si quis cum Lehnero in Act. philol. Monac. t. III. p. 32. ὅπερ pro δι' ὅπερ dictum esse velit. Bene de consilio horum verborum oratorio disputat Scholiastes: *Τρία πραγματεύεται διὰ τούτων· ἓν μὲν ἐν ἐλπίσι ποιῆσαι τοὺς Συρακουσίους τῆς νίκης, ὡς σφαλησομένων τῶν Ἀθηναίων περὶ αὐτούς, ὅνπερ τρόπον ἐσφάλησαν οἱ Μῆδοι στρατεύσαντες ἐπὶ τὴν Ἑλλάδα· ἕτερον δέ, τὸ μόνους Συρακουσίους, ἂν κατορθώσωσι, δοκεῖν νενικηκέναι τοὺς Ἀθηναίους, ἐπειδὴ ἐπὶ Συρακουσίους ἐκεῖνοι προηγουμένως στρατεύονται (καὶ γὰρ τὸν Μῆδον ὑπὸ πάντων νενικημένον τῶν Ἑλλήνων ὑπὸ μόνων τῶν Ἀθηναίων ἡττῆσθαι νενομίσθαι διὰ τοῦτο, ὅτι ἐπ' Ἀθήνας λόγος ἦν στρατεύειν αὐτόν). τρίτον δέ, ἀπαλλάξαι τοῦ φόβου τοὺς Συρακουσίους. ἐπεὶ γὰρ καταπεπλήγασιν ἀκοῇ τοὺς Ἀθηναίους νενικηκότας τὸν Μῆδον, παραδείκνυσιν αὐτοῖς ὅτι ὁ Μῆδος αὐτὸς περὶ ἑαυτὸν πταίσας τὰ πλείω τὴν δόξαν τῆς νίκης ἐκείνοις προσέθηκεν.*

οὐκ ἀνέλπιστον — ξυμβῆναι] Thom. M. p. 167., ubi est τοιοῦτον, ut in K. L. N. O. d. e. g. i. k. Adde S.

34. ξυμμαχίαν ποιώμεθα] A. B. E. F. H. K. L. M. N. O. P. b. c. e. f. g. i. k. et pr. h. ξυμμαχῶσιν correctus h. vulgo ξυμμαχίαν ποιῶνται. Praetuli scripturam explicatu difficiliorem. Ξυμμαχία est dictum pro ξύμμαχοι, ut locis sexcentis. Coraes tentavit ξυμμαχίδα ποιώμεθα, sed nihil opus coniectura in loco plano, ex librisque scriptis constituto.

δυνατοὶ δέ εἰσι μάλιστα τῶν νῦν, βουληθέντες· χρυσὸν γὰρ καὶ ἄργυρον πλεῖστον κέκτηνται, ὅθεν ὅ τε πόλεμος καὶ τἆλλα εὐπορεῖ. πέμπωμεν δὲ καὶ ἐς τὴν Λακεδαίμονα καὶ ἐς Κόρινθον δεόμενοι δεῦρο κατὰ τάχος βοηθεῖν καὶ τὸν ἐκεῖ πόλεμον κινεῖν. ὃ δὲ μάλιστα ἐγώ τε νομίζω ἐπίκαιρον, ὑμεῖς τε διὰ τὸ ξύνηθες ἥσυχον ἥκιστ᾽ ἂν ὀξέως πείθοισθε, ὅμως εἰρήσεται. Σικελιῶται γὰρ εἰ θέλοιμεν ξύμπαντες, εἰ δὲ μή, ὅτι πλεῖστοι μεθ᾽ ἡμῶν, καθελκύσαντες ἅπαν τὸ ὑπάρχον ναυτικὸν μετὰ δυοῖν μηνοῖν τροφῆς ἀπαντῆσαι Ἀθηναίοις ἐς Τάραντα καὶ ἄκραν Ἰαπυγίαν, καὶ δῆλον ποιῆσαι αὐτοῖς ὅτι οὐ περὶ τῆς Σικελίας πρότερον ἔσται ὁ ἀγὼν ἢ τοῦ ἐκείνους περαιωθῆναι τὸν Ἰόνιον, μάλιστ᾽ ἂν αὐτοὺς ἐκπλήξαιμεν καὶ ἐς λογισμὸν καταστήσαιμεν ὅτι ὁρμώμεθα μὲν ἐκ φιλίας χώρας φύλακες, ὑποδέχεται γὰρ ἡμᾶς Τάρας, τὸ δὲ πέλαγος αὐτοῖς πολὺ περαιοῦσθαι μετὰ πάσης τῆς παρασκευῆς, χαλεπὸν δὲ διὰ πλοῦ μῆκος ἐν τάξει μεῖναι, καὶ ἡμῖν ἂν εὐεπίθετος εἴη, βραδεῖά τε καὶ κατ᾽ ὀλίγον προσπίπτουσα. εἰ δ᾽ αὖ τῷ ταχυναυτοῦντι ἀθροωτέρῳ κουφίσαντες προσβάλοιεν, εἰ μὲν κώπαις

χρυσὸν γὰρ — κέκτηνται] Aristides περὶ πολιτικοῦ λόγου cap. I. fine, ubi est ἔχουσιν pro κέκτηνται.

καὶ ἡμῖν — εἴη] Thom. M. p. 381. ubi εὐεπίθετος explicat per ὁ εὔκολος εἰς ἐπίθεσιν, ἤτοι ὁ εὐεπιχείρητος.

βραδεῖά τε — προσπίπτουσα] Omnes libri κατὰ λόγον praeter marg. N., ubi est κατ᾽ ὀλίγον. Hanc scripturam firmat Scholiastae expositio οὐκ ἀθρόα, quam Dukerus vidit ex ipso scriptore sumtam, qui mox verbi βραδεῖα contrarium ponit τὸ ταχυναυτοῦν, et alterius illius contrarium τὸ ἀθροώτερον. Huic recte opponitur κατ᾽ ὀλίγον, quemadmodum his locis, ab eodem allatis IV, 10. κατ᾽ ὀλίγον et πολλοὶ μαχόμενοι et V, 9. κατ᾽ ὀλίγον et ἅπαντες κινδυνεύοντες. Attamen tuetur vulgatam, dicens esse: *et ratio ac natura rei ita fert, ut magna classis multis onerariis aliisque navibus impedita et commeatu atque apparatibus belli gravis lente naviget ac late diffundatur, nec conferta progredi possit.* Sed hoc si voluisset scriptor, certum est, eum dicturum fuisse βραδεῖα κατὰ λόγον προσπίπτουσα, ne urgeam, ita potius eius usum flagitare, ut legeretur: βραδεῖα κατὰ τὸ εἰκός, sive ὡς εἰκὸς προσπ. Nihil autem frequentius formula illa; sic rursus III, 111. extat ὑπαπῄεσαν κατ᾽ ὀλίγους et IV, 11. κατ᾽ ὀλίγας ναῦς διελόμενοι. Et sic Herodotus quoque et nullus non probatus scriptor. V. Wessel. ad Herodot. VIII, 113. Λόγος et ὀλίγος permutantur etiam apud Zonaram, ut indicavit Iacobs. in Lucianeis pone Porsoni Advers. p. 301. et haec ipsa κατὰ λόγον et κατ᾽ ὀλίγον permutata sunt apud Diodorum locis indicatis a Schaefero ad Dionys. de C. V. p. 119. et apud Herodotum. Vid. ibidem p. 44., ubi plura exempla formulae κατ᾽ ὀλίγους. Itidem λόγος et ὀλίγος confusa apud Plutarchum; v. Reisk. t. V. p. 703. et Schneider. ad Aristot. H. A. p. 524., quos citat Schaefer. in indice ad Porsoni Advers. s. v. λόγος, ubi sine cunctatione nostro loco κατ᾽ ὀλίγον re-

χρήσαιντο, ἐπιθείμεθ' ἂν κεκμηκόσιν, εἰ δὲ μὴ δοκοίη, ἔστι καὶ ὑποχωρῆσαι ἡμῖν ἐς Τάραντα. οἱ δὲ μετ' ὀλίγων ἐφοδίων ὡς ἐπὶ ναυμαχίᾳ περαιωθέντες ἀποροῖεν ἂν κατὰ χωρία ἐρῆμα, καὶ ἢ μένοντες πολιορκοῖντο ἂν ἢ πειρώμενοι παραπλεῖν τήν τε ἄλλην παρασκευὴν ἀπολίποιεν ἂν καὶ τὰ τῶν πόλεων οὐκ ἂν βέβαια ἔχοντες, εἰ ὑποδέξοιντο, ἀθυμοῖεν. ὥςτε ἔγωγε τούτῳ τῷ λογισμῷ ἡγοῦμαι ἀποκλῃομένους αὐτοὺς οὐδ' ἂν ἀπᾶραι ἀπὸ Κερκύρας, ἀλλ' ἢ διαβουλευσαμένους καὶ κατασκοπαῖς χρωμένους ὁπόσοι τ' ἐσμὲν καὶ ἐν ᾧ χωρίῳ ἐξωσθῆναι ἂν τῇ ὥρᾳ ἐς χειμῶνα, ἢ καταπλαγέντας τῷ ἀδοκήτῳ καταλῦσαι ἂν τὸν πλοῦν, ἄλλως τε καὶ τοῦ ἐμπειροτάτου τῶν στρατηγῶν, ὡς ἐγὼ ἀκούω, ἄκοντος ἡγουμένου καὶ ἀσμένου ἂν πρόφασιν λαβόντος, εἴ τι ἀξιόχρεων ἀφ' ἡμῶν ὀφθείη. ἀγγελλοίμεθα δ' ἂν εὖ οἶδ' ὅτι ἐπὶ τὸ πλεῖον· τῶν δ' ἀνθρώπων πρὸς τὰ λεγόμενα καὶ αἱ γνῶμαι ἵστανται, καὶ τοὺς προεπιχειροῦντας ἢ τοῖς γε ἐπιχειροῦσι προδηλοῦντας ὅτι ἀμυνοῦνται μᾶλλον πεφόβηνται, ἰσοκινδύνους ἡγούμενοι. ὅπερ ἂν νῦν Ἀθηναῖοι πάθοιεν. ἐπέρχονται γὰρ ἡμῖν ὡς οὐκ ἀμυνουμένοις δικαίως κατεγνωκότες ὅτι αὐτοὺς οὐ μετὰ Λακεδαιμονίων ἐφθείρομεν· εἰ δ' ἴδοιεν παρὰ γνώμην τολμήσαντας, τῷ ἀδοκήτῳ μᾶλλον ἂν καταπλαγεῖεν ἢ τῇ ἀπὸ τοῦ ἀληθοῦς δυνάμει. πείθεσθε οὖν, μάλιστα μὲν ταῦτα τολμήσαντες, εἰ δὲ

---

cipi iubet. Si quis obloquatur, auctoritatem librorum adversari, num in *περιοργής* quaeso aliter factum est, quod iam omnes editiones ferunt auctoritate unius Photii, pro vulgata *περὶ ὀργῆς* —? Atqui causa ibi non magis idonea mutandi fuit, quam hic.

πολιορκοῖντο ἂν] i. e. *fame ad deditionem cogerentur*. Nam modo dixerat *μετ' ὀλίγων ἐφοδίων — περαιωθέντες*. Ea autem est frequens verbi significatio, ut monuit Heilmannus ex I, 131. *ἐκ τοῦ Βυζαντίου βίᾳ ὑπ' Ἀθηναίων ἐκπολιορκηθείς*. Ubi de Pausania loquitur, quem armis petitum esse ab Atheniensibus vere negat. Et de fame res manifesta est I, 135., ubi iterum de Spartano illo: *ἐξεπολιόρκησαν αὐτὸν λιμῷ*. Adde VII, 15. *εἰ δὲ προςγενήσεται ἓν ἔτι τοῖς πολεμίοις, ὥςτε τὰ τρέφοντα ἡμᾶς χωρία — πρὸς ἐκείνου χωρῆσαι, διαπολεμήσεται αὐτοῖς ἀμαχεὶ ἐκπολιορκηθέντων ἡμῶν*.

διαβουλευσαμένους] Apud Suidam est *διαβούλομαι, ἀναπείσω, Θουκυδίδης*. Eadem glossa apud Zonaram, nisi quod ibi est *ἀναπείθω*, ut nescias, uter ex utro sit corrigendus. Sed apud hunc scriptorem illud verbum hoc sensu non reperiri, iam a Dukero in praef. monitum est. Alio significatu praeterquam hoc loco extat II, 5. VII, 50.

καὶ παραστῆναι παντί] *παραστήτω* L. O. P. Q. *περιστῆναι* h. Illud ex interpretatione est. *Παραστῆναι* hoc sensu rursus legitur IV, 61. 95. VI, 78. A *πείθεσθε*, quae Dukeri sententia fuit, hic infinitivus pendere non potest. Imo infinitivus loco imperativi est. Vid. Matth. Gr. p. 785. Fischer. ad Weller. III, 2. p. 27. Aliter se res habet in loco Diodori XIII, 29., ubi cum ante Wes-

μή, ὅτι τάχιστα τἄλλα ἐς τὸν πόλεμον ἑτοιμάζειν, καὶ παραστῆναι παντὶ τὸ μὲν καταφρονεῖν τοὺς ἐπιόντας ἐν τῶν ἔργων τῇ ἀλκῇ δείκνυσθαι, τὸ δ' ἤδη τὰς μετὰ φόβου παρασκευὰς ἀσφαλεστάτας νομίσαντας ὡς ἐπὶ κινδύνου πράσσιέν χρησιμώτατον ἂν ξυμβῆναι. οἱ δὲ ἄνδρες καὶ ἐπέρχονται καὶ ἐν πλῷ εὖ οἶδ' ὅτι ἤδη εἰσὶ καὶ ὅσον οὔπω πάρεισιν.

35 Καὶ ὁ μὲν Ἑρμοκράτης τοσαῦτα εἶπε. τῶν δὲ Συρακοσίων ὁ δῆμος ἐν πολλῇ πρὸς ἀλλήλους ἔριδι ἦσαν, οἱ μὲν ὡς

---

selingium legeretur παραιτεῖσθαι, non iniuria ille παραιτεῖσθων praetulit, quia imperativi forma in antecedentibus est. Apud Xenophontem Anab. V, 6, 20. ita legerim: εἰ δὲ βούλεσθε τῆς κύκλῳ χώρας περὶ τὸν Πόντον, οἰκουμένης ἐκλεξάμενοι, ὅπη ἂν βούλησθε, κατασχεῖν, τὸν μὲν θέλοντα, ἀπιέναι οἴκαδε, τὸν δὲ θέλοντα, μένειν αὐτοῦ· πλοῖα δὲ ὑμῖν πάρεστιν, ὥςτε, ὅπη ἂν βούλησθε, ἐξαίφνης ἂν ἐπιπέσοιτε, i. e. εἰ δὲ βούλεσθε, ὅπη ἂν βούλησθε τῆς κύκλῳ χώρας περὶ τὸν Π. οἰκουμένης, ἐκλεξάμενοι (αὐτῆς), κατασχεῖν etc. Vulgo ibi *καὶ* τὸν μὲν θέλοντα — τὸν δὲ *ἐθέλοντα* etc.

τὸ μὲν καταφρονεῖν] Thom. M. p. 510. ex eoque Phavorin. καταφρονῶ, ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον μὲν γενικῇ συντάσσεται, ἔστι δὲ ὅπου καὶ αἰτιατικῇ, quod probat verbis huius loci: τὸ μὲν καταφρονεῖν — δείκνυσθαι. Conf. III, 39. ibiq. Scholiast. Matth. Gr. p. 505. not. 3. Sententia apud hunc scriptorem crebra, velut repetitur II, 11. χρὴ ἀεὶ — τῇ μὲν γνώμῃ θαρσαλέους στρατεύειν· τῷ δὲ ἔργῳ δεδιότας παρεσκευάσθαι, i. e. ἀῤῥωδέοντα βουλεύεσθαι, *priusqam incipias*, ut Herodotus et Sallustius loquuntur. Herodotea cum nostris composuit Valcken. ad VII, 49. ubi v. etiam Wessel. Mox ἐκ τῶν ἔργων, ut apud Thom. M. ante postremos editores, in B. Q. e. f. extat. Verba ἐν — ἔργων, postposito insuper genitivo S. in margine habet. Schol. δεῖ τοὺς καταφρονοῦντας τῶν ἐπιόντων ἐν αὐτῷ τῷ πολέμῳ καὶ τῇ κατ' αὐτὸν ἀνδρείᾳ φαίνεσθαι καταφρονοῦντας τῶν ἐναντίων. ἔργον γὰρ κἀνταῦθα καὶ πολλαχοῦ τὸν πόλεμον λέγει. Sed propter numerum pluralem malim cum Heilmanno convertere: *wobey ich einem Jeden zu Gemüth führen will, dass man die Verachtung, welche man gegen einen Feind heget, am besten in der Stärke seiner wirklichen Gegenanstalten zeigen könne*, quam interpretationem haud inepte firmat his locis: IV, 67. init. ἐπειδὴ ἀπό τε τῶν ἔργων καὶ λόγων παρεσκεύασται ἀμφοτέροις. II, 42. λόγων — κόμπος τάδε μᾶλλον ἢ ἔργων ἐστὶν ἀλήθεια. Nevis quis obiiciat illa I, 23. init.: τῶν δὲ πρότερον ἔργων μέγιστον ἐπράχθη τὸ Μηδικόν, Bauerus ibi iure affirmat *res* sive *facta* esse.

35. τῶν δὲ Συρακοσίων — ἦσαν] Dionys. p. 802. ubi structuram ἐξηλλαγμένην ad sensum factam notat, qua tamen ipse utitur p. 408. *Sylb*. Eundem usum e Thucydidis III, 79. enotavit Greg. cor. p. 71. Vide Matth. Gr. p. 418. 600. Ceterum oratio variatur, ut multis locis; scripsit οἱ μέν, in mente habens λέγοντες, et τοῖς δέ, cogitans ἐδόκει. Porro oratio transit ab indirecta in directam his verbis οὐδ' ἀληθῆ ἐστιν. Similiter VII, 74. in verbis ἔδοξεν αὐτοῖς καὶ τὴν ἐπιοῦσαν ἡμέραν περιμεῖναι — καὶ τὰ μὲν ἄλλα πάντα καταλιπεῖν, ἀναλαβόντες δὲ αὐτά, ὅσα περὶ τὸ σῶμα ἐς δίαιταν ὑπῆρχεν ἐπιτήδεια, ἀφορμᾶσθαι ita perrexit, quasi ἐβουλήθη-

οὐδενὶ ἂν τρόπῳ ἔλθοιεν οἱ Ἀθηναῖοι, οὐδ' ἀληθῆ ἐστιν ἃ λέγει, τοῖς δέ, εἰ καὶ ἔλθοιεν, τί ἂν δράσειαν αὐτοὺς ὅτι οὐκ ἂν μεῖζον ἀντιπάθοιεν; ἄλλοι δὲ καὶ πάνυ καταφρονοῦντες ἐς γέλωτα ἔτρεπον τὸ πρᾶγμα. ὀλίγον δ' ἦν τὸ πιστεῦον τῷ Ἑρμοκράτει καὶ φοβούμενον τὸ μέλλον. παρελθὼν δ' αὐτοῖς Ἀθηναγόρας, ὃς δήμου τε προστάτης ἦν καὶ ἐν τῷ παρόντι πιθανώτατος τοῖς πολλοῖς, ἔλεγε τοιάδε.

36 Τοὺς μὲν Ἀθηναίους ὅςτις μὴ βούλεται οὕτω κακῶς φρονῆσαι καὶ ὑποχειρίους ἡμῖν γενέσθαι ἐνθάδε ἐλθόντας, ἢ δειλός ἐστιν ἢ τῇ πόλει οὐκ εὔνους· τοὺς δ' ἀγγέλλοντας τὰ τοιαῦτα καὶ περιφόβους ὑμᾶς ποιοῦντας τῆς μὲν τόλμης οὐ θαυμάζω, τῆς δὲ ἀξυνεσίας, εἰ μὴ οἴονται ἔνδηλοι εἶναι. οἱ γὰρ δεδιότες ἰδίᾳ τι βούλονται τὴν πόλιν ἐς ἔκπληξιν καθιστάναι, ὅπως τῷ κοινῷ φόβῳ τὸ σφέτερον ἐπηλυγάζωνται. καὶ νῦν αὗται αἱ ἀγγελίαι τοῦτο δύνανται οὐκ ἀπὸ ταὐτομάτου, ἐκ δὲ ἀνδρῶν, οἵπερ ἀεὶ τάδε κινοῦσι, ξύγκεινται. ὑμεῖς δὲ ἢν εὖ βουλεύησθε, οὐκ ἐξ ὧν οὗτοι ἀγγέλλουσι σκοποῦντες λογιεῖσθε τὰ εἰκότα, ἀλλ' ἐξ ὧν ἂν ἄνθρωποι δεινοὶ καὶ πολλῶν ἔμπειροι, ὥςπερ ἐγὼ Ἀθηναίους ἀξιῶ, δράσειαν. οὐ γὰρ αὐτοὺς εἰκὸς Πελοποννησίους τε ὑπολιπόντας καὶ τὸν ἐκεῖ πό-

---

σαν praecessisset. Vide monita ad VI, 24. De transitu in orationem directam v. Matth. Gr. p. 711. Emendatricem manum produnt A. B. K. L. O. P. d. e. f. h. i. k. et correctus fortasse E., ubi est οἱ δ' ἀληθῆ etc.

ἐς γέλωτα ἔτρεπον] v. Wessel. ad Herodot. VII, 105.

36. Hermocratis orationi cum pauci fidem haberent, aliis rem fictam, aliis etiamsi vera esset, non periculosam sibi existimantibus, prodiit vir summae apud populum auctoritatis, Athenagoras, qui turbulenta oratione suspicionem movebat in nuntii illius auctores, quos suis rebus metuentes populo terrorem iniicere, cum nihil timendum esset, et principatum in republica affectare dicebat: quibus, ne democratia bonum omnibus salutare everteretur, resistendum esse docet.

ἐπηλυγάζωνται] Schol. ἐπικρύπτωνται. Utuntur vocabulo Suidas, Aristoteles, Diogenes Laert., Synes. et Moeris. Glossae, quas profert Dukerus: ἐπηλυγάζεσθαι, *obnubilare*, ab ἠλυγή, ut putant, Hesychium testem advocantes. Erotianus locum laudans scribit τὸν σφέτερον, meliorem scripturam praestat in τὰ ἐπιμήνια, usumque voce Hippocratem dicit pro ἐμποδίζονται, procul dubio ut Nos: *sich im Lichte stehen*. Conf. idem in λελυγισμένα. Addit Dukerus, verbum ab Eustathio in Il. κ'. p. 809. e Platone afferri. Conf. Etym. M. in v., Budae. commentar. l. gr. p. 346. praesertim vero Ruhnken. ad Timae. p. 117. qui propriam verbi potestatem docet esse *obumbrandi*, atque adeo *occultandi*.

πολλῶν ἔμπειροι] Lennep. ad Phalar. p. 129, 2. corrigit πόλεμον ἔμπειροι.

λεμον μήπω βεβαίως καταλελυμένους ἐπ' ἄλλον πόλεμον οὐκ ἐλάσσω ἑκόντας ἐλθεῖν, ἐπεὶ ἔγωγε ἀγαπᾶν οἴομαι αὐτοὺς ὅτι οὐχ ἡμεῖς ἐπ' ἐκείνους ἐρχόμεθα, πόλεις τοσαῦται καὶ οὕτω 37 μεγάλαι. εἰ δὲ δὴ ὥςπερ λέγονται ἔλθοιεν, ἱκανωτέραν ἡγοῦμαι Σικελίαν Πελοποννήσου διαπολεμῆσαι ὅσῳ κατὰ πάντα ἄμεινον ἐξήρτυται, τὴν δὲ ἡμετέραν πόλιν αὐτὴν τῆς νῦν στρατιᾶς ὥς φασιν ἐπιούσης καὶ εἰ δὶς τοσαύτη ἔλθοι πολὺ κρείσσω εἶναι. οἷς γ' ἐπίσταμαι οὔθ' ἵππους ἀκολουθήσοντας οὐδ' αὐτόθεν ποριοθησομένους εἰ μὴ ὀλίγους τινὰς παρ' Ἐγεσταίων, οὔθ' ὁπλίτας ἰσοπλήθεις τοῖς ἡμετέροις ἐπὶ νεῶν γε ἐλθόντας. μέγα γὰρ τὸ καὶ αὐταῖς ταῖς ναυσὶ κούφαις τοσοῦτον πλοῦν δεῦρο κομισθῆναι, τήν τε ἄλλην παρασκευὴν ὅσην δεῖ ἐπὶ πόλιν τοσήνδε πορισθῆναι, οὐκ ὀλίγην οὖσαν. ὥςτε, παρὰ τοσοῦτον γιγνώσκω, μόλις ἂν μοι δοκοῦσιν, εἰ πόλιν ἑτέραν τοσαύτην ὅσαι Συρακοῦσαί εἰσιν ἔλθοιεν ἔχοντες, καὶ ὅμοροι οἰκήσαντες τὸν πόλεμον ποιοῖντο, οὐκ ἂν παντάπασι διαφθαρῆναι, ἤπου γε δὴ ἐν πάσῃ πολεμίᾳ Σικελίᾳ (ξυστήσεται γάρ·) στρατοπέδῳ τε ἐκ νεῶν ἱδρυθέντι καὶ ἐκ σκηνιδίων καὶ ἀναγκαίας παρασκευῆς οὐκ ἐπὶ πολὺ ὑπὸ τῶν ἡμετέρων ἱππέων ἐξιόντες. τὸ δὲ ξύμπαν οὐδ' ἂν κρατῆσαι αὐτοὺς τῆς γῆς ἡγοῦμαι· τοσούτῳ 38 τὴν ἡμετέραν παρασκευὴν κρείσσω νομίζω. ἀλλὰ ταῦτα ὥςπερ ἐγὼ λέγω οἵ τε Ἀθηναῖοι γιγνώσκοντες τὰ σφέτερα αὐτῶν εὖ οἶδ' ὅτι σώζουσι, καὶ ἐνθένδε ἄνδρες οὔτε ὄντα οὔτε ἂν γενόμενα λογοποιοῦσιν. οὓς ἐγὼ οὐ νῦν πρῶτον, ἀλλ' ἀεὶ ἐπίσταμαι ἤτοι

καταλελυμένους] Verba *τὸν ἐκεῖ — καταλελυμένους* citat Thom. M. p. 504., qui medium pro activo positum docet. Conf. Herodot. VIII, 140. ibiq. Valcken. Matth. Gr. p. 684.

37. *ὥςτε, παρὰ τοσοῦτον — ἐξιόντες*] Schol. *τὸ μὲν „παρὰ τοσοῦτον γιγνώσκω" τοσοῦτον διαφέρομαι τοῖς τὰ ἕτερα διαγγέλλουσι· τὸ δὲ ὥςτε ὑπερβιβάσαι χρή, ἵνα μὴ σολοικοφανὲς ᾖ τὸ σχῆμα, καὶ οὕτω συντάξαι· παρὰ τοσοῦτον γιγνώσκω, ὥςτε μόγις ἂν μοι δοκοῦσιν οὐκ ἂν παντάπασι διαφθαρῆναι οἱ Ἀθηναῖοι.* Rectius post *ὥςτε* interpungitur. Porro idem Scholiastes *ἀναγκαίας* interpretatur: *οὐ τῆς ἐκ περιουσίας, ἀλλὰ τῆς οὐδὲ αὐτάρκους*, et ad *στρατοπέδῳ* supplet *χρώμενοι*, quod non necesse est; item ad *ὑπὸ — ἱππέων* intelligit *εἰργόμενοι*. Graeci etiam neutra ita construunt cum *ὑπό* et genitivo. Vid. supra ad cap. 15. et de voce *ἀναγκαῖος*, *nothdürftig* ad V, 8. Verba *ἐκ νεῶν ἱδρυθέντι* falluntur qui cum Bredovio intelligunt *castra ex navibus* etc. *constructa*. Praepositio *ἐκ* iungitur verbo sessionem quidem significanti, ita tamen ut actus pugnandi e navibus simul intelligatur. Vid. Matth. Gr. p. 878. *Στρατόπεδον* igitur hoc quidem loco est *exercitus*, quanquam alibi eo *castra* significari non nego, velut I, 117., ubi castra navium sive classis stationem intellige. Multus de illa praepositionum enallage Dorvill. est ad Chariton. p. 263.

38. *οὔτε ἂν γενόμενα*] v. Matth. Gr. p. 880.

λόγοις γε τοιοῖσδε καὶ ἔτι τούτων κακουργοτέροις ἢ ἔργοις βουλομένους καταπλήξαντας τὸ ὑμέτερον πλῆθος αὐτοὺς τῆς πόλεως ἄρχειν. καὶ δέδοικα μέντοι μήποτε πολλὰ πειρῶντες καὶ κατορθώσωσιν, ἡμεῖς δὲ κακοὶ πρὶν ἐν τῷ παθεῖν ὦμεν προφυλάξασθαί τε καὶ αἰσθόμενοι ἐπεξελθεῖν. τοιγάρτοι δι' αὐτὰ ἡ πόλις ἡμῶν ὀλιγάκις μὲν ἡσυχάζει, στάσεις δὲ πολλὰς καὶ ἀγῶνας οὐ πρὸς τοὺς πολεμίους πλείονας ἢ πρὸς αὑτὴν ἀναιρεῖται, τυραννίδας δὲ ἔστιν ὅτε καὶ δυναστείας ἀδίκους. ὧν ἐγὼ πειράσομαι, ἤν γε ὑμεῖς ἐθέλητε ἕπεσθαι, μήποτε ἐφ' ἡμῶν τι περιιδεῖν γενέσθαι, ὑμᾶς μὲν τοὺς πολλοὺς πείθων, τοὺς δὲ τὰ τοιαῦτα μηχανωμένους κολάζων, μὴ μόνον αὐτοφώρους, χαλεπὸν γὰρ ἐπιτυγχάνειν, ἀλλὰ καὶ ὧν βούλονται μὲν δύνανται δ' οὔ· τὸν γὰρ ἐχθρὸν οὐχ ὧν δρᾷ μόνον ἀλλὰ καὶ τῆς διανοίας προαμύνεσθαι χρή, εἴπερ καὶ μὴ προφυλαξάμενός τις προπείσεται· τοὺς δ' αὖ ὀλίγους τὰ μὲν ἐλέγχων τὰ δὲ φυλάσσων, τὰ δὲ καὶ διδάσκων· μάλιστα γὰρ δοκῶ ἄν μοι οὕτως ἀποτρέπειν τῆς κακουργίας. καὶ δῆτα, ὃ πολλάκις ἐσκεψάμην, τί καὶ βούλεσθε, ὦ νεώτεροι; πότερον ἄρχειν ἤδη, ἀλλ' οὐκ ἔννομον. ὁ δὲ νόμος ἐκ τοῦ μὴ δύνασθαι ὑμᾶς μᾶλλον ἢ δυναμένους ἐτέθη ἀτιμάζειν. ἀλλὰ δὴ μὴ μετὰ πολλῶν ἰσονομεῖσθαι; καὶ πῶς δίκαιον τοὺς αὐτοὺς μὴ τῶν αὐτῶν ἀξιοῦσθαι; φήσει τις δημοκρατίαν οὔτε ξυνετὸν οὔτ' ἴσον εἶναι, 39 τοὺς δ' ἔχοντας τὰ χρήματα καὶ ἄρχειν ἄριστα βελτίστους. ἐγὼ δέ φημι πρῶτα μὲν δῆμον ξύμπαν ὠνομάσθαι, ὀλιγαρχίαν δὲ μέρος, ἔπειτα φύλακας μὲν ἀρίστους εἶναι χρημάτων τοὺς πλουσίους, βουλεῦσαι δ' ἂν βέλτιστα τοὺς ξυνετούς, κρῖναι δ' ἂν ἀκούσαντας ἄριστα τοὺς πολλούς, καὶ ταῦτα ὁμοίως

πρὶν ἐν τῷ παθεῖν ὦμεν] Bekker. post *ὦμεν* comma posuit cum E. Mihi videtur structura *ἀπὸ κοινοῦ* esse, qua verbum *ὦμεν* bis cogitandum, ut III, 2. *τῶν λιμένων τὴν χῶσιν καὶ τειχῶν οἰκοδόμησιν καὶ νεῶν ποίησιν ἐπέμενον τελεσθῆναι καὶ ὅσα ἐκ τοῦ Πόντου ἔδει ἀφικέσθαι*, i. e. *καὶ ἀφικέσθαι, ὅσα ἐκ τοῦ Π. ἔδει ἀφικέσθαι*. V, 115. *ἐκήρυξαν δέ, εἴ τις βούλεται παρὰ σφῶν Ἀθηναίους λῄζεσθαι*, ubi infinitivus ad utrumque verbum finitum pertinet; itidemque fit in verbis VIII, 37. *ὅπου γὰρ ἔξεστιν ἐν ὑστέρῳ, σαφῶς εἰδότας, πρὸς ὁπόσας τε ναῦς πολεμίας, καὶ ὅσαις πρὸς αὐτὰς ταῖς σφετέραις, ἔσται ἀγωνίσασθαι, οὐδέποτε τῷ αἰσχρῷ ὀνείδει εἴξας ἀλόγως διακινδυνεύσειν*. Et *τὰς σπονδάς* bis cogitandum V, 22. *αὐτῶν τοὺς μὴ δεξαμένους τὰς σπονδὰς ἐκέλευον οἱ Λακεδαιμόνιοι ποιεῖσθαι*. V. Popp. proleg. t. I. p. 284. Haec igitur structura est: *καὶ δέδοικα, μή, πρὶν ἐν τῷ παθεῖν ὦμεν, κακοὶ ὦμεν προφυλάξασθαι* etc.

αὐτοφώρους] v. interpretes ad Pollur. VIII, 69. Mox Reisk. cum Scholiasta legit *ἀτιμάζων*, quo participio facile caremus.

39. *ἐγὼ δέ — ἀφελομένη ἔχει*] Stobaeus p. 246. tanquam ex concione Alcibiadis, ubi *κατὰ μέρη* est et *τῶν δὲ ὠφελίμων*. De re conf. Isocr. Panathen. c. 52.

καὶ κατὰ μέρη καὶ ξύμπαντα ἐν δημοκρατίᾳ ἰσομοιρεῖν. ὀλιγαρχία δὲ τῶν μὲν κινδύνων τοῖς πολλοῖς μεταδίδωσι, τῶν δ' ὠφελίμων οὐ πλεονεκτεῖ μόνον, ἀλλὰ καὶ ξύμπαν ἀφελομένη ἔχει· ἃ ὑμῶν οἵ τε δυνάμενοι καὶ οἱ νέοι προθυμοῦνται, ἀδύνατα ἐν μεγάλῃ πόλει κατασχεῖν. ἀλλ' ἔτι καὶ νῦν, ὦ πάντων ἀξυνετώτατοι, εἰ μὴ μανθάνετε κακὰ σπεύδοντες, ἢ ἀμαθέστατοί ἐστε ὧν ἐγὼ οἶδα Ἑλλήνων, ἢ ἀδικώτατοι, εἰ εἰδότες
40 τολμᾶτε. ἀλλ' ἤτοι μαθόντες γε ἢ μεταγνόντες τὸ τῆς πόλεως ξύμπασι κοινὸν αὔξετε, ἡγησάμενοι τοῦτο μὲν ἂν καὶ ἴσον καὶ πλέον οἱ ἀγαθοὶ ὑμῶν ἤπερ τὸ τῆς πόλεως πλῆθος μετασχεῖν, εἰ δ' ἄλλα βουλήσεσθε, καὶ τοῦ παντὸς κινδυνεῦσαι στερηθῆναι· καὶ τῶν τοιῶνδε ἀγγελιῶν ὡς πρὸς αἰσθομένους καὶ μὴ ἐπιτρέψοντας ἀπαλλάγητε. ἡ γὰρ πόλις ἥδε, καὶ εἰ ἔρχονται Ἀθηναῖοι, ἀμυνεῖται αὐτοὺς ἀξίως αὑτῆς, καὶ στρατηγοί εἰσιν ἡμῖν οἳ σκέψονται αὐτά. καὶ εἰ [μή] τι αὐτῶν ἀληθές ἐστιν,

---

οἱ — δυνάμενοι] i. e. *nobiles, optimates.* v. Lobeck. ad Phryn. p. 1Ꞓ.̇. Krueger. ad Dionys. p. 269.

κακὰ σπεύδοντες] i. e. *malam rem vobis quaerere vos.* vid. Valcken. ad Herodot. VII, 53. Matth. Gr. p. 574.

40. *καὶ ἴσον*] B. E. F. H. K. L. N. O. Q. S. c. d. e. g. h. k. vulgo *και* omittunt, quod Scholiasta quoque agnoscit. *Οἱ ἀγαθοὶ* iterum sunt *optimates.* Nominativo autem pro accusativo usus est, quia eorum, quos alloquitur, illi *ἀγαθοί* sunt. *Μετέχειν* autem cum accusativis hic construitur; nam *τούτου* quidem dicere hic licebat, sed non *ἴσου* et *πλέονος*, quia hoc si factum esset, sensus non alius esse posset, ac si scripsisset: *τούτου καὶ ἴσου καὶ πλέονος ὄντος*, id quod falsum foret, et ab sententia alienum. Iam sicut graece dici potest *μετέχειν μέρος τινος* (vide Matth. Gr. p. 484. not. 1. 2.), ita licet dicere *ἴσον καὶ πλέον* sc. *μέρος τινός μετέχειν*, quia sic nihil nisi partis notio disertius definitur. *Τοῦτο μετέχειν.* autem, pro *τούτου* scripsit ex analogia eorum locorum, ubi *κοινωνῶ σοι τοῦτο, κοινωνῶ σοι οὐδέν* legitur, et ex tralaticio illo usu pronominum neutrius generis, de quo dicit Matth. Gr. p. 563. not. 3. Ita satis huius loci sententiam et grammaticam rationem vindicavit Poppo proleg. t. I. p. 131.

πρὸς αἰσθομένους] c. g. *προςαισθομένους* B. E. *προαισθομένους* H. h. *πρὸς αἰσθανομένους* F. K. vulgo *προαισθανομένους*, quam habuerat scripturam etiam S., sed syllaba *αν* postea erasa est. Iam vulgatam quidem explices ex usu accusativi, quem dicunt, absoluti, de quo vide Matth. Gr. p. 829. et Acta philol. Monac. t. II. p. 332. et collato loco VIII, 66. *ἀλλήλους γὰρ ἅπαντες ὑπόπτως προςῄεσαν οἱ τοῦ δήμου, ὡς μετέχοντά τινα τῶν γιγνομένων*, quo usus Gregor. Cor. p. 80. scribit accusativum positum esse pro *ὡς μετέχοντός τινος*, Schol. autem, pro *μετέχοντί τινι*, non minus recte. Sed praestat tamen auctoritatem meliorum librorum sectari, cum praesertim et oratio luculentior fiat, et facilis sit error ille praepositionis *πρός* cum *πρό* confusae.

καὶ εἰ μή τι] „*μὲν* Q. om. pr. E. post *τι* ponit recens E. ego

ὥσπερ οὐκ οἴομαι, οὐ πρὸς τὰς ὑμετέρας ἀγγελίας καταπλαγεῖσα καὶ ἑλομένη ὑμᾶς ἄρχοντας αὐθαίρετον δουλείαν ἐπιβαλεῖται, αὐτὴ δ' ἐφ' αὑτῆς σκοποῦσα τούς τε λόγους ἀφ' ὑμῶν ὡς ἔργα δυναμένους κρινεῖ καὶ τὴν ὑπάρχουσαν ἐλευθερίαν οὐχὶ ἐκ τοῦ ἀκούειν ἀφαιρεθήσεται, ἐκ δὲ τοῦ ἔργῳ φυλασσομένη μὴ ἐπιτρέπειν πειράσεται σώζειν.

41 Τοιαῦτα μὲν Ἀθηναγόρας εἶπε. τῶν δὲ στρατηγῶν εἷς ἀναστὰς ἄλλον μὲν οὐδένα ἔτι εἴασε παρελθεῖν, αὐτὸς δὲ πρὸς τὰ παρόντα ἔλεξε τοιάδε. Διαβολὰς μὲν οὐ σῶφρον οὔτε λέγειν τινὰς ἐς ἀλλήλους οὔτε τοὺς ἀκούοντας ἀποδέχεσθαι, πρὸς δὲ τὰ ἐσαγγελλόμενα μᾶλλον ὁρᾶν, ὅπως εἷς τε ἕκαστος καὶ ἡ ξύμπασα πόλις καλῶς τοὺς ἐπιόντας παρασκευασόμεθα ἀμύνεσθαι. καὶ ἢν ἄρα μηδὲν δεήσῃ, οὐδεμία βλάβη τοῦ τε τὸ κοινὸν κοσμηθῆναι καὶ ἵπποις καὶ ὅπλοις καὶ τοῖς ἄλλοις οἷς ὁ πόλεμος ἀγάλλεται. τὴν δ' ἐπιμέλειαν καὶ ἐξέτασιν αὐτῶν ἡμεῖς ἕξομεν, καὶ τῶν πρὸς τὰς πόλεις διαπομπῶν ἅμα ἔς τε κατασκοπὴν καὶ ἤν τι ἄλλο φαίνηται ἐπιτήδειον. τὰ δὲ καὶ ἐπιμεμελήμεθα ἤδη, καὶ ὅ,τι ἂν αἰσθώμεθα ἐς ὑμᾶς οἴσομεν.

Καὶ οἱ μὲν Συρακόσιοι τοσαῦτα εἰπόντος τοῦ στρατηγοῦ διελύθησαν ἐκ τοῦ ξυλλόγου.

42 Οἱ δ' Ἀθηναῖοι ἤδη ἐν τῇ Κερκύρᾳ αὐτοί τε καὶ οἱ ξύμμαχοι ἅπαντες ἦσαν· καὶ πρῶτον μὲν ἐπεξέτασιν τοῦ στρατεύματος καὶ ξύνταξιν ὥσπερ ἔμελλον ὁρμιεῖσθαί τε καὶ στρατοπεδεύεσθαι οἱ στρατηγοὶ ἐποιήσαντο, καὶ τρία μέρη νείμαντες ἐν ἑκάστῳ ἐκλήρωσαν, ἵνα μήτε ἅμα πλέοντες ἀπορῶσιν ὕδατος καὶ λιμένων καὶ τῶν ἐπιτηδείων ἐν ταῖς καταγωγαῖς, πρός τε τἆλλα εὐκοσμότεροι καὶ ῥᾴους ἄρχειν ὦσι, κατὰ τέλη στρατηγῷ προστεταγμένοι· ἔπειτα δὲ προὔπεμψαν καὶ ἐς

δή malim, quod est cap. 37. ineunte." Bekk. — Certe μή abesse debere, negari non potest. Mox ἀφ' ἑαυτῆς L. O. P. Q. et supra scripto ε S. Sed vulgata significat: *per sese, non indigens vestris consiliis neque ea exspectans;* at altera scriptura ἀφ' ἑαυτ. hunc sensum efficit: *proprio impulsu, auf eigenen Antrieb, sponte sua,* velut IV, 68. ξυνέπεισε γὰρ καὶ τὸν τῶν Ἀθηναίων κήρυκα ἀφ' ἑαυτοῦ γνώμης κηρῦξαι et V, 60. ἀφ' ἑαυτῶν, καὶ οὐ τοῦ πλήθους κελεύσαντος. VIII, 47. ἀπὸ σφῶν αὐτῶν — ὥρμηντο ἐς τὸ καταλῦσαι τὴν δημοκρατίαν. Vid. Matth. Gr. p. 837. et 856. Wolf. ad Demosth. Leptin. p. 319.

41. διαβολάς — ἀποδέχεσθαι] Stobae. p. 238., ubi est πρὸς ἀλλήλους.

τοῖς ἄλλοις — ἀγάλλεται] Thom. M. p. 6.

42. ἐν ἑκάστῳ] Sic emendarunt Reiskius, Valcken. ad Herodot. VII, 49. Coraes, et sic interpretatus est Valla. Vulgo ἐν.

ἅμα πλέοντες] Libri omnes ἀναπλέοντες. Veram manum scriptoris hic quoque Valla expressit.

τὴν Ἰταλίαν καὶ Σικελίαν τρεῖς ναῦς εἰσομένας αἵτινες σφᾶς τῶν πόλεων δέξονται. καὶ εἴρητο αὐταῖς προαπαντᾶν, ὅπως ἐπιστάμενοι καταπλέωσι. 43 μετὰ δὲ ταῦτα τοσῇδε ἤδη τῇ παρασκευῇ Ἀθηναῖοι ἄραντες ἐκ τῆς Κερκύρας ἐς τὴν Σικελίαν ἐπεραιοῦντο, τριήρεσι μὲν ταῖς πάσαις τέσσαρσι καὶ τριάκοντα καὶ ἑκατὸν καὶ δυοῖν Ῥοδίοιν πεντηκοντόροιν· τούτων Ἀττικαὶ μὲν ἦσαν ἑκατόν, ὧν αἱ μὲν ἑξήκοντα ταχεῖαι, αἱ δ' ἄλλαι στρατιώτιδες· τὸ δὲ ἄλλο ναυτικὸν Χίων καὶ τῶν ἄλλων ξυμμάχων· ὁπλίταις δὲ τοῖς ξύμπασιν ἑκατὸν καὶ πεντακισχιλίοις· καὶ τούτων Ἀθηναίων μὲν αὐτῶν ἦσαν πεντακόσιοι μὲν καὶ χίλιοι ἐκ καταλόγου, ἑπτακόσιοι δὲ θῆτες ἐπιβάται τῶν νεῶν, ξύμμαχοι δὲ οἱ ἄλλοι ξυνεστράτευον, οἱ μὲν τῶν ὑπηκόων, οἱ δ' Ἀργείων, πεντακόσιοι, καὶ Μαντινέων καὶ μισθοφόρων πεντήκοντα καὶ διακόσιοι· τοξόταις δὲ τοῖς πᾶσιν ὀγδοήκοντα καὶ τετρακοσίοις· καὶ τούτων Κρῆτες οἱ ὀγδοήκον-

---

43. De numero navium et copiarum ab Atheniensibus in Siciliam tramissarum vid. Wessel. ad Diodor. XII, 84. XIII, 2. Boeckh. *Staatsh. d. Ath.* t. I. p. 287. 313. t. II. p. 194.

Ῥοδίοιν] *Ῥοδίαιν* c. Sed nihil tentandum. v. Matth. Gr. p. 604.

ἐπιβάται] *vectores.* „Scheffer. de Milit. nav. II, 3. p. 103. e Thucydide VIII, 1. et auctore de bell. Afr. c. 20. disputat *ἐπιβάτας* non semper justos milites significare, et sic dictos videri, qui, quum necessitas requireret, vice militum pugnabant. Sed haec non evertunt sententiam grammaticorum [Eustath. in Odyss. ι. p. 1447. et Thomae M. p. 347. qui docent *ἐπιβάτας* esse, qui e navibus pugnant, apud Atticos.] de usu et significatione huius vocis apud Atticos. Eam confirmat hic locus Thucydidis, ubi *ἐπιβάται* ex *ὁπλίταις* Atheniensium esse dicuntur; et alter eiusdem VIII, 29. *εἶχον δὲ ἐπιβάτας τῶν ὁπλιτῶν ἐκ καταλόγου ἀναγκαστούς.* Eoque etiam referri potest, quod Aristoteles ad rempublicam Atheniensium, ut puto, respiciens Polit. VII, 6. scribit: *τὸ μὲν γὰρ ἐπιβατικὸν ἐλεύθερον καὶ τῶν πεζευόντων ἐστί.* Nec dubito, quin fallatur Scholiastes Thucydidis III, 95. *ἐπιβάτας* exponens *ἐρέτας.*“ Duker. — Vide Boeckh. l. l. p. 301. t. I. Levesquius recte: qui *faisoient le service de soldats de marine.* De militibus *ἐκ καταλόγου* v. quos laudat Krueger. ad Dionys. p. 109. Hemsterh. ad Lucian. t. I. p. 425. Schneider. ad Aristot. Polit. V, 2, 8. Sturz. lexic. Xenoph, t. II. p. 688. Boeckh. l. l. t. II. p. 35., qui ita de nostro loco disputat: „Thetae ex loco deperdito Aristophanis perhibentur non militasse, quemadmodum ne capite censi quidem et proletarii apud Romanos: quod ut ita fuerit vetustiori aetate, sine cunctatione tamen statui potest, eos brevi leviter armatos et in classibus meruisse; quin necessitate urgente graviter armati emissi sunt, ut vel inquilinorum multi, non tamen obstricti hoc munere, quare publice eos armatos esse credere licet, atque Thucydides in Hoplitis Thetas enumerat, quibus ex adverso ponit graviter armatos, quorum delectus ex censu (*ἐκ καταλόγου*) factus est.“ De numero navium adde Krueger. l. l. p. 309.

τα ἦσαν· καὶ σφενδονήταις Ῥοδίων ἑπτακοσίοις, καὶ Μεγαρεῦσι ψιλοῖς φυγάσιν εἴκοσι καὶ ἑκατόν, καὶ ἱππαγωγῷ μιᾷ τριάκοντα ἀγούσῃ ἱππέας.

Τοσαύτη ἡ πρώτη παρασκευὴ πρὸς τὸν πόλεμον διέπλει. 44 τούτοις δὲ τὰ ἐπιτήδεια ἄγουσαι ὁλκάδες μὲν τριάκοντα σιταγωγοί, καὶ τοὺς σιτοποιοὺς ἔχουσαι καὶ λιθολόγους καὶ τέκτονας καὶ ὅσα ἐς τειχισμὸν ἐργαλεῖα, πλοῖα δὲ ἑκατόν, ἃ ἐξ ἀνάγκης μετὰ τῶν ὁλκάδων ξυνέπλει· πολλὰ δὲ καὶ ἄλλα πλοῖα καὶ ὁλκάδες ἑκούσιοι ξυνηκολούθουν τῇ στρατιᾷ ἐμπορίας ἕνεκα· ἃ τότε πάντα ἐκ τῆς Κερκύρας ξυνδιέβαλλε τὸν Ἰόνιον κόλπον. καὶ προςβαλοῦσα ἡ πᾶσα παρασκευὴ πρός τε ἄκραν Ἰαπυγίαν καὶ πρὸς Τάραντα καὶ ὡς ἕκαστοι εὐπόρησαν, παρεκομίζοντο τὴν Ἰταλίαν, τῶν μὲν πόλεων οὐ δεχομένων αὐτοὺς ἀγορᾷ οὐδὲ ἄστει, ὕδατι δὲ καὶ ὅρμῳ, Τάραντος δὲ καὶ

---

et de toto hoc capite quem idem laudat Sluiter. lect. Andocid. p. 30. Naves in Sicilia amissae sunt in universum plus ducentae. Equites sospites praestitos esse a Callistrato ex Pausania VII, 16. 3. docet Kruegerus in Addendis p. LXI. De clade ista adiri iubet Arrian. exped. I, 9, 3.

ἱππαγωγῷ] Iure Dukerus, non obsecutus Scheffero d. milit. naval. IV, 1. p. 258. discernit naves στρατιώτιδας et ἱππαγωγούς, allato loco Thuc. II, 56. de expeditione Periclis in Peloponnesum anno 2. belli Pelop. facta, et altero IV, 42. ubi discernuntur naves ὁπλιταγωγοί ab iis, quae equos et equites vehebant. Idem patet ex h. l., ubi quae dicuntur 40. στρατιώτιδες eaedem sunt, quas c. 31. dixerat scriptor 40. ὁπλιταγωγούς. Idem ex Diodoro Polybioque edocet, negatque Schefferi sententiam comprobari verbis Thucydidis VIII, 30. Apud Scholiasten ad I, 116. verba ἃς καὶ ἱππαγωγοὺς καλεῖ, addita illa verbis στρατιώτιδας ναῦς a sciolo aliquo adiecta esse suspicatur. Tu vide Boeckh. l. l. t. I. p. 310. et Valcken. ad Herodot. VI, 48.

44. ἔχουσαι — τέκτονας] Thom. M. p. 570. Vide quem Duker. laudat Iungerm. ad Polluc. VII, 118.

ἃ ἐξ ἀνάγκης] ἃ omittit N. Articulum istum orationem impeditam reddere, iam Aem. Portus adnotavit. Nolim tamen ex unico cod. deleri. Quae autem illa necessitas fuerit, non liquet. Dukerus existimat, haec privatorum navigia fuisse, et auctoritate publica classem sequi coacta, quod *comprehendere naves* Latini dicant. Nam si publica fuissent, nullam causam esse, cur id magis de his solis diceret, quam de omnibus aliis. — Id sane firmare videntur sequentia, ubi de navibus privatorum dicit mercaturae causa sponte expeditionem secutis. At Heilmannus propter haec ipsa adiecta ita intelligit: *ingleichen waren noch hundert Boote dabey, welche noch zu den Frachtschiffen nothwendig gehörten, und denen noch eine Menge anderer Barken und Fahrzeuge, welche für sich in Handlungsgeschäften die Flotte begleiteten.*

τῶν μὲν πόλεων — ὅρμῳ] v. Casaubon. ad Polyb. I, 18, 5.

Λοκρῶν οὐδὲ τούτοις, ἕως ἀφίκοντο ἐς Ῥήγιον τῆς Ἰτα
ἀκρωτήριον. καὶ ἐνταῦθα ἤδη ἠθροίζοντο, καὶ ἔξω τῆς
λεως, ὡς αὐτοὺς εἴσω οὐκ ἐδέχοντο, στρατόπεδόν τε
σκευάσαντο ἐν τῷ τῆς Ἀρτέμιδος ἱερῷ, οὗ αὐτοῖς καὶ ἀγ
παρεῖχον, καὶ τὰς ναῦς ἀνελκύσαντες ἡσύχασαν· καὶ
τοὺς Ῥηγίνους λόγους ἐποιήσαντο, ἀξιοῦντες Χαλκιδέ
τας Χαλκιδεῦσιν οὖσι Λεοντίνοις βοηθεῖν. οἱ δὲ οὐδὲ μεθ
ρων ἔφασαν ἔσεσθαι, ἀλλ' ὅ,τι ἂν καὶ τοῖς ἄλλοις Ἰταλ
ξυνδοκῇ τοῦτο ποιήσειν. οἱ δὲ πρὸς τὰ ἐν τῇ Σικελίᾳ
γματα ἐσκόπουν ὅτῳ τρόπῳ ἄριστα προςοίσονται· καὶ
πρόπλους ναῦς ἐκ τῆς Ἐγέστης ἅμα προςέμενον, βουλό
εἰδέναι περὶ τῶν χρημάτων εἰ ἔστιν ἃ ἔλεγον ἐν ταῖς Ἀθ
οἱ ἄγγελοι.

45 Τοῖς δὲ Συρακοσίοις ἐν τούτῳ πολλαχόθεν τε ἤδη
ἀπὸ τῶν κατασκόπων σαφῆ ἠγγέλλετο ὅτι ἐν Ῥηγίῳ αἱ
εἰσι, καὶ ὡς ἐπὶ τούτοις παρεσκευάζοντο πάσῃ τῇ γνώμῃ,
οὐκέτι ἠπίστουν. καὶ ἔς τε τοὺς Σικελοὺς περιέπεμπον,
μὲν φύλακας, πρὸς δὲ τοὺς πρέσβεις· καὶ ἐς τὰ περιπόλι
ἐν τῇ χώρᾳ φρουρὰς ἐςεκόμιζον· τά τε ἐν τῇ πόλει
ἐξετάσει καὶ ἵππων ἐσκόπουν εἰ ἐντελῆ ἐστι· καὶ τἆλλα ὡ
ταχεῖ πολέμῳ καὶ ὅσον οὐ παρόντι καθίσταντο.

46 Αἱ δ' ἐκ τῆς Ἐγέστης τρεῖς νῆες αἱ πρόπλοι παραγί
ται τοῖς Ἀθηναίοις ἐς τὸ Ῥήγιον, ἀγγέλλουσαι ὅτι τ
μὲν οὐκ ἔστι χρήματα ἃ ὑπέσχοντο, τριάκοντα δὲ τά
μόνα φαίνεται. καὶ οἱ στρατηγοὶ εὐθὺς ἐν ἀθυμίᾳ ἦσα
αὐτοῖς τοῦτό τε πρῶτον ἀντεκεκρούκει καὶ οἱ Ῥηγῖνοι οὐκ
λήσαντες ξυστρατεύειν, οὓς πρῶτον ἤρξαντο πείθειν καὶ

ἕως — ἠθροίζοντο] Nonnullis omissis Thom. M. p. 316. I
gium promontorium alii intelligunt Leucopetram (*Capo dell'* A
nobile Ciceronis supremo itinere; alii medium inter urbem I
gium et Leucopetram (*Capo Pellara*). v. Popp. prol. t. II. p.

Ἰταλιῶται] i. e. *Italici* sive Graeci in Italia coloni, at *Itali*
indigenae. Idem discrimen est inter *Sicilienses* (Σικελιώτα
Siculos (Σικελούς).

πρόπλους ναῦς] i. e. lembos et leviores naviculas ad
landum. v. Dorvill. ad Chariton. p. 628.

45. περιπόλια] K. O. et margo H. N. et γρ. A. et com
h. vulgo περίπλοια, nullo sensu. Veram scripturam quaedam
vett. habent, et Thuc. III, 99. VII, 48. et Pollux IX, 16. e Th
dide haec verba adfert ἐν περιπολίοις τισὶν ἐλήφθη, idque expo
προαστείοις. Qui Popponi ed. Thuc. II, 1. p. 88. verba VII, 48. ἐν
πολίοις et alia III, 99. περιπόλιον — αἱροῦσιν in mente habuis
detur, e quibus exemplum illud conflavit. Schol. Cod. Cas
noscit περιπόλια, scribit enim περιπόλια τὰ ἐν τῇ χώρᾳ φρούρια
περιπόλων, cuius veritatem asserit etiam Toup. emend. in Su
t. IV. p. 255. *Oxon.* Hemsterh. anecd. t. I. p. 257.

ἦν μάλιστα, Λεοντίνων τε ξυγγενεῖς ὄντας καὶ σφίσιν ἀεὶ ἐπιτηδείους. καὶ τῷ μὲν Νικίᾳ προςδεχομένῳ ἦν τὰ παρὰ τῶν Ἐγεσταίων, τοῖν δὲ ἑτέροιν καὶ ἀλογώτερα. οἱ δὲ Ἐγεσταῖοι τοιόνδε τι ἐξετεχνήσαντο τότε ὅτε οἱ πρῶτοι πρέσβεις τῶν Ἀθηναίων ἦλθον αὐτοῖς ἐς τὴν κατασκοπὴν τῶν χρημάτων. ἔς τε τὸ ἐν Ἔρυκι ἱερὸν τῆς Ἀφροδίτης ἀγαγόντες αὐτοὺς ἐπέδειξαν τὰ ἀναθήματα, φιάλας τε καὶ οἰνοχόας καὶ θυμιατήρια καὶ ἄλλην κατασκευὴν οὐκ ὀλίγην, ἃ ὄντα ἀργυρᾶ πολλῷ πλείω τὴν ὄψιν ἀπ' ὀλίγης δυνάμεως χρημάτων παρείχετο· καὶ ἰδίᾳ ξενίσεις ποιούμενοι τῶν τριηριτῶν τά τε ἐξ αὐτῆς Ἐγέστης ἐκπώματα καὶ χρυσᾶ καὶ ἀργυρᾶ ξυλλέξαντες, καὶ τὰ ἐκ τῶν ἐγγὺς πόλεων καὶ Φοινικικῶν καὶ Ἑλληνίδων αἰτησάμενοι ἐςέφερον ἐς τὰς ἑστιάσεις ὡς οἰκεῖα ἕκαστοι. καὶ πάντων ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ τοῖς αὐτοῖς χρωμένων καὶ πανταχοῦ πολλῶν φαινομένων μεγάλην τὴν ἔκπληξιν τοῖς ἐκ τῶν τριήρων Ἀθηναίοις παρεῖχε, καὶ ἀφικόμενοι ἐς τὰς Ἀθήνας διεθρόησαν ὡς

---

46. *ἐς τὴν κατασκοπὴν τῶν χρημάτων*] Thom. M. p. 509.

θυμιατήρια] Moeris Att. *πομπεῖα, Ἀττικῶς, τά θυμιατήρια καὶ τὰς χέρνιβας, ὡς Θουκυδίδης.* Eadem habet Thom. M. in *πομπή.* Dukerus in praef. ante oculos putat grammaticum habuisse verba Thucydidis II, 13. *ἱερὰ σκεύη περί τε τὰς πομπὰς καὶ τοὺς ἀγῶνας.* At Valckenar. apud Pierson. ad h. l. pro nomine Thucydidis repositum voluit Andocidis nomen. Conf. Ruhnk. hist. crit. orat. gr. p. LVI. At Pierson. ipse verba Grammatici sui ad nostrum locum referri vult. Locus Andocidis extat p. 154, 29. De significatu vocis *κατασκευή* dictum est ad I, 10. ab interpretibus ad Polluc. X, 11.

ξενίσεις] Vocabulum *τραχύ* dicit Pollux VI, 7. Thom. M. p. 639. inter Attica vocabula enumerat usus verbis *ἰδίᾳ — ποιούμενοι.* Photius *ξενίσεις, ξενοδοχίας· Θουκυδίδης.* De tota familia vocabulorum in *σις* et *μα*, qualia sunt praeter modo memoratum a Thucydide usurpata *ἀγώνισις* (III, 141.) *κούφισις* (III, 100. VII, 75.) *μέλλησις* (III, 12.) *κάθεξις* (III, 47. Anecd. Bekk. t. I. p. 105. e libro quarto citant) *διάφευξις* (III, 23.) *ἐφόρμησις* (IV, 27. VI, 48. 90.) *πρέσβευσις* (I, 73.) *δικαίωσις* (I, 141. V, 17. VIII, 66.) *καταδούλωσις* (III, 10.) *ἐπικράτησις* (I, 41.) *νόμισις* (V, 105.) *δούλωσις* (III, 10.) quae vocabula vulgo ignota Pollux VI, 177—183. percenset (conf. Anecd. Bekk. t. I. p. 438. ubi leg. *μέλλησις*), partim cum Dionysio damnat, de toto hoc genere verborum lectu dignissima commentatio Lobeckii ad Phrynich. p. 351. *Ἀγάπησις* e nostro scriptore excitat Greg. Cor. p. 50. Illud autem neque hic, neque veterum ante Alexandrinos quisquam usurpavit; qui usurparunt, eos enumerat Lobeck. p. 352. — Mox non male *ἐκπώματα χρυσᾶ*, omisso *καί* P.

τριήρων] et *τριηρῶν*, utroque modo scribitur. Vid. Buttm. Gr. max. t. I. Addendis ad p. 185.

διεθρόησαν] Suidas in v. citat verba *διεθρόησαν — ἴδοιεν.* Conf. Zonar. in ead. voce, qui explicant per *διελάλησαν, διεθρύ-*

χρήματα πολλὰ ἴδοιεν. καὶ οἱ μὲν αὐτοί τε ἀπατηθέντ
τοὺς ἄλλους τότε πείσαντες, ἐπειδὴ διῆλθεν ὁ λόγος ὅτ
εἴη ἐν τῇ Ἐγέστῃ τὰ χρήματα, πολλὴν τὴν αἰτίαν εἶχον
τῶν στρατιωτῶν. οἱ δὲ στρατηγοὶ πρὸς τὰ παρόντα ἐβ
47 οντο, καὶ Νικίου μὲν ἦν γνώμη πλεῖν ἐπὶ Σελινοῦντα
τῇ στρατιᾷ, ἐφ' ὅπερ μάλιστα ἐπέμφθησαν, καὶ ἢν μὲ
ρέχωσι χρήματα παντὶ τῷ στρατεύματι Ἐγεσταῖοι, πρὸς
τα βουλεύεσθαι, εἰ δὲ μή, ταῖς ἑξήκοντα ναυσὶν ὅσασπερ
σαντο ἀξιοῦν διδόναι αὐτοὺς τροφήν, καὶ παραμείναντας
λινουντίους ἢ βίᾳ ἢ ξυμβάσει διαλλάξαι αὐτοῖς, καὶ
παραπλεύσαντας τὰς ἄλλας πόλεις, καὶ ἐπιδείξαντας μὲν
δύναμιν τῆς Ἀθηναίων πόλεως, δηλώσαντας δὲ τὴν ἐς
φίλους καὶ ξυμμάχους προθυμίαν, ἀποπλεῖν οἴκαδε, ἢν
τι δι' ὀλίγου καὶ ἀπὸ τοῦ ἀδοκήτου ἢ Λεοντίνους οἷ
ὦσιν ὠφελῆσαι ἢ τῶν ἄλλων τινὰ πόλεων προσαγαγέ
48 καὶ τῇ πόλει δαπανῶντας τὰ οἰκεῖα μὴ κινδυνεύειν. Ἀ
βιάδης δὲ οὐκ ἔφη χρῆναι τοσαύτῃ δυνάμει ἐκπλεύσ
αἰσχρῶς καὶ ἀπράκτως ἀπελθεῖν, ἀλλ' ἔς τε τὰς πόλεις
κηρυκεύεσθαι πλὴν Σελινοῦντος καὶ Συρακουσῶν τὰς
λας, καὶ πειρᾶσθαι καὶ τοὺς Σικελοὺς τοὺς μὲν ἀφισ
ἀπὸ τῶν Συρακοσίων, τοὺς δὲ φίλους ποιεῖσθαι, ἵνα
καὶ στρατιὰν ἔχωσι, πρῶτον δὲ πείθειν Μεσσηνίους, ἐν
γὰρ μάλιστα καὶ προςβολῇ εἶναι αὐτοὺς τῆς Σικελίας,

βησαν. Conf. Grammaticos in θροῦς et Thucyd. IV, 66. De
tivo ἴδοιεν vim praeteriti temporis retinente v. Matth. Gr.
700. Similes fraudes illi, qua Athenienses decepti sunt, e
moria vetustatis repetit Valcken. ad Herodot. III, 123.

47. ἐφ' ὅπερ] Relativum non refertur ad singulum ali
substantivum in proximis, neque ad infinitivum aliquem, sed
verse ad rem, quae in tota praecedente sententia declar
Conf. Matth. Gr. p. 609. et Thucyd. I, 59. τρέπονται ἐπὶ τὴν
κεδονίαν, ἐφ' ὅπερ καὶ τὸ πρότερον ἐξεπέμποντο. Kruegerus A
dis ad p. 225, 20. Dionys. Historiographicorum p. LVI. ad
finitivos πλεῖν et τρέπεσθαι his locis relativum refert. At
quaeso dicat ἐπέμφθησαν ἐπὶ τὸ πλεῖν sive ἐπὶ τὸ τρέπεσθαι ἐς
χώραν —? Ἐφ' ὅπερ hic nihil aliud est, nisi nostrum *wozu*. (
supra ad cap. 10.

καὶ τῇ πόλει — μὴ κινδυνεύειν] Infinitivus iste, ut illi
πλεῖν — ἀξιοῦν — διαλλάξαι — ἀποπλεῖν pendet ab ἦν γνώμη
ordo verborum hic est: καὶ γνώμη ἦν, μὴ κινδυνεύειν τῇ
(sic supra cap. 10. est μετεώρῳ τῇ πόλει κινδυνεύειν), δαπανῶ
τὰ οἰκεῖα, quemadmodum iam Scholiastes ordinavit: *sent
erat Niciae, urbem in periculum non adducendam esse, du
propriis sumtus impendunt.*

48. προςβολῇ] Conf. IV, 1. de Messana ubi dicitur: ὁρ
προςβολὴν ἔχον τὸ χωρίον τῆς Σικελίας. VII, 4. αἷς εἴρητο π

ιμένα καὶ ἐφόρμισιν τῇ στρατιᾷ ἱκανωτάτην ἔσεσθαι· προς-
γαγομένους δὲ τὰς πόλεις, εἰδότας μεθ' ὧν τις πολεμήσει,
ὕτως ἤδη Συρακούσαις καὶ Σελινοῦντι ἐπιχειρεῖν, ἢν μὴ οἱ
ἐν Ἐγεσταίοις ξυμβαίνωσιν, οἱ δὲ Λεοντίνους ἐῶσι κατοικίζειν.
Λάμαχος δὲ ἄντικρυς ἔφη χρῆναι πλεῖν ἐπὶ Συρακούσας, 49
αὶ πρὸς τῇ πόλει ὡς τάχιστα τὴν μάχην ποιεῖσθαι, ἕως ἔτι
παράσκευοί τέ εἰσι καὶ μάλιστα ἐκπεπληγμένοι. τὸ γὰρ πρῶ-
ον πᾶν στράτευμα δεινότατον εἶναι· ἢν δὲ χρονίσῃ πρὶν ἐς
ψιν ἐλθεῖν, τῇ γνώμῃ ἀναθαρσοῦντας ἀνθρώπους καὶ τῇ
ψει καταφρονεῖν μᾶλλον. αἰφνίδιον δὲ ἢν προςπέσωσιν, ἕως
τι περιδεεῖς προςδέχονται, μάλιστ' ἂν σφεῖς περιγενέσθαι
αὶ κατὰ πάντα ἂν αὐτοὺς ἐκφοβῆσαι, τῇ τε ὄψει, πλεῖστοι
ὰρ ἂν νῦν φανῆναι, καὶ τῇ προςδοκίᾳ ὧν πείσονται, μάλι-
τα δ' ἂν τῷ αὐτίκα κινδύνῳ τῆς μάχης. εἰκὸς δὲ εἶναι καὶ
ν τοῖς ἀγροῖς πολλοὺς ἀπολειφθῆναι ἔξω διὰ τὸ ἀπιστεῖν
φᾶς μὴ ἥξειν· καὶ ἐςκομιζομένων αὐτῶν τὴν στρατιὰν οὐκ
ἀπορήσειν χρημάτων, ἢν πρὸς τῇ πόλει κρατοῦσα καθέζηται.
τούς τε ἄλλους Σικελιώτας οὕτως ἤδη μᾶλλον καὶ ἐκείνοις οὐ
ξυμμαχήσειν καὶ σφίσι προςιέναι, καὶ οὐ διαμελλήσειν περι-
σκοποῦντας ὁπότεροι κρατήσουσι. ναύσταθμον δὲ ἐπαναχω-
ρήσαντας καὶ ἐφορμισθέντας Μέγαρα ἔφη χρῆναι ποιεῖσθαι,
ἢν ἔρημα, ἀπέχοντα Συρακουσῶν οὔτε πλοῦν πολὺν οὔτε
ὁδόν.

Λοκροὺς καὶ Ῥήγιον καὶ τὴν προςβολὴν τῆς Σικελίας ναυλοχεῖν αὐτάς.
Vid. Schol. ad IV, 53. — Duker.

49. *μάλιστ' ἂν σφεῖς περιγενέσθαι*] Ita correxi pro *σφᾶς*, sic
ιox de Atheniensibus nomitativus *πλεῖστοι γὰρ ἂν νῦν φανῆναι*, per
ccusativum Sicilienses discernuntur. Eandem correctionem post-
x vidi Bekkero in praef. ad Thucyd. ed. minorem p. V. in
entem venisse.

καὶ ἐςκομιζομένων αὐτῶν] Heilmannus: *wenn sich aber diese
ich in die Stadt zögen; so würde es doch dem Heere nicht an
n nöthigen Bedürfnissen fehlen, wenn es im Felde Meister bliebe,
d sich unter den Stadtmauern setzte*, ubi v. notam eius. Vel
aufugerint, sensum esse opinor, non poterunt urbis accolae
a secum asportare, utpote nimis celeriter aufugere coacti re-
ntina Atheniensium advectione.

καὶ ἐφορμισθέντας] Vulgo *ἐφορμηθέντας*. Correxit Schaefer. in
dic. ad Porson. advers. p. 345. not. Idemque vidit, cap. prae-
d. corrigendum esse *καὶ λιμένα καὶ ἐφόρμισιν*, pro vulgata *ἐφόρ-
μησιν*, ex Regio, quibuscum consentiunt S. d. e. k. Hoc loco
ορμεῖν τὰ Μέγαρα γρ. h. habet. Emendationis rationem, age,
aulo accuratius examinemus. Ab *ὁρμός* ducuntur verba *ὁρμεῖν* et
ορμεῖν, et substantiva *ἔφορμος* et *ἐφόρμησις*, porro verba *ὁρμί-
ειν* (*ὁρμίζεσθαι*), *ἐφορμίζειν* (*ἐφορμίζεσθαι*), *προςορμίζειν* (*προςορμίζε-
σθαι*), *παρορμίζεσθαι*, *ὑφορμίζεσθαι* (de quo v. Dorvill. ad Charit.
. 394. et Thom. M. p. 656., qui agnoscit praeterea formam com-

50 *Λάμαχος μὲν ταῦτα εἰπὼν ὅμως προςέθετο καὶ αὐτὸς τῇ Ἀλκιβιάδου γνώμῃ. μετὰ δὲ τοῦτο Ἀλκιβιάδης τῇ αὐτοῦ νηῒ διαπλεύσας ἐς Μεσσήνην καὶ λόγους ποιησάμενος περὶ ξυμμα-*

---

positam ὑφορμῶ.) Porro ab ὁρμίζειν ducuntur substantiva ὅρμισις, προςόρμισις, ἐφόρμισις. Caute ab his vocabulis distinguenda sunt ὁρμάω, ὁρμάομαι et inde ducta ἐφορμάω, ἐφορμάομαι. Hinc derivantur substantiva ἐφόρμησις et ἐφορμή. Atque ex his quidem Ὅρμος est *statio navis*, *locus*, *ubi commode in statione locatur navis*. v. Schweigh. lexic. Polybian. s. v. Ὁρμέω est *naves in statione habere*, *in ancoris stare*. v. Thucyd. VII, 30. Grammatici probe distinguunt ab ὁρμάω, velut Etym. Gudian. p. 435, 23, ubi legendum ὅρμος ὁ λιμήν, παρὰ τὸ ὁρμεῖν (vulgo ὁρμᾶν) καὶ ἵστασθαι ἐν αὐτῷ τὰς ναῦς. Adde Etym. M. p. 631, 39. Ἔφορμος est *obsessio per naves suscepta*. Thucyd. III, 6. ubi Suidas explicat per ἐφορμίσεις. Debebat scribere ἐφορμήσεις. Rectius scholiastes explicat ναυτικὰς ἐφόδους. Hinc ἔφορμος dicitur etiam *observatio hostium* IV, 32. et 27. ubi ipse scriptor mox dicit pro eo φυλακήν. Conf. Thom. M. p. 399. Ἐφορμέω dicitur *in statione esse* ad aliquem locum, praesertim *insidiandi* et *observandi* causa. Vid. Lexic. Polybian. s. v. Hinc Scholiast. ad Thucyd. I, 116. per εἰς ἐπίθεσιν εἶναι et πολιορκεῖν interpretatur. Confer VIII, 11. Harpocrat. ἐφορμεῖν, ἀντὶ τοῦ ἐφεδρεύειν, τὸ μὲν γὰρ κατά τινων ὁρμᾶν (scrib. ὁρμεῖν) ἐπιτηροῦντας καιρὸν ἐπιθέσεως οὕτως ἔλεγον. Adde Hesych. in ἐφορμήσαντα, ἐπελθόντα, i. e. *classe obsidentem*. Sequuntur ὁρμίζειν et ὁρμίζεσθαι, quae respondent proxime praecedenti, et verbo ὁρμεῖν, quae quietem exprimunt, at ὁρμίζειν et medium eius significant motum et actionem: *naves in statione locare*, *in ancora locare*. v. lexic. Polyb. s. v. Thom. M. p. 654. ὁρμίζω, τὸ ἐλλιμενίζω — Θουκυδίδης πολλάκις. Thucyd. III, 76. VII, 30. adde Hesych. in ὅρμισον. Hinc ὅρμισις, προςόρμισις (quo vocabulo Schol. ad Thucyd. IV, 1. 53. utitur ad illustrandam vocem προςβολή, nam ὅρμισις et inde ducta non solum significant actionem locandi navem in statione, sed ipsam *stationis opportunitatem*.) Hinc porro ducitur ἐφόρμισις apud Thucyd. VI, 48., sic legendum, nam ἐφόρμησιν, i. e. *obsidionem navium* ibi ferri non potest. Ἐφορμίζω, ἐφορμίζεσθαι eodem usurpantur, quo ὁρμίζειν et medium eius, velut ap. Thucyd. 8. Vid. de ὁρμίζειν Etym. M. p. 631, 32. Pollux I, 103 ubi aliae praeterea formae verborum ex ὁρμεῖν compo[illegible] enumerantur. Ἐφορμισθέντας nostro loco scribendum, nam ta ἐφορμηθέντας nonnisi ex ἐφορμέω derivari posset, eius genus medium nusquam reperitur, ne dicam, non vim et catum *obsessionis*, sed *captae stationis* hic desiderari. Schaefero obsequendum est. Ἐφορμάω, *instigare*, *impe*[illegible] *aggressionem*, Ἐφορμάομαι, *aggredi*, *impetum facere*. Thucydidem III, 31. forma eius verbi activa sensu *agg*[illegible] in omnibus et editis et scriptis reperitur, nihilominus ἐφ[illegible] ibi pro ἐφορμῶσιν, ut sit ab ἐφορμέω, nunc malim legere. buli ἐφόρμησις et derivatio et sensus duplex est, nam ἐφορμάω, et ab ἐφορμέω talis substantivi forma recte deducitur, sit vel *obsidio navibus suscepta*, vel *observatio* (ut ap. Thucyd. III, 33., ubi tanquam synonymum adiicitur φυλακή), cuius brevis

πρὸς αὐτούς, ὡς οὐκ ἔπειθεν, ἀλλ' ἀπεκρίναντο πόλει μὲν
ὑ δέξασθαι, ἀγορὰν δ' ἔξω παρέξειν, ἀπέπλει ἐς τὸ Ῥήγιον.
εὐθὺς ξυμπληρώσαντες ἑξήκοντα ναῦς ἐκ πασῶν οἱ στρατη-
καὶ τὰ ἐπιτήδεια λαβόντες παρέπλεον ἐς Νάξον, τὴν ἄλ-
στρατιὰν ἐν Ῥηγίῳ καταλιπόντες καὶ ἕνα σφῶν αὐτῶν.
ίων δὲ δεξαμένων τῇ πόλει παρέπλεον ἐς Κατάνην. καὶ ὡς αὐ-
οἱ Καταναῖοι οὐκ ἐδέχοντο, ἐνῆσαν γὰρ αὐτόθι ἄνδρες τὰ Συ-
σίων βουλόμενοι, ἐκομίσθησαν ἐπὶ τὸν Τηρίαν ποταμόν, καὶ
σάμενοι τῇ ὑστεραίᾳ ἐπὶ Συρακούσας ἔπλεον ἐπὶ κέρως
τες τὰς ἄλλας ναῦς, δέκα δὲ τῶν νεῶν προὔπεμψαν ἐς τὸν
ν λιμένα πλεῦσαί τε καὶ κατασκέψασθαι εἴ τι ναυτικὸν
καθειλκυσμένον, καὶ κηρῦξαι ἀπὸ τῶν νεῶν προσπλεύ-
ας ὅτι Ἀθηναῖοι ἥκουσι Λεοντίνους ἐς τὴν ἑαυτῶν κα-
οῦντες κατὰ ξυμμαχίαν καὶ ξυγγένειαν· τοὺς οὖν ὄντας
Συρακούσαις Λεοντίνων ὡς παρὰ φίλους καὶ εὐεργέτας
ναίων ἀδεῶς ἀπιέναι. ἐπεὶ δ' ἐκηρύχθη καὶ κατεσκέψαντο
τε πόλιν καὶ τοὺς λιμένας καὶ τὰ περὶ τὴν χώραν, ἐξ ἧς

---

a ἔφορμος, vel *aggressio*, cuius item brevior forma ἐφορμή,
apud Thucyd. VI, 90. extat, certe in A. B. E. F. H. L. O.
. f. g. h., in aliis est ἀφορμαῖς pro perpetua harum praeposi-
ım permutatione. Atque Hesychius agnoscit, qui habet:
ήν, ὅθεν ἄν τις πολέμῳ ἐφορμήσειεν, sed vereor, ne in depra-
m librum scriptoris inciderit, unde haec petiit, nam eius
interpretatio tantum in vocem ἀφορμή quadrat. Vid. Thu-
I, 90. Thomas M. p. 656. sq., ubi locum Thucyd. VI, 90.
at, pro ἐφορμή habet ἐφορμεῖν, quod nexus orationis asper-
. Illud denique notissimum, ὁρμᾶν et ὁρμεῖν, ὁρμῆσαι et
ι perpetuo confundi a librariis, cuius rei exempla praebet
ill. ad Char. p. 271. 392. Ἐφόρμησις aliam praeterea signi-
onem involvit, ut sit *occasio hostem aggrediendi*, et hoc vo-
um perperam legitur apud Etym. M. p. 777, 24. ὑπαγωγὴ δὲ
ἡ τῶν νηῶν σκέπη καὶ προσόρμησις (scr. προσόρμισις) οἷον ἐφόρ-
ubi corrige ἐφόρμισις. Quod autem Duker. ad VI, 48. ait,
ζειν nonnunquam eadem significatione dici, qua ἐφορμεῖν,
ut exemplis probare possit. Hoc igitur erat Lamachi con-
, *ut ab urbe Syracusanorum reversi* in castra hiberna, *sta-
navium caperent Megaram, quae deserta erat*, adeoque
ntea armis vindicanda, *et a Syracusis neque mari, neque
multum distabat.*

b. Ἀθηναίων ἀδεῶς] Omnes libri scripti sic habent praeter
P., in quo est Ἀθηναίους. Quam auctoritatem tam solitariam
suspectam sequi si liceret, structura foret illa Graecis as-
(v. ad Dionys. de C. V. p. 180. *Ien.*), quam doctissime il-
t Krueger. ad Dionys. p. 259., pro: παρ' Ἀθηναίους, ὡς παρὰ
καὶ εὐεργέτας, conf. I, 84. ἀεὶ δὲ ὡς πρὸς εὖ βουλευομένους
ἐναντίους ἔργῳ παρασκευαζόμεθα, qua structura ita utuntur,
od explicatur postponant, quibus verbis explicant, ea prae-
nt et repetitionem praepositionis negligant, quae tamen in-
m additur ut VI, 82. ἐπὶ τὴν μητρόπολιν ἐφ' ἡμᾶς. Sed non

αὐτοῖς ὁρμωμένοις πολεμητέα ἦν, ἀπέπλευσαν πάλιν ἐς
51 Κατάνην. καὶ ἐκκλησίας γενομένης τὴν μὲν στρατιὰν οὐκ
ἐδέχοντο οἱ Καταναῖοι, τοὺς δὲ στρατηγοὺς ἐςελθόντας ἐκέλευον, εἴ τι βούλονται, εἰπεῖν. καὶ λέγοντος τοῦ Ἀλκιβιάδου,
καὶ τῶν ἐν τῇ πόλει πρὸς τὴν ἐκκλησίαν τετραμμένων, οἱ
στρατιῶται πυλίδα τινὰ ἐνῳκοδομημένην κακῶς ἔλαθον διελόντες, καὶ ἐςελθόντες ἠγόραζον ἐς τὴν πόλιν. τῶν δὲ Καταναίων οἱ μὲν τὰ τῶν Συρακοσίων φρονοῦντες ὡς εἶδον τὸ
στράτευμα ἔνδον, εὐθὺς περιδεεῖς γενόμενοι ὑπεξῆλθον οὐ
πολλοί τινες· οἱ δὲ ἄλλοι ἐψηφίσαντό τε ξυμμαχίαν τοῖς Ἀθηναίοις καὶ τὸ ἄλλο στράτευμα ἐκέλευον ἐκ Ῥηγίου κομίζειν.
μετὰ δὲ τοῦτο διαπλεύσαντες οἱ Ἀθηναῖοι ἐς τὸ Ῥήγιον, πάσῃ
ἤδη τῇ στρατιᾷ ἄραντες ἐς τὴν Κατάνην, ἐπειδὴ ἀφίκοντο,
κατεσκευάζοντο τὸ στρατόπεδον.

52 Ἐςηγγέλλετο δὲ αὐτοῖς ἔκ τε Καμαρίνης ὡς εἰ ἔλθοιεν,
προςχωροῖεν ἄν, καὶ ὅτι Συρακόσιοι πληροῦσι ναυτικόν. ἁπάσῃ οὖν τῇ στρατιᾷ παρέπλευσαν πρῶτον μὲν ἐπὶ Συρακούσας· καὶ ὡς οὐδὲν εὗρον ναυτικὸν πληρούμενον, παρεκομίζοντο αὖθις ἐπὶ Καμαρίνης, καὶ σχόντες ἐς τὸν αἰγιαλὸν ἐπεκηρυκεύοντο. οἱ δ᾽ οὐκ ἐδέχοντο, λέγοντες σφίσι τὰ ὅρκια εἶναι μιᾷ νηῒ καταπλεόντων Ἀθηναίων δέχεσθαι, ἢν μὴ αὐτοὶ
πλείους μεταπέμπωσιν. ἄπρακτοι δὲ γενόμενοι ἀπέπλεον·
καὶ ἀποβάντες κατά τι τῆς Συρακοσίας, καὶ ἁρπαγὴν ποιησάμενοι, καὶ τῶν Συρακοσίων ἱππέων βοηθησάντων καὶ

---

temere factum puto, ut ab omnibus scriptis genitivus retineretur, quem ego ab ἀδεῶς pendere ratus et ipse retineo. Notus enim usus maxime tragicorum, genitivum adiectivis et adverbiis cum ᾱ privativo iunctis iungendi, velut Sophocl. Oed. R. 885. dixit Δίκας ἀφόβητος. vide Matth. Gr. §. 322. 323, cui adde Seidler. ad Eurip. Electr. 308. Alia adiectiva velut κρύφα, λάθρα etiam prosae orationis scriptores cum genitivo copulant. Vid. Matth. §. 603. Nolo uti adverbio ἐνδεῶς apud Lucian. t. III. p. 211. τῆς χρείας ἐνδεῶς.

51. πυλίδα] v. Polyaen. d. strategem. I, 40, 4. Mox κακῶς Schol. interpretatur ἀτέχνως, σαθρῶς, quod ipsum vocabulum Polyaenus posuit. Diodor. XIII, 4. tantum διελόντες πυλίδα.

ἠγόραζον] Schol. ἐν ἀγορᾷ διέτριβον, quae est explicatio etiam Hesychii, Suidae h. v. Eustathii in Homer. Il. β΄. p. 192. Scholiastae Aristoph. Equ. 1370. Acharn. 720. Salmasii de Usur. p. 339. *in foro versari et agere.* Iac. Gronovii ad Lucian. Tox. t. VI. p. 462., quos indicavit Dukerus. Add. Anecd. Bekk. t. I p. 330. et p. 78.

52. μεταπέμπωσιν] Thom. M. p. 610. μεταπέμπομαι οὐ μεταπέμπω· εἰ καὶ Θουκυδίδης ἐχρήσατο ἐν τῇ ἕκτῃ· αὐτῶν τῶν Λακεδαιμονίων μεταπεμψάντων. (VI, 88.) καὶ ἐν τῇ ἑβδόμῃ· ἢν μὴ ὡς τάχιστα ἢ σφᾶς μεταπέμψωσι. (VII, 8.) Adde VII, 15. v. Bergler. ad Alciphron. p. 114. Ap. Thucyd. VII, 80. immerito Bekker. ex

τῶν ψιλῶν τινὰς ἐσκεδασμένους διαφθειράντων, ἀπεκομίσθησαν ἐς Κατάνην. καὶ καταλαμβάνουσι τὴν Σαλαμινίαν 53 ναῦν ἐκ τῶν Ἀθηνῶν ἥκουσαν ἐπί τε Ἀλκιβιάδην ὡς κελεύσοντας ἀποπλεῖν ἐς ἀπολογίαν ὧν ἡ πόλις ἐνεκάλει, καὶ ἐπ' ἄλλους τινὰς τῶν στρατιωτῶν τῶν μετ' αὐτοῦ μεμηνυμένων περὶ τῶν μυστηρίων ὡς ἀσεβούντων, τῶν δὲ καὶ περὶ τῶν Ἑρμῶν. οἱ γὰρ Ἀθηναῖοι, ἐπειδὴ ἡ στρατιὰ ἀπέπλευσεν, οὐδὲν ἧσσον ζήτησιν ἐποιοῦντο τῶν περὶ τὰ μυστήρια καὶ τῶν περὶ τοὺς Ἑρμᾶς δρασθέντων, καὶ οὐ δοκιμάζοντες τοὺς μηνυτάς, ἀλλὰ πάντα ὑπόπτως ἀποδεχόμενοι, διὰ πονηρῶν ἀνθρώπων πίστιν πάνυ χρηστοὺς τῶν πολιτῶν ξυλλαμβάνοντες κατέδουν, χρησιμώτερον ἡγούμενοι εἶναι βασανίσαι τὸ πρᾶγμα καὶ εὑρεῖν ἢ διὰ μηνυτοῦ πονηρίαν τινὰ καὶ χρηστὸν δοκοῦντα εἶναι αἰτιαθέντα ἀνέλεγκτον διαφυγεῖν. ἐπιστάμενος γὰρ ὁ δῆμος ἀκοῇ τὴν Πεισιστράτου καὶ τῶν παίδων τυραννίδα χαλεπὴν τελευτῶσαν γενομένην, καὶ προσέτι οὐδ' ὑφ' ἑαυτῶν καὶ Ἁρμοδίου καταλυθεῖσαν ἀλλ' ὑπὸ Λακεδαιμονίων, ἐφοβεῖτο ἀεὶ καὶ πάντα ὑπόπτως ἐλάμβανε.

Τὸ γὰρ Ἀριστογείτονος καὶ Ἁρμοδίου τόλμημα δι' ἐρωτι- 54 κὴν ξυντυχίαν ἐπεχειρήθη, ἣν ἐγὼ ἐπὶ πλέον διηγησάμενος ἀποφανῶ οὔτε τοὺς ἄλλους οὔτε αὐτοὺς Ἀθηναίους περὶ τῶν σφετέρων τυράννων οὐδὲ περὶ τοῦ γενομένου ἀκριβὲς οὐδὲν λέγοντας. Πεισιστράτου γὰρ γηραιοῦ τελευτήσαντος ἐν τῇ τυραννίδι οὐχ Ἵππαρχος, ὥςπερ οἱ πολλοὶ οἴονται, ἀλλ' Ἱππίας πρεσβύτατος ὢν ἔσχε τὴν ἀρχήν. γενομένου δὲ Ἁρμοδίου ὥρᾳ ἡλικίας λαμπροῦ Ἀριστογείτων ἀνὴρ τῶν ἀστῶν μέσος πολί-

---

unico B. edidit μετεπέμψαντο. Activa forma extat praeterea IV, 30. VII, 42. Moeris: μετέπεμψε, Θουκυδίδης. μετεπέμψατο, Δημοσθένης, ubi Pierson. ablegat ad Abresch. in Aristaenet. ep. I, 25.

53. ἀλλὰ — ἀποδεχόμενοι] Lindav. spicil. p. 12. emendat ἀλλὰ πάντας (μηνυτὰς) ἀνυπόπτως ἀποδεχόμενοι. Nihil opus est, nisi ut πάντα, i. e. crimina delatorum ex E. F. H. K. L. O. c. d. f. g. h. i. k. recipiatur. Vulgo πάντας.

ὑπὸ Λακεδαιμονίων] Cleomenis ope. V. Herodot. V, 64., qui quod ibidem c. 70. scribit: ἐξέβαλε Κλεισθενέα καὶ μετ' αὐτοῦ ἄλλους πολλοὺς Ἀθηναίων, eo referenda sunt, quae narrat Thucyd. I, 126. ext., ut monuit Valcken. Herodotus Alcmaeonidas dicit auctores libertatis Athenarum. v. Idem ad Herodot. V, 55.

54. γηραιοῦ] Habet ex h. l. Pollux II, 13.

μέσος πολίτης] Lucian. de parasit. t. VII. p. 140. τί δέ; οὐχὶ καὶ Ἀριστογείτων δημοτικὸς ὢν καὶ πένης, ὥςπερ Θουκυδίδης φησί, παράσιτος ἦν Ἁρμοδίου; τί δέ; οὐχὶ καὶ ἐραστής; videtur Dukero verba Thucydidis ad argumentum, in quo versabatur, accommodasse. Nam Aristotelem Polit. IV, 11. et 12. μέσους πολίτας medios inter πλουσίους et πένητας ponere et eos esse docere, qui

της ἐραστὴς ὢν εἶχεν αὐτόν. πειραθεὶς δὲ ὁ Ἁρμόδιος ὑπὸ Ἱππάρχου τοῦ Πεισιστράτου καὶ οὐ πεισθεὶς καταγορεύει τῷ Ἀριστογείτονι. ὁ δὲ ἐρωτικῶς περιαλγήσας καὶ φοβηθεὶς τὴν Ἱππάρχου δύναμιν μὴ βίᾳ προςαγάγηται αὐτόν, ἐπιβουλεύει εὐθὺς, ὡς ἀπὸ τῆς ὑπαρχούσης ἀξιώσεως κατάλυσιν τῇ τυραννίδι. καὶ ἐν τούτῳ ὁ Ἵππαρχος ὡς αὖθις πειράσας οὐδὲν μᾶλλον ἔπειθε τὸν Ἁρμόδιον, βίαιον μὲν οὐδὲν ἐβούλετο δρᾶν, ἐν τόπῳ δέ τινι ἀφανεῖ ὡς οὐ διὰ τοῦτο δὴ παρεσκευάζετο προπηλακιῶν αὐτόν. οὐδὲ γὰρ τὴν ἄλλην ἀρχὴν ἐπαχθὴς ἦν ἐς τοὺς πολλούς, ἀλλ' ἀνεπιφθόνως κατεστήσατο· καὶ ἐπετήδευσαν ἐπὶ πλεῖστον δὴ τύραννοι οὗτοι ἀρετὴν καὶ ξύνεσιν, καὶ Ἀθηναίους εἰκοστὴν μόνον πρασσόμενοι τῶν γιγνομένων

---

neque nimis divites, neque nimis pauperes sint. Et Plutarchum addit Vit. Solon. princip.: *ἀνδρὸς οὐσίᾳ μέν, ὥς φασι, καὶ δυνάμει μέσου τῶν πολιτῶν*, et fortassis ex hoc genere civium esse, quos Latini *patres familias* dicunt, Livius I, 45. II, 36. Sueton. Aug. c. 59. Calig. c. 26. Domit. c. 10. et e Livio Valer. M. VII, 3, 1. — V. Ernest. et Casaub. ad locum e vit. Calig.

εἶχεν αὐτόν] Sensu venereo, ut Aristippus usus est apud Diogen. Laert. II, 75. et apud Terent. Andr. I, 1, 58. ubi vid. Ruhnk. dictata. Sensu pudico Homerus de uxore legitima Od. IV, 569. Iliad. VI, 398.

πειραθεὶς — Ἀριστογείτονι] Suidas, Phot. in *πειρᾶν*. Partem eorundem verborum exscripsit Thom. M. p. 701. Eustath. in Homer. Il. IV. p. 445. *Rom.* *Ὅμηρος μέντοι τὸ πειρᾶσθαι πειρᾶν ἐνταῦθά φησιν ἐνεργητικῶς εἰδὼς καὶ τὴν παθητικὴν χρῆσιν ἔν τε τῷ· νῦν μὲν πειρᾶται, καὶ ἐν τῷ· εἰ δ' ἄγε, μὲν πείρησαι καὶ ἀλλαχοῦ. καὶ Θουκυδίδης τῶν τειχῶν ἡμῶν πειρᾶν λέγει καὶ πειραθεὶς ὁ Ἁρμόδιος.*

ὡς — ἀξιώσεως] Schol. *ὡς κατὰ τὴν ὑπάρχουσαν αὐτῷ δύναμιν. ἦν γὰρ μέσος πολίτης.* Convertere possis: *mit den Mitteln, die ihm als einem Bürger aus dem Mittelstande zu Gebote standen; quoad dignatio sua sibi concederet.*

ἐν τόπῳ ἀφανεῖ] Schol. *ἐμηχανᾶτο κρύφα προπηλακίσαι τὸν Ἁρμόδιον, ὡς δι' ἄλλην αἰτίαν τινὰ καὶ οὐ διὰ τὸ μὴ τυχεῖν αὐτοῦ.* Atqui huic adversantur ab ipso scriptore narrata, nam in publico et in festo Panathenaeorum die virginem contumelia affecit. Igitur valde probabilis est Levesquii coniectura *ἐν τρόπῳ ἀφανεῖ*, i. e. *ratione aliqua occulta*, ut vera offensionis causa non pateret. Ita I, 97. legitur *ἐν οἵῳ τρόπῳ κατέστη.* „*Προπηλακισμός* dicitur omne omnino iniuriae et contumeliae genus, sive re sive verbis factae; item sive de qua ibatur in ius sive de qua non dabatur iudicium, et verbum erat elegans atque usus communis, sed non legum, in quibus *ὕβρις*, *αἰκία*, *κακηγορία*, *λοιδορία*, quae omnia *προπηλακισμός* comprehendebat.“ Herald. animadv. in Salmas. obs. ad Ius Att. et Rom. II, 10, 4. p. 123. Vide, quem idem laudat Demosth. in Mid. p. 537. *Reisk.* Conf. Meier. et Schoemann. *d. Att. Proz.* p. 327. 550.

εἰκοστὴν μόνον] Dicit, quia sub Pisistrato tyranno Athenienses decimam redituum ex agris suis pendebant, quod vectigal

τήν τε πόλιν αὐτῶν καλῶς διεκόσμησαν καὶ τοὺς πολέμους διέφερον καὶ ἐς τὰ ἱερὰ ἔθυον. τὰ δὲ ἄλλα αὐτὴ ἡ πόλις τοῖς πρὶν κειμένοις νόμοις ἐχρῆτο, πλὴν καθ᾽ ὅσον ἀεί τινα ἐπεμέλοντο σφῶν αὐτῶν ἐν ταῖς ἀρχαῖς εἶναι. καὶ ἄλλοι τε αὐτῶν ἦρξαν τὴν ἐνιαύσιον Ἀθηναίοις ἀρχὴν καὶ Πεισίστρατος ὁ Ἱππίου τοῦ τυραννεύσαντος υἱὸς τοῦ πάππου ἔχων τοὔνομα, ὃς τῶν δώδεκα θεῶν βωμὸν τὸν ἐν τῇ ἀγορᾷ ἄρχων ἀνέθηκε καὶ τὸν τοῦ Ἀπόλλωνος ἐν Πυθίου. καὶ τῷ μὲν ἐν τῇ ἀγορᾷ προσοικοδομήσας ὕστερον ὁ δῆμος Ἀθηναίων μεῖζον μῆκος τοῦ βωμοῦ ἠφάνισε τοὐπίγραμμα· τοῦ δ᾽ ἐν Πυθίου ἔτι καὶ νῦν δῆλόν ἐστιν ἀμυδροῖς γράμμασι λέγον τάδε·

μνῆμα τόδ᾽ ἧς ἀρχῆς Πεισίστρατος Ἱππίου υἱὸς
θῆκεν Ἀπόλλωνος Πυθίου ἐν τεμένει.

55 Ὅτι δὲ πρεσβύτατος ὢν Ἱππίας ἦρξεν εἰδὼς μὲν καὶ ἀκοῇ ἀκριβέστερον ἄλλων ἰσχυρίζομαι, γνοίη δ᾽ ἄν τις καὶ αὐτῷ τούτῳ· παῖδες γὰρ αὐτῷ μόνῳ φαίνονται τῶν γνησίων ἀδελφῶν γενόμενοι, ὡς ὅ τε βωμὸς σημαίνει καὶ ἡ στήλη περὶ τῆς τῶν τυράννων ἀδικίας ἡ ἐν τῇ Ἀθηναίων ἀκροπόλει σταθεῖσα, ἐν ᾗ Θεσσαλοῦ μὲν οὐδ᾽ Ἱππάρχου οὐδεὶς παῖς γέγραπται, Ἱππίου δὲ πέντε, οἳ αὐτῷ ἐκ Μυῤῥίνης τῆς Καλλίου τοῦ Ὑπερεχίδου θυγατρὸς ἐγένοντο· εἰκὸς γὰρ ἦν τὸν πρεσβύτατον πρῶτον γῆμαι. καὶ ἐν τῇ πρώτῃ στήλῃ πρῶτος γέγραπται

---

non prorsus tollebant posteri eius, sed tantum minuebant. Fusius rem istam pertractat Boeckh. *Staatsh. d. Ath.* t. I. p. 351.

πολέμους διέφερον] Schol. Cod. Cass. *διήνυον*. Vide ad I, 11. Sed hoc loco aliter explicat Dukerus, interpretans: *praestabant, excellebant, eminebant in bellis*, allatis his locis Lucian. D. M. t. II. p. 171. *πάντων σχεδὸν τῶν πρὸ ἐμοῦ φημὶ διενεγκεῖν τὰ πολέμια.* Pausan. I, 23. de Pisistrato et Hippia *Περιάνδρου φιλάνθρωποι μᾶλλον καὶ σοφώτεροι τὰ πολέμια ἦσαν.* Dukero responderi potest, formulam *διαφέρειν πόλεμον* (Tacitus: *bella tolerare* v. Schaefer. et Bast. ad Greg. Cor. p. 624.) tam usitatam esse hoc sensu, vix ut alio detorqueri possit, quare consentio cum Hemsterhusio ad Lucian. l. l. „non moleste ferret Duker., si dissentire me profitear, et Scholiastae Cass. et omnium interpretum partibus potius accedam; quas sane, simul atque locus incontroversus fuerit prolatus, ubi *τοὺς πολέμους διαφέρειν* idem valere constet, quod *bello strenuum atque egregium esse*, lubens deseram.“ De *ἐς τὰ ἱερὰ ἔθυον* v. Hemsterh. ad Aristoph. Plut. 1169.

ἐν Πυθίου] sc. *τεμένει*, ut expletur paulo inferius in inscriptione. Phavorinus ex vetere aliquo lexicographo: *Πύθιον, ἱερὸν Ἀπόλλωνος, καὶ Πύθιος ὁ Ἀπόλλων. Πύθιον δὲ τὸ ὕδωρ παρὰ Θουκυδίδῃ.* Haec proxima petiit ex Hesychio s. v. Scribe *Πύδιος δὲ τὸ ὕδωρ* etc. Locus Thucydidis extat VIII, 106. v. interpp. ad Hesych. Pydius inter Abydum et Dardanum erat, ubi Straboni est Rhodius fluvius, quem a Pydio nihil differre suspicatur Popp. prol. t. II. p. 438. De Pythio templo v. quos citat Duker. Meurs. Pisistr. c. 9. 17. Athen. Att. II, 12. et praeterea Popp. l. l. p. 240.

μετὰ τὸν πατέρα, οὐδὲ τοῦτο ἀπεοικότως διὰ τὸ πρεσβεύειν τε ἀπ' αὐτοῦ καὶ τυραννεῦσαι. οὐ μὴν οὐδ' ἂν κατασχεῖν μοι. δοκεῖ ποτε Ἱππίας τὸ παραχρῆμα ῥᾳδίως τὴν τυραννίδα, εἰ Ἵππαρχος μὲν ἐν τῇ ἀρχῇ ὢν ἀπέθανεν, αὐτὸς δὲ αὐθημερὸν καθίστατο· ἀλλὰ καὶ διὰ τὸ πρότερον ξύνηθες τοῖς μὲν πολίταις φοβερόν, ἐς δὲ τοὺς ἐπικούρους ἀκριβές, πολλῷ τῷ περιόντι τοῦ ἀσφαλοῦς κατεκράτησε, καὶ οὐχ ὡς ἀδελφὸς νεώτερος ὢν ἠπόρησεν, ἐν ᾧ οὐ πρότερον ξυνεχῶς ὡμιλήκει τῇ ἀρχῇ. Ἱππάρχῳ δὲ ξυνέβη τοῦ πάθους τῇ δυστυχίᾳ ὀνομασθέντα καὶ τὴν δόξαν τῆς τυραννίδος ἐς τὰ ἔπειτα προσλαβεῖν.

56 Τὸν δ' οὖν Ἁρμόδιον ἀπαρνηθέντα τὴν πείρασιν, ὥσπερ διενοεῖτο, προὐπηλάκισεν· ἀδελφὴν γὰρ αὐτοῦ κόρην ἐπαγγείλαντες ἥκειν κανοῦν οἴσουσαν ἐν πομπῇ τινι, ἀπήλασαν λέγοντες οὐδὲ ἐπαγγεῖλαι τὴν ἀρχὴν διὰ τὸ μὴ ἀξίαν εἶναι. χαλεπῶς δὲ ἐνεγκόντος τοῦ Ἁρμοδίου πολλῷ δὴ μᾶλλον δι' ἐκεῖνον καὶ ὁ Ἀριστογείτων παρωξύνετο. καὶ αὐτοῖς τὰ μὲν ἄλλα πρὸς τοὺς ξυνεπιθησομένους τῷ ἔργῳ ἐπέπρακτο, περιέμενον δὲ Παναθήναια τὰ μεγάλα, ἐν ᾗ μόνον ἡμέρᾳ οὐχ ὕποπτον ἐγίγνετο ἐν ὅπλοις τῶν πολιτῶν τοὺς τὴν πομπὴν πέμψαντας

---

55. *ἀπεοικότως*] Thom. M. p. 86., ex eoque Phavorinus: *ἀπεικότως καὶ ἀπεοικότως. Θουκυδίδης ἐν τῇ ἕκτῃ· οὐδὲ τοῦτο ἀπεοικότως*. Altera forma extat I, 73. VIII, 68.

διὰ τὸ πρεσβεύειν — τυραννεῦσαι] Thom. M. p. 738. et Phavorin. in *πρεσβεύω*, qui explicant per *πρεσβύτερός εἰμι*. *Ἀπ' αὐτοῦ* converte: *post Pisistratum*. Hesych. *ἐπρέσβευε, πρεσβύτατος ἦν* ex Herodot. VII, 2., ubi v. Valcken.

διὰ τὸ — ἀκριβές] Schol. *διὰ τὸ ἐκ μακροῦ χρόνου τοῖς μὲν πολίταις σύνηθες τοῦ φοβεῖσθαι αὐτόν, τοῖς δορυφόροις δὲ τοῦ φυλάττειν ἐπιμελῶς, ἐκ πολλοῦ τοῦ περιόντος ἀσφαλῶς ἐκράτει.* Puto scribendum *τὸ φοβεῖσθαι — τὸ φυλάττειν — ἀσφαλοῦς*. Mox *ἐν ᾧ* est *dum*, ut semper apud Thucydidem, nisi quod *ἐν ᾧ μή* in loco suspecto est dictum pro *εἰ μή* III, 84.

56. *ἀπαρνηθέντα — πείρασιν*] Thom. M. p. 701. Schol. *ἀρνησάμενον ὁμιλῆσαι τῷ πειρῶντι.* Mox *κόρην*, non *κόραν*. Vid. Matth. Gr. p. 65. Passow. *üb. Zweck, Anl., Erg. gr. Wörterb.* p. 7. Boeckh. *Staatsh. d. Ath.* t. II. p. 394.

ἐπαγγείλαντες] Schol. *προστάξαντες.* *Nam sororem eius virginem, cum ad gestandum in pompa quadam canistrum venire iussissent, abegerunt, dicentes se prorsus non* (vid. Herm. ad Viger. p. 723. Wolf. ad Demosth. Leptin. p. 278.) *ei denuntiasse, quod digna non esset.* Moneo propter Heilmannum. De re v. quos laudat Dukerus Meursium Panathenaeis c. 23. Perizon ad Aelian. V. H. XI, 8.

πομπὴν πέμψαντες] Photius et Suidas: *πέμπειν, τὸ πομπεύειν. Μένανδρος Ὑποβολιμαίῳ ἢ Ἀγροίκῳ, — μικρὰ Παναθήναι' ἦκεν ἐπὶ Πομπὴν δι' ἀγορᾶς, Μοσχίων, πέμποντά σε Μήτηρ ἑώρα τῆς κόρης*

ἀθρόους γενέσθαι· καὶ ἔδει ἄρξαι μὲν αὐτούς, ξυνεπαμύνειν δὲ εὐθὺς τὰ πρὸς τοὺς δορυφόρους ἐκείνους. ἦσαν δὲ οὐ πολλοὶ οἱ ξυνομωμοκότες, ἀσφαλείας ἕνεκα· ἤλπιζον γὰρ καὶ τοὺς μὴ προειδότας, εἰ καὶ ὁποσοιοῦν τολμήσειαν, ἐκ τοῦ παραχρῆμα, ἔχοντάς γε ὅπλα, ἐθελήσειν σφᾶς αὐτοὺς ξυνελευθεροῦν. καὶ ὡς ἐπῆλθεν ἡ ἑορτή, Ἱππίας μὲν ἔξω ἐν τῷ 57 Κεραμεικῷ καλουμένῳ μετὰ τῶν δορυφόρων διεκόσμει, ὡς ἕκαστα ἐχρῆν τῆς πομπῆς προϊέναι· ὁ δὲ Ἁρμόδιος καὶ ὁ Ἀριστογείτων, ἔχοντες ἤδη τὰ ἐγχειρίδια, ἐς τὸ ἔργον προῄεσαν. καὶ ὡς εἶδόν τινα τῶν ξυνωμοτῶν σφίσι διαλεγόμενον οἰκείως τῷ Ἱππίᾳ, ἦν δὲ πᾶσιν εὐπρόσοδος ὁ Ἱππίας, ἔδεισαν καὶ ἐνόμισαν μεμηνῦσθαί τε καὶ ὅσον οὐκ ἤδη ξυλληφθήσεσθαι. τὸν λυπήσαντα οὖν σφᾶς καὶ δι' ὅνπερ πάντα ἐκινδύνευον ἐβούλοντο πρότερον εἰ δύναιντο προτιμωρήσεσθαι, καὶ ὥςπερ εἶχον ὥρμησαν εἴσω τῶν πυλῶν, καὶ περιέτυχον τῷ Ἱππάρχῳ παρὰ τὸ Λεωκόριον καλούμενον καὶ εὐθὺς ἀπερισκέπτως προςπεσόντες καὶ ὡς ἂν μάλιστα δι' ὀργῆς, ὁ μὲν ἐρωτικῆς, ὁ δὲ ὑβρισμένος, ἔτυπτον, καὶ ἀποκτείνουσιν αὐτόν. καὶ ὁ μὲν τοὺς δορυφόρους τὸ αὐτίκα διαφεύγει ὁ Ἀριστογείτων, ξυνδραμόντος τοῦ ὄχλου, καὶ ὕστερον ληφθεὶς οὐ ῥᾳδίως διετέθη· Ἁρμόδιος δὲ αὐτοῦ παραχρῆμα ἀπόλλυται. ἀγ- 58 γελθέντος δὲ Ἱππίᾳ ἐς τὸν Κεραμεικόν, οὐκ ἐπὶ τὸ γενόμενον ἀλλ' ἐπὶ τοὺς πομπέας τοὺς ὁπλίτας, πρότερον ἢ αἰσθέσθαι αὐτοὺς ἄποθεν ὄντας, εὐθὺς ἐχώρησε, καὶ ἀδήλως τῇ ὄψει πλασάμενος πρὸς τὴν ξυμφορὰν ἐκέλευσεν αὐτοὺς δείξας τι

ἐφ' ἅρματος (ita Toupius emendat), καὶ πέμψαντες τὸ πομπεύσαντες παρὰ Θουκυδίδῃ. De locutione ista vid. Meinek. in fragm. Menandr. p. 166. Adde Polluc. Onom. VIII, 94. et alios quos e Dukeri adnotatione ad h. l. adscripsit Schleusner. cur. nov. ad Phot. p. 328. Mox ἕνεκα dedi ex H. K. pro vulgata οὕνεκα. Thom. M. p. 307. Θουκυδίδης ἀεί, ἕνεκα. V. Popp. prol. t. I. p. 212.

57. δι' ὅνπερ] recte nunc editur e libris plurimis optimisque: *per quem*, non *cuius causa*. Nos *durch dessen Schuld*. Vid. Matth. Gr. p. 848. 2. Itidem recte πρότερον — προτιμωρήσεσθαι ex A. B. E. F. H. L. O. S. e. f. g. h. k. Nam et verbi βούλομαι constructio cum futuro certissima et pleonasmum adiecti πρότερον satis vindicant Duker. ad h. l. et Popp. proleg. t. I. p. 197. et de utraque re saepius in his notis dictum est. De *Leocorio* vide Aelian. V. H. XII, 28.

οὐ ῥᾳδίως] Citat verba ὕστερον λαμφθεὶς (sic) — ἀπόλλυται Photius in οὐ ῥᾳδίως. Hesych. et Phavorin. οὐ ῥᾳδίως· κακῶς. Conf. VII, 73., quo olim Sopingius hanc glossam retulerat.

58. ἀδήλως τῇ ὄψει — ξυμφοράν] i. e. πλασάμενος τὴν ὄψιν, ὥςτε ἄδηλος εἶναι πρὸς τὴν ξυμφοράν. Schol. ὑποκρινάμενος φαιδρὸς εἶναι τῷ προσώπῳ. ἤγουν ἀσύγχυτον τὴν ἑαυτοῦ ὄψιν τηρήσας καὶ μὴ ὑπεμφαίνουσαν τεκμήριον τοῦ πάθους, *vultuque ad calamitatem dissimulandam composito*.

χωρίον ἀπελθεῖν ἐς αὐτὸ ἄνευ τῶν ὅπλων. καὶ οἱ μὲν ἀνεχώρησαν, οἰόμενοί τι ἐρεῖν αὐτόν· ὁ δὲ τοῖς ἐπικούροις φράσας τὰ ὅπλα ὑπολαβεῖν ἐξελέγετο εὐθὺς οὓς ἐπῃτιᾶτο καὶ εἴ τις εὑρέθη ἐγχειρίδιον ἔχων· μετὰ γὰρ ἀσπίδος καὶ δόρατος εἰώθεσαν τὰς πομπὰς ποιεῖν.

59 Τοιούτῳ μὲν τρόπῳ δι' ἐρωτικὴν λύπην ἥ τε ἀρχὴ τῆς ἐπιβουλῆς καὶ ἡ ἀλόγιστος τόλμα ἐκ τοῦ παραχρῆμα περιδεοῦς Ἁρμοδίῳ καὶ Ἀριστογείτονι ἐγένετο. τοῖς δ' Ἀθηναίοις χαλεπωτέρα μετὰ τοῦτο ἡ τυραννὶς κατέστη, καὶ ὁ Ἱππίας διὰ φόβου ἤδη μᾶλλον ὢν τῶν τε πολιτῶν πολλοὺς ἔκτεινε καὶ πρὸς τὰ ἔξω ἅμα διεσκοπεῖτο, εἴ ποθεν ἀσφάλειάν τινα ὁρῴη μεταβολῆς γενομένης ὑπάρχουσάν οἱ. Ἱπποκλου γοῦν τοῦ Λαμψακηνοῦ τυράννου Αἰαντίδῃ τῷ παιδὶ θυγατέρα ἑαυτοῦ μετὰ ταῦτα Ἀρχεδίκην Ἀθηναῖος ὢν Λαμψακηνῷ ἔδωκεν, αἰσθανόμενος αὐτοὺς μέγα παρὰ βασιλεῖ Δαρείῳ δύνασθαι. καὶ αὐτῆς σῆμα ἐν Λαμψάκῳ ἐστὶν ἐπίγραμμα ἔχον τόδε·

Ἀνδρὸς ἀριστεύσαντος ἐν Ἑλλάδι τῶν ἐφ' ἑαυτοῦ
Ἱππίου Ἀρχεδίκην ἥδε κέκευθε κόνις·
ἣ πατρός τε καὶ ἀνδρὸς ἀδελφῶν τ' οὖσα τυράννων
παίδων τ' οὐκ ἤρθη νοῦν ἐς ἀτασθαλίην.

Τυραννεύσας δὲ ἔτη τρία Ἱππίας ἔτι Ἀθηναίων, καὶ παυθεὶς ἐν τῷ τετάρτῳ ὑπὸ Λακεδαιμονίων καὶ Ἀλκμαιωνιδῶν τῶν φευγόντων, ἐχώρει ὑπόσπονδος ἔς τε Σίγειον καὶ παρ' Αἰαντίδην ἐς Λάμψακον, ἐκεῖθεν δὲ ὡς βασιλέα Δαρεῖον, ὅθεν καὶ ὁρμώμενος ἐς Μαραθῶνα ὕστερον ἔτει εἰκοστῷ ἤδη γέρων ὢν μετὰ Μήδων ἐστράτευσεν.

60 Ὧν ἐνθυμούμενος ὁ δῆμος ὁ τῶν Ἀθηναίων καὶ μιμνησκόμενος ὅσα ἀκοῇ περὶ αὐτῶν ἠπίστατο, χαλεπὸς ἦν τότε καὶ ὑπόπτης ἐς τοὺς περὶ τῶν μυστικῶν τὴν αἰτίαν λαβόντας, καὶ πάντα αὐτοῖς ἐδόκει ἐπὶ ξυνωμοσίᾳ ὀλιγαρχικῇ καὶ τυραννι-

---

εἰώθεσαν] Suidas, Photius, Phavorin. *ἐωθὼς*, χωρὶς τοῦ ἰ, *Ἄρχιππος καὶ Θουκυδίδης*, ἢ *ἐώθεσαν*. At hoc Ionum est, V. Eustath. in Il. θ'. p. 720. Matth. Gr. p. 233.

59. De epigrammate v. quem laudat Dukerus, Casaubon. epist. 467. Simonidi tribuit Aristot. Rhet. I, 9. ubi tertium versum addit.

ἐν τῷ τετάρτῳ] Vid. Wessel. ad Herodot. V, 55. Paulo ante de verbis *Ἀθηναῖος ὤν*, quibus fastum popularium significat, vid. Valcken. ad Herodot. VII, 161.

ἐς — Σίγειον] Nam id temporis eius urbis dominus erat Hegesistratus frater nothus, a Pisistrato patre impositus, ut ex Meursii Pisistrato c. 10. docuit Hudson.

60. *χαλεπὸς — λαβόντας*] Thom. M. p. 876.

κῇ πεπρᾶχθαι. καὶ ὡς αὐτῶν διὰ τὸ τοιοῦτον ὀργιζομένων πολλοί τε καὶ ἀξιόλογοι ἄνθρωποι ἤδη ἐν τῷ δεσμωτηρίῳ ἦσαν, καὶ οὐκ ἐν παύλῃ ἐφαίνετο, ἀλλὰ καθ' ἡμέραν ἐπεδίδοσαν μᾶλλον ἐς τὸ ἀγριώτερόν τε καὶ πλείους ἔτι ξυλλαμβάνειν, ἐνταῦθα ἀναπείθεται εἷς τῶν δεδεμένων, ὅςπερ ἐδόκει αἰτιώτατος εἶναι, ὑπὸ τῶν ξυνδεσμωτῶν τινος εἴτε ἄρα καὶ τὰ ὄντα μηνῦσαι εἴτε καὶ οὔ· ἐπ' ἀμφότερα γὰρ εἰκάζεται, τὸ δὲ σαφὲς οὐδεὶς οὔτε τότε οὔτε ὕστερον ἔχει εἰπεῖν περὶ τῶν δρασάντων τὸ ἔργον. λέγων δὲ ἔπεισεν αὐτὸν ὡς χρή, εἰ μὴ καὶ δέδρακεν, αὐτόν τε ἄδειαν ποιησάμενον σῶσαι καὶ τὴν πόλιν τῆς παρούσης ὑποψίας παῦσαι· βεβαιοτέραν γὰρ αὐτῷ σωτηρίαν εἶναι ὁμολογήσαντι μετ' ἀδείας, ἢ ἀρνηθέντι διὰ δίκης ἐλθεῖν. καὶ ὁ μὲν αὐτός τε καθ' ἑαυτοῦ καὶ κατ' ἄλλων μηνύει τὸ τῶν Ἑρμῶν· ὁ δὲ δῆμος ὁ τῶν Ἀθηναίων ἄσμενος λαβὼν ὡς ᾤετο τὸ σαφές, καὶ δεινὸν ποιούμενοι πρότερον, εἰ τοὺς ἐπιβουλεύοντας σφῶν τῷ πλήθει μὴ εἴσονται, τὸν μὲν μηνυτὴν εὐθὺς καὶ τοὺς ἄλλους μετ' αὐτοῦ ὅσων μὴ κατηγορήκει ἔλυσαν, τοὺς δὲ καταιτιαθέντας κρίσεις ποιήσαντες τοὺς μὲν ἀπέκτειναν, ὅσοι ξυνελήφθησαν, τῶν δὲ διαφυγόντων θάνατον καταγνόντες ἐπανεῖπον ἀργύριον τῷ ἀποκτείναντι. κἀν τούτῳ οἱ μὲν παθόντες ἄδηλον ἦν εἰ ἀδίκως ἐτετιμώρηντο, ἡ μέντοι ἄλλη πόλις ἐν τῷ παρόντι περιφανῶς ὠφέλητο. 61 περὶ δὲ τοῦ Ἀλκιβιάδου, ἐναγόντων τῶν ἐχθρῶν, οἵπερ καὶ πρὶν ἐκπλεῖν αὐτὸν ἐπέθεντο, χαλεπῶς οἱ Ἀθηναῖοι ἐλάμβανον· καὶ ἐπειδὴ τὸ τῶν Ἑρμῶν ᾤοντο σαφὲς ἔχειν, πολὺ δὴ μᾶλλον καὶ τὰ μυστικὰ ὧν ἐπαίτιος ἦν μετὰ τοῦ αὐτοῦ λόγου καὶ τῆς ξυνωμοσίας ἐπὶ τῷ δήμῳ ἀπ' ἐκείνου ἐδόκει πραχθῆναι. καὶ γάρ τις καὶ στρατιὰ Λακεδαιμονίων οὐ

ἐν παύλῃ] Reisk. et Toup. em. in Suidam t. I. p. 257. emendant ἀνάπαυλα. Non male. Et παῦλα vocabulum damnat Thom. M. p. 59., quem tamen ex Platone, Aristotele, Dionys. et aliis refellit Dukerus, et Valcken. in epist. Batavor. ad Ernest. p. 146.

εἷς τῶν δεδεμένων] Andocides orator. Vide omnino Plutarch. Vit. Alcib. c. 20. 21. Mox οὐδεὶς vulgo extat. Emendatum ex L. O. vid. Lobeck. ad Phrynich. p. 181. Idem vitium c. 66. tollunt L. O. P.

ἐπανεῖπον] Suidas, Zonaras, Phavorin. explicant per ἐκήρυξαν, adduntque pro testimonio haec Thucydidis verba τῶν δὲ διαφυγόντων — ἀποκτείναντι. Eodem respexisse videtur Pollux II, 118, ἐπανειπὼν ἀργύριον, οἷον ἐπικηρύξας. Talentum publice decretum est proscriptorum aliquem trucidanti. Vid. Wessel. ad Diodor. XIII, 2.

61. ἐπὶ τῷ δήμῳ] i. e. ἐπὶ τῇ τοῦ δήμου καταλύσει. Hesych., qui huc respexit. Vide Meier. et Schoemann. *d. Att. Proz.* p. 341. Mox de *Theseo* v. quos laudat Hudson., Meurs. Athen. Attic. p. 38. Lect. Att. V, 15. et de augmento in περιεστήκει Matth. Gr. p. 264.

πολλὴ ἔτυχε κατὰ τὸν καιρὸν τοῦτον ἐν ᾧ περὶ ταῦτα ἐθορυβοῦντο μέχρι ἰσθμοῦ παρελθοῦσα πρὸς Βοιωτούς τι πράσσοντες. ἐδόκει οὖν ἐκείνου πράξαντος καὶ οὐ Βοιωτῶν ἕνεκα ἀπὸ ξυνθήματος ἥκειν, καὶ εἰ μὴ ἔφθασαν δὴ αὐτοὶ κατὰ τὰ μήνυμα ξυλλαβόντες τοὺς ἄνδρας, προδοθῆναι ἂν ἡ πόλις. καί τινα μίαν νύκτα καὶ κατέδαρθον ἐν Θησείῳ τῷ ἐν πόλει ἐν ὅπλοις. οἵ τε ξένοι τοῦ Ἀλκιβιάδου οἱ ἐν Ἄργει κατὰ τὸν αὐτὸν χρόνον ὑπωπτεύθησαν τῷ δήμῳ ἐπιτίθεσθαι· καὶ τοὺς ὁμήρους τῶν Ἀργείων τοὺς ἐν ταῖς νήσοις κειμένους οἱ Ἀθηναῖοι τότε παρέδοσαν τῷ Ἀργείων δήμῳ διὰ ταῦτα διαχρήσασθαι. πανταχόθεν τε περιεστήκει ὑποψία ἐς τὸν Ἀλκιβιάδην. ὥςτε βουλόμενοι αὐτὸν ἐς κρίσιν ἀγαγόντες ἀποκτεῖναι, πέμπουσιν οὕτω τὴν Σαλαμινίαν ναῦν ἐς τὴν Σικελίαν ἐπί τε ἐκεῖνον καὶ ὧν πέρι ἄλλων ἐμεμήνυτο. εἴρητο δὲ προειπεῖν αὐτῷ ἀπολογησομένῳ ἀκολουθεῖν, ξυλλαμβάνειν δὲ μή, θεραπεύοντες τό τε πρὸς τοὺς ἐν τῇ Σικελίᾳ στρατιώτας τε σφετέρους καὶ πολεμίους μὴ θορυβεῖν, καὶ οὐχ ἥκιστα τοὺς Μαντινέας καὶ Ἀργείους βουλόμενοι παραμεῖναι, δι᾽ ἐκείνου νομίζοντες πεισθῆναι σφᾶς ξυστρατεύειν. καὶ ὁ μὲν ἔχων τὴν ἑαυτοῦ ναῦν καὶ οἱ ξυνδιαβεβλημένοι ἀπέπλεον μετὰ τῆς Σαλαμινίας ἐκ τῆς Σικελίας ὡς ἐς τὰς Ἀθήνας· καὶ ἐπειδὴ ἐγένοντο ἐν Θουρίοις, οὐκέτι ξυνείποντο, ἀλλ᾽ ἀπελθόντες ἀπὸ τῆς νεὼς οὐ φανεροὶ ἦσαν, δείσαντες τὸ ἐπὶ διαβολῇ ἐς δίκην καταπλεῦσαι. οἱ δ᾽ ἐκ τῆς Σαλαμινίας τέως μὲν ἐζήτουν τὸν Ἀλκιβιάδην καὶ τοὺς μετ᾽ αὐτοῦ· ὡς δ᾽ οὐδαμοῦ φανεροὶ ἦσαν, ᾤχοντο ἀποπλέοντες. ὁ δὲ Ἀλκιβιάδης ἤδη φυγὰς ὢν οὐ πολὺ ὕστερον ἐπὶ πλοίου ἐπεραιώθη ἐς Πελοπόννησον ἐκ τῆς Θουρίας· οἱ δ᾽ Ἀθηναῖοι ἐρήμῃ δίκῃ θάνατον κατέγνωσαν αὐτοῦ τε καὶ τῶν μετ᾽ ἐκείνου.

62 Μετὰ δὲ ταῦτα οἱ λοιποὶ τῶν Ἀθηναίων στρατηγοὶ ἐν

πέμπουσι — ἐπὶ ἐκεῖνον] i. e. *ad eum arcessendum.* V. Valcken. ad Herodot. VII, 15. Θεραπεύοντες dixit, quasi scripsisset antea εἰρήκεσαν. v. Lobeck. ad Phrynich. p. 755. not.

πεισθῆναι σφᾶς] Absunt a d. i. Dixi ad V, 49. mihi haec verba suspecta videri et rationem reddidi.

ἐν Θουρίοις] Schol. ad Aristoph. Nub. 331. Θούριοι ἐκλήθησαν ἀπὸ κρήνης Θουρίας· ὕστερον δέ, Κωπίαι. λέγεται καὶ Θουρία καὶ Θούριον· ὡς ἐν τῷ Ἡροδότου ἐπιγράμματι· — Θούριον ἔσχε πάτρην. τὸ ἐθνικὸν ὁμωνύμως Θούριοι, καὶ Θουριακοί. καὶ Θουρῖνος οἶνος, ὡς Στράβων VI. p. 404. Dissentiunt Bredovius et Popp. prol. t. II. p. 549., qui urbem dicunt Θούριοι appellatam, agrum Thuriorum esse Θουρίαν, qui tamen VII, 35. in libris scriptis audit ἡ Θουριὰς γῆ (vulgo Θουριᾶτις γῆ.)

ἐρήμῃ δίκῃ] i. e. *in contumaciam* sive *deserto vadimonio.* Vid. Matthiae. de iudiciis Atheniens. p. 266.

Σικελίᾳ, δύο μέρη ποιήσαντες τοῦ στρατεύματος καὶ λαχὼν ἑτερος, ἔπλεον ξὺν παντὶ ἐπὶ Σελινοῦντος καὶ Ἐγέστης, υλόμενοι μὲν εἰδέναι τὰ χρήματα εἰ δώσουσιν οἱ Ἐγεσταῖοι, τασκέψασθαι δὲ καὶ τῶν Σελινουντίων τὰ πράγματα καὶ τὰ ἰφορα μαθεῖν τὰ πρὸς Ἐγεσταίους. παραπλέοντες δ' ἐν ιστερᾷ τὴν Σικελίαν τὸ μέρος τὸ πρὸς τὸν Τυρσηνικὸν κόλ-ν ἔσχον ἐς Ἱμέραν, ἥπερ μόνη ἐν τούτῳ τῷ μέρει τῆς Σι-λίας Ἑλλὰς πόλις ἐστί· καὶ ὡς οὐκ ἐδέχοντο αὐτούς, παρε-μίζοντο. καὶ ἐν τῷ παράπλῳ αἱροῦσιν Ὕκκαρα, πόλισμα κανικὸν μέν, Ἐγεσταίοις δὲ πολέμιον· ἦν δὲ παραθαλασ-διον. καὶ ἀνδραποδίσαντες τὴν πόλιν παρέδοσαν Ἐγεσταί-ς, παρεγένοντο γὰρ αὐτῶν ἱππῆς, αὐτοὶ δὲ πάλιν τῷ μὲν ζῷ ἐχώρουν διὰ τῶν Σικελῶν, ἕως ἀφίκοντο ἐς Κατάνην, δὲ νῆες περιέπλευσαν, τὰ ἀνδράποδα ἄγουσαι. Νικίας δὲ θὺς ἐξ Ὑκκάρων ἐπὶ Ἐγέστης παραπλεύσας, καὶ τἆλλα χρη-τίσας καὶ λαβὼν τάλαντα τριάκοντα παρῆν ἐς τὸ στράτευ-ι· καὶ τἀνδράποδα ἀπέδοσαν, καὶ ἐγένοντο ἐξ αὐτῶν εἴκοσι ὶ ἑκατὸν τάλαντα. καὶ ἐς τοὺς τῶν Σικελῶν ξυμμάχους ριέπλευσαν, στρατιὰν κελεύοντες πέμπειν· τῇ τε ἡμισείᾳ ; ἑαυτῶν ἦλθον ἐπὶ Ὕβλαν τὴν Γελεᾶτιν, πολεμίαν οὖσαν, ὶ οὐχ εἷλον. καὶ τὸ θέρος ἐτελεύτα.

63 Τοῦ δ' ἐπιγιγνομένου χειμῶνος εὐθὺς τὴν ἔφοδον οἱ Ἀθη-ῖοι ἐπὶ Συρακούσας παρεσκευάζοντο, οἱ δὲ Συρακόσιοι καὶ τοὶ ὡς ἐπ' ἐκείνους ἰόντες. ἐπειδὴ γὰρ αὐτοῖς πρὸς τὸν ῶτον φόβον καὶ τὴν προσδοκίαν οἱ Ἀθηναῖοι οὐκ εὐθὺς έκειντο, κατά τε τὴν ἡμέραν ἑκάστην προϊοῦσαν ἀνεθάρ-υν μᾶλλον, καὶ ἐπειδὴ πλέοντες τά τε ἐπέκεινα τῆς Σικε-ες πολὺ ἄπο σφῶν ἐφαίνοντο, καὶ πρὸς τὴν Ὕβλαν ἐλθόν-; καὶ πειράσαντες οὐχ εἷλον βίᾳ, ἔτι πλέον κατεφρόνησαν, ὶ ἠξίουν τοὺς στρατηγούς, οἷον δὴ ὄχλος φιλεῖ θαρσήσας ιεῖν, ἄγειν σφᾶς ἐπὶ Κατάνην, ἐπειδὴ οὐκ ἐκεῖνοι ἐφ' ἑαυ-ὺς ἔρχονται. ἱππῆς τε προσελαύνοντες ἀεὶ κατάσκοποι τῶν ιρακοσίων πρὸς τὸ στράτευμα τῶν Ἀθηναίων ἐφύβριζον λα τε καὶ εἰ ξυνοικήσοντες σφίσιν αὐτοῖς μᾶλλον ἥκοιεν ἐν ἀλλοτρίᾳ ἢ Λεοντίνους ἐς τὴν οἰκείαν κατοικιοῦντες. ἃ

64 γνώσκοντες οἱ στρατηγοὶ τῶν Ἀθηναίων καὶ βουλόμενοι αὐ-ὺς ἄγειν πανδημεὶ ἐκ τῆς πόλεως ὅτι πλεῖστον, αὐτοὶ δὲ ταῖς υσὶν ἐν τοσούτῳ ὑπὸ νύκτα παραπλεύσαντες στρατόπεδον ιταλαβεῖν ἐν ἐπιτηδείῳ καθ' ἡσυχίαν, εἰδότες οὐκ ἂν ὁμοίως νηθέντες καὶ εἰ ἐκ τῶν νεῶν πρὸς παρεσκευασμένους ἐκβι-

62. *παρῆν ἐς τὸ στράτευμα*] Frequens *πάρειμι* in motu signi-:ando. v. Valcken. ad Herodot. I, 21.

ἀπέδοσαν] Bekker. in praef. ad ed. Thucyd. minor. p. V. niecit *ἀπέδοντο*.

βάζοιεν ἢ κατὰ γῆν ἰόντες γνωσθείησαν· τοὺς γὰρ ἂν
τοὺς σφῶν καὶ τὸν ὄχλον τῶν Συρακοσίων τοὺς ἱππέας
λοὺς ὄντας, σφίσι δ' οὐ παρόντων ἱππέων, βλάπτειν
γάλα· οὕτω δὲ λήψεσθαι χωρίον ὅθεν ὑπὸ τῶν ἱππέων οὐ
ψονται ἄξια λόγου· ἐδίδασκον δ' αὐτοὺς περὶ τοῦ πρὸς
Ὀλυμπιείῳ χωρίου, ὅπερ καὶ κατέλαβον, Συρακοσίων
δες, οἳ ξυνείποντο· τοιόνδε τι οὖν πρὸς ἃ ἐβούλοντο οἱ
τηγοὶ μηχανῶνται. πέμπουσιν ἄνδρα σφίσι μὲν πιστόν,
δὲ τῶν Συρακοσίων στρατηγοῖς τῇ δοκήσει οὐχ ἧσσον
δειον· ἦν δὲ Καταναῖος ὁ ἀνήρ, καὶ ἀπ' ἀνδρῶν ἐκ τῆς
τάνης ἥκειν ἔφη, ὧν ἐκεῖνοι τὰ ὀνόματα ἐγίγνωσκον, καὶ
σταντο ἐν τῇ πόλει ἔτι ὑπολοίπους ὄντας τῶν σφίσιν
ἔλεγε δὲ τοὺς Ἀθηναίους αὐλίζεσθαι ἄπο τῶν ὅπλων
πόλει, καὶ εἰ βούλονται ἐκεῖνοι πανδημεὶ ἐν ἡμέρᾳ ῥητῇ
ἕω ἐπὶ τὸ στράτευμα ἐλθεῖν, αὐτοὶ μὲν ἀποκλῄσειν τοὺς
ρὰ σφίσι καὶ τὰς ναῦς ἐμπρήσειν, ἐκείνους δὲ ῥᾳδίως τὸ
τευμα προςβαλόντας τῷ σταυρώματι αἱρήσειν· εἶναι δὲ
τα τοὺς ξυνδράσοντας πολλοὺς Καταναίων, καὶ ἡτοιμ
65 ἤδη ἀφ' ὧν αὐτὸς ἥκειν. οἱ δὲ στρατηγοὶ τῶν Συρακ
μετὰ τοῦ καὶ ἐς τὰ ἄλλα θαρσεῖν καὶ εἶναι ἐν διανοί
ἄνευ τούτων ἰέναι παρεσκευάσθαι ἐπὶ Κατάνην, ἐπίστευ
τῷ ἀνθρώπῳ πολλῷ ἀπερισκεπτότερον, καὶ εὐθὺς ἡμέραν
θέμενοι ᾗ παρέσονται ἀπέστειλαν αὐτόν, καὶ αὐτοί, ἤδη
καὶ τῶν ξυμμάχων Σελινούντιοι καὶ ἄλλοι τινὲς παρῆσαν,
εἶπον πανδημεὶ πᾶσιν ἐξιέναι Συρακοσίοις. ἐπεὶ δὲ
αὐτοῖς καὶ τὰ τῆς παρασκευῆς ἦν καὶ αἱ ἡμέραι ἐν αἷς
θεντο ἥξειν ἐγγὺς ἦσαν, πορευόμενοι ἐπὶ Κατάνης ηὐλί
ἐπὶ τῷ Συμαίθῳ ποταμῷ ἐν τῇ Λεοντίνῃ. οἱ δ' Ἀθ
ὡς ᾔσθοντο αὐτοὺς προςιόντας, ἀναλαβόντες τό τε στρ
ἅπαν τὸ ἑαυτῶν καὶ ὅσοι Σικελῶν αὐτοῖς ἢ ἄλλος τις
ληλύθει καὶ ἐπιβιβάσαντες ἐπὶ τὰς ναῦς καὶ τὰ πλοῖα
νύκτα ἔπλεον ἐπὶ τὰς Συρακούσας. καὶ οἵ τε Ἀθηναῖ

---

64. τῶν σφίσιν εὐνόων] A. B. E. F. H. S. d. e. g. k.
εὔνων. Vide Lobeck. ad Phrynich. p. 141.

ἐκείνους δὲ — αἱρήσειν] προςβαλόντας τῷ στρατεύματι K. L.
P. e. f. i. Ald. Flor. Bas. edd. Marg. Steph. et codicis
Et marginalem scripturam fuisse eam etiam in codice
quo usus Scholiastes est, ex adnotatione eius apparet. στρ
S. accentu a recente manu addito simulque spiritu, ut sit
ματι. At in margine exaratum στρώ. Totum autem voca
in rasura est. Quibus perpensis suspiceris, scriptoris
hanc fuisse: ἐκείνους δὲ ῥᾳδίως προςβαλόντας τῷ στρατεύματι
σειν. Ubi cum esset, qui supplendi causa τὸ στράτευμα adscri
xet, alios posthac offendit repetitum illud τὸ στράτευμα — τῷ
τεύματι. Ita est invectum σταυρώματι, vel errore librarii

ῳ ἐξέβαινον ἐς τὸν κατὰ τὸ Ὀλυμπιεῖον ὡς στρατόπεδον κα-
αληψόμενοι, καὶ οἱ ἱππῆς οἱ Συρακοσίων πρῶτοι προςελά-
αντες ἐς τὴν Κατάνην, καὶ αἰσθόμενοι ὅτι τὸ στράτευμα
πᾶν ἀνῆκται, ἀποστρέψαντες ἀγγέλλουσι τοῖς πεζοῖς, καὶ
ύμπαντες ἤδη ἀποτρεπόμενοι ἐβοήθουν ἐπὶ τὴν πόλιν. ἐν 66
οὕτω δ' οἱ Ἀθηναῖοι, μακρᾶς οὔσης τῆς ὁδοῦ αὐτοῖς, καθ'
συχίαν καθῖσαν τὸ στράτευμα ἐς χωρίον ἐπιτήδειον, καὶ ἐν
5 μάχης τε ἄρξειν ἔμελλον ὁπότε βούλοιντο, καὶ οἱ ἱππῆς τῶν
Συρακοσίων ἥκιστ' ἂν αὐτοὺς καὶ ἐν τῷ ἔργῳ καὶ πρὸ αὐτοῦ
υπήσειν· τῇ μὲν γὰρ τειχία τε καὶ οἰκίαι εἶργον καὶ δένδρα
αὶ λίμνη, παρὰ δὲ τὸ κρημνοί. καὶ τὰ ἐγγὺς δένδρα κόψαν-
ες καὶ κατενεγκόντες ἐπὶ τὴν θάλασσαν, παρά τε τὰς ναῦς
ταύρωμα ἔπηξαν, καὶ ἐπὶ τῷ Δάσκωνι ἔρυμά τε ᾗ ἐφοδώ-
ατον ἦν τοῖς πολεμίοις λίθοις λογάδην καὶ ξύλοις διὰ ταχέων
ὤρθωσαν, καὶ τὴν τοῦ Ἀνάπου γέφυραν ἔλυσαν. παρασκευα-

ευμα et σταύρωμα confusa sunt, ut saepius factum est, ut VI, 100., ubi in i. est στρατεύματι ἀμελῶς et in K. τὸ στράτευμα τὸ παρὰ τὴν πυλίδα et c. 101. in II. extat στρατεύματι καὶ τάφρῳ. Notum autem, ubi verbum finitum una cum participio una eademque sententia habet, regimen obtinere participii, non verbi finiti. V. Krueger. ad Dionys. p. 119.

65. κατὰ τὸ Ὀλυμπιεῖον] De accentu huius nominis v. Popp. Proleg. t. II. p. 514. not. Olympium ab urbe distabat quindecim stadiis, Anapus ab Olympio distabat quinque stadiis, ab urbe decem. Ab Olympio probe distinguendum est oppidulum prope iacens Polichne, de quibus et aliis huc pertinentibus v. in libro situ et orig. Syr. p. 85. De accentu nominum in ειον v. etiam Becker. in praef. ad Thucyd. ed. min. p. IV. Diodor. XIII, 6. ...l et τόπον. (Conf. c. 8.) Dukerus legi vult ἐς τὰ κατὰ τό etc.

66. λογάδην] Sic iterum IV, 4. λογάδην δὲ φέροντες λίθους, καὶ ἔρυμα. αὐτόθι ἦν παλαιόν, λίθων λογάδην πεποιημένον. Quem Thucydides λογάδα λίθον dicit, eum Strabo p. 102. A. λογαῖον, ...mque Ibycus ἔκλεκτον vocant. Casaubonus interpretatur mi..., Schaefer. ad Dionys. de C. V. p. 295. collectum, collecti... Stephan. in thes. linguae gr. rectissime, ni fallor, selectum. ...enim ex minuta glarea vel aggerem struas, vel fretum ob...s, ne aut undae aut procellae perrumpant? Atqui tale opus apud Strabonem a poeta illo memoratur. Lapides autem, ex lapicidinis petantur, omnes sunt collecticii, quid ergo additamento opus est, caesine sint ex lautumiis, an e media collecti, nisi de pretioso marmore aliquo, artificum materia, ...tores loquantur? Imo si apta opificibus instrumenta deessent, illi temporis angustia coercerentur, quominus opus rite et praescripto artis calce, clavis, uncisque connecterent, eos la...s seligebant, quibus ad substructionem fingendis non opus ..., ut aliqua certe firmitate murus, aut vallum aut quodcuntandem opus exsurgeret; nam nunc quidem iustae aedifica...nis opportunitas non est. Ita vidimus factum esse in moenibus

ζομένων δὲ ἐκ μὲν τῆς πόλεως οὐδεὶς ἐξιὼν ἐκώλυε, ...
δὲ οἱ ἱππῆς τῶν Συρακοσίων προσεβοήθησαν, ἔπειτα δὲ ...
ρον καὶ τὸ πεζὸν ἅπαν ξυνελέγη. καὶ προσῆλθον μὲν ...
τοῦ στρατεύματος τῶν Ἀθηναίων τὸ πρῶτον, ἔπειτα δὲ ...
οὐκ ἀντιπροῄεσαν αὐτοῖς, ἀναχωρήσαντες καὶ διαβάντες ...
Ἑλωρινὴν ὁδὸν ηὐλίσαντο.

67 Τῇ δ' ὑστεραίᾳ οἱ Ἀθηναῖοι καὶ οἱ ξύμμαχοι παρε...
ζοντο ὡς ἐς μάχην, καὶ ξυνετάξαντο ὧδε. δεξιὸν μὲν ...
Ἀργεῖοι εἶχον καὶ Μαντινῆς, Ἀθηναῖοι δὲ τὸ μέσον, τὸ δὲ ...
λο οἱ ξύμμαχοι οἱ ἄλλοι. καὶ τὸ μὲν ἥμισυ αὐτοῖς τοῦ στρα-
τεύματος ἐν τῷ πρόσθεν ἦν τεταγμένον ἐπὶ ὀκτώ, τὸ δὲ ...

---

urbis Atticae, properantibus molem Atheniensibus propter l... daemoniorum insidias; itidemque Niciae et Lamachi milite... occasione egisse, consentaneum est.

Ἑλωρινὴν ὁδόν] Haec via, Heloro profecta oram usque ... ritimam legens procurrebat ad fluvium Cacyparim. Tum ... sum versus usque ad radices Olympii vergens trans Anapum ... portas Temenitidas in urbem Syracusanorum duxit. Vid. de ... Syrac. p. 80. Dixi de reliquis, quae hoc cap. tractantur, in ... ad Argum. huius libr., ubi de Dascone est.

67. ἐπὶ ὀκτώ] „Familiaris satis formula in Tacticis, ἐφ' ... τάττειν vel ἄγειν τοὺς ἄνδρας, *singulos viros deinceps, uno ... ordine collocare vel ducere*, ἐπὶ δύο (pro ἐπὶ δυοῖν) *binos*, ... I, 22, 9. ἐπὶ τεσσάρων, *quaternos in ordinem*, vel *quaternos ... frontem;* et sic porro. Eodem modo ἐπὶ μιᾶς τάττειν τὰς ... est *tenui ac longo ordine locare naves, singulas in ordinem ... unam post alteram.* Isti phrasi contrariam plane vim habet ... τάττειν, ἐπιβάλλειν vel ἐκτείνειν τὸν στόλον ἐπὶ μίαν ναῦν, quod ... *naves omnes una eademque linea, uno lato ordine in frontem ... gere, aliam iuxta aliam una serie collocare* atque ita *frontem ... tendere.* Vide mox rursus vers. 15. et I, 27, 3. 60, 10. Eodem modo I, 33, 6. τοὺς ἐλέφαντας ἐξαγαγὼν ἐφ' ἕνα πρὸ πάσης τῆς ... νάμεως ἐν μετώπῳ κατέστησε, *elephantos una lata serie, alium ... alium, in fronte ante reliquum exercitum collocare.* In e... fere sententiam, apertiore quodammodo formula ἐπὶ μίαν ... τάττειν vel παρεμβάλλειν, de peditum vel equitum acie di... ut III, 72, 8. XVI, 18, 6. ubi tamen non de singulis viris, sed ... singulis peditum equitumve generibus atque corporibus ... *in unam frontem directis*, ita ut non aliud genus post aliud ... retur.“ Schweighaeus. ad Polyb. I, 26, 13. Vid. Viger. p. ... Accipe autem octonorum numerum de ordinibus εἰς βάθος ... ctis, *acht Mann in die Tiefe*, non εἰς μῆκος. De *altitudine* ... accipiendum vidimus V, 68. et videbimus VII, 79. Itaque in ... quam dicit, *oblonga* (ἐν πλαισίῳ), puto, τὸ μῆκος sive *frons* ... numerum militum habuit duplicato maiorem, quam altitudo. ... sedeni in frontem essent, sive iuxta se positi, i. e. *sechzehn ... hoch.* Eius aciei formam repraesentat tabula 6. apud P... *Archaeol.* t. II. Contrarium τοῦ πλαισίου est τὸ ὄρθιον, qui ... Livio *recti ordines*, nos dicimus *Colonnenweise*, ubi maior alti... est quam frons. Conf. Popp. prol. t. II. p. 75.

ἐπὶ ταῖς εὐναῖς ἐν πλαισίῳ, ἐπὶ ὀκτὼ καὶ τοῦτο τεταγμένον· οἷς εἴρητο, ᾗ ἂν τοῦ στρατεύματός τι πονῇ μάλιστα, ἐφορῶντας παραγίγνεσθαι. καὶ τοὺς σκευοφόρους ἐντὸς τούτων τῶν ἐπιτάκτων ἐποιήσαντο. οἱ δὲ Συρακόσιοι ἔταξαν τοὺς μὲν ὁπλίτας ἐφ' ἑκκαίδεκα, ὄντας πανδημεὶ Συρακοσίους καὶ ὅσοι ξύμμαχοι παρῆσαν· ἐβοήθησαν δὲ αὐτοῖς Σελινούντιοι μὲν μάλιστα, ἔπειτα δὲ καὶ Γελῴων ἱππῆς, τὸ ξύμπαν ἐς διακοσίους, καὶ Καμαριναίων ἱππῆς ὅσον εἴκοσι, καὶ τοξόται ὡς πεντήκοντα· τοὺς δὲ ἱππέας ἐπετάξαντο ἐπὶ τῷ δεξιῷ, οὐκ ἔλασσον ὄντας ἢ διακοσίους καὶ χιλίους, παρὰ δ' αὐτοὺς καὶ τοὺς ἀκοντιστάς. μέλλουσι δὲ τοῖς Ἀθηναίοις προτέροις ἐπιχειρήσειν ὁ Νικίας κατά τε ἔθνη ἐπιπαριὼν ἕκαστα καὶ ξύμπασι τοιάδε παρεκελεύετο.

68 Πολλῇ μὲν παραινέσει, ὦ ἄνδρες, τί δεῖ χρῆσθαι, οἳ πάρεσμεν ἐπὶ τὸν αὐτὸν ἀγῶνα; αὐτὴ γὰρ ἡ παρασκευὴ ἱκανωτέρα μοι δοκεῖ εἶναι θάρσος παρασχεῖν ἢ καλῶς λεχθέντες λόγοι μετὰ ἀσθενοῦς στρατοπέδου. ὅπου γὰρ Ἀργεῖοι καὶ Μαντινῆς καὶ Ἀθηναῖοι καὶ νησιωτῶν οἱ πρῶτοί ἐσμεν, πῶς οὐ χρὴ με-

---

τὸ ἥμισυ — πλαισίῳ] Photius in εὐνάς, ἰδίως Θουκυδίδης τὰ ἀγκύρια, i. e. *rudentes*. Vulgaris interpres, *apud tentoria*, itemque Haack., qui ἐν τῷ πρόσθεν convertit: *in der Fronte*. Male; nam id dicturus fuisset ἐν τῷ πρώτῳ ζυγῷ, cuius contrarium V, 68. disertis verbis posuit τὸ βάθος. Imo ἐν τῷ πρόσθεν dixit, quod nos im *Vordertreffen*, pone quos collocatam scribit dimidiam aciem ad litus, sive *bei den Ankerplätzen*. Nam docte Photius: ἰδίως Θουκυδίδης, nimirum ad Homeri exemplum, ut vel lexica docent. Ne quid desit, v. Heyn. ad Il. XIV, 77., ubi Eustath. ὁρμεῖ μὲν ἡ ναῦς, ὁρμίζει δὲ ἄλλος νῆα, quae adde adnotatis supra ad c. 49.

καὶ τοὺς σκευοφόρους — ἐποιήσαντο] Suidas in ἐπιτακτοί, explicans: οἱ προτεταγμένοι (leg. προςτεταγμένοι) τὴν μάχην ἐφορᾶν, καὶ τῷ πονοῦντι μέρει βοηθεῖν. Nos: *die Reserve*. Facile autem aliquis in errorem inducatur, qui cum Haackio interpretetur τὸ πλαίσιον, *das Carré*, ut putet, lixas intra singula ista quadrata agmina inclusos fuisse, quae cum octonos εἰς βάθος milites, senos fortassis εἰς μῆκος haberent, tota expleta erant, neque poterant quemquam intra ordines recipere singula, ut hodie fit, ubi cum in equitatum pedites impetum faciunt, quadrato ille agmine componitur, receptis in vacuum quadratum imbellibus; quam aciem a peditibus non facile perrumpi posse dicunt; sin quando contigit, (quod nos dicimus: *ein Carré sprengen*,) nullam iam salutem nisi in fuga victis esse vulgo narrari a domo doctis solet. Alia igitur ratio fuit apud illos antiquos milites, qua lixas intra agmina sua recipiebant, nempe non intra agmina, sed inter illa, non introrsum in media quadrata, sed extrorsum inter agmina conclusos ducebant.

68. Niciae ad milites oratio ante primum terrestre proelium.

ἢ καλῶς — λόγοι] Thuc. V, 69. ἔργων ἐκ πολλοῦ μελέτη πλεῖον σώζει, ἢ λόγων δι' ὀλίγου καλῶς ῥηθέντων παραίνεσις.

τὰ τοιῶνδε καὶ τοσῶνδε ξυμμάχων πάντα τινὰ μεγάλην τὴν ἐλπίδα τῆς νίκης ἔχειν, ἄλλως τε καὶ πρὸς ἄνδρας πανδημεί τε ἀμυνομένους καὶ οὐκ ἀπολέκτους ὥςπερ καὶ ἡμᾶς, καὶ προςέτι Σικελιώτας, οἳ ὑπερφρονοῦσι μὲν ἡμᾶς, ὑπομενοῦσι δὲ οὔ, διὰ τὸ τὴν ἐπιστήμην τῆς τόλμης ἧσσω ἔχειν. παραστήτω δέ τινι καὶ τόδε πολύ τε ἀπὸ τῆς ἡμετέρας αὐτῶν εἶναι καὶ πρὸς γῇ οὐδεμιᾷ φιλίᾳ ἥντινα μὴ αὐτοὶ μαχόμενοι κτήσεσθε. καὶ τοὐναντίον ὑπομιμνήσκω ὑμᾶς ἢ οἱ πολέμιοι σφίσιν αὐτοῖς εὖ οἶδ᾽ ὅτι παρακελεύονται· οἱ μὲν γὰρ ὅτι περὶ πατρίδος ἔσται ὁ ἀγών, ἐγὼ δὲ ὅτι οὐκ ἐν πατρίδι, ἐξ ἧς κρατεῖν δεῖ ἢ μὴ ῥᾳδίως ἀποχωρεῖν· οἱ γὰρ ἱππῆς πολλοὶ ἐπικείσονται. τῆς τε οὖν ὑμετέρας αὐτῶν ἀξίας μνησθέντες ἐπέλθετε τοῖς ἐναντίοις προθύμως, καὶ τὴν παροῦσαν ἀνάγκην καὶ ἀπορίαν φοβερωτέραν ἡγησάμενοι τῶν πολεμίων.

69 Ὁ μὲν Νικίας τοιαῦτα παρακελευσάμενος ἐπῆγε τὸ στρατόπεδον εὐθύς. οἱ δὲ Συρακόσιοι ἀπροςδόκητοι μὲν ἐν τῷ καιρῷ τούτῳ ἦσαν ὡς ἤδη μαχούμενοι, καί τινες αὐτοῖς ἐγγὺς τῆς πόλεως οὔσης καὶ ἀπεληλύθεσαν· οἱ δὲ καὶ διὰ σπουδῆς προςβοηθοῦντες δρόμῳ ὑστέριζον μέν, ὡς δὲ ἕκαστός πῃ τοῖς πλείοσι προςμίξειε καθίσταντο. οὐ γὰρ δὴ προθυμίᾳ ἐλλιπεῖς ἦσαν οὐδὲ τόλμῃ οὔτ᾽ ἐν ταύτῃ τῇ μάχῃ οὔτ᾽ ἐν ταῖς ἄλλαις, ἀλλὰ τῇ μὲν ἀνδρείᾳ οὐχ ἥσσους, ἐς ὅσον ἡ ἐπιστήμη ἀντέχοι, τῷ δὲ ἐλλείποντι αὐτῆς καὶ τὴν βούλησιν ἄκοντες προὐδίδοσαν. ὅμως δὲ οὐκ ἂν οἰόμενοι σφίσι τοὺς Ἀθηναίους προτέρους ἐπελθεῖν, καὶ διὰ τάχους ἀναγκαζόμενοι ἀμύνασθαι, ἀναλαβόντες τὰ ὅπλα εὐθὺς ἀντεπῄεσαν. καὶ πρῶτον μὲν αὐτῶν ἑκατέρων οἵ τε λιθοβόλοι καὶ σφενδονῆται καὶ τοξόται προὐμάχοντο, καὶ τροπὰς οἵας εἰκὸς ψιλοὺς ἀλ-

---

ὥςπερ καὶ ἡμᾶς] Coepta structura in sententia interposita per accusativum continuatur, nam ὥςπερ καὶ ἡμεῖς proprie dicere debebat. Thuc. II, 73. ἐβουλεύσαντο Ἀθηναίους μὴ προδιδόναι, ἀλλ᾽ ἀνέχεσθαι καὶ γῆν, εἰ δεῖ, τεμνομένην ὁρῶντας καὶ ἄλλο πάσχοντας, ubi quoniam δεῖ cum accusativo construitur, eandem ulterius structuram in sententiam primariam vim exserere passus est. Plura exempla et ibi proposui et Lobeck. ad Phryn. p. 755. not. dabit; imitari id Latinos, docuit Haack.

οὐκ ἐν πατρίδι, ἐξ ἧς] „*Non in patria* i. e. in terra non patria, ἐν οὐ πατρίδι, in aliena (erit certamen), *ex qua vincere oportet aut non facile abire* [adde *licebit*, nam id ex illo δεῖ arcessendum.] Praepositio ἐκ non convenit cum κρατεῖν, sed cum ἀποχωρεῖν. Ad hoc retrahendum ἐκ, ut ex eo sumas ἐν ᾗ δεῖ κρατεῖν.“ Bauer. — Recte οὐκ ἐν πατρίδι accepit pro ἐν οὐ πατρίδι. Conf. dicta super I, 141. VI, 18.

69. λιθοβόλοι] *Lapidatores*. v. Lips. Poliorcet. IV, 3.

καὶ τροπὰς οἵας] οἷα A. B. E. F. H. et correctus S. g. h. i. οἷα Q. Vide notam ad cap. 10.

ήλων ἐποίουν· ἔπειτα δὲ μάντεις τε σφάγια προὔφερον τὰ
ɔμιζόμενα, καὶ σαλπιγκταὶ ξύνοδον ἐπώτρυνον τοῖς ὁπλίταις,
ἱ δ' ἐχώρουν, Συρακόσιοι μὲν περί τε πατρίδος μαχούμενοι
αὶ τῆς ἰδίας ἕκαστος τὸ μὲν αὐτίκα σωτηρίας, τὸ δὲ μέλλον
λευθερίας, τῶν δὲ ἐναντίων Ἀθηναῖοι μὲν περί τε τῆς ἀλλο-
ρίας οἰκείαν σχεῖν καὶ τὴν οἰκείαν μὴ βλάψαι ἡσσώμενοι, Ἀρ-
εῖοι δὲ καὶ τῶν ξυμμάχων οἱ αὐτόνομοι ξυγκτήσασθαί τε ἐκεί-
οις ἐφ' ἃ ἦλθον, καὶ τὴν ὑπάρχουσαν σφίσι πατρίδα νική-
αντες πάλιν ἐπιδεῖν· τὸ δ' ὑπήκοον τῶν ξυμμάχων μέγιστον
ἐν περὶ τῆς αὐτίκα ἀνελπίστου σωτηρίας, ἢν μὴ κρατῶσι,
ὸ πρόθυμον εἶχον, ἔπειτα δὲ ἐν παρέργῳ καὶ εἴ τι ἄλλο ξυγ-
αταστρεψαμένοις ῥᾷον αὐτοῖς ὑπακούσεται. γενομένης δ' ἐν 70
ερσὶ τῆς μάχης ἐπὶ πολὺ ἀντεῖχον ἀλλήλοις, καὶ ξυνέβη βρον-
ὰς τε ἅμα τινὰς γενέσθαι καὶ ἀστραπὰς καὶ ὕδωρ πολύ, ὥς-
ε τοῖς μὲν πρῶτον μαχομένοις καὶ ἐλάχιστα πολέμῳ ὡμιλη-
όσι καὶ τοῦτο ξυνεπιβαλέσθαι τοῦ φόβου, τοῖς δ' ἐμπειρο-
έροις τὰ μὲν γιγνόμενα καὶ ὥρᾳ ἔτους περαίνεσθαι δοκεῖν,

μάντεις — προὔφερον] Vide Polluc. I, 162. Haruspices exerci-
ım sequi solebant. Vid. argum. huius libr. init. Hesych. ἱερεύς,
διὰ θυσιῶν μαντευόμενος. Conf. Dorv. ad Chariton. p. 605.

σαλπιγκταί] Affert Thom. M. p. 789. verba: καὶ σαλπιγκταὶ —
τλίταις. Aliae formae vocabuli extant σαλπιστής et σαλπικταί,
uam formam probat Phryn., ubi v. Lobeck. p. 191., reiiciunt
lteram Thom. M. et idem. Conf. Dorv. ad Charit. p. 604.

τὸ δ' ὑπήκοον — ὑπακούσεται] Explicui hunc locum ad cap.
1. „*Dann war auch ein Nebengedanke bei ihnen* (sc. apud impe-
o Atheniensium parentes), *ob sie ihnen vielleicht* (sc. Athenien-
bus) *leichter gehorchen würden, wenn sie gemeinschaftlich mit
ınen Andere unterjocht hätten.* Subiectum est τὸ ὑπήκοον." Cen-
or in Ephem. Ienens. supplem. ann. 1813. nr. 82. Schol. legisse
detur: καὶ εἴ τι ἄλλο ξυγκαταστρεψάμενοι ῥᾷον αὐτοῖς ὑπα-
ούσονται, sed vulgata optime habet. Vid. Matth. Gr. p. 690.
t quos laudat in not. b. Adde Duker. ad VII, 25.

70. ξυνεπιβαλέσθαι τοῦ φόβου] i. e. *atque istud partim contu-
t ad pavorem.* Correxi vulgatam ξυνεπιλαβέσθαι vel invitis libris
·riptis, sed flagitante sensu, ac eadem verba confusa sunt III,
3. καὶ προςξυνεβάλετο οὐκ ἐλάχιστον τῆς ὁρμῆς αἱ Πελοποννησίων
ῆες ἐς Ἰωνίαν ἐκείνοις βοηθοὶ τολμήσασαι παρακινδυνεῦσαι, ubi scri-
ere debebat vel: καὶ προςξυνεβάλετο τὸ τὰς Πελοποννησίων ναῦς
κείνοις [illegible] τολμῆσαι παρακινδυνεῦσαι, vel καὶ προςξυνεβάλοντο
ἱ Πελοπ[illegible]ῆες τολμήσασαι παρακινδυνεῦσαι, iam utramque
tructuram commiscuit. Quanquam nostro loco vulgatam serva-
it etiam scriptor de syntax. in Anecd. Bekk. t. I. p. 173., qui ad-
cripsit: καὶ τοῦτο συνεπιλαμβάνεσθαι τοῦ φόβου. Ceterum super
udicio isto Thucydidis de fulminis et tonitruum in pugnantes
ffectu vide observationem Valckenarii ad Herodot. VI, 98. p.
19. *Schw.*

ὥρᾳ ἔτους] Auctumnus erat, cum pugna commissa est; non

γοὶ γένωνται ἔμπειροι καὶ ἐν τῷ χειμῶνι τούτῳ παρασκευάσωσι τὸ ὁπλιτικόν, οἷς τε ὅπλα μὴ ἔστιν ἐκπορίζοντες, ὅπως ὡς πλεῖστοι ἔσονται, καὶ τῇ ἄλλῃ μελέτῃ προσαναγκάζοντες ἔφη κατὰ τὸ εἰκὸς κρατήσειν σφᾶς τῶν ἐναντίων, ἀνδρείας μὲν σφίσιν ὑπαρχούσης, εὐταξίας δὲ ἐς τὰ ἔργα προςγενομένης· ἐπιδώσειν γὰρ ἀμφότερα αὐτά, τὴν μὲν μετὰ κινδύνων μελετωμένην, τὴν δ' εὐψυχίαν αὐτὴν ἑαυτῆς μετὰ τοῦ πιστοῦ τῆς ἐπιστήμης θαρσαλεωτέραν ἔσεσθαι. τούς τε στρατηγοὺς καὶ ὀλίγους καὶ αὐτοκράτορας χρῆναι ἑλέσθαι, καὶ ὀμόσαι αὐτοῖς τὸ ὅρκιον ἦ μὴν ἐάσειν ἄρχειν ὅπῃ ἂν ἐπίστωνται· οὕτω γὰρ ἅ τε κρύπτεσθαι δεῖ μᾶλλον ἂν στέγεσθαι, καὶ τἄλλα
73 κατὰ κόσμον καὶ ἀπροφασίστως παρασκευασθῆναι. καὶ οἱ Συρακόσιοι αὐτοῦ ἀκούσαντες ἐψηφίσαντό τε πάντα ὡς ἐκέλευε καὶ στρατηγὸν αὐτόν τε εἵλοντο τὸν Ἑρμοκράτην καὶ Ἡρακλείδην τὸν Λυσιμάχου καὶ Σικανὸν τὸν Ἐξηκέστου, τούτους τρεῖς, καὶ ἐς τὴν Κόρινθον καὶ ἐς τὴν Λακεδαίμονα πρέσβεις ἀπέστειλαν, ὅπως ξυμμαχία τε αὐτοῖς παραγένηται καὶ τὸν πρὸς Ἀθηναίους πόλεμον βεβαιότερον πείθωσι ποιεῖσθαι ἐκ τοῦ προφανοῦς ὑπὲρ σφῶν τοὺς Λακεδαιμονίους, ἵνα ἢ ἀπὸ τῆς Σικελίας ἀπαγάγωσιν αὐτοὺς ἢ πρὸς τὸ ἐν Σικελίᾳ στράτευμα ἧσσον ὠφέλειαν ἄλλην ἐπιπέμπωσι.

74 Τὸ δ' ἐν τῇ Κατάνῃ στράτευμα τῶν Ἀθηναίων ἔπλευσεν εὐθὺς ἐπὶ Μεσσήνην ὡς προδοθησομένην. καὶ ἃ μὲν ἐπράσσετο οὐκ ἐγένετο. Ἀλκιβιάδης γὰρ ὅτε ἀπῄει ἐκ τῆς ἀρχῆς ἤδη μετάπεμπτος, ἐπιστάμενος ὅτι φεύξοιτο, μηνύει τοῖς τῶν Συρακοσίων φίλοις τοῖς ἐν τῇ Μεσσήνῃ ξυνειδὼς τὸ μέλλον· οἱ δὲ τούς τε ἄνδρας διέφθειραν πρότερον καὶ τότε στασιάζοντες καὶ ἐν ὅπλοις ὄντες ἐπεκράτουν μὴ δέχεσθαι τοὺς Ἀθηναίους οἱ ταῦτα βουλόμενοι. ἡμέρας δὲ μείναντες περὶ τρεῖς καὶ δέκα οἱ Ἀθη-

---

πειρία πρώτοις. Interpretare igitur: *neque tamen ipsos adeo superatos esse, ut verisimile fuerit per se, alioque modo, cum (i. e. cum insuper) contra eos qui principes peritia inter Graecos censeantur, idiotae, prope dixerim, contra artifices, pugnassent.* Nos: *Pfuscher gegen Künstler.*

τὴν μέν] i. e. τὴν εὐταξίαν.

74. περὶ τρεῖς καὶ δέκα] περὶ τρεῖς μείναντες καὶ δέκα g. μείναντες περὶ τρειςκαίδεκα E. H. K. N. d. i. vulgo μείναντες περὶ τρειςκαίδεκα. Quam non mutare debebant, aut τρεῖς καὶ δέκα, si mutabant, scribere. Nam haec est probabilis norma, ex qua de numeralium in compositione scriptura iudicandum sit, apud Grammaticos veteres, „numeros flexibiles sub diversis accentibus, indeclinabiles et loquelares sub uno scribi voluerunt; verbi causa in τρειςκαίδεκα copula acuitur, quae in τρεῖς καὶ δέκα gravatur.“ Lobeck. ad Phrynich. p. 408. Forma tamen flexibilis praeferenda est, quia parathesis numeralium huic scriptori adamatur, quod Duker. praef. p. XIV. *Lips.* primus monuit, Lobeck. l. l. p.

τῶν Ἀθηνῶν καὶ ἐκ τῶν αὐτόθεν ξυμμάχων ἀγείρωσιν, ὅπως μὴ παντάπασιν ἱπποκρατῶνται, καὶ χρήματα δὲ ἅμα αὐτόθεν τε ξυλλέξωνται καὶ παρ' Ἀθηναίων ἔλθῃ, τῶν τε πόλεών τινας προςαγάγωνται, ἃς ἤλπιζον μετὰ τὴν μάχην μᾶλλον σφῶν ὑπακούσεσθαι, τά τε ἄλλα καὶ σῖτον καὶ ὅσων δέοι παρασκευάσωνται, ὡς ἐς τὸ ἔαρ ἐπιχειρήσοντες ταῖς Συρακούσαις.

72 Καὶ οἱ μὲν ταύτῃ τῇ γνώμῃ ἀπέπλευσαν ἐς τὴν Νάξον καὶ Κατάνην διαχειμάσοντες· Συρακόσιοι δὲ τοὺς σφετέρους αὐτῶν νεκροὺς θάψαντες ἐκκλησίαν ἐποίουν. καὶ παρελθὼν αὐτοῖς Ἑρμοκράτης ὁ Ἕρμωνος, ἀνὴρ καὶ ἐς τἆλλα ξύνεσιν οὐδενὸς λειπόμενος, καὶ κατὰ τὸν πόλεμον ἐμπειρίᾳ τε ἱκανὸς γενόμενος καὶ ἀνδρείᾳ ἐπιφανής, ἐθάρσυνέ τε καὶ οὐκ εἴα τῷ γεγενημένῳ ἐνδιδόναι· τὴν μὲν γὰρ γνώμην αὐτῶν οὐχ ἡσσῆσθαι, τὴν δὲ ἀταξίαν βλάψαι. οὐ μέντοι τοσοῦτόν γε λειφθῆναι ὅσον εἰκὸς εἶναι, ἄλλως τε τοῖς πρώτοις τῶν Ἑλλήνων ἐμπειρίᾳ, ἰδιώτας ὡς εἰπεῖν χειροτέχναις, ἀνταγωνισαμένους. μέγα δὲ βλάψαι καὶ τὸ πλῆθος τῶν στρατηγῶν καὶ τὴν πολυαρχίαν, ἦσαν γὰρ πεντεκαίδεκα οἱ στρατηγοὶ αὐτοῖς, τῶν τε πολλῶν τὴν ἀξύντακτον ἀναρχίαν. ἦν δὲ ὀλίγοι τε στρατη-

---

θάψαντες] Et de sepultura et de crematione cadaverum usurpatur, velut ap. Thuc. II, 52. Vid. interpretes ad Tacit. Annal. II, 73. Dorvill. ad Charit. p. 244.

οὐκ εἴα] i. e. *dehortabatur, ne* etc. Vid. Valcken. ad Herodot. II, 30. Formula est mitibus verbis dissuadentis, non vetantis.

ἄλλως τε — ἀνταγωνισαμένοις] Not. marginalis in cod. S. *γρ. χειροτέχναις ἤγουν τοῖς ἐμπειρίαν ἔχουσι καὶ γύμνασιν περὶ τὸ μάχεσθαι.* Sed in scholiis haec explicatio apposita est ad istud lemma: *τοῖς πρώτοις τῶν Ἑλλήνων ἐμπειρίᾳ.* Etiam Pollux, ut Dukero videtur, I, 156. legit *χειροτέχναις.* Stephanus putat, sive accus. sive dativus eius vocabuli legatur, omnino scribendum esse, *καὶ ὡς εἰπεῖν.* Apud Pollucem ab Hemsterhusio editum: *πολέμου δὲ τέχνας, χειροτέχνας στρατιωτικὰς εἴρηκε Θουκυδίδης.* Sed valde incerta scriptura est. Dativum etiam Valla agnoscit. Ut de casu istius vocabuli et de sensu, *artificem* an *βάναυσον*, imbellem artisque bellicae rudem significet, ita de illo *ἄλλως τε* dubitatio est. Atque Bredovius quidem desiderat *ἄλλως τε καί*, i. e. *zumal da* etc., quod ipsum est in correcto h., ferri tamen posse putat *ἄλλως τε*, eodem sensu. Sed *ἄλλως τε* est *insuper*, neque opus adiecto *καί*, ut discas ex nota Hermanni ad Viger. p. 780, 232. *Χειροτέχνην* autem iam Coraes monuit, ut *χειρώνακτα*, dici non tantum de opificibus (Thuc. VII, 27. et Herodot. II, 141. 167.) sed etiam de artificibus et peritis cuiuscunque disciplinae, velut ab Hippocr. t. I. p. 40. 291. t. II. p. 186. *van d. Lind.* Soph. Trach. 1001. Neque puto unquam nisi honesto sensu accipiendum esse. Quare *χειροτέχναις* scripsi; *καὶ ὡς εἰπεῖν* autem non lecto opus est, si rectam verborum distinctionem observaveris, qua verba: *ἰδιώτας — χειροτέχναις* secludenda sunt tanquam epexegesis illorum, *τοῖς ἐμ-*

τω γὰρ ἅ τε κρύπτεσθαι δεῖ μᾶλλον ἂν στέγεσθαι, καὶ
73 κατὰ κόσμον καὶ ἀπροφασίστως παρασκευασθῆναι. καὶ
ρακόσιοι αὐτοῦ ἀκούσαντες ἐψηφίσαντό τε πάντα ὡς
καὶ στρατηγὸν αὐτόν τε εἵλοντο τὸν Ἑρμοκράτην καὶ
κλείδην τὸν Λυσιμάχου καὶ Σικανὸν τὸν Ἐξηκέστου, τ
τρεῖς, καὶ ἐς τὴν Κόρινθον καὶ ἐς τὴν Λακεδαίμονα π
ἀπέστειλαν, ὅπως ξυμμαχία τε αὐτοῖς παραγένηται κ
πρὸς Ἀθηναίους πόλεμον βεβαιότερον πείθωσι ποιεῖσ
τοῦ προφανοῦς ὑπὲρ σφῶν τοὺς Λακεδαιμονίους, ἵνα
τῆς Σικελίας ἀπαγάγωσιν αὐτοὺς ἢ πρὸς τὸ ἐν Σικελίᾳ
τευμα ἧσσον ὠφέλειαν ἄλλην ἐπιπέμπωσι.

74 Τὸ δ' ἐν τῇ Κατάνῃ στράτευμα τῶν Ἀθηναίων ἔπ
εὐθὺς ἐπὶ Μεσσήνην ὡς προδοθησομένην. καὶ ἃ μὲν ἐπρ
οὐκ ἐγένετο. Ἀλκιβιάδης γὰρ ὅτε ἀπῄει ἐκ τῆς ἀρχῆς ἤδη
πεμπτος, ἐπιστάμενος ὅτι φεύξοιτο, μηνύει τοῖς τῶν Σ
σίων φίλοις τοῖς ἐν τῇ Μεσσήνῃ ξυνειδὼς τὸ μέλλον· οἱ
τε ἄνδρας διέφθειραν πρότερον καὶ τότε στασιάζοντες
ὅπλοις ὄντες ἐπεκράτουν μὴ δέχεσθαι τοὺς Ἀθηναίους ο
τα βουλόμενοι. ἡμέρας δὲ μείναντες περὶ τρεῖς καὶ δέκα οἱ

πειρίᾳ πρώτοις. Interpretare igitur: *neque tamen ipsos a*
peratos esse, ut verisimile fuerit per se, alioque modo, cu
cum insuper) contra eos qui principes peritia inter Graecos c
tur, idiotae, prope dixerim, contra artifices, pugnassent. No
scher gegen Künstler.

τὴν μέν] i. e. τὴν εὐταξίαν.

74. περὶ τρεῖς καὶ δέκα] περὶ τρεῖς μείναντες καὶ δέκα

καὶ οὐ περὶ τῆς ἐλευθερίας ἄρα
[illegible]νων οὐδ' οἱ Ἕλληνες τῆς ἑαυτῶν τῷ
[illegible]οὶ δὲ οἱ μὲν σφίσιν ἀλλὰ μὴ ἐκείνῳ κα-
[illegible] [illegible]λὶ δεσπότου μεταβολῇ οὐκ ἀξυνετωτέ-
[illegible]ου δέ. ἀλλ' οὐ γὰρ δὴ τὴν τῶν Ἀθηναίων 77
[illegible]σαν πόλιν νῦν ἥκομεν ἀποφανοῦντες ἐν εἰ-
[illegible]δικεῖ, πολὺ δὲ μᾶλλον ἡμᾶς αὐτοὺς αἰτιασόμε-
[illegible]παραδείγματα τῶν ἐκεῖσε Ἑλλήνων ὡς ἐδουλώ-
ἀμυνοντες σφίσιν αὐτοῖς, καὶ νῦν ἐφ' ἡμᾶς ταὐ-
[illegible] σοφίσματα, Λεοντίνων τε ξυγγενῶν κατοικίσεις
[illegible]ταίων ξυμμάχων ἐπικουρίας, οὐ ξυστραφέντες βου-
προθυμότερον δεῖξαι αὐτοῖς ὅτι οὐκ Ἴωνες τάδε εἰ-
[illegible] Ἑλλησπόντιοι καὶ νησιῶται, οἳ δεσπότην ἢ Μῆδον
[illegible] γέ τινα ἀεὶ μεταβάλλοντες δουλοῦνται, ἀλλὰ Δωριῆς
[illegible]θεροι ἀπ' αὐτονόμου τῆς Πελοποννήσου τὴν Σικελίαν οἰ-

---

καὶ οὐ — κακοξυνετωτέρου δέ] Dionys. p. 935., ubi est *οἶδε* pro [illegible] et abest *κακοξυνετωτέρου*.

77. *ἀλλ' οὐ γὰρ — ἁλωτοί ἐσμεν;*] Dionys. p. 933.

τῶν ἐκεῖ Ἑλλήνων] *ἐκεῖ* K. L. N. O. P. d. e. g. et Dionys. ceteri *ἐκεῖσε*, quod restitui, asseritque plurimis hanc scripturam Lobeck. ad Phrynich. p. 44. ex noto graecismo. De formula *ἐν εἰδόσιν* etc. Conf. quae loca laudat Duker. II, 36. 43. IV, 59. Schaefer. ad Dionys. de C. V. p. 216. Longin. de sublim. p. 107. *Toup.*

ταῦτα παρόντα σοφίσματα] *σοφίσματα* per appositionem Kruegero ad Dion. p. 199. adiectum videtur. Idem in Addendis Plutarchi Vit. Timol. c. 12. imitationem indicat: *ταῦτα πάλιν ἧκειν ἐπ' αὐτοὺς σοφίσματα καὶ δελεάσματα, μετ' ἐλπίδων χρηστῶν καὶ φιλανθρώπων ὑποσχέσεων εἰς μεταβολὴν δεσποτοῦ κοινοῦ τιθασσευομένους, ὑπώπτευον*, ubi cod. Monac. nr. 85. *ταὐτά*, sicut dedi hic ex E. H. et Dionysio.

οὐκ Ἴωνες τάδε] *ταῦτα* Dionys. et Aristid. III. p. 651. *Canter.* Verbum sequitur structuram praedicati *Ἴωνες*. De *τάδε* v. ad I, 35. coll. Kruegero ad Dion. p. 21. Matth. Gr. p. 613. 8. Nolim conferre cum h. l. Eur. Troad. 100. *οὐκέτι Τροία τάδε*, nam aliud est *Ἴωνες τάδε*, quod multo audacius dictum, et in illo *οὐκ ἔρανος τάδε γ' ἐστίν*, quod Krueger. attulit, facile *ἔργα*, in locis Luciani et Dionysii *ῥήματα* facile suppletur. At in Cyrop. IV, 2, 5. Xenophon. ne poterat quidem *ταύτην* dicere. Similia huic loco sunt *ὅπερ σαφεστάτη πίστις*, et quod Matth. suppeditat: *τοῦτο πηγή*. Haec in memoriam revocant columnam illam a Theseo in Isthmo erectam cum his inscriptionibus: *τάδ' οὐχὶ Πελοπόννησος, ἀλλ' Ἰωνία* et *τάδ' ἐστὶ Πελοπόννησος, οὐκ Ἰωνία* ap. Plut. Vit. Thes. c. 25. *Τάδε* in his Graecis usitatum, ubi dicere volunt: *haec quae hic vides circum te iacentia*, sive *praesentia*, et Tragicis maxime consuetum et Ciceroni de N. D., ubi est: *die Erde, die Schöpfung*. De Doribus, origine superbientibus, Iones despicientibus notissima res est. Vide Valckenar. ad Herodotum

κοῦντες. ἢ μένομεν ἕως ἂν ἕκαστοι κατὰ πόλεις ληφθῶμεν, εἰδότες ὅτι ταύτῃ μόνον ἁλωτοί ἐσμεν καὶ ὁρῶντες αὐτοὺς ἐπὶ τοῦτο τὸ εἶδος τρεπομένους ὥςτε τοὺς μὲν λόγοις ἡμῶν διιστάναι, τοὺς δὲ ξυμμάχων ἐλπίδι ἐκπολεμοῦν πρὸς ἀλλήλους, τοῖς δὲ ὡς ἑκάστοις τι προςηνὲς λέγοντες δύνανται κακουργεῖν; καὶ οἰόμεθα τοῦ ἄποθεν ξυνοίκου προαπολλυμένου οὐκ ἐς αὐτόν τινα ἥξειν τὸ δεινόν, πρὸ δὲ αὐτοῦ μᾶλλον

78 τὸν πάσχοντα καθ' αὑτὸν δυςτυχεῖν; καὶ εἴ τῳ ἄρα παρέστηκε τὸν μὲν Συρακόσιον, ἑαυτὸν δ' οὐ πολέμιον εἶναι τῷ Ἀθηναίῳ, καὶ δεινὸν ἡγεῖται ὑπέρ γε τῆς ἐμῆς κινδυνεύειν, ἐνθυμηθήτω οὐ περὶ τῆς ἐμῆς μᾶλλον, ἐν ἴσῳ δὲ καὶ τῆς ἑαυτοῦ ἅμα ἐν τῇ ἐμῇ μαχούμενος, τοσούτῳ δὲ καὶ ἀσφαλέστερον ὅσῳ οὐ προδιεφθαρμένου ἐμοῦ, ἔχων δὲ ξύμμαχον ἐμὲ καὶ οὐκ ἔρημος ἀγωνιεῖται· τόν τε Ἀθηναῖον μὴ τὴν τοῦ Συρακοσίου ἔχθραν κολάσασθαι, τῇ δ' ἐμῇ προφάσει τὴν ἐκείνου φιλίαν οὐχ ἧσσον βεβαιώσασθαι βούλεσθαι. εἴ τέ τις φθονεῖ μὲν ἢ καὶ φοβεῖται, ἀμφότερα γὰρ τάδε πάσχει τὰ μείζω, διὰ δὲ αὐτὰ τὰς Συρακούσας κακωθῆναι μέν, ἵνα σωφρονισθῶμεν, βούλεται, περιγενέσθαι δὲ ἕνεκα τῆς αὑτοῦ

V, 87., ubi pleraque praeterea invenies ad explicandum locum I, 6. ubi de vestimentis Ionum scriptor noster loquitur. Adde eundem ad Herod. III, 56.

ἢ μένομεν] *ἢ μένωμεν* suspicatur Valcken. ad Herodot. V, 82. Indicativum tuentur Platonica *ἢ πῶς λέγομεν*, (quanquam etiam coniunctivus in eadem formula compareret) et *τί δὴ καὶ λέγομεν;* Vid. Heind. ad Plat. Gorg. p. 109. ad Theaetet. p. 441., ubi, „attuli haec, ait, ne cui in mentem veniat corrigere *λέγωμεν*, quo in genere saepius erravit Stephanus.“ Paulo inferius verbum *δύνανται* deletum malim.

78. *καὶ εἴ τῳ ἄρα — κολάσασθαι*] Dionys. p. 936. et rursus p. 798. usque ad *τῷ Ἀθηναίῳ*, ubi in Thucydide reprehendit nimium usum singularis pro plurali, quod nimirum dixit *τὸν Συρακούσιον, τῷ Ἀθηναίῳ, ἐμέ.* Sed hoc non eius idioma esse, quis est, qui ignoret? Vid. Greg. Cor. p. 126. (qui hunc usum Atticis asserit), ibique interpretes, Popp. proleg. t. I. p. 91. Krueger. ad Dionys. p. 229. Quintilian. I. O. VIII, 6. 21. *Maxime autem in orando patebit numerorum illa libertas. Nam et Livius saepe sic dicit: Romanus proelio victor, quum Romanos vicisse significet; et contra Cicero ad Brutum, populo, inquit, imposuimus et oratores visi sumus, cum de se tantum loqueretur. Quod genus non orationes modo ornat, sed etiam quotidiani sermonis usus recipit.* En tibi Romanum hominem paulo minus fastidiosum, quam Graeculus magistellus est, cui, quantavis eius de nobis merita sunt, interdum tamen succenseas ob istam stolidam et arrogantem calumniam.

εἴ τε τις — ταμίαν γενέσθαι] Dionys. p. 934. Suidas *σωφρονισθῶμεν· ταπεινωθῶμεν* ex scholiis ad h. l. Vid. not. ad III, 65. extr.

ἀσφαλείας, οὐκ ἀνθρωπείας δυνάμεως βούλησιν ἐλπίζει. οὐ γὰρ οἷόν τε ἅμα τῆς τε ἐπιθυμίας καὶ τῆς τύχης τὸν αὐτὸν ὁμοίως ταμίαν γενέσθαι. καὶ εἰ γνώμῃ ἁμάρτοι, τοῖς αὑτοῦ κακοῖς ὀλοφυρθεὶς τάχ' ἂν ἴσως καὶ τοῖς ἐμοῖς ἀγαθοῖς ποτε βουληθείη αὖθις φθονῆσαι. ἀδύνατον δὲ προεμένῳ, καὶ μὴ τοὺς αὐτοὺς κινδύνους οὐ περὶ τῶν ὀνομάτων ἀλλὰ περὶ τῶν ἔργων ἐθελήσαντι προςλαβεῖν· λόγῳ μὲν γὰρ τὴν ἡμετέραν δύναμιν σώζοι ἄν τις, ἔργῳ δὲ τὴν αὑτοῦ σωτηρίαν. καὶ μάλιστα εἰκὸς ἦν ὑμᾶς, ὦ Καμαριναῖοι, ὁμόρους ὄντας καὶ τὰ δεύτερα κινδυνεύσοντας προορᾶσθαι αὐτὰ καὶ μὴ μαλακῶς ὥςπερ νῦν ξυμμαχεῖν, αὐτοὺς δὲ πρὸς ἡμᾶς μᾶλλον ἰόντας, ἅπερ εἰ ἐς τὴν Καμαριναίαν πρῶτον ἀφίκοντο οἱ Ἀθηναῖοι δεόμενοι ἂν ἐπεκαλεῖσθε, ταῦτα ἐκ τοῦ ὁμοίου καὶ νῦν παρακελευομένους ὅπως μηδὲν ἐνδώσομεν φαίνεσθαι. ἀλλ' οὔθ' ὑμεῖς νῦν γέ πω οὔθ' οἱ ἄλλοι ἐπὶ ταῦτα ὥρμησθε. δειλίᾳ δὲ ἴσως τὸ δίκαιον πρός τε ἡμᾶς καὶ πρὸς 79 τοὺς ἐπιόντας θεραπεύσετε λέγοντες ξυμμαχίαν εἶναι ὑμῖν πρὸς Ἀθηναίους· ἥν γε οὐκ ἐπὶ τοῖς φίλοις ἐποιήσασθε, τῶν δὲ ἐχθρῶν ἤν τις ἐφ' ὑμᾶς ἴῃ, καὶ τοῖς γε Ἀθηναίοις βοηθεῖν, ὅταν ὑπ' ἄλλων, καὶ μὴ αὐτοὶ ὥςπερ νῦν τοὺς πέλας ἀδικῶσιν, ἐπεὶ οὐδ' οἱ Ῥηγῖνοι ὄντες Χαλκιδῆς Χαλκιδέας ὄντας Λεοντίνους ἐθέλουσι ξυγκατοικίζειν. καὶ δεινὸν εἰ ἐκεῖνοι μὲν τὸ ἔργον τοῦ καλοῦ δικαιώματος ὑποπτεύοντες ἀλόγως σωφρονοῦσιν, ὑμεῖς δ' εὐλόγῳ προφάσει τοὺς μὲν φύσει πολε-

---

ἀνθρωπείας] Dionys. et scripti libri Thucyd. omnes praeter A. B. E. S. d. e. f. h. i. k., qui offerunt *ἀνθρωπίνης*. Vid. ad I, 22. et Duker. ad h. l. et III, 40.

καὶ εἰ γνώμῃ — σωτηρίαν] Dionys. p. 936.

ὅπως μηδὲν ἐνδώσομεν] v. Lobeck. Parergon ad Phryn. c. 5. p. 722.

79. *θεραπεύσετε*] i. e. non *iustitiam coletis*, sed *colere vos simulabitis*, sive *coletis* sc. Scholiastes: *δειλίᾳ δὲ προβλήματι χρήσεσθε τῷ δικαίῳ δῆθεν, ἀξιοῦντες ὁμοίως ἡμῖν τε καὶ Ἀθηναίοις προςφέρεσθαι.*

ὅταν ὑπ' ἄλλων, καὶ μή — ἀδικῶσιν] Structura *ἀπὸ κοινοῦ*. Supple: *ὅταν ὑπ' ἄλλων ἀδικῶνται, καὶ μὴ — τοὺς πέλας ἀδικῶσιν.* Quibuscum Doederl. confert Tacit. V. Agr. c. 19. *officiis et administrationibus potius non peccaturos, quam damnare, cum peccassent.* Ego vero verbum in illis excidisse persuasum habeo. Ubi similitudo cum nostris? ubi cognatum in Latinis verbum, unde cognatum arcessatur? Conf. Thucyd. II, 11. *τὴν τῶν πέλας δῃοῦν μᾶλλον ἢ τὴν ἑαυτῶν ὁρᾶν, δῃουμένην* sc.

ἀλόγως σωφρονοῦσιν] Schol. *ἀντὶ τοῦ παρὰ λόγον. ἡ δὲ διάνοια· δεινὸν ἂν εἴη, εἰ Ῥηγῖνοι μέν, καίτοι Χαλκιδεῖς ὄντες, τὴν παρουσίαν τῶν Ἀθηναίων εὔλογον δοκοῦσαν, ὡς ἂν ἐπὶ βοήθειαν τῶν συγγενῶν ἥκουσαν, ὅμως ὑποπτεύοντες, οὐ προςέθεντο αὐτοῖς, παρὰ τὸ φαινό-*

κοῦντες. ἢ μένομεν ἕως ἂν ἕκαστοι κατὰ πόλεις ληφθ
εἰδότες ὅτι ταύτῃ μόνον ἁλωτοί ἐσμεν καὶ ὁρῶντες αὐ
ἐπὶ τοῦτο τὸ εἶδος τρεπομένους ὥςτε τοὺς μὲν λόγοις
διιστάναι, τοὺς δὲ ξυμμάχων ἐλπίδι ἐκπολεμοῦν πρὸς ἀλ
λους, τοῖς δὲ ὡς ἑκάστοις τι προςηνὲς λέγοντες δύνανται
κουργεῖν; καὶ οἰόμεθα τοῦ ἄποθεν ξυνοίκου προαπολλ
νου οὐκ ἐς αὐτόν τινα ἥξειν τὸ δεινόν, πρὸ δὲ αὐτοῦ μᾶλ
78 τὸν πάσχοντα καθ' αὑτὸν δυςτυχεῖν; καὶ εἴ τῳ ἄρα πα
στηκε τὸν μὲν Συρακόσιον, ἑαυτὸν δ' οὐ πολέμιον εἶναι
Ἀθηναίῳ, καὶ δεινὸν ἡγεῖται ὑπέρ γε τῆς ἐμῆς κινδυν
ἐνθυμηθήτω οὐ περὶ τῆς ἐμῆς μᾶλλον, ἐν ἴσῳ δὲ καὶ τῆς
τοῦ ἅμα ἐν τῇ ἐμῇ μαχούμενος, τοσούτῳ δὲ καὶ ἀσφαλέ
ρον ὅσῳ οὐ προδιεφθαρμένου ἐμοῦ, ἔχων δὲ ξύμμαχο
καὶ οὐκ ἔρημος ἀγωνιεῖται· τόν τε Ἀθηναῖον μὴ τὴν τοῦ Σ
ρακοσίου ἔχθραν κολάσασθαι, τῇ δ' ἐμῇ προφάσει τὴν
νου φιλίαν οὐχ ἧσσον βεβαιώσασθαι βούλεσθαι. εἴ τι
φθονεῖ μὲν ἢ καὶ φοβεῖται, ἀμφότερα γὰρ τάδε πάσχ
μείζω, διὰ δὲ αὐτὰ τὰς Συρακούσας κακωθῆναι μέν, ἵνα
φρονισθῶμεν, βούλεται, περιγενέσθαι δὲ ἕνεκα τῆς

V, 87., ubi pleraque praeterea invenies ad explicandum
I, 6. ubi de vestimentis Ionum scriptor noster loquitur.
eundem ad Herod. III, 56.

ἢ μένομεν] ἢ μένωμεν suspicatur Valcken. ad Herodot. V,
Indicativum tuentur Platonica ἢ πῶς λέγομεν, (quanquam
coniunctivus in eadem formula comparet) et τί δὴ καὶ λέγ
Vid. Heind. ad Plat. Gorg. p. 109. ad Theaetet. p. 441.,
„attuli haec, ait, ne cui in mentem veniat corrigere λέγ
quo in genere saepius erravit Stephanus.“ Paulo inferius
bum δύνανται deletum malim.

78. καὶ εἴ τῳ ἄρα — κολάσασθαι] Dionys. p. 936. et
p. 798. usque ad τῷ Ἀθηναίῳ, ubi in Thucydide repre
nimium usum singularis pro plurali, quod nimirum dixit τὸν Σ
ρακούσιον, τῷ Ἀθηναίῳ, ἐμέ. Sed hoc non eius idioma esse,
est, qui ignoret? Vid. Greg. Cor. p. 126. (qui hunc usum
cis asserit), ibique interpretes, Popp. proleg. t. I. p. 91.
ger. ad Dionys. p. 229. Quintilian. I. O. VIII, 6. 21. *Maxim*
tem in orando patebit numerorum illa libertas. Nam et
saepe sic dicit: Romanus proelio victor, quum R
vicisse significet; et contra Cicero ad Brutum, populo,
imposuimus et oratores visi sumus, cum de se
loqueretur. Quod genus non orationes modo ornat, sed etiam
tidiani sermonis usus recipit. En tibi Romanum ho
paulo minus fastidiosum, quam Graeculus magistellus est,
quantavis eius de nobis merita sunt, interdum tamen succ
ob istam stolidam et arrogantem calumniam.

εἴ τε τις — ταμίαν γενέσθαι] Dionys. p. 934. Suidas
νισθῶμεν· ταπεινωθῶμεν ex scholiis ad h. l. Vid. not. ad
65. extr.

ορίων. καὶ εἰ καταστρέψονται ἡμᾶς Ἀθηναῖοι, ταῖς
αις γνώμαις κρατήσουσι, τῷ δ' αὐτῶν ὀνόματι τι-
ι, καὶ τῆς νίκης οὐκ ἄλλον τινὰ ἆθλον ἢ τὸν τὴν
ισχόντα λήψονται· καὶ εἰ αὖ ἡμεῖς περιεσόμεθα,
τῶν κινδύνων οἱ αὐτοὶ τὴν τιμωρίαν ὑφέξετε. σκο-
καὶ αἱρεῖσθε ἤδη ἢ τὴν αὐτίκα ἀκινδύνως δουλείαν,
γενόμενοι μεθ' ἡμῶν τούςδε τε μὴ αἰσχρῶς δεσπό-
, καὶ τὴν πρὸς ἡμᾶς ἔχθραν μὴ ἂν βραχεῖαν γενο-
υγεῖν.

ῖτα μὲν ὁ Ἑρμοκράτης εἶπεν· ὁ δ' Εὔφημος ὁ τῶν 81
πρεσβευτὴς μετ' αὐτὸν τοιάδε.

όμεθα μὲν ἐπὶ τῆς πρότερον οὔσης ξυμμαχίας ἀνα- 82
ὖ δὲ Συρακοσίου καθαψαμένου ἀνάγκη καὶ περὶ τῆς
ἵν ὡς εἰκότως ἔχομεν. τὸ μὲν οὖν μέγιστον μαρτύ-
; εἶπεν ὅτι οἱ Ἴωνές ἀεί ποτε πολέμιοι τοῖς Δωριεῦ-
ἔχει δὲ καὶ οὕτως· ἡμεῖς γὰρ Ἴωνες ὄντες Πελο-
Δωριεῦσι καὶ πλείοσιν οὖσι καὶ παροικοῦσιν ἐσκε-
τῷ τρόπῳ ἥκιστα αὐτῶν ὑπακουσόμεθα. καὶ μετὰ

—

ον ἄλλον τινὰ ἆθλον] ἆθλον neutrius generis est, neque
ιgendum ἄλλον τινά, sed ita intelligendum: non alium
praemium i. e. pro praemio accipient. Mox de ἐπιβου-
Matth. Gr. p. 680.

ermocratem excipit Atheniensis legatus Euphemus, non
guens illius criminationes, quam Atheniensium impe-
dens et demonstrans, necessitate ad bellum cum Sy-
cogi se, ut tuti et ipsi vivant et socii simul cognati
ilia habitantes, quibus praeter Athenienses auxilium
contra imminentem Syracusanorum dominationem.

ὄντες] His respondet ad ista Syracusani Hermocratis
ουλευόμεθα μὲν ὑπὸ Ἰώνων etc. Vid. Valck. ad Hero-
ι.

ὑπακουσόμεθα] Simillimus ad structuram locus IV,
ιποκράτει, ὄντι περὶ τὸ Δήλιον, ὡς αὐτῷ ἠγγέλθη, ὅτι
ἔρχονται. Et praemisso genitivo absoluto dativus pro-
quitur I, 114. καὶ ἐς αὐτὴν διαβεβηκότος ἤδη Περικλέους
ηναίων, ἠγγέλθη αὐτῷ. Nostro loco genitivus pronomi-
ιr, quia duplicem structuram verbum ὑπακούειν admit-
et Matth. Gr. p. 464. Sed minus apte affert Homer.
28. ὅττι οἱ ὦκ' ἤκουσε μέγας θεὸς εὐξαμένοιο, nam ibi, ut
onomen αὐτοῦ omissum, ad genitivum absolutum quod
n est. Vid. ad Dionys. de C. V. p. 148. Ien. Neque
et, quem eodem modo explicat Kruger. ad Dionys.
us IV, 128. τῆς τροπῆς αὐτοῖς ἐνταῦθα γενομένης σφῶν
τεώρου, ubi σφῶν pendet ex μετεώρου, e colle, ubi ipsi
erant. Variatam verbi structuram Matth. Misc. philol.
7. illustrat loco Aeschyl. Agam. 670. ὁρῶμεν ἀνθοῦν
γαῖον νεκροῖς Ἀνδρῶν Ἀχαιῶν ναυτικῶν τ' ἐρειπίων,
ναυτικῶν ἐρειπίων pendere [illegible]

τὰ Μηδικὰ ναῦς κτησάμενοι τῆς μὲν Λακεδαιμονίων ἀρχῆς καὶ ἡγεμονίας ἀπηλλάγημεν, οὐδὲν προςῆκον μᾶλλόν τι ἐκείνους ἡμῖν ἢ καὶ ἡμᾶς ἐκείνοις ἐπιτάσσειν, πλὴν καθ' ὅσον ἐν τῷ παρόντι μεῖζον ἴσχυον, αὐτοὶ δὲ τῶν ὑπὸ βασιλεῖ πρότερον ὄντων ἡγεμόνες καταστάντες οἰκοῦμεν, νομίσαντες ἥκιστ' ἂν ὑπὸ Πελοποννησίοις οὕτως εἶναι, δύναμιν ἔχοντες ᾗ ἀμυνούμεθα, καὶ ἐς τὸ ἀκριβὲς εἰπεῖν οὐδὲ ἀδίκως καταστρεψάμενοι τούς τε Ἴωνας καὶ νησιώτας, οὓς ξυγγενεῖς φασιν ὄντας ἡμᾶς Συρακόσιοι δεδουλῶσθαι. ἦλθον γὰρ ἐπὶ τὴν μητρόπολιν ἐφ' ἡμᾶς μετὰ τοῦ Μήδου, καὶ οὐκ ἐτόλμησαν ἀποστάντες τὰ οἰκεῖα φθεῖραι, ὥςπερ ἡμεῖς ἐκλιπόντες τὴν πόλιν, δου-
83 λείαν δὲ αὐτοί τε ἐβούλοντο καὶ ἡμῖν τὸ αὐτὸ ἐπενεγκεῖν. ἀνθ' ὧν ἄξιοί τε ὄντες ἅμα ἄρχομεν, ὅτι τε ναυτικὸν πλεῖστόν τι καὶ προθυμίαν ἀπροφάσιστον παρεσχόμεθα ἐς τοὺς Ἕλληνας, καὶ διότι καὶ τῷ Μήδῳ ἑτοίμως τοῦτο δρῶντες οὗτοι ἡμᾶς

---

eo casu strui possit, quem verba *plenum esse* significantia requirunt, quum alias dativum assumat. Homer. Od. ρ', 554. *μεταλλῆσαί τι ἑ θυμὸς Ἀμφὶ πόσει κέλεται καὶ κήδεά περ πεπαθυίῃ*, pro *πεπαθυῖαν*, quia *κελεύειν τινά* et *τινί* dicitur. Sic saepius, ut nostro loco pronomen *αὐτῶν* additum, post relativum *ὅς* adiicitur, id quod notum iam est ex adnotatione Hermanni ad Viger. p. 708, 28. Adde quos laudat Matth. l. l. Plaut. Trinumm. IV, 4, 16. *quorum* e o r u m *unus surripuit currenti cursori solum*, de quo loco nuper egit Herm. ad Sophocl. Philoctet. 315. Vid. Grotefend. gr. Lat. §. 145, 3. Eadem repetitio pronominis etiam post nomina fit. Vid. interpretes ad Lucian. t. II. p. 355. Fischer. ad Weller. II. p. 235. ap. Matth. l. l. Singularis ratio loci IV, 10. *μενόντων ἡμῶν, ξύμμαχον γίγνεται, ὑποχωρήσασι δέ, καίπερ χαλεπὸν ὄν, εὔπορος ἔσται*, ubi casus variantur prorsus contra, quam exspectes.

ἥκιστα αὐτῶν] *ἥκιστ' ἂν αὐτῶν* F. H. Q. c. g. et sic emendandum censet Krueger. l. l. provocans ad Popponis obs. p. 140. et Spohn. ad Isocr. Panegyr. 48.

ἐς τὸ ἀκριβὲς εἰπεῖν] v. Matth. Gr. p. 783.

83. Nexus sententiarum hic esse videtur: Dignos, ait, nos censemus esse imperio, quod in socios exercemus, duabus de causis, quia ut nos animum maxime strenuum in bello *Persico* exhibuimus, ita hi in servitium regis et in damnum nostrum proni erant. Deinde, ut tuti simus a Peloponneso, socios imperio coërcemus. Neque verum consilium, quo id tuemur, speciosis vocabulis obtegimus, nihil nisi saluti nostrae consulentes. Qua de causa huc quoque venimus, cernimusque, nobis utrisque eadem conducere. Id quod intelligimus ex iis, quae Hermocrates modo nobis exprobravit, nos Siciliam in servitium ope vestra redacturos adesse. Cuius licet calumniis perterriti paullisper nutabitis; postremo tamen, cum rei gerendae tempus aderit, utilitatis studium vincet, a nobisque stabitis illius verborum obliti. Quippe nos et in Graecia imperium securitatis causa pe

ἔβλαπτον, ἅμα δὲ τῆς πρὸς Πελοποννησίους ἰσχύος ὀρεγόμενοι. καὶ οὐ καλλιεπούμεθα ὡς ἢ τὸν βάρβαρον μόνοι καθελόντες εἰκότως ἄρχομεν ἢ ἐπ᾽ ἐλευθερίᾳ τῇ τῶνδε μᾶλλον ἢ τῶν ξυμπάντων τε καὶ τῇ ἡμετέρᾳ αὐτῶν κινδυνεύσαντες. πᾶσι δὲ ἀνεπίφθονον τὴν προςήκουσαν σωτηρίαν ἐκπορίζεσθαι. καὶ νῦν τῆς ἡμετέρας ἀσφαλείας ἕνεκα καὶ ἐνθάδε παρόντες ὁρῶμεν καὶ ὑμῖν ταὐτὰ ξυμφέροντα. ἀποφαίνομεν δὲ ἐξ ὧν οἵδε τε διαβάλλουσι καὶ ὑμεῖς μάλιστα ἐπὶ τὸ φοβερώτερον ὑπονοεῖτε, εἰδότες τοὺς περιδεῶς ὑποπτεύοντάς τι λόγου μὲν ἡδονῇ τὸ παραυτίκα τερπομένους, τῇ δ᾽ ἐγχειρήσει ὕστερον τὰ ξυμφέροντα πράσσοντας. τήν τε γὰρ ἐκεῖ ἀρχὴν εἰρήκαμεν διὰ δέος ἔχειν καὶ τὰ ἐνθάδε διὰ τὸ αὐτὸ ἥκειν μετὰ τῶν φίλων ἀσφαλῶς καταστησόμενοι, καὶ οὐ δουλωσόμενοι, μὴ παθεῖν δὲ μᾶλλον τοῦτο κωλύσοντες. ὑπολάβῃ δὲ μηδεὶς ὡς 84 οὐδὲν προςῆκον ὑμῶν κηδόμεθα, γνοὺς ὅτι σωζομένων ὑμῶν καὶ διὰ τὸ μὴ ἀσθενεῖς ὑμᾶς ὄντας ἀντέχειν Συρακοσίοις ἧσσον ἂν τούτων πεμψάντων τινὰ δύναμιν Πελοποννησίοις ἡμεῖς βλαπτοίμεθα. καὶ ἐν τούτῳ προςήκετε ἤδη ἡμῖν τὰ μέγιστα. διόπερ καὶ τοὺς Λεοντίνους εὔλογον κατοικίζειν μὴ ὑπηκόους ὥςπερ τοὺς ξυγγενεῖς αὐτῶν τοὺς ἐν Εὐβοίᾳ, ἀλλ᾽ ὡς δυνατωτάτους, ἵνα ἐκ τῆς σφετέρας ὅμοροι ὄντες τοῖςδε ὑπὲρ ἡμῶν λυπηροὶ ὦσι. τὰ μὲν γὰρ ἐκεῖ καὶ αὐτοὶ ἀρκοῦμεν πρὸς τοὺς πολεμίους, καὶ ὁ Χαλκιδεύς, ὃν ἀλόγως ἡμᾶς φησι δουλωσα-

---

stituimus, et hic propter eandem cum amicis nostris statum rerum componemus, non nostrae potestatis vestram insulam facturi, sed ne id per alios fiat, cauturi. Correlatio particularum ineunte capite paene nimia haec est: *ἄξιοί τε — ἅμα δέ*, tum *ὅτι τε — καὶ διότι*, tum *πλεῖστόν τε — καὶ προθυμίαν*. Quorum membrorum prima correlatione indicatur, cur imperium teneant; altera membrorum copulatione, cur se dignos esse imperio perhibeant, exponitur. Ubi quas duas causas proferunt, iis non se dicunt *idoneos* esse tuendo imperio (*Manns genug dazu*, ut Heilm. voluit), sed dignos, qui quem principatum pararunt, sine invidia obtineant. Conf. totam orationem I, 73, quae argumentum nostra non diversum tractat, et maxime cap. 75. init. coll. V, 89.

οὐ καλλιεπούμεθα] G. K. f. „*neque ornata nos oratione iactamus, quod merito tenemus principatum qui soli barbarum profligavimus* etc. Rarius illud *καλλιεπεῖσθαι* usurpatur a Platone, cuius in apolog. Socr. p. 17. B. se negat adhibiturum *κεκαλλιεπημένους λόγους ῥήμασί τε καὶ ὀνόμασιν*. Scriptor Hipparchi, Platonis studiosissimus t. II. p. 225. C. *τῶν σοφῶν ῥημάτων* meminit, *ὧν οἱ δεινοὶ περὶ τὰς δίκας καλλιεποῦνται*. Agathon *ὁ καλλιεπής* est in Aristoph. Thesm. 52.“ Valcken. diatr. in Eur. Reliqu. p. 291. B. De adi. *καλλιεπής* et verbis similiter compositis v. Krueger. ad Dionys. p. 17. Vulg. *οὐκ ἄλλῳ ἑπόμεθα*.

84. *ἀλόγως — ἐλευθεροῦν*] Iunge *ἀλόγως* cum *ἐλευθεροῦν*. *'Αλό-*

τὰ Μηδικὰ ναῦς κτησάμενοι τῆς μὲν Λακεδαιμονίων ἀρχῆς καὶ ἡγεμονίας ἀπηλλάγημεν, οὐδὲν προσῆκον μᾶλλόν τι ἐκείνους ἡμῖν ἢ καὶ ἡμᾶς ἐκείνοις ἐπιτάσσειν, πλὴν καθ' ὅσον ἐν τῷ παρόντι μεῖζον ἴσχυον, αὐτοὶ δὲ τῶν ὑπὸ βασιλεῖ πρότερον ὄντων ἡγεμόνες καταστάντες οἰκοῦμεν, νομίσαντες ἥκιστ' ἂν ὑπὸ Πελοποννησίοις οὕτως εἶναι, δύναμιν ἔχοντες ᾗ ἀμυνούμεθα, καὶ ἐς τὸ ἀκριβὲς εἰπεῖν οὐδὲ ἀδίκως καταστρεψάμενοι τούς τε Ἴωνας καὶ νησιώτας, οὓς ξυγγενεῖς φασιν ὄντας ἡμᾶς Συρακόσιοι δεδουλῶσθαι. ἦλθον γὰρ ἐπὶ τὴν μητρόπολιν ἐφ' ἡμᾶς μετὰ τοῦ Μήδου, καὶ οὐκ ἐτόλμησαν ἀποστάντες τὰ οἰκεῖα φθεῖραι, ὥσπερ ἡμεῖς ἐκλιπόντες τὴν πόλιν, δου-
83 λείαν δὲ αὐτοί τε ἐβούλοντο καὶ ἡμῖν τὸ αὐτὸ ἐπενεγκεῖν. ἀνθ' ὧν ἄξιοί τε ὄντες ἅμα ἄρχομεν, ὅτι τε ναυτικὸν πλεῖστόν τε καὶ προθυμίαν ἀπροφάσιστον παρεσχόμεθα ἐς τοὺς Ἕλληνας, καὶ διότι καὶ τῷ Μήδῳ ἑτοίμως ταὖτο δρῶντες οὗτοι ἡμᾶς

---

eo casu strui possit, quem verba *plenum esse* significantia requirunt, quum alias dativum assumat. Homer. Od. ρ', 554. μεταλλῆσαί τι ἑ θυμὸς Ἀμφὶ πόσει κέλεται καὶ κήδεά περ πεπαθυίῃ, pro πεπαθυῖαν, quia κελεύειν τινά et τινί dicitur. Sic saepius, ut nostro loco pronomen αὐτῶν additum, post relativum ὅς adiicitur, id quod notum iam est ex adnotatione Hermanni ad Viger. p. 708, 28. Adde quos laudat Matth. l. l. Plaut. Trinumm. IV, 4, 16. *quorum eorum unus surripuit currenti cursori solum*, de quo loco nuper egit Herm. ad Sophocl. Philoctet. 315. Vid. Grotefend. gr. Lat. §. 145, 3. Eadem repetitio pronominis etiam post nomina fit. Vid. interpretes ad Lucian. t. II. p. 355. Fischer. ad Weller. II. p. 235. ap. Matth. l. l. Singularis ratio loci IV, 10. μενόντων ἡμῶν, ξύμμαχον γίγνεται, ὑποχωρήσασι δέ, καίπερ χαλεπὸν ὄν, εὔπορος ἔσται, ubi casus variantur prorsus contra, quam exspectes.

ἥκιστα αὐτῶν] ἥκιστ' ἂν αὐτῶν F. H. Q. c. g. et sic emendandum censet Krueger. l. l. provocans ad Popponis obs. p. 140 et Spohn. ad Isocr. Panegyr. 48.

ἐς τὸ ἀκριβὲς εἰπεῖν] v. Matth. Gr. p. 783.

83. Nexus sententiarum hic esse videtur; Dignos, ait, nos censemus esse imperio, quod in socios exercemus, duabus de causis, quia ut nos animum maxime strenuum in bello Persico exhibuimus, ita hi in servitium regis et in damnum nostrum proni erant. Deinde, ut tuti simus a Peloponneso, socios imperio coërcemus. Neque verum consilium, quo id tuemur, speciosis vocabulis obtegimus, nihil nisi saluti nostrae consulentes. Qua de causa huc quoque venimus, cernimusque, nobis utrisque eadem conducere. Id quod intelligimus ex iis, quae Hermocrates modo nobis exprobravit, nos Siciliam in servitium ope vestra redacturos adesse. Cuius licet calumniis perterriti paullisper nutabitis; postremo tamen, cum rei gerendae tempus aderit, utilitatis studium vincet, a nobisque stabitis illius verbornm obliti. Quippe nos et in Graecia imperium securitatis causa per

κπτον, ἅμα δὲ τῆς πρὸς Πελοποννησίους ἰσχύος ὀρεγόμε-
καὶ οὐ καλλιεπούμεθα ὡς ἢ τὸν βάρβαρον μόνοι καθε-
τες εἰκότως ἄρχομεν ἢ ἐπ' ἐλευθερίᾳ τῇ τῶνδε μᾶλλον ἢ
ξυμπάντων τε καὶ τῇ ἡμετέρᾳ αὐτῶν κινδυνεύσαντες. πᾶ-
δὲ ἀνεπίφθονον τὴν προςήκουσαν σωτηρίαν ἐκπορίζεσθαι.
νῦν τῆς ἡμετέρας ἀσφαλείας ἕνεκα καὶ ἐνθάδε παρόντες
ιμεν καὶ ὑμῖν ταὐτὰ ξυμφέροντα. ἀποφαίνομεν δὲ ἐξ ὧν
τε διαβάλλουσι καὶ ὑμεῖς μάλιστα ἐπὶ τὸ φοβερώτερον
νοεῖτε, εἰδότες τοὺς περιδεῶς ὑποπτεύοντάς τι λόγου μὲν
νῇ τὸ παραυτίκα τερπομένους, τῇ δ' ἐγχειρήσει ὕστερον
ξυμφέροντα πράσσοντας. τήν τε γὰρ ἐκεῖ ἀρχὴν εἰρήκα-
διὰ δέος ἔχειν καὶ τὰ ἐνθάδε διὰ τὸ αὐτὸ ἥκειν μετὰ τῶν
ων ἀσφαλῶς καταστησόμενοι, καὶ οὐ δουλωσόμενοι, μὴ
θεῖν δὲ μᾶλλον τοῦτο κωλύσοντες. ὑπολάβῃ δὲ μηδεὶς ὡς 84
ἐν προςῆκον ὑμῶν κηδόμεθα, γνοὺς ὅτι σωζομένων ὑμῶν
διὰ τὸ μὴ ἀσθενεῖς ὑμᾶς ὄντας ἀντέχειν Συρακοσίοις ἧσ-
ἂν τούτων πεμψάντων τινὰ δύναμιν Πελοποννησίοις ἡμεῖς
πτοίμεθα. καὶ ἐν τούτῳ προςήκετε ἤδη ἡμῖν τὰ μέγιστα.
τερ καὶ τοὺς Λεοντίνους εὔλογον κατοικίζειν μὴ ὑπηκόους
τερ τοὺς ξυγγενεῖς αὐτῶν τοὺς ἐν Εὐβοίᾳ, ἀλλ' ὡς δυνα-
άτους, ἵνα ἐκ τῆς σφετέρας ὅμοροι ὄντες τοῖςδε ὑπὲρ ἡμῶν
ηροὶ ὦσι. τὰ μὲν γὰρ ἐκεῖ καὶ αὐτοὶ ἀρκοῦμεν πρὸς τοὺς
μίους, καὶ ὁ Χαλκιδεύς, ὃν ἀλόγως ἡμᾶς φησι δουλωσα-

---

imus, et hic propter eandem cum amicis nostris statum re-
componemus, non nostrae potestatis vestram insulam factu-
sed ne id per alios fiat, cauturi. Correlatio particularum
ate capite paene nimia haec est: *ἄξιοί τε — ἅμα δέ*, tum
ε — *καὶ διότι*, tum *πλεῖστόν τε — καὶ προθυμίαν*. Quorum
brorum prima correlatione indicatur, cur imperium teneant;
a membrorum copulatione, cur se dignos esse imperio per-
ant, exponitur. Ubi quas duas causas proferunt, iis non se
nt *idoneos* esse tuendo imperio (*Manns genug dazu*, ut
n. voluit), sed dignos, qui quem principatum pararunt, sine
ia obtineant. Conf. totam orationem I, 73, quae argumen-
nostra non diversum tractat, et maxime cap. 75. init. coll.
9.

οὐ καλλιεπούμεθα] G. K. f. „*neque ornata nos oratione iacta-
, quod merito tenemus principatum qui soli barbarum profliga-
s* etc. Rarius illud *καλλιεπεῖσθαι* usurpatur a Platone, cuius
polog. Socr. p. 17. B. se negat adhibiturum *κεκαλλιεπημένους
ς ῥήμασί τε καὶ ὀνόμασιν*. Scriptor Hipparchi, Platonis stu-
issimus t. II. p. 225. C. *τῶν σοφῶν ῥημάτων* meminit, *ὧν οἱ
ι περὶ τὰς δίκας καλλιεποῦνται*. Agathon *ὁ καλλιεπής* est in
toph. Thesm. 52." Valcken. diatr. in Eur. Reliqu. p. 291. B.
adi. *καλλιεπής* et verbis similiter compositis v. Krueger. ad
nys. p. 17. Vulg. *οὐκ ἄλλῳ ἑπόμεθα*.

84. *ἀλόγως — ἐλευθεροῦν*] Iunge *ἀλόγως* cum *ἐλευθεροῦν*. '*Αλό-*

μένους τοὺς ἐνθάδε ἐλευθεροῦν, ξύμφορος ἡμῖν ἀπαρά-
ὢν καὶ χρήματα μόνον φέρων, τὰ δὲ ἐνθάδε καὶ Λεον-
85 καὶ οἱ ἄλλοι φίλοι ὅτι μάλιστα αὐτονομούμενοι. ἀνδρὶ δὲ
ράννῳ ἢ πόλει ἀρχὴν ἐχούσῃ οὐδὲν ἄλογον ὅ,τι ξυμφέρον
οἰκεῖον ὅ,τι μὴ πιστόν· πρὸς ἕκαστα δὲ δεῖ ἢ ἐχθρὸν ἢ
μετὰ καιροῦ γίγνεσθαι. καὶ ἡμᾶς τοῦτο ὠφελεῖ ἐνθάδε,
ἢν τοὺς φίλους κακώσωμεν, ἀλλ' ἢν οἱ ἐχθροὶ διὰ τὴν
φίλων ῥώμην ἀδύνατοι ὦσιν. ἀπιστεῖν δὲ οὐ χρή. καὶ
τοῖς ἐκεῖ ξυμμάχοις ὡς ἕκαστοι χρήσιμοι ἐξηγούμεθα,
μὲν καὶ Μηθυμναίους νεῶν παροχῇ αὐτονόμους, τοὺς δὲ
λοὺς χρημάτων βιαιότερον φορᾷ, ἄλλους δὲ καὶ πάνυ
θέρως ξυμμαχοῦντας, καίπερ νησιώτας ὄντας καὶ εὐλή-
διότι ἐν χωρίοις ἐπικαίροις εἰσὶ περὶ τὴν Πελοπόννησον.
καὶ τἀνθάδε εἰκὸς πρὸς τὸ λυσιτελοῦν, καὶ ὃ λέγομεν, ἐς
ρακοσίους δέος, καθίστασθαι. ἀρχῆς γὰρ ἐφίενται ὑμῶν
βούλονται ἐπὶ τῷ ἡμετέρῳ ξυστήσαντες ὑμᾶς ὑπόπτῳ,
κατ' ἐρημίαν, ἀπράκτων ἡμῶν ἀπελθόντων αὐτοὶ ἄρξαι
Σικελίας. ἀνάγκη δέ, ἢν ξυστῆτε πρὸς αὐτούς· οὔτε γὰρ
ἔτι ἔσται ἰσχὺς τοσαύτη ἐς ἓν ξυστᾶσα εὐμεταχείριστος,
86 οὔθ' ἀσθενεῖς ἂν ἡμῶν μὴ παρόντων πρὸς ὑμᾶς εἶεν. καὶ
ταῦτα μὴ δοκεῖ, αὐτὸ τὸ ἔργον ἐλέγχει. τὸ γὰρ πρότερον
μᾶς ἐπηγάγεσθε οὐκ ἄλλον τινὰ προσείοντες φόβον ἢ εἰ
ψόμεθα ὑμᾶς ὑπὸ Συρακοσίοις γενέσθαι, ὅτι καὶ αὐτοὶ

γως autem converte: *auf eine inkonsequente Art, die sich nicht rechtfertigen lässt.* Scholiastes: τοῦ Ἑρμοκράτους Ἀθ- διαβαλόντος ὡς οὐχ ὑγιῶς τοὺς μὲν ἐν Εὐβοίᾳ Χαλκιδεῖς καταδ- μένους, τοῖς δὲ ἐν Σικελίᾳ ἐπαγγελλομένους ἐλευθερίαν, ὁ Ἀθ- οὐκ ἀρνούμενος, ἀλλὰ ὁμολογῶν, τεχνικῶς διαλύει τὸ ἐπιχείρημα.

ξύμφορος — ἀπαράσκευος ὢν] Thom. M. p. 820., ubi verba ex III, 40. τούςδε ξυμφόρως δεῖ κολάζεσθαι.

85. Ἀνδρὶ — γίγνεσθαι] Stobaeus p. 246., ubi est δεῖν omisso ἤ.

τοῖς ἐκεῖ ξυμμάχοις] A. B. E. F. H. L. O. P. c. d. f. g. vulgo τοὺς — ξυμμάχους. Verbum ἐξηγεῖσθαι, quod duobus tum Thucydidis locis accusativum assumsisse videtur, hic 71., dativum quoque adiunctum hoc loco habet, quia utroque do verbum construi licet. Est igitur variatio casuum un- reddita eadem, quam modo vidimus cap. 82.

ἐπὶ τῷ — ὑπόπτῳ] i. e. *sie wollen euch durch das Mittel bei euch in Verdacht zu bringen, auf ihre Seite bringen.* paulo post: ἢν ξυστῆτε πρὸς αὐτούς.

86. προσείοντες φόβον] „προσείειν dicuntur pastores, frondem manu quatientes, quo volunt, ducunt.“ Duker. cian. Hermotim. t. IV. p. 91. καὶ εἴ ποτε τοιαύτην τινὰ καὶ τέχνην πορισάμενος ἥξεις ἐπὶ τὴν ἐξέτασιν τῶν λεγομένων· (conf. Thucyd. III, 3. Hemsterh. ad Aristoph. Plut. p. 133.

ύσομεν. καὶ νῦν οὐ δίκαιον, ὥπερ καὶ ἡμᾶς ἠξιοῦτε λόγῳ
ειν, τῷ αὐτῷ ἀπιστεῖν, οὐδ᾽ ὅτι δυνάμει μείζονι πρὸς
τῶνδε ἰσχὺν πάρεσμεν ὑποπτεύεσθαι, πολὺ δὲ μᾶλλον
δε ἀπιστεῖν. ἡμεῖς μέν γε οὔτε ἐμμεῖναι δυνατοὶ μὴ μεθ᾽
ν, εἴ τε καὶ γενόμενοι κακοὶ κατεργασαίμεθα, ἀδύνατοι
σχεῖν διὰ μῆκός τε πλοῦ καὶ ἀπορίᾳ φυλακῆς πόλεων με-
ων καὶ τῇ παρασκευῇ ἠπειρωτίδων· οἵδε δὲ οὐ στρατοπέ-
πόλει δὲ μείζονι τῆς ἡμετέρας παρουσίας ἐποικοῦντες ὑμῖν
τε ἐπιβουλεύουσι καὶ ὅταν καιρὸν λάβωσιν ἑκάστου οὐκ
σιν· ἔδειξαν δὲ καὶ ἄλλα ἤδη καὶ τὰ ἐς Λεοντίνους· καὶ
τολμῶσιν ἐπὶ τοὺς ταῦτα κωλύοντας καὶ ἀνέχοντας τὴν
λίαν μέχρι τοῦδε μὴ ὑπ᾽ αὐτοὺς εἶναι παρακαλεῖν ὑμᾶς
ἀναισθήτους. πολὺ δὲ ἐπὶ ἀληθεστέραν γε σωτηρίαν ἡμεῖς
παρακαλοῦμεν, δεόμενοι τὴν ὑπάρχουσαν ἀπ᾽ ἀλλήλων
οτέροις μὴ προδιδόναι, νομίσαι τε τοῖςδε μὲν καὶ ἄνευ
άχων ἀεὶ ἐφ᾽ ὑμᾶς ἑτοίμην διὰ τὸ πλῆθος εἶναι ὁδόν,
δ᾽ οὐ πολλάκις παρασχήσειν μετὰ τοσῆςδε ἐπικουρίας
ασθαι· ἣν εἰ τῷ ὑπόπτῳ ἢ ἄπρακτον ἐάσετε ἀπελθεῖν ἢ
σφαλεῖσαν, ἔτι βουλήσεσθε καὶ πολλοστὸν μόριον αὐτῆς
, ὅτε οὐδὲν ἔτι περανεῖ παραγενόμενον ὑμῖν. ἀλλὰ μήτε 87
ς, ὦ Καμαριναῖοι, ταῖς τῶνδε διαβολαῖς ἀναπείθεσθε

---

pp. ad Greg. Cor. p. 47. Xenoph. Cyrop. VII, 1, 31. VII, 15.),
θι, *ὡς οὐδὲν κωλύσει σε τῆς ῥινὸς ἕλκεσθαι ὑφ᾽ ἑκάστων, ἢ θαλ-*
ροδειχθέντι ἀκολουθεῖν ὥςπερ τὰ πρόβατα. Addit Dukerus: „Vi-
Casaubon. ad Athenae. I, 19. [p. 25. B., ubi utitur loco Pla-
Phaedro c. 10.. quem explicat Herm. ad Viger. p. 892. He-
io in *προσείσας*, et Lucian. l. l.]. Hinc fortassis potest duci
είειν φόβον, quasi dicas *metu ostenso aliquo compellere*; vel ab
qui ad terrorem hosti incutiendum gladios et hastas vibrant,
d *τὰ ξίφη καὶ τὰ δόρατα προσείειν* dicit Aelian. V. H. XII, 23.
pleraque alia cum *σείω* composita significationem minarum
metus habent; *φόβον ἀνασείοντες* Pollux I, 151. *οὐ Δαρεῖον, οὐ-*
Πέρσας ἐπισείων, *neque Darii, neque Persarum metu eos ter-*
Plut. Them. p. 206. *Steph.*" Priorem explicationem Dukeri
orem esse, satis ostendi verbo *ἐπηγάγεσθε*, monet Ruhnken.
Timae. p. 137., qui est de hac formula omnium uberrimus.
quo clarum esse ait, hanc locutionis vim esse: *obiecto et*
ntato metu, qui aliunde immineat, ad suas partes traducere.

ἡμετέρας παρουσίας] Vid. glossas Suidae, Photiique adscriptas
e ad I, 128. Adde Harpocrat. *παρουσία, ἀντὶ τοῦ περιου-*
ἢ αἰτία πλούτου οὐσία – Κράτης Θηρίοις, ἔχοντες εὐπάθη βίον
ουσίαν τε χρημάτων. Hesych. *παρουσία, οὕτως ἐκάλουν καὶ τὰ*
ρχοντα, i. e. *rem, facultates, fortunas* sive *das Vermögen.* Moe-
παρουσίαν, καὶ τὴν οὐσίαν, Ἀττικῶς. vid. Meinek. ad Menan-
fragm. p. 163. Bentl. p. 62. Sed haec ad locum nostrum
pertinere, quivis facile intelligit.

ὑπάρχουσαν] *σωτηρίαν* sc.

μένους τοὺς ἐνθάδε ἐλευθεροῦν, ξύμφορος ἡμῖν ἀπαρά-
ων καὶ χρήματα μόνον φέρων, τὰ δὲ ἐνθάδε καὶ Λεο-
85 καὶ οἱ ἄλλοι φίλοι ὅτι μάλιστα αὐτονομούμενοι. ἀνδρὶ δὲ
ράννῳ ἢ πόλει ἀρχὴν ἐχούσῃ οὐδὲν ἄλογον ὅ,τι ξυμφέρον
οἰκεῖον ὅ,τι μὴ πιστόν· πρὸς ἕκαστα δὲ δεῖ ἢ ἐχθρὸν ἢ
μετὰ καιροῦ γίγνεσθαι. καὶ ἡμᾶς τοῦτο ὠφελεῖ ἐνθάδε,
ἢν τοὺς φίλους κακώσωμεν, ἀλλ' ἢν οἱ ἐχθροὶ διὰ τὴν
φίλων ῥώμην ἀδύνατοι ὦσιν. ἀπιστεῖν δὲ οὐ χρή. κ
τοῖς ἐκεῖ ξυμμάχοις ὡς ἕκαστοι χρήσιμοι ἐξηγούμεθα,
μὲν καὶ Μηθυμναίους νεῶν παροχῇ αὐτονόμους, τοὺς δὲ
λοὺς χρημάτων βιαιότερον φορᾷ, ἄλλους δὲ καὶ πάνυ
θέρως ξυμμαχοῦντας, καίπερ νησιώτας ὄντας καὶ εὐλή-
διότι ἐν χωρίοις ἐπικαίροις εἰσὶ περὶ τὴν Πελοπόννησον.
καὶ τἀνθάδε εἰκὸς πρὸς τὸ λυσιτελοῦν, καὶ ὃ λέγομεν, ἐ
ρακοσίους δέος, καθίστασθαι. ἀρχῆς γὰρ ἐφίενται ὑμῶν,
βούλονται ἐπὶ τῷ ἡμετέρῳ ξυστήσαντες ὑμᾶς ὑπόπτῳ,
κατ' ἐρημίαν, ἀπράκτων ἡμῶν ἀπελθόντων αὐτοὶ ἄρξ
Σικελίας. ἀνάγκη δέ, ἢν ξυστῆτε πρὸς αὐτούς· οὔτε γὰρ
ἔτι ἔσται ἰσχὺς τοσαύτη ἐς ἓν ξυστᾶσα εὐμεταχείριστος,
86 οὔθ' ἀσθενεῖς ἂν ἡμῶν μὴ παρόντων πρὸς ὑμᾶς εἶεν. κα
ταῦτα μὴ δοκεῖ, αὐτὸ τὸ ἔργον ἐλέγχει. τὸ γὰρ πρότε
μᾶς ἐπηγάγεσθε οὐκ ἄλλον τινὰ προσείοντες φόβον ἢ εἰ
ψόμεθα ὑμᾶς ὑπὸ Συρακοσίοις γενέσθαι, ὅτι καὶ αὐτο

γως autem converte: *auf eine inkonsequente Art, die sich nicht rechtfertigen lässt.* Scholiastes: τοῦ Ἑρμοκράτους Ἀθ διαβαλόντος ὡς οὐχ ὑγιῶς τοὺς μὲν ἐν Εὐβοίᾳ Χαλκιδεῖς καταδ μένους, τοῖς δὲ ἐν Σικελίᾳ ἐπαγγελλομένους ἐλευθερίαν, ὁ Ἀ οὐκ ἀρνούμενος, ἀλλὰ ὁμολογῶν, τεχνικῶς διαλύει τὸ ἐπιχείρημα.

ξύμφορος — ἀπαράσκευος ὤν] Thom. M. p. 820., ubi verba ex III, 40. τούςδε ξυμφόρως δεῖ κολάζεσθαι.

85. Ἀνδρὶ — γίγνεσθαι] Stobaeus p. 246., ubi est δεῖν omisso ἤ.

τοῖς ἐκεῖ ξυμμάχοις] A. B. E. F. H. L. O. P. c. d. f. g. vulgo τοὺς — ξυμμάχους. Verbum ἐξηγεῖσθαι, quod duobus tum Thucydidis locis accusativum assumsisse videtur, hic 71., dativum quoque adiunctum hoc loco habet, quia utroque do verbum construi licet. Est igitur variatio casuum reddita eadem, quam modo vidimus cap. 82.

ἐπὶ τῷ — ὑπόπτῳ] i. e. *sie wollen euch durch das Miss bei euch in Verdacht zu bringen, auf ihre Seite bringen.* paulo post: ἢν ξυστῆτε πρὸς αὐτούς.

86. προσείοντες φόβον] „προσείειν dicuntur pastores, frondem manu quatientes, quo volunt, ducunt." **Duker.** cian. Hermotim. t. IV. p. 91. καὶ εἴ ποτε τοιαύτην τινὰ καὶ τέχνην πορισάμενος ἥξεις ἐπὶ τὴν ἐξέτασιν τῶν λεγομένων (conf. Thucyd. III, 8. Her

ἰσομεν. καὶ νῦν οὐ δίκαιον, ὥσπερ καὶ ἡμᾶς ἠξιοῦτε λόγῳ
ειν, τῷ αὐτῷ ἀπιστεῖν, οὐδ᾽ ὅτι δυνάμει μείζονι πρὸς
τῶνδε ἰσχὺν πάρεσμεν ὑποπτεύεσθαι, πολὺ δὲ μᾶλλον
ἀπιστεῖν. ἡμεῖς μέν γε οὔτε ἐμμεῖναι δυνατοὶ μὴ μεθ᾽
, εἴ τε καὶ γενόμενοι κακοὶ κατεργασαίμεθα, ἀδύνατοι
σχεῖν διὰ μῆκός τε πλοῦ καὶ ἀπορίᾳ φυλακῆς πόλεων με-
ν καὶ τῇ παρασκευῇ ἠπειρωτίδων· οἵδε δὲ οὐ στρατοπέ-
πόλει δὲ μείζονι τῆς ἡμετέρας παρουσίας ἐποικοῦντες ὑμῖν
τε ἐπιβουλεύουσι καὶ ὅταν καιρὸν λάβωσιν ἑκάστου οὐκ
σιν· ἔδειξαν δὲ καὶ ἄλλα ἤδη καὶ τὰ ἐς Λεοντίνους· καὶ
τολμῶσιν ἐπὶ τοὺς ταῦτα κωλύοντας καὶ ἀνέχοντας τὴν
λίαν μέχρι τοῦδε μὴ ὑπ᾽ αὐτοὺς εἶναι παρακαλεῖν ὑμᾶς
ἀναισθήτους. πολὺ δὲ ἐπὶ ἀληθεστέραν γε σωτηρίαν ἡμεῖς
παρακαλοῦμεν, δεόμενοι τὴν ὑπάρχουσαν ἀπ᾽ ἀλλήλων
ετέροις μὴ προδιδόναι, νομίσαι τε τοῖσδε μὲν καὶ ἄνευ
άχων ἀεὶ ἐφ᾽ ὑμᾶς ἑτοίμην διὰ τὸ πλῆθος εἶναι ὁδόν,
δ᾽ οὐ πολλάκις παρασχήσειν μετὰ τοσῆσδε ἐπικουρίας
ασθαι· ἣν εἰ τῷ ὑπόπτῳ ἢ ἄπρακτον ἐάσετε ἀπελθεῖν ἢ
σφαλεῖσαν, ἔτι βουλήσεσθε καὶ πολλοστὸν μόριον αὐτῆς
ὅτε οὐδὲν ἔτι περανεῖ παραγενόμενον ὑμῖν. ἀλλὰ μήτε 87
, ὦ Καμαριναῖοι, ταῖς τῶνδε διαβολαῖς ἀναπείθεσθε

---

p. ad Greg. Cor. p. 47. Xenoph. Cyrop. VII, 1, 31. VII, 15.),
, ὡς οὐδὲν κωλύσει σε τῆς ῥινὸς ἕλκεσθαι ὑφ᾽ ἑκάστων, ἢ θαλ-
δειχθέντι ἀκολουθεῖν ὥσπερ τὰ πρόβατα. Addit Dukerus: „Vi-
saubon. ad Athenae. I, 19. [p. 25. B., ubi utitur loco Pla-
haedro c. 10.. quem explicat Herm. ad Viger. p. 892. He-
in προσείσας, et Lucian. l. l.]. Hinc fortassis potest duci
ειν φόβον, quasi dicas *metu ostenso aliquo compellere;* vel ab
ui ad terrorem hosti incutiendum gladios et hastas vibrant,
τὰ ξίφη καὶ τὰ δόρατα προσείειν dicit Aelian. V. H. XII, 23.
leraque alia cum σείω composita significationem minarum
tus habent; φόβον ἀνασείοντες Pollux I, 151. οὐ Δαρεῖον, οὐ-
σας ἐπισείων, *neque Darii, neque Persarum metu eos ter-*
lut. Them. p. 206. *Steph.*" Priorem explicationem Dukeri
em esse, satis ostendi verbo ἐπηγάγεσθε, monet Ruhnken.
mae. p. 137., qui est de hac formula omnium uberrimus.
uo clarum esse ait, hanc locutionis vim esse: *obiecto et*
ato metu, qui aliunde immineat, ad suas partes traducere.*
μετέρας παρουσίας] Vid. glossas Suidae, Photiique adscriptas
ad I, 128. Adde Harpocrat. παρουσία, ἀντὶ τοῦ περιου-
ἡ αἰτία πλούτου οὐσία — Κράτης Θηρίοις, ἔχοντες εὐπάθη βίον
σίαν τε χρημάτων. Hesych. παρουσία, οὕτως ἐκάλουν καὶ τὰ
οντα, i. e. *rem, facultates, fortunas* sive *das Vermögen.* Moe-
παρουσίαν, καὶ τὴν οὐσίαν, Ἀττικῶς. vid. Meinek. ad Menan-
ragm. p. 163. Bentl. p. 62. Sed haec ad locum nostrum
pertinere, quivis facile intelligit.
ὑπάρχουσαν] σωτηρίαν sc.

μένους τοὺς ἐνθάδε ἐλευθεροῦν, ξύμφορος ἡμῖν ἀπαρά-
ων καὶ χρήματα μόνον φέρων, τὰ δὲ ἐνθάδε καὶ Λεον-
85 καὶ οἱ ἄλλοι φίλοι ὅτι μάλιστα αὐτονομούμενοι. ἀνδρὶ δὲ
ράννῳ ἢ πόλει ἀρχὴν ἐχούσῃ οὐδὲν ἄλογον ὅ,τι ξυμφέρον
οἰκεῖον ὅ,τι μὴ πιστόν· πρὸς ἕκαστα δὲ δεῖ ἢ ἐχθρὸν ἢ φ
μετὰ καιροῦ γίγνεσθαι. καὶ ἡμᾶς τοῦτο ὠφελεῖ ἐνθάδε,
ἢν τοὺς φίλους κακώσωμεν, ἀλλ' ἢν οἱ ἐχθροὶ διὰ τὴν
φίλων ῥώμην ἀδύνατοι ὦσιν. ἀπιστεῖν δὲ οὐ χρή. καὶ
τοῖς ἐκεῖ ξυμμάχοις ὡς ἕκαστοι χρήσιμοι ἐξηγούμεθα, Χ
μὲν καὶ Μηθυμναίους νεῶν παροχῇ αὐτονόμους, τοὺς δὲ
λοὺς χρημάτων βιαιότερον φορᾷ, ἄλλους δὲ καὶ πάνυ ἐ
θέρως ξυμμαχοῦντας, καίπερ νησιώτας ὄντας καὶ εὐλή
διότι ἐν χωρίοις ἐπικαίροις εἰσὶ περὶ τὴν Πελοπόννησον.
καὶ τἀνθάδε εἰκὸς πρὸς τὸ λυσιτελοῦν, καὶ ὃ λέγομεν, ἐ
ρακοσίους δέος, καθίστασθαι. ἀρχῆς γὰρ ἐφίενται ὑμῶν,
βούλονται ἐπὶ τῷ ἡμετέρῳ ξυστήσαντες ὑμᾶς ὑπόπτῳ, β
κατ' ἐρημίαν, ἀπράκτων ἡμῶν ἀπελθόντων αὐτοὶ ἄρξα
Σικελίας. ἀνάγκη δέ, ἢν ξυστῆτε πρὸς αὐτούς· οὔτε γὰρ
ἔτι ἔσται ἰσχὺς τοσαύτη ἐς ἓν ξυστᾶσα εὐμεταχείριστος.
86 οὔθ' ἀσθενεῖς ἂν ἡμῶν μὴ παρόντων πρὸς ὑμᾶς εἶεν. καὶ
ταῦτα μὴ δοκεῖ, αὐτὸ τὸ ἔργον ἐλέγχει. τὸ γὰρ πρότερ
μᾶς ἐπηγάγεσθε οὐκ ἄλλον τινὰ προσείοντες φόβον ἢ εἰ
ψόμεθα ὑμᾶς ὑπὸ Συρακοσίοις γενέσθαι, ὅτι καὶ αὐτοὶ

γως autem converte: *auf eine inkonsequente Art, die sich nicht rechtfertigen lässt.* Scholiastes: τοῦ Ἑρμοκράτους Ἀθη διαβαλόντος ὡς οὐχ ὑγιῶς τοὺς μὲν ἐν Εὐβοίᾳ Χαλκιδεῖς καταδου μένους, τοῖς δὲ ἐν Σικελίᾳ ἐπαγγελλομένους ἐλευθερίαν, ὁ Ἀθη οὐκ ἀρνούμενος, ἀλλὰ ὁμολογῶν, τεχνικῶς διαλύει τὸ ἐπιχείρημα.

ξύμφορος — ἀπαράσκευος ὢν] Thom. M. p. 820., ubi verba ex III, 40. τούςδε ξυμφόρως δεῖ κολάζεσθαι.

85. Ἀνδρὶ — γίγνεσθαι] Stobaeus p. 246., ubi est δεῖν omisso ἢ.

τοῖς ἐκεῖ ξυμμάχοις] A. B. E. F. H. L. O. P. c. d. f. g. vulgo τοὺς — ξυμμάχους. Verbum ἐξηγεῖσθαι, quod duobus tum Thucydidis locis accusativum assumsisse videtur, hic 71., dativum quoque adiunctum hoc loco habet, quia utroque do verbum construi licet. Est igitur variatio casuum uni reddita eadem, quam modo vidimus cap. 82.

ἐπὶ τῷ — ὑπόπτῳ] i. e. *sie wollen euch durch das Mitt bei euch in Verdacht zu bringen, auf ihre Seite bringen.* paulo post: ἢν ξυστῆτε πρὸς αὐτούς.

86. προσείοντες φόβον] „προσείειν dicuntur pastores, frondem manu quatientes, quo volunt, ducunt." Duker. cian. Hermotim. t. IV. p. 91. καὶ εἴ ποτε τοιαύτην τινὰ καὶ τέχνην πορισάμενος ἥκεις ἐπὶ τὴν ἐξέτασιν τῶν λεγομένων· (conf. Thucyd. III, 3. Hemsterh. ad Aristoph. Plut. p. 133.

ύσομεν. καὶ νῦν οὐ δίκαιον, ὥπερ καὶ ἡμᾶς ἠξιοῦτε λόγῳ
ειν, τῷ αὐτῷ ἀπιστεῖν, οὐδ᾽ ὅτι δυνάμει μείζονι πρὸς
τῶνδε ἰσχὺν πάρεσμεν ὑποπτεύεσθαι, πολὺ δὲ μᾶλλον
ἐε ἀπιστεῖν. ἡμεῖς μέν γε οὔτε ἐμμεῖναι δυνατοὶ μὴ μεθ᾽
', εἴ τε καὶ γενόμενοι κακοὶ κατεργασαίμεθα, ἀδύνατοι
σχεῖν διὰ μῆκός τε πλοῦ καὶ ἀπορίᾳ φυλακῆς πόλεων με-
ον καὶ τῇ παρασκευῇ ἠπειρωτίδων· οἵδε δὲ οὐ στρατοπέ-
πόλει δὲ μείζονι τῆς ἡμετέρας παρουσίας ἐποικοῦντες ὑμῖν
τε ἐπιβουλεύουσι καὶ ὅταν καιρὸν λάβωσιν ἑκάστου οὐκ
σιν· ἔδειξαν δὲ καὶ ἄλλα ἤδη καὶ τὰ ἐς Λεοντίνους· καὶ
τολμῶσιν ἐπὶ τοὺς ταῦτα κωλύοντας καὶ ἀνέχοντας τὴν
λίαν μέχρι τοῦδε μὴ ὑπ᾽ αὐτοὺς εἶναι παρακαλεῖν ὑμᾶς
ἀναισθήτους. πολὺ δὲ ἐπὶ ἀληθεστέραν γε σωτηρίαν ἡμεῖς
παρακαλοῦμεν, δεόμενοι τὴν ὑπάρχουσαν ἀπ᾽ ἀλλήλων
οτέροις μὴ προδιδόναι, νομίσαι τε τοῖσδε μὲν καὶ ἄνευ
ιάχων ἀεὶ ἐφ᾽ ὑμᾶς ἑτοίμην διὰ τὸ πλῆθος εἶναι ὁδόν,
δ᾽ οὐ πολλάκις παρασχήσειν μετὰ τοσῆσδε ἐπικουρίας
νασθαι· ἣν εἰ τῷ ὑπόπτῳ ἢ ἄπρακτον ἐάσετε ἀπελθεῖν ἢ
σφαλεῖσαν, ἔτι βουλήσεσθε καὶ πολλοστὸν μόριον αὐτῆς
, ὅτε οὐδὲν ἔτι περανεῖ παραγενόμενον ὑμῖν. ἀλλὰ μήτε 87
:, ὦ Καμαριναῖοι, ταῖς τῶνδε διαβολαῖς ἀναπείθεσθε

ɔp. ad Greg. Cor. p. 47. Xenoph. Cyrop. VII, 1, 31. VII, 15.),
ϑι, ὡς οὐδὲν κωλύσει σε τῆς ῥινὸς ἕλκεσθαι ὑφ᾽ ἑκάστων, ἢ θαλ-
ροδειχθέντι ἀκολουθεῖν ὥσπερ τὰ πρόβατα. Addit Dukerus: „Vi-
asaubon. ad Athenae. I, 19. [p. 25. B., ubi utitur loco Pla-
Phaedro c. 10.. quem explicat Herm. ad Viger. p. 892. He-
o in *προσείσας*, et Lucian. l. l.]. Hinc fortassis potest duci
ίειν φόβον, quasi dicas *metu ostenso aliquo compellere;* vel ab
qui ad terrorem hosti incutiendum gladios et hastas vibrant,
τὰ ξίφη καὶ τὰ δόρατα προσείειν dicit Aelian. V. H. XII, 23.
pleraque alia cum *σείω* composita significationem minarum
etus habent; *φόβον ἀνασείοντες* Pollux I, 151. *οὐ Δαρεῖον, οὐ-
έρσας ἐπισείων, neque Darii, neque Persarum metu eos ter-*
Plut. Them. p. 206. *Steph.*" Priorem explicationem Dukeri
rem esse, satis ostendi verbo *ἐπηγάγεσθε*, monet Ruhnken.
imae. p. 137., qui est de hac formula omnium uberrimus.
quo clarum esse ait, hanc locutionis vim esse: *obiecto et
tato metu, qui aliunde immineat, ad suas partes traducere.*
ἡμετέρας παρουσίας] Vid. glossas Suidae, Photiique adscriptas
e ad I, 128. Adde Harpocrat. *παρουσία, ἀντὶ τοῦ περιου-
ἢ αἰτία πλούτου οὐσία — Κράτης Θηρίοις, ἔχοντες εὐπάθη βίον
υσίαν τε χρημάτων.* Hesych. *παρουσία, οὕτως ἐκάλουν καὶ τὰ
χοντα*, i. e. *rem, facultates, fortunas* sive *das Vermögen*. Moe-
παρουσίαν, καὶ τὴν οὐσίαν, Ἀττικῶς. vid. Meinek. ad Menan-
fragm. p. 163. Bentl. p. 62. Sed haec ad locum nostrum
pertinere, quivis facile intelligit.
ὑπάρχουσαν] *σωτηρίαν* sc.

καὶ τρόπου τὸ αὐτὸ ξυμφέρει, τούτῳ ἀπολαβόντες χ
καὶ νομίσατε μὴ πάντας ἐν ἴσῳ βλάπτειν αὐτά, πολὺ
ους τῶν Ἑλλήνων καὶ ὠφελεῖν. ἐν παντὶ γὰρ πᾶς χ
ᾧ μὴ ὑπάρχομεν ὅ τε οἰόμενος ἀδικήσεσθαι καὶ ὁ ἐπι
διὰ τὸ ἑτοίμην ὑπεῖναι ἐλπίδα τῷ μὲν ἀντιτυχεῖν ἐπ
ἀφ' ἡμῶν, τῷ δὲ εἰ ἥξομεν μὴ ἀδεεῖς εἶναι κινδυνεύ
φότεροι ἀναγκάζονται ὁ μὲν ἄκων σωφρονεῖν, ὁ δ' ἀ
νως σώζεσθαι. ταύτην οὖν τὴν κοινὴν τῷ τε δεομ
ὑμῖν νῦν παροῦσαν ἀσφάλειαν μὴ ἀπώσησθε, ἀλλ' ἐ

---

87. πολυπραγμοσύνης] Vocabulum et in vitio poni
laude; v. quem laudat Duker., Suidam in v. Praeco
apud Eurip. Suppl. 576. ad Theseum regem: πράσσειν
εἴωθας, ἥ τε σὴ πόλις. Cui Theseus respondet: τοίγαρ πον
λά, πολλ' εὐδαιμονεῖ, ubi v. Markland., ibique laudatos
no. Eo sensu convertas: *Vielthuerey*, interdum *Vorwitz*
bus largiter commentatus est Plutarch. in libello de πο
σύνῃ. Hic apud hunc scriptorem Alcibiades intelligit,
dicimus: *Unternehmungsgeist*. Negat Gellius N. A. XI,
cabulum Graecum uno Latino reddi posse; *quum diutule
citus in cogitando fuissem, respondi tandem, non videri m
ficari eam rem posse uno nomine: et idcirco iuncta oratio
vellet Graecum id verbum, pararam dicere; ad multas
res adgressio, earumque omnium rerum act
πραγμοσύνη, inquam, Graece dicitur.* Atque paulo inferius
verbi circumscribit: *varia promiscuaque et non necessar
cuiuscemodi plurimarum et cogitatio et petitio.* Paulo po
αὐτὸ ξυμφέρει Bauerus: „plane est Latinum *idem, simul
et hoc habet sedulitas nostra, ut simul, nobis dum inser
eadem prosit.*"

; τοῖς ἄλλοις μεθ' ἡμῶν τοῖς Συρακοσίοις ἀντὶ τοῦ ἀεὶ φυ-
:σσεσθαι αὐτοὺς καὶ ἀντεπιβουλεῦσαί ποτε ἐκ τοῦ ὁμοίου
ταλάβετε.

Τοιαῦτα δὲ ὁ Εὔφημος εἶπεν. οἱ δὲ Καμαριναῖοι ἐπε- 88
'νθεσαν τοιόνδε. τοῖς μὲν Ἀθηναίοις εὔνοι ἦσαν, πλὴν καθ'
ον εἰ τὴν Σικελίαν ᾤοντο αὐτοὺς δουλώσεσθαι, τοῖς δὲ
'ρακοσίοις ἀεὶ κατὰ τὸ ὅμορον διάφοροι· δεδιότες δ' οὐχ
σον τοὺς Συρακοσίους ἐγγὺς ὄντας μὴ καὶ ἄνευ σφῶν πε-
'ένωνται, τό τε πρῶτον αὐτοῖς τοὺς ὀλίγους ἱππέας ἔπεμ-
ν καὶ τὸ λοιπὸν ἐδόκει αὐτοῖς ὑπουργεῖν μὲν τοῖς Συρα-
'ίοις μᾶλλον ἔργῳ ὡς ἂν δύνωνται μετριώτατα, ἐν δὲ τῷ
ρόντι, ἵνα μηδὲ τοῖς Ἀθηναίοις ἔλασσον δοκῶσι νεῖμαι, ἐπει-
καὶ ἐπικρατέστεροι τῇ μάχῃ ἐγένοντο, λόγῳ ἀποκρίνασθαι
ἀμφοτέροις. καὶ οὕτω βουλευσάμενοι ἀπεκρίναντο, ἐπει-
τυγχάνει ἀμφοτέροις οὖσι ξυμμάχοις σφῶν πρὸς ἀλλήλους
λεμος ὤν, εὔορκον δοκεῖν εἶναι σφίσιν ἐν τῷ παρόντι μη-
'έροις ἀμύνειν. καὶ οἱ πρέσβεις ἑκατέρων ἀπῆλθον.

Καὶ οἱ μὲν Συρακόσιοι τὰ καθ' ἑαυτοὺς ἐξηρτύοντο ἐς
ν πόλεμον· οἱ δ' Ἀθηναῖοι ἐν τῇ Νάξῳ ἐστρατοπεδευμένοι
πρὸς τοὺς Σικελοὺς ἔπρασσον ὅπως αὐτοῖς ὡς πλεῖστοι
οσχωρήσονται. καὶ οἱ μὲν πρὸς τὰ πεδία μᾶλλον τῶν Σικε-
ν ὑπήκοοι ὄντες τῶν Συρακοσίων οἱ πολλοὶ ἀφειστήκεσαν·
ν δὲ τὴν μεσόγαιαν ἐχόντων αὐτόνομοι οὖσαι καὶ πρότε-
ν ἀεὶ οἰκήσεις εὐθὺς πλὴν ὀλίγοι μετὰ τῶν Ἀθηναίων ἦσαν,
: σῖτόν τε κατεκόμιζον τῷ στρατεύματι καὶ εἰσὶν οἳ καὶ χρή-

ε Συρακουσίους μεθ' ἡμῶν στάντες τοῦ αὐτοῦ μεταλάβετε, τουτ-
εν ἀντεπιβουλεύσατε αὐτοῖς. Propter ἐξισώσαντες neutrali signifi-
ione praeditum comparat Soph. Electr. 1194. μήτηρ καλεῖται·
-οὶ δ' οὐδὲν ἐξισοῖ. Ἴσα πράττει apud Sophoclem interpretatur
idas v. ἐξισοῖ.

88. δοκῶσι νεῖμαι] Vulgo δοκῶσιν εἶναι. Emendavit Valcken.
.tr. in Eurip. Rel. p. 77. C., ubi formulam πολύ, πλέον τινὶ νέ-
, *multum, plus alicui tribuere* illustrat.

τὰ καθ' ἑαυτούς] τὸ καθ' ἑαυτούς H. P. d. g. „id est: *pro vi-
r*, vel *omni ope*, ut hic Valla; ut in τὸ κατ' ἐμέ et aliis huius
neris. Vulgata tamen satis defendi potest. Herodian. III, 1.
αὲν δὴ Νίγρος οὕτως ἐξήρτυε τὰ καθ' ἑαυτὸν ἀσφαλέστατα καὶ προ-
θέστατα.“ Duker.

οἱ πολλοὶ ἀφειστήκεσαν] G. Canter. N. L. VIII, 16. pro οἱ πολ-
' reponendum censet, οὐ πολλοί. Nam verosimile esse ait, eos
i aliorum imperio parebant, difficulter dominos mutare potuis-
; eos autem, qui libertate fruebantur, multo se facilius ad
ascunque vellent partes contulisse. Mox de varia forma verbi
σόγειος et μεσόγαιος disputat Lobeck. ad Phrynich. p. 298. Με-
γειαν sine ulla scripturae varietate extat I, 100. μεσόγειαν vel
σόγειον III, 95. μεσόγαιαν in unico P. I, 120. (ubi ap. Dionys.

ματα. ἐπὶ δὲ τοὺς μὴ προςχωροῦντας οἱ Ἀθηναῖοι ο ὄντες τοὺς μὲν προςηνάγκαζον, τοὺς δὲ καὶ ὑπὸ τῶν κοσίων φρουροὺς τε πεμπόντων καὶ βοηθούντων ἀπε τόν τε χειμῶνα μεθορμισάμενοι ἐκ τῆς Νάξου ἐς τὴν νην καὶ τὸ στρατόπεδον ὃ κατεκαύθη ὑπὸ τῶν Συρ αὖθις ἀνορθώσαντες διεχείμαζον. καὶ ἔπεμψαν μὲν ἐς χηδόνα τριήρη περὶ φιλίας, εἰ δύναιντό τι ὠφελεῖσθαι, ψαν δὲ καὶ ἐς Τυρσηνίαν, ἔστιν ὧν πόλεων ἐπαγγελλ καὶ αὐτῶν ξυμπολεμεῖν. περιήγγελλον δὲ καὶ τοῖς Σικελ ἐς τὴν Ἔγεσταν πέμψαντες ἐκέλευον ἵππους σφίσιν ὡς στους πέμπειν, καὶ τἄλλα ἐς τὸν περιτειχισμόν, πλινθ σίδηρον, ἡτοίμαζον, καὶ ὅσα ἔδει, ὡς ἅμα τῷ ἦρι ἕξ τοῦ πολέμου.

Οἱ δ' ἐς τὴν Κόρινθον καὶ Λακεδαίμονα τῶν Συ σίων ἀποσταλέντες πρέσβεις τούς τε Ἰταλιώτας ἅμα π πλέοντες ἐπειρῶντο πείθειν μὴ περιορᾶν τὰ γιγνόμενα ὑπ Ἀθηναίων, ὡς καὶ ἐκείνοις ὁμοίως ἐπιβουλευόμενα, καὶ ἐ ἐν τῇ Κορίνθῳ ἐγένοντο, λόγους ἐποιοῦντο ἀξιοῦντες σφί τὰ τὸ ξυγγενὲς βοηθεῖν. καὶ οἱ Κορίνθιοι εὐθὺς ψηφ νοι αὐτοὶ πρῶτοι ὥςτε πάσῃ προθυμίᾳ ἀμύνειν, καὶ ἐς Λακεδαίμονα ξυναπέστελλον αὐτοῖς πρέσβεις, ὅπως καὶ

---

est ἐν τῇ μεσογείᾳ) μεσόγαιαν in solis c. f. II, 102. Paulo i Bekker. iure desiderat articulum αἱ ante οἰκήσεις.

ἀπὸ τῶν Συρακοσίων φρουροὺς — ἀπεκώλυον] Ita, pro τῶν Συρακουσίων emendandum censet F. Portus. At vitium in quaerit Bekker., legens ἀπεκωλύοντο, scilicet προςαναγκάζεσ valde mihi probabile est, verissimum esse. Krueger. ad p. 118. Viros, quos dicit, doctos, cum non vidissent isti dum esse: τοὺς δὲ προςαναγκάζεσθαι ὑπὸ τῶν Συρακουσίων ἐκώλυον, de emendatione cogitasse; quasi Syracusani illos et opus habuissent cogere, quibus φρουροὺς mitterent et venirent, et qui ad partes Atheniensium se conferre nolle Similis locus infra c. 102. αὐτὸν δὲ τὸν κύκλον (sc. αἱρεῖν καὶ πορθῆσαι) Νικίας διεκώλυσεν.

Τυρσηνίας] „Tyrrhenia sive Tyrsenia Herodoti Thucy que aetate totius peninsulae, quam nos Italiam appellamus men est, dicta a parte Graecis notissima. Ea autem Graecis incipere putabatur statim a finibus coloniarum G rum septentrionibus subiectis; eaque ager Romae urbis cond batur. At Italiotae, ad quos legatos Syracusanos pervenisse paulo post commemorat, in sola Italia inferiore habitabant, serius primi, ut videtur, Romam Magnam Graeciam vocarunt cap. 103., ubi ex Italia commeatus, e Tyrsenia naves esse referuntur." Bredov. Conf. Popp. proleg. t. II. p. 54 Italiam quadripartitam apud hunc scriptorem comparere partesque illas esse Italiam, Iapygiam, Opiciam, Tyrsenia

ψηφισάμενοι ὥςτε] v. Matth. Gr. p. 701.* not. 2. VI

νους ξυναναπείθοιεν τόν τε αὐτοῦ πόλεμον σαφέστερον ποιεῖσθαι πρὸς τοὺς Ἀθηναίους, καὶ ἐς τὴν Σικελίαν ὠφέλειάν τινα πέμπειν. καὶ οἵ τε ἐκ τῆς Κορίνθου πρέσβεις παρῆσαν ἐς τὴν Λακεδαίμονα καὶ Ἀλκιβιάδης μετὰ τῶν ξυμφυγάδων περαιωθεὶς τότ' εὐθὺς ἐπὶ πλοίου φορτηγικοῦ ἐκ τῆς Θουρίας ἐς Κυλλήνην τῆς Ἠλείας πρῶτον, ἔπειτα ὕστερον ἐς τὴν Λακεδαίμονα αὐτῶν τῶν Λακεδαιμονίων μεταπεμψάντων ὑπόσπονδος ἐλθών· ἐφοβεῖτο γὰρ αὐτοὺς διὰ τὴν περὶ τῶν Μαντινικῶν πρᾶξιν. καὶ ξυνέβη ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ τῶν Λακεδαιμονίων τούς τε Κορινθίους καὶ τοὺς Συρακοσίους τὰ αὐτὰ καὶ τὸν Ἀλκιβιάδην δεομένους πείθειν τοὺς Λακεδαιμονίους. καὶ διανοουμένων τῶν τε ἐφόρων καὶ τῶν ἐν τέλει ὄντων πρέσβεις πέμπειν ἐς Συρακούσας κωλύοντας μὴ ξυμβαίνειν Ἀθηναίοις, βοηθεῖν δὲ οὐ προθύμων ὄντων, παρελθὼν ὁ Ἀλκιβιάδης παρώξυνέ τε τοὺς Λακεδαιμονίους καὶ ἐξώρμησε λέγων τοιάδε.

89 Ἀναγκαῖον περὶ τῆς ἐμῆς διαβολῆς πρῶτον ἐς ὑμᾶς εἰπεῖν, ἵνα μὴ χεῖρον τὰ κοινὰ τῷ ὑπόπτῳ μου ἀκροάσησθε. τῶν δ' ἡμῶν προγόνων τὴν προξενίαν ὑμῶν κατά τι ἔγκλημα ἀπειπόντων αὐτὸς ἐγὼ πάλιν ἀναλαμβάνων ἐθεράπευον ὑμᾶς ἄλλα τε καὶ περὶ τὴν ἐκ Πύλου ξυμφοράν. καὶ διατελοῦντός μου προθύμου ὑμεῖς πρὸς Ἀθηναίους καταλλασσόμενοι τοῖς μὲν ἐμοῖς ἐχθροῖς δύναμιν δι' ἐκείνων πράξαντες, ἐμοὶ δὲ ἀτιμίαν περιέθετε. καὶ διὰ ταῦτα δικαίως ὑπ' ἐμοῦ πρός τε τὰ Μαντινέων καὶ Ἀργείων τραπομένου καὶ ὅσα ἄλλα ἠναντιούμην ὑμῖν ἐβλάπτεσθε· καὶ νῦν, εἴ τις καὶ τότε ἐν τῷ πάσχειν

πεῖσαι ὥστε. 79. δόξαν — ὥστε διαναυμαχεῖν. 86. ἐπαγγελλόμενοι — ὥστε βοηθεῖν.

πλοίου φορτηγικοῦ] Thom. M. p. 900. φορταγωγὸν ναῦν φαμεν, καὶ φορτίδα, καὶ φορτητικήν. Θουκυδίδης ἐν τῇ ἕκτῃ· ἐπὶ πλοίου φορτητικοῦ, ubi vid. interpp. Eadem repetit Phavorin., qui tamen in loco adscripto φορτηγικοῦ habet rectius. At depravatae scripturae etiamnum multi codices Thuc. patrocinantur. Pollux I, 83. ex emendatione probabili Dukeri: φορτὶς, φορτηγὶς, φορτηγικὸν πλοῖον, ὡς Θουκυδίδης· καὶ φορτηγὸν πλοῖον καὶ λῃστρίς. Confer Valcken. ad Herodot. VI, 48.

89. Lacedaemonios cum ad auxilium in Siciliam mittendum Syracusani legati non commovissent, procedit Alcibiades, tum Lacedaemone commoratus et ad opem ferendam eos stimulat commovetque.

τῶν δ' ἡμῶν προγόνων] Reiskius emendat: τῶν δὴ ἐμῶν. „Latinorum usum nos pro ego dicendi non admittit Thucydides. Nam qui unus locus hoc probare videtur, ubi Albibiades dicit τῶν δ' ἡμῶν etc., in eo nisi δ' ἐμῶν rescribendum putas, cogita, Alcibiadis et Lacedaemoniorum maiores sibi mutuo hospitium renuntiasse.“ Poppo proleg. t. I. p. 95. Alcibiadis, qui cum cete-

οὐκ εἰκότως ὠργίζετό μοι, μετὰ τοῦ ἀληθοῦς σκοπῶν ἀναπειθέσθω, ἢ εἴ τις διότι καὶ τῷ δήμῳ προςεκείμην μᾶλλον χείρω με ἐνόμιζε, μηδ᾽ οὕτως ἡγήσηται ὀρθῶς ἄχθεσθαι. τοῖς γὰρ τυράννοις ἀεί ποτε διάφοροί ἐσμεν, πᾶν δὲ τὸ ἐναντιούμενον τῷ δυναστεύοντι δῆμος ὠνόμασται· καὶ ἀπ᾽ ἐκείνου ξυμπαρέμεινεν ἡ προστασία ἡμῖν τοῦ πλήθους. ἅμα δὲ τῆς πόλεως δημοκρατουμένης τὰ πολλὰ ἀνάγκη ἦν τοῖς παροῦσιν ἕπεσθαι. τῆς δὲ ὑπαρχούσης ἀκολασίας ἐπειρώμεθα μετριώτεροι ἐς τὰ πολιτικὰ εἶναι. ἄλλοι δ᾽ ἦσαν καὶ ἐπὶ τῶν πάλαι καὶ νῦν οἳ ἐπὶ τὰ πονηρότερα ἐξῆγον τὸν ὄχλον· οἵπερ καὶ ἐμὲ ἐξήλασαν. ἡμεῖς δὲ τοῦ ξύμπαντος προέστημεν, δικαιοῦντες ἐν ᾧ σχήματι μεγίστη ἡ πόλις ἐτύγχανε καὶ ἐλευθερωτάτη οὖσα, καὶ ὅπερ ἐδέξατό τις, τοῦτο ξυνδιασώζειν, ἐπεὶ δημοκρατίαν γε καὶ ἐγιγνώσκομεν οἱ φρονοῦντές τι, καὶ αὐτὸς οὐδενὸς ἂν χεῖρον, ὅσῳ καὶ λοιδορήσαιμι. ἀλλὰ περὶ ὁμολογουμένης ἀνοίας οὐδὲν ἂν καινὸν λέγοιτο· καὶ τὸ μεθιστάναι αὐτὴν οὐκ ἐδόκει ἡμῖν ἀσφαλὲς εἶναι ὑμῶν πολεμίων προςκαθημένων.

90 Καὶ τὰ μὲν ἐς τὰς ἐμὰς διαβολὰς τοιαῦτα ξυνέβη· περὶ δὲ ὧν ὑμῖν τε βουλευτέον, καὶ ἐμοί, εἴ τι πλέον οἶδα, εἰςηγ-

---

ris Pisistratidas eiecerat ex Attica, filius erat Clinias, pater Alcibiadis huius. Endii Alcibiadis Laconis filii Alcibiades noster πατρικὸς ἐς τὰ μάλιστα ξένος appellatur VIII, 6, ὅθεν, addit Thuc., καὶ τοὔνομα Λακωνικὸν ἡ οἰκία αὐτῶν κατὰ τὴν ξενίαν ἔσχεν, more quippe usitato, quo liberis hospitum vel amicorum indebant nomina. Alcibiadae Attici maiores publicitus Lacedaemoniorum iam fuisse videntur πρόξενοι, ipse non erat πρόξενος eorum, quem honorem studuit ille recuperaro, postquam eius onere se iam avus abdicaverat, id quod ex V, 43. et h. l. colligit Valcken. ad Herodot. VIII, 17. Ac profecto id liquide patet e verbis Thucydidis: προξενίαν ποτὲ οὖσαν, ἣν τοῦ πάππου ἀπειπόντος αὐτὸς διενοεῖτο ἀνανεώσασθαι. Probabilis igitur illorum criticorum coniectura, Popponis, inquam, et Reiskii.

ἡ προστασία — τοῦ πλήθους] i. e. *populare imperium.*

ἐπεὶ δημοκρατίαν γε — λοιδορήσαιμι] ὅσῳ pro ὅσον primus emendavit Dukerus. Intellige sic: τοσούτῳ μᾶλλον γιγνώσκω (*cuiusmodi popularis status sit, intelligo*), ὅτι sive ὅσῳ καὶ λοιδορ. Hoc per ellipsin verbi μᾶλλον dici putaverat. Hermann. ad Viger. p. 885. d. ellips. et pleonasm. p. 190. μᾶλλον latere ostendit in vocabulo χεῖρον (i. e. μᾶλλον κακῶς), ut in omni comparativo. Post ὅσῳ autem repeti μᾶλλον non opus erat. Locos tamen, ubi μᾶλλον vere deest, in nota ad VI, 11. indicavi. Sed μᾶλλον abesse, male Matth. Gr. p. 634. opinatus est in verbis VI, 21. αἰσχρὸν δὲ βιασθέντας ἀπελθεῖν, ἢ ὕστερον ἐπιμεταπέμπεσθαι, τὸ πρῶτον ἀσκέπτως βουλευσαμένους. Nam ibi ἢ non est *quam*, sed *vel.* Mox ἀνοίας pro ἀγνοίας dedit Bekk. ex A. B. E. F. H. K. L. M. N. O. P. c. d. e. f. g. h. i. k.

τέον, μάθετε ἤδη. ἐπλεύσαμεν ἐς Σικελίαν πρῶτον μὲν εἰ δυναίμεθα Σικελιώτας καταστρεψόμενοι, μετὰ δ' ἐκείνους αὖθις καὶ Ἰταλιώτας, ἔπειτα καὶ τῆς Καρχηδονίων ἀρχῆς καὶ αὐτῶν ἀποπειράσοντες. εἰ δὲ προχωρήσειε ταῦτα ἢ πάντα ἢ καὶ τὰ πλείω, ἤδη τῇ Πελοποννήσῳ ἐμέλλομεν ἐπιχειρήσειν, κομίσαντες ξύμπασαν μὲν τὴν ἐκεῖθεν προςγενομένην δύναμιν τῶν Ἑλλήνων, πολλοὺς δὲ βαρβάρους μισθωσάμενοι καὶ Ἴβηρας καὶ ἄλλους τῶν ἐκεῖ ὁμολογουμένως νῦν βαρβάρων μαχιμωτάτους, τριήρεις τε πρὸς ταῖς ἡμετέραις πολλὰς ναυπηγησάμενοι, ἐχούσης τῆς Ἰταλίας ξύλα ἄφθονα, οἷς τὴν Πελοπόννησον πέριξ πολιορκοῦντες καὶ τῷ πεζῷ ἅμα ἐκ γῆς ἐφορμαῖς τῶν πόλεων τὰς μὲν βίᾳ λαβόντες, τὰς δ' ἐντειχισάμενοι ῥᾳδίως ἠλπίζομεν καταπολεμήσειν, καὶ μετὰ ταῦτα καὶ τοῦ ξύμπαντος Ἑλληνικοῦ ἄρξειν. χρήματα δὲ καὶ σῖτον, ὥςτε εὐπορώτερον γίγνεσθαί τι αὐτῶν, αὐτὰ τὰ προςγενόμενα ἐκεῖθεν χωρία ἔμελλε διαρκῆ ἄνευ τῆς ἐνθένδε προςόδου παρέξειν. τοιαῦτα μὲν περὶ τοῦ νῦν οἰχομένου στόλου παρὰ τοῦ 91 τὰ ἀκριβέστατα εἰδότος ὡς διενοήθημεν ἀκηκόατε· καὶ ὅσοι ὑπόλοιποι στρατηγοί, ἢν δύνωνται, ὁμοίως αὐτὰ πράξουσιν. ὡς δὲ εἰ μὴ βοηθήσετε, οὐ περιέσται τἀκεῖ, μάθετε ἤδη. Σικελιῶται γὰρ ἀπειρότεροι μέν εἰσιν, ὅμως δ' ἂν ξυστραφέντες ἀθρόοι καὶ νῦν ἔτι περιγένοιντο. Συρακόσιοι δὲ μόνοι μάχῃ τε ἤδη πανδημεὶ ἡσσημένοι καὶ ναυσὶν ἅμα κατειργόμενοι ἀδύνατοι ἔσονται τῇ νῦν Ἀθηναίων ἐκεῖ παρασκευῇ ἀντισχεῖν. καὶ εἰ αὕτη ἡ πόλις ληφθήσεται, ἔχεται καὶ ἡ πᾶσα Σικελία, καὶ εὐθὺς καὶ Ἰταλία· καὶ ὃν ἄρτι κίνδυνον ἐκεῖθεν προεῖπον, οὐκ ἂν διὰ μακροῦ ὑμῖν ἐπιπέσοι. ὥςτε μὴ περὶ τῆς Σικελίας τις οἰέσθω μόνον βουλεύειν, ἀλλὰ καὶ περὶ τῆς Πελοποννήσου, εἰ μὴ ποιήσετε τάδε ἐν τάχει, στρατιάν τε ἐπὶ νεῶν πέμψετε τοιαύτην ἐκεῖσε οἵτινες αὐτερέται κομισθέντες καὶ ὁπλιτεύσουσιν εὐθύς, καὶ ὃ τῆς στρατιᾶς ἔτι χρησιμώτερον εἶναι νομίζω, ἄνδρα Σπαρτιάτην ἄρχοντα, ὡς ἂν τούς τε παρόντας ξυντάξῃ καὶ τοὺς μὴ θέλοντας προςαναγκάσῃ.

---

90. ἐφορμαῖς] i. e. *invasionibus factis*. v. not. ad cap. 49.

91. οἵτινες — ὁπλιτεύσουσιν εὐθύς] Greg. Cor. p. 107. una cum verbis III, 77. οἱ δὲ πολλῷ θορύβῳ καὶ πεφοβημένοι τά τ' ἐν τῇ πόλει καὶ τὸν ἀπόπλουν (editi ἐπίπλουν), παρεσκευάζοντό τε ἅμα ἑξήκοντα ναῦς, ut ostenderet, καί, ut putat, his locis otiosum esse.

ὡς ἂν τούς τε παρόντας] Krueger. ad Dionys. p. 332. emendat ὅς ἄν, ut habent L. O. Nam ὡς cum coniunctivo ibi tantum locum habere existimat, ubi consilii eventus in dubio est. Mirum argumentum. Ὡς et ὡς ἄν finem et consilium indicant, nihilque amplius. V. exempla ap. Matth. Gr. p. 733. 737. not. 3. Excipe ἵν' ἄν, de quo v. Herm. ad. Vig. p. 943. ad Soph. Oed. C. 190.

οὕτω γὰρ οἵ τε ὑπάρχοντες ὑμῖν φίλοι θαρσήσουσι μᾶλλον καὶ οἱ ἐνδοιάζοντες ἀδεέστερον προςίασι. καὶ τὰ ἐνθάδε χρὴ ἅμα φανερώτερον ἐκπολεμεῖν, ἵνα Συρακόσιοί τε νομίζοντες ὑμᾶς ἐπιμελεῖσθαι μᾶλλον ἀντέχωσι, καὶ Ἀθηναῖοι τοῖς ἑαυτῶν ἧσσον ἄλλην ἐπικουρίαν πέμπωσι. τειχίζειν δὲ χρὴ Δεκέλειαν τῆς Ἀττικῆς, ὅπερ Ἀθηναῖοι μάλιστα ἀεὶ φοβοῦνται, καὶ μόνου αὐτοῦ νομίζουσι τῶν ἐν τῷ πολέμῳ οὐ διαπεπειρᾶσθαι. βεβαιότατα δ' ἄν τις οὕτω τοὺς πολεμίους βλάπτοι, εἰ ἃ μάλιστα δεδιότας αὐτοὺς αἰσθάνοιτο, ταῦτα σαφῶς πυνθανόμενος ἐπιφέροι· εἰκὸς γὰρ αὐτοὺς ἀκριβέστατα ἑκάστους τὰ σφέτερα αὐτῶν δεινὰ ἐπισταμένους φοβεῖσθαι. ἃ δ' ἐν τῇ ἐπιτειχίσει αὐτοὶ ὠφελούμενοι τοὺς ἐναντίους κωλύσετε, πολλὰ παρεὶς τὰ μέγιστα κεφαλαιώσω. οἷς τε γὰρ ἡ χώρα κατεσκεύασται, τὰ πολλὰ πρὸς ὑμᾶς τὰ μὲν ληφθέντα τὰ δ' αὐτόματα ἥξει· καὶ τὰς τοῦ Λαυρίου τῶν ἀργυρείων μετάλλων προςόδους, καὶ ὅσα ἀπὸ γῆς καὶ δικαστηρίων νῦν ὠφελοῦν-

---

οὕτω γάρ] Charit. p. 147, 16. *πᾶσι δὲ ἤρεσκε τὸ σπεύδειν καὶ μηδεμίαν ἡμέραν, εἰ δυνατόν, ἀναβάλλεσθαι, δυοῖν ἕνεκεν· ἵνα καὶ τοὺς πολεμίους ἐπίσχωσι τῆς πρὸς τὸ πλεῖον αὐξήσεως, καὶ τοὺς φίλους εὐθυμοτέρους ποιήσωσι, δείξαντες αὐτοῖς ἐγγύθεν τὴν βοήθειαν*, ubi v. Dorv. p. 552.

βεβαιότατα — ἐπιφέροι] Utuntur his verbis scholiastae ad Homer. Il. X, 207. *ἤ τινά που καὶ φῆμιν ἐνὶ Τρώεσσι πύθοιτο*, si *forte audierit Troianos ipsos de consiliis suis inter se colloquentes.* Heyn. ad h. l: „At veteres videntur accepisse *φῆμιν* de omine. Schol. brev. cum scholl. A. B. reddunt *κληδόνα*. Eustath. tamen monet, *φημιν* h. l. esse *φήμην*. In Townl. adscriptum: *γρ. φήμην*, sicque Vratisl. b. c. ignorantia prosodiae. Addunt scholia pro exemplo id quod narratum est, cum Alcibiades suaderet Spartanis, Deceleam esse muniendam, tum missos Athenas exploratores audiisse hoc ipsum sermonibus agitari ab Atheniensibus, ne fieret. Ap. Thucydidem res tam diserte non est exposita." Mox de scriptura nominis *Laurii* v. Popp. proleg. t. II. p. 205.

καὶ δικαστηρίων] Doctum scholion: *ἐζήτηται πῶς, Δεκελείας ἐπιτειχιζομένης, ἔμελλον οἱ Ἀθηναῖοι τῆς ἀπὸ τῶν δικαστηρίων προςόδου στερήσεσθαι. φαμὲν οὖν ὡς ἦν τις πρόςοδος ἀπὸ τῶν δικαστηρίων, οἷα ἡ ἀπὸ τῶν γραφῶν δωροδοκίας, ὕβρεως, συκοφαντίας, μοιχείας, ψευδογραφίας* (voluit, puto, *ψευδεγγραφῆς*), *παραπρεσβείας, λειποστρατίου. οὐ γὰρ πάσαις ἀτιμία προςετιμᾶτο ἢ θάνατος, ἀλλὰ πολλαῖς καὶ χρημάτων εἴςπραξις. ὁ γὰρ ἐν αὐταῖς νικηθεὶς ἐζημιοῦτο. ταύτης οὖν τῆς πάσης προςόδου στερήσεσθαι ἔμελλον Ἀθηναῖοι, πολεμίων αὐτοῖς ἱδρυμένων ἐν τῇ χώρᾳ, καὶ σχολὴν οὐ παρεχόντων δικάζεσθαι. Καὶ γὰρ τὰ ἐκ τῶν τοιούτων ἀφορμῶν χρήματα τῇ πόλει ἐδίδοτο.* De *γραφῇ δωροδοκίας*, quae et *γραφὴ δώρων* audiebat, v. Meier. de bonis damnat. p. 111. et de poena huic crimini irrogata p. 114., qui e Dinarcho docet, eum qui donorum acceptorum convictus esset, aut decuplum eius summae, quam accepisset, pendere debuisse, aut capitis poena affectum esse. Quamquam ali

ται εὐθὺς ἀποστερήσονται, μάλιστα δὲ τῆς ἀπὸ τῶν ξυμμάχων προσόδου ἧσσον διαφορουμένης, οἳ τὰ παρ' ὑμῶν νομίσαντες ἤδη κατὰ κράτος πολεμεῖσθαι ὀλιγωρήσουσι. γίγνεσθαι 92 δέ τι αὐτῶν καὶ ἐν τάχει καὶ προθυμότερον ἐν ὑμῖν ἐστιν, ὦ Λακεδαιμόνιοι, ἐπεὶ ὥς γε δυνατὰ καὶ οὐχ ἁμαρτήσεσθαι οἶμαι γνώμης πάνυ θαρσῶ. καὶ χείρων οὐδενὶ ἀξιῶ δοκεῖν ὑμῶν εἶναι, εἰ τῇ ἐμαυτοῦ μετὰ τῶν πολεμιωτάτων φιλόπολίς ποτε δοκῶν εἶναι νῦν ἐγκρατῶς ἐπέρχομαι, οὐδὲ ὑποπτεύεσθαί μου ἐς τὴν φυγαδικὴν προθυμίαν τὸν λόγον. φυγάς τε γάρ εἰμι τῆς τῶν ἐξελασάντων πονηρίας, καὶ οὐ τῆς ὑμετέρας, ἢν πείθησθέ μοι, ὠφελείας· καὶ πολεμιώτεροι οὐχ οἱ τοὺς πολεμίους που βλάψαντες ὑμεῖς ἢ οἱ τοὺς φίλους ἀναγκάσαντες πολεμίους γενέσθαι, τό τε φιλόπολι οὐκ ἐν ᾧ ἀδικοῦμαι ἔχω, ἀλλ' ἐν ᾧ ἀσφαλῶς ἐπολιτεύθην. οὐδ' ἐπὶ πατρίδα οὖσαν ἔτι ἡγοῦμαι νῦν ἰέναι, πολὺ δὲ μᾶλλον τὴν οὐκ οὖσαν ἀνακτᾶσθαι. καὶ φιλόπολις οὗτος ὀρθῶς, οὐχ ὃς ἂν τὴν ἑαυτοῦ ἀδίκως ἀπολέσας μὴ ἐπίῃ, ἀλλ' ὃς ἂν ἐκ παντὸς τρόπου διὰ τὸ ἐπιθυμεῖν πειραθῇ αὐτὴν ἀναλαβεῖν. οὕτως ἔμοιγε ἀξιῶ ὑμᾶς καὶ ἐς κίνδυνον καὶ ἐς ταλαιπωρίαν πᾶσαν ἀδεῶς χρῆσθαι, ὦ Λακεδαιμόνιοι, γνόντας τοῦτον δὴ τὸν ὑφ' ἁπάντων προβαλλόμενον λόγον ὡς εἰ πολέμιός γε ὢν σφόδρα ἔβλαπτον, κἂν φίλος ὢν ἱκανῶς ὠφελοίην, ὅσῳ τὰ μὲν Ἀθηναίων οἶδα, τὰ δ' ὑμέτερα ᾔκαζον· καὶ αὐτοὺς νῦν νομίσαντας περὶ μεγίστων δὴ τῶν διαφερόντων βουλεύεσθαι μὴ ἀποκνεῖν τὴν ἐς τὴν Σικελίαν τε καὶ ἐς τὴν Ἀττικὴν στρατείαν, ἵνα τά τε ἐκεῖ βραχεῖ μορίῳ ξυμπαραγενόμενοι μεγάλα σώσητε καὶ Ἀθηναίων τήν τε οὖσαν καὶ τὴν μέλλουσαν δύναμιν καθέλητε, καὶ

---

alia tradunt. De γραφῇ ὕβρεως v. Meier. et Schoemann. d. Att. Proz. p. 320. de συκοφαντίᾳ ibid. p. 335., de γραφῇ μοιχείας p. 327., de ψευδεγγραφῇ p. 337., de παραπρεσβείᾳ, sive legatione male administrata p. 362. et de criminibus militaribus Herald. Animadv. in Ius Att. et Rom. III, 14. p. 241. Meier. d. bon. damnat. p. 123. Meier et Schoem. d. Att. Proz. p. 363.

92. τό τε φιλόπολι] Huc spectare Duker. putat Pollucem III, 65. καὶ ἦθος φιλόπολι, φιλόδημον. et IX, 26. φιλόπολις τὸ ἦθος, ubi v. Iungerm. Ab hac voce discernenda altera φιλόπατρις, de qua differentia v. Duker. ad V, 92. et Dorv. ad Charit. p. 213. Mox ad ἀνακτᾶσθαι respiciunt Thucydideae glossae Suidae, Zonarae et Phavorini in ead. v. Errat Schol. ad Aristoph. Plut. 902., quem exscripserunt Suidas et Phavorin. in φιλόπατρις.

οὕτως ἔμοιγε] „Fortasse legendum ἐμοί τε, quod opponatur illi καὶ αὐτούς." Bekker. Verbum εἰκάζειν augmentum habere apud Thucydidem negat Popp. proleg. t. 1. p. 226. Hic tamen habet in B. E. F. H. c. g. et vide Grammaticos a Dukero laudatos. In II, 54. Bekker. augmentum recepit ex uno C.

μετὰ ταῦτα αὐτοί τε ἀσφαλῶς οἰκῆτε καὶ τῆς ἁπάσης Ἑλλ-
δος ἑκούσης καὶ οὐ βίᾳ κατ' εὔνοιαν δὲ ἡγῆσθε.

93 Ὁ μὲν Ἀλκιβιάδης τοσαῦτα εἶπεν. οἱ δὲ Λακεδαι-
διανοούμενοι μὲν καὶ αὐτοὶ πρότερον στρατεύειν ἐπὶ τὰς Ἀθ-
νας, μέλλοντες δ' ἔτι καὶ περιορώμενοι, πολλῷ μᾶλλον ἐπ-
ρώσθησαν διδάξαντος ταῦτα ἕκαστα αὐτοῦ, καὶ νομίσ-
παρὰ τοῦ σαφέστατα εἰδότος ἀκηκοέναι. ὥςτε τῇ ἐπιτει-
τῆς Δεκελείας προςεῖχον ἤδη τὸν νοῦν καὶ τὸ παραυτίκα
τοῖς ἐν τῇ Σικελίᾳ πέμπειν τινὰ τιμωρίαν. καὶ Γύλιππον
Κλεανδρίδου προστάξαντες ἄρχοντα τοῖς Συρακοσίοις, ἐ-
λευον μετ' ἐκείνων καὶ τῶν Κορινθίων βουλευόμενον π-
ὅπῃ ἐκ τῶν παρόντων μάλιστα καὶ τάχιστά τις ὠφέλεια ἥ-
τοῖς ἐκεῖ. ὁ δὲ δύο μὲν ναῦς τοὺς Κορινθίους ἤδη ἐκέλ-
οἱ πέμπειν ἐς Ἀσίνην, τὰς δὲ λοιπὰς παρασκευάζεσθαι ὅ-
διανοοῦνται πέμπειν, καὶ ὅταν καιρὸς ᾖ, ἑτοίμας εἶναι πλ-
ταῦτα δὲ ξυνθέμενοι ἀνεχώρουν ἐκ τῆς Λακεδαίμονος.

Ἀφίκετο δὲ καὶ ἡ ἐκ τῆς Σικελίας τριήρης τῶν Ἀθ-
ναίων, ἣν ἀπέστειλαν οἱ στρατηγοὶ ἐπί τε χρήματα καὶ ἱππ-
καὶ οἱ Ἀθηναῖοι ἀκούσαντες ἐψηφίσαντο τήν τε τροφὴν π-
πειν τῇ στρατιᾷ καὶ τοὺς ἱππέας. καὶ ὁ χειμὼν ἐτελεύτα
ἕβδομον καὶ δέκατον ἔτος τῷ πολέμῳ ἐτελεύτα τῷδε ὃν Θ-
κυδίδης ξυνέγραψεν.

94 Ἅμα δὲ τῷ ἦρι εὐθὺς ἀρχομένῳ τοῦ ἐπιγιγνομένου θέ-
οἱ ἐν τῇ Σικελίᾳ Ἀθηναῖοι ἄραντες ἐκ τῆς Κατάνης π-
πλευσαν ἐπὶ Μεγάρων τῶν ἐν τῇ Σικελίᾳ, οὓς ἐπὶ Γέλ-
τοῦ τυράννου, ὥςπερ καὶ πρότερόν μοι εἴρηται, ἀναστή-
τες Συρακόσιοι αὐτοὶ ἔχουσι τὴν γῆν. ἀποβάντες δὲ ἐδ-
σαν τούς τε ἀγροὺς καὶ ἐλθόντες ἐπὶ ἔρυμά τι τῶν Συρ-
σίων καὶ οὐχ ἑλόντες αὖθις καὶ πεζῇ καὶ ναυσὶ παρα-
σθέντες ἐπὶ τὸν Τηρέαν ποταμὸν τό τε πεδίον ἀναβάντες ἐ-
ουν καὶ τὸν σῖτον ἐνεπίμπρασαν, καὶ τῶν Συρακοσίων π-

---

93. *μέλλοντες — περιορώμενοι*] Thom. M. p. 709.

καὶ Γύλιππον — τοῖς Συρακοσίοις] Idem p. 755., ubi est Κλε-δρίδου. Apud Phavorin. in *προςτάττω* est: *καὶ γὰρ Φίλιππον Κλεαρίδου*. Apud varios scriptores vel Cleandrides vel Clea- vel Clearchus audit. *Κλεαρίδου* L. O. P. e. k. et a prima nu S. *Κλεανδίδου* d. i. Cum Thucydide Plutarch. in V. Pericl. sentit; apud Diodorum *Κλεάρχου* est. Dixi ad fragm. Timaei L p. 269. conf. Marx. ad Ephor. p. 226.

94. *Τηρέαν*] Popp. prol. t. II. p. 528. correctum vult Τη- ut extat supr. cap. 50. Sed per *ε* hic omnes libri habent.

ἐνεπίμπρασαν] *ἐνεπίπρασαν* et infra *πίπραντες* aliquot libri Dorv. ad Charit. p. 460.

τυχόντες τισὶν οὐ πολλοῖς καὶ ἀποκτείναντές τέ τινας καὶ τροπαῖον στήσαντες ἀνεχώρησαν ἐπὶ τὰς ναῦς. καὶ ἀποπλεύσαντες ἐς Κατάνην, ἐκεῖθεν δὲ ἐπισιτισάμενοι, πάσῃ τῇ στρατιᾷ ἐχώρουν ἐπὶ Κεντόριπα Σικελῶν πόλισμα, καὶ προσαγαγόμενοι ὁμολογίᾳ ἀπῄεσαν, πιμπράντες ἅμα τὸν σῖτον τῶν τε Ἰνησσαίων καὶ τῶν Ὑβλαίων. καὶ ἀφικόμενοι ἐς Κατάνην καταλαμβάνουσι τούς τε ἱππέας ἥκοντας ἐκ τῶν Ἀθηνῶν πεντήκοντα καὶ διακοσίους ἄνευ τῶν ἵππων μετὰ σκευῆς ὡς αὐτόθεν ἵππων ποριοθησομένων, καὶ ἱπποτοξότας τριάκοντα καὶ τάλαντα ἀργυρίου τριακόσια.

95 Τοῦ δ' αὐτοῦ ἦρος καὶ ἐπ' Ἄργος στρατεύσαντες Λακεδαιμόνιοι μέχρι μὲν Κλεωνῶν ἦλθον, σεισμοῦ δὲ γενομένου ἀπεχώρησαν. καὶ Ἀργεῖοι μετὰ ταῦτα ἐσβαλόντες ἐς τὴν Θυρεᾶτιν ὅμορον οὖσαν λείαν τῶν Λακεδαιμονίων πολλὴν ἔλαβον, ἣ ἐπράθη ταλάντων οὐκ ἔλασσον πέντε καὶ εἴκοσι. καὶ ὁ Θεσπιέων δῆμος ἐν τῷ αὐτῷ θέρει οὐ πολὺ ὕστερον ἐπιθέμενος τοῖς τὰς ἀρχὰς ἔχουσιν οὐ κατέσχεν, ἀλλὰ βοηθησάντων Θηβαίων οἱ μὲν ξυνελήφθησαν, οἱ δ' ἐξέπεσον Ἀθήναζε.

96 Καὶ οἱ Συρακόσιοι τοῦ αὐτοῦ θέρους ὡς ἐπύθοντο τούς τε ἱππέας ἥκοντας τοῖς Ἀθηναίοις καὶ μέλλοντας ἤδη ἐπὶ

Κεντόριπα] accus. singularis. Ap. Diod. XX, 56. *εἰς τὸν Κεντόριπα.* v. Popp. l. l. p. 510.

95. *Θηβαίων*] B. h. vulgo *Ἀθηναίων.* „Conf. V, 17. VII, 30." Bekker. — Rectum Lindav. spicil. p. 12. coniectura assecutus erat. Rationem mutationis facile quivis exputabit.

96. *Καὶ οἱ Συρακόσιοι — Ἐπιπολαί*] Conf. Stephan. Byz. in *Ἐπιπολαί.* Ex scholio Augustano apparet, eius auctorem legisse: *ἐξῆρται γὰρ τὸ ἄλλο χωρίον* etc. Sic enim ille interpretatur: *μὴ ἐπὶ τοῦ ἐξῆρθαι καὶ μετεωρίσθαι ἀκούειν*, ubi alter Scholiastes habet *μὴ ἐπὶ τοῦ ἐξηρτῆσθαι.* Sed *ἐξαρτᾶσθαι* de altitudine praerupta recte dicitur, ut *suspensa rupes* Virgilio Aen. VIII, 190. Cetera sic interpretatur Dukerus: „locum ab ea parte ad urbem usque declivem fuisse, et ex eo totam urbem et quae in ea erant, oculis subiecta conspici potuisse." Firmant hanc explicationem tum nostri aevi peregrinantes, tum Livius XXV, 24 — 26. Ibi Marcellus a turre Galeagra (v. de sit. Syr. p. 52.) profectus prope Hexapylon portulam magna vi infringit. Iam ad Epipolas perventum, Hexapylo interim effracto (de quo v. ibidem p. XIX.). Iam omnia circa Epipolas armis completa. Marcellus ex superioribus locis urbem subiectam oculis videt. Inde Euryalo frustra tentato, castris inter Neapolin (i. e. Temenitem. v. ibid. p. 59. 61.) et Tycam positis urbem militibus diripiendam dat. Hinc Euryalus traditur. Acradinam tribus castris circumsidet. Scribitur *Ἐπιπολαί*, non *Ἐπιπολή*, licet singularis numerus legitur apud Diodor. XIII, 8. v. Wessel. t. V. p. 546. Thom. M. p. 326. exscripsit verba: *διὰ τὸ ἐπιπολῆς τοῦ ἄλλου εἶναι*, ubi v. interpp. et inprimis Lobeck. ad Phrynich. p. 126. Etym. M. p. 363, 36. *Ἐπίπολις, τόπος ἐν Συρακούσαις καὶ ὠνόμασται ἀπὸ τοῦ ἐπιπολῆς τῶν ἄλλων εἶναι.*

σφᾶς ἰέναι; νομίσαντες, ἐὰν μὴ τῶν Ἐπιπολῶν κρατήσωσιν οἱ Ἀθηναῖοι χωρίου ἀποκρήμνου τε καὶ ὑπὲρ τῆς πόλεως εὐθὺς κειμένου, οὐκ ἂν ῥᾳδίως σφᾶς οὐδ᾽ εἰ κρατοῖντο μάχῃ ἀποτειχισθῆναι, διενοοῦντο τὰς προςβάσεις αὐτῶν φυλάσσειν, ὅπως μὴ κατὰ ταύτας λάθωσι σφᾶς ἀναβάντες οἱ πολέμιοι· οὐ γὰρ ἂν ἄλλῃ γε αὐτοὺς δυνηθῆναι. ἐξήρτηται γὰρ τὸ ἄλλο χωρίον, καὶ μέχρι τῆς πόλεως ἐπικλινές τέ ἐστι καὶ ἐπιφανὲς πᾶν εἴσω· καὶ ὠνόμασται ὑπὸ τῶν Συρακοσίων διὰ τὸ ἐπιπολῆς τοῦ ἄλλου εἶναι Ἐπιπολαί. καὶ οἱ μὲν ἐξελθόντες πανδημεὶ ἐς τὸν λειμῶνα παρὰ τὸν Ἄναπον ποταμὸν ἅμα τῇ ἡμέρᾳ, ἐτύγχανον γὰρ αὐτοῖς καὶ οἱ περὶ τὸν Ἑρμοκράτην στρατηγοὶ ἄρτι παρειληφότες τὴν ἀρχήν, ἐξέτασίν τε ὅπλων ἐποιοῦντο καὶ ἑξακοσίους λογάδας τῶν ὁπλιτῶν ἐξέκριναν πρότερον, ὧν ἦρχε Διόμιλος, φυγὰς ἐξ Ἄνδρου, ὅπως τῶν τε Ἐπιπολῶν εἴησαν φύλακες, καὶ ἢν ἐς ἄλλο τι δέῃ, ταχὺ ξυνεστῶτες παραγίγνωνται. 97 οἱ δὲ Ἀθηναῖοι ταύτης τῆς νυκτὸς τῇ ἐπιγιγνομένῃ ἡμέρᾳ ἐξητάζοντο καὶ ἔλαθον αὐτοὺς παντὶ ἤδη τῷ στρατεύματι ἐκ τῆς Κατάνης σχόντες κατὰ τὸν Λέοντα καλούμενον, ὃς ἀπέχει τῶν Ἐπιπολῶν ἓξ ἢ ἑπτὰ σταδί-

---

ὅπως μὴ κατὰ ταύτας] ταῦτα A. E. F. H. K. Q. e. g., quod tuetur Popp. proleg. t. I. p. 106. V. supr. ad cap. 10.

οὐ γὰρ ἂν ἄλλῃ] Huc refero glossam Suidae: ἄλλῃ, ἀντὶ τοῦ ἄλλως ἢ κατὰ τὸ ἄλλο, Θουκυδίδης.

ἑξακοσίους] Ita sane Valla vertit, at Bekker. non monito lectore recepit, cum omnes et editi et scripti habeant ἑπτακοσίους. Cap. sq. item vulgo extat ἑπτακόσιοι, sed A. B. F. E. Q. b. c. d. e. f. g. h. i. praebent ἑξακόσιοι, qui idem numerus iterum legitur VII, 43.

ὅπως — εἴησαν — παραγίγνωνται] Matth. Gr. p. 737.

97. κατὰ τὸν Λέοντα] Hunc locum sex aut septem stadia Epipolis distare dicit, ibique Athenienses Catana venientes milites exposuisse, ante quam classe Tapsum peterent. Letronn. *topogr. d. Syr.* p. 62. Thucydidem errare dicit, et Leontem, quum (id quod doceat verbum σχόντες,) ad mare sit inter Catanam et Tapsum, plus quam triginta stadia ab Epipolis abesse debere, ideoque a Livio XXIV, 39. recte quinque millia passuum sive quadraginta ferme stadia inde removeri. At neque σχόντες κατὰ τὸν Λέοντα quod scripsit, haec verba declarant, hunc vicum vel quidquid fuit, ad mare situm fuisse; nam videntur potius hunc sensum habere: *appulsi ad litus, quod e regione Leontis est;* neque inde apparet, Leontem inter Catanam et Tapsum fuisse; sed locus iste ita accipiendus videtur: postquam milites paulo propius Syracusas exposuerant, ut quos consilium esset quam celerrime urbem aggredi, per Leontem Epipolas atque per mediterranea petentes, classis paululum revecta ad promontorium Tapsum stationem cepit. Iam si ponas, Leontem paulo plus spatii a litore abfuisse, ut tantundem ab eo distaret, quantum Eu-

ους, καὶ τοὺς πεζοὺς ἀποβιβάσαντες, ταῖς τε ναυσὶν ἐς τὴν Θάψον καθορμισάμενοι· ἔστι δὲ χερσόνησος μὲν ἐν στενῷ σθμῷ προὔχουσα ἐς τὸ πέλαγος, τῆς δὲ Συρακοσίων πόλεως ὔτε πλοῦν οὔτε ὁδὸν πολλὴν ἀπέχει. καὶ ὁ μὲν ναυτικὸς τρατὸς τῶν Ἀθηναίων ἐν τῇ Θάψῳ διασταυρωσάμενος τὸν σθμὸν ἡσύχαζεν· ὁ δὲ πεζὸς ἐχώρει εὐθὺς δρόμῳ πρὸς τὰς Ἐπιπολάς, καὶ φθάνει ἀναβὰς κατὰ τὸν Εὐρύηλον πρὶν τοὺς Συρακοσίους αἰσθομένους ἐκ τοῦ λειμῶνος καὶ τῆς ἐξετάσεως παραγενέσθαι. ἐβοήθουν δὲ οἵ τε ἄλλοι ὡς ἕκαστος τάχους εἶ- καὶ οἱ περὶ τὸν Διόμιλον ἑξακόσιοι· στάδιοι δὲ πρὶν προς- ῖξαι ἐκ τοῦ λειμῶνος ἐγίγνοντο αὐτοῖς οὐκ ἔλασσον ἢ πέντε αὶ εἴκοσι. προςπεσόντες οὖν αὐτοῖς τοιούτῳ τρόπῳ ἀτακτό- ερον καὶ μάχῃ νικηθέντες οἱ Συρακόσιοι ἐπὶ ταῖς Ἐπιπολαῖς νεχώρησαν ἐς τὴν πόλιν· καὶ ὅ τε Διόμιλος ἀποθνήσκει καὶ ῶν ἄλλων ὡς τριακόσιοι· καὶ μετὰ τοῦτο οἱ Ἀθηναῖοι τρο- αῖόν τε στήσαντες καὶ τοὺς νεκροὺς ὑποσπόνδους ἀποδόν- ες τοῖς Συρακοσίοις, πρὸς τὴν πόλιν αὐτὴν τῇ ὑστεραίᾳ ἐπι- αταβάντες, ὡς οὐκ ἐπεξῄεσαν αὐτοῖς, ἐπαναχωρήσαντες ρούριον ἐπὶ τῷ Λαβδάλῳ ᾠκοδόμησαν ἐπ᾽ ἄκροις τοῖς κρη-

---

ryelus, ne repugnat quidem Livius, qui non ab Epipolis quinque millia passuum illum locum abesse scribat sed ab Hexapylo, quod robe discernendum.

κατὰ τὸν Εὐρύηλον] *τὸν* A. B. E. F. L. O. P. Q. c. d. e. f. g. i. k. vulgo *τό*. Conf. VII, 2. De *φθάνει ἀναβάς* v. Matth. Gr. 800. Euryeli tertium mentio fit VII, 43. Livius XXV, 25. *amulus est in extrema parte urbis versus a mari, viaeque immi- ns ferenti in agros mediterraneaque insulae, percommode situs commeatus excipiendos.* Conf. Diodor. XX, 29. Hodie *Belve- re* dicitur. Plura dedi in libr. de sit. Syr. p. 56. Eodem mo- , quo hic, erratum est a quibusdam in VI, 58., ubi *τὸ Κερα- ικόν* legunt. v. libr. laud. p. 57.

λειμῶνος καὶ τῆς ἐξετάσεως] Sic recte Bekker. ex A. B. E. F. . K. L. O. d. e. f. g. i. k., ad quos nunc. adde S. vulgo omittunt *αί*. Dorvill. Sicul. p. 190. „inter urbem et Anapum non procul b Olympio fuit *λειμὼν τῆς ἐξετάσεως*. Fuisse autem versus orien- m (dicere debebat „versus boream“) ad Anapum indicant ver- a Thucydidis, quae Syracusanos in hoc prato commorantes ab pipolis viginti quinque stadiis abfuisse dicunt.“ Duker. ad h. l., vix credo, inquit, graece dici posse *ἡ ἐξέτασις τοῦ λειμῶνος* pro ecensio, *quae fit in prato*.“ Sed peius etiam verba iunxit Dor- illius.

φρούριον ἐπὶ τῷ Λαβδάλῳ] v. Steph. Byz. in v. *Λάβδαλον*. No- trum locum Letronn. *topogr. d. Syr.* p. 45. ita explicat: *Athe- ienses in ipsa extrema rupe Epipolarum castellum aedificarunt, uod versus Megaram spectabat.* Alii (v. Letronn. p. 103.) interpre- antur: *in extremis callibus Epipolarum* i. e. *summis, editissimis*, ed is fuit situs Euryeli, non Labdali. *Κρημνός* autem non est

καὶ ἔκπληξιν τοῖς Συρακοσίοις παρέσχον τῷ τάχει τῆς
δομίας· καὶ ἐπεξελθόντες μάχην διενοοῦντο ποιεῖσθαι καὶ
περιορᾶν. καὶ ἤδη ἀντιπαρατασσομένων ἀλλήλοις οἱ τῶν
ακοσίων στρατηγοὶ ὡς ἑώρων σφίσι τὸ στράτευμα διε-
σμένον τε καὶ οὐ ῥᾳδίως ξυντασσόμενον, ἀνήγαγον πάλιν
ὴν πόλιν πλὴν μέρους τινὸς τῶν ἱππέων· οὗτοι δὲ ὑπο-
ντες ἐκώλυον τοὺς Ἀθηναίους λιθοφορεῖν τε καὶ ἀποσκίδ-
ᾶαι μακροτέραν. καὶ τῶν Ἀθηναίων φυλὴ μία τῶν ὁπλι-
καὶ οἱ ἱππῆς μετ' αὐτῶν πάντες ἐτρέψαντο τοὺς τῶν
ακοσίων ἱππέας προςβαλόντες, καὶ ἀπέκτειναν τέ τινας καὶ
παῖον τῆς ἱππομαχίας ἔστησαν.

Καὶ τῇ ὑστεραίᾳ οἱ μὲν ἐτείχιζον τῶν Ἀθηναίων τὸ πρὸς 99
ιέαν τοῦ κύκλου τεῖχος, οἱ δὲ λίθους καὶ ξύλα ξυμφοροῦν-
παρέβαλλον ἐπὶ τὸν Τρωγίλον καλούμενον ἀεί, ἧπερ βρα-

:. p. 156. murum, quo Labdalum muniverunt. In errorem
assis, ait Letronn., inducti sunt loco Diodori XIII, 7. scri-
tis: *κατασκευάσαντες δὲ περὶ τὸ Λάβδαλον ὀχύρωμα, τὴν πόλιν
Συρακουσίων ἀπετείχιζον, καὶ πολὺν φόβον τοῖς Συρακουσίοις ἐπέστη-*
Sed *ὀχύρωμα* hoc ipsum castellum Labdali est, cui exstruen-
non opus fuit descendere ad Tycam, et diserte Thucyd. *κα-
μενοι (ἐπὶ τῇ Συκῇ)*, ait, *ἐτείχισαν*. Sic iterum *κύκλος* de muro ob-
onali Atheniensium accipiendus VII, 2. *τῷ δὲ ἄλλῳ τοῦ κύκλου πρὸς
Τρώγιλον, ἐπὶ τὴν ἑτέραν θάλασσαν λίθοι τε παραβεβλημένοι τῷ
ὄνι ἤδη ἦσαν*, ubi Schol. errore manifesto: *κατὰ δὲ τὸ ἄλλο μέ-
τοῦ τείχους τῶν Συρακουσίων* interpretatur, addens: *κύκλον δὲ
ῶν Συρακουσίων τεῖχος νῦν λέγει.* Quid vero tum opus fuit,
des comportari? num ipsorum Syracusanorum moenia volue-
aut reparare, aut in maiorem altitudinem extollere? Conf.
ed. ad h. l.

λιθοφορεῖν] Hoc verbum ex h. l. habet Pollux VII, 118.

φυλὴ μία] „Adnotat hic Acacius e Sigon. rep. Ath. IV, 5.
nienses in sua quemque tribu instructos in acie adversus
es pugnasse. Hoc bene ostendit Sigon. ex Herodot. VI, 111.
ugna Marathonia et ex Plut. Aristide. Et ex hoc loco, quem
n ibi laudat Sigon., intelligitur, Athenienses non solitos fu-
inter sese miscere diversarum tribuum milites. Eandem ra-
em etiam alios in bellis sequutos fuisse, credibile est. Sic
Messeniis Thuc. III, 90. *ἔτυχον δὲ δύο φυλαὶ ἐν ταῖς Μυλαῖς τῶν
σηνίων φρουροῦσαι.* Et paulo post hic c. 100. de Syracusanis
ν μίαν καταλιπόντες φύλακα τοῦ οἰκοδομήματος. Hinc *φύλοπις
μάχη, ἐκ τῆς ὀπὸς ἤτοι βοῆς τῶν φύλων*, Eustath. in Homer. Il.
. 140. et *β'*. p. 247. Suidas: *φυλὴ καθ' αὑτήν. ἐστι μύριοι στρα-
αι.* Non scio, cui e vetustis rebuspublicis hoc conveniat. Si
dixisset, posset referri ad prima initia reipublicae
anae." Duker. — Quod hic de Atheniensibus et Messeniis,
a ad V, 15. de Spartanis adnotatum. Imo hic communis mos
quitatis erat, ut tributim acies instrueretur, eiusque rei pri-
vestigia apud Homerum in verbis Nestoris Il. II, 362.

99. *Τρωγίλον*] Vulgo. Steph. Byz. *Τρώγιλος*. Optimi libri *Τρωγ-*

προς σφας τρεπεσθαι. ετείχιζον ουν εξελθοντες απο τ
τέρας πόλεως ἀρξάμενοι, κάτωθεν τοῦ κύκλου τῶν Ἀ
ἐγκάρσιον τεῖχος ἄγοντες, τάς τε ἐλάας ἐκκόπτοντες
μένους καὶ πύργους ξυλίνους καθιστάντες. αἱ δὲ ν

λός E. F. H. L. O. g. At Τρώγιλον vulgo legitur in VII
A. habet Τρόγιλον. Accentu in prima vox est ibidem in
libris, quam accentus notationem hic quoque repositam

ὑποτειχίζειν] Schol. οἱ μὲν Ἀθηναῖοι ἐβούλοντο, ἐκ θα
θάλατταν τεῖχος οἰκοδομησάμενοι, Συρακουσίους εἶρξαι ἔξω
κλείσαντες εἰς τὴν χεῤῥόνησον· οἱ δὲ Συρακούσιοι ὄρθιον
μέσου τοῦ ἰσθμώδους ὑπετείχιζον κώλυμα ἐσόμενον τοῖς Ἀθη
δύνασθαι διατειχίσαι. καὶ ἐνόμιζον, εἰ φθάσειαν περιτειχίσ
παρατειχίσαντες) αὐτοί, ἀποκλεῖσαι ἂν ἐκείνους τοῦ ἔτι διατ
νασθαι. εἰ γὰρ δὴ καὶ κωλύειν αὐτοὺς ἀποτειχίζοντας (scr.
ζοντες) οἱ Ἀθηναῖοι ἐθέλοιεν, μέρει μὲν ἄν τινι τῆς αὐτῶν
ἀντιτάξασθαι ταῖς ἐπιοῦσι τῶν Ἀθηναίων, οἱ λοιποὶ δὲ ἐν τ
ἀποσταυρώσειν τὰ βάσιμα τῶν Ἀθηναίων. ἐφόδους γὰρ τὰ βά
itus per intervalla muri obsidionalis) λέγει. Vera haec s
falsum quod adiecit: ὀλίγα γὰρ ἐπιβασθῆναι δυνάμενα διὰ
τῶδες εἶναι τὸ χωρίον. Certe haec regio spectans occasu
caruit. Vid. argum. libr. VII. extr. Letronn. *topogr.*
88. Paulo post ad ἀποκλῄσεις γίγνεσθαι repete: ἢ ἔμελλ

καὶ ἅμα καί] A. B. E. F. H. K. L. N. O. P. S. d
vulgo καὶ [ἅμα]. Mox ad ἀντιπέμπειν repete ἐδόκει, et p
quod vulgo legitur, scripsi αὐτοῖς.

κάτωθεν τοῦ κύκλου] i. e. κάτω τοῦ κ. Quia enim in
feriore et Epipolas subteriacente regione urbis murus
sus a Syracusanis ducebatur, alterum correlativum pos
Graecis frequente, de quo vide omnino Lobeck. ad Phr
44. Doederl. spec. nov. ed. Sophocl. p. 44. et in *Phil
aus d. Schw.* t. I. p. 324.

Θηναίων οὔπω ἐκ τῆς Θάψου περιέπλευσαν ἐς τὸν μέ-
ν λιμένα, ἀλλ' ἔτι οἱ Συρακόσιοι ἐκράτουν τῶν περὶ τὴν
άλασσαν, κατὰ γῆν δ' ἐκ τῆς Θάψου οἱ Ἀθηναῖοι τὰ ἐπι-
δεια ἐπήγοντο. ἐπειδὴ δὲ τοῖς Συρακοσίοις ἀρκούντως ἐδό- 100
ι ἔχειν ὅσα τε ἐσταυρώθη καὶ ᾠκοδομήθη τοῦ ὑποτειχίσμα-
ος, καὶ οἱ Ἀθηναῖοι αὐτοὺς οὐκ ἦλθον κωλύσοντες, φοβού-
νοι μὴ σφίσι δίχα γιγνομένοις ῥᾷον μάχωνται, καὶ ἅμα τὴν
καθ' αὐτοὺς περιτείχισιν ἐπειγόμενοι, οἱ μὲν Συρακόσιοι φυ-
ὴν μίαν καταλιπόντες φύλακα τοῦ οἰκοδομήματος ἀνεχώρη-
ν ἐς τὴν πόλιν, οἱ δὲ Ἀθηναῖοι τούς τε ὀχετοὺς αὐτῶν, οἳ
τὴν πόλιν ὑπονομηδὸν ποτοῦ ὕδατος ἠγμένοι ἦσαν, διέφθει-
ν, καὶ τηρήσαντες τούς τε ἄλλους Συρακοσίους κατὰ σκη-
ς ὄντας ἐν μεσημβρίᾳ καί τινας καὶ ἐς τὴν πόλιν ἀποκεχω-
ότας καὶ τοὺς ἐν τῷ σταυρώματι ἀμελῶς φυλάσσοντας, τρια-
σίους μὲν σφῶν αὐτῶν λογάδας καὶ τῶν ψιλῶν τινὰς ἐκλε-
ὺς ὡπλισμένους προὔταξαν θεῖν δρόμῳ ἐξαπιναίως πρὸς
ὑποτείχισμα, ἡ δὲ ἄλλη στρατιὰ δίχα, ἡ μὲν μετὰ τοῦ ἑτέ-
στρατηγοῦ πρὸς τὴν πόλιν, εἰ ἐπιβοηθοῖεν, ἐχώρουν, ἡ
μετὰ τοῦ ἑτέρου πρὸς τὸ σταύρωμα τὸ παρὰ τὴν πυλίδα.
προςβαλόντες οἱ τριακόσιοι αἱροῦσι τὸ σταύρωμα· καὶ
φύλακες αὐτὸ ἐκλιπόντες κατέφυγον εἰς τὸ προτείχισμα τὸ
τὸν Τεμενίτην. καὶ αὐτοῖς ξυνεςέπεσον οἱ διώκοντες,

---

ni Syracusani fanum Apollinis Temenitis silvula olivarum
amdederant. Nomen Apollinis Temenitis hinc abiit in nomen
onis, ubi situm fuit eius fanum. Adde libr. laudati p. 65. Mox
περιέπλευσαν ex H. pro vulgata περιεπεπλεύκεσαν. vid. Matth.
p. 691. Popp. proleg. t. I. p. 157.

100. τοὺς ὀχετοὺς αὐτῶν] Horum aquae ductuum etiamnum
ra extant. Vid. Dorv. Sicul. p. 193. Eorum accuratiorem
onem dedit Swinburn. t. III. p. 389. conf. Dorv. l. l. p. 190.
sit. Syrac. p. 62. Verba τοὺς ὀχετοὺς — διέφθειραν habet Sui-
in ὑπονομηδόν, sed ibi deest αὐτῶν, ut in K., et τοῦ ὕδατος,
sso ποτοῦ et κατέστρεψαν pro διέφθειραν legitur. Apud Schol.
h. l. lege: φοβούμενοι, μὴ σφίσι] κατὰ τὴν λεγομένην ἀνάληψιν τὸ
ούμενοι οἱ Ἀθηναῖοι εἴρηται. τὸ δὲ „μὴ σφίσι δίχα γιγνομένοις"
μὲν τειχιζόντων, τῶν δὲ μαχομένων.

παρὰ τὴν πυλίδα] Per quam e Temenite in Epipolas exitus
ebat. Temenitem autem Syracusani muro circumdederant,
m προτείχισμα hic appellat. Vid. argum. libr. VII. extr. Ab
portula discernendae sunt πύλαι Τεμενίτιδες, quae item ex
menite ducebant, sed Olympium et Anapum versus, austrum
ctantes. Vid. d. sit. Syracus. p. 61.

ξυνεςέπεσον] B. h. vulgo ξυνέπεσον. Veram scripturam firmat
am cod. E., et eam coniecturam fecerat nescio qui in marg.
ph.

καὶ ἐντὸς γενόμενοι βίᾳ ἐξεκρούσθησαν πάλιν ὑπὸ τῶν
ρακοσίων, καὶ τῶν Ἀργείων τινὲς αὐτόθι καὶ τῶν Ἀθη
οὐ πολλοὶ διεφθάρησαν. καὶ ἐπαναχωρήσασα ἡ πᾶσα στ
τήν τε ὑποτείχισιν καθεῖλον καὶ τὸ σταύρωμα ἀνέσ
καὶ διεφόρησαν τοὺς σταυροὺς παρ᾽ ἑαυτούς, καὶ τρ
ἔστησαν.

101 Τῇ δ᾽ ὑστεραίᾳ ἀπὸ τοῦ κύκλου ἐτείχιζον οἱ Ἀθη
τὸν κρημνὸν τὸν ὑπὲρ τοῦ ἕλους, ὃς τῶν Ἐπιπολῶν
πρὸς τὸν μέγαν λιμένα ὁρᾷ, καὶ ᾗπερ αὐτοῖς βραχύτατ
γνετο καταβᾶσι διὰ τοῦ ὁμαλοῦ καὶ τοῦ ἕλους ἐς τὸν λ
τὸ περιτείχισμα. καὶ οἱ Συρακόσιοι ἐν τούτῳ ἐξελθόντ

ἀνέσπασαν] Suidas ἀνασπᾷ, ἀντὶ τοῦ καταλύει ἢ ἀναιρεῖ,
κυδίδης. Idem Pherecratem dicit ἀνασπᾶν dixisse pro
ὕδωρ. Thuc. IV, 97. et ipse ἀνασπᾶν ὕδωρ. Rursus Suid
ἔσπακε. Θουκυδίδης, ἀνεύρηκεν, εἴληφεν, et addit testim
Menandro. Nomen Thucydidis hic interpolatum esse
Popp. ed. Thuc. II, 1. p. 90. ex Anecd. Bekker. t. I. p.
tota haec glossa excepto Thucydidis nomine legatur. Abr
pro Θουκυδίδης scribendum esse existimat Σοφοκλῆς, quum
Aiac. 302. dixerit ἀνασπᾶν λόγους. Vid. Lobeck. p. 266.
ad Menandr. p. 153.

101. διὰ τοῦ ὁμαλοῦ] Levesq. t. III. p. 172. et Abr
lud διά interpretantur *praeter*. Quae si vera vocabuli vis
duplice uno loco sensu gauderet, ante ὁμαλοῦ significa
ante ἕλους, *praeter*. Abreschius tam singularis interpret
hanc rationem reddit, quod Athenienses murum tanta cel
per paludem ducere nequissent. Sed ille non reputavit,
nantes, quo tempore palus exsiccata esset, mense Maio
eunte Iunio aggressos opus esse. Id quod historicus dis
bis declarat in hac narratione. Quod autem dicit, ἀπ
αὖθις, illud αὖθις paulo post repetitum refer ad paulo
relata in cap. 100., ubi locutus est de palis, quibus Syr
ὑποτείχισμα suum, sub ambitu muri oppugnantium ext
muniverant, narratumque est, ab Atheniensibus eos esse
Vid. Letronn. *topogr. d. Syr.* p. 80. Plutarch. Vit. Nic.
δ᾽ δὲ μάλιστα πάντων καὶ Σικελιώτας ἐξέπληξε, καὶ τοῖς
ἀπιστίαν παρέσχεν, ὀλίγῳ χρόνῳ περιετείχισε Συρακούσας,
Ἀθηνῶν οὐκ ἐλάττονα, δυσεργοτέραν δὲ χωρίαν (fort. χωρίων)
λίαις, καὶ θαλάσσῃ γειτνιώσῃ, καὶ παρακειμένοις ἕλεσι, τεῖχ
περὶ αὐτὴν τοσοῦτον ἀγαγεῖν. Hanc circumvallationis celeri
si quis cum Plutarcho miretur, comparet Epipolas per
dies muro triginta stadiorum circumdatas apud Diodor. XI
(Vid. de situ et orig. Syrac. p. 42.). comparet ingentia
circa Carthaginem spatio viginti dierum et noctium a Sc
ducta et obsidionem Numantiae. Vid. Appian. apud Li
liorcet. II. p. 59. *Plantin.* conf. p. 60. et Rambach. ad
Archaeol. t. II. p. 190. Adde argum. libr. VII. extr. Ἀ
κύκλου est: *inde ab ambitu opus continuantes.* Propter Ha
monui.

ὐτοὶ ἀπεσταύρουν αὖθις ἀρξάμενοι ἀπὸ τῆς πόλεως διὰ μέ-
σου τοῦ ἕλους· καὶ τάφρον ἅμα παρώρυσσον, ὅπως μὴ οἷόν
τε ᾖ τοῖς Ἀθηναίοις μέχρι τῆς θαλάσσης ἀποτειχίσαι. οἱ δ',
πειδὴ τὸ πρὸς τὸν κρημνὸν αὐτοῖς ἐξείργαστο, ἐπιχειροῦ-
ιν αὖθις τῷ τῶν Συρακοσίων σταυρώματι καὶ τάφρῳ, τὰς
ιὲν ναῦς κελεύσαντες περιπλεῦσαι ἐκ τῆς Θάψου ἐς τὸν μέ-
αν λιμένα τὸν τῶν Συρακοσίων, αὐτοὶ δὲ περὶ ὄρθρον
αταβάντες ἀπὸ τῶν Ἐπιπολῶν ἐς τὸ ὁμαλὸν καὶ διὰ τοῦ
λους ᾗ πηλῶδες ἦν καὶ στεριφώτατον θύρας καὶ ξύλα πλα-
έα ἐπιθέντες καὶ ἐπ' αὐτῶν διαβαδίσαντες, αἱροῦσιν ἅμα
ῳ τό τε σταύρωμα πλὴν ὀλίγου καὶ τὴν τάφρον, καὶ ὕστε-
ον καὶ τὸ ὑπολειφθὲν εἷλον· καὶ μάχη ἐγένετο, καὶ ἐν αὐτῇ
νίκων οἱ Ἀθηναῖοι· καὶ τῶν Συρακοσίων οἱ μὲν τὸ δεξιὸν
έρας ἔχοντες πρὸς τὴν πόλιν ἔφευγον, οἱ δ' ἐπὶ τῷ εὐωνύμῳ
αρὰ τὸν ποταμόν. καὶ αὐτοὺς βουλόμενοι ἀποκλήσεσθαι τῆς
αβάσεως οἱ τῶν Ἀθηναίων τριακόσιοι λογάδες δρόμῳ ἠπεί-
οντο πρὸς τὴν γέφυραν. δείσαντες δὲ οἱ Συρακόσιοι, ἦσαν
ὰρ καὶ τῶν ἱππέων αὐτοῖς οἱ πολλοὶ ἐνταῦθα, ὁμόσε χω-
οῦσι τοῖς τριακοσίοις τούτοις, καὶ τρέπουσί τε αὐτοὺς καὶ
βάλλουσιν ἐς τὸ δεξιὸν κέρας τῶν Ἀθηναίων. καὶ προςπε-
όντων αὐτῶν ξυνεφοβήθη καὶ ἡ πρώτη φυλακὴ τοῦ κέρως.
δὼν δὲ ὁ Λάμαχος παρεβοήθει ἀπὸ τοῦ εὐωνύμου τοῦ ἑαυ-
ῶν μετὰ τοξοτῶν τε οὐ πολλῶν καὶ τοὺς Ἀργείους παραλα-
ὼν. καὶ ἐπιδιαβὰς τάφρον τινὰ καὶ μονωθεὶς μετ' ὀλίγων
ῶν ξυνδιαβάντων ἀποθνήσκει αὐτός τε καὶ πέντε ἢ ἓξ τῶν
ετ' αὐτοῦ. καὶ τούτους μὲν οἱ Συρακόσιοι εὐθὺς κατὰ τά-
ος φθάνουσιν ἁρπάσαντες πέραν τοῦ ποταμοῦ ἐς τὸ ἀσφα-
ές, αὐτοὶ δὲ ἐπιόντος ἤδη καὶ τοῦ ἄλλου στρατεύματος τῶν
Ἀθηναίων ἀπεχώρουν. ἐν τούτῳ δὲ οἱ πρὸς τὴν πόλιν αὐ- 102
ῶν τὸ πρῶτον καταφυγόντες ὡς ἑώρων ταῦτα γιγνόμενα,
ὐτοί τε πάλιν ἀπὸ τῆς πόλεως ἀναθαρσήσαντες ἀντετάξαντο,
ρὸς τοὺς κατὰ σφᾶς Ἀθηναίους, καὶ μέρος τι αὐτῶν πέμ-
ουσιν ἐπὶ τὸν κύκλον τὸν ἐπὶ ταῖς Ἐπιπολαῖς, ἡγούμενοι

ἡ πρώτη φυλακή] i. e. opinor, *die Vorhut*. Duker. suspica-
r, legendum esse φυλή. Et profecto φυλήν et φυλακήν permutan-
r haud raro, velut supr. c. 100. alterum est loco alterius in K.
et Valla cum Porto convertit h. l. *cohortem*, ut supra φυλήν.
nf. Heilm. Paulo ante ex B. h. Bekk. adiecit verba καὶ ὕστε-
ν, quae vulgo desunt. Atque agnoscunt hoc additamentum in-
rpretes Latini, convertentes: *mox* vel *paulo post*.

μονωθείς] Vid. Wessel. ad Herodot. VI, 15. De morte La-
chi dissentit Diodorus. Vid. Wasse ad h. l. et Wessel. ad
dor. XIII, 8. Memorat h. l. Schol. Aristoph. Ach. 26[illegible].

ἔρημον αἱρήσειν. καὶ τὸ μὲν δεκάπλεθρον προτείχισμα
αἱροῦσι καὶ διεπόρθησαν, αὐτὸν δὲ τὸν κύκλον Νικίας
λυσεν· ἔτυχε γὰρ ἐν αὐτῷ δι᾽ ἀσθένειαν ὑπολελειμμένος
γὰρ μηχανάς, καὶ ξύλα ὅσα πρὸ τοῦ τείχους ἦν κατα
μένα, ἐμπρῆσαι τοὺς ὑπηρέτας ἐκέλευσεν, ὡς ἔγνω ἀδυ
ἐσομένους ἐρημίᾳ ἀνδρῶν ἄλλῳ τρόπῳ περιγενέσθαι. καὶ
έβη οὕτως· οὐ γὰρ ἔτι προςῆλθον οἱ Συρακόσιοι διὰ τὸ
ἀλλὰ ἀπεχώρουν πάλιν. καὶ γὰρ πρός τε τὸν κύκλον βο
ἤδη κάτωθεν τῶν Ἀθηναίων ἀποδιωξάντων τοὺς ἐκεῖ
νήει, καὶ αἱ νῆες ἅμα αὐτῶν ἐκ τῆς Θάψου ὥςπερ εἴρη
τέπλεον ἐς τὸν μέγαν λιμένα. ἃ ὁρῶντες οἱ ἄνωθεν κατὰ
χος ἀπῄεσαν, καὶ ἡ ξύμπασα στρατιὰ τῶν Συρακοσίων ἐς
πόλιν, νομίσαντες μὴ ἂν ἔτι ἀπὸ τῆς παρούσης σφίσι
μεως ἱκανοὶ γενέσθαι κωλῦσαι τὸν ἐπὶ τὴν θάλασσαν
χισμόν.

103 Μετὰ δὲ τοῦτο οἱ Ἀθηναῖοι τροπαῖον ἔστησαν, καὶ
νεκροὺς ὑποσπόνδους ἀπέδοσαν τοῖς Συρακοσίοις, καὶ
μετὰ Λαμάχου καὶ αὐτὸν ἐκομίσαντο. καὶ παρόντος ἤδη
παντὸς τοῦ στρατεύματος καὶ τοῦ ναυτικοῦ καὶ τοῦ
ἀπὸ τῶν Ἐπιπολῶν καὶ τοῦ κρημνώδους ἀρξάμενοι ἀ
ζον μέχρι τῆς θαλάσσης τείχει διπλῷ τοὺς Συρακοσίους
δ᾽ ἐπιτήδεια τῇ στρατιᾷ ἐςῄγετο ἐκ τῆς Ἰταλίας παντ
ἦλθον δὲ καὶ τῶν Σικελῶν πολλοὶ ξύμμαχοι τοῖς Ἀθ
οἳ πρότερον περιεωρῶντο, καὶ ἐκ τῆς Τυρσηνίας νῆες
κόντοροι τρεῖς. καὶ τἆλλα προὐχώρει αὐτοῖς ἐς ἐλπίδα
γὰρ οἱ Συρακόσιοι πολέμῳ μὲν οὐκέτι ἐνόμιζον ἂν
σθαι, ὡς αὐτοῖς οὐδὲ ἀπὸ τῆς Πελοποννήσου ὠφέλεια
μία ἧκε, τοὺς δὲ λόγους ἔν τε σφίσιν αὐτοῖς ἐποιοῦντο
βατικοὺς καὶ πρὸς τὸν Νικίαν· οὗτος γὰρ δὴ μόνος εἶ
μάχου τεθνεῶτος τὴν ἀρχήν. καὶ κύρωσις μὲν οὐδεμία ἐγ
οἷα δὲ εἰκὸς ἀνθρώπων ἀπορούντων καὶ μᾶλλον ἢ πρὶν πο
μένων, πολλὰ ἐλέγετο πρός τε ἐκεῖνον καὶ πλείω ἔτι κα
πόλιν. καὶ γάρ τινα καὶ ὑποψίαν ὑπὸ τῶν παρόντων
ἐς ἀλλήλους εἶχον, καὶ τοὺς στρατηγούς τε ἐφ᾽ ὧν
ταῦτα ξυνέβη ἔπαυσαν, ὡς ἢ δυστυχίᾳ ἢ προδοσίᾳ τῇ
βλαπτόμενοι, καὶ ἄλλους ἀνθείλοντο, Ἡρακλείδην καὶ
καὶ Τελλίαν.

104 Ἐν δὲ τούτῳ Γύλιππος ὁ Λακεδαιμόνιος καὶ αἱ ἀπὸ
Κορίνθου νῆες περὶ Λευκάδα ἤδη ἦσαν, βουλόμενοι ἐ

---

102. προτείχισμα] sc. Atheniensium. v. argum. libr. V
sit. Syrac. p. 93.

ἀδυνάτους ἐσομένους] A. B. E. F. H. K. L. N. O. P.
g. h. i. k. vulgo αὐτοὺς addunt ante ἐσομένους.

σαν. ἀναχωρησάντων δὲ τῶν Ἀθηναίων ἐκ τοῦ Ἄργους ταῖς ναυσὶ καὶ τῶν Λακεδαιμονίων οἱ Ἀργεῖοι ἐςβαλόντες ἐς τὴν Φλιασίαν τῆς τε γῆς αὐτῶν ἔτεμον καὶ ἀπέκτεινάν τινας, καὶ ἀπῆλθον ἐπ' οἴκου.

---

locum, ni fallor, sola aptissima. Vulgo ὅσα ἄλλα, quae non ferri poterunt, nisi structura in hunc modum accepta: καὶ ἐς ὅσα ἄλλα ἐπέβησαν etc. Vid. not. ad I, 120.

οἱ Ἀργεῖοι — ἀπέκτεινάν τινας] Anecd. Bekker. t. I. p. 176., ibi est ἐμβαλόντες et τε omittitur.

ὃς ἐκπνεῖ ταύτῃ μέγας, κατὰ Βορέαν ἑστηκώς, ἀποφέρεται ἐς
τὸ πέλαγος, καὶ πάλιν χειμασθεὶς ἐς τὰ μάλιστα τῷ Τάραντι
προσμίσγει· καὶ τὰς ναῦς ὅσαι ἐπόνησαν ὑπὸ τοῦ χειμῶνος
ἀνελκύσας ἐπεσκεύαζεν. ὁ δὲ Νικίας πυθόμενος αὐτὸν πλέον-
τα ὑπερεῖδε τὸ πλῆθος τῶν νεῶν, ὅπερ καὶ οἱ Θούριοι ἔπα-
θον, καὶ λῃστικώτερον ἔδοξε παρεσκευασμένους πλεῖν, καὶ οὐ-
δεμίαν φυλακήν πω ἐποιεῖτο.

105 Κατὰ δὲ τοὺς αὐτοὺς χρόνους τούτου τοῦ θέρους
Λακεδαιμόνιοι ἐς τὸ Ἄργος ἐσέβαλον αὐτοί τε καὶ οἱ ξύμμα-
χοι, καὶ τῆς γῆς τὴν πολλὴν ἐδῄωσαν. καὶ Ἀθηναῖοι Ἀργείοις
τριάκοντα ναυσὶν ἐβοήθησαν· αἵπερ τὰς σπονδὰς φανερώτατα
πρὸς Λακεδαιμονίους αὐτοῖς ἔλυσαν. πρότερον μὲν γὰρ λη-
στείαις ἐκ Πύλου καὶ περὶ τὴν ἄλλην Πελοπόννησον μᾶλλον
ἢ ἐς τὴν Λακωνικὴν ἀποβαίνοντες μετά τε Ἀργείων καὶ Μαν-
τινέων ξυνεπολέμουν, καὶ πολλάκις Ἀργείων κελευόντων ὅσον
σχόντας μόνον ξὺν ὅπλοις ἐς τὴν Λακωνικὴν καὶ τὸ ἐλάχι-
στον μετὰ σφῶν δῃώσαντας ἀπελθεῖν οὐκ ἤθελον· τότε δὲ
Πυθοδώρου καὶ Λαισποδίου καὶ Δημαράτου ἀρχόντων ἀπο-
βάντες ἐς Ἐπίδαυρον τὴν Λιμηρὰν καὶ Πρασιὰν καὶ ὅσα ἄλλα
ἐδῄωσαν τῆς γῆς, καὶ τοῖς Λακεδαιμονίοις ἤδη εὐπροφάσιστον
μᾶλλον τὴν αἰτίαν ἐς τοὺς Ἀθηναίους τοῦ ἀμύνεσθαι ἐποί-

---

apud scriptorem suum interpretatus est: *vent impétueux.* Qui[...]
addi potest observatio Schweighaeuseri ad Polyb. I, 48, 2, [...]
hanc vim in *στάσις ἀνέμου* inesse posse animadvertit, ut et *ce[ssa]-*
tionem venti et aëris constitutionem temperiemque, *venti stati[onem]*
ac directionem significet; *seditionem ventorum vehementer fla[ntium]*
Polybii certe loco laudato esse negat. — Hoc praeterea adnota-
tioni ad nostrum locum addendum: Gylippi pater Cleandrides [in]
expeditione contra Athenienses Plistoanacti adolescenti admo[dum]
adiunctus, et pecuniae a Pericle ob reditum acceptae postea [in-]
simulatus damnatusque, Thuriis exul egit. Vide Plutarch. Vit.
Pericl. c. 22. Diodor. XIII, 106., ibiq. Wesseling. et notam [ad]
Timaei fragm. 71. p. 269.

105. *ξυνεπολέμουν*] Bekker. ex B. h. Vulgo *ἐπολέμουν.* Id[em]
fecit I, 65. recepto *ξυνεπολέμει* ex A. B. F. H. N. c. f. g. h., [et]
v. Popp. *Πολεμεῖν μετά τινος* dixit Thucyd. I, 49. II, 15.

ὅσον σχόντας] i. e. *ut solum appellerent.* Vid. Viger. p. 1[..]
ibiq. Herm. p. 726, 91.

Λαισποδίου] Huius imperium militare ex h. l. memorant Sui-
das et Phavorinus; plura de hoc belli duce v. ad VIII, 86.

ἐς τοὺς Ἀθηναίους] Exspectes *ἐς ἑαυτούς*, cum modo praecesserit
οἱ Ἀθηναῖοι. Conf. not. ad V, 18. Paulo ante unum verissimum
puto, quod est in solo B., qui praebet *ἄλλ' ἄττα*, verba ad hu[...]

ν. ἀναχωρησάντων δὲ τῶν Ἀθηναίων ἐκ τοῦ Ἄργους ταῖς
νσὶ καὶ τῶν Λακεδαιμονίων οἱ Ἀργεῖοι ἐςβαλόντες ἐς τὴν
λιασίαν τῆς τε γῆς αὐτῶν ἔτεμον καὶ ἀπέκτεινάν τινας, καὶ
ῆλθον ἐπ' οἴκου.

---

um, ni fallor, sola aptissima. Vulgo ὅσα ἄλλα, quae non ferri
ｔerunt, nisi structura in hunc modum accepta: καὶ ἐς ὅσα ἄλλα
βησαν etc. Vid. not. ad I, 120.

οἱ Ἀργεῖοι — ἀπέκτεινάν τινας] Anecd. Bekker. t. I. p. 176.,
i est ἐμβαλόντες et τε omittitur.

ὃς ἐκπνεῖ ταύτῃ μέγας, κατὰ Βορέαν ἑστηκώς, ἀποφέρεται ἐς τὸ πέλαγος, καὶ πάλιν χειμασθεὶς ἐς τὰ μάλιστα τῷ Τάραντι προσμίσγει· καὶ τὰς ναῦς ὅσαι ἐπόνησαν ὑπὸ τοῦ χειμῶνος ἀνελκύσας ἐπεσκεύαζεν. ὁ δὲ Νικίας πυθόμενος αὐτὸν πλέοντα ὑπερεῖδε τὸ πλῆθος τῶν νεῶν, ὅπερ καὶ οἱ Θούριοι ἔπαθον, καὶ λῃστικώτερον ἔδοξε παρεσκευασμένους πλεῖν, καὶ οὐδεμίαν φυλακήν πω ἐποιεῖτο.

105 Κατὰ δὲ τοὺς αὐτοὺς χρόνους τούτου τοῦ θέρους καὶ Λακεδαιμόνιοι ἐς τὸ Ἄργος ἐσέβαλον αὐτοί τε καὶ οἱ ξύμμαχοι, καὶ τῆς γῆς τὴν πολλὴν ἐδῄωσαν. καὶ Ἀθηναῖοι Ἀργείοις τριάκοντα ναυσὶν ἐβοήθησαν· αἵπερ τὰς σπονδὰς φανερώτατα πρὸς Λακεδαιμονίους αὐτοῖς ἔλυσαν. πρότερον μὲν γὰρ λῃστείαις ἐκ Πύλου καὶ περὶ τὴν ἄλλην Πελοπόννησον μᾶλλον ἢ ἐς τὴν Λακωνικὴν ἀποβαίνοντες μετά τε Ἀργείων καὶ Μαντινέων ξυνεπολέμουν, καὶ πολλάκις Ἀργείων κελευόντων ὅσον σχόντας μόνον ξὺν ὅπλοις ἐς τὴν Λακωνικὴν καὶ τὸ ἐλάχιστον μετὰ σφῶν δῃώσαντας ἀπελθεῖν οὐκ ἤθελον· τότε δὲ Πυθοδώρου καὶ Λαισποδίου καὶ Δημαράτου ἀρχόντων ἀποβάντες ἐς Ἐπίδαυρον τὴν Λιμηρὰν καὶ Πρασιὰν καὶ ὅσα ἄλλα ἐδῄωσαν τῆς γῆς, καὶ τοῖς Λακεδαιμονίοις ἤδη εὐπροφασιστότερον μᾶλλον τὴν αἰτίαν ἐς τοὺς Ἀθηναίους τοῦ ἀμύνεσθαι ἐποί-

---

apud scriptorem suum interpretatus est: *vent impétueux.* Quibus addi potest observatio Schweighaeuseri ad Polyb. I, 48, 2., qui hanc vim in *στάσις ἀνέμου* inesse posse animadvertit, ut et *cessationem venti et aëris constitutionem temperiemque*, *venti stationem, ac directionem* significet; *seditionem ventorum vehementer flantium* Polybii certe loco laudato esse negat. — Hoc praeterea adnotationi ad nostrum locum addendum: Gylippi pater Cleandrides in expeditione contra Athenienses Plistoanacti adolescenti admodum adiunctus, et pecuniae a Pericle ob reditum acceptae postea insimulatus damnatusque, Thuriis exul egit. Vide Plutarch. Vit. Pericl. c. 22. Diodor. XIII, 106., ibiq. Wesseling. et notam ad Timaei fragm. 71. p. 269.

105. *ξυνεπολέμουν*] Bekker. ex B. h. Vulgo *ἐπολέμουν*. Idem fecit I, 65. recepto *ξυνεπολέμει* ex A. B. F. H. N. c. f. g. h., ubi v. Popp. *Πολεμεῖν μετά τινος* dixit Thucyd. I, 49. II, 15.

ὅσον σχόντας] i. e. *ut solum appellerent.* vid. Viger. p. 130 ibiq. Herm. p. 726, 91.

Λαισποδίου] Huius imperium militare ex h. l. memorant Suidas et Phavorinus; plura de hoc belli duce v. ad VIII, 86.

ἐς τοὺς Ἀθηναίους] Exspectes *ἐς ἑαυτούς*, cum modo praecesserit *οἱ Ἀθηναῖοι.* Conf. not. ad V, 18. Paulo ante unum verbum puto, quod est in solo B., qui praebet ἀλ[illegible] verba

rum duxisse putandi sint; alterum vallum per paludem um VI, 101.; tertium denique murus transversus, praeter us ἐγκάρσιον τεῖχος sive murum obliquum, quem Athenien- ante deiecerant, perductum VII, 4—6. extr. His ita plicatis non est necessarium, cum Heilmanno vocabulum κάτωθεν ad litus magni portus referre, quamvis etiam hic ctus κάτω situs fuisse negari nequeat, veluti VI, 102. ratur, Syracusanos existimantes fore, ut muri ambitum, in Epipolis erat, desertum caperent, Atheniensium προτείχισμα quidem captum diripuisse; at machinis omnique ma- ia ante murum obiecta incensis, se retro recepisse: καὶ γὰρ ὡς τε τὸν κύκλον βοήθεια ἤδη κάτωθεν τῶν Ἀθηναίων διωξάντων τοὺς ἐκεῖ ἐπανῄει, καὶ αἱ νῆες ἅμα αὐτῶν ἐκ Θάψου κατέπλεον ἐς τὸν μέγαν λιμένα. Sed praeter s murum illum non ductum fuisse, apparet etiam ex his: ucydides illud munimentum, quod per paludem fecerant, ὑποτείχισμα appellat, sed σταύρωμα. Ὑποτείχισμα vallo σταυρώματι accurate distinguit VI, 100. Accedit quod Syracusani in προτείχισμα τὸ περὶ τὸν Τεμενίτην confu- e narrantur, quo manifesto tractus Temenitis Epipolas spe- s significatur. Vide VI, 75. Denique ex quo Athenien- hiberna Catanae habuerant, ne imperarunt quidem mari austro urbem alluenti; vide VI, 99., sed operam dederunt λῳ inde a Trogilo circumducendo; commeatum Tapso ad- erunt VI, 97—99. 101. Tum demum, cum ὑποτείχισμα truxissent hostium, occupata regione ultra Tycam sita et λίδα (VI, 100.), per quam e Temenite in Epipolas exitus ebat, aggressi sunt κύκλον ad litus magni portus deducen- m VI, 101. Tum demum vela fecerunt Tapso circa Syracu- in magnum portum. At Schol. ad VI, 99. ponit paludes m in regione ultra Tycam versus occasum adiacente. scri- : ὀλίγα γὰρ ἐπιβασθῆναι δυνάμενα, διὰ τὸ τελματῶδες εἶ- τὸ χωρίον, prorsus ignarus situs horum locorum. Nam solum e, cui superstructa urbs erat, maxime autem regio urbis ad menitem saxosa erat, ut docui in argumento libri sexti. lixius haec exposui in libro de situ et ang. Syracus. inde p. 86.

nocet, tum et fiducia aut pertinacia hostilis. Ergo pl
olim circumvallabant, ii quidem, quibus cura aliqua l
militiae aut artis. Graecis saepe nominatur ἀποτειχισμ
περιτειχισμός hoc sensu: et ii quoque accurate usi. Ve
eorum historici πλίνθους καὶ πλινθία ad hos muros stru
adhibent, i. e. *lateres* sive *laterculos* sed crudos scilicet,
ratio aut otium fuisse videtur ad excoquendum. Etsi fi
tamen alibi plurimos in eorum exercitu lego: sed non
fine, existimo, potius ad militandum. Fuere igitur ut
manorum cespes, etsi de modo et magnitudine nescio,
aequabilem tamen et uniformem fuisse. Docet Thucyd
qui Plataeenses obsessos a Peloponnesiis et muro clausi
mensos eminus dicit altitudinem iustam muri ex numero
modulo laterculorum: atque ita scalas apparasse ad tran
dendum." Thucyd. III, 21. Conf. Liv. XXIV, 23. Let
topogr. d. Syr. p. 80. Apud Lucian. Ver. hist. I, 19.
ut solet, Thucydides ob oculos versabatur, Nepheloc
πολιορκεῖν μὲν οὐκ ἔγνωσαν τὴν πόλιν Selenitarum, ἀπο
ψαντες δὲ τὸ μεταξὺ τοῦ ἀέρος ἀπετείχιζον, ὥςτε μηκέτι
αὐγὰς ἀπὸ τοῦ ἡλίου πρὸς τὴν σελήνην διήκειν. τὸ δὲ τ
ἦν διπλοῦν, νεφελωτόν etc. Pergit Lipsius: „Nunc d
non simplicem saepe fuisse hunc murum, sed duplicem,
tra exteriorem etiam hostem." — Vide Levesqu. t. I
190. *vers. gall.* collato Thucydide VII, 42. et II, 78
„Si enim auxilia metuebantur et vis aliqua maior: ipsi
includebant, ne subito adventu aut impetu possent
fundi."

Praeter murum duplicem Nicias exstrui iussit τ
χισμα, quod machinas, ligna, instrumenta, quaecumque
mum in muro duplice non recondi possent, reciperet.
cyd. VI, 102. Opera autem oppugnantium et obsessor
deinceps aedificata sunt. Cum brevissimo intervallo
λάσσης ἐς θάλασσαν (VI, 99. init.) Syracusas operibus
dere tentarent, instituerunt inde a Trogilo duplicem
usque ad κρημνόν circumducere, paludem versus spect
Hoc iam communito murum per paludem usque ad m
portum deduxerunt. Thucyd. VI, 101. Contra Syracusa
murum obsidionalem spatio ab Atheniensibus nondum c
murum simplicem substruxerunt, Thucyd. VI, 99., qu
pedire conati sunt, ne iungerentur cornua utraque mu
dentium. Conf. Plut. Nic. c. 18. τὴν δὲ στρατιὰν
Λάμαχος προςεμάχετο τοῖς Συρακουσίοις, ἐκ τῆς πόλ
χος ἀνάγουσι πρὸς τὸ τῶν Ἀθηναίων, ὃ κωλύσειν ἔμ
μέσου τὸν ἀποτειχισμόν. Cornua autem illa muri At
sium austrum versus et septentrionem ducta, aut

τούς τε ἕπεσθαι καὶ τοῖς ἐκ τῶν
ὅσοι μὴ εἶχον ὅπλα παρασχεῖν,
Ἱμέρᾳ, καὶ τοὺς Σελινουντίους
πανστρατιᾷ ἔς τι χωρίον. πέμ-
ποντο στρατιὰν οὐ πολλὴν καὶ οἱ
ονες, οἳ πολὺ προθυμότερον προς-
Ἀρχωνίδου νεωστὶ τεθνηκότος, ὃς
λεύων τινῶν καὶ ὢν οὐκ ἀδύνατος
καὶ τοῦ Γυλίππου ἐκ Λακεδαίμονος
ειν. καὶ ὁ μὲν Γύλιππος ἀναλαβὼν
καὶ ἐπιβατῶν τοὺς ὡπλισμένους ἑπ-
αίους δὲ ὁπλίτας καὶ ψιλοὺς ξυναμφο-
τέας ἑκατὸν καὶ Σελινουντίων τέ τινας
Γελῴων ὀλίγους, Σικελῶν ἐς χιλίους
πρὸς τὰς Συρακούσας. οἱ δ᾽ ἐκ τῆς 2
ταῖς τε ἄλλαις ναυσὶν ὡς εἶχον τάχους
λος, εἷς τῶν Κορινθίων ἀρχόντων, μιᾷ
εὶς πρῶτος μὲν ἀφικνεῖται ἐς τὰς Συ-
πρὸ Γυλίππου· καὶ καταλαβὼν αὐτοὺς
πολέμου μέλλοντας ἐκκλησιάσειν διεκώ-
λυσε, λέγων ὅτι νῆές τε ἄλλαι ἔτι προς-
ος ὁ Κλεανδρίδου Λακεδαιμονίων ἀπο-
καὶ οἱ μὲν Συρακόσιοι ἐπεῤῥώσθησάν τε
θὺς πανστρατιᾷ ὡς ἀπαντησόμενοι ἐξῆλ-
γγὺς ὄντα ᾐσθάνοντο αὐτόν. ὁ δὲ Ἰέτας

όντες ἐς τὰ καταντικρὺ Κυθήρων τῆς Λακωνικῆς.

αυτῶν] σφέτερος refertur ad Γύλιππος, nomen
rursus VII, 4. et 8.

ως] Vid. Matth. Gr. p. 432. Valcken. ad
otanda quoque formula ὡς εἶχε, ὥςπερ εἶχε,
v. Duker. ad III, 30. Locell. ad Xenoph.
Mox Γογγύλος scribit Boissonad. ad Herodian.
erroris arguit Bekkerus. Γόγγυλλος B. h.

εἶχος] Haec est vulgaris huius loci scriptu-
A. B. Γέτας e. k. et margo A. Γέγας G.
P. Q. g. et a man. rec. S. omittunt c. d. f.
Siculorum Gega et muro expugnato, quod
in ipso itinere Iegas Siculorum mu-
tentia est, scriptorem scripsisse:
adventum suum oppidum quidem
Ἰέται, φρού[illegible] Σικελίας, θηλυ-
[illegible], καὶ [illegible]. Quod castel-
dicit ad [illegible]m situm fuisse,
[illegible]x Philisti frag-
[illegible] illo memoratae

Z.

1 Ὁ δὲ Γύλιππος καὶ ὁ Πυθὴν ἐκ τοῦ Τάραντος, ἐπε
σκευάσαν τὰς ναῦς, παρέπλευσαν ἐς Λοκροὺς τοὺς Ἐπι-
ρίους· καὶ πυνθανόμενοι σαφέστερον ἤδη ὅτι οὐ παντε
ἀποτετειχισμέναι αἱ Συράκουσαί εἰσιν, ἀλλ' ἔτι οἷόν τε
τὰς Ἐπιπολὰς στρατιᾷ ἀφικομένους ἐςελθεῖν, ἐβουλεύοντο
ἐν δεξιᾷ λαβόντες τὴν Σικελίαν διακινδυνεύσωσιν ἐςπλ
εἴτ' ἐν ἀριστερᾷ ἐς Ἱμέραν πρῶτον πλεύσαντες καὶ αὐτ
ἐκείνους καὶ στρατιὰν ἄλλην προςλαβόντες οὓς ἂν π
κατὰ γῆν ἔλθωσι. καὶ ἔδοξεν αὐτοῖς ἐπὶ τῆς Ἱμέρας
ἄλλως τε καὶ τῶν Ἀττικῶν τεσσάρων νεῶν οὔπω πα
ἐν τῷ Ῥηγίῳ, ἃς ὁ Νικίας ὅμως πυνθανόμενος αὐτ
Λοκροῖς εἶναι ἀπέστειλε. φθάσαντες δὲ τὴν φυλακὴν τ
περαιοῦνται διὰ τοῦ πορθμοῦ, καὶ σχόντες Ῥηγίῳ καὶ
σήνῃ ἀφικνοῦνται ἐς Ἱμέραν. ἐκεῖ δὲ ὄντες τούς τε Ἱμ

---

1. εἴτε διακινδυνεύσωσιν — εἴτε — ἔλθωσι] διακινδυνεύ
In interrogationibus obliquis plerumque praefertur futuru
pus. Sed post οὐκ ἔχων, ὅπως legitur coniunctivus IV, 2
ἔχων, ὅπως — ἐξαπαλλαγῇ et II, 52. V, 65. Eundem modu
quot codices non male exhibent in loco nostro simili II, 4
Popp. proleg. t. I. p. 137. Mox praepositionem addidit in
ἐν τῷ Ῥηγίῳ e libris quam plurimis Bekkerus. Eam S.
additam habet. Eandem praep. ex B. restituit Bekker.
81. in ἐν πολλῷ θορύβῳ.

Νικίας ὅμως] Schol. τὸ ὅμως διὰ τοῦτο πρόςκειται, ὅτι
ἕκτῃ (cap. 104. extr.) ἔφη τὸν Νικίαν τῆς φυλακῆς ὀλιγωρεῖν τ
τάπλου Πελοποννησίου (scr. Πελοποννησίων.)

σχόντες Ῥηγίῳ] Anecd. Bekker. t. I. p. 173. σχών,
Θουκυδίδης ἑβδόμῳ· καὶ σχόντες Ῥηγίῳ καὶ Μεσσήνῃ ἀφικνοῦν
Ἱμέραν. Etenim σχών dictum pro προςσχών. Schol. Thuc. II,
ἔσχον, προςέσχον. Conf. Suidas in σχόντες. Schaefer. in
crit. ad Demosth. t. I. p. 640. Thuc. III, 33. ὡς γῇ ἑκοῦσ
σχήσων ἄλλῃ ἢ Πελοποννήσῳ. Plerumque addit ἐς, velut II
πάλιν ἔσχε καὶ ἐς Νότιον. IV, 3. ἐς τὴν Πύλον πρῶτον ἐκέλευ

ἔπεισαν ξυμπολεμεῖν, καὶ αὐτούς τε ἕπεσθαι καὶ τοῖς ἐκ τῶν νεῶν τῶν σφετέρων ναύταις ὅσοι μὴ εἶχον ὅπλα παρασχεῖν, τὰς γὰρ ναῦς ἀνείλκυσαν ἐν Ἱμέρᾳ, καὶ τοὺς Σελινουντίους πέμψαντες ἐκέλευον ἀπαντᾶν πανστρατιᾷ ἔς τι χωρίον. πέμψειν δέ τινα αὐτοῖς ὑπέσχοντο στρατιὰν οὐ πολλὴν καὶ οἱ Γελῷοι καὶ τῶν Σικελῶν τινες, οἳ πολὺ προθυμότερον προςχωρεῖν ἑτοῖμοι ἦσαν τοῦ Ἀρχωνίδου νεωστὶ τεθνηκότος, ὃς τῶν ταύτῃ Σικελῶν βασιλεύων τινῶν καὶ ὢν οὐκ ἀδύνατος τοῖς Ἀθηναίοις φίλος ἦν, καὶ τοῦ Γυλίππου ἐκ Λακεδαίμονος προθύμως δοκοῦντος ἥκειν. καὶ ὁ μὲν Γύλιππος ἀναλαβὼν τῶν τε σφετέρων ναυτῶν καὶ ἐπιβατῶν τοὺς ὡπλισμένους ἑπτακοσίους μάλιστα, Ἱμεραίους δὲ ὁπλίτας καὶ ψιλοὺς ξυναμφοτέρους χιλίους καὶ ἱππέας ἑκατὸν καὶ Σελινουντίων τέ τινας ψιλοὺς καὶ ἱππέας καὶ Γελῴων ὀλίγους, Σικελῶν ἐς χιλίους τοὺς πάντας, ἐχώρει πρὸς τὰς Συρακούσας. οἱ δ᾽ ἐκ τῆς 2 Λευκάδος Κορίνθιοι ταῖς τε ἄλλαις ναυσὶν ὡς εἶχον τάχους ἐβοήθουν, καὶ Γόγγυλος, εἷς τῶν Κορινθίων ἀρχόντων, μιᾷ νηὶ τελευταῖος ὁρμηθεὶς πρῶτος μὲν ἀφικνεῖται ἐς τὰς Συρακούσας, ὀλίγον δὲ πρὸ Γυλίππου· καὶ καταλαβὼν αὐτοὺς περὶ ἀπαλλαγῆς τοῦ πολέμου μέλλοντας ἐκκλησιάσειν διεκώλυσέ τε καὶ παρεθάρσυνε, λέγων ὅτι νῆές τε ἄλλαι ἔτι προςπλέουσι καὶ Γύλιππος ὁ Κλεανδρίδου Λακεδαιμονίων ἀποστειλάντων ἄρχων. καὶ οἱ μὲν Συρακόσιοι ἐπεῤῥώσθησάν τε καὶ τῷ Γυλίππῳ εὐθὺς πανστρατιᾷ ὡς ἀπαντησόμενοι ἐξῆλθον· ἤδη γὰρ καὶ ἐγγὺς ὄντα ᾔσθάνοντο αὐτόν. ὁ δὲ Ἰέτας

τας αὐτούς. VII, 26. σχόντες ἐς τὰ καταντικρὺ Κυθήρων τῆς Λακωνικῆς. Adde IV, 25. V, 2.

τῶν τε σφετέρων ναυτῶν] *σφέτερος* refertur ad *Γύλιππος*, nomen singularis numeri, ut rursus VII, 4. et 8.

2. *ὡς εἶχον τάχους*] Vid. Matth. Gr. p. 432. Valcken. ad Herodot. VI, 116. Notanda quoque formula *ὡς εἶχε*, *ὥςπερ εἶχε*, i. e. *illico*, *e vestigio*. v. Duker. ad III, 30. Locell. ad Xenoph. Ephes. p. 194. 287. Mox *Γογγύλος* scribit Boissonad. ad Herodian. Epimer. p. 33., quem erroris arguit Bekkerus. *Γόγγυλλος* B. h.

ὁ δὲ Ἰέγας τό τε τεῖχος] Haec est vulgaris huius loci scriptura. *γε τὰ* (pro *Ἰέγας*) A. B. *Γέτας* e. k. et margo A. *Γέγας* G. *γε* D. F. H. L. N. O. P. Q. g. et a man. rec. S. omittunt c. d. f. Valla: *in ipso transitu Siculorum Gega et muro expugnato*, quod Stephanus mutavit in: *quum in ipso itinere Iegas Siculorum murum expugnasset*. Benedicti sententia est, scriptorem scripsisse: *ὁ δέ γε τότε τεῖχος*, *qui tunc sub adventum suum oppidum quidem Siculorum cepit*. Stephanus Byz. *Ἰέται, φρούριον Σικελίας, θηλυκῶς. Φίλιστος ἕκτῃ. τὸ ἐθνικόν, Ἰεταῖος, καὶ Ἰετεία*. Quod castellum Cluver. Sic. ant. p. 471. 13. dicit ad Segestam situm fuisse, nescio unde habens. Mihi certissimum visum, ex Philisti fragmento Thucydidem emendare, nam ut *Ἰέται* ab illo memoratur

τότε τεῖχος ἐν τῇ παρόδῳ τῶν Σικελῶν ἑλών, καὶ ξυντα-
μενος ὡς ἐς μάχην, ἀφικνεῖται ἐς τὰς Ἐπιπολάς· καὶ ἀνα-
κατὰ τὸν Εὐρύηλον, ᾗπερ καὶ οἱ Ἀθηναῖοι τὸ πρῶτον, ἐ-
ρει μετὰ τῶν Συρακοσίων ἐπὶ τὸ τείχισμα τῶν Ἀθηναίων. ἐ-
χε δὲ κατὰ τοῦτο τοῦ καιροῦ ἐλθὼν ἐν ᾧ ἑπτὰ μὲν ἢ ὀ-
σταδίων ἤδη ἐπετετέλεστο τοῖς Ἀθηναίοις ἐς τὸν μέγαν λι-
διπλοῦν τεῖχος, πλὴν κατὰ βραχύ τι τὸ πρὸς τὴν θάλασ-
τοῦτο δ' ἔτι ᾠκοδόμουν. τῷ δὲ ἄλλῳ τοῦ κύκλου πρὸς
Τρώγιλον ἐπὶ τὴν ἑτέραν θάλασσαν λίθοι τε παραβεβλη-
τῷ πλέονι ἤδη ἦσαν, καὶ ἔστιν ἃ καὶ ἡμίεργα, τὰ δὲ

---

prope Segestam sitae fuerint, quod e Stephano quidem By-
no non liquet, certe nomen Siculum est. Pro- τό τε scri-
nam articuli usus ab hoc loco alienus est, ut ubi tam obsc-
et vulgo ignotum nomen proferatur. Est fragm. Philist. 26. p.

κατὰ τὸν Εὐρύηλον] Extrema haec rupis pars, ante quam
arx exstruebatur, iam hoc nomine vocabatur, ut ex h. l.
et ex VII, 43. Communitae Epipolae sunt demum a Dio-
maiore. Vid. de sit. Syrac. p. 42. Quod si iam tum mu-
tum in Euryelo fuisset, Athenienses non videntur posituri fu-
castellum Labdalum inter Euryelum et urbem medio loco,
non admodum tuto, Dorvill. ait Siculis p. 186., cum a Syra-
nis duabus ex partibus posset circumveniri; neque adscend-
Epipolas circa Euryelum Syracusanos latere potuissent, si ill-
rum, ut postea, praesidium aliquod fuisset. Arx hic posita es-
videtur, postquam Dionysius maior Epipolas urbi adiec-
communieratque. Marcelli tempore fuisse Cluverius prob-
Livii XXV, 25. Sed v. de sit. Syrac. p. 57.

κατὰ τοῦτο τοῦ καιροῦ] Vulgo articulum omittunt. Phry-
chus p. 279. *Lobeck.* dicit se in nullo probato scriptore inve-
κατ' ἐκεῖνο καιροῦ, sed putare in Thucydidis libro VIII. legi:
ἐκεῖνο τοῦ καιροῦ. Itaque, si quis huius auctoritate fretus ita
cere velit, ei addendum esse articulum τοῦ. Eadem Thom.
p. 502. et Phavorin., addentes haec: κατ' ἐκεῖνο τοῦ καιροῦ βέλ-
λέγειν, ἢ κατ' ἐκείνου (leg. ἐκεῖνο) καιροῦ. ἀεὶ γὰρ μετὰ ἄρθρου Θ-
κυδίδης λέγει. Sed verba κατ' ἐκεῖνο τοῦ καιροῦ in libro VIII.
leguntur; semel tantum hoc loco Dukerus (in praef.) invenit
τὰ τοῦτο καιροῦ, ubi cum B. h. κατὰ τοῦτο τοῦ καιροῦ habeant,
stitui articulum, et Phrynichus de hoc ipso loco cogitasse vi-
tur. Addit Poppo ed. Thuc. II, 1. p. 89. verba VII, 69. ἐν
τοιούτῳ τοῦ καιροῦ. Recentiores promiscue articulum et addi-
et omisisse docet Lobeck. ad Phryn. l. l.

κατὰ βραχύ τι] παρά h. κατάβραχύ τι Scholiastes Lob-
ad Phryn. p. 540. legisse videtur; sic enim adnotavit: κατα βρα-
χύ τι βαρυτόνως τινὲς ἀναγιγνώσκουσι, ὡς μὴ τὸ ὀλίγον, ἀλλὰ τὸ π-
τρῶδες ἀκούηται. Lobeckio igitur illud significari videtur: ali-
utroque coniuncto, πλὴν κατάβραχύ τι scripsisse, *excepto loco*
dam vadoso eodemque scruposo, nisi pro πετρῶδες, addit, ille π-
λῶδες scripsit, quae res fere solent coniunctae esse; πηλοῦ
βραχέος Plat. Tim. p. 297. et Strab. V, 4. §. 5. p. 190. e
Vatic. κόλπον προςβραχῆ καὶ πολύν, et προςβραχής 6. §. 6. p.

ξειργασμένα κατελείπετο. παρὰ τοσοῦτον μὲν Συράκουσαι ἦλθον κινδύνου.

3 Οἱ δὲ Ἀθηναῖοι αἰφνιδίως τοῦ τε Γυλίππου καὶ τῶν Συρακοσίων σφίσιν ἐπιόντων, ἐθορυβήθησαν μὲν πρῶτον, παρετάξαντο δέ. ὁ δὲ θέμενος τὰ ὅπλα ἐγγὺς κήρυκα προςπέμπει αὐτοῖς λέγοντα, εἰ βούλονται ἐξιέναι ἐκ τῆς Σικελίας πέντε ἡμερῶν, λαβόντες τὰ σφέτερα αὐτῶν, ἑτοῖμος εἶναι σπένδεσθαι. οἱ δὲ ἐν ὀλιγωρίᾳ τε ἐποιοῦντο καὶ οὐδὲν ἀποκρινάμενοι ἀπέπεμψαν. καὶ μετὰ τοῦτο ἀντιπαρεσκευάζοντο ἀλλήλοις ὡς ἐς μάχην. καὶ ὁ Γύλιππος ὁρῶν τοὺς Συρακοσίους ταρασσομένους καὶ οὐ ῥᾳδίως ξυντασσομένους, ἐπανῆγε τὸ στρατόπεδον ἐς τὴν εὐρυχωρίαν μᾶλλον. καὶ ὁ Νικίας οὐκ ἐπῆγε τοὺς Ἀθηναίους, ἀλλ' ἡσύχαζε πρὸς τῷ ἑαυτοῦ τείχει. ὡς δ' ἔγνω ὁ Γύλιππος οὐ προςιόντας αὐτούς, ἀπήγαγε τὴν στρατιὰν ἐπὶ τὴν ἄκραν τὴν Τεμενῖτιν καλουμένην, καὶ αὐτοῦ ηὐλίσαντο. τῇ δ' ὑστεραίᾳ ἄγων τὴν μὲν πλείστην τῆς στρατιᾶς παρέταξε πρὸς τὰ τείχη τῶν Ἀθηναίων, ὅπως μὴ ἐπιβοηθοῖεν ἄλλοσε, μέρος δέ τι πέμψας πρὸς τὸ φρούριον τὸ Λάβδαλον αἱρεῖ, καὶ ὅσους ἔλαβεν ἐν αὐτῷ πάντας ἀπέκτεινεν· ἦν δὲ οὐκ ἐπιφανὲς τοῖς Ἀθηναίοις τὸ χωρίον. καὶ τριήρης τῇ αὐτῇ ἡμέρᾳ ἁλίσκεται τῶν Ἀθηναίων ὑπὸ τῶν Συρακοσίων ἐφορμοῦσα τῷ λιμένι.

4 Καὶ μετὰ ταῦτα ἐτείχιζον οἱ Συρακόσιοι καὶ οἱ ξύμμαχοι διὰ τῶν Ἐπιπολῶν ἀπὸ τῆς πόλεως ἀρξάμενοι ἄνω πρὸς τὸ ἐγκάρσιον τεῖχος ἁπλοῦν, ὅπως οἱ Ἀθηναῖοι, εἰ μὴ δύναιν-

---

saepius legitur, et videtur Lobeckio haec forma significationem nominis τὸ βράχος clarius ostendere. — Πηλῶδες Scholiasten scripsisse, mihi quoque verisimile est, quoniam ei regionis illius litoralis natura e lectione Thucydidis, et quidem e libro VI. notam esse debuit, ubi v. cap. 101.

παρὰ τοσοῦτον — κινδύνου] Vid. Matth. Gr. p. 864.

3. ἑτοῖμος εἶναι] Post προςπέμπει λέγοντα sequi debebat: ἑτοῖμον εἶναι. Sed scriptor ita perrexit scribere, quasi antea dixisset: κήρυκα προςπέμψας λέγει. Simile quid observatum est supra verbis V, 41. οὐκ ἐώντων μεμνῆσθαι, ἀλλ' — ἑτοίμοι εἶναι, pro ἑτοίμων εἶναι, ubi vid. not. et Phryn. Lobeckii p. 755. sq. not. Errat Wasse, qui in proximis: ἐς τὴν εὐρυχωρίαν μᾶλλον adverbium loco comparativi adiectivi positum putat; nam cum verbo iungendum est.

ἄκραν τὴν Τεμενῖτιν] A. B. D. F. H. c. d. e. g. h. i. vulgo Τεμενιτην. Correxit Valcken. ad Eurip. Hippol. p. 285. A.

τὴν πλείστην τῆς στρατιᾶς] Vid. Matth. Gr. p. 616. Dorvill. ad Chariton. p. 281. 286.

4. πρὸς τὸ ἐγκάρσιον τεῖχος ἁπλοῦν] i. e., opinor πρὸς τὸ τεῖχος ἐγκάρσιον τεῖχος ἁπλοῦν, ut τεῖχος bis cogitetur, estque τὸ τεῖ-

το κωλῦσαι, μηκέτι οἷοί τε ὦσιν ἀποτειχίσαι. καὶ οἵ τε Ἀθηναῖοι ἀναβεβήκεσαν ἤδη ἄνω, τὸ ἐπὶ θαλάσσῃ τεῖχος ἐπιτελέσαντες, καὶ ὁ Γύλιππος, ἦν γάρ τι τοῖς Ἀθηναίοις τοῦ τείχους ἀσθενές, νυκτὸς ἀναλαβὼν τὴν στρατιὰν ἐπῄει πρὸς αὐτό. οἱ δ' Ἀθηναῖοι, ἔτυχον γὰρ ἔξω αὐλιζόμενοι, ὡς ᾔσθοντο, ἀντεπῄεσαν· ὁ δὲ γνοὺς κατὰ τάχος ἀπήγαγε τοὺς σφετέρους πάλιν. ἐποικοδομήσαντες δὲ αὐτὸ οἱ Ἀθηναῖοι ὑψηλότερον αὐτοὶ μὲν ταύτῃ ἐφύλασσον, τοὺς δὲ ἄλλους ξυμμάχους κατὰ τὸ ἄλλο τείχισμα ἤδη διέταξαν ᾗπερ ἔμελλον ἕκαστοι φρουρεῖν. τῷ δὲ Νικίᾳ ἐδόκει τὸ Πλημμύριον καλούμενον τειχίσαι· ἔστι δὲ ἄκρα ἀντιπέρας τῆς πόλεως, ἥπερ προύχουσα τοῦ μεγάλου λιμένος τὸ στόμα στενὸν ποιεῖ, καὶ εἰ τειχισθείη, ῥᾴων αὐτῷ ἐφαίνετο ἡ ἐςκομιδὴ τῶν ἐπιτηδείων ἔσεσθαι· δι' ἐλάσσονος γὰρ πρὸς τῷ λιμένι τῷ τῶν Συρακοσίων ἐφορμήσειν σφᾶς, καὶ οὐχ ὥςπερ νῦν ἐκ μυχοῦ τοῦ λιμένος τὰς ἐπαγωγὰς ποιήσεσθαι, ἤν τι ναυτικῷ κινῶνται. προςεῖχέ τε ἤδη μᾶλλον τὸ κατὰ θάλασσαν πολέμῳ, ὁρῶν τὰ ἐκ τῆς γῆς σφίσιν ἐπειδὴ Γύλιππος ἧκεν ἀνελπιστότερα ὄντα. διακομίσας οὖν στρατιὰν καὶ τὰς ναῦς ἐξετείχιζε τρία φρούρια· καὶ ἐν αὐτοῖς τά τε σκεύη τὰ πλεῖστα ἔκειτο καὶ τὰ πλοῖα ἤδη ἐκεῖ τὰ μεγάλα ὥρμει καὶ αἱ ταχεῖαι νῆες. ὥςτε καὶ τῶν πληρω-

---

χος ἐγκάρσιον illud τεῖχος Syracusanorum intelligendum, quod destructum vidimus VI, 101., est porro sensus hic: a Syracusanis praeter prius ἐγκάρσιον τεῖχος sive *murum obliquum*, quem Athenienses antea deiecerant, nunc alium perduci quaesitum esse, ne hostes sibi exitum ex urbe intercluderent. Nisi malis cum Hackio verba πρὸς τὸ ἐγκάρσιον per se posita accipere, ut sit *in obliquum*. Bredovius ad h. l. communi cum Heilmanno errore τεῖχος ἐγκάρσιον murum oppugnantium sive κύκλον esse statuit, de qua opinione dixi in argum. huius libr.

ἦν γάρ τι τοῖς Ἀθηναίοις] Vid. Matth. Gr. p. 906.

Πλημμύριον] Nescio cur Bekkerus ex solo K. scripserit Πλημύριον, una μ, cum et codices alii omnes Thuc. et antiqui scriptores tum Graeci, tum Latini per duplicem μ efferant. Vid. Popp. proleg. t. II. p. 514. not. Quanquam infra c. 23. 31. 32. 36. D. g. k. c. iterum habent per unam μ expressam, sed his paucis locis vulgata et antiqua nominis scriptura non tollitur. Conf. Wessel. ad Diodor. t. VI. p. 555. de sit. Syrac. p. 78.

ναυτικῷ κινῶνται] Interpretes: *si quid illi* (Syracusani) *classe molirentur*. Sed κινεῖσθαι passivum est, non medium. Referendum potius ad Athenienses, quod vel ob suppressum pronomen praestare visum Popponi proleg. t. I. p. 183. Sed quod interpretatur: *si quo modo* (τι) *classe* (mari) *perturbarentur;* ego malim ita intelligere: *si quo modo motus fieret iis classe*, sive *si quid classe agere vellent.*

τῶν πληρωμάτων] Nec *naves* intelligendae sunt, ut Scholia-

5 Ὁ δὲ Γύλιππος ἅμα μὲν ἐτείχιζε τὸ διὰ τῶν Ἐπιπολῶν τεῖχος, τοῖς λίθοις χρώμενος οὓς οἱ Ἀθηναῖοι προπαρεβάλοντο σφίσιν, ἅμα δὲ παρέτασσεν ἐξάγων ἀεὶ πρὸ τοῦ τειχίσματος τοὺς Συρακοσίους καὶ τοὺς ξυμμάχους· καὶ οἱ Ἀθηναῖοι ἀντιπαρετάσσοντο. ἐπειδὴ δὲ ἔδοξε Γυλίππῳ καιρὸς εἶναι, ἦρχε τῆς ἐφόδου· καὶ ἐν χερσὶ γενόμενοι ἐμάχοντο μεταξὺ τῶν τειχισμάτων, ᾗ τῆς ἵππου τῶν Συρακοσίων οὐδεμία χρῆσις ἦν. καὶ νικηθέντων τῶν Συρακοσίων καὶ τῶν ξυμμάχων καὶ νεκροὺς ὑποσπόνδους ἀνελομένων καὶ τῶν Ἀθηναίων τροπαῖον στησάντων, ὁ Γύλιππος ξυγκαλέσας τὸ στράτευμα οὐκ ἔφη τὸ ἁμάρτημα ἐκείνων ἀλλ' ἑαυτοῦ γενέσθαι· τῆς γὰρ ἵππου καὶ τῶν ἀκοντιστῶν τὴν ὠφέλειαν τῇ τάξει ἐντὸς λίαν τῶν τειχῶν ποιήσας ἀφελέσθαι· νῦν οὖν αὖθις ἐπάξειν. καὶ διανοεῖσθαι οὕτως ἐκέλευεν αὐτοὺς ὡς τῇ μὲν παρασκευῇ οὐκ ἔλασσον ἕξοντας, τῇ δὲ γνώμῃ οὐκ ἀνεκτὸν ἐσόμενον εἰ μὴ ἀξιώσουσι Πελοποννήσιοί τε ὄντες καὶ Δωριῆς Ἰώνων καὶ νησιωτῶν καὶ ξυγκλύδων ἀνθρώπων κρατήσαντες ἐξελάσασθαι 6 ἐκ τῆς χώρας. καὶ μετὰ ταῦτα, ἐπειδὴ καιρὸς ἦν, αὖθις ἐπῆγεν αὐτούς. ὁ δὲ Νικίας καὶ οἱ Ἀθηναῖοι, νομίζοντες καὶ εἰ ἐκεῖνοι μὴ ἐθέλοιεν μάχης ἄρχειν, ἀναγκαῖον εἶναι σφίσι μὴ

---

ker. — Vid. Steph. append. ad script. d. dial. Attic. p. 175. Sed nihil huc pertinet haec observatio, quia *αὐτάς* est accusativus obiecti, pendetque e *ναυλοχεῖ*, ut iam Bauerus adnotavit, proferens idem exemplum pleonasmi eiusmodi e Livii I, 19. *urbem novam conditam vi et armis, iure eam legibusque et moribus de integro condere parat.* Photius: *ναυλοχεῖν, ναῦς λοχᾶν καὶ ἐνεδρεύειν. Θουκυδίδης ἑβδόμῳ. καὶ ναυλόχιον, ὁ τοιοῦτος τόπος, ᾧ λιμένες ἔνεισιν.*

5. *προπαρεβάλοντο*] A. B. F. H. K. h. *προπαρεβάλλοντο* G. I. g. i. *προςπαρεβάλλοντο* D. vulgo *προςπαρεβάλοντο*. Vid. Popp. prol. t. I. p. 189. Mox *τῶν Συρακοσίων οὐδεμία* Bekker. edidit ex A. I. D. F. G. H. N. c. d. f. g. h. *Συρακ. καὶ ξυμμάχων οὐδ.* i. vulgo *Συρ. καὶ τῶν ξυμμάχων οὐδεμία*, idemque erat in S., sed postea obliteratum punctisque subter positis notatum est, non abesse debere. Additamentum prorsus insipidum. Paulo inferius *ἀλλ' ἑαυτοῦ* Bekker. dedit ex B. h. pro *αὑτοῦ*, itidemque VIII, cap. 8. Nec vulgatam damno, nec mutationem; nam nihil prorsus nisi ad formam vocis interest, atque utraque iusta et legitima.

τῆς ἵππου — τὴν ὠφελίαν — ἀφελέσθαι] Vid. Matth. Gr. p. 561. not.

ξυγκλύδων ἀνθρώπων] Photius: *συγκλύδων, συμμίκτων· ἐπηλύδων· παρεισάκτων.* Recte; ita Aristides t. II. p. 8. iungit *συγκλύδας* et *πανταχόθεν συμπεφορημένους*. Valckenar. animadvv. ad Ammon. p. 44. vocem istam tanquam nihili prorsus damnavit, et ubique mutandum genitivum in *συνηλύδων*, accusativum in *συνήλυδα* iudicavit, quem satis refellit Bast. ad Greg. Cor. p. 917. Conf. Dorv. ad Charit. p. 574. Passov. in lexic. gr. s. v. Interpp. ad Hesych. s. v.

καὶ εἰ ἐκεῖνοι μὴ ἐθέλοιεν] A. B. D. G. S. c. d. e. f. g. i.

περιορᾶν παροικοδομούμενον τὸ τεῖχος· ἤδη γὰρ καὶ ὅσον οὐ παρεληλύθει τὴν τῶν Ἀθηναίων τοῦ τείχους τελευτὴν ἡ ἐκείνων τείχισις, καὶ εἰ προέλθοι, ταὐτὸν ἤδη ἐποίει αὐτοῖς νικᾶν τε μαχομένοις διὰ παντὸς καὶ μηδὲ μάχεσθαι· ἀντεπήεσαν οὖν τοῖς Συρακοσίοις. καὶ ὁ Γύλιππος τοὺς μὲν ὁπλίτας ἔξω τῶν τειχῶν μᾶλλον ἢ πρότερον προεξαγαγὼν ξυνέμισγεν αὐτοῖς, τοὺς δ᾽ ἱππέας καὶ τοὺς ἀκοντιστὰς ἐκ πλαγίου τάξας τῶν Ἀθηναίων κατὰ τὴν εὐρυχωρίαν ᾗ τῶν τειχῶν ἀμφοτέρων αἱ ἐργασίαι ἔληγον. καὶ προςβαλόντες οἱ ἱππῆς ἐν τῇ μάχῃ τῷ εὐωνύμῳ κέρᾳ τῶν Ἀθηναίων, ὅπερ κατ᾽ αὐτοὺς ἦν, ἔτρεψαν· καὶ δι᾽ αὐτὸ καὶ τὸ ἄλλο στράτευμα νικηθὲν ὑπὸ τῶν Συρακοσίων κατηράχθη ἐς τὰ τειχίσματα. καὶ τῇ ἐπιούσῃ νυκτὶ ἔφθασαν παροικοδομήσαντες [καὶ παρελθόντες] τὴν τῶν Ἀθηναίων οἰκοδομίαν, ὥςτε μηκέτι μήτε αὐτοὶ κωλύεσθαι ὑπ᾽ αὐτῶν, ἐκείνους τε καὶ παντάπασιν ἀπεστερηκέναι, εἰ καὶ κρατοῖεν, μὴ ἂν ἔτι σφᾶς ἀποτειχίσαι.

Μετὰ δὲ τοῦτο αἵ τε τῶν Κορινθίων νῆες καὶ Ἀμπρακιωτῶν καὶ Λευκαδίων ἐςέπλευσαν αἱ ὑπόλοιποι δώδεκα, λαθοῦσαι τὴν τῶν Ἀθηναίων φυλακήν, ἦρχε δὲ αὐτῶν Ἐρασινίδης Κορίνθιος, καὶ ξυνετείχισαν τὸ λοιπὸν τοῖς Συρακοσίοις μέχρι τοῦ ἐγκαρσίου τείχους. καὶ ὁ Γύλιππος ἐς τὴν ἄλλην Σικελίαν ἐπὶ στρατιάν τε ᾤχετο καὶ ναυτικὴν καὶ πεζικὴν ξυλλέξων, καὶ τῶν πόλεων ἅμα προςαξόμενος εἴ τις ἢ μὴ πρόθυμος ἦν ἢ παντάπασιν ἔτι ἀφεστήκει τοῦ πολέμου. πρέσβεις τε ἄλλοι τῶν Συρακοσίων καὶ Κορινθίων ἐς Λακεδαίμονα καὶ Κόρινθον ἀπεστάλησαν, ὅπως στρατιὰ ἔτι περαιωθῇ τρόπῳ ᾧ ἂν ἐν ὁλκάσιν ἢ πλοίοις ἢ ἄλλως ὅπως ἂν προχωρῇ, ὡς 7

εἰ μὴ ἐκεῖνοι h. οἱ ἐκεῖνοι H. vulgo ἐκεῖνοι εἰ. Vid. Hermann. ad Viger. p. 832, 307. Schaefer. mel. cr. p. 34. ad Sophocl. t. I. p. XII.

μὴ περιορᾶν] Matth. Gr. p. 792.

ἢ πρότερον προεξαγαγών] προαγαγών B. D. F. H. c. d. e. f. g. h. i. προςαγαγών A. L. O. P. Q. S. Retinui vulgatam. Conf. cap. 37. 70. VIII, 25.

κατηράχθη] κατηῤῥάχθη i. κατεράχθη S. κατεῤῥάχθη A. D. F. H. g. k. κατεῤῥάγη L. O. P. De qua varietate scripturae videndi interpretes ad Herodot. IX, 69.

καὶ παρελθόντες] Omittit h., neque iniuria a Bekkero seclusa sunt.

παντάπασιν ἀπεστερηκέναι] Vid. Matth. Gr. p. 764.

7. τῶν Κορινθίων νῆες καὶ Ἀμπρακιωτῶν] Vid. Popp. proleg. t. I. p. 197.

καὶ ξυνετείχισαν τὸ λοιπόν] Vid. argum. huj. libr.

τρόπῳ ᾧ ἂν — ἂν προχωρῇ] Matth. Gr. p. [illegible]

καὶ τῶν Ἀθηναίων ἐπιμεταπεμπομένων. οἵ τε Συρακόσιοι ναυτικὸν ἐπλήρουν καὶ ἀνεπειρῶντο ὡς καὶ τούτῳ ἐπιχειρήσοντες.
8 καὶ ἐς τἆλλα πολὺ ἐπέῤῥωντο. ὁ δὲ Νικίας αἰσθόμενος τοῦτο καὶ ὁρῶν καθ' ἡμέραν ἐπιδιδοῦσαν τήν τε τῶν πολεμίων ἰσχὺν καὶ τὴν σφετέραν ἀπορίαν, ἔπεμπε καὶ αὐτὸς ἐς τὰς Ἀθήνας ἀγγέλλων πολλάκις μὲν καὶ ἄλλοτε καθ' ἕκαστα τῶν γιγνομένων, μάλιστα δὲ καὶ τότε, νομίζων ἐν δεινοῖς τε εἶναι καὶ εἰ μὴ ὡς τάχιστα ἢ σφᾶς μεταπέμψουσιν ἢ ἄλλους μὴ ὀλίγους ἀποστελοῦσιν, οὐδεμίαν εἶναι σωτηρίαν. φοβούμενος δὲ μὴ οἱ πεμπόμενοι ἢ κατὰ τοῦ λέγειν ἀδυνασίαν ἢ καὶ μνήμης

---

ut sit idem quod: ὅςτις ἂν ᾖ ὁ τρόπος, *quocunque tandem modo*. Schaefero in Reisk. apparat. crit. ad Demosth. t. I. p. 815. not. magis placet Haackii ratio iungentis τρόπῳ ᾧ ἂν προχωρῇ. Sed ita structuram loci ait fieri impeditiorem: obstat enim illud ὅπως ἄν. Illud ὅπως post ἄλλως omittit b. Miratur praeterea Schaeferus scriptorem, alias parcissimum verborum, in re satis manifesta nec multis egente verbis repente factum loquaculum. Unde suspicatur historicum non scripsisse nisi haec: ὅπως στρατιὰ ἐπεραιωθῇ τρόπῳ ᾧ ἂν προχωρῇ, cetera, ἐν ὁλκάσιν ἢ πλοίοις ἢ ἄλλως, margini olim adscripta per socordiam librariorum in textum irrepsisse.

καὶ ἀνεπειρῶντο] Voces ἀνάπειρα et ἀναπειρᾶν et inde ductae in re navali habitant et usitatissimae sunt: fit autem ἀνάπειρα τῶν πλοίων, cum naves in mare deducuntur, ut et earum et remigum periculum fiat. Vide interpretes ad Diodor. XIII, 8. et Schweighaeuser. Lexicon. Polybian. s. v.

8. ἐς τὰς Ἀθήνας ἀγγέλλων] A. D. F. H. L. N. O. S. c. d. f. g. h. ἄγγελον G. K. e. ἀγγελλόντων Q. vulgo ἀγγέλλοντας. Mox Bekker. correxit vulgatam μεταπέμψωσιν ex A. F. G. K. Q. d. f. k., quibuscum facit S. Vulgatam habet etiam Thom. M. p. 619, ubi affert verba ἢν μὴ — μεταπέμψωσι. Itemque vulgo legitur ἀποστέλλωσιν, ab eodem emendatum ex A. B. D. F. G. H. K. P. Q. d. e. g. i. k. ἀποστέλλουσιν f. ἀποστελλοῦσιν S. ἀποστείλωσιν N. c. h.

ἀδυνασίαν] ἀδυναμίαν P. Anecd. Bekk. t. I. p. 345: ἀδυναμία ἐρεῖς, ὡς Δημοσθένης, καὶ ἀδυνασία, ὡς Ἀντιφῶν καὶ Θουκυδίδης, καὶ ἀδυνατία, ὡς Δεινόλοχος. v. Passov. üb. *Zweck, Anl. und Ergänz. gr. Wörterb.* p. 19. Thom. M. p. 30: ἀκρατία, ἀδυνασία, καὶ ἀνοητία, παρὰ Θουκυδίδῃ μόνῳ. ἀκρασία δέ, ἀδυναμία, καὶ ἄνοια, καὶ παρ' ἐκείνῳ καὶ παρὰ τοῖς λοιποῖς. Ἀδυνασία rursus extat VIII, 8., ubi d. e. i. habent ἀδυναμίαν, et Scholiastes adnotavit: σημείωσαι· ἀδυνασία εἴρηται. Pollux III, 122. et VI, 145. tam ἀδυνασίαν, quam ἀδυναμίαν recte dici docet. Neque ἀκρατία, neque ἀνοητία apud hunc scriptorem reperiuntur. v. Popp. proleg. t. I. p. 243. Lobeck. ad Phrynich. p. 508., qui falso perhibet, Thomam vocis ἀδυνατία Thucydidem auctorem ferre; nam id quidem in anecd. Bekker. tantum dicitur vocabulum ap. Deinolochum nescio quem reperiri. De ἀκρατία v. idem p. 524.

ἢ καὶ μνήμης] B. h. ceteri γνώμης. At nuntios istos dubito, an quid consulto falsi dicere voluerint, nisi palpandi populo causa,

ἐλλιπεῖς γιγνόμενοι ἢ τῷ ὄχλῳ πρὸς χάριν τι λέγοντες οὐ τὰ ὄντα ἀπαγγέλλωσιν, ἔγραψεν ἐπιστολήν, νομίζων οὕτως ἂν μάλιστα τὴν αὑτοῦ γνώμην μηδὲν ἐν τῷ ἀγγέλῳ ἀφανισθεῖσαν μαθόντας τοὺς Ἀθηναίους βουλεύσασθαι περὶ τῆς ἀληθείας. καὶ οἱ μὲν ᾤχοντο φέροντες οὓς ἀπέστειλε τὰ γράμματα καὶ ὅσα ἔδει αὐτοὺς εἰπεῖν· ὁ δὲ τὰ κατὰ τὸ στρατόπεδον διὰ φυλακῆς ἤδη ἔχων ἑκουσίων κινδύνων ἐπεμελεῖτο.

9 Ἐν δὲ τῷ αὐτῷ θέρει τελευτῶντι καὶ Εὐετίων στρατηγὸς Ἀθηναίων μετὰ Περδίκκου στρατεύσας ἐπ᾿ Ἀμφίπολιν Θρᾳξὶ πολλοῖς τὴν μὲν πόλιν οὐχ εἷλεν, ἐς δὲ τὸν Στρυμόνα περικομίσας τριήρεις ἐκ τοῦ ποταμοῦ ἐπολιόρκει ὁρμώμενος ἐξ Ἱμεραίου. καὶ τὸ θέρος ἐτελεύτα.

10 Τοῦ δ᾿ ἐπιγιγνομένου χειμῶνος ἥκοντες ἐς τὰς Ἀθήνας οἱ παρὰ τοῦ Νικίου ὅσα τε ἀπὸ γλώσσης εἴρητο αὐτοῖς εἶπον,

---

idque in sequentibus est. Itaque *μνήμης* videtur huic loco accommodatius.

ἐν τῷ ἀγγέλῳ] i. e. *διὰ τοῦ ἀγγέλου.* Vide not. ad II, 35. et Valcken. ad Herodot. VIII, 100.

οὓς ἀπέστειλε] Pleonasmus, quo pronomini subiicitur explicatio, de quo v. Popp. proleg. t. I. p. 205. conf. Heilm. p. 912.

διὰ φυλακῆς — ἐπεμελεῖτο] *φυλακῆς μᾶλλον ἤδη* B. h. *ἢ δι᾿ ἑκουσίων* iidem libri. *ἢ διὰ κουσίων* K. *ἤδη ἑκουσίων* A. D. F. g. *ἠδ᾿ ἑκουσίων* f. *ἀκουσίων.* Reisk. et Wyttenb. ad Iulian. orat. p. 163. *Schaefer.* Marg. Steph. *ἢ δι᾿ ἑκουσίων*, non praemisso *μᾶλλον*, quem sequitur Heilmann. Hobbes: *was weary of entring into any voluntary dangers*, quem sequitur Bredovius: *Nikias hatte fortdauernd unter Sorgen sein Augenmerk auf freiwillige Gefahren*, i. e. *war besorgt um freiwillige Gefahren, suchte vor allem nur zu verhüten, dass er nicht selbst zu Gefahren oder Kämpfen Anlass gab.* Male; nam *ἐπεμελεῖτο ἑκουσίων κινδύνων* non potest significare: *metuit pericula voluntaria*, sed *quaesivit*, quoniam *ἐπιμελεῖσθαι* est *curam gerere alicuius rei.* Atque scriptura codicum B. h. hic quidem correctorem sapit; quam autem coniecturam memoravi, ea aliquatenus a codice K. firmatur, eamque existimo esse probabilissimam, cuius hic fere sensus sit: *Nicias rebus castrensibus iam custodia cavens hoc tantum egit, ut pericula non sponte quaesita averteret.*

9. *καὶ τὸ θέρος ἐτελεύτα*] Vulgo addunt *τοῦτο*, quod omisi cum A. D. F. H. N. c. d. f. g. i. Nam eadem formula ubique sine pronomine repetitur.

10. *ἥκοντες — εἶπον*] Suidas in *ἀποστοματίζειν.* Epistolam hanc Niciae in mente habuisse videtur interpretibus Demetrius Phaler. sect. 228., ubi eam tanquam exemplum proponit epistolarum nimis longarum et tumidioris stili, iudicio usus inficeto, quo in aliis haud paucis, quem minime decebat in opere artificiosissimo criticam facere. Mox *ἐπηρώτα* B. h., quae est minime spernenda scriptura, hoc sensu: *et si quid aliud quis praeterea interrogaret.* De *γραμματεῖ τῆς πόλεως* vid. Boeckh. *Staatsh. d. Ath.*

καὶ εἴ τίς τι ἠρώτα ἀπεκρίνοντο, καὶ τὴν ἐπιστολὴν ἀπέδοσαν. ὁ δὲ γραμματεὺς τῆς πόλεως παρελθὼν ἀνέγνω τοῖς Ἀθηναίοις δηλοῦσαν τοιάδε.

11 Τὰ μὲν πρότερον πραχθέντα, ὦ Ἀθηναῖοι, ἐν ἄλλαις πολλαῖς ἐπιστολαῖς ἴστε· νῦν δὲ καιρὸς οὐχ ἧσσον μαθόντας ὑμᾶς ἐν ᾧ ἐσμὲν βουλεύσασθαι. κρατησάντων γὰρ ἡμῶν μάχαις ταῖς πλείοσι Συρακοσίους ἐφ᾽ οὓς ἐπέμφθημεν καὶ τὰ τείχη οἰκοδομησαμένων ἐν οἷσπερ νῦν ἐσμέν, ἦλθε Γύλιππος Λακεδαιμόνιος στρατιὰν ἔχων ἐκ Πελοποννήσου καὶ ἀπὸ τῶν ἐν Σικελίᾳ πόλεων ἔστιν ὧν. καὶ μάχῃ τῇ μὲν πρώτῃ νικᾶται ὑφ᾽ ἡμῶν, τῇ δ᾽ ὑστεραίᾳ ἱππεῦσί τε πολλοῖς καὶ ἀκοντισταῖς βιασθέντες ἀνεχωρήσαμεν ἐς τὰ τείχη. νῦν οὖν ἡμεῖς μὲν παυσάμενοι τοῦ περιτειχισμοῦ διὰ τὸ πλῆθος τῶν ἐναντίων ἡσυχάζομεν· οὐδὲ γὰρ ξυμπάσῃ τῇ στρατιᾷ δυναίμεθ᾽ ἂν χρήσασθαι, ἀπαναλωκυίας τῆς φυλακῆς τῶν τειχῶν μέρος τι τοῦ ὁπλιτικοῦ· οἱ δὲ παρῳκοδομήκασιν ἡμῖν τεῖχος ἁπλοῦν, ὥστε μὴ εἶναι ἔτι περιτειχίσαι αὐτούς, ἢν μή τις τὸ παρατείχισμα τοῦτο πολλῇ στρατιᾷ ἐπελθὼν ἕλῃ. ξυμβέβηκέ τε πολιορκεῖν

---

t. I. p. 201. Is apud alios audit γραμματεὺς τοῦ δήμου vel τῆς βουλῆς καὶ τοῦ δήμου, atque ni fallit Schoemann. d. comit. Athen. p. 320. ὑπογραμματεύς. Idem oratoribus semper erat praesto in foro iudiciisque, ut illorum iussu publicas tabulas et instrumenta causarum quaevis recitaret. v. Wolf. ad Demosth. Leptin. p. 244. 384. Corsin. F. A. t. II. p. 153. Wesseling. ad Petit. leg. Att. p. 342. et laudatos a Dukero ad h. l. Idem scriba inter ὑπηρέτας, non magistratus publicos numerabatur, neque fuit eius munus valde honoratum, testibus Scholiasta et aliis, de quibus v. Wolf. et Wesseling. l. l.

11. πόλεων ἔστιν ὧν] Vid. Matth. Gr. p. 667.

τῇ δ᾽ ὑστεραίᾳ] Non liquet e cap. 5. et 6., secundam pugnam, qua victi sunt Athenienses, postridie eius diei, quo victores fuerant, factam; nam Thucydides tempus non definit, sed dicit: καὶ μετὰ ταῦτα, ἐπειδὴ καιρὸς ἦν, αὖθις ἐπῆγεν αὐτούς. — Duker. Ὑστεραῖος et ὕστερος promiscue a Graecis nonnunquam usurpari, et alibi in his notis monui et docet idem ad h. l. exemplis Dionysii et Xenophontis. Vid. interpp. Dionys. p. 821. Hoc loco accipio dictum pro *postridie*, duabus de causis: quia τῇ ὑστεραίᾳ sic dictum sine substantivo non facile alio sensu dicebatur, nisi quo *postridie* significat, neque id aliter accipi poterat ab iis, ad quos epistola dabatur; et quid obstat, quominus postridie eius diei quo Athenienses superiores abierant, statim alteram pugnam commissam esse dicamus, reputantes illam animi alacritatem Gylippi et agendi contentionem? Vid. not. ad V, 75. et infra c. 51.

δυναίμεθ᾽ ἂν χρήσασθαι] A. F. H. L. O. Q. g. k. χρήσασθε D. χρῆσθαι h. Conf. III, 28. οὐκ ἀποκωλύσειν δυνατοὶ ὄντες. VI, 6. ἐφιέμενοι ἄρξειν. Vid. Popp. proleg. t. I. p. 159. vulgo χρήσασθαι.

πολλῇ στρατιᾷ] Aristides t. II. or. 2. p. 44. ex citat. Dukeri

δοκοῦντας ἡμᾶς ἄλλους αὐτοὺς μᾶλλον ὅσα γε κατὰ γῆν τοῦτο πάσχειν· οὐδὲ γὰρ τῆς χώρας ἐπὶ πολὺ διὰ τοὺς ἱππέας ἐξερχόμεθα. πεπόμφασι δὲ καὶ ἐς Πελοπόννησον πρέσβεις ἐπ' ἄλ- 12 λην στρατιάν, καὶ ἐς τὰς ἐν Σικελίᾳ πόλεις Γύλιππος οἴχεται, τὰς μὲν καὶ πείσων ξυμπολεμεῖν ὅσαι νῦν ἡσυχάζουσιν, ἀπὸ δὲ τῶν ἔτι καὶ στρατιὰν πεζὴν καὶ ναυτικοῦ παρασκευὴν ἣν δύνηται ἄξων. διανοοῦνται γάρ, ὡς ἐγὼ πυνθάνομαι, τῷ τε πεζῷ ἅμα τῶν τειχῶν ἡμῶν πειρᾶν καὶ ταῖς ναυσὶ κατὰ θάλασσαν. καὶ δεινὸν μηδενὶ ὑμῶν δόξῃ εἶναι ὅτι καὶ κατὰ θάλασσαν. τὸ γὰρ ναυτικὸν ἡμῶν, ὅπερ κἀκεῖνοι πυνθάνονται, τὸ μὲν πρῶτον ἤκμαζε καὶ τῶν νεῶν τῇ ξηρότητι καὶ τῶν πληρωμάτων τῇ σωτηρίᾳ· νῦν δὲ αἵ τε νῆες διάβροχοι τοσοῦτον χρόνον ἤδη θαλασσεύουσαι καὶ τὰ πληρώματα ἔφθαρται. τὰς μὲν γὰρ ναῦς οὐκ ἔστιν ἀνελκύσαντας διαψῦξαι διὰ τὸ ἀντιπάλους τῷ πλήθει καὶ ἔτι πλείους τὰς τῶν πολεμίων οὔσας ἀεὶ προςδοκίαν παρέχειν ὡς ἐπιπλεύσονται. φανεραὶ δέ εἰσιν ἀναπειρώμεναι, καὶ αἱ ἐπιχειρήσεις ἐπ' ἐκείνοις, καὶ ἀποξηρᾶναι τὰς σφετέρας μᾶλλον ἐξουσία· οὐ γὰρ ἐφορμοῦσιν ἄλλοις. ἡμῖν δ' ἐκ πολλῆς ἂν περιουσίας νεῶν μόλις τοῦτο ὑπῆρ- 13 χε καὶ μὴ ἀναγκαζομένοις ὥςπερ νῦν πάσαις φυλάσσειν. εἰ γὰρ ἀφαιρήσομέν τι καὶ βραχὺ τῆς τηρήσεως, τὰ ἐπιτήδεια οὐχ ἕξομεν, παρὰ τὴν ἐκείνων πόλιν χαλεπῶς καὶ νῦν ἐςκομιζόμενοι. τὰ δὲ πληρώματα διὰ τόδε ἐφθάρη τε ἡμῖν καὶ ἔτι νῦν φθείρεται, τῶν ναυτῶν τῶν μὲν διὰ φρυγανισμὸν καὶ ἁρ-

---

ex hac epistola refert: εἰ μή τις αἱρήσει τὸ παρατείχισμα χειρὶ συχνῇ βιασάμενος, πέρας τἀν τῇ γῇ πράγματα ἔχει.

12. τῶν τειχῶν ἡμῶν πειρᾶν] Citat Eustath. in Hom. Il. IV. p. 445. loco, quem adscripsi ad VI, 54.

διάβροχοι] Descripserunt ex h. l. Pollux I, 121. et Aristid. I. l. p. 33. Hoc quoque respicit Pollux, quum dicit naves ἐντεθαλαττευκυίας et διεψυγμένας. Vid. interpretes ad eum locum et ad VII, 191., ubi rursus Pollux: καὶ ἡ μὲν οὐκέτι πλέουσα ναῦς νεωλκημένη, διαψυχομένη, ἀνειλκυσμένη. Charon apud Lucianum Contempl. [t. III. p. 63.] ὡς δέκα ὅλων ἐτῶν μηδὲ νεωλκῆσαι, μηδὲ διαψῦξαι τὸ σκαφίδιον. Duker. — Θαλασσεύειν et σαλεύειν, utrumque significat *in mari versari;* sed illud in medio mari, hoc propius litora. v. Dorv. ad Charit. p. 364. Διαψῦξαι naves est *subductas siccare.* v. Hemsterh. ad Lucian. I. l. p. 407. Mox καὶ ἔτι πλείους Bekker. scripsit pro vulgata ἐπιπλείους ex d. h. ὅτι πλείους A. B. D. F. H. L. N. O. P. Q. S. c. e. f. k. Deinde male scribitur ἐπ' ἐκείνους in A. B. F. Vide II, 84. III, 12. IV, 20. VIII, 58. Matth. Gr. §. 585. Et extremo cap. recte nunc editur ἐφορμοῦσιν ἄλλοις ex A. B. D. F. H. K. L. N. O. P. Q. f. g. h. i. k. pro vulgata ἀλλήλοις.

13. τὰ δὲ πληρώματα] Sequi debebat: τῶν δὲ θεραπόντων αὐτομολούντων, sed variata structura est, ut innumeris

παγὴν μακρὰν καὶ ὑδρείαν ὑπὸ τῶν ἱππέων ἀπολλυμένων· οἱ δὲ θεράποντες, ἐπειδὴ ἐς ἀντίπαλα καθεστήκαμεν, αὐτομολοῦσι, καὶ οἱ ξένοι οἱ μὲν ἀναγκαστοὶ ἐσβάντες εὐθὺς κατὰ τὰς πόλεις ἀποχωροῦσιν, οἱ δὲ ὑπὸ μεγάλου μισθοῦ τὸ πρῶτον ἐπαρθέντες καὶ οἰόμενοι χρηματιεῖσθαι μᾶλλον ἢ μαχέσθαι, ἐπειδὴ παρὰ γνώμην ναυτικόν τε δὴ καὶ τἆλλα ἀπὸ τῶν πολεμίων ἀνθεστῶτα ὁρῶσιν, οἱ μὲν ἐπ' αὐτομολίας προφάσει ἀπέρχονται, οἱ δὲ ὡς ἕκαστοι δύνανται· πολλὴ δ' ἡ Σικελία

Conf. VII, 15. *ὅ,τι δὲ μέλλετε ἅμα τῷ ἦρι — τὰ δὲ φθήσονται.* c. 47. VIII, 78., quem locum pertractat Krueger. Commentat. Thucyd. c. I. p. 263. Popp. obs. p. 21. proleg. t. I. p. 273. Matth. Gr. p. 402. not. 1. p. 824. Vulgo autem *θεραπεύοντες* extat; alterum ex B. D. F. G. H. K. L. N. O. P. adde S. d. e. f. g. h. i. k. recti ediderunt, nam *θεράποντες* hic sunt *ὑπηρέται* sive *ὑπηρεσία* strictiori sensu, i. e. *ministri nautarum.*

καὶ οἱ ξένοι] Boettiger. exc. II. ad Terent. Eunuch. p. 45. not. negat *τοὺς ξένους ἀναγκαστοὺς*, qui h. l. sunt, *peregrinos vi coactos* esse, sed mercenarios ait esse, idque statim e sequentibus apparere. Sed haec ipsa, quae sequuntur, demonstrant, hic peregrinos ad militiam vi adactos distingui a mercenariis, ut non opus sit verbum addere. De structura huius loci v. Matth. Gr. p. 402. Verba *ἐπ' αὐτομολίας προφάσει* varie tentarunt Critici, quibus tamen nihil sanius est. Error inde ortus, quod praepositionem iungebant cum *προφάσει*, quae iungenda est cum *αὐτομολίας*, hic autem sensus est, alios cum aliquo praetextu castris desertis transfugisse, alios, ut cuique abeundi copia facta est, ne praetextu quidem usos abiisse. Quod discrimen cum neglexisset animadvertere, Reiskius tentavit vel *λιθολογίας*, vel *ὑλοκοπίας*, at Lindav. spicil. p. 12. miro conatu scribendum ducit *ἐπ' αὐτοτελείας προφάσει*, specioso scilicet praetextu volens eos abiisse, se suis sumtibus vivere velle, et sibimet ipsos commercio victum parare. Posse tamen defendi vulgatam opinatur, si quis explicet, eos abiisse, praetextu repetendorum eorum, qui exercitum deseruissent; sed mirum fuisse, si singuli homines ex hostium praesidiis aliisque Siciliae civitatibus transfugas se repetituros professi essent, ducesque iis credidissent. At illud, credo, concesserint non civibus militantibus, sed peregrinis mercede conductis, exercitum deserere, quod nimirum venissent non militatum mercede, sed mercaturae causa, bellum cauponantes, non belligerantes. Quae brevissima profecto via his hominibus fuisset, in vincula meandi. Quae occasiones, quique illi praetextus fuerint deserendorum ordinum, Plutarchus exponit loco ad nostrum illustrandum aptissimo vit. Aemil. Paul. c. 23. *Τῶν δὲ (αὐτομολούντων) ὁ μέν τις ὑπόδημα προσποιούμενος λελυμένον συνάπτειν, ὁ δὲ ἵππον ἄρδειν, ὁ δὲ ποτοῦ χρῄζειν, ὑπολειπόμενοι κατὰ μικρὸν ἀπεδίδρασκον.* Itaque sic converto: *alii cum praetextu aliquo* (quales Plutarchus describit), *alii, prout singulis facultas offertur, transfugiunt. Προφάσει* est idem quod *προφάσει τινί.* Conf. VI, 79., ubi invitis libris Paris., Monacc. aliisque permultis praepositionem *ἐν* intrudunt in verbis *ὑμεῖς δ' εὐλόγῳ προφάσει* etc. — Paulo inferius de verbis *πολλὴ δ' ἡ Σικελία* v. Dorv. ad Charit. p. 317.

εἰσὶ δ' οἳ καὶ αὐτοὶ ἐμπορευόμενοι ἀνδράποδα Ὑκκαρικὰ ἀντεμβιβάσαι ὑπὲρ σφῶν πείσαντες τοὺς τριηράρχους τὴν ἀκρίβειαν τοῦ ναυτικοῦ ἀφῄρηνται. ἐπισταμένοις δ' ὑμῖν γράφω 14 ὅτι βραχεῖα ἀκμὴ πληρώματος καὶ ὀλίγοι τῶν ναυτῶν οἱ ἐξορμῶντές τε ναῦν καὶ ξυνέχοντες τὴν εἰρεσίαν. τούτων δὲ πάντων ἀπορώτατον τό τε μὴ οἷόν τε εἶναι ταῦτα ἐμοὶ κωλῦσαι τῷ στρατηγῷ, χαλεπαὶ γὰρ αἱ ὑμέτεραι φύσεις ἄρξαι, καὶ ὅτι οὐδ' ὁπόθεν ἐπιπληρωσόμεθα τὰς ναῦς ἔχομεν, ὃ τοῖς πολεμίοις πολλαχόθεν ὑπάρχει, ἀλλ' ἀνάγκη ἀφ' ὧν ἔχοντες ἤλθομεν τά τε ὄντα καὶ ἀπαναλισκόμενα γίγνεσθαι· αἱ γὰρ νῦν οὖσαι πόλεις ξύμμαχοι ἀδύνατοι Νάξος καὶ Κατάνη. εἰ δὲ προσγενήσεται ἓν ἔτι τοῖς πολεμίοις, ὥστε τὰ τρέφοντα ἡμᾶς χωρία τῆς Ἰταλίας, ὁρῶντα ἐν ᾧ τε ἐσμὲν, καὶ ὑμῶν μὴ ἐπιβοηθούντων, πρὸς ἐκείνους χωρῆσαι, διαπεπολεμήσεται αὐτοῖς ἀμαχεὶ ἐκπολιορκηθέντων ἡμῶν ὁ πόλεμος.

Τούτων ἐγὼ ἡδίω μὲν ἂν εἶχον ὑμῖν ἕτερα ἐπιστέλλειν, οὐ μέντοι χρησιμώτερά γε, εἰ δεῖ σαφῶς ὑμᾶς εἰδότας τὰ ἐνθάδε βουλεύσασθαι. καὶ ἅμα τὰς φύσεις ἐπιστάμενος ὑμῶν, βουλομένων μὲν τὰ ἥδιστα ἀκούειν, αἰτιωμένων δὲ ὕστερον, ἤν τι ὑμῖν ἀπ' αὐτῶν μὴ ὁμοῖον ἐκβῇ, ἀσφαλέστερον ἡγησάμην τὸ ἀληθὲς δηλῶσαι. καὶ νῦν ὡς ἐφ' ἃ μὲν ἤλθομεν τὸ 15 πρῶτον καὶ τῶν στρατιωτῶν καὶ τῶν ἡγεμόνων ὑμῖν μὴ μεμπτῶν γεγενημένων οὕτω τὴν γνώμην ἔχετε· ἐπειδὴ δὲ Σικε-

---

ἀνδράποδα Ὑκκαρικά] In his etiam Laïdem fuisse tradunt, Hyccaris oriundam, ab Atheniensibus captam. Vid. ad Philist. fragm. V. p. 151, coll. fragm. 43. p. 166. Timae. fragm. XXVI. p. 231. fr. LXXII. p. 269. sq.

14. ἐπισταμένοις δ' ὑμῖν] v. Matth. Gr. p. 808.

ἐξορμῶντές τε ναῦν] „Pollux I, 123. inter ea quae ad rem nauticam pertinent, recenset ἐξορμᾶν τὴν ναῦν, quod probabile est hinc descriptum esse. Omnes hic vertunt, *agere navem*. Fortassis est, navem e statione vel portu *in altum deducere*. [ita Dorv. ad Charit. p. 271.] Συνέχειν τὴν εἰρεσίαν Vallae est, *navem moderari*; Acacius vertit, *remis uti*. Magis placet interpretatio Porti [*qui et navem agere et remigium moderari norint*.] Nec tamen certo scio, quid sit; sed suspicor, ad eos pertinere, qui κελευσταί dicuntur, quos nautis requiemque modumque remigandi dare dicit Ovidius Metam. III, 619.“ Duker. — Interpretare, *qui navis cursum incitare, et remis inhibere didicerint*. Mox verba ἀφ' ὧν ἔχοντες — γίγνεσθαι converte cum Heilmanno: *sondern dass wir uns genöthigt sehen, blos von demjenigen, was wir mit hergebracht haben, sowohl unsern jedesmaligen Vorrath als Verlust zu bestreiten*.

ἐκπολιορκηθέντων ἡμῶν] i. e. *nobis fame ad deditionem adactis*. Vid. ad VI, 34.

15. ὡς — μὴ μεμπτῶν γεγενημένων] v. Matth. Gr. p. 882.

λία τε ἅπασα ξυνίσταται καὶ ἐκ Πελοποννήσου ἄλλη στρατιὰ προςδόκιμος αὐτοῖς, βουλεύεσθε ἤδη ὡς τῶν γ' ἐνθάδε μὴ τοῖς παροῦσιν αὐταρκούντων, ἀλλ' ἢ τούτους μεταπέμπειν δέον ἢ ἄλλην στρατιὰν μὴ ἐλάσσω ἐπιπέμπειν καὶ πεζὴν καὶ ναυτικήν, καὶ χρήματα μὴ ὀλίγα, ἐμοὶ δὲ διάδοχόν τινα, ὡς ἀδύνατός εἰμι διὰ νόσον νεφρῖτιν παραμένειν. ἀξιῶ δ' ὑμῶν ξυγγνώμης τυγχάνειν· καὶ γὰρ ὅτ' ἐῤῥώμην πολλὰ ἐν ἡγεμονίαις ὑμᾶς εὖ ἐποίησα. ὅ,τι δὲ μέλλετε, ἅμα τῷ ἦρι εὐθὺς καὶ μὴ ἐς ἀναβολὰς πράσσετε, ὡς τῶν πολεμίων τὰ μὲν ἐν Σικελίᾳ δι' ὀλίγου ποριουμένων, τὰ δ' ἐκ Πελοποννήσου σχολαίτερον μέν, ὅμως δ', ἢν μὴ προςέχητε τὴν γνώμην, τὰ μὲν λήσουσιν ὑμᾶς ὥςπερ καὶ πρότερον, τὰ δὲ φθήσονται.

16 Ἡ μὲν τοῦ Νικίου ἐπιστολὴ τοσαῦτα ἐδήλου. οἱ δὲ Ἀθηναῖοι ἀκούσαντες αὐτῆς τὸν μὲν Νικίαν οὐ παρέλυσαν τῆς ἀρχῆς, ἀλλ' αὐτῷ, ἕως ἂν ἕτεροι ξυνάρχοντες αἱρεθέντες ἀφίκωνται, τῶν αὐτοῦ ἐκεῖ δύο προςείλοντο, Μένανδρον καὶ Εὐθύδημον, ὅπως μὴ μόνος ἐν ἀσθενείᾳ ταλαιπωροίη· στρα-

---

ἀλλ' ἢ τούτους μεταπέμπειν δέον] Hoc Aristides t. II. Orat. I. p. 37. ita interpretatur: Niciam quidem in ea sententia fuisse, evocandas esse copias, quae in Sicilia erant; sed veritum fuisse id aperte significare, atque ideo, quasi *παραμυθούμενον*, et quasi adhuc spes superesset, Atheniensibus optionem fecisse, utrum domum revocare vellent exercitum, an subsidium mittere, quod hostibus in Sicilia par esset. Duker. — Memorat hanc epistolam Aristides etiam t. II. orat. I. ex citatione Wassii.

νεφρῖτιν] i. e. *renum dolor.* Hippocrat. de intern. affect. c. 15—18. quatuor huius morbi genera enumerat: quo qui laborant, eos dicit acri dolore affici inter vesicam exonerandam, ubi urina non redditur, quia calculus intus se opposuit. Nos dicimus: *Steinschmerzen.* V. Bredov. ad h. l.

ὡς τῶν πολεμίων — φθήσονται] v. Krueger. ad Dionys. p. 264. et notas ad VII, 13. VIII, 78. Mox pro *σχολαίτερον* N. habet *σχολαιότερον.* Sed alteram formam Atticorum esse Duker. docuit ex Eustath. in Homer. Odyss. φ. p. 1905. et Etym. M. in *αἰδοιέστατος* et *γεραίτερος.*

16. *οὐ παρέλυσαν*] Suidas et Photius: *παρέλυσαν, ἀπήλλαξαν, μετέστησαν. Θουκυδίδης· τὸν μὲν Νικίαν οὐ παρέλυσαν τῆς ἀρχῆς.* Conf. Aristid. t. II. orat. I. p. 4. Wessel. et Valken. ad Herodot. VII, 38. Mox de pleonasmo in verbis *αὐτοῦ ἐκεῖ* v. Schaefer. ad Greg. Cor. p. 873. Ilgen. ad Homer. Hymn. p. 319. et not. ad V, 83.

Εὐθύδημον] *Εὔθυμον* H. Idem belli ducis nomen infra cap. 69. in A. D. F. S. b. c. e. f. g. k. corruptum est in *Εὔδημος*, sicut in d. i. in *Οὔδημος.* Apud scriptorem anonym. Vit. Thucyd. §. 8. in verbis: *ἐπεὶ τῶν ἐν τῷ πολέμῳ μέμνηται γεγονότων, ὥςπερ τῆς Δήλου καθάρσεως, ἣν περὶ τὸ ἕβδομον ἔτος ἐπὶ Εὐθύνου ἄρχοντος γεγενῆσθαί φασιν*, Dodwell. in Annal. Thucyd. ann. 6. belli Pelopenn. t. II. p. 665. *Lips.* restituit *Euthydemi* nomen.

δὲ ἄλλην ἐψηφίσαντο πέμπειν καὶ ναυτικὴν καὶ πεζικήν,
ηναίων τε ἐκ καταλόγου καὶ τῶν ξυμμάχων. καὶ ξυνάρχον-
αὐτῷ εἵλοντο Δημοσθένην τε τὸν Ἀλκισθένους καὶ Εὐρυ-
ντα τὸν Θουκλέους. καὶ τὸν μὲν Εὐρυμέδοντα εὐθὺς πε-
ἡλίου τροπὰς τὰς χειμερινὰς ἀποπέμπουσιν ἐς τὴν Σικε-
μετὰ δέκα νεῶν, ἄγοντα εἴκοσι τάλαντα ἀργυρίου, καὶ
ἀγγελοῦντα τοῖς ἐκεῖ ὅτι ἥξει βοήθεια καὶ ἐπιμέλεια αὐ-
ἔσται. ὁ δὲ Δημοσθένης ὑπομένων παρεσκευάζετο τὸν 17
ουν, ὡς ἅμα τῷ ἦρι ποιησόμενος, στρατιάν τε ἐπαγγέλ-
ἐς τοὺς ξυμμάχους καὶ χρήματα αὐτόθεν καὶ ναῦς καὶ
ἴτας ἑτοιμάζων. πέμπουσι δὲ καὶ περὶ τὴν Πελοπόννη-
οἱ Ἀθηναῖοι εἴκοσι ναῦς, ὅπως φυλάσσοιεν μηδένα ἀπὸ
ίνθου καὶ τῆς Πελοποννήσου ἐς τὴν Σικελίαν περαιοῦσθαι.

περὶ ἡλίου τροπὰς τὰς χειμερινάς] Hinc corrigendus Diodorus
, 8., ubi v. Wessel. Ibidem ap. Diodorum Euthydemus mitti-
cum talentis ἑκατὸν τεσσαράκοντα. Ex h. Bekkerus demum ad-
t nostri scriptoris verbis καὶ ἑκατόν, ubi vulgo tantum εἴκοσι
nt. Eamque codicis h. lectionem Gail. quoque ascivit, „ean-
dignam, quae recipiatur, esse censent Bredov. et Bened.,
agante viro docto in Diurn. liter. Ienens. auctar. 1813. nr. 82.
alterum eius argumentum nititur depravata scriptura Dio-
θερινὰς pro χειμερινάς, quam vel statim ibi sequentia redar-
nt; alterum levissimum est. Contendit enim, summam 120
ntum grandiorem esse, cum instante vere maiores copiae
endae essent; cum tamen Thucydides manifesto dicat, Athe-
ses nunc quidem argentum misisse (haud dubie quod in aera-
praesto erat); in posterum autem naves et milites se missu-
(βοήθειαν) ostendisse. Conf. cap. 26. 42. Hi enim et con-
pendi et armis instruendi erant; illae remigio implendae et
is necessariis. Atque summa viginti talentorum, quae nostrae
niae duodetriginta millia Ioachimicorum aequent, nimis exigua
it pro tanto exercitu et nautico apparatu. Quare verba καὶ
όν per compendiariam scripturam obliterata, et in textum
ituenda censeo.“ Haack. Ego vero non censeo, veriora
tus a Boeckhio *Staatsh. d. Ath.* t. II. p. 197. ex inscrip-
e Attica. Etenim Diodor. una comprehendit 20 talenta,
Euthydemum nunc missa, et 120 talenta, quae De-
thenes serius advexit vere. V. Thucyd. XVII, 20. Tot
n Demostheni transvehenda restant, ex summa a Dio-
o tradita si viginti illa talenta Thucydidea demeris, et com-
ant tempora in illa inscriptione consignata, quibus singula
sidia missa sunt. Sin per Euthydemum iam tantas pecu-
s et postea alteras per Demosthenem submissas esse sta-
s, vereor, ne nimis grandis summa exeat. Quare hoc co-
s h. additamentum sustuli. Adde reliqua, quae Boeckh. mo-
t; conf. c. 81. init.

17. ἐς τὴν Σικελίαν] B. h. vulgo ἐν τῇ Σικελίᾳ. Quae ad vul-
am tuendam speciose quidem afferri possint, haec habe: IV,
ταῖς δὲ λοιπαῖς ἐν τῇ γῇ καταπεφευγυίαις ἐνέβαλλον, quod suo

ἡγεῖτο δὲ Ἆγις ὁ Ἀρχιδάμου Λακεδαιμονίων βασιλεύς. καὶ πρῶ-
τον μὲν τῆς χώρας τὰ περὶ τὸ πεδίον ἐδῄωσαν, ἔπειτα Δεκέλ[eian]
ἐτείχιζον, κατὰ πόλεις διελόμενοι τὸ ἔργον. ἀπέχει δὲ ἡ Δεκέ-
λεια σταδίους μάλιστα τῆς τῶν Ἀθηναίων πόλεως εἴκοσι [καὶ]
ἑκατόν, παραπλήσιον δὲ καὶ οὐ πολλῷ πλέον καὶ ἀπὸ τῆς Βοιω-
τίας. ἐπὶ δὲ τῷ πεδίῳ καὶ τῆς χώρας τοῖς κρατίστοις ἐς τὸ [κα-]
κουργεῖν ᾠκοδομεῖτο τὸ τεῖχος, ἐπιφανὲς μέχρι τῆς τῶν Ἀθη-
ναίων πόλεως. καὶ οἱ μὲν ἐν τῇ Ἀττικῇ Πελοποννήσιοι καὶ [οἱ]
ξύμμαχοι ἐτείχιζον· οἱ δ' ἐν τῇ Πελοποννήσῳ ἀπέστελλον [περὶ]
τὸν αὐτὸν χρόνον ταῖς ὁλκάσι τοὺς ὁπλίτας ἐς τὴν Σικελ[ίαν·]
Λακεδαιμόνιοι μὲν τῶν τε Εἱλώτων ἐπιλεξάμενοι τοὺς βελ[τί-]
στους καὶ τῶν νεοδαμωδῶν, ξυναμφοτέρων ἐς ἑξακοσίους ὁ[πλί-]
τας, καὶ Ἔκκριτον Σπαρτιάτην ἄρχοντα, Βοιωτοὶ δὲ τ[ρια-]
κοσίους ὁπλίτας, ὧν ἦρχον Ξένων τε καὶ Νίκων Θηβαῖοι [καὶ]
Ἡγήσανδρος Θεσπιεύς. οὗτοι μὲν οὖν ἐν τοῖς πρῶτοι ὁ[ρμή-]

---

silio Alcibiadis factam Dahlmann. *Herodot*. p. 43. refert Her[odoti]
locum IX. 73., quem Wesseling. meliora docere poterat. Ce[rte]
historicus eo loco res belli Peloponnesiaci, quando Archid[amus]
Atticam incursionibus infestam habuit, principio: Thucyd. II, [...]
Pleraque alia in illa synopsi chronologica Dahlmanni accu[ratiorem]
magis computationem desiderant. Mox Bekker. edidit παραπλ[ήσιον]
δὲ καὶ οὐ πολλῷ πλέον ἀπὸ τῆς Βοιωτίας, de quo loco dubitatio[nem]
movit Haackius, Deceleam perhibens propius Boeotiam [...]
fuisse, at quanam auctoritate confisus? Ego anxie quae[rens]
nullam prorsus investigare potui. Extat autem vulgo δὲ οὐ, [in]
solis B. h. δὲ καὶ οὐ, deinde vulgo ἐπὶ Βοιωτίας, in d. h. ἀπὸ [...]
Hinc igitur, si sanus locus est, emenda descriptionem harum [re-]
gionum Danvillii, qui castellum istud prope fines Boeotiae co[llo-]
cat. Paulo inferius ἐς ἑξακοσίους solus B. suppeditavit, nam [...]
aliis et scriptis et editis abest illud ἐς.

ἐν τοῖς πρῶτοι] Libri omnes, ἐν τοῖς πρώτοις. Reizius de [...]
centus inclinat. p. 17. *Wolf*. de formula ἐν τοῖς πρῶτον, πρ[...]
apud Platonem et Thucydidem frequentissima disserit, ibidem [...]
p. 20. allato loco nostro se haud scire ait, an locis pluribus e[ius-]
dem scriptoris, certo hoc, corrigi debeat ἐν τοῖς πρῶτοι, [...]
omnium copiarum a Peloponnesiis in Siciliam eo bello missa[rum]
primas fuisse eas, de quibus ibi Thucydides loquatur, ἐν τοῖς ὁ[ρ-]
μήσασι πρῶτοι ὥρμησαν. Lectio, addit, vulgata sententiam ha[bet]
aut nullam, aut falsam. Nam sive aliquid suppleas, ne[mpe]
hoc supplendum erit, ἐν τοῖς πρώτοις ὁρμήσασιν ὥρμησαν. Hoc [...]
significat, *ita profecti sunt, ut qui primi*, aut *inter primos pro-*
fecti sunt. Prius, ait Reizius, est nihil, posterius falsum. [...]
soli, non cum aliis primi traiecerunt. Sive nihil suppleas, co[...]
tum significare poterit ἐν τοῖς πρώτοις, quod hic locum ha[beat]
ullo modo? *inter proceres? praecipue?* — Loci Thucydidei, [...]
eadem formula adest, qui quidem nunc in promtu sunt, hi [...]
I, 6. ἐν τοῖς πρῶτοι δὲ Ἀθηναῖοι τόν τε σίδηρον κατέθεντο etc., [...]
nulla enotata est scripturae varietas. IV, 105. Βρασίδας — [...]

τες ἀπὸ τοῦ Ταινάρου τῆς Λακωνικῆς ἐς τὸ πέλαγος ἀφῆ-
μετὰ δὲ τούτους Κορίνθιοι οὐ πολλῷ ὕστερον πεντακο-
ις ὁπλίτας, τοὺς μὲν ἐξ αὐτῆς Κορίνθου, τοὺς δὲ προςμι-
σάμενοι Ἀρκάδων, καὶ ἄρχοντα Ἀλέξαρχον Κορίνθιον
στάξαντες, ἀπέπεμψαν. ἀπέστειλαν δὲ καὶ Σικυώνιοι δια-
ίους ὁπλίτας ὁμοῦ τοῖς Κορινθίοις, ὧν ἦρχε Σαργεὺς Σι-
νιος, αἱ δὲ πέντε καὶ εἴκοσι νῆες τῶν Κορινθίων αἱ τοῦ
ῶνος πληρωθεῖσαι ἀνθώρμουν ταῖς ἐν τῇ Ναυπάκτῳ εἴ-
ιν Ἀττικαῖς, ἕωςπερ αὐτοῖς οὗτοι οἱ ὁπλῖται ταῖς ὁλκάσιν

νος τὸν Θουκυδίδην — δύνασθαι ἐν τοῖς πρώτοις τῶν ἠπειρωτῶν,
, si quo alio loco, dativus πρώτοις ferri potest, neque opus
coniectura: πρῶτον, quanquam istud vel ab uno libro sup-
itatum praeoptarem, quoniam τοὺς πρώτους vix dixerint Graeci
ncipes, sive proceres. VII, 27. Bekker. scripsit, καὶ ἐν τοῖς πρώ-
χρημάτων τ' ὀλέθρῳ καὶ ἀνθρώπων φθορᾷ ἐκάκωσε τὰ πράγματα
celea sc.), pro eo quod in libris est omnibus, πρώτοις collato
VII, 24. μέγιστον δὲ καὶ ἐν τοῖς πρῶτον ἐκάκωσε τὸ στράτευμα
ῶν Ἀθηναίων ἡ τοῦ Πλημμυρίου λῆψις, ubi nulla prorsus discre-
tia librorum. Quid igitur cap. 27. paucis abhinc lineis tole-
us illud inexplicabile πρώτοις, cum praesertim verba sint ea-
in re simili. VIII, 89. ἔχοντες ἡγεμόνας τῶν πάνυ στρατηγῶν
ἐν τῇ ὀλιγαρχίᾳ — καὶ ἄλλους, οἳ μετέσχον μὲν ἐν τοῖς πρῶτοι τῶν
ρμάτων etc. Ita edidit Bekker. Ἐν τοῖς πρώτοις solus B. ha-
ceteri ἐν πρώτοις, quod retinendum est. III, 81. οὕτως ὠμὴ
ις προὐχώρησε· καὶ ἔδοξε μᾶλλον, διότι ἐν τοῖς πρώτη ἐγένετο. III,
ἐν τοῖς πλεῖσται δὴ νῆες ἅμ' αὐτοῖς ἐνεργοὶ κάλλει ἐγένοντο, ubi
ἐν τοῖς in O. est αὐτοῖς, in K. e. ἐν αὐτοῖς, in C. ἐν αὐταῖς. E
τοῖς lacunam habet quatuor literarum. Unde patet, illam
ulam ἐν τοῖς, librariis non intellectam turbas dedisse, et ef-
se, ut ἐν τοῖς πρώτοις subinde appareat pro ἐν τοῖς πρῶτοι,
ται, vel πρῶτον. Quod idem factum est in formula ἐν τοῖς χα-
τατα VII, 71. ubi c. f. i. depravati sunt in scripturam ἐν τοῖς
πωτάτοις, quo vel maxime probatur id, quod dicimus. Quam-
em his omnibus locis Bekkero assentior, nisi quod vulga-
stare posse puto in IV, 105., a quo tamen loco aliquantum
rt locus Thuc. VIII, 89. et Herodoti VIII, 69. ἅτε ἐν πρώτοισι
ημένης διὰ πάντων τῶν συμμάχων (Artemisiae sc.), quicum
eras Latinum inprimis, nam neutrum est et caret articulo.
rum de illo ἐν τοῖς v. Wolf ad Reiz. l. l. et Herm. ad Viger,
87.

καὶ — Ἀλέξαρχον — προστάξαντες] Ἀλέξανδρον L. O. d. h. i. k.
Thoma M. p. 755., ubi tamen Bernardi editio et ipsa no-
m stripturam habet. Monuit Kruegerus ad Dionys. p. 290.,
is verbis non iungi debere προςμισθωσάμενοι καὶ προστάξαντες,
ὁπλίτας καὶ ἄρχοντα.

ἕωςπερ αὐτοῖς οὗτοι] „Refutatur hoc loco quod memini negare
aleium ad Oedipum in Colono Sophoclis [v. 1360.] usitatum
ecis fuisse ἕωςπερ, magis puto quod huius aliorumque loco-
quorundam non recordaretur quam quod in dubium eos vo-
st. Profecto causa prorsus nulla est, quamobrem ἕως particu-

ἀπὸ τῆς Πελοποννήσου ἀπῆραν· οὗπερ ἕνεκα καὶ τὸ πρότε-
ρον ἐπληρώθησαν, ὅπως μὴ οἱ Ἀθηναῖοι πρὸς τὰς ὁλκάδας
μᾶλλον ἢ πρὸς τὰς τριήρεις τὸν νοῦν ἔχωσιν.

20 Ἐν δὲ τούτῳ καὶ οἱ Ἀθηναῖοι ἅμα Δεκελείας τῷ τειχ-
καὶ τοῦ ἦρος εὐθὺς ἀρχομένου περὶ Πελοπόννησον ναῦς τρ-
άκοντα ἔστειλαν καὶ Χαρικλέα τὸν Ἀπολλοδώρου ἄρχοντα,
εἴρητο καὶ ἐς Ἄργος ἀφικομένῳ κατὰ τὸ ξυμμαχικὸν παρα-
λεῖν Ἀργείων τε ὁπλίτας ἐπὶ τὰς ναῦς, καὶ τὸν Δημοσθέ-
ἐς τὴν Σικελίαν, ὥςπερ ἔμελλον, ἀπέστελλον ἑξήκοντα
ναυσὶν Ἀθηναίων καὶ πέντε Χίαις, ὁπλίταις δὲ ἐκ καταλό-
Ἀθηναίων διακοσίοις καὶ χιλίοις, καὶ νησιωτῶν ὅσοις ἑκασ-
χόθεν οἷόν τ' ἦν πλείστοις χρήσασθαι, καὶ ἐκ τῶν ἄλλων
μάχων τῶν ὑπηκόων, εἴ ποθέν τι εἶχον ἐπιτήδειον ἐς τὸν
λεμον, ξυμπορίσαντες. εἴρητο δ' αὐτῷ πρῶτον μετὰ τοῦ Χα-
ρικλέους ἅμα περιπλέοντα ξυστρατεύεσθαι περὶ τὴν Λα-
κήν. καὶ ὁ μὲν Δημοσθένης ἐς τὴν Αἴγιναν πλεύσας τοῦ στρα-
τεύματός τε εἴ τι ὑπελείπετο περιέμενε καὶ τὸν Χαρικλέα
Ἀργείους παραλαβεῖν.

21 Ἐν δὲ τῇ Σικελίᾳ ὑπὸ τοὺς αὐτοὺς χρόνους τούτου
ἦρος καὶ ὁ Γύλιππος ἧκεν ἐς τὰς Συρακούσας, ἄγων ἀπὸ
πόλεων ὧν ἔπεισε στρατιὰν ὅσην ἑκασταχόθεν πλείστην ἐδύνα-
καὶ ξυγκαλέσας τοὺς Συρακοσίους ἔφη χρῆναι πληροῦν
ὡς δύνανται πλείστας καὶ ναυμαχίας ἀπόπειραν λαμβάν-
ἐλπίζειν γὰρ ἀπ' αὐτοῦ τι ἔργον ἄξιον τοῦ κινδύνου ἐς τὸν
λεμον κατεργάσασθαι. ξυνέπειθε δὲ καὶ ὁ Ἑρμοκράτης
ἥκιστα τοῦ ταῖς ναυσὶ μὴ ἀθυμεῖν ἐπιχειρήσειν πρὸς τοὺς Ἀ-

---

lae iungi πέρ non liceat, quod cum omnibus vocibus enunti-
busque relativis aut relativam notionem recipientibus potest
sociari; quae eius generis non sunt, eum eis omnibus neq-
Dindorf. — Hermann. quoque ad Sophocl. l. l. se miraturum
quit ni attendentes secus, quam Elmsleius velit, esse reperi-
Ἕωςπερ nuper Dindorf. Demostheni p. 791. *Reisk.* ex aliquot
bris reddidit, idemque sine correctione legitur p. 1257. O
Bekker. adiecit ex B., sine αὐτοῖς hoc idem pronomen legitur
A. D. F. H. L. O. P. Q. S. c. g. k. vulgo αὐτοῖς sine οὗτοι.

20. Ἀργείων τε ὁπλίτας] Hoc τε non habet, quo referatur;
ducendum puto.

ἐκ καταλόγου] Zonaras: ἐκ τῶν εἰς στρατιώτας τελούντων.
alibi.

21. ἀπὸ τῶν πόλεων ὧν ἔπεισε] v. Matth. Gr. p. 652. et
dem p. 637. de verbis ὅσην πλείστην ἐδύνατο et ὡς δύνανται
στας.

μὴ ἀθυμεῖν ἐπιχειρήσειν] i. e. ἐπιχειρεῖν. Vid. Popp. proleg.
p. 159. Articulus autem τοῦ, si sanus est (sed omittunt eum
O. P. S. i. k.), iungendus cum ἐπιχειρήσειν, pendens ille ex
ἀθυμεῖν, qui genitivus iis excusabitur, quae docet Matth.
§. 326.

ιους, λέγων οὐδὲ ἐκείνους πάτριον τὴν ἐμπειρίαν οὐδὲ αἰ-
ιν τῆς θαλάσσης ἔχειν, ἀλλ' ἠπειρώτας μᾶλλον τῶν Συρα-
κίων ὄντας καὶ ἀναγκασθέντας ὑπὸ Μήδων ναυτικοὺς γε-
σθαι. καὶ πρὸς ἄνδρας τολμηροὺς οἵους καὶ Ἀθηναίους τοὺς
ειτολμῶντας χαλεπωτάτους [ἂν] αὐτοῖς φαίνεσθαι· ᾧ γὰρ
ἔνοι τοὺς πέλας, οὐ δυνάμει ἔστιν ὅτε προὔχοντες, τῷ δὲ
άσει ἐπιχειροῦντες καταφοβοῦσι, καὶ σφᾶς ἂν τὸ αὐτὸ ὁμοί-
τοῖς ἐναντίοις ὑποσχεῖν. καὶ Συρακοσίους εὖ εἰδέναι ἔφη
τολμῆσαι ἀπροσδοκήτως πρὸς τὸ Ἀθηναίων ναυτικὸν ἀν-
τῆναι πλέον τι διὰ τὸ τοιοῦτον ἐκπλαγέντων αὐτῶν περιε-
μένους ἢ Ἀθηναίους τῇ ἐπιστήμῃ τὴν Συρακοσίων ἀπει-
ν βλάψοντας. ἰέναι οὖν ἐκέλευεν ἐς τὴν πεῖραν τοῦ ναυ-
οῦ καὶ μὴ ἀποκνεῖν. καὶ οἱ μὲν Συρακόσιοι, τοῦ τε Γυλίπ-
υ καὶ Ἑρμοκράτους καὶ εἴ του ἄλλου πειθόντων, ὥρμηντό
ἐς τὴν ναυμαχίαν καὶ τὰς ναῦς ἐπλήρουν. ὁ δὲ Γύλιππος
ἐδὴ παρεσκευάσατο τὸ ναυτικόν, ἀγαγὼν ὑπὸ νύκτα πᾶσαν
στρατιὰν τὴν πεζὴν αὐτὸς μὲν τοῖς ἐν τῷ Πλημμυρίῳ τεί-
ι κατὰ γῆν ἔμελλε προσβαλεῖν, αἱ δὲ τριήρεις τῶν Συρα- 22
σίων ἅμα καὶ ἀπὸ ξυνθήματος πέντε μὲν καὶ τριάκοντα ἐκ
ῦ μεγάλου λιμένος ἐπέπλεον, αἱ δὲ πέντε καὶ τεσσαράκοντα
τοῦ ἐλάσσονος, οὗ ἦν καὶ τὸ νεώριον αὐτοῖς, [καὶ] περιέ-

οἵους καὶ Ἀθηναίους] v. Matth. Gr. p. 653.

χαλεπωτάτους ἂν] ἂν ommittunt A. D. F. H. L. O. Q. d. e. g.
Et sane abesse potest, et deleri vult Popp. ed. Thuc. II, I.
130. Mox Bekker. in praef. ed. minor. p. V. corrigit σφεῖς ἂν
αὐτό, pro σφᾶς ἂν τὸ αὐτό, et πλέον τι edidit primus, addito
ex B. h. Verba τολμῆσαι — ἀντιστῆναι, omisso ἀπροσδοκήτως,
ubet Thom. M. p. 163.

καὶ εἴ του ἄλλου πειθόντων] plena sic esset oratio: καὶ εἴ του
ου πείθοντος ὥρμηντο. Conf. V, 47. ὅπλα δὲ μὴ ἐᾶν ἔχοντας
ναι ἐπὶ πολέμῳ διὰ τῆς γῆς τῆς σφετέρας αὐτῶν καὶ τῶν ξυμμάχων
ὧν μὴ ψηφισαμένων τῶν πόλεων ἁπασῶν τὴν δίοδον εἶναι, ubi
not.

22. αἱ δὲ πέντε καὶ τεσσαράκοντα] Numeralibus subinde prae-
itur articulus, ubi ratiocinando numerus dictus definiri potest.
not. ad I, 116. conf. VIII, 39. 102. extr. et alibi, et Krueger.
Dionys. p. 303. et in addendis ad h. l. p. LXI. Popp. proleg.
p. 200. Matth. Gr. p. 372., ubi leg. VI, 43.

νεώριον] Νεώριον in portu minore; at νεωσοίκους veteres sta-
in magno portu VII, 25. Consentit Diodor. XIV, 7., apud
m Dionysus Ol. LXXXXIV, 1. ᾠκοδόμησε πολυτελῶς ὠχυρωμέ-
ἀκρόπολιν — καὶ συμπεριέλαβε τῷ ταύτης τείχει τὰ πρὸς τῷ μι-
λιμένι, τῷ Λακκίῳ καλουμένῳ, νεώρια. ταῦτα δ' ἑξήκοντα τριή-
χωροῦντα πύλην εἶχε κλειομένην, δι' ἧς κατὰ μίαν τῶν νεῶν εἰσ-
συνέβαινε. Ante Dionysii aetatem eiusmodi navium tecta
unt centum quinquaginta, quibus nunc nova centum sexagin-

πλέον βουλόμενοι πρὸς τὰς ἐντὸς προσμῖξαι καὶ ἅμα ἐπὶ
τῷ Πλημμυρίῳ, ὅπως οἱ Ἀθηναῖοι ἀμφοτέρωθεν θορυβῶ
οἱ δ' Ἀθηναῖοι διὰ τάχους ἀντιπληρώσαντες ἑξήκοντα
ταῖς μὲν πέντε καὶ εἴκοσι πρὸς τὰς πέντε καὶ τριάκοντα
Συρακοσίων τὰς ἐν τῷ μεγάλῳ λιμένι ἐναυμάχουν, ταῖ
ἐπιλοίποις ἀπήντων ἐπὶ τὰς ἐκ τοῦ νεωρίου περιπλεούσας
εὐθὺς πρὸ τοῦ στόματος τοῦ μεγάλου λιμένος ἐναυμάχουν,
ἀντεῖχον ἀλλήλοις ἐπὶ πολύ, οἱ μὲν βιάσασθαι βουλόμενοι
23 ἔσπλουν, οἱ δὲ κωλύειν. ἐν τούτῳ δὲ ὁ Γύλιππος τῶν ἐ
Πλημμυρίῳ Ἀθηναίων πρὸς τὴν θάλασσαν ἐπικαταβάντων

---

ta addita, teste Diod. XIV, 42. ᾠκοδόμει δὲ καὶ νεωσοίκους πο
λεῖς κύκλῳ τοῦ νῦν καλουμένου λιμένος, ἑκατὸν ἑξήκοντα, τοὺς
στους δύο ναῦς δεχομένους· καὶ τοὺς προϋπάρχοντας ἐθεράπευεν, ὄ
ἑκατὸν καὶ πεντήκοντα, ubi, haud scio, inquit Wesseling., an
sit μεγάλου (λιμένος sc.). Sed magnus portus κατ' ἐξοχὴν
dicebatur, sive Συρακουσίων λιμήν. v. Dorv. ad Charit. p. 370.
culis p. 197. Burmann. praef. ad Dorv. Sicul. p. XXI. Er
clav. Ciceron. 5. v. *Portus Syracusarum.* Atque portum
cit Livius XXIV, 33., portum maiorem dicit. Confer Th
VII, 25. alibi. Κύκλῳ autem illo portus, si de magno serm
non tantum regio Acradinae, Ortygiaeque finitima significa
detur, sed longinquior etiam Anapi. Dionysius apud Diodor.
13. expeditionem in Epirum atque ad templum Delphicum
liandum parans Ol. LXXXXVIII, 4. σχολὴν ἄγων κατεσκεύασε
ρια διακοσίαις τριήρεσι, καὶ τεῖχος περιέβαλε τῇ πόλει τηλικοῦτο τὸ
γεθος, ὥστε τῇ πόλει γενέσθαι τὸν περίβολον μέγιστον τῶν Ἑλλη
πόλεων· κατεσκεύασε δὲ καὶ γυμνάσια μεγάλα παρὰ τὸν Ἄναπο
ταμόν etc. Sed de hoc loco dixi in libr. d. sit. et orig. Sy
69. Apparet autem e Diodori loco supra adscripto ex XIV,
ut adnotavit Wesseling. t. VI. p. 359., omni ex parte
non consentire, quod Laz. Bayfius pertendebat, νεωσοίκους
ces singulos triremis unius, uniusque biremis et fabrorum
lium, qui eas aut exstruerent aut reficerent, fuisse, in thes. G
nov. t. XI. p. 624. Melius Suidas: Νεώσοικοι, οἰκήματα παρ
θαλάσσῃ οἰκοδομούμενα εἰς ὑποδοχὴν νεῶν, ὅτε μὴ θαλαττεύοιεν.
dori verba non neglexit Scheffer. milit. naval. III, 3. — Sic W
selingius. Sed ut ad caput rei perveniamus: *navalia* (νεώρια)
navium receptacula sive *tecta* (νεώσοικοι) differunt. v. Schn
vocabul. gr. s. v. Νεώσοικοι. Letronn. p. 28. ita de hac re
rit: *Νεώριον étoit dans les ports l'emplacement tout entier*
soit à construire ou à radouber les bâtiments, soit à les rec
quand on les tiroit sur le rivage, pour les préserver de l'hum
Harpocrat. v. νεώρια. Addit idem indice s. v. Νεώριον, *Aj*
qu'outre l'emplacement nécessaire à un certain nombre de bâtim
le νεώριον contenoit encore les magazins de voiles, cordages,
etc. *Demosthéne en fournit la preuve en plusieurs endroits.*
in Euerget. p. 1145, 4. et in Polyclet. p. 1218, 13. t. II.
Cependant le νεώριον étoit employé dans un sens plus restreint
notre mot Arsenal. Les νεώσοικοι compris dans les νεώριον
des espèces de loges couvertes, où l'on faisoit entrer quelqu

τῇ ναυμαχίᾳ τὴν γνώμην προςεχόντων φθάνει προςπεσὼν ἅμα τῇ ἕῳ αἰφνιδίως τοῖς τείχεσι, καὶ αἱρεῖ τὸ μέγιστον πρῶτον, ἔπειτα δὲ καὶ τὰ ἐλάσσω δύο, οὐχ ὑπομεινάντων τῶν φυλάκων, ὡς εἶδον τὸ μέγιστον ῥᾳδίως ληφθέν. καὶ ἐκ μὲν τοῦ πρώτου ἁλόντος χαλεπῶς οἱ ἄνθρωποι, ὅσοι καὶ ἐς τὰ πλοῖα καὶ ὁλκάδα τινὰ κατέφυγον, ἐς τὸ στρατόπεδον ἐξεκομίζοντο· τῶν γὰρ Συρακοσίων ταῖς ἐν τῷ μεγάλῳ λιμένι ναυσὶ κρατούντων τῇ ναυμαχίᾳ ὑπὸ τριήρους μιᾶς καὶ εὖ πλεούσης ἐπεδιώκοντο· ἐπειδὴ δὲ τὰ δύο τειχίσματα ἡλίσκετο, ἐν τούτῳ καὶ οἱ Συρακόσιοι ἐτύγχανον ἤδη νικώμενοι, καὶ οἱ ἐξ αὐτῶν φεύγοντες ῥᾷον παρέπλευσαν. αἱ γὰρ τῶν

---

ments, *peutêtre les trirèmes, dont la construction ou la conservation demandoit plus d'attention et de soin, tandis que les vaisseaux marchands étoient abandonnées dans le* νεώριον *aux iniures de l'air. — Les* s q u a r i *de l'arsenal de Venise, c'est à dire, les soixante loges, où se construisoient et radouboient les galères, doivent représenter assez exactement les* νεώσοικοι *des anciens.* Addit idem indice s. v. *Νεώσοικοι, cette distinction devient surtout incontestable d'après un passage, où Demosthène* in Orat. π. συμμορ. t. I. p. 184. *dit, qu'il y aura trente* νεώσοικοι *dans chacun des dix* νεώρια *qu'il propose:* ubi a vero abiisse Augerium t. I. p. 225. arguit. — A Thucydide tamen et Diodoro seorsum in magno portu νεωσοίκους, in portu Laccio νεώρια memorata vidimus. Utut est, certe νεώριον totum, νεώσοικος pars erat. Anecd. Bekker. t. I. p. 282. *Νεώσοικοι,* καταγώγια ἐπὶ τῆς θαλάττης ᾠκοδομημένα εἰς ὑποδοχὴν τῶν νεῶν, ὅτε μὴ θαλαττεύοιεν· τὰ νεώρια δὲ ἡ τῶν ὅλων (leg. ὅρων cum Albert. ad Hesych. t. II. p. 673.) περιβολή. Conf. Hesych. s. v. οὔρους, ubi ex Photio legendum περιορίσματα, pro προορίσματα. Conf. Bast. Comm. palaeograph. p. 929. Heeren. *Ideen* Vol. II. P. I. p. 258. not. Hemsterh. ad Polluc. IX, 28. Iacobs. ad Demosth. Orat. de rep. habitas p. 42. et quos veteres scriptores laudat Schoemann. de comit. Athen. p. 317. not. Differunt νεώριον et νεώσοικοι, differunt etiam ἐπίνεια et ναύσταθμα. Est enim ἐπίνειον universa urbs vel vicus, ubi naves struuntur et asservantur. Thucyd. I, 30. Κυλλήνην, τὸ Ἠλείων ἐπίνειον, ubi Schol. ἐπίνειόν ἐστι πόλισμα παραθαλάσσιον, ἔνθα τὰ νεώρια τῶν πόλεων, ὥςπερ ὁ Πειραιεὺς τῶν Ἀθηναίων καὶ ἡ Νίσαια τῆς Μεγαρίδος. δύνασαι δὲ ἐπὶ παντὸς ἐμπορίου καὶ παραθαλασσίου (Schaefer. putat excidisse χωρίου) χρήσασθαι τῷ ὀνόματι τούτῳ, ὃ νῦν οἱ πολλοὶ κατάβολον καλοῦσι. At ναύσταθμον est statio, in qua naves tuto possunt manere. V. Amersfordt. in Reisk. apparat. crit. ad Demosth. t. I. p. 773. *Schaef.*, qui pleraque addit de navium tectis ex Valesii adnotatione ad Harpocr. in νεώρια et νεώσοικοι, ablegatque ad Bergmann. ad Isocrat. Areop. c. 27. p. 173. Idem e Thucyd. VII, 25. Herodot. VI, 45. et Xenoph. h. gr. docet, tectos superne fuisse νεωσοίκους, quod vel sponte intelligitur e consilio, quo aedificabantur. Nos haec nomina ita distinguimus: *Schiffswerft, Schiffsdocken, Seeplatz, Ankerplatz.* — Mox καὶ ante περιέπλεον omittit h., et abesse bene debet.

23. τὴν γνώμην προςεχόντων] v. not. ad I, 95. II, 11.

αυσὶν αὐτόθι ἐφορμοῦντες ἐκώλυον, καὶ διὰ μάχης ἤδη ἐγί-
νοντο αἱ ἐςκομιδαί· ἔς τε τὰ ἄλλα κατάπληξιν παρέσχε καὶ
θυμίαν τῷ στρατεύματι.

Μετὰ δὲ τοῦτο ναῦς τε ἐκπέμπουσι δώδεκα οἱ Συρακό- 25
ιοι καὶ Ἀγάθαρχον ἐπ᾽ αὐτῶν Συρακόσιον ἄρχοντα. καὶ αὐ-
ῶν μία μὲν ἐς Πελοπόννησον ᾤχετο, πρέσβεις ἄγουσα οἵπερ
ὰ σφέτερα φράσωσιν ὅτι ἐν ἐλπίσιν εἰσὶ καὶ τὸν ἐκεῖ πόλε-
ον ἔτι μᾶλλον ἐποτρύνωσι γίγνεσθαι· αἱ δὲ ἕνδεκα νῆες πρὸς
ὴν Ἰταλίαν ἔπλευσαν, πυνθανόμεναι πλοῖα τοῖς Ἀθηναίοις
έμοντα χρημάτων προςπλεῖν. καὶ τῶν τε πλοίων ἐπιτυχοῦσαι
ὰ πολλὰ διέφθειραν καὶ ξύλα ναυπηγήσιμα ἐν τῇ Καυλωνιά-
ιδι κατέκαυσαν, ἃ τοῖς Ἀθηναίοις ἑτοῖμα ἦν. ἔς τε Λοκροὺς
ετὰ ταῦτα ἦλθον, καὶ ὁρμουσῶν αὐτῶν κατέπλευσε μία τῶν
λκάδων τῶν ἀπὸ Πελοποννήσου ἄγουσα Θεσπιέων ὁπλίτας.
αἱ ἀναλαβόντες αὐτοὺς οἱ Συρακόσιοι ἐπὶ τὰς ναῦς παρέ-
λεον ἐπ᾽ οἴκου. φυλάξαντες δ᾽ αὐτοὺς οἱ Ἀθηναῖοι εἴκοσι
αυσὶ πρὸς τοῖς Μεγάροις, μίαν μὲν ναῦν λαμβάνουσιν αὐ-
οῖς ἀνδράσι, τὰς δ᾽ ἄλλας οὐκ ἠδυνήθησαν, ἀλλ᾽ ἀποφεύ-
ουσιν ἐς τὰς Συρακούσας. ἐγένετο δὲ καὶ περὶ τῶν σταυρῶν
κροβολισμὸς ἐν τῷ λιμένι, οὓς οἱ Συρακόσιοι πρὸ τῶν πα-
αιῶν νεωςοίκων κατέπηξαν ἐν τῇ θαλάσσῃ, ὅπως αὐτοῖς αἱ
ῆες ἐντὸς ὁρμοῖεν καὶ οἱ Ἀθηναῖοι ἐπιπλέοντες μὴ βλάπτοιεν
μβάλλοντες. προςαγαγόντες γὰρ ναῦν μυριοφόρον αὐτοῖς οἱ

---

25. *νεωςοίκους*] v. argum. libr. VI. et not. ad cap. 22.

ναῦν μυριοφόρον] Pollux IV, 165. *μυριαμφόρος, ὡς Θουκυδίδης.*
Schol. *μεγάλην, δυναμένην δέξασθαι μυρίον φόρτον*, quale navigium
Philist. fragm. 56. p. 174. *βουβάριν* dixit, ni fallit Criticorum con-
ectura. Apud Pollucem alio loco I, 82. extat forma *μυριοφόρος*
ναῦς, cum hoc additamento: *τὸ δὲ μυριαγωγὸς, εὐτελές*, ubi inter-
pretes de sensu disceptant, alii ad amphoras, alii ad alios mo-
dulos numerum myriadis referentes, qui mihi, si vulgata sana
est, non certi moduli, sed in universum magnitudinis significan-
dae causa positus esse videtur, ut in illo Philisti vocabulo. For-
ma *μυριαγωγός* utitur Strabo III. p. 226. A. *Alm.*, ubi v. Casaub.
De aestimanda magnitudine navium onerariarum dixit Salmas.
Obs. ad ius Att. et Rom. p. 734., docens frumentariarum magni-
tudinem modiatione, vinariarum itemque frumentariarum ampho-
ris aestimari solitam esse. Apud Suidam in *πλάτη* memoratur
navis *μυριοφόρος πύργοις τε καὶ παραφράγμασι παντοίοις* instructa,
[illegible]or, ex isto loco. Prudenter Heilmannus egit, interpretatus:
[illegible] Schiff von erstem Range (conf. Salmas.), quanquam praesta-
[illegible]: *von erster Grösse*, quoniam ille terminus in navibus longis
[illegible]nicus est. Bekkerus neglexit enotationem variantis scripturae
[illegible] Pollucem: *[illegible]*, ut aliquoties alibi omisit cuncta eno-
[illegible]nde colligitur ab Heilmanno, hic olim, ut ap. Pollucem
[illegible] lectum esse; ductum illud ab *ἀμφορεύς, amphora.* Sed
[illegible] in multis scriptorum multorum locis reperit

Συρακοσίων αἱ πρὸ τοῦ στόματος νῆες ναυμαχοῦσαι,
σάμεναι τὰς τῶν Ἀθηναίων ναῦς οὐδενὶ κόσμῳ ἐς
καὶ ταραχθεῖσαι περὶ ἀλλήλας παρέδοσαν τὴν νίκην τοῖ
ναίοις. ταύτας τε γὰρ ἔτρεψαν καὶ ὑφ' ὧν τὸ πρῶτο
κῶντο ἐν τῷ λιμένι. καὶ ἕνδεκα μὲν ναῦς τῶν Συρα
κατέδυσαν, καὶ τοὺς πολλοὺς τῶν ἀνθρώπων ἀπέκ
πλὴν ὅσον ἐκ τριῶν νεῶν οὓς ἐζώγρησαν· τῶν δὲ
ρων τρεῖς νῆες διεφθάρησαν. τὰ δὲ ναυάγια ἀνελκύ
τῶν Συρακοσίων, καὶ τροπαῖον ἐν τῷ νησιδίῳ στή
τῷ πρὸ τοῦ Πλημμυρίου, ἀνεχώρησαν ἐς τὸ ἑαυτῶν στ
πεδον.

24 Οἱ δὲ Συρακόσιοι κατὰ μὲν τὴν ναυμαχίαν οὕτως ἐπ
γεσαν, τὰ δ' ἐν τῷ Πλημμυρίῳ τείχη εἶχον, καὶ τροπαῖα ἔ
σαν αὐτῶν τρία. καὶ τὸ μὲν ἕτερον τοῖν δυοῖν τειχοῖν
ὕστερον ληφθέντοιν κατέβαλον, τὰ δὲ δύο ἐπισκευάσ
ἐφρούρουν. ἄνθρωποι δ' ἐν τῶν τειχῶν τῇ ἁλώσει ἀπέθ
καὶ ἐζωγρήθησαν πολλοί, καὶ χρήματα πολλὰ τὰ ξύμπ
ἑάλω· ὥςτε γὰρ ταμιείῳ χρωμένων τῶν Ἀθηναίων τοῖς
χεσι πολλὰ μὲν ἐμπόρων χρήματα καὶ σῖτος ἐνῆν, πολλὰ δὲ
τριηράρχων, ἐπεὶ καὶ ἱστία τεσσαράκοντα τριήρων καὶ τ
σκεύη ἐγκατελήφθη, καὶ τριήρεις ἀνειλκυσμέναι τρεῖς. μ
στον δὲ καὶ ἐν τοῖς πρῶτον ἐκάκωσε τὸ στράτευμα τὸ
Ἀθηναίων ἡ τοῦ Πλημμυρίου λῆψις· οὐ γὰρ ἔτι οὐδ' οἱ ἔσ
ἀσφαλεῖς ἦσαν τῆς ἐπαγωγῆς τῶν ἐπιτηδείων· οἱ γὰρ Συρακ

πλὴν ὅσον — ἐζώγρησαν] i. e. πλὴν ὅσοι ἦσαν ἐν τρισὶ ναυ
ἐξ ὧν τοὺς ἀνθρώπους ἐζώγρησαν.

ἐν τῷ νησιδίῳ] Wasse intelligit insulam Ortygiam. Imo al
duarum parvarum insularum intelligenda in portu et ad os p
tus magni sitarum, de quibus dixi in argum. libri VI. et in li
de sit. Syrac. p. 78. Conf. descriptionem huius proelii
apud Diodor. XIII, 9.

24. χρήματα — τὰ ξύμπαντα] v. Krueger. ad Dionys. p.
Herm. ad Viger. p. 727.

ὥςτε γὰρ ταμιείῳ] Hic iterum Bekker. temere codici h. d
cutus edidit ἅτε γάρ, cum alii omnes teneant ὥςτε, quod non
tandum, quippe pro simplici ὡς positum, ut multis exemplis
monstravit Lobeck. ad Phrynich. p. 427., e quibus vetustis
tantum seligam, Aristoph. Eccles. 783. Isocr. Panegyr. p.
Cor. Dion. Cass. XLIX, 56. p. 596. Quam observationem
adhibere ad verba II, 89. ὥςτε τὰ πολλὰ τῶν πολεμικῶν ξ
καὶ ναυμαχίᾳ οὐχ ἥκιστα, nam videtur ὥςτε sic pro ὡς posi
ibi, ubi ὡς non aliud significat quam ἅτε et adverbii compa
nis loco est.

ἐν τοῖς πρῶτον] v. not. ad c. 19. Matth. Gr. p. 403.

οὐδ' οἱ ἔςπλοι — τῶν ἐπιτηδείων] Thom. M. p. 331., ubi
τοῖς ἐπαγωγοῖς, quod explicat per: τοῖς κομίζουσι τὰ ἐπιτήδεια.
ταῖς ἐπαγωγαῖς γρ. g.

ναυσὶν αὐτόθι ἐφορμοῦντες ἐκώλυον, καὶ διὰ μάχης ἤδη ἐγί-
γνοντο αἱ ἐςκομιδαί· ἔς τε τὰ ἄλλα κατάπληξιν παρέσχε καὶ
ἀθυμίαν τῷ στρατεύματι.

Μετὰ δὲ τοῦτο ναῦς τε ἐκπέμπουσι δώδεκα οἱ Συρακό- 25
σιοι καὶ Ἀγάθαρχον ἐπ' αὐτῶν Συρακόσιον ἄρχοντα. καὶ αὐ-
τῶν μία μὲν ἐς Πελοπόννησον ᾤχετο, πρέσβεις ἄγουσα οἵπερ
τά σφέτερα φράσωσιν ὅτι ἐν ἐλπίσιν εἰσὶ καὶ τὸν ἐκεῖ πόλε-
μον ἔτι μᾶλλον ἐποτρύνωσι γίγνεσθαι· αἱ δὲ ἕνδεκα νῆες πρὸς
τὴν Ἰταλίαν ἔπλευσαν, πυνθανόμεναι πλοῖα τοῖς Ἀθηναίοις
γέμοντα χρημάτων προςπλεῖν. καὶ τῶν τε πλοίων ἐπιτυχοῦσαι
τὰ πολλὰ διέφθειραν καὶ ξύλα ναυπηγήσιμα ἐν τῇ Καυλωνιά-
τιδι κατέκαυσαν, ἃ τοῖς Ἀθηναίοις ἑτοῖμα ἦν. ἔς τε Λοκροὺς
μετὰ ταῦτα ἦλθον, καὶ ὁρμουσῶν αὐτῶν κατέπλευσε μία τῶν
ὁλκάδων τῶν ἀπὸ Πελοποννήσου ἄγουσα Θεσπιέων ὁπλίτας.
καὶ ἀναλαβόντες αὐτοὺς οἱ Συρακόσιοι ἐπὶ τὰς ναῦς παρέ-
πλεον ἐπ' οἴκου. φυλάξαντες δ' αὐτοὺς οἱ Ἀθηναῖοι εἴκοσι
ναυσὶ πρὸς τοῖς Μεγάροις, μίαν μὲν ναῦν λαμβάνουσιν αὐ-
τοῖς ἀνδράσι, τὰς δ' ἄλλας οὐκ ἠδυνήθησαν, ἀλλ' ἀποφεύ-
γουσιν ἐς τὰς Συρακούσας. ἐγένετο δὲ καὶ περὶ τῶν σταυρῶν
ἀκροβολισμὸς ἐν τῷ λιμένι, οὓς οἱ Συρακόσιοι πρὸ τῶν πα-
λαιῶν νεωσοίκων κατέπηξαν ἐν τῇ θαλάσσῃ, ὅπως αὐτοῖς αἱ
νῆες ἐντὸς ὁρμοῖεν καὶ οἱ Ἀθηναῖοι ἐπιπλέοντες μὴ βλάπτοιεν
ἐμβάλλοντες. προςαγαγόντες γὰρ ναῦν μυριοφόρον αὐτοῖς οἱ

---

25. *νεωσοίκους*] v. argum. libr. VI. et not. ad cap. 22.

ναῦν μυριοφόρον] Pollux IV, 165. *μυριαμφόρος, ὡς Θουκυδίδης.* Schol. *μεγάλην, δυναμένην δέξασθαι μυρίον φόρτον*, quale navigium Philist. fragm. 56. p. 174. *βουβάριν* dixit, ni fallit Criticorum conjectura. Apud Pollucem alio loco I, 82. extat forma *μυριοφόρος ναῦς*, cum hoc additamento: *τὸ δὲ μυριαγωγὸς, εὐτελές*, ubi interpretes de sensu disceptant, alii ad amphoras, alii ad alios modulos numerum myriadis referentes, qui mihi, si vulgata sana est, non certi moduli, sed in universum magnitudinis significandae causa positus esse videtur, ut in illo Philisti vocabulo. Formam *μυριαγωγός* utitur Strabo III. p. 226. A. *Alm.*, ubi v. Casaub. De aestimanda magnitudine navium onerariarum dixit Salmas. Obs. ad ius Att. et Rom. p. 734., docens frumentariarum magnitudinem modiatione, vinariarum itemque frumentariarum amphoris aestimari solitam esse. Apud Suidam in *πλάτη* memoratur navis *μυριοφόρος πύργοις τε καὶ παραφράγμασι παντοίοις* instructa, opinor, ex isto loco. Prudenter Heilmannus egit, interpretatus: ein *Schiff von erstem Range* (conf. Salmas.), quanquam praestat: *von erster Grösse*, quoniam ille terminus in navibus longis technicus est. Bekkerus neglexit enotationem variantis scripturae ap. Pollucem: *μυριαφόρον*, ut aliquoties alibi omisit cuncta enotare, unde colligitur ab Heilmanno, hic olim, ut ap. Pollucem *μυριάμφορον* lectum esse, ductum illud ab *ἀμφορεύς, amphora.* Sed formam *μυριοφόρος* in multis scriptorum multorum locis reperit

Ἀθηναῖοι, πύργους τε ξυλίνους ἔχουσαν καὶ παραφράγματα ἔκ τε τῶν ἀκάτων ὤνευον ἀναδούμενοι τοὺς σταυροὺς καὶ ἀν-

---

Lobeck. ad Phrynich. p. 662., nec formam μυριαφόρος analogia carere docet. Itaque Bredovius, non mutata vulgata, eundem in vocabulo sensum inesse putat, quem in forma μυριάμφορος, quam cum in Onomasticum Polluc. IV, 165. reciperetur, mutato item accentu, ut non μυριαμφόρος scriberetur, asciscenda erat. Amphoram Bredovius dicit aequare, secundum Festum, Romanorum Quadrantal, i. e. vas pedis quadrati sive ex omni latere quadratum; quatenus autem pondus amphorae significatur, quae navi imponitur, non vas intelligitur, sed quantum pondo habet materia in amphora condi solita; quae materia cum vinum esse solita fuerit, si vera sunt a Festo tradita, pondus amphorae Bredovius colligit fuisse octoginta pondo, ut navis μυριοφόρος octingenties mille pondo vexerit. Omnino significari addit, navem non longam, usui bellico non paratam primitus. Amphoram Graecam (ἀμφορέα, κάδον, κεράμιον) Boeckh. *Staatsh. d. Ath.* t. I. p. 107. dicit aptatam fuisse capiendo metretae Attico; aequabat autem metretes $33\frac{9}{118}$ quartarios Berolinenses. Lobeckii de hoc loco sententia haec est: „Mihi, qui ναῦν μυριοφόρον interpretantur *decem millia hominum ferentem*, non reputare videntur, quid Amphitritae *humeri valeant, quid ferre recusent*. Tantam multitudinem ne illa quidem tulit Ptolemaei Philopatoris moles, ad usum prorsus immobilis. Itaque praestat navem intelligi decem millium amphorum, qualem Graeci μυριαμφόρον [sic] dicebant, Aristoph. Pac. 521. ut minorem δεκαμφόρον [sic]. Et hoc mihi vetus illa Pollucis scriptura [μυριαφόρος] significare videtur, si lineolam directam, quae literae α superposita μ indicat, reduxeris. Neque fide abhorret, librarios vulgatiori nomini μυριοφόρος adsuetos hoc etiam Thucydidi impertiisse."

ἀκάτων] A. B. D. F. H. L. N. O. P. S. d. e. g. k. vulgo ἀκατίων. Nostram scripturam etiam Thom. M. p. 931. praebet: ὤνευον ἀντὶ τοῦ ἐκίνουν καὶ περιῆγον, ἀπὸ τῶν τοὺς μύλωνας κινούντων ὄνων. Θουκυδίδης ἐν τῇ ἕκτῃ· ἔκ τε τῶν ἀκάτων ὤνευον, ἀναδούμενοι τοὺς σταυρούς. Principium glossae exscripsit Phavorin.; eandemque totam repetit Suidas haud paucis aliter explicatis; ὄνος, ait, τοῦ μύλωνος τὸ κινούμενον, καὶ αἱ τοιαῦται μηχαναὶ ὄνοι, suculae Latinis, ut Duker. adnotavit, qui citat Is. Voss. ad Catull. p. 324. Communis Grammaticis fons fuit Aelius Dionysius ap. Eustath. in Hom. Il. λ'. p. 862. Idem Dukerus verum verbi ἀνέλκειν sensum aperuit, interpretatus: *sursum attollendo convellebant et educebant.* Sic, eius verba sunt, Thuc. II, 76. et alii apud Lipsium Poliorcet. V, 8. ἀνακλᾶν machinam muro incussam dicunt eos, qui laqueis iniectis eam attollunt et avertunt. Et in aliis generibus loquendi non *frangendi*, sed *inflectendi* et *in altum tollendi* significationem habet. — Vid. not. ad II, 76. Adscribam verba Scholiastae, quae rem quasi oculis subiiciunt: ὄνος ἐστὶ μηχανὴ ἐπ' ἄκρων τῶν ἀκατίων πηγνυμένη, ἀφ' ἧς περιβάλλοντες βρόχους τοὺς σταύρους ῥᾳδίως ἐκ τοῦ βυθοῦ ἀνέσπων. ἔστι γὰρ ἡ μηχανὴ ἐπὶ τοσοῦτον βιαιοτάτη, ὥστε καὶ σαγήνην βαρεῖαν ὑπὸ δύο ἀνδρῶν ἀπόνως ἕλκεσθαι. καλοῦσι δὲ τὴν μηχανὴν οἱ τοὺς χαμαιλίζοντας (v. Toup. emend. in Suidam t. I. p. 452. *Oxon.*) ἕλκοντες ἁλιεῖς ἠλακάτην.

κλων, καὶ κατακολυμβῶντες ἐξέπριον. οἱ δὲ Συρακόσιοι ἀπὸ τῶν νεωςοίκων ἔβαλλον· οἱ δ' ἐκ τῆς ὁλκάδος ἀντέβαλλον· καὶ τέλος τοὺς πολλοὺς τῶν σταυρῶν ἀνεῖλον οἱ Ἀθηναῖοι. χαλεπωτάτη δ' ἦν τῆς σταυρώσεως ἡ κρύφιος· ἦσαν γὰρ τῶν σταυρῶν οὓς οὐχ ὑπερέχοντας τῆς θαλάσσης κατέπηξαν, ὥςτε δεινὸν ἦν προςπλεῦσαι, μὴ οὐ προϊδών τις ὥςπερ περὶ ἕρμα περιβάλῃ τὴν ναῦν. ἀλλὰ καὶ τούτους κολυμβηταὶ δυόμενοι ἐξέπριον μισθοῦ. ὅμως δ' αὖθις οἱ Συρακόσιοι ἐσταύρωσαν. πολλὰ δὲ καὶ ἄλλα πρὸς ἀλλήλους οἷον εἰκὸς τῶν στρατοπέδων ἐγγὺς ὄντων καὶ ἀντιτεταγμένων ἐμηχανῶντο καὶ ἀκροβολισμοῖς καὶ πείραις παντοίαις ἐχρῶντο. ἔπεμψαν δὲ καὶ ἐς τὰς πόλεις πρέσβεις οἱ Συρακόσιοι Κορινθίων καὶ Ἀμπρακιωτῶν καὶ Λακεδαιμονίων, ἀγγέλλοντας τήν τε τοῦ Πλημμυρίου λῆψιν καὶ τῆς ναυμαχίας πέρι ὡς οὐ τῇ τῶν πολεμίων ἰσχύι μᾶλλον ἢ τῇ σφετέρᾳ ταραχῇ ἡσσηθεῖεν, τά τε ἄλλα αὖ δηλώσοντας ὅτι ἐν ἐλπίσιν εἰσί, καὶ ἀξιώσοντας ξυμβοηθεῖν ἐπ' αὐτοὺς καὶ ναυσὶ καὶ πεζῷ, ὡς καὶ τῶν Ἀθηναίων προςδοκίμων ὄντων ἄλλῃ στρατιᾷ, καὶ ἢν φθάσωσιν αὐτοὶ πρότερον διαφθείραντες τὸ παρὸν στράτευμα αὐτῶν, διαπεπολεμησόμενον. καὶ οἱ μὲν ἐν τῇ Σικελίᾳ ταῦτα ἔπρασσον.

26 Ὁ δὲ Δημοσθένης, ἐπεὶ ξυνελέγη αὐτῷ τὸ στράτευμα ὃ ἔδει ἔχοντα ἐς τὴν Σικελίαν βοηθεῖν, ἄρας ἐκ τῆς Αἰγίνης καὶ πλεύσας πρὸς τὴν Πελοπόννησον τῷ τε Χαρικλεῖ καὶ ταῖς τριάκοντα ναυσὶ τῶν Ἀθηναίων ξυμμίσγει, καὶ παραλαβόντες τῶν Ἀργείων ὁπλίτας ἐπὶ τὰς ναῦς ἔπλεον ἐς τὴν Λακωνι-

---

ἐῤῥωμενέστερον δὲ πρὸς τὴν ἀνέλκυσιν καθίσταται, ὅταν καὶ δίκρουν ξύλον πρὸ αὐτῆς τιθείη· ἐπ' εὐθείας γὰρ ἡ ἀντίσπασις τῶν ἀνελκομένων γίνεται. — Verbum ἐξέπριον ex h. l. memorat Pollux VII, 114. Vid. Maittair. d. dial. l. gr. sect. 2. A. Quae vox paulo inferius repetitur una cum genit. μισθοῦ, de quo v. Matth. Gr. p. 466. — Quod autem hic narratur, a Syracusanis legatos missos in urbes esse; intellige urbes sociorum in Sicilia; fuerunt legati e numero Corinthiorum, Ambraciotarum et Lacedaemoniorum, ut maiorem fidem et auctoritatem apud exteras civitates haberet legatio. Nam in urbes Corinthiorum, Ambraciotarum et Lacedaemoniorum legatos missos esse, propter ea cogitare non licet, quae huius ipsius capitis initio leguntur, ubi dixit, in Peloponnesum modo legationem abiisse, tum ex cap. 32. luculenter apparet, ex illo numero legatos fuisse.

ὡς — διαπεπολεμησόμενον] B., quod utique huic nexui narrationis aptius est. Illi proxime accedit h., ubi est διαπεπολεμησομένων, vulgo διαπολεμησόμενον. De accusativo autem absoluto cum ὡς v. Matth. Gr. p. 830. Eundem in Miscell. philol. Vol. II. P. 1. p. 42. adi de verbis prope init. huius cap. lectis: οἵπερ τὰ σφέτερα φράσωσιν, adde eiusdem Gr. p. 665. 753. 3.

26. τῶν Ἀργείων ὁπλίτας] A. B. D. F. G. H. L. O. P. S. f. g. h. k. vulgo ὁπλίτας τινάς. Verba σχόντες — χωρίον affert Suidas

κήν, καὶ πρῶτον μὲν τῆς Ἐπιδαύρου τι τῆς Λιμηρᾶς ἐδῄωσαν, ἔπειτα σχόντες ἐς τὰ καταντικρὺ Κυθήρων τῆς Λακωνικῆς, ἔνθα τὸ ἱερὸν τοῦ Ἀπόλλωνός ἐστι, τῆς τε γῆς ἔστιν ἃ ἐδῄωσαν, καὶ ἐτείχισαν ἰσθμῶδές τι χωρίον, ἵνα δὴ οἵ τε Εἵλωτες τῶν Λακεδαιμονίων αὐτόσε αὐτομολῶσι καὶ ἅμα λῃσταὶ ἐξ αὐτοῦ ὥσπερ ἐκ τῆς Πύλου ἁρπαγὴν ποιῶνται. καὶ ὁ μὲν Δημοσθένης εὐθὺς ἐπειδὴ ξυγκατέλαβε τὸ χωρίον παρέπλει ἐπὶ τῆς Κερκύρας, ὅπως καὶ τῶν ἐκεῖθεν ξυμμάχων παραλαβὼν τὸν ἐς τὴν Σικελίαν πλοῦν ὅτι τάχιστα ποιῆται· ὁ δὲ Χαρικλῆς περιμείνας ἕως τὸ χωρίον ἐξετείχισε, καὶ καταλιπὼν φυλακὴν αὐτοῦ, ἀπεκομίζετο καὶ αὐτὸς ὕστερον ταῖς τριάκοντα ναυσὶν ἐπ' οἴκου, καὶ οἱ Ἀργεῖοι ἅμα.

27 Ἀφίκοντο δὲ καὶ Θρᾳκῶν τῶν μαχαιροφόρων τοῦ Διακοῦ γένους ἐς τὰς Ἀθήνας πελτασταὶ ἐν τῷ αὐτῷ θέρει τούτῳ τριακόσιοι καὶ χίλιοι, οὓς ἔδει τῷ Δημοσθένει ἐς τὴν Σικελίαν ξυμπλεῖν. οἱ δ' Ἀθηναῖοι, ὡς ὕστερον ἧκον, διενοοῦντο αὐτοὺς πάλιν ὅθεν ἦλθον ἐς Θρᾴκην ἀποπέμπειν. τὸ γὰρ ἔχειν πρὸς τὸν ἐκ τῆς Δεκελείας πόλεμον αὐτοὺς πολυτελὲς ἐφαίνετο· δραχμὴν γὰρ τῆς ἡμέρας ἕκαστος ἐλάμβανεν. ἐπειδὴ γὰρ ἡ Δεκέλεια τὸ μὲν πρῶτον ὑπὸ πάσης τῆς στρατιᾶς ἐν τῷ θέρει τούτῳ τειχισθεῖσα, ὕστερον δὲ φρουραῖς ἀπὸ τῶν

In *σχόντες.* Scriptor addidit *τῆς Λακωνικῆς*, quia eiusdem nominis urbs in Cypro quoque erat. De voce *καταντικρύ* i. e. *e regione* dixit Lobeck. ad Phrynich. p. 444., qui veteres Grammaticos monet docere, *ἀντικρύ* de loco, sicut *ἄντικρυς* aut *ἀντικρύς* pro *φανερῶς* sive *διαῤῥήδην* dici. Itaque neque aut I, 102. aut hoc loco *καταντικρύς* scribi poterit, neque *ἄντικρυ* II, 4. in verbis *οἰόμενοι* — *ἄντικρυς δίοδον εἶναι ἐς τὰ ἔξω.* Et *ἀντικρύς* latine dixeris *recta, continuo, in continenti*, ut non multum distet ab *εὐθύς.* Addit Lobeckius: Grammatici „si *ἄντικρυς* ab *ἀντικρύ* hactenus differre pronunciant, quod hoc *τοπικόν* sit, hoc intelligi volunt, *ἄντικρυς* non significare *ex adverso, e regione*, quod veteres Attici *ἀντικρύ* vel potius *καταντικρύ* dixere; illam autem significationem ex tempore et loco confusam (ut latina *extemplo* et *illico)*, quae etiam *praecise* complectitur, ne procul quidem attigerunt.“ In proximis *ἅμα* ante *λῃσταί* ex B. h. et paulo inferius *παρέπλει* pro *ἐπέπλει* ex solo h. receptum. *Ἅμα* in aliis omnibus desideratur; pro altero B. suppeditat *ἐπιπαρέπλει.* Quid his duobus libris tribuas, et in quantum ex eorum fide velis pendere, saepe ambigas; hic certe vulgata *ἐπέπλει* prorsus displicet, nam potius aggressionem hostilem significat; alterum aptissimum ad navigationem litora legentem, qualis haec Demosthenis fuit.

27. *τὸ γὰρ ἔχειν — ἐφαίνετο*] Suidas in *πολυτελές*, qui cum O. omittit articulum ante *Δεκελείας*, et *αὐτούς* habet post *ἔχειν.*

ὕστερον δὲ φρουραῖς] Abesse debebat *δέ*, praegresso participio. V. Herm. ad Sophocl. Electr. 1059. Buttmann. ad Demosth. orat. Midian. exc. 12. p. 149. et not. ad I, 67. Mox *ἀνθρώπων φθορά* mihi videtur esse *iactura mancipiorum*, ut Duker. voluit.

πόλεων κατὰ διαδοχὴν χρόνου ἐπιοῦσαις τῇ χώρᾳ ἐπῳκεῖτο, πολλὰ ἔβλαπτε τοὺς Ἀθηναίους, καὶ ἐν τοῖς πρῶτον χρημάτων τ᾽ ὀλέθρῳ καὶ ἀνθρώπων φθορᾷ ἐκάκωσε τὰ πράγματα. πρότερον μὲν γὰρ βραχεῖαι γιγνόμεναι αἱ ἐσβολαὶ τὸν ἄλλον χρόνον τῆς γῆς ἀπολαύειν οὐκ ἐκώλυον· τότε δὲ ξυνεχῶς ἐπικαθημένων, καὶ ὁτὲ μὲν καὶ πλεόνων ἐπιόντων, ὁτὲ δ᾽ ἐξ ἀνάγκης τῆς ἴσης φρουρᾶς καταθεούσης τε τὴν χώραν καὶ λῃστείας ποιουμένης, βασιλέως τε παρόντος τοῦ τῶν Λακεδαιμονίων Ἄγιδος, ὃς οὐκ ἐκ παρέργου τὸν πόλεμον ἐποιεῖτο, μεγάλα οἱ Ἀθηναῖοι ἐβλάπτοντο. τῆς τε γὰρ χώρας ἁπάσης ἐστέρηντο, καὶ ἀνδραπόδων πλέον ἢ δύο μυριάδες ηὐτομολήκεσαν, καὶ τούτων πολὺ μέρος χειροτέχναι, πρόβατά τε πάντα ἀπωλώλει καὶ ὑποζύγια· ἵπποι τε, ὁσημέραι ἐξελαυνόντων τῶν ἱππέων πρός τε τὴν Δεκέλειαν καταδρομὰς ποιουμένων καὶ κατὰ τὴν χώραν φυλασσόντων, οἱ μὲν ἀπεχωλοῦντο ἐν γῇ ἀποκρότῳ τε καὶ ξυνεχῶς ταλαιπωροῦντες, οἱ δ᾽ ἐτιτρώσκοντο. ἥ τε τῶν ἐπιτηδείων παρακομιδὴ ἐκ τῆς Εὐβοίας, πρότερον 28 ἐκ τοῦ Ὠρωποῦ κατὰ γῆς διὰ τῆς Δεκελείας θᾶσσον οὖσα,

---

Alias II, 47. φθορὰν ἀνθρώπων dicit pestilentiam. Conf. Heilm. p. 934.

τῆς ἴσης φρουρᾶς] Levesq. existimat, scriptorem varios gradus malorum, quae Atheniensibus erant perferenda, voluisse exprimere. Primum molestiam creasse praesidium illud perpetuum (ξυνεχῶς ἐπικαθημένων); auctam eam esse per copias, quae numero plures quam praesidium, irruperunt (πλεόνων ἐπιόντων); magis etiam per copias, quae aequali praesidiariis numero accesserunt (τῆς ἴσης φρουρᾶς); has enim necessario irruptionem fecisse in agros, eosque spoliasse. Convertit igitur locum ita: *mais à présent, que les ennemis restoient constamment dans le fort; que quelquefois il en venoit plus, qu'il n'en pouvoit contenir; qu'il arrivoit même, que des troupes aussi nombreuses, que celles qu'il renfermoit, étoient obligés de courir la campagne et de vivre de butin* etc. Verum haec ratio nimis quaesita est, et simplicius, cum Abreschio τὴν ἴσην φρουρὰν intelligere *praesidium ordinarium, solitum*, atque cum Scholiasta τὴν τεταγμένην, quod ἐξ ἀνάγκης, i. e. *victus necessarii parandi causa* Atticam infestabat; ad quod praesidium subinde ex Lacedaemone et sociorum terris maior numerus accedebat; nam non probabile est, e longinquiore Laconica commeatum subiectum esse.

οὐκ ἐκ παρέργου] i. e. *non obiter, non sine cura et extra ordinem, quasi ludendo et praeter magis difficile et serium negotium.* v. Dorv. ad Chariton. p. 554. Mox Bekk. τὸ πολὺ μέρος ex B., addito articulo, edidit. Sed sufficit, opinor, *magna pars*, neque opus est, maximam partem cogitari.

ἀπεχωλοῦντο — ταλαιπωροῦντες] Suidas in ἀποκρότῳ, quam vocem explicat per τραχείᾳ. Hesych. ἀπόκροτον, σκληρόν. Glossae Dukeri: *rigidus*, qui idem huc respicere observavit Pollucem I, 186. χωρία τραχεῖα, αὔλιθα, ὀρεινά, ἀπόκροτα.

περὶ Σούνιον κατὰ θάλασσαν πολυτελὴς ἐγίγνετο· τῶν τε πάντων ὁμοίως ἐπακτῶν ἐδεῖτο ἡ πόλις, καὶ ἀντὶ τοῦ πόλις εἶναι φρούριον κατέστη. πρὸς γὰρ τῇ ἐπάλξει τὴν μὲν ἡμέραν κατὰ διαδοχὴν οἱ Ἀθηναῖοι φυλάσσοντες, τὴν δὲ νύκτα καὶ ξύμπαντες, πλὴν τῶν ἱππέων, οἱ μὲν ἐφ' ὅπλοις ποιούμενοι, οἱ δ' ἐπὶ τοῦ τείχους, καὶ θέρους καὶ χειμῶνος ἐταλαιπωροῦντο. μάλιστα δ' αὐτοὺς ἐπίεζεν ὅτι δύο πολέμους ἅμα εἶχον, καὶ ἐς φιλονεικίαν καθέστασαν τοιαύτην ἣν πρὶν γενέσθαι ἠπίστησεν ἄν τις ἀκούσας. τὸ γὰρ αὐτοὺς πολιορκουμένους ἐπιτειχισμῷ ὑπὸ Πελοποννησίων μηδ' ὣς ἀποστῆναι ἐκ Σικελίας, ἀλλὰ ἐκεῖ Συρακούσας τῷ αὐτῷ τρόπῳ ἀντιπολιορκεῖν, πόλιν οὐδὲν ἐλάσσω αὐτήν γε καθ' αὐτὴν τῶν Ἀθηναίων, καὶ τὸν παράλογον τοσοῦτον ποιῆσαι τοῖς Ἕλλησι τῆς δυνά-

---

28. *φρούριον κατέστη*] v. Valcken. ad Herodot. VI, 32. „Ad haec verba in marg. cod. Cassel. adscripti erant versus Tragici alicuius, ut puto: *κἀγώ σε θρηνῶ καὶ κατοικτείρω, πόλις· Καὶ γῆ πατρὶς πέφυκας τῆς ἐμῆς φύτλης.*" Duker. — Nimirum qui haec adscripsit, patria Atticus videtur fuisse.

τὸ γὰρ αὐτοὺς — τοσοῦτον ποιῆσαι] „Nonnunquam in enuntiatione a coniunctione *γάρ* incipiente est participium, nullo verbo finito suffultum, ut adeo hoc e praecedentibus supplendum sit. Thuc. I, 25. *Κορίνθιοι — προκαταρχόμενοι τῶν ἱερῶν* etc., supple *παρημέλουν*, *negligebant enim revera Corinthios, quod neque darent* etc. [v. not. ad h. l.] Herodot. I, 182. *Λακεδαιμόνιοι δὲ τὰ ἐναντία — τούτου κομᾶν*, scil. *ἔθεντο νόμον*. Unde apparet, male Hermannum [ad Viger. p. 776.] apud Xenoph. de Venat. V, 32. *καταβάλλων γὰρ καὶ παραβάλλων — ἀπερειδόμενος* (sc. *τοῦτο ποιεῖ*, quamvis locus aliter etiam explicari possit), illud *γάρ*, Stephanum secutum, eiicere. Sic infinitivo cum accusativo participii fulcrum e praecedentibus quaerendum ap. Thucyd. VII, 28. *καὶ εἰς φιλονεικίαν — ἀντιπολιορκεῖν*, ubi malim supplere *ἠπίστησεν ἄν τις*, quam cum Corae apud Levesquium *οὐχὶ θαυμαστόν;* etsi haec quidem ellipsis in philosopho, oratore, etiam in dialogis, dubito an in historico satis frequens sit. v. Valckenar. ad Eurip. Phoen. p. 572. Wyttenbach. ad Plutarch. d. ser. num. vindict. p. 41. Nonnunquam ad sensum potius praecedentium quam ad verbum ipsum respiciunt, ut Thucyd. VI, 24. *καὶ ἔρως ἐνέπεσε — σωθήσεσθαι*, quasi praecessisset *ἐπεθύμουν ἐκπλεῦσαι.*" Matthiae. ad Homer. hymn. Apoll. 157. p. 28., quicum faciunt Dukerus et Scholiastes: *τῷ αὐτῷ τρόπῳ ἀντιπολιορκεῖν*] *ἠπίστησεν ἄν τις ἀκούσας, ἀπὸ κοινοῦ.* Eadem structura *ἀπὸ κοινοῦ* supra in verbo *ποιούμενοι* quaerenda, ubi ex praegresso verbo *φυλάσσοντες* arcessas *φυλακήν*. V. Popp. proleg. t. I. p. 283. De nostro loco v. etiam Matth. Gr. p. 782. c., ubi merito Corais viam ingressus est. Talis verborum *οὐχὶ ἄπιστόν ἐστι; οὐ δεινόν; οὐκ ἀφόρητον;* ellipsis est ap. Aristoph. Plut. 593. Nub. 267. Ran. 753. Av. 5. 7. 533. Lucian. dial. deor. 15. init., ubi v. Popp. Repetita illa *ἠπίστησεν ἄν τις* orationem languidam reddunt et enervem. Mox *Ἀθηναίων* Bekker. edidit ex A. B. D. F. H. K. L. N. O. P. S. d. e. f. g. h. k. *τῆς* pro *τῶν* recepit ex B. vulgo *τῶν Ἀθηνῶν*, praeter B. nul-

ως καὶ τόλμης, ὅσον κατ᾽ ἀρχὰς τοῦ πολέμου οἱ μὲν ἐνιαυ-
ν, οἱ δὲ δύο, οἱ δὲ τριῶν γε ἐτῶν, οὐδεὶς πλείω χρόνον,
όμιζον περιοίσειν αὐτούς, εἰ οἱ Πελοποννήσιοι ἐςβάλοιεν ἐς
ν χώραν· ὥςτε ἔτει ἑπτακαιδεκάτῳ μετὰ τὴν πρώτην ἐςβολὴν
θον ἐς Σικελίαν, ἤδη τῷ πολέμῳ κατὰ πάντα τετρυχωμένοι,
ὶ πόλεμον οὐδὲν ἐλάσσω προςανείλοντο τοῦ πρότερον ὑπάρ-
ντος ἐκ Πελοποννήσου. δι᾽ ἃ καὶ τότε ὑπό τε τῆς Δεκε-
ίας πολλὰ βλαπτούσης καὶ τῶν ἄλλων ἀναλωμάτων μεγά-
ων προςπιπτόντων ἀδύνατοι ἐγένοντο τοῖς χρήμασι. καὶ τὴν
οστὴν ὑπὸ τοῦτον τὸν χρόνον τῶν κατὰ θάλασσαν ἀντὶ
ῦ φόρου τοῖς ὑπηκόοις ἐποίησαν, πλείω νομίζοντες ἂν σφίσι
ήματα οὕτω προςιέναι, αἱ μὲν γὰρ δαπάναι οὐχ ὁμοίως καὶ
ὶν ἀλλὰ πολλῷ μείζους καθέστασαν, ὅσῳ καὶ μείζων ὁ
λεμος ἦν· αἱ δὲ πρόσοδοι ἀπώλλυντο.

29 Τοὺς οὖν Θρᾷκας τοὺς τῷ Δημοσθένει ὑστερήσαντας διὰ
ν παροῦσαν ἀπορίαν τῶν χρημάτων οὐ βουλόμενοι δαπα-
ν εὐθὺς ἀπέπεμπον, προστάξαντες κομίσαι αὐτοὺς Διτρέ-
ι, καὶ εἰπόντες ἅμα ἐν τῷ παράπλῳ, ἐπορεύοντο γὰρ δι᾽
ρίπου, καὶ τοὺς πολεμίους ἤν τι δύνηται ἀπ᾽ αὐτῶν βλά-
ει. ὁ δὲ ἐς τὴν Τάναγραν ἀπεβίβασεν αὐτοὺς καὶ ἁρπα-
ν τινα ἐποιήσατο διὰ τάχους, καὶ ἐκ Χαλκίδος τῆς Εὐβοίας

---

s codex scriptus articulum τῆς agnoscit. Omnes τῶν. Popp. ed.
auc. II, 1. p. 134. de hoc loco ita disserit: „In πόλιν οὐδὲν
ἐσσω αὐτήν γε καθ᾽ αὐτὴν τῶν Ἀθηνῶν (ubi γέ pro inepto τέ ex
recte editum, atque etiam ἐλάσσω pro ἐλάσσονα ex eodem pro-
andum videtur, quoniam in hoc nomine et plerisque aliis formas
α, ονες, ονας, quibus Xenophon non abstinet, Thucydides asper-
tus esse reperitur, quanquam πλέονα, πλείονες, πλείονας non
revit, v. proleg. t. I. p. 223.) quum plerique libri τῶν Ἀθη-
ίων, Vat. solus τῆς Ἀθηναίων exhibeat, non huic, sicut Bekker.,
d illis equidem morem gero; nam urbs *non minor Atheniensi-
s* tam Graece quam Latine recte dicitur pro *non minor urbe
theniensium*, atque hoc modo si scripsit Thucydides, quomodo
aliis τῶν Ἀθηνῶν, in aliis τῆς Ἀθηναίων corrigi potuerit, fa-
le apparet."

ὅσον κατ᾽ ἀρχάς] i. e. *quatenus ab initio belli*. Phot. Suidas et
havorin. περιοίσειν ex h. l. citatum exponunt per περιέσεσθαι καὶ
νθέξειν, addentes: σημαίνει δὲ καὶ τὸ ἀνοίσειν ἐκ τῆς νόσου. Sui-
ae glossa alieno loco repetitur s. v. ψᾶν.

τὴν εἰκοστὴν — ἀντὶ τοῦ φόρου] Tributum igitur, quod inde
b Aristide penderant socii, non iam penderunt. Vicesima merci-
m, quae mari vehebantur, ista, sicut alia publica locabatur;
ius redemtores appellabantur εἰκοστολόγοι. Vicesimae pensionem
sque ad finem belli Peloponnesiaci permansisse, ex Aristophane
olligere licet. v. Boeckh. *Staatsh. d. Ath.* t. I. 348.

29. τοὺς οὖν Θρᾷκας — ὑστερήσαντας] Anecd. Bekk. t. I. p. 178.
e regimine verbi ὑστερίζειν v. Phrynich. p. 237., ibiq. Lobeck.

ἀφ' ἑσπέρας διέπλευσε τὸν Εὔριπον, καὶ ἀποβιβάσας
Βοιωτίαν ἦγεν αὐτοὺς ἐπὶ Μυκαλησσόν. καὶ τὴν μὲν
λαθὼν πρὸς τῷ Ἑρμαίῳ ηὐλίσατο· ἀπέχει δὲ τῆς Μυ
σοῦ ἑκκαίδεκα μάλιστα σταδίους· ἅμα δὲ τῇ ἡμέρᾳ τῇ
προσέκειτο οὔσῃ οὐ μεγάλῃ, καὶ αἱρεῖ, ἀφυλάκτοις τε ἐπ
καὶ ἀπροσδοκήτοις μὴ ἄν ποτέ τινα σφίσιν ἀπὸ θαλάσσ
σοῦτον ἐπαναβάντα ἐπιθέσθαι, τοῦ τείχους ἀσθενοῦς
καὶ ἔστιν ᾗ καὶ πεπτωκότος, τοῦ δὲ βραχέος ᾠκοδομη
καὶ πυλῶν ἅμα διὰ τὴν ἄδειαν ἀνεῳγμένων. ἐσπεσόν
οἱ Θρᾷκες ἐς τὴν Μυκαλησσὸν τάς τε οἰκίας καὶ τὰ ἱερὰ
θουν, καὶ τοὺς ἀνθρώπους ἐφόνευον φειδόμενοι οὔτε
σβυτέρας οὔτε νεωτέρας ἡλικίας, ἀλλὰ πάντας ἑξῆς, ὅτ
τύχοιεν, καὶ παῖδας καὶ γυναῖκας κτείνοντες, καὶ προσέ
ὑποζύγια καὶ ὅσα ἄλλα ἔμψυχα ἴδοιεν. τὸ γὰρ γένος τ
Θρᾳκῶν, ὁμοῖα τοῖς μάλιστα τοῦ βαρβαρικοῦ, ἐν ᾧ ἂν
σήσῃ, φονικώτατόν ἐστι. καὶ τότε ἄλλη τε ταραχὴ οὐκ
καὶ ἰδέα πᾶσα καθεστήκει ὀλέθρου, καὶ ἐπιπεσόντες διδ
λείῳ παίδων, ὅπερ μέγιστον ἦν αὐτόθι καὶ ἄρτι ἔτυχον οἱ
δες ἐσεληλυθότες, κατέκοψαν πάντας· καὶ ξυμφορὰ τῇ
πάσῃ οὐδεμιᾶς ἥσσων μᾶλλον ἑτέρας ἀδόκητός τε ἐπέπεσε
30 τη καὶ δεινή. οἱ δὲ Θηβαῖοι αἰσθόμενοι ἐβοήθουν, καὶ
λαβόντες προκεχωρηκότας ἤδη τοὺς Θρᾷκας οὐ πολὺ τ

Μυκαλησσόν] Hunc locum memorat Eustath. ad Hom. 266. *Rom.* Hinc paucis post verbis ex B. h. recte, opinor editum *οὔσῃ οὐ μεγάλῃ*, cum ceteri servent *οὔσῃ μεγάλῃ*. Nam rationes hic reddantur, cur tam facile capi urbs potuerit, utique verum videtur. Deinde infra super verbis *ὅτῳ ἐντύχο* Matth. Gr. p. 751.; ibidemque de verbis *ὅμοια τοῖς μάλιστα*, *ut qui maxime* p. 405. Mox melior pars librorum offert *καθ κει* non *καθειστήκει*. Vid. Matth. Gr. §. 203. n. 6.

καὶ ἄρτι ἔτυχον] i. e. *καὶ ἐς ὃ ἄρτι ἔτυχον οἱ παῖδες ἐσελη τες.* Conf. II, 4. *ἐσπίπτουσιν ἐς οἴκημα μέγα, ὃ ἦν τοῦ τείχους αἱ πλησίον θύραι ἀνεῳγμέναι ἔτυχον αὐτοῦ.* Vid. Herm. ad Vig 708. et not. ad VIII, 73.

οὐδεμιᾶς ἥσσον μᾶλλον ἑτέρας] *ἥσσον* D. H. f. *μᾶλλον* omi L. O. P. Q. Heilmann. legi posse coniicit *οὐδεμιᾶς ἥσσον, μ δὲ ἑτέρας ἀδόκητος*, sed magis ei placet deleri verba: *μᾶλλον ἑ* cum praesertim, quae iam restat formula tam frequens sit scriptori, velut paucis abhinc lineis *πάθει οὐδενὸς ἥσσον ὀλ σθαι ἀξίῳ* et infra cap. 71. extr. *ἦν τε ἐν τῷ παραυτίκα οὐ δὴ τῶν ξυμπασῶν ἐλάσσων ἔκπληξις.* Nam quod Dukerus dicit, *λον* comparativo ex abundantia adiectum, atque id saepe verum est, docetque Matth. Gr. p. 634. et de Latinis etiam necke cur. Menandr. fasc. I. p. 43. Sed *μᾶλλον* contrario qu sui adiici nequit. Quare si vulgata retinetur, sic intellig erit: *οὐδεμιᾶς ἥσσων*, et *μᾶλλον ἑτέρας*, quasi his adiecta cula *δέ*.

ἐὰν ἀφίλοντο καὶ αὐτοὺς φοβήσαντες καταδιώκουσιν ἐπὶ τὸν Εὔριπον καὶ τὴν θάλασσαν, οὗ αὐτοῖς τὰ πλοῖα ἃ ἤγαγεν ὥρμει. καὶ ἀποκτείνουσιν αὐτῶν ἐν τῇ ἐςβάσει τοὺς πλείστους, οὔτε ἐπισταμένους νεῖν, τῶν τε ἐν τοῖς πλοίοις, ὡς ἑώρων τὰ ἐν τῇ γῇ, ὁρμισάντων ἔξω τοξεύματος τὰ πλοῖα, ἐπεὶ ἔν γε τῇ ἄλλῃ ἀναχωρήσει οὐκ ἀτόπως οἱ Θρᾷκες πρὸς τὸ τῶν Θηβαίων ἱππικόν, ὅπερ πρῶτον προςέκειτο, προεκθέοντες καὶ ξυστρεφόμενοι ἐν ἐπιχωρίῳ τάξει τὴν φυλακὴν ἐποιοῦντο, καὶ ὀλίγοι αὐτῶν ἐν τούτῳ διεφθάρησαν. μέρος δέ τι καὶ ἐν τῇ πόλει αὐτῇ δι' ἁρπαγὴν ἐγκαταληφθὲν ἀπώλετο. οἱ δὲ ξύμπαντες τῶν Θρᾳκῶν πεντήκοντα καὶ διακόσιοι ἀπὸ τριακοσίων καὶ χιλίων ἀπέθανον. διέφθειραν δὲ καὶ τῶν Θηβαίων καὶ τῶν ἄλλων οἳ ξυνεβοήθησαν ἐς εἴκοσι μάλιστα ἱππέας καὶ ὁπλίτας ὁμοῦ, καὶ Θηβαίων τῶν βοιωταρχῶν Σκιρφώνδαν· τῶν δὲ Μυκαλησσίων μέρος τι ἀπαναλώθη. τὰ μὲν κα-

---

30. τὰ ἐν τῇ γῇ] τὴν φυγὴν B. h. et Schol. hanc scripturam commemorat: γράφεται, ὡς ἑώρων τὴν φυγήν, ἀνορμισάντων. Unde coniecturam facias, si quae correctiones in illo pari librorum scriptorum extant, ea librariis, qui eos confecerunt, antiquiora esse; ac cum antiquitus tum commentatores, tum critici his libris operam navarint, mirum foret, ni exemplaria quoque superessent coniecturis doctorum hominum vitiata. Quare culpam facti non in librarios reiiciemus, qui ab aliis accepta repeterent describendo. Hinc simul auctoritas accedit his libris, qui, ubi correctorem sapiunt, tamen subinde vera soli servasse rem ex internis argumentis spectantibus reperiuntur. Ὁρμησάντων habent D. Q. c. g. i. Sed valde placet ἀνορμισάντων, quod servat h. et memorat Scholiastes. Certe ὁρμισάντων praeferendum scripturae per η.

ἔξω τοῦ ζεύγματος] ἔξω τοξεύματος, i. e. *aus der Schussweite heraus.* Vulgata, quam pessime intellexit Dukerus, de ponte cogitans vel aggere, quo Boeotiae iungebatur Euboea, hoc sonat: *weiter hinaus, als die Schiffstreppe langte*, ut scilicet profugi illi navem escendere non possent. Cod. S. ζεύγματος habet ex correctione, nam ζ et γ a manu recentiori sunt. Iam si cogites, consilium eorum, qui in navibus erant, non aliud esse potuisse, nisi ut tela Thebanorum evitarent; quare naves paulo remotius a litore in ancoris collocarunt; non evitasse autem eos tela, navibus tantum extra ἀποβάθρας longitudinem in altum eductis; non improbabis, spero, me duorum tantum librorum auctoritatem praetulisse. Nam quod hanc scripturam faciliorem dicunt esse, quam quae recipi debeat; velim edoceri, quid in altera: ἔξω τοῦ ζεύγματος difficile intellectu sit et exquisitum, quare illa posthabenda sit. Sin dicas, Thracas satis habuisse navibus extra scalae iuncturam remotis, ne scilicet hostes naves conscenderent; quaero, quid lucrati essent, periculo ab hostibus imminenti vel sic obnoxii, neque ideo suis vel minimum hostium manibus ereptis? Denique quod gravissimum est, etiamsi quis nare non didicisset, undis

τὰ τὴν Μυκαλησσὸν πάθει χρησαμένων οὐδενὸς ὡς ἐπὶ μεγέ-
θει τῶν κατὰ τὸν πόλεμον ἧσσον ὀλοφύρασθαι ἀξίῳ τοιαῦτα
ξυνέβη.

31 Ὁ δὲ Δημοσθένης τότε ἀποπλέων ἐπὶ τῆς Κερκύρας μετὰ
τὴν ἐκ τῆς Λακωνικῆς τείχισιν, ὁλκάδα ὁρμοῦσαν ἐν Φειᾷ τῇ
Ἠλείων, ἐν ᾗ οἱ Κορίνθιοι ὁπλῖται ἐς τὴν Σικελίαν ἔμελλον
περαιοῦσθαι, αὐτὴν μὲν διαφθείρει· οἱ δ' ἄνδρες ἀποφυγόν-
τες ὕστερον λαβόντες ἄλλην ἔπλεον. καὶ μετὰ τοῦτο ἀφικόμε-
νος ὁ Δημοσθένης ἐς τὴν Ζάκυνθον καὶ Κεφαλληνίαν, ὁπλί-
τας τε παρέλαβε καὶ ἐκ τῆς Ναυπάκτου τῶν Μεσσηνίων με-
τεπέμψατο, καὶ ἐς τὴν ἀντιπέρας ἤπειρον τῆς Ἀκαρνανίας
διέβη, ἐς Ἀλυζίαν τε καὶ Ἀνακτόριον, ὃ αὐτοὶ εἶχον. ὄντι
αὐτῷ περὶ ταῦτα ὁ Εὐρυμέδων ἀπαντᾷ ἐκ τῆς Σικελίας ἀπο-
πλέων, ὃς τότε τοῦ χειμῶνος τὰ χρήματα ἄγων τῇ στρατιᾷ
ἀπεπέμφθη, καὶ ἀγγέλλει τά τε ἄλλα καὶ ὅτι πύθοιτο κατὰ
πλοῦν ἤδη ὢν τὸ Πλημμύριον ὑπὸ τῶν Συρακοσίων ἑαλωκός.
ἀφικνεῖται δὲ καὶ Κόνων παρ' αὐτούς, ὃς ἦρχε Ναυπάκτου,
ἀγγέλλων ὅτι αἱ πέντε καὶ εἴκοσι νῆες τῶν Κορινθίων αἱ
σφίσιν ἀνθορμοῦσαι οὔτε καταλύουσι τὸν πόλεμον ναυμα-
χεῖν τε μέλλουσι· πέμπειν οὖν ἐκέλευεν αὐτοὺς ναῦς, ὡς οὐχ
ἱκανὰς οὔσας δυοῖν δεούσας εἴκοσι τὰς ἑαυτῶν πρὸς τὰς ἐκεί-
νων πέντε καὶ εἴκοσι ναυμαχεῖν. τῷ μὲν οὖν Κόνωνι δέκα

---

tamen se committere vitae anxius voluisset, ubi tam exiguum spatium inter continentem et naves interiecisset, ut rudentum ope in latus navium sustolli potuissent.

ὡς ἐπὶ μεγέθει] Schol. ἤτοι πόλεως, ἢ ὡς ἐπὶ μεγέθει πάθους. Hoc verum; alterum si voluisset, πόλεως addidisset. Paulo superius c. g. habent ἐγκαταλειφθέν, quod praefert Dorvill. ad Charit. p. 544., quia non *per rapinam* ibi pars *capta*, sed *relicta* sit, quia *occupati in rapto*, et sic iure VIII, 23. Dukerum praetulisse καταλειφθεῖσαι.

31. *ἐπὶ τῆς Κερκύρας*] B. Q. vulgo ἐκ. Valla: *in Corcyram traiiciens*. Nondum Corcyram pervenisse Demosthenem apparet inde, quod nunc demum Pheam, in Zacynthum, Cephalleniam et Acarnaniam devenit; quare in itinere Corcyram versus suscepto adhuc versari cogitandus est. Mox λαβών, quod vulgo legitur post Ἠλείων, omittunt A. D. F. H. K. L. N. O. P. e. f. g. i. k. εὑρών B. h. Dukero participium videtur intrusum ab iis, qui putabant ita postulare sequens αὐτήν. Sed satis cohaeret oratio eo demto. Delevi.

ὃς τότε τοῦ χειμῶνος] i. e. *illo tempore, quod supra dixi, hieme*. Sic I, 101. τότε est, *insigni illo, omnibusque noto tempore*, ubi non tentare debebam ποτέ cum Stephano; id quod me docuit Popp. ad illum locum ex adnotatione Wolfii ad Demosth. Leptin. p. 264.

ὡς οὐχ ἱκανὰς — ναυμαχεῖν] ὡς omittit h. ἱκανὰς οὔσας A. B. F. H. K. L. N. O. P. S. b. c. d. e. f. g. i. k. ἱκανὰς εἶναι B. h.

ως ὁ Δημοσθένης καὶ ὁ Εὐρυμέδων τὰς ἄριστα σφίσι πλεσας ἀφ᾽ ὧν αὐτοὶ εἶχον ξυμπέμπουσι πρὸς τὰς ἐν τῇ Ναυκτῳ· αὐτοὶ δὲ τὰ περὶ τῆς στρατιᾶς τὸν ξύλλογον ἡτοιμάντο, Εὐρυμέδων μὲν ἐς τὴν Κέρκυραν πλεύσας καὶ πεντεδεκά τε ναῦς πληροῦν κελεύσας αὐτοὺς καὶ ὁπλίτας καταόμενος· ξυνῆρχε γὰρ ἤδη Δημοσθένει, ἀποτραπόμενος, ὥςρ καὶ ᾑρέθη· Δημοσθένης δ᾽ ἐκ τῶν περὶ τὴν Ἀκαρνανίαν ρίων σφενδονήτας τε καὶ ἀκοντιστὰς ξυναγείρων.

Οἱ δ᾽ ἐκ τῶν Συρακουσῶν τότε μετὰ τὴν τοῦ Πλημμυ- 32 ου ἅλωσιν πρέσβεις οἰχόμενοι ἐς τὰς πόλεις, ἐπειδὴ ἔπεισάν καὶ ξυναγείραντες ἔμελλον ἄξειν τὸν στρατόν, ὁ Νικίας οπυθόμενος πέμπει ἐς τῶν Σικελῶν τοὺς τὴν δίοδον ἔχοντας ι σφίσι ξυμμάχους, Κεντόριπάς τε καὶ Ἀλικυαίους καὶ ἄλνς, ὅπως μὴ διαφήσουσι τοὺς πολεμίους, ἀλλὰ ξυστραφέν-

---

h. vulgo *ἱκανοὺς ὄντας.* — *δεούσας εἴκοσι τάς* B. N. i. vulgo *ύσαις εἴκοσιν ταῖς.* Vel ut vulgo legitur: *ὡς οὐχ ἱκανοὺς ὄντας ν δεούσαις εἴκοσι ταῖς ἑαυτῶν πρὸς τὰς ἐκείνων πέντε καὶ εἴκοσι ιαχεῖν*, recte se habet h. l., si *ὡς οὐχ ἱκανοὺς ὄντας* dictum acas pro *ὡς οὐχ ἱκανῶν σφῶν ὄντων.* Verumtamen propter defen subiecti alterum, quod et meliores libri suppeditant, prae. Sic non fit propter praecedens *αὐτούς*, ut oratio sit ambi-. Similiter inter accusativum et dativum fluctuant libri scriapud Plutarch. Vit. Marcell. cap. 21., quem locum ita scribo: *καὶ μᾶλλον εὐδοκίμησε παρὰ μὲν τῷ δήμῳ Μάρκελλος, ἡδονὰς ἐχούκαὶ χάριν Ἑλληνικὴν καὶ πιθανότητα διὰ ποικιλίαν ὄψεσι τὴν πόκοσμήσας.* Accusativi absoluti cum *ὡς* iuncti exempla congesta t in Act. Philol. Monac. t. II. p. 332. Cur autem de numero nti navium duae desint, non liquet. Supra c. 17. Athenienscribit viginti naves contra Peloponnesum misisse; neque ibi Cononis, aut Naupacti mentio. Cap. 19. viginti naves ad pactum in statione esse referuntur; quibus hic demum Conon praefuisse addit. Quam propter narrationis negligentiam lmannus cum Thucydide expostulat. Mox *τὰς ἀρίστας σφίσι ύσας* ferunt A. F. H. Q. g. Sic iterum *καὶ τῶν νεῶν αἱ ἄριι πλέουσαι* extat VIII, 104. in g. et ibidem cap. 102. vulgo *τέσς τῶν νεῶν αἱ ἔσταται πλέουσαι.* Vid. ad Dionys. d. C. V. p. . 301. *Ien.* et not. ad III, 39.

32. *Κεντόριπας*] Libri nihil variant, nisi quod B. *Κεντάρβι*-, At *Ἀλικυαίους* A. D. F. H. L. N. b. c. g. h. *Ἀλκυαίους* B. O. *Ἀλκιαίους* f. *Ἀλικναίους* K. vulgo *Ἀλικυκαίους.* Stephan. Byz. *Ἀλιίους*, itemque Diodor. In nummo Ligorii est *ΑΛΙΚΥΑΙΩΝ*, quae iptura praeferenda videtur etiam Popponi proleg. t. II. p. 541. *διαφήσουσι*] A. B. D. F. H. K. S. c. g. h. *ἀφήσουσι* L. O. k. *φείσωσι* f. vulgo *διαφήσωσι.* In edit. minori Bekk. editum *διασουσι*, de cuius scripturae varietate ipse in praef. p. V. dubi-. Zonaras: *διαφρήσετε, διαφορήσετε, διαπέμψετε.* Glossa deιta est e Aristoph. Avib. 193., ubi v. Schol. Vid. Buttm. Gr. t. II, 1. p. 251. Paulo ante *σφίσι* recte ex B. h. receptum tur.

ναῦς, ὥςτε ὀλίγῳ ἐλάσσους εἶναι αὐτοῖς τῶν Ἀττικῶ
ὁρμίζονται κατὰ Ἐρινεὸν τῆς Ἀχαΐας ἐν τῇ Ῥυπικῇ. κ
τοῖς τοῦ χωρίου μηνοειδοῦς ὄντος ἐφ' ᾧ ὥρμουν, ὁ μ
ζὸς ἑκατέρωθεν προςβεβοηθηκότες, τῶν τε Κορινθίων κ
αὐτόθεν ξυμμάχων, ἐπὶ ταῖς ἀνεχούσαις ἄκραις παρετ
αἱ δὲ νῆες τὸ μεταξὺ εἶχον ἐμφράξασαι· ἦρχε δὲ τοῦ
κοῦ Πολυάνθης Κορίνθιος. οἱ δ' Ἀθηναῖοι ἐκ τῆς Ν
κτου τριάκοντα ναυσὶ καὶ τρισίν, ἦρχε δὲ αὐτῶν Δίφιλο
πλευσαν αὐτοῖς. καὶ οἱ Κορίνθιοι τὸ μὲν πρῶτον ἡσ
ἔπειτα ἀρθέντος αὐτοῖς τοῦ σημείου, ἐπεὶ καιρὸς ἐδόκ
ὥρμησαν ἐπὶ τοὺς Ἀθηναίους καὶ ἐναυμάχουν. καὶ χρό
τεῖχον πολὺν ἀλλήλοις. καὶ τῶν μὲν Κορινθίων τρε
διαφθείρονται, τῶν δὲ Ἀθηναίων κατέδυ μὲν οὐδεμία
ἑπτὰ δέ τινες ἄπλοι ἐγένοντο, ἀντίπρωροι ἐμβαλλόμε
ἀναῤῥαγεῖσαι τὰς παρεξειρεσίας ὑπὸ τῶν Κορινθίων νε
αὐτὸ τοῦτο παχυτέρας τὰς ἐπωτίδας ἐχουσῶν. ναυμα

Δίφιλος] De numero navium non me expedio. C. 17.
viginti dicuntur in Peloponnesum navigare. C. 19. hae ip
fallor, naves Naupacti sunt. At tamen c. 31. Conon, Na
praefectus octodecim tantum se habere ait. Ibidem decem
mosthene et Eurymedonte datas naves suis addit. Nihil
hic et triginta tres Naupacti esse dicuntur, et iis praefec
non Conon, sed Diphilus.

ἀντίπρωροι — τὰς ἐπωτίδας ἐχουσῶν] Schol. παρεξειρεσ
τὸ κατὰ τὴν πρῴραν πρὸ τῶν κωπῶν· ὡς ἂν εἴποι τις τὸ πα
ειρεσίας. Et ἐπωτίδες εἰσὶ τὰ ἑκατέρωθεν πρῴρης ἐξέχοντα ξύλα
hinc repetunt Suidas et Zonar. in ἐπωτίδες. „*Les* epotides
tides *a un sens different) étoient dans les vaisseaux de gue*
anciens deux solives, plus ou moins saillantes, plus ou mo
ges, qui s'avançoient de chaque coté de la proue. Du mi
ces epotides partoit l'éperon, en Grec ἔμβολον, *et en latin* rc
dont l' extremité étoit garni de fer ou de cuivre. Scheffer
naval. II, 5. p. 124. *Pline* VII, 57. *attribue l'invention de*
des à un pirate d'Etrurie nommé Pisaeus. *C'est vraisembla*
d'après ce rostrum, *qui signifie un bec, et qu'on pourroit re*
comme une sorte de nez ou de museau, que ceux qui lui ajo
les deux solives latérales, ont été portés à leur donner, par
la même métaphore le nom d' e p o t i d e s, *qui cependant sign*
couvre-oreilles plutôt qu'oreilles. Interpretes ad Strabon.
138. *vers. gall.* t. I. p. 385. Huc spectant, quae Popp.
proleg. t. II. p. 64. „Irruptio, ait, fiebat *in latera* (ἐπιπλεῦ
βολήν II, 89., quae ἐμβολή interdum quidem impetum quem
nificat, ut VII, 36., sed differt a προςβολή, *concursu adver*
76.), neque amabant Athenienses prora (ἀντίπρωροι) pugna
36.“ „Et rostrorum ictus ut frustrarentur et ipsi *extre*
vium hostilium *partes* perfringerent, (τὰς παρεξειρεσίας et τὰ
θεν ἀναῤῥῆξαι) quantum poterant cavebant, ne naves obliq
ictus praeberent et prora potius concurrebant, ad quam

τες δὲ ἀντίπαλα μὲν καὶ ὡς αὐτοὺς ἑκατέρους ἀξιοῦν νικᾶν, ὅμως δὲ τῶν ναυαγίων κρατησάντων τῶν Ἀθηναίων διά τε τὴν τοῦ ἀνέμου ἄπωσιν αὐτῶν ἐς τὸ πέλαγος καὶ διὰ τὴν τῶν Κορινθίων οὐκέτι ἐπαναγωγὴν διεκρίθησαν ἀπ' ἀλλήλων, καὶ δίωξις οὐδεμία ἐγένετο, οὐδ' ἄνδρες οὐδετέρων ἑάλωσαν· οἱ μὲν γὰρ Κορίνθιοι καὶ Πελοποννήσιοι πρὸς τῇ γῇ ναυμαχοῦντες ῥᾳδίως διεσώζοντο, τῶν δὲ Ἀθηναίων οὐδεμία κατέδυ ναῦς. ἀποπλευσάντων δὲ τῶν Ἀθηναίων ἐς τὴν Ναύπακτον οἱ Κορίνθιοι εὐθὺς τροπαῖον ἔστησαν ὡς νικῶντες, ὅτι πλείους τῶν ἐναντίων ναῦς ἄπλους ἐποίησαν, καὶ νομίσαντες δὶ αὐτὸ οὐχ ἡσσᾶσθαι δὶ ὅπερ οὐδ' οἱ ἕτεροι νικᾶν· οἵ τε γὰρ Κορίνθιοι ἡγήσαντο κρατεῖν, εἰ μὴ πολὺ ἐκρατοῦντο, οἵ τ' Ἀθηναῖοι ἐνόμιζον ἡσσᾶσθαι, ὅτι οὐ πολὺ ἐνίκων. ἀποπλευσάντων δὲ τῶν Πελοποννησίων καὶ τοῦ πεζοῦ διαλυθέντος καὶ Ἀθηναῖοι ἔστησαν τροπαῖον καὶ αὐτοὶ ἐν τῇ Ἀχαΐᾳ ὡς νικήσαντες, ἀπέχον τοῦ Ἐρινεοῦ, ἐν ᾧ οἱ Κορίνθιοι ὥρμουν, ὡς εἴκοσι σταδίους. καὶ ἡ μὲν ναυμαχία οὕτως ἐτελεύτα.

35 Ὁ δὲ Δημοσθένης καὶ Εὐρυμέδων, ἐπειδὴ ξυστρατεύειν αὐτοῖς οἱ Θούριοι παρεσκευάσθησαν ἑπτακοσίοις μὲν ὁπλίταις, τριακοσίοις δὲ ἀκοντισταῖς, τὰς μὲν ναῦς παραπλεῖν ἐκέλευον ἐπὶ τῆς Κροτωνιάτιδος, αὐτοὶ δὲ τὸν πεζὸν πάντα ἐξε-

---

Corinthii *trabes prominentes* (ἐπωτίδας) alligarunt." Sed non dicit scriptor, Corinthios primos epotidas excogitasse, sed tantum eas crassiores habuisse. Conf. not. ad IV, 12. init.

ὡς αὐτοὺς ἑκατέρους] Ubi ὥστε vel ὡς cum infinitivo ponitur, participium vel appositum aliud subiecti sui casum modo sequitur, modo non sequitur, velut I, 91. ὅτι ἡ πόλις τετείχισται ἤδη, ὥστε ἱκανὴ εἶναι σώζειν τοὺς ἐνοικοῦντας, potest etiam ἱκανὴν εἶναι ferri. Sic I, 32. ἡ Ἑλλὰς — μετανίστατο, ὥστε μὴ ἡσυχάσασα αὐξηθῆναι, tres codd. ἡσυχάσασαν praebent. Lobeck. ad Phrynich. p. 750. not., ubi plura exempla congessit, et praeterea docuit, propriam esse hanc constructionem distributivis sententiis, velut Xenoph. Hell. II, 1, 26. οἱ δὲ ἀπιέναι αὐτὸν ἐκέλευον, αὐτοὺς γὰρ νῦν στρατηγεῖν, οὐκ ἐκεῖνον. Unde fortassis excusari poterit σφᾶς in VI, 49. quod Bekkerum secutus in σφεῖς mutavi (quanquam ibi statim sequitur ἑτοῖμοι, ad idem subiectum relatum) et iterum σφᾶς in VII, 21., quo loco et ipso Bekk. in σφεῖς mutat. Sed ibi nulla distributio fit.

τῶν ναυαγίων] Ναυάγιον et ναυαγία significatione longe diversa veteres dixisse, monui ad I, 50. e Suida, cui nunc adde Thom. M. p. 622., sed recentiores scriptores sine discrimine his vocibus usi sunt, ut etiam ναυάγιον pro *naufragio* dicerent. Exempla suggerit Lobeck. ad Phrynich. p. 518. Nam probatissimis ναυάγια sunt *navium rudera*; ναυαγία est *naufragium*.

εἰ μὴ πολὺ ἐνίκων] ὅτι οὐ πολὺ ἐνίκων B., quod placet Poppo. ed. Thuc. II, 1. p. 134., quia hoc ὅτι οὐ nec temere oriri potuisse videatur, et orationem variet. Mox pro vulgata ἀπεῖχον

τάσαντες πρῶτον ἐπὶ τῷ Συβάρει ποταμῷ ἦγον διὰ τῆ ριάδος γῆς. καὶ ὡς ἐγένοντο ἐπὶ τῷ Ὑλίᾳ ποταμῷ, κ τοῖς οἱ Κροτωνιᾶται προςπέμψαντες εἶπον οὐκ ἂν σφί λομένοις εἶναι διὰ τῆς γῆς σφῶν τὸν στρατὸν ἰέναι, ἐπ βάντες ηὐλίσαντο πρὸς τὴν θάλασσαν καὶ τὴν ἐκβολ Ὑλίου· καὶ αἱ νῆες αὐτοῖς ἐς τὸ αὐτὸ ἀπήντων. τῇ δ' ραίᾳ ἀναβιβασάμενοι παρέπλεον, ἴσχοντες πρὸς ταῖς πλὴν Λοκρῶν, ἕως ἀφίκοντο ἐπὶ Πέτραν τῆς Ῥηγίνης.

36 Οἱ δὲ Συρακόσιοι ἐν τούτῳ πυνθανόμενοι αὐτῶν τ πλουν αὖθις ταῖς ναυσὶν ἀποπειρᾶσαι ἐβούλοντο καὶ λῃ παρασκευῇ τοῦ πεζοῦ, ἥνπερ ἐπ' αὐτὸ τοῦτο πρὶν αὐτοὺς φθάσαι βουλόμενοι ξυνέλεγον. παρεσκευάσαντο τε ἄλλο ναυτικὸν ὡς ἐκ τῆς προτέρας ναυμαχίας τι ἐνεῖδον σχήσοντες, καὶ τὰς πρώρας τῶν νεῶν ξυντεμό ἔλασσον στεριφωτέρας ἐποίησαν, καὶ τὰς ἐπωτίδας ἐπ ταῖς πρώραις παχείας, καὶ ἀντήριδας ἀπ' αὐτῶν ὑπ πρὸς τοὺς τοίχους ὡς ἐπὶ ἓξ πήχεις, ἐντός τε καὶ ἔ

---

editum est ἀπέχον ex A. B. D. F. H. Q. et correcto S. ἀπίσχον h. vulgo ἀπεῖχον.

35. Θουριάδος A. F. G. H. K. L. N. O. P. Q. S. g. k ρίας i. Θουρίδος h. Θουριδάτιδος B. et γρ. h. Vulgo Θουρ Stephanus τὸ ἐθνικὸν Θουριᾶται καὶ Θουριὰς τὸ θηλυκόν. Vi ad VI, 61. Mox de dativo οὐκ ἂν σφίσι βουλομένοις v. Valck Herodot. I, 90.

παρέπλεον — πόλεσιν] Thom. M. p. 339., qui habet

36. τὰς πρώρας — ἐποίησαν] Suidas in στέριφος. Au huius consilii Diodor. XIII, 10. tradit Aristonem Corinthiu

καὶ τὰς ἐπωτίδας — ἔξωθεν] Suidas in ἐπωτίδες, omissis καὶ ἀντήριδας — πρὸς τοὺς τοίχους. Ibi ἀντήριδας editum ex ἀντήριδας K. ἀντηρείδας F. K.? L. N. O. P. Q. S. „Apud Eustath. ad Homer. Il. μ. p. 903. et Hesych. v proparoxytona. Et ab aliis in syllaba ante ultimam di gum ει, ab aliis ι tantum scribi, monet Eustathius. Sunt illis ἀντήρειδες *pilae lapideae* muris adstructae et *tibicines* l Duker. — Heilmann. locum ita convertit: *Insbesondere sie die Vordertheile an den Schiffen kürzer und eben dad ster und dauerhafter gemacht; an diese Vordertheile hatten ner dicke Sturmbalken befestigt, und diese wieder durch einen auswärts sechs Ellen langen Widerhalt mit den Wänden des verbunden.* Atque hoc ita factum esse intelligit, ut fulcra i prorae murum in navem immitterentur, ibique ad pilam in lum concurrerent cuius anguli quae eminebant extra nave ra alligabantur ad epotidas, ab utroque latere prorae in ob prominentes, in fronte autem angularem in formam et ips currentes; quo facto opus erat, ut ἀντήριδες epotidibus pro essent. Longitudinem autem istorum fulcrorum statuit int se senum cubitorum, totidemque extra navem. Bredovii

ᾧπερ τρόπῳ καὶ οἱ Κορίνθιοι πρὸς τὰς ἐν τῇ Ναυπάκτῳ ναῦς ἐπισκευασάμενοι πρῴραθεν ἐναυμάχουν. ἐνόμισαν γὰρ οἱ Συρακόσιοι πρὸς τὰς τῶν Ἀθηναίων ναῦς οὐχ ὁμοίως ἀντινεναυπηγημένας, ἀλλὰ λεπτὰ τὰ πρῴραθεν ἐχούσας διὰ τὸ μὴ ἀντιπρῴροις μᾶλλον αὐτοὺς ἢ ἐκ περίπλου ταῖς ἐμβολαῖς χρῆσθαι, οὐκ ἔλασσον σχήσειν, καὶ τὴν ἐν τῷ μεγάλῳ λιμένι ναυμαχίαν, οὐκ ἐν πολλῷ πολλαῖς ναυσὶν οὖσαν, πρὸς ἑαυτῶν ἔσεσθαι· ἀντίπρῳροι γὰρ ταῖς ἐμβολαῖς χρώμενοι ἀναῤῥήξειν τὰ πρῴραθεν αὐτοῖς, στερίφοις καὶ παχέσι πρὸς κοῖλα καὶ ἀσθενῆ παίοντες τοῖς ἐμβόλοις. τοῖς δὲ Ἀθηναίοις οὐκ ἔσεσθαι σφῶν ἐν στενοχωρίᾳ οὔτε περίπλουν οὔτε διέκπλουν, ᾧπερ τῆς τέχνης μάλιστα ἐπίστευον· αὐτοὶ γὰρ κατὰ τὸ δυνατὸν τὸ μὲν οὐ δώσειν διεκπλεῖν, τὸ δὲ τὴν στενοχωρίαν κωλύσειν ὥςτε μὴ περιπλεῖν. τῇ τε πρότερον ἀμαθίᾳ τῶν κυβερνητῶν δοκούσῃ εἶναι, τὸ ἀντίπρῳρον ξυγκροῦσαι, μάλιστ᾽ ἂν αὐτοὶ χρήσασθαι· πλεῖστον γὰρ ἐν αὐτῷ σχήσειν· τὴν γὰρ ἀνάκρουσιν οὐκ ἔσεσθαι τοῖς Ἀθηναίοις ἐξωθουμένοις ἄλλοσε ἢ ἐς τὴν γῆν, καὶ ταύτην δι᾽ ὀλίγου καὶ ἐς ὀλίγον, κατ᾽ αὐτὸ τὸ στρατόπεδον τὸ ἑαυτῶν. τοῦ δ᾽ ἄλλου λιμένος αὐτοὶ κρατήσειν, καὶ ξυμφερομένους αὐτούς, ἤν πῃ βιάζωνται, ἐς ὀλίγον τε καὶ πάντας ἐς τὸ αὐτό, προςπίπτοντας ἀλλήλοις ταράξεσθαι·

---

tionem non intelligo: *die Ohren oder Sturmbalken gingen von dem untern Theile des Schiffes ausserhalb schreg gegen den Vordertheil zu. Damit diese nicht im Ansturz auf das feindliche Schiff so leicht abbräche, klemmte man sie zwischen zwei einander entgegenstrebende Pfeiler, von denen der eine innerhalb, der andere ausserhalb des Schiffes befestigt war, unten bevestiget an den Sturmbalken, weiter nach oben an den Wänden des Schiffes; und diese Pfeiler waren* 6 *πήχεις*, *nach unserem Maass*, 9 *Fusse lang. Doch standen sie nicht gerade in die Höhe, sondern lagen wohl schreg von den Balken an längs den Schiffswänden hin*, *ὑπέτειναν πρὸς τοὺς τοίχους*. Obscura etiam pars verborum scholiastae in marg. Camerar. *ἀντερείσματα καθ᾽ ἑκάστην ἐπωτίδα δύο ἀπὸ τοῦ ἐντὸς καὶ ἐκτὸς μέρους, τοῦ τε πρὸς τὸ τεῖχος τῆς νηὸς καὶ τοῦ πρὸς τὸ πέλαγος. τὸ μὲν οὖν κάτω μέρος τῶν ἀντερεισμάτων ἔστησαν ἐπὶ τοῦ τείχους τῆς νηός, τὸ δὲ ἄνω ἐγόμφωσαν εἰς τὰς ἐπωτίδας.* de *ξυνέλεγον.* v. Popp. prol. t. I. p. 156.

παίοντες] Praeclara librorum B. et *γρ.* h. emendatio vulgatae *παρέχοντες*, quae olim ita male habuit interpretes. Vide modo Bredovium. Blomfield ad Aeschyl. Pers. 421. et in glossar. ad eund. v. tentaverat *προέχοντες*.

ᾧπερ τῆς τέχνης] v. Fischer. ad Veller. III, 1. p. 296.

οὐ δώσει διεκπλεῖν] Suidas, *περιπλεῖν καὶ διεκπλεῖν διαφέρει παρὰ Θουκυδίδῃ. τὸ μὲν γὰρ περιπλεῖν, ἐν τῇ εὐρυχωρίᾳ καθίστασθαι, οἷον χορευούσης καὶ ἀναστρεφομένης ἐφ᾽ ὅπερ βούλεται τῆς νεώς. καὶ ἡ περὶ πρόθεσις αὐτὸ τοῦτο δηλοῖ, τὸ ἐν κύκλῳ περιθέειν. τὸ δὲ διεκπλεῖν, τὸ τεμόντα τὴν τάξιν τῶν ἐναντίων εἰς τοὐπίσω γενέσθαι*, quae

ὅπερ καὶ ἔβλαπτε μάλιστα τοὺς Ἀθηναίους ἐν ἁπάσαις ταῖ
ναυμαχίαις, οὐκ οὔσης αὐτοῖς ἐς πάντα τὸν λιμένα τῆς ἀνα
κρούσεως, ὥσπερ τοῖς Συρακοσίοις· περιπλεῦσαι δὲ ἐς τὴν εὐ
ρυχωρίαν, σφῶν ἐχόντων τὴν ἐπίπλευσιν ἀπὸ τοῦ πελάγους
τε καὶ ἀνάκρουσιν, οὐ δυνήσεσθαι αὐτούς, ἄλλως τε καὶ τι
Πλημμυρίου πολεμίου τε αὐτοῖς ἐσομένου καὶ τοῦ στόματ
οὐ μεγάλου ὄντος τοῦ λιμένος.

37 Τοιαῦτα οἱ Συρακόσιοι πρὸς τὴν ἑαυτῶν ἐπιστήμην
καὶ δύναμιν ἐπινοήσαντες, καὶ ἅμα τεθαρσηκότες μᾶλλον ἤ
ἀπὸ τῆς προτέρας ναυμαχίας, ἐπεχείρουν τῷ τε πεζῷ ἅμα κ
ταῖς ναυσί. καὶ τὸν μὲν πεζὸν ὀλίγῳ πρότερον τὸν ἐκ τῆς π
λεως, Γύλιππος προεξαγαγὼν προσῆγε τῷ τείχει τῶν Ἀθηναί
ων, καθ' ὅσον πρὸς τὴν πόλιν αὐτοῦ ἑώρα· καὶ οἱ ἀπὸ τ

---

sunt verba ipsa Scholiastae. Eadem repetuntur in scholiis du
bus locis ad I, 49. et II, 89. In proximis valde turbant libri:
ἀντίπρωρον ξυγκρούσει L. O. P. Q. τὸ ἀντίπρωρον ξυγκρούσει S. h
τὸ ἀντίπρωρον συγκρούσει D. H. d. e. f. g. k. τὸν ἀντίπρωρον σ
κρούσει A. et γρ. B. Et μάλιστα αὐτοῖς χρήσεσθαι B. μάλιστ
χρήσασθαι d. Mihi vera videtur scriptura librorum D. H. S. d.
f. g. h. i. k., ut accusativum putem pendere ex substantivo, q
verbum, unde ducitur, cum eodem casu construitur, et legat
τῇ τὸ ἀντίπρωρον ξυγκρούσει, vel sine τῇ.

ἀνάκρουσιν] De illo genere decursionis nauticae, qui διέκπλ
vocatur, dignus qui conferatur Schweigh. in lex. Polybian.
158. Ἀνάκρουσιν explicat Suidas in v. Zonaras: ἀνακρούσασθαι,
ναυμαχίας τὸ συμβάλλειν καὶ πάλιν ἀναδύεσθαι. Sed vim verbi
ipse locus optime explicat. Idem poetice Eurip. Androm. 10
effert per χωρεῖν πρύμναν, ubi Scholiastes: χωρεῖ πρ., εἰς τοὐπί
ἀνεπόδισεν μὴ δοὺς τὰ νῶτα, ἀλλὰ πρὸς τοὺς ἐναντίους ὁρῶν. τ
δὲ καὶ Θουκυδίδης φησὶ πρύμναν ἀνακρούοντες, ὅταν μὴ μεταβαλόμ
φεύγωσιν, ἀλλ' ἀντίοι ὄντες ἀναχωρήσωσιν. Latini, *navem remis
hibere*, sive ut Schweigh. apud Herodot. VI, 115. convertit, *in p
pim remigare*, sive ut Larcher. ibidem, *ils se retirèrent sans ret
de bord* coll. Schol. Thuc. I, 50. Suidas cum respectu ad He
dot. VIII, 84. ἐπὶ πρύμνην ὑπεχώρουν, ἀνεκρούοντο, καὶ ὤκελλον
ναῦς, κατὰ πρύμναν ὑπεχώρουν οὐχὶ ἐπιστραφέντες, καὶ ἐξέκλιναν τ
πολεμίων τὰς ἐπιούσας ναῦς. Graecam istam locutionem illust
runt, qui ibi laudantur a Valckenario, I. Fr. Gronov. Obs. li
IV. Bosius et Hemsterh. ad Lucian. Nigrin. c. 8. Bentl. ad H
rat. Epod. IX, 20. Themistocles ad Ionas apud Iustin. II, 12.
vos commisso proelio ite cessim, inhibete remis, et a bello disced
— Mox verba τὸ στρατόπεδον τὸ ἑαυτῶν intelligo castra ipsor
Atheniensium. Hoc enim videtur velle: Atheniensibus, si a S
racusanis reprimerentur, non fore facultatem retrocedendi al
nisi ad terram, eamque exiguo intervallo distantem, et in

Ὀλυμπιείου, οἵ τε ὁπλῖται ὅσοι ἐκεῖ ἦσαν καὶ οἱ ἱππῆς καὶ ἡ γυμνητεία τῶν Συρακοσίων ἐκ τοῦ ἐπὶ θάτερα προσῄει τῷ τείχει· αἱ δὲ νῆες μετὰ τοῦτο εὐθὺς ἐξέπλεον τῶν Συρακοσίων καὶ ξυμμάχων. καὶ οἱ Ἀθηναῖοι τὸ πρῶτον αὐτοὺς οἰόμενοι τῷ πεζῷ μόνῳ πειράσειν, ὁρῶντες δὲ καὶ τὰς ναῦς ἐπιφερομένας ἄφνω, ἐθορυβοῦντο, καὶ οἱ μὲν ἐπὶ τὰ τείχη καὶ πρὸ τῶν τειχῶν τοῖς προσιοῦσιν ἀντιπαρετάσσοντο, οἱ δὲ πρὸς τοὺς ἀπὸ τοῦ Ὀλυμπιείου καὶ τῶν ἔξω κατὰ τάχος χωροῦντας ἱππέας τε πολλοὺς καὶ ἀκοντιστὰς ἀντεπεξῄεσαν, ἄλλοι δὲ τὰς ναῦς ἐπλήρουν, καὶ ἅμα ἐπὶ τὸν αἰγιαλὸν παρεβοήθουν, καὶ ἐπειδὴ πλήρεις ἦσαν, ἀντανῆγον πέντε καὶ ἑβδομήκοντα ναῦς· καὶ τῶν Συρακοσίων ἦσαν ὀγδοήκοντα μάλιστα. 38 τῆς δὲ ἡμέρας ἐπὶ πολὺ προσπλέοντες καὶ ἀνακρουόμενοι καὶ πειράσαντες ἀλλήλων, καὶ οὐδέτεροι δυνάμενοι ἄξιόν τι λόγου παραλαβεῖν, εἰ μὴ ναῦν μίαν ἢ δύο τῶν Ἀθηναίων οἱ Συρακόσιοι καταδύσαντες, διεκρίθησαν· καὶ ὁ πεζὸς ἅμα ἀπὸ τῶν τειχῶν ἀπῆλθε. τῇ δ' ὑστεραίᾳ οἱ μὲν Συρακόσιοι ἡσύχαζον, οὐδὲν δηλοῦντες ὁποῖόν τι τὸ μέλλον ποιήσουσιν· ὁ δὲ Νικίας ἰδὼν ἀντίπαλα τὰ τῆς ναυμαχίας γενόμενα, καὶ ἐλπίζων αὐτοὺς αὖθις ἐπιχειρήσειν, τούς τε τριηράρχους ἠνάγκαζεν ἐπισκευάζειν τὰς ναῦς, εἴ τίς τι ἐπεπονήκει, καὶ ὁλκάδας προώρμισε πρὸ τοῦ σφετέρου σταυρώματος, ὃ αὐτοῖς πρὸ τῶν νεῶν ἀντὶ λιμένος κληστοῦ ἐν τῇ θαλάσσῃ ἐπεπήγει. διαλιπούσας δὲ τὰς ὁλκάδας ὅσον δύο πλέθρα ἀπ' ἀλλήλων κατέστησεν, ὅπως εἴ τις βιάζοιτο ναῦς, εἴη κατάφευξις ἀσφαλὴς καὶ πάλιν καθ' ἡσυχίαν ἔκπλους. παρασκευαζόμενοι δὲ ταῦτα ὅλην τὴν ἡμέραν διετέλεσαν οἱ Ἀθηναῖοι μέχρι νυκτός.

39 Τῇ δ' ὑστεραίᾳ οἱ Συρακόσιοι τῆς μὲν ὥρας πρωαίτερον, τῇ δὲ ἐπιχειρήσει τῇ αὐτῇ τοῦ τε πεζοῦ καὶ τοῦ ναυτικοῦ

γυμνητεία] Hesych. Γυμνῆτες, οἱ μὴ ἔχοντες ὅπλα. οἱ δὲ τοὺς σφενδονητάς, οἱ δέ, τοὺς γυμνοὺς μαχομένους. Vid. Kuster. ad Suidam s. v. et interpp. ad Hesych.

οἱ δὲ πρὸς τοὺς ἀπὸ τοῦ Ὀλ.] B. G. K. b. vulgo οἱ δὲ Ἀθηναῖοι πρός etc., quod praeter necessitatem intrusum esse, quivis facile videt.

ἀντανῆγον — ναῦς] „Quidni ναυσί? Conf. VII, 52. VIII, 10. 12. 19.“ Bekker. — Mox καὶ τῶν Συρακοσίων editum ex B. D. F. H. N. Q. f. g. vulgo καὶ αἱ τῶν Σ.

38. διαλιπούσας] διαλειπούσας H. Stephanus corrigit in thes. L. gr. v. διαλείπω. Πλέθρον erat spatium centum pedum; sesqui pedum erat πῆχυς, ὀργυιά autem sex pedum; sexcenti pedes erant στάδιον; octo stadia aequant mille passus Romanos sive ¼ deutsche Meile. Vid. Fr. Chr. Matthiae. de mensuris et ponderibus Rom. et Gr. (Francof. 1818.) p. 7.

προςέμισγον τοῖς Ἀθηναίοις, καὶ ἀντικαταστάντες ταῖς ν τὸν αὐτὸν τρόπον αὖθις ἐπὶ πολὺ διῆγον τῆς ἡμέρας πε μενοι ἀλλήλων, πρὶν δὴ Ἀρίστων ὁ Πυῤῥίχου Κορίνθ ἄριστος ὢν κυβερνήτης τῶν μετὰ Συρακοσίων, πείθει τ σφετέρους τοῦ ναυτικοῦ ἄρχοντας, πέμψαντας ὡς τοὺς ἐν πόλει ἐπιμελομένους, κελεύειν ὅτι τάχιστα τὴν ἀγορὰν τῶν λουμένων παρὰ τὴν θάλασσαν μεταστῆσαι κομίσαντας, ὅσα τις ἔχει ἐδώδιμα, πάντας ἐκεῖσε φέροντας ἀναγκάσαι λεῖν, ὅπως αὐτοῖς ἐκβιβάσαντες τοὺς ναύτας εὐθὺς παρὰ ναῦς ἀριστοποιήσονται, καὶ δι' ὀλίγου αὖθις καὶ αὐθη 40 ἀπροςδοκήτοις τοῖς Ἀθηναίοις ἐπιχειρῶσι. καὶ οἱ μὲν πεισ τες ἔπεμψαν ἄγγελον, καὶ ἡ ἀγορὰ παρεσκευάσθη, καὶ Συρακόσιοι ἐξαίφνης πρύμναν κρουσάμενοι πάλιν πρὸς τὴν

---

39. *διῆγον — πειρώμενοι*] Vid. Matth. Gr. p. 799. De s tegemate Aristonis conf., quem laudat Wasse, Polyaen. V. 13

μεταναστήσαντας ἐπὶ τὴν θάλασσαν κομίσαι] B. cum Tus *μεταστῆναι* g. Codicis B. scripturam memorat etiam Scholias eademque legitur in marg. Camer. Participii *κομίσαντας* in ve ta redundantiam exemplis comprobavit Krueger. ad Dionys. 290. — „Quid sit *ἀγορὰ τῶν πωλουμένων*, exponit Casaubon. Polyb. I, 18." Duker.

ὅπως αὐτοῖς ἐκβιβάσαντες] A. B. D. F. H. L. O. P. Q. S. i f. g. k. vulgo *αὐτούς*. *Αὐτοῖς* etiam Dukero vera scriptura e videtur; ita enim quamplurimis locis Thucydidem illo *αὐτοῖς* i cie quadam pleonasmi uti. Et affert huius libri cap. 25. 30. 40. III, 98. IV, 25. VII, 19. Quod cum concedam, quaero tam ad utros hoc pronomen referatur? utrum ad duces classis? hoc fieri nequit; an ad milites Syracusanos et socios? at hi s exponendi, non ii, quibus alii exponuntur. Nisi igitur *αὐτοῖς* solos milites, in litore collocatos referre velis, ut discerna homines in navibus proelium commissuri, (quod tamen mi foret, ita accipere), nihil restat, nisi ut *αὐτοῦ*, ibi corrigatur.

ἀριστοποιήσονται] A. D. F. H. *ἄριστον ποιήσονται*, supra s ptis *στο* literis B. ceteri *ἀριστοποιήσωνται*. Sic *ἰδιοποιεῖν* et i *ποιεῖν* dicitur et in similibus eodem modo. Id vero „tenendum universum est, quae seorsum dixerint veteres, ea pleraque centiores in unum conflasse, et, ut quisque studiosissime tionem a similitudine vulgaris et quotidiani sermonis avoc quaesierit, ita saepissime vocabulorum coniunctorum compa solvisse atque in artus suos distinxisse. — Ex eo ad multos a locos diiudicandos nota quaedam ducitur veri falsique, pro i nio et aetate scribentium, obscurior expressiorve." Lobeck. Phryn. p. 200. Itaque in Thucydide ut vetustiori scriptore se verbi probare videtur solutam formam, itidemque inter δει *ποιεῖσθαι* et *δειπνοποιεῖσθαι* solent libri fluctuare, velut ap. Th IV, 103. — Mox alii libri *αὐθήμερον*, alii *αὐθημερόν*. Vid. I germ. ad Polluc. I, 64.

40. *πρύμναν κρουσάμενοι*] Pollux I, 125. καὶ τὸ μὲν εἰς ἐ

ιν ἔπλευσαν, καὶ εὐθὺς ἐκβάντες αὐτοῦ ἄριστον ἐποιοῦντο·
ἱ δ᾽ Ἀθηναῖοι νομίσαντες αὐτοὺς ὡς ἡσσημένους σφῶν πρὸς
ὴν πόλιν ἀνακρούσασθαι, καθ᾽ ἡσυχίαν ἐκβάντες τά τε ἄλλα
ιεπράσσοντο καὶ τὰ ἀμφὶ τὸ ἄριστον, ὡς τῆς γε ἡμέρας
ιύτης οὐκέτι οἰόμενοι ἂν ναυμαχῆσαι. ἐξαίφνης δὲ οἱ Συρα-
όσιοι πληρώσαντες τὰς ναῦς ἐπέπλεον αὖθις· οἱ δὲ διὰ πολ-
οῦ θορύβου, καὶ ἄσιτοι οἱ πλείους, οὐδενὶ κόσμῳ ἐσβάντες
όλις ποτὲ ἀντανήγοντο. καὶ χρόνον μέν τινα ἀπέσχοντο ἀλ-
ήλων φυλασσόμενοι· ἔπειτα οὐκ ἐδόκει τοῖς Ἀθηναίοις ὑπὸ
φῶν αὐτῶν διαμέλλοντας κόπῳ ἁλίσκεσθαι, ἀλλ᾽ ἐπιχειρεῖν
τι τάχιστα, καὶ ἐπιφερόμενοι ἐκ παρακελεύσεως ἐναυμάχουν.
ἱ δὲ Συρακόσιοι δεξάμενοι καὶ ταῖς τε ναυσὶν ἀντιπρῴροις
ρώμενοι ὥσπερ διενοήθησαν τῶν ἐμβολῶν τῇ παρασκευῇ ἀνερ-
ήγνυσαν τὰς τῶν Ἀθηναίων ναῦς ἐπὶ πολὺ τῆς παρεξειρε-
ίας, καὶ οἱ ἀπὸ τῶν καταστρωμάτων αὐτοῖς ἀκοντίζοντες
εγάλα ἔβλαπτον τοὺς Ἀθηναίους, πολὺ δ᾽ ἔτι μείζω οἱ ἐν
οῖς λεπτοῖς πλοίοις περιπλέοντες τῶν Συρακοσίων, καὶ ἔς
ε τοὺς ταρσοὺς ὑποπίπτοντες τῶν πολεμίων νεῶν καὶ ἐς τὰ
λάγια παραπλέοντες, καὶ ἐξ αὐτῶν ἐς τοὺς ναύτας ἀκοντί-
οντες. τέλος δὲ τούτῳ τῷ τρόπῳ κατὰ κράτος ναυμαχοῦν- 41
ες οἱ Συρακόσιοι ἐνίκησαν, καὶ οἱ Ἀθηναῖοι τραπόμενοι διὰ
ῶν ὁλκάδων τὴν κατάφευξιν ἐποιοῦντο ἐς τὸν ἑαυτῶν ὅρ-
ον· αἱ δὲ τῶν Συρακοσίων νῆες μέχρι μὲν τῶν ὁλκάδων ἐπε-
ίωκον· ἔπειτα αὐτοὺς αἱ κεραῖαι ὑπὲρ τῶν ἔσπλων αἱ ἀπὸ
ῶν ὁλκάδων δελφινοφόροι ἠρμέναι ἐκώλυον. δύο δὲ νῆες τῶν

ν ὑπαγαγεῖν εἰς τοὐπίσω τὴν ναῦν, ἀνακρούσασθαι, τὰ δὲ εἰς φυγήν,
ιύμναν κρούσασθαι. εἴρηκε δὲ καὶ Θουκυδίδης, καὶ τραυματισθεισῶν
ἰν νεῶν, qui locus prava interpunctione laborat. Paulo post de
όλις vid. Duker. et Dorvill. ad Charit. p. 409. Deinde ante "ek-
ιrum legebatur τοῖς Ἀθηναίοις αὐτοῦ ὑπὸ σφῶν αὐτῶν, sed αὐτοῦ
ιlent libri et plurimi et optimi. Sed ἠμύνοντο quoque, quod
ulgo extat post οἱ δὲ Συρακόσιοι δεξάμενοι, delevi cum A. B. D.
II. L. N. O. P. S. d. e. h. i. k. Pro ἐμβολῶν mutata accentus
ιtatione Bekker. scriptum vult ἐμβόλων.

οἱ ἐν τοῖς λεπτοῖς — περιπλέοντες] Thom. M. p. 573. Vid. not.
l II, 83. De ταρσοῖς v. Dorv. ad Charit. p. 262.

41. ἔπειτα αὐτοὺς — ἐκώλυον] Schol. Aristoph. Equ. 759., qui
ιbet εὔπλων.

δελφινοφόροι] Suidas: Δελφίς, πρὸς ναυμαχίαν πολεμιστήριον
γανον, ὅθεν καὶ δελφινοφόρον ναῦν Θουκυδίδης ἐν τῇ ζ φησίν, ἔπει-
ε — ἐκώλυον. Plumbeam fuisse machinam docet Thom. M. p.
14. δελφὶς οὐ μόνον τὸ ζῶον, ἀλλὰ καὶ μολιβδινόν τι ὄργανον ναυ-
αχουσῶν νεῶν. ὅθεν καὶ Θουκυδίδης, νῆας δελφινοφόρους. Locum
ιemorat bis etiam Phavorin. in δελφίς et δελφινοφόρος, et Moeris
ι δελφίς. Vid. Albert. ad Hesych. v. eadem. Schol. Thuc. ex
herecrate, (unde etiam Schol. Aristoph. habet nominato [illegible]

43 τὴν ξύμπασαν πόλιν. πρῶτον μὲν οὖν τήν τε γῆν ἐξελθόντες
τῶν Συρακοσίων ἔτεμνον οἱ Ἀθηναῖοι περὶ τὸν Ἄναπον καὶ
τῷ στρατεύματι ἐπεκράτουν ὥςπερ τὸ πρῶτον τῷ τε πεζῷ καὶ
ταῖς ναυσίν· οὐδὲ γὰρ καθ' ἕτερα οἱ Συρακόσιοι ἀντεπεξῇ-
σαν ὅτι μὴ τοῖς ἱππεῦσι καὶ ἀκοντισταῖς ἀπὸ τοῦ Ὀλυμπιείου·
ἔπειτα μηχαναῖς ἔδοξε τῷ Δημοσθένει πρότερον ἀποπειρᾶσαι
τοῦ παρατειχίσματος. ὡς δὲ αὐτῷ προςαγαγόντι κατεκαύθη-
σάν τε ὑπὸ τῶν ἐναντίων ἀπὸ τοῦ τείχους ἀμυνομένων αἱ μη-
χαναί, καὶ τῇ ἄλλῃ στρατιᾷ πολλαχῇ προςβάλλοντες ἀπεκρού-
οντο, οὐκέτι ἐδόκει διατρίβειν, ἀλλὰ πείσας τόν τε Νικίαν
καὶ τοὺς ἄλλους ξυνάρχοντας, ὡς ἐπενόει, τὴν ἐπιχείρησιν τῶν
Ἐπιπολῶν ἐποιεῖτο. καὶ ἡμέρας μὲν ἀδύνατα ἐδόκει εἶναι λα-
θεῖν προςελθόντας τε καὶ ἀναβάντας, παραγγείλας δὲ πέντε
ἡμερῶν σιτία καὶ τοὺς λιθολόγους καὶ τέκτονας πάντας λα-
βὼν καὶ ἄλλην παρασκευὴν τοξευμάτων τε καὶ ὅσα ἔδει, ἢν
κρατῶσι τειχίζοντας ἔχειν, αὐτὸς μὲν ἀπὸ πρώτου ὕπνου καὶ
Εὐρυμέδων καὶ Μένανδρος ἀναλαβὼν τὴν πᾶσαν στρατιὰν
ἐχώρει πρὸς τὰς Ἐπιπολάς· Νικίας δὲ ἐν τοῖς τείχεσιν ὑπο-
λέλειπτο. καὶ ἐπειδὴ ἐγένοντο πρὸς αὐταῖς κατὰ τὸν Εὐρύη-
λον, ᾗπερ καὶ ἡ προτέρα στρατιὰ τὸ πρῶτον ἀνέβη, λανθά-
νουσί τε τοὺς φύλακας τῶν Συρακοσίων καὶ προςβάντες τὸ
τείχισμα ὃ ἦν αὐτόθι τῶν Συρακοσίων αἱροῦσι, καὶ ἄνδρας
τῶν φυλάκων ἀποκτείνουσιν· οἱ δὲ πλείους διαφυγόντες εὐ-
θὺς πρὸς τὰ στρατόπεδα, ἃ ἦν ἐπὶ τῶν Ἐπιπολῶν τρία, ἐν

---

43. *οὐδὲ γὰρ καθ' ἕτερα*] D. F. H. L. O. Q. S. d. e. g. k.
vulgo *ἑκάτερα.*

ἔδοξε — ἀποπειράσαι] Thom. M. p. 167. Et *τοῦ παρατειχίσματος* praebent A. B. D. F. H. L. N. O. P. S. d. e. f. h. k. *τειχίσματος* G. vulgo *ἀποτειχίσματος.* Sed hoc vocabulo constanter murus Atheniensium obsidionalis, illo, *παρατειχίσματι* murus transversus Syracusanorum designatur. Thucydidem in his vocabulis diligenter distinguendis secutus est Lucian. de conscr. hist. c. 38. t. IV. p. 202. *ῥᾷστον ἦν ἑνὶ καλάμῳ λεπτῷ τὸν Θουκυδίδην ἀνατρίψαι μὲν τὸ ἐν Ἐπιπολαῖς παρατείχισμα — καὶ τὸν κατάρατον Γύλιππον διαπεῖραι μεταξὺ ἀποτειχίζοντα καὶ ἀποταφρεύοντα τὰς ὁδούς.* Vid. Letronn, *topogr. d. Syr.* p. 111.

ἀπὸ πρώτου ὕπνου] A. B. D. F. K. N. S. d. e. g. h. i. ceteri articulum *τοῦ* addunt. Vid. Matth. Gr. p. 836. Damnat hanc locutionem Pollux I, 70., de qua re dixi alibi. v. not. ad II, 2. et Duk. ad h. l. Interpretare; *post primam vigiliam, nach dem ersten Schlummer.*

καὶ ἄνδρας τινὰς τῶν φυλάκων] *τινας* omittunt A. D. F. H. L. O. P. Q. S. d. f. g. h. i. k. *τούς* e. Delevi. Conf. II, 33. *ἄνδρας τε ἀποβάλλουσι σφῶν αὐτῶν.*

ἃ ἦν — τρία] Vid. Matth. Gr. p. 618. Quae autem vulgo leguntur post *τρία* verba: *ἐν προτειχίσμασιν*, et ipsa delevi. De

μὲν τῶν Συρακοσίων, ἓν δὲ τῶν ἄλλων Σικελιωτῶν, ἓν δὲ
ῶν ξυμμάχων, ἀγγέλλουσι τὴν ἔφοδον, καὶ τοῖς ἑξακοσίοις
ῶν Συρακοσίων, οἳ καὶ πρῶτοι κατὰ τοῦτο τὸ μέρος τῶν
Ἐπιπολῶν φύλακες ἦσαν, ἔφραζον. οἱ δ' ἐβοήθουν τ' εὐθύς,
αὶ αὐτοῖς ὁ Δημοσθένης καὶ οἱ Ἀθηναῖοι ἐντυχόντες ἀμυνο-
ένους προθύμως ἔτρεψαν, καὶ αὐτοὶ μὲν εὐθὺς ἐχώρουν ἐς
ὸ πρόσθεν, ὅπως τῇ παρούσῃ ὁρμῇ τοῦ περαίνεσθαι ὧν
νεκα ἦλθον μὴ βραδεῖς γένωνται· ἄλλοι δὲ τὸ ἀπὸ τῆς πρώ-
ης παρατείχισμα τῶν Συρακοσίων οὐχ ὑπομενόντων τῶν φυ-
άκων ᾕρουν τε καὶ τὰς ἐπάλξεις ἀπέσυρον. οἱ δὲ Συρακό-
ιοι καὶ οἱ ξύμμαχοι καὶ ὁ Γύλιππος καὶ οἱ μετ' αὐτοῦ ἐβοή-
ουν ἐκ τῶν προτειχισμάτων, καὶ ἀδοκήτου τοῦ τολμήματος
ν νυκτὶ σφίσι γενομένου προςέβαλόν τε τοῖς Ἀθηναίοις ἐκπε-
ληγμένοι, καὶ βιασθέντες ὑπ' αὐτῶν τὸ πρῶτον ὑπεχώρησαν.
ροϊόντων δὲ τῶν Ἀθηναίων ἐν ἀταξίᾳ μᾶλλον ἤδη ὡς κεκρα-
ηκότων, καὶ βουλομένων διὰ παντὸς τοῦ μήπω μεμαχημένου
ῶν ἐναντίων ὡς τάχιστα διελθεῖν, ἵνα μὴ ἀνέντων σφῶν τῆς
φόδου αὖθις ξυστραφῶσιν, οἱ Βοιωτοὶ πρῶτοι αὐτοῖς ἀντέ-
χον, καὶ προςβαλόντες ἔτρεψάν τε καὶ ἐς φυγὴν κατέστησαν.
αὶ ἐνταῦθα ἤδη ἐν πολλῇ ταραχῇ καὶ ἀπορίᾳ ἐγίγνοντο οἱ 14
Ἀθηναῖοι, ἣν οὐδὲ πυθέσθαι ῥᾴδιον ἦν οὐδ' ἀφ' ἑτέρων ὅτῳ
ρόπῳ ἕκαστα ξυνηνέχθη. ἐν μὲν γὰρ ἡμέρᾳ σαφέστερα μέν,
μως δὲ οὐδὲ ταῦτα οἱ παραγενόμενοι πάντα πλὴν τὸ καθ'

---

unt in A. D. F. G. H. L. O. P. Q. S. d. e. f. g. h. i., neque com-
niniisci queo, quomodo adhuc tolerari potuerint; ab homine
nim originem habent, prorsus harum rerum imperito, qui animi
ausa aliquid exemplari suo allineret. *Προτειχίσματα* Thucydidi
emper sunt munimenta Temenitis, vel propugnaculum Niciae,
bi ligna, ferramenta et alia circumvallationi necessaria asserva-
antur. Vid. argum. libr. VI. et VII. et Letronn. l. l. p. 112.

μὴ βραδεῖς γένωνται] *Ne quid ardoris perficiendi conata re-
mitterent.* Schol. *τό, μὴ βραδεῖς γένωνται, ἀντὶ τοῦ μὴ ὑστερήσωσι
εἶται.* Idem genitivum *τοῦ περαίνεσθαι* ex *βραδεῖς* pendere facit;
go malim cum *ὁρμῇ* iungere. Vid. Matth. Gr. p. 439. 777.
ot. 2.

τὸ ἀπὸ τῆς πρώτης παρατείχισμα] Non habeo, quod haec ex-
licem et recte dicta ostendam. Puto scribendum esse: *ἀπὸ τῆς
πρώτης τὸ παρατ.* Supple: *ἀπὸ τῆς πρώτης ὁρμῆς.*

ἀνέντων τῆς ἐφόδου] Vid. Matth. Gr. p. 434.

44. Nocturnae huius pugnae commeminit Hermogenes pro-
gymn. in Bibl. Gotting. liter. et art. fasc. IX. p. 15., ubi edito-
res falso pugnam Plataeensium et Thebanorum (III, 20.) rhetori
n mente fuisse adnotarunt. Neque enim ipse scriptor alterum
certamen nocturnum in hoc bello commissum esse concedit, ubi
licit *ἐν δὲ νυκτομαχίᾳ, ἣ μόνη δὴ στρατοπέδων μεγάλων ἐν τῷδε τῷ
πολέμῳ ἐγένετο.*

ἑαυτὸν ἕκαστος μόλις οἶδεν· ἐν δὲ νυκτομαχίᾳ, ἣ μόνη ἡ
στρατοπέδων μεγάλων ἐν τῷδε τῷ πολέμῳ ἐγένετο, πῶς ἄ
τις σαφῶς τι ᾔδει; ἦν μὲν γὰρ σελήνη λαμπρά, ἑώρων δὲ ο-
τως ἀλλήλους ὡς ἐν σελήνῃ εἰκὸς τὴν μὲν ὄψιν τοῦ σώματ
προορᾶν, τὴν δὲ γνῶσιν τοῦ οἰκείου ἀπιστεῖσθαι. ὁπλῖται
ἀμφοτέρων οὐκ ὀλίγοι ἐν στενοχωρίᾳ ἀνεστρέφοντο. καὶ τ
Ἀθηναίων οἱ μὲν ἤδη ἐνικῶντο, οἱ δὲ ἔτι τῇ πρώτῃ ἐφό
ἀήσσητοι ἐχώρουν. πολὺ δὲ καὶ τοῦ ἄλλου στρατεύματος α
τοῖς τὸ μὲν ἄρτι ἀναβεβήκει, τὸ δ' ἔτι προςανῄει, ὥςτ' ο
ἠπίσταντο πρὸς ὅ, τι χρὴ χωρῆσαι. ἤδη γὰρ τὰ πρόσ
τῆς τροπῆς γεγενημένης ἐτετάρακτο πάντα καὶ χαλεπὰ ἦν
τῆς βοῆς διαγνῶναι. οἵ τε γὰρ Συρακόσιοι καὶ οἱ ξύμμα
κρατοῦντες παρεκελεύοντό τε κραυγῇ οὐκ ὀλίγῃ χρώμενοι, ἀδύ
νατον ὂν ἐν νυκτὶ ἄλλῳ τῳ σημῆναι, καὶ ἅμα τοὺς προςφε-
ρομένους ἐδέχοντο· οἵ τε Ἀθηναῖοι ἐζήτουν τε σφᾶς αὐτο
καὶ πᾶν τὸ ἐξ ἐναντίας, καὶ εἰ φίλιον εἴη τῶν ἤδη πάλιν φε-
γόντων, πολέμιον ἐνόμιζον, καὶ τοῖς ἐρωτήμασι τοῦ ξυνθή
ματος πυκνοῖς χρώμενοι διὰ τὸ μὴ εἶναι ἄλλῳ τῳ γνωρίσ
σφίσι τε αὐτοῖς θόρυβον πολὺν παρεῖχον ἅμα πάντες ἐρωτῶ
τες, καὶ τοῖς πολεμίοις σαφὲς αὐτὸ κατέστησαν· τὸ δ' ἐκ
νων οὐχ ὁμοίως ἠπίσταντο, διὰ τὸ κρατοῦντας αὐτοὺς κ
μὴ διεσπασμένους ἧσσον ἀγνοεῖσθαι, ὥστ' εἰ μὲν ἐντύχοι
τισι κρείσσους ὄντες τῶν πολεμίων, διέφευγον αὐτοὺς ἅτε ἐκ

σαφῶς — ᾔδει;] A. B. D. F. H. K. P. Q. S. d. e. g. h. i. vulgo *εἰδείη*, quod ego ferrem quidem, si supra scriptum esset *ἐκ δὲ νυκτομαχίας*. Mox *ἀνεβεβήκει* praebent A. F. H. g. v. Matth. Gr. p. 194. not. 1.

καὶ πᾶν τὸ ἐξ ἐναντίας] „B. cum Tusano: *τὸ ἐξεναντίας* vulgo *τὸ ἐναντίον*. Conf. IV, 33. 35.“ Bekk. — Codicis B. scripturam memorant etiam margo Steph. et Scholiastes. Error inde ortus esse potest, quod cum *ἐξεναντίας* uno tenore scribere solerent, articulus et forma genitivi inter se repugnare videbantur, quare primum *τὸ ἐξεναντίον* exararunt, deinde *ἐναντίον*.

ἐρωτήμασι] „Tacitus hist. III, 22. *crebris interrogationibus notum pugnae signum*. Habet quae huc pertinent, Lipsius de milit. Rom. 4. ult.“ Duker.

ὥστ' εἰ μὲν ἐντύχοιεν — τῶν πολεμίων] „De *εἰ* cum illo optativo v. Matth. Gr. p. 749. 6. Pro *τῶν πολεμίων* aptissimam coniecturam *οἱ πολέμιοι* Tusanus protulit. Verba *εἰ δ' αὐτοί* refer ad *οἱ πολέμιοι*. Deinde *ἐπισταμένων* K. c. *ἐπισταμένων* B. *ἐπιστάντων* coniecit Tusanus, hoc, opinor, sensu, ut sit pro *δηλωσάντων*. At tum certe *ἐπιστησάντων* opus erat. Neque mihi notum, ubi *σύνθημα ἐπιστῆσαι* dicatur. Nam solenne est *εἰπεῖν*, *δηλοῦν*, *παραδιδόναι* et *παρέχεσθαι σύνθημα*, vel *παριέναι*. Vid. Casaubon. ad Aeneam Tactic. cap. 24. init. p. 202. *Orell.* Mox *ἀποκρίνοιντο* solus F. *κρίνοιντο* post lacunam B. vulgo *ὑποκρίνοιντο*, quam Eustath. iam in Hom. Odyss. p. 1437. Rom. noverat, haec scri-

ν ἐπιστάμενοι τὸ ξύνθημα, εἰ δ' αὐτοὶ μὴ ὑποκρίνοιντο,
φθείροντο. μέγιστον δὲ καὶ οὐχ ἥκιστα ἔβλαψεν ὁ παια-
μός· ἀπὸ γὰρ ἀμφοτέρων παραπλήσιος ὢν ἀπορίαν παρεῖ-
ν. οἵ τε γὰρ Ἀργεῖοι καὶ οἱ Κερκυραῖοι καὶ ὅσον Δωρικὸν
τ' Ἀθηναίων ἦν, ὁπότε παιωνίσειαν, φόβον παρεῖχε τοῖς
θηναίοις, οἵ τε πολέμιοι ὁμοίως. ὥςτε τέλος ξυμπεσόντες
τοῖς κατὰ πολλὰ τοῦ στρατοπέδου, ἐπεὶ ἅπαξ ἐταράχθη-
ν, φίλοι τε φίλοις καὶ πολῖται πολίταις, οὐ μόνον ἐς φό-
ν κατέστησαν, ἀλλὰ καὶ ἐς χεῖρας ἀλλήλοις ἐλθόντες μό-
ἀπελύοντο. καὶ διωκόμενοι κατά τε τῶν κρημνῶν οἱ πολ-
ὶ ῥίπτοντες ἑαυτοὺς ἀπώλλυντο, στενῆς οὔσης τῆς ἀπὸ τῶν
τιπολῶν πάλιν καταβάσεως, καὶ ἐπειδὴ ἐς τὸ ὁμαλὸν οἱ
ζόμενοι ἄνωθεν καταβαῖεν, πολλοὶ αὐτῶν καὶ ὅσοι ἦσαν
ν προτέρων στρατιωτῶν, ἐμπειρίᾳ μᾶλλον τῆς χώρας ἐς τὸ

; τὸ δὲ μνηστῆρες ὑποκρίνονται, ἀντὶ τοῦ ἀποκρίνονται Ἰωνικῶς
καὶ ἐν Ἰλιάδι. καὶ ὑποκριτὴς φασὶν ἐντεῦθεν, ὁ ἀποκρινόμενος
ορῷ. λέγει δὲ καὶ Ἡρόδοτος· οἱ μὲν ταῦτα ὑποκρινόμενοι ἀπη-
οντο. δοκεῖ δὲ καὶ Ἀττικὴ ἡ λέξις εἶναι· φησὶ γοῦν Θουκυδίδης,
ν ὑπεκρίνοιτο. Nam quanquam verba non sunt prorsus ea-
, ex hoc tamen loco desumtum testimonium esse colligas ex
a, qui inter alia s. v. ὑποκρίνεσθαι habet haec: Θουκυδίδης
ὶ δ' οὐδὲν ὑποκρίνοιντο, διεφθείροντο. καὶ οἱ Ἴωνες οὕτως. Ἡρόδο-
etc. Puncto enim distinguendum esse post διεφθείροντο, tum
Thucydidis loco, tum ex Eustathio apparet. Atque ut adscri-
locum totum habent editiones Photii, qui eandem, quam Sui-
glossam habet. Conf. Apollonii lex. Homer. p. 676. At Etym.
in ὑποκρίνονται Thucydidis tantum testimonium, verba non af-
Apud Phavorinum, qui Eustathium exscripsit, legitur: φησὶ
Θουκυδίδης, οὐδὲν ὑπεκρίνατο. His testimoniis obsecutus vul-
am restitui.

οὐχ ἥκιστα] *non minime*, i. e. *maxime*. Vid. Matth. Gr. p.
Et παιανισμός est in L. O. P. Q., qui et παιανίσειαν. Duo
era paeanum distinguunt grammatici, velut Suidas, παιᾶνας·
ους, εὐφημίας. παιᾶνες δύο ἦσαν, Ἐνυάλιος, ὅτε ἦρχον, ὃς καὶ
τῆς μάχης ἐγένετο· καὶ ἕτερος, ὅτε ἐνίκων. Et δύο παιᾶνας ᾖδον
αλαιοί· πρὸ μὲν τοῦ πολέμου τῷ Ἄρει, μετὰ δὲ τὸν πόλεμον, τῷ
όλλωνι. τὸ δὲ ὡς ἐπὶ πλεῖον λέγει Θουκυδίδης ἀντὶ τοῦ, ὡς πρὸς
ρξαι τὸν πόλεμον. Eadem Phavorinus. Veteribus igitur voca-
um usurpabatur sensu, *Schlachtgesang* et *Siegeslied*. Vid. I,
et IV, 43. Ex scholiis ad priorem istorum locum emendan-
Suidas: τὸ δὲ ὡς ἐπίπλουν λέγει ἀντὶ τοῦ ὡς πρὸς τὸ ἄρξαι τοῦ
μου, unde patet, haec verba a Lexicographo oscitanter simul
cripta non pertinere ad rem declarandam. Altera glossae pars
umta ex scholiis ad IV, 43., initium ex Hesychio v. παιᾶνας.
lo inferius ῥιπτοῦντες est in B. G. K. h. Vid. quos laudavi
Dionys. de C. V. p. 289. Deinde recte ex B. et coniectura
ani editum καταβαῖεν, pro vulgata καταβαίνοιεν. Quod autem
o etiamnum legitur οἱ μὲν πολλοὶ αὐτῶν etc., οἱ μὲν omittunt
D. F. N. H. P. S. d. e. g. k. et γρ. B., quas voces delevi.

στρατόπεδον διεφύγγανον, οἱ δὲ ὕστερον ἥκοντες εἰσὶν οἳ ἁμαρτόντες τῶν ὁδῶν κατὰ τὴν χώραν ἐπλανήθησαν· ἐπειδὴ ἡμέρα ἐγένετο, οἱ ἱππῆς τῶν Συρακοσίων περιελάτες διέφθειραν.

45 Τῇ δ' ὑστεραίᾳ οἱ μὲν Συρακόσιοι δύο τροπαῖα ἔστη ἐπί τε ταῖς Ἐπιπολαῖς ᾗ ἡ πρόςβασις καὶ κατὰ τὸ χωρί οἱ Βοιωτοὶ πρῶτοι ἀντέστησαν· οἱ δ' Ἀθηναῖοι τοὺς ν ὑποσπόνδους ἐκομίσαντο. ἀπέθανον δὲ οὐκ ὀλίγοι αὐτῶ καὶ τῶν ξυμμάχων, ὅπλα μέντοι ἔτι πλείω ἢ κατὰ τοὺ κροὺς ἐλήφθη· οἱ γὰρ κατὰ τῶν κρημνῶν βιασθέντες ἀ σθαι ψιλοὶ ἄνευ τῶν ἀσπίδων οἱ μὲν ἀπώλλυντο, ο ἐσώθησαν.

46 Μετὰ δὲ τοῦτο οἱ μὲν Συρακόσιοι ὡς ἐπὶ ἀπροσδ εὐπραγίᾳ πάλιν αὖ ἀναῤῥωσθέντες, ὥςπερ καὶ πρότερο μὲν Ἀκράγαντα στασιάζοντα πεντεκαίδεκα ναυσὶ Σικανὸν ἐ στειλαν, ὅπως ὑπαγάγοιτο τὴν πόλιν, εἰ δύναιτο· Γύλι δὲ κατὰ γῆν ἐς τὴν Σικελίαν ᾤχετο αὖθις, ἄξων στρατιὰ ὡς ἐν ἐλπίδι ὢν καὶ τὰ τείχη τῶν Ἀθηναίων αἱρήσει

47 ἐπειδὴ τὰ ἐν ταῖς Ἐπιπολαῖς οὕτω ξυνέβη. οἱ δὲ τῶν Ἀ ναίων στρατηγοὶ ἐν τούτῳ ἐβουλεύοντο πρός τε τὴν γ μένην ξυμφορὰν καὶ πρὸς τὴν παροῦσαν ἐν τῷ στρατο κατὰ πάντα ἀῤῥωστίαν. τοῖς τε γὰρ ἐπιχειρήμασιν ἑώρω κατορθοῦντες καὶ τοὺς στρατιώτας ἀχθομένους τῇ μονῇ σῳ τε γὰρ ἐπιέζοντο κατ' ἀμφότερα, τῆς τε ὥρας τοῦ ἐ τοῦ ταύτης οὔσης ἐν ᾗ ἀσθενοῦσιν ἄνθρωποι μάλιστα, τὸ χωρίον ἅμα ἐν ᾧ ἐστρατοπεδεύοντο ἑλῶδες καὶ χαλεπὸν τά τε ἄλλα ὅτι ἀνέλπιστα αὐτοῖς ἐφαίνετο. τῷ οὖν Δημ νει οὐκ ἐδόκει ἔτι χρῆναι μένειν, ἀλλ' ἅπερ καὶ διανοηθε

Quod iam sequitur, εἰσὶν οἳ rarius dicitur pro ἔστιν οἳ. Matth. Gr. p. 668.

45. οἱ Βοιωτοὶ πρῶτον] D. F. H. S. e. f. g. h. k. omitti vulgo πρῶτοι. Vulgatam hic retineo, quoniam modo cap. idem sine discrepantia scripturae aderat, nisi quod B. ibi πρότεροι. Paulo post ὅπλα accipe *scuta*. Vid. Duker. ad h. l interpp. ad Herodot. IX, 62.

47. πρὸς — ξυμφορὰν — καὶ ἀῤῥωστίαν] Vid. Matth. p. 869.

οὐ κατορθοῦντες] Vid. Matth. Gr. p. 788.

τῆς τε ὥρας] Aestas erat, mensis Augustus.

καὶ τὸ χωρίον — χαλεπὸν ἦν] Vid. Matth. Gr. p. 900.

ἅπερ — διακινδυνεῦσαι] A. D. F. H. f. g. h. διακινδυνεύσει d. διακινδυνεύσαιεν i. vulgo διεκινδύνευσεν. Notum omnibus etiam post relativa in oratione obliqua infinitivum sequi. Matth. Gr. p. 773. not. ad Dionys. de C. V. p. 76. *Ien.* N

τὰς Ἐπιπολὰς διακινδυνεῦσαι, ἐπειδὴ ἔσφαλτο, ἐξιέναι ἐψηφίζετο καὶ μὴ διατρίβειν, ἕως ἔτι τὸ πέλαγος οἷόν τε περαιοῦσθαι, καὶ τοῦ στρατεύματος ταῖς γοῦν ἐπελθούσαις ναυσὶ κρατεῖν. καὶ τῇ πόλει ὠφελιμώτερον ἔφη εἶναι πρὸς τοὺς ἐν τῇ χώρᾳ σφῶν ἐπιτειχίζοντας τὸν πόλεμον ποιεῖσθαι ἢ Συρακοσίους, οὓς οὐκέτι ῥᾴδιον εἶναι χειρώσασθαι· οὐδ᾽ αὖ ἄλλως χρήματα πολλὰ δαπανῶντας εἰκὸς εἶναι προςκαθῆσθαι. καὶ ὁ μὲν Δημοσθένης τοιαῦτα ἐγίγνωσκεν· ὁ δὲ Νικίας ἐνόμιζε μὲν καὶ αὐτὸς πόνηρα σφῶν τὰ πράγματα εἶναι, τῷ δὲ λόγῳ οὐκ ἐβούλετο αὐτὰ ἀσθενῆ ἀποδεικνύναι, οὐδ᾽ ἐμφανῶς σφᾶς ψηφιζομένους μετὰ πολλῶν τὴν ἀναχώρησιν τοῖς πολεμίοις καταγγέλτους γίγνεσθαι· λαθεῖν γὰρ ἄν, ὁπότε βούλοιντο, τοῦτο ποιοῦντες πολλῷ ἧσσον. τὸ δέ τι καὶ τὰ τῶν πολεμίων, ἀφ᾽ ὧν ἐπὶ πλέον ἢ οἱ ἄλλοι ᾐσθάνετο αὐτῶν, ἐλπίδος τι ἔτι παρεῖχε πονηρότερα τῶν σφετέρων ἔσεσθαι, ἢν καρτερῶσι προςκαθήμενοι· χρημάτων γὰρ ἀπορίᾳ αὐτοὺς ἐκτρυχώσειν, ἄλλως τε καὶ ἐπὶ πλέον ἤδη ταῖς ὑπαρχούσαις ναυσὶ θαλασσοκρατούντων. καὶ ἦν γάρ τι καὶ ἐν ταῖς Συρακούσαις βουλόμενον τοῖς Ἀθηναίοις τὰ πράγματα ἐνδοῦναι, ἐπεκηρυκεύετο ὡς αὐτὸν καὶ οὐκ εἴα ἀπανίστασθαι. ἃ ἐπιστάμενος

48

---

ecus Latini, velut Ovid. Metam. XIV, 231. *cum quibus isse retro, per quas modo venerat undas Aeoliique ratem portus repetisse tyranni.* Cic. pro Cluent. c. 49. extr. et alibi.

ἐξιέναι] A. D. F. H. L. N. O. P. Q. d. e. g. h. i. k. ἀπιέναι B. G. K. (illud esse VII, 3. hoc VII, 48. extr. adnotavit Bekk.) vulgo διεξιέναι.

ταῖς γοῦν ἐπελθούσαις] i. e. cum Demosthenis navibus. Iustin. IV, 5. in narratione harum rerum, *esse domi graviora, et forsitan infeliciora bella, in quae servare hos urbis apparatus oporteat.*

48. ψηφιζομένους — καταγγέλτους γίγνεσθαι] Vid. Matth. Gr. p. 797.

λαθεῖν — τοῦτο ποιοῦντες] Vid. Popp. prol. t. I. p. 115. Statim post τὸ δέ τι est *partim etiam.* Conf. I, 107. et Krueger. ad Dionys. p. 87. Et οἱ ἄλλοι Bekk. edidit ex A. B. D. F. G. L. N. O. P., adde S. e. g. h. k. vulgo omittitur articulus. In verbis ἀφ᾽ ὧν — ᾐσθάνετο αὐτῶν noli cum Dukero putare, pleonasmum inesse pronominis αὐτῶν.

θαλασσοκρατούντων] Genitivus absolutus, omisso σφῶν pro accusativo. Vid. Popp. proleg. t. I. p. 120.

καὶ ἦν γάρ τι — ἐπεκηρυκεύετο] Sententia per γάρ incipiens ex usu Graecorum praemissa. Matth. Gr. p. 377. docet, participium sensu collectivo positum esse, ut adiectiva solent. De illa structura dixi ad I, 72., ubi hunc ipsum locum explicui. Ἐπικηρυκεύεσθαι hic per κατάχρησιν dici de nuntiis a privatis clanculum missis, quod per διαγγέλους significare est infra c. 73., post Portum monuit Dukerus; qua significatione etiam paulo post c. 49. eo utitur Thucydides. Alioqui enim addit ἐπικηρυκεύσασθαι dici,

τοὺς πλείους ἔφη, οἳ νῦν βοῶσιν ὡς ἐν δεινοῖς ὄντες,
ἀφικομένους τἀναντία βοήσεσθαι ὡς ὑπὸ χρημάτων κατα-
δόντες οἱ στρατηγοὶ ἀπῆλθον. οὔκουν βούλεσθαι αὐτὸ
ἐπιστάμενος τὰς Ἀθηναίων φύσεις ἐπ' αἰσχρᾷ τε αἰτίᾳ
ἀδίκως ὑπ' Ἀθηναίων ἀπολέσθαι μᾶλλον ἢ ὑπὸ τῶν
μίων, εἰ δεῖ, κινδυνεύσας τοῦτο παθεῖν ἰδίᾳ. τά τε Σ
κοσίων ἔφη ὅμως ἔτι ἥσσω τῶν σφετέρων εἶναι· χρήμασι
αὐτοὺς ξενοτροφοῦντας καὶ ἐν περιπολίοις ἅμα ἀναλίσκ
καὶ ναυτικὸν πολὺ ἔτι ἐνιαυτὸν ἤδη βόσκοντας, τὰ μὲν
ρεῖν, τὰ δ' ἔτι ἀμηχανήσειν· δισχίλια γὰρ τάλαντα ἤδη
λωκέναι καὶ ἔτι πολλὰ προςοφείλειν, ἢν τε καὶ ὁτιοῦν
πωσι τῆς νῦν παρασκευῆς τῷ μὴ διδόναι τροφήν, φθερ
αὐτῶν τὰ πράγματα, ἐπικουρικὰ μᾶλλον ἢ δι' ἀνάγκης

---

qui nomine publico κήρυκας et legatos mittunt. Vid. Amm
56. Suidam in ἐπικηρυκεύεται, et Harpocr. in ἐπικηρυκεία,
ad Demosth. Leptin. p. 275. Valcken. ad Ammon. p. 80.
adv. Ad sequentia εὖ γὰρ εἰδέναι spectat Dio Chrysost. orat.
p. 634. ex citatione Wassii. Mox in verbis περὶ σφῶν αὐτῶν
αὐτῶν abesse vult Bekker., quod tamen saepe sine ulla vi
VII, 83. init. (v. Act. philol. Monac. t. II. p. 341. sq.) adie
est. Sensum recte exposuit Bauerus: qui iudicaturi de
sunt, non illi sunt, qui iidem etiam rerum visarum notitia
tur, nec calumniis modo aures praebeant. — Comparat H
locum simillimum III, 38. τὰ μὲν μέλλοντα ἔργα — ἐπιτιμησάντ

ἐν περιπολίοις] Huc spectare Pollucem IX, 16. Wasse
ubi ἐν περιπολίοις τισὶν ἐλήφθη quasi e nostro scriptore citat.
Duker. ad VI, 45. Popponi ed. Thucyd. II, 1. p. 88. Le
graphus verba nostra ἐν περιπολίοις et alia III, 99. περιπόλ
αἱροῦσιν in mente habuisse videtur, e quibus satis audacter e
plum conflavit. Mox vulgo legitur ἅμα ἄλλα ἀναλίσκοντας.
cum A. B. D. F. G. H. L. N. O. Q. adde S. f. g. i. k. ἄλλα
sit. Nihil frequentius confusis ἅμα et ἄλλα. Vid. interp.
Greg. Cor. p. 724. Sed ego ex usu Thucidideo malim ἐν περι
λίοις ἄλλα ἀναλίσκοντας. Ad βόσκοντας in cod. Cassell. adnota
est: σημείωσαι βόσκοντας. Etenim βόσκειν grammatici tra
proprie de pecoribus dici. Vid. omnino Duker. ad h. l. P
post ἀναλωκέναι pro ἀνηλωκέναι editum e libris plerisque.
Buttm. Gr. max. II, 1. p. 76. Cum augmento legitur etiam
81. II, 13.

τὰ σφέτερα ὄντα. τρίβειν οὖν ἔφη χρῆναι προςκαθημένους, καὶ μὴ χρήμασιν, ὡς πολὺ κρείσσους εἰσί, νικηθέντας ἀπιέναι.

Ὁ μὲν Νικίας τοσαῦτα λέγων ἰσχυρίζετο, αἰσθόμενος τὰ 49 ἐν ταῖς Συρακούσαις ἀκριβῶς, καὶ τὴν τῶν χρημάτων ἀπορίαν, καὶ ὅτι ἦν αὐτόθι [που] τὸ βουλόμενον τοῖς Ἀθηναίοις γίγνεσθαι τὰ πράγματα, καὶ ἐπικηρυκευόμενον πρὸς αὐτὸν ὥςτε μὴ ἀπανίστασθαι, καὶ ἅμα ταῖς γοῦν ναυσὶν ἢ πρότερον θαρσήσει κρατηθείς. ὁ δὲ Δημοσθένης περὶ μὲν τοῦ

ὡς πολὺ κρείσσους εἰσί] Ita Bekk. edidit; ὧν B. L. O. h. ᾧ K. οἷς Coraes coniecit ad Plutarch. t. III. p. 421. Aliam ac vulgatam, fortassis ᾧ Schol. agnoscit; dicit enim, scribi etiam χρημάτων ὡς πολύ, et hanc explicationem addit: καὶ μὴ νομίζειν διὰ χρημάτων ἔνδειαν ἡττᾶσθαι. Valla: *nec tanquam inferiores pecunia, qui multo superiores essent, abscedere.* Poppo prol. t. I. p. 72. bene se habere putat scripturam χρήμασιν, ᾧ etc. quoniam pronomen relativum, si in substantivo eius notio rei omnino cogitatur, in singulari ponatur, velut III, 38. ἄλλο τι ἢ ἐν οἷς ζῶσιν est ἄλλο τι. Et p. 374. affert ex Sallustio simile istud: *servitia repudiabat, cuius initio ad eum magnae copiae concurrebant.* Ita sane hic singularis ᾧ male intellectus potuit corruptelae et variantibus scripturis ansam dare.

49. αὐτόθι που] που omittunt A. F. H. L. O. d. e. g. i. k. Paulo ante pro vulgata ταῦτα editum τοσαῦτα ex B. D. F. H. L. O. P. Q. d. e. f. g. k.

καὶ ἅμα ταῖς γοῦν ναυσὶν κρατηθείς] γ' ἂν D. F. H. (et in marg.) g. γάρ A. ναυσὶν θαῤῥῶν ἢ πρότερον ἐθάρσησε κρατηθεὶς B. h. manifesta interpolatione. Θαρσήσας correctus A. pro θαρσήσει. Heilmann. interpretatus: *theils weil er von dem Vertrauen auf die Schiffe mehr als je zuvor eingenommen war,* μᾶλλον supplet ante πρότερον, et dativum ναυσίν ex θαρσήσει pendere facit, quoniam cum eodem casu verbum θαρσεῖν coniungitur. Quae omissi μᾶλλον exempla protulerunt ad Viger. p. 416. V., ea redarguit Hermann. p. 884., eodemque trahendum quod adnotavit Iacobs. ad Anthol. Gr. Vol. II. P. I. p. 111. Neque ad explicandum locum nostrum, adeoque excusandam omissionem illius μᾶλλον valent loci illi, quibus ex comparativo aliquo proxime posito μᾶλλον arcessendum est, velut apud Pindar. Ol. I, 104. καλῶν τε ἴδριν ἄλλων ἢ δύναμιν κυριώτερον, ubi vid. Boeckh. in not. crit. p. 351. coll. Hermann. l. l. et de ellips. et pleonasm. p. 184. Eiusdem generis sunt vel labentis Graecitatis, quae afferuntur ad Viger. p. 109. Simile quid tali adverbii μᾶλλον omissioni est, si quando positivus cum particula *quam* pro comparativo legitur, velut loco Plautino, quem citavit Boeckh. l. l. Conf. Matth. Gr. p. 634. not. 1., qui tamen loco Thucydideo uti non debebat. Alium positivi, quem putant pro comparativo usum explicat Herm. ad Viger. l. l. Sed haec nihil ad nostrum locum. Nec quidquam probant Ernestii exempla in clav. Liviana s. v. *magis.* Cum loco Plautino eandem explicationem habet locus Annal. Taciti IV, 61., quo utitur Gesner. in thes. l. lat. s. v. *magis* in fin., nam ibi quoque positivi duo pro comparativis, et alter positivus pronunciationis vi

auctus vim comparativi assequitur. Nulla igitur ne ibi q
ellipsis adverbii *magis*. Quem praeterea Taciti locum ex
Annal. laudant, is ne speciosi quidem quidquam habet, n
vis adverbii *magis* latet in verbo *augebatur*, quod et ipsum
parativum sensum habet. His ita expositis perstat sententia
nostro quidem loco posse admitti talem ellipsin. Tum hoc
inexplicatum restat, qui factum sit, ut Nicias nunc ma
quam antea in navibus fiduciam poneret? Modo pugna nav
gati sunt intra stationem navium. Haec dum cogito, subi
spicio legendum esse parva mutatione facta: καὶ ἅμα ταῖς
ναυσὶν ἢ πρότερον θαρσήσει κρατηθείς, *und wenigstens hatte er
eben soviel Zuversicht auf die Flotte als vorher*. Hoc est, no
postrema clade pugnae navalis ita animo fractus erat, ut
tem in navibus positam desperaret, aut sese, si omnia des
sent, iis abire posse diffideret. Cui emendationi ut aliq
maior fides accrescat, moneo locorum, plane eadem ratio
corruptorum, vel iam emendatorum. Posuerant in exemplis
ἢ μᾶλλον verba Aristophanis Vesp. 1270. πεινῇ γὰρ ἤπερ Ἀντ
ubi iam praeeunte Brunckio editur ἧπερ Ἀντ., quam tam n
sariam correcturam esse putavit, ut ne verbo quidem lect
moneret; ἢ Ποτίδαια ἀπέστη pro ἡ Π. ἀπ. correxi I, 60. pra
te Poppone. Διττογραφία, ut solet, relicta est loco Libani
113., quem excitat Dorvill. ad Charit. p. 528. χαίρει γὰρ οὕτω
λούμενος, ἢ ἧπερ ὀνομάζεται. Dele ἢ. Ablegavit ibidem Dorv
ad Gesnerum in Lucian. Iovem confutat. t. VI. p. 509., qui
exemplum nostrae ellipsis ex Aristoph. Nub. 1422. petiit, i
illud genus structurae pertinet, de quo egi ad Thuc. VI, 9
Herm. dixit ad Viger. p. 489., alterum ex nostro scriptore II
arripuit, ubi vel coecus surdusque intelligat τὸ πλέον adesse,
de particula ἢ pendeat. Ipso autem loco scriptoris, ad
hanc notam conscripsit, ἢ est *vel*. Sed huiusmodi omnia si
lem persequi, nulla adnotandi finis foret. Adde sis Reitz. ad
cian. de conscr. hist. c. 17. Mox ὀπωςοῦν, ut rursus VIII, 9
gitur adversus Thomae M. praeceptum, qui Atticum esse

ἔσται, καὶ ἀναχωρήσεις καὶ ἐπίπλους οὐκ ἐκ βραχέος καὶ περιγραπτοῦ ὁρμώμενοί τε καὶ καταίροντες ἕξουσι. τό τε ξύμπαν εἰπεῖν, οὐδενὶ τρόπῳ οἱ ἔφη ἀρέσκειν ἐν τῷ αὐτῷ ἔτι μένειν, ἀλλ' ὅτι τάχιστα ἤδη καὶ μὴ μέλλειν ἐξανίστασθαι. καὶ ὁ Εὐρυμέδων αὐτῷ ταὐτὰ ξυνηγόρευεν. ἀντιλέγοντος δὲ τοῦ Νικίου ὄκνος τις καὶ μέλλησις ἐνεγένετο, καὶ ἅμα ὑπόνοια μή τι καὶ πλέον εἰδὼς ὁ Νικίας ἰσχυρίζηται. καὶ οἱ μὲν Ἀθηναῖοι τούτῳ τῷ τρόπῳ διεμέλλησάν τε καὶ κατὰ χώραν ἔμενον.

Ὁ δὲ Γύλιππος καὶ ὁ Σικανὸς ἐν τούτῳ παρῆσαν ἐς τὰς 50 Συρακούσας, ὁ μὲν Σικανὸς ἁμαρτὼν τοῦ Ἀκράγαντος· ἐν Γέλᾳ γὰρ ὄντος αὐτοῦ ἔτι ἡ τοῖς Συρακοσίοις στάσις ἐς φίλια ἐξεπεπτώκει· ὁ δὲ Γύλιππος ἄλλην τε στρατιὰν πολλὴν ἔχων ἦλθεν ἀπὸ τῆς Σικελίας καὶ τοὺς ἐκ τῆς Πελοποννήσου τοῦ ἦρος ἐν ταῖς ὁλκάσιν ὁπλίτας ἀποσταλέντας, ἀφικομένους ἀπὸ τῆς Λιβύης ἐς Σελινοῦντα. ἀπενεχθέντων γὰρ ἐς Λιβύην, καὶ δόντων Κυρηναίων τριήρεις δύο καὶ τοῦ πλοῦ ἡγεμόνας,

---

lexi: αὐτῷ ταὐτὰ ξυνηγόρευεν pro vulgata ταῦτα. In i. est αὐτά. Conf. I, 124. init., ibique not.

μέλλησις ἐνεγένετο] „Aristoph. Avib. 639. καὶ μὴν μὰ τὸν Δί', οὐχὶ νυστάζειν ἔτι ὥρα ἐστὶν ἡμῖν, οὐδὲ μελλονικιᾶν. Plutarchus cunctatorem dictum ait ob lentas moras in obsidione Pyli. Vid. Suidam." Wass. — Paulo ante in verbis ἀλλ' ὅτι τάχιστα ἤδη καὶ μὴ μέλλειν ἐξανίστασθαι verbum istud postremum bis cogitandum; sic autem debebat ordo verborum esse, ἀλλ' ὅτι τάχιστα ἤδη ἐξανίστασθαι καὶ μὴ μέλλειν. Vid. not. ad I, 134. Et paulo superius in verbis οὐδενὶ τρόπῳ οἱ ἔφη illud οἱ adiectum ex B. D. H. K. L. N. O. c. e. f. g. h. k. vulgo desideratur. Extremo cap. multa Dukerus de verbo ἰσχυρίζεσθαι habet ad probandum, esse *firmiter adseverare*, *omni adseveratione affirmare*, *pro certo affirmare* collatis III, 44. IV, 23. 68. V, 26. VI, 55., quam vim retinet compositum διισχυρίζομαι.

50. ἡ τοῖς Συρακοσίοις στάσις ἐς φίλια] Adiectivum cum praepositione vice fungitur adiectivi, nos: *die den Syracusanern befreundete Partey.* Φίλια A. B. D. F. H. K. d. g. ceteri φιλίαν. Mox ἦλθεν omittunt G. K. „Potest deesse salva sententia. Nam haec pendere possunt ab illo, quod est in principio capitis, παρῆσαν." Duker.

ἀπενεχθέντων] F. H. L. N. O. P. S. e. g. k. ἀπαχθέντων D. Praefero equidem genitivum absolutum, omisso subiecto iunctum nominativo participii, quemadmodum alibi iungitur structura genitivi absoluti et dativi. Vid. Popp. prol. t. I. p. 120. Simillimus locus VIII, 104. ἐπειγομένων τῶν Πελοποννησίων πρότερόν τε ξυμμῖξαι καὶ κατὰ τὸ δεξιὸν τῶν Ἀθηναίων, ὑπερσχόντες αὐτοὶ τῷ εὐωνύμῳ, ἀποκλῇσαι τοῦ ἔξω αὐτοὺς ἔκπλου — οἱ Ἀθηναῖοι γνόντες — ἀντεπεξῆγον. Simillimus item locus VIII, 63., ubi vide not. Diversa miscet Krueger. ad Dionys. p. 371. Nam alia est ratio verborum V, 36. et eorum, quae Duker. illustravit in nota ad VII, 42. 70. Quibus cum adnotatis potius Herodot. I, 51. οὐκ ὀρθῶς λέγοντες

καὶ ἐν τῷ παράπλῳ Εὐεσπερίταις πολιορκουμένοις ὑπὸ Λι-
βύων ξυμμαχήσαντες καὶ νικήσαντες τοὺς Λίβυς, καὶ αὐτόθεν
παραπλεύσαντες ἐς Νέαν πόλιν, Καρχηδονιακὸν ἐμπόριον,
ὅθεν πρὸς Σικελίαν ἐλάχιστον δυοῖν ἡμερῶν καὶ νυκτὸς πλοῦν
ἀπέχει, καὶ ἀπ᾽ αὐτοῦ περαιωθέντες, ἀφίκοντο ἐς Σελινοῦν-
τα. καὶ οἱ μὲν Συρακόσιοι εὐθὺς αὐτῶν ἐλθόντων παρεσκευ-
άζοντο ὡς ἐπιθησόμενοι κατ᾽ ἀμφότερα αὖθις τοῖς Ἀθηναίοις
καὶ ναυσὶ καὶ πεζῷ· οἱ δὲ τῶν Ἀθηναίων στρατηγοὶ ὁρῶντες
στρατιάν τε ἄλλην προςγεγενημένην αὐτοῖς, καὶ τὰ ἑαυτῶν
ἅμα οὐκ ἐπὶ τὸ βέλτιον χωροῦντα ἀλλὰ καθ᾽ ἡμέραν τοῖς πᾶσι
χαλεπώτερον ἴσχοντα, μάλιστα δὲ τῇ ἀσθενείᾳ τῶν ἀνθρώπων
πιεζόμενα, μετεμέλοντό τε πρότερον οὐκ ἀναστάντες, καὶ ὡς
αὐτοῖς οὐδὲ ὁ Νικίας ἔτι ὁμοίως ἠναντιοῦτο, ἀλλ᾽ ἢ μὴ φα-
νερῶς γε ἀξιῶν ψηφίζεσθαι, προεῖπον ὡς ἠδύναντο ἀδηλότα-
τα ἔκπλουν ἐκ τοῦ στρατοπέδου πᾶσι, καὶ παρασκευάσασθαι,
ὅταν τις σημήνῃ. καὶ μελλόντων αὐτῶν, ἐπειδὴ ἑτοῖμα ἦν,
ἀποπλεῖν, ἡ σελήνη ἐκλείπει· ἐτύγχανε γὰρ πανσέληνος οὖσα.
καὶ οἱ Ἀθηναῖοι οἵ τε πλείους ἐπισχεῖν ἐκέλευον τοὺς στρα-
τηγοὺς ἐνθύμιον ποιούμενοι, καὶ ὁ Νικίας, ἦν γάρ τοι καὶ
ἄγαν θειασμῷ τε καὶ τῷ τοιούτῳ προςκείμενος, οὐδ᾽ ἂν δια-

---

componendus, ubi item structura ad sensum facta est, ut in lo-
cis ab illo explanatis, ac plane eadem cum Herodoteo est natu-
ra Platonici loci d. leg. X. p. 908. A.

Εὐεσπερίταις] Vid. interpp. ad Steph. Byz. in *Ἑσπερίς* et *Εὐ-
εσπερίδες*, interpp. ad Pausan. IV, 26. Pars erant Cyrenaeorum.
Vid. Popp. prol. t. II. p. 496.

εὐθὺς αὐτῶν ἐλθόντων] Vid. Matth. Gr. p. 809.

ἀλλ᾽ ἢ μὴ φανερῶς γε ἀξιῶν] *ἠναντιοῦτο ἄλλο εἰ μὴ* A. B. E.
F. H. L. N. O. P. Q. S. e. g. k. *ἄλλο ἠναντιοῦτο, εἰ μὴ* i. *ἀξιῶν
μὴ ψηφίζεσθαι* A. B. D. F. H. L. O. P. d. e. g. i. k. *Ἀλλ᾽ ἢ* ple-
rumque post negationem ponitur et significat *praeterquam, aus-
ser dass*; *ἀλλ᾽ ἤ*, praecedente negatione est *nihil aliud nisi.* Vid.
Hermann. ad Viger. p. 812. collatis Amersfoordt. et Schaefero
in Reisk. apparat. crit. t. I. p. 751. Nostro loco ut plerisque
aliis nihil interest *ἄλλο εἰ μὴ — μὴ ψηφίζεσθαι* scribas, an vulga-
tam teneas; nisi quod vulgata longe simplicior est, altera autem
scriptura male intellectae vel non satis cognitae locutioni *ἀλλ᾽ ἢ*
originem debet.

ὅταν τις σημήνῃ] Alias minus plene *ὅταν σημήνῃ*. Vid. Wess.
ad Diodor. XIII, 12.

ἡ σελήνη ἐκλείπει] a. d. 27. August. 413. Ol. 91, 4. Vid. Petavius
d. doctr. temp. IX, 44. X, 28. Dignissimus, qui cum h. l. confe-
ratur, Plutarch. Vit. Nic. c. 23. Paulo post de dictione *ἐνθύμιον
ποιούμενοι* v. not. ad hui. libr. c. 18.

ἦν γάρ τοι καὶ πάνυ] De verbis *καὶ πάνυ* vid. Krueger. ad
Dionys. p. 274.

θειασμῷ — προςκείμενος] Conf. Diod. XIII, 12. XIV, 70. Plut.

βουλεύσασθαι ἔτι ἔφη πρὶν, ὡς οἱ μάντεις ἐξηγοῦντο, τρὶς ἐννέα ἡμέρας μεῖναι, ὅπως ἂν πρότερον κινηθείη. καὶ τοῖς μὲν Ἀθηναίοις μελλήσασι διὰ τοῦτο ἡ μονὴ ἐγεγένητο.

51 Οἱ δὲ Συρακόσιοι καὶ αὐτοὶ τοῦτο πυθόμενοι, πολλῷ μᾶλλον ἐγηγερμένοι ἦσαν μὴ ἀνιέναι τὰ τῶν Ἀθηναίων, ὡς καὶ αὐτῶν κατεγνωκότων ἤδη μηκέτι κρεισσόνων εἶναι σφῶν

---

l. l. c. 22. 23. Hunc locum idem c. 4. illustrat his verbis: σφόδρα γὰρ ἦν τῶν ἐκπεπληγμένων τὰ δαιμόνια καὶ θειασμῷ προςκείμενος, ὥς φησι Θουκυδίδης, ubi lege quae profert firmando isti iudicio. Pollux I, 20. ex h. l. ὁ μὲν τοίνυν θεοὺς νομίζων ἀνὴρ καλοῖτ' ὂν — θειασμῷ προςκείμενος etc. Conf. Suidam in v.

ἐξηγοῦντο] „ἐξηγεῖσθαι, ἐξήγησις et ἐξηγητής propria esse vocabula de ceremoniarum, portentorum et prodigiorum interpretibus ostendit Hemsterh. ad Polluc. VIII, 124. Scholiast. Soph. Aiac. 319. ἡ ἐξήγησις ἐπὶ θείων· ἑρμηνεία ἐπὶ τῶν τυχόντων. Adde Casaubon. ad Theophr. Charact. 17. Quod de ter novenis diebus dicit Thucydides, exponit Plutarch. in Nicia [c. 23.]" Duker. Difficultas inest in his ter novenis diebus. Diodor. XIII, 12. aliter narrat: καὶ διὰ τὴν ἐν τῷ στρατοπέδῳ νόσον εὐλαβῶς διακείμενος συνεκάλεσε τοὺς μάντεις. τούτων δ' ἀποφηναμένων ἀναγκαῖον εἶναι τὰς εἰθισμένας τρεῖς ἡμέρας ἀναβάλλεσθαι τὸν ἔκπλουν, ἠναγκάσθησαν καὶ οἱ περὶ τὸν Δημοσθένην συγκαταθέσθαι etc. Superstitione inter Graecos valuisse, ut proximos a solis et lunae laboribus dies *tres* pro atris et infaustis putarent, docet etiam citatus a Wesselingio Autoclides in Ἐξηγητικοῖς seu Commentariis, quibus prodigia explicuit, apud Plut. Vit. Nic. c. laud. Quare nostrum locum interpolatum esse pronuntiat Wessel., cum praesertim Plutarchus quoque memoret, Niciam ἄλλην σελήνης περίοδον exspectandam opinatum esse. Disertum Diodori testimonium, quum Autoclidis sententia, denique rei gestae eventus. Dodwell. autem Annal. Thucydid. ad ann. belli 19. t. II. p. 701. *Lips.* Syracusanos negat ultra tertium diem discessum Atheniensium exspectasse, et Thuc. c. 51. de Syracusanis, cum Niciae sententiam compertam haberent, dicit: καὶ ἀνεπαύοντο ἡμέρας ὅσαι αὐτοῖς ἐδόκουν ἱκαναὶ εἶναι. Tam longe abesse Dodwell. dicit, ut dies ter novenos exspectandos duxerit Nicias, ut die ab eclipsi quarto decimo cladem supremam fuerit perpessus. Interpolatorem, qui ἐννέα adiecit, hoc voluisse putat, praeter tres illos dies a Nicia ...ere observatos alios fuisse ad cladem supremam novem. Sed ...um τρεῖς et ἐννέα parum inter se congruere videret iunior aliquis librarius, inde factum esse ut τρίς potius quam τρεῖς legendum censeret. Ac profecto τρεῖς etiamnum servatur in A. L. O. S. k. quanquam non sine ἐννέα. Itaque licet Dodwelli computatio mihi non probatur; (magis enim ex coniectura sua de interpolato loco computationem instituit, dierumque numerum aptat, quam ex vero eorum numero praemissam coniecturam confirmat) tamen ἐννέα alienae manui deberi, tot testimonia satis, opinor, probant. His igitur acquiesco, ulcus monstrasse cum Wesselingio satis habeo.

51. ἐγηγερμένοι ἦσαν] Vid. Matth. Gr. p. 199.

κρεισσόνων εἶναι] Vid. ibidem p. 770.

43 τὴν ξύμπασαν πόλιν. πρῶτον μὲν οὖν τήν τε γῆν ἐξελθόντες τῶν Συρακοσίων ἔτεμνον οἱ Ἀθηναῖοι περὶ τὸν Ἄναπον καὶ τῷ στρατεύματι ἐπεκράτουν ὥςπερ τὸ πρῶτον τῷ τε πεζῷ καὶ ταῖς ναυσίν· οὐδὲ γὰρ καθ' ἕτερα οἱ Συρακόσιοι ἀντεπεξῄεσαν ὅτι μὴ τοῖς ἱππεῦσι καὶ ἀκοντισταῖς ἀπὸ τοῦ Ὀλυμπιείου· ἔπειτα μηχαναῖς ἔδοξε τῷ Δημοσθένει πρότερον ἀποπειρᾶσαι τοῦ παρατειχίσματος. ὡς δὲ αὐτῷ προςαγαγόντι κατεκαύθησάν τε ὑπὸ τῶν ἐναντίων ἀπὸ τοῦ τείχους ἀμυνομένων αἱ μηχαναί, καὶ τῇ ἄλλῃ στρατιᾷ πολλαχῇ προςβάλλοντες ἀπεκρούοντο, οὐκέτι ἐδόκει διατρίβειν, ἀλλὰ πείσας τόν τε Νικίαν καὶ τοὺς ἄλλους ξυνάρχοντας, ὡς ἐπενόει, τὴν ἐπιχείρησιν τῶν Ἐπιπολῶν ἐποιεῖτο. καὶ ἡμέρας μὲν ἀδύνατα ἐδόκει εἶναι λαθεῖν προςελθόντας τε καὶ ἀναβάντας, παραγγείλας δὲ πέντε ἡμερῶν σιτία καὶ τοὺς λιθολόγους καὶ τέκτονας πάντας λαβὼν καὶ ἄλλην παρασκευὴν τοξευμάτων τε καὶ ὅσα ἔδει ἢν κρατῶσι τειχίζοντας ἔχειν, αὐτὸς μὲν ἀπὸ πρώτου ὕπνου καὶ Εὐρυμέδων καὶ Μένανδρος ἀναλαβὼν τὴν πᾶσαν στρατιὰν ἐχώρει πρὸς τὰς Ἐπιπολάς· Νικίας δὲ ἐν τοῖς τείχεσιν ὑπελέλειπτο. καὶ ἐπειδὴ ἐγένοντο πρὸς αὐταῖς κατὰ τὸν Εὐρύηλον, ᾗπερ καὶ ἡ προτέρα στρατιὰ τὸ πρῶτον ἀνέβη, λανθάνουσί τε τοὺς φύλακας τῶν Συρακοσίων καὶ προςβάντες τὸ τείχισμα ὃ ἦν αὐτόθι τῶν Συρακοσίων αἱροῦσι, καὶ ἄνδρας τῶν φυλάκων ἀποκτείνουσιν· οἱ δὲ πλείους διαφυγόντες εὐθὺς πρὸς τὰ στρατόπεδα, ἃ ἦν ἐπὶ τῶν Ἐπιπολῶν τρία, ἐν

---

43. *οὐδὲ γὰρ καθ' ἕτερα*] D. F. H. L. O. Q. S. d. e. g. i. vulgo *ἑκάτερα*.

ἔδοξε — ἀποπειρᾶσαι] Thom. M. p. 167. Et *τοῦ παρατειχίσματος* praebent A. B. D. F. H. L. N. O. P. S. d. e. f. h. k. *τειχίσματος* G. vulgo *ἀποτειχίσματος*. Sed hoc vocabulo constanter murus Atheniensium obsidionalis, illo, *παρατειχίσματι* muro transversus Syracusanorum designatur. Thucydidem in his vocabulis diligenter distinguendis secutus est Lucian. de consc. hist. c. 38. t. IV. p. 202. *ῥᾷστον ἦν ἑνὶ καλάμῳ λεπτῷ τὸν Θουκυδίδην ἀνατρίψαι μὲν τὸ ἐν Ἐπιπολαῖς παρατείχισμα — καὶ τὸν κατάρατον Γύλιππον διαπεῖραι μεταξὺ ἀποτειχίζοντα καὶ ἀποταφρεύοντα τὰς ὁδούς*. Vid. Letronn, *topogr. d. Syr.* p. 111.

ἀπὸ πρώτου ὕπνου] A. B. D. F. K. N. S. d. e. g. h. i. ceteri articulum *τοῦ* addunt. Vid. Matth. Gr. p. 836. Damnat hanc locutionem Pollux I, 70., de qua re dixi alibi. v. not. ad II, 2. et Duk. ad h. l. Interpretare; *post primam vigiliam, nach dem ersten Schlummer*.

καὶ ἄνδρας τινὰς τῶν φυλάκων] *τινας* omittunt A. D. F. H. L. O. P. Q. S. d. f. g. h. i. k. *τούς* e. Delevi. Conf. II, 33. *ἄνδρας τε ἀποβάλλουσι σφῶν αὐτῶν*.

ἃ ἦν — τρία] Vid. Matth. Gr. p. 618. Quae autem vulgo leguntur post *τρία* verba: *ἐν προτειχίσμασιν*, et ipsa delevi. De

ἐν τῶν Συρακοσίων, ἓν δὲ τῶν ἄλλων Σικελιωτῶν, ἓν δὲ
ῶν ξυμμάχων, ἀγγέλλουσι τὴν ἔφοδον, καὶ τοῖς ἑξακοσίοις
ῶν Συρακοσίων, οἳ καὶ πρῶτοι κατὰ τοῦτο τὸ μέρος τῶν
ἐπιπολῶν φύλακες ἦσαν, ἔφραζον. οἱ δ' ἐβοήθουν τ' εὐθύς,
κὶ αὐτοῖς ὁ Δημοσθένης καὶ οἱ Ἀθηναῖοι ἐντυχόντες ἀμυνο-
ένους προθύμως ἔτρεψαν, καὶ αὐτοὶ μὲν εὐθὺς ἐχώρουν ἐς
ὸ πρόσθεν, ὅπως τῇ παρούσῃ ὁρμῇ τοῦ περαίνεσθαι ὧν
ἕνεκα ἦλθον μὴ βραδεῖς γένωνται· ἄλλοι δὲ τὸ ἀπὸ τῆς πρώ-
ης παρατείχισμα τῶν Συρακοσίων οὐχ ὑπομενόντων τῶν φυ-
λάκων ᾕρουν τε καὶ τὰς ἐπάλξεις ἀπέσυρον. οἱ δὲ Συρακό-
οι καὶ οἱ ξύμμαχοι καὶ ὁ Γύλιππος καὶ οἱ μετ' αὐτοῦ ἐβοή-
ουν ἐκ τῶν προτειχισμάτων, καὶ ἀδοκήτου τοῦ τολμήματος
, νυκτὶ σφίσι γενομένου προσέβαλόν τε τοῖς Ἀθηναίοις ἐκπε-
πληγμένοι, καὶ βιασθέντες ὑπ' αὐτῶν τὸ πρῶτον ὑπεχώρησαν.
ροϊόντων δὲ τῶν Ἀθηναίων ἐν ἀταξίᾳ μᾶλλον ἤδη ὡς κεκρα-
ηκότων, καὶ βουλομένων διὰ παντὸς τοῦ μήπω μεμαχημένου
ῶν ἐναντίων ὡς τάχιστα διελθεῖν, ἵνα μὴ ἀνέντων σφῶν τῆς
φόδου αὖθις ξυστραφῶσιν, οἱ Βοιωτοὶ πρῶτοι αὐτοῖς ἀντέ-
χον, καὶ προσβαλόντες ἔτρεψάν τε καὶ ἐς φυγὴν κατέστησαν.
αὶ ἐνταῦθα ἤδη ἐν πολλῇ ταραχῇ καὶ ἀπορίᾳ ἐγίγνοντο οἱ 14
Ἀθηναῖοι, ἣν οὐδὲ πυθέσθαι ῥᾴδιον ἦν οὐδ' ἀφ' ἑτέρων ὅτῳ
ρόπῳ ἕκαστα ξυνηνέχθη. ἐν μὲν γὰρ ἡμέρᾳ σαφέστερα μέν,
μως δὲ οὐδὲ ταῦτα οἱ παραγενόμενοι πάντα πλὴν τὰ καθ'

---

nt in A. D. F. G. H. L. O. P. Q. S. d. e. f. g. h. i., neque com-
inisci queo, quomodo adhuc tolerari potuerint; ab homine
aim originem habent, prorsus harum rerum imperito, qui animi
ausa aliquid exemplari suo allineret. *Προτειχίσματα* Thucydidi
emper sunt munimenta Temenitis, vel propugnaculum Niciae,
bi ligna, ferramenta et alia circumvallationi necessaria asserva-
antur. Vid. argum. libr. VI. et VII. et Letronn. l. l. p. 112.

μὴ βραδεῖς γένωνται] *Ne quid ardoris perficiendi conata re-
itterent.* Schol. *τό, μὴ βραδεῖς γένωνται, ἀντὶ τοῦ μὴ ὑστερήσωσι
ῶνται.* Idem genitivum *τοῦ περαίνεσθαι* ex *βραδεῖς* pendere facit;
go malim cum *ὁρμῇ* iungere. Vid. Matth. Gr. p. 439. 777.
ot. 2.

τὸ ἀπὸ τῆς πρώτης παρατείχισμα] Non habeo, quod haec ex-
licem et recte dicta ostendam. Puto scribendum esse: *ἀπὸ τῆς
πρώτης τὸ παρατ.* Supple: *ἀπὸ τῆς πρώτης ὁρμῆς.*

ἀνέντων τῆς ἐφόδου] Vid. Matth. Gr. p. 434.

44. Nocturnae huius pugnae commeminit Hermogenes pro-
gymn. in Bibl. Gotting. liter. et art. fasc. IX. p. 15., ubi edito-
res falso pugnam Plataeensium et Thebanorum (III, 20.) rhetori
n mente fuisse adnotarunt. Neque enim ipse scriptor alterum
certamen nocturnum in hoc bello commissum esse concedit, ubi
dicit *ἐν δὲ νυκτομαχίᾳ, ἣ μόνη δὴ στρατοπέδων μεγάλων ἐν τῷδε τῷ
πολέμῳ ἐγένετο.*

αὐτοῖς τῇ αὐτῇ φωνῇ καὶ νομίμοις ἔτι χρώμενοι Λήμνι
Ἴμβριοι καὶ Αἰγινῆται, οἳ τότε Αἴγιναν εἶχον, καὶ ἔτι
αιῆς οἱ ἐν Εὐβοίᾳ Ἑστίαιαν οἰκοῦντες, ἄποικοι ὄντες
στράτευσαν. τῶν δὲ ἄλλων οἱ μὲν ὑπήκοοι, οἱ δ᾽ ἀπὸ ξ
χίας αὐτόνομοι, εἰσὶ δὲ καὶ οἳ μισθοφόροι ξυνεστράτευ
τῶν μὲν ὑπηκόων καὶ φόρου ὑποτελῶν Ἐρετριῆς καὶ Χ
δῆς καὶ Στυρῆς καὶ Καρύστιοι ἀπ᾽ Εὐβοίας ἦσαν, ἀ
νήσων Κεῖοι καὶ Ἄνδριοι καὶ Τήνιοι, ἐκ δ᾽ Ἰωνίας Μι
καὶ Σάμιοι καὶ Χῖοι. τούτων Χῖοι οὐχ ὑποτελεῖς ὄντες
ρου, ναῦς δὲ παρέχοντες, αὐτόνομοι ξυνέσποντο. καὶ τὸ
στον Ἴωνες ὄντες οὗτοι πάντες καὶ ἀπ᾽ Ἀθηναίων πλὴ
ρυστίων, (οὗτοι δ᾽ εἰσὶ Δρύοπες,) ὑπήκοοι δ᾽ ὄντε
ἀνάγκῃ ὅμως Ἴωνές γε ἐπὶ Δωριέας ἠκολούθουν. πρ

---

57. Recensentur Atheniensium socii, contra Syracusano fecti, item Syracusanorum.

ἀλλ᾽ ὡς ἕκαστός τις — ἔσχεν] ἑκάστοι (οις) B. ἕκαστοι i. ἑκάσ ξυμφέρον ἢ g. ξυμφέρον omissa particula ἢ i. ἀνάγκη A. H. d. g. i. k. ἀνάγκην f. ceteri ἀνάγκης. Deinde ἔσχεν A. B. H. s. f. g. k. ἔσχενον d. i. Ceteri ἔσχον. Scribo: ὡς ἕκαστ τῆς ξυντυχίας ἢ κατὰ τὸ ξυμφέρον ἢ ἀνάγκης ἔσχεν, ut dixi in tatione ad I, 22. V. Matth. Gr. §. 315. „Alteri substantivo dit articulum, alteri, quod est minus definitum, subtraxit." beck. ad Phryn. p. 280.

καὶ Χαλκιδῆς] De Chalcidicae gentis et in Euboea et in niis ad Thraciam sitis cum Ionibus consanguinitate v. Popp. t. II. p. 23. Mox de *Ceis* v. Valcken. ad Herodot. VII Paulo post certatim *Τήνιοι* emendarunt, pro *Τήιοι*, primus videtur Valcken. l. l. VII, 95. deinde Bredov., Odofr. M Orchomen. p. 400, 3. Popp. proleg. t. II. p. 459. Urbs Τ

τι ἔχων τῆς στρατιᾶς. καὶ αὐτοὺς οἱ Τυρσηνοί, οὗτοι γὰρ ἐφύλασσον τοῖς Ἀθηναίοις ταύτῃ, ὁρῶντες ἀτάκτως προςφερομένους, ἐπεκβοηθήσαντες καὶ προςπεσόντες τοῖς πρώτοις τρέπουσι καὶ ἐςβάλλουσιν ἐς τὴν λίμνην τὴν Λυσιμέλειαν καλουμένην. ὕστερον δὲ πλείονος ἤδη τοῦ στρατεύματος παρόντος τῶν Συρακοσίων καὶ ξυμμάχων καὶ οἱ Ἀθηναῖοι ἐπιβοηθήσαντες καὶ δείσαντες περὶ ταῖς ναυσὶν ἐς μάχην τε κατέστησαν πρὸς αὐτοὺς καὶ νικήσαντες ἐπεδίωξαν καὶ ὁπλίτας τε οὐ πολλοὺς ἀπέκτειναν καὶ τὰς ναῦς τὰς μὲν πολλὰς διέσωσάν τε καὶ ξυνήγαγον κατὰ τὸ στρατόπεδον, δυοῖν δὲ δεούσας εἴκοσιν οἱ Συρακόσιοι καὶ οἱ ξύμμαχοι ἔλαβον αὐτῶν, καὶ τοὺς ἄνδρας πάντας ἀπέκτειναν. καὶ ἐπὶ τὰς λοιπὰς ἐμπρῆσαι βου-

---

sententia esse, sed prominentia illa litoris, quam praetervehendo inde ab Anapo in *μυχόν* navigatur. Dio Cass. XIX. p. 845. A. apud Dorvill. ad Charit. p. 270. *οἵ τε λιμένες ἐντὸς τείχους ἀμφότεροι κλειστοὶ ἁλύσεσιν ἦσαν, καὶ αἱ χηλαὶ αὐτῶν πύργους ἐφ' ἑκάτερα πολὺ προέχοντας ἔφερον*, ubi *promontoria* interpretantur. „Sed melius", ait Dorvill., apud Zonar. XIII. p. 6. *brachia*. Mich. Apostolius: *χηλή*, *promontorium*, *eminentia*, *cervix*, *ungula*. Unde hi aggeres et *χηλαί* vocantur, quia *χέονται* e continenti ceu ungulae ex animalium artubus, praecipue brachia sive forcipes ex cancris. Tales aggeres moles quodam curvamine productae in mare, sive naturae sive artis opera in plerisque portubus maris mediterranei visuntur, quemadmodum Messanae, ut fabulantur, ob immensitatem Orionis opus (v. Hesiod. apud Diod. IV, 85.), Liburni, Genuae." Hesiodi fragm. non extat in collectione Dindorfiana. Χηλή appellatur parva litoris eminentia ap. Plutarch. Vid. Solon. c. 9. *τῇ Σαλαμῖνι κατὰ χηλήν τινα πρὸς τὴν Οἴαν ἀποβλέπουσαν*, ut quidem h. l. emendatur a Letronnio; v. de sit. Syrac. p. 76. not., nam vulgo extat *πρὸς τὴν Εὔβοιαν*. Conf. H. Stephan. thes. l. gr. t. II. p. 514. E. not. ad Thucyd. I, 63. VIII, 90. *χηλὴ γάρ ἐστι τοῦ Πειραιῶς ἡ Ἠετιώνεια*, ubi vid. not. Idem vocabulum *χηλή* Diodoro II, 43. Wesseling. restituit certissima emendatione, ubi *χηλάς*, ait, appellant pilas seu moles in mare procurrentes et portum a ventis defendentes, ut optime explicat Casaub. ad Strabon. III. p. 230.

τοῖς Ἀθηναίοις ταύτῃ] *ταύτῃ* omittunt A. D. F. H. L. N. O. Q. d. e. g. i. k. Valla agnoscit: *illic enim praesidio pro Atheniensibus stabant.*

τὴν Λυσιμέλειαν] Vid. argum. libr. VI. Schol. Theocr. XXVI, 84. *ὡς Θουκυδίδης φησί, Λυσιμελείας λιμὴν* (scribe *λίμνη*) *ἐν Συρακούσαις*. vid. d. sit. Syr. p. 82.

ὁπλίτας τε οὐ πολλούς] A. B. D. G. H. K. L. O. P. Q. c. f. i. vulgo omittunt negationem. Diodor. XIII, 13. extr. *ἀπώλοντο δὲ τῶν μὲν Συρακουσίων ὀλίγοι, τῶν δ' Ἀθηναίων ἄνδρες μὲν οὐκ ἐλάττους τῶν δισχιλίων, τριήρεις δ' ὀκτωκαίδεκα.* Mox *δὲ δεούσας* ex B. editum, et ita Valla convertit, *δὲ οὔσας* H. *δεούσαις* f. vulgo *δεούσας*. Deinde *εἴκοσιν οἱ* B. iterum et Valla, ceteri *εἴκοσιν ἃς οἱ*.

λόμενοι ὁλκάδα παλαιὰν κληματίδων καὶ δᾳδὸς γεμίσαντες, ἦ
γὰρ ἐπὶ τοὺς Ἀθηναίους ὁ ἄνεμος οὔριος, ἀφεῖσαν τὴν ναῦν
πῦρ ἐμβαλόντες. καὶ οἱ Ἀθηναῖοι δείσαντες περὶ ταῖς ναυσὶν
ἀντεμηχανήσαντό τε σβεστήρια κωλύματα, καὶ παύσαντες τὴν
φλόγα καὶ τὸ μὴ προσελθεῖν ἐγγὺς τὴν ὁλκάδα τοῦ κινδύνου
54 ἀπηλλάγησαν. μετὰ δὲ τοῦτο Συρακόσιοι μὲν τῆς τε ναυμα-
χίας τροπαῖον ἔστησαν καὶ τῆς ἄνω τῆς πρὸς τῷ τείχει ἀπο-
λήψεως τῶν ὁπλιτῶν, ὅθεν καὶ τοὺς ἵππους ἔλαβον, Ἀθη-
ναῖοι δὲ ἧς τε οἱ Τυρσηνοὶ τροπῆς ἐποιήσαντο τῶν πεζῶν ἐς
τὴν λίμνην καὶ ἧς αὐτοὶ τῷ ἄλλῳ στρατοπέδῳ.

55 Γεγενημένης δὲ τῆς νίκης τοῖς Συρακοσίοις λαμπρᾶς ἤδη
καὶ τοῦ ναυτικοῦ, πρότερον μὲν γὰρ ἐφοβοῦντο τὰς μετὰ τοῦ
Δημοσθένους ναῦς ἐπελθούσας, οἱ μὲν Ἀθηναῖοι ἐν παντὶ δὴ
ἀθυμίας ἦσαν καὶ ὁ παράλογος αὐτοῖς μέγας ἦν, πολὺ δὲ μεί-
ζων ἔτι τῆς στρατείας ὁ μετάμελος. πόλεσι γὰρ ταύταις μό-
ναις ἤδη ὁμοιοτρόποις ἐπελθόντες, δημοκρατουμέναις τε ὥσ-
περ καὶ αὐτοί, καὶ ναῦς καὶ ἵππους καὶ μεγέθη ἐχούσαις, οὐ
δυνάμενοι ἐπενεγκεῖν οὔτε ἐκ πολιτείας τι μεταβολῆς τὸ διά-
φορον αὐτοῖς ᾧ προσήγοντο ἄν, οὔτ' ἐκ παρασκευῆς πολλῷ
κρείσσους, σφαλλόμενοι δὲ τὰ πλείω, τά τε πρὸ αὐτῶν ἠπό-
ρουν καὶ ἐπειδή γε καὶ ταῖς ναυσὶν ἐκρατήθησαν, ὃ οὐκ ἄν

κληματίδων] „Hesychius, *κληματίδες αἱ ἐκ τῶν κλημάτων δέσμαι.* Pollux VII, 109. *καὶ τῶν μὲν ναυσίμων κληματίδες καὶ κορμοί,* ubi v. Iungerm.“ Duker. *Cremia et sarmentorum fasces* convertit Wessel. ad Diodor. XIII, 13. Pollux, I, 168. ex h. l. habet etiam verba *σβεστηρίοις κωλύμασιν ἐχρῶντο.*

καὶ τὸ μὴ προσελθεῖν] Vid. Matth. Gr. p. 764. 4.

54. *τῆς ἄνω τῆς πρός*] Vid. Matth. Gr. p. 384.

ἧς — τρόπης ἐποιήσαντο] Vid. ibidem p. 655.

55. *ἐν παντὶ — ἀθυμίας*] Vid. Matth. Gr. p. 616. 3. *ὁμοιοτρόποις* editum ex B. D. F. H. K. L. N. Q. P. adde S. b. c. d. e. g. i. k. *ὁμοιοτρόπαις* A. vulgo *ὁμοιοτρόπως.*

καὶ ναῦς καὶ — μεγέθη ἐχούσαις] *ναυσὶ καὶ ἵπποις* D. F. H. L. O. Q. S. d. e. f. g. i. k. *μεγέθει* A. D. F. H. S. d. f. g. i. k. Probabilis est coniectura Dukeri, legentis *καὶ ναυσὶ καὶ ἵπποις καὶ μεγέθει ἰσχυούσαις,* collatis I, 2. III, 46. 104. Quum pluralis *μεγέθη* non facile aliter quam de *sublimibus* usurpatur, velut a Longino de subl. XI, 1. XXXIII, 2. Lobeck. de subl. trag. Gr. I, p. 13.

τὸ διάφορον] Epexegesis est voculae *τι*, *neque quidquam* e *mutato rei publicae statu inter ipsos sollicitare poterant, quod causa dissidii esse solet.* De verbis *ᾧ προσήγοντο ἄν* vid. Matth. Gr. p. 713. 5.

πολλῷ κρείσσους ὄντες] „*ὄντες* addidi ex B. sed nominativo haud scio an praestiterit accusativus.“ Bekker. *Ὄντες* delevi, qui sciam hunc scriptorem plerumque hoc participium omittere, ubi alii addunt. Vid. not. ad I, 122. V, 8. Neque Scholiastes

λοντο; πολλῷ δὴ μᾶλλον ἔτι. οἱ δὲ Συρακόσιοι τόν τε λιμένα 56
εὐθὺς παρέπλεον ἀδεῶς καὶ τὸ στόμα αὐτοῦ διενοοῦντο κλῄειν, ὅπως μηκέτι μηδ' εἰ βούλοιντο λάθοιεν αὐτοὺς οἱ Ἀθηναῖοι ἐκπλεύσαντες. οὐ γὰρ περὶ τοῦ αὐτοὶ σωθῆναι μόνον ἔτι τὴν ἐπιμέλειαν ἐποιοῦντο, ἀλλὰ καὶ ὅπως ἐκείνους κωλύσωσι, νομίζοντες ὅπερ ἦν, ἀπό τε τῶν παρόντων πολὺ σφῶν καθυπέρτερα τὰ πράγματα εἶναι, καὶ εἰ δύναιντο κρατῆσαι Ἀθηναίων τε καὶ τῶν ξυμμάχων καὶ κατὰ γῆν καὶ κατὰ θάλασσαν, καλὸν σφίσιν ἐς τοὺς Ἕλληνας τὸ ἀγώνισμα φανεῖσθαι· τούς τε γὰρ ἄλλους Ἕλληνας εὐθὺς τοὺς μὲν ἐλευθεροῦσθαι, τοὺς δὲ φόβου ἀπολύεσθαι· οὐ γὰρ ἔτι δυνατὴν ἔσεσθαι τὴν ὑπόλοιπον Ἀθηναίων δύναμιν τὸν ὕστερον ἐπενεχθησόμενον πόλεμον ἐνεγκεῖν· καὶ αὐτοὶ δόξαντες αὐτῶν αἴτιοι εἶναι ὑπό τε τῶν ἄλλων ἀνθρώπων καὶ ὑπὸ τῶν ἔπειτα πολὺ θαυμασθήσεσθαι. καὶ ἦν δὲ ἄξιος ὁ ἀγὼν κατά τε ταῦτα καὶ ὅτι οὐχὶ Ἀθηναίων μόνον περιεγίγνοντο, ἀλλὰ καὶ τῶν ἄλλων πολλῶν ξυμμάχων, καὶ οὐδ' αὐτοὶ αὖ μόνον, ἀλλὰ καὶ μετὰ τῶν ξυμβοηθησάντων σφίσιν, ἡγεμόνες τε γενόμενοι μετὰ Κορινθίων καὶ Λακεδαιμονίων, καὶ τὴν σφετέραν πόλιν ἐμπαρασχόντες προκινδυνεῦσαί τε καὶ τοῦ ναυτικοῦ μέγα μέρος προκόψαντες. ἔθνη γὰρ πλεῖστα δὴ ἐπὶ μίαν πόλιν ταύτην ξυν-

---

ignoscit, ut qui adnotaverit, *λείπει τὸ ὄντες.* Qui autem hic accusativus ferri possit, mihi quidem prorsus ignotum. Lindav. Spicil. p. 13. ideo *κρείσσοσι* scriptum vult, quia Athenienses tunc quidem non potuerint gloriari, illis se esse superiores. Sed scriptor non de praesenti statu Atheniensium loquitur, verum de conditione, qua primum Syracusanos aggressi sunt. *Τὰ πρὸ αὐτῶν* intellige *τὰ πρὸ τούτων τῶν πραγμάτων* i. e. ante pugnam navalem postremam. Conf. I, 1. *τὰ γὰρ πρὸ αὐτῶν καὶ τὰ ἔτι παλαίτερα* i. e. quae ante bellum Peloponnesiacum gesta sunt. Mox in aliis libris est *πολλῷ δὴ μᾶλλον ἔτι ἠθύμουν.* In A. B. D. F. H. L. O. Q. S. d. e. g. i. k. *ἠθύμουν* recte omissum est.

56. *περὶ τοῦ αὐτοὶ σωθῆναι*] V. Matth. Gr. p. 769.

ἐς τοὺς ἄλλους Ἕλληνας] „Cur hic praecipue Graeci memorentur, exponit Casaubonus ad Polyb. I, 16, [10.]" Duker. — De voce *ἀγώνισμα* v. not. ad VII, 86.

προκόψαντες] Non dicunt sese in re navali profecisse, neutrali sensu, sed effecisse, ut et socii sui et ipsi proficerent, activa vi verbi. Schol. eodem modo intelligit, *ἀντὶ τοῦ προκοπὴν μεγάλην τῷ ναυτικῷ στόλῳ παρασχόντες· τουτέστι πολλὰς ναῦς αὐτοῖς παρασχόντες εἰς τὰς ναυμαχίας.* Conf. IV, 60. extr. *τῆς ἀρχῆς προκοπτόντων ἐκείνοις, cum adiuvent illos in augendo imperio.* Paulo post in fine cap. *λόγος* nihil aliud sonat, nisi *numerus*, neque opus est Heilmanni coniectura *ξυλλόγου.* Ex praegresso *ξυνῆλθε* repete *ξυνελθόντες* ad articulum *τοῦ*, ut in princ. cap. *σωθῆναι* bis cogitandum est. V. Popp. prol. t. I. p. 284. 287.

ἦλθε, πλήν γε δὴ τοῦ ξύμπαντος λόγου τοῦ ἐν τῷδε τῷ
57 πολέμῳ πρὸς τὴν Ἀθηναίων τε πόλιν καὶ Λακεδαιμονίων. τοσοίδε γὰρ ἑκάτεροι ἐπὶ Σικελίαν τε καὶ περὶ Σικελίας, τοῖς μὲν ξυγκτησόμενοι τὴν χώραν ἐλθόντες, τοῖς δὲ ξυνδιασώσοντες, ἐπὶ Συρακούσας ἐπολέμησαν, οὐ κατὰ δίκην τι μᾶλλον οὐδὲ κατὰ ξυγγένειαν μετ᾽ ἀλλήλων στάντες, ἀλλ᾽ ὡς ἕκαστός τῆς ξυντυχίας ἢ κατὰ τὸ ξυμφέρον ἢ ἀνάγκης ἔσχεν. Ἀθηναῖοι μὲν αὐτοὶ Ἴωνες ἐπὶ Δωριέας Συρακοσίους ἑκόντες ἦλθον, καὶ αὐτοῖς τῇ αὐτῇ φωνῇ καὶ νομίμοις ἔτι χρώμενοι Λήμνιοι καὶ Ἴμβριοι καὶ Αἰγινῆται, οἳ τότε Αἴγιναν εἶχον, καὶ ἔτι Ἑστιαιῆς οἱ ἐν Εὐβοίᾳ Ἑστίαιαν οἰκοῦντες, ἄποικοι ὄντες ξυνεστράτευσαν. τῶν δὲ ἄλλων οἱ μὲν ὑπήκοοι, οἱ δ᾽ ἀπὸ ξυμμαχίας αὐτόνομοι, εἰσὶ δὲ καὶ οἳ μισθοφόροι ξυνεστράτευον. καὶ τῶν μὲν ὑπηκόων καὶ φόρου ὑποτελῶν Ἐρετριῆς καὶ Χαλκιδῆς καὶ Στυρῆς καὶ Καρύστιοι ἀπ᾽ Εὐβοίας ἦσαν, ἀπὸ δὲ νήσων Κεῖοι καὶ Ἄνδριοι καὶ Τήνιοι, ἐκ δ᾽ Ἰωνίας Μιλήσιοι καὶ Σάμιοι καὶ Χῖοι. τούτων Χῖοι οὐχ ὑποτελεῖς ὄντες φόρου, ναῦς δὲ παρέχοντες, αὐτόνομοι ξυνέσποντο. καὶ τὸ πλεῖστον Ἴωνες ὄντες οὗτοι πάντες καὶ ἀπ᾽ Ἀθηναίων πλὴν Καρυστίων, (οὗτοι δ᾽ εἰσὶ Δρύοπες,) ὑπήκοοι δ᾽ ὄντες καὶ ἀνάγκῃ ὅμως Ἴωνές γε ἐπὶ Δωριέας ἠκολούθουν. πρὸς δ᾽

---

57. Recensentur Atheniensium socii, contra Syracusanos profecti, item Syracusanorum.

ἀλλ᾽ ὡς ἕκαστός τις — ἔσχεν] ἑκάστοι B. ἕκαστοι (οις) i. ἑκάστης ἢ ξυμφέρον ἢ g. ξυμφέρον omissa particula d. i. ἀνάγκῃ A. D. E. H. d. g. i. k. ἀνάγκην f. ceteri ἀνάγκης. Deinde ἔσχεν A. B. D. E. H. s. f. g. k. ἔσχενον d. i. Ceteri ἔσχον. Scribo: ὡς ἕκαστός τῆς ξυντυχίας ἢ κατὰ τὸ ξυμφέρον ἢ ἀνάγκης ἔσχεν, ut dixi in adnotatione ad I, 22. V. Matth. Gr. §. 315. „Alteri substantivo addit articulum, alteri, quod est minus definitum, subtraxit." Lobeck. ad Phryn. p. 280.

καὶ Χαλκιδῆς] De Chalcidicae gentis et in Euboea et in coloniis ad Thraciam sitis cum Ionibus consanguinitate v. Popp. prol. t. II. p. 23. Mox de *Ceis* v. Valcken. ad Herodot. VIII, 46. Paulo post certatim Τήνιοι emendarunt, pro Τήιοι, primusque videtur Valcken. l. l. VII, 95. deinde Bredov., Odofr. Mueller. Orchomen. p. 400, 3. Popp. proleg. t. II. p. 459. Urbs Τέως ἐν χεῤῥονήσῳ ἵδρυται λιμένα ἔχουσα Strab. p. 953. Conf. VIII, 69., ubi pro altero iterum Τήιοι est in B. Q.

οὗτοι δ᾽ εἰσὶ Δρύοπες] v. Heyn. ad Apollodor. p. 475. *ed. pr.*

ἀνάγκῃ ὅμως — ἠκολούθουν] Portus ita particulae ὅμως vim exprimere conatus est: *quamvis autem isti omnes, exceptis Carystiis; essent Iones et Atheniensium imperio subiecti, tamen eos necessitate coacti contra Dorienses sequebantur.* Sed verba Ἴωνές γε si servantur; tautologia exoritur minime ferenda; modo enim quod dixerat Ἴωνες ὄντες, nunc repeteret, ubi prorsus nulla ne-

δε μὲν τῆς Σικελίας τὸ πρὸς Λιβύην μέρος τετραμμένον νε-
μενοι, Ἱμεραῖοι δὲ ἀπὸ τοῦ πρὸς τὸν Τυρσηνικὸν πόντον
ρίου, ἐν ᾧ καὶ μόνοι Ἕλληνες οἰκοῦσιν· οὗτοι δὲ καὶ ἐξ
τοῦ μόνοι ἐβοήθησαν. καὶ Ἑλληνικὰ μὲν ἔθνη τῶν ἐν Σι-
ίᾳ τοσάδε, Δωριῆς τε καὶ [οἱ] αὐτόνομοι πάντες, ξυνεμά-
ων, βαρβάρων δὲ Σικελοὶ μόνοι ὅσοι μὴ ἀφέστασαν πρὸς
ς Ἀθηναίους· τῶν δ᾽ ἔξω Σικελίας Ἑλλήνων Λακεδαιμό-
μὲν ἡγεμόνα Σπαρτιάτην παρεχόμενοι, νεοδαμώδεις δὲ
ς ἄλλους καὶ Εἵλωτας· δύναται δὲ τὸ νεοδαμῶδες ἐλεύθε-
ἤδη εἶναι· Κορίνθιοι δὲ καὶ ναυσὶ καὶ πεζῷ μόνοι παρα-
όμενοι, καὶ Λευκάδιοι καὶ Ἀμπρακιῶται κατὰ τὸ ξυγγενές,
δὲ Ἀρκαδίας μισθοφόροι ὑπὸ Κορινθίων ἀποσταλέντες, καὶ
κυώνιοι ἀναγκαστοὶ στρατεύοντες, καὶ τῶν ἔξω Πελοπον-
σου Βοιωτοί. πρὸς δὲ τοὺς ἐπελθόντας τούτους οἱ Σικε-
ῶται αὐτοὶ πλῆθος πλέον κατὰ πάντα παρέσχοντο, ἅτε με-
λας πόλεις οἰκοῦντες· καὶ γὰρ ὁπλῖται πολλοὶ καὶ νῆες καὶ
ποι καὶ ἄλλος ὅμιλος ὄφθονος ξυνελέγη. καὶ πρὸς ἅπαντας
ὖθις ὡς εἰπεῖν τοὺς ἄλλους Συρακόσιοι αὐτοὶ πλείω ἐπορί-
αντο διὰ μέγεθός τε πόλεως καὶ ὅτι ἐν μεγίστῳ κινδύνῳ
σαν. καὶ αἱ μὲν ἑκατέρων ἐπικουρίαι τοσαίδε ξυνελέγησαν, 59
αὶ τότε ἤδη πᾶσαι ἀμφοτέροις παρῆσαν καὶ οὐκέτι οὐδὲν
ὐδετέροις ἐπῆλθεν.

Οἵ τε οὖν Συρακόσιοι [καὶ οἱ ξύμμαχοι] εἰκότως ἐνόμι-
αν καλὸν ἀγώνισμα σφίσιν εἶναι ἐπὶ τῇ γεγενημένῃ νίκῃ τῆς

---

58. *τὸ πρὸς Λιβύην*] v. Matth. Gr. §. 272. not.

αὐτόνομοι οἱ πάντες] Reisk. coniecit pro *οἱ αὐτόνομοι πάντες*.

δύναται δὲ τὸ Νεοδαμῶδες] i. e. *idem valet sive sonat ac liberi* *sse*. v. Schaefer. ad Dionys. de C. V. p. 88. Conf. VI, 40. *τοὺς* *όγους ἀφ᾽ ὑμῶν ὡς ἔργα δυναμένους κρινεῖ*. Egi de hac civium classe d V, 34. 67.

τοὺς ἄλλους Συρακόσιοι] *Συρακούσιοι* B. et correcti d. i. ceteri *υρακουσίους*.

59. *οἵ τε οὖν Συρακόσιοι καὶ οἱ ξύμμαχοι*] ita vulgo, sed *οἱ* *ύμμαχοι* omittunt A. D. F. H. K. L. N. O. P. Q. S. c. d. e. f. g. k. „Delendum censeo *καὶ οἱ ξύμμαχοι*, cum desit in codd. qui-usdam; cumque cap. 56., ubi eadem est sententia hic modo re-etita, de sociis sermo non sit, cumque cap. praec. maximam piarum partem [illegible]racusanis tribuerit, verisimile est, hic eum ripsisse *Συ*[illegible] non nominatis sociis." Kistem.

καλὸν ἀ[illegible] *ἀγῶνα* A. D. F. G. H. K. L. N. O. Q. S. d. f. g. i. k. [illegible] etiam supra c. 56. posuit Thucydides, *κα-* [illegible] *σφίσιν ἐ*[illegible] *ηνας τὸ ἀγώνισμα φανεῖσθαι*. Sic etiam in holiis legi[illegible] fr. cap. 68. extr. dixit: *καλὸς ὁ ἀγών*. *Ἀγώ-* *μα* iterum [illegible] p. 86. sicut *ὁ ἀγών* c. 66. Vid. Bened. ad l. Mox [illegible] *ερα* editum ex B. i., sicut supr. c. 42. et haec [illegible] ptura ante Wassium, qui scripsit *ἑκάτερα*.

σιν ἀποδεικνυμένους εἰωθότες ἰέναι, καὶ τότε τοὺς μετὰ
ρινθίων ἐλθόντας Ἀρκάδας οὐδὲν ἧσσον διὰ κέρδος ἡγο
πολεμίους, Κρῆτες δὲ καὶ Αἰτωλοὶ μισθῷ καὶ οὗτοι πει
τες· ξυνέβη δὲ τοῖς Κρησὶ τὴν Γέλαν Ῥοδίοις ξυγκτίσ
μὴ ξὺν τοῖς ἀποίκοις ἀλλ' ἐπὶ τοὺς ἀποίκους ἄκοντας
μισθοῦ ἐλθεῖν. καὶ Ἀκαρνάνων τινὲς ἅμα μὲν κέρδει, τ
πλέον Δημοσθένους φιλίᾳ καὶ Ἀθηναίων εὐνοίᾳ ξύμμ
ὄντες ἐπεκούρησαν. καὶ οἵδε μὲν τῷ Ἰονίῳ κόλπῳ ὁριζόμ
Ἰταλιωτῶν δὲ Θούριοι καὶ Μεταπόντιοι ἐν τοιαύταις ἀνά
τότε στασιωτικῶν καιρῶν κατειλημμένων ξυνεστράτευον,
Σικελιωτῶν Νάξιοι καὶ Καταναῖοι· βαρβάρων δὲ Ἐγεστ
οἵπερ ἐπηγάγοντο καὶ Σικελῶν τὸ πλέον, καὶ τῶν ἔξω Σ
λίας Τυρσηνῶν τέ τινες κατὰ διαφορὰν Συρακοσίων καὶ
πυγες μισθοφόροι. τοσάδε μὲν μετὰ Ἀθηναίων ἔθνη ἐστ

58 τευον. Συρακοσίοις δὲ ἀντεβοήθησαν Καμαριναῖοι μὲν ὅμ
ὄντες καὶ Γελῷοι οἰκοῦντες μετ' αὐτούς, ἔπειτα Ἀκραγα
των ἡσυχαζόντων ἐν τῷ ἐπέκεινα ἱδρυμένοι Σελινούντιοι.

ἐπὶ τοὺς ἀποίκους ἄκοντας] Levesquius reiiciens ἑκόντες
vertit, *et non par inclination.* Etenim ἐποίκους ἑκόντας R. E
legebat Valla. Negat eos Acacius invitos militasse, quia merc
conducti erant; accedit, quod paulo prius Thucydides eo
quos deinceps recensiturus sit, militiam magis voluntariam f
dixerit. Vulgatam tuetur Abreschius. Cretenses isti merc
conducti militabant, ait, ideoque non coacti, sed iisdem ta
non liberum fuit, in quoscunque vellent, proficisci; itaque si
eos stetisset, non adversus colonos et populares pugnas
Non igitur lubentes in eos proficiscebantur. Alterum Acaci
gumentum nullius plane momenti est. Mox de verbis Δημοσθ
φιλίᾳ v. Matth. Gr. p. 431.

Ἰταλιωτῶν δὲ — κατειλημμένων] κατειλημμένοι correctus 2.
τοιαύταις ἀνάγκαις intellige, *tali necessitate obstrictos fuiss
propter seditiones cogerentur fugere, patria excedere, qua
apud Athenienses, ut tuto agerent, unde vitam tolerarent.* I
Bauerus recte supplere videtur, τοιαύταις, ὥστε ἀναγκάζεσθαι
τεύειν. In reliquis longe a veritate aberrat. Etenim quid si
lunt στασιωτικοὶ καιροὶ κατειλημμένοι —? Vulgo interpunctione
haec verba laborabant. Iungo: ἐν τοιαύταις ἀνάγκαις τότε στ
τικῶν καιρῶν κατειλημμένων. Supple αὐτῶν. Genitivi enim
cipiorum subiectis carentes valde frequentes sunt. Hic loci
convertendus est: *ex Italicis vero populis Thurii et Meta
qui in huiusmodi temporum angustiis et in reipublicae seditio
tercepti essent, eandem militiam sunt secuti.* Velim edoc
Poppone, ubi huius loci explicatio, quam ab Heilmanno f
prol. t. I. p. 120. dicit, legatur; si quidem loco ab eo in
nihil reperi, neque magis quidquam illo, quo ipse Heilm
ablegat. Mox male legebatur olim καὶ Σικελιωτῶν τὸ πλέον.
rexit Bekk. ex B. N. Conf. c. 58. Valla convertit *Sicel*
Winsemius *Siculorum.*

ἔθνη ἐστράτευον] v. Matth. Gr. p. 416.

δε μὲν τῆς Σικελίας τὸ πρὸς Λιβύην μέρος τετραμμένον νεμόμενοι, Ἱμεραῖοι δὲ ἀπὸ τοῦ πρὸς τὸν Τυρσηνικὸν πόντον ορίου, ἐν ᾧ καὶ μόνοι Ἕλληνες οἰκοῦσιν· οὗτοι δὲ καὶ ἐξ ὐτοῦ μόνοι ἐβοήθησαν. καὶ Ἑλληνικὰ μὲν ἔθνη τῶν ἐν Σιλίᾳ τοσάδε, Δωριῆς τε καὶ [οἱ] αὐτόνομοι πάντες, ξυνεμάουν, βαρβάρων δὲ Σικελοὶ μόνοι ὅσοι μὴ ἀφέστασαν πρὸς ὺς Ἀθηναίους· τῶν δ' ἔξω Σικελίας Ἑλλήνων Λακεδαιμόοι μὲν ἡγεμόνα Σπαρτιάτην παρεχόμενοι, νεοδαμώδεις δὲ ὺς ἄλλους καὶ Εἵλωτας· δύναται δὲ τὸ νεοδαμῶδες ἐλεύθεν ἤδη εἶναι· Κορίνθιοι δὲ καὶ ναυσὶ καὶ πεζῷ μόνοι παραόμενοι, καὶ Λευκάδιοι καὶ Ἀμπρακιῶται κατὰ τὸ ξυγγενές, δὲ Ἀρκαδίας μισθοφόροι ὑπὸ Κορινθίων ἀποσταλέντες, καὶ κυώνιοι ἀναγκαστοὶ στρατεύοντες, καὶ τῶν ἔξω Πελοπονσου Βοιωτοί. πρὸς δὲ τοὺς ἐπελθόντας τούτους οἱ Σικεται αὐτοὶ πλῆθος πλέον κατὰ πάντα παρέσχοντο, ἅτε μελας πόλεις οἰκοῦντες· καὶ γὰρ ὁπλῖται πολλοὶ καὶ νῆες καὶ ποι καὶ ἄλλος ὅμιλος ἄφθονος ξυνελέγη. καὶ πρὸς ἅπαντας θις ὡς εἰπεῖν τοὺς ἄλλους Συρακόσιοι αὐτοὶ πλείω ἐπορίντο διὰ μέγεθός τε πόλεως καὶ ὅτι ἐν μεγίστῳ κινδύνῳ αν. καὶ αἱ μὲν ἑκατέρων ἐπικουρίαι τοσαίδε ξυνελέγησαν, 59 ὶ τότε ἤδη πᾶσαι ἀμφοτέροις παρῆσαν καὶ οὐκέτι οὐδὲν δετέροις ἐπῆλθεν.

Οἵ τε οὖν Συρακόσιοι [καὶ οἱ ξύμμαχοι] εἰκότως ἐνόμιν καλὸν ἀγώνισμα σφίσιν εἶναι ἐπὶ τῇ γεγενημένῃ νίκῃ τῆς

---

58. τὸ πρὸς Λιβύην] v. Matth. Gr. §. 272. not.

αὐτόνομοι οἱ πάντες] Reisk. coniecit pro οἱ αὐτόνομοι πάντες.

δύναται δὲ τὸ Νεοδαμῶδες] i. e. *idem valet sive sonat ac liberi* se. v. Schaefer. ad Dionys. de C. V. p. 68. Conf. VI, 40. τοὺς γους ἀφ' ὑμῶν ὡς ἔργα δυναμένους κρινεῖ. Egi de hac civium classe V, 34. 67.

τοὺς ἄλλους Συρακόσιοι] Συρακούσιοι B. et correcti d. i. ceteri υρακουσίους.

59. οἵ τε οὖν Συρακόσιοι καὶ οἱ ξύμμαχοι] ita vulgo, sed οἱ ξύμμαχοι omittunt A. D. F. H. K. L. N. O. P. Q. S. c. d. e. f. g. k. „Delendum censeo καὶ οἱ ξύμμαχοι, cum desit in codd. quisdam; cumque cap. 56., ubi eadem est sententia hic modo reetita, de sociis sermo non sit, cumque cap. praec. maximam piarum partem Syracusanis tribuerit, verisimile est, hic eum ripsisse Συρακόσιοι, non nominatis sociis.“ Kistem.

καλὸν ἀγώνισμα] ἀγῶνα A. D. F. G. H. K. L. N. O. Q. S. d. f. g. i. k. Alterum etiam supra c. 56. posuit Thucydides, καν σφίσιν ἐς τοὺς Ἕλληνας τὸ ἀγώνισμα φανεῖσθαι. Sic etiam in holiis legitur. Sed infr. cap. 68. extr. dixit: καλὸς ὁ ἀγών. Ἀγώσμα iterum legitur cap. 86. sicut ὁ ἀγών c. 66. Vid. Bened. ad 1. Mox μηδὲ καθ' ἕτερα editum ex B. i., sicut supr. c. 42. et rat haec vulgata scriptura ante Wassium, qui scripsit ἑκάτερα.

ναυμαχίας ἑλεῖν τε τὸ στρατόπεδον ἅπαν τῶν Ἀθηναίων
σοῦτον ὄν, καὶ μηδὲ καθ' ἕτερα αὐτούς, μήτε διὰ θαλ
μήτε τῷ πεζῷ, διαφυγεῖν. ἔκλῃον οὖν τόν τε λιμένα
τὸν μέγαν, ἔχοντα τὸ στόμα ὀκτὼ σταδίων μάλιστα, τρ
πλαγίαις καὶ πλοίοις καὶ ἀκάτοις, ἐπ' ἀγκυρῶν ὁρμίζ
καὶ τἄλλα, ἢν ἔτι ναυμαχεῖν οἱ Ἀθηναῖοι τολμήσωσι,
60 σκευάζοντο, καὶ ὀλίγον οὐδὲν ἐς οὐδὲν ἐπενόουν. τοῖς δὲ
ναίοις τήν τε ἀπόκλῃσιν ὁρῶσι καὶ τὴν ἄλλην διάνοιαν
αἰσθομένοις βουλευτέα ἐδόκει. καὶ ξυνελθόντες οἵ τε στ
γοὶ καὶ οἱ ταξίαρχοι πρὸς τὴν παροῦσαν ἀπορίαν τῶν τ

In G. est ἕτερον. Quippe οὐδὲ vel μηδὲ καθ' ἕτερα nihil nisi t est, et dubito equidem, an pro οὐδέτερα, μηδέτερα non dici sit οὐ vel μὴ καθ' ἑκάτερα. Ἕτερος est *alter* et *alteruter*; ἑκ autem *uterque* tantum et *alteruter*; οὐδέτερος, μηδέτερος, *n* Vid. Ammon. p. 11. 61. et 15. Deinde ἕτερος differt ab quorum illud est legitimum de duobus modo, hoc autem de ribus. Licet igitur, ni fallor, dicere ἕτεροι et ἑκάτεροι sine t tione eodem sensu: *alterutri*, *die einen von beiden*, non iten δέτεροι cedit alteri: οὐχ ἑκάτεροι, ubi sensus esse debet: *ke keiner von beiden*, sed erit οὐχ ἑκάτερος *nicht der eine von be* vel *nicht jeder von beiden*. Praeterea sunt in usu vocis ἕ quaedam singularia, de quibus v. Phrynich. p. 473. ibiq. Lob Μηδὲ μεθ' ἑτέρων, οὐδὲ ὑφ' ἑτέρων iterum habes pro μετὰ μηδ ρων et ὑπὸ οὐδετέρων ap. Thucydidem II, 67. extr. 72. VI, VII, 33. V, 48. Kruegero quoque ad Dionys. p. 168. suspe est vulgata nostro loco et VII, 42.

ἔκλῃον — εὐθύς] Ostium magni portus dicit octo stadion fuisse; centum ferme pedum est secundum Fazellum de reb. culis decur. 1. 5. cap. 1. p. 93. B. Id Syracusani iam victor si fides Dodwello, a. d. 18. Metagitn. Ol. 91, 2. i. e. a. d. Septembr. 413. ant. Chr. claudere statuerunt transversis trire bus et scaphis, ut Atheniensium exercitum exitu intercluden et mari et terra. — Hoc opus Diod. XIII, 14. scribit tribus d bus perfectum esse; Dodwell. Annal. Thucyd. p. 702. t. II. L affirmat unius diei spatio confectum. Id nimis angustum exi mat Letronn. *topogr. d. Syr.* p. 75. et non satis diserte voc εὐθὺς ab historico indicatum. Eadem de causa Wesseling. Diod. l. l. t. V. p. 551. Thucydideum εὐθύς maturatum qui opus indicare, non uno die absolutum putat. Considerasset, quit, portus illud ostium octo ferme fuisse stadiorum, quod T cydidi accredimus, et vidisset in summa etiam festinatione uno die ad eius obstructionem fuisse opus. Catena firmis seriori quoque aetate aditus ad portum interclusus est, ut i ligitur e Frontini Strateg. I, V, 6.

ὀλίγον οὐδὲν ἐς οὐδέν] i. e. *nihil adeo parvum aut segne i lam partem animo volvebat.* Duker., qui idem contulit Thuc. 15. καὶ ὀλίγον ἐπράσσετο οὐδὲν ἐς τὴν βοήθειαν τὴν ἐπὶ τὴν Adde II, 8. ὀλίγον τε ἐπενόουν οὐδὲν ἀμφότεροι, ἀλλ' ἔρρωντο ἐς πόλεμον.

60. οἱ ταξίαρχοι] V. quos laudat Duker. ad h. l., interp

λων καὶ ὅτι τὰ ἐπιτήδεια οὔτε αὐτίκα ἔτι εἶχον, προπέμψαντες γὰρ ἐς Κατάνην ὡς ἐκπλευσόμενοι ἀπεῖπον μὴ ἐπάγειν, οὔτε τὸ λοιπὸν ἔμελλον ἕξειν, εἰ μὴ ναυκρατήσουσιν, ἐβουλεύσαντο τὰ μὲν τείχη τὰ ἄνω ἐκλιπεῖν, πρὸς δὲ αὐταῖς ταῖς ναυσὶν ἀπολαβόντες διατειχίσματι ὅσον οἷόν τε ἐλάχιστον τοῖς τε σκεύεσι καὶ τοῖς ἀσθενέσιν ἱκανὸν γενέσθαι, τοῦτο μὲν φρουρεῖν, ἀπὸ δὲ τοῦ ἄλλου πεζοῦ τὰς ναῦς ἁπάσας ὅσαι ἦσαν καὶ δυναταὶ καὶ ἀπλοώτεραι πάντα τινὰ ἐςβιβάζοντες πληρῶσαι, καὶ διαναυμαχήσαντες, ἢν μὲν νικῶσιν, ἐς Κατάνην κομίζεσθαι, ἢν δὲ μή, ἐμπρήσαντες τὰς ναῦς πεζῇ ξυνταξάμενοι ἀποχωρεῖν ᾗ ἂν τάχιστα μέλλωσί τινος χωρίου ἢ βαρβαρικοῦ ἢ Ἑλληνικοῦ φιλίου ἀντιλήψεσθαι. καὶ οἱ μέν, ὡς ἔδοξεν αὐτοῖς ταῦτα, καὶ ἐποίησαν· ἔκ τε γὰρ τῶν ἄνω τειχῶν ὑποκατέβησαν καὶ τὰς ναῦς ἐπλήρωσαν πάσας, ἀναγκάσαντες ἐςβαίνειν ὅςτις καὶ ὁπωςοῦν ἐδόκει ἡλικίας μετέχων ἐπιτήδειος εἶναι. καὶ ξυνεπληρώθησαν νῆες αἱ πᾶσαι δέκα μάλιστα καὶ ἑκατόν· τοξότας τε ἐπ' αὐτὰς πολλοὺς καὶ ἀκοντιστὰς τῶν τε Ἀκαρνάνων καὶ τῶν ἄλλων ξένων ἐςεβίβαζον, καὶ τἆλλα ὡς οἷόν τ' ἦν ἐξ ἀναγκαίου τε καὶ τοιαύτης διανοίας ἐπορίσαντο.

Polluc. VIII, 115. Perizon. ad Aelian. V. H. II, 44. „Scholiastes putat, eos extra ordinem, ut in re crepera, ad consilium fuisse advocatos. Hoc satis probabile est, nam ex iis, quae VI, 47. et VII, 43. scribit Thucydides, non alios fere quam στρατηγοὺς consultasse, intelligi potest. Duces Romanos idem interdum, pro tempore, fecisse, ut omnium ordinum Centuriones in consilium adhiberent, ostendit Lipsius de Milit. Rom. II, 8.“ Duker. — Vide de *taxiarchis* Dorvill. ad Charit. p. 477. et Schoemann. de Comit. Athen. p. 315. „proximi imperatoribus dignitate erant decem Taxiarchi, ex tribubus et ipsi singulis singuli a populo creati. Hi et in delectu habendo imperatoribus aderant, et indices (καταλόγους) iuniorum, quibus adhuc merenda erant stipendia, ex sua quisque tribu conscriptos in potestate habebant, et in bello tribulibus suis, sed hoplitis tantum praeerant, ordines instruebant, in proelium ducebant. Nam tribuum illa descriptio non minus militiae quam domi valebat.“ Ubi plura sunt ad rem militarem Atheniensium cognoscendam facta.

διατειχίσματι] ita editur nunc ex B. pro vulgata διατείχισμά τι.

καὶ ἀπλοώτεραι] Suidas et Phavorin. ex scholiis nostris, ἀπλουστέρας (Schol. ἀπλοωτέρας) Θουκυδίδης λέγει ναῦς οὐ τὰς ἄπλους, ἀλλὰ τὰς διὰ πληρώματος ἔνδειαν καὶ (del.) ἀπλόους ἱσταμένας. De forma contracta, cuius nullum iam vestigium in libris scriptis superest, v. Lobeck. ad Phrynich. p. 143.

ἐξ ἀναγκαίου — διανοίας] i. e. *in solcher Nothdurft*, *prout ipsis in eas angustias compulsis*, *et huiusmodi cogitationes in animo volventibus*, *licebat.* De voce ἀναγκαῖος vid. not. ad V, 8. Paulo post vulgo exhibetur ὁρῶν καὶ τούς, sed καὶ cum B. obliteravit Bekker. Idem παρεκελεύσατό τε edidit ex B. D. F. G. H. Q. d.

οις· ἢν γὰρ κρατήσωμεν νῦν ταῖς ναυσίν, ἔστι τῳ τὴν
χουσάν που οἰκείαν πόλιν ἐπιδεῖν. ἀθυμεῖν δὲ οὐ χρὴ
πάσχειν ὅπερ οἱ ἀπειρότατοι τῶν ἀνθρώπων, οἳ τοῖς πρ
ἀγῶσι σφαλέντες ἔπειτα διὰ παντὸς τὴν ἐλπίδα τοῦ φ
ὁμοίαν ταῖς ξυμφοραῖς ἔχουσιν. ἀλλ' ὅσοι τε Ἀθηναίων
ρεστε, πολλῶν ἤδη πολέμων ἔμπειροι ὄντες, καὶ ὅσοι
ξυμμάχων, ξυστρατευόμενοι ἀεί, μνήσθητε τῶν ἐν τοῖς
μοις παραλόγων, καὶ τὸ τῆς τύχης κἂν μεθ' ἡμῶν ἐλπί

---

e. g. i. vulgo παρεκελεύσατο τότε. Duker. comparat verba IV
παρεκελεύετό τε καὶ ἔλεγε τοιάδε.

61. Nicias militum, propter inopiam pugnae discrimen
lerantium, animos adhortatione reficere conatur.

πόλιν ἐπιδεῖν] Duker. comparat verba VI, 69. *καὶ τὴν*
χουσαν σφίσι πατρίδα νικήσαντες πάλιν ἐπιδεῖν, quae adscripsit
M. p. 336. De pronomine *τῳ* nostri loci v. Matth. Gr. p. 6

τὴν ἐλπίδα τοῦ φόβου] Schol. *ἔπειτα παντὶ τῷ χρόνῳ δυσ*
εἰσι καὶ προσδοκῶσιν ὁμοίως ταῖς γεγενημέναις συμφοραῖς τὰ μέλ
Hoc genus dicendi Dukerus monet imitari Lucianum tyra
t. IV. p. 318. *ἢ τίς ἐλπὶς τοῦ φόβου, ἢ τί ὑπόμνημα τῶν συμφ*
ubi v. Reitz. p. 592. 595. *ἐλπίς* est verbum medii sensus, e
ctationem significans; alterum autem substantivum vice fu
adiectivi, ut reddere possis: *zaghafte Erwartung*.

τῶν ἐν τοῖς πολέμοις παραλόγων] a recto *παράλογος*, quo
substantivum, non, ut Heyne opinatus est, a recto *παράλογ*
super hoc loco ita disputat ad Homer. Il. XVIII, 309. collat
tae versu: *ξυνὸς Ἐνυάλιος, καί τε κτανέοντα κατέκτα*, „Fa
belli incerta. Sententia vulgo frequentata, quam Aristot.
II, 22. pro exemplo memorat sententiarum vulgarium, si su
positae sunt, magnam vim habentium. Clarke locum e Cle
Alex. Strom. VI. p. 739. *Pott.*, memorat, e quo patet, Archilochu
hoc loco repetiisse: *ἔρδω· ἐτήτυμον γάρ· ξυνὸς ἀνθρώποις Ἄρη*
Liebel. ad Archiloch. reliq. p. 189. nr. 74.] Hoc idem re

στῆναι καὶ ὡς ἀναμαχούμενοι ἀξίως τοῦδε τοῦ πλήθους, ὅσον αὐτοὶ ὑμῶν αὐτῶν ἐφορᾶτε, παρασκευάζεσθε. ἃ δὲ ἀρωγὰ 62 ἐνείδομεν ἐπὶ τῇ τοῦ λιμένος στενότητι πρὸς τὸν μέλλοντα ὄχλον τῶν νεῶν ἔσεσθαι καὶ πρὸς τὴν ἐκείνων ἐπὶ τῶν καταστρωμάτων παρασκευήν, οἷς πρότερον ἐβλαπτόμεθα, πάντα καὶ ἡμῖν νῦν ἐκ τῶν παρόντων μετὰ τῶν κυβερνητῶν ἐσκεμμένα ἡτοίμασται. καὶ γὰρ τοξόται πολλοὶ καὶ ἀκοντισταὶ ἐπιβήσονται καὶ ὄχλος ᾧ ναυμαχίαν μὲν ποιούμενοι ἐν πελάγει οὐκ ἂν ἐχρώμεθα διὰ τὸ βλάπτειν ἂν τὸ τῆς ἐπιστήμης τῇ βαρύτητι τῶν νεῶν, ἐν δὲ τῇ ἐνθάδε ἠναγκασμένῃ ἀπὸ τῶν νεῶν πεζομαχίᾳ πρόςφορα ἔσται. εὕρηται δ' ἡμῖν ὅσα χρῆν ἀντιναυπηγῆσαι, καὶ πρὸς τὰς τῶν ἐπωτίδων αὐτοῖς παχύτητας, ᾧπερ δὴ μάλιστα ἐβλαπτόμεθα, χειρῶν σιδηρῶν ἐπιβολαί, αἳ σχήσουσι τὴν πάλιν ἀνάκρουσιν τῆς προςπεσούσης νεώς, ἢν τὰ ἐπὶ τούτοις οἱ ἐπιβάται ὑπουργῶσιν. ἐς τοῦτο γὰρ δὴ ἠναγκάσμεθα ὥςτε πεζομαχεῖν ἀπὸ τῶν νεῶν, καὶ τὸ μήτε αὐτοὺς ἀνακρούεσθαι μήτ' ἐκείνους ἐᾶν ὠφέλιμον φαίνεται, ἄλλως τε καὶ τῆς γῆς πλὴν ὅσον ἂν ὁ πεζὸς ἡμῶν ἐπέχῃ πολεμίας οὔσης. ὧν χρὴ μεμνημένους διαμάχεσθαι ὅσον ἂν δύνησθε, καὶ 63 μὴ ἐξωθεῖσθαι ἐς αὐτήν, ἀλλὰ ξυμπεσούσης νηὶ νεὼς μὴ πρότερον ἀξιοῦν ἀπολύεσθαι ἢ τοὺς ἀπὸ τοῦ πολεμίου καταστρώ-

---

apud Cicer. ad famil. VI, 4. est *omnis belli Mars communis.*" — Ex hac igitur sententia Nicias exordii argumentum ducit. Initio huius cap. verba στρατιῶται Ἀθηναίων τε καὶ τῶν ἄλλων ξυμμάχων ita accipe, ut ad ξυμμάχων suppleas ὄντων, sicut factum est ab Erfurdtio in verbis Sophocl. Oed. T. 5. ἀγὼ δικαιῶν μὴ παρ' ἀγγέλων — ἄλλων ἀκούειν, αὐτὸς ὧδ' ἐλήλυθα i. e. ἄλλων, ἀγγέλων ὄντων. Vid. Heind. ad Plat. Gorg. §. 64. Loci Homerici modo tractati meminit hic etiam Scholiast. Thucydidis.

62. πρόςφορα ἔσται] i. e. πρόςφορον ἔσται, τῷ ὄχλῳ χρῆσθαι. ita h. l. explicat Matth. Gr. p. 608. Possis ita accipere neutrum, ut sensu collectivo positum sit pro πρόςφοροι ἔσονται.

ὅσα χρὴ ἀντιναυπηγῆσαι] μὴ A. D. F. S. d. e. g. i. k. ἢν marg. i. scripturam μή pro χρή memorat etiam Schol. Exspectes praeteritum; iam enim debebant haec omnia parata esse. Scripsi χρῆν. Eadem confusio facta est ap. Thucyd. II, 51. in verbis: ὅτι χρῆν προςφέροντας ὠφελεῖν, ubi C. I. L. O. S. d. e. i. depravatum illud χρὴ habent, idemque ex codd. Gregorii Cor., qui h. l. libri 2. laudat p. 55. sq., A. B. a. b. c. et August. habent χρή. Τὰ ἐπὶ τούτοις intellige, *quae post hunc apparatum a classiariis debent perfici*, quibusque illa instituta adiuvanda sunt et ad verum fructum perducenda.

μήτε αὐτοὺς — μήτ' ἐκείνους] v. Lobeck. ad Phrynich. p. 750. not. sive not. ad VII, 34.

ἄλλως τε καὶ τῆς γῆς] Schol. διὰ τοῦτο οὐ συμφέρει ἀνακρούεσθαι ἡμῖν, ὅτι ἄρα εἰς πολεμίαν γῆν ὑπὸ τῆς ἀνακρούσεως ἐξενεχθησόμεθα.

63. μὴ πρότερον ἀξιοῦν] B. G. K. cum Valla; vulgo ἄξιον.

τες ὑμῶν τῆς τε φωνῆς τῇ ἐπιστήμῃ καὶ τῶν τρόπων τ
μήσει ἐθαυμάζεσθε κατὰ τὴν Ἑλλάδα, καὶ τῆς ἀρχῆς τῆς
τέρας οὐκ ἔλασσον κατὰ τὸ ὠφελεῖσθαι, ἔς τε τὸ φο
τοῖς ὑπηκόοις καὶ τὸ μὴ ἀδικεῖσθαι πολὺ πλεῖον μετ
ὥςτε κοινωνοὶ μόνοι ἐλευθέρως ἡμῖν τῆς ἀρχῆς ὄντες δι
αὐτὴν νῦν μὴ καταπροδίδοτε, καταφρονήσαντες δὲ Κορι
τε, οὓς πολλάκις νενικήκατε, καὶ Σικελιωτῶν, ὧν οὐδ'
στῆναι οὐδεὶς ἕως ἤκμαζε τὸ ναυτικὸν ἡμῖν ἠξίωσεν, ἀμ
σθε αὐτοὺς καὶ δείξατε ὅτι καὶ μετὰ ἀσθενείας καὶ ξυ
ρῶν ἡ ὑμετέρα ἐπιστήμη κρείσσων ἐστὶν ἑτέρας εὐτυχ
64 ῥώμης. τούς τε Ἀθηναίους ὑμῶν πάλιν αὖ καὶ τάδε ἀ
μνήσκω ὅτι οὔτε ναῦς ἐν τοῖς νεωςοίκοις ἄλλας ὁμοίας τ

Deinde editum ἢ τοὺς ἀπὸ τοῦ πολεμίου καταστρώματος ex B. F
N. c. f. ἣν sine μὴ A. D. H. k. vulgo ἣν μή. Correxit Duker

τὴν ἡδονὴν ἐνθυμεῖσθαι] Schol. ἡδονὴν λέγει, ἣν ἐπιφέρει, ἐν
θαυμάζεσθαί τε κατὰ τὴν Ἑλλάδα καὶ κατὰ τὸ ὠφελεῖσθαι, ἐν τ
μὴ ἀδικεῖσθαι αὐτοί, καὶ ἐν τῷ φοβεροὶ τοῖς ὑπηκόοις φαίνεσθαι. (
autem Ἀθηναίους νομιζομένους dicit, τοὺς μετοίκους sive inquil
dicit, de quo hominum genere v. Boeckh. *Staatsh. d. Ath.*
p. 39. 48. 279. 280. 285. sq. Qua conditione, quoque iure
rint, et quae munera obierint, ibidem docet p. 154. et t.
p. 75. Adde Schoemann. de comit. Athen. p. 81. F. Diceba
iidem ἰσοτελεῖς, quia populi beneficio pari fere cum civibus i
fruebantur. Itaque inquilini percussor non minori poena affe
est, quam civem qui interfecerat. (v. Meier. de bonis damnat. p
Ἰσοτελεῖς tamen non omnes inquilini erant, sed tantum qui μ
κίῳ sive annuo inquilinorum tributo soluti idem atque cives
butum solvebant, et eodem cum civibus adscriptitiis iure ac c
ditione erant. Conf. Boeckh. l. l. p. 155. et t. II. p. 77.

μὴ καταπροδίδοτε] A. B. D. F. H. K. M. b. c. d. e. f. g. i
καταπροδίδοντε L. O. P. vulgo καταπροδίδοιτε. quod [illegible]

οὔτε ὁπλιτῶν ἡλικίαν ὑπελίπετε, εἴ τε ξυμβήσεταί τι ἄλλο ἢ τὸ κρατεῖν ὑμῖν, τούς τε ἐνθάδε πολεμίους εὐθὺς ἐπ' ἐκεῖνα πλευσουμένους καὶ τοὺς ἐκεῖ ὑπολοίπους ἡμῶν ἀδυνάτους ἐσομένους τούς τε αὐτοῦ καὶ τοὺς ἐπελθόντας ἀμύνασθαι. καὶ οἱ μὲν ἂν ὑπὸ Συρακοσίοις εὐθὺς γίγνοισθε, οἷς αὐτοὶ ἴστε οἵᾳ γνώμῃ ἐπήλθετε, οἱ δ' ἐκεῖ ὑπὸ Λακεδαιμονίοις. ὥςτε ἐν ἑνὶ τῷδε ὑπὲρ ἀμφοτέρων ἀγῶνι καθεστῶτες καρτερήσατε, εἴπερ ποτέ, καὶ ἐνθυμεῖσθε καθ' ἑκάστους τε καὶ ξύμπαντες ὅτι οἱ ἐν ταῖς ναυσὶν ὑμῶν νῦν ἐσόμενοι καὶ πεζοὶ τοῖς Ἀθηναίοις εἰσὶ καὶ νῆες καὶ ἡ ὑπόλοιπος πόλις καὶ τὸ μέγα ὄνομα τῶν Ἀθηνῶν, περὶ ὧν εἴ τίς τι ἕτερος ἑτέρου προφέρει ἢ ἐπιστήμῃ ἢ εὐψυχίᾳ, οὐκ ἂν ἐν ἄλλῳ μᾶλλον καιρῷ ἀποδειξάμενος αὐτός τε αὑτῷ ὠφέλιμος γένοιτο καὶ τοῖς ξύμπασι σωτήριος.

65 Ὁ μὲν Νικίας τοσαῦτα παρακελευσάμενος εὐθὺς ἐκέλευε πληροῦν τὰς ναῦς. τῷ δὲ Γυλίππῳ καὶ τοῖς Συρακοσίοις παρῆν μὲν αἰσθάνεσθαι, ὁρῶσι καὶ αὐτὴν τὴν παρασκευήν, ὅτι ναυμαχήσουσιν οἱ Ἀθηναῖοι, προηγγέλθη δὲ αὐτοῖς καὶ ἡ ἐπιβολὴ τῶν σιδηρῶν χειρῶν. καὶ πρός τε τἆλλα ἐξηρτύσαντο ὡς ἕκαστα καὶ πρὸς τοῦτο· τὰς γὰρ πρῴρας καὶ τῆς νεὼς ἄνω ἐπὶ πολὺ κατεβύρσωσαν, ὅπως ἂν ἀπολισθάνοι καὶ μὴ ἔχοι ἀντιλαβὴν ἡ χεὶρ ἐπιβαλλομένη. καὶ ἐπειδὴ πάντα ἑτοῖμα ἦν, παρεκελεύσαντο ἐκείνοις οἵ τε στρατηγοὶ καὶ Γύλιππος καὶ ἔλεξαν τοιάδε.

66 Ὅτι μὲν καλὰ τὰ προειργασμένα καὶ ὑπὲρ καλῶν τῶν μελλόντων ὁ ἀγὼν ἔσται, ὦ Συρακόσιοι καὶ ξύμμαχοι, οἵ τε πολλοὶ δοκεῖτε ἡμῖν εἰδέναι· οὐδὲ γὰρ ἂν οὕτως αὐτῶν προθύμως ἀντελάβεσθε· καὶ εἴ τις μὴ ἐπὶ ὅσον δεῖ ᾔσθηται, σημανοῦμεν. Ἀθηναίους γὰρ ἐς τὴν χώραν τήνδε ἐλθόντας πρῶ-

---

64. εἴ τε ξυμβήσεταί τι ἄλλο] „Quod lingua efferre, animus cogitare refugit, — — ἄλλο saepe κακόν. Schol. Thucyd. VII, 64. Casaubon. ad Strab. I, 3. D. Heinsius ad Hesiodi ἔργα 344." Dorv. ad Charit. p. 444. — Schol. εὐφημότατα ᾐνίξατο τὴν ἧτταν. Adde Valcken. ad Herodot. III, 62. Mox participia sunt pro infinitivis. De forma πλευσουμένους v. Matth. Gr. p. 214. Conf. IV, 13. et πλευσεῖσθε I, 53. Paulo post τὸ μέγα ὄνομα τῶν Ἀθηνῶν omnes tenent praeter B., qui Ἀθηναίων habet superscripta vulgata et P., qui idem sine correctione.

65. ἡ ἐπιβολή] A. B. D. F. H. O. S. c. f. g. k. cum Tusano et Polluce I, 120., qui hunc locum compilavit. Ceteri ἐπιβουλή. Verbum κατεβύρσωσαν ex Thucydide commemorat Pollux VII, 84. V. Abresch. ad Hesych. t. I. p. 1344.

66. Gylippus et Syracusani cum hostium consilia animadvertissent, parant et ipsi navalem pugnam, et cum singuli duces, tum Gylippus oratione utuntur ad animos suorum augendos accommodata.

τον μὲν ἐπὶ τῆς Σικελίας καταδουλώσει, ἔπειτ' εἰ κατορθώσειαν, καὶ τῆς Πελοποννήσου καὶ τῆς ἄλλης Ἑλλάδος, καὶ ἀρχὴν τὴν ἤδη μεγίστην τῶν τε πρὶν Ἑλλήνων καὶ τῶν νῦν κεκτημένους, πρῶτοι ἀνθρώπων ὑποστάντες τῷ ναυτικῷ, ᾧπερ πάντα κατέσχον, τὰς μὲν νενικήκατε ἤδη ναυμαχίας, τὴν δ' ἐκ τοῦ εἰκότος νῦν νικήσετε. ἄνδρες γὰρ ἐπειδὰν ᾧ ἀξιοῦσι προὔχειν κολουθῶσι, τό γ' ὑπόλοιπον αὐτῶν τῆς δόξης ἀσθενέστερον αὐτὸ ἑαυτοῦ ἐστιν ἢ εἰ μηδ' ᾠήθησαν τὸ πρῶτον, καὶ τῷ παρ' ἐλπίδα τοῦ αὐχήματος σφαλλόμενοι καὶ παρὰ ἰσχὺν τῆς δυνάμεως ἐνδιδόασιν· ὃ νῦν Ἀθηναίους εἰκὸς πεπον-
67 θέναι. ἡμῶν δὲ τό τε ὑπάρχον πρότερον, ᾧπερ καὶ ἀνε-

καὶ τῷ παρ' ἐλπίδα] Heilmann.: *und wem einmal in einer Sache, worauf er sich am meisten eingebildet, seine Hoffnung fehl schlägt, der strengt sich nachher nicht einmal so viel an, als es ihm seine wirklichen Kräfte noch verstatteten*, qui tamen prorsus praeter necessitatem τῷ in τῳ mutatum vult. Sic modo c. 60. aderat τῷ τε παρὰ τὸ εἰωθὸς πολὺ κρατηθῆναι.

67. Ἡμῶν δὲ τό τε ὑπάρχον — τὴν προθυμίαν παρέχεται] In his particulam καὶ ante τῆς δοκήσεως omittunt A. D. F. H. S. f. g. προςγεγενημένης A. B. D. F. H. K. L. N. O. Q. c. e. g. i. προςγεγενημένης d. k. vulgo προςγενομένης. Verba τὰ δὲ πολλὰ πρὸς τὰς ἐπιχειρήσεις ἡ μεγίστη ἐλπίς omittunt A. D. F. H. L. O. Q. g. At cod. S. istam particulam sententiae ita repraesentat: διπλασία ἑκάστου ἡ ἐλπίς· μεγίστην δὲ τὴν προθυμίαν παρέχεται, omissis reliquis. Particulam illo loco ante τῆς δοκήσεως Valla quoque ignorat; ex iudicio quidem Popponis proleg. t. I. p. 113. id recte fit; nam verba τῆς δοκήσεως — ἐνικήσαμεν ait causam debere significare, cur prior Syracusanorum audacia postea etiam validior facta sit, quoniam alias haec causa omnino non commemorantur. — Non puto equidem. Nonne causa eadem commemoratur his verbis: καὶ διπλασία ἑκάστου ἡ ἐλπίς adiectis, quibus tantum vis verborum βεβαιότερον τὸ ὑπάρχον πρότερον alio modo repetitur? Pergit Poppo: Quod si καὶ recte abest „βεβαιότερον per βεβαιότερον ὂν sive ὑπάρχον, quorum participiorum illud facile excidere potuit, hoc autem e praecedentibus suppleri potest, interpretandum et τὸ ὑπάρχον πρότερον aut cum διπλασία — ἐλπίς aut cum μεγίστην καὶ τὴν προθυμίαν παρέχεται iungendum est.“ Posterius negat sine magna audacia fieri posse, quanquam desunt in plerisque libris verba τὰ δὲ πολλὰ — ἐλπίς. „Sed primum, ait, bis usurpatum nomen ἐλπίς facile efficere potuit, ut librarii verba in medio posita omitterent. Deinde etiamsi quis hoc ob tot codicum diversarum classium consensum non verisimile iudicat, tamen etiam deletis his verbis τὸ ὑπάρχον cum παρέχεται cohaerere non poterit, nisi ante διπλασία vel ὅθεν vel similis vox additur, quod non permittit crisis circumspecta.“ Equidem verba illa a nonnullis libris neglecta teneo mordicitus, manibusque ambabus; nihil enim continent, nisi et sententiis et verbis huius scriptoris dignissima. Causae omissionis multae cogitari possunt, nulla pro certa affirmari. „Nos, addit, τὸ ὑπ-

στήμονες ἔτι ὄντες ἀπετολμήσαμεν, βεβαιότερον νῦν, καὶ τῆς δοκήσεως προσγεγενημένης αὐτῷ, τὸ κρατίστους εἶναι εἰ τοὺς κρατίστους ἐνικήσαμεν, διπλασία ἑκάστου ἡ ἐλπίς. τὰ δὲ πολλὰ πρὸς τὰς ἐπιχειρήσεις ἡ μεγίστη ἐλπὶς μεγίστην καὶ τὴν προθυμίαν παρέχεται. τά τε τῆς ἀντιμιμήσεως αὐτῶν τῆς παρασκευῆς ἡμῶν τῷ μὲν ἡμετέρῳ τρόπῳ ξυνήθη τέ ἐστι καὶ οὐκ ἀνάρμοστοι πρὸς τὴν ἑκάστην αὐτῶν ἐσόμεθα· οἱ δ', ἐπει-

---

...άρχον subiectum praedicati διπλασία ἐλπίς esse iudicamus, et, ut hoc fieri possit, articulum ἡ post ἑκάστου, si verba τὰ δὲ πολλὰ — μεγίστη ἐλπίς spuria putentur, tanquam pronomen relativum ἣ post ἐλπίς transponimus (διπλασία ἑκάστου ἐλπίς, ἣ μεγίστην καὶ τὴν προθυμίαν παρέχεται); sin minus, delemus.“ Optio igitur datur, sed quid praestet et necessarium sit, non docetur, et pro sententia plana et pulchre conformata, quae in libris est plerisque, scriptura nobis offertur nec tam integra ab sententiis, nec tota in ullo libro scripto reperta. Illum enim articulum ἡ omnes agnoscunt, pronomen ἣ nullus. E Vallae interpretatione, quam Poppo addit: *at vobis* (ὑμῶν legit cum plerisque libris), *qui, cum adhuc imperiti essetis, tamen obsistere ausi estis, nunc validioribus effectis, accedente persuasione vestrae strenuitatis eximiae, quod strenuissimos superastis, duplex adesse singulis spes debet;* ex hac igitur interpretatione tam libera atque vaga de scriptura huius loci nihil certo colligi potest.

καὶ τῆς δοκήσεως προσγεγενημένης — τὸ κρατίστους εἶναι] „Infinitivus cum articulo τό non tam pro genitivo infinitivi quam pro infinitivo sine articulo ponitur, quo Graeci etiam post substantiva uti solent, ut ξυγγνώμην ἁμαρτεῖν λήψονται III, 40. Matth. Gr. §. 780. Similia nostris sunt verba VIII, 87. διότι δὲ οὐκ ἦλθον, διαφόρως εἰκάζεται. οἱ μὲν γάρ, ἵνα διατρίβῃ ἀπελθὼν — τὰ τῶν Πελοποννησίων· — ἄλλοι δ', ὡς καταβοῆς ἕνεκα τῆς ἐς Λακεδαίμονα, τὸ λέγεσθαι, ὡς οὐκ ἀδικεῖ, ἀλλὰ καὶ σαφῶς οἴχεται ἐπὶ τὰς ναῦς. Adde etiam III, 82. τὸ ἐμπλήκτως ὀξὺ ἀνδρὸς μοίρᾳ προσετέθη· ἀσφάλεια δὲ τὸ ἐπιβουλεύσασθαι ἀποτροπῆς πρόφασις εὔλογος. — Alium locum VII, 36., qui vulgo sic legitur: τῇ τε πρότερον ἀμαθίᾳ τῶν κυβερνητῶν δοκούσῃ εἶναι, τὸ ἀντίπρῳρον ξυγκροῦσαι, μάλιστ' ἂν αὐτοὶ χρήσασθαι, codices suspectum reddunt.“ Popp. l. l. — Infinitivus his locis omnibus reddi potest per *quod attinet ad id, quod* etc. sive *in sofern*, velut: *in sofern wir die besten seien — in sofern sie gefehlt haben — in sofern man sagen könnte — in sofern man einem nachstellen konnte — in sofern sie mit dem Vordertheile des Schiffes angriffen.* Nostro autem loco ferri etiam posset τὸ κρατίστοις εἶναι, quanquam id minus de more fieret, si vera praecepit Lobeck. ad Phrynich. p. 750. not.

τά τε τῆς ἀντιμιμήσεως] Schol. μιμούμενοι ἡμᾶς οἱ Ἀθηναῖοι, πολλοὺς ὁπλίτας ἐπιβιβάσαντες ἐπὶ τὰ καταστρώματα, ὅπερ ἡμῖν μὲν σύνηθές ἐστι καὶ διὰ τοῦτο οὐκ ἀνάρμοστον, ἐκείνοις δὲ ἐναντίον διὰ τὰ ἐπιφερόμενα.

πρὸς τὴν ἑκάστην αὐτῶν] Non est, quod ex B. recipiatur πρὸς ἕκαστον αὐτῶν. L. Θ. πρὸς ἑκάστην. Articulum et cum ἕκαστος et cum ἑκάτερος non uno loco iungit Thucydides, velut II, 22. ἀπὸ

δὰν πολλοὶ μὲν ὁπλῖται ἐπὶ τῶν καταστρωμάτων παρὰ τὸ καθεστηκὸς ὦσι, πολλοὶ δὲ καὶ ἀκοντισταὶ χερσαῖοι ὡς εἰπεῖν Ἀκαρνᾶνές τε καὶ ἄλλοι ἐπὶ ναῦς ἀναβάντες, οἳ οὐδ᾽ ὅπως καθεζομένους χρὴ τὸ βέλος ἀφεῖναι εὑρήσουσι, πῶς οὐ σφαλοῦσί τε τὰς ναῦς καὶ ἐν σφίσιν αὐτοῖς πάντες, οὐκ ἐν τῷ αὐτῶν τρόπῳ κινούμενοι, ταράξονται; ἐπεὶ καὶ τῷ πλήθει τῶν νεῶν οὐκ ὠφελήσονται, εἴ τις καὶ τόδε ὑμῶν, ὅτι οὐκ ἴσαις ναυμαχήσει πεφόβηται· ἐν ὀλίγῳ γὰρ πολλαὶ ἀργότεραι μὲν ἐς τὸ δρᾶν τι ὧν βούλονται ἔσονται, ῥᾷσται δὲ ἐς τὸ βλάπτεσθαι ἀφ᾽ ὧν ἡμῖν παρεσκεύασται. τὸ δ᾽ ἀληθέστατον γνῶτε, ἐξ ὧν ἡμεῖς οἰόμεθα σαφῶς πεπύσθαι· ὑπερβαλλόντων γὰρ αὐτοῖς τῶν κακῶν καὶ βιαζόμενοι ὑπὸ τῆς παρούσης ἀπορίας ἐς ἀπόνοιαν καθεστήκασιν οὐ παρασκευῆς πίστει μᾶλλον ἢ τύχης ἀποκινδυνεύσει οὕτως ὅπως δύνανται, ἵν᾽ ἢ βιασάμενοι ἐκπλεύσωσιν ἢ κατὰ γῆν μετὰ τοῦτο τὴν ἀποχώρησιν ποιῶνται, ὡς τῶν γε παρόντων οὐκ ἂν πράξαντες χεῖ-
68 ρον. πρὸς οὖν ἀταξίαν τε τοιαύτην καὶ τύχην ἀνδρῶν ἑαυτὴν παραδεδωκυῖαν πολεμιωτάτων, ὀργῇ προσμίξωμεν, καὶ νομίσωμεν ἅμα μὲν νομιμώτατον εἶναι πρὸς τοὺς ἐναντίους

τῆς στάσεως ἑκατέρας. III, 23. τοῦ πύργου ἑκατέρου. IV, 93. ἐπὶ τῷ κέρᾳ ἑκατέρῳ, quae verba alio ordine repetuntur c. 94. IV, [illegible] ἑκατέρων — τῶν στρατοπέδων. Et V, 49. κατὰ τὸν ὁπλίτην ἕκαστον. II, 24. κατὰ τὸν ἐνιαυτὸν ἕκαστον. VI, 63. κατὰ τὴν ἡμέραν ἑκάστην. Itidemque locuti sunt Demosthenes, Plato, Xenophon, Isocrates [illegible] Vide Matth. Gr. p. 371. 5. Popp. obs. p. 28.

οὐ παρασκευῆς — ἢ τύχης ἀποκινδυνεύσει] Scholiastes: οὐ τῇ παρασκευῇ δηλονότι πιστεύοντες, ἀλλὰ διακινδυνεῦσαι σπεύδοντες, [illegible] τῇ τύχῃ τὸ μέλλον ποιοῦνται. „Suspicor, Scholiasten legisse ἀποκινδυνεῦσαι. Hoc multo clariorem reddit sententiam; et oratio [illegible]te in hunc modum procedit: ἐς ἀπόνοιαν καθεστήκασιν ἀποκινδυνεῦσαι οὕτως, ὅπως δύνανται, οὐ μᾶλλον πίστει παρασκευῆς, ἢ τύχῃ, i. e. *eo dementiae venerunt*, ut non male Acacius, *ut non tam apparatu suo, quam incerta fortunae alea confisi periculum, quo-cunque modo possunt, facere velint.*“ Duker. — Si reputes, [illegible] ἐς ἀπόνοιαν καθεστήκεσαν non alium sensum esse, nisi: *decertare volunt pugna decretoria*, vulgatam fortasse se recte habere existimabis.

68. ὀργῇ προσμίξωμεν] Apte Bauerus citavit Livium XXI, 41. *itaque vos ego, milites, non eo solum animo, quo adversus alios hostes soletis, pugnare velim; sed cum indignatione quadam atque ira.*

καὶ νομίσωμεν — ἥδιστον εἶναι] Duo dicit; et legitimum esse et suavissimum, vindictam sumere maximam ab hostibus acerrimis. Structuram, interpunctione simul emendata, ita expedio: καὶ νομίσωμεν, ἅμα μὲν νομιμώτατον εἶναι πρὸς τοὺς ἐναντίους, [illegible] δικαιῶσαι, ὡς ἐπὶ τιμωρίᾳ τοῦ προσπεσόντος ἀποπλῆσαι τῆς γνώμης τὸ θυμούμενον, ἅμα δὲ καὶ τὸ λεγόμενον (i. e. *ut dici solet proverbio*)

ῖ ἄν, ὡς ἐπὶ τιμωρίᾳ τοῦ προςπεσόντος, δικαιώσωσιν ἀποπλῆσαι τῆς γνώμης τὸ θυμούμενον, ἅμα δέ, ἐχθροὺς ἀμύνασθαι ἐγγενησόμενον ἡμῖν, καὶ τὸ λεγόμενόν που ἥδιστον εἶναι. ὡς δὲ ἐχθροὶ καὶ ἔχθιστοι πάντες ἴστε, οἵ γε ἐπὶ τὴν ἡμετέραν ἦλθον δουλωσόμενοι, ἐν ᾧ, εἰ κατώρθωσαν, ἀνδράσι μὲν ἂν τἄλγιστα προςέθεσαν, παισὶ δὲ καὶ γυναιξὶ τὰ ἀπρεπέστατα, πόλει δὲ τῇ πάσῃ τὴν αἰσχίστην ἐπίκλησιν. ἀνθ' ὧν μὴ μαλακισθῆναί τινα πρέπει μηδὲ τὸ ἀκινδύνως ἀπελθεῖν αὐτοὺς κέρδος νομίσαι. τοῦτο μὲν γὰρ καὶ ἐὰν κρατήσωσιν, ὁμοίως δράσουσι· τὸ δὲ πραξάντων ἐκ τοῦ εἰκότος ἃ βουλόμεθα τούςδε τε κολασθῆναι καὶ τῇ πάσῃ Σικελίᾳ καρπουμένῃ καὶ πρὶν ἐλευθερίαν βεβαιοτέραν παραδοῦναι, καλὸς ὁ ἀγών. καὶ κινδύνων οὗτοι σπανιώτατοι οἳ ἂν ἐλά-

---

ου ἥδιστον εἶναι, ἐχθροὺς ἀμύνασθαι ἐγγενησόμενον (nominat. absolutus) ἡμῖν, *cum nobis obtingat*, *hostes ulcisci*. Priorem partem enunciationis in hunc quoque modum licebat exprimere: καὶ νομίσωμεν, ἅμα μὲν νομιμώτατα πρᾶξαι, οἳ ἄν — δικαιώσωσιν ἀποπλῆσαι τῆς γνώμης τὸ θυμούμενον. Et illa et hac structura in unum conflata scripsit νομιμώτατον εἶναι, οἳ ἂν δικαιώσωσιν etc., de qua commixtione locutionum dixi in animadversione ad II, 44. „Verba ἀποπλῆσαι τῆς γνώμης τὸ θυμούμενον bis cogitanda sunt; nam νομιμώτατον εἶναι, et δικαιώσωσιν postulat, ea secum iungi." Hoc modo Matth. Gr. p. 902., illa confusione duorum structurae generum non admissa explicuit. Equidem alterum praetuli, ut qui vidissem, tantopere hunc scriptorem illa duplicis in unum commixtae constructionis ratione gaudere, neque illa aliis scriptoribus, et ne Homero quidem inusitata est. De verbis huius capitulo inferius positis: τὸ δὲ πραξάντων ἐκ τοῦ εἰκότος, ἃ βουλόμεθα, τούςδε τε κολασθῆναι καὶ τῇ πάσῃ Σικελίᾳ καρπουμένῃ καὶ πρὶν ἐλευθερίαν βεβαιοτέραν παραδοῦναι, καλὸς ὁ ἀγών, hoc recte monuit Matth. l., vocem ἐλευθερίαν cogitatione bis ponendam esse. Ad πραξάντων supple ἡμῶν. Solennior scribendi ratio haec erat: τὸ δὲ πράξαντας ἡμᾶς ἐκ τοῦ εἰκότος ἃ βουλόμεθα, τούςδε τε κολάσαι καὶ τῇ πάσῃ Σικελίᾳ — ἐλευθερίαν βεβαιοτέραν παραδοῦναι etc. Sed illuc redeo, unde exorsi sumus. De formula τὸ λεγόμενον, *ut dici vulgo solet* vide Matth. Gr. p. 393. 834. Viger. p. 15. ibiq. Herm. p. 702, 3. et de nominativo absoluto ἐγγενησόμενον ibidem p. 769, 213. Heilmannus: *Lasset uns bedenken, dass man theils an einem Feind, gegen den man sich als einen Angreifer zu wehren hat, höchst rechtmässiger Weise allen seinen Muth zu kühlen suchen könne; und dass wir andern Theils wirklich die schönste Gelegenheit vor uns haben, uns an einem verhassten Feinde zu rächen, welches einem gemeinen Sprichworte zufolge, die angenehmste Sache von der Welt ist*, qui ἐγγενησόμενον pendere facit ex νομίσωμεν, quemque si quis sequetur, equidem non reluctabor. Idem mecum facit in statuenda locutionum commixtione.

καρπουμένῃ καὶ πρίν] τὸ καρποῦσθαι καὶ καρπίσασθαι Θουκυδίδης λέγει Pollux VII, 149. Καρπίζεσθαι rarissimam vocem dicit Valcken. ad Eurip. Hippol. IV, 31., sibique apud Thucydidem non

χιστα ἐκ τοῦ σφαλῆναι βλάπτοντες πλεῖστα διὰ τὸ εὐτυ
ὠφελῶσιν.

69 Καὶ οἱ μὲν τῶν Συρακοσίων στρατηγοὶ καὶ Γύλι
τοιαῦτα καὶ αὐτοὶ τοῖς σφετέροις στρατιώταις παρακελευ
νοι ἀντεπλήρουν τὰς ναῦς εὐθὺς ἐπειδὴ καὶ τοὺς Ἀθην
ᾐσθάνοντο. ὁ δὲ Νικίας ὑπὸ τῶν παρόντων ἐκπεπληγμ
καὶ ὁρῶν οἷος ὁ κίνδυνος καὶ ὡς ἐγγὺς ἤδη ἦν, ἐπειδὴ
ὅσον οὐκ ἔμελλον ἀνάγεσθαι, καὶ νομίσας, ὅπερ πάσχουσι
τοῖς μεγάλοις ἀγῶσι, πάντα τε ἔργῳ ἔτι σφίσιν ἐνδεᾶ
καὶ λόγῳ αὐτοῖς οὔπω ἱκανὰ εἰρῆσθαι, αὖθις τῶν τριηρ
χων ἕνα ἕκαστον ἀνεκάλει, πατρόθεν τε ἐπονομάζων καὶ
τοὺς ὀνομαστὶ καὶ φυλήν, ἀξιῶν τό τε καθ' ἑαυτόν, ᾧ ὑπ
χε λαμπρότητός τι, μὴ προδιδόναι τινά, καὶ τὰς πατρ
ἀρετάς, ὧν ἐπιφανεῖς ἦσαν οἱ πρόγονοι, μὴ ἀφανίζειν,

repertam. Altera forma etiam extat II, 38. In extremo
ὠφελῶσιν unus B. servavit; vulgo ὠφελοῦσι. Soloece. Vid. Thier
Gr. §. 345. 3. a.

69. Pugnae navalis, cuius hinc incipit descriptio, mem
praeter alios Schol. Lucian. t. VII. p. 128. et Dio Cassius XI
7. sqq. ob oculos habuit nostrum scriptorem, praecipue c. 9.,
infra utemur.

ἐπειδὴ καὶ τοὺς Ἀθηναίους ᾐσθάνοντο] „Recte Scholiast.
plet, πληροῦντας τὰς ναῦς. Crebrae sunt hoc genus ellipses a
Thuc. III, 55. ἐν μέντοι τῷ πολέμῳ οὐδὲν ἐκπρεπέστερον [i. e.
τοῦ πρέποντος, nam ut Thom. M. p. 318. docet, ἡ Ἐξ ἐστιν
καὶ ἀντὶ τοῦ ἔξω τίθεται et eam saepenumero latere in compo
vim exemplis demonstravit Valcken. ad Herodot. II, 142.,
in verbis ἔκμετρος, ἔκδικος, ἔκθεσμος, ἔξαθλος, in ἐκδῆσαι, ἐκστρ
ἐξοικεῖν. Adde Thuc. I, 132. ἐξεδεδιῄτητο.] ὑπὸ ἡμῶν οὔτε ἐπά
οὔτε ἐμελλήσατε, nimirum πάσχειν V, 80. οὐ μέντοι εὐθύς γε
στη τῶν Ἀθηναίων, ἀλλὰ διενοήθη sc. ἀποστῆναι αὐτῶν, [v. no
I, 1.] ὅτι καὶ τοὺς Ἀργείους ἑώρα sc. ἀποστάντας, ut Schol. VI
τῇ δὲ αὐτῇ ἰδέᾳ ἐκεῖνά τε ἔσχον, καὶ τὰ ἐνθάδε νῦν πειρῶνται, n
ἔχειν." Duker. — Uberrime omnium et de singulis distinct
Popp. proleg. t. I. p. 284.

ὅπερ πάσχουσιν] Monuit Dukerus de supplendo ἄνθρωπ
vel pueris nota. Sequuntur infinitivi ἐνδεᾶ εἶναι et εἰρῆσθαι,
quomodo intelligendos post ὅ vel ὅπερ esse censeam, supr
quoties monitum, velut ad IV, 125. Nempe hi infinitivi epe
sis sunt praegressi relativi ὅ.

πατρόθεν ἐπονομάζων] „Vide quae de hoc genere loq
scripserunt interpretes Aeliani, Kuhnius et Perizonius ad
VI, 2." Duker. — Praeiit Homer. Il. X, 68. πατρόθεν ἐκ
ὀνομάζων ἄνδρα ἕκαστον, ubi Heyne: „id enim benevolentia
clarare putabatur. Causae tamen plures esse potuere, ut
neretur alter ab altero, etiam honoris causa, cum pater
clarus." Adde, ut ei, quem appellaret, qui appellabat, bla
tur, cum se duci aliqua re honesta ille innotuisse putaret,
supple: ἐκείνους, ὧν ἐπιφανεῖς ἦσαν οἱ πρόγονοι.

ρίδος τε τῆς ἐλευθερωτάτης ὑπομιμνήσκων καὶ τῆς ἐν αὐτῇ ἀνεπιτάκτου πᾶσιν ἐς τὴν δίαιταν ἐξουσίας, ἄλλα τε λέγων ὅσα ἐν τῷ τοιούτῳ ἤδη τοῦ καιροῦ ὄντες ἄνθρωποι οὐ πρὸς τὸ δοκεῖν τινι ἀρχαιολογεῖν φυλαξάμενοι εἴποιεν ἄν, καὶ ὑπὲρ ἁπάντων παραπλήσια ἔς τε γυναῖκας καὶ παῖδας καὶ θεοὺς πατρῴους προφερόμενα, ἀλλ᾽ ἐπὶ τῇ παρούσῃ ἐκπλήξει ὠφέλιμα νομίζοντες ἐπιβοῶνται. καὶ ὁ μὲν οὐχ ἱκανὰ μᾶλλον ἢ ἀναγκαῖα νομίσας παρῃνῆσθαι, ἀποχωρήσας ἦγε τὸν πεζὸν πρὸς τὴν θάλασσαν καὶ παρέταξεν ὡς ἐπὶ πλεῖστον ἐδύνατο, ὅπως ὅτι μεγίστη ταῖς ἐν ταῖς ναυσὶν ὠφέλεια ἐς τὸ θαρσεῖν

ἀνεπιτάκτου πᾶσιν — ἐξουσίας] Pericles in orat. funebri II, 37. *ἐλευθέρως δὲ τά τε πρὸς τὸ κοινὸν πολιτεύομεν, καὶ ἐς τὴν πρὸς ἀλλήλους τῶν καθ᾽ ἡμέραν ἐπιτηδευμάτων ὑποψίαν οὐ δι᾽ ὀργῆς τὸν πέλας, καθ᾽ ἡδονήν τι δρᾷ, ἔχοντες οὐδὲ ἀζημίους μέν, λυπηρὰς δὲ τῇ ὄψει ἀχθηδόνας προστιθέμενοι.* [Conf. cap. 68., ubi Gylippus: *ἐν ᾧ — τῷ δράσαι μὲν ἂν τὰ ἄλγιστα προσέθεσαν.*]

ἄλλα τε λέγων, ὅσα — ἐπιβοῶνται] Livius XXXIII, 3, *multa iam saepe memorata de maiorum virtutibus, simul de militari laude Macedonum quum disseruisset, ad ea quae tum maxime animos terrebant, quibusque erigi ad aliquam spem poterant, venit.* Nostrum locum in mente habuit Heliodor. Aethiop. I, p. 53, 21. *Bourdel.*, Thyamidem piratam ita loquentem faciens: *συστρατιῶται, προτρέπειν μὲν ὑμᾶς οὐκ οἶδ᾽ ὅ,τι δεῖ διὰ πλειόνων, αὐτούς τε ὑπομνήσεως οὐδὲν δεομένους, ἀλλὰ βίον ἀεὶ τὸν πόλεμον ἡγουμένους, καὶ ἄλλως τῆς ἀπροσδοκήτου τῶν ἐναντίων ἐφόδου τὸ παρέλκον τῶν λόγων ἀποτεμνομένης· ὧν γὰρ ἐν ἔργοις οἱ πολέμιοι, τούτοις μὴ διὰ τῶν ὁμοίων σὺν τάχει τὴν ἄμυναν ἐπάγειν, παντάπασίν ἐστι τοῦ προσήκοντος ὑστερούντων· εἰδότες οὖν ὡς οὐχ ὑπὲρ γυναικῶν ἐστὶ καὶ παίδων ὁ λόγος (ὃ δὴ πολλοῖς εἰς τὸ παροξῦναι καὶ μόνον πρὸς μάχην ἤρκεσε· ταῦτι γὰρ ἡμῖν ἐλάττονος λόγου* etc.) Scholiastes hyperbaton in hac sententia esse reperit. *συντακτέον δέ*, ait, *τῷ παραπλήσια, ἵνα ᾖ τὸ ἑξῆς· ἄλλα τε λέγων, οἷα οἱ ἐν τοιούτῳ ἤδη τοῦ καιροῦ ὄντες οἱ ἄνθρωποι εἴποιεν ἄν, καὶ παραπλήσια.* Mihi vero *καὶ* alio sensu dictum videtur, ut vel *καίπερ* pro *καὶ* corrigendum vel *καὶ* certe eodem sensu accipiendum putem. Erit autem tum interpretatio talis: *alia praeterea commemorabat, quaecunque homines in huiusmadi temporis articulo constituti dicere solent, non caventes, ne res omnibus pridem decantatas et obsoletas repetere videantur, quanquam illa omni occasione de uxoribus et liberis et diis patriis proferri solita repetunt, sed quae in praesenti pavore utilia dictu putantes alta voce pronuntiant.* Illud *ἀλλά* refertur ad negationem *οὐ* in *οὐ φυλαξάμενοι.* Syllaba *περ* facile excidere potuit propter statim sequens vocabulum *ὑπέρ*. „Querelam autem de insuavi sono syllabarum *περ* vel solus accentus tollit.“ Buttmann. ad Demosth. Midian. p. 26. not. 4. Et *ὑπὲρ ἁπάντων παραπλήσια* sunt *loci communes*, *Gemeinplätze.* In F. H. K. L. O. S. b. c. d. e. f. g. k. legitur: *ἐν τοιούτῳ ἤδη τοῦ καιροῦ ὄντος*, quod non prorsus reiecerim. De *ἐν ἐκείνῳ τοῦ καιροῦ* monitum ad VII, 2. ex commentariis Lobeckii ad Phrynich. p. 279. Conf. Popp. ed. Thuc. II, 1.

γίγνοιτο. ὁ δὲ Δημοσθένης καὶ Μένανδρος καὶ Εὐθύδημος, οὗτοι γὰρ ἐπὶ τὰς ναῦς τῶν Ἀθηναίων στρατηγοὶ ἐπέβησαν, ἄραντες ἀπὸ τοῦ ἑαυτῶν στρατοπέδου εὐθὺς ἔπλεον πρὸς τὸ ζεῦγμα τοῦ λιμένος καὶ τὸν παραλειφθέντα διέκπλουν, βουλό-
70 μενοι βιάσασθαι ἐς τὸ ἔξω. προεξαναγόμενοι δὲ οἱ Συρακόσιοι καὶ οἱ ξύμμαχοι ναυσὶ παραπλησίαις τὸν ἀριθμὸν καὶ πρότερον, κατά τε τὸν ἔκπλουν μέρει αὐτῶν ἐφύλασσον καὶ κατὰ τὸν ἄλλον κύκλῳ λιμένα, ὅπως πανταχόθεν ἅμα προσπίπτοιεν τοῖς Ἀθηναίοις, καὶ ὁ πεζὸς αὐτοῖς ἅμα παραβοηθῇ ἧπερ καὶ αἱ νῆες κατίσχοιεν. ἦρχον δὲ τοῦ ναυτικοῦ τοῖς Συρακοσίοις Σικανὸς μὲν καὶ Ἀγάθαρχος, κέρας ἑκάτερος τοῦ παντὸς ἔχων, Πυθὴν δὲ καὶ οἱ Κορίνθιοι τὸ μέσον. ἐπειδὴ δ' οἱ Ἀθηναῖοι προσέμισγον τῷ ζεύγματι, τῇ μὲν πρώτῃ ῥύμῃ

---

p. 89. *Καί quamvis* participiis iungitur. Vid. Viger. p. 525. Herm. p. 837. 322. Matth. Gr. p. 824. 3.

ὁ δὲ Δημοσθένης — ἐς τὸ ἔξω] Dionys. p. 874. Pro Εὐθύδημος hic Εὔδημος extat in libris plerisque, in d. i. Οὔδημος, apud Dionysium vulgata. Ζεῦγμα Thucydides vocat opus Syracusanorum, quo fauces magni portus clauserant τριήρεσι πλαγίαις καὶ πλοίοις καὶ ἀκάτοις cap. 59. Vide quem Duker. laudat Lipsium Poliorcet. II. cap. ult. Photius, Etym. M. p. 409, 51. Phavorinus ζεῦγμα, οὐ τὸ σχοινίον, ἀλλ' ἡ ἐζευγμένη σχεδία ἐν ποταμῷ ἢ θαλάττῃ. καὶ Θουκυδίδης ζ· τὸ ζεῦγμα τοῦ λιμένος. Mox παραλειφθέντα dederunt A. F. H. L. O. P. e. f. g. cum Dionysio: παραληφθέντα D. N. d. i. k. καταληφθέντα S. ceteri καταλειφθέντα. Bekkerus sibi vult περιλειφθέντα. Vocabulum διέκπλους hoc uno loco dicitur de *enavigatione,* alias semper de quadam ratione navibus pugnandi. Neque tamen hic ulla in libris varietas.

70. προεξαναγόμενοι — φεύγοντας φεύγουσιν] Dionys. p. 875. προεξαγόμενοι g. προεξαναγόμενοι Dionys. „Προεξαναγόμενοι — quanquam e codd. nihil varietatis enotatum est, tamen non verum puto. Nam recte quidem προεξάγειν de peditatu dicitur VI, 6. 37. VIII, 28. non item προεξάγεσθαι de navibus. Quare genuinum servasse puto Dionysium, idemque visum esse gaudeo Dukero et Iacobsio, qui in Attica sic edidit.“ Krueger. ad Dionys. p. 138. Mox παραβοηθοῖ L. O. P. c. παραβοηθεῖ K. παρεβοήθει Dionysius. „Παραβοηθῇ in omnibus edd., haud dubie recte; nec morandi sunt codd. ii, qui optativum exhibent, quem aliquis ob praegressum προσπίπτοιεν substituit. Conf. III, 22. περιίσχον — φρυκτοὺς — ὅπως ἀσαφῆ τὰ σημεῖα τῆς φρυκτωρίας τοῖς πολεμίοις ᾖ καὶ μὴ βοηθοῖεν. VI, 96. λογάδας τῶν ὁπλιτῶν ἐξέκριναν — ὅπως τῶν τε Ἐπιπολῶν εἴησαν φύλακες καί, ἢν ἐς ἄλλο τι δέῃ, ταχὺ ξυνεστῶτες παραγίγνωνται.“ Krueger. l. l.

ἐπειδὴ δ' οἱ Ἀθηναῖοι] οἱ omittit B. ἐπειδὴ καὶ οἱ N. Q. Dionys. οἱ ἄλλοι A. F. H. L. N. O. cum Dionysio: ἄλλοι οἱ D, g. „Voces οἱ ἄλλοι tanto consensu codd. fere omnes exhibent, ut Haackium mirer, hanc lectionem ex inepti interpretis correctione ortam esse suspicantem. Quis enim quaeso interpres tale

πλέοντες ἐκράτουν· τῶν τεταγμένων νεῶν πρὸς αὐτῷ, καὶ ἐρῶντο λύειν τὰς κλῄσεις· μετὰ δὲ τοῦτο πανταχόθεν σφίσι ν Συρακοσίων καὶ ξυμμάχων ἐπιφερομένων οὐ πρὸς τῷ γματι ἔτι μόνον ἡ ναυμαχία ἀλλὰ καὶ κατὰ τὸν λιμένα γνετο, καὶ ἦν καρτερὰ καὶ οἵα οὐχ ἑτέρα τῶν προτέρων. ολλὴ μὲν γὰρ ἑκατέροις προθυμία ἀπὸ τῶν ναυτῶν ἐς τὸ ἐπιεῖν ὁπότε κελευσθείη ἐγίγνετο, πολλὴ δὲ ἡ ἀντιτέχνησις τῶν ερνητῶν καὶ ἀγωνισμὸς πρὸς ἀλλήλους· οἵ τε ἐπιβάται ἐθεπευον, ὅτε προσπέσοι ναῦς νηί, μὴ λείπεσθαι τὰ ἀπὸ τοῦ ταστρώματος τῆς ἄλλης τέχνης· πᾶς τέ τις ἐν ᾧ προσετέκτο αὐτὸς ἕκαστος ἠπείγετο πρῶτος φαίνεσθαι. ξυμπεσουν δὲ ἐν ὀλίγῳ πολλῶν νεῶν, πλεῖσται γὰρ δὴ αὗται ἐν ἐλα-

---

id addidisset? — Nimirum fugit eum graecismus notissimus, ius exempla habet Thucyd. IV, 118. VII, 61. Conf. Heindorf. Plat. Phaed. p. 236. Ast. ad Phaedr. p. 241. Bornemann. de min. Cyrop. rec. p. 30. — Eodem modo τοιοῦτος usurpari doit Heindorf. ad Phaedr. p. 113. Καί post ἐπειδή librariorum lpa ex δέ, quomodo recte apud Thucydidem legitur, natum detur. Conf. Schaefer. mel. crit. p. 59.“ Krueger. — Intelligit um graecismum, ex quo οἱ ἄλλοι Ἀθηναῖοι accipiendum foret o οἱ ἄλλοι, Ἀθηναῖοι ὄντες. Quod vel ideo hic locum non habet, uia ἕτεροι dicendum sic fuisset, quoniam de duobus exercitibus, yracusanorum et Atheniensium loquitur. Praestat ἄλλοι quocune tandem modo natum delere, quam sententiam tam insulsam lerare: *appropinquarunt faucibus magni portus alii quoque adersarii, qui erant Athenienses*, quasi non constet, hos Syracunorum adversarios fuisse.

τῶν τεταγμένων νεῶν πρὸς αὐτῷ] „Eodem ordine Xenoph. hist. r. II, 4, 11. τὸ καταβὰν στράτευμα παρὰ βασιλέως, ubi Weisk. ranspositionem meditabatur, quam simili Longini loco ab eo dhibitam esse memini. Legerat tamen l. l. §. 1. τὸ πρῶτον ἀναόμενον πλοῖον ἐς τὴν Ἑλλάδα. V, 2, 4. τὸν ῥέοντα ποταμὸν διὰ τῆς όλεως. VI, 5, 27. τὰ πεπραγμένα ὑπὸ τῶν Ἀρκάδων. Adde Lyiam c. Eratosth. p. 432. οἱ εἰρημένοι τρόποι ὑπ' ἐμοῦ. Aesch. c. tesiph. XL, 4. *Bekk.* οἱ τεταγμένοι χρόνοι ὑπὸ τῶν προγόνων. Polyb. , 22, 1. τὸ γεγονὸς σύμπτωμα περὶ τὸν Γναῖον. Diod. XIV, 2. αἱ υμμαχοῦσαι νῆες τοῖς Πελοποννησίοις.“ Krueger. l. l. — Conf. 'opp. prol. t. I. p. 299. sq.

τὰς κλῄσεις] κλείσεις L. O. S. e. i. k. cum Dionysio. Conf. ar. lectt. ad II, 94. V, 71. „Conf. Valcken. ad Eur. Phoen. 68.“ Krueger.

τῶν προτέρων] A. B. D. F. H. K. L. N. O. Q. S. g. i. k. vulo πρότερον. Thucydides iterum τῶν πρότερον IV, 38. VII, 18. VI, 9. et alibi. Vid. not. ad I, 8.

πολλὴ δὲ — ἀλλήλους] Thom. M. p. 12. Vocabulum ἀντιτέχνησις ex hoc loco habet Pollux VII, 7. Vocem ἀγωνισμός Pollux abet IX, 42.

ἐν ᾧ προσετέτακτο] Vid. Matth. Matth. Gr. p. 680.

λεων ναυσὶν ἐπιβαίνειν. ξυνετύγχανέ τε πολλαχοῦ διὰ τὴν
νοχωρίαν τὰ μὲν ἄλλοις ἐμβεβληκέναι, τὰ δὲ αὐτοὺς ἐμ
σθαι, δύο τε περὶ μίαν καὶ ἔστιν ἢ καὶ πλείους ναῦς κατ
κὴν ξυνηρτῆσθαι, καὶ τοῖς κυβερνήταις τῶν μὲν φ
τῶν δ' ἐπιβουλήν, μὴ καθ' ἓν ἕκαστον κατὰ πολλὰ δὲ
χόθεν, περιεστάναι, καὶ τὸν κτύπον μέγαν ἀπὸ πολλῶν
νεῶν ξυμπιπτουσῶν ἔκπληξίν τε ἅμα καὶ ἀποστέρησιν τῆ
ἧς ὧν οἱ κελευσταὶ φθέγγοιντο παρέχειν. πολλὴ γὰρ δὴ
ρακέλευσις καὶ βοὴ ἀφ' ἑκατέρων τοῖς κελευσταῖς κατὰ

βραχὺ γὰρ ἀπέλιπον] Vid. ibidem p. 412.

ἐμβολαί] ἐκβολαί A. B. D. F. H. L. O. S. g. i. k. cum ... nysio. ἐςβολαί d. Ἐμβολαί verbum nauticum, neque sollicita... est. Vid. Popp. prol. t. II. p. 64.

τὰς ἀνακρούσεις καὶ διέκπλους] Dixerat Reisk. ad Dion... 876., aut utrobique omittendos esse articulos, aut utrobique ... dendos; falli eum docet Krueger. ex I, 143. VII, 71. init. ... Polit. IX. p. 586. E. leg. VI. p. 784. E. p. 771. E. iterum ... VIII. p. 557. C.

αἱ δὲ προςβολαί] Differt προςβολή, concursus adversus a... βολή, quae modo est impetus quivis, modo impetus in latera; ... II, 89. VII, 36. Popp. l. l.

διὰ τὸ φεύγειν ἢ ἄλλῃ ἐπιπλέουσα] Mutatur structura, ... post infinitivum ita debebat orationem continuare, διὰ τὸ φ... ἢ ἄλλῃ ἐπιπλεῖν. Matth. Gr. p. 900. confert I, 72. κελεύω — ... πειν καὶ αἰτιᾶσθαι μήτε πόλεμον ἄγαν δηλοῦντας, μήθ' ὡς ἐπιτ... μεν, i. e. καὶ (τε in μήτε) μὴ δηλοῦντας, ὡς ἐπιτρέψομεν, ... δηλοῦντας, ὡς οὐκ ἐπιτρέψομεν, ubi pro ὡς ἐπιτρέψομεν Ma... ait exspectari substantivum, quale ἀμέλειαν, aut simile. Mo... βεβληκέναι rursus verbum est in re navali solenne. Duker. ... vit II, 91. ἡ Ἀττικὴ ναῦς τῇ διωκούσῃ Λευκαδίᾳ ἐμβάλλει μέσ... passiva forma VII, 34. ...

νὴν καὶ πρὸς τὴν αὐτίκα φιλονικίαν [illegible], τοῖς [illegible]
ηναίοις βιάζεσθαί τε τὸν ἔκπλουν [illegible]
τὴν πατρίδα σωτηρίας νῦν, εἴ ποτε [illegible]
ιλαβέσθαι, τοῖς δὲ Συρακοσίοις [illegible]
κωλῦσαί τε αὐτοὺς διαφυγεῖν καὶ τὴν [illegible]
τρίδα νικήσαντας ἐπαυξῆσαι. καὶ οἱ [illegible]
ων, εἴ τινά που ὁρῷεν μὴ κατ' ἀνάγκην [illegible]
, ἀνακαλοῦντες ὀνομαστὶ τὸν τριήραρχον [illegible], [illegible]
ηναῖοι εἰ τὴν πολεμιωτάτην γῆν οἰκειοτέραν [illegible]
ὀλίγου πόνου κεκτημένης θαλάσσης ἡγούμενοι ὑποχωροῦ-
, οἱ δὲ Συρακόσιοι εἰ οὓς σαφῶς ἴσασι [illegible]
ηναίους παντὶ τρόπῳ διαφυγεῖν, τούτους [illegible]
φεύγουσιν. ὅ τε ἐκ τῆς γῆς πεζὸς ἀμφοτέρων [illegible] 71
ναυμαχίας καθεστηκυίας πολὺν τὸν ἀγῶνα καὶ ξύστασιν
γνώμης εἶχε, φιλονεικῶν μὲν ὁ αὐτόθεν περὶ τοῦ [illegible]

ἔρως ἐνέπεσε τοῖς πᾶσιν ὁμοίως ἐκπλεῦσαι — καὶ [illegible]
ήσεσθαι. Vid. Popp. obs. p. 235. Matth. Gr. p. [illegible] [illegible]
sim in his notis. Quae Krueger. comm. Thuc. p. [illegible]
alit, ex iis pleraque non huc pertinent.

οὐ δι' ὀλίγου πόνου] „πόνου accessit ex B. et [illegible]
ii cod. Dudith. Conf. II, 36. 62." Bekker. — Schol. in [illegible]
one μετὰ πόνου habet. „At formulam δι' ὀλίγου [illegible] II,
III, 21. al.) modo ut hic temporis (II, 85. IV, [illegible]. I, 77., [illegible]
designantem Thucydides amat, et quanquam Athenienses
se non sine labore et periculis imperium sibi [illegible]
t, hic ubi positum ἤδη de tempore agi docet, melius [illegible]
satis longum tempus se tenere gloriabuntur." Popp. ed. Thuc.
. p. 41. Temporis notio non tollitur, si legitur δι' ὀλίγου
, ac licet saepe illo sensu δι' ὀλίγου Thucydides dixerit,
n h. l. additum recte πόνου esse, auctoritas multiplex, a
ero allata suadet. Quod additamentum si quis a librario
ctore factum putet, necesse erit, eum probare, eundem
ctorem Dionysium et Scholiasten interpolasse.

ἡγούμενοι ὑποχωροῦσιν] Vid. Matth. Gr. p. 826. Cum hoc lo-
conf. imitationem Diodori XIII, 17.

71. Totum hoc caput verbotenus propemodum expressit Dio
ius XLIX, 9.

ἀσορρόπου τῆς ναυμαχίας] Haec descripsit et pleraque alia ex
cap. Plutarch. de glor. Athen. p. 618. *H. Steph.*, de quo v.
inferius. Totum cap. habet Dionys. p. 878.

καὶ ξύστασιν τῆς γνώμης] ξύντασιν legisse videtur Scholiastes,
haec verba sunt: ἀντὶ τοῦ ἰσχυρῶς ἠγωνίων καὶ τὰς διανοίας
ἐτείνοντο. Inest verbis ξύντασις, ἔκτασις cruciatus notio. V. in-
-etes ad Sophocl. Oed. tyr. 153. et de hominibus pavida ex-
tatione suspensis usitatum est. V. Schaefer. ad Dionys. de
. p. 190. Sed vulgatam tuentur satis adnotata a Kruegero
Dionys. p. 142.: „praestat vulgatum; — melius cum ἀγῶνα
iunxit ξύστασιν, quod et ipsum a pugna translatum est. Ap-

σύστασιν ὁ ἀγὼν ἔχῃ." Stallbaum. quoque ad Platon. Phil 142. ξύστασιν defendit. Et σύστασιν τῆς γνώμης apud Them or. 13. p. 178. B. se reperisse refert Abreschius. Quod gravissimum est, Dio Cassius l. l., ubi plurima ex h. c. a bum desumsit, συστάσει τῆς γνώμης et ipse exhibet. Plut l. (p. 347. B. *Wechel.*) corrupte ξύνταξιν habet, de qua sione verborum dignus, qui consulatur Bentl. ad Callim. 233. et Dorv. ad Charit. p. 594. Plutarchi locus ita fortas legendus: ὁ γοῦν Θουκυδίδης ἀεὶ τῷ λόγῳ πρὸς ταύτην ἁμιλλᾶ ἐνάργειαν (i. e. *Lebhaftigkeit der Darstellung*), οἷον θεατὴν τὸν ἀκροατὴν καὶ τὰ γινόμενα περὶ τοὺς ὁρῶντας ἐκπληκτικὰ ρακτικὰ πάθη τοῖς ἀναγινώσκουσιν ἐνεργάσασθαι λιχνευόμενος. παρὰ τὴν ῥαχίαν αὐτῆς τῆς Πύλου παρατάττων τοὺς Ἀθηναίους σθένης, (IV, 9.) καὶ ὁ τὸν κυβερνήτην ἐπισπέρχων Βρασίδας ἐξ καὶ χωρῶν ἐπὶ τὴν βάθραν καὶ τραυματιζόμενος καὶ λειποψυχ ἀποκλίνων εἰς τὴν παρεξειρεσίαν (IV, 12.), καὶ οἱ πεζομαχοῦν ἐκ θαλάττης Λακεδαιμόνιοι, ναυμαχοῦντες δὲ ἀπὸ γῆς Ἀθηναῖοι καὶ πάλιν ὁ ἐν τοῖς Σικελικοῖς ἐκ τῆς γῆς πεζὸς ἀμφοτέρων, τῆς ναυμαχίας καθεστηκυίας, ἄλαστον ἀγῶνα καὶ σύστασιν τῆ μης ἔχων διὰ τὸ ἀκρίτως συνεχὲς τῆς ἁμίλλης, καὶ τοῖς σώμ τοῖς ἴσα τῇ δόξῃ περιδεῶς συμπνέων (an συναπονεύων, Thucydidem est?) μεστὰ τῇ διαθέσει καὶ τῇ διατυπώσει τῶν νων γραφικῆς ἐναργείας ἐστί. Mox de participiis φιλονεικῶν δεδιότες δέ v. Matth. Gr. §. 562. 1.

πάντων ἀνακειμένων — ἐς τὰς ναῦς] V. Matth. Gr. p. v. εἰς.

καὶ διὰ τὸ ἀνώμαλον — δι' ὀλίγου γάρ] Iacobs. in Attica *ed. tert.*, et Bened. ad h. l. ἀνώμαλον bis cogitatione posu feruntque ad inaequalitatem certaminis et inaequalem de adspectum. Et sic Valla interpretatur: *et propter inaequa loci etiam inaequaliter proelium ex terra spectare cogebantu* inaequalitatem adspectus ipse scriptor in sequentibus de unde nata sit, scilicet quod non omnia omnes in pugna fieri videbant, sed eius rei non tam causa erat inaequalit locorum, ubi adstabant; imo quia per latum maris aequ spiciebant, alios alia spectasse consentaneum est. Itaqu διὰ τό cum Reizio de accent. inclinat. p. 9. *Wolf* et Ha

aequalis adspectus non esse poterat. Verba enim ista explicationem suam habent demum in illa sententia, quae per γάρ inci-, δι' ὀλίγου γάρ etc. Nam plerumque pronomina τοῦτο, αὐτό ad praecedentia, sed ad sequentia referenda sunt; quod ubi sententia explicativa adiungitur per γάρ; ut in formula: παράδειγμα, τεκμήριον τόδε, quam sequitur deinde γάρ. Vid. Wolf. Demosth. Leptin. p. 282. Werfer. in Act. Philol. Monac. t. I. 99. et not. ad 1, 2. Eam tamen de hoc usu articuli pro τοῦτο iti opinionem nunc aspernor, reputans Thucydidem vix τό pro το eo loco positurum fuisse, ubi propter viciniam adiectivi ὤμαλον nemo legentium aliter accipere posset, nisi vi communi, esset iungendum τὸ ἀνώμαλον, non διὰ τό. Atque omnibus locis, ubi τὸ illa pronominis τοῦτο vice fungitur, correlatiparticulae μὲν — δέ simul extant, vel alius articuli et prominis permutatorum usus obtinet non Thucydidi ille proprius, probato cuique scriptori solennis, qui fere ad certas quasn formulas restringitur, ut exempla docent ab Hermanno l. l. ata. In eandem sententiam disputat Krueger. ad Dionys. p. B. „H. Stephan. in app. ad aliorum scripta de dial. p. 184. oliasten secutus διὰ τό accipit pro διὰ τοῦτο. Hanc explicaonem qui amplectitur, Dukerus non animadvertit, locos a Stenno ad eam probandam allatos plane alius esse generis. Non oro equidem idem statuere Reizium, probantibus Wolfio et rmanno [adde Popp. prol. t. I. p. 285.] Sed quem ille locum hanc interpretationem tuendam affert, Plat. Euthyd. p. 303. D., iam a Stephano collatus dissimillimus est: πολλὰ μὲν οὖν καὶ οἱ λόγοι ὑμῶν καλὰ ἔχουσιν — ἐν δὲ τοῖς καὶ τοῦτο, cuius gea infra laudabimus p. 159. sq. Loci a Wolfio comparati non gis appositi videntur. Primus est Plat. Phaed. p. 99. B. de v. Heindorf. p. 186. sq., alter Plat. Cratyl. p. 434. E. sic laudatur non legitur, sed σὺ δὲ γιγνώσκεις, certe sic habet Heindorf. Beck. Bekker.; de tertio denique Sympos. XX, 7. Wyttenb. ad Iulian. laudat. in Const. p. 15. C. Schaefer. Soph. Trach. 1174. coll. Herodot. IX, 48. Plutarch. Mar. 2." Dehinc affert Kaltwasseri in praefat. ad Atticam Iacobnterpretationem: *καὶ διὰ τὸ ἀνώμαλον und bei der so unglei- und schwankenden Lage ἠναγκάζοντο ἔχειν καὶ τὴν ἔποψιν ten sie auch noch das Seegefecht vom Lande her mit ansehen.* ea est sententia prorsus nihil dicens; quam enim pugnam spectant metu perturbati vel sine ulla animi commotione per a litore spectare debebant. Haackius Vallae interpretaem supra positam sequitur, quam merito Kruegerus aspernaargumentis iisdem, quibus ego supra, usus. Quod autem tur, in suis Vallae exemplaribus tribus illis, Coloniensi apud opaeum a. 1550. edito, ac Stephani I. et 2. locum aliter, in modum: *inerat eis futuri metus, ut nemini tantus, et eo ventior, quod superne ex edito loco pugnam navalem spectare batur* (sic), conversum esse; Poppo ed. Thuc. II, 1. p. 75. nplis docuit, Vallae interpretationem varie a variis editorimutatam multis locis esse. Illam autem interpretationem firmare dicit, quod antequam eam inspiceret, sibi in mentem sset, pro ἀνώμαλον legendum esse ἄνω μᾶλλον, *quia editum m occupabant, magis etiam adspectum pugnae habere cogebani. e. clarius quam pugnantes ipsi omnia contuebantur*, ideoque τῶν δρωμένων τῆς ὄψεως καὶ τὴν γνώμην μᾶλλον τῶν ἐν τῷ ἔργῳ

δόξῃ περιδεῶς ξυναπονεύοντες ἐν τοῖς χαλεπώτατα διῆ

ἐθουλοῦντο. Qua quidem emendatione nihil ad verba vitia
hil ad sententiam inanius scribere potuisset. Nam neq
magis cogebantur in Graecis comparet, neque in litore a
ἄνω μᾶλλον spectasse dici possunt, quoniam pugnantes ne
nec magis, sed subter litus in navibus collocati pugnam e
bant, et postremo sensus exsisteret, quem plane otios
exprimere, quia sponte colligitur, qui superne spectant
vel spectaculum quodcunque inferius actum, eos melius s
denique quae sequuntur post δι' ὀλίγου γὰρ etc., illud ἀνώμαλο
in iis ipsis explicatio inest, retineri postulant. Ne dicam
ἄνω μᾶλλον requirere aliquod verbum additum, quo signi
eos in editioribus collocatos fuisse. Venio iam ad coni
Bekkeri probabilissimam, qua fit, opinor, ut ceteris omni
cile careamus. Is enim legi iubet, una litera addita: καὶ
ἀνώμαλον καὶ τὴν ἔποψιν τῆς ναυμαχίας ἐκ τῆς γῆς ἠναγκάζοντ
collatis his locis: IV, 55. ἀτολμότεροι δὲ δι' αὐτὸ ἐς τὰς
ῆσαν. V, 115. καὶ Λακεδαιμόνιοι δι' αὐτὸ — ἐπολέμουν
VII, 6. καὶ δι' αὐτὸ καὶ τὸ ἄλλο στράτευμα — κατηράχθη ἐς
χίσματα. VIII, 88. ὅπως μᾶλλον δι' αὐτὸ σφίσιν ἀναγκάζοιτ
χωρεῖν. — Vocem ἔποψις ex hoc loco habet Pollux II,
ἀπερίοπτοι, ὡς Θουκυδίδης (I, 41.) οὗτος δὲ καὶ πρόςοψιν (I
καὶ πρόοψιν (V, 8.) καὶ ἔποψιν εἴρηκεν. Quod praeterea
morat, δίοψιν apud Thucydidem non reperitur.

ἀνεθάρσησάν τε ἄν] v. Matth. Gr. p. 881. Misc. philol.
P. I. p. 48. Herm. ad Viger. p. 825. Buttm. Gr. §. 12
Thiersch. Gr. p. 440. 5. „Olim viri docti plerumque ä
bant in αὖ, maxime Brunckius in Tragicis. Vide eum ad
Hecub. 732., ubi Herm. recte: ἄλγος ἂν προσθείμεθ' ἂν
προςθείμεθ' ἄν.] Phoen. 412. ποτὲ μὲν ἐπ' ἦμαρ εἶχον, εἶτ' ο
ἄν, ubi non solum Brunckius sed etiam princeps Criticor
ckenaerius reposuit οὐκ εἶχον αὖ. At Porson. veram lectio
restituit." Haack.

ἐν τοῖς χαλεπώτατα] v. Herm. ad Viger. p. 727. Mat

γὰρ παρ' ὀλίγον ἢ διέφευγον ἢ ἀπώλλυντο. ἦν τε ἐν τῷ αὐτῷ στρατεύματι τῶν Ἀθηναίων, ἕως ἀγχώμαλα ἐναυμάχουν, πάντα ὁμοῦ ἀκοῦσαι, ὀλοφυρμός, βοή, νικῶντες, κρατούμενοι, ἄλλα ὅσα ἐν μεγάλῳ κινδύνῳ μέγα στρατόπεδον πολυειδῆ

Noch andere, welche nach einem Ort hinsahen, wo das Gefecht auf beiden Seiten gleich war, waren, weil die Kämpfenden einander so nahe auf dem Leibe waren, dass man nichts unterscheiden konnte, am übelsten daran, und drückten selbst in den unsteten Bewegungen ihres Körpers die Furcht aus, die ihre Gemüther beunruhigte. Sed τοῖς σώμασιν αὐτοῖς est: zugleich mit den Bewegungen des Körpers. v. Matth. Gr. p. 540. f. Verba ἴσα τῇ δόξῃ neglexit, quae sic suppleas: die furchtsame Erwartung aus, die ihr Gemüther in Spannung erhielt. Paulo post verba: ἀεὶ γὰρ παρ' ὀλίγον ἢ διέφευγον ἢ ἀπώλλυντο bene reddidit: Sie fanden sich beständig bald nahe an ihrer Rettung, bald am Rande des Verderbens. v. Matth. l. l. p. 864. Verba διὰ τὸ ἀκρίτως ξυνεχές per inversionem quandam orationis puto posita esse pro: διὰ τὸ ξυνεχὲς ἄκριτον.] Vide quam veram ac variam rei imaginem quam lucis proponat auctor. Qui eum imitati sunt (nam liceat et mihi similem locum, aliorum interpretum delicias, semel adferre) hac descriptione copiosiores fuerunt. Ex Latinis Sallustius B. I. c. 60. niti corporibus, et huc illuc quasi vitabundi aut iacientes tela [ἴσα τῇ δόξῃ] agitare. Ex Teutonicis Schiller. in Gesch. d. Abfalls d. vereinigt. Niederl. t. I. p. 443. quem nescio an luxuriantum suo more dicam: Hier ein schmerzhaftes eiteles Bestreben, den Sinkenden zu halten, den Fliehenden zum Stehen zu bewegen; dort eine gleich vergebliche Begier, ihn einzuhohlen, ihn aufzureissen, ihn zu vertilgen. Bey dem lebendigsten Antheil, diese Unmöglichkeit, ihn zu äussern; diese Ohnmacht bey der heftigsten Leidenschaft, diese Entfernung und diese Gegenwart: es war ein schrecklicher Zustand." Kistemak. Adde Livium I, 25. Consederant utrimque pro castris duo exercitus, periculi magis praesentis quam curae expertes — erecti suspensique in minime gratum spectaculum animo intenduntur. — Ut primo statim concursu increpuere arma, micantesque fulsere gladii, horror ingens spectantes perstringit: et neutro inclinata spe torpebat vox spiritusque. — Duo Romani, super alium alius, vulneratis tribus Albanis, exspirantes corruerunt; ad quorum casum quum conclamasset gaudio Albanus exercitus, Romanas legiones iam spes tota, nondum tamen cura, deseruerat, exanimes vice unius, quem tres Curiatii circumsteterant.

ἕως ἀγχώμαλα ἐναυμάχουν] ἀγχώμαλα verbum τραχύ esse auctor Pollux V, 157. Etiam aliorum auctoritates habent Lexicographi tum veteres tum recentiores. Adde Stephan. de Dionysii imitatione Thucydidis p. 358. Popp. interpp. ad Lucian. t. IV. p. 585. Ruhnken. ad Timae. p. 14.

ὀλοφυρμός, βοή] Nescio cur Elmsl. ad Eurip. Heracl. 833. transpositis verbis malit βοή, ὀλοφυρμός.

ἄλλα ὅσα ἐν μεγάλῳ] „Conf. Plat. Gorg. p. 517. D. ἱμάτια, στρώματα, ὑποδήματα, ἄλλα, ὧν ἔρχεται σώματα εἰς ἐπιθυμίαν, ubi Heindorf. citra necessitatem τἆλλα edidit. Demosth. Phil. IV.

τοῦντες τὰ γιγνόμενα, οἱ μὲν ἐπὶ τὰς ναῦς παρεβοήθου
δὲ πρὸς τὸ λοιπὸν τοῦ τείχους ἐς φυλακήν, ἄλλοι δὲ
πλεῖστοι ἤδη περὶ σφᾶς αὐτοὺς καὶ ὅπῃ σωθήσονται
που. ἦν τε ἐν τῷ παραυτίκα οὐδεμιᾶς δὴ τῶν ξυμ
ἐλάσσων ἔκπληξις. παραπλήσιά τε πεπόνθεσαν καὶ
αὐτοὶ ἐν Πύλῳ· διαφθαρεισῶν γὰρ τῶν νεῶν τοῖς Λα
μονίοις προσαπώλλυντο αὐταῖς καὶ οἱ ἐν τῇ νήσῳ ἄνδρες
βεβηκότες, καὶ τότε τοῖς Ἀθηναίοις ἀνέλπιστον ἦν τὸ
γῆν σωθήσεσθαι, ἢν μή τι παρὰ λόγον γίγνηται.

72 Γενομένης δ' ἰσχυρᾶς τῆς ναυμαχίας καὶ πολλῶν
ἀμφοτέροις καὶ ἀνθρώπων ἀπολομένων οἱ Συρακόσιοι
ξύμμαχοι ἐπικρατήσαντες τά τε ναυάγια καὶ τοὺς νεκροὺς
λοντο καὶ ἀποπλεύσαντες πρὸς τὴν πόλιν τροπαῖον ἔστ
οἱ δ' Ἀθηναῖοι ὑπὸ μεγέθους τῶν παρόντων κακῶν
μὲν πέρι ἢ ναυαγίων οὐδὲ ἐπενόουν αἰτῆσαι ἀναίρεσιν,

---

p. 133, 28. πολλὰ δὲ καὶ παραλείπω, Φεράς, τὴν ἐπ' Ἀμβ
ὁδόν, τὰς ἐν Ἤλιδι σφαγάς, ἄλλα μύρια. Conf. Phil. III. p. 12
Dionys. A. R. VI, 76. p. 1214, 2. Plat. Polit. X. p. 598. C
asyndeto sublimitatis fonte conf. Longin. 19. qui Xenoph. h
IV, 3, 19. laudat. Adde II, 4, 33. Cyrop. VII, 1, 38. III,
V, 2, 5. Plutarch. Lys. 11. Thucydidem in hac pugna d
benda aemulari videtur Lys. or. funebr. p. 98. sqq." Kr
p. 145. — Mox ἄλλοι δὲ καὶ οἱ πλεῖστοι editum ex libris pleri
etiam Dionysio. Vulgo καὶ omittebant. v. idem l. l.

περὶ σφᾶς αὐτοὺς καὶ ὅπῃ σωθήσονται διεσκόπουν] Krueg
letum vult καί, omissum etiam a Valla.

παραπλήσιά τε πεπόνθεσαν καί] De καὶ post παραπλήσια
Dukerus ex V, 112. VII, 28. III, 14. et Budaei comment.
p. 919. Πεπόνθεσαν A. D. F. H. Q. S. πεπόνθησαν g. k.
ἐπεπόνθεσαν. Vid. Matth. Gr. §. 164. not. 1. Paulo su

δος τε τῆς ἐλευθερωτάτης ὑπομιμνήσκων καὶ τῆς ἐν αὐτῇ
πιτάκτου πᾶσιν ἐς τὴν δίαιταν ἐξουσίας, ἄλλα τε λέγων
ι ἐν τῷ τοιούτῳ ἤδη τοῦ καιροῦ ὄντες ἄνθρωποι οὐ πρὸς
δοκεῖν τινι ἀρχαιολογεῖν φυλαξάμενοι εἴποιεν ἄν, καὶ ὑπὲρ
άντων παραπλήσια ἔς τε γυναῖκας καὶ παῖδας καὶ θεοὺς
τρῴους προφερόμενα, ἀλλ᾽ ἐπὶ τῇ παρούσῃ ἐκπλήξει ὠφέ-
α νομίζοντες ἐπιβοῶνται. καὶ ὁ μὲν οὐχ ἱκανὰ μᾶλλον ἢ
ιγκαῖα νομίσας παρῃνῆσθαι, ἀποχωρήσας ἦγε τὸν πεζὸν
ὸς τὴν θάλασσαν καὶ παρέταξεν ὡς ἐπὶ πλεῖστον ἐδύνατο,
ως ὅτι μεγίστη ταῖς ἐν ταῖς ναυσὶν ὠφέλεια ἐς τὸ θαρσεῖν

ἀνεπιτάκτου πᾶσιν — ἐξουσίας] Pericles in orat. funebri II, 37.
*ιθέρως δὲ τά τε πρὸς τὸ κοινὸν πολιτεύομεν, καὶ ἐς τὴν πρὸς ἀλ-
ους τῶν καθ᾽ ἡμέραν ἐπιτηδευμάτων ὑποψίαν οὐ δι᾽ ὀργῆς τὸν πέλας,
ιαθ᾽ ἡδονήν τι δρᾷ, ἔχοντες οὐδὲ ἀζημίους μέν, λυπηρὰς δὲ τῇ ὄψει
ηδόνας προστιθέμενοι.* [Conf. cap. 68., ubi Gylippus: *ἐν ᾧ —
ράσι μὲν ἂν τὰ ἄλγιστα προσέθεσαν.*]

ἄλλα τε λέγων, ὅσα — ἐπιβοῶνται] Livius XXXIII, 3. *multa iam
ιe memorata de maiorum virtutibus, simul de militari laude
cedonum quum disseruisset, ad ea quae tum maxime animos ter-
ent, quibusque erigi ad aliquam spem poterant, venit.* Nostrum
ım in mente habuit Heliodor. Aethiop. I, p. 53, 21. *Bourdel.*,
ramidem piratam ita loquentem faciens: *συστρατιῶται, προτρέ-
μὲν ὑμᾶς οὐκ οἶδ᾽ ὅ,τι δεῖ διὰ πλειόνων, αὐτούς τε ὑπομνήσεως
ν δεομένους, ἀλλὰ βίον ἀεὶ τὸν πόλεμον ἡγουμένους, καὶ ἄλλως τῆς
ςδοκήτου τῶν ἐναντίων ἐφόδου τὸ παρέλκον τῶν λόγων ἀποτεμνο-
ς· ὧν γὰρ ἐν ἔργοις οἱ πολέμιοι, τούτοις μὴ διὰ τῶν ὁμοίων σὺν
ς τὴν ἄμυναν ἐπάγειν, παντάπασίν ἐστι τοῦ προσήκοντος ὑστεροῦν-
εἰδότες οὖν ὡς οὐχ ὑπὲρ γυναικῶν ἐστὶ καὶ παίδων ὁ λόγος (ὃ
πολλοῖς εἰς τὸ παροξῦναι καὶ μόνον πρὸς μάχην ἤρκεσε· ταυτὶ γὰρ
ἐλάττονος λόγου* etc.) Scholiastes hyperbaton in hac sententia
ıe reperit. *συντακτέον δέ*, ait, *τῷ παραπλήσια, ἵνα ᾖ τὸ ἑξῆς·
ε τε λέγων, οἷα οἱ ἐν τοιούτῳ ἤδη τοῦ καιροῦ ὄντες οἱ ἄνθρωποι
ιεν ἄν, καὶ παραπλήσια.* Mihi vero *καὶ* alio sensu dictum vide-
ut vel *καίπερ* pro *καὶ* corrigendum vel *καὶ* certe eodem sensu
ipiendum putem. Erit autem tum interpretatio talis: *alia
etera commemorabat, quaecunque homines in huiusmodi tempo-
articulo constituti dicere solent, non caventes, ne res omnibus
dem decantatas et obsoletas repetere videantur, quanquam illa
ıi occasione de uxoribus et liberis et diis patriis proferri solita
tunt, sed quae in praesenti pavore utilia dictu putantes alta
pronuntiant.* Illud *ἀλλά* refertur ad negationem *οὐ* in *οὐ φυ-
έμενοι.* Syllaba *περ* facile excidere potuit propter statim se-
ns vocabulum *ὑπέρ*. „Querelam autem de insuavi sono sylla-
um *περ* vel solus accentus tollit." Buttmann. ad Demosth.
ian. p. 26. not. 4. Et *ὑπὲρ ἁπάντων παραπλήσια* sunt *loci com-
es, Gemeinplätze.* In F. H. K. L. O. S. b. c. d. e. f. g. k. le-
ır: *ἐν τοιούτῳ ἤδη τοῦ καιροῦ ὄντος*, quod non prorsus reiece-
. De *ἐν ἐκείνῳ τοῦ καιροῦ* monitum ad VII, 2. ex commenta-
Lobeckii ad Phrynich. p. 279. Conf. Popp. ed. Thuc. II, 1.

τις ἔμελλεν ἀκούσεσθαι, καὶ ξυγκαλεσάμενοί τινας ὡς τῶν Ἀθηναίων ἐπιτήδειοι, ἦσαν γάρ τινες τῷ Νικίᾳ διάγγελοι τῶν ἔνδοθεν, ἐκέλευον φράζειν Νικίᾳ μὴ ἀπάγειν τῆς νυκτὸς τὸ στράτευμα, ὡς Συρακοσίων τὰς ὁδοὺς φυλασσόντων, ἀλλὰ καθ' ἡσυχίαν τῆς ἡμέρας παρασκευασάμενον ἀποχωρεῖν. καὶ οἱ μὲν εἰπόντες ἀπῆλθον, καὶ οἱ ἀκούσαντες διήγγειλαν

74 τοῖς στρατηγοῖς τῶν Ἀθηναίων· οἱ δὲ πρὸς τὸ ἄγγελμα ἐπέσχον τὴν νύκτα, νομίσαντες οὐκ ἀπάτην εἶναι. καὶ ἐπειδὴ καὶ ὣς οὐκ εὐθὺς ὥρμησαν, ἔδοξεν αὐτοῖς καὶ τὴν ἐπιοῦσαν ἡμέραν περιμεῖναι, ὅπως ξυσκευάσαιντο ὡς ἐκ τῶν δυνατῶν οἱ στρατιῶται ὅτι χρησιμώτατα, καὶ τὰ μὲν ἄλλα πάντα καταλιπεῖν, ἀναλαβόντας δὲ αὐτὰ ὅσα περὶ τὸ σῶμα ἐς δίαιταν ὑπῆρχεν ἐπιτήδεια ἀφορμᾶσθαι. Συρακόσιοι δὲ καὶ Γύλιππος τῷ μὲν πεζῷ προεξελθόντες τάς τε ὁδοὺς τὰς κατὰ τὴν χώραν ᾗ εἰκὸς ἦν τοὺς Ἀθηναίους ἰέναι ἀπεφράγνυσαν, καὶ τῶν ῥείθρων καὶ ποταμῶν τὰς διαβάσεις ἐφύλασσον, καὶ ἐς ὑποδοχὴν τοῦ στρατεύματος ὡς κωλύσοντες ᾗ ἐδόκει ἐτάσσοντο· ταῖς δὲ ναυσὶ προσπλεύσαντες τὰς ναῦς τῶν Ἀθηναίων ἀπὸ τοῦ αἰγιαλοῦ ἀφεῖλκον, (ἐνέπρησαν δέ τινας ὀλίγας, ὥσπερ διενοήθησαν, αὐτοὶ οἱ Ἀθηναῖοι,) τὰς δ' ἄλλας καθ' ἡσυχίαν

ἦσαν γὰρ — διάγγελοι] Ammon. d. diff. voc. p. 2., qui e... per: ὁ τὰ ἔνδοθεν τοῖς ἔξω διαγγέλλων, qui est aliis ἐξάγγελος, ... dem fragm. lex. Gr. pone Herm. d. em. rat. Gr. Gr. p. 32...

καὶ οἱ μὲν εἰπόντες — καὶ οἱ] v. Matth. Gr. p. 401.

74. ἔδοξεν αὐτοῖς — ἀναλαβόντας] ἀναλαβόντες A. D. F. ... L. N. O. d. e. g. i., quam scripturam si praeferas, erit str... ad sensum facta, quasi praecessisset ἐβούλοντο loco eorum, ... supra posuit. Sin vulgata retinetur, usitata Graecis str... est, qui ponunt post dativum sententiae primariae accus...

ὐδενὸς κωλύοντος ὡς ἑκάστην ποι ἐκπεπτωκυῖαν ἀναδησάμενοι
ιόμιζον ἐς τὴν πόλιν.

Μετὰ δὲ τοῦτο, ἐπειδὴ ἐδόκει τῷ Νικίᾳ καὶ τῷ Δημο- 75
θένει ἱκανῶς παρεσκευάσθαι, καὶ ἡ ἀνάστασις ἤδη τοῦ στρα-
ιύματος τρίτῃ ἡμέρᾳ ἀπὸ τῆς ναυμαχίας ἐγίγνετο. δεινὸν οὖν
ν οὐ καθ' ἓν μόνον τῶν πραγμάτων ὅτι τάς τε ναῦς ἀπο-
ολεκότες πάσας ἀνεχώρουν, καὶ ἀντὶ μεγάλης ἐλπίδος καὶ
ὑτοὶ καὶ ἡ πόλις κινδυνεύοντες· ἀλλὰ καὶ ἐν τῇ ἀπολείψει
οῦ στρατοπέδου ξυνέβαινε τῇ τε ὄψει ἑκάστῳ ἀλγεινὰ καὶ τῇ
ώμῃ αἰσθέσθαι. τῶν τε γὰρ νεκρῶν ἀτάφων ὄντων, ὁπότε
ς ἴδοι τινὰ τῶν ἐπιτηδείων κείμενον, ἐς λύπην μετὰ φόβου
κθίστατο, καὶ οἱ ζῶντες καταλειπόμενοι τραυματίαι τε καὶ
σθενεῖς πολὺ τῶν τεθνεώτων τοῖς ζῶσι λυπηρότεροι ἦσαν
ιὶ τῶν ἀπολωλότων ἀθλιώτεροι. πρὸς γὰρ ἀντιβολίαν καὶ
οφυρμὸν τραπόμενοι ἐς ἀπορίαν καθίστασαν, ἄγειν τε σφᾶς
ιοῦντες καὶ ἕνα ἕκαστον ἐπιβοώμενοι, εἴ τινά πού τις ἴδοι
ἑταίρων ἢ οἰκείων, τῶν τε ξυσκήνων ἤδη ἀπιόντων ἐκκρε-
ννύμενοι καὶ ἐπακολουθοῦντες ἐς ὅσον δύναιντο, εἴ τῳ δὲ
ολείποι ἡ ῥώμη καὶ τὸ σῶμα, οὐκ ἄνευ ὀλίγων ἐπιθεια-
ῶν καὶ οἰμωγῆς ἀπολειπόμενοι· ὥστε δάκρυσι πᾶν τὸ στρά-

: Νικίας δὲ συνεβούλευσε, καταλιπόντας τὰς ναῦς διὰ τῆς μεσογείου
ας πρὸς τὰς συμμαχίδας πόλεις ἀναχωρεῖν. ᾧ πάντες ὁμογνώμονες
μενοι τῶν νεῶν τινὰς ἐνέπρησαν καὶ τὰ πρὸς τὴν ἀπαλλαγὴν παρε-
άζοντο. Nulla probabilis causa cogitari potest, cur Syracusani
delere naves vel paucas voluerint, quam sicut reliquas in
em trahere. Comburendarum navium consilium Athenienses
sse supra cap. 60. med. dicti sunt.

75. πρὸς γὰρ ἀντιβολίαν] „Ex hoc loco Thucydidis argumen-
declamandi sibi sumsisse Herodem Atticum, narrat Philo-
atus de Vit. Sophistar. II, 5.“ Duker. — Vocem ἀντιβολία
h. l. memorant Anecd. Bekk. t. I. p. 78. Suidas: ἀντιβόλησις
ἀντιβολία, παράκλησις, ἱκετηρία. Θουκυδίδης· πρὸς γὰρ ἀντιβολίαν
τρεπόμενοι — καθιστᾶσιν — ἀξιοῦντες. Ubi scribo vel ἱκέτεια vel
ρία, ut in scholiis nostris est. Thom. M. p. 75. καὶ ἀντιβόλη-
καὶ ἀντιβολία. Θουκυδίδης ἐν τῇ ἑβδόμῃ· πρὸς — τραπόμενοι.

ἐκκρεμαννύμενοι] Suidas: ἐκκρεμαννύμενοι, ἀπηρτημένοι. Θουκυ-
ης· τῶν τε — ἀπόντων — ἐκκρ.

οὐκ ἄνευ ὀλίγων ἐπιθειασμῶν καὶ οἰμωγῆς] οἰμωγῶν Q. Sensus
um verborum est a mente et consilio scriptoris prorsus alienus.
libris scriptis nullum auxilium. Recte unus Q. videtur plura-
n sistere. Solent enim vocabula luctum significantia tum a
etis, tum a prosae orationis scriptoribus plurali numero afferri.
his defungar, Heliodor. p. 377, 32. *Bourdel.* ὀδυρμοῖς p. 24,
ὀλολυγμοῖς. p. 260, 37. ὀδυρμῶν. Thuc. II, 51. ὀλοφύρσεις VI,
ὀλοφυρμῶν. Longin. de sublim. IX, 12. τὰς ὀλοφύρσεις καὶ
ὡς οἴκτους. Plutarch. Vit. Eumen. c. 11. κραυγαῖς. Vit. Alexandr.
52. στεναγμούς. Lucian. t. III. p. 24. οἰμωγάς. t. VII. p. 211.

τευμα πλησθὲν καὶ ἀπορίᾳ τοιαύτῃ μὴ ῥαδίως ἀφορμᾶσθαι,
καίπερ ἐκ πολεμίας τε καὶ μείζω ἢ κατὰ δάκρυα τὰ μὲν πε-
πονθότας ἤδη, τὰ δὲ περὶ τῶν ἐν ἀφανεῖ δεδιότας μὴ πά-
θωσι. κατήφειά τέ τις ἅμα καὶ κατάμεμψις σφῶν αὐτῶν πο-
λὴ ἦν. οὐδὲν γὰρ ἄλλο ἢ πόλει ἐκπεπολιορκημένῃ ἐῴκεσαν

οἰμωγαί. t. III. p. 176. ὀδυρμῶν. t. V. p. 48. οἰμωγῶν. Hom.
hymn. Ven. 19. *Herm.* ὀλολυγαί. Callimach. Lavacr. Pall. D
ὀλολυγαῖς. Epigrammatis auctor ap. Dorv. ad Charit. p. 357. ve
4. ὀδυρμούς. Alibi quoque librarii solent pro plurali numero si-
gularem exhibere. V. ad Dionys. de C. V. p. 200. *Ien.* Plur.
restituendus Plutarcho aliquot locis, ubi πλοῦτοι cum offende
vulgares aures, singularem dederunt; Pausaniae t. I. p. 32. I.
Φιλίππῳ δὲ καὶ Ἀλεξάνδρῳ κολακίαι μᾶλλον ἐς αὐτοὺς τοῦ πλήθους
γόνασιν. V. Held. act. philol. Monac. t. II. p. 23. Nostro lo
pro ὀλίγων Heilmannus coniecerat λυγρῶν, alii aliter. Vide
mihi aut ὀλολυγῶν interpretamentum vocabuli οἰμωγῶν in ord
a margine irrepsisse, quo facto in scripturam abiit οὐκ ἄνευ ὀλί-
γων. Hesychius: οἰμωγαί· θρῆνοι, ὀδυρμοί, στεναγμοί. Aut sc
bendum est hoc ipsum: οὐκ ἄνευ ὀλολυγῶν ἐπιθειασμῶν καὶ οἰμω-
sive malis οἰμωγῶν, i. e. οὐκ ἄνευ ἐπιθειασμῶν δι' ὀλολυγὰς καὶ οἰ-
μωγῶν, qui est notissimus usus Tragicorum. v. Erfurdt. ad So
Antig. 420., et sic apud eos est v. c. θρῆνοι ὀδυρμῶν. Fort
tentarem: οὐκ ἄνευ ὀλολυγίων ἐπιθειασμῶν καὶ οἰμωγῶν lectis Eus
thii d. Ism. X. p. 393. his: ἐκώκυσεν ὀλολύγιον. Simile est vo
bulum διολύγιος, quod non valde raro reperitur. v. Dorv. a
Charit. p. 368. „Quum aut μετά pro ἄνευ aut ut alii volue
πολλῶν pro ὀλίγων sit scribendum, non alienum est horum d
rum inter se permutatorum aliud exemplum afferre, quo mi
violenta videatur correctio in utroque. Xenophontis Ephes. p
Loc. καὶ οἱ μὲν ἀνύσαντες ἡμέραις οὐκ ὀλίγαις τὸν πλοῦν Locella d
lebat οὐκ, ego πολλαῖς scripserim ut p. 111. διανύσας τὸν πλοῦν
πολλαῖς ἡμέραις." Dindorf. — Ἐπιθειασμοί sunt deorum impre
tiones et observationes, de quibus v. Dorv. l. l. p. 490. Suida
ἐπιθειασμοί, πρὸς θεὸν ἱκεσίαι, et post aliud testimonium h
ipsa Thucydidis verba non nominato auctore adiicit: οὐκ ἄνευ ὀλι-
γων ἐπιθειασμῶν καὶ οἰμωγῆς ἀπολειπόμενοι, τουτέστι θείων ἱκε-
σεων. V. lexica vetera in θειασμός.

ὥστε δάκρυσι — ἀφορμᾶσθαι] Anecd. Bekker. t. I. p. 169.

μείζω ἢ κατὰ δάκρυα] v. Matth. Gr. §. 449. Valcken. ad He-
rodot. III, 14.

πόλει ἐκπεπολιορκημένῃ ἐῴκεσαν] οὐδὲν ἄλλο — ἢ ἐῴκεσαν. v.
Matth. l. l. p. 903. — Heyn. ad Il. t. VIII. p. 331. confert Hom.
Il. 22, 410. τῷ δὲ μάλιστ' ἄρ' ἔην ἐναλίγκιον, ὡς εἰ ἅπασα Ἴλι
ὀφρυόεσσα πυρὶ [illegible] ἄκρης. Conf. de imitatione Homeri
praeterquam [illegible] em, etiam IV, 112. et Heyn. ad
Il. t. VI. p. [illegible] VII. ille multus est in aem
lando poeta [illegible] diligenter animadversum e
in scholiis. [illegible] amus, ob oculos versa
Nicolao D[illegible] ebus Croesi, regis
p. 52—69. [illegible] dio petiisse sua C
ragm. anti[illegible] ὀλίγον δ' ὕστερον δ

μεθ' ὧν ἐξέπλεον, πάλιν τούτων τοῖς ἐναντίοις ἐ[illegible]σιν ἀφορμᾶσθαι, πεζούς τε ἀντὶ ναυβατῶν πορευομ[illegible] ὁπλιτικῷ προςέχοντας μᾶλλον ἢ ναυτικῷ. ὅμως δὲ ὑπ[ὸ μεγέ]θους τοῦ ἐπικρεμαμένου ἔτι κινδύνου πάντα ταῦτα οἰ[ο]στὰ ἐφαίνετο.

76 Ὁρῶν δὲ ὁ Νικίας τὸ στράτευμα ἀθυμοῦν καὶ ἐ[ν μεγά]λῃ μεταβολῇ ὄν, ἐπιπαριὼν ὡς ἐκ τῶν ὑπαρχόντων ἐθ[άρσυνέ] τε καὶ παρεμυθεῖτο, βοῇ τε χρώμενος ἔτι μᾶλλον ἑκάστο[ις καθ'] οὓς γίγνοιτο ὑπὸ προθυμίας, καὶ βουλόμενος ὡς ἐπὶ [πλεῖστον] 77 γεγωνίσκων ὠφελεῖν. Ἔτι καὶ ἐκ τῶν παρόντων, ὦ Ἀ[θηναῖοι] καὶ ξύμμαχοι, ἐλπίδα χρὴ ἔχειν· ἤδη τινὲς καὶ ἐκ δ[εινοτέρων] ἢ τοιῶνδε ἐσώθησαν· μηδὲ καταμέμψασθαι ὑμᾶς ἄγαν [αὐτοὺς] μήτε ταῖς ξυμφοραῖς μήτε ταῖς παρὰ τὴν ἀξίαν νῦν [κακοπα]θείαις. κἀγώ τοι οὐδενὸς ὑμῶν οὔτε ῥώμῃ προφέρων,

---

ἐπιφημίσμασιν] „Hesychius, fortassis ad h. l. respiciens, [illegible] nit οἰωνίσμασιν." Duker.

ὅμως δὲ ὑπὸ — οἰστὰ ἐφαίνετο] Suidas in οἰστά, ubi [illegible] πάντα ταῦτα. Solum ταῦτα omittunt K. N.

76. βοῇ χρώμενος ἔτι μᾶλλον] Num iam antea vociferatus [illegible] Minime. Sed nunc primum coepit, sed intendit vocem a[illegible] exhortandi. Scribo ἐπὶ μᾶλλον, de qua dictione, Herodoto [illegible] mis familiari v. Werfer. in actis philol. Monac. t. I. p. 25[illegible] lato Iacobsio ibidem p. 289. sq. Huc pertinet glossa Moe[ridis] γεγωνεῖν καὶ γεγωνίσκειν, Θουκυδίδης Ἀττικῶς· βοᾶν καὶ κ[ε-] Ἑλληνικῶς. Moschopulus π. VI. p. 67. γεγωνεῖν, τὸ βοᾶν καὶ [κρά]ζειν, ὃ καὶ γεγωνίσκειν εἴρηται ὑπὸ Θουκυδίδου, ubi vide quae [illegible] Pierson. Moschopulum compilavit Phavorin.

77. ξυμφοραῖς — κακοπαθείαις] „Ξυμφοραί in universum fortunae vices (malae praesertim) et hic in universum clad[es ac]ceptas spectant, cum κακοπάθειαι miserandam exercitus [illegible] nem c. 75. descriptam significent." Krueger. Addendis a[d Dio]nys. p. LV., ubi de reliquis synonymis huius scriptoris i[llegible] modum disputat: „Κατηγορίας [I, 69.] vocabulo loquendi [illegible] inprimis forensem, inimicae accusationis significationem [illegible] egregie docet Isocrat. Paneg. 47. Ab hoc verbo αἰτία di[ffert] quod latioris potestatis est atque in bonam et malam [illegible] accipitur. Itaque cum minus manifestam habeat inimica[e accu]sationis notionem, Thucydides, cum κατηγορίᾳ vocem [illegible] vellet, αἰτίαν optavit, cuius loco rectius νουθέτησις dixi[sset] Isocr. l. l." — Κατηγορία in foro non est accusatio si[ve] sed oratio, quam apud iudices habet accusator. V. [illegible] Schoemann. d. Att. Proz. p. 194. „Ἀδικεῖν, pergit, et [illegible] quomodo distinguenda sint, vel ex ipso Thucydide I, 77. [illegible] poterat. Alterum enim omnino est iniuria aliquem affice[re quo]cunque modo, sive par ei sis viribus sive inferior, inpri[mis] τὸν νόμον πλεονεκτεῖν. Βιάζεσθαι est vim inferre, violent[er] tractare, quod profecto nonnisi superiori viribus lic[et] ullibi pro ἀδικίᾳ legi, non locis false laudatis aut pe[rperam in]tellectis demonstrari potest." Ἀδικεῖν est contra leges

ρᾶτε δὴ ὡς διάκειμαι ὑπὸ τῆς νόσου, οὔτ' εὐτυχίᾳ δοκῶν ου ὕστερός του εἶναι κατὰ τὸν ἴδιον βίον καὶ ἐς τἄλλα, νῦν ' τῷ αὐτῷ κινδύνῳ τοῖς φαυλοτάτοις αἰωροῦμαι· καίτοι ολλὰ μὲν ἐς θεοὺς νόμιμα δεδιῄτημαι, πολλὰ δὲ ἐς ἀνθρώ- ους δίκαια καὶ ἀνεπίφθονα. ἀνθ' ὧν ἡ μὲν ἐλπὶς ὅμως θρα- σεῖα τοῦ μέλλοντος, αἱ δὲ ξυμφοραὶ οὐ κατ' ἀξίαν δὴ φοβοῦσι. ἔχα δ' ἂν καὶ λωφήσειαν· ἱκανὰ γὰρ τοῖς τε πολεμίοις εὐ- ύχηται, καὶ εἴ τῳ θεῶν ἐπίφθονοι ἐστρατεύσαμεν, ἀποχρών- ως ἤδη τετιμωρήμεθα. ἦλθον γάρ που καὶ ἄλλοι τινὲς ἤδη ' ἑτέρους, καὶ ἀνθρώπεια δράσαντες ἀνεκτὰ ἔπαθον. καὶ ᾶς εἰκὸς νῦν τά τε ἀπὸ τοῦ θεοῦ ἐλπίζειν ἠπιώτερα ἕξειν· κτου γὰρ ἀπ' αὐτῶν ἀξιώτεροι ἤδη ἐσμὲν ἢ φθόνου· καὶ ῶντες ὑμᾶς αὐτοὺς οἷοι ὁπλῖται ἅμα καὶ ὅσοι ξυντεταγμένοι ρεῖτε μὴ καταπέπληχθε ἄγαν, λογίζεσθε δὲ ὅτι αὐτοί τε ιλις εὐθύς ἐστε ὅποι ἂν καθέζησθε, καὶ ἄλλη οὐδεμία ὑμᾶς ν ἐν Σικελίᾳ οὔτ' ἂν ἐπιόντας δέξαιτο ῥᾳδίως οὔτ' ἂν ἱδρυ- ντας που ἐξαναστήσειε. τὴν δὲ πορείαν ὥστ' ἀσφαλῆ καὶ ακτον εἶναι αὐτοὶ φυλάξατε, μὴ ἄλλο τι ἡγησάμενος ἕκα- ος ἢ ἐν ᾧ ἂν ἀναγκασθῇ χωρίῳ μάχεσθαι, τοῦτο καὶ πα- ίδα καὶ τεῖχος κρατήσας ἕξειν. σπουδὴ δὲ ὁμοίως καὶ νύκτα ἡμέραν ἔσται τῆς ὁδοῦ. τὰ γὰρ ἐπιτήδεια βραχέα ἔχομεν· ἢν ἀντιλαβώμεθά του φιλίου χωρίου τῶν Σικελῶν, οὗτοι ἡμῖν διὰ τὸ Συρακοσίων δέος ἔτι βέβαιοί εἰσι, ἤδη νομί-

---

aste agere; βία quid sit sensu forensi, docent duumviri modo minati p. 545. Addit Kruegerus „Ἀπόστασις (III, 39.) simpli- er est *defectio; ἐπανίστασθαι* dicuntur ii, qui non solum in li- tatem se vindicaturi vel omnino conditionem suam meliorem dituri deficiunt, contenti si illi, a quibus defecerunt, se non grediuntur, sed ultro iis bellum inferunt. Vid. Thucyd. I, 115. , 56. V, 23. VIII, 63. 73. Herodot. I, 89. III, 39. VI, 91. istoph. Av. 1583. Aristot. Polit. V, 2, 6. Plat. Polit. p. 444.B." de Krueger. ad Thuc. VIII, 21. in Comm. Thuc. p. 328. Dis- rnas has voces per *Abfall*, et *Aufstand*.

πολλὰ ἐς θεοὺς νόμιμα δεδιῄτημαι] „Non raro sacrificia et alia rita diis quasi exprobrant." Dorvill. ad Charit. p. 492. Paulo st Bekker. θρασεῖα dedit ex B. G. K. L. vulgo θαρσεῖα. Thom. p. 436., ubi citat ἐλπὶς — τοῦ μέλλοντος, vulgatam agnoscit et ponit per ἡ ὁμολογουμένη καὶ ἀναμφίβολος.

οἷοι ὁπλῖται] Schol. ὑπήλλακται, ἀντὶ τοῦ τοὺς ὁπλίτας καὶ τοὺς ντεταγμένους χωροῦντας. Hinc vero novum scholion incipit, hu- smodi: μὴ καταπεπλῆχθαι πάνυ] αὐτό γε μὴν τὸ μὴ καταπεπλῆχθαι ὸ κοινοῦ, τὸ εἰκός. Infinitivus est etiam in B. K. c. f. καταπε- ῆχθε D. Vulgatam, quae habet perispomenon in penultima mendavit Bekker. ex F. H. L. N. O., qui ponunt acutum in an- penultima. Monuerat de vitio iam Dukerus, sed incorrectum liquerat. Paulo inferius ἀντιλαβώμεθά του legitur ex emenda- ione Porti, nam in libris τοῦ est. Deinde προπέπεμπται eximia

ἀνδρῶν κεναί.

78 Ὁ μὲν Νικίας τοιάδε παρακελευόμενος ἅμα ἐπῄει τὸ
τευμα, καὶ εἴ πῃ ὁρῴη διεσπασμένον καὶ μὴ ἐν τάξει
ξυνάγων καὶ καθιστάς, καὶ ὁ Δημοσθένης οὐδὲν ἧσσ
καθ' ἑαυτὸν τοιαῦτά τε καὶ παραπλήσια λέγων. τὸ δὲ
ἐν πλαισίῳ τεταγμένον, πρῶτον μὲν ἡγούμενον τὸ
ἑφεπόμενον δὲ τὸ Δημοσθένους· τοὺς δὲ σκευοφόρους
πλεῖστον ὄχλον ἐντὸς εἶχον οἱ ὁπλῖται. καὶ ἐπειδή τε
το ἐπὶ τῇ διαβάσει τοῦ Ἀνάπου ποταμοῦ, εὗρον ἐπ'
παρατεταγμένους τῶν Συρακοσίων καὶ ξυμμάχων, καὶ τρ
νοι αὐτοὺς καὶ κρατήσαντες τοῦ πόρου ἐχώρουν ἐς τὸ πρ
οἱ δὲ Συρακόσιοι παριππεύοντές τε προσέκειντο καὶ
τίζοντες οἱ ψιλοί. καὶ ταύτῃ μὲν τῇ ἡμέρᾳ προελθόντε
δίους ὡς τεσσαράκοντα ηὐλίσαντο πρὸς λόφῳ τινὶ αἱ
ναῖοι· τῇ δ' ὑστεραίᾳ πρῲ ἐπορεύοντο καὶ προῆλθον
κοσι σταδίους, καὶ κατέβησαν ἐς χωρίον ἄπεδόν τι κ
τοῦ ἐστρατοπεδεύσαντο, βουλόμενοι ἔκ τε τῶν οἰκιῶν
τι ἐδώδιμον, ᾠκεῖτο γὰρ ὁ χῶρος, καὶ ὕδωρ μετὰ σφᾶ
τῶν φέρεσθαι αὐτόθεν· ἐν γὰρ τῷ πρόσθεν ἐπὶ πολλὰ
δια, ᾗ ἔμελλον ἰέναι, οὐκ ἄφθονον ἦν. οἱ δὲ Συρακό

---

correctio est, desumta ex B. K. c. προπέμπεται M. P. b.
προπέμπετε. De extremi cap. sententia conf. Soph. Oed.
ibiq. interpp.

78. πρῶτον μὲν ἡγούμενον] „Haec addidi ex B. et
A.“ Bekker. Verborum τὸ δὲ epexegesis sunt verba, τὸ
ut fere talis explicatio solet addi his correlativis. Vid. ad
et Krueger. ad Dionys. p. 169.

οὕτω προελθόντες τὴν δίοδον τὴν ἐν τῷ πρόσθεν ἀπετείχιζον· ἦν δὲ λόφος καρτερὸς καὶ ἑκατέρωθεν αὐτοῦ χαράδρα κρημνώδης, ἐκαλεῖτο δὲ Ἀκραῖον λέπας. τῇ δ' ὑστεραίᾳ οἱ Ἀθηναῖοι προῄεσαν, καὶ οἱ τῶν Συρακοσίων καὶ ξυμμάχων αὐτοὺς ἱππῆς καὶ ἀκοντισταὶ ὄντες πολλοὶ ἑκάτεροι ἐκώλυον, καὶ ἐσηκόντιζόν τε καὶ παρίππευον. καὶ χρόνον μὲν πολὺν ἐμάχοντο οἱ Ἀθηναῖοι, ἔπειτα ἀνεχώρησαν πάλιν ἐς τὸ αὐτὸ στρατόπεδον· καὶ τὰ ἐπιτήδεια οὐκέτι ὁμοίως εἶχον. οὐ γὰρ ἔτι ἀποχωρεῖν οἷόν τ' ἦν ὑπὸ τῶν ἱππέων. πρωὶ δὲ ἄραντες 79 ἐπορεύοντο αὖθις, καὶ ἐβιάσαντο πρὸς τὸν λόφον ἐλθεῖν τὸν ἀποτετειχισμένον, καὶ εὗρον πρὸ ἑαυτῶν ὑπὲρ τοῦ ἀποτειχίσματος τὴν πεζὴν στρατιὰν παρατεταγμένην οὐκ ἐπ' ὀλίγων ἀσπίδων· στενὸν γὰρ ἦν τὸ χωρίον. καὶ προσβαλόντες οἱ Ἀθηναῖοι ἐτειχομάχουν, καὶ βαλλόμενοι ὑπὸ πολλῶν ἀπὸ τοῦ λόφου ἐπάντους ὄντος, διικνοῦντο γὰρ ῥᾷον οἱ ἄνωθεν, καὶ οὐ δυνάμενοι βιάσασθαι ἀνεχώρουν πάλιν καὶ ἀνεπαύοντο. ἔτυχον δὲ καὶ βρονταί τινες ἅμα γενόμεναι καὶ ὕδωρ, οἷα τοῦ ἔτους πρὸς μετόπωρον ἤδη ὄντος φιλεῖ γίγνεσθαι· ἀφ' ὧν οἱ Ἀθηναῖοι μᾶλλον ἔτι ἠθύμουν, καὶ ἐνόμιζον ἐπὶ τῷ σφετέρῳ ὀλέθρῳ καὶ ταῦτα πάντα γίγνεσθαι. ἀναπαυομένων δὲ αὐτῶν Γύλιππος καὶ οἱ Συρακόσιοι πέμπουσι μέρος τι τῆς στρα-

---

βουλόμενοι — ἐδώδιμον] Thom. M. p. 160.

ἐπὶ πολλὰ στάδια] Mirare diligentiam veterum magistrorum. Photius, *στάδια καὶ σταδίους, ἑκατέρως λέγουσιν. ὁ Θουκυδίδης δὲ σταδίους ὡς ἐπὶ τὸ πᾶν. ἅπαξ δὲ μόνον στάδια εἴρηκεν ζ. ἐν γὰρ τῷ πρόσθεν ἐπὶ πολλὰ στάδια μέλλων ἰέναι.* „Sic in eodem inciso *στάδια — σταδίους* Aristod. orat. Sacr. V. p. 350. Strab. VIII, 12. §. 65.“ Lobeck. ad Phryn. p. 762., ubi plura exempla talis inconstantiae. Extremo capite Bekker. edidit *ὑπὸ ἱππέων* ex plurimis scriptis pro vulgata *ἀπό*. Conf. Thuc. IV, 64. VII, 13.

79. *ἐβιάζοντο — ἐλθεῖν*] Vid. Dorv. ad Charit. p. 268.

οὐκ ἐπ' ὀλίγων ἀσπίδων] i. e. *nicht wenig Mann tief aufgestellt*, nam angustiam loci ipse dicit non passam esse aciem εἰς ...κος instrui. De navibus II, 90. *ἐπὶ τεσσάρων ταξάμενοι τὰς ναῦς.* Ad. Matth. Gr. p. 856. sq. et not. ad VI, 67.

βαλλόμενοι — ἀνεχώρουν] Suidas in *ἐπάντους, ὑψηλοῦ.* Partem verborum adscripserunt Thom. M. p. 333. tanquam e libro sexto; Zonaras et Phavorin. in v. Verbum *διικνοῦντο* Schol. explicat per *ἐξικνοῦντο βάλλοντες.*

οἷα τοῦ ἔτους πρὸς μετόπωρον] „Nemo hic miratus est, Athenienses, qui plures iam annos in Sicilia consumserant, in re tam solenni etiam magis deposuisse animos. Procul dubio excidit ante vocem *φιλεῖ* vocula *οὐ*. In re enim solita non poterant fieri, suam in perniciem omnia ista simul fieri, uti mox subiiciatur.“ Lindav. spicil. p. 13. Fallitur; v. VI, 70. ibique not. — Paulo inferius *αὖ* post *ἀποτειχιοῦντας* Bekk. edidit ex B.

τιᾶς ἀποτειχιοῦντας αὖ ἐκ τοῦ ὄπισθεν αὐτοὺς ἢ προέ
θεσαν· ἀντιπέμψαντες δὲ κἀκεῖνοι σφῶν αὐτῶν τινας
κώλυσαν. καὶ μετὰ ταῦτα πάσῃ τῇ στρατιᾷ ἀναχωρήσ
πρὸς τὸ πεδίον μᾶλλον οἱ Ἀθηναῖοι ηὐλίσαντο. τῇ δ'
ραίᾳ προὐχώρουν, καὶ οἱ Συρακόσιοι προςέβαλλόν τε π
χῇ αὐτοῖς κύκλῳ καὶ πολλοὺς κατετραυμάτιζον, καὶ εἰ
ἐπίοιεν οἱ Ἀθηναῖοι, ὑπεχώρουν, εἰ δ' ἀναχωροῖεν, ἐπέκ
καὶ μάλιστα τοῖς ὑστάτοις προςπίπτοντες, εἴ πως κατὰ
χὺ τρεψάμενοι πᾶν τὸ στράτευμα φοβήσειαν. καὶ ἐπὶ
μὲν τοιούτῳ τρόπῳ ἀντεῖχον οἱ Ἀθηναῖοι, ἔπειτα προε
τες πέντε ἢ ἓξ σταδίους ἀνεπαύοντο ἐν τῷ πεδίῳ· ἀνεχώρ
δὲ καὶ οἱ Συρακόσιοι ἀπ' αὐτῶν ἐς τὸ ἑαυτῶν στρατόπ

80. Τῆς δὲ νυκτὸς τῷ Νικίᾳ καὶ Δημοσθένει ἐδόκει, ἐ
κακῶς σφίσι τὸ στράτευμα εἶχε τῶν ἐπιτηδείων πάντων
ρίᾳ ἤδη, καὶ κατατετραυματισμένοι ἦσαν πολλοὶ ἐν πο
προςβολαῖς τῶν πολεμίων γεγενημέναις, πυρὰ καύσαντε
πλεῖστα ἀπάγειν τὴν στρατιάν, μηκέτι τὴν αὐτὴν ὁδὸν ἣ
νοήθησαν, ἀλλὰ τοὐναντίον ἢ οἱ Συρακόσιοι ἐτήρουν,
τὴν θάλασσαν. ἦν δὲ ἡ ξύμπασα ὁδὸς αὕτη οὐκ ἐπὶ Κ
νης τῷ στρατεύματι, ἀλλὰ κατὰ τὸ ἕτερον μέρος τῆς
λίας τὸ πρὸς Καμάριναν καὶ Γέλαν καὶ τὰς ταύτῃ πόλει
Ἑλληνίδας καὶ βαρβάρους. καύσαντες οὖν πυρὰ πολλὰ
ρουν ἐν τῇ νυκτί. καὶ αὐτοῖς, οἷον φιλεῖ καὶ πᾶσι στρατ
δοις, μάλιστα δὲ τοῖς μεγίστοις, φόβοι καὶ δείματα ἐγγ
σθαι, ἄλλως τε καὶ ἐν νυκτί τε καὶ διὰ πολεμίας καὶ ἄπο
λεμίων οὐ πολὺ ἀπεχόντων ἰοῦσιν, ἐμπίπτει ταραχή· κα
μὲν Νικίου στράτευμα, ὥςπερ ἡγεῖτο, ξυνέμενέ τε καὶ π
λαβε πολλῷ, τὸ δὲ Δημοσθένους, τὸ ἥμισυ μάλιστα καὶ π
ἀπεσπάσθη τε καὶ ἀτακτότερον ἐχώρει. ἅμα δὲ τῇ ἕῳ
κνοῦνται ὅμως πρὸς τὴν θάλασσαν, καὶ ἐςβάντες ἐς τὴν

εἰ μὲν ἐπίοιεν] i. e. ὁπότε ἐπίοιεν. Vid. Elmsl. ad Eur.
deam 1185. Matth. Gr. p. 740.

80. πάντων ἀπορίᾳ] ἀπορίαι B. vulgo ἀπορία.

τῷ Νικίᾳ καὶ Δημοσθένει ἐδόκει — πυρὰ καύσαντες] καύσα
A. B. D. F. f. g. Utrumque recte se habet, estque hic it
ac supra cap. 74. init., ubi vid. notam. Accusativum def
Dukerus ex I, 139. VII, 40. VI, 55. VII, 56.

οἷον φιλεῖ — ἐγγίγνεσθαι] Haec verba explicui ad IV, 125.
ba φόβοι — ἐγγίγνεσθαι epexegesis sunt pronominis οἷον. S
ficatur, quem vocant Graeci terror Panicus, de quo vid.
cken. ad Herodot. IV, 203. Mox correxi ἄπο πολεμίων pro
πολεμίων. Vid. Schaefer. mel. crit. p. 51. Herm. ad Vige
749, 171. b. Paulo post καὶ πλέον edidit Bekker. ex B. pro vul
καὶ τὸ πλέον.

ν Ἐλωρινὴν καλουμένην ἐπορεύοντο, ὅπως ἐπειδὴ γένοιν-
ἐπὶ τῷ ποταμῷ τῷ Κακυπάρει, παρὰ τὸν ποταμὸν ἴοιεν
ω διὰ μεσογείας· ἤλπιζον γὰρ καὶ τοὺς Σικελοὺς ταύτῃ
ς μετέπεμψαν ἀπαντήσεσθαι. ἐπεὶ δ' ἐγένοντο ἐπὶ τῷ
ταμῷ, εὗρον καὶ ἐνταῦθα φυλακήν τινα τῶν Συρακο-
ων ἀποτειχίζουσάν τε καὶ ἀποσταυροῦσαν τὸν πόρον. καὶ
σάμενοι αὐτὴν διέβησάν τε τὸν ποταμὸν καὶ ἐχώρουν αὖ
ς πρὸς ἄλλον ποταμὸν τὸν Ἐρινεόν· ταύτῃ γὰρ οἱ ἡγεμό-
; ἐκέλευον.

Ἐν τούτῳ δ' οἱ Συρακόσιοι καὶ οἱ ξύμμαχοι, ὡς ἥ τε 81
μέρα ἐγένετο καὶ ἔγνωσαν τοὺς Ἀθηναίους ἀπεληλυθότας,
αἰτίᾳ τε οἱ πολλοὶ τὸν Γύλιππον εἶχον ἑκόντα ἀφεῖναι τοὺς
Ἀθηναίους, καὶ κατὰ τάχος διώκοντες, ᾗ οὐ χαλεπῶς ᾐσθά-
ντο κεχωρηκότας, καταλαμβάνουσι περὶ ἀρίστου ὥραν. καὶ
; προςέμιξαν τοῖς μετὰ τοῦ Δημοσθένους, ὑστέροις τε οὖ-
καὶ σχολαίτερον καὶ ἀτακτότερον χωροῦσιν, ὡς τῆς νυ-
ὸς τότε ξυνεταράχθησαν, εὐθὺς προςπεσόντες ἐμάχοντο·
ἱ οἱ ἱππῆς τῶν Συρακοσίων ἐκυκλοῦντό τε ῥᾷον αὐτοὺς
α δὴ ὄντας, καὶ ξυνῆγον ἐς ταὐτό. τὸ δὲ Νικίου στράτευ-
ἀπεῖχεν ἐν τῷ πρόσθεν πεντήκοντα σταδίους· θᾶσσόν τε
ὁ Νικίας ἦγε, νομίζων οὐ τὸ ὑπομένειν ἐν τῷ τοιούτῳ
ντας εἶναι καὶ μάχεσθαι σωτηρίαν, ἀλλὰ τὸ ὡς τάχιστα

γένοιντο ἐπὶ τῷ ποταμῷ] Idem ex eodem libro; recte, opinor,
a statim sequitur παρὰ τὸν ποταμόν, atque ut discernantur
ec: *ad flumen cum pervenissent* et *praeter flumen*. Sed in pro-
is μετέπεμψαν restitui, quod ex eodem in medium mutatum
, in quo verbo parum sibi constitit Bekkerus. Vid. monita
VI, 88.

81. πεντήκοντα σταδίους] A. D. F. H. N. Q. S. e. g. k. ceteri
τὸν καὶ πεντήκοντα. „Narratur quidem cap. antec., Demosthe-
m cum dimidia fere copiarum parte nimis distractum fuisse a
ia. Neque facile tamen una illa nocte, qua castra movere
perunt, tanto statim intervallo a se invicem separari pot-
nt, ut iam sequenti die centum et quinquaginta stadiorum
tio Nicias antecederet. — Nimium quantum iam Demosthe-
in itinere unius noctis moratus esse videbatur, cum iam
nquaginta stadiorum spatio Nicias cum eodem una ex castris
fectus distaret. Quod Thucydides copula καί indicare vo-
: *Niciae exercitus quinquaginta adeo stadiis iam praecesserat.*
eadem copula καί fortasse falsae scripturae ἑκατόν adiicien-
dedit occasionem, quia numerum ante καί deesse librarii pu-
ant." Bened. In verbis hinc proximis θᾶσσόν τε γάρ particula
respondet sequenti δέ. Vid. Herm. ad Viger. p. 836. et not.
I, 11. Matth. Gr. p. 893.

τὸ ὑπομένειν — ἑκόντας εἶναι] Vid. Matth. Gr. p. 778.
787.

ραντες τους εν τῳ ποταμῳ μαλιστα εσφαζον. και
εὐθὺς διέφθαρτο, ἀλλ᾽ οὐδὲν ἧσσον ἐπίνετό τε ὁμοῦ
85 λῷ ᾑματωμένον καὶ περιμάχητον ἦν τοῖς πολλοῖς.
νεκρῶν τε πολλῶν ἐπ᾽ ἀλλήλοις ἤδη κειμένων ἐν τῷ
καὶ διεφθαρμένου τοῦ στρατεύματος τοῦ μὲν κατὰ τὸ

οἱ δὲ ἐμπαλασσόμενοι — Ἀθηναίους] Suidas in *ἐμπαλα*
ubi *τε* deest, punctum ponitur post *ποταμοῦ*, et *δέ* addit
περιστάντες, sic enim ibi legitur, quemadmodum in f.
ἐμπαλασσόμενοι explicat per *ἐμπίπτοντες εἰς τὸ ὕδωρ*. S
stath. ad Homer. Il. p. 527. *Rom.* *ἰστέον δὲ ὅτι Αἴλιος*
μέμνηται τοῦ Θουκυδίδου εἰπόντος τὸ ἐμπαλασσόμενοι ἀντὶ τοῦ
κόμενοι, περιπειρόμενοι δόρατι, φερόμενοι. Haec verbotenu
Phavorinus. Zonar. exponit per *προςκρούοντες, προςπελάζο*
dit: *καὶ ἀντὶ τοῦ ἐπεμβαίνοντες καὶ συῤῥηγνύμενοι*, et addit
ubi Tittmann. convertit: *se mutuo implicare, irretire.*
ex nostro loco: *ἐμπλασσόμενοι, ἐμπίπτοντες ποταμῷ.* Zona
rum in *ἐμπλασσόμενοι* eodem modo interpretatur, allatis
οἱ δὲ ἐμπλασσόμενοι (sic etiam i.) — *θάτερα τοῦ ποταμοῦ.*
ἀντὶ τοῦ μαλυνόμενοι, pergit, *παλάσσω γὰρ τὸ μολύνω.* Vid.
no Dion. Cass. LXII, 16., qui locus manifesto e nostro
pressus, Levesq. ad Thucyd. t. IV. p. 195. Wessel. et V
Herodot. VII, 85. Dukerus distinctionem verborum, qual
Suidam est, defendere conatur, cum per naturam rerum
ter liceat, quam ut secundo fluvio laberentur, (*κατέῤῥεον*
rea scriptum.) Thucydidem dicit postea demum dicere
Atheniensium fluvium ingressos. Quid tum postea? nunc
στάντες ἔβαλλον, i. e. *in litore adstantes*, dehinc *ἐπικατ*
sive *in fluvium ingressi* *ἔσφαζον.*

οἵ τε Πελοποννήσιοι — τοῖς πολλοῖς] Utitur his verbis
de sublim. c. XXXVIII, 3. tanquam exemplo optimae hyperbo
pro *Πελοποννήσιοι* habet *Συρακούσιοι*, quod verum putat
kerus; nam quum in tota hac narratione de fuga Athen
inde a cap. 78. usque ad h. l. nusquam Peloponnesios f

όν, τοῦ δέ, καὶ εἴ τι διαφύγοι, ὑπὸ τῶν ἱππέων, Νικίας
ὑλίππῳ ἑαυτὸν παραδίδωσι, πιστεύσας μᾶλλον αὐτῷ ἢ τοῖς
Συρακοσίοις· καὶ ἑαυτῷ μὲν χρῆσθαι ἐκέλευεν ἐκεῖνόν τε καὶ
Λακεδαιμονίους ὅ,τι βούλονται, τοὺς δὲ ἄλλους στρατιώτας
αύσασθαι φονεύοντας. καὶ ὁ Γύλιππος μετὰ τοῦτο ζωγρεῖν
ἤη ἐκέλευε· καὶ τούς τε λοιποὺς ὅσους μὴ ἀπεκρύψαντο, πολ-
οὶ δὲ οὗτοι ἐγένοντο, ξυνεκόμισαν ζῶντας, καὶ ἐπὶ τοὺς
ριακοσίους, οἳ τὴν φυλακὴν διεξῆλθον τῆς νυκτός, πέμψαν-
ες τοὺς διωξομένους ξυνέλαβον. τὸ μὲν οὖν ἀθροισθὲν τοῦ
τρατεύματος ἐς τὸ κοινὸν οὐ πολὺ ἐγένετο, τὸ δὲ διακλαπὲν
ολύ, καὶ διεπλήσθη πᾶσα Σικελία αὐτῶν, ἅτε οὐκ ἀπὸ
μβάσεως ὥςπερ τῶν μετὰ Δημοσθένους ληφθέντων. μέρος
τι οὐκ ὀλίγον καὶ ἀπέθανε· πλεῖστος γὰρ δὴ φόνος οὗτος
ὲ οὐδενὸς ἐλάσσων τῶν ἐν τῷ Σικελικῷ πολέμῳ τούτῳ ἐγέ-
το. καὶ ἐν ταῖς ἄλλαις προςβολαῖς ταῖς κατὰ τὴν πορείαν
χναῖς γενομέναις οὐκ ὀλίγοι ἐτεθνήκεσαν. πολλοὶ δὲ ὅμως
ὲ διέφυγον, οἱ μὲν καὶ παραυτίκα, οἱ δὲ καὶ δουλεύσαντες
ὲ διαδιδράσκοντες ὕστερον· τούτοις δ᾽ ἦν ἀναχώρησις ἐς
ετάνην.

86 Ξυναθροισθέντες δὲ οἱ Συρακόσιοι καὶ οἱ ξύμμαχοι, τῶν
αἰχμαλώτων ὅσους ἐδύναντο πλείστους καὶ τὰ σκῦλα ἀνα-
θόντες, ἀνεχώρησαν ἐς τὴν πόλιν. καὶ τοὺς μὲν ἄλλους
ηναίων καὶ τῶν ξυμμάχων ὁπόσους ἔλαβον κατεβίβασαν ἐς
ς λιθοτομίας, ἀσφαλεστάτην εἶναι νομίσαντες τὴν τήρησιν,
κίαν δὲ καὶ Δημοσθένην ἄκοντος Γυλίππου ἀπέσφαξαν. ὁ

.t, nostrum scriptorem imitatori colores praebuisse. Huc per-
ent verba Luciani d. conscr. hist. c. 38., ab eodem allata: οὐ-
Κλέων αὐτὸν φοβήσει — οὐδὲ ἡ σύμπασα πόλις τῶν Ἀθηναίων, ἣν
ἐν Σικελίᾳ κατὰ ἱστορῇ καὶ τὴν Δημοσθένους λῆψιν καὶ τὴν Νικίου
-ευτήν, καὶ ὡς ἐδίψων, καὶ οἷον τὸ ὕδωρ ἔπινον, καὶ ὡς ἐφονεύον-
πίνοντες οἱ πολλοί. Huc pertinet glossa Pollucis VI, 192.
αζεν (ον).

85. ἑαυτῷ μὲν χρῆσθαι — ὅ,τι βούλονται] Vid. II, 4. IV, 69.
quem laudat Duker., Stephan. app. ad script. al. d. dial. Att.
94. Matth. Gr. p. 564. sq. Mox διεπλήσθη scriptum ex codd.
ge plurimis, etiam S. pro vulgata κατεπλήσθη.

ἐν τῷ Σικελικῷ πολέμῳ] Ἑλληνικῷ emendant Tusanus et Scho-
stes: λέγει γὰρ αὐτός, ait, ἐπὶ τέλει τῆςδε τῆς ἱστορίας (VII, 87),
ξυνέβη δὲ τοῦτο τὸ ἔργον τὸ Ἑλληνικὸν τῶν κατὰ τὸν πόλεμον τόνδε
μέγιστον γενέσθαι, δοκεῖ δέ μοι, καὶ ὧν Ἑλληνικῶν ἴσμεν." ἔοικεν
κἀνταῦθα μὴ μόνοις τοῖς Σικελικοῖς, ἀλλὰ πᾶσι τοῖς Ἑλληνικοῖς
ἐξετάζειν τὴν συμφοράν. Res tam plana, ut vix de veritate
mendationis dubitari possit. Libri tacent.

86. λιθοτομίας] Hodie *le tagliate* Vid. quos laudavi in libr.
sit. Syrac. p. 59., praesertim locum Ciceronis e Verrinis.

Δημοσθένην] Explicatio vocularum τὸν μέν. Vid. not. ad I,

γὰρ Γύλιππος καλὸν τὸ ἀγώνισμα ἐνόμιζέν οἱ εἶναι ἐπὶ
ἄλλοις καὶ τοὺς ἀντιστρατήγους κομίσαι Λακεδαιμονίοις.
έβαινε δὲ τὸν μὲν πολεμιώτατον αὐτοῖς εἶναι, Δημοσθέ
διὰ τὰ ἐν τῇ νήσῳ καὶ Πύλῳ, τὸν δὲ διὰ τὰ αὐτὰ ἐπ
δειότατον· τοὺς γὰρ ἐκ τῆς νήσου ἄνδρας τῶν Λακεδαιμ
ὁ Νικίας προὐθυμήθη, σπονδὰς πείσας τοὺς Ἀθηναίους
σασθαι, ὥστε ἀφεθῆναι. ἀνθ᾽ ὧν οἵ τε Λακεδαιμόνιοι
αὐτῷ προσφιλεῖς, κἀκεῖνος οὐχ ἥκιστα διὰ τοῦτο πιστ
ἑαυτὸν τῷ Γυλίππῳ παρέδωκεν. ἀλλὰ τῶν Συρακοσίων
ὡς ἐλέγετο, οἱ μὲν δείσαντες, ὅτι πρὸς αὐτὸν ἐκεκοινολόγ
το, μὴ βασανιζόμενος διὰ τὸ τοιοῦτο ταραχὴν σφίσιν ἐν
πραγίᾳ ποιήσῃ, ἄλλοι δέ, καὶ οὐχ ἥκιστα οἱ Κορίνθιοι,
χρήμασι δὴ πείσας τινάς, ὅτι πλούσιος ἦν, ἀποδρᾷ καὶ αὐ
σφίσι νεώτερόν τι ἀπ᾽ αὐτοῦ γένηται, πείσαντες τοὺς ξυμ

144, Matth. Gr. p. 401. Interdum particulae illae reticen
ipsumque nomen ponitur velut a Thuc. I, 84., de quo loco
ibidem p. 400. extr.

ἀπέσφαξαν] Cum Thucydide consentit Philist. fragm. 46.
168. Diodor. XIII, 19. Niciam Gylippo impulsore interemtum
severat, praelata, puto, auctoritate Timaei, qui illis oblocutus
teste Plutarcho Vit. Nic. c. 28. De fatis reliquorum bello capto
adi Plut. l. l. c. 29. Diod. XIII, 33. Conf. ad fragm. Timaei 71. p.
„Lucianus d. conscr. hist. [t. IV. p. 201.] Niciam ait interfectum
captum vero Demosthenem; Iustin. IV, 5. Demosthenem sibi
intulisse manus; recte quidem hic; nam percussit se in proe
haud tamen lethaliter, teste Plutarcho [Vit. Nic. c. 27.]
mensis Carnei 17. Athenienses subhastati. — Conf. Eurip. frag
516.“ Wasse. — De loco Luciani fallitur, neque enim is di
sortem Niciae et Demosthenis diversam fuisse. Vid. ipsa ver
eius a me adscripta ad c. 84. extr.

καλὸν τὸ ἀγώνισμα] De variis significatibus hui. vocis dixi
I; 22. extr. Plutarchus pro eo dicit: *μέγα δ᾽ ἡγεῖτο πρὸς δό*
Schol. quoque et Dionys. Hal. *ἀγώνισμα* III, 82. interpreta
δόξαν, *laudem*, vel *opinionem hominum alii gloriosam*, ut conver
tit Dukerus. Idem adnotavit, a Suida exponi per *ἔπαθλον*, *pr*
mium apud Aristoph. Ran. 286. Habet, ait, haec vox in unive
sum significationem laudis et dicitur de omnibus praeclaris
diis ac facinoribus, quae gloria consequitur. Vid. Thuc. VI
56. 59. VIII, 17. — Hoc loco quidem converteris recte:
gespreis.

προσφιλεῖς] Pollux III, 63. Vide ad I, 92. V, 40. Mox ve
ba *διὰ τοῦτο* Bekker. recepit ex B. Idem paulo inferius *τοιο*
ex A. B. D. F. H. K. adde S. f. g. i. ceteri *τοιοῦτον*. Eti
proxime sq. cap. *τοιοῦτον* vulgata scriptura est, at *τοιοῦτο* i
habent A. D. F. H. S. f. g. k. *Τοιοῦτον* vulgo extat II, 50. I
30. VI, 60. VII, 21. VIII, 81., ubi nihil varietatis enotatum,
tamen ubique sequitur vocalis. At I, 132. et VI, 33. libri d
crepant, illo *τοιοῦτο*, hoc *τοιοῦτον* exhibentes. Adde II, 88. Po
prol. t. I. p. 225. Schaefer. ad Dionys. de C. V. p. 392.

ους ἀπέκτειναν αὐτόν. καὶ ὁ μὲν τοιαύτῃ ἢ ὅτι ἐγγύτατα
ούτων αἰτίᾳ ἐτεθνήκει, ἥκιστα δὴ ἄξιος ὢν τῶν γε ἐπ' ἐμοῦ
Ἑλλήνων ἐς τοῦτο δυςτυχίας ἀφικέσθαι διὰ τὴν πᾶσαν ἐς ἀρε-
ὴν νενομισμένην ἐπιτήδευσιν. τοὺς δ' ἐν ταῖς λιθοτομίαις οἱ 87
Συρακόσιοι χαλεπῶς τοὺς πρώτους χρόνους μετεχείρισαν. ἐν
άρ κοίλῳ χωρίῳ ὄντας καὶ ὀλίγῳ πολλοὺς οἵ τε ἥλιοι τὸ
ρῶτον καὶ πνῖγος ἔτι ἐλύπει διὰ τὸ ἀστέγαστον, καὶ αἱ
ύκτες ἐπιγιγνόμεναι τοὐναντίον μετοπωριναὶ καὶ ψυχραὶ τῇ
εταβολῇ ἐς ἀσθένειαν ἐνεωτέριζον, πάντα τε ποιούντων αὐ-
ῶν δια στενοχωρίαν ἐν τῷ αὐτῷ καὶ προςέτι τῶν νεκρῶν
μοῦ ἐπ' ἀλλήλοις ξυννενημένων, οἳ ἔκ τε τῶν τραυμάτων καὶ

ὅτι ἐγγύτατα] A. B. D. F. G. H. K. N. Q. S. e. g. ἐγγυτάτῃ i. Igo ἐγγυτάτω.

διὰ τὴν πᾶσαν ἐς ἀρετὴν νενομισμένην ἐπιτήδευσιν] Verba πᾶσαν ἀρετήν Bekker. addidit ex B. H. K. c. d. f. i. et recente γρ. Vulgo hic locus ita se habet: διὰ τὴν νενομισμένην ἐς τὸ θεῖ- ἐπιτήδευσιν. At sola verba διὰ τὴν νενομισμένην ἐπιτήδευσιν sunt A. D. F. L. O. Q. S. e. g. k.; qui libri πᾶσαν ἐς ἀρετήν habent, em omittunt ἐς τὸ θεῖον. Scholiastes receptam a Bekkero scri- ram et ipse agnoscit: διὰ τὴν πᾶσαν ἐς ἀρετὴν νενομισμένην ήδευσιν, διὰ τὸ πᾶσαν ἀρετὴν νομίμως ἐπιτηδευκέναι. οὐ γὰρ δὴ ομισμένην ἀρετὴν τὴν δοκοῦσάν φησι. Causam huius scriptorum orum discrepantiae facile est intelligere. Nam cum in aliquot is verba πᾶσαν ἐς ἀρετήν excidissent; nihil erat, quo referretur ομισμένην. Igitur ἐς τὸ θεῖον suppleverunt, idque ex cap. 76. bis Niciae πολλὰ μὲν ἐς θεοὺς νόμιμα δεδιῄτημαι suppeditatum, latim e margine in syntagma scriptoris migravit.

87. ἥλιοι — ἐνεωτέριζον] Suidas in νεωτερίζειν valde deprava- m h. l. affert: τῆς ἡμέρας τὸ πνῖγος ἐλύπει, νυκτὸς δὲ μετοπωρι- καὶ ψυχραὶ τῇ μεταβολῇ ἀσθένειαν ἐνεωτέριζον „Hunc locum te oculos habuit auctor vet. lexici, quem e Thucydide ἥλιοι soles, aestus afferre scribit Stephanus in thes. — Adnotat ad onys. Perieg. 39. Eustath., etiam Libanium et Aelianum plurali mero dicere οἱ ἥλιοι, sed Libanium τοὺς ἡλίους pro diebus po- re. Respexit fortasse ad Aelian. V. H. XIII, 1. — Utroque nificatu soles dicunt Latini.“ Duker.

πάντα τε ποιούντων] „Honeste Scymni fragm. de Mossynoe- — ἔργοις βαρβαρικοῖς — ἐν φανερῷ δ' ἀεὶ ἕκαστα πράττειν. De dem Apollon. Rhod. II, 1020. Ἀλλοίη δὲ δίκη καὶ θέσμια τοῖσι τέ- ται. Ὅσσα μὲν ἀμφαδίην ῥέζειν θέμις ἢ ἐνὶ δήμῳ Ἢ ἀγορῇ, τάδε ντα δόμοις ἔνι μηχανόωνται. Ὅσσα δ' ἐνὶ μεγάροις πεπονήμεθα, ἀνα θύραζε Ἀψεγέως μέσσῃσιν ἐνὶ ῥέζουσιν ἀγυίαις.“ Wasse. Huc rtinere scholion, quod sub alieno lemmate ponitur, vidit Haack., τὸ δύςφημον ἀπεσιώπησεν αὐτὰ ὀνομαστὶ εἰπεῖν. Βούλεται δὲ λέ- ειν τὰ ὑποχωρήματα, ἅπερ οἱ ἰατροὶ σκύβαλα καὶ ἀποπατήματα εἰώ- σι καλεῖν. Herodot. ἐς εὐμαρέην — Xenoph. ἐπὶ τὰ ἀναγκαῖα ἰέ- ναι. Vid. Valcken. ad Herodot. IV, 113.

ξυννενημένων] ξυνενημένων A. F. G. H. g. ξυνενηγμένων L. k. υνενηνεγμένων B. O. Q. ξυνηλεγμένων i. ξυννενημένων S. ν man. rec.

ARGUMENTUM
LIBRI VIII.

*Conspectus rerum inde a clade Siciliensi usque ad pu[gnam] ad Cynossema gestarum**). Cladis Siciliensis nuntio A[thenas] perlato increduli initio mox omnes pavore metuque p[erculsi] sunt. Neque enim sola reipublicae fortuna cunctos affig[ebat], sed singuli etiam propinquorum amicorumve fata lug[ebant]. Dein dolor in iram erga eos conversus, qui expeditionis [au]ctores extiterant. Succensebant oratoribus qui eam s[uasis]sent, ariolis et vatibus, qui Siciliae capiendae spem fec[issent]. Nec iniuria. Nam etsi ipse populus rem decreverat, vix t[amen] eos, qui, ut decernerent, eum induxerant, culpae expertes [es]seas. Flore iuventutis perdito, navibus plurimis amissis, ae[rario] exhausto, desperata videbatur respublica, si, quod metu[endum] erat, subito hostium classis Piraeum adoriretur. Quod [ut] non fieret, quo magis sibi timebant, cum fortuna sua i[nso]lenter usi crudelibus in Histiaeenses, Aeginetas, Toro[naeos], Scionaeos, Meliosque consiliis talionem quasi provocasse v[ide]rentur, eo enixius operam dederunt, ut quemadmodum s[ae]pius elusa hostium spe ex infortunio emergerent immine[ns]que periculum propulsarent. Cuius metu populus libertate [ante] lasciviens ultro hanc compescere, sumtus minuere, προβ[ού]λους creare, dein classem parare labantemque sociorum fi[dem] qua possent ratione firmare. Etenim hi ad Lacedaemo[nios] desciscere non amplius dubitabant, cum solito hominum e[r]rore, quod optabant, esse sibi persuaderent, iamque nec [su]perare posse Athenienses opinarentur. Quorum vires q[uan]tumvis infractas non tamen ita prostratas fuisse, ut adve[rsa]rii rebantur, abunde docent, quae deinceps gesta sunt. I

*) E Kruegeri accuratissimis Commentationibus Thucyd. C
2. p. 272.

ν Ἐλωρινὴν καλουμένην ἐπορεύοντο, ὅπως ἐπειδὴ γένοιν-
ἐπὶ τῷ ποταμῷ τῷ Κακυπάρει, παρὰ τὸν ποταμὸν ἴοιεν
ω διὰ μεσογείας· ἤλπιζον γὰρ καὶ τοὺς Σικελοὺς ταύτῃ
ς μετέπεμψαν ἀπαντήσεσθαι. ἐπεὶ δ' ἐγένοντο ἐπὶ τῷ
ταμῷ, εὗρον καὶ ἐνταῦθα φυλακήν τινα τῶν Συρακο-
ων ἀποτειχίζουσάν τε καὶ ἀποσταυροῦσαν τὸν πόρον. καὶ
σάμενοι αὐτὴν διέβησάν τε τὸν ποταμὸν καὶ ἐχώρουν αὖ-
ς πρὸς ἄλλον ποταμὸν τὸν Ἐρινεόν· ταύτῃ γὰρ οἱ ἡγεμό-
; ἐκέλευον.

Ἐν τούτῳ δ' οἱ Συρακόσιοι καὶ οἱ ξύμμαχοι, ὡς ἥ τε 81
ιέρα ἐγένετο καὶ ἔγνωσαν τοὺς Ἀθηναίους ἀπεληλυθότας,
αἰτίᾳ τε οἱ πολλοὶ τὸν Γύλιππον εἶχον ἑκόντα ἀφεῖναι τοὺς
Ἀθηναίους, καὶ κατὰ τάχος διώκοντες, ᾗ οὐ χαλεπῶς ᾐσθά-
ντο κεχωρηκότας, καταλαμβάνουσι περὶ ἀρίστου ὥραν. καὶ
; προσέμιξαν τοῖς μετὰ τοῦ Δημοσθένους, ὑστέροις τε οὖ-
καὶ σχολαίτερον καὶ ἀτακτότερον χωροῦσιν, ὡς τῆς νυ-
ὸς τότε ξυνεταράχθησαν, εὐθὺς προσπεσόντες ἐμάχοντο·
ι οἱ ἱππῆς τῶν Συρακοσίων ἐκυκλοῦντό τε ῥᾷον αὐτοὺς
χα δὴ ὄντας, καὶ ξυνῆγον ἐς ταὐτό. τὸ δὲ Νικίου στράτευ-
ι ἀπεῖχεν ἐν τῷ πρόσθεν πεντήκοντα σταδίους· θᾶσσόν τε
ρ ὁ Νικίας ἦγε, νομίζων οὐ τὸ ὑπομένειν ἐν τῷ τοιούτῳ
όντας εἶναι καὶ μάχεσθαι σωτηρίαν, ἀλλὰ τὸ ὡς τάχιστα

γένοιντο ἐπὶ τῷ ποταμῷ] Idem ex eodem libro; recte, opinor,
a statim sequitur *παρὰ τὸν ποταμόν*, atque ut discernantur
ec: *ad flumen cum pervenissent* et *praeter flumen*. Sed in pro-
is *μετέπεμψαν* restitui, quod ex eodem in medium mutatum
in quo verbo parum sibi constitit Bekkerus. Vid. monita
VI, 88.

81. *πεντήκοντα σταδίους*] A. D. F. H. N. Q. S. e. g. k. ceteri
ὸν καὶ πεντήκοντα. „Narratur quidem cap. antec., Demosthe-
n cum dimidia fere copiarum parte nimis distractum fuisse a
ia. Neque facile tamen una illa nocte, qua castra movere
perunt, tanto statim intervallo a se invicem separari pot-
nt, ut iam sequenti die centum et quinquaginta stadiorum
tio Nicias antecederet. — Nimium quantum iam Demosthe-
in itinere unius noctis moratus esse videbatur, cum iam
nquaginta stadiorum spatio Nicias cum eodem una ex castris
fectus distaret. Quod Thucydides copula *καί* indicare vo-
: *Niciae exercitus quinquaginta adeo stadiis iam praecesserat.*
eadem copula *καί* fortasse falsae scripturae *ἑκατόν* adiicien-
dedit occasionem, quia numerum ante *καί* deesse librarii pu-
ant." Bened. In verbis hinc proximis *θᾶσσόν τε γάρ* particula
respondet sequenti *δέ*. Vid. Herm. ad Viger. p. 836. et not.
I, 11. Matth. Gr. p. 893.

τὸ ὑπομένειν — ἑκόντας εἶναι] Vid. Matth. Gr. p. 778.
787.

raeo obsidebatur, repentina eruptione facta, Athenien
garat, Cenchreasque repetierat. Inde Astyochus na
cum quatuor navibus in Chium contendit. Exin Asiae i
bellum gestum seu potius tractum cum diu, variis de
neutri ea auderent, quae discrimen facerent. Feliciores
initio Athenienses fuerunt. Namque non modo Strombi
et Thrasycles Chalcidea ad Miletum adorti vicerunt, se
medon etiam atque Leon, recens cum viginti quinque n
Athenis missi, postquam Lesbi urbes, quae a Chiis in
defecerant, in fidem receperant, hos aggressi tribus p
ita profligarunt, ut moenibus sese continerent 24.

4. Non multo post novam classem duodequinqu
navium cum Atheniensium mille totidemque sociorum
givorum mille et quingentis hoplitis Phrynichus et Ono
atque Scironides imperatores Samum adducunt, indeque S
bichide et Thrasycle assumtis ad Miletum appellunt, p
que cum Milesiis atque Peloponnesiis a Tissapherne
commisso victores extiterunt. Quo facto cum urbem ol
pararent, nunciatur, adventare quinquaginta naves ex
ponneso. Harum autem viginti duae Siculorum erant.
Peloponnesii ipsi, tametsi aestas iam ad finem ve
tantam classem nondum compararant. Promta audacia
niensium duces pugnam edidissent, nisi cauta Phrynicl
dentia collegarum consilio obstitisset. Neque negari
cladem eos in summum discrimen adducturam fuisse:
ctoria viris a victoria recentibus numeroque superiorib
randa Lacedaemonios etiam profligasset. Alcibiades si
niensium imperator fuisset, hosti occurrisset eumque
virtute haud dubie superasset: Phrynichus cautior Sam
versus est utilissimoque Athenas privavit socio.

ιόν, τοῦ δὲ, καὶ εἴ τι διαφύγοι, ὑπὸ τῶν ἱππέων, Νικίας Γυλίππῳ ἑαυτὸν παραδίδωσι, πιστεύσας μᾶλλον αὐτῷ ἢ τοῖς Συρακοσίοις· καὶ ἑαυτῷ μὲν χρῆσθαι ἐκέλευεν ἐκεῖνόν τε καὶ Λακεδαιμονίους ὅ,τι βούλονται, τοὺς δὲ ἄλλους στρατιώτας παύσασθαι φονεύοντας. καὶ ὁ Γύλιππος μετὰ τοῦτο ζωγρεῖν ἤδη ἐκέλευε· καὶ τούς τε λοιποὺς ὅσους μὴ ἀπεκρύψαντο, πολλοὶ δὲ οὗτοι ἐγένοντο, ξυνεκόμισαν ζῶντας, καὶ ἐπὶ τοὺς τριακοσίους, οἳ τὴν φυλακὴν διεξῆλθον τῆς νυκτός, πέμψαντες τοὺς διωξομένους ξυνέλαβον. τὸ μὲν οὖν ἀθροισθὲν τοῦ στρατεύματος ἐς τὸ κοινὸν οὐ πολὺ ἐγένετο, τὸ δὲ διακλαπὲν πολύ, καὶ διεπλήσθη πᾶσα Σικελία αὐτῶν, ἅτε οὐκ ἀπὸ ξυμβάσεως ὥςπερ τῶν μετὰ Δημοσθένους ληφθέντων. μέρος δέ τι οὐκ ὀλίγον καὶ ἀπέθανε· πλεῖστος γὰρ δὴ φόνος οὗτος καὶ οὐδενὸς ἐλάσσων τῶν ἐν τῷ Σικελικῷ πολέμῳ τούτῳ ἐγένετο. καὶ ἐν ταῖς ἄλλαις προςβολαῖς ταῖς κατὰ τὴν πορείαν πυκναῖς γενομέναις οὐκ ὀλίγοι ἐτεθνήκεσαν. πολλοὶ δὲ ὅμως καὶ διέφυγον, οἱ μὲν καὶ παραυτίκα, οἱ δὲ καὶ δουλεύσαντες καὶ διαδιδράσκοντες ὕστερον· τούτοις δ' ἦν ἀναχώρησις ἐς Κατάνην.

86 Ξυναθροισθέντες δὲ οἱ Συρακόσιοι καὶ οἱ ξύμμαχοι, τῶν αἰχμαλώτων ὅσους ἐδύναντο πλείστους καὶ τὰ σκῦλα ἀναλαβόντες, ἀνεχώρησαν ἐς τὴν πόλιν. καὶ τοὺς μὲν ἄλλους Ἀθηναίων καὶ τῶν ξυμμάχων ὁπόσους ἔλαβον κατεβίβασαν ἐς τὰς λιθοτομίας, ἀσφαλεστάτην εἶναι νομίσαντες τὴν τήρησιν, Νικίαν δὲ καὶ Δημοσθένην ἄκοντος Γυλίππου ἀπέσφαξαν. ὁ

...t, nostrum scriptorem imitatori colores praebuisse. Huc pertinent verba Luciani d. conscr. hist. c. 38., ab eodem allata: οὐ-Κλέων αὐτὸν φοβήσει — οὐδὲ ἡ σύμπασα πόλις τῶν Ἀθηναίων, ἢν ἐν Σικελίᾳ κατὰ ἱστορῇ καὶ τὴν Δημοσθένους λῆψιν καὶ τὴν Νικίου ...ευτήν, καὶ ὡς ἐδίψων, καὶ οἷον τὸ ὕδωρ ἔπινον, καὶ ὡς ἐφονεύοντο πίνοντες οἱ πολλοί. Huc pertinet glossa Pollucis VI, 192. ...αζεν (ον).

85. ἑαυτῷ μὲν χρῆσθαι — ὅ,τι βούλονται] Vid. II, 4. IV, 69. quem laudat Duker., Stephan. app. ad script. al. d. dial. Att. 94. Matth. Gr. p. 564. sq. Mox διεπλήσθη scriptum ex codd. ...ge plurimis, etiam S. pro vulgata κατεπλήσθη.

ἐν τῷ Σικελικῷ πολέμῳ] Ἑλληνικῷ emendant Tusanus et Scho...tes: λέγει γὰρ αὐτός, ait, ἐπὶ τέλει τῆςδε τῆς ἱστορίας (VII, 87), συνέβη δὲ τοῦτο τὸ ἔργον τὸ Ἑλληνικὸν τῶν κατὰ τὸν πόλεμον τόνδε ...γιστον γενέσθαι, δοκεῖ δέ μοι, καὶ ὧν Ἑλληνικῶν ἴσμεν." ἔοικεν ...ν κἀνταῦθα μὴ μόνοις τοῖς Σικελικοῖς, ἀλλὰ πᾶσι τοῖς Ἑλληνικοῖς ...ἐξετάζειν τὴν συμφοράν. Res tam plana, ut vix de veritate emendationis dubitari possit. Libri tacent.

86. λιθοτομίας] Hodie *le tagliate* Vid. quos laudavi in libr. l. sit. Syrac. p. 59., praesertim locum Ciceronis e Verrinis.

Δημοσθένην] Explicatio vocularum τὸν μέν. Vid. not. ad I,

castris vigente non uteretur, ut eos debellaret, tand
tum conviciis commotus est ut Athenienses aggrederet
hi composita seditione navium numero diffisi pugn
tarunt. Quam cum Strombychide reverso committere
Astyochus detrectavit 63.

9. Iam vero pecuniarum inopia, quas Alcibiadi
ductus segniter Tissaphernes praebebat, eo Pelopon
degit, ut Pharnabazo stipendia offerenti morem ger
cum viginti navibus Clearchum in Hellespontum m
qui civitates huius regionis, ut ab Atheniensibus d
sollicitaret adiuvaretque. Nec impedire poterant n
Atheniensibus missae, quominus Byzantini eum recipe

10. Milcti autem cum in dies contra Astyochum
saphernem magis militum animi exasperarentur, iamq
tionem res spectaret, commodum Astyochi successor
Mindarus. Qui cum a Tissapherne neque naves Ph
quarum iam pridem spem fecerat, adductum iri c
nec mercedem solvi videret, Pharnabazo Hellespontia
tes ab Atheniensium societate abalienare cupienti
ire constituit. Tempestate Icarum delatus Chium pet
que Atheniensium, qui tunc Eresum Lesbi oppidum
bant, speculatores frustratus Rhoeteum pervenit ac d
advectus hostium e navibus, quae in Hellesponto era
quot cepit 99. 101.

11. Mindari itinere comperto Thrasyllus et Thr
Atheniensium praetores Ereso relicta et ipsi in Helle
vela dederunt. Elaeunte accitis, quot poterant, nav
confligendum sese pararunt. Nec Mindarus proelium
detrectavit. Iuxta Chersonesum ab Arrhianis usque
cum Atheniensium acies porrecta, cuius sinistrum corn

retur Thrasybulus, mox Cynossema promontorium superavit *). Quo facto media acies distracta debilitataque ad litus repulsa est. Hanc cum acrius Peloponnesii insequerentur, ipsorum ordines soluti. Solutos Thrasybulus missis **), qui ibi oppositi erant, subito aggreditur fugatque. Iam cum eodem tempore Syracusani Thrasyllo cederent, mox omnes in fugam se coniecerunt. Una et viginti hostium naves captae; sed Athenienses quoque quindecim amiserunt. Exiguos igitur huius victoriae fructus percepissent, nisi virium suarum fiduciam recuperassent, sicuti et urbani populi animos ea erexit, clade paulo ante accepta abiectos 95.

12. Paucis diebus post quam ad Cynossema pugnatum erat, Athenienses octo Peloponnesiorum naves ceperunt et Cyzicum, quae defecerat, receperunt. Non magni momenti erat proelium, quod non multo post Thymochares, Atheniensium praetor cum Hegesandrida Lacedaemoniorum duce edidit 107. Xenoph. h. gr. I, 1, 1.

De CCCC Virorum dominatu ***). Alcibiades cum quod Hermas circumcidisset et statum popularem evertere voluisset, accusatus esset, ex Sicilia quo imperator cum exercitu missus erat, revocatus ad Lacedaemonios profugerat, eosque et auctoritate et consilio suo adiuverat. Sed quia Agidem offenderat nec fides eius constantiae haberi posse videbatur, Astyocho mandatum est, ut eum interficeret. Quod cum Alcibiades cognovisset, ad Tissaphernem se contulit, eique persuasit, ut Athenienses Lacedaemoniosque exaequando utrorumque vires infringeret, eoque quod ingentes copiae ad Marathonem, Salaminem, Plataeas frustra conatae fuerant, Persarum ditioni Graecos subiiceret. Quod consilium ut Tissaphernis rationibus accommodatissimum erat, ita eodem Alcibiades, se et Lacedaemonios ulturum et reditum in patriam sibi paraturum esse sperabat, cuius salus periclitari videbatur, nisi Persae a Lacedaemoniorum societate abalienarentur. Facile igitur Athenienses, qui tunc in Samo stationem habebant, Alcibiadi auscultaverunt, cum per internuntios Tissaphernis ac regis amicitiam auxiliumque ipsis promitteret, si se revocato statum popularem antiquarent: quam conditionem vix alia de causa fecerit, quam quod ut restitueretur rebus novis opus fuerit, nisi forte tantum propterea his studuit, quod se quo-

*) Thrasybulus dextrum cornu tenens non potuit Cynossema superare. Kruegerus se decipi passus est falsa Danvillii horum locorum descriptione. Vid. not. ad c. 10 4.

**) Debebat dicere, *victis*. v. cap. 105.

***) E Kruegeri commentationibus Thucydid. cap. VII. p. 365.

propalam edicendum curaverant, mercedem nonnisi ii
militarent, solvendam, reipublicae autem administrandae
quinquies mille cives participandos esse, qui eam fi
bus et corporibus plurimum iuvare possent. Quo facto
quam infima plebs a concione seclusa fuisset, populari
men status servatus esset. Sed hoc neutiquam eorum
erat consilium: qui istam professionem propterea tantum
texebant, ut populus ea delinitus minus ipsis adversa
cum dominatum paucorum machinarentur 66. Qui ut
spero successu constitui posset, omnia nunc conspirare
bantur. Eius enim semina statim post cladem Sicili
sparsa erant (vid. VIII, 2.); magis etiam Persarum auxili
misso civium animi ad res novas praeparati mox m
terrore agitabantur; cumque mutua omnium erga omnes
suspicio, adversa coalescere non poterat factio. Et
quam ne sic quidem status popularis eversio periculis
bat, ii tamen erant coniurationis principes, qui arte e
dentia evitare illa callerent. Ex his inprimis nominandi
Phrynichus et Theramenes atque Andocides.

Et Phrynichus quidem etsi obscuro loco natus
tamen rempublicam capessiverat, licetque malis potius
bonis artibus usus esse insimuletur, eam tamen auctori
nactus erat, ut in summo civitatis discrimine praetor
tur, quo munere non sine laude functus est VIII, 27. A
tura remotus, quod popularis status defensor exstiterat,
cum Athenas reversus esset, optimatesque ab inimico
cibiade abalienatos videret, horum partes amplexus
studio augebat 68.

Nec minori studio eorundem conatus adiuvabat
ac prudens Prodici discipulus Theramenes, qui tamen

ent, et Lacedaemoniorum metu obloquentes terrerent, factum est, ut et Alcibiadis hostes et popularis status defensores obmutescerent, cum praesertim hi spe allicerentur potentiae, quam nunc exuerent, posthac recuperandae. Tantoque magis haud dubie quae legati petebant necessaria populo visa sunt, quoniam Pisander, qui olim inprimis plebis partibus studuerat, princeps ea commendabat. Eo quoque auctore Phrynichus et Scironides a praetura remoti sunt. Ab eodemque incitatae singulae sodalitates conspiraverunt et in antiquando statu populari strenuam operam navaverunt. Pisander autem aliique decem plena cum potestate in Asiam missi sunt, ut cum Tissapherne et Alcibiade transigerent. Sed ibi omnia alia invenerunt atque sperarant. Satrapa enim nimis Peloponnesios metuebat, quam ut partes eorum deserere auderet, frustraque Alcibiades, ut cum Atheniensibus societatem iniret, eum commovere studebat. Sed cum se nihil efficere posse prodere nollet, Tissaphernis nomine Atheniensibus eas foederis conditiones dixit, quas eos non accepturos esse existimabat. Cumque illi Ioniam et vicinas insulas regi se traditūros esse declarassent, postremo *ναῦς ἠξίου ἐᾶν βασιλέα ποιεῖσθαι καὶ παραπλεῖν τὴν ἑαυτῶν γῆν, ὅποι ἂν καὶ ὅσαις βούληται* 56. Hoc vero nullo modo concedi posse visum est, ne quando Persae hac potestate facta civitates, quae in insulis orisque maritimis essent Atheniensium imperio subiectae, suae ditioni subigere conarentur. Itaque legati infecta re ab Alcibiade se deceptos esse rati in Samum abierunt. Neque tamen quod instituerant ad finem perducere destiterunt. Ac primum optimatibus Samiorum adiuvantibus in exercitu dominatum paucorum magis etiam corroborabant 63. Deinde socias Athenarum civitates sibi conciliare studuerunt. In quibus cum status popularis obtineret, optimatesque vexationibus obnoxii essent, legatos miserunt, qui mutatis rerumpublicarum formis nobilibus imperium traderent: quo facto eos grato animo ductos certos sibi fore amicos sperabant. Sed quod apud Thasios evenit, ut optimates, cum populares potentia exuti resistere non possent, ad Lacedaemonios deficerent, idem in aliis quoque civitatibus factum est 64. Contra magis quam sperari poterat Athenis ipsis omnia prospere successerunt. Quo postquam Pisander cum legationis parte reversus est pleraque iam a sodalibus confecta invenit: qui cum numero valerent, magis tamen occulta agendi ratione adversarios terrebant. Clam Androclem demagogum multosque alios, quorum audaciam metuebant, e medio sustulerunt nec ulciscebatur quisquam interemtos, ne ipse sortem eorum experiretur veritus. Ac ne indignationem quidem prodere

tuerent, statim postquam rerum potiti erant legatos i
mum miserant, qui milites docerent demulcerentque.
legati cum in Delum venissent, iam restitutum esse in
popularem statum acceperunt.

Ab Samiis haec conversio profecta erat. Qui cum
dominatum paucorum sustulissent, inter eos a Pisandr
tati trecenti conspirarunt, cives suos tanquam plebem o
tibus Atheniensium adiuvantibus aggressuri. Quod ubi
Samii cognoverunt, populares Atheniensium Leontem et
medontem, Thrasybulum et Thrasyllum adeunt, ut se i
tur rogant. Hi milites sollicitant eosque ut Samiis, i
aggrediantur coniurati, opem ferant obtestantur. Pi
animo auxilium promittunt cum alii tum Paralii nautae,
impense paucorum dominatum oderant. His igitur nom
rumque navium, quas quoties aliquo navigabant Leo
Diomedon praesidio Samiis relinquebant, militibus adiuv
bus facile trecenti isti, cum ceteros Samios adorirentur,
his superati, triginta eorum occisi, tres qui inprimis n
videbantur exsilio multati sunt, ceteris victores ignoverunt

Haec res quantumvis exigui momenti causa tamen i
remotior, ut apud Athenienses quoque paucorum domin
tolleretur. Ea enim in exercitu populares excitati erant
etiusque se coniunxerant. Cumque se optimatibus superi
intelligerent ac rationes, ob quas eorum imperium passi e
evanuisse viderent, irritamento tantum opus erat, quo v
cillantem statum plane everterent commoverentur. Hoc
ipsis CCCC militum animis est iniectum. Etenim exerci
cum illos rerum potitos esse nondum comperisset, Paral
Athenas misit, ut quae in Samo evenissent, nunciaret.
CCCC Paralorum duo tresve in vincula dederunt, ceteros
aliam navem impositos circa Euboeam custodiam agere iu
runt. Sed Chaereas eorum praefectus evasit atque in Sa
reversus exaggerata Quadringentorum crudelitate ab iis t
alios, tum ipsorum militum mulieres liberosque et propinq
vim et contumeliam pati renuntiavit. Tum exercitus su
furore correptus est, vixque moderatiores, quominus qui
minatus paucorum auctores exstiterant, lapidarentur, i
dire valebant. Non impediri poterat, ne status popularis
castris restitueretur. Thrasybulus et Thrasyllus sanctissi
iureiurando cum Athenienses, quotquot aderant, tum Sa
obstrinxerunt, ut et popularem statum tuerentur et quad
gentis viris aeque ac Lacedaemonis hostes forent. Ita A
nae in duas sibi invicem infestas partes discissae e
quarum utrique certa erat pernicies, si Spartani hoc temp
non Astyocho, sed Gylippo vel Lysandro duce usi essent.

ltes quidem non una de causa urbem a se defecisse ar-
:re poterant. Ipsi enim patriam reipublicae formam defen-
ant, ipsis Athenarum salus nitebatur, unde iam dudum
il nisi mandata acceperant. Ac tametsi urbe carebant, ipsi
ıen erant civitas, insulamque possidebant, quae olim de
ris imperio aemulata erat cum Atheniensibus; possidebant
ssem, quae socios dominari, ab iis tributa exigere, adeoque
hostilibus Asiae oris praedam et pecunias cogere possent
—76. Nihilo secius tamen facile perspectu erat, mox
eriores fore Lacedaemonios, nisi Persae ab horum socie-
ɜ abalienarentur. Quod cum per Alcibiadem solum effici
se videretur, nullo negotio Thrasybulus, ut ille revoca-
ır impetravit, ipseque eum ad Tissaphernem profectus in
num duxit. Hic ante omnia eam auctoritatem comparare
luit, quo ad consilia sua exsequenda opus erat. Itaque
ı de infortunio suo conquestus esset, multa de civitatis
.onibus verba fecit, magnamque futurorum spem ostentavit
praecipue suam apud Tissaphernem gratiam amplificavit,
tim ut exercitus et fiduciam excitaret et favorem sibi con-
aret, partim ut optimates, qui domi res moderabantur,
:erentur coniurationesque dissolverentur, denique ut satrapa
edaemoniis magis suspectus fieret, hique ex spe quam
.ceperant deiicerentur 81. Ac milites tantis promissioni-
commoti extemplo praetorem eum fecerunt, omniumque
rerum arbitrium permiserunt 82. Quo potestate statim
dentissime usus est, ut cum plerique in Piraeum navigare
quadringentos viros ulcisci vellent, a perniciosissimo con-
o militum animos averteret. Quo facto ad Tissaphernem
fectus est praetorem se ostentaturus, qui illi et prodesse
obesse posset. Ita factum est, ut per Tissaphernem Athe-
nsibus, per Athenienses Tissapherni metuendus videretur
. Vix ab eo reversus est, cum CCCC virorum legati, qui
quamdiu dum exercitus irae sedarentur in Delo commorati
ınt 77., ad Samum appulerunt 86. Concione coacta cum
ere inciperent, miles furore exaestuans proditores interfici
et. Aegre tandem quies restituitur. Tum legati: „non
perniciem sed in salutem civitatis statum paucorum con-
tutum esse; alioquin se iam hosti urbem prodere potuisse.
que vero CCCC solos rempublicam tenere, sed tot eius ad-
nistrandae participes esse cives, quot raro vel de maximis
us deliberaturos convenisse 72. Namque e quinquies mille
ibus per vices senatum lectum iri. Propinquos autem mi-
um nulla affici iniuria, sed quiete sua quemque possidere.“
s similibusque cohortationibus non tam sedatae sunt irae
ım loquentium odio auctae. Cumque alii alia suaderent,

uno tamen consensu plerique omnes in Piraeum navi
et reipublicae proditores plectendos esse clamarunt.
consilium si exsecuti essent, Ioniam, insulas, Helles
amisissent eoque opibus privati essent, quibus diutius
gerere possent. Id qui perspexit, Alcibiades solus ea
tate erat, ut coecum militum furorem coercere valere
ercuit. Legatis respondit, quinquies mille civium imp
non adversari, sed CCCC viris abdicandum esse restitue
que priorem quingentorum senatum. Laudem mereri,
sumtus contraxissent, quo magis stipendia militibus su
rent. Ceterum fortiter communi hosti resisterent, nec
tarent, quin facilis foret gratiae reconciliatio cum mil
86. Haec postquam legati Athenas retulerunt, mox ibi q
status paucorum est sublatus. Nimirum quemadmodum tyr
ita ne optimatum quidem dominatus diu durari solet,
niam iis non modo populus inimicus est, sed plerumque et
inter ipsos, cum unusquisque princeps esse velit, qui se p
habitos putant, adversarii existunt. Ita inter CCCC v
Aristarchus eo, ut videtur, offensus, quod nonnisi cent
ταξίαρχος factus erat 92., cum antea praetor fuisset 9.,
cem se factioni praebuit, cui mox et Theramenes se ad
xit, ubi Pisandrum et Callaeschrum aliosque apud opti
maioris quam se auctoritatis esse cognovit. Quae factio
corroborata est, postquam quo animo exercitus erga CCCC v
affectus esset, intellectum est. Ac vero hi iam eo prog
erant, unde reverti non licebat, eratque iis aut imperi
tuendum aut mors vel exilium exspectandum. Hoc pra
extrema audere statuerunt. Ac primum Antiphontem et Ph
nichum aliosque decem Lacedaemona legatos miserunt,
quibuscunque possent conditionibus pacem cum Lacedae
niis componerent, eorumque sibi auxilium conciliarent
Nam etsi statum paucorum tuiti in socios quoque imperi
exercere, sin minus, muris et navibus servatis, pro arb
suo rempublicam administrare praeoptabant, tamen vel
moenibus et classe civitatem tenere, quam in populi diti
venire vitamque periclitari malebant 91. Deinde domi e
quae securitati suae prodesse putarent, instituerunt. Ut
raei portus arbitri essent, Eetioneam Piraei portus crepid
90. ita communiebant, ut castellum fieret, cuius unum la
vetus murus esset, quocum novus ad alteram, quae ang
portus ori imminebat turrim concurreret. Hoc opus eo
consilio exstruere, simulabant, ut si qua exercitus, qui
Samo erat, ipsos aggrederetur, eum arcere possent.
Theramenes ut iam antea, ita cum legati Lacedaemone re
essent, nec pacis, quae ad omnes pertineret, spem refer

nulque a Lacedaemoniis novam duarum et quadraginta na-
um classem paratam esse nunciaretur, hanc civibus insusur-
bat non, quod diceretur, adversus Euboeam profecturam
d ipsum Piraeum petituram esse, quo eorum, qui Eetioneam
unirent, auxilio potiretur. Quae tamen suspicio furtiva
ntum inter paucos erat, priusquam ipsi CCCC viri ea, quam
st Phrynichi Lacedaemone reversi mortem 92. manifesta-
int, infirmitate adversarios audaciores redderent. Namque
m qui eius percussorem adiuverat comprehensus esset indi-
retque, complures homines in peripolarchi atque alias do-
s convenire solere, CCCC viri neque in iudicium vocare
 punire quemquam sustinuerunt. Tum Theramenes et Ari-
crates intellexerunt, maiora se moliri posse et vero etiam
ere, quandoquidem Peloponnesiorum classis Hegesandrida
e iam circa Epidaurum et Aeginam erat. In Piraeo du-
n praeparata seditio erupit. Ibi qui Eetioneam muniebant
plitae ab Aristocrate centurione sollicitati Alexiclem prae-
m, qui inprimis optimatibus addictus erat, subito adorti
mprehenderunt et in custodiam dederunt. Quod cum in
em nuntiaretur, extemplo CCCC viri arma capere volue-
t, Therameni eiusque sociis minitati. Ille vero se purgat
mittitque, se Alexiclem liberaturum. Praetore suarum
tium assumto Piraeum proficiscitur, Aristarcho cum non-
lis equestris ordinis adolescentulis sequente. Dum interea
iores et Thucydides Pharsalius hospes publicus operam dant,
tumultum in oppido aestuantem sedarent, hominesque ad
a discurrentes cohiberent, Aristarchus et Theramenes
raeum, ubi non minores turbae erant, pervenerunt, et alter
rio alter dicis causa hoplitas increpuerunt. Sed hi neuti-
m deterriti Theramenem interrogant, num patriae saluti
tellum aedificari censeat, an istud dirui satius ducat. Tum
e: quod ipsis videretur, id sibi quoque probari respondens
gis iram eorum excitavit, ita ut statim multis Piraei in-
lis adiuvantibus murum diruerent vulgus exhortati, ut qui-
nque Quinquies mille Quadringentorum loco civitati prae-
e vellent, ad id opus accederent. Nam popularem se mo-
i statum nondum profiteri ausi sunt, quod metuebant, ne
inquies mille viri revera electi essent, ac si quis adversus
em, quem eorum esse nesciret, de populari imperio men-
nem fecisset, ne in periculum ab illo adduceretur. Tanta
im arte Quadringenti usi erant, ut cum Quinquies mille vi-
 non elegissent, tamen eos electos esse plerique crederent.
 non facile adversa factio coalescere potuerat, cum nemo
lle alteri fidem haberet, veritus, ne ignotum status paucorum
dicem offenderet 91.

ior factus est provocatusque, ut rempublicam fortiter defenderet.

Quadringentorum virorum sors satis aequa fuit, tum quod non statim ferox lascivientis plebis dominabatur concio, tum quod hostium metus iam erga cives cohibebat. Plerique illorum iique nocentissimi Aristarchus, Alexicles, Pisander 98. Aristoteles alii mature Deceleam concesserant atque hinc Atticam videntur depopulati esse. Inde cum perduellionis rei essent, bona eorum publicata, crimina columnis inscripta, maiestatis actio non data. Quos solos capitis poena affectos accepimus, Antiphon et Archeptolemus nonnisi hoc nomine condemnati sunt, quod exitio reipublicae legati ad Lacedaemonios profecti essent. Eorum qui solum non verterant, nonnulli ἄτιμοι facti sunt. Sed gravius, quam nunc, aliquanto est animadversum est in eos, qui status paucorum participes fuisse viderentur. Namque ubi plebs denuo omnem sibi potentiam arripuit, revixit etiam Sycophantarum perditissima natio, horumque artibus factum est, ut civium multi capite plecterentur, aliorum bona publicarentur, alii in exilium mitterentur, non pauci ἄτιμοι fierent.

Hunc exitum post quatuor menses (v. Harpocrat. et Photius s. v. τετρακόσιοι) habuit Quadringentorum dominatio.

Postero die hoplitae misso facto Alexicle castelloque
ruto ad Bacchi theatrum iuxta Munychiam in concione
cesserunt. Hinc sicuti visum in oppidum profecti ad Ana
consistunt. Ibi a senatu, qui quamquam turbatus in
convenerat nonnulli ad eos venerunt mitioresque all
et ipsi quiescerent et ceteros quietos redderent,
polliciti, quinquies mille viros electum iri, qui
ipsi ex numero suo Quadringentos crearent. Hic
lud promissum mire hoplitas mitigavit, placuit
in Bacchi aedem convenire, quo die de reconcil
deliberarent.

Dies dictus illuxit. Vix convenerat conci
nunciatur, Peloponnesiorum classem Megaris Sa
tervehi. Tum omnes, quod Theramenes du
erat, eo eam consilio venire, ut per Eetion
Quadringentis reciperetur, opinati idque co
esse gavisi Piraeum properare, alii paratas
dere, alii alias deducere, pars in muros et
suppetias occurrere. Sed Hegesandridas, c
tibus arcessitus fuerit, tamen ubi populum
dum compositum vidit, Piraeum non aggr
Euboeam contendit, cuius defectionem adi
ses autem ne insula, quae dum Attica ab
tur, summi ipsis momenti erat, priva
duce classem raptim instructam eodem
Quae ad sex et triginta naves aucta
Euboea fuerant, accesserant, ad co
Eretriensium proditione Lacedaemonio
dem perpessa est, ut hostis viginti
magnamque hominum vim vel caper
est totius Euboeae defectio. Quae
tiata sunt, tantus omnes pavor oc
Siciliensem quidem calamitatem fu
terrebant. Maxima insula Euboea
rum in Samo exercitus; non suppet
gravissima erat civium inopia; den
grassabatur seditio. Quid futurum
das Piraeum adoriretur? Sed S
Atheniensibus, qui dum ille circ
viginti naves exstruxerunt, omni
et aegrotanti civitatis corpori a
vires adderentur 97. Quadrin
quies mille lecti, leges recognita
opus videretur latae, Alcibia
restituti. Simulque exercitus

1. Ἐς δὲ τὰς Ἀθήνας ἐπειδὴ ἠγγέλθη, ἐπὶ πολὺ μὲν ἠ
καὶ τοῖς πάνυ τῶν στρατιωτῶν ἐξ αὐτοῦ τοῦ ἔργου δι
γόσι καὶ σαφῶς ἀγγέλλουσι, μὴ οὕτω γε ἂν πασσυδὶ δ

---

1. „De huius libri divisione vid. Diodor. Sic. [X
extr.] Wasse. — Scribit ibi Diod. Thucydidem huius
gestas viginti duorum annorum octo libris complexum es
alios eos in novem dividere." Duker. — Vid. Vit. auctoris
ἐπειδὴ ἠγγέλθη] Conf. „Plutarch. Vit. Nic. c. 30. de
13. p. 509. A." Krueger. Comm. Thucyd. c. 1. p. 272.
οἱ πάνυ τῶν στρατιωτῶν] Vid. Matth. Gr. p. 379.
μὴ οὕτω γε ἄγαν] „B. om. d. i. vulgo ἄν. Supra I,
οὕτως ἄγαν ἐπιφθόνως." Bekk. — Idem ibidem edidit πα
f. πανσυδὶ A. B. C. F. H. K. P. S. c. d. e. g. i. k. vulg
δεί. Eustath. ad Hom. Il. p. 166. Rom. Αἴλιος δὲ Διονύσ
τοῦ παντελῶς, ὅθεν παρὰ Θουκυδίδῃ τὸ πανσυδεὶ διεφθάρθαι
exscripsit Phavorin. Pollux VI, 162. καὶ τὰ Θουκυδίδου,
θρία, πανδημεί, πανσυδ[illegible]. γράφεται δὲ καὶ πανσυδί. At IX,
bet πασσυδί. Suidas: πασσυδεί· παντελῶς. Θουκυδίδης· ἀ
τε πασσυδεὶ διεφθάρθαι. ὅπερ ἀγνοήσαντές τινες γράφουσι
ἔστι καὶ ἐν Αὐτομόλοις Φερεκράτους. Photius: πασσυδί,
Θουκυδίδης· ἢ μὴ οὕτως τε πασσυδὶ διεφθάρθαι. Sed ibi in
te corrigendum est πασσυδεί, nam addit idem, quod Sui
rore aliquos scribere πασσυδί. „Πανσυδεί plerique et opti
in πανσυδί (πασσυδί) mutari iubent, et ἀκονιτί necessario
non a substantivo ductum, quemadmodum illud πανσυδί
alios scriptores ἀμαχητί, ἀστακτί et similia, iure omnes
IV, 73. Conf. Herm. ad Soph. Aiac. 1206." Popp. ed. Th
p. 155. — Ἀμαχητί l. l. Bekk. mutavit in ἀμαχεί ex A

θαι· ἐπειδὴ δὲ ἔγνωσαν, χαλεποὶ μὲν ἦσαν τοῖς ξυμπροθυμηθεῖσι τῶν ῥητόρων τὸν ἔκπλουν, ὥςπερ οὐκ αὐτοὶ ψηφισάμενοι, ὠργίζοντο δὲ καὶ τοῖς χρησμολόγοις τε καὶ μάντεσι καὶ ὁπόσοι τι τότε αὐτοὺς θειάσαντες ἐπήλπισαν ὡς λήψονται Σικελίαν. πάντα δὲ πανταχόθεν αὐτοὺς ἐλύπει τε καὶ περιειστήκει ἐπὶ τῷ γεγενημένῳ φόβος τε καὶ κατάπληξις μεγίστη δή. ἅμα μὲν γὰρ στερόμενοι καὶ ἰδίᾳ ἕκαστος καὶ ἡ πόλις ὁπλιτῶν τε πολλῶν καὶ ἱππέων καὶ ἡλικίας οἵαν οὐχ ἑτέραν ὁρῶν ὑπάρχουσαν, ἐβαρύνοντο· ἅμα δὲ ναῦς οὐχ ὁρῶντες ἐν τοῖς νεωςοίκοις ἱκανὰς οὐδὲ χρήματα ἐν τῷ κοινῷ οὐδ' ὑπηρεσίας ταῖς ναυσὶν, ἀνέλπιστοι ἦσαν ἐν τῷ παρόντι σωθήσεσθαι, τούς τε ἀπὸ τῆς Σικελίας πολεμίους εὐθὺς σφίσιν ἐνόμιζον τῷ ναυτικῷ ἐπὶ τὸν Πειραιᾶ πλευσεῖσθαι, ἄλλως τε καὶ

---

on ausus sum imitari. Nam ut *οὕτως ἄγαν* recte dici nemo dubitaverit, tamen qui cum *πασσυδί* aut simili vocabulo iunxerit illud, scio equidem neminem. Sed nihil iuvat *ἄν* cum uno et altero libro leviter delere, quod fortasse non inepte corrigas *μή πω γοῦν πασσυδὶ διεφθάρθαι.*" Dindorf. — Poterit *ἄγαν* defendi, *οὕτω ἄγαν* cum verbo iungas et illorum appositionem verbum *πασσυδί* esse accipias. Fortassis e Grammaticis rescribendum est *πω γε πασσυδί.*

τῶν ῥητόρων] „Ut Demostrato vid. Plut. Vit. Nic. c. 12. Aristoph. Lysistr. 392. Horum fortasse etiam Pisander, de quo infra, et Androcles, de quo vid. Ruhnken. hist. crit. ap. Reisk. Orat. Gr. t. VIII. p. 128. Adde Aristoph. Vesp. 1182. Namque etsi Alcibiadi inimicus erat, tamen ut solebat hoc genus hominum, bellum excitare studuerit *„γενομένης ἡσυχίας καταφανέστερος νομίζων ἂν εἶναι κακουργῶν καὶ ἀπιστότερος διαβάλλων*" ut de Cleone Thuc. V, 16." Krueger.

χρησμολόγοις] „Vaticinio decepti orbis terrarum imperii spem conceperant. Vid. Aristoph. Equ. 961. sq. 1010. 1086. Aves 978. sq. Schol. Plut. Vit. Nic. 12. et quos laudat Boeckh. Oec. civil. I. p. 314. quem nolim hoc consilium novum dixisse, invito Plutarch. Pericl. 20. Alcib. 17. et qui hinc lucem accipit Thuc. I, 44. init. Stilbides clarus vates exercitum in Siciliam comitatus erat. Vid. Philochor. ap. Schol. Aristoph. Pac. 1031. Plutarch. Vit. Nic. 23." Idem adde dicta in argum. libr. VI. Laudat locum Eustath. p. 166.

ὁπόσοι — Σικελίαν] Thom. M. p. 299. Schol. *θειάσαντες, ἀντὶ τοῦ θεοφορηθέντες — θειά τινα ἐπιφθεγξάμενοι.* „Maximus Tyrius XXVII, 5. *ἐν ταῖς τελεταῖς ἐπιθειάσαι.* Diodor. IV. p. 294. *συνθειάζειν* vel *συνθεάζειν.* Plutarch. in Coloten p. 1117. A. *σεβάσεις καὶ ἐπιθειάσεις* iungit. *'Ενθεάζειν* de vatibus, ut apud Herodot. 63. *ὁ μὲν δή οἱ ἐνθεάζων χρᾷ τάδε*, quod uno verbo extulit Philostrat. Vit. Apollon. VIII, 31. *οἷα τῷ λόγῳ ἐπιθεάζει.*" Dorvill. ad Charit. p. 490. qui praeterea docet, verba *ἐπιθειασμός* et *ἐπιθεάζειν* significare *implorationem, obtestationemque deorum.* Huc pertinent, quae ex adnotatione Hemsterhusii adposui ad II, 75., ubi vide. Conf. Wessel. ad Diod. IV, 51. Ad h. l. respexit Pho-

inflatum esse, quomodo qui affectus est, non sine studio
solet. Conf. Duker. t. II. p. XII. *Beck.* " Idem.

μηδ' ὑπολείπειν λόγον αὐτοῖς] „Haack. interpretatur:
λόγον ποιεῖσθαι αὐτῶν, nempe *Ἀθηναίων*, miraturque, qua
rus et Kistemakerus hic offenderint. Ego vero non vide
modo hanc interpretationem ex Thucydidis verbis elicia
rum hunc sensum puto: *non fieri posse putabant*, *ut Ath*
etc. Etenim per attractionem *αὐτοῖς* cum *ὑπολείπειν* iunct
cum ex nostri sermonis ratione *αὐτοί* dicendum et ad *εἶν*
hendum esset. Germanice converteris: *weil sie nicht die*
keit einräumten, *dass die Athener den folgenden Sommer*
ten. Multum Graeci in hoc dicendi genere sibi indulgen
Aristoph. Nub. 144. sq. *ἀνήρετ' ἄρτι Χαιρεφῶντα Σωκράτης*
ὁπόσους ἅλλοιτο τοὺς αὐτῆς πόδας. Conf. Matth. Gr. §. 296
— Si *λόγος* potest significare: *Möglichkeit*, non intellig
attractionis ibi sit, ubi non minus dicere possis: *sie liess*
keine Möglichkeit, quam: *sie liessen keine Möglichkeit*,
etc. *Λόγον* omittunt A. F. H. g., ideoque delendum cens
prol. t. I. p. 133., recte tuetur Krueger. ipse se corrigen
dendis p. LIX. seq., docens *λόγον* usitato significatu
Rede his exemplis: VIII, 24. *τοὺς Ἀθηναίους ᾐσθάνοντο οὐ*
ἀντιλέγοντας ἔτι μετὰ τὴν Σικελικὴν ξυμφοράν, *ὡς οὐ πάν*
σφῶν βεβαίως τὰ πράγματα εἴη. Isocrat. Panegyr. 40.
λόγον ὑπολείπειν τοῖς εἰθισμένοις τὴν τῶν Περσῶν ἀνδρείαν

τό γ' ἐπιὸν θέρος] „Scholiastes hos accusativos male pr
positos dicit, quum Thucydides significet, socios ne ho
Atheniensibus reliquum concessisse, eos *per* insequente
tem superstites fore sive bellum sustenturos. Matth. Gr
Thiersch. Gr. §. 269." Popp. l. l. Ceterum, nisi *λόγον* q
diximus acceperis, poteris cum Bauero intelligere: *de*
ken, ut sit: *sie liessen den Athenern nicht einmal den*
übrig. Qui apposite laudat Ciceronis verba in Verrinis:
modo in oratione mea pono, *sed ne in opinione quidem*
relinquo. Idem quod in proximis *προςγεγενημένου* refert
daemonios, *cum tanta navium accessione aucti essent*,
cogerent Siculos stare secum: non puto, iis id opus fui

ι τε πρὸς τὸ παραχρῆμα περιδεές, ὅπερ φιλεῖ δῆμος ποιεῖν, οἷμοι ἦσαν εὐτακτεῖν. καὶ ὡς ἔδοξεν αὐτοῖς, καὶ ἐποίουν ῦτα, καὶ τὸ θέρος ἐτελεύτα.

Τοῦ δ' ἐπιγιγνομένου χειμῶνος πρὸς τὴν ἐκ τῆς Σικελίας 2 ῶν Ἀθηναίων μεγάλην κακοπραγίαν εὐθὺς οἱ Ἕλληνες πάν-ς ἐπηρμένοι ἦσαν, οἱ μὲν μηδετέρων ὄντες ξύμμαχοι, ὡς ἤν ς καὶ μὴ παρακαλῇ σφᾶς, οὐκ ἀποστατέον ἔτι τοῦ πολέμου η, ἀλλ' ἐθελοντὶ ἰτέον ἐπὶ τοὺς Ἀθηναίους, νομίσαντες κἂν ὶ σφᾶς ἕκαστοι ἐλθεῖν αὐτούς, εἰ τὰ ἐν τῇ Σικελίᾳ κατώρ-ωσαν, καὶ ἅμα [ἡγούμενοι] βραχὺν ἔσεσθαι τὸν λοιπὸν πό-μον, οὗ μετασχεῖν καλὸν εἶναι· οἱ δ' αὖ τῶν Λακεδαιμονίων μμαχοι ξυμπροθυμηθέντες ἐπὶ πλέον ἢ πρὶν ἀπαλλάξεσθαι ὲ τάχους πολλῆς ταλαιπωρίας. μάλιστα δὲ οἱ τῶν Ἀθη-ων ὑπήκοοι ἑτοῖμοι ἦσαν καὶ παρὰ δύναμιν αὐτῶν ἀφίστα-αι διὰ τὸ ὀργῶντες κρίνειν τὰ πράγματα, καὶ μηδ' ὑπολεί-

---

2. πρὸς τὴν ἐκ τῆς Σικελίας κακοπραγίαν] i. e. πρὸς τὴν ἐν τῇ ελίᾳ γενομένην καὶ ἐκ τῆς Σικελίας ἀγγελθεῖσαν κακοπραγίαν.

οἱ Ἕλληνες — εἴη] Suidas in ἐπηρμένοι, qui habet οἱ οὖν Ἕλλ., issis πάντες et ἔτι. Et explicat partic. illud per πρόχειροι, εὐ-πεῖς. Verba Thucyd. eodem modo et exscripsit et exponit Zo-as, et qui hos compilavit Phavorinus.

καὶ ἅμα ἡγούμενοι] Participium omittit B. Iure et merito, si d video. Solent correctores talia additamenta fulciendae tionis causa substernere, ut vidimus factum cum alibi, tum o memorabili IV, 108. in verbis: τῆς δὲ γεφύρας μὴ κρατούν-ν — οὐκ ἂν δύνασθαι προελθεῖν· τότε δὲ ῥάδια ἤδη γεγενῆσθαι, alii libri ἐνόμιζε, alii ἐνόμιζον, alii ἐνομίζετο γεγενῆσθαι. Vid. not.

οἱ δ' αὖ τῶν Λακεδαιμονίων] B. C. et Stephanus ex ingenio. lgo αὐτῶν.

ξυμπροθυμηθέντες — ἀπαλλάξεσθαι] A. B. C. F. H. b. e. vul. ἀπαλλάξασθαι. Conf. III, 28. VII, 21. VIII, 55. notas ad I, 27. , 6. 57. 101. VII, 11. II, 29. V, 35. Popp. prol. t. I. p. 159. beck. Parerg. 6. ad Phryn. praesertim p. 756.

μάλιστα δὲ οἱ τῶν Ἀθηναίων] „Sententiam illustrat IV, 108. γὰρ καὶ ἄδεια [vid. de hoc vocabulo Boeckh. *Staatsh. d. Ath.* II. p. 184.] ἐφαίνετο αὐτοῖς, ἐψευσμένοις μὲν τῆς Ἀθηναίων δυνά-ως ἐπὶ τοσοῦτον ὅση ὕστερον διεφάνη, τὸ δὲ πλέον βουλήσει κρίνον-ς ἀσαφεῖ ἢ προνοίᾳ ἀσφαλεῖ· εἰωθότες οἱ ἄνθρωποι, οὗ μὲν ἐπι-μοῦσιν, ἐλπίδι ἀπερισκέπτῳ διδόναι, ὃ δὲ μὴ προσίενται, λογισμῷ τοκράτορι διωθεῖσθαι." Krueger. p. 274.

παρὰ δύναμιν αὐτῶν ἀφίστασθαι] „Cave, ne quemadmodum hol. fecit αὐτῶν cum παρὰ δύναμιν iungas, quae verba quid gnificent docet Matth. Gr. §. 588. γ. Quod praecedit καὶ inten-ndi vim habet, qua potestate inprimis adverbia quantitatis comi-tur." Idem, qui multa eius usus exempla addit.

διὰ τὸ ὀργῶντες κρίνειν] „ὀργᾶν est animi aliqua commotione

τοῖς δὲ Λεσβίοις παρεσκεύαζε τὴν ἀπόστασιν, Ἀλκα
ἁρμοστὴν διδούς, ὃς ἐς Εὔβοιαν πλεῖν ἔμελλε, καὶ
Βοιωτοὶ ναῦς ὑπέσχοντο, δέκα δὲ Ἆγις. καὶ ταῦτα
Λακεδαιμονίων πόλεως ἐπράσσετο· ὁ γὰρ Ἆγις ὅσο
ἦν περὶ Δεκέλειαν ἔχων τὴν μεθ' ἑαυτοῦ δύναμιν, κ
καὶ ἀποστέλλειν εἴ ποί τινα ἐβούλετο στρατιάν, κα
γείρειν καὶ χρήματα πράσσειν. καὶ πολὺ μᾶλλον ὡς ε
τὰ τοῦτον τὸν καιρὸν αὐτοῦ οἱ ξύμμαχοι ὑπήκουον ἢ
τῇ πόλει Λακεδαιμονίων· δύναμιν γὰρ ἔχων εὐθὺς
χόσε δεινὸς παρῆν. καὶ ὁ μὲν τοῖς Λεσβίοις ἔπρασσε.
καὶ Ἐρυθραῖοι, ἀποστῆναι καὶ αὐτοὶ ἑτοῖμοι ὄντες, π
Ἆγιν οὐκ ἐτράποντο, ἐς δὲ τὴν Λακεδαίμονα. καὶ πα
σαφέρνους, ὃς βασιλεῖ Δαρείῳ τῷ Ἀρτοξέρξου στρατ
τῶν κάτω, πρεσβευτὴς ἅμα μετ' αὐτῶν παρῆν. ἐπή
καὶ ὁ Τισσαφέρνης τοὺς Πελοποννησίους, καὶ ὑπισχνε
φὴν παρέξειν. ὑπὸ βασιλέως γὰρ νεωστὶ ἐτύγχανε πε

---

5. Ἀλκαμένη] Priori loco A. C. F. H. K. L. O. S. [
teri Ἀλκαμένην, altero Ἀλκαμένη A. C. H. K. L. N. O. S.
Ἀλκαμένην B. F. Q. vulgo Ἀλκαμένει. C. 8. Ἀλκαμένην
itemque cap. 10. „Ἀλκαμένην etiam c. 10. bis ut Θεραμέν
92. Xenophon. hist. gr. I, 1, 22. VI, 36. VII, 36. II, 3,
51. 54. insigni in hoc nomine constantia. — Ἀλκαμένην [
Ceterum hic locus: τοῖς δὲ Λεσβίοις παρεσκεύαζε τὴν ἀπόστασ
μένη τε ἁρμοστὴν διδούς, ὃς ἐς Εὔβοιαν πλεῖν ἔμελλε (sc. ant
particulam τε abundare statuere mavis, sic explicandu
possit, ut ad Ἀλκαμένην τε ἁρμοστήν repetatur παρεσκεύα
ticipium διδούς autem propemodum abundet. Conf. II,
39. 19. III, 26. De participiis abundanter adiectis con
Schaef. ad Soph. Ai. 1183. Oed. R. 607. 741.“ Krueger. [
ἢ τῶν ἐν τῇ πόλει Λακεδαιμονίων] Neque hic, neque [

ς τοὺς ἐκ τῆς ἑαυτοῦ ἀρχῆς φόρους, οὓς δι' Ἀθηναίους ἀπὸ
ῶν Ἑλληνίδων πόλεων οὐ δυνάμενος πράσσεσθαι ἐπωφείλησε.
οὓς τε οὖν φόρους μᾶλλον ἐνόμιζε κομιεῖσθαι κακώσας τοὺς
Ἀθηναίους, καὶ ἅμα βασιλεῖ ξυμμάχους Λακεδαιμονίους ποι-
σειν, καὶ Ἀμόργην τὸν Πισσούθνου υἱὸν νόθον, ἀφεστῶτα
ερὶ Καρίαν, ὥςπερ αὐτῷ προςέταξε βασιλεύς, ἢ ζῶντα ἄξειν
ἀποκτείνειν. οἱ μὲν οὖν Χῖοι καὶ Τισσαφέρνης κοινῇ κατὰ
αὐτὸ ἔπρασσον. Καλλίγειτος δὲ ὁ Λαοφῶντος Μεγαρεὺς 6
εἶ Τιμαγόρας ὁ Ἀθηναγόρου Κυζικηνός, φυγάδες τῆς ἑαυ-
ῶν ἀμφότεροι, παρὰ Φαρναβάζῳ τῷ Φαρνάκου κατοικοῦντες,
οικνοῦνται περὶ τὸν αὐτὸν καιρὸν ἐς τὴν Λακεδαίμονα πέμ-
ψαντος Φαρναβάζου, ὅπως ναῦς κομίσειαν ἐς τὸν Ἑλλήςπον-
τον, καὶ αὐτός, εἰ δύναιτο, ἅπερ ὁ Τισσαφέρνης προὐθυμεῖτο,
ς τε ἐν τῇ ἑαυτοῦ ἀρχῇ πόλεις ἀποστήσειε τῶν Ἀθηναίων
ε τοὺς φόρους, καὶ ἀφ' ἑαυτοῦ βασιλεῖ τὴν ξυμμαχίαν τῶν
Λακεδαιμονίων ποιήσειε. πρασσόντων δὲ ταῦτα χωρὶς ἑκατέ-

---

6. τῷ Φαρνάκου] B. L. O. Q. g. i. Φαρναβάκῳ K. vulgo Φαρναβάκου. Correxit Dukerus post Palmerium. Vid. Aristoph. . 1028. Xenoph. hist. gr. IV, 1, 53. Nonnihil etiam ipse Thucydides II, 67. memorans Φαρνάκην τὸν Φαρναβάζου Dukero videtur hanc emendationem firmare; nam, ait, probabile est, Pharnacem illum, more antiquis usitato, filio Pharnabazo nomen patris sui imposuisse. A Persis Hellespontus Dascylitidi provinciae, Mysia et Doris Lydiae accensebantur. Nam illi, Bithynia et Phrygia constanti qui praeerat Pharnabazus, Hellesponti urbes ditionis suae esse dixit VIII, 6. Conf. Heeren. *Ideen* I. p. 209. finis huius provinciae circa Antandrum fuisse Popponi prol. t. p. 432 videtur, „quam urbem tam Pharnabazum e Xenoph. hist. gr. I, 1, 25. 26., quam Tissaphernem e Thuc. VIII, 108. vincasse colligas. Aeolidem certe quidem Pharnabazo, qui eam Zenidi Dardanensi eiusque uxori Maniae regendam permisit, subiectam fuisse e Xenoph. hist. gr. III, 1, 11. apparet. Tissaphernes autem, Pissuthni perfido, prius Sardibus imperanti (I, 115. 31. 34.) successor missus (conf. Dahlmann. *Forsch. im Geb. Gesch.* t. I. p. 117.), praeter Lydiae etiam Ioniae, Doridis, Cariae imperium habebat. Id quod de Ionia non est cur demonstretur, quum ex libr. VIII. Thucydidis et Xenophontis scriptis aeque cognoscatur. Doridem autem eum sibi arrogasse ex VIII, ., et Cariam eidem gubernandam demandatam esse ex VIII, 28. Xenoph. hist. gr. III, 2, 12. al. perspicitur. Ioniae tamen eo praeerat Tamos VIII, 31. 87." Popp. l. l. Satrapiam Dascylitidem, „cuius caput erat Dascylium (Xenoph. hist. Gr. I, 15.) Artabazus, Pharnacis F. (v. Herodot. VII, 66.) a Xerxe acceperat (v. Thuc. I, 119.) fortasse propterea, quod regem a Graecis victum usque ad Hellespontum comitatus erat (v. Herodot. VIII, 126.). Artabazum exceperunt Pharnabazus I. filius, Pharnaces II. nepos (v. Thuc. II, 67. V, 1. VIII, 6.), Pharnabazus II. pronepos. Quod Thucydidi VIII, 58. οἱ Φαρνάκου παῖδες commemorantur, inde non collegerim, Pharnabazo fratres fuisse im-

ρων, τῶν τε ἀπὸ τοῦ Φαρναβάζου καὶ τῶν ἀπὸ τῆ
φέρνους, πολλὴ ἅμιλλα ἐγίγνετο τῶν ἐν τῇ
οἱ μὲν ἐς τὴν Ἰωνίαν καὶ Χίον, οἱ δ' ἐς τὸν Ἑλ
πρότερον ναῦς καὶ στρατιὰν πείσουσι πέμπειν. οἱ
κεδαιμόνιοι τὰ τῶν Χίων καὶ Τισσαφέρνους πολὺ
ἐδέξαντο μᾶλλον. ξυνέπρασσε γὰρ αὐτοῖς καὶ Ἀ
Ἐνδίῳ ἐφορεύοντι πατρικὸς ἐς τὰ μάλιστα ξένος
καὶ τοὔνομα Λακωνικὸν ἡ οἰκία αὐτῶν κατὰ τὴν ξεν
Ἔνδιος γὰρ Ἀλκιβιάδου ἐκαλεῖτο. ὅμως δὲ οἱ Λ

---

perii participes, sed illos intellexerim Pharnacis I. pat
Pharnacis II. filios. Ceterum fallitur Chariton p. 95. cu
Lydiae et Ioniae praefectum facit.“ Krueger. p. 353.

Ἀλκιβιάδης — Ἀλκιβιάδου ἐκαλεῖτο] Schol. Ἀλκιβιάδης
κὸν ἦν ὄνομα, ὃς ἦν πατὴρ τοῦ Ἐνδίου, Κλεινίας δὲ ὁ Ἀθη
Ἀλκιβιάδῃ ξένος γενόμενος, τὸ ὄνομα τῷ ἰδίῳ παιδὶ ἔθετο.
dis, qui cum ceteris Pisistratidas eiecerat ex Attica,
Clinias, pater hic erat Clinias Alcibiadis vitiis et virtuti
maxime nobilitati. Alcibiades antiquior eiectus ostracism
biades autem iunior puer in tutoris sui Periclis dome
paedagogum Thracem quemdam habuit Zopyrum,
Gorgia iuvenis aliisque erudiretur. Praeceptorem puer
fertur Sophilum, patrem oratoris Antiphontis. Infanti
trix fuit Lacaena. „Ad huius mentionem Thucydides
recordor, Endii Alcibiadae Laconis filii Atheniensem
poris Alcibiadem πατρικὸν ἐς τὰ μάλιστα fuisse ξένον, ὅθεν
καὶ τοὔνομα Λακωνικὸν ἡ οἰκία αὐτῶν κατὰ τὴν ξενίαν ἔσχε.
quidem more satis usitato, quo liberis hospitum vel
indebant nomina: hinc Timonis adulator Lucianei p.
υἱὸν ἐπὶ τῷ σῷ ὀνόματι Τίμωνα ὠνόμακα. Scholiasten Thu
ad l. c. erroris insimulant Io. Meursius Att. Lect. p. 335.
ker. Haec auferantur ex isto scholio, ὃς ἦν πατὴρ τοῦ
pertinent enim ad vicina; nihil erit adeo in reliquis rite
quod reprehendi mereatur. Hoc tamen modo, me iudice,
scripsisset interpres minime contemnendus: Ἀλκιβιάδης
κὸν ἦν ὄνομα· Κλεινίας δὲ Ἀθηναῖος, Λακεδαιμονίῳ Ἀλκιβι
νος γενόμενος, τὸ ὄνομα τῷ ἰδίῳ παιδὶ ἔθετο, sic in medio
retur, quis Clinias primus amici Laconicum nomen filio
set; qui forsan isto tempore iam ignotus nunc certe
nequit. In isthac Attica familia potuerunt ante Cliniam
rodoto laudatum plures fuisse Cliniae, plures etiam Alcib
fortasse ne in istius quidem aevi monumentis commemorati.
rodoti Cliniam primum filio Laconicum imposuisse nomen
que crediderunt; sed quo tandem argumento moti! Priv
amici fuerunt et ξένοι Clinias Atheniensis et Spartiata
Alcibiadas; sed Alcibiadae Attici maiores publicitus Laced
niorum iam fuisse videntur πρόξενοι; ista permisceri non
rant, utique diversissima. Atheniensi Alcibiadi a maioribus
dita cum Alcibiadae Spartani posteris colebatur amicitia,
VIII, 6. sed Lacedaemoniorum non erat is πρόξενος; hunc
rem studuit ille recuperare, cuius onere illius se iam avus

ον κατάσκοπον ἐς τὴν Χίον πέμψαντες Φρῦνιν ἄνδρα
εκον, εἰ αἵ τε νῆες αὐτοῖς εἰσὶν ὅσασπερ ἔλεγον καὶ τἄλλα
λις ἱκανή ἐστι πρὸς τὴν λεγομένην δόξαν, ἀπαγγείλαντος
ς ὡς εἴη ταῦτα ἀληθῆ ἅπερ ἤκουον, τούς τε Χίους καὶ
Ἐρυθραίους εὐθὺς ξυμμάχους ἐποιήσαντο, καὶ τεσσαρά-
ναῦς ἐψηφίσαντο αὐτοῖς πέμπειν, ὡς ἐκεῖ οὐκ ἔλασσον
κοντα ἀφ' ὧν οἱ Χῖοι ἔλεγον ὑπαρχουσῶν. καὶ τὸ μὲν
ον δέκα τούτων αὐτοῖς ἔμελλον πέμπειν, καὶ Μελαγκρί-
δος αὐτοῖς ναύαρχος ἦν· ἔπειτα σεισμοῦ γενομένου ἀντὶ

---

at: vid. Thuc. V, 43. et cap. 89. ubi Alcibiades in oratione
Lacedaemonios, τῶν ἡμῶν, inquit, προγόνων τὴν προξενίαν ὑμῶν
ειπόντων, αὐτὸς ἐγὼ πάλιν ἀναλαμβάνων ἐθεράπευον ὑμᾶς." Val-
ad Herodot. VIII, 17. Dukerus adnotavit, vocem πατρικός
ad solum patrem coarctari. Thuc. VII, 69. ἀξιῶν, τὰς πα-
ἀρετάς, ὧν ἐπιφανεῖς ἦσαν οἱ πρόγονοι, μὴ ἀφανίζειν. Eandem
em esse dicit, quum πατρικὸς φίλος, πλοῦτος et alia huius-
dicantur.

νδρα περίοικον] Vid. infra ad cap. 22.

παγγείλαντος αὐτοῖς] Vid. Matth. Gr. p. 821.

ὐτοῖς ἔμελλον πέμψειν] αὐτοί A. F. H. L. O. P. Q. et ante
ct. S. g. i. k. πέμψειν B. vulgo πέμπειν. Αὐτοί praetulit
I. cum hac interpretatione: illud αὐτοί, inquit, apte indicat,
e Lacedaemonios decem naves primum iis mittere decrevis-
Contra Kruegerus p. 288., quid pronomen αὐτοί significet,
rari ait iis, quae deinceps legantur: ἔπειτα, σεισμοῦ γενομέ-
ντὶ τοῦ Μελαγκρίδου Χαλκιδέα ἔπεμπον καὶ ἀντὶ τῶν δέκα νεῶν
παρεσκευάζοντο ἐν τῇ Λακωνικῇ collatis VIII. med. 11. extr.
a decem naves, ait, ab ipsis in Laconica aedificatas, in
n mittere decreverunt, quas triginta sociorum sequeren-
Cum autem Lacedaemonii sibi viginti quinque naves ex-
ndas assignassent, ceteras quindecim Agidem coniicio para-
luisse. Hae tamen, an aedificatae sint, auctor non refert.
Chalcideo autem requiras, Melancridae loco nauarchus sit
s, an harmosta tantum in Chium missus. Verum esse
rius inde apparet, quod postmodum vivo adhuc Chal-
(v. cap. 24.) Astyochus nauarchus Cenchreas venit, ᾧπερ
πο ἤδη ἡ πᾶσα ναυαρχία (c. 20.) Quae verba eo spectare pu-
quod eius decessor Melancridas nonnisi Lacedaemoniorum
rium habuisset, Astyochus autem etiam sociorum." — Ex
B. vulgatam πέμπειν mutare, nulla aderat necessitas. Pau-
te ἔλασσον, ut solet, numeralibus iunctum declinationem non
t. Vid. Xen. hist. gr. IV, 6, 5. VII, 4, 23. Anab. I, 2, 11.
Leg. p. 908. E. Aristoph. Av. 6. Xenoph. Oecon. XXI, 3.
apud eundem h. gr. VI, 5, 52. Krueger. p. 287. corrigit:
οὐκ ἔλαττον ἢ εἴκοσιν ἱππέων ἀπώλοντο provocans ad Herm.
iger. p. 787. Matth. Gr. §. 450. not. 2. Bornemann. de ge-
Cyrop. recens. p. 16. — Porro ἀφ' ὧν ἔλεγον est pro ἀπο
ν, ἃ ἔλεγον. Conf. IV. 126. ἀφ' ὧν ἐγὼ εἰκάζω τε καὶ — ἐπί-
ι. Addit his Krueger. Plat. Phaedr. p. 258. D. Leg. p. 644.
aed. p. 61. C. ibiq. Heind. „Nostrum locum, pergit, navium

τοῦ Μελαγκρίδου Χαλκιδέα ἔπεμπον, καὶ ἀντὶ τῶν δέκα πέντε παρεσκευάζοντο ἐν τῇ Λακωνικῇ. καὶ ὁ χειμὼν ἐτελ... καὶ ἑνὸς δέον εἰκοστὸν ἔτος τῷ πολέμῳ ἐτελεύτα τῷδε ὃν Θουκυδίδης ξυνέγραψεν.

7 Τοῦ δ' ἐπιγιγνομένου θέρους εὐθὺς ἐπειγομένων τῶν Χίων ἀποστεῖλαι τὰς ναῦς, καὶ δεδιότων μὴ οἱ Ἀθηναῖοι πρασσόμενα αἴσθωνται, πάντες γὰρ κρύφα αὐτῶν ἐπρ... οντο, ἀποπέμπουσιν οἱ Λακεδαιμόνιοι ἐς Κόρινθον ἄνδρας Σπαρτιάτας τρεῖς, ὅπως ἀπὸ τῆς ἑτέρας θαλάσσης ὡς τάχιστα ἐπὶ τὴν πρὸς Ἀθήνας ὑπερενεγκόντες τὰς ναῦς τὸν ἰσθμὸν κελεύσωσι πλεῖν ἐς Χίον πάσας, καὶ ἃς ὁ Ἆγις παρεσκεύαζεν ἐς τὴν Λέσβον καὶ τὰς ἄλλας. ἦσαν δὲ αἱ ξύμπασαι τῶν ξυμ-8 μαχίδων νῆες αὐτόθι μιᾶς δέουσαι τεσσαράκοντα. ὁ δὲ Καλλίγειτος καὶ Τιμαγόρας ὑπὲρ τοῦ Φαρναβάζου οὐκ ἐκοινοῦντο τὸν στόλον ἐς τὴν Χίον, οὐδὲ τὰ χρήματα ἐδίδοσαν ἃ ἦλθον ἔχοντες ἐς τὴν ἀποστολήν, πέντε καὶ εἴκοσι τάλαντα, ἀλλ' ὕστερον ἐφ' ἑαυτῶν διενοοῦντο ἄλλῳ στόλῳ πλεῖν. Ἆγις ἐπειδὴ ἑώρα τοὺς Λακεδαιμονίους ἐς τὴν Χίον ...

---

numero offensus sic convertit Heilmannus: *Die Lacedämonier liessen eine Verordnung durchgehen, vermöge deren ihnen ... Schiffe überlassen werden sollten, wodurch alsdann nach ... der Chier allda eine Flotte von nicht weniger als sechzig ... beisammen seyn würde.* Sed adversantur verba. Ac ... quem facile Chios maiorem, quam esset, dixisse credas, ... offensionis habet, si ἐκεῖ simul ad Erythraeos refertur." — τοῖς retinui, quia si scriptor voluisset quod Krueger. ... scripturus, puto, fuisset τῶν ἑαυτῶν. Nam etiam quas ... naves, non suas mittebant, ipsi tamen mittebant.

7. ἐπειγομένων τῶν Χίων ἀποστεῖλαι] Schol. ἐπειγομένων τοῦ ἐπειγόντων. Nempe quia sensus postulat: *urgentibus ... ut naves sibi mitterentur*, non *properantibus Chiis mittere* ...

ὑπερενεγκόντες — τὸν ἰσθμόν] „De transvehendi ratione ... interpp. ad IV, 8. ad Herodot. II, 154. VII, 24. Mans. Sp... p. 60. not." Krueger. p. 276.

μιᾶς δέουσαι τεσσαράκοντα] Vid. Matth. Gr. p. 167. „... offendit, quod cum ante modo triginta sociorum naves ... mittere constituerint, nunc quae Corinthi erant omnes eo ... re iubent. Erant autem undequadraginta. In his vero nullas ... Agidis fuisse inde colligas, quod scriptor dicit: ἃς ὁ Ἆγις παρεσκεύαζεν, non παρεσκεύασεν. Quod igitur iam plures, quam ... voluerant, naves missuri sunt, hanc fuisse causam reor, ... magis sibi persuaserant non posse debellari Athenienses, ... cum aliorum, tum inprimis Ioniae insularumque societate ... rentur." Krueger. p. 289. — Vulgo legebatur τῶν ξυμμ... pro quo idem volebat τῶν ξυμμαχίδων collato cap. 23. extr. ... postea ex B. edidit Bekker. Xenoph. tamen Cyrop. III, 4, ... dicit ἐδίδασκεν, ᾗ ἕκαστον ἰσχυρὸν ἦν τῶν ξυμμαχικῶν.

8. οὐκ ἐκοινοῦντο] G.K. e. vulgo ἐκοινωνοῦντο. Cum κοινωνεῖν ... sativo non construatur nisi certa quadam lege, de qu...

μημένους, οὐδ' αὐτὸς ἄλλο τι ἐγίγνωσκεν; ἀλλὰ ξυνελθόν-
ες Κόρινθον οἱ ξύμμαχοι ἐβουλεύοντο, καὶ ἔδοξε πρῶτον
Χίον αὐτοῖς πλεῖν ἄρχοντα ἔχοντας Χαλκιδέα, ὃς ἐν τῇ
κωνικῇ τὰς πέντε ναῦς παρεσκεύαζεν, ἔπειτα ἐς Λέσβον καὶ
λκαμένην ἄρχοντα, ὅνπερ καὶ Ἆγις διενοεῖτο, τὸ τελευταῖον
ἐς τὸν Ἑλλήσποντον ἀφικέσθαι· προςετέτακτο δὲ ἐς αὐτὸν
ων Κλέαρχος ὁ Ῥαμφίου. διαφέρειν δὲ τὸν ἰσθμὸν τὰς
σείας τῶν νεῶν πρῶτον, καὶ εὐθὺς ταύτας ἀποπλεῖν, ὅπως
οἱ Ἀθηναῖοι πρὸς τὰς ἀφορμωμένας μᾶλλον τὸν νοῦν ἔχω-
ἢ τὰς ὕστερον ἐπιδιαφερομένας. καὶ γὰρ τὸν πλοῦν ταύ-
ἐκ τοῦ προφανοῦς ἐποιοῦντο, καταφρονήσαντες τῶν Ἀθη-
ων ἀδυνασίαν, ὅτι ναυτικὸν οὐδὲν αὐτῶν πολύ πω ἐφαί-
ο. ὡς δὲ ἔδοξεν αὐτοῖς, καὶ διεκόμισαν εὐθὺς μίαν καὶ εἴ-

---

ad VI, 40. neque in usu sit medium illius verbi, utique re-
ta scriptura magis placet. Ὑπὲρ τοῦ Φαρναβάζου recte Duker.
vertit *nomine Pharnabazi*; idem τὴν ἀποστολήν, *apparatum clas-
sive expeditionem maritimam* cum Hemsterhusio ad Pollucem
I, 99. Dukeri glossae: ἀπόστολος, *missus classis vel genus na-
n*, nempe *vectoria navigia* quae Latini dicunt. Vid. Sueton.
s. cap. 63.

τὰς ὕστερον ἐπιδιαφερομένας] B. ἐπιφερομένας Q. vulgo διαφερο-
ς. Popp. ed. Thuc. II, 1. p. 133. damnat vocab. ἐπιδιαφέρο-
ut quo careat Schneideri lexic. Ei tamen et alia multa vo-
ula deerant, et alia desunt et diu deerunt. Verbum istud ex
logia formatum est, firmatur quodammodo a cod. Q. et pleo-
mus horum verborum apud Thucydidem frequentissimus, idem-
huic loco aptissimus, nam ut ὕστερον tempus, ita ἐπί nume-
navium traiectarum auctum rite significat. Non diu est, ex
Thucydidea vox θάρσησις in lexicis est. Paulo superius ἐς Χίον
ῖς πλεῖν habent A. B. F. K. c. f. i. ceteri αὐτούς. Vid. Matth.
p. 771. et quos Kruegerus laudat p. 289. Brunck. ad Aesch.
m. 217. ad Soph. Electr. 480. Porson. ad Eur. Med. 57.
sl. ad Eur. Heracl. 693. Addendis. In supplendis deinde ver-
καὶ Ἀλκαμένην ἔχοντας nulla difficultas. Interpretationi Vallae
I tribuo, quem Krueger. negat verbum ἀφικέσθαι expressisse.
or quaestio exoritur de verbis τὰς ἡμισείας τῶν νεῶν. Ita F. L.
g. ceteri ἡμισέας. De hac tamen re suffecerit, ablegare ad
eck. in Phrynich. p. 247. not. Buttmann. Gr. max. t. I. p.
Poppon. prol. t. I. p. 101.

καταφρονήσαντες — ἀδυνασίαν] Vid. Matth. Gr. p. 504. Verba
ἡμίσεας τῶν νεῶν habet Thom. M. p. 422. una cum verbis IV,
τρίτον μέρος ἀνθ' ἡμίσεος τῆς τροφῆς ἐδίδου et VIII, 64. τῶν
σβεων τοὺς ἡμίσεις, de quibus v. Buttm. l. l.

ὡς δὲ ἔδοξεν αὐτοῖς] „Conf. II, 93. ὡς δὲ ἔδοξεν αὐτοῖς καὶ
ρουν εὐθύς. IV, 8. extr. VII, 60. med. VIII, 1. extr. VIII, 27.
r., ubi recte Haack. uncos sustulit; Herodot. I, 79. VII, 128.
d. Similiter idem IV, 152. ἅμα τε ἔλεγε ταῦτα καὶ ἐδείκνυε ἐς
Βάττον et IX, 92. ubi vid. Valcken." Krueger.

ξυμπεμπειν, εκελευον ες το ξυμμαχικον: οι δ. απεμ

9. τὰ Ἴσθμια ἃ τότε ἦν] Isthmia modo in mensem
modo in Munychionem aut Thargelionem incidisse de
nus dissert. Agon. 4. Hi ludi sunt trieterici, modo c
modo cum tertio Olympiadis cuiusvis anno competer
cum primo, mense Corinthiorum Panemo celebrabantur
co Hecatombaeone, Romanove Iulio. Qui vero tertio O
anno agebantur, ii vel ad Munychionem, vel ad Tha
spectant. Iam quae hic memorantur Isthmia recte He
one ponuntur; agimus enim annum Ol. 92, 1. Nam
6. extr. Thucydides annum belli nonum decimum
scripsit. Ac mensis quidem Hecatombaeo firmatur
Xenophontis hist. gr. IV, 5, 1., qui Agesilaum ex Asia
ad Isthmum pervenisse refert tempore, quo Isthmia
Ol. 97$\frac{4}{1}$. Idem reditum eius in Vit. Agesil. II, 17. ad H
memorat, quae et ipsa Hecatombaeone celebrata esse
23. vidimus. Eadem tempora reditus Agesilai signat P
10, 1. Errare Diodorum XIV, 86., qui haec sub anno
refert, Wesseling. adnotavit. Igitur incredibili modo
Comm. Thuc. p. 316. fallitur, qui ea, de quibus q
Isthmia mense celebrata esse affirmat vel Munychione
gelione. Hecatombaeoni ne assignentur, vel hoc imp
quod hac ratione inde a primo vere usque ad mediam
fere nihil gestum esset. Is vero non reputavit, Isthmia
demum c. 10. a scriptore referri; ludos ipsos inducia
cra ἐκεχειρία praecedebat, de qua vid. Dodwell. ad a
belli Pelop. t. II. p. 706. sq. *Lips.* et Dissen. explic. Pi
Ille argumento haud paulo gravius esse Kruegerus ad
quod ipso Hecatombaeone creati Phrynichus atque Ono
Scironides multis sectionibus post, c. 24. Athenis advec
tur, superioris autem anni praetores Leon et Diomed
navibus praefuerint. Mense enim Hecatombaeone d
fuisse Athenis, neminem ignorare dicit. Hic rursus t
inducias nunc agi extremo anno Ol. 91, 4., Isthmia de

ἴτιον δ' ἐγένετο τῆς ἀποστολῆς τῶν νεῶν οἱ μὲν πολλοὶ τῶν
Χίων οὐκ εἰδότες τὰ πρασσόμενα, οἱ δὲ ὀλίγοι ξυνειδότες τό
ε πλῆθος οὐ βουλόμενοί πω πολέμιον ἔχειν, πρίν τι καὶ ἰσχυ-
ὸν λάβωσι, καὶ τοὺς Πελοποννησίους οὐκέτι προςδεχόμενοι
ξειν, ὅτι διέτριβον.

Ἐν δὲ τούτῳ τὰ Ἴσθμια ἐγίγνετο, καὶ οἱ Ἀθηναῖοι, 10
πηγγέλθησαν γὰρ [αἱ σπονδαί], ἐθεώρουν ἐς αὐτά, καὶ κα-
άδηλα μᾶλλον αὐτοῖς τὰ τῶν Χίων ἐφάνη. καὶ ἐπειδὴ ἀνε-
ώρησαν, παρεσκευάζοντο εὐθὺς ὅπως μὴ λήσωσιν αὐτοὺς αἱ
ῆες ἐκ τῶν Κεγχρειῶν ἀφορμηθεῖσαι. οἱ δὲ μετὰ τὴν ἑορτὴν
νήγοντο μιᾷ καὶ εἴκοσι ναυσὶν ἐς τὴν Χίον, ἄρχοντα Ἀλκα-
ένην ἔχοντες. καὶ αὐτοῖς οἱ Ἀθηναῖοι τὸ πρῶτον ἴσαις ναυσὶ
ροςπλεύσαντες ὑπῆγον ἐς τὸ πέλαγος. ὡς δ' ἐπὶ πολὺ οὐκ
τηκολούθησαν οἱ Πελοποννήσιοι ἀλλ' ἀπετράποντο, ἐπανε-
ώρησαν καὶ οἱ Ἀθηναῖοι· τὰς γὰρ τῶν Χίων ἑπτὰ ναῦς ἐν
ῷ ἀριθμῷ μετὰ σφῶν ἔχοντες οὐ πιστὰς ἐνόμιζον, ἀλλ' ὕστε-
ον ἄλλας προςπληρώσαντες ἑπτὰ καὶ τριάκοντα παραπλέον-
τ

---

cerent, vel *pignoris loco essent, eos in societate mansuros*, ita
Thuc. III, 11. *τὸ ἀντίπαλον δέος μόνον πιστὸν ἐς ξυμμαχίαν.* Nam
uod ibi *συμμαχία*, hic *τὸ συμμαχικόν* est, ut III, 91. alibi.

αἴτιον δ' ἐγένετο — οἱ μὲν πολλοὶ — οὐκ εἰδότες] Sic IV, 26. *αἴτιον
δὲ ἦν οἱ Λακεδαιμόνιοι προειπόντες.* Verbum praedicato, non sub-
iecto adstructum. Vid. Matth. Gr. p. 426.

10. *ἐπηγγέλθησαν γὰρ αἱ σπονδαί*] *αἱ σπονδαί* ex B. addidit
Bekker. Denuntiabantur induciae per *σπονδοφόρους* sive *fetia-
les*. Vid. Dissen. explic. Pind. p. 494. Additamentum codicis
B. potest ex scholio natum esse, ac profecto Schol. Codicis Cas-
tellani hic adnotavit, *αἱ σπονδαὶ δηλονότι.* Nam per se non abhor-
ret a ratione Grammatica *ἐπηγγέλθησαν τὰ Ἴσθμια*, quia facile
cogitatur: *οἱ Ἴσθμιοι ἀγῶνες* sive illud ipsum *αἱ σπονδαί*. Est
praeterea haec via explicandi pluralis, ut subiectum sit *οἱ Ἀθη-
ναῖοι, denunciatum erat Atheniensibus, inducias esse.* Certe tamen
V, 49. iterum legitur *λέγοντες μὴ ἐπηγγέλθαι πω ἐς Λακεδαίμονα τὰς
σπονδάς.* Vid. not. ad I, 126. II, 8. V, 26. Popp. proleg. t. I.
p. 98.

ὅπως μὴ λήσουσιν] C. F. H. K. g. i. vulgo *λήσωσιν.* Vid. Fi-
scher. ad Veller. III, 1. p. 127. Non est opus, ut vulgata mute-
tur. Vid. not. ad I, 82. Popp. proleg. t. I. p. 136. ed. Thuc.
II, 1. p. 422. in Addend. ad p. 312.

ἐκ τῶν Κεγχρειῶν] Portus Corinthiorum teste Strabone p. 380.
septuaginta stadia (secundum Gell. Mor. p. 207. tantum 6¼ mil-
liar. Angl.) a Corintho remotae et recta quidem via ad orientem.
Popp. proleg. t. II. p. 229. Utroque numero dicitur, plerumque
per diphthongum *ει*, plurali VIII, 20. singulari IV, 42. 44. Situs
erat ad mare Saronicum.

ὑπῆγον ἐς τὸ πέλαγος] B. *ἐπεὶ* i. vulgo *ἐπῆγον.* Receptam scri-
pturam tueri videtur explicatio Scholiastae: *ὑπεχώρουν, ὅπως εἰς
τὸ πέλαγος (in altum) ἐκείνους προκαλέσωνται.*

ἄλλας — ἑπτὰ καὶ τριάκοντα] Krueger. Comment. Thuc. cap.

ναῦς ἐπειχαν ἐφορμεῖν ἐκείνας, ταῖς δὲ πολλαῖς ἐς
διον ὁρμίζονται, ἐν ᾧ οὐ πολὺ ἀπέχοντι ἐστρατοπε
καὶ ἐς τὰς Ἀθήνας ἐπὶ βοήθειαν ἔπεμπον. παρῆσαν
τοῖς Πελοποννησίοις τῇ ὑστεραίᾳ οἵ τε Κορίνθιοι βο
τες ἐπὶ τὰς ναῦς, καὶ οὐ πολλῷ ὕστερον καὶ οἱ ἄλλοι

IV, 1. p. 309. delet verba καὶ τριάκοντα. Quam inutilem co
ram esse, ad decursum sequentis hinc narrationis attenden
te patebit. Quot naves de illis duodesexaginta Piraeum o
tibus demserint, alioque avocaverint, cap. 11. init. in uni
significat, ipsum numerum cap. 15. exhibet; quot autem
cum demtarum submiserint, reticuit. Itaque satis erit, Th
di accredere c. 20. scribenti, postremo viginti pari numer
ponnesiacarum ad Piraeum oppositas fuisse.

εἰς Πειραιὸν τῆς Κορινθίας] Πειραῖον H. ut Steph. Byz.
Xenoph. hist. gr. IV, 5, 1. 3. Palmer. exerc. cr. p. 72. Pi
geminum Corinthiacum, alterum ad Saronicum, alterum ad
saeum sinum fuisse suspicatur, quoniam Strabo Piraeum
Heraeo et Oenoe ad Crissaeum sinum statuat, ut et ipsu
chaeum. Apud Strabonem frustra Piraeum quaesivi, quod
etiam Popp. profitetur prol. t. II. p. 220. not. Vellem,
Muellerus in libro: *d. Dorer* t. II. p. 431. fontes indicasse
nostro loco et mox cap. 11. corrigi vult Σπείραιον, quique
hunc portum, in finibus agri Epidaurii situm, adiacent
montorio Spiraeo cognominem fuisse; at Πείραιον Xenop
litoris sinus Crissaei fuisse prope Θερμά, sita in confiniis το
τέος τοῦ Λεχαίου et montium, et *Lutrochori* nunc appellata
que Weiskii ad Xenoph. Ages. II, 18. excursus nunc ad n
est, ubi eum de duplice Piraeo agere ferunt. [Weiskius,
excursum licuit mihi postea inspicere, ne ipse quidem locum
bonis indicat, quo magis de veritate citationis dubitari
Apud Ptolemaeum in verbis Ἐπίδαυρος, Σπείραιον ἄκρον, Ἀθ
λιμήν etc. et apud Plinium H. N. IV, 5. in verbis Spiraeum

ωροι. καὶ ὁρῶντες τὴν φυλακὴν ἐν χωρίῳ ἐρήμῳ ἐπίπονον
οὖσαν ἠπόρουν, καὶ ἐπενόησαν μὲν κατακαῦσαι τὰς ναῦς, ἔπει-
α δὲ ἔδοξεν αὐτοῖς ἀνελκύσαι καὶ τῷ πεζῷ προςκαθημένους
υλακὴν ἔχειν, ἕως ἄν τις παρατύχῃ διαφυγὴ ἐπιτηδεία.
πεμψε δ' αὐτοῖς καὶ Ἆγις αἰσθόμενος ταῦτα ἄνδρα Σπαρ-
ιάτην Θέρμωνα. τοῖς δὲ Λακεδαιμονίοις πρῶτον μὲν ἠγγέλ-
η ὅτι αἱ νῆες ἀνηγμέναι εἰσὶν ἐκ τοῦ ἰσθμοῦ· εἴρητο γάρ,
ταν γένηται τοῦτο, Ἀλκαμένει ὑπὸ τῶν ἐφόρων ἱππέα πέμ-
αι· καὶ εὐθὺς τὰς παρὰ σφῶν πέντε ναῦς καὶ Χαλκιδέα ἄρ-
ντα καὶ Ἀλκιβιάδην μετ' αὐτοῦ ἐβούλοντο πέμπειν· ἔπειτα
ρμημένων αὐτῶν τὰ περὶ τὴν ἐν τῷ Πειραιῷ τῶν νεῶν κα-
εφυγὴν ἠγγέλθη, καὶ ἀθυμήσαντες, ὅτι πρῶτον ἀπτόμενοι
ῦ Ἰωνικοῦ πολέμου ἔπταισαν, τὰς ναῦς τὰς ἐκ τῆς ἑαυτῶν
κέτι διενοοῦντο πέμπειν, ἀλλὰ καί τινας προανηγμένας με-
καλεῖν. γνοὺς δὲ ὁ Ἀλκιβιάδης πείθει αὖθις Ἔνδιον καὶ 12
ὺς ἄλλους ἐφόρους μὴ ἀποκνῆσαι τὸν πλοῦν, λέγων ὅτι φθή-
νταί τε πλεύσαντες πρὶν τὴν τῶν νεῶν ξυμφορὰν Χίους αἰ-
θέσθαι, καὶ αὐτὰς ὅταν προςβάλῃ Ἰωνίᾳ, ῥᾳδίως πείσειν
ς πόλεις ἀφίστασθαι, τήν τε τῶν Ἀθηναίων λέγων ἀσθένειαν
ὶ τὴν τῶν Λακεδαιμονίων προθυμίαν· πιστότερος γὰρ ἄλ-
ν φανεῖσθαι. Ἐνδίῳ τε αὐτῷ ἰδίᾳ ἔλεγε καλὸν εἶναι δι'
είνου ἀποστῆσαί τε Ἰωνίαν καὶ βασιλέα ξύμμαχον ποιῆσαι
ακεδαιμονίοις, καὶ μὴ Ἄγιδος τὸ ἀγώνισμα τοῦτο γενέσθαι·
ύγχανε γὰρ τῷ Ἄγιδι αὐτὸς διάφορος ὤν. καὶ ὁ μὲν πεί-
ς τούς τε ἄλλους ἐφόρους καὶ Ἔνδιον, ἀνήγετο ταῖς πέντε
υσὶ μετὰ Χαλκιδέως τοῦ Λακεδαιμονίου, καὶ διὰ τάχους
ν πλοῦν ἐποιοῦντο.

Ἀνεκομίζοντο δὲ ὑπὸ τὸν αὐτὸν χρόνον τοῦτον καὶ ἀπὸ 13
Σικελίας Πελοποννησίων ἑκκαίδεκα νῆες αἱ μετὰ Γυλίπ-

σφᾶς βοηθῆσαι. VIII, 15. fin. βοήθεια ἐπὶ τὴν Χίον, ubi vid.
..m.

καὶ ὁρῶντες] Sc. οἱ Κορίνθιοι καὶ οἱ ἄλλοι πρόςχωροι.

τὴν ἐν τῷ Πειραιῷ — καταφυγήν] Vid. not. ad IV, 14. VII, 17.

12. ὅτι ἢν προςβάλῃ — πείσει] B. vulgo ὅταν προςβάλῃ — πεί-
.. Non recedo a vulgata. Conf. III, 25. ἔλεγε ὅτι ἔσται — προ-
πεμφθῆναι et Matth. Gr. p. 775. II, 80. λέγοντες ὅτι — ῥᾳδίως
— κρατήσουσι — καὶ ἔσοιτο — ἐλπίδα δ' εἶναι. Popp. prol. t. I.
..70. Mox tamen recte πιστότερος editum ex B. pro vulgata
..ότερον. In C. G. est πιστότεροι. Conf. not. ad I, 136.

τῷ Ἄγιδι — διάφορος] „Vid. Xenoph. hist. gr. III, 3, 2. Plu-
..h. Alcib. 23. sqq. Ages. 3. Pausan. III, 8, 3. Iustin. V, 2.
..mporum ratione Manson. Spart. Vol. II. t. II. p. 472.“ Krue-
..
καὶ ἀπὸ τῆς Σικελίας] A. B. F. H. L. vulgo καὶ αἱ ἀπό.
.. αἱ λοιπαί A. B. F. H. K. αἱ δὲ λοιπαί i. vulgo αἱ γὰρ

που ξυνδιαπολεμήσασαι, καὶ περὶ τὴν Λευκαδίαν ἀπολ[...] σαι καὶ κοπεῖσαι ὑπὸ τῶν Ἀττικῶν ἑπτὰ καὶ εἴκοσι νεῶν, [...] ἦρχεν Ἱπποκλῆς Μενίππου φυλακὴν ἔχων τῶν ἀπὸ τῆς Σι[κε]λίας νεῶν, αἱ λοιπαὶ πλὴν μιᾶς διαφυγοῦσαι τοὺς Ἀθη[ναίους] κατέπλευσαν ἐς τὴν Κόρινθον.

14 Ὁ δὲ Χαλκιδεὺς καὶ ὁ Ἀλκιβιάδης πλέοντες ὅσοις [...] τύχοιεν ξυνελάμβανον τοῦ μὴ ἐξάγγελτοι γενέσθαι, καὶ [προσ]βαλόντες πρῶτον Κωρύκῳ τῆς ἠπείρου καὶ ἀφέντες ἐντα[ῦθα] αὐτοὺς αὐτοὶ μὲν προξυγγενόμενοι τῶν ξυμπρασσόντων Χ[ίων] τισὶ καὶ κελευόντων καταπλεῖν μὴ προειπόντας ἐς τὴν [πόλιν] ἀφικνοῦνται αἰφνίδιοι τοῖς Χίοις. καὶ οἱ μὲν πολλοὶ ἐν θαύ[ματι] ἦσαν καὶ ἐκπλήξει· τοῖς δ' ὀλίγοις παρεσκεύαστο ὥστε [βου]λήν τε τυχεῖν ξυλλεγομένην, καὶ γενομένων λόγων ἀπό τ[ε τοῦ] Χαλκιδέως καὶ Ἀλκιβιάδου ὡς ἄλλαι τε νῆες πολλαὶ [προσ]πλέουσι, καὶ τὰ περὶ τῆς πολιορκίας τῶν ἐν τῷ Πειραιῷ [νεῶν] οὐ δηλωσάντων, ἀφίστανται Χῖοι καὶ αὖθις Ἐρυθραῖοι Ἀ[θη]ναίων. καὶ μετὰ ταῦτα τρισὶ ναυσὶ πλεύσαντες καὶ Κλαζ[ομε]νὰς ἀφιστᾶσι. διαβάντες τε οἱ Κλαζομένιοι εὐθὺς ἐς τὴν [ἤπει]ρον τὴν Πολίχναν ἐτείχιζον, εἴ τι δέοι, σφίσιν αὐτοῖς ἐ[κ] [...]

λοιπαί cum plena distinctione post Σικελίας νεῶν. Κοπεῖσαι [...] pretare vexatae cum Dukero. ξυνδιαπολεμήσασαι ex B. edit[...] ξυμπολεμήσασαι. Vid. quae supra ad c. 8. dixi de verbo [...] διαφέρειν.

14. τοῦ μὴ — γενέσθαι] Vid. Matth. Gr. p. 777.

αἰφνίδιοι] Vid. ibidem p. 621. Hinc tueri possis scrip[...] plerorumque codd. VI, 49. receptam pro vulgata αἰφνίδιον.

καὶ αὖθις Ἐρυθραῖοι] Ne quis εὐθύς legendum esse co[...] v. cap. 19. 20. 23. extr. 48. ante med. 56. 100., ubi cum [...] iunge Xenoph. Vectig. IV, 37. Conviv. I, 16., quibus locis [...] est *deinde*, *postea*, ut et Thucyd. I, 70. VI, 94." Krueg[er] 293. sq.

Πολίχναν] Clazomenae tunc in insula sitae fuerunt, qua[e] [in]sula nunc mole ab Alexandro M. exstructa continenti iuncta [...] e qua cum in continentem transiissent Clazomenii, ut in [...] ubi vetus eorum urbs erat, Πολίχνην (sive hoc appellativum [...] sive proprium, ubi facilius excuses formam Πολίχναν) cond[...] ab Atheniensibus in insulam redire coacti sunt c. 23. et p[...] frustra a Lacedaemoniis tentati c. 31. Popp. prol. t. II. p. [...] Krueger. p. 340.

σφίσιν αὐτοῖς] Haackius αὐτοῖς otiosum esse putans e[...] lectura scripsit αὐτῆς. „Nolim factum. Conf. Thuc. I, 128. [...] δὴ καὶ Λακεδαιμόνιοι σφίσιν αὐτοῖς νομίζουσι τὸν μέγαν σεισμὸν [γενέ]σθαι ἐν Σπάρτῃ. VIII, 65. ἔστιν ἀφ' ὧν χωρίων καὶ ὁπλίτας [ἔχον]τες σφίσιν αὐτοῖς ξυμμάχους ἦλθον ἐς τὰς Ἀθήνας. Xenoph. hist. VII, 5, 4. Φωκεῖς οὐκ ἠκολούθουν λέγοντες, ὅτι συνθῆκαι σφίσιν τοῖς εἶεν, εἴ τις ἐπὶ Θήβας ἴοι, βοηθεῖν. Ibidem V, 2, 8. [...] ἐπεὶ σφᾶς αὐτοὺς ἐξέβαλον, ὡς ἔπεσθαι οὐδαμῶς ἐθέλοιεν." Kru[eger]

σῖδος ἐν ᾗ οἰκοῦσι πρὸς ἀναχώρησιν. καὶ οἱ μὲν ἀφεστῶ-
ς ἐν τειχισμῷ τε πάντες ἦσαν καὶ παρασκευῇ πολέμου.
Ἐς δὲ τὰς Ἀθήνας ταχὺ ἀγγελία τῆς Χίου ἀφικνεῖται· 15
ὶ νομίσαντες μέγαν ἤδη καὶ σαφῆ τὸν κίνδυνον σφᾶς περιε-
άναι, καὶ τοὺς λοιποὺς ξυμμάχους οὐκ ἐθελήσειν τῆς μεγί-
ης πόλεως μεθεστηκυίας ἡσυχάζειν, τά τε χίλια τάλαντα, ὧν
ε παντὸς τοῦ πολέμου ἐγλίχοντο μὴ ἅψασθαι, εὐθὺς ἔλυ-
ν τὰς ἐπικειμένας ζημίας τῷ εἰπόντι ἢ ἐπιψηφίσαντι ὑπὸ
ς παρούσης ἐκπλήξεως, καὶ ἐψηφίσαντο κινεῖν, καὶ ναῦς
-ηροῦν μὴ ὀλίγας, τῶν τε ἐν τῷ Πειραιῷ ἐφορμουσῶν τὰς
ν ὀκτὼ ἤδη πέμπειν, αἳ ἀπολιποῦσαι τὴν φυλακὴν τὰς με-
Χαλκιδέως διώξασαι καὶ οὐ καταλαβοῦσαι ἀνακεχωρήκε-
σαν· ἦρχε δὲ αὐτῶν Στρομβιχίδης Διοτίμου· ἄλλας δὲ οὐ πο-
ὕστερον βοηθεῖν δώδεκα μετὰ Θρασυκλέους, ἀπολιπούσας
ὶ ταύτας τὴν ἐφόρμησιν. τάς τε τῶν Χίων ἑπτὰ ναῦς, αἳ
τοῖς ξυνεπολιόρκουν τὰς ἐν τῷ Πειραιῷ, ἀπαγαγόντες τοὺς
ν δούλους ἐξ αὐτῶν ἠλευθέρωσαν, τοὺς δ' ἐλευθέρους κατέ-

---

340. — Vid. not. ad VII, 48. Thuc. I, 19. Λακεδαιμόνιοι — ἄσιν αὐτοῖς — ἐπιτηδείως ὅπως πολιτεύσουσι θεραπεύοντες. VIII, . ἔστιν ἀφ' ὧν χωρίων καὶ ὁπλίτας ἔχοντες σφίσιν αὐτοῖς ξυμμάχους ᾧον ἐς τὰς Ἀθήνας. Quare fortasse non spernenda est cap. pro- ime seq. ab loco, quem tractamus, scriptura cod. c. σφᾶς αὐτοὺς ριεστάναι. Quod Koen. ad Greg. Cor. p. 83. sq. *Schaef.* ». Aelian. V. H. X, 16. οἱ δὲ οὐδεὶς αὐτῷ προςεῖχον deletum vult τῷ, non probo, et non puto statim spernendum esse, quod ibi- am apud Koenium est in Arriani Exp. Alex. M. IV, 13. οὐ βιω- ν οἱ ἐστὶν αὐτῷ ex libro scripto. Adde ibidem disputata a Ba- io p. 84., ab Hermanno p. 86., qui οἱ αὐτῷ dicit non semel esse ıud Homerum abundante secundo pronomine, quem usum teti- ıt Apollonius Dysc. de syntaxi pluribus locis; adde Abresch. ilüc. Thuc. p. 714. Schaef. ad Greg. p. 86. p. 872. seq., qui quod ı Hegesippi Epigrammate ἐφάνη γάρ οἱ αὐτᾷ Ἰστοῦ παρὰ κρόκαι- ν ὡς αἰγὰ πυρός cum Koenio tuetur illud αὐτᾷ, non male equi- em puto, a Toupio Emend. in Suidam t. II. p. 137. scribi οἱ αὐτά ngulari quadam cum vi huius pronominis nominativi. Pertinet im ad significandam praesentis numinis auxiliationem vel visum ıeleste. Quare recte se habet scriptura apographi Victoriani et ıodammodo etiam Manuscripti Monacensis in Odario Sapphus l Venerem apud Dionys. de C. V. p. 194. *Ien.*,(ubi vulgo extat δ' αὖτε) τὺ δ' αὔτα Σύμμαχος ἔσσο. Quod Hermannus quoque doctr. ı metr. p. 678. praetulit, et aptissimis exemplis hunc usum ustrat Huschke ad Tibull. I, 4, 71. Itidem ad apparitionem ıae pronomen retulit Iacobs animadv. ad Hegesipp. I, 2. p. 171.

15. ἀγγελία τῆς Χίου] i. e. *nuntius de Chio.* V. Matth. Gr. p. ı1. 438.

τῷ εἰπόντι ἢ ἐπιψηφίσαντι] Sc. κινεῖν, *qui vel rogasset, ut ea cunia in bellicum usum adhiberetur, vel ea de re populum in ıffragium misisset.* Mox μὴ ὀλίγας B. pro οὐκ ὀλ. Quam gravis

δησαν, ἑτέρας δ' ἀντὶ πασῶν τῶν ἀπελθουσῶν νεῶν ἐς ἐφόρμησιν τῶν Πελοποννησίων διὰ τάχους πληρώσαντες ἐπεμψαν, καὶ ἄλλας διενοοῦντο τριάκοντα πληροῦν. καὶ πολλὴ ἦν ἡ προθυμία, καὶ ὀλίγον ἐπράσσετο οὐδὲν ἐς τὴν βοήθειαν τὴν ἐπὶ τὴν Χίον.

16 Ἐν δὲ τούτῳ Στρομβιχίδης ταῖς ὀκτὼ ναυσὶν ἀφικόμενος ἐς Σάμον, καὶ προςλαβὼν Σαμίαν μίαν ἔπλευσεν ἐς Τέων καὶ ἡσυχάζειν ἠξίου αὐτούς. ἐκ δὲ τῆς Χίου ἐς τὴν Τέων ὁ Χαλκιδεὺς μετὰ τριῶν καὶ εἴκοσι νεῶν ἐπέπλει, καὶ ὁ πεζὸς ἅμα ὁ τῶν Κλαζομενίων καὶ Ἐρυθραίων παρῄει. προαισθόμενος δὲ ὁ Στρομβιχίδης προανήγετο καὶ μετεωρισθεὶς ἐν τῷ πελάγει ὡς ἑώρα τὰς ναῦς πολλὰς τὰς ἀπὸ τῆς Χίου, φυγὴν ἐποιεῖτο ἐπὶ τῆς Σάμου· αἱ δὲ ἐδίωκον. τὸν δὲ πεζὸν οἱ Τήιοι τὸ πρῶτον οὐκ ἐσδεχόμενοι, ὡς ἔφυγον οἱ Ἀθηναῖοι, ἐσ-

---

Atheniensibus Chii fuerit defectio, docet Krueger. Comment. Thucyd. p. 330.

ἀντὶ πασῶν τῶν ἀπελθουσῶν] A. B. F. H. S. f. vulgo ἐπελθουσῶν. Neophytus Dukas ad h. l. offendit: συγκέχυται, inquit, αἰθ' ὅπως τὸ κείμενον· πῶς γὰρ οὐκ ἐξέπλευσαν Πελοποννησίων, διαλειμμάτων, ὥς φησι, πολιορκούντων τῶν Ἀθηναίων; ἔδει ἂν εἰ ὅτι πρῶτον πληρώσαντες ἑτέρας ἀπέστειλαν, εἶτ' ἀπαγαγόντες ἐκ μετέστησαν ἀλλαχῇ. ὁ δὲ αἱρεῖ τὴν πολιορκίαν ἁπλῶς, εἶτα αὖθις τίζει περὶ αὐτῆς, ὡς τοὺς Πελοποννησίους μὴ προαχόντας τὸν πόπως διαδρᾶσιν. Male. Nempe erant initio Atheniensium naves duodesexaginta, earum octo Chalcideum persecutae, duodecim cum Thrasycle et septem Chiae stationem reliquerunt: remanebant triginta una adversus Peloponnesiorum viginti, easque in tus subductas, ut patet ex cap. 20. init.

ἐς τὴν βοήθειαν τὴν ἐπὶ τὴν Χίον] Acacius: *nec quidquam parvum adversus Chium aut segne moliebantur*. Nam „in p βοηθεῖν ἐπί τινα accusativus et amicum et inimicum signi illa significatione Thucyd. III, 97. βεβοηθηκότες γὰρ ἤδη ἦσαν τὸ Αἰγίτιον et alibi saepissime. Hac IV, 25. βοηθοῦντες ἐπὶ Μεσσηνίους, i. e. *adversus Messanenses*. Et IV, 108. ἐθάρσουν ἐπίστευον, μηδένα ἂν ἐπὶ σφᾶς βοηθῆσαι." Duker.

16. ὁ τῶν Κλαζομενίων] B. vulgo καὶ ὁ Κλ. „Mox Valla legit pro παρῄει. Conf. cap. 22. Sed vulgata nihil habet quo offendat, significat enim: *iuxta litus proficiscens classem comitabatur*." Krueger. p. 294. Id vero per situm locorum nequibat. Παρῄει est, *accedebat*. Paulo post ἐξανήγετο Bekker dit pro προανήγετο ex cod. B. Non video causam mutandi. Strombichides cum praesensisset adventum hostium *prius solvit*, quam hostes aderant, et navibus in altum evectus, ibi in ancoris positis ut vidit multitudinem navium hostilium gam capessivit. Eodem sensu vox modo lecta est cap. 1

ὡς ἑώρα τὰς ναῦς πολλάς] i. e. ὡς ἑώρα πολλὰς οὔσας τὰς etc. Mox B. praeclare ἐπέσχον μὲν οἱ πεζοί pro οἱ πολλο ab h. l. alienum est. Nec minus bene idem liber mox ἔφυγον, cum articulus vulgo deest.

ντο. καὶ ἐπέσχον μὲν οἱ πεζοί, καὶ Χαλκιδέα ἐκ τῆς διώ-
;ως περιμένοντες· ὡς δὲ ἐχρόνιζε, καθῄρουν αὐτοί τε τὸ τεῖ-
ς ὃ ἀνῳκοδόμησαν οἱ Ἀθηναῖοι τῆς Τηΐων πόλεως τὸ πρὸς
ειρον, ξυγκαθῄρουν δὲ αὐτοῖς καὶ τῶν βαρβάρων ἐπελθόν-
· οὐ πολλοί, ὧν ἦρχε Στάγης ὕπαρχος Τισσαφέρνους.

Χαλκιδεὺς δὲ καὶ Ἀλκιβιάδης ὡς κατεδίωξαν ἐς Σάμον 17
ρομβιχίδην, ἐκ μὲν τῶν ἐκ Πελοποννήσου νεῶν τοὺς ναύ-
ς ὁπλίσαντες ἐν Χίῳ καταλιμπάνουσιν, ἀντιπληρώσαντες δὲ
ύτας τε ἐκ Χίου καὶ ἄλλας εἴκοσιν, ἔπλεον ἐς Μίλητον ὡς
οστήσοντες. ἐβούλετο γὰρ ὁ Ἀλκιβιάδης, ὢν ἐπιτήδειος
ῖς προεστῶσι τῶν Μιλησίων, φθάσαι τὰς ἀπὸ τῆς Πελο-
ννήσου ναῦς προσαγαγόμενος αὐτούς, καὶ τοῖς Χίοις καὶ
τῷ καὶ Χαλκιδεῖ καὶ τῷ ἀποστείλαντι Ἐνδίῳ, ὥσπερ ὑπέ-
ετο, τὸ ἀγώνισμα προσθεῖναι, ὅτι πλείστας τῶν πόλεων με-
τῆς Χίων δυνάμεως καὶ Χαλκιδέως ἀποστήσας. λαθόντες
ν τὸ πλεῖστον τοῦ πλοῦ, καὶ φθάσαντες οὐ πολὺ τόν τε
ρομβιχίδην καὶ τὸν Θρασυκλέα, ὃς ἔτυχεν ἐκ τῶν Ἀθηνῶν
δεκα ναυσὶν ἄρτι παρὼν καὶ ξυνδιώκων, ἀφιστᾶσι τὴν Μί-
τον. καὶ οἱ Ἀθηναῖοι κατὰ πόδας μιᾶς δεούσαις εἴκοσι ναυ-
ἐπιπλεύσαντες, ὡς αὐτοὺς οὐκ ἐδέχοντο οἱ Μιλήσιοι, ἐν
δῃ τῇ ἐπικειμένῃ νήσῳ ἐφώρμουν. καὶ ἡ πρὸς βασιλέα ξυμ-
ία Λακεδαιμονίοις ἡ πρώτη Μιλησίων εὐθὺς ἀποστάντων
Τισσαφέρνους καὶ Χαλκιδέως ἐγένετο ἥδε.

Ἐπὶ τοῖςδε ξυμμαχίαν ἐποιήσαντο πρὸς βασιλέα καὶ Τισ- 18

Ὀτάγης] ὁ Τάγις A. ὁ Τάνης d. Στάγης B. ὁ Πάγης L. O. e.
Ὀπάγης C. ὁ Γάγης γρ. B. vulgo ὁ Τάγης. „Tages videtur idem
e, quem Xenoph. hist. gr. I, 2, 5. haud scio an rectius Στά-
vocat. De ὑπάρχοις conf. Dorvill. ad Charit. p. 448." Krue-
. p. 359. Nomen *Otanes* Persicum novi, *Otages* non item,
ue id in ullo libro extat. In his, ubi historia tacet, tutissi-
m ipsos ductus literarum, qui in libris sunt, sequi. Recepi
pturam codicis B., cum verosimile sit, eundem, qui hic est, a
nophonte significari, apud quem nulla librorum discrepantia
tatur. Videlicet σ in ὀ abiit, unde vulgata ὁ Τάγης.

17. ἐκ μὲν τῶν ἐκ Πελοποννήσου] „Delicatiores aures Thu-
didem scripsisse maluerint, priori ἐκ omisso; τῶν μὲν ἐκ Πελ.
is tamen gratificari noluit. Conf. I, 54. bis, 58. IV, 8, 54. alib.
ec talia evitat Herodot. I, 67. VII, 173." Krueger. p. 292.

καταλιμπάνουσιν] „Hac huius verbi forma Thucydides nisi hoc
oo non utitur. Idem dicendum de ἀποφράγνυμι VII, 74. διαφυγ-
άνω VII, 44. Hoc etiam habet Aeschin. in Ctesiph. V, 3. *Bekk*,
Herodot. VI, 16. καταφυγγάνω al." Idem.

ἐν Λάδῃ] „De hac insula vid. Pausan. I, 35, 5. Herodot. VI,
. ibiq. Wessel. Arrian. exp. Al. M. I, 18. Hodie ea continenti
diuncta, nec Miletus ad mare sita. Vid. Mitford. hist. gr. II. p.
7. not." Idem.

ἴσῳ ἀριθμῷ ὑπὸ Ἀθηναίων, ἐπέκπλουν ποιησάμεναι
ιον καὶ κρατήσασαι ναυμαχίᾳ τέσσαράς τε ναῦς λαμ-
σι τῶν Ἀθηναίων καὶ ἀποπλεύσασαι ἐς Κεγχρειὰς τὸν
ν Χίον καὶ τὴν Ἰωνίαν πλοῦν αὖθις παρεσκευάζοντο.
ναύαρχος αὐτοῖς ἐκ Λακεδαίμονος Ἀστύοχος ἐπῆλθεν,
ἐγίγνετο ἤδη πᾶσα ἡ ναυαρχία. ἀναχωρήσαντος δὲ τοῦ
ς Τέω πεζοῦ, καὶ Τισσαφέρνης αὐτὸς στρατιᾷ παραγε-
ος, καὶ ἐπικαθελὼν τὸ ἐν τῇ Τέῳ τεῖχος, εἴ τι ὑπελεί-
ἀνεχώρησε. καὶ Διομέδων ἀπελθόντος αὐτοῦ οὐ πολὺ
ον δέκα ναυσὶν Ἀθηναίων ἀφικόμενος, ἐσπείσατο Τηΐ-
ςτε δέχεσθαι καὶ σφᾶς. καὶ παραπλεύσας ἐπὶ Ἐρὰς καὶ προς-
ν, ὡς οὐκ ἐλάμβανε τὴν πόλιν, ἀπέπλευσεν.

Ἐγένετο δὲ κατὰ τὸν χρόνον τοῦτον καὶ ἡ ἐν Σάμῳ ἐπα- 21
εσις ὑπὸ τοῦ δήμου τοῖς δυνατοῖς μετὰ Ἀθηναίων, οἳ
ν ἐν τρισὶ ναυσὶ παρόντες. καὶ ὁ δῆμος ὁ Σαμίων ἐς διακο-
μέν τινας τοὺς πάντας τῶν δυνατῶν ἀπέκτεινε, τετρακο-
δὲ φυγῇ ζημιώσαντες, καὶ αὐτοὶ τὴν γῆν αὐτῶν καὶ οἰκίας

.0. *πᾶσα ἡ ναυαρχία*] Hoc ita intelligit Kruegerus, Melan-
m eius decessorem nonnisi Lacedaemoniorum navium imperium
isse, Astyochum autem etiam sociarum. Sed nihil magis con-
neum, quam sic accipere, Astyochum et iis, quas ipse, et
quas Chalcideus et Alcibiades adduxerant, sociorumque iam
ous praefuisse.

21. *τοῖς δυνατοῖς*] i. e. *optimatibus*, qui apud Syracusanos
amios *γεωμόροι* appellabantur, itemque antiquitus apud Atti-
Timaeus: *Γεωμόροι, οἱ κληροῦχοι* i. e. *die Gutsherrn*, ubi vid.
ık. p. 67. Krueger. ad Dionys. p. 270. not. Valcken. ad He-
t. V, 77. VI, 22. Vales. ad Diod. fragm. libr. VIII. t. IV. p.
et Tittmann. *Gr. Staatsverf.* p. 574. De Atticis *γεωμόροις* v.
ıer. *Beitr. z. Kenntn. d. Att. Rechts* p. 19. de Syracusanis
d. sit. et orig. Syracus. p. 9. 10. Odofr. Mueller. *d. Dor.* t.
. 61. 157. Add. Duker. ad h. l. Mirum autem est, quod
nienses populare imperium ubicunque stabilire soliti oligar-
n in insula ditioni suae subiecta adhuc passi sunt. Vid.
ger. p. 329. Nostro loco *ὑπό* omittunt F. H. N. „Neque
r Plat. Polit. p. 444. B. loquitur, *ἐπανάστασις μέρους τινὸς τῷ
τῆς ψυχῆς*. De dativo *δυνατοῖς* conf. I, 122. *ἐπιτείχισμος τῇ*
. VI, 18. *ἡ διάστασις τοῖς νέοις ἐς τοὺς πρεσβυτέρους*. Plat.
p. XXIII, 3. *Wolf.* *ἡ διάλεκτος θεοῖς πρὸς ἀνθρώπους*. Conf.
th. Gr. §. 396. De voce *ἐπανάστασις* v. Thuc. III, 39. ibique
ol. coll. IV, 56. V, 23. VIII, 63. 73. Herodot. I, 89. III, 39.
91. Aristoph. Av. 1583. Aristot. Polit. V, 2, 6.“ Krueger. —
ἐς διακοσίου τινάς editum, inserto ex codd. *ἐς*. Hoc prono-
additur numeris praepositionem illam etiam additam haben-
s, quod Popp. prol. t. I. p. 198. comparat cum verbis Xe-
. hist. gr. VI, 2, 38. *σχεδὸν περὶ ἐνενήκοντα*, neque multum
rre ait *ἔνιοί τινες* apud Plutarch. Demosth. c. 4. et *τινὲς οἱ
οἱ* apud Thucydidem VI, 94.

νειμάμενοι, Ἀθηναίων τε σφίσιν αὐτονομίαν μετὰ ταῦτα
βαίοις ἤδη ψηφισαμένων, τὰ λοιπὰ διῴκουν τὴν πόλιν, καὶ
γεωμόροις μετεδίδοσαν οὔτε ἄλλου οὐδενός, οὔτε ἐκδοῦναι
ἀγαγέσθαι παρ' ἐκείνων οὐδ' ἐς ἐκείνους οὐδενὶ ἔτι τοῦ
ἐξῆν.

22 Μετὰ δὲ ταῦτα τοῦ αὐτοῦ θέρους οἱ Χῖοι, ὥςπερ
ξαντο, οὐδὲν ἀπολείποντες προθυμίας, ἄνευ τε Πελοπον
σίων πλήθει παρόντες ἀποστῆσαι τὰς πόλεις, καὶ βουλ
ἅμα ὡς πλείστους σφίσι ξυγκινδυνεύειν, στρατεύονται αὐ
τριςκαίδεκα ναυσὶν ἐπὶ τὴν Λέσβον, ὥςπερ εἴρητο ὑπὸ
Λακεδαιμονίων δεύτερον ἐπ' αὐτὴν ἰέναι, καὶ ἐκεῖθεν ἐπὶ
Ἑλλήςποντον, καὶ ὁ πεζὸς ἅμα Πελοποννησίων τε τῶν
ρόντων καὶ τῶν αὐτόθεν ξυμμάχων παρῄει ἐπὶ Κλαζομ
τε καὶ Κύμης· ἦρχε δ' αὐτοῦ Εὐάλας Σπαρτιάτης, τῶν
νεῶν Δεινιάδας περίοικος. καὶ αἱ μὲν νῆες καταπλεύ
Μήθυμναν πρῶτον ἀφιστᾶσι, καὶ καταλείπονται τέσσαρες
ἐν αὐτῇ· καὶ αὖθις αἱ λοιπαὶ Μυτιλήνην ἀφιστᾶσι. Ἀ

ἐκδοῦναι] Sc. *τέκνα* sive *γυναῖκας*. Vid. Valcken. ad
dot. V, 92. p. 99. sq. *Schw*. Schaefer. ad Long. p. 384.

22. *ὥςπερ εἴρητο — ἰέναι*] „Infinitivus *ἰέναι* explicationis
sa ad *ὥςπερ* appositus est. Conf. Matth. Gr. §. 476. p. 657.
ad IV, 125.“ Krueger. p. 291. not. sq.

Εὐάλας Σπαρτιάτης] „Articuli omissio in hoc appositionis
nere solemnis. Quae de hac ratione Matth. Gr. §. 273. disp
non satis accurata puto. *Εὐάλας ὁ Σπαρτιάτης* est *Eualas*
ille Spartanus; Εὐάλας sine articulo: *Eualas Spartanorum* qui
Quocirca si Thucydides et Herodotus historiarum suarum in
Θουκυδίδης ὁ Ἀθηναῖος et *Ἡρόδοτος ὁ Ἀλικαρνασσεύς* dixissent,
gantiae crimen non evitassent.“ Krueger. p. 294.

περίοικος] Schol. Cod. H. ad VIII, 6. *περίοικοί εἰσιν οἱ*
κοοι γείτονες τῆς Σπάρτης. V. Odofr. Mueller. *d. Dorer* t. II. p.
sqq. 190. 208. 243. Manson. Spart. I, 1. p. 61. Incolarum La
conicae genera erant tria: Spartani, qui erant cives optimo
et posteri, ut videtur, Dorum et Heraclidarum, penes quos
summa reipublicae administrandae potestas; Perioeci sive La
daemonii, posteri antiquorum Laconicae incolarum, qui habi
bant in plurimis urbibus litoris et regionis mediterraneae, qui
liberi, ita quadamtenus Spartanis subiecti erant, velut tribut
iis pendebant, ex quibus tamen singuli ad maiores magistrat
evehebantur.“ Hic Mansonis Spart. II. p. 376. argumentatio
admirari subit, qui *περιοίκοις* de more imperium non commissum
esse vel ex eo patere ait, quod scriptor apposito verbo *περίοικ*
hoc notet. Hanc rationem si sequeremur, idem de Spartani
probare possemus, cum Thucydides *Εὐάλας Σπαρτιάτης* dicat.“
Krueger. p. 294.

καὶ καταλείπονται — ἀφιστᾶσιν] „Haec latine dedit Valla,
Graeca unus servavit B. qui *τέσσαρες* et *Μυτιλήνην*.“ Bekker. –
Vallae interpretatio haec est: *quibus navibus Chii primum Me*

χος δὲ ὁ Λακεδαιμόνιος ναύαρχος τέσσαρσι ναυσίν, ὥςπερ 23 ὡρμήτο, πλέων ἐκ τῶν Κεγχρειῶν ἀφικνεῖται ἐς Χίον. καὶ τρίτην ἡμέραν αὐτοῦ ἥκοντος αἱ Ἀττικαὶ νῆες πέντε καὶ εἴκοσιν ἔπλεον ἐς Λέσβον, ὧν ἦρχε Λέων καὶ Διομέδων· Λέων γὰρ ὕστερον δέκα ναυσὶ προςεβοήθησεν ἐκ τῶν Ἀθηνῶν. ἀναγόμενος δὲ καὶ ὁ Ἀστύοχος τῇ αὐτῇ ἡμέρᾳ ἐς ὀψέ, καὶ προςλαβὼν Χίαν ναῦν μίαν, ἔπλει ἐς τὴν Λέσβον, ὅπως ὠφελοίη, εἴ τι δύναιτο. καὶ ἀφικνεῖται ἐς τὴν Πύῤῥαν, ἐκεῖθεν δὲ τῇ ὑστεραίᾳ ἐς Ἔρεσσον· ἔνθα πυνθάνεται ὅτι ἡ Μυτιλήνη ὑπὸ τῶν Ἀθηναίων αὐτοβοεὶ ἑάλωκεν. οἱ γὰρ Ἀθηναῖοι, ὥςπερ ἔπλεον, ἀπροςδόκητοι κατασχόντες ἐς τὸν λιμένα, τῶν τε Χίων νεῶν ἐκράτησαν καὶ ἀποβάντες τοὺς ἀντιστάντας μάχῃ νικήσαντες τὴν πόλιν ἔσχον. ἃ πυνθανόμενος ὁ Ἀστύοχος τῶν τε Ἐρεσσίων καὶ τῶν ἐκ τῆς Μηθύμνης μετ' Εὐβούλου Χίων νεῶν, αἳ τότε καταλειφθεῖσαι καὶ ὡς ἡ Μυτιλήνη ἑάλω φεύγουσαι περιέτυχον αὐτῷ τρεῖς, μία γὰρ ἑάλω ὑπὸ τῶν Ἀθηναίων, οὐκέτι ἐπὶ τὴν Μυτιλήνην ὥρμησεν, ἀλλὰ τὴν Ἔρεσσον ἀποστήσας καὶ ὁπλίσας, καὶ τοὺς ἀπὸ τῶν ἑαυτοῦ νεῶν ὁπλίτας πεζῇ παραπέμπει ἐπὶ μὴν Ἄντισσαν καὶ Μήθυμναν,

---

thymnam, deinde relictis hic quatuor navibus Mitylenem ad deficiendum impulerunt.

23. ὁ Λακεδαιμόνιος ναύαρχος] Λακεδαιμονίων N. Eadem varietas est V, 3., ubi tamen editum est ὁ Λακεδαιμόνιος ἄρχων. Infr. cap. 24. iterum extat τὸν Λακεδαιμόνιον ἄρχοντα et cap. 29. Ἑρμοκράτους — τοῦ Συρακοσίου στρατηγοῦ. At VIII, 50. Ἀστύοχον τῶν Λακεδαιμονίων ναύαρχον, ubi saltem τὸν scribendum est cum Kruegero ad Dionys. p. 302. sq. not. et cum Bekkero.

πλέων ἐκ τῶν Κεγχρειῶν] Thom. M. p. 520.

τρίτην ἡμέραν αὐτοῦ ἥκοντος] Vid. Matth. Gr. p. 583.

Πύῤῥαν] Ita rectius scribitur hoc nomen iudice Poppone proleg. t. II. p. 443. quanquam Πύρας in omnibus libris est III, 18. et ibidem cap. 25. in deterioribus. De Ἔρεσος vel Ἐρεσός scribendo non cum eo consentiunt libri, ut demonstravit Bekker. ad III, 18. Rursus cum Poppone facit Krueger. p. 296. „Ἐρεσός, ait, vel Ἔρεσος haud dubie ubique scripsit Thucydides. Vid. interpp. ad III, 18. Ast. ad Platon. Leg. II. p. 10. Od. Mueller. Orchomen. p. 479. sq. Matth. dissertat. de Dionys. Hal. p. IV. Schaefer. mel. crit. p. 1.“ Facit enim coniecturam ex Ἁλικαρνασσός simplice σ scribendo de nostrae urbis orthographia; sed hic libri audiendi sunt, non analogia.

τῶν Χίων νεῶν ἐκράτησαν] i. e. *Chias naves oppresserunt et ceperunt.* vid. Krueger. p. 301.

τῶν τε Ἐρεσσίων καὶ τῶν ἐκ τῆς Μηθύμνης — Χίων νεῶν] Non habent, unde pendeant, hi genitivi aliud, nisi verbum πυνθανόμενος, quod sane mire dictum est: πυνθάνεσθαι νεῶν. Probabilis est coniectura Tusani: ὁ Ἀστύοχος μετὰ τῶν τε Ἐρεσσίων etc.

αἳ τότε καταλειφθεῖσαι] Male nonnulli libri exhibent καταληφθεῖσαι, ut comprobatur tota narratione.

πεζῇ παραπέμπει] παραπέμπει accessit ex B. „quod coniectura

24 Τοῦ δ' αὐτοῦ θέρους οἵ τ' ἐπὶ Μιλήτῳ Ἀθηναῖοι ταῖς ...σι ναυσὶν ἐν τῇ Λάδῃ ἐφορμοῦντες, ἀπόβασιν ποιησάμε... ἐς Πάνορμον τῆς Μιλησίας Χαλκιδέα τε τὸν Λακεδαιμό... ἄρχοντα μετ' ὀλίγων παραβοηθήσαντα ἀποκτείνουσι καὶ ...παῖον τρίτῃ ἡμέρᾳ ὕστερον διαπλεύσαντες ἔστησαν, ὃ οἱ ...λήσιοι ὡς οὐ μετὰ κράτους τῆς γῆς σταθὲν ἀνεῖλον. καὶ ...ων καὶ Διομέδων ἔχοντες τὰς ἐκ Λέσβου Ἀθηναίων ναῦς ...ε Οἰνουσσῶν τῶν πρὸ Χίου νήσων, καὶ ἐκ Σιδούσσης καὶ Πτελεοῦ, ἃ ἐν τῇ Ἐρυθραίᾳ εἶχον τείχη, καὶ ἐκ τῆς ...βου ὁρμώμενοι, τὸν πρὸς τοὺς Χίους πόλεμον ἀπὸ τῶν ...ν ἐποιοῦντο· εἶχον δὲ ἐπιβάτας τῶν ὁπλιτῶν ἐκ καταλό... ἀναγκαστούς. καὶ ἔν τε Καρδαμύλῃ ἀποβάντες καὶ ἐν Βο...σῳ τοὺς προςβοηθήσαντας τῶν Χίων μάχῃ νικήσαντες καὶ ...λοὺς διαφθείραντες, ἀνάστατα ἐποίησαν τὰ ταύτῃ χωρία. ἐν Φάναις αὖθις ἄλλῃ μάχῃ ἐνίκησαν καὶ τρίτῃ ἐν Λευ...ίῳ. καὶ μετὰ τοῦτο οἱ μὲν Χῖοι ἤδη οὐκέτι ἐπεξῄεσαν, οἱ τὴν χώραν καλῶς κατεσκευασμένην καὶ ἀπαθῆ οὖσαν ἀπὸ ...ν Μηδικῶν μέχρι τότε διεπόρθησαν. Χῖοι γὰρ μόνοι μετὰ ...κεδαιμονίους ὧν ἐγὼ ᾐσθόμην εὐδαιμονήσαντες ἅμα καὶ ...φρόνησαν, καὶ ὅσῳ ἐπεδίδου ἡ πόλις αὐτοῖς ἐπὶ τὸ μεῖ... τόσῳ καὶ ἐκοσμοῦντο ἐχυρώτερον. καὶ οὐδ' αὐτὴν τὴν ...στασιν, εἰ τοῦτο δοκοῦσι παρὰ τὸ ἀσφαλέστερον πρᾶξαι, ...τερον ἐτόλμησαν ποιήσασθαι ἢ μετὰ πολλῶν τε κἀγαθῶν ...άχων ἔμελλον κινδυνεύσειν, καὶ τοὺς Ἀθηναίους ᾐσθά...το οὐδ' αὐτοὺς ἀντιλέγοντας ἔτι μετὰ τὴν Σικελικὴν ξυμ...ὰν ὡς οὐ πάνυ πόνηρα σφῶν βεβαίως τὰ πράγματα εἴη·

---

24. *διαπλεύσαντες ἔστησαν*] Facta tumultuaria exscensione, ...sis cum duce paucis hostium recesserant, sed triduo post re...ta Panormo trophaeum statuerunt.

Βολίσσῳ] *Βολίσκωι* (σωι) B. — *Θουκυδίδης Βολίσκον αὐτὴν καλεῖ ἐν* ...η Steph. Byz.

ἀνάστατα — χωρία] Pollux III, 91.

Χῖοι γὰρ μόνοι — ἐσωφρόνησαν] Vid. Koch. proleg. ad Theo...p. p. 27. Mox *κἀγαθῶν* ex solo K. edidit Bekker. pro *καὶ* ...*θῶν*. Ac sane *καλοὺς κἀγαθούς* est VIII, 48. *καλοὶ κἀγαθοί* III, ... ubi tamen nonnulli codd. crasin non agnoscunt. Vid. Popp. ...Reg. t. I. p. 215.

πάνυ πόνηρα[*πονηρά* A. B. H. K. Ammon. d. diff. voc. p. 95. *λέγουσι δὲ ἁπλῶς τὰ φαῦλα καὶ μοχθηρὰ πονηρά. ὡς Θουκυδίδης* ...*ηρὰ τὰ πράγματα τῶν Ἀθηναίων, ἀντὶ τοῦ φαῦλα. Μόχθηρος δὲ ὁ* ...*πονος ὡς καὶ πόνηρος*. Conf. p. 116. Arcadius de accent. p. 71, *τὸ πόνηρος καὶ μόχθηρος ἀεὶ οἱ Ἀττικοὶ ἀντὶ τοῦ ὀξύνειν προπαρο...υσιν, ὅταν τὸ ἐπίμονον* (scr. *ἐπίπονον*) *καὶ ἐπιμόχθηρον* (unglück...) *σημαίνῃ*. Ammonius non recte accepit vocabulum nostro ...o, ceteroqui cum Arcadio consentire videtur. Neque abit ...hol. Luciani ap. Lobeck. ad Phryn. p. 389. *Πονηρός* est ex eo

εἴ τέ τι ἐν τοῖς ἀνθρωπείοις τοῦ βίου παραλόγοις ἐσφάλ-
μετὰ πολλῶν οἷς ταὐτὰ ἔδοξε τὰ τῶν Ἀθηναίων ταχὺ ξυ-
ναιρεθήσεσθαι, τὴν ἁμαρτίαν ξυνέγνωσαν. εἰργομένοις οὖν
τοῖς τῆς θαλάσσης καὶ κατὰ γῆν πορθουμένοις ἐπεχ[eírησάν]
τινες πρὸς Ἀθηναίους ἀγαγεῖν τὴν πόλιν· οὓς αἰσθόμενοι
ἄρχοντες αὐτοὶ μὲν ἡσύχασαν, Ἀστύοχον δὲ ἐξ Ἐρυθρῶν
ναύαρχον μετὰ τεσσάρων νεῶν, αἳ παρῆσαν αὐτῷ, κομί[σαντες]
ἐσκόπουν ὅπως μετριώτατα ἢ ὁμήρων λήψει ἢ ἄλλῳ τῳ τ[ρόπῳ]
καταπαύσουσι τὴν ἐπιβουλήν. καὶ οἱ μὲν ταῦτα ἔπρασσον.

25 Ἐκ δὲ τῶν Ἀθηνῶν τοῦ αὐτοῦ θέρους τελευτῶντ[ος χί-]
λιοι ὁπλῖται Ἀθηναίων, καὶ πεντακόσιοι καὶ χίλιοι Ἀρ[γείων]
τοὺς γὰρ πεντακοσίους τῶν Ἀργείων ψιλοὺς ὄντας [ὥπλισαν]
οἱ Ἀθηναῖοι, καὶ χίλιοι τῶν ξυμμάχων, ναυσὶ δυοῖν [δε-]
πεντήκοντα, ὧν ἦσαν καὶ ὁπλιταγωγοί, Φρυνίχου κα[ὶ Ὀνο-]
μακλέους καὶ Σκιρωνίδου στρατηγούντων κατέπλευσαν [ἐς Σά-]
μον, καὶ διαβάντες ἐς Μίλητον ἐστρατοπεδεύσαντο. Μι[λήσιοι]
δὲ ἐξελθόντες αὐτοί τε, ὀκτακόσιοι ὁπλῖται, καὶ οἱ μετὰ [...]

---

rum sententia φαῦλος, schlecht; πόνηροι, unglücklich. Co[...]
dam, Etym. M., Eustath. in Homer. Il. II. p. 341. Schol. [...]
Plut. 127. 220. Nub. 102. Itaque etiam VII, 48. init. [...]
πόνηρα et VIII, 97. πονήρων. Illud habet A., alterum nulli[...]
Adde Grammaticos pone Herm. libr. d. em. rat. Gr. Gr. p. [...]
467. Goettling. Accentlehre p. 48.

εἴ τέ τι ἐν τοῖς ἀνθρωπείοις] εἴτ' ἔτι F. εἰ δέ τι vulgo. C[...]
cum Kruegero p. 268. Particula τὲ cum εἰ et ἢν iungi, et [...]
tiones copulari solet. Vide II, 8. 20. 84. III, 54. 46. VI, [...]
78. VII, 64. Idque positum a Bekkero etiam in III, 32. [...]
inter se saepe respondent εἴ τε — εἰ δέ, τε — εἴ τε, εἴτε —
τε, οὔτε — ἤν τε, de quibus v. loco cit.

οἷς ταὐτὰ ἔδοξε — ξυναναιρεθήσεσθαι] B. vulgo ξυναιρεθή[σεσθαι]
quanquam etiam vulgata sensum, qui requiritur, praebet. [...]
habent plurimi, vulgo ταῦτα, quae est frequentissima per[...]
Infinitivus hic est appositio pronominis demonstrativi. Vid. [Krue-]
ger. p. 292. not.

εἰργομένοις οὖν αὐτοῖς] Vid. not. ad verba IV, 10. ὑπομε[...]
δέ, ibiq. Schol. Dativus noster referendus ad verbum est, [...]
positus pro genitivo absoluto, quae erat sententia Dukeri, [...]
detur, at Matthiaei Gr. p. 820. recte explicatur hic locus. [...]
les sunt dativi, quos illustrat p. 523. Paulo post recte [...]
καταπαύσουσι pro vulgata καταπαύσωσι ex plurimis libris, [...]
in interrogatione obliqua. V. Popp. prol. t. I. p. 137.

25. πεντακόσιοι καὶ χίλιοι Ἀργείων] Vulgo comma pon[itur post]
πεντακόσιοι. At recte sic distingui, declarant verba ca[p. ...]
Στρομβιχίδης καὶ Ὀνομακλῆς καὶ Εὐκτήμων τριάκοντα ναῦς [...]
καὶ τῶν ἐς Μίλητον ἐλθόντων χιλίων ὁπλιτῶν μέρος ἄγοντες. E[t ...]
gentos expeditos Argivorum milites addit ab Atheniensibus [...]
armatura instructos esse.

νέως ἐλθόντες Πελοποννήσιοι καὶ Τισσαφέρνους τι ξενικὸν
ἐπικουρικόν, καὶ αὐτὸς Τισσαφέρνης παρὼν καὶ ἡ ἵππος αὐ-
τοῦ, ξυνέβαλον τοῖς Ἀθηναίοις καὶ ξυμμάχοις. καὶ οἱ μὲν
Ἀργεῖοι τῷ σφετέρῳ αὐτῶν κέρᾳ προεξάξαντες καὶ καταφρο-
νήσαντες, ὡς ἐπὶ Ἴωνάς τε καὶ οὐ δεξομένους ἀτακτότερον
χωροῦντες, νικῶνται ὑπὸ τῶν Μιλησίων, καὶ διαφθείρονται
αὐτῶν ὀλίγῳ ἐλάσσους τριακοσίων ἀνδρῶν· Ἀθηναῖοι δὲ τούς
τε Πελοποννησίους πρώτους νικήσαντες, καὶ τοὺς βαρβάρους
καὶ τὸν ἄλλον ὄχλον ὠσάμενοι, τοῖς Μιλησίοις οὐ ξυμμίξαν-
τες, ἀλλ᾽ ὑποχωρησάντων αὐτῶν ἀπὸ τῆς τῶν Ἀργείων τρο-
πῆς ἐς τὴν πόλιν, ὡς ἑώρων τὸ ἄλλο σφῶν ἡσσώμενον, πρὸς
τὴν τὴν πόλιν τῶν Μιλησίων κρατοῦντες ἤδη τὰ ὅπλα τί-
θενται. καὶ ξυνέβη ἐν τῇ μάχῃ ταύτῃ τοὺς Ἴωνας ἀμφοτέρων
τῶν Δωριέων κρατῆσαι· τούς τε γὰρ κατὰ σφᾶς Πελοπον-
νησίους οἱ Ἀθηναῖοι ἐνίκων, καὶ τοὺς Ἀργείους οἱ Μιλήσιοι.
στήσαντες δὲ τροπαῖον, τὸν περιτειχισμὸν ἰσθμώδους ὄντος
τοῦ χωρίου οἱ Ἀθηναῖοι παρεσκευάζοντο, νομίζοντες, εἰ προς-
αγάγοιντο Μίλητον, ῥᾳδίως ἂν σφίσι καὶ τἄλλα προςχω-
ρήσειν.

Ἐν τούτῳ δὲ περὶ δείλην ἤδη ὀψίαν ἀγγέλλεται αὐτοῖς 26
τὰς ἀπὸ Πελοποννήσου καὶ Σικελίας πέντε καὶ πεντήκοντα
ναῦς ὅσον οὐ παρεῖναι. τῶν τε γὰρ Σικελιωτῶν, Ἑρμοκρά-
τους τοῦ Συρακοσίου μάλιστα ἐνάγοντος ξυνεπιλαβέσθαι καὶ
τῆς ὑπολοίπου Ἀθηναίων καταλύσεως, εἴκοσι νῆες Συρακο-
σίων ἦλθον καὶ Σελινούντιαι δύο, αἵ τε ἐκ Πελοποννήσου,
ἃς παρεσκευάζοντο, ἑτοῖμαι ἤδη οὖσαι, καὶ Θηραμένει τῷ

τι ξενικὸν ἐπικουρικόν] τι A. B. C. F. S. e. i. vulgo τό. Vocem ἐπικουρικόν delet Schaefer. ad Bos. Ellips. p. 451.

καὶ οἱ μὲν Ἀργεῖοι — κέρᾳ] Suidas et Photius v. κέρας. „Προεξάξαντες B. προεξάρξαντες C. L. O. P. Q. cuius verbi exempla affert Lobeck. ad Phrynich. p. 287. petita illa a Syntipa et Anna Comnena: προεξέρξαντες G.“ Bekker. — Haec exempla nihil probant, neque aoristus verbi nostri debet offensioni esse, quantumvis rarus, et Lobeck. ipse ex Thucydide, Xenophonte, Demosthene eum comprobavit. Προεξάγειν verbum militare est, significans *cornu extendere, producere*, et nescio cur hic repudient, cum saepius eodem sensu apud hunc scriptorem simile verbum ἐπεξάγειν reperiatur. Conf. Popp. prol. t. II. p. 75. Dindorf. scripserat ex conj. προεξᾴξαντες, eodemque putat spectare quod est in aliis προεξέρξαντες. „προεξᾴσσειν, ait, verbo in simili loco Herodotus usus IX, 62. προεξαΐσσοντες κατ᾽ ἕνα — ἐςέπιπτον ἐς τοὺς Σπαρτιήτας. Ceterum alterum scribendi genus ᾄσσειν aspernamur.“ Sed enim aliud est, cum singuli ex ordinibus prosiliunt, aliud cum cornu circumducitur et tota ala exercitus, quod tam incitato cursu non fit, ut dicas προᾴσσειν.

26. ἑτοῖμαι ἤδη οὖσαι] A. C. F. vulgo ἕτοιμοι. vid. Popp. prol. t. I. p. 101.

Λακεδαιμονίῳ ξυναμφότεραι ὡς Ἀστύοχον τὸν ναύαρχον ταχθεῖσαι κομίσαι, κατέπλευσαν ἐς Λέρον πρῶτον τὴν Μιλήτου νῆσον. ἔπειτα ἐκεῖθεν αἰσθόμενοι ἐπὶ Μιλήτῳ τας Ἀθηναίους ἐς τὸν Ἰασικὸν κόλπον πρότερον ἐβούλοντο εἰδέναι τὰ περὶ τῆς Μιλήτου. ἐλθόντος δ' Ἀλκιβιάδου ἵππῳ ἐς Τειχιοῦσσαν τῆς Μιλησίας, ἧπερ του πλεύσαντες ηὐλίσαντο, πυνθάνονται τὰ περὶ τῆς παρῆν γὰρ ὁ Ἀλκιβιάδης καὶ ξυνεμάχετο τοῖς Μιλησίοις Τισσαφέρνει, καὶ αὐτοῖς παρῄνει, εἰ μὴ βούλονται τὰ Ἰωνίᾳ καὶ τὰ ξύμπαντα πράγματα διολέσαι, ὡς τάχιστα

27 θεῖν Μιλήτῳ καὶ μὴ περιιδεῖν ἀποτειχισθεῖσαν. καὶ οἱ ἅμα τῇ ἕῳ ἔμελλον βοηθήσειν· Φρύνιχος δὲ ὁ τῶν Ἀθηναίων στρατηγός, ὡς ἀπὸ τῆς Λέρου ἐπύθετο τὰ τῶν νεῶν βουλομένων τῶν ξυναρχόντων ὑπομείναντας διαναυμαχεῖν, ἔφη οὔτ' αὐτὸς ποιήσειν τοῦτο οὔτ' ἐκείνοις οὐδ' ἄλλῳ οὐδενὶ ἐς δύναμιν ἐπιτρέψειν. ὅπου γὰρ ἔξεστιν ἐν ὑστέρῳ, σαφῶς εἰδότας πρὸς ὁπόσας τε ναῦς πολεμίας καὶ ὅσαις αὐτὰς ταῖς σφετέραις, ἱκανῶς καὶ καθ' ἡσυχίαν παρεσκευασαμένοις ἔσται ἀγωνίσασθαι, οὐδέποτε τῷ αἰσχρῷ ὀνείδει εἴξας ἀλόγως διακινδυνεύσειν. οὐ γὰρ αἰσχρὸν εἶναι Ἀθηναίους ναυτικῷ μετὰ καιροῦ ὑποχωρῆσαι, ἀλλὰ καὶ μετὰ ὁτου

Λέρον] B. Ἔλεον H. vulgo Ἐλέον. Insula Eleos a nullo scriptore memoratur, quare iam Dorv. ad Char. p. 349. de hoc loco locutus est. Theramenem autem, qui primus „*Therimenem* vocat A. VIII, 29. 30. 38. 43. 52. consentit 38. F." Bekker. Paulo post καί, quod est vulgo post καὶ, omittunt A. B. C. F. H. K. c. e. f. i. adde S.

27. *τῆς Λέρου*] L. P. Q. *Λέρου* suprascripto B. vulgo *Δέρου*. Emendaverat iam Palmer. exerc. p. 56. et Valla.

οὐδ' ἄλλῳ οὐδενί] Bekk. de suo; vulgo et in libris scriptis

ὅπου γὰρ ἔξεστιν — ἔσται ἀγωνίσασθαι] Schol. τὸ ἔσται τόν. Negat Bredov., qui in hunc modum verba ordinat: ἔξεστιν ἀγωνίσασθαι, σαφῶς εἰδότας πρὸς ὁπόσας ναῦς καὶ ὅσαις παρεσκευασμένοις ἔσται ἀγωνίσασθαι etc. At qui verba καθ' ἡσυχίαν παρεσκευασμένοις non facile possunt aliter quam verbis ὅπου γὰρ ἔξεστιν ἐν ὑστέρῳ iungi. Quod si verum est, sus inutile hoc ἔσται, et videtur a manu aliena alieno loco tum; nam primitus inserviebat explendae sententiae in medio sitae: εἰδότας πρὸς ὁπόσας — ταῖς σφετέραις ἔσται. Aliquam hanc opinionem firmat B., ubi ἐξέσται est et post ἀγωνίσασθαι ud interpretamentum: ὅποι τε βούλονται. Deleto ἔσται facile illam sententiam interpositam est ἀπὸ κοινοῦ repetere ἔξεστιν praecedentibus atque ex insequentibus ἀγωνίσασθαι. Conf. prol. t. I. p. 284.

τῷ αἰσχρῷ ὀνείδει] Schol. ἀντὶ τοῦ οὐδέποτε φεύγων δόξαν γε-

τρόπου αἴσχιον ξυμβήσεσθαι, ἣν ἡσσηθῶσι· καὶ τὴν πόλιν οὐ μόνον τῷ αἰσχρῷ ἀλλὰ καὶ τῷ μεγίστῳ κινδύνῳ περιπίπτειν, ἣ μόλις ἐπὶ ταῖς γεγενημέναις ξυμφοραῖς ἐνδέχεσθαι μετὰ βεβαίου παρασκευῆς καθ' ἑκουσίαν, ἢ πάνυ γε ἀνάγκῃ, προτέρα ποι ἐπιχειρεῖν, ποῦ δὴ μὴ βιαζομένη γε πρὸς αὐθαιρέτους κινδύνους ἰέναι. ὡς τάχιστα δὲ ἐκέλευε τούς τε τραυματίας ἀναλαβόντας καὶ τὸν πεζὸν καὶ τῶν σκευῶν ὅσα ἦλθον ἔχοντες, ἃ δ' ἐκ τῆς πολεμίας εἰλήφασι καταλιπόντας, ὅπως κοῦφαι ὦσιν αἱ νῆες, ἀποπλεῖν ἐς Σάμον, κἀκεῖθεν

αἴσχιον ξυμβήσεσθαι] i. e. 'ἀλλὰ μᾶλλον αἰσχρὸν εἶναι καὶ μετὰ ὁτουοῦν τρόπου ξυμβαίνειν, ἣν ἡσσηθῶσι, *sed potius hoc turpe fore, pugnam, quomodocunque res caderet, committere, si vincerentur.* Conf. II, 40. τὸ πενέσθαι οὐχ ὁμολογεῖν τινὶ αἰσχρόν, ἀλλὰ μὴ διαφεύγειν ἔργῳ αἴσχιον, ubi v. notam. Nam cum neget turpe esse hostibus cedere, non potest dicere *turpius* esse pugnam committere, sed *potius turpe* esse.

ἣ μόγις — κινδύνους ἰέναι] In his κατ' ἐξουσίαν L. O. P. b. g. omittunt C. K. c. e. f. ceteri καθ' ἑκουσίαν. Porro πῶς δὴ d. σπουδῇ b. c. f. ceteri ποῦ δή. Contraria ponuntur καθ' ἑκουσίαν sc. γνώμην (v. Soph. Trach. 727.) et ἀνάγκῃ. Κατ' ἐξουσίαν prorsus absurdum foret; quid enim obstat, si in rerum abundantia versantur, quominus priores hostem aggrediantur, licet post insignem calamitatem? Schol. ἣ τινὶ πόλει διὰ τὰς κατεχούσας συμφορὰς μόγις ἔξεστι μετὰ μεγάλης παρασκευῆς καὶ ἀναγκαζομένῃ προσεπιχειρεῖν (scr. προεπιχ.) τοῖς πολεμίοις, οὐχὶ δὴ ἑκουσίως, ταύτῃ πῶς προσήκει μὴ ἀναγκαζομένῃ πρὸς αὐθαιρέτους κινδύνους ἰέναι; Valla: *cui cum propter clades acceptas vix liceat cum firmo apparatu sua sponte,* **vel etiam** *magna necessitate coactae aliquos aggredi, iam vero quomodo ei non coactae pericula sua sponte suscipere liceret?* Heilmann.: *dieser dürfe, in Ansehung seiner erlittenen Unglücksfälle, sich kaum mit den sichersten Zurüstungen aus eigenem Antriebe,* **oder auch** *bey noch so dringenden Umständen getrauen, den Feind irgendwo anzugreifen: wieviel weniger also ohne dergleichen Nothzwang sich in eigenwillige Gefahr stürzen?* In his omnibus est, quod merito reprehendas, plane enim, qui ita converterunt, vim verborum ἢ πάνυ γε ἀνάγκῃ praeterviderunt, ubi ἢ refertur ad μόλις, ut sit: ἢ μόλις sive μόγις (nam ita hic in libris omnibus et plerumque in libro octavo) ἢ πάνυ γε ἀνάγκῃ. Particulam γε non reddiderunt, sed pro ea *etiam*, quod alienum est ab hoc loco. Intelligendum enim sic: *cui civitati cum vix liceat, vel certe magna necessitate coactae hostes aggredi.* — Προτέρα που B. που omittunt b. c. d. f. i. Deinde ποῦ δή ferri quidem potest, enunciatione tota per interrogationem elata; magis tamen placet cum Lindavio ἤπου δή scribere, i. e. *multo minus, nedum.* V. Viger. p. 412. Thucyd. I, 142. ἤπου δὴ ἐν πολεμίᾳ. VI, 37. ἤπου γε δὴ ἐν πάσῃ πολεμίᾳ Σικελίᾳ, quod ipsum latere videtur in aliquot librorum scriptura σπουδῇ. Repetendum autem ἤπου δὴ ἐνδέχεται, vel potius in oratione obliqua ἐνδέχεσθαι. Idque vix abstineo, quominus recipiam. Σπουδῇ γε Schneider. indic. Xenoph. Memorab. v. σχολή dicit optimos hic libros habere; quinam? et quo sensu?

ἐς τὴν Μίλητον. καὶ Πεδάριτόν τε τὸν Λέοντος ἐς τὴν Χίον ἄρχοντα Λακεδαιμονίων πεμψάντων, ἀποστέλλουσι πεζῇ μέχρι Ἐρυθρῶν ἔχοντα τὸ παρὰ Ἀμόργου ἐπικουρικόν, καὶ ἐς τὴν Μίλητον αὐτοῦ Φίλιππον καθιστᾶσι. καὶ τὸ θέρος ἐτελεύτα.

Τοῦ δ' ἐπιγιγνομένου χειμῶνος, ἐπειδὴ τὴν Ἴασον κατεστήσατο ὁ Σισσαφέρνης ἐς φυλακήν, παρῆλθεν ἐς τὴν Μίλητον, καὶ μηνὸς μὲν τροφήν, ὥςπερ ὑπέστη ἐν τῇ Λακεδαίμονι, ἐς δραχμὴν Ἀττικὴν ἑκάστῳ πάσαις ταῖς ναυσὶ διέδωκε, τοῦ δὲ λοιποῦ χρόνου ἐβούλετο τριώβολον διδόναι, ἕως ἂν βασιλέα ἐπέρηται· ἢν δὲ κελεύῃ, ἔφη δώσειν ἐντελῆ τὴν δραχμήν. Ἑρμοκράτους δὲ ἀντειπόντος τοῦ Συρακοσίου στρατηγοῦ, ὁ γὰρ Θηραμένης οὐ ναύαρχος ὤν, ἀλλ' Ἀστυόχῳ παραδοῦναι τὰς ναῦς ξυμπλέων, μαλακὸς ἦν περὶ τοῦ μισθοῦ, ὅμως δὲ παρὰ πέντε ναῦς πλέον ἀνδρὶ ἑκάστῳ ἢ τρεῖς ὀβο- 29

---

aestimabatur viginti drachmis argenti, ut in mina stateres quinque, trecenti in talento essent, siquidem auri pretium decuplo maius argenti haberetur. V. Boeckh. *Staatsh. d. Ath.* t. I. p. 23.

Πεδάριτον — ἄρχοντα] „Ut Ἁρμοστὴν puto, quanquam Thucydides hoc nomine non utitur. Schol. Dem. Leptin. §. 55. Ἁρμοστὰς δὲ τοὺς ἐν ταῖς πόλεσιν ἄρχοντας τῶν Λακεδαιμονίων λέγει· ἐκάλουν δὲ αὐτοὺς οὕτω διὰ τὸ ἁρμόζειν τὰ ἤθη τῶν πολιτῶν τοῖς τῶν Λακεδαιμονίων. Haec verbi notatio satis mira est. Conf. Maussac. ad Harpocr. p. 72. Wessel. ad Diod. XIII, 66. Lex. seg. p. 206, 16. 211, 7. 445, 29. Ἁρμοστὴν Atheniensem habet Xenoph. hist. gr. IV, 8, 8. Ut Pedaritus Chii, ita Mileti Philippus videtur ἁρμοστὴς fuisse, ἐς τὴν Μίλητον αὐτοῦ Φίλιππον καθιστᾶσι. Verbis ἐς τὴν Μίλητον αὐτοῦ cave offendaris. Sic III, 81. ἐν τῷ ἱερῷ αὐτοῦ. Nec V, 83. ἐκ τοῦ Ἄργους αὐτόθεν verba ἐκ τοῦ Ἄργους cum Dukero et Valckenario ad Herodot. IV, 135. sepienda puto. Conf. Aristoph. Acharn. 116. ἐνθένδ' αὐτόθεν. Adde Schneider. ad Xenoph. Hist. Gr. IV, 8, 39. cuius non memor erat Weiskius ad VII, 4, 36. Apud Thuc. V, 22. οἱ δὲ ξύμμαχοι ἐν τῇ Λακεδαίμονι αὐτοὶ ἔτυχον ὄντες pro αὐτοὶ legendum puto αὐτοῦ." Krueger. p. 280.

29. *δραχμὴν Ἀττικήν*] Drachma Attica exaequat 5 grossos 6 Pfenn. formulae imperialis; drachma constat 6 obolis, obolus 8 Chalcois. Talentum constat 60 minis, mina 100 drachmis. V. Boeckh. *Staatsh. d. Ath.* t. I. p. 15. sq.

ὅμως δέ] i. e. quanquam Theramenes non adversabatur. Particula δέ de more post parenthesin infertur. V. Hermann. ad Vig. p. 847. Wolf. et Weisk. ad Xenoph. Hist. gr. I, 3, 20. Sensus autem totius loci hic est: Tissaphernes cum Spartae classiariis nautisque diurnum stipendium drachmam Atticam pollicitus initio quidem fide stetisset (per Ol. 92, 1.), postea Alcibiadis consilio triobolum tantum dare voluit, donec rex plenam drachmam dari concessisset. Quippe ne Atheniensium quidem civitas plus triobolo mercedis militibus tribuebat. Tametsi eo inductus est, ut pro triobolo viritim in diem solvendo quinis navibus menstrua

λοὶ ὡμολογήθησαν. ἐς γὰρ πέντε ναῦς [καὶ πεντήκοντα] τ τάλαντα ἐδίδου τοῦ μηνός· καὶ τοῖς ἄλλοις, ὅσῳ πλεί νῆες ἦσαν τούτου τοῦ ἀριθμοῦ, κατὰ τὸν αὐτὸν λόγον τ τον ἐδίδοτο.

30 Τοῦ δ' αὐτοῦ χειμῶνος τοῖς ἐν τῇ Σάμῳ Ἀθηνα προσαφιγμέναι γὰρ ἦσαν καὶ οἴκοθεν ἄλλαι νῆες πέντε τριάκοντα καὶ στρατηγοὶ Χαρμῖνος καὶ Στρομβιχίδης καὶ κτήμων, καὶ τὰς ἀπὸ Χίου πάσας καὶ τὰς ἄλλας ξυναγα τες, ἐβούλοντο διακληρωσάμενοι ἐπὶ μὲν τῇ Μιλήτῳ τῷ

---

talenta tria, adeoque singulis navibus triginta sex minas in sem, viritim (si statuas triremes ducenis impletas fuisse) struas octodecim drachmas, diurnos 3½ obolos tribueret. bendum enim est: ἐς γὰρ πέντε ναῦς τρία τάλαντα ἐδίδου τοῦ μ obliteratis verbis καὶ πεντήκοντα, ex cap. 26. huc temere tra insititiisque. In verbis praecedentibus ὅμως δὲ παρὰ πέντε πλέον ἀνδρὶ ἑκάστῳ ἢ τρεῖς ὀβολοὶ ὡμολογήθησαν idem sensus quandoquidem verba παρὰ πέντε ναῦς significant: *in quinas n* Sequentia quoque: καὶ τοῖς ἄλλοις, ὅσῳ πλείους νῆες ἦσαν τ τοῦ ἀριθμοῦ, κατὰ τὸν αὐτὸν λόγον τοῦτον ἐδίδοτο comprobant tatem huius emendationis; hoc enim sibi volunt: *und den G gen, wurde, je nachdem die Schiffszahl die Zahl von 5 Sch überstieg, nach demselben Verhältnisse derselbe Sold gezahlt.* foederis formula, quod cum Persis Spartani inierunt supr. c nulla stipendii mentio facta est, sed de triobolo tantum di mercedis convenisse, ex Xenoph. Hist. gr. I, 5, 3. constat. Bo l. l. p. 297.

30. τοῖς ἐν τῇ Σάμῳ Ἀθηναίοις προσαφιγμέναι γὰρ ἦσαν· βούλοντο — πέμψαι] i. e. οἱ ἐν τῇ Σάμῳ Ἀθηναῖοι, προσαφιγ γὰρ αὐτοῖς ἦσαν ἄλλαι νῆες, ἐβούλοντο etc. Locum explicatum in not. ad I, 72. init.

διακληρωσάμενοι] „Sorte enim imperatores, nisi forte unu rum αὐτοκράτωρ esset, munera belli inter se partiri solebant. Thuc. VI, 62. 42. τρία μέρη νείμαντες ἓν ἑκάστῳ ἐκλήρωσαν." tremo cap. idem qui haec adnotavit, Krueger. p. 279. legi ἐπίπλους collato cap. 38. extr. αἱ δὲ ἐκ τῆς Σάμου νῆες αὐτοῖς πλους μὲν ἐποιοῦντο ταῖς ἐν τῇ Μιλήτῳ· ἐπεὶ δὲ μὴ ἀνταγάγοιεν, χωροῦντες πάλιν ἐς τὴν Σάμον ἡσύχαζον — „Hoc igitur tem Atheniensium classis navium erat centum quatuor. At multo res iam in Asiam venerant. Adductae enim viginti a Strombic et Thrasycle cap. 15. 16. 17. 24., sex et viginti a Diomedont Leonte cap. 19. sq. 23., duodequinquaginta a Phrynicho e et quae nostro loco dicuntur triginta a Charmino, qui fort idem est, cuius non honorificam mentionem fecit Aristoph. Th 811. Desiderantur igitur viginti. Sed nostro loco nonnisi mes numerari videntur, cum earum quidem, quae Phryn duce advectae erant, ὁπλιταγωγοί quoque fuerint. Quarum Argivos videntur in patriam transmisisse, qui quod a Mil Ionibus fugati essent, irati abierunt cap. 25., aliae Onom et Euctemonem comitabantur, pars fortassis in Samo rema Ac nonnullis navibus haud dubie prioris anni praetores Ath

χῳ ἐφορμεῖν, πρὸς δὲ τὴν Χίον καὶ ναυτικὸν καὶ πεζὸν ἐμψαι. καὶ ἐποίησαν οὕτω. Στρομβιχίδης μὲν γὰρ καὶ Ὀνο-κλῆς καὶ Εὐκτήμων τριάκοντα ναῦς ἔχοντες καὶ τῶν ἐς Μί-λητον ἐλθόντων χιλίων ὁπλιτῶν μέρος ἀγαγόντες ἐν ναυσὶν πλιταγωγοῖς ἐπὶ Χίον λαχόντες ἔπλεον· οἱ δ' ἄλλοι ἐν Σά-ῳ μένοντες τέσσαρσι καὶ ἑβδομήκοντα ναυσὶν ἐθαλασσοκρά-ουν, καὶ ἐπίπλουν τῇ Μιλήτῳ ἐποιοῦντο.

31 Ὁ δ' Ἀστύοχος ὡς τότε ἐν τῇ Χίῳ ἔτυχε διὰ τὴν προ-δοσίαν τοὺς ὁμήρους καταλεγόμενος, τούτου μὲν ἐπέσχεν, ἐπει-δὴ ᾔσθετο τάς τε μετὰ Θηραμένους ναῦς ἡκούσας καὶ τὰ περὶ τὴν ξυμμαχίαν βελτίω ὄντα, λαβὼν δὲ ναῦς τάς τε Πελοπον-νησίων δέκα καὶ Χίας δέκα ἀναγεται, καὶ προσβαλὼν Πτελεῷ καὶ οὐχ ἑλὼν παρέπλευσεν ἐπὶ Κλαζομενάς, καὶ ἐκέλευσεν αὐ-τῶν τοὺς τὰ Ἀθηναίων φρονοῦντας ἀνοικίζεσθαι ἐς τὸν Δα-φνοῦντα καὶ προσχωρεῖν σφίσι· ξυνεκέλευε δὲ καὶ Ταμώς, Ἰω-νίας ὕπαρχος ὤν. ὡς δ' οὐκ ἐσήκουον, ἐσβολὴν ποιησάμενος τῇ πόλει οὔσῃ ἀτειχίστῳ, καὶ οὐ δυνάμενος ἑλεῖν, ἀπέπλευ-σεν ἀνέμῳ μεγάλῳ, αὐτὸς μὲν ἐς Φώκαιαν καὶ Κύμην, αἱ δὲ

---

noti sunt. Quorum qui fuerat Strombichides iam ante eodem missus videtur, ut auxilia peteret. Nunc enim denuo praetor factus revertitur. Eidemque, cum popularis esset (v. Lys. c. Agor. p. 853. contr. Nicom. p. 850.), in tertium quoque annum prorogatum imperium est.“ Krueger. p. 315., qui τὰς ἄλλας naves, quas scriptor dicit, putat intelligendas esse eas, quae ad minores missae fuerant expeditiones, quarum, cum exigui momenti essent, mentionem non fecerit. Quod autem dicit Thucydides ἐς Μίλητον ἐλθόντας χιλίους ὁπλίτας, intellige eos, qui cum aliis superiore aestate advecti erant c. 25. Ibidem ἄγοντες ἐν ναυσὶν ὁπλιταγωγοῖς scribit Kruegerus vel invitis libris; de navibus ὁπλιταγωγοῖς adiri iubet Duker. ad VI, 43. Boeckh. *Staatsh. d. Ath.* I. p. 300. De Strombichide tertium imperatore v. cap. 62. 79.

31. ὡς τότε ἐν τῇ Χίῳ] V. III, 69. V, 10. et 6. ibique notas, ne ὃς putes legendum esse. Mox διὰ τὴν προδοσίαν interpretare cum Heilmanno: *zu desto mehrerer Sicherheit gegen Verrätherey.*

τούτου μὲν ἐπέσχεν] Sic etiam Dio Cass. XXXXIX, 9. v. Duker. ad VII, 33.

ἀνοικίζεσθαι] i. e. *in locum editiorem habitatum ire.* Negat Krueger. p. 341. hoc verbum significare: *in continentem interiorem recedere;* iniuria id quidem, nam utrumque significat, siquidem τὰ ἄνω et interior continens et loca editiora esse possunt. Contrarium κατοικίζεσθαι apud Thucydidem non est, sed κάτω οἰκίζεσθαι. V. not. ad I, 7. 58. alib. Provocat Krueger. ad Aristoph. Pac. 206. Valck. ad Herodot. IV, 18. Plat. Leg. p. 682. Strab. VIII, 6. p. 217. *Tauch. Pausan.* IV, 17, 6. Daphnus non procul a litore sita fuisse videtur, quare, ut dixi, hic quidem interpretor. Sin paulo remotior a mari fuit, alter significatus obtinet. Mox de augmento verbi ἀνάλωσαν vide Herm. ad Soph. Aiac. 1028.

ἄλλαι νῆες κατῆραν ἐς τὰς ἐπικειμένας ταῖς Κλαζομεναῖς νή-
σους Μαράθουσσαν καὶ Πήλην καὶ Δρύμουσσαν. καὶ ὅσα
ὑπεξέκειτο αὐτόθι τῶν Κλαζομενίων, ἡμέρας ἐμμείναντες
τοὺς ἀνέμους ὀκτώ, τὰ μὲν διήρπασαν καὶ ἀνάλωσαν, τὰ
ἐςβαλόμενοι ἀπέπλευσαν ἐς Φώκαιαν καὶ Κύμην ὡς Ἀστύο-
32 χον. ὄντος δ' αὐτοῦ ἐνταῦθα Λεσβίων ἀφικνοῦνται πρέσ-
βουλόμενοι αὖθις ἀποστῆναι· καὶ αὐτὸν μὲν πείθουσιν,
δ' οἵ τε Κορίνθιοι καὶ οἱ ἄλλοι ξύμμαχοι ἀπρόθυμοι ἦσαν
τὸ πρότερον σφάλμα, ἄρας ἔπλει ἐπὶ τῆς Χίου. καὶ χει-
σθεισῶν τῶν νεῶν ὕστερον ἀφικνοῦνται ἄλλαι ἄλλοθεν ἐς
Χίον. καὶ μετὰ τοῦτο Πεδάριτος, τότε παριὼν πεζῇ ἐκ
Μιλήτου, γενόμενος ἐν Ἐρυθραῖς διαπεραιοῦται αὐτός τε
ἡ στρατιὰ ἐς Χίον· ὑπῆρχον δὲ αὐτῷ καὶ ἐκ τῶν πέντε
στρατιῶται ὑπὸ Χαλκιδέως ὡς ἐς πεντακοσίους ξὺν ὅπλ-
καταλειφθέντες. ἐπαγγελλομένων δέ τινων Λεσβίων τὴν
στασιν, προςφέρει τῷ τε Πεδαρίτῳ καὶ τοῖς Χίοις Ἀστύο-
λόγον ὡς χρὴ παραγενομένους ταῖς ναυσὶν ἀποστῆσαι τὴν
σβον· ἢ γὰρ ξυμμάχους πλείους σφᾶς ἕξειν, ἢ τοὺς Ἀθη-
ους, ἤν τι σφάλλωνται, κακώσειν. οἱ δ' οὐκ ἐςήκουον, ἀλ-
33 τὰς ναῦς ὁ Πεδάριτος ἔφη τῶν Χίων αὐτῷ προήσειν, κα-
νος λαβὼν τάς τε τῶν Κορινθίων πέντε καὶ ἕκτην Μεγαρ-
καὶ μίαν Ἑρμιονίδα καὶ ἃς αὐτὸς Λακωνικὰς ἦλθεν ἔχ-
ἔπλει ἐπὶ τῆς Μιλήτου πρὸς τὴν ναυαρχίαν, πολλὰ ἀπει-
σας τοῖς Χίοις ἦ μὴν μὴ ἐπιβοηθήσειν, ἤν τι δέωνται.
προςβαλὼν Κωρύκῳ τῆς Ἐρυθραίας ἐνηυλίσατο. οἱ δ' ἀπὸ
τῆς Σάμου Ἀθηναῖοι ἐπὶ τὴν Χίον πλέοντες τῇ στρατιᾷ,
αὐτοὶ ἐκ τοῦ ἐπὶ θάτερα λόφου διείργοντο καὶ καθωρμίσ-

---

32. *αὖθις ἀποστῆναι*] *αὖθις* accessit ex B. Recte; nam a Chiis sollicitata prima Methymna desciverat c. 22. eiusque exemplum secutae erant Mytilene et Eressus ac fortassis etiam Pyrrha et Antissa c. 23. Sed cum Athenienses naves subito Chiorum adortae fugassent, maioremque earum partem cepissent, Astyochus, qui eas subsecutus erat, Chium recedere coactus est. Quo facto Athenienses denuo Lesbiorum urbes in potestatem suam redegerunt ac praesidiis tenuerunt. Vid. c. eodem.

ἐκ τῶν πέντε νεῶν στρατιῶται ὑπὸ Χαλκιδέως — καταλειφθέντες] Vulgo *Χαλκιδέων*, quod iam Duker. in *Χαλκιδέως* mutandum esse vidit, idque postea in B. repertum est. Quinque naves intelligit eas, quibus Chalcideus et Alcibiades in has oras advecti sunt, ut narravit c. 11. et 12.

ἤν — σφάλλωνται] i. e. etiamsi sibi, Peloponnesiis, non prorsus ex sententia cedat.

33. *τὰς τῶν Κορινθίων πέντε*] sc. *οὔσας*. Nam ex portu Corinthiorum Cenchreis naves advectas esse, scriptor aliquoties significavit c. 23., sed non item, in iis Corinthias quinque fuisse.

ἐκ τοῦ ἐπὶ θάτερα — καθωρμίσαντο] i. e. καὶ αὐτοὶ ἐκ τοῦ ἐπὶ

καὶ ἐλελήθεσαν ἀλλήλους. ἐλθούσης δὲ παρὰ Πεδαρίτου νύκτα ἐπιστολῆς ὡς Ἐρυθραίων ἄνδρες αἰχμάλωτοι ἐκ ...ου ἐπὶ προδοσίᾳ ἐς Ἐρυθρὰς ἥκουσιν ἀφειμένοι, ἀνάγε- ὁ Ἀστύοχος εὐθὺς ἐς τὰς Ἐρυθρὰς πάλιν, καὶ παρὰ ...οῦτον ἐγένετο αὐτῷ μὴ περιπεσεῖν τοῖς Ἀθηναίοις. δια- ...ύσας δὲ καὶ ὁ Πεδάριτος πρὸς αὐτόν, καὶ ἀναζητήσαντες περὶ τῶν δοκούντων προδιδόναι, ὡς εὗρον ἅπαν ἐπὶ σω- ...ίᾳ τῶν ἀνθρώπων ἐκ τῆς Σάμου προφασισθέν, ἀπολύσαν- ...τῆς αἰτίας ἀπέπλευσαν, ὁ μὲν ἐς τὴν Χίον, ὁ δὲ ἐς τὴν ...ητον ἐκομίσθη, ὥσπερ διενοεῖτο.

Ἐν τούτῳ δὲ καὶ ἡ τῶν Ἀθηναίων στρατιὰ ταῖς ναυσὶν 34 ...οῦ Κωρύκου περιπλέουσα κατ' Ἀργῖνον ἐπιτυγχάνει τρισὶ ...σὶ τῶν Χίων μακραῖς, καὶ ὥσπερ ἰδόντες ἐπεδίωκον· καὶ ...ών τε μέγας ἐπιγίγνεται, καὶ αἱ μὲν τῶν Χίων μόλις κα-

---

...ερα λόφου (*an der andern Seite eines Hügels*) καθορμισάμενοι ...γοντο τῷ λόφῳ. Quare mox adiicit, tam parum abfuisse, quin ...ochus in naves Atheniensium validiores procul dubio et plu- ...incideret. V. notam ad III, 68. 112. Utroque enim hoc loco ...is verborum traiectio, altero ante alterum posito: τὸν μὲν λόφον ἔλαθόν τε καὶ ἔφθασαν προκαταλαβόντες et αὖθις τὸ αὐ- ...α ἕκαστον παραγαγόντες καὶ ἐρωτῶντες. Τὸ ἐπὶ θάτερα nobis *...ie andere Seite*, at genitivus λόφου pendet ex θάτερα, sicut ... τοῦ ἐπὶ θάτερα regitur ab ἐκ. Ἐκ quod nos exprimimus ...is *nach etwas hin*, significat, velut τὸ ἐκ τοῦ ἰσθμοῦ τεῖχος ... *das Fort nach der Erdzunge hin;* Latini *ab Isthmo*. V. ...h. Gr. p. 838. Postquam aliquamdiu interpretem huius loci ...eum circumspicio et frustra laboro; postremo consulo Haa- ...n. Quid igitur ille? — se colo interpunxisse.

...ὡς Ἐρυθραίων — αἰχμάλωτοι] Nam Erythraei una cum Chiis ...iverant, hostesque erant Atheniensibus.

... Πεδάριτος πρὸς αὐτόν] B. παρ' αὐτόν recens A. vulgo παρ' ...ν, et αὐτόν ex emendatione in Cassell. esse ait Dukerus, ...que hic legisse scribit Portus. Itidemque S. ex corr.

34. καὶ ὥσπερ ἰδόντες ἐπεδίωκον] ὡς εἶδον ἐδίωκον B. ἐπεδίωκον ... H. K. L. N. O. P. d. e. f. g. i. k. vulgo αὐτὰς ἐπεδίωκον. In ...

...ocus se ita habet ἐπεδίωκον, omisso αὐτάς. In marg. adscri- ...m est: αὐτ' ς εἶδον i. e. αὐτὰς vel αὐτοὺς ὡς εἶδον. Non puto ...ρ corruptum esse, sed mutata interpunctione locum ita in- ... go: *et quam cito conspectas naves persequuntur, tam continuo ...estas exoritur* etc. Καί enim hoc sensu usurpari, ut in apo- ... positum *continuo* sit, in vulgus notum. V. Hom. Il. 24, 786. ...ime autem hoc probant loci indicati ad nostri scriptoris VIII, ...extr. Latini, ubi dicere volunt, rem, postquam alia acciderit, ...m e vestigio insecutam esse, utuntur voce *atque*, de qua v. ...nshorn. Gr. p. 523. not. Ὥσπερ autem hic nihil insoliti habet; ...em fere vi gaudet, qua in formula ὥσπερ εἶχε, *wie er ging ... stand*, hic: *wie sie die Schiffe ansichtig wurden und verfolg- ..., brach auch sofort ein Sturm los.*

ταφεύγουσιν ἐς τὸν λιμένα, αἱ δὲ τῶν Ἀθηναίων, αἱ μά-
λιστα ὁρμήσασαι τρεῖς διαφθείρονται καὶ ἐκπίπτουσι
τὴν πόλιν τῶν Χίων, καὶ ἄνδρες οἱ μὲν ἁλίσκονται οἱ δ'
θνήσκουσιν, αἱ δ' ἄλλαι καταφεύγουσιν ἐς τὸν ὑπὸ τῷ
μαντι λιμένα, Φοινικοῦντα καλούμενον. ἐντεῦθεν δ'
ἐς τὴν Λέσβον καθορμισάμενοι παρεσκευάζοντο ἐς τὸν
χισμόν.

35 Ἐκ δὲ τῆς Πελοποννήσου τοῦ αὐτοῦ χειμῶνος Ἱππ-
της ὁ Λακεδαιμόνιος ἐκπλεύσας δέκα μὲν Θουρίαις
ὧν ἦρχε Δωριεὺς ὁ Διαγόρου τρίτος αὐτός, μιᾷ δὲ
νικῇ, μιᾷ δὲ Συρακοσίᾳ, καταπλεῖ ἐς Κνίδον· ἡ δ'
κει ἤδη ἀπὸ Τισσαφέρνους. καὶ αὐτοὺς οἱ ἐν τῇ Μιλήτῳ
ᾔσθοντο, ἐκέλευον ταῖς μὲν ἡμισείαις τῶν νεῶν Κνίδον
λάσσειν, ταῖς δὲ περὶ Τριόπιον οὔσαις τὰς ἀπ' Αἰγ-
ὁλκάδας προςβαλλούσας ξυλλαμβάνειν· ἔστι δὲ τὸ Τρ-
ἄκρα τῆς Κνιδίας προὔχουσα, Ἀπόλλωνος ἱερόν. πυθ-
δὲ οἱ Ἀθηναῖοι, καὶ πλεύσαντες ἐκ τῆς Σάμου, λαμβ-
τὰς ἐπὶ Τριοπίῳ φρουρούσας ἓξ ναῦς· οἱ δ' ἄνδρες
γουσιν ἐξ αὐτῶν. καὶ μετὰ τοῦτο ἐς τὴν Κνίδον κατ-
σαντες, καὶ προςβαλόντες τῇ πόλει ἀτειχίστῳ οὔσῃ,
εἷλον. τῇ δ' ὑστεραίᾳ αὖθις προςέβαλλον, καὶ ὡς
φραξαμένων αὐτῶν ὑπὸ νύκτα, καὶ ἐπειςελθόντων αὐτοῖς
ἀπὸ τοῦ Τριοπίου ἐκ τῶν νεῶν διαφυγόντων, οὐκέθ'
ἔβλαπτον, ἀπελθόντες καὶ δῃώσαντες τὴν τῶν Κνιδίων
ἐς τὴν Σάμον ἀπέπλευσαν.

36 Ὑπὸ δὲ τὸν αὐτὸν χρόνον Ἀστυόχου ἥκοντος ἐς τὴν
λητον ἐπὶ τὸ ναυτικόν, οἱ Πελοποννήσιοι εὐπόρως ἔτι
ἅπαντα τὰ κατὰ τὸ στρατόπεδον. καὶ γὰρ μισθὸς
ἀρκούντως, καὶ τὰ ἐκ τῆς Ἰάσου μεγάλα χρήματα δι-
σθέντα ὑπῆν τοῖς στρατιώταις, οἵ τε Μιλήσιοι προθύμως
τοῦ πολέμου ἔφερον. πρὸς δὲ τὸν Τισσαφέρνην ἐδόκουν
τοῖς Πελοποννησίοις αἱ πρῶται ξυνθῆκαι, αἱ πρὸς Χαλ-
γενόμεναι, ἐνδεεῖς εἶναι καὶ οὐ πρὸς σφῶν μᾶλλον, καὶ
ἔτι Θηραμένους παρόντος ἐποίουν· καὶ εἰσὶν αἵδε.

ἐκπίπτουσι] i. e. eiiciuntur ad urbem Chiorum sive sie
verschlagen. V. Ernest. gloss. Livian. Ruhnken. ad Vell.
terc. I, 1.

35. ἤδη ἀπὸ Τισσαφέρνους] Scribe ὑπὸ cum Palmerio,
Tissapherne, quia ex toto h. l. apparet, Cnidum amicam
ponnesiis, Atheniensibus hostilem fuisse.

τὰς ἀπ' Αἰγύπτου ὁλκάδας] Atheniensium, quibus frum-
ex Aegypto advehebatur. Pars enim Aegypti a Persis des-
his temporibus.

ἀπελθόντες] B. vulgo ἐπελθόντες.

36. ἔτι Θηραμένους παρόντος] B. vulgo ἐπί. Quae praep

Ξυνθῆκαι Λακεδαιμονίων καὶ τῶν ξυμμάχων πρὸς βασι- 37
Δαρεῖον καὶ τοὺς παῖδας τοῦ βασιλέως καὶ Τισσαφέρνην,
νδὰς εἶναι καὶ φιλίαν κατὰ τάδε. ὁπόση χώρα καὶ πόλεις
λέως εἰσὶ Δαρείου ἢ τοῦ πατρὸς ἦσαν ἢ τῶν προγόνων,
ταύτας μὴ ἰέναι ἐπὶ πολέμῳ μηδὲ κακῷ μηδενὶ μήτε Λα-
ιμονίους μήτε τοὺς ξυμμάχους τοὺς Λακεδαιμονίων, μη-
φόρους πράσσεσθαι ἐκ τῶν πόλεων τούτων μήτε Λακεδαι-
ίους μήτε τοὺς ξυμμάχους τῶν Λακεδαιμονίων· μηδὲ Δα-
ν βασιλέα μηδὲ ὧν βασιλεὺς ἄρχει ἐπὶ Λακεδαιμονίους
δὲ τοὺς ξυμμάχους ἰέναι ἐπὶ πολέμῳ μηδὲ κακῷ μηδενί. ἢν
τι δέωνται Λακεδαιμόνιοι ἢ οἱ ξύμμαχοι βασιλέως, ἢ βασι-
ς Λακεδαιμονίων ἢ τῶν ξυμμάχων, ὅ, τι ἂν πείθωσιν ἀλ-
λους, τοῦτο ποιοῦσι καλῶς ἔχειν. τὸν δὲ πόλεμον τὸν πρὸς
ηναίους καὶ τοὺς ξυμμάχους κοινῇ ἀμφοτέρους πολεμεῖν·
δὲ κατάλυσιν ποιῶνται, κοινῇ ἀμφοτέρους ποιεῖσθαι. ὁπό-
δ' ἂν στρατιὰ ἐν τῇ χώρᾳ τῇ βασιλέως ᾖ μεταπεμψαμένου
λέως, τὴν δαπάνην βασιλέα παρέχειν. ἢν δέ τις τῶν πό-
ν ὁπόσαι ξυνέθεντο βασιλεῖ ἐπὶ τὴν βασιλέως ἴῃ χώραν,
ἄλλους κωλύειν καὶ ἀμύνειν βασιλεῖ κατὰ τὸ δυνατόν.
ἤν τις τῶν ἐν τῇ βασιλέως χώρᾳ ἢ ὅσης βασιλεὺς ἄρχει
τὴν Λακεδαιμονίων ἴῃ ἢ τῶν ξυμμάχων, βασιλεὺς κωλυέ-
καὶ ἀμυνέτω κατὰ τὸ δυνατόν.

Μετὰ δὲ ταύτας τὰς ξυνθήκας Θηραμένης μὲν παραδοὺς 38
νυόχῳ τὰς ναῦς ἀποπλέων ἐν κέλητι ἀφανίζεται. οἱ δ' ἐκ
Λέσβου Ἀθηναῖοι ἤδη διαβεβηκότες ἐς τὴν Χίον τῇ στρα-
καὶ κρατοῦντες γῆς καὶ θαλάσσης Δελφίνιον ἐτείχιζον χω-
ἄλλως τε ἐκ γῆς καρτερὸν καὶ λιμένας ἔχον καὶ τῆς τῶν
ων πόλεως οὐ πολὺ ἀπέχον. οἱ δὲ Χῖοι ἐν πολλαῖς ταῖς
ν μάχαις πεπληγμένοι, καὶ ἄλλως ἐν σφίσιν αὐτοῖς οὐ
υ εὖ διακείμενοι, ἀλλὰ καὶ τῶν μετὰ Τυδέως τοῦ Ἴωνος
ὑπὸ Πεδαρίτου ἐπ' ἀττικισμῷ τεθνεώτων, καὶ τῆς ἄλλης

---

o sensu participiorum genitivis iungatur, docet Matth. Gr. p.
3., sed iam nostro loco non utetur.

37. τοὺς παῖδας τοῦ βασιλέως] „Malim τοὺς βασιλέως." Bekk. — ia, opinor, βασιλεύς sine articulo rex Persarum plerumque intelligendus. Mox idem μηδὲ φόρους de suo, ubi libri μήτε.

38. Δελφίνιον] χωρίον ἐν Χίῳ, ὡς Θουκυδίδης ἐν τῇ ὀγδόῃ Harpocrat. Conf. Schol. Aristoph. Equit. 759. et Suid. v. Steph. Byz. ούριον dicit fuisse, probante Dukero. V. Popp. prol. t. II. 458.

τοῦ Ἴωνος] „Ion Chius poeta non incelebris, de quo Suidas v. Ἀθηναῖος agit, coepit docere tragoediam Ol. 82. ut idem adit in Ἴων. Itaque aetas quidem non obstat, quominus huius ydei pater esse potuerit. Sed fortassis nullum aliud est huius ei argumentum." Duker.

πόλεως κατ' ἀνάγκην ἐς ὀλίγον κατεχομένης, ὑπόπτως
κείμενοι ἀλλήλοις ἡσύχαζον, καὶ οὔτ' αὐτοὶ διὰ ταῦτα
οἱ μετὰ Πεδαρίτου ἐπίκουροι ἀξιόμαχοι αὐτοῖς ἐφαίνοντο
μέντοι τὴν Μίλητον ἔπεμπον, κελεύοντες σφίσι τὸν Ἀσ
βοηθεῖν· ὡς δ' οὐκ ἐσήκουεν, ἐπιστέλλει περὶ αὐτοῦ ἐς
Λακεδαίμονα ὁ Πεδάριτος ὡς ἀδικοῦντος. καὶ τὰ μὲν ἐν
Χίῳ ἐς τοῦτο καθεστήκει τοῖς Ἀθηναίοις· αἱ δ' ἐκ τῆς
μου νῆες αὐτοῖς ἐπίπλους μὲν ἐποιοῦντο ταῖς ἐν τῇ Μι
ἐπεὶ δὲ μὴ ἀντανάγοιεν, ἀναχωροῦντες πάλιν ἐς τὴν Σ
ἡσύχαζον.

39 Ἐκ δὲ τῆς Πελοποννήσου ἐν τῷ αὐτῷ χειμῶνι
Φαρναβάζῳ ὑπὸ Καλλιγείτου τοῦ Μεγαρέως καὶ Τιμ
τοῦ Κυζικηνοῦ πρασσόντων παρασκευασθεῖσαι ὑπὸ Λα
μονίων ἑπτὰ καὶ εἴκοσι νῆες ἄρασαι ἔπλεον ἐπὶ Ἰωνίας
ἡλίου τροπάς· καὶ ἄρχων ἐπέπλει αὐτῶν Ἀντισθένης Σ
τιάτης. ξυνέπεμψαν δὲ οἱ Λακεδαιμόνιοι καὶ ἕνδεκα ἀ
Σπαρτιατῶν ξυμβούλους Ἀστυόχῳ, ὧν εἷς ἦν Λίχας ὁ Ἀ
σιλάου. καὶ εἴρητο αὐτοῖς ἐς Μίλητον ἀφικομένους τῶ
ἄλλων ξυνεπιμελεῖσθαι ᾗ μέλλει ἄριστα ἕξειν, καὶ τὰς
ταύτας ἢ αὐτὰς ἢ πλείους ἢ καὶ ἐλάσσους ἐς τὸν Ἑλλ
τον ὡς Φαρνάβαζον, ἢν δοκῇ, ἀποπέμπειν, Κλέαρχον
Ῥαμφίου, ὃς ξυνέπλει, ἄρχοντα προστάξαντας, καὶ Ἀστ
ἢν δοκῇ τοῖς ἕνδεκα ἀνδράσι, παύειν τῆς ναυαρχίας, Ἀ
σθένην δὲ καθιστάναι· πρὸς γὰρ τὰς τοῦ Πεδαρίτου ἐπ
λὰς ὑπώπτευον αὐτόν. πλέουσαι οὖν αἱ νῆες ἀπὸ Μα
πελάγιαι Μήλῳ προσέβαλον, καὶ περιτυχόντες ναυσὶ
Ἀθηναίων τὰς τρεῖς λαμβάνουσι κενὰς καὶ κατακαίουσι.
δὲ τοῦτο δεδιότες μὴ αἱ διαφυγοῦσαι τῶν Ἀθηναίων ἐ

ἐς ὀλίγον κατεχομένης] *ἤτοι ἀναγκαζομένης ὀλιγαρχεῖσθαι, ἢ ὀλίγον πειθομένης καὶ ἀκροωμένης· ὃ καὶ μᾶλλον.* Schol. Imo p verius. Sensus idem est ac si dixisset: *καὶ τῆς ἄλλης πόλεως ἀνάγκην ἐς ὀλίγους οἰκεῖν κατεχομένης*, *ut esset penes paucos*, q admodum locutus est II, 37. *ὄνομα μὲν, διὰ τὸ μὴ ἐς ὀλίγους ἐς πλείονας οἰκεῖν δημοκρατία κέκληται.* V, 81. *ἐς ὀλίγους κατέστ τὰ τῶν Σικυωνίων.* VIII, 97. *ἡ ἐς τοὺς ὀλίγους καὶ τοὺς πολλοὺς κρασις μετρία.*

39. *ξυμβούλους*] „Hos mittere solebant, ubi nauarchus, tamen non *ἰσόψηφοι* erant *σύμβουλοι*, (v. Thuc. III, 79.) rem gereret. V. Thuc. II, 85. III, 69. 76. Eodem modo Agidi n novo tunc more, decem *σύμβουλοι* adiunguntur, postquam, posset, Argivos non debellavit. V. Thucyd. V, 63. Diod. 78. Et ab hoc inde tempore institutum, ut reges contra h missos *συμβούλων συνέδριον* comitaretur, de quo v. interpp. ad noph. hist. gr. III, 4, 2. Schneider. ad Xenoph. R. L. XIII, Krueger. p. 280.

Λίχας] De hoc viro v. Krueger. l. l.

λου νῆες, ὅπερ ἐγένετο, μηνύσωσι τοῖς ἐν τῇ Σάμῳ τὸν
πλουν αὐτῶν, πρὸς τὴν Κρήτην πλεύσαντες καὶ πλείω τὸν
ῦν διὰ φυλακῆς ποιησάμενοι, ἐς τὴν Καῦνον τῆς Ἀσίας
ῆραν. ἐντεῦθεν δὴ ὡς ἐν ἀσφαλεῖ ὄντες ἀγγελίαν ἔπεμπον
τὰς ἐν τῇ Μιλήτῳ ναῦς τοῦ ξυμπαρακομισθῆναι.

Οἱ δὲ Χῖοι καὶ Πεδάριτος κατὰ τὸν αὐτὸν χρόνον οὐδὲν 40
ον, καίπερ διαμέλλοντα, τὸν Ἀστύοχον πέμποντες ἀγγέ-
: ἠξίουν σφίσι πολιορκουμένοις βοηθῆσαι ἁπάσαις ταῖς
τί, καὶ μὴ περιιδεῖν τὴν μεγίστην τῶν ἐν Ἰωνίᾳ ξυμμα-
ιν πόλεων ἔκ τε θαλάσσης εἰργομένην καὶ κατὰ γῆν λη-
αις πορθουμένην. οἱ γὰρ οἰκέται τοῖς Χίοις πολλοὶ ὄντες,
μιᾷ γε πόλει πλὴν Λακεδαιμονίων πλεῖστοι γενόμενοι, καὶ
διὰ τὸ πλῆθος χαλεπωτέρως ἐν ταῖς ἀδικίαις κολαζόμε-
ὡς ἡ στρατιὰ τῶν Ἀθηναίων βεβαίως ἔδοξε μετὰ τείχους
σθαι, εὐθὺς αὐτομολίᾳ τε ἐχώρησαν οἱ πολλοὶ πρὸς αὐ-
, καὶ τὰ πλεῖστα κακὰ ἐπιστάμενοι τὴν χώραν οὗτοι ἔδρα-
ἔφασαν οὖν χρῆναι οἱ Χῖοι, ἕως ἔτι ἐλπὶς καὶ δυνατὸν
ῦσαι, τειχιζομένου τοῦ Δελφινίου καὶ ἀτελοῦς ὄντος, καὶ
τοπέδῳ καὶ ναυσὶν ἐρύματος μείζονος προςπεριβαλλομέ-
, βοηθῆσαι σφίσιν. ὁ δὲ Ἀστύοχος καίπερ οὐ διανοούμε-
διὰ τὴν τότε ἀπειλήν, ὡς ἑώρα καὶ τοὺς ξυμμάχους προ-
ους ὄντας, ὥρμητο ἐς τὸ βοηθεῖν. ἐν τούτῳ δὲ ἐκ τῆς 41
ινου παραγίγνεται ἀγγελία ὅτι αἱ ἑπτὰ καὶ εἴκοσι νῆες καὶ
τῶν Λακεδαιμονίων ξύμβουλοι πάρεισι. καὶ νομίσας πάν-
ὕστερα εἶναι τἄλλα πρὸς τὸ ναῦς τε, ὅπως θαλασσοκρα-
ν μᾶλλον, τοσαύτας ξυμπαρακομίσαι, καὶ τοὺς Λακεδαι-
ους, οἳ ἧκον κατάσκοποι αὐτοῦ, ἀσφαλῶς περαιωθῆναι,
ς ἀφεὶς τὸ ἐς τὴν Χίον ἔπλει ἐς τὴν Καῦνον. καὶ ἐς Κῶν
Μεροπίδα ἐν τῷ παράπλῳ ἀποβὰς τήν τε πόλιν ἀτείχι-

τοῖς ἐν τῇ Σάμῳ] B. vulgo νήσῳ. Samus Atheniensibus belli
s erat, hic navium stationem habebant.

ἐντεῦθεν δή] „δ' K. Conf. cap. 56. extr. et 67." Bekker.

40. ἐχώρησαν οἱ πολλοί] A. B. F. H. N. d. i. ἐχώρησαν πολλοί
ulgo ἐχρήσαντο. Vid. not. ad III, 81.

41. ἀφεὶς τὸ ἐς τὴν Χίον] πλεῖν sc., v. Matth. Gr. p. 390.

Κῶν τὴν Μεροπίδα] „Meropis — olim dicta insula Cos, quo-
o eandem etiam vocant — Thucydides, Strabo, Antoninus
ralis, Aristides. — Quum vero triplex tradatur — huius no-
s ratio, aut quod rex illius insulae fuerit Merops, aut quod
opes eam inhabitarint, aut quod Meropis filia fuerit Cos seu
s, unde etiam insulae nomen; tria illa ad unum refert —
inus Astron. II, 16. *nonnulli dixerunt etiam, Meropem quen-
fuisse, qui Coon, insulam tenuerit regno et a filiae nomine
n, et homines ipsos a se Meropes appellarit.* Dicti utique a
ecis Meropes prisci illius urbis incolae, unde πόλις Μερόπων

στον οὖσαν καὶ ὑπὸ σεισμοῦ ὃς αὐτοῖς ἔτυχε μέγιστος
ὧν μεμνήμεθα γενόμενος ξυμπεπτωκυῖαν ἐκπορθεῖ,
θρώπων ἐς τὰ ὄρη πεφευγότων, καὶ τὴν χώραν
λείαν ἐποιεῖτο, πλὴν τῶν ἐλευθέρων· τούτους δὲ
δὲ τῆς Κῶ ἀφικόμενος ἐς τὴν Κνίδον νυκτὸς ἀναγκάζεται
τῶν Κνιδίων παραινούντων μὴ ἐκβιβάσαι τοὺς ναύτας,
ὥςπερ εἶχε πλεῖν εὐθὺς ἐπὶ τὰς τῶν Ἀθηναίων ναῦς
ἃς ἔχων Χαρμῖνος εἷς τῶν ἐκ Σάμου στρατηγῶν
ταύτας τὰς ἑπτὰ καὶ εἴκοσι ναῦς ἐκ τῆς Πελοποννήσου
πλεούσας, ἐφ᾽ ἅςπερ καὶ ὁ Ἀστύοχος παρέπλει.
οἱ ἐν τῇ Σάμῳ ἐκ τῆς Μήλου τὸν ἐπίπλουν αὐτῶν,
φυλακὴ τῷ Χαρμίνῳ περὶ τὴν Σύμην καὶ Χάλκην καὶ
καὶ περὶ τὴν Λυκίαν ἦν· ἤδη γὰρ ᾐσθάνετο καὶ ἐν τῇ

42 οὔσας αὐτάς. ἐπέπλει οὖν ὥςπερ εἶχε πρὸς τὴν
Ἀστύοχος πρὶν ἔκπυστος γενέσθαι, εἴ πως περιλάβοι
τεώρους τὰς ναῦς. καὶ αὐτῷ ὑετός τε καὶ τὰ ἐκ τοῦ
ξυννέφελα ὄντα πλάνησιν τῶν νεῶν ἐν τῷ σκότει καὶ
χὴν παρέσχε. καὶ ἅμα τῇ ἕῳ, διεσπασμένου τοῦ
καὶ τοῦ μὲν φανεροῦ ἤδη ὄντος τοῖς Ἀθηναίοις τοῦ
κέρως, τοῦ δὲ ἄλλου περὶ τὴν νῆσον ἔτι πλανωμένου,

— appellata ab auctore hymni in Apoll. 42. et a Pindaro
πων ἔθνεα Isthm. VI, [46. Nem. IV, 42.] Sed in utroque
Μερόπων per vocem *mortalium* reddunt interpretes." Sp
obs. ad Callim. p. 491. *Ern.* adde Ilgen. ad Homer. h.
I, 42. Heyn. ad Apollod. II, 7, 1.

λείαν ἐποιεῖτο] Matth. Gr. p. 566.

ἐκ τῆς Μήλου] recens A. vulgo *Μιλήτου*. „Quis quaeso
veram esse lectionem *Μιλήτου* —? Ex Mileto urbe hostili
dicta nuntium ad Athenienses pervenisse? Miror neminem edit
in levissimis adeo sagacium, hoc mendum adoratum esse.
cap. 39. atque videbis ex Melo insula id nunciatum esse:
nomen cum ob literarum similitudinem facile in Miletum
pòtuerit, confidenter lego ac repono *ἐκ τῆς Μήλου*." Kisten
Prius argumentum nullius momenti est; poterant ex urbe
modum longinqua, quamquam hostili, id compertum habere.
infra c. 79. aliud, *προῄσθοντο γὰρ αὐτοὺς ἐκ τῆς Μιλήτου*
σείοντας. Etenim in urbibus hostilibus quoque suas factiones
bebant. Verum enimvero emendationem certam reddunt
cap. 39., ex Melo insula adventum hostium Atheniensibus
tiatum esse, scripsit enim: *ὅπερ ἐγένετο*. Addit aliud
mentum Haackius, verba *ἤδη γὰρ ᾐσθάνετο καὶ ἐν τῇ Καύνῳ*
αὐτάς. Nam si nuntius, ait, de Peloponnesiorum adventu
leto ab amicis advenisset, haud dubie Athenienses tantum
quantum Astyochus statim rescivissent: nimirum Caunum
illos penetrasse. Sed hoc postea demum compererunt, vel
in expeditione ipsa dux animadvertit, *ᾐσθάνετο Χαρμῖνος*.

42. *ξυννέφελα ὄντα*] v. Valcken. ad Herodot. VII, 37.

τοῦ εὐωνύμου κέρως] Suidas et Photius v. *κέρας*.

ται κατὰ τάχος ὁ Χαρμῖνος καὶ οἱ Ἀθηναῖοι ἐλάσσοσιν ἢ
ε εἴκοσι ναυσί, νομίσαντες ἅςπερ ἐφύλασσον ναῦς τὰς ἀπὸ
Καύνου ταύτας εἶναι. καὶ προςπεσόντες εὐθὺς κατέδυσάν
ρεῖς καὶ κατετραυμάτισαν ἄλλας, καὶ ἐν τῷ ἔργῳ ἐπεκρά-
ν, μέχρι οὗ ἐπεφάνησαν αὐτοῖς παρὰ δόξαν αἱ πλείους
νεῶν καὶ πανταχόθεν ἀπεκλῄοντο. ἔπειτα δὲ ἐς φυγὴν
αστάντες ἓξ μὲν ναῦς ἀπολλύασι, ταῖς δὲ λοιπαῖς κατα-
γουσιν ἐς τὴν Τεύτλουσσαν νῆσον, ἐντεῦθεν δὲ ἐς Ἁλικαρ-
σόν. μετὰ δὲ τοῦτο οἱ μὲν Πελοποννήσιοι ἐς Κνίδον κα-
αντες, καὶ ξυμμιγεισῶν τῶν ἐκ τῆς Καύνου ἑπτὰ καὶ εἴ-
νεῶν αὐτοῖς, ξυμπάσαις πλεύσαντες καὶ τροπαῖον ἐν τῇ
ῃ στήσαντες πάλιν ἐς τὴν Κνίδον καθωρμίσαντο· οἱ δὲ 43
ηναῖοι ταῖς ἐκ τῆς Σάμου ναυσὶ πάσαις, ὡς ᾔσθοντο τὰ
ναυμαχίας, πλεύσαντες ἐς τὴν Σύμην, καὶ ἐπὶ μὲν τὸ ἐν
Κνίδῳ ναυτικὸν οὐχ ὁρμήσαντες, οὐδ' ἐκεῖνοι ἐπ' ἐκείνους,
όντες δὲ τὰ ἐν τῇ Σύμῃ σκεύη τῶν νεῶν, καὶ Λωρύμοις
ἐν τῇ ἠπείρῳ προςβαλόντες, ἀπέπλευσαν ἐς τὴν Σάμον.
σαι δ' ἤδη οὖσαι ἐν τῇ Κνίδῳ αἱ τῶν Πελοποννησίων
ἐπεσκευάζοντό τε εἴ τι ἔδει, καὶ πρὸς τὸν Τισσαφέρνην,
εγένετο γάρ, λόγους ἐποιοῦντο οἱ ἕνδεκα ἄνδρες τῶν Λα-
ιμονίων περί τε τῶν ἤδη πεπραγμένων, εἴ τι μὴ ἤρεσκεν
οῖς, καὶ περὶ τοῦ μέλλοντος πολέμου, ὅτῳ τρόπῳ ἄριστα
ξυμφορώτατα ἀμφοτέροις πολεμήσεται. μάλιστα δὲ ὁ Λί-
ἐσκόπει τὰ ποιούμενα, καὶ τὰς σπονδὰς οὐδετέρας, οὔτε
Χαλκιδέως οὔτε τὰς Θηραμένους, ἔφη καλῶς ξυγκεῖσθαι,
ὰ δεινὸν εἶναι εἰ χώρας ὅσης βασιλεὺς καὶ οἱ πρόγονοι ἦρ-
πρότερον, ταύτης καὶ νῦν ἀξιώσει κρατεῖν· ἐνῆν γὰρ καὶ

Τεύτλουσσαν] Τέγλουσσαν B. Τεύγλουσαν L. O. g. vulgo Τεύ-
σσαν. Lacones τεῦτλον et τευτλίον dixerunt betam, quam nos
gold (v. Billerbeck. Flor. Class. p. 62.), hinc insula ista dicta,
d foetu betaceo abundaret. Docuit Hemsterh. ad Lucian. t. I.
14. Conf. Popp. prol. t. II. p. 469.

Ἁλικαρνασσόν] per unam σ efferunt Q. S. c. f. g. i. k. V. Popp. et citatos supra ad cap. 23.

43. Λωρύμοις] A. B. F. H. K. L. O. P. S. g. Λωρίμοις c. i. ρίμοις d. vulgo Δορύμοις. Vid. Popp. prol. t. II. p. 471.

οὔτε τὰς Χαλκιδέως] οὔτε τὰς Χαλκιδέως οὔτε τὰς Θηραμένους B. οὐδὲ τὰς Χ. οὐδὲ τὰς Θ. ἔφη N. οὔτε τὰς Θ. ἔφη οὔτε τὰς Χ. Vulgo omittunt illa οὔτε τὰς Χαλκιδέως, quae Valla quoque exssit. Quae mox reprehenduntur, a Chalcideo maxime pacta e animadvertit Krueger. p. 357.

ἐνῆν γάρ] ἐχρῆν γάρ d. et Valla. ἐκεῖναι Bekker. in praef. ed. ior. p. V. suspicatur legendum esse. Inerat hoc non disertis bis, pactum enim erat tantum hoc: ὁπόσην χώραν καὶ πόλεις ιλεὺς ἔχει καὶ οἱ πατέρες οἱ βασιλέως εἶχον, βασιλέως ἔστω cap. 18. l callida interpretatione abusus verborum fieri poterat.

νήσους ἁπάσας πάλιν δουλεύειν καὶ Θεσσαλίαν καὶ Λ
καὶ τὰ μέχρι Βοιωτῶν· καὶ ἀντ' ἐλευθερίας ἂν Μη
χὴν τοῖς Ἕλλησι τοὺς Λακεδαιμονίους περιθεῖναι. ἑτέ
ἐκέλευε βελτίους σπένδεσθαι, ἢ ταύταις γε οὐ χρήσεσθ
δὲ τῆς τροφῆς ἐπὶ τούτοις δεῖσθαι οὐδέν. ἀγανακτῶ
μὲν Τισσαφέρνης ἀπεχώρησεν ἀπ' αὐτῶν δι' ὀργῆ
ἄπρακτος.

44 Οἱ δ' ἐς τὴν Ῥόδον ἐπικηρυκευομένων ἀπὸ τῶν δ
τάτων ἀνδρῶν τὴν γνώμην εἶχον πλεῖν, ἐλπίζοντες ν
οὐκ ἀδύνατον καὶ ναυβατῶν πλήθει καὶ πεζῷ προσά
καὶ ἅμα ἡγούμενοι αὐτοὶ ἀπὸ τῆς ὑπαρχούσης ξυμμαχ
νατοὶ ἔσεσθαι Τισσαφέρνην μὴ αἰτοῦντες χρήματα τρέ
ναῦς. πλεύσαντες οὖν εὐθὺς ἐν τῷ αὐτῷ χειμῶνι ἐκ τ
δου, καὶ προςβαλόντες Καμείρῳ τῆς Ῥοδίας πρώτ
τέσσαρσι καὶ ἐνενήκοντα, ἐξεφόβησαν μὲν τοὺς πολλ
εἰδότας τὰ πρασσόμενα, καὶ ἔφυγον, ἄλλως τε καὶ ἀτ
οὔσης τῆς πόλεως· εἶτα ξυγκαλέσαντες οἱ Λακεδαιμόνι
τους τε καὶ τοὺς ἐκ τοῖν δυοῖν πολέοιν, Λίνδου τε κ
λυσοῦ, Ῥοδίους ἔπεισαν ἀποστῆναι Ἀθηναίων. καὶ πρ
ρησε Ῥόδος Πελοποννησίοις. οἱ δὲ Ἀθηναῖοι κατὰ τὸ
ρὸν τοῦτον ταῖς ἐκ τῆς Σάμου ναυσὶν αἰσθόμενοι ἔπλ
μὲν βουλόμενοι φθάσαι, καὶ ἐφάνησαν πελάγιοι, ὑστερ
δὲ οὐ πολλῷ τὸ μὲν παραχρῆμα ἀπέπλευσαν ἐς Χάλκ
τεῦθεν δ' ἐς Σάμον, ὕστερον δὲ ἐκ τῆς Χάλκης καὶ ἐ

---

44. *ἐπικηρυκευομένων ἀπὸ τῶν δυνατωτάτων ἀνδρῶν*] i. e. *man von den mächtigsten Männern herunterhandelte*, verbo i sonaliter posito, ut I, 7. *πλοϊμωτέρων ὄντων*. V. Matth. §. 563. I, 3. *καὶ ἐπαγομένων αὐτοὺς ἐς τὰς ἄλλας πόλεις*, *sie in die andern Städte zu Hülfe rief*, ubi vid. notam col ad II, 7. Pausan. Eliac. c. 13. p. 55. *τηνικαῦτα παρὰ Ἠλείω νόρθωμα αἰτούντων νόσου λοιμώδους*. Et alio loco, *συνέβαλλον παρὰ τῶν Ἀρκάδων τοῖς Μεσσηνίοις ἐς τὴν Λακωνικήν*, *auch aus Arkadien zu Hülfe*.

Καμείρῳ] Popp. prol. t. II. p. 472. scribi vult *Καμίρ*, optimis, ut ait, libris, et sic habent A. H. K. S. d. e. f. *Καμιρῷ* F. *τῇ Καμείρῳ* c. Statim pro *πρώτῃ* in B. est *πρῶτ*, d. *πρότερον*, in c. e. i. *πρός*, in A. F. H. K. L. O. S. b. k. *τήν*, in g. *πρὸς γῆν*, in G. *πρὸς τὴν γῆν*, in P. *πρὸς τὴν* Magis ex usu Graecorum est *πρῶτον*. Paulo post *τοῖν* habent B. F. L. N. O. S. g. i. k. vulgo *τῶν*. *πολέοιν* A. B. *πόλεων* c. *πόλεοιν*. Sic V, 29. *ἀμφοῖν τοῖν πόλεοιν*. Ibi quoque *ποίν* kerus. V. Buttm. Gr. max. t. I. p. 193. not. 3. Matth. Gr. §. not. 2. §. 436. 1. De scriptura nominis *Ἰηλυσοῦ* v. Popp. p. 472.

πελάγιοι] i. e. *in alto mari versantes*. v. Dorv. ad Ch p. 627. Mox *ὑστερίσαντες* vulgo, plurimi libri scripti altera Valcken. ad Herodot. VI, 89.

Κῶ καὶ ἐκ τῆς Σάμου τοὺς ἐπίπλους ποιούμενοι ἐπὶ τὴν Ῥόδον ἐπολέμουν. οἱ δὲ χρήματα μὲν ἐξέλεξαν ἐς δύο καὶ τριάκοντα τάλαντα οἱ Πελοποννήσιοι παρὰ τῶν Ῥοδίων, τὰ δ' ἄλλα ἡσύχαζον ἡμέρας ὀγδοήκοντα, ἀνελκύσαντες τὰς ναῦς.

45 Ἐν δὲ τούτῳ καὶ ἔτι πρότερον, πρὶν ἐς τὴν Ῥόδον αὐτοὺς ἀναστῆναι, τάδε ἐπράσσετο. Ἀλκιβιάδης μετὰ τὸν Χαλκιδέως θάνατον καὶ τὴν ἐν Μιλήτῳ μάχην τοῖς Πελοποννησίοις ὕποπτος ὤν, καὶ ἀπ' αὐτῶν ἀφικομένης ἐπιστολῆς πρὸς Ἀστύοχον ἐκ Λακεδαίμονος ὥςτ' ἀποκτεῖναι, ἦν γὰρ καὶ τῷ Ἄγιδι ἐχθρὸς καὶ ἄλλως ἄπιστος ἐφαίνετο, πρῶτον μὲν ὑποχωρεῖ δείσας παρὰ Τισσαφέρνην, ἔπειτα ἐκάκου πρὸς αὐτὸν ὅσον ἐδύνατο μάλιστα τῶν Πελοποννησίων τὰ πράγματα, καὶ διδάσκαλος πάντων γιγνόμενος τήν τε μισθοφορὰν ξυνέτεμεν, ἀντὶ δραχμῆς Ἀττικῆς ὥςτε τριώβολον, καὶ τοῦτο μὴ ξυνεχῶς, δίδοσθαι, λέγειν κελεύων τὸν Τισσαφέρνην πρὸς αὐτοὺς ὡς Ἀθηναῖοι ἐκ πλείονος χρόνου ἐπιστήμονες ὄντες τοῦ ναυτικοῦ τριώβολον τοῖς ἑαυτῶν διδόασιν, οὐ τοσοῦτον πενίᾳ ὅσον ἵνα αὐτῶν μὴ οἱ ναῦται, ἐκ περιουσίας ὑβρίζοντες, οἱ μὲν τὰ σώματα χείρω ἔχωσι, δαπανῶντες ἐς τοιαῦτα ἀφ' ὧν ἡ ἀσθένεια ξυμβαίνει, οἱ δὲ τὰς ναῦς ἀπολείπωσιν οὐχ ὑπολιπόντες ἐς ὁμηρείαν τὸν προςοφειλόμενον μισθόν· καὶ

ἐκ τῆς Σάμου] „Velim, codices exhiberent ἐκ τῆς Σύμης." Krueger. p. 343. Etenim cap. 41. iunguntur Sime, Chalce, Rhodus et Lycia. Samos remotior Rhodo.

45. μετὰ Χαλκιδέως θάνατον] apud Panormum in agro Milesio c. 24.

ἀντὶ δραχμῆς Ἀττικῆς] quam non accipiebant, sed poscebant. Cf. supr. c. 29. Nihil est, cur haec verba eiicienda dicas cum Kruegero p. 354.

Ἀθηναῖοι — τριώβολον τοῖς ἑαυτῶν] „Paralorum stipendium erat, oboli quatuor in singulos dies; ut docet Harpocrat., ceteri vero milites navales tres tantum habebant, ut constat ex hoc loco, qui terra militabant, iis idem stipendium, quod τοῖς παράλοις, i. e. oboli quatuor. Extra vero ordinem factum bello Peloponn., militibus praesidiariis drachma una, et altera ipsorum calonibus penderetur. Equites drachmas in mensem triginta accipiebant, i. e. unam in dies singulos. V. Meursii Att. Lectt. II, 7." Hudson. — Si quis penitius haec volet cognoscere, adeat Boeckhium *Staatsh. d. Ath.* t. I. p. 292. sqq. nr. 22.

ἀπολείπωσιν οὐχ ὑπολιπόντες] B. idem sine οὐχ margo A. ἀπολείπωσιν N. omissis reliquis. Ἀπολιπόντες item sine reliquis vulgo. Scripturam marginis A., quem etiam supra verum servasse vidimus, coniectura assecutus erat Kistemakerus, *neve partim naves deserant, relicta in pignus debita adhuc stipendii parte.* Ac sane delenda particula videtur, sensus vero iste: vel dissipata per luxuriam mercede morbos contrahunt, vel negligunt munia in navibus obeunda, adeoque naves ipsas deserunt, permittentibus id

τοὺς τριηράρχους καὶ τοὺς στρατηγοὺς τῶν πόλεων ἐδίδα-
σκεν ὥστε δόντα χρήματα αὐτὸν πεῖσαι ὥστε ξυγχωρῆσαι
ταῦτα ἑαυτῷ, πλὴν τῶν Συρακοσίων· τούτων δὲ Ἑρμοκρά-
της [τε] ἠναντιοῦτο μόνος ὑπὲρ τοῦ παντὸς ξυμμαχικοῦ. τά
τε πόλεις δεομένας χρημάτων ἀπήλασεν, αὐτὸς ἀντιλέγ
ὑπὲρ τοῦ Τισσαφέρνους ὡς οἱ μὲν Χῖοι ἀναίσχυντοι εἶεν, πλο
σιώτατοι ὄντες τῶν Ἑλλήνων, ἐπικουρίᾳ δὲ ὅμως σωζόμε
ἀξιοῦσι καὶ τοῖς σώμασι καὶ τοῖς χρήμασιν ἄλλους ὑπὲρ τ
ἐκείνων ἐλευθερίας κινδυνεύειν· τὰς δ' ἄλλας πόλεις ἔφη ἀ
κεῖν, αἳ ἐς Ἀθηναίους πρότερον ἢ ἀποστῆναι ἀνάλουν, εἰ
καὶ νῦν τοσαῦτα καὶ ἔτι πλείω ὑπὲρ σφῶν αὐτῶν ἐθελήσου
ἐςφέρειν. τόν τε Τισσαφέρνην ἀπέφαινε νῦν μέν, τοῖς ἰδ
χρήμασι πολεμοῦντα, εἰκότως φειδόμενον, ἢν δέ ποτε τροφ
καταβῇ παρὰ βασιλέως, ἐντελῆ αὐτοῖς ἀποδώσειν τὸν μισθ
46 καὶ τὰς πόλεις τὰ εἰκότα ὠφελήσειν. παρῄνει δὲ καὶ τῷ Τι
σαφέρνει μὴ ἄγαν ἐπείγεσθαι τὸν πόλεμον διαλῦσαι, μη
βουληθῆναι κομίσαντα ἢ ναῦς Φοινίσσας ἅσπερ παρεσκευ
ζετο ἢ Ἕλλησι πλείοσι μισθὸν πορίζοντα τοῖς αὐτοῖς τῆς τ
γῆς καὶ τῆς θαλάσσης τὸ κράτος δοῦναι, ἔχειν δ' ἀμφοτέρ
ἐᾶν δίχα τὴν ἀρχήν, καὶ βασιλεῖ ἐξεῖναι ἀεὶ ἐπὶ τοὺς αὐτ
λυπηροὺς τοὺς ἑτέρους ἐπάγειν. γενομένης δ' ἂν καθ' ἓν τῆ

---

trierarchis, ut qui debitum adhuc stipendium, etiamsi signa d
serant, pignori esse existiment. Servata particula οὐχ ita lo
accipienda erunt: Athenienses partem tantum stipendii militibus
classiariis et nautis praesentem numerasse, parte reservata
alio tempore solvenda, ut reservata pars pignoris loco esset.
Eritque tum interpretatio ista: *neve pars naves deserant*, *deb*
adhuc parte stipendii non in pignus relicta. Sed constat ex iis
quae Boeckh. disputavit, non amplius triobolum stipendii a
Atheniensibus solutum esse; nisi forte subinde extra ordinem
pauxillulum additamenti fieret, velut ab trierarchis in expeditione
Sicula.

ὥστε δόντα] ὥστε delet Reisk., non male, ut videtur. Ord
verborum hic est: καὶ ἐδίδασκεν αὐτὸν δόντα χρήματα πεῖσαι τ
τριηράρχους καὶ τοὺς στρατηγούς, ὥστε ξυγχωρῆσαι etc.

ἀπήλασεν] Recte aoristus post imperfecta, quia amandandi
notio rem, quae celeriter absolvitur, significat, non item docendi
et declarandi notio. Popp. prol. t. I. p. 166.

πρότερον ἀποστῆναι] ἢ accessit ex B.

46. ἢ Ἕλλησι] B. d. et recens A. cum Tusano. ἢ μελλήσει
i. καὶ μελλήσει Q. vulgo μελλήσει.

ἐξεῖναι ἀεὶ ἐπὶ τοὺς αὐτοῦ λυπηρούς] ἀεὶ Bekk. recepit ex B. a
τοῦ A. B. S. i. ceteri αὐτούς. „Fortassis αὐτῷ, ut VI, 18. τ
ἐκεῖ ἐχθροῖς ἡμῶν λυπηροὶ ὄντες.“ Duker. — Cum Dukero fac
Heilmannus, neque secus Lindavius. Genitivum defendit Popp
prol. t. I. p. 121. sq. putans verba οἱ λυπηροί, ἐχθροί, πολέμ
substantivi structuram adsciscere.

ς γῆν καὶ θάλασσαν ἀρχῆς, ἀπορεῖν ἂν αὐτὸν οἷς τοὺς κρα-
οῦντας ξυγκαθαιρήσει, ἢν μὴ αὐτὸς βούληται μεγάλη δαπά-
η καὶ κινδύνῳ ἀναστάς ποτε διαγωνίσασθαι. εὐτελέστερα δὲ
ὰ δεινὰ βραχεῖ μορίῳ τῆς δαπάνης, καὶ ἅμα μετὰ τῆς ἑαυ-
οῦ ἀσφαλείας, αὐτοὺς περὶ ἑαυτοὺς τοὺς Ἕλληνας κατατρῖ-
αι. ἐπιτηδειοτέρους τε ἔφη τοὺς Ἀθηναίους εἶναι κοινωνοὺς
ὐτῷ τῆς ἀρχῆς· ἧσσον γὰρ τῶν κατὰ γῆν ἐφίεσθαι, τὸν λό-
ον τε ξυμφορώτατον καὶ τὸ ἔργον ἔχοντας πολεμεῖν. τοὺς μὲν
ὰρ ξυγκαταδουλοῦν ἂν σφίσι τε αὐτοῖς τὸ τῆς θαλάσσης μέ-
ος καὶ ἐκείνῳ ὅσοι ἐν τῇ βασιλέως Ἕλληνες οἰκοῦσι, τοὺς δὲ
οὐναντίον ἐλευθερώσοντας ἥκειν. καὶ οὐκ εἰκὸς εἶναι Λακεδαι-
ονίους ἀπὸ μὲν σφῶν τῶν Ἑλλήνων ἐλευθεροῦν νῦν τοὺς Ἕλ-
ηνας, ἀπὸ δ' ἐκείνων τῶν βαρβάρων, ἢν μή ποτε αὐτοὺς μὴ
ξέλωσι, μὴ ἐλευθερῶσαι. τρίβειν οὖν ἐκέλευε πρῶτον ἀμφοτέ-
ους, καὶ ἀποτεμόμενον ὡς μέγιστα ἀπὸ τῶν Ἀθηναίων ἔπειτ'
δη τοὺς Πελοποννησίους ἀπαλλάξαι ἐκ τῆς χώρας. καὶ διε-
οεῖτο τὸ πλέον οὕτως ὁ Τισσαφέρνης, ὅσα γε ἀπὸ τῶν ποιου-
ένων ἦν εἰκάσαι. τῷ γὰρ Ἀλκιβιάδῃ διὰ ταῦτα, ὡς εὖ περὶ
ούτων παραινοῦντι, προσθεὶς ἑαυτὸν ἐς πίστιν, τήν τε τρο-
ὴν κακῶς ἐπόριζε τοῖς Πελοποννησίοις καὶ ναυμαχεῖν οὐκ εἴα,
λλὰ καὶ τὰς Φοινίσσας ναῦς φάσκων ἥξειν καὶ ἐκ περιόντος

εὐτελέστερα δὲ τὰ δεινά] Haec ita expediri posse puto: *εὐτελέστερα δὲ τὰ δεινὰ βραχεῖ μορίῳ τῆς δαπάνης εἶναι καὶ ἅμα μετὰ τῆς ἑαυτοῦ ἀσφαλείας γίγνεσθαι, αὐτούς* etc.

ξυμφορώτατον] Dicebat Alcibiades, et causam et rationem, qua Athenienses bellum gererent, utiliores esse rebus Persarum.

ἀπὸ — σφῶν τῶν Ἑλλήνων — ἀπὸ δ' ἐκείνων τῶν βαρβάρων] *τῶν βαρβάρων* omittit B. Et Valcken. ad Herodot. V, 92. p. 110. Schw. verba *τῶν Ἑλλήνων* et *τῶν βαρβάρων* damnat tanquam interpretamenta, uncis seclusit Bekkerus, a quibus liberavi memor eorum, quae ad libr. I. c. 144. monui. Cum vox *βάρβαροι* ne praecesserit quidem, quis erit, qui quo referendum sit pron. *ἐκείνων*, sine difficultate reperiat, amantque Graeci tales explicationes addere, vel ubi minus quam hoc loco opus esse videatur. Quod nisi concedas, innumera multitudo tibi locorum uncis signanda erit.

ἢν μή ποτε αὐτοὺς μὴ ἐξέλωσι] Sensus esse debet: *si quando Athenienses devicerint Spartani, non consentaneum esse, victores qui Graeci a Persis subiecti sunt, eos non liberaturos.* Quare utroque loco delenda particula *μή*, quod iam Aem. Portus suasit, iuvatque Scholiastes his verbis: *ἀντὶ τοῦ καταδουλώσονται τοὺς Ἀθηναίους.*

ἀποτεμόμενον — ἀπὸ τῶν Ἀθηναίων] *ἀποτεμόμενον μεγίστην μοῖραν τῶν Ἀθηναίων, τουτέστι μεγίστων αὐτοὺς στερήσαντα* Schol.

ἐκ περιόντος] vulgo *ἐκ τοῦ περιόντος.* Articulum plurimi libri ignorant. *Instructos ex abundanti fore navibus ad certandum.* H. Stephan.

πεῖσαι δ' ἂν ἐνόμιζε μάλιστα ἐκ τοῦ τοιούτου εἰ Τ
νης φαίνοιτο αὐτῷ ἐπιτήδειος ὤν. ὅπερ καὶ ἐγένετο
γὰρ ᾔσθοντο αὐτὸν ἰσχύοντα παρ' αὐτῷ οἱ ἐν τῇ Σάμ
ναίων στρατιῶται, τὰ μὲν καὶ Ἀλκιβιάδου προςπέμψα
γους ἐς τοὺς δυνατωτάτους αὐτῶν ἄνδρας ὥςτε μ
περὶ αὐτοῦ ἐς τοὺς βελτίστους τῶν ἀνθρώπων ὅτι ἐπ'
χίᾳ βούλεται καὶ οὐ πονηρίᾳ οὐδὲ δημοκρατίᾳ τῇ ἑα
βαλούσῃ κατελθὼν καὶ παρασχὼν Τισσαφέρνην φίλο
ξυμπολιτεύειν, τὸ δὲ πλέον καὶ ἀπὸ σφῶν αὐτῶν
Σάμῳ τριήραρχοί τε τῶν Ἀθηναίων καὶ δυνατώτατοι
48 ἐς τὸ καταλῦσαι τὴν δημοκρατίαν. καὶ ἐκινήθη πρ
τῷ στρατοπέδῳ τοῦτο, καὶ ἐς τὴν πόλιν ἐντεῦθεν ὕστ
θε. τῷ τε Ἀλκιβιάδῃ διαβάντες τινὲς ἐκ τῆς Σάμου ἐ
ἦλθον, καὶ ὑποτείνοντος αὐτοῦ Τισσαφέρνην μὲν πρῶτ
τα δὲ καὶ βασιλέα φίλον ποιήσειν, εἰ μὴ δημοκρατοῖν
το γὰρ ἂν πιστεῦσαι μᾶλλον βασιλέα, πολλὰς ἐλπί

ξυνεπολέμει] Bekk. addidit ex B. Valla *se non libe socios gerere bellum.*

47. ἐπιθεραπεύων] Suidas et Zonaras v. citant verba ὁ βιάδης — ἐπιθεραπεύων τὴν ἑαυτοῦ κάθοδον· ἐς τὴν πατρίδ εἰ μὴ διαφθερεῖ αὐτήν, ὅτι ἔσται ποτὲ αὐτῷ, et interpretan θούμενος, προμηθούμενος.

τὰ μὲν καὶ Ἀλκιβιάδου] Respondent inter se τὰ μὲν πλέον (v. Dorvill. ad Charit. p. 281.), tum καὶ Ἀλκιβιάδου ψαντος et καὶ ἀπὸ σφῶν αὐτῶν.

τοὺς βελτίστους] i. e. *optimates, proceres.* v. Krueger nys. p. 270.

ἐπ' ὀλιγαρχίᾳ] Conf. Plutarch. V. Alcib. 25. de ga C. Nep. V. Alcibiad. 5.

αὐτοί τε αὐτοῖς οἱ δυνατοὶ τῶν πολιτῶν τὰ πράγματα, οἵπερ καὶ ταλαιπωροῦνται μάλιστα, ἐς αὐτοὺς περιποιήσειν καὶ τῶν πολεμίων ἐπικρατήσειν. ἔς τε τὴν Σάμον ἐλθόντες ξυνίστασάν τε τῶν ἀνθρώπων τοὺς ἐπιτηδείους ἐς ξυνωμοσίαν, καὶ ἐς τοὺς πολλοὺς φανερῶς ἔλεγον ὅτι βασιλεὺς σφίσι φίλος ἔσοιτο καὶ χρήματα παρέξοι Ἀλκιβιάδου τε κατελθόντος καὶ μὴ δημοκρατουμένων. καὶ ὁ μὲν ὄχλος εἰ καί τι παραυτίκα ἤχθετο τοῖς πρασσομένοις, διὰ τὸ εὔπορον τῆς ἐλπίδος τοῦ παρὰ βασιλέως μισθοῦ ἡσύχαζεν· οἱ δὲ ξυνιστάντες τὴν ὀλιγαρχίαν, ἐπειδὴ τῷ πλήθει ἐκοινώνησαν, αὖθις καὶ σφίσιν αὐτοῖς καὶ τοῦ ἑταιρικοῦ τῷ πλέονι τὰ ἀπὸ τοῦ Ἀλκιβιάδου ἐσκόπουν. καὶ τοῖς μὲν ἄλλοις ἐφαίνετο εὔπορα καὶ πιστά, Φρυνίχῳ δὲ στρατηγῷ ἔτι ὄντι οὐδὲν ἤρεσκεν, ἀλλ' ὅ τε Ἀλκιβιάδης, ὅπερ καὶ ἦν, οὐδὲν μᾶλλον ὀλιγαρχίας ἢ δημοκρατίας δεῖσθαι ἐδόκει αὐτῷ, ἢ ἄλλο τι σκοπεῖσθαι ἢ ὅτῳ τρόπῳ ἐκ τοῦ παρόντος κόσμου τὴν πόλιν μεταστήσας ὑπὸ τῶν ἑταίρων παρακληθεὶς κάτεισι, σφίσι δὲ περιοπτέον εἶναι τοῦτο μάλιστα ὅπως μὴ στασιάσωσι· [τῷ] βασιλεῖ τε οὐκ εὔπορον εἶναι καὶ Πελοποννησίων ἤδη ὁμοίως ἐν τῇ θαλάσσῃ ὄντων, καὶ πόλεις ἐχόντων ἐν τῇ αὐτοῦ ἀρχῇ οὐ τὰς ἐλαχίστας, Ἀθηναίοις προςθέμενον, οἷς οὐ πιστεύει, πράγματα ἔχειν, ἐξὸν Πελοποννησίους, ὑφ' ὧν κακὸν οὐδὲν πέπονθε, φίλους ποιήσασθαι. τάς τε ξυμμαχίδας πόλεις, αἷς ὑπεσχῆσθαι δὴ σφᾶς ὀλιγαρχίαν, ὅτι δὴ καὶ αὐτοὶ οὐ δημοκρατήσονται, εὖ εἰδέναι ἔφη ὅτι οὐδὲν μᾶλλον σφίσιν οὔθ' αἱ ἀφεστηκυῖαι προςχωρήσονται οὔθ' αἱ ὑπάρχουσαι βεβαιότεραι ἔσονται· οὐ γὰρ βουλήσεσθαι αὐτοὺς μετ' ὀλιγαρχίας ἢ δημοκρατίας δουλεύειν μᾶλλον ἢ μεθ' ὁποτέρου ἂν τύχωσι τούτων ἐλευθέρους εἶναι. τούς τε καλοὺς κἀγαθοὺς ὀνομαζομένους οὐκ ἐλάσσω αὐτοὺς νομίζειν σφίσι πράγματα παρέξειν τοῦ δήμου, ποριστὰς ὄντας καὶ ἐξηγητὰς τῶν

αὐτοῖς οἱ δυνατοὶ τῶν πολιτῶν] *αὐτοῖς*, intellige *τοῖς ἐκ τῆς Σάμου Ἀθηναίοις.*

οἵπερ ταλαιπωροῦνται] vide „Xenoph. Symp. IV, 30. Mem. Socr. II, 9. Aristoph. Av. 285. Vesp. 1040. Aristot. Polit. V, 11, 1. VIII, 7.“ Krueger.

καὶ σφίσιν αὐτοῖς καὶ τοῦ ἑταιρικοῦ] Puto rectius scribi *καὶ ἐν σφίσιν αὐτοῖς* etc. Paulo ante *τοῦ παρὰ βασιλέως* B. vulgo omittitur *παρά.*

σφίσι δὲ περιοπτέον εἶναι] *περισκεπτέον* K. L. *οὐ περιοπτέον* B. Vulgatam tuetur Thom. M. p. 710.

ἢ μεθ' ὁποτέρου — τούτων] A. B. F. H. c. vulgo *τούτου.* Mox *καλοὶ κἀγαθοὶ* sunt *optimates*, de quo nomine v. Krueger. l. l.

αὐτοὺς νομίζειν] sc. socios Atheniensium. *Νομίζειν* A. B. F. I. K. Q. e. f. g. vulgo *νομίσειν.*

κακῶν τῷ δήμῳ, ἐξ ὧν τὰ πλείω αὐτοὺς ὠφελεῖσθαι·
τὸ μὲν ἐπ' ἐκείνοις εἶναι καὶ ἄκριτοι ἂν καὶ βιαιότερον
θνήσκειν, τὸν δὲ δῆμον σφῶν τε καταφυγὴν εἶναι καὶ ἐκ
σωφρονιστήν. καὶ ταῦτα παρ' αὐτῶν τῶν ἔργων ἐπιστ
νας τὰς πόλεις σαφῶς αὐτὸς εἰδέναι ὅτι οὕτω νομίζουσιν
κουν ἑαυτῷ γε τῶν ἀπὸ Ἀλκιβιάδου καὶ ἐν τῷ παρόντι
49 σομένων ἀρέσκειν οὐδέν. οἱ δὲ ξυλλεγέντες τῶν ἐν τῇ ξυ
χίᾳ, ὥσπερ καὶ τὸ πρῶτον αὐτοῖς ἐδόκει, τά τε παρόντι
χοντο καὶ ἐς τὰς Ἀθήνας πρέσβεις Πείσανδρον καὶ ἄ
παρεσκευάζοντο πέμπειν, ὅπως περί τε τῆς τοῦ Ἀλκιβ
καθόδου πράσσοιεν καὶ τῆς τοῦ ἐκεῖ δήμου καταλύσεως,
50 τὸν Τισσαφέρνην φίλον τοῖς Ἀθηναίοις ποιήσειαν. γνοὺς
Φρύνιχος ὅτι ἔσοιτο περὶ τῆς τοῦ Ἀλκιβιάδου καθόδου
καὶ ὅτι Ἀθηναῖοι ἐνδέξονται αὐτήν, δείσας πρὸς τὴν
τίωσιν τῶν λεχθέντων ὑφ' αὐτοῦ μὴ ἢν κατέλθῃ ὡς καὶ
ὄντα κακῶς δρᾷ, τρέπεται ἐπὶ τοιόνδε τι. πέμπει ὡς
Ἀστύοχον τὸν Λακεδαιμονίων ναύαρχον ἔτι ὄντα τότε περ
Μίλητον, κρύφα ἐπιστείλας ὅτι Ἀλκιβιάδης αὐτῶν τὰ π

καὶ τὸ μὲν ἐπ' ἐκείνοις — ἀποθνήσκειν] Greg. Cor. p. 74.
ἂν omissum est. *Βεβαιότερον* B. P. *βιαιότεροι* Gregorii codd.
rique. *Ἀποθνήσκοιεν* Greg. Fallitur Hoogeveen. ad Viger. p.
nominativum *ἄκριτοι* hic rite poni perhibens atque ex ra
grammatica, quia reflexio sit ad personam praecedentem:
vero non manetur in eadem persona, accusativum inveniri.
enim persona principalis hic est qui loquitur, Phrynichus.
quem si reflecteretur ille nominativus; vera esset Hooge
sententia. Atqui *ἄκριτοι* redit ad illos, de quibus loquitur P
nichus, ad socios Atheniensium, inquam. *Εὖ εἰδέναι ἔφη* Ph
chus *τοὺς ξυμμάχους νομίζειν, τὸ ἐπ' ἐκείνοις εἶναι καὶ ἀκρίτ*
ἀποθνήσκειν. Nulla est igitur reflexio nominativi ad perso
praecedentem, sed una constructio pro altera posita, dum
ptor ita pergit, quasi ipsi socii loquantur, cuius usus exem
habes simile in V, 41. *οὐκ ἐώντων μεμνῆσθαι, ἀλλ' — ἑτοῖμοι*
ubi severior ratio exigit *ἑτοίμων εἶναι φασκόντων*. V. Lobeck.
Phrynich. p. 756. not. *Τὸ ἐπ' ἐκείνοις εἶναι* itidem est dictu
IV, 28. *τὸ ἐπὶ σφᾶς εἶναι*, propter quod ipsum hoc loco usus
Gregor. Cor., idemque adnotavit Scholiastes. Xenoph. hist.
III, 5, 8. *ὥςτε τὸ μὲν ἐπ' ἐκείνοις εἶναι ἀπολώλατε*. V. Duker.
IV, 28. interpp. ad Greg. Cor. l. l. Reiz. ad Viger. p.
Herm. in Museo Antiq. Studior. I, 1. p. 210. Matth. Gr. p. 3

49. *ἐν τῇ ξυμμαχίᾳ*] Apertum est, scribi debere *ἐν τῇ ξυν*
σίᾳ, de qua voce vid. Krueger. p. 364.

50. *πέμπει ὡς τὸν Ἀστύοχον*] Huc spectat Suidas in Φ
χου πάλαισμα, ubi epitomen huius narrationis exhibet, Arist
Ran. 701. et quos laudat Wasse Polyaen. III, 6. Proverb. V
can. append. IV, 1. Plutarch. V. Alcib. c. 25.

κρύφα ἐπιστείλας] „Valla legit *κρύφα ἐπιστολάς*, quod v
codices confirmarent.“ Krueger. p. 367. Male fieret, si co

ματα φθείρει Τισσαφέρνην Ἀθηναίοις φίλον ποιῶν, καὶ τἄλλα σαφῶς ἐγγράψας· ξυγγνώμην δὲ εἶναι ἑαυτῷ περὶ ἀνδρὸς πολεμίου καὶ μετὰ τοῦ τῆς πόλεως ἀξυμφόρου κακόν τι βουλεύειν. ὁ δὲ Ἀστύοχος τὸν μὲν Ἀλκιβιάδην, ἄλλως τε καὶ οὐκέτι ὁμοίως ἐς χεῖρας ἰόντα, οὐδὲ διενοεῖτο τιμωρεῖσθαι, ἀνελθὼν δὲ παρ' αὐτὸν ἐς Μαγνησίαν καὶ παρὰ Τισσαφέρνην ἅμα λέγει τε αὐτοῖς τὰ ἐπισταλέντα ἐκ τῆς Σάμου, καὶ γίγνεται αὐτοῖς μηνυτής, προσέθηκέ τε, ὡς ἐλέγετο, ἐπὶ ἰδίοις κέρδεσι Τισσαφέρνει ἑαυτόν, καὶ περὶ τούτων καὶ περὶ τῶν ἄλλων κοινοῦσθαι· διόπερ καὶ περὶ τῆς μισθοφορᾶς οὐκ ἐντελοῦς οὔσης μαλακωτέρως ἀνθήπτετο. ὁ δὲ Ἀλκιβιάδης εὐθὺς πέμπει κατὰ Φρυνίχου γράμματα ἐς τὴν Σάμον πρὸς τοὺς ἐν τέλει ὄντας οἷα δέδρακε, καὶ ἀξιῶν αὐτὸν ἀποθνήσκειν. θορυβούμενος δὲ ὁ Φρύνιχος, καὶ πάνυ ἐν τῷ μεγίστῳ κινδύνῳ ὢν διὰ τὸ μήνυμα, ἀποστέλλει αὖθις πρὸς τὸν Ἀστύοχον, τά τε πρότερα μεμφόμενος ὅτι οὐ καλῶς ἐκρύφθη, καὶ νῦν ὅτι ὅλον τὸ στράτευμα τὸ τῶν Ἀθηναίων ἑτοῖμος εἴη τὸ ἐν τῇ Σάμῳ παρασχεῖν αὐτοῖς διαφθεῖραι, γράψας καθ' ἕκαστα, ἀτειχίστου οὔσης Σάμου, ᾧ ἂν τρόπῳ αὐτὰ πράξειε, καὶ ὅτι ἀνεπίφθονόν οἱ ἤδη εἴη περὶ τῆς ψυχῆς δι' ἐκείνους κινδυνεύοντι καὶ τοῦτο καὶ ἄλλο πᾶν δρᾶσαι μᾶλλον ἢ ὑπὸ τῶν ἐχθίστων αὐτὸν διαφθαρῆναι. ὁ δὲ Ἀστύοχος μηνύει καὶ ταῦτα τῷ Ἀλκιβιάδῃ. καὶ ὡς προῄσθετο αὐτὸν ὁ Φρύνιχος ἀδικοῦντα καὶ 51 ὅσον οὐ παροῦσαν ἀπὸ τοῦ Ἀλκιβιάδου περὶ τούτων ἐπιστολήν, αὐτὸς προφθάσας τῷ στρατεύματι ἐξάγγελος γίγνεται ὡς οἱ πολέμιοι μέλλουσιν, ἀτειχίστου οὔσης τῆς Σάμου καὶ ἅμα

---

marent. Nempe Phrynichus alia mandavit ad Astyochum viva voce suisque verbis clam deferenda, alia palam literis consignata.

ἐς χεῖρας ἰόντα] εἰς ὁμιλίαν καὶ δεξίωσιν φιλικήν Schol.

γίγνεται αὐτοῖς μηνυτής] „Non valde grata est repetitio pronominis αὐτοῖς. Si per manuscriptos liceret, mallem αὐτός.“ Duker.

προςέθηκε — ἑαυτόν] τὸ, ὡς ἐλέγετο, κἀνταῦθα πρόςκειται ἐνδεικτικὸν τοῦ περὶ ἀδήλων μὴ πάνυ διατείνεσθαι. τὸ δὲ προςέθηκεν ἀντὶ τοῦ προςέθετο Schol. Mox κοινοῦσθαι Bekker. sumsit ex B. *Et, ut ferebatur, quaestus privati causa se Tissapherni adiunxit cum de hac re tum de aliis communicandis.*

μαλακωτέρως] v. de hac forma adverbii Elmslei. ad Eurip. Heracl. 544., qui quem citat Atticistam, is est in Anecd. Bekk. t. I., quem v. inter alia p. 92.

πᾶν δρᾶσαι] B. F. H. f. τι πᾶν δρᾶσαι A. L. O. τι πᾶν ἂν δρᾶσαι S. τὸ πᾶν ἂν δρᾶσαι P. g. i. k. τι δρᾶσαι ἂν K. vulgo τι ἂν δρᾶσαι. Paulo post malim αὐτὸς διαφθαρῆναι. H. αὐτῶν. f. αὐτά. omittit K.

51. ἐξάγγελος] v. not. ad VII, 73.

τῶν νεῶν οὐ πασῶν ἔνδον ὁρμουσῶν, ἐπιθήσεσθαι τῷ στ
τοπέδῳ, καὶ ταῦτα σαφῶς πεπυσμένος εἴη, καὶ χρῆναι τε
ζειν τε Σάμον ὡς τάχιστα καὶ τἄλλα ἐν φυλακῇ ἔχειν ἐστ
τήγει δὲ καὶ κύριος ἦν αὐτὸς πράσσων ταῦτα. καὶ οἱ μὲν
τειχισμόν τε παρεσκευάζοντο, καὶ ἐκ τοῦ τοιούτου, καὶ
μέλλουσα, Σάμος θᾶσσον ἐτειχίσθη· αἱ δὲ παρὰ τοῦ Ἀλ
βιάδου ἐπιστολαὶ οὐ πολὺ ὕστερον ἧκον ὅτι προδίδοταί τε
στράτευμα ὑπὸ Φρυνίχου καὶ οἱ πολέμιοι μέλλουσιν ἐπι
σεσθαι. δόξας δὲ ὁ Ἀλκιβιάδης οὐ πιστὸς εἶναι, ἀλλὰ
ἀπὸ τῶν πολεμίων προειδὼς τῷ Φρυνίχῳ ὡς ξυνειδότι κ
ἔχθραν ἀνατιθέναι, οὐδὲν ἔβλαψεν αὐτόν, ἀλλὰ καὶ ξυνεμ
τύρησε μᾶλλον ταὐτὰ ἐξαγγείλας.

52 Μετὰ δὲ τοῦτο Ἀλκιβιάδης μὲν Τισσαφέρνην παρεσκεύ
καὶ ἀνέπειθεν ὅπως φίλος ἔσται τοῖς Ἀθηναίοις, δεδιότα
τοὺς Πελοποννησίους, ὅτι πλείοσι ναυσὶ τῶν Ἀθηναίων
ρῆσαν, βουλόμενον δὲ ὅμως, εἰ δύναιτό πως, πεισθῆναι, ἰ

κύριος ἦν αὐτὸς πράσσων ταῦτα] „Non memini apud ul
alium scriptorem observasse exemplum, in quo τὸ κύριον ε
sequatur participium, simile tamen si proferatur, non interce
quominus vulgata obtineat; id vero donec fiat, legendum e
contendo πράσσειν.“ Abresch. Misc. obss. Vol. III. p. 308.
En alterum exemplum ex Thuc. V, 34. ὥστε — μήτε πριαμέ
τι ἢ πωλοῦντας κυρίους εἶναι, ubi Schol. propter rariorem stru
ram: ἤγουν μὴ εἶναι κυρίους ἢ πρίασθαι ἢ πωλεῖν. Conf. Matth.
p. 796.

καὶ ὡς μέλλουσα] sc. τειχίζεσθαι. V. Krueger. ad Dionys.
118., *welches ohnediess befestigt werden sollte.* Paulo post πρ
δοται B. F. H. (correctus) S. d. i. παραδέδοται c. vulgo παραδίδ

ἐξαγγείλας] B. ἀπαγγείλας A. F. H. ἀπαγγεῖλαι N. vulgo ἐξ
γείλας. Haesites quid praeferas. Scripsi ταὐτὰ pro ταῦτα c
Heilmanno.

52. βουλόμενον δὲ ὅμως — πεισθῆναι] πιστευθῆναι K. L. O.
c. d. e. f. g. i. k. Vulgatam agnoscit Scholiasta. Πιστευθῆναι pr
tulerunt Bredovius: (*Tissaphernes fürchtete zwar die Pelopon
sier, doch wünschte er auch das Vertrauen der Athener*) Krueg
p. 358.: fidem sibi haberi „*ab Alcibiade* voluit Tissaphernes,
si, quod verendum erat, Lacedaemonii nimium sibi arrogare
Athenienses sibi facile conciliare posset socios, quorum aux
illos debellaret“ et Dukerus, qui negat se intelligere, qui
sensus Scholiastae interpretationis, Tissaphernen metuisse quid
potentiam Peloponnesiorum, sed tamen cupivisse, sibi ab A
biade persuaderi, ut, illis desertis, Athenienses socios asciscer
Ipse hanc sententiam subesse statuere videtur: „Tissapher
quamquam Peloponnesios metuebat, ideoque ut utriusque po
vires exaequaret, cum Atheniensibus societatem inire medita
tur, nihilo secius tamen adhuc ab illis fidem sibi haberi voleb
Hi igitur omnes, ut dixi, πιστευθῆναι praeferunt, quod si a m
Thucydidis profectum esset, puto eum una adiecturum fuisse
quibus, ab Alcibiade; an Atheniensibus, an Peloponnesiis f

τε καὶ ἐπειδὴ τὴν ἐν τῇ Κνίδῳ διαφορὰν περὶ τῶν Θηρα-
ους σπονδῶν ᾔσθετο τῶν Πελοποννησίων· ἤδη γὰρ κατὰ
τον τὸν καιρὸν ἐν τῇ Ῥόδῳ ὄντων αὐτῶν ἐγεγένητο, ἐν ᾗ
τοῦ Ἀλκιβιάδου λόγον πρότερον εἰρημένον περὶ τοῦ ἐλευ-
οῦν τοὺς Λακεδαιμονίους τὰς ἁπάσας πόλεις ἐπηλήθευσεν
Λίχας, οὐ φάσκων ἀνεκτὸν εἶναι ξυγκεῖσθαι κρατεῖν βασιλέα
ν πόλεων, ὧν ποτε καὶ πρότερον ἢ αὐτὸς ἢ οἱ πατέρες ἦρ-
καὶ ὁ μὲν Ἀλκιβιάδης, ἅτε περὶ μεγάλων ἀγωνιζόμε-
, προθύμως τὸν Τισσαφέρνην θεραπεύων προσέκειτο· οἱ 53

---

haberi cupiverit. Qui vulgatam tuetur Haackius, et ita inter-
tatur: „verba βουλόμενον — πεισθῆναι non tam ostendunt, re-
a iam alienatum esse Tissaphernem a Peloponnesiis, sed tan-
cupivisse, ut de societatis cum Atheniensibus faciendae com-
lis ipsi, si fieri posset, persuaderetur.“ Haackius igitur iure
ruegero reprehensus est, quod eius sententia subabsurda sit.
e vera est Scholiastae expositio, dummodo recte intelligatur:
ὅτι ἐδεδίει μὲν ὁ Τισσαφέρνης τὴν ἰσχὺν τῶν Λακεδαιμονίων,
ετο δὲ ὅμως πεισθῆναι, εἰ δύναιτο, ὑπὸ Ἀλκιβιάδου, μεταθέσθαι
τοὺς Ἀθηναίους. Hoc autem dicit Thucydides: metuebat Tissa-
nes Peloponnesios, ideoque cum Atheniensibus societatem
cupiebat, sed consilium exsequi non facile erat, sic enim
are debebat, ut verbis Phrynichi cap. 48. dicam, βασιλεῖ
que sibi οὐκ εὔπορον εἶναι καὶ Πελοποννησίων ἤδη ὁμοίως ἐν τῇ
σσῃ ὄντων καὶ πόλεις ἐχόντων ἐν τῇ αὐτοῦ ἀρχῇ οὐ τὰς ἐλαχίστας,
ναίοις προσθέμενον, οἷς οὐ πιστεύει, πράγματα ἔχειν. Conf. om-
cap. 56. Ea causa erat metus Tissapherni, ut difficultas
, societate Peloponnesiorum avelli. Tametsi *promptus erat*
obtemperandum Alcibiadi, si fieri posset, ac si per Peloponne-
cervici eius quasi impositos et maiori, quam adversarii, na-
copia pollentes liceret. Id verum esse, declarant statim se-
ntia: ἄλλως τε καὶ ἐπειδὴ ἐν τῇ Κνίδῳ διαφορὰν περὶ τῶν Θηρα-
υς σπονδῶν ᾔσθετο τῶν Πελοποννησίων, quae narravit cap. 43.

ἤδη γὰρ — ἐγεγένητο] sc. ἡ διαφορά. Sensus est: iam ea dis-
sio acciderat hoc tempore, cum hoc ipso tempore, quo haec
sit Alcibiades, in Rhodo essent Peloponnesii. Cnidi enim dis-
um factum erat, et ex Cnido Rhodum navigaverant. V. cap. 44.

τὸν τοῦ Ἀλκιβιάδου λόγον] „Cap. 45. 46. De illis ἐπηλήθευσεν
Λίχας recte sensit Stephanus, esse ἐπηλήθευσε, quod paulo ante
erat ξυνεμαρτύρησε. Similis est locus IV, 85. in princ., ubi v.
ol.“ Duker.

τὸν Τισσαφέρνην θεραπεύων προσέκειτο] τὸν Τισσαφέρνη F. τὸν
σαφέρνην A. B. H. τῷ Τισσαφέρνει vulgo. „Προσκεῖσθαι hac sig-
catione, non addito casu, etiam VII, 18. ὁ Ἀλκιβιάδης προς-
μενος ἐδίδασκε τὴν Δεκέλειαν τειχίζειν et 78. οἱ δὲ Συρακόσιοι
ιππεύοντές τε προσέκειντο καὶ ἐσακοντίζοντες οἱ ψιλοί.“ Dukerus.
cedit quod Graeci, ubi participium cum verbo finito diversi
giminis coniungitur, eo casu utuntur, quem participium postu-
. Thuc. II, 44. λύπη — οὗ ἂν ἐθὰς γενόμενος ἀφαιρεθείη. I, 105.
ἄλλοις ξυμβαλόντες ἐκράτησαν. III, 105. ὃ τειχισάμενοι κοινῷ
αστηρίῳ ἐχρῶντο. Vid. Krueger. ad Dionys. p. 119.

δὲ μετὰ τοῦ Πεισάνδρου πρέσβεις τῶν Ἀθηναίων ἀποσ[...]
τες ἐκ τῆς Σάμου, ἀφικόμενοι ἐς τὰς Ἀθήνας, λόγους [...]
οῦντο ἐν τῷ δήμῳ κεφαλαιοῦντες ἐκ πολλῶν, μάλιστα [...]
ἐξείη αὐτοῖς Ἀλκιβιάδην καταγαγοῦσι καὶ μὴ τὸν αὐτὸν [...]
πον δημοκρατουμένοις βασιλέα τε ξύμμαχον ἔχειν καὶ [...]
ποννησίων περιγενέσθαι. ἀντιλεγόντων δὲ πολλῶν καὶ [...]
περὶ τῆς δημοκρατίας καὶ τῶν Ἀλκιβιάδου ἅμα ἐχθρῶν [...]
βοώντων ὡς δεινὸν εἴη εἰ τοὺς νόμους βιασάμενος κάτεισι, [...]
Εὐμολπιδῶν καὶ Κηρύκων περὶ τῶν μυστικῶν, δι' ἅπερ [...]
μαρτυρομένων καὶ ἐπιθειαζόντων μὴ κατάγειν, ὁ Πείσ[...]
παρελθὼν πρὸς πολλὴν ἀντιλογίαν καὶ σχετλιασμὸν ἠρώτα [...]
ἕκαστον παράγων τῶν ἀντιλεγόντων, εἴ τινα ἐλπίδα ἔχει [...]
τηρίας τῇ πόλει Πελοποννησίων ναῦς τε οὐκ ἐλάσσους [...]

---

53. *κεφαλαιοῦντες ἐκ πολλῶν — περιγενέσθαι*] Greg. Cor. [...] ubi est *τὸν Ἀλκιβιάδην* et *καταγαγοῦσι* ut in A. B. F. H. (cum [...] S. f. *καταγάγουσι* N. Q. vulgo *κατάγουσι*. Deinde Marcellinus [...] Marcellinus? v. interp. Gregorii) in scholiis legerat *καὶ Πελοπον*-*νησίων δὲ περιγενέσθαι*, et dixerat, *δὲ* pro *δὴ* positum es[se] [...] Koen. ad h. l.

Εὐμολπιδῶν καὶ Κηρύκων] Hae erant familiae, in qui[bus] [...] sacerdotii Eleusinii hereditarium erat. Eiusmodi gentes fa[...] que, quibus quaedam publica sacra (nam seorsum sua c[...] genti privata sacra erant) hereditate accepta propria fuerunt [...] res commemorantur, velut Eteobutadae, Thaulonidae, H[...] dae aliae. V. Platner. *Beitr. zur Kenntn. d. Att. Rechts* [...] Ste Croix d. myster. p. 131. *Lenz.* praesertim Hüllmann. [...] *sch. d. Staats* p. 90. — Mox *μαρτυρομένων* correctum est [...] F. H. c. d. e. f. g. i. k. pro vulgata *μαρτυρουμένων*. Conf. VI [...] *δεόμεθα καὶ μαρτυρόμεθα ἅμα*. De voce *ἐπιθειάζειν* v. [...] VIII, 1.

πρὸς πολλὴν — σχετλιασμόν] i. e. *bey vielem unwilligen,* [...] *gen Widerspruch.*

εἴ τινα ἐλπίδα ἔχει] „*εἰ* B. ceteri *ἤν*. *Ἔχει* A. B. F. H. [...] i. [adde correct. S.] vulgo *ἔχῃ*.“ Bekk. — Ceteri non omnes [...] dentur habere *ἤν*, sed *ἥντινα*, pars tantum scriptorum *ἤν* [...] Vulgata scriptura est *ἤν τινα*, quam Haack. quoque edenda[m] [...] ravit. Mox *πείσῃ* A. F. H. K., quod non ferri potest pos[...] Quae coniunctio non videtur a Thucydide cum coniunctivo [...] structa esse; certe loci sunt perpauci, ubi ea constructio [...] ritur, I, 138. VI, 21. et hic ipse, qui sunt omnes dubitationi [...] noxii. V. Matth. Gr. Gr. §. 525. 7. b. Popp. proleg. t. I. p. [...] Thiersch. Gr. §. 329. Quae enim Krueger. ad Dionys. p. [...] contra affert, ea non satis distincte disputata sunt. A Tr[...] et serioribus prosae orationis scriptoribus, item a Doribus [...] busque *εἰ* construi cum coniunctivo, non negatur. Apud Thu[cy]-didem nimia paucitas exemplorum rem valde dubiam, imo [...] similem reddit, coniunctionem illam hanc structuram non [...] tere. Nam si recte consideres, unicus locus VI, 21. restat, [...] tantum L. O. P. habent *ἤν*.

ῃ θαλάσσῃ ἀντιπρώρους ἐχόντων καὶ πόλεις ξυμμαχίδας
ους, βασιλέως τε αὐτοῖς καὶ Τισσαφέρνους χρήματα πα-
ντων, σφίσι τε οὐκέτι ὄντων, εἰ μή τις πείσει βασιλέα με-
τῆναι παρὰ σφᾶς. ὁπότε δὲ μὴ φαίησαν ἐρωτώμενοι, ἐν-
θα δὴ σαφῶς ἔλεγεν αὐτοῖς ὅτι Τοῦτο τοίνυν οὐκ ἔστιν
' γενέσθαι, εἰ μὴ πολιτεύσομέν τε σωφρονέστερον καὶ ἐς
ους μᾶλλον τὰς ἀρχὰς ποιήσομεν, ἵνα πιστεύῃ ἡμῖν βασι-
, καὶ μὴ περὶ πολιτείας τὸ πλέον βουλεύσομεν ἐν τῷ παρόντι
ερὶ σωτηρίας· ὕστερον γὰρ ἐξέσται ἡμῖν καὶ μεταθέσθαι,
μή τι ἀρέσκῃ· Ἀλκιβιάδην τε κατάξομεν, ὃς μόνος τῶν νῦν
τε τοῦτο κατεργάσασθαι. ὁ δὲ δῆμος τὸ μὲν πρῶτον ἀκού- 54
χαλεπῶς ἔφερε τὸ περὶ τῆς ὀλιγαρχίας· σαφῶς δὲ διδα-
μενος ὑπὸ τοῦ Πεισάνδρου μὴ εἶναι ἄλλην σωτηρίαν, δεί-
καὶ ἅμα ἐλπίζων ὡς καὶ μεταβαλεῖται, ἐνέδωκε. καὶ ἐψη-

σαφῶς ἔλεγεν] A. B. H. L. N. O. P. Q. S. f. g. i. vulgo
το.

εἰ μὴ πολιτεύσομεν — καὶ μὴ περὶ πολιτείας] καὶ μὴν περὶ πο-
ας A. B. F. H. S. Male. *Μή* istud non ad totam sententiam
inet, sed tantum ad *τὸ πλέον*, et plena oratio ista futura es-
καὶ εἰ μὴ τὸ πλέον i. e. *minus* περὶ πολιτείας βουλεύσομεν ἢ
σωτηρίας. Ita *μή* ad solam particulam orationis *μεγίστην* per-
t in verbis Xenoph. Mem. Socr. I, 2, 7. ἐθαύμαζε δὲ, εἴ τις
ὴν ἐπαγγελλόμενος ἀργύριον πράττοιτο, καὶ μὴ νομίζοι τὸ μέγιστον
ος ἕξειν, φίλον ἀγαθὸν κτησάμενος, ἀλλὰ φοβοῖτο, μὴ ὁ γενόμενος
ς κἀγαθὸς τῷ τὰ μέγιστα εὐεργετήσαντι μὴ τὴν μεγίστην χάριν
, quem locum ita convertit Herm. ad Viger. p. 797. *mirabatur*
vero, si quis virtutem professus pecuniam exigeret, ac non
ximum lucrum putaret, amicum sibi bonum parasse, sed metue-
, ne qui probus honestusque factus esset, pro maximis beneficiis
tiam, quae non esset maxima, rependeret. — De verbis ἐς
γους τὰς ἀρχὰς ποιεῖν i. e. *paucos ad magistratus admittere, im-*
ium paucorum constituere, v. notam ad cap. 38.

54. καὶ ἅμα ἐπελπίζων] Ammon. d. diff. voc. p. 66. ἤλπισαν
ἐπήλπισαν διαφέρει· ἤλπισαν μὲν γὰρ αὐτοί τινας ἐλπίδας ἔχοντες
ρί τινος· ἐπήλπισαν δὲ ἕτεροι ἑτέρους, εἰς ἐλπίδα ἤγαγον. Hem-
rh. tamen ad Lucian. t. II. p. 419. affert exempla, quibus pro-
tur, ἐπελπίζειν τινί esse, *spem in aliquo collocare et repositam*
bere. Heliodor. VII. p. 356. τὸ μηδὲν ἑαυτῷ συνειδότα φαῦλον εὐ-
νείᾳ τῇ παρὰ τῶν κρειττόνων ἐπελπίζειν. Plenius Socrates H. E.
III, 16. τοὺς ἐπηλπικότας ἐπὶ τῷ ἐσταυρωμένῳ. „Fit autem ali-
uando, addit, nihil ut a simplici ἐλπίζειν fere differat ἐπελπίζειν.
ausan. IV. p. 342. καὶ ὁ μὲν ἐπήλπιζεν, Ἀθηναίων δυνηθέντων
αυτικῷ, κάθοδον ἔσεσθαι σφίσιν ἐς Ναύπακτον. Finitimum est Lu-
iani ἐπελπίσαντες in Timon. §. 21. et Scholiastae Pindari ad Isthm.
II, 50. ἔσχατα ἐπελπίζοντες. Haec certe fidem conciliant egregio
od. Cassell. qui solus [iam praeter eum A. B. F. Q.] habet ex-
uisitius ἐπελπίζων. Nihil oberat, quominus Pausaniae placere
otuisset, ὡς κάθοδος ἔσεται σφίσιν." — Haec exempla cuncta re-
entiorum sunt, qui plerumque rara et exquisita amant, saepe

. καὶ τὰς μὲν ναῦς καταλαμβάνουσιν ἀνειλκυσμένας τῶν
ποννησίων, ἐς δὲ τὴν γῆν ἀπόβασίν τινα ποιησάμενοι καὶ
προςβοηθήσαντας Ῥοδίων νικήσαντες μάχῃ ἀπεχώρησαν
ἐ Χάλκην, καὶ τὸν πόλεμον ἐντεῦθεν μᾶλλον ἐκ τῆς Κῶ
ῦντο· εὐφυλακτότερα γὰρ αὐτοῖς ἐγίγνετο, εἴ ποι ἀπαί-
ὸ τῶν Πελοποννησίων ναυτικόν. ἦλθε δὲ ἐς τὴν Ῥόδον
Ξενοφαντίδας Λάκων παρὰ Πεδαρίτου ἐκ Χίου, λέγων ὅτι
ῖχος τῶν Ἀθηναίων ἤδη ἐπιτετέλεσται, καὶ εἰ μὴ βοηθή-
πάσαις ταῖς ναυσίν, ἀπολεῖται τὰ ἐν Χίῳ πράγματα.
διενοοῦντο βοηθήσειν. ἐν τούτῳ δὲ ὁ Πεδάριτος αὐ-

---

5. μᾶλλον ἐκ τῆς Κῶ] Non male Palmer. Exerc. crit. p. 57.
cit μᾶλλον ἢ ἐκ τῆς Κῶ, quandoquidem Chalce propior a
ο statio erat, quam Cos, atque ex hac insula prius Rhodum
ebantur, ut narrat c. 44. extr. Suidas in αὐτόθεν citavit
verba ex Thucydide: χειμὼν ἦν, καὶ τοῖς Ἀθηναίοις τὸν πό-
αὐτόθεν ποιεῖσθαι οὕτως ἐδόκει, ubi verba nostri loci καὶ τὸν
ον ἐντεῦθεν μᾶλλον ἐκ τῆς Κῶ ἐποιοῦντο, quae aliquot versi-
nte verba ἐν τῷ αὐτῷ χειμῶνι praecedant, Suidae animo ob-
ta esse putat Popp. ed. Thuc. II, 1. p. 91.; nam ἐκ τῆς Κῶ
in οὕτω depravari potuisse. — At verba a Suida allata
t VI, 71., ut ibi ipse Dukerus eorum quae alio tempore
serat oblitus, indicavit. — Paulo post εὐφυλακτότερα ex F.
. O. adde s. g. edidit Bekker., recte atque ex usu Graeco-
Εὐφυλακτότερον d. i. vulgo εὐφυλακτοτέρα. V. Matth. Gr.
7. Thucyd. I, 102. in narratione obsidionis Ithomae: μάλι-
ὲ τοὺς Ἀθηναίους ἐπεκαλέσαντο, ὅτι τειχομαχεῖν ἐδόκουν δυνα-
ναι. τοῖς δὲ (Lacedaemoniis sc.), πολιορκίας μακρᾶς καθεστη-
τούτου (sc. τοῦ τειχομαχεῖν) ἐνδεᾶ (i. e. ἐνδεὲς) ἐφαίνετο, quem
ι recte interpretatus est Heilm.: *die Lacedaemonier hatten
len Beistand der Athener vornehmlich wegen ihrer bekannten
ıicklichkeit bey Belagerungen ausgebeten; ein Umstand, der
, wie sie wohl sahen, bei der langweiligen Belagerung, welche
ır der Hand hatten, wesentlich abging, indem sie sonst den
mit Gewalt würden haben erobern können.* Quare mihi pro-
' Bekkeri coniectura in verbis I, 10. φαίνοιτ' ἂν ὑποδεεστέρα
cto accentu legentis ὑποδεέστερα. Ubi quod praecedunt verba
Πελοποννήσου τῶν πέντε τὰς δύο μοίρας νέμονται, Schol. enu-
t has peninsulae partes: Laconicam, Arcadiam, Argolida,
eniam, Elin. Lacedaemonii tenebant Laconicam et Messe-
m. Cur vero Achaia omittitur? Quae ibidem verba legun-
τῆς τε ξυμπάσης ἡγοῦνται, negat Valcken. ad Herodot. VIII,
. 145. *Schw.* significare *totius Peloponnesi principatum obti-
e* Lacedaemonios, sed bello communi fuisse ceteris duces,
νας, ut erant bello Persico ipsis etiam Atheniensibus. Pro-
ue id ipsum opinor Achaia in censum non venit, quia per
ım temporis pacata nullis externis implicabatur negotiis.
ιενοοῦντο βοηθήσειν] Conf. cap. 74. διανοοῦνται τούτων πάντων
προςήκοντας λαβόντες εἴρξειν. V. Lobeckii parerg. ad Phry-
c. 6. p. 756. Popp. proleg. t. I. p. 159. Mox ex plurimis
editum αὐτός τε καὶ τὸ περὶ αὐτόν etc. Vulgo αὐτός deest

οους, τροφήν τε αὐτοῖς δίδωσι καὶ σπονδὰς τρίτας τάςδε
νδεται.

Τρίτῳ καὶ δεκάτῳ ἔτει Δαρείου βασιλεύοντος, ἐφορεύον- 58
δὲ Ἀλεξιππίδα ἐν Λακεδαίμονι, ξυνθῆκαι ἐγένοντο ἐν
εάνδρου πεδίῳ Λακεδαιμονίων καὶ τῶν ξυμμάχων πρὸς Τισ-
φέρνην καὶ Ἱεραμένην καὶ τοὺς Φαρνάκου παῖδας περὶ τῶν
ιλέως πραγμάτων καὶ Λακεδαιμονίων καὶ τῶν ξυμμάχων.
αν τὴν βασιλέως, ὅση τῆς Ἀσίας ἐστί, βασιλέως εἶναι·
περὶ τῆς χώρας τῆς ἑαυτοῦ βουλευέτω βασιλεὺς ὅπως βού-
αι. Λακεδαιμονίους δὲ καὶ τοὺς ξυμμάχους μὴ ἰέναι ἐπὶ
αν τὴν βασιλέως ἐπὶ κακῷ μηδενί, μηδὲ βασιλέα ἐπὶ τὴν
εδαιμονίων μηδὲ τῶν ξυμμάχων ἐπὶ κακῷ μηδενί. ἢν δέ
Λακεδαιμονίων ἢ τῶν ξυμμάχων ἐπὶ κακῷ ἴῃ ἐπὶ τὴν βα-
ως χώραν, τοὺς Λακεδαιμονίους καὶ τοὺς ξυμμάχους κω-
ν· καὶ ἤν τις ἐκ τῆς βασιλέως ἴῃ ἐπὶ κακῷ ἐπὶ Λακεδαι-
ους ἢ τοὺς ξυμμάχους, βασιλεὺς κωλυέτω. τροφὴν δὲ ταῖς
σὶ ταῖς νῦν παρούσαις Τισσαφέρνην παρέχειν κατὰ τὰ
κείμενα μέχρι ἂν αἱ νῆες αἱ βασιλέως ἔλθωσι· Λακεδαι-
ους δὲ καὶ τοὺς ξυμμάχους, ἐπὴν αἱ βασιλέως νῆες ἀφί-
ωται, τὰς ἑαυτῶν ναῦς ἢν βούλωνται τρέφειν, ἐφ᾽ ἑαυτοῖς
ι. ἢν δὲ παρὰ Τισσαφέρνους λαμβάνειν ἐθέλωσι τὴν τρο-
, Τισσαφέρνην παρέχειν, Λακεδαιμονίους δὲ καὶ τοὺς ξυμ-
ους, τελευτῶντος τοῦ πολέμου τὰ χρήματα Τισσαφέρνει
οδοῦναι ὁπόσα ἂν λάβωσιν. ἐπὴν δὲ αἱ βασιλέως νῆες ἀφί-
ται, αἵ τε Λακεδαιμονίων νῆες καὶ αἱ τῶν ξυμμάχων καὶ

---

d Plat. Leg. VII. p. 801. A. δεῖ in his verbis: γνόντας δεῖ τοὺς
ητάς, ὡς εὐχαὶ παρὰ θεῶν αἰτήσεις εἰσί, δεῖ δὴ τὸν νοῦν αὐτοὺς
δρα προσέχειν, μή ποτε λάθωσι κακὸν ὡς ἀγαθὸν αἰτούμενοι. Po-
X. p. 601. A. οὕτω δή, οἶμαι, καὶ τὸν ποιητικὸν φήσομεν χρώμα-
ἄττα ἑκάστων τῶν τεχνῶν τοῖς ὀνόμασι καὶ ῥήμασιν ἐπιχρωματίζειν,
ὸν οὐκ ἐπαΐοντα, ἀλλ᾽ ἢ μιμεῖσθαι, ὥςτε ἑτέροις τοιούτοις ἐκ τῶν
ων θεωροῦσι δοκεῖν, ἐάν τε περὶ σκυτοτομίας τι λέγῃ ἐν μέτρῳ καὶ
υθμῷ καὶ ἁρμονίᾳ εὖ δοκεῖν λέγεσθαι, ubi Ast. prius δοκεῖν sollicitat.
ει repetitum Xenoph. Oecon. II, 15: conf. Spohn. ad Isocrat. Pane-
. 17. τι apud Homer. Odyss. III, 99. Thucyd. III, 52. coll.
68. Quos locos indicavit Krueger. ad Dionys. p. 5.

ἐπανισοῦν τοὺς Ἕλληνας] Ita loquuntur etiam Herodot. et Iso-
tes. Vid. Valcken. ad Herodot. VIII, 13. Nos: *das Gleich-
richt herstellen.*

τρίτας τάςδε] A. B. F. H. N. *τάςδε τρίτας* L. O. f. g. i. k.
go *τρὶς τάςδε.*

58. *Λακεδαιμονίους δὲ — ἐφ᾽ ἑαυτοῖς εἶναι*] i. e. *Λακεδαιμόνιοι
οἱ ξύμμαχοι ἐφ᾽ ἑαυτοῖς ἔστωσαν*, voluit Tissaphernes, *ut in La-
aemoniorum sociorumque potestate esset* etc. Explicatur h. l.
nota ad V, 49., unde corrigenda sunt, quae dixi ad VIII, 56.
pronomine *ἑαυτοῖς*.

αἱ βασιλέως κοινῇ τὸν πόλεμον πολεμούντων καθ' ὅ[...]
Τισσαφέρνει δοκῇ καὶ Λακεδαιμονίοις καὶ τοῖς ξυμμάχο[ις]
δὲ καταλύειν βούλωνται τοῖς Ἀθηναίοις, ἐν ὁμοίῳ [...]
λύεσθαι.

59 Αἱ μὲν σπονδαὶ αὗται ἐγένοντο. καὶ μετὰ ταῦτα [...]
σκευάζετο Τισσαφέρνης τάς τε Φοινίσσας ναῦς ἄξων, [...]
εἴρητο, καὶ τἄλλα ὅσαπερ ὑπέσχετο· καὶ ἐβούλετο παρασκ[...]
μενος γοῦν δῆλος εἶναι.

60 Βοιωτοὶ δὲ τελευτῶντος ἤδη τοῦ χειμῶνος Ὠρωπὸν [...]
προδοσίᾳ Ἀθηναίων ἐμφρουρούντων. ξυνέπραξαν δὲ [...]
τριέων τε ἄνδρες καὶ αὐτῶν Ὠρωπίων, ἐπιβουλεύοντες [...]
στασιν τῆς Εὐβοίας· ἐπὶ γὰρ τῇ Ἐρετρίᾳ τὸ χωρίον ὂ[...]
νατα ἦν Ἀθηναίων ἐχόντων μὴ οὐ μεγάλα βλάπτειν καὶ [...]
τρίαν καὶ τὴν ἄλλην Εὔβοιαν. ἔχοντες οὖν ἤδη τὸν Ὠ[...]
ἀφικνοῦνται ἐς Ῥόδον οἱ Ἐρετριῆς, ἐπικαλούμενοι ἐς τὴ[ν]
βοιαν τοὺς Πελοποννησίους, οἱ δὲ πρὸς τὴν τῆς Χίου [...]
μένης βοήθειαν μᾶλλον ὥρμηντο, καὶ ἄραντες πάσαις ταῖ[...]
σὶν ἐκ τῆς Ῥόδου ἔπλεον. καὶ γενόμενοι περὶ τὸ Τρ[...]
καθορῶσι τὰς τῶν Ἀθηναίων ναῦς πελαγίας ἀπὸ τῆς Χ[...]
πλεούσας· καὶ ὡς οὐδέτεροι ἀλλήλοις ἐπέπλεον, ἀφικ[...]
οἱ μὲν ἐς τὴν Σάμον, οἱ δὲ ἐς τὴν Μίλητον, καὶ ἑώρω[...]
κέτι ἄνευ ναυμαχίας οἷόν τε εἶναι ἐς τὴν Χίον βοηθῆσαι· [...]
ὁ χειμὼν ἐτελεύτα οὗτος καὶ εἰκοστὸν ἔτος ἐτελεύτα τῷ [...]
μῳ τῷδε ὃν Θουκυδίδης ξυνέγραψεν.

61 Τοῦ δ' ἐπιγιγνομένου θέρους ἅμα τῷ ἦρι εὐθὺς ἀ[...]

βούλωνται τοῖς Ἀθηναίοις] A. F. H. et γρ. S. πρὸς τοῖς Ἀθ[...] i. k. πρὸς τοὺς Ἀθηναίους L. O. P. S. vulgo πρὸς Ἀθ[...] Conf. V, 47. καταλύειν μηδεμιᾷ τῶν πόλεων. Et καταλύειν sine [...]su nominis est V, 17. 23. Verbum sequitur analogiam verb[...] καταλλάσσεσθαι et διαλλάσσεσθαί τινι. Foedus initum regni [...] Nothi tertio decimo, Ol. 92, 1. ante Ch. N. 411.

59. τοιαῦται] B. L. vulgo αὗται, et recte quidem, nam [...] verba foederis retulit. Mox B. μετὰ ταύτας. ceteri ταῦτα. Be[...] conferri iubet cap. 17. Ibi nihil est, quod conferri possit, [...] cap. 19. iterum legitur: ἡ μὲν ξυμμαχία αὕτη ἐγένετο. μετὰ ταῦτα etc. Quare vulgatam restitui.

60. μὴ οὐ μεγάλα βλάπτειν] μή dicitur, si certa est neg[...] μὴ οὐ, si cum dubitatione coniuncta. Thuc. I, 141. σώμ[ασι] ἑτοιμότεροι οἱ αὐτουργοὶ τῶν ἀνθρώπων ἢ χρήμασι πολεμεῖν, τὸ [...] πιστὸν ἔχοντες ἐκ τῶν κινδύνων κἂν περιγενέσθαι· τὸ δὲ, οὐ βέβ[αιον] μὴ οὐ προαναλώσειν. Vid. Herm. ad Viger. p. 798. sq., qui [...] convertit: *nam quum Eretriae istud oppidum immineat, fieri [...] poterat, quin, si in Atheniensium potestate esset, multum posse[t] Eretriae et reliquae Euboeae nocere.*

τὸν Ὠρωπόν] Vid. Matth. Gr. p. 112.

61. ἅμα τῷ ἦρι — ἀρχομένῳ] Vid. Matth. Gr. p. 810.

Δερκυλίδας τε ἀνὴρ Σπαρτιάτης στρατιὰν ἔχων οὐ πολλὴν
παρεπέμφθη πεζῇ ἐφ' Ἑλλήσποντον Ἄβυδον ἀποστήσων· εἰσὶ
Μιλησίων ἄποικοι· καὶ οἱ Χῖοι, ἐν ὅσῳ αὐτοῖς ὁ Ἀστύο-
ἠπόρει ὅπως βοηθήσοι, ναυμαχῆσαι πιεζόμενοι τῇ πολιορ-
ἠναγκάσθησαν. ἔτυχον δὲ ἔτι ἐν Ῥόδῳ ὄντος Ἀστυόχου
τῆς Μιλήτου Λέοντά τε ἄνδρα Σπαρτιάτην, ὃς Ἀντισθέ-
ἐπιβάτης ξυνεξῆλθε, τοῦτον κεκομισμένοι μετὰ τὸν Πεδα-
ου θάνατον ἄρχοντα, καὶ ναῦς δώδεκα αἳ ἔτυχον φύλακες
λήτου οὖσαι, ὧν ἦσαν Θούριαι πέντε καὶ Συρακόσιαι τέσ-
ρες καὶ μία Ἀναιῖτις καὶ μία Μιλησία καὶ Λέοντος μία.
ξελθόντων δὲ τῶν Χίων πανδημεὶ καὶ καταλαβόντων τι ἐρυ-
ν χωρίον, καὶ τῶν νεῶν αὐτοῖς ἅμα ἓξ καὶ τριάκοντα ἐπὶ
τῶν Ἀθηναίων δύο καὶ τριάκοντα ἀναγαγομένων, ἐναυ-
χησαν· καὶ καρτερᾶς γενομένης ναυμαχίας, οὐκ ἔλασσον
ντες ἐν τῷ ἔργῳ οἱ Χῖοι καὶ οἱ ξύμμαχοι, ἤδη γὰρ καὶ ὀψὲ
ἀνεχώρησαν ἐς τὴν πόλιν. μετὰ δὲ τοῦτο εὐθὺς τοῦ Δερ- 62
ίδου πεζῇ ἐκ τῆς Μιλήτου παρεξελθόντος, Ἄβυδος ἐν τῷ
λησπόντῳ ἀφίσταται πρὸς Δερκυλίδαν καὶ Φαρνάβαζον,
Λάμψακος δυοῖν ἡμέραιν ὕστερον. Στρομβιχίδης δ' ἐκ
Χίου πυθόμενος κατὰ τάχος βοηθήσας ναυσὶν Ἀθηναί-
τέσσαρσι καὶ εἴκοσιν, ὧν καὶ στρατιώτιδες ἦσαν ὁπλίτας
ουσαι, ἐπεξελθόντων τῶν Λαμψακηνῶν μάχῃ κρατήσας καὶ
οβοεὶ Λάμψακον ἀτείχιστον οὖσαν ἑλών, καὶ σκεύη μὲν καὶ
δράποδα ἁρπαγὴν ποιησάμενος, τοὺς δὲ ἐλευθέρους πάλιν
οικίσας, ἐπ' Ἄβυδον ἦλθε. καὶ ὡς οὔτε προσεχώρουν οὔτε
οσβαλὼν ἐδύνατο ἑλεῖν, ἐς τὸ ἀντιπέρας τῆς Ἀβύδου ἀπο-
εύσας, Σηστὸν πόλιν τῆς Χερσονήσου, ἥν τότε Μῆδοι εἶ-
ν, καθίστατο φρούριον καὶ φυλακὴν τοῦ παντὸς Ἑλλησ-
του.

Λέοντα] „Fortasse idem est, quem Pedariti patrem dixit
p. 28." Krueger. p. 300.
ὃς Ἀντισθένει] ὃς ἀντὶ στρατηγοῦ K. N. e. g., quod interpre-
mentum esse putat Krueger. p. laud., adscriptum ad ἄρχοντα
l ad ἐπιβάτης. „Nam cum Hegesandridas, ait, quem classi
aefuisse novimus, a Xenophonte hist. gr. I, 3, 17. Mindari ἐπι-
της dicatur, non improbabile censeo, hoc nomine a Lacedae-
oniis dictum esse inferioris ordinis ducem (conf. Sturz. Lex.
noph. v. s.) ἐπιστολέως similem, de quo v. Mor. ind. ad Hellen.
v. et Sturz. s. v." Ἀντισθένει retinendum esse, Wasse ait pa-
re ex Xenoph. hist. gr. III, 2, 6. magis vero etiam ex iis, quae
ripsit Thuc. cap. 29., ut adnotavit Dukerus. Voluit dicere:
p. 39. Mox τοῦτον receptum est ex A. B. F. H. L. N. O.
S. c. i.
αἳ ἔτυχον — Μιλήτου] Eustath. ad Hom. Odyss. p. 1484.
Ἀναιῖτις] Vid. Lobeck. ad Phrynich. p. 41.

62. ἥν ποτε Μῆδοι εἶχον] τότε A. F. H. K. L. N. O. P. Q. f.

63 Ἐν τούτῳ δὲ οἱ Χῖοί τε θαλασσοκράτορες μᾶλλον ἐγένοντο καὶ οἱ ἐν τῇ Μιλήτῳ· καὶ ὁ Ἀστύοχος, πυθόμενος τὰ κατὰ τὴν ναυμαχίαν καὶ τὸν Στρομβιχίδην καὶ τὰς ναῦς ἀπεληλυθότα, ἐθάρσησε. καὶ παραπλεύσας δυοῖν νεοῖν Ἀστύοχος ἐς Χίον κομίζει αὐτόθεν τὰς ναῦς, καὶ ξυμπάσαις ἤδη ἐπιπλεῖ

---

g. k. οἱ omittunt A. B. F. H. L. O. Q. f. g. k. ceteri οἱ Μι[illegible]

Τότε interdum ita usurpatur, ut „tempus respiciatur, quo [illegible] facta sint vel in vulgus notum est, vel ab ipso scriptore in [illegible]gressis proditum. Ut ex innumeris exemplis aliquot afferam [illegible] 101. πλεῖστοι δὲ τῶν Εἱλώτων ἐγένοντο οἱ τῶν παλαιῶν Μεσσηνίων [illegible] τε δουλωθέντων, ἀπόγονοι, ubi Steph. ποτέ coniicit. I, 137. γράψας τὴν τῶν γεφυρῶν, ἣν ψευδῶς προςεποιήσατο, τότε δι' αὐτὸν οὐ διάλυσιν, ubi vulgo post τότε incidunt; respicit, quae praeter alios [illegible] Herodot. VIII, 109. — Thuc. I, 89. Herodot. IX, 115. [illegible] Xenoph. H. gr. VII, 1, 6. Λακεδαιμόνιοι ὑμῖν ἐπολέμουν ποτὲ [illegible]λὰ ἔτη coniicias legendum τότε esse, cum bellum respiciatur [illegible]loponnesiacum. Quanquam hic ποτέ defendi queat. Fieri [illegible] potest, ut, qui ibi loquitur, rem, quantumvis nota esset, [illegible] tamen ut notam cogitarit" Krueger. l. l. Is praeterea affert [illegible] 69. 33. VIII, 20. 10. 40. 33. 73. 21. 86. 72. Cap. 90. [illegible] Haackium quid commoverit, ut apertum glossema ποτέ, [illegible] Vallae etiam interpretatio damnat, uncis liberaret. Ac V, [illegible] extr. διὰ τὴν ἐκ τῆς Ἀττικῆς ποτὲ — ἀναχώρησιν legendum [illegible]catur τότε collatis I, 114. II, 21. quanquam hi loci remoti [illegible] sint. — Nostro loco non dubitavi rescribere τότε propter librorum auctoritatem, qui scripturam servant, quae nisi a [illegible] scriptoris ipsa esset, non posset explicari, quomodo huc ve[illegible]

63. ἐν τούτῳ — ἐν τῇ Μιλήτῳ] Valcken. ad Herodot. V, [illegible] „una voce θαλασσοκράτορες Thucydidi dicuntur Chii Milesii [illegible] Ad haec Krueger. p. 301. respondet: „immo Peloponnesiorum quae Mileti erat classis, quam θαλασσοκρατεῖν scriptor dicere potuit. Quod cum non animadverteret Valcken., post Μι[illegible] plenius distinxit. Οἱ ἐν τῇ Μιλήτῳ καὶ ὁ Ἀστύοχος eodem [illegible] iunguntur, ut III, 33. ὁ Πάχης καὶ οἱ Ἀθηναῖοι coll. c. 80. [illegible] Βούδορος καὶ Σάλαμις, ubi vid. Schol. Qua ratione nihil fre[illegible]tius. Nec offendere debet, quod non sequitur: πυθόμενοι [illegible]σησαν. Eodem enim modo dictum Στρομβιχίδην καὶ τὰς ναῦς [illegible] πεληλυθότα. Huc retulerim IV, 12. Βρασίδας — καὶ τὸ πλῆθος [illegible] τὰ μετέωρα τῆς πόλεως ἐτράπετο. Eodemque partim pertinent [illegible] collegit Ast. ad Phaedr. p. 370. ad Polit. II, 6. ad Leg. II, 1[illegible] Adde Matth. Gr. p. 614. Thuc. VIII, 99. καὶ αἱ Φοίνισσαι νῆες [illegible] δὲ ὁ Τισσαφέρνης που ἧκων. Sed rationem edoceri velim, cur [illegible]loponnesiorum classis, quae Mileti erat, θαλασσοκρατεῖν dici [illegible] possit, quae si par fuisset hostili, non tam diu Athenienses Chi[illegible] oppugnassent. Iam cum viginti quatuor naves hostium [illegible] Strombichide Hellespontum petierunt, mari magis et Chii et [illegible]loponnesii imperant. Itaque secutus Valckenarium colon [illegible] Μιλήτῳ posui.

κομίζει αὐτόθεν τὰς ναῦς] „Obscure hic Astyochum scri[illegible] dicit κομίζειν αὐτόθεν τὰς ναῦς, ita loquens ac si, quas dic[illegible] praegressis vel appareat vel facile colligi possit. Quod secu[illegible]

ιεῖται ἐπὶ τὴν Σάμον· καὶ ὡς αὐτῷ διὰ τὸ ἀλλήλοις ὑπό-
υς ἔχειν οὐκ ἀντανήγοντο, ἀπέπλευσε πάλιν ἐς τὴν Μίλη-
. ὑπὸ γὰρ τοῦτον τὸν χρόνον καὶ ἔτι πρότερον ἡ ἐν ταῖς
ήναις δημοκρατία κατελύετο. ἐπειδὴ γὰρ οἱ περὶ τὸν Πεί-
δρον πρέσβεις παρὰ τοῦ Τισσαφέρνους ἐς τὴν Σάμον ἦλ-
, τά τε ἐν αὐτῷ τῷ στρατεύματι ἔτι βεβαιότερον κατέλα-

---

entur tamen istae tredecim intelligi, quas Antisthenes addu-
at. [cap. 61. sed duodecim erant.] Ita ut statuatur, quo-
nmodo iam suadent verba. Hac enim ratione articulus ad
tum et definitum aliquid refertur, quanquam id non facile
iectes. Certe si Chiorum quoque naves auctor complecti vo-
sset, scripsisse videatur: *τὰς αὐτόθεν ναῦς*. Accedit quod suis
i navibus carere nondum poterant. His autem quas diximus,
decim assumtis, Astyochi classis navium fuerit centum et
tem. Cum vero mox [cap. 79.] centum et duodecim habuis-
dicatur, quinque suspiceris ei suppeditatas esse a Rhodiis vel
aliis civitatibus sociis." Krueger. p. 303., qui dum omnia
is anxie rimatur, saepe nodum in scirpo quaerit. Cum *τὰς
όθεν ναῦς κομίζει* nihil aliud sit nisi, *τὰς ναῦς αὐτοῦ οὔσας αὐ-
εν κομίζει*, sive ita scribas, sive vulgatam relinquas, utrum-
de utrisque et de navibus, quae Chii erant, universis, et
te earum, navibus Antisthenis dici poterit. Naves autem uni-
as significari, puto liquere e verbis *καὶ ξυμπάσαις ἤδη* et inde,
d, si naves Antisthenis significare voluisset, clarius locuturus
set. Quod ni ita esset, cur ipse Krueger. in init. p. 302.
psit: „Valla, *sumsit quae illic erant naves*. Ex qua interpre-
one confirmatum vidi, quod olim conieceram, verba hoc or-
esse legenda: *κομίζει τὰς αὐτόθεν ναῦς*. Eodem modo c.
ἀπέπεμψαν Ἱπποκράτην καὶ Ἐπικλέα κομιοῦντας τὰς ἐκεῖθεν ναῦς.
d. XIII, 49. *Μίνδαρος συνήγαγε τὰς ἁπανταχόθεν ναῦς*. Conf.
. Iphig. T. 1150. 1376. *Seidl.* Thuc. II, 69. 79. 84. Xenoph.
. gr. V, 2, 9." Mallem et ipse ita reperiri in aliquo libro scri-
sed necessaria mutatio non est.

ξυμπάσαις ἤδη] „*ἤδη* arcte cum *ξυμπάσαις* iungendum, intel-
o *οὔσαις*. Conf. I, 30. extr. *χειμῶνος ἤδη ἀνεχώρησαν*. VIII,
. *ἀφικνοῦνται ἐς Ῥοίτειον, ἤδη τοῦ Ἑλλησπόντου*. III, 112. *ἐπι-
τει τοῖς Ἀμπρακιώταις ἔτι ἐν ταῖς εὐναῖς*. IV, 32. *οἱ Ἀθηναῖοι
πρώτους φύλακας, οἷς ἐπέδραμον, εὐθὺς διαφθείρουσιν ἔν τε ταῖς
ῖς ἔτι, ἀναλαμβάνοντας τὰ ὅπλα*, ubi *τε* non cum sequente *καί*
gendum esse, ut Poppone probante l. l. 162. Bened. statuit, alibi
abitur." Krueger. l. l.

καὶ ὡς αὐτῷ — ἐσκέψαντο Ἀλκιβιάδην μέν] Astyochus adver-
Samum navigat, ut Athenienses, qui ibi in statione erant,
proelium eliciat. Hi vero ad proelium non prodeunt, quod
invicem suspecti sunt. Iam duae se excipiunt sententiae per
incipientes: *ὑπὸ γὰρ τοῦτον τὸν χρόνον* et *ἐπειδὴ γὰρ οἱ* etc.
rum prior explicat, cur inter se suspecti fuerint Athenienses,
Sami erant: *sub hoc enim tempus*, ait, *et iam prius in civi-
Atheniensium status popularis antiquari coepit*. *Κατελέλυτο*
ent A. B. F. H. L. O. P. S. f. g. k. vulgata scriptura est *κα-
ετο*, eaque una probari potest, nam et ex sequentibus inde

ἔον, (καὶ αὐτῶν τῶν Σαμίων προτρεψάντων τινὰς [illegible]
ὥστε πειρᾶσθαι μετὰ σφῶν ὀλιγαρχηθῆναι, [illegible]

---

a cap. 64. patet, imperium populare nondum sublatu[m]
sed modo abrogari coepisse: et hoc ipsum altera [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] declaratur. origines [illegible] imperii
mae mutationis Samo profectas esse, ut illa mutatio [illegible]
ipsam Sami gestas praecedere non potuerit, sed consum[...]
Deinde verbis τά τε ἐν [illegible] respondent [illegible]
ἐν [illegible] — [illegible]. Verba τὰ ἐν [illegible]
βεβαιότερον κατέλαβον recte Dukerus explicat. „Pisander [...]
ri legati Atheniensium, a Tissapherne Samum reversi. [...]
apud exercitum confirmarunt, et conspiratos arctioribus [...]
dam vinculis inter se adstrinxerunt. Nam [illegible]
est *adstringere*, *obligare*. ut in iis, quae e Thucydide [...]
IV, 86. profert Stephanus in Thesauro [illegible]
Plutarcho, καταλαβόντες ὅρκοις. quod est in Vita Numae p. [...]
Steph. Sic Herodotus IX, 121. πίστει τε καταλαβόντες [...]
σι, et Lucianus in Prometheo p. 174. δὸς καὶ τὴν [illegible]
ληφθῆναι καὶ μάλα καὶ αὐτή. Et Thuc. V, 21. ἐπειδὴ [illegible]
νας τὰς σπονδάς, i. e. ἰσχυράς, ut Scholiastes." Etiamsi [...]
popularis Athenis iam antiquatus fuisset, hoc patet nullam
habere potuisse ad milites sollicitandos, ut qui de ea n[...]
dum certiores facti essent, vide c. 74. Hoc quidem recte [...]
Krueger. p. 370. Qui quod pro ἡ ἐν ταῖς Ἀθήναις δημοκρατία
bi vult ἡ ἐν τοῖς Ἀθηναίοις δ., non vidit, ἐν ταῖς Ἀθήναις [...]
civitatem Atheniensium significare, tum eam, quae in urbe,
quae Sami erat. Itaque falso ἐν ταῖς Ἀθήναις tantum urbe[m]
nificare, ἐν τοῖς Ἀθηναίοις autem si secum legatur, Athen[...]
qui Sami erant, intelligendos esse autumat. At enim scrip[...]
cit, populare imperium per totam civitatem Athenarum s[...]
esse, eiusque rei motum Samo profectum. Nihil igitur [...]
dum. Venimus nunc ad huius periodi partem difficillima[m]
verba καὶ αὐτῶν τῶν Σαμίων — ὀλιγαρχῶνται, ubi Bekk. ex [...]
cepit προὐτρέψαντο. At προτρεψάντων vulgata scriptura est
demque opinor vera. Προὐτρεψάντων F. H. προτρέψαντος
προτρέψαντες c. τοὺς δυνατωτάτους B. ἐπαναστάντες F. H. L.
f. g. i. k. ἐπαναστάς K. αὐτοί L. O. S. f. g. i. k. αὐτοῖς A.
Audienda est maior pars codicum, quae habet προτρεψάντω[ν]
δυνατοί autem non est, cur soli Atheniensium optimates [...]
gantur cum Kruegero, cum qui idem cum illis sentiebant
orum ipsorum optimates, eos non minus a Samiis ad inst[...]
dum paucorum imperium sollicitatos esse, consentaneum sit
ὥστε post προτρέπειν vid. Matth. Gr. p. 761. Verbis καὶ ἐπα-
ναστάντες — ὀλιγαρχῶνται respicitur Samiorum seditio, d[e]
narratum est c. 21. Nominativum autem ἐπαναστάντες
quanquam praegressum προτρεψάντων requirat ἐπαναστάντω[ν]
τῶν, restituendum esse, recte, puto, iudicavit Kruegerus, [...]
milem locum attulit e cap. 104. ἐπειγομένων τῶν Πελοπον[...]
πρότερόν τε ξυμμίξαι καὶ κατὰ τὸ δεξιὸν τῶν Ἀθηναίων, ὑπερ[...]
αὐτοὶ τῷ εὐωνύμῳ, ἀποκλεῖσαι τοῦ ἔξω αὐτοὺς ἔκπλου — οἱ Ἀ[...]
γνόντες ἀντεπεξῆγον. His adde notam ad VIII, 48. τοὺς καλ[οὺς κἀ-]
γαθοὺς νομίζειν — ἄκριτοι θανεῖν et ad V, 41. οὐκ ἐώντων [...]

ὄντες αὐτοὶ ἀλλήλοις ἵνα μὴ ὀλιγαρχῶνται.) καὶ ἐν σφίσιν αὐτοῖς ἅμα οἱ ἐν τῇ Σάμῳ τῶν Ἀθηναίων κοινολογούμενοι σκέψαντο Ἀλκιβιάδην μέν, ἐπειδήπερ οὐ βούλεται, ἐᾶν· ὲ γὰρ οὐκ ἐπιτήδειον αὐτὸν εἶναι ἐς ὀλιγαρχίαν ἐλθεῖν, αὐτοὺς δὲ ἐπὶ σφῶν αὐτῶν, ὡς ἤδη καὶ κινδυνεύοντας, ὁρᾶν ῳ τρόπῳ μὴ ἀνεθήσεται τὰ πράγματα, καὶ τὰ τοῦ πολέμου ἅμα ἀντέχειν, καὶ ἐσφέρειν αὐτοὺς ἐκ τῶν ἰδίων οἴκων οθύμως χρήματα καὶ ἤν τι ἄλλο δέῃ, ὡς οὐκέτι ἄλλοις ἢ ἰσιν αὐτοῖς ταλαιπωροῦντας. παρακελευσάμενοι οὖν τοιαῦ- 64 τὸν μὲν Πείσανδρον εὐθὺς τότε καὶ τῶν πρέσβεων τοὺς ίσεις ἀπέστελλον ἐπ' οἴκου, πράξοντας τἀκεῖ, καὶ εἴρητο τοῖς τῶν ὑπηκόων πόλεων αἷς ἂν προσίσχωσιν ὀλιγαρχίαν καστάναι· τοὺς δ' ἡμίσεις ἐς τἄλλα τὰ ὑπήκοα χωρία ἄλλους λῃ διέπεμπον. καὶ Διοτρέφη, ὄντα περὶ Χίον, ᾑρημένον δὲ

αι, ἀλλ' — ἑτοῖμοι εἶναι. Conf. Lobeck. ad Phryn. p. 755. sq. ot. His omnibus locis ab instituta structura declinavit, et noro quidem loco ita orationem continuavit, ac si antea scripsist καὶ αὐτοὶ οἱ Σάμιοι προὔτρεψαν τοὺς δυνατούς. Conferri praerea iubet Krueger. Thucydidem V, 36. ibique Schol. Duker. ad II, 42. 70. Herodot, I, 51. Plat. Leg. X. p. 908. A. Poppo aum proleg. t. I. p. 110. confert Sallust. Iug. c. 112. *Populo Romno melius visum — rati*, et adiri iubet Zeun. ad Xenoph. Cyp. VII, 5, 37. et ipse dat ibidem plurima exempla talis struurae ad sensum factae. Haec igitur est totius loci interpretio: *Namque sub id temporis, atque etiam prius, popularis itus per civitatem Atheniensium tolli coepit. Postquam enim Pinder eiusque collegae, Atheniensium legati a Tissapherne Samum dierunt, res in castris firmius obstrinxerunt, ipsis Samiis optiztes hortantibus, ut secum paucorum dominatum constituere corentur, quamvis ipsi alii adversus alios seditiosi arma ceperant, paucorum dominatu regerentur. Atque Athenienses, qui Sami ant* etc. Plures enim e plebe Sami oligarchiae iam favere eperant, ut narrat c. 73.

ἐσκέψαντο Ἀλκιβιάδην μὲν — αὐτοὺς δέ] Sequi poterat nominarus αὐτοί et ita deinceps. Sed accusativus pro nominativo solet ferri in sententiis distributivis. Vid. Lobeck. ad Phryn. p. O. not. et not. ad VII, 34. Ἐσκέψαντο ἐᾶν est: *reputabant, Albiadem valere iubendum esse*, i. e. se de Alcibiade sollicitos non se debere.

64. τῶν πρέσβεων τοὺς ἡμίσεις] Thom. M. p. 421. vid. not. l VIII, 8.

ἐς τἄλλα τὰ ὑπήκοα] „Fortasse legendum ἐς τ' ἄλλα, hypoigme posita post διέπεμπον.“ Bekker. Sed adversari videtur arculus τά.

καὶ Διοτρέφη] Διοτρέφην vulgo. Διοτρεφῆν S. „Quod auctor icit Διοτρέφην ὄντα περὶ Χίον, nolim putare, hunc relictarum avium [si ullae relictae sunt. v. not. ad c. 63.] ducem fuisse. ortasse τριήραρχος erat. Videtur idem esse, qui VII, 29. Διιτρέφης dicitur. Utroque enim modo scribitur. Vid. Boeckh.

ἐς τὰ ἐπὶ Θρᾴκης ἄρχειν, ἀπέστελλον ἐπὶ τὴν ἀρχή[illegible]ουλο
κόμενος ἐς τὴν Θάσον τὸν δῆμον κατέλυσε. καὶ ἀ[illegible]νδρο
αὐτοῦ οἱ Θάσιοι δευτέρῳ μηνὶ μάλιστα τὴν πόλιν ἐ[illegible]ς π
ὡς τῆς μὲν μετ᾽ Ἀθηναίων ἀριστοκρατίας οὐδὲν ἔτι [illegible]ς ἔχ
μενοι, τὴν δὲ ἀπὸ Λακεδαιμονίων ἐλευθερίαν ὁσημέρ[illegible] κ
δεχόμενοι. καὶ γὰρ καὶ φυγὴ αὐτῶν ἔξω ἦν ὑπὸ τῶ[illegible] γ
ναίων παρὰ τοῖς Πελοποννησίοις, καὶ αὕτη μετὰ τῶ[illegible]στά
πόλει ἐπιτηδείων κατὰ κράτος ἔπρασσε ναῦς τε κομ[illegible] τὲ
τὴν Θάσον ἀποστῆσαι. ξυνέβη οὖν αὐτοῖς μάλιστα ἃ [illegible]τερ
λοντο, τὴν πόλιν τε ἀκινδύνως ὀρθοῦσθαι καὶ τὸν ἐ[illegible] ὠ
σόμενον δῆμον καταλελύσθαι. περὶ μὲν οὖν τὴν Θάσ[illegible]θα
ναντία τοῖς τὴν ὀλιγαρχίαν καθιστᾶσι τῶν Ἀθηναίων ἐ[illegible]ς τ
δοκεῖν δέ μοι καὶ ἐν ἄλλοις πολλοῖς τῶν ὑπηκόων· σ[illegible]ροσύ
νην γὰρ λαβοῦσαι αἱ πόλεις καὶ ἄδειαν τῶν πρασσομέ[illegible]
χώρησαν ἐπὶ τὴν ἄντικρυς ἐλευθερίαν, τὴν ὑπὸ τῶν Ἀθ[illegible].

Staatsh. d. Ath. t. II. p. 811. Ita Aristoph. Av. 799. Διιτρέφ[illegible] Ma bes et ibidem 1412. δεινῶς γ᾽ ἐμοῦ τὸ μειράκιον ὁ Διιτρέφ[illegible] L. postulante Διοτρέφης. Articulum enim cum Elmsleio ad Eu[illegible] 326. non deleverim. Hunc Diotrephem puto filium Nic[illegible] qui Atheniensium praetor (vid. Thuc. III, 75. IV, 53. III[illegible] stoph. Vesp. 81. sqq.) ad Mantineam occubuerat. v. Th[illegible] 74. coll. 61. Androtion. ap. Schol. Aristoph. Av. 13." [illegible] p. 317. sq. — Mox ἐς τὰ ἐπὶ Θρᾴκης ἄρχειν intellige: ἐς [illegible] Θρᾴκης ᾑρημένον ἄρχειν αὐτῶν. Vid. not. ad I, 68.

ὁσημέραι] A. F. Q. et correctus S. ὁσήμεραι H. N. ὁση[illegible] B. vulgo ὅσαι ἡμέραι. Vid. interpp. ad Greg. Cor. p. 64. V[illegible] ad Thom. M. pone epistolas Batavorum ad Ernestium, edi[illegible] Tittmanno p. 171.

καὶ γὰρ καὶ φυγὴ — Πελοποννησίοις] Thom. M. p. 902. [illegible] cit φυγὴ καὶ οἱ φυγάδες, quare scriptor addidit ὑπὸ τῶν Ἀθη[illegible] quasi esset φυγαδευθέντες ὑπό etc. Itaque passim φυγή et φ[illegible] in libris permutantur. v. Heusde spec. cr. in Plat. p. 149. [illegible] rus ad Xenoph. H. gr. V, 2, 9. Aeschin. d. fals. leg. p. [illegible] *Reisk.*, ubi corrige ὑπὸ τῆς τῶν Βοιωτῶν φυγῆς. Reisk. in [illegible] graecitatis Aeschin. Isocrat. p. 183. *Cor.* Plutarch. parallel. [illegible] p. 345. *Cor.* Ibidem etiam p. 325. e nonnullis libris Coraes edere[illegible] bat τὰς μὲν φυγὰς κατήγαγεν εἰς τὴν πόλιν, ubi vulgo extat [illegible] μὲν φυγάδας. Tetigerunt hunc usum etiam Valckenar. ad [illegible] dot. III, 148. Schaefer. Addendis et Corrig. ad Astii animadv. [illegible] Plat. Leg. et Epinom.

δοκεῖν δέ μοι] B. vulgo δοκεῖ. vid. Viger. p. 203. Herm. [illegible] p. 744, 154.

σωφροσύνην γὰρ — οὐ προτιμήσαντες] Schol. εὐβουλότερ[illegible] γενόμεναι αἱ πόλεις ἐχώρησαν ἐπὶ τὴν ἄντικρυς ἐλευθερίαν, τῆς [illegible] τῶν Ἀθηναίων ὑπούλου εὐνομίας οὐδὲν φροντίσαντες. Citat haec [illegible] ba Dionys. p. 800. et, οἱ μὲν ἀκολούθως, ait, τῇ κοινῇ συνη[illegible] σχηματίζοντες τὴν φράσιν τῷ τε θηλυκῷ γένει τῆς προσηγορίας τὸ [illegible] κὸν ἀντέζευξαν μόριον καὶ πτῶσιν τῆς μετοχῆς τὴν αἰτιατικὴν [illegible] τῆς γενικῆς ἔταξαν τὸν τρόπον τόνδε· „σωφροσύνην γὰρ λαβοῦσαι [illegible]

αὐτονομίαν οὐ προτιμήσαντες. οἱ δὲ ἀμφὶ τὸν Πει- 65
παραπλέοντές τε, ὥςπερ ἐδέδοκτο, τοὺς δήμους ἐν
λεσι κατέλυον, καὶ ἅμα ἔστιν ἀφ᾽ ὧν χωρίων καὶ ὁπλί-
ντες σφίσιν αὐτοῖς ξυμμάχους ἦλθον ἐς τὰς Ἀθήνας.
ταλαμβάνουσι τὰ πλεῖστα τοῖς ἑταίροις προειργασμένα.
Ἀνδροκλέα τέ τινα τοῦ δήμου μάλιστα προεστῶτα
ἐς τινὲς τῶν νεωτέρων κρύφα ἀποκτείνουσιν, ὅςπερ
Ἀλκιβιάδην οὐχ ἥκιστα ἐξήλασε, καὶ αὐτὸν κατ᾽ ἀμ-
, τῆς τε δημαγωγίας ἕνεκα καὶ οἰόμενοι τῷ Ἀλκιβιά-
κατιόντι καὶ τὸν Τισσαφέρνην φίλον ποιήσοντι χαρι-
μᾶλλόν τι διέφθειραν· καὶ ἄλλους τινὰς ἀνεπιτηδεί-
αὐτῷ τρόπῳ κρύφα ἀνάλωσαν. λόγος τε ἐκ τοῦ φα-
προείργαστο αὐτοῖς ὡς οὔτε μισθοφορητέον εἴη ἄλλους

καὶ ἄδειαν τῶν πρασσομένων ἐχώρησαν ἐπὶ τὴν ἀντικρὺς ἐλευθε-
τὴν ἀπὸ τῶν Ἀθηναίων ὕπουλον εὐνομίαν οὐ προτιμήσασαι.
endit igitur masculinum *προτιμήσαντες* post *πόλεις*, de quo
th. Gr. p. 806. et legit *τῆς εὐνομίας*. Bekker. ex A. B. F.
N. O. P. adde S. d. e. g. i. k. recepit *αὐτονομίαν*. In f.
κοεὐνομίαν. Ceteri *εὐνομίαν*. Porro in B. e. est *τῆς ἀπὸ τῶν*,
c ipsa omittit K. *προτιμήσοντες* k. et *ὕπουλον* omittit f.
σωφροσύνην. — *ἐλευθερίαν* affert etiam Schol. in Platon.
id. p. 323. *Bekk.*, ubi est *ἀντικρύ*. Male. Nam *ἀντικρύς* vel
ὡς hic opus est, quia sensus hic esse debet: *φανερῶς* sive
ῆην ἐπὶ τὴν ἐλευθερίαν, i. e. *sie gingen gerade zu auf die
it los.* Vid. Lobeck. ad Phryn. p. 443. sq. et not. ad Thuc.
6. Postulat sensus, etiam *αὐτονομίαν* scribi. Heilmannus:
*wie dieselben eine gescheute und gesetzte Regimentsverfas-
bekamen, und ihre Maasregeln mit mehr Sicherheit ausführen
en: so suchten sie sich, mit Verschmähung der überkleister-
theniensischen Polizeyverfassung, in völlige Freiheit zu se-*
qui vulgatam *εὐνομίαν* expressit. De voce *ὕπουλος* et de
pso loco vid. Wyttenb. ad Plutarch. Moral. t. I. p. 292. t.
169.

5. *σφίσιν αὐτοῖς*] Vid. notam ad VIII, 14. et Popp. prol. t.
174.

ςπερ καὶ τὸν Ἀλκιβιάδην] A. B. F. H. S. g. k. *ὅπερ* K. vulgo
. Mox verba *καὶ οἰόμενοι* etc. interpretare: *opinati, se hoc
ore gratificaturos esse Alcibiadi, ut quem exilio rediturum
nicitiam Tissaphernis conciliaturum putarent.*

ἀνάλωσαν] Vid. Fischer. ad Veller. III, 1. p. 33.

μισθοφορητέον — μεθεκτέον] Vid. Matth. Gr. p. 623. „Acacius
censet, hoc pertinere ad mercedem, quam magistratus, se-
, iudices et populus Athenis e iudiciis, concionibus, et aliis,
publice agebantur, ferebant, de quibus vide Aristot. Polit.
2. Sigon. de rep. Ath. II, 3. Infra cap. 67. *μήτε ἀρχὴν ἄρ-
μηδεμίαν ἔτι ἐκ τοῦ αὐτοῦ κόσμου, μήτε μισθοφορεῖν* et cap. 69.
enatoribus *ἀπὸ τοῦ κυάμου, καὶ εἶπον αὐτοῖς ἐξιέναι λαβοῦσι τὸν
όν*." Duker. — Vid. Boeckh. *Staatsh. d. Ath.* libr. II, 14. p.
15. p. 250. 16. p. 255. adde p. 131.

εἶχον. κατὰ δὲ τὸ αὐτὸ τοῦτο καὶ προςολοφύ-
γανακτήσαντα, ὥς τε ἀμύνασθαι ἐπιβουλεύσαντα,
ἢ γὰρ ἀγνῶτα ἂν εὗρεν ᾧ ἐρεῖ ἢ γνώριμον ἄπι-
; γὰρ ἅπαντες ὑπόπτως προςῄεσαν οἱ τοῦ δήμου,)
τινα τῶν γιγνομένων. ἐνῆσαν γὰρ καὶ οὓς οὐκ
ᾤετο ἐς ὀλιγαρχίαν τραπέσθαι· καὶ τὸ ἄπιστον
ν πρὸς τοὺς πολλοὺς ἐποίησαν, καὶ πλεῖστα ἐς
ων ἀσφάλειαν ὠφέλησαν, βέβαιον τὴν ἀπιστίαν
ης ἑαυτὸν καταστήσαντες.
ῳ οὖν τῷ καιρῷ οἱ περὶ τὸν Πείσανδρον ἐλθόν- 67
ν λοιπῶν εἴχοντο. καὶ πρῶτον μὲν τὸν δῆμον ξυλ-
ν γνώμην δέκα ἄνδρας ἑλέσθαι ξυγγραφέας αὐτο-
ούτους δὲ ξυγγράψαντας γνώμην ἐςενεγκεῖν ἐς τὸν
ραν ῥητὴν καθ᾽ ὅ,τι ἄριστα ἡ πόλις οἰκήσεται.

i. cum Porto. ἦν, et ante hanc voculam rasura eiusdem margine ὃ ἦν. vulgo ἢ ἐτύγχανεν ὃ ἦν.

λοφύρασθαι] Schol. κατὰ τὸ ἀγνοεῖν τοὺς ἐκ τῆς ὀλι-ν δυνατὸν (τουτέστιν ἀσφαλὲς) ἀγανακτήσαντά τινα τοῖς ἐπολοφύρασθαι παρὰ τῷ πέλας. Bekker. contulit Hora-II, 12. *querebar applorans tibi.* Pro ὥςτε divisis vo-ὥς τε, quod mihi et sensum et structuram iuvare tem reliqua interpungendo emendavi. Sic enim vul-ἢ γὰρ ἄγνωτα ἂν εὗρεν ᾧ ἐρεῖ, ἢ γνώριμον ἄπιστον. παντες ὑπόπτως προςῄεσαν οἱ τοῦ δήμου, ὡς μετέχοντά que enim audiendos esse putabam Scholiasten, Du-egorium Cor. p. 79., μετέχοντά τινα per anacoluthon τινι vel μετέχοντός τινος scriptum volentes. Citat verba ἀλλήλοις τῶν γεγενημένων. Quod si minus pla-hi accusativi ὡς μετέχοντά τινα pro absolutis haberi, explicat Elmsl. ad Eurip. Heracl. 693. Idque paene tur pronomen τινά, nisi ceperis tanquam dictum pro όντων τινὰ τῶν γιγνομένων. Conf. Matth. Gr. p. 830. 40. καὶ τῶν τοιῶνδε ἀγγελιῶν ὡς προαισθανομένους ψοντας ἀπαλλάγητε, de quo loco v. notam et Popp. p. 129. adde VII, 31. et acta philol. Monac. t. II. *enim ignotum invenisset, cui dicturus esset, aut notum nam omnes de populo ita se mutuo adibant, ut alii essent), ut qui particeps esset rerum, quae agebantur, Furcht, es möchte einer von der Parthey seyn.*

ερὶ Πείσανδρον — ξυγκαταλύσας τὸν δῆμον] (cap. 68.) γγραφεῖς. Verba ἐν δὲ τούτῳ τῷ καιρῷ — ἡ πόλις οἰκήσε-runt Photius, Suidas, Harpocrat. in συγγραφεῖς. Ver-ῳ τῷ καιρῷ — εἴχοντο habet Etym. M. p. 732, 48. νεγκαν — οὐδὲν citat Thom. M. p. 814. Anecd. Bekk. t. . 301, 13. συγγραφεῖς, οἱ ᾑρημένοι παρὰ τῆς πόλεως ἄν-ράφωσι τοὺς μεθέξοντας τῆς τῶν τετρακοσίων πολιτείας· οἱ καλοῦντο καταλογεῖς. Suidae locum in συγγραφεῖς refert Photius p. 103. *Herm.* καταλογεῖς Ἀθήνησί τινες ἦσαν δόντες τῶν ὀνομάτων τῶν τὰ κοινὰ δυναμένων διοικεῖν

ἣν ἄν τις βούληται· ἢν δέ τις τὸν εἰπόντα ἢ γράψη-
παρανόμων ἢ ἄλλῳ τῳ τρόπῳ βλάψῃ, μεγάλας ζημίας
σαν. ἐνταῦθα δὴ λαμπρῶς ἐλέγετο ἤδη μήτε ἀρχὴν ἄρ-
μηδεμίαν ἔτι ἐκ τοῦ αὐτοῦ κόσμου μήτε μισθοφορεῖν,
ρους τε ἑλέσθαι πέντε ἄνδρας, τούτους δὲ ἑλέσθαι ἑκα-
ἄνδρας, καὶ τῶν ἑκατὸν ἕκαστον πρὸς ἑαυτὸν τρεῖς·
τας δὲ αὐτοὺς τετρακοσίους ὄντας ἐς τὸ βουλευτήριον
ν ὅπῃ ἂν ἄριστα γιγνώσκωσιν αὐτοκράτορας, καὶ τοὺς
κισχιλίους δὲ ξυλλέγειν ὁπόταν αὐτοῖς δοκῇ. ἦν δὲ ὁ 68
τὴν γνώμην ταύτην εἰπὼν Πείσανδρος, καὶ τἆλλα ἐκ
προφανοῦς προθυμότατα ξυγκαταλύσας τὸν δῆμον· ὁ
ι ἅπαν τὸ πρᾶγμα ξυνθείς, ὅτῳ τρόπῳ κατέστη ἐς τοῦ-
καὶ ἐκ πλείστου ἐπιμεληθεὶς Ἀντιφῶν ἦν ἀνὴρ Ἀθηναίων
καθ' ἑαυτὸν ἀρετῇ τε οὐδενὸς ὕστερος καὶ κράτιστος ἐν-
θῆναι γενόμενος καὶ ἃ γνοίη εἰπεῖν, καὶ ἐς μὲν δῆμον
αριὼν οὐδ' ἐς ἄλλον ἀγῶνα ἑκούσιος οὐδένα, ἀλλ' ὑ-

---

um locum corruptum esse; nam Colonum inter Dipylum et
emiam fuisse. Id liquere ait ex sequentibus ibi verbis Cice-
: *me ipsum huc modo venientem convertebat ad sese Colonus
cus, cuius incola Sophocles ob oculos versabatur.* Ergo re-
ndum censet ἀπέχον σταδίους μάλιστα δ'. — Ad haec Poppo
t. II. p. 255. respondet, ex verbis Ciceronis non clare appa-
Colonum inter Academiam et Dipylum fuisse; nam eodem
loqui scriptorem potuisse, si Colonus in hac via modo
ci poterat, et ad orientem collocari Academiam a Barthe-
Ex recentioribus scriptoribus conferri iubet Dodwellium
413. Meursii coniectura probatur Lessingio Vit. Sophocl.

γράψηται παρανόμων] i. e. *sin quis rogatorem rogationis contra
actae accuset.*" „Huc pertinet Aeschin. c. Ctesiph. §. 63.
ker. τηνικαῦθ' ὁ δῆμος κατελύθη, ἐπειδή τινες τὰς γραφὰς τῶν
μων ἀνεῖλον. Conf. Wolf. proleg. ad Leptin. p. 137.
mann. de comit. Athen. p. 170." Krueger. l. l.

ἑλέσθαι ἑκατὸν ἄνδρας] ἄνδρας Bekker. addidit ex A. B. F. H.
et Suida. Idem paulo superius conficit articulum in ver-
τῆς πόλεως cum libris plerisque. Ἔξω pro ἐκτός positum
vertit Lobeck. ad Phryn. p. 128. Quippe εἴσω est *intro,
intus*, ἔξω *hinaus*, ἐκτός *draussen.*

3. καὶ ἃ ἂν γνοίη] In sententiis relativis, quae optativum
t, ἄν fere non additur, et hic quoque ἄν omittunt G. S. b.
e. g. i. k. ante ἅ ponunt F. H. Quare Popp. prol. t. I. p.
deleri vult. Conf. VIII, 54. καὶ ἐψηφίσαντο, πλεύσαντα τὸν
ανδρον καὶ δέκα ἄνδρας μετ' αὐτοῦ πράσσειν, ὅπῃ ἂν αὐτοῖς δο-
Sed ibi ἄν magis ad ὅπῃ pertinere ait: *quomodocunque iis
tur.*

ὐ παριὼν — ἑκούσιος] ἑκουσίως A. F. H. L. O. Q. S. g. k.
IV, 21. οἱ Λακεδαιμόνιοι τοσαῦτα εἶπον, νομίζοντες τοὺς Ἀθη-
— διδομένης εἰρήνης, ἀσμένως δέξασθαι. II, 8. ἡ νεότης οὐκ

οὓς Ἀθηναῖοι ἔπεμψαν οἰκήσοντας, ἐπ' αὐτὸ τοῦτο
τες ἐν τοῖς ἑαυτῶν ὅπλοις, οἷς ταῦτα προείρητο. τῶν
διατεταγμένων οὕτως ἐλθόντες οἱ τετρακόσιοι μετὰ
ἀφανοῦς ἕκαστος, καὶ οἱ εἴκοσι καὶ ἑκατὸν μετ' αὐτῶν
λῆνες] νεανίσκοι, οἷς ἐχρῶντο εἴ τί που δέοι χειρουργεῖν,
στησαν τοῖς ἀπὸ τοῦ κυάμου βουλευταῖς οὖσιν ἐν τῷ
τηρίῳ, καὶ εἶπον αὐτοῖς ἐξιέναι λαβοῦσι τὸν μισθόν·
δὲ αὐτοῖς τοῦ ὑπολοίπου χρόνου παντὸς αὐτοί, καὶ
70 ἐδίδοσαν. ὡς δὲ τούτῳ τῷ τρόπῳ ἥ τε βουλὴ οὐδὲν ἀν
σα ὑπεξῆλθε, καὶ οἱ ἄλλοι πολῖται οὐδὲν ἐνεωτέριζον ἀλλ
χαζον οἱ [δὲ] τετρακόσιοι, ἐςελθόντες ἐς τὸ βουλευτήρ
τε μὲν πρυτάνεις τε σφῶν αὐτῶν ἀπεκλήρωσαν, καὶ ὅσα
τοὺς θεούς, εὐχαῖς καὶ θυσίαις καθιστάμενοι ἐς τὴν
ἐχρήσαντο, ὕστερον δὲ πολὺ μεταλλάξαντες τῆς τοῦ δη
οἰκήσεως, πλὴν τοὺς φεύγοντας οὐ κατῆγον τοῦ Ἀλ
ἕνεκα, τὰ δὲ ἄλλα ἔνεμον κατὰ κράτος τὴν πόλιν. καὶ
τέ τινας ἀπέκτειναν οὐ πολλούς, οἳ ἐδόκουν ἐπιτήδει
ὑπεξαιρεθῆναι· καὶ ἄλλους ἔδησαν, τοὺς δὲ καὶ μετεσ
το· πρός τε Ἆγιν τὸν Λακεδαιμονίων βασιλέα ὄντα ἐν τῇ
κελείᾳ ἐπεκηρυκεύοντο, λέγοντες διαλλαγῆναι βούλεσθαι,

---

sium fuisse, reipublicae mutationem adiuvant. Certe Ant
Pericle ducentos et quinquaginta *κληρούχους* missos esse t
Plutarch. Pericl. 11. Popp. prol. t. II. p. 275. Mox *οὓς Ἀ*
unus B. servat; ceteri omnes *οἱ Ἀθηναῖοι*.

καὶ ἑκατὸν μετ' αὐτῶν Ἕλληνες] *Ἕλληνες* omittunt B. K.
e. g. „Hos Graecos alibi me offendere non memini. F
tamen eorum vestigia sunt apud Xenoph. H. gr. II, 3, 2
Quamobrem diserte *Ἕλληνας* dicantur, ignoro. An propter
cum Scythis confundantur?“ Krueger. p. 376. sq. De S
v. Boeckh. *Staatsh. d. Ath.* t. I. p. 222. 284.

ἔφερον δὲ αὐτοῖς] i. e. *attulerunt ipsi mercedem reliqui*
insequentis sive *reliqui temporis, ipsisque exeuntibus de*
„Haec Boeckh. l. l. t. I. p. 250. ita intelligit, ac si CCCC
toribus totius anni reliquae partis mercedem dedissent.
quamobrem tantos sumtus fecerint? Equidem *τὸν τοῦ ὑπ*
χρόνου μισθόν intellexerim mercedem praeteriti temporis adh
natoribus debitam.“ Krueger. l. l. — Sed si minus liberales
ri voluissent, nihil nisi praesentis prytaniae mercedem iis
sent, et videtur singulis prytaniis senatoribus iam merces
fuisse, priusquam se munere abdicare coacti sunt. Quid
unde tandem constat, eos plus pecuniae impendisse, si non
teriti sed reliqui anni temporis mercedem exsolvebant? P
puto eo annus iam processisse, ut minus superesset,
effluxerat.

70. *εὐχαῖς καὶ θυσίαις*] Ea fuerunt *εἰςιτήρια*, de quibus
Pierson. ad Moerin. p. 222.

τὰ δὲ ἄλλα — τὴν πόλιν] Thom. M. p. 624.

ς εἶναι αὐτὸν σφίσι καὶ οὐκέτι τῷ ἀπίστῳ δήμῳ μᾶλλον
ωρεῖν. ὁ δὲ νομίζων τὴν πόλιν οὐχ ἡσυχάζειν, οὐδὲ εὐ- 71
οὕτω τὸν δῆμον τὴν παλαιὰν ἐλευθερίαν παραδώσειν, εἰ
τρατιὰν πολλὴν ἴδοι σφῶν, οὐκ ἂν ἡσυχάσειν, οὐδὲ ἐν τῷ
όντι πάνυ τι πιστεύων μὴ οὐκέτι ταράσσεσθαι αὐτούς,
μὲν ἀπὸ τῶν τετρακοσίων ἐλθοῦσιν οὐδὲν ξυμβατικὸν
ρίνατο, προςμεταπεμψάμενος δὲ ἐκ Πελοποννήσου στρα-
πολλὴν οὐ πολλῷ ὕστερον καὶ αὐτὸς τῇ ἐκ τῆς Δεκελείας
υρᾷ μετὰ τῶν ἐλθόντων κατέβη πρὸς αὐτὰ τὰ τείχη τῶν
ηναίων, ἐλπίσας ἢ ταραχθέντας αὐτοὺς μᾶλλον ἂν χειρω-
αι σφίσιν ᾗ βούλονται, ἢ καὶ αὐτοβοεὶ ἂν διὰ τὸν ἔνδο-
τε καὶ ἔξωθεν κατὰ τὸ εἰκὸς γενησόμενον θόρυβον· τῶν
μακρῶν τειχῶν διὰ τὴν κατ' αὐτὰ ἐρημίαν λήψεως οὐκ
ἁμαρτεῖν. ὡς δὲ προςέμιξέ τε ἐγγὺς καὶ οἱ Ἀθηναῖοι τὰ
ἔνδοθεν οὐδ' ὁπωςτιοῦν ἐκίνησαν, τοὺς δὲ ἱππέας ἐκπέμ-
τες καὶ μέρος τι τῶν ὁπλιτῶν καὶ ψιλῶν καὶ τοξοτῶν ἄν-
ς τε κατέβαλον αὐτῶν διὰ τὸ ἐγγὺς προςελθεῖν καὶ ὅπλων
ῶν καὶ νεκρῶν ἐκράτησαν, οὕτω δὴ γνοὺς ἀπήγαγε πάλιν
στρατιάν. καὶ αὐτὸς μὲν καὶ οἱ μετ' αὐτοῦ κατὰ χώραν
τῇ Δεκελείᾳ ἔμενον, τοὺς δ' ἐπελθόντας ὀλίγας τινὰς ἡμέ-
ἐν τῇ γῇ μείναντας ἀπέπεμψεν ἐπ' οἴκου. μετὰ δὲ τοῦτο
ά τε τὸν Ἆγιν ἐπρεσβεύοντο οἱ τετρακόσιοι οὐδὲν ἧσσον,
ἐκείνου μᾶλλον ἤδη προςδεχομένου καὶ παραινοῦντος ἐκ-
τουσι καὶ ἐς τὴν Λακεδαίμονα περὶ ξυμβάσεως πρέσβεις,
λόμενοι διαλλαγῆναι.

Πέμπουσι δὲ καὶ ἐς τὴν Σάμον δέκα ἄνδρας, παραμυθη- 72
νους τὸ στρατόπεδον, καὶ διδάξοντας ὡς οὐκ ἐπὶ βλάβῃ
πόλεως καὶ τῶν πολιτῶν ἡ ὀλιγαρχία κατέστη, ἀλλ' ἐπὶ
ρίᾳ τῶν ξυμπάντων πραγμάτων, πεντακιςχίλιοί τε ὅτι
καὶ οὐ τετρακόσιοι μόνον οἱ πράσσοντες· καίτοι οὐ πώ-
Ἀθηναίους διὰ τὰς στρατείας καὶ τὴν ὑπερόριον ἀσχο-
ἐς οὐδὲν πρᾶγμα οὕτω μέγα ἐλθεῖν βουλεύσοντας, ἐν ᾧ

εἰκὸς εἶναι αὐτὸν σφίσι] Plerique libri αὐτοῖς σφίσι, quod non
ferri posse, nisi scribatur σφίσιν αὐτοῖς. Id etiam supra
-texebant, dominatu paucorum instituto μᾶλλον ἂν πιστεύσειν
-λέα, quod „egregie illustrat Xenoph. R. A. II, 17. Hinc Po-
us X, 23, 6. πᾶσαν, ait, δημοκρατικὴν συμμαχίαν καὶ φιλίας
ῆς δεῖσθαι διὰ τὰς ἐν τοῖς πλήθεσι γιγνομένας ἀλογίας.“ Krue-
p. 308.

71. πάνυ τι πιστεύων] A. B. H. O. S. f. g. i. k. πάνυ τοι
vulgo πάνυ. Vid. Dorvill. ad Charit. p. 477.

τῶν γὰρ μακρῶν τειχῶν] τῆς τῶν correctus A. τῶν γοῦν
ierus.

72. ἐν ᾧ — ξυνελθεῖν] i. e. ὥστε ἐν αὐτῷ — ξυνελθεῖν. Vide

πεντακισχιλίους ξυνελθεῖν. καὶ τἆλλα ἐπιστείλαντες τὰ π
ποντα εἰπεῖν ἀπέπεμψαν αὐτοὺς εὐθὺς μετὰ τὴν ἑαυτῶν
τάστασιν, δείσαντες μή, ὅπερ ἐγένετο, ναυτικὸς ὄχλος
αὐτὸς μένειν ἐν τῷ ὀλιγαρχικῷ κόσμῳ ἐθέλῃ, σφᾶς τε μὴ
73 θεν ἀρξαμένου τοῦ κακοῦ μεταστήσωσιν. ἐν γὰρ τῇ Σ
ἐνεωτερίζετο ἤδη τὰ περὶ τὴν ὀλιγαρχίαν, καὶ ξυνέβη τα
γενέσθαι ὑπ' αὐτὸν τὸν χρόνον τοῦτον ὅνπερ οἱ τετρακ
ξυνίσταντο. οἱ γὰρ τότε τῶν Σαμίων ἐπαναστάντες τοῖς
νατοῖς καὶ ὄντες δῆμος, μεταβαλλόμενοι αὖθις καὶ πεισ
τες ὑπό τε τοῦ Πεισάνδρου ὅτε ἦλθε, καὶ τῶν ἐν τῇ Σ
ξυνεστώτων Ἀθηναίων, ἐγένοντό τε ἐς τριακοσίους ξυν
ται, καὶ ἔμελλον τοῖς ἄλλοις ὡς δήμῳ ὄντι ἐπιθήσεσθαι.
Ὑπέρβολόν τέ τινα τῶν Ἀθηναίων, μοχθηρὸν ἄνθρω
ὠστρακισμένον οὐ διὰ δυνάμεως καὶ ἀξιώματος φόβον
διὰ πονηρίαν καὶ αἰσχύνην τῆς πόλεως, ἀποκτείνουσι

Matth. Gr. §. 537. „De re conf. Andocid. de myst.
Boeckh. *Staatsh. d. Ath.* t. I. p. 248. t. II. p. 412. Schol. ad
strum locum haec adnotavit: τοὺς Ἀθηναίους διὰ τὸ ἀεὶ
ὑπερορίους πολεμίους πολέμους εἶναι καὶ τοὺς πολλοὺς αὐτῶν ἀπο
οὐδεπώποτε οὕτως ἐν μεγάλῳ (pro ἐν οὕτω μεγάλῳ) πράγματι γε
θαι, ὥστε ἀθρόους πεντακισχιλίους συνελθεῖν σκεψομένους πε
κοινῶν. δηλοῦται δὲ ἐντεῦθεν, ὅτι οἱ τετρακόσιοι δημοκρατικωτέ
πρόσθεν ἐπηγγείλαντο ποιήσειν (scribere debebat ποιῆσαι) τὴν
τείαν, πεντακισχιλίους κοινωνοὺς παραλαβόντες, ὅσοι οὐδεπώποτε
τερον βουλευσόμενοι συνῆλθον. Male ibi ὑπερόριος ἀσχολία ex
tur verbis πρὸς ὑπερορίους πολεμίους πόλεμοι, quae notio in
στρατιᾶς inest. Contra ὑπερόριος ἀσχολία pacis negotia comp
tur, ob quae Atheniensium non pauci vel sua vel reipubl
causa peregrinabantur." Krueger. p. 381. — Pro στρατιᾶς
plerique στρατιάς. Aliquot libri ὑπερορίαν. Vid. Duker. et
prol. t. I. p. 101.

ἐπιστείλαντες — εἰπεῖν] Zonar. et Phot. in ἐπιστεῖλαι. —
κατάστασιν recte editum pro vulgata μετάστασιν ex A. B.
H. c. f. k.

73. Ὑπέρβολον] Huius ex hoc loco mentionem iniiciunt
tius, Harpocrat., Suidas, Schol. ad Lucian. Tim. t. I. p.
ubi vid. Hemsterh. et Plutarch. Vit. Alcibiad. c. 13. Nic. c. 11.
Adde Scholiastas ad Aristoph. Eq. 851. 1301. 1360. Acharn.
Vesp. 1001. Pac. 680. 691. 1319. Thesm. 847. Plut. 1038.
619. 873. Plutarch. de Herodot. malign. 3. Referunt antiqui,
postremum ostracismo eiectum esse. Vid. de sit. et orig.
p. 29. Perizon. ad Aelian. V. H. XII, 43. De ostracismo
scripserunt, quos recensent Meier. de bonis damnat. p. 97.
et Schoemann. de comit. Athen. libr. II. c. 6. p. 243. — De
v. Schol. Aristoph. Av. 147. 1204. Anecd. Bekk. t. I. p. 267,
293, 3. 294, 1. Boeckh. l. l. t. I. p. 258. Verba μοχθηρὸν
ὠστρακισμένον habet Thom. M. p. 660. una cum verbis ex l.
ἔτυχε γὰρ — ἐν Ἄργει.

μετὰ Χαρμίνου] „Μετά τινος fieri dicuntur, quae alicuius

Χαρμίνου τε, ἑνὸς τῶν στρατηγῶν, καὶ τινων τῶν παρὰ σφίσιν Ἀθηναίων, πίστιν διδόντες αὐτοῖς, καὶ ἄλλα μετ' αὐτῶν τοιαῦτα ξυνέπραξαν, τοῖς τε πλείοσιν ὥρμηντο ἐπιτίθεσθαι. οἱ δὲ αἰσθόμενοι τῶν τε στρατηγῶν Λέοντι καὶ Διομέδοντι, οὗτοι γὰρ οὐχ ἑκόντες διὰ τὸ τιμᾶσθαι ὑπὸ τοῦ δήμου ἔφερον τὴν ὀλιγαρχίαν, τὸ μέλλον σημαίνουσι, καὶ Θρασυβούλῳ καὶ Θρασύλλῳ τῷ μὲν τριηραρχοῦντι, τῷ δὲ ὁπλιτεύοντι, καὶ ἄλλοις οἳ ἐδόκουν ἀεὶ μάλιστα ἐναντιοῦσθαι τοῖς ξυνεστῶσι· καὶ οὐκ ἠξίουν περιϊδεῖν αὐτοὺς σφᾶς τε διαφθαρέντας καὶ Σάμον Ἀθηναίοις ἀλλοτριωθεῖσαν, δι' ἣν μόνον ἡ ἀρχὴ αὐτοῖς ἐς τοῦτο ξυνέμεινεν. οἱ δὲ ἀκούσαντες τῶν τε στρατιωτῶν ἕνα ἕκαστον μετῄεσαν μὴ ἐπιτρέπειν, καὶ οὐχ ἥκιστα τοὺς Παράλους, ἄνδρας Ἀθηναίους τε καὶ ἐλευθέρους πάντας ἐν τῇ νηῒ πλέοντας, καὶ ἀεὶ δήποτε ὀλιγαρχίᾳ καὶ μὴ παρούσῃ ἐπικειμένους· ὅ τε Λέων καὶ ὁ Διομέδων αὐτοῖς ναῦς τινας, ὁπότε ποι πλέοιεν, κατέλειπον φύλακας. ὥςτε ἐπειδὴ αὐτοῖς ἐπετίθεντο οἱ τριακόσιοι, βοηθησάντων πάντων τούτων, μάλιστα δὲ τῶν Παράλων, περιεγένοντο οἱ τῶν Σαμίων πλείους. καὶ τριάκοντα μέν τινας ἀπέκτειναν τῶν τριακοσίων, τρεῖς δὲ τοὺς αἰτιωτάτους φυγῇ ἐζημίωσαν· τοῖς δ' ἄλλοις οὐ μνησικακοῦντες δημοκρατούμενοι τὸ λοιπὸν ξυνεπολίτευον. τὴν δὲ Πάραλον ναῦν καὶ Χαιρέαν ἐπ' αὐτῆς τὸν Ἀρχεστράτου ἄνδρα Ἀθηναῖον, γενόμενον ἐς τὴν μετάστασιν πρόθυμον, ἀποπέμπουσιν οἵ τε Σάμιοι καὶ οἱ στρατιῶται κατὰ τάχος ἐς τὰς Ἀθήνας, ἀπαγγελοῦντα τὰ γεγενημένα· οὐ γὰρ ᾔδεσάν πω τοὺς τετρακοσίους ἄρχοντας. καὶ καταπλευσάντων αὐτῶν εὐθέως τῶν μὲν Παράλων τινὰς οἱ τετρακόσιοι δύο ἢ τρεῖς ἔδησαν, τοὺς δὲ ἄλλους ἀφελόμενοι τὴν ναῦν καὶ μετεμβιβάσαντες εἰς ἄλλην στρατιῶτιν ναῦν, ἔταξαν φρουρεῖν περὶ Εὔβοιαν. ὁ δὲ Χαιρέας εὐθὺς διαλαθών πως, ὡς εἶδε τὰ παρόντα, πάλιν ἐς τὴν Σάμον ἐλθὼν ἀγγέλλει τοῖς στρατιώταις ἐπὶ τὸ μεῖ-

74

---

untate, auxilio et consilio fiunt. Thucydides III, 66. *οὐ μετα τοῦ πλήθους ὑμῶν εἰςελθόντες.* V, 29. *μὴ μετὰ Ἀθηναίων σφᾶς βούλωνται Λακεδαιμόνιοι δουλώσασθαι.* 82. *ὅπως, ἣν τῆς γῆς εἴργωνται, ἡ κατὰ θάλασσαν σφᾶς μετὰ τῶν Ἀθηναίων ἐπαγωγὴ τῶν ἐπιτηδείων ὠφελῇ.* Sic VI, 28. et 79." Duker. — Contrarium est *ἄνευ*, iniussu. V. not. ad I, 128.

δι' ἣν μόνον ἡ ἀρχή] A. F. H. N. *νῦν μόνον ἡ* B. *μόνην μέχρι νῦν ἡ* L. O. vulgo *μόνον μέχρι νῦν ἡ*. Quum statim *ἐς τοῦτο* sequatur, prorsus inutile est illud *μέχρι νῦν*.

74. *ἐς τὴν μετάστασιν*] *εἰς τὸ καταλῦσαι τὴν ὀλιγαρχίαν*. Schol. Paulo post *εὐθέως* e libris plerisque primus Bekk. recepit.

τὰ περὶ τὴν Εὔβοιαν] c. 86. *μετὰ τῶν Παράλων οἳ τότε ἐτάχθησαν ἐν τῇ στρατιώτιδι νηὶ ὑπὸ τῶν τετρακοσίων, περιπλεῖν Εὔβοιαν.*

μηδ' ὑπολείπειν λόγον αὐτοῖς] „Haack. interpretatur:
λόγον ποιεῖσθαι αὐτῶν, nempe *Ἀθηναίων*, miraturque, quo
rus et Kistemakerus hic offenderint. Ego vero non vide
modo hanc interpretationem ex Thucydidis verbis elicias
rum hunc sensum puto: *non fieri posse putabant*, *ut Ath*
etc. Etenim per attractionem *αὐτοῖς* cum *ὑπολείπειν* iunct
cum ex nostri sermonis ratione *αὐτοί* dicendum et ad *οἱ οἱ*
hendum esset. Germanice converteris: *weil sie nicht die M*
keit einräumten, *dass die Athener den folgenden Sommer ü*
ten. Multum Graeci in hoc dicendi genere sibi indulgent
Aristoph. Nub. 144. sq. *ἀνήρετ' ἄρτι Χαιρεφῶντα Σωκράτης*
ὁπόσους ἅλλοιτο τοὺς αὐτῆς πόδας. Conf. Matth. Gr. §. 295."
— Si *λόγος* potest significare: *Möglichkeit*, non intelligo
attractionis ibi sit, ubi non minus dicere possis: *sie liesse*
keine Möglichkeit, quam: *sie liessen keine Möglichkeit*,
etc. *Λόγον* omittunt A. F. H. g., ideoque delendum cense
prol. t. I. p. 133., recte tuetur Krueger. ipse se corrigens
dendis p. LIX. seq., docens *λόγον* usitato significatu es
Rede his exemplis: VIII, 24. *τοὺς Ἀθηναίους ᾐσθάνοντο οὐδ'*
ἀντιλέγοντας ἔτι μετὰ τὴν Σικελικὴν ξυμφοράν, *ὡς οὐ πάνυ*
σφῶν βεβαίως τὰ πράγματα εἴη. Isocrat. Panegyr. 40.
λόγον ὑπολείπειν τοῖς εἰθισμένοις τὴν τῶν Περσῶν ἀνδρείαν ἐπα

τό γ' ἐπιὸν θέρος] „Scholiastes hos accusativos male pro
positos dicit, quum Thucydides significet, socios ne hoc
Atheniensibus reliquum concessisse, eos *per* insequentem
tem superstites fore sive bellum sustenturos. Matth. Gr.
Thiersch. Gr. §. 269." Popp. l. l. Ceterum, nisi *λόγον* quo
diximus acceperis, poteris cum Bauero intelligere: *den*
ken, ut sit: *sie liessen den Athenern nicht einmal den G*
übrig. Qui apposite laudat Ciceronis verba in Verrinis: *I*
modo in oratione mea pono, *sed ne in opinione quidem cu*
relinquo. Idem quod in proximis *προςγεγενημένου* refert ad
daemonios, *cum tanta navium accessione aucti essent*, q
cogerent Siculos stare secum: non puto, iis id opus fuiss
re Sicilienses, ut qui proprio impetu in res Peloponnesio
clinarent: quare cum Heilmanno converto: *Sonderlich d*

πολέμου, λογιζόμενοι καλῶς τελευτήσαντος αὐτοῦ κινδύνων
ς τοιούτων ἀπηλλάχθαι ἂν τὸ λοιπὸν οἷος καὶ ὁ ἀπὸ τῶν
Ἀθηναίων περιέστη ἂν αὐτούς, εἰ τὸ Σικελικὸν προςέλαβον,
καὶ καθελόντες ἐκείνους αὐτοὶ τῆς πάσης Ἑλλάδος ἤδη ἀσφα-
λῶς ἡγήσεσθαι. εὐθὺς οὖν Ἆγις μὲν ὁ βασιλεὺς αὐτῶν ἐν τῷ 3
χειμῶνι τούτῳ ὁρμηθεὶς στρατῷ τινι ἐκ Δεκελείας τά τε τῶν
ξυμμάχων ἠργυρολόγησεν ἐς τὸ ναυτικόν, καὶ τραπόμενος ἐπὶ
τοῦ Μηλιῶς κόλπου Οἰταίων τε κατὰ τὴν παλαιὰν ἔχθραν
τῆς λείας τὴν πολλὴν ἀπολαβὼν χρήματα ἐπράξατο καὶ Ἀχαι-
οὺς τοὺς Φθιώτας καὶ τοὺς ἄλλους τοὺς ταύτῃ Θεσσαλῶν
ὑπηκόους μεμφομένων καὶ ἀκόντων τῶν Θεσσαλῶν ὁμήρους τέ
τινας ἠνάγκασε δοῦναι καὶ χρήματα, καὶ κατέθετο τοὺς ὁμή-
ρους ἐς Κόρινθον, ἔς τε τὴν ξυμμαχίαν ἐπειρᾶτο προςάγειν.
Λακεδαιμόνιοι δὲ τὴν πρόςταξιν ταῖς πόλεσιν ἑκατὸν νεῶν τῆς
ναυπηγίας ἐποιοῦντο, καὶ ἑαυτοῖς μὲν καὶ Βοιωτοῖς πέντε καὶ
εἴκοσιν ἑκατέροις ἔταξαν, Φωκεῦσι δὲ καὶ Λοκροῖς πεντεκαί-
δεκα, καὶ Κορινθίοις πεντεκαίδεκα, Ἀρκάσι δὲ καὶ Πελληνεῦσι
καὶ Σικυωνίοις δέκα, Μεγαρεῦσι δὲ καὶ Τροιζηνίοις καὶ Ἐπι-
δαυρίοις καὶ Ἑρμιονεῦσι δέκα· τά τε ἄλλα παρεσκευάζοντο ὡς
εὐθὺς πρὸς τὸ ἔαρ ἑξόμενοι τοῦ πολέμου.

Παρεσκευάζοντο δὲ καὶ Ἀθηναῖοι ὥςπερ διενοήθησαν ἐν 4
τῷ χειμῶνι τούτῳ τήν τε ναυπηγίαν, ξύλα ξυμπορισάμενοι,
καὶ Σούνιον τειχίσαντες, ὅπως αὐτοῖς ἀσφάλεια ταῖς σιταγω-
γοῖς ναυσὶν εἴη τοῦ περίπλου, καὶ τό τε ἐν τῇ Λακωνικῇ τεί-
χισμα ἐκλιπόντες ὃ ἐνῳκοδόμησαν παραπλέοντες ἐς Σικελίαν,
καὶ τἄλλα, εἴ πού τι ἐδόκει ἀχρεῖον ἀναλίσκεσθαι, ξυστελλό-
μενοι ἐς εὐτέλειαν, μάλιστα δὲ τὰ τῶν ξυμμάχων διασκοποῦν-
τες, ὅπως μὴ σφῶν ἀποστήσονται.

Πρασσόντων δὲ ταῦτα ἀμφοτέρων καὶ ὄντων οὐδὲν ἄλλο 5
ὥςπερ ἀρχομένων ἐν κατασκευῇ τοῦ πολέμου, πρῶτοι Εὐ-

Μηλιῶς] A. C. F. L. O. P. d. g. i. *Μηλίως* H. *Μηλιέως* B. ex correctione *Μηλιῶς*. *Μηλιέου* K. vulgo *Μηλιέως*. Alibi ὁ *Μηλιαεὺς κόλπος* audit. Vid. Popp. proleg. t. II. p. 301.

Οἰταίων — Ἀχαιοὺς τοὺς Φθιώτας] „De his vid. Thuc. III, 92. sq. Xenoph. hist. gr. I, 2, 18. Wessel. ad Diodor. XI, 3. Valcken. ad Herodot. VII, 132. Hi enim, ut Thessali, Lacedaemoniorum partibus non favebant. Conf. Thucyd. IV, 78. Diodor. XII, 67. Thuc. V, 51. Diodor. XII, 77.“ Krueger. p. 276.

4. *τὸ — ἐν τῇ Λακωνικῇ τείχισμα*] Vid. VII, 26. et 31.

ὅπως μὴ — ἀποστήσωνται] *ἀποστήσονται* Q. Tuitus erat coniunctivum Popp. prol. t. I. p. 136. sq., sed in var. lect. ad Thuc. I, 57. retractavit sententiam. Si coniunctivo uti volebat, scribere *ἀποστῶσι* debebat, quum *defeci ἀπέστην* dicatur, non *ἀπεστησάμην*.

πειν λόγον αὐτοῖς ὡς τό γ᾽ ἐπιὸν θέρος οἷοί τ᾽ ἔσονται π-
ριγενέσθαι. ἡ δὲ τῶν Λακεδαιμονίων πόλις πᾶσί τε τούτοις
ἐθάρσει καὶ μάλιστα ὅτι οἱ ἐκ τῆς Σικελίας αὐτοῖς ξύμμαχοι
πολλῇ δυνάμει κατ᾽ ἀνάγκην ἤδη τοῦ ναυτικοῦ προσγεγενημέ-
νου ἅμα τῷ ἦρι ὡς εἰκὸς παρέσεσθαι ἔμελλον. πανταχόθεν
τε εὐέλπιδες ὄντες ἀπροφασίστως ἅπτεσθαι διενοοῦντο τ

---

inflatum esse, quomodo qui affectus est, non sine studio iudic
solet. Conf. Duker. t. II. p. XII. *Beck.* " Idem.

μηδ᾽ ὑπολείπειν λόγον αὐτοῖς] „Haack. interpretatur: μηδ᾽
λόγον ποιεῖσθαι αὐτῶν, nempe Ἀθηναίων, miraturque, quod B
rus et Kistemakerus hic offenderint. Ego vero non video,
modo hanc interpretationem ex Thucydidis verbis eliciam,
rum hunc sensum puto: *non fieri posse putabant, ut Athen*
etc. Etenim per attractionem αὐτοῖς cum ὑπολείπειν iunctum
cum ex nostri sermonis ratione αὐτοί dicendum et ad οἷοί τ
hendum esset. Germanice converteris: *weil sie nicht die Mögl*
keit einräumten, dass die Athener den folgenden Sommer sich
ten. Multum Graeci in hoc dicendi genere sibi indulgent,
Aristoph. Nub. 144. sq. ἀνήρετ᾽ ἄρτι Χαιρεφῶντα Σωκράτης ψ
ὁπόσους ἅλλοιτο τοὺς αὑτῆς πόδας. Conf. Matth. Gr. §. 295."
— Si λόγος potest significare: *Möglichkeit*, non intelligo,
attractionis ibi sit, ubi non minus dicere possis: *sie liessen*
keine Möglichkeit, quam: *sie liessen keine Möglichkeit, das*
etc. Λόγον omittunt A. F. H. g., ideoque delendum censet P
prol. t. I. p. 133., recte tuetur Krueger. ipse se corrigens in
dendis p. LIX. seq., docens λόγον usitato significatu esse:
Rede his exemplis: VIII, 24. τοὺς Ἀθηναίους ᾐσθάνοντο οὐδ᾽
ἀντιλέγοντας ἔτι μετὰ τὴν Σικελικὴν ξυμφοράν, ὡς οὐ πάνυ
σφῶν βεβαίως τὰ πράγματα εἴη. Isocrat. Panegyr. 40. μηδ
λόγον ὑπολείπειν τοῖς εἰθισμένοις τὴν τῶν Περσῶν ἀνδρίαν ἐπαιν

τό γ᾽ ἐπιὸν θέρος] „Scholiastes hos accusativos male pro d
positos dicit, quum Thucydides significet, socios ne hoc qui
Atheniensibus reliquum concessisse, eos *per* insequentem a
tem superstites fore sive bellum sustenturos. Matth. Gr. p.
Thiersch. Gr. §. 269." Popp. l. l. Ceterum, nisi λόγον quo
diximus acceperis, poteris cum Bauero intelligere: *den Ge*
ken, ut sit: *sie liessen den Athenern nicht einmal den Geda*
übrig. Qui apposite laudat Ciceronis verba in Verrinis: *hoc*
modo in oratione mea pono, sed ne in opinione quidem cuiu
relinquo. Idem quod in proximis προσγεγενημένου refert ad L
daemonios, *cum tanta navium accessione aucti essent*, qua
cogerent Siculos stare secum: non puto, iis id opus fuisse c
re Sicilienses, ut qui proprio impetu in res Peloponnesiorum
clinarent; quare cum Heilmanno converto: *Sonderlich dad*
dass sie ihren Bundesgenossen von Sicilien aus mit einer a
lichen Macht, massen sie die Noth gezwungen, sich auch
Flotte anzuschaffen, mit Anfange des Frühlings allem Ver
nach entgegensehen konnten.

ἀπροφασίστως] i. e. ἀνενδοιάστως, ut
Thucyd. I, 49. Conf. VI, 72. 83. III, 82.

λέμου, λογιζόμενοι καλῶς τελευτήσαντος αὐτοῦ κινδύνων τοιούτων ἀπηλλάχθαι ἂν τὸ λοιπὸν οἷος καὶ ὁ ἀπὸ τῶν Ἀθηναίων περιέστη ἂν αὐτούς, εἰ τὸ Σικελικὸν προςέλαβον, καὶ καθελόντες ἐκείνους αὐτοὶ τῆς πάσης Ἑλλάδος ἤδη ἀσφαλῶς ἡγήσεσθαι. εὐθὺς οὖν Ἄγις μὲν ὁ βασιλεὺς αὐτῶν ἐν τῷ 3 χειμῶνι τούτῳ ὁρμηθεὶς στρατῷ τινι ἐκ Δεκελείας τά τε τῶν ξυμμάχων ἠργυρολόγησεν ἐς τὸ ναυτικόν, καὶ τραπόμενος ἐπὶ τοῦ Μηλιῶς κόλπου Οἰταίων τε κατὰ τὴν παλαιὰν ἔχθραν τῆς λείας τὴν πολλὴν ἀπολαβὼν χρήματα ἐπράξατο καὶ Ἀχαιοὺς τοὺς Φθιώτας καὶ τοὺς ἄλλους τοὺς ταύτῃ Θεσσαλῶν ὑπηκόους μεμφομένων καὶ ἀκόντων τῶν Θεσσαλῶν ὁμήρους τέ τινας ἠνάγκασε δοῦναι καὶ χρήματα, καὶ κατέθετο τοὺς ὁμήρους ἐς Κόρινθον, ἔς τε τὴν ξυμμαχίαν ἐπειρᾶτο προςάγειν. Λακεδαιμόνιοι δὲ τὴν πρόςταξιν ταῖς πόλεσιν ἑκατὸν νεῶν τῆς ναυπηγίας ἐποιοῦντο, καὶ ἑαυτοῖς μὲν καὶ Βοιωτοῖς πέντε καὶ εἴκοσιν ἑκατέροις ἔταξαν, Φωκεῦσι δὲ καὶ Λοκροῖς πεντεκαίδεκα, καὶ Κορινθίοις πεντεκαίδεκα, Ἀρκάσι δὲ καὶ Πελληνεῦσι καὶ Σικυωνίοις δέκα, Μεγαρεῦσι δὲ καὶ Τροιζηνίοις καὶ Ἐπιδαυρίοις καὶ Ἑρμιονεῦσι δέκα· τά τε ἄλλα παρεσκευάζοντο ὡς εὐθὺς πρὸς τὸ ἔαρ ἑξόμενοι τοῦ πολέμου.

Παρεσκευάζοντο δὲ καὶ Ἀθηναῖοι ὥςπερ διενοήθησαν ἐν 4 τῷ χειμῶνι τούτῳ τήν τε ναυπηγίαν, ξύλα ξυμπορισάμενοι, καὶ Σούνιον τειχίσαντες, ὅπως αὐτοῖς ἀσφάλεια ταῖς σιταγωγοῖς ναυσὶν εἴη τοῦ περίπλου, καὶ τό τε ἐν τῇ Λακωνικῇ τείχισμα ἐκλιπόντες ὃ ἐνῳκοδόμησαν παραπλέοντες ἐς Σικελίαν, καὶ τἆλλα, εἴ πού τι ἐδόκει ἀχρεῖον ἀναλίσκεσθαι, ξυστελλόμενοι ἐς εὐτέλειαν, μάλιστα δὲ τὰ τῶν ξυμμάχων διασκοποῦντες, ὅπως μὴ σφῶν ἀποστήσονται.

Πρασσόντων δὲ ταῦτα ἀμφοτέρων καὶ ὄντων οὐδὲν ἄλλο 5 ἢ ὥςπερ ἀρχομένων ἐν κατασκευῇ τοῦ πολέμου, πρῶτοι Εὐ-

---

Μηλιῶς] A. C. F. L. O. P. d. g. i. *Μηλίως* H. *Μηλιέως* B. ex correctione *Μηλιῶς*. *Μηλιέου* K. vulgo *Μηλιέως*. Alibi ὁ *Μηλιακόλπος* audit. Vid. Popp. proleg. t. II. p. 301.

Οἰταίων — Ἀχαιοὺς τοὺς Φθιώτας] „De his vid. Thuc. III, sq. Xenoph. hist. gr. I, 2, 18. Wessel. ad Diodor. XI, 3. Valcken. ad Herodot. VII, 132. Hi enim, ut Thessali, Lacedaemoniorum partibus non favebant. Conf. Thucyd. IV, 78. Diodor. I, 67. Thuc. V, 51. Diodor. XII, 77.“ Krueger. p. 276.

4. *τὸ — ἐν τῇ Λακωνικῇ τείχισμα*] Vid. VII, 26. et 31.

ὅπως μὴ — ἀποστήσωνται] *ἀποστήσονται* Q. Tuitus erat coniunctivum Popp. prol. t. I. p. 136. sq., sed in var. lect. ad Thuc. [illegible]tiam. Si coniunctivo uti volebat, scribe[illegible] defeci [illegible] dicatur, non ἀποστη-

βοῆς ὡς Ἆγιν περὶ ἀποστάσεως τῶν Ἀθηναίων ἐπρεσ
το ἐν τῷ χειμῶνι τούτῳ. ὁ δὲ προςδεξάμενος τοὺς λόγο
τῶν μεταπέμπεται ἐκ Λακεδαίμονος Ἀλκαμένη τὸν Σθ
δου καὶ Μέλανθον ἄρχοντας ὡς ἐς τὴν Εὔβοιαν· οἱ δ'
ἔχοντες τῶν νεοδαμωδῶν ὡς τριακοσίους, καὶ παρεσ
αὐτοῖς τὴν διάβασιν. ἐν τούτῳ δὲ καὶ Λέσβιοι ἦλθον,
λόμενοι καὶ αὐτοὶ ἀποστῆναι. καὶ ξυμπρασσόντων αὐτοῖ
Βοιωτῶν ἀναπείθεται Ἆγις ὥςτε Εὐβοίας μὲν πέρι ἐπι
τοῖς δὲ Λεσβίοις παρεσκεύαζε τὴν ἀπόστασιν, Ἀλκαμέ
ἁρμοστὴν διδούς, ὃς ἐς Εὔβοιαν πλεῖν ἔμελλε, καὶ δέκ
Βοιωτοὶ ναῦς ὑπέσχοντο, δέκα δὲ Ἆγις. καὶ ταῦτα ἄνε
Λακεδαιμονίων πόλεως ἐπράσσετο· ὁ γὰρ Ἆγις ὅσον χ
ἦν περὶ Δεκέλειαν ἔχων τὴν μεθ' ἑαυτοῦ δύναμιν, κύρι
καὶ ἀποστέλλειν εἴ ποί τινα ἐβούλετο στρατιάν, καὶ
γείρειν καὶ χρήματα πράσσειν. καὶ πολὺ μᾶλλον ὡς εἰπεῖ
τὰ τοῦτον τὸν καιρὸν αὐτοῦ οἱ ξύμμαχοι ὑπήκουον ἢ τ
τῇ πόλει Λακεδαιμονίων· δύναμιν γὰρ ἔχων εὐθὺς ἑκα
χόσε δεινὸς παρῆν. καὶ ὁ μὲν τοῖς Λεσβίοις ἔπρασσε. Χῖ
καὶ Ἐρυθραῖοι, ἀποστῆναι καὶ αὐτοὶ ἑτοῖμοι ὄντες, πρὸς
Ἆγιν οὐκ ἐτράποντο, ἐς δὲ τὴν Λακεδαίμονα. καὶ παρὰ
σαφέρνους, ὃς βασιλεῖ Δαρείῳ τῷ Ἀρτοξέρξου στρατηγὸ
τῶν κάτω, πρεσβευτὴς ἅμα μετ' αὐτῶν παρῆν. ἐπήγετο
καὶ ὁ Τισσαφέρνης τοὺς Πελοποννησίους, καὶ ὑπισχνεῖτο
φὴν παρέξειν. ὑπὸ βασιλέως γὰρ νεωστὶ ἐτύγχανε πεπρ

---

5. Ἀλκαμένη] Priori loco A. C. F. H. K. L. O. S. g. k
teri Ἀλκαμένην, altero Ἀλκαμένη A. C. H. K. L. N. O. S. e.
Ἀλκαμένην B. F. Q. vulgo Ἀλκαμένει. C. 8. Ἀλκαμένην o
itemque cap. 10. „Ἀλκαμένην etiam c. 10. bis ut Θεραμένην
92. Xenophon. hist. gr. I, 1, 22. VI, 36. VII, 36. II, 3, 18
51. 54. insigni in hoc nomine constantia. — Ἀλκαμένην prae
Ceterum hic locus: τοῖς δὲ Λεσβίοις παρεσκεύαζε τὴν ἀπόστασιν Ἀ
μένη τε ἁρμοστὴν διδούς, ὃς ἐς Εὔβοιαν πλεῖν ἔμελλε (sc. antea),
particulam τε abundare statuere mavis, sic explicandus
possit, ut ad Ἀλκαμένην τε ἁρμοστήν repetatur παρεσκεύαζε,
ticipium διδούς autem propemodum abundet. Conf. II, 33.
39. 19. III, 26. De participiis abundanter adiectis conf.
Schaef. ad Soph. Ai. 1183. Oed. R. 607. 741." Krueger. p. 2

ἢ τῶν ἐν τῇ πόλει Λακεδαιμονίων] Neque hic, neque in
VII, 77. ἤδη τινὲς καὶ ἐκ δεινοτέρων ἢ τοιῶνδε ἐσώθησαν pl
mus, quem voluerunt quidam, particulae ἢ inest. Mox
ἑκασταχόσε Bekk. edidit ex B. pro vulgata αὐτὸς ἑκασταχόσε
recte quidem, quia hoc praecipuum erat, ut celeriter ubiq
esset, non ut ipse.

στρατηγὸς — τῶν κάτω] i. e. in Asiae minoris litoribus
Schneider. ad Xenoph. Anab. I, 1, 2. Heeren. *Ideen* I, 1. p
544. Est igitur pro τῶν ἐπὶ θαλάττῃ τόπων, ut Diodor. lo
Vid. Dorv. ad Charit. p. 451.

ὡς τοὺς ἐκ τῆς ἑαυτοῦ ἀρχῆς φόρους, οὓς δι' Ἀθηναίους ἀπὸ τῶν Ἑλληνίδων πόλεων οὐ δυνάμενος πράσσεσθαι ἐπωφείλησε. τούς τε οὖν φόρους μᾶλλον ἐνόμιζε κομιεῖσθαι κακώσας τοὺς Ἀθηναίους, καὶ ἅμα βασιλεῖ ξυμμάχους Λακεδαιμονίους ποιήσειν, καὶ Ἀμόργην τὸν Πισσούθνου υἱὸν νόθον, ἀφεστῶτα περὶ Καρίαν, ὥσπερ αὐτῷ προσέταξε βασιλεύς, ἢ ζῶντα ἄξειν ἢ ἀποκτείνειν. οἱ μὲν οὖν Χῖοι καὶ Τισσαφέρνης κοινῇ κατὰ τὸ αὐτὸ ἔπρασσον. Καλλίγειτος δὲ ὁ Λαοφῶντος Μεγαρεὺς 6 καὶ Τιμαγόρας ὁ Ἀθηναγόρου Κυζικηνός, φυγάδες τῆς ἑαυτῶν ἀμφότεροι, παρὰ Φαρναβάζῳ τῷ Φαρνάκου κατοικοῦντες, ἀφικνοῦνται περὶ τὸν αὐτὸν καιρὸν ἐς τὴν Λακεδαίμονα πέμψαντος Φαρναβάζου, ὅπως ναῦς κομίσειαν ἐς τὸν Ἑλλήσποντον, καὶ αὐτός, εἰ δύναιτο, ἅπερ ὁ Τισσαφέρνης προὐθυμεῖτο, τάς τε ἐν τῇ ἑαυτοῦ ἀρχῇ πόλεις ἀποστήσειε τῶν Ἀθηναίων τοὺς φόρους, καὶ ἀφ' ἑαυτοῦ βασιλεῖ τὴν ξυμμαχίαν τῶν Λακεδαιμονίων ποιήσειε. πρασσόντων δὲ ταῦτα χωρὶς ἑκατέ-

---

6. τῷ [Φαρνάκου] B. L. O. Q. g. i. Φαρναβάκῳ K. vulgo Φαρναβάκου. Correxit Dukerus post Palmerium. Vid. Aristoph. Av. 1028. Xenoph. hist. gr. IV, 1, 53. Nonnihil etiam ipse Thucydides II, 67. memorans Φαρνάκην τὸν Φαρναβάζου Dukero videtur hanc emendationem firmare; nam, ait, probabile est, Pharnacem illum, more antiquis usitato, filio Pharnabazo nomen patris sui imposuisse. A Persis Hellespontus Dascylitidi provinciae, Ionia et Doris Lydiae accensebantur. Nam illi, Bithynia et Phrygia constanti qui praeerat Pharnabazus, Hellesponti urbes ditionis suae esse dixit VIII, 6. Conf. Heeren. *Ideen* I. p. 209. Finis huius provinciae circa Antandrum fuisse Popponi prol. t. I. p. 432 videtur, „quam urbem tam Pharnabazum e Xenoph. hist. gr. I, 1, 25. 26., quam Tissaphernem e Thuc. VIII, 108. vindicasse colligas. Aeolidem certe quidem Pharnabazo, qui eam Zenidi Dardanensi eiusque uxori Maniae regendam permisit, subiectam fuisse e Xenoph. hist. gr. III, 1, 11. apparet. Tissaphernes autem, Pissuthni perfido, prius Sardibus imperanti (I, 115. III, 31. 34.) successor missus (conf. Dahlmann. *Forsch. im Geb. d. Gesch.* t. I. p. 117.), praeter Lydiae etiam Ioniae, Doridis, Cariae imperium habebat. Id quod de Ionia non est cur demonstretur, quum ex libr. VIII. Thucydidis et Xenophontis scriptis ubique cognoscatur. Doridem autem eum sibi arrogasse ex VIII, 109., et Cariam eidem gubernandam demandatam esse ex VIII, 5. 28. Xenoph. hist. gr. III, 2, 12. al. perspicitur. Ioniae tamen sub eo praeerat Tamos VIII, 31. 87.“ Popp. l. l. Satrapiam Dascylitidem, „cuius caput erat Dascylium (Xenoph. hist. Gr. V, 1, 15.) Artabazus, Pharnacis F. (v. Herodot. VII, 66.) a Xerxe acceperat (v. Thuc. I, 119.) fortasse propterea, quod regem a Graecis victum usque ad Hellespontum comitatus erat (v. Herodot. VIII, 126.). Artabazum exceperunt Pharnabazus I. filius, Pharnaces II. nepos (v. Thuc. II, 67. V, 1. VIII, 6.), Pharnabazus II. pronepos. Quod Thucydidi VIII, 58. οἱ Φαρνάκου παῖδες memorantur, inde non collegerim, Pharnabazo fratres fuisse im-

ρων, τῶν τε ἀπὸ τοῦ Φαρναβάζου καὶ τῶν ἀπὸ τοῦ Τισσα-
φέρνους, πολλὴ ἅμιλλα ἐγίγνετο τῶν ἐν τῇ Λακεδαίμονι, ὅπως
οἱ μὲν ἐς τὴν Ἰωνίαν καὶ Χίον, οἱ δ᾽ ἐς τὸν Ἑλλήσποντον
πρότερον ναῦς καὶ στρατιὰν πείσουσι πέμπειν. οἱ μέντοι Λα-
κεδαιμόνιοι τὰ τῶν Χίων καὶ Τισσαφέρνους παρὰ πολὺ
εδέξαντο μᾶλλον. ξυνέπρασσε γὰρ αὐτοῖς καὶ Ἀλκιβ-
Ἐνδίῳ ἐφορεύοντι πατρικὸς ἐς τὰ μάλιστα ξένος ὤν,
καὶ τοὔνομα Λακωνικὸν ἡ οἰκία αὐτῶν κατὰ τὴν ξενίαν ἔσχεν·
Ἔνδιος γὰρ Ἀλκιβιάδου ἐκαλεῖτο. ὅμως δὲ οἱ Λακεδαιμ-

---

perii participes, sed illos intellexerim Pharnacis I. posteros,
Pharnacis II. filios. Ceterum fallitur Chariton p. 98. cum
Lydiae et Ioniae praefectum facit." Krueger. p. 353.

Ἀλκιβιάδης — Ἀλιβιάδου ἐκαλεῖτο] Schol. *Ἀλκιβιάδης Λα-
κὸν ἦν ὄνομα, ὃς ἦν πατὴρ τοῦ Ἐνδίου, Κλεινίας δὲ ὁ Ἀθηναῖος,
Ἀλκιβιάδῃ ξένος γενόμενος, τὸ ὄνομα τῷ ἰδίῳ παιδὶ ἔθετο.* Alci-
dis, qui cum ceteris Pisistratidas eiecerat ex Attica, filius
Clinias, pater hic erat Clinias Alcibiadis vitiis et virtutibus
maxime nobilitati. Alcibiades antiquior eiectus ostracismo.
biades autem iunior puer in tutoris sui Periclis domo edu-
paedagogum Thracem quemdam habuit Zopyrum, antequam
Gorgia iuvenis aliisque erudiretur. Praeceptorem puer hab-
fertur Sophilum, patrem oratoris Antiphontis. Infanti puer-
trix fuit Lacaena. „Ad huius mentionem Thucydiden scri-
recordor, Endii Alcibiadae Laconis filii Atheniensem istius
poris Alcibiadem *πατρικὸν ἐς τὰ μάλιστα* fuisse *ξένον, ὅθεν,*
καὶ τοὔνομα Λακωνικὸν ἡ οἰκία αὐτῶν κατὰ τὴν ξενίαν ἔσχεν.
quidem more satis usitato, quo liberis hospitum vel amic-
indebant nomina: hinc Timonis adulator Lucianei p. 168,
υἱὸν ἐπὶ τῷ σῷ ὀνόματι Τίμωνα ὠνόμακα. Scholiasten Thucy-
ad l. c. erroris insimulant Io. Meursius Att. Lect. p. 335. et
ker. Haec auferantur ex isto scholio, *ὃς ἦν πατὴρ τοῦ Ἐν-*
pertinent enim ad vicina; nihil erit adeo in reliquis rite acc-
quod reprehendi mereatur. Hoc tamen modo, me iudice, re-
scripsisset interpres minime contemnendus: *Ἀλκιβιάδης Λα-
κὸν ἦν ὄνομα· Κλεινίας δὲ Ἀθηναῖος, Λακεδαιμονίῳ Ἀλκιβιάδῃ
νος γενόμενος, τὸ ὄνομα τῷ ἰδίῳ παιδὶ ἔθετο,* sic in medio reli-
retur, quis Clinias primus amici Laconicum nomen filio in-
set; qui forsan isto tempore iam ignotus nunc certe desig-
nequit. In isthac Attica familia potuerunt ante Cliniam hic
rodoto laudatum plures fuisse Cliniae, plures etiam Alcibi-
fortasse ne in istius quidem aevi monumentis commemorati.
rodoti Cliniam primum filio Laconicum imposuisse nomen
que crediderunt; sed quo tandem argumento moti? Priv-
amici fuerunt et *ξένοι* Clinias Atheniensis et Spartiata qui-
Alcibiadas; sed Alcibiadae Attici maiores publicitus Lacedae-
niorum iam fuisse videntur *πρόξενοι;* ista permisceri non de-
rant, utique diversissima. Atheniensi Alcibiadi a maioribus
dita cum Alcibiadae Spartani posteris colebatur amicitia, Th.
VIII, 6. sed Lacedaemoniorum non erat is *πρόξενος;* hunc
rem studuit ille recuperare, cuius onere illius se iam avus

ῶτον κατάσκοπον ἐς τὴν Χίον πέμψαντες Φρῦνιν ἄνδρα ιίοικον, εἰ αἵ τε νῆες αὐτοῖς εἰσὶν ὅσασπερ ἔλεγον καὶ τἄλλα πόλις ἱκανή ἐστι πρὸς τὴν λεγομένην δόξαν, ἀπαγγείλαντος τοῖς ὡς εἴη ταῦτα ἀληθῆ ἅπερ ἤκουον, τούς τε Χίους καὶ ς Ἐρυθραίους εὐθὺς ξυμμάχους ἐποιήσαντο, καὶ τεσσαράκα ναῦς ἐψηφίσαντο αὐτοῖς πέμπειν, ὡς ἐκεῖ οὐκ ἔλασσον ξήκοντα ἀφ' ὧν οἱ Χῖοι ἔλεγον ὑπαρχουσῶν. καὶ τὸ μὲν ῶτον δέκα τούτων αὐτοῖς ἔμελλον πέμπειν, καὶ Μελαγκρί, ὃς αὐτοῖς ναύαρχος ἦν· ἔπειτα σεισμοῦ γενομένου ἀντὶ

---

erat: vid. Thuc. V, 43. et cap. 89. ubi Alcibiades in oratione Lacedaemonios, τῶν ἡμῶν, inquit, προγόνων τὴν προξενίαν ὑμῶν ἐπειπόντων, αὐτὸς ἐγὼ πάλιν ἀναλαμβάνων ἐθεράπευον ὑμᾶς." Valm. ad Herodot. VIII, 17. Dukerus adnotavit, vocem πατρικός ad solum patrem coarctari. Thuc. VII, 69. ἀξιῶν, τὰς πα-ὰς ἀρετάς, ὧν ἐπιφανεῖς ἦσαν οἱ πρόγονοι, μὴ ἀφανίζειν. Eandem onem esse dicit, quum πατρικὸς φίλος, πλοῦτος et alia huiusli dicantur.

ἄνδρα περίοικον] Vid. infra ad cap. 22.

ἀπαγγείλαντος αὐτοῖς] Vid. Matth. Gr. p. 821.

αὐτοῖς ἔμελλον πέμψειν] αὐτοί A. F. H. L. O. P. Q. et ante rect. S. g. i. k. πέμψειν B. vulgo πέμπειν. Αὐτοί praetulit ed. cum hac interpretatione: illud αὐτοί, inquit, apte indicat, nte Lacedaemonios decem naves primum iis mittere decrevis-Contra Kruegerus p. 288., quid pronomen αὐτοί significet, larari ait iis, quae deinceps legantur: ἔπειτα, σεισμοῦ γενομέ-ἀντὶ τοῦ Μελαγκρίδου Χαλκιδέα ἔπεμπον καὶ ἀντὶ τῶν δέκα νεῶν τε παρεσκευάζοντο ἐν τῇ Λακωνικῇ collatis VIII. med. 11. extr. am decem naves, ait, ab ipsis in Laconica aedificatas, in um mittere decreverunt, quas triginta sociorum sequeren-. Cum autem Lacedaemonii sibi viginti quinque naves exendas assignassent, ceteras quindecim Agidem coniicio paravoluisse. Hae tamen, an aedificatae sint, auctor non refert. Chalcideo autem requiras, Melancridae loco nauarchus sit tus, an harmosta tantum in Chium missus. Verum esse terius inde apparet, quod postmodum vivo adhuc Chalo (v. cap. 24.) Astyochus nauarchus Cenchreas venit, ᾧπερ νετο ἤδη ἡ πᾶσα ναυαρχία (c. 20.) Quae verba eo spectare puquod eius decessor Melancridas nonnisi Lacedaemoniorum erium habuisset, Astyochus autem etiam sociorum." — Ex o B. vulgatam πέμπειν mutare, nulla aderat necessitas. Paunte ἔλασσον, ut solet, numeralibus iunctum declinationem non et. Vid. Xen. hist. gr. IV, 6, 5. VII, 4, 23. Anab. I, 2, 11. . Leg. p. 908. E. Aristoph. Av. 6. Xenoph. Oecon. XXI, 3. e apud eundem h. gr. VI, 5, 52. Krueger. p. 287. corrigit: οὐκ ἔλαττον ἢ εἴκοσιν ἱππέων ἀπώλοντο provocans ad Herm. Viger. p. 787. Matth. Gr. §. 450. not. 2. Bornemann. de ge-. Cyrop. recens. p. 16. — Porro ἀφ' ὧν ἔλεγον est pro ἀπο ων, ἃ ἔλεγον. Conf. IV. 126. ἀφ' ὧν ἐγὼ εἰκάζω τε καὶ — ἐπίκαι. Addit his Krueger. Plat. Phaedr. p. 258. D. Leg. p. 644. Phaed. p. 61. C. ibiq. Heind. „Nostrum locum, pergit, navium

ρμημένους, οὐδ᾽ αὐτὸς ἄλλο τι ἐγίγνωσκεν; ἀλλὰ ξυνελθόν-
ς ἐς Κόρινθον οἱ ξύμμαχοι ἐβουλεύοντο, καὶ ἔδοξε πρῶτον
Χίον αὐτοῖς πλεῖν ἄρχοντα ἔχοντας Χαλκιδέα, ὃς ἐν τῇ
ακωνικῇ τὰς πέντε ναῦς παρεσκεύαζεν, ἔπειτα ἐς Λέσβον καὶ
Ἀλκαμένην ἄρχοντα, ὅνπερ καὶ Ἄγις διενοεῖτο, τὸ τελευταῖον
ἐς τὸν Ἑλλήσποντον ἀφικέσθαι· προσετέτακτο δὲ ἐς αὐτὸν
χων Κλέαρχος ὁ Ῥαμφίου. διαφέρειν δὲ τὸν ἰσθμὸν τὰς
μισείας τῶν νεῶν πρῶτον, καὶ εὐθὺς ταύτας ἀποπλεῖν, ὅπως
οἱ Ἀθηναῖοι πρὸς τὰς ἀφορμωμένας μᾶλλον τὸν νοῦν ἔχω-
ν ἢ τὰς ὕστερον ἐπιδιαφερομένας. καὶ γὰρ τὸν πλοῦν ταύ-
ῃ ἐκ τοῦ προφανοῦς ἐποιοῦντο, καταφρονήσαντες τῶν Ἀθη-
αίων ἀδυνασίαν, ὅτι ναυτικὸν οὐδὲν αὐτῶν πολύ πω ἐφαί-
το. ὡς δὲ ἔδοξεν αὐτοῖς, καὶ διεκόμισαν εὐθὺς μίαν καὶ εἴ-

---

c. ad VI, 40. neque in usu sit medium illius verbi, utique re-
pta scriptura magis placet. Ὑπὲρ τοῦ Φαρναβάζου recte Duker.
vertit *nomine Pharnabazi*; idem τὴν ἀποστολήν, *apparatum clas-
, sive expeditionem maritimam* cum Hemsterhusio ad Pollucem
II, 99. Dukeri glossae: ἀπόστολος, *missus classis vel genus na-
m*, nempe *vectoria navigia* quae Latini dicunt. Vid. Sueton.
s. cap. 63.

τὰς ὕστερον ἐπιδιαφερομένας] B. ἐπιφερομένας Q. vulgo διαφερο-
νας. Popp. ed. Thuc. II, 1. p. 133. damnat vocab. ἐπιδιαφέρο-
, ut quo careat Schneideri lexic. Ei tamen et alia multa vo-
ula deerant, et alia desunt et diu deerunt. Verbum istud ex
logia formatum est, firmatur quodammodo a cod. Q. et pleo-
mus horum verborum apud Thucydidem frequentissimus, idem-
huic loco aptissimus, nam ut ὕστερον tempus, ita ἐπί nume-
m navium traiectarum auctum rite significat. Non diu est, ex
Thucydidea vox θάρσησις in lexicis est. Paulo superius ἐς Χίον
καὶ πλεῖν habent A. B. F. K. c. f. i. ceteri αὐτούς. Vid. Matth.
. p. 771. et quos Kruegerus laudat p. 289. Brunck. ad Aesch.
m. 217. ad Soph. Electr. 480. Porson. ad Eur. Med. 57.
al. ad Eur. Heracl. 693. Addendis. In supplendis deinde ver-
καὶ Ἀλκαμένην ἔχοντας nulla difficultas. Interpretationi Vallae
il tribuo, quem Krueger. negat verbum ἀφικέσθαι expressisse.
ior quaestio exoritur de verbis τὰς ἡμισείας τῶν νεῶν. Ita F. L.
. ceteri ἡμισέας. De hac tamen re suffecerit, ablegare ad
eck. in Phrynich. p. 247. not. Buttmann. Gr. max. t. I. p.
Poppon. prol. t. I. p. 101.

καταφρονήσαντες — ἀδυνασίαν] Vid. Matth. Gr. p. 504. Verba
ίσεας τῶν νεῶν habet Thom. M. p. 422. una cum verbis IV,
ιστον μέρος ἀνθ᾽ ἡμίσεος τῆς τροφῆς ἐδίδου et VIII, 64. τὰς
ν τοὺς ἡμίσεις, de quibus v. Buttm. l. l.

δὲ ἔδοξεν αὐτοῖς] „Conf. II, 93. ὡς δὲ ἔδοξεν αὐτοῖς καὶ
εὐθύς. IV, 8. extr. VII, 60. med. VIII, 1. extr. VIII, 27.
i recte Haack. uncos sustulit; Herodot. I, 79. VII, 128.
militer idem IV, 152. ἅμα τε ἔλεγε ταῦτα καὶ ἐδείκνυε ἐς
et IX, 92. ubi vid. Valcken." Krueger.

τοῦ Μελαγκρίδου Χαλκιδέα ἔπεμπον, καὶ ἀντὶ τῶν δέκα
πέντε παρεσκευάζοντο ἐν τῇ Λακωνικῇ. καὶ ὁ χειμὼν ἐτε
καὶ ἑνὸς δέον εἰκοστὸν ἔτος τῷ πολέμῳ ἐτελεύτα τῷδ
Θουκυδίδης ξυνέγραψεν.

7 Τοῦ δ' ἐπιγιγνομένου θέρους εὐθὺς ἐπειγομένων τῶν
ων ἀποστεῖλαι τὰς ναῦς, καὶ δεδιότων μὴ οἱ Ἀθηναῖο
πρασσόμενα αἴσθωνται, πάντες γὰρ κρύφα αὐτῶν ἐπρα
οντο, ἀποπέμπουσιν οἱ Λακεδαιμόνιοι ἐς Κόρινθον ἄν
Σπαρτιάτας τρεῖς, ὅπως ἀπὸ τῆς ἑτέρας θαλάσσης ὡς τ
στα ἐπὶ τὴν πρὸς Ἀθήνας ὑπερενεγκόντες τὰς ναῦς τὸν ἰσθ
κελεύσωσι πλεῖν ἐς Χίον πάσας, καὶ ἃς ὁ Ἆγις παρεσκεύ
ἐς τὴν Λέσβον καὶ τὰς ἄλλας. ἦσαν δὲ αἱ ξύμπασαι τῶν ξ
8 μαχίδων νῆες αὐτόθι μιᾶς δέουσαι τεσσαράκοντα. ὁ μὲν
Καλλίγειτος καὶ Τιμαγόρας ὑπὲρ τοῦ Φαρναβάζου οὐκ ἐ
νοῦντο τὸν στόλον ἐς τὴν Χίον, οὐδὲ τὰ χρήματα ἐδίδοσαν
ἦλθον ἔχοντες ἐς τὴν ἀποστολήν, πέντε καὶ εἴκοσι τάλ
ἀλλ' ὕστερον ἐφ' ἑαυτῶν διενοοῦντο ἄλλῳ στόλῳ πλεῖν.
Ἆγις ἐπειδὴ ἑώρα τοὺς Λακεδαιμονίους ἐς τὴν Χίον πρ

---

numero offensus sic convertit Heilmannus: *Die Lacedae*
hiessen eine Verordnung durchgehen, vermöge deren ihnen
Schiffe überlassen werden sollten, wodurch alsdann nach den
der Chier allda eine Flotte von nicht weniger als sechzig
beisammen seyn würde. Sed adversantur verba. Ac nu
quem facile Chios maiorem, quam esset, dixisse credas,
offensionis habet, si ἐκεῖ simul ad Erythraeos refertur." —
τοῖς retinui, quia si scriptor voluisset quod Krueger. exi
scripturus, puto, fuisset τῶν ἑαυτῶν. Nam etiam quas soci
naves, non suas mittebant, ipsi tamen mittebant.

7. ἐπειγομένων τῶν Χίων ἀποστεῖλαι] Schol. ἐπειγομένων
τοῦ ἐπειγόντων. Nempe quia sensus postulat: *urgentibus C*
ut naves sibi mitterentur, non *propexantibus Chiis mittere*
ὑπερενεγκόντες — τὸν ἰσθμόν] „De transvehendi ratione
interpp. ad IV, 8. ad Herodot. II, 154. VII, 24. Mans. Spart
p. 60. not." Krueger. p. 276.

μιᾶς δέουσαι τεσσαράκοντα] Vid. Matth. Gr. p. 167. „
offendit, quod cum ante modo triginta sociorum naves in C
mittere constituerint, nunc quae Corinthi erant omnes eo
re iubent. Erant autem undequadraginta. In his vero nulla
Agidis fuisse inde colligas, quod scriptor dicit: ἃς ὁ Ἆγις
σκεύαζεν, non παρεσκεύασεν. Quod igitur iam plures, quam
voluerant, naves missuri sunt, hanc fuisse causam reor,
magis sibi persuaserant non posse debellari Athenienses,
cum aliorum, tum inprimis Ioniae insularumque societate
rentur." Krueger. p. 289. — Vulgo legebatur τῶν ξυμμ
pro quo idem volebat τῶν ξυμμαχίδων collato cap. 23. extr.
postea ex B. edidit Bekker. Xenoph. tamen Cyrop. III,
dicit ἐδίδασκεν, ᾗ ἕκαστον ἰσχυρὸν ἦν τῶν ξυμμαχικῶν.

8. οὐκ ἐκοινοῦντο] G.K. e. vulgo ἐκοινώνουντο. Cum κοινωνεῖν
accusativo non construatur nisi certa quadam lege, de qua

ρμημένους, οὐδ' αὐτὸς ἄλλο τι ἐγίγνωσκεν; ἀλλὰ ξυνελθόν-
ες ἐς Κόρινθον οἱ ξύμμαχοι ἐβουλεύοντο, καὶ ἔδοξε πρῶτον
; Χίον αὐτοῖς πλεῖν ἄρχοντα ἔχοντας Χαλκιδέα, ὃς ἐν τῇ
Ιακωνικῇ τὰς πέντε ναῦς παρεσκεύαζεν, ἔπειτα ἐς Λέσβον καὶ
Αλκαμένην ἄρχοντα, ὅνπερ καὶ Ἆγις διενοεῖτο, τὸ τελευταῖον
ὲ ἐς τὸν Ἑλλήσποντον ἀφικέσθαι· προσετέτακτο δὲ ἐς αὐτὸν
ρχων Κλέαρχος ὁ Ῥαμφίου. διαφέρειν δὲ τὸν ἰσθμὸν τὰς
μισείας τῶν νεῶν πρῶτον, καὶ εὐθὺς ταύτας ἀποπλεῖν, ὅπως
ἡ οἱ Ἀθηναῖοι πρὸς τὰς ἀφορμωμένας μᾶλλον τὸν νοῦν ἔχω-
ιν ἢ τὰς ὕστερον ἐπιδιαφερομένας. καὶ γὰρ τὸν πλοῦν ταύ-
η ἐκ τοῦ προφανοῦς ἐποιοῦντο, καταφρονήσαντες τῶν Ἀθη-
ταίων ἀδυνασίαν, ὅτι ναυτικὸν οὐδὲν αὐτῶν πολύ πω ἐφαί-
το. ὡς δὲ ἔδοξεν αὐτοῖς, καὶ διεκόμισαν εὐθὺς μίαν καὶ εἴ-

---

c. ad VI, 40. neque in usu sit medium illius verbi, utique re-
pta scriptura magis placet. Ὑπὲρ τοῦ Φαρναβάζου recte Duker.
nvertit *nomine Pharnabazi*; idem τὴν ἀποστολήν, *apparatum clas-*
s sive *expeditionem maritimam* cum Hemsterhusio ad Pollucem
II, 99. Dukeri glossae: ἀπόστολος, *missus classis vel genus na-*
vium, nempe *vectoria navigia* quae Latini dicunt. Vid. Sueton.
ns. cap. 63.

τὰς ὕστερον ἐπιδιαφερομένας] B. ἐπιφερομένας Q. vulgo διαφερο-
μένας. Popp. ed. Thuc. II, 1. p. 133. damnat vocab. ἐπιδιαφέρο-
μαι, ut quo careat Schneideri lexic. Ei tamen et alia multa vo-
bula deerant, et alia desunt et diu deerunt. Verbum istud ex
alogia formatum est, firmatur quodammodo a cod. Q. et pleo-
nmus horum verborum apud Thucydidem frequentissimus, idem-
que huic loco aptissimus, nam ut ὕστερον tempus, ita ἐπί nume-
rum navium traiectarum auctum rite significat. Non diu est, ex
quo Thucydidea vox θάρσησις in lexicis est. Paulo superius ἐς Χίον
αὐτοῖς πλεῖν habent A. B. F. K. c. f. i. ceteri αὐτούς. Vid. Matth.
Gr. p. 771. et quos Kruegerus laudat p. 289. Brunck. ad Aesch.
Eum. 217. ad Soph. Electr. 480. Porson. ad Eur. Med. 57.
Elmsl. ad Eur. Heracl. 693. Addendis. In supplendis deinde ver-
bis καὶ Ἀλκαμένην ἔχοντας nulla difficultas. Interpretationi Vallae
nil tribuo, quem Krueger. negat verbum ἀφικέσθαι expressisse.
Maior quaestio exoritur de verbis τὰς ἡμισείας τῶν νεῶν. Ita F. L.
g. ceteri ἡμισέας. De hac tamen re suffecerit, ablegare ad
Lobeck. in Phrynich. p. 247. not. Buttmann. Gr. max. t. I. p.
2. Poppon. prol. t. I. p. 101.

καταφρονήσαντες — ἀδυνασίαν] Vid. Matth. Gr. p. 504. Verba
τὰς ἡμίσεας τῶν νεῶν habet Thom. M. p. 422. una cum verbis IV,
. τρίτον μέρος ἀνθ' ἡμίσεος τῆς τροφῆς ἐδίδου et VIII, 64. τῶν
Θασίων τοὺς ἡμίσεις, de quibus v. Buttm. l. l.

ὡς δὲ ἔδοξεν αὐτοῖς] „Conf. II, 93. ὡς δὲ ἔδοξεν αὐτοῖς καὶ
ἐχώρουν εὐθύς. IV, 8. extr. VII, 60. med. VIII, 1. extr. VIII, 27.
extr., ubi recte Haack. uncos sustulit; Herodot. I, 79. VII, 128.
med. Similiter idem IV, 152. ἅμα τε ἔλεγε ταῦτα καὶ ἐδείκνυε ἐς
τὸν Βάττον et IX, 92. ubi vid. Valcken.“ Krueger.

9 κοσι ναῦς. οἱ δὲ Κορίνθιοι, ἐπειγομένων αὐτῶν τὸν πλοῦ, οὐ προεθυμήθησαν ξυμπλεῖν πρὶν τὰ Ἴσθμια, ἃ τότε ἦν, ἑορτάσωσιν. Ἆγις δὲ αὐτοῖς ἑτοῖμος ἦν ἐκείνους μὲν μὴ λύ- δὴ τὰς Ἰσθμιάδας σπονδάς, ἑαυτοῦ δὲ τὸν στόλον ἴδιον ποι- σασθαι. οὐ ξυγχωρούντων δὲ τῶν Κορινθίων, ἀλλὰ δια- βῆς ἐγγιγνομένης, οἱ Ἀθηναῖοι ᾔσθοντο τὰ τῶν Χίων μᾶλ- καὶ πέμψαντες ἕνα τῶν στρατηγῶν Ἀριστοκράτην ἐπητι- αὐτούς, καὶ ἀρνουμένων τῶν Χίων, τὸ πιστὸν ναῦς ξυμπέμπειν ἐκέλευον ἐς τὸ ξυμμαχικόν: οἱ δ᾽ ἔπεμψαν

---

9. τὰ Ἴσθμια ἃ τότε ἦν] Isthmia modo in mensem Pane- modo in Munychionem aut Thargelionem incidisse docuit C- nus dissert. Agon. 4. Hi ludi sunt trieterici, modo cum pri- modo cum tertio Olympiadis cuiusvis anno competentes. cum primo, mense Corinthiorum Panemo celebrabantur sive co Hecatombaeone, Romanove Iulio. Qui vero tertio Oly- anno agebantur, ii vel ad Munychionem, vel ad Thargeli- spectant. Iam quae hic memorantur Isthmia recte Hecato- one ponuntur; agimus enim annum Ol. 92, 1. Nam modo 6. extr. Thucydides annum belli nonum decimum excu- scripsit. Ac mensis quidem Hecatombaeo firmatur narr- Xenophontis hist. gr. IV, 5, 1., qui Agesilaum ex Asia red- ad Isthmum pervenisse refert tempore, quo Isthmia age- Ol. 97½. Idem reditum eius in Vit. Agesil. II, 17. ad Hyaci- memorat, quae et ipsa Hecatombaeone celebrata esse sup- 23. vidimus. Eadem tempora reditus Agesilai signat Paus. 10, 1. Errare Diodorum XIV, 86., qui haec sub anno Ol. refert, Wesseling. adnotavit. Igitur incredibili modo Kr- Comm. Thuc. p. 316. fallitur, qui ea, de quibus quae- Isthmia mense celebrata esse affirmat vel Munychione vel T- gelione. Hecatombaeoni ne assignentur, vel hoc impedir- quod hac ratione inde a primo vere usque ad mediam aes- fere nihil gestum esset. Is vero non reputavit, Isthmia cele- demum c. 10. a scriptore referri; ludos ipsos induciae sa- cra ἐκεχειρία praecedebat, de qua vid. Dodwell. ad annu- belli Pelop. t. II. p. 706. sq. *Lips.* et Dissen. explic. Pind. p. Ille argumento haud paulo gravius esse Kruegerus addit quod ipso Hecatombaeone creati Phrynichus atque Onomacle Scironides multis sectionibus post, c. 24. Athenis advecti tur, superioris autem anni praetores Leon et Diomedon navibus praefuerint. Mense enim Hecatombaeone ἀρχαι- fuisse Athenis, neminem ignorare dicit. Hic rursus te- inducias nunc agi extremo anno Ol. 91, 4., Isthmia demum ximi anni initio. Quod de comitiis magistratuum tanta tate asseverat, id se iuxta cum ignarissimis, quando ea sint, ignorare fatetur qui has res data opera καὶ οὐκ ἐν tractavit Schoemann. de comit Athen. p. 322. sqq. — De stitione ista Graecorum in celebrandis festis vide Dru- *Gesch. d. Verf. d. gr. Staat.* p. 710.

τὸ πιστὸν ναῦς — ἐς τὸ ξυμμαχικόν] Vera videtur sent- Dukeri iungentis ναῦς τὸ πιστὸν ἐς τὸ ξυμμαχικόν, naves

αἴτιον δ' ἐγένετο τῆς ἀποστολῆς τῶν νεῶν οἱ μὲν πολλοὶ τῶν Χίων οὐκ εἰδότες τὰ πρασσόμενα, οἱ δὲ ὀλίγοι ξυνειδότες τό τε πλῆθος οὐ βουλόμενοί πω πολέμιον ἔχειν, πρίν τι καὶ ἰσχυρὸν λάβωσι, καὶ τοὺς Πελοποννησίους οὐκέτι προσδεχόμενοι ἥξειν, ὅτι διέτριβον.

Ἐν δὲ τούτῳ τὰ Ἴσθμια ἐγίγνετο, καὶ οἱ Ἀθηναῖοι, 10 ἐπηγγέλθησαν γὰρ [αἱ σπονδαί], ἐθεώρουν ἐς αὐτά, καὶ κατάδηλα μᾶλλον αὐτοῖς τὰ τῶν Χίων ἐφάνη. καὶ ἐπειδὴ ἀνεχώρησαν, παρεσκευάζοντο εὐθὺς ὅπως μὴ λήσωσιν αὐτοὺς αἱ νῆες ἐκ τῶν Κεγχρειῶν ἀφορμηθεῖσαι. οἱ δὲ μετὰ τὴν ἑορτὴν ἀνήγοντο μιᾷ καὶ εἴκοσι ναυσὶν ἐς τὴν Χίον, ἄρχοντα Ἀλκαμένην ἔχοντες. καὶ αὐτοῖς οἱ Ἀθηναῖοι τὸ πρῶτον ἴσαις ναυσὶ προσπλεύσαντες ὑπῆγον ἐς τὸ πέλαγος. ὡς δ' ἐπὶ πολὺ οὐκ ἐπηκολούθησαν οἱ Πελοποννήσιοι ἀλλ' ἀπετράποντο, ἐπανεχώρησαν καὶ οἱ Ἀθηναῖοι· τὰς γὰρ τῶν Χίων ἑπτὰ ναῦς ἐν τῷ ἀριθμῷ μετὰ σφῶν ἔχοντες οὐ πιστὰς ἐνόμιζον, ἀλλ' ὕστερον ἄλλας προσπληρώσαντες ἑπτὰ καὶ τριάκοντα παραπλέον-

---

facerent, vel *pignoris loco essent, eos in societate mansuros*, ita Thuc. III, 11. τὸ ἀντίπαλον δέος μόνον πιστὸν ἐς ξυμμαχίαν. Nam quod ibi συμμαχία, hic τὸ συμμαχικόν est, ut III, 91. alibi.

αἴτιον δ' ἐγένετο — οἱ μὲν πολλοὶ — οὐκ εἰδότες] Sic IV, 26. αἴτιον δὲ ἦν οἱ Λακεδαιμόνιοι προειπόντες. Verbum praedicato, non subiecto adstructum. Vid. Matth. Gr. p. 426.

10. ἐπηγγέλθησαν γὰρ αἱ σπονδαί] αἱ σπονδαί ex B. addidit Bekker. Denuntiabantur induciae per σπονδοφόρους sive *fetiales*. Vid. Dissen. explic. Pind. p. 494. Additamentum codicis B. potest ex scholio natum esse, ac profecto Schol. Codicis Casellani hic adnotavit, αἱ σπονδαὶ δηλονότι. Nam per se non abhorret a ratione Grammatica ἐπηγγέλθησαν τὰ Ἴσθμια, quia facile cogitatur: οἱ Ἴσθμιοι ἀγῶνες sive illud ipsum αἱ σπονδαί. Est praeterea haec via explicandi pluralis, ut subiectum sit *οἱ Ἀθηναῖοι, denunciatum erat Atheniensibus, inducias esse*. Certe tamen V, 49. iterum legitur λέγοντες μὴ ἐπηγγέλθαι πω ἐς Λακεδαίμονα τὰς σπονδάς. Vid. not. ad I, 126. II, 8. V, 26. Popp. proleg. t. I. p. 98.

ὅπως μὴ λήσουσιν] C. F. H. K. g. i. vulgo λήσωσιν. Vid. Fischer. ad Veller. III, 1. p. 127. Non est opus, ut vulgata mutetur. Vid. not. ad I, 82. Popp. proleg. t. I. p. 136. ed. Thuc. II, 1. p. 422. in Addend. ad p. 312.

ἐκ τῶν Κεγχρειῶν] Portus Corinthiorum teste Strabone p. 380. septuaginta stadia (secundum Gell. Mor. p. 207. tantum 6½ milliar. Angl.) a Corintho remotae et recta quidem via ad orientem. Popp. proleg. t. II. p. 229. Utroque numero dicitur, plerumque per diphthongum ει, plurali VIII, 20. singulari IV, 42. 44. Situs erat ad mare Saronicum.

ὑπῆγον ἐς τὸ πέλαγος] B. ἐπεὶ i. vulgo ἐπῆγον. Receptam scripturam tueri videtur explicatio Scholiastae: ὑπεχώρουν, ὅπως εἰς τὸ πέλαγος (in altum) ἐκείνους προκαλέσωνται.

ἄλλας — ἑπτὰ καὶ τριάκοντα] Krueger. Comment. Thuc. cap.

τας αὐτοὺς καταδιώκουσιν ἐς Πειραιὸν τῆς Κορινθίας·
δὲ λιμὴν ἔρημος καὶ ἔσχατος πρὸς τὰ μεθόρια τῆς Ἐ
ρίας. καὶ μίαν μὲν ναῦν ἀπολλύασι μετέωρον οἱ Πελοπ
σιοι, τὰς δὲ ἄλλας ξυναγαγόντες ὁρμίζουσι. καὶ προσ
των τῶν Ἀθηναίων καὶ κατὰ θάλασσαν ταῖς ναυσὶ καὶ
γῆν ἀποβάντων, θόρυβός τε ἐγένετο πολὺς καὶ ἄτακτος
τῶν τε νεῶν τὰς πλείους κατατραυματίζουσιν ἐν τῇ
Ἀθηναῖοι, καὶ τὸν ἄρχοντα Ἀλκαμένην ἀποκτείνουσι· κ
11. τῶν τινες ἀπέθανον. διακριθέντες δὲ πρὸς μὲν τὰς πο
ναῦς ἐπέταξαν ἐφορμεῖν ἱκανάς, ταῖς δὲ λοιπαῖς ἐς τὸ
διον ὁρμίζονται, ἐν ᾧ οὐ πολὺ ἀπέχοντι ἐστρατοπεδε
καὶ ἐς τὰς Ἀθήνας ἐπὶ βοήθειαν ἔπεμπον. παρῆσαν γὰ
τοῖς Πελοποννησίοις τῇ ὑστεραίᾳ οἵ τε Κορίνθιοι βοη
τες ἐπὶ τὰς ναῦς, καὶ οὐ πολλῷ ὕστερον καὶ οἱ ἄλλοι

IV, 1. p. 309. delet verba καὶ τριάκοντα. Quam inutilem coni ram esse, ad decursum sequentis hinc narrationis attendenti te patebit. Quot naves de illis duodesexaginta Piraeum obs tibus demserint, alioque avocaverint, cap. 11. init. in univer significat, ipsum numerum cap. 15. exhibet; quot autem h cum demtarum submiserint, reticuit. Itaque satis erit, Thuc di accredere c. 20. scribenti, postremo viginti pari numero P ponnesiacarum ad Piraeum oppositas fuisse.

ἐς Πειραιὸν τῆς Κορινθίας] Πειραῖον H. ut Steph. Byz. C Xenoph. hist. gr. IV, 5, 1. 3. Palmer. exerc. cr. p. 72. Pira geminum Corinthiacum, alterum ad Saronicum, alterum ad C saeum sinum fuisse suspicatur, quoniam Strabo Piraeum e Heraeo et Oenoe ad Crissaeum sinum statuat, ut et ipsum I chaeum. Apud Strabonem frustra Piraeum quaesivi, quod de etiam Popp. profitetur prol. t. II. p. 229. not. Vellem, Od Muellerus in libro: *d. Dorer* t. II. p. 431. fontes indicasset, nostro loco et mox cap. 11. corrigi vult Σπείραιον, quique di hunc portum, in finibus agri Epidaurii situm, adiacenti p montorio Spiraeo cognominem fuisse; at Πείραιον Xenopho litoris sinus Crissaei fuisse prope Θερμά, sita in confiniis τοῦ κ τέος τοῦ Λεχαίου et montium, et *Lutrochori* nunc appellata. que Weiskii ad Xenoph. Ages. II, 18. excursus nunc ad ma est, ubi eum de duplice Piraeo agere ferunt. [Weiskius, cu excursum licuit mihi postea inspicere, ne ipse quidem locum St bonis indicat, quo magis de veritate citationis dubitari pot Apud Ptolemaeum in verbis Ἐπίδαυρος, Σπείραιον ἄκρον, Ἀθην λιμὴν etc. et apud Plinium H. N. IV, 5. in verbis *Spiraeum p montorium, portus Anthedon* corrigit Πείραιον et *Piraeum*, cont riam ac Muellerus rationem secutus. Atenim *Spiraeum prom torium* iterum apud Plinium est in IV, 12, 19., num ibi quoq corrigendum?]

κατατραυματίζουσιν] Vid. Pollux I, 125.

11. ἐπὶ τὰς ναῦς] i. e. *adversus naves* Atheniensium. C IV, 25. βοηθοῦντες ἐπὶ τοὺς Μεσσηνίους. 108. ἐπίστευον μηδὲν

ωροι. καὶ ὁρῶντες τὴν φυλακὴν ἐν χωρίῳ ἐρήμῳ ἐπίπονον
ὖσαν ἠπόρουν, καὶ ἐπενόησαν μὲν κατακαῦσαι τὰς ναῦς, ἔπει-
α δὲ ἔδοξεν αὐτοῖς ἀνελκύσαι καὶ τῷ πεζῷ προςκαθημένους
υλακὴν ἔχειν, ἕως ἄν τις παρατύχῃ διαφυγὴ ἐπιτηδεία.
πεμψε δ᾽ αὐτοῖς καὶ Ἆγις αἰσθόμενος ταῦτα ἄνδρα Σπαρ-
ιάτην Θέρμωνα. τοῖς δὲ Λακεδαιμονίοις πρῶτον μὲν ἠγγέλ-
η ὅτι αἱ νῆες ἀνηγμέναι εἰσὶν ἐκ τοῦ ἰσθμοῦ· εἴρητο γάρ,
ταν γένηται τοῦτο, Ἀλκαμένει ὑπὸ τῶν ἐφόρων ἱππέα πέμ-
ιαι· καὶ εὐθὺς τὰς παρὰ σφῶν πέντε ναῦς καὶ Χαλκιδέα ἄρ-
οντα καὶ Ἀλκιβιάδην μετ᾽ αὐτοῦ ἐβούλοντο πέμπειν· ἔπειτα
ρμημένων αὐτῶν τὰ περὶ τὴν ἐν τῷ Πειραιῷ τῶν νεῶν κα-
αφυγὴν ἠγγέλθη, καὶ ἀθυμήσαντες, ὅτι πρῶτον ἁπτόμενοι
οῦ Ἰωνικοῦ πολέμου ἔπταισαν, τὰς ναῦς τὰς ἐκ τῆς ἑαυτῶν
ὐκέτι διενοοῦντο πέμπειν, ἀλλὰ καί τινας προανηγμένας με-
εκαλεῖν. γνοὺς δὲ ὁ Ἀλκιβιάδης πείθει αὖθις Ἔνδιον καὶ 12
οὺς ἄλλους ἐφόρους μὴ ἀποκνῆσαι τὸν πλοῦν, λέγων ὅτι φθή-
ονταί τε πλεύσαντες πρὶν τὴν τῶν νεῶν ξυμφορὰν Χίους αἰ-
σθέσθαι, καὶ αὐτὰς ὅταν προςβάλῃ Ἰωνίᾳ, ῥᾳδίως πείσειν
ὰς πόλεις ἀφίστασθαι, τήν τε τῶν Ἀθηναίων λέγων ἀσθένειαν
αὶ τὴν τῶν Λακεδαιμονίων προθυμίαν· πιστότερος γὰρ ἄλ-
ων φανεῖσθαι. Ἐνδίῳ τε αὐτῷ ἰδίᾳ ἔλεγε καλὸν εἶναι δι᾽
κείνου ἀποστῆσαί τε Ἰωνίαν καὶ βασιλέα ξύμμαχον ποιῆσαι
Λακεδαιμονίοις, καὶ μὴ Ἄγιδος τὸ ἀγώνισμα τοῦτο γενέσθαι·
ἐτύγχανε γὰρ τῷ Ἄγιδι αὐτὸς διάφορος ὤν. καὶ ὁ μὲν πεί-
σας τούς τε ἄλλους ἐφόρους καὶ Ἔνδιον, ἀνήγετο ταῖς πέντε
ναυσὶ μετὰ Χαλκιδέως τοῦ Λακεδαιμονίου, καὶ διὰ τάχους
τὸν πλοῦν ἐποιοῦντο.

Ἀνεκομίζοντο δὲ ὑπὸ τὸν αὐτὸν χρόνον τοῦτον καὶ ἀπὸ 13
Σικελίας Πελοποννησίων ἑκκαίδεκα νῆες αἱ μετὰ Γυλίπ-

σφᾶς βοηθῆσαι. VIII, 15. fin. βοήθεια ἐπὶ τὴν Χίον, ubi vid.
am.

καὶ ὁρῶντες] Sc. οἱ Κορίνθιοι καὶ οἱ ἄλλοι πρόςχωροι.

τὴν ἐν τῷ Πειραιῷ — καταφυγήν] Vid. not. ad IV, 14. VII, 17.

12. ὅτι ἢν προςβάλῃ — πείσει] B. vulgo ὅταν προςβάλῃ — πεί-
. Non recedo a vulgata. Conf. III, 25. ἔλεγε ὅτι ἔσται — προ-
πεμφθῆναι et Matth. Gr. p. 775. II, 80. λέγοντες ὅτι — ῥᾳδίως
— κρατήσουσι — καὶ ἔσοιτο — ἐλπίδα δ᾽ εἶναι. Popp. prol. t. I.
70. Mox tamen recte πιστότερος editum ex B. pro vulgata
-ότερον. In C. G. est πιστότεροι. Conf. not. ad I, 136.

τῷ Ἄγιδι — διάφορος] „Vid. Xenoph. hist. gr. III, 3, 2. Plu-
h. Alcib. 23. sqq. Ages. 3. Pausan. III, 8, 3. Iustin. V, 2.
temporum ratione Manson. Spart. Vol. II. t. II. p. 472." Krue-
p. 366.

13. καὶ ἀπὸ τῆς Σικελίας] A. B. F. H. L. vulgo καὶ αἱ ἀπό.
ulo post αἱ λοιπαί A. B. F. H. K. αἱ δὲ λοιπαί i. vulgo αἱ γὰρ

που ξυνδιαπολεμήσασαι, καὶ περὶ τὴν Λευκαδίαν ἀπολη...σαι καὶ κοπεῖσαι ὑπὸ τῶν Ἀττικῶν ἑπτὰ καὶ εἴκοσι νεῶν, ἦρχεν Ἱπποκλῆς Μενίππου φυλακὴν ἔχων τῶν ἀπὸ τῆς Σι...λίας νεῶν, αἱ λοιπαὶ πλὴν μιᾶς διαφυγοῦσαι τοὺς Ἀθηναί... κατέπλευσαν ἐς τὴν Κόρινθον.

14 Ὁ δὲ Χαλκιδεὺς καὶ ὁ Ἀλκιβιάδης πλέοντες ὅσοις π... τύχοιεν ξυνελάμβανον τοῦ μὴ ἐξάγγελτοι γενέσθαι, καὶ πρ... βαλόντες πρῶτον Κωρύκῳ τῆς ἠπείρου καὶ ἀφέντες ἐντα... αὐτοὺς αὐτοὶ μὲν προξυγγενόμενοι τῶν ξυμπρασσόντων Χί... τισὶ καὶ κελευόντων καταπλεῖν μὴ προειπόντας ἐς τὴν πόλ... ἀφικνοῦνται αἰφνίδιοι τοῖς Χίοις. καὶ οἱ μὲν πολλοὶ ἐν θαύμ... ἦσαν καὶ ἐκπλήξει· τοῖς δ' ὀλίγοις παρεσκεύαστο ὥστε βο...λήν τε τυχεῖν ξυλλεγομένην, καὶ γενομένων λόγων ἀπό τε ... Χαλκιδέως καὶ Ἀλκιβιάδου ὡς ἄλλαι τε νῆες πολλαὶ π... πλέουσι, καὶ τὰ περὶ τῆς πολιορκίας τῶν ἐν τῷ Πειραιῷ ... οὐ δηλωσάντων, ἀφίστανται Χῖοι καὶ αὖθις Ἐρυθραῖοι Ἀθη...ναίων. καὶ μετὰ ταῦτα τρισὶ ναυσὶ πλεύσαντες καὶ Κλαζο...νὰς ἀφιστᾶσι. διαβάντες τε οἱ Κλαζομένιοι εὐθὺς ἐς τὴν ἤπ...ρον τὴν Πολίχναν ἐτείχιζον, εἴ τι δέοι, σφίσιν αὐτοῖς ἐκ ...

λοιπαί cum plena distinctione post Σικελίας νεῶν. Κοπεῖσαι ...pretare vexatae cum Dukero. ξυνδιαπολεμήσασαι ex B. editum ... ξυμπολεμήσασαι. Vid. quae supra ad c. 8. dixi de verbo ... διαφέρειν.

14. τοῦ μὴ — γενέσθαι] Vid. Matth. Gr. p. 777.

αἰφνίδιοι] Vid. ibidem p. 621. Hinc tueri possis scripturam plerorumque codd. VI, 49. receptam pro vulgata αἰφνίδιον.

καὶ αὖθις Ἐρυθραῖοι] Ne quis εὐθύς legendum esse co... v. cap. 19. 20. 23. extr. 48. ante med. 56. 100., ubi cum ... iunge Xenoph. Vectig. IV, 37. Conviv. I, 16., quibus locis ... est *deinde*, *postea*, ut et Thucyd. I, 70. VI, 94." Krueger ... 293. sq.

Πολίχναν] Clazomenae tunc in insula sitae fuerunt, quae ...sula nunc mole ab Alexandro M. exstructa continenti iuncta ... e qua cum in continentem transiissent Clazomenii, ut in ... ubi vetus eorum urbs erat, Πολίχνην (sive hoc appellativum ... sive proprium, ubi facilius excuses formam Πολίχναν) cond... ab Atheniensibus in insulam redire coacti sunt c. 23. et p... frustra a Lacedaemoniis tentati c. 31. Popp. prol. t. II. p. ... Krueger. p. 340.

σφίσιν αὐτοῖς] Haackius αὐτοῖς otiosum esse putans ... lectura scripsit αὐτῆς. „Nolim factum. Conf. Thuc. I, 128. ... δὴ καὶ Λακεδαιμόνιοι σφίσιν αὐτοῖς νομίζουσι τὸν μέγαν σεισμὸν ... νέσθαι ἐν Σπάρτῃ. VIII, 65. ἔστιν ἀφ' ὧν χωρίων καὶ ὁπλῖται ... τες σφίσιν αὐτοῖς ξυμμάχους ἦλθον ἐς τὰς Ἀθήνας. Xenoph. hist. VII, 5, 4. Φωκεῖς οὐκ ἠκολούθουν λέγοντες, ὅτι συνθῆκαι σφίσι... τοῖς εἶεν, εἴ τις ἐπὶ Θήβας ἴοι, βοηθεῖν. Ibidem V, 2, 8. ...ἐπεὶ σφᾶς αὐτοὺς ἐξέβαλον, ὡς ἕπεσθαι οὐδαμῶς ἐθέλοιεν." Krueg...

ησίδος ἐν ῇ οἰκοῦσι πρὸς ἀναχώρησιν. καὶ οἱ μὲν ἀφεστῶ-
ες ἐν τειχισμῷ τε πάντες ἦσαν καὶ παρασκευῇ πολέμου.
'Ες δὲ τὰς 'Αθήνας ταχὺ ἀγγελία τῆς Χίου ἀφικνεῖται· 15
αὶ νομίσαντες μέγαν ἤδη καὶ σαφῆ τὸν κίνδυνον σφᾶς περιε-
τάναι, καὶ τοὺς λοιποὺς ξυμμάχους οὐκ ἐθελήσειν τῆς μεγί-
της πόλεως μεθεστηκυίας ἡσυχάζειν, τά τε χίλια τάλαντα, ὧν
ιὰ παντὸς τοῦ πολέμου ἐγλίχοντο μὴ ἅψασθαι, εὐθὺς ἔλυ-
αν τὰς ἐπικειμένας ζημίας τῷ εἰπόντι ἢ ἐπιψηφίσαντι ὑπὸ
ῆς παρούσης ἐκπλήξεως, καὶ ἐψηφίσαντο κινεῖν, καὶ ναῦς
ληροῦν μὴ ὀλίγας, τῶν τε ἐν τῷ Πειραιῷ ἐφορμουσῶν τὰς
ἐν ὀκτὼ ἤδη πέμπειν, αἳ ἀπολιποῦσαι τὴν φυλακὴν τὰς με-
ὰ Χαλκιδέως διώξασαι καὶ οὐ καταλαβοῦσαι ἀνακεχωρήκε-
σαν· ἦρχε δὲ αὐτῶν Στρομβιχίδης Διοτίμου· ἄλλας δὲ οὐ πο-
ὺ ὕστερον βοηθεῖν δώδεκα μετὰ Θρασυκλέους, ἀπολιπούσας
καὶ ταύτας τὴν ἐφόρμησιν. τάς τε τῶν Χίων ἑπτὰ ναῦς, αἳ
αὐτοῖς ξυνεπολιόρκουν τὰς ἐν τῷ Πειραιῷ, ἀπαγαγόντες τοὺς
ἐν δούλους ἐξ αὐτῶν ἠλευθέρωσαν, τοὺς δ' ἐλευθέρους κατέ-

---

340. — Vid. not. ad VII, 48. Thuc. I, 19. *Λακεδαιμόνιοι — ίσιν αὐτοῖς — ἐπιτηδείως ὅπως πολιτεύσουσι θεραπεύοντες.* VIII, . *ἔστιν ἀφ' ὧν χωρίων καὶ ὁπλίτας ἔχοντες σφίσιν αὐτοῖς ξυμμάχους —θον ἐς τὰς Ἀθήνας.* Quare fortasse non spernenda est cap. prome seq. ab loco, quem tractamus, scriptura cod. c. *σφᾶς αὐτοὺς ρισστάναι.* Quod Koen. ad Greg. Cor. p. 83. sq. *Schaef.* . Aelian. V. H. X, 16. *οἱ δὲ οὐδεὶς αὐτῷ προςεῖχον* deletum vult τῷ, non probo, et non puto statim spernendum esse, quod ibiem apud Koenium est in Arriani Exp. Alex. M. IV, 13. *οὐ βιωv οἱ ἐστὶν αὐτῷ* ex libro scripto. Adde ibidem disputata a Baio p. 84., ab Hermanno p. 86., qui *οἱ αὐτῷ* dicit non semel esse pud Homerum abundante secundo pronomine, quem usum tetit Apollonius Dysc. de syntaxi pluribus locis; adde Abresch. iluc. Thuc. p. 714. Schaef. ad Greg. p. 86. p. 872. seq., qui quod a Hegesippi Epigrammate *ἐφάνη γάρ οἱ αὐτᾷ Ἰστοῦ παρὰ κρόκαιν ὡς αὐγὰ πυρός* cum Koenio tuetur illud *αὐτᾷ*, non male equiem puto, a Toupio Emend. in Suidam t. II. p. 137. scribi *οἱ αὐτά* ingulari quadam cum vi huius pronominis nominativi. Pertinet nim ad significandam praesentis numinis auxiliationem vel visum oeleste. Quare recte se habet scriptura apographi Victoriani et uodammodo etiam Manuscripti Monacensis in Odario Sapphus d Venerem apud Dionys. de C. V. p. 194. *Ien.*,(ubi vulgo extat *ὺ δ' αὖτε*) *τὺ δ' αὐτὰ Σύμμαχος ἔσσο.* Quod Hermannus quoque doctr. ei metr. p. 678. praetulit, et aptissimis exemplis hunc usum llustrat Huschke ad Tibull. I, 4, 71. Itidem ad apparitionem eae pronomen retulit Iacobs animadv. ad Hegesipp. I, 2. p. 171.

15. *ἀγγελία τῆς Χίου*] i. e. *nuntius de Chio.* V. Matth. Gr. p. 31. 438.

τῷ εἰπόντι ἢ ἐπιψηφίσαντι] Sc. *κινεῖν*, *qui vel rogasset, ut ea pecunia in bellicum usum adhiberetur, vel ea de re populum in suffragium misisset.* Mox *μὴ ὀλίγας* B. pro *οὐκ ὀλ.* Quam gravis

ἅμα ὁ τῶν Κλαζομενίων καὶ Ἐρυθραίων παρῄει. π
μενος δὲ ὁ Στρομβιχίδης προανήγετο καὶ μετεωρισθεὶ
πελάγει ὡς ἑώρα τὰς ναῦς πολλὰς τὰς ἀπὸ τῆς Χίο
ἐποιεῖτο ἐπὶ τῆς Σάμου· αἱ δὲ ἐδίωκον. τὸν δὲ πεζὸν
τὸ πρῶτον οὐκ ἐσδεχόμενοι, ὡς ἔφυγον οἱ Ἀθηναῖοι

Atheniensibus Chii fuerit defectio, docet Krueger. Comm
cyd. p. 330.

ἀντὶ πασῶν τῶν ἀπελθουσῶν] A. B. F. H. S. f. vulgo
σῶν. Neophytus Dukas ad h. l. offendit: συγκέχυται, in
αὐθ' ὅπως τὸ κείμενον· πῶς γὰρ οὐκ ἐξέπλευσαν Πελοπονν
διαλειμμάτων, ὥς φησι, πολιορκούντων τῶν Ἀθηναίων; ἔδει
ὅτι πρῶτον πληρώσαντες ἑτέρας ἀπέστειλαν, εἶτ' ἀπαγαγόντ
μετέστησαν ἀλλαχῇ. ὁ δὲ αἱρεῖ τὴν πολιορκίαν ἁπλῶς, εἶτα ε
τίζει περὶ αὐτῆς, ὡς τοὺς Πελοποννησίους μὴ προαχόντας τὸν
πως διαδρῶεν. Male. Nempe erant initio Atheniensi
duodesexaginta, earum octo Chalcideum persecutae,
cum Thrasycle et septem Chiae stationem reliquerunt:
bant triginta una adversus Peloponnesiorum viginti, eas
tus subductas, ut patet ex cap. 20. init.

ἐς τὴν βοήθειαν τὴν ἐπὶ τὴν Χίον] Acacius: nec
parvum adversus Chium aut segne moliebantur. Nam ,
βοηθεῖν ἐπί τινα accusativus et amicum et inimicum
illa significatione Thucyd. III, 97. βεβοηθηκότες γὰρ ἤδη
τὸ Αἰγίτιον et alibi saepissime. Hac IV, 25. βοηθοῦντε
Μεσσηνίους, i. e. adversus Messanenses. Et IV, 108. αὐ
ἐπίστευον, μηδένα ἂν ἐπὶ σφᾶς βοηθῆσαι." Duker.

16. ὁ τῶν Κλαζομενίων] B. vulgo καὶ ὁ Κλ. „N
Valla legit pro παρῄει. Conf. cap. 22. Sed vulgata ni
quo offendat, significat enim: iuxta litus proficiscens e
mitabatur.„ Krueger. p. 294. Id vero per situm loc
nequibat. Παρῄει est, accedebat. Paulo post ἐξανήγετο
dit pro προανήγετο ex cod. B. Non video causam
Strombichides cum praesensisset adventum hosti

ντο. καὶ ἐπέσχον μὲν οἱ πεζοί, καὶ Χαλκιδέα ἐκ τῆς διώξεως περιμένοντες· ὡς δὲ ἐχρόνιζε, καθῄρουν αὐτοί τε τὸ τεῖχος ὃ ἀνῳκοδόμησαν οἱ Ἀθηναῖοι τῆς Τηΐων πόλεως τὸ πρὸς ἤπειρον, ξυγκαθῄρουν δὲ αὐτοῖς καὶ τῶν βαρβάρων ἐπελθόντες οὐ πολλοί, ὧν ἦρχε Στάγης ὕπαρχος Τισσαφέρνους.

Χαλκιδεὺς δὲ καὶ Ἀλκιβιάδης ὡς κατεδίωξαν ἐς Σάμον 17 Στρομβιχίδην, ἐκ μὲν τῶν ἐκ Πελοποννήσου νεῶν τοὺς ναύτας ὁπλίσαντες ἐν Χίῳ καταλιμπάνουσιν, ἀντιπληρώσαντες δὲ ταύτας τε ἐκ Χίου καὶ ἄλλας εἴκοσιν, ἔπλεον ἐς Μίλητον ὡς ἀποστήσοντες. ἐβούλετο γὰρ ὁ Ἀλκιβιάδης, ὢν ἐπιτήδειος τοῖς προεστῶσι τῶν Μιλησίων, φθάσαι τὰς ἀπὸ τῆς Πελοποννήσου ναῦς προσαγαγόμενος αὐτούς, καὶ τοῖς Χίοις καὶ αὑτῷ καὶ Χαλκιδεῖ καὶ τῷ ἀποστείλαντι Ἐνδίῳ, ὥςπερ ὑπέσχετο, τὸ ἀγώνισμα προσθεῖναι, ὅτι πλείστας τῶν πόλεων μετὰ τῆς Χίων δυνάμεως καὶ Χαλκιδέως ἀποστήσας. λαθόντες οὖν τὸ πλεῖστον τοῦ πλοῦ, καὶ φθάσαντες οὐ πολὺ τόν τε Στρομβιχίδην καὶ τὸν Θρασυκλέα, ὃς ἔτυχεν ἐκ τῶν Ἀθηνῶν δώδεκα ναυσὶν ἄρτι παρὼν καὶ ξυνδιώκων, ἀφιστᾶσι τὴν Μίλητον. καὶ οἱ Ἀθηναῖοι κατὰ πόδας μιᾶς δεούσαις εἴκοσι ναυσὶν ἐπιπλεύσαντες, ὡς αὐτοὺς οὐκ ἐδέχοντο οἱ Μιλήσιοι, ἐν Λάδῃ τῇ ἐπικειμένῃ νήσῳ ἐφώρμουν. καὶ ἡ πρὸς βασιλέα ξυμμαχία Λακεδαιμονίοις ἡ πρώτη Μιλησίων εὐθὺς ἀποστάντων καὶ Τισσαφέρνους καὶ Χαλκιδέως ἐγένετο ἥδε.

Ἐπὶ τοῖςδε ξυμμαχίαν ἐποιήσαντο πρὸς βασιλέα καὶ Τισ- 18

Ὀτάγης] ὁ Τάγις A. ὁ Τάνης d. Στάγης B. ὁ Πάγης L. O. e. — Ὀπάγης C. ὁ Γάγης γρ. B. vulgo ὁ Τάγης. „Tages videtur idem esse, quem Xenoph. hist. gr. I, 2, 5. haud scio an rectius Στάγην vocat. De ὑπάρχοις conf. Dorvill. ad Charit. p. 448." Krueger. p. 359. Nomen *Otanes* Persicum novi, *Otages* non item, neque id in ullo libro extat. In his, ubi historia tacet, tutissimum ipsos ductus literarum, qui in libris sunt, sequi. Recepi scripturam codicis B., sum verosimile sit, eundem, qui hic est, a Xenophonte significari, apud quem nulla librorum discrepantia notatur. Videlicet σ in ο abiit, unde vulgata ὁ Τάγης.

17. ἐκ μὲν τῶν ἐκ Πελοποννήσου] „Delicatiores aures Thucydidem scripsisse maluerint, priori ἐκ omisso; τῶν μὲν ἐκ Πελ. his tamen gratificari noluit. Conf. I, 54. bis. 58. IV, 8, 54. alib. Nec talia evitat Herodot. I, 67. VII, 173." Krueger. p. 292.

καταλιμπάνουσιν] „Hac huius verbi forma Thucydides nisi hoc loco non utitur. Idem dicendum de ἀποφράγνυμι VII, 74. διαφυγγάνω VII, 44. Hoc etiam habet Aeschin. in Ctesiph. V, 3. Bekk. et Herodot. VI, 16. καταφυγγάνω al." Idem.

ἐν Λάδῃ] „De hac insula vid. Pausan. I, 35, 5. Herodot. VI, 7. ibiq. Wessel. Arrian. exp. Al. M. I, 18. Hodie ea continenti adiuncta, nec Miletus ad mare sita. Vid. Mitford. hist. gr. II. p. 77. not." Idem.

σαφέρνην Λακεδαιμόνιοι καὶ οἱ ξύμμαχοι. ὁπόσην χώρα
πόλεις βασιλεὺς ἔχει καὶ οἱ πατέρες οἱ βασιλέως εἶχον, βα
ἔστω· καὶ ἐκ τούτων τῶν πόλεων ὁπόσα Ἀθηναίοις ἐφοίτ
ματα ἢ ἄλλο τι, κωλυόντων κοινῇ βασιλεὺς καὶ Λακεδαι
καὶ οἱ ξύμμαχοι ὅπως μήτε χρήματα λαμβάνωσιν Ἀθ
μήτε ἄλλο μηδέν. καὶ τὸν πόλεμον τὸν πρὸς Ἀθηναίου
νῇ πολεμούντων βασιλεὺς καὶ Λακεδαιμόνιοι καὶ οἱ ξ
χοι· καὶ κατάλυσιν τοῦ πολέμου πρὸς Ἀθηναίους μὴ ἐ
ποιεῖσθαι, ἢν μὴ ἀμφοτέροις δοκῇ, βασιλεῖ καὶ Λακεδ
νίοις καὶ τοῖς ξυμμάχοις. ἢν δέ τινες ἀφιστῶνται ἀπὸ
σιλέως, πολέμιοι ἔστωσαν καὶ Λακεδαιμονίοις καὶ τοῖς
μάχοις. καὶ ἤν τινες ἀφιστῶνται ἀπὸ Λακεδαιμονίων καὶ
ξυμμάχων, πολέμιοι ἔστωσαν βασιλεῖ κατὰ ταὐτά.

19 Ἡ μὲν ξυμμαχία αὕτη ἐγένετο. μετὰ δὲ ταῦτα οἱ
εὐθὺς δέκα ἑτέρας πληρώσαντες ναῦς ἔπλευσαν ἐς Ἄν
βουλόμενοι περί τε τῶν ἐν Μιλήτῳ πυθέσθαι καὶ τὰς πό
ἅμα ἀφιστάναι. καὶ ἐλθούσης παρὰ Χαλκιδέως ἀγγελίας
τοῖς ἀποπλεῖν πάλιν καὶ ὅτι Ἀμόργης παρέσται κατὰ
στρατιᾷ, ἔπλευσαν ἐς Διὸς ἱερόν· καὶ καθορῶσιν ἑκκαί
ναῦς, ἃς ὕστερον ἔτι Θρασυκλέους Διομέδων ἔχων ἀπ' Ἀ
νῶν προςέπλει. καὶ ὡς εἶδον, ἔφευγον μιᾷ μὲν νηῒ ἐς Ἔ
σον, αἱ δὲ λοιπαὶ ἐπὶ τῆς Τέω. καὶ τέσσαρας μὲν κενὰς
Ἀθηναῖοι λαμβάνουσι, τῶν ἀνδρῶν ἐς τὴν γῆν φθασάντ
αἱ δ' ἄλλαι ἐς τὴν Τηΐων πόλιν καταφεύγουσι. καὶ οἱ
Ἀθηναῖοι ἐπὶ τῆς Σάμου ἀπέπλευσαν· οἱ δὲ Χῖοι ταῖς λ
παῖς ναυσὶν ἀναγαγόμενοι, καὶ ὁ πεζὸς μετ' αὐτῶν, Λέβ
ἀπέστησαν καὶ αὖθις Ἐράς. καὶ μετὰ τοῦτο ἕκαστοι ἐπ' ο
κου ἀπεκομίσθησαν, καὶ ὁ πεζὸς καὶ αἱ νῆες.

20 Ὑπὸ δὲ τοὺς αὐτοὺς χρόνους αἱ ἐν τῷ Πειραιῷ εἴκο
νῆες τῶν Πελοποννησίων, καταδιωχθεῖσαι τότε καὶ ἐφορμ

---

19. ἐς Ἄναια] A. C. E. F. H. K. Ἀναίαν ut vulgo S. Ἀνα
Ἄναια semper Thucydides, vid. Popp. prol. t. II. p. 466.

ἐς Ἔφεσον] Videtur igitur Ephesus Atheniensibus hostilis f
se. Vide Krueger. Comm. Thuc. c. 5. p. 338. sq.

ὁ πεζὸς μετ' αὐτῶν] „Pedites hic haud dubie intelligendi
Erythraeorum et Clazomeniorum, de quibus vid. cap. 16., qu
fortasse adiuncti erant Peloponnesii, ut cap. 28. Verbis a
istis non significari puto, pedites navibus vectos esse cum C
sed potius quod alibi dicitur ὁ πεζὸς ἅμα παρῄει, i. e. iuxta
proficiscens classem comitabatur.“ Krueger. p. 293. sq. — Id
posse sic factum esse supra dixi ad cap. 16., idem hic vetat
bum ἀναγαγόμενοι, quo terrestre iter significari nequit. Se
rum, quos dicit, peditatum fuisse, consentio. Rectius i
Heilmannus: *die Chier aber gingen mit ihren annoch vorrät
Schiffen, auf welche sie die Landvölker an Bord genomm
See.*

αι ἴσῳ ἀριθμῷ ὑπὸ Ἀθηναίων, ἐπέκπλουν ποιησάμεναι
νίδιον καὶ κρατήσασαι ναυμαχίᾳ τέσσαράς τε ναῦς λαμ-
νουσι τῶν Ἀθηναίων καὶ ἀποπλεύσασαι ἐς Κεγχρειὰς τὸν
τὴν Χίον καὶ τὴν Ἰωνίαν πλοῦν αὖθις παρεσκευάζοντο.
ναύαρχος αὐτοῖς ἐκ Λακεδαίμονος Ἀστύοχος ἐπῆλθεν,
ἐγίγνετο ἤδη πᾶσα ἡ ναυαρχία. ἀναχωρήσαντος δὲ τοῦ
τῆς Τέω πεζοῦ, καὶ Τισσαφέρνης αὐτὸς στρατιᾷ παραγε-
νος, καὶ ἐπικαθελὼν τὸ ἐν τῇ Τέῳ τεῖχος, εἴ τι ὑπελεί-
, ἀνεχώρησε. καὶ Διομέδων ἀπελθόντος αὐτοῦ οὐ πολὺ
ρον δέκα ναυσὶν Ἀθηναίων ἀφικόμενος, ἐσπείσατο Τηΐ-
ὥστε δέχεσθαι καὶ σφᾶς. καὶ παραπλεύσας ἐπὶ Ἐρὰς καὶ προς-
ών, ὡς οὐκ ἐλάμβανε τὴν πόλιν, ἀπέπλευσεν.

Ἐγένετο δὲ κατὰ τὸν χρόνον τοῦτον καὶ ἡ ἐν Σάμῳ ἐπα- 21
στασις ὑπὸ τοῦ δήμου τοῖς δυνατοῖς μετὰ Ἀθηναίων, οἳ
χον ἐν τρισὶ ναυσὶ παρόντες. καὶ ὁ δῆμος ὁ Σαμίων ἐς διακο-
ους μέν τινας τοὺς πάντας τῶν δυνατῶν ἀπέκτεινε, τετρακο-
υς δὲ φυγῇ ζημιώσαντες, καὶ αὐτοὶ τὴν γῆν αὐτῶν καὶ οἰκίας

---

20. πᾶσα ἡ ναυαρχία] Hoc ita intelligit Kruegerus, Melan-
lam eius decessorem nonnisi Lacedaemoniorum navium imperium
uisse, Astyochum autem etiam sociarum. Sed nihil magis con-
taneum, quam sic accipere, Astyochum et iis, quas ipse, et
quas Chalcideus et Alcibiades adduxerant, sociorumque iam
ibus praefuisse.

21. τοῖς δυνατοῖς] i. e. *optimatibus*, qui apud Syracusanos
Samios γεωμόροι appellabantur, itemque antiquitus apud Atti-
Timaeus: Γεωμόροι, οἱ κληροῦχοι i. e. *die Gutsherrn*, ubi vid.
nk. p. 67. Krueger. ad Dionys. p. 270. not. Valcken. ad He-
ot. V, 77. VI, 22. Vales. ad Diod. fragm. libr. VIII. t. IV. p.
et Tittmann. *Gr. Staatsverf.* p. 574. De Atticis γεωμόροις v.
tner. *Beitr. z. Kenntn. d. Att. Rechts* p. 19. de Syracusanis
d. sit. et orig. Syracus. p. 9. 10. Odofr. Mueller. *d. Dor.* t.
p. 61. 157. Add. Duker. ad h. l. Mirum autem est, quod
enienses populare imperium ubicunque stabilire soliti oligar-
am in insula ditioni suae subiecta adhuc passi sunt. Vid.
ueger. p. 329. Nostro loco ὑπό omittunt F. H. N. „Neque
ter Plat. Polit. p. 444. B. loquitur, ἐπανάστασις μέρους τινὸς τῷ
 τῆς ψυχῆς. De dativo δυνατοῖς conf. I, 122. ἐπιτείχισμος τῇ
ρᾳ. VI, 18. ἡ διάστασις τοῖς νέοις ἐς τοὺς πρεσβυτέρους. Plat.
ymp. XXIII, 3. *Wolf.* ἡ διάλεκτος θεοῖς πρὸς ἀνθρώπους. Conf.
atth. Gr. §. 396. De voce ἐπανάστασις v. Thuc. III, 39. ibique
chol. coll. IV, 56. V, 23. VIII, 63. 73. Herodot. I, 89. III, 39.
I, 91. Aristoph. Av. 1583. Aristot. Polit. V, 2, 6." Krueger. —
ox ἐς διακοσίου τινάς editum, inserto ex codd. ἐς. Hoc prono-
en additur numeris praepositionem illam etiam additam haben-
bus, quod Popp. prol. t. I. p. 198. comparat cum verbis Xe-
oph. hist. gr. VI, 2, 38. σχεδὸν περὶ ἐνενήκοντα, neque multum
ifferre ait ἔνιοί τινες apud Plutarch. Demosth. c. 4. et τινὲς οἱ
ολλοί apud Thucydidem VI, 94.

νειμάμενοι, Ἀθηναίων τε σφίσιν αὐτονομίαν μετὰ ταῦτα ὡ βαίοις ἤδη ψηφισαμένων, τὰ λοιπὰ διῴκουν τὴν πόλιν, καὶ γεωμόροις μετεδίδοσαν οὔτε ἄλλου οὐδενός, οὔτε ἐκδοῦναι ἀγαγέσθαι παρ' ἐκείνων οὐδ' ἐς ἐκείνους οὐδενὶ ἔτι τοῦ ἐ ἐξῆν.

22 Μετὰ δὲ ταῦτα τοῦ αὐτοῦ θέρους οἱ Χῖοι, ὥςπερ ξαντο, οὐδὲν ἀπολείποντες προθυμίας, ἄνευ τε Πελοπο σίων πλήθει παρόντες ἀποστῆσαι τὰς πόλεις, καὶ βουλό ἅμα ὡς πλείστους σφίσι ξυγκινδυνεύειν, στρατεύονται αὐτο τριςκαίδεκα ναυσὶν ἐπὶ τὴν Λέσβον, ὥςπερ εἴρητο ὑπὸ Λακεδαιμονίων δεύτερον ἐπ' αὐτὴν ἰέναι, καὶ ἐκεῖθεν ἐπὶ Ἑλλήςποντον, καὶ ὁ πεζὸς ἅμα Πελοποννησίων τε τῶν ρόντων καὶ τῶν αὐτόθεν ξυμμάχων παρῄει ἐπὶ Κλαζομ τε καὶ Κύμης· ἦρχε δ' αὐτοῦ Εὐάλας Σπαρτιάτης, τῶ νεῶν Δεινιάδας περίοικος. καὶ αἱ μὲν νῆες καταπλεύσ Μήθυμναν πρῶτον ἀφιστᾶσι, καὶ καταλείπονται τέσσαρε ἐν αὐτῇ· καὶ αὖθις αἱ λοιπαὶ Μυτιλήνην ἀφιστᾶσιν. Ἀ

ἐκδοῦναι] Sc. τέκνα sive γυναῖκας. Vid. Valcken. ad dot. V, 92, p. 99, sq. *Schw.* Schaefer. ad Long. p. 384.

22. ὥςπερ εἴρητο — ἰέναι] „Infinitivus ἰέναι explicationis sa ad ὥςπερ appositus est. Conf. Matth. Gr. §. 476. p. 657. ad IV, 125.“ Krueger. p. 291. not. sq.

Εὐάλας Σπαρτιάτης] „Articuli omissio in hoc appositioni nere solemnis. Quae de hac ratione Matth. Gr. §. 273. dis non satis accurata puto. Εὐάλας ὁ Σπαρτιάτης est *Eualas ille Spartanus; Εὐάλας* sine articulo: *Eualas Spartanorum qu* Quocirca si Thucydides et Herodotus historiarum suarum Θουκυδίδης ὁ Ἀθηναῖος et Ἡρόδοτος ὁ Ἁλικαρνασσεύς dixissent, gantiae crimen non evitassent.“ Krueger. p. 294.

περίοικος] Schol. Cod. H. ad VIII, 6. περίοικοί εἰσιν οἱ κοοι γείτονες τῆς Σπάρτης. V. Odofr. Mueller. *d. Dorer* t. II. sqq. 190. 208. 243. Manson. Spart. I, 1. p. 61. Incolarum conicae genera erant tria: Spartani, qui erant cives optimo et posteri, ut videtur, Dorum et Heraclidarum, penes quos summa reipublicae administrandae potestas; Perioeci sive daemonii, posteri antiquorum Laconicae incolarum, qui ha bant in plurimis urbibus litoris et regionis mediterraneae, q liberi, ita quadamtenus Spartanis subiecti erant, velut trib iis pendebant, ex quibus tamen singuli ad maiores magist evehebantur.“ Hic Mansonis Spart. II. p. 376. argumentati admirari subit, qui περιοίκοις de more imperium non commi esse vel ex eo patere ait, quod scriptor apposito verbo πε hoc notet. Hanc rationem si sequeremur, idem de Spa probare possemus, cum Thucydides Εὐάλας Σπαρτιάτης d Krueger. p. 294.

καὶ καταλείπονται — ἀφιστᾶσιν] „Haec latine dedit Graeca unus servavit B. qui τέσσαρες et Μυτιλήνην.“ Bekk Vallae interpretatio haec est: *quibus navibus Chii primum*

δὲ ὁ Λακεδαιμόνιος ναύαρχος τέσσαρσι ναυσὶν, ὥςπερ 23
ιηςτο, πλέων ἐκ τῶν Κεγχρειῶν ἀφικνεῖται ἐς Χίον. καὶ
την ἡμέραν αὐτοῦ ἥκοντος αἱ Ἀττικαὶ νῆες πέντε καὶ εἴ-
ιν ἔπλεον ἐς Λέσβον, ὧν ἦρχε Λέων καὶ Διομέδων· Λέων
ὕστερον δέκα ναυσὶ προςεβοήθησεν ἐκ τῶν Ἀθηνῶν. ανα-
μενος δὲ καὶ ὁ Ἀστύοχος τῇ αὐτῇ ἡμέρᾳ ἐς ὀψὲ, καὶ προς-
ὼν Χίαν ναῦν μίαν, ἔπλει ἐς τὴν Λέσβον, ὅπως ὠφελοίη,
ει δύναιτο. καὶ ἀφικνεῖται ἐς τὴν Πύῤῥαν, ἐκεῖθεν δὲ τῇ
ραίᾳ ἐς Ἔρεσσον· ἔνθα πυνθάνεται ὅτι ἡ Μυτιλήνη ὑπὸ
Ἀθηναίων αὐτοβοεὶ ἑάλωκεν. οἱ γὰρ Ἀθηναῖοι, ὥςπερ
κον, ἀπροςδόκητοι κατασχόντες ἐς τὸν λιμένα, τῶν τε Χίων
ν ἐκράτησαν καὶ ἀποβάντες τοὺς ἀντιστάντας μάχῃ νική-
ες τὴν πόλιν ἔσχον. ἃ πυνθανόμενος ὁ Ἀστύοχος τῶν τε
σσίων καὶ τῶν ἐκ τῆς Μηθύμνης μετ' Εὐβούλου Χίων
ν, αἳ τότε καταλειφθεῖσαι καὶ ὡς ἡ Μυτιλήνη ἑάλω φεύ-
σαι περιέτυχον αὐτῷ τρεῖς, μία γὰρ ἑάλω ὑπὸ τῶν Ἀθη-
ων, οὐκέτι ἐπὶ τὴν Μυτιλήνην ὥρμησεν, ἀλλὰ τὴν Ἔρεσ-
ἀποστήσας καὶ ὁπλίσας, καὶ τοὺς ἀπὸ τῶν ἑαυτοῦ νεῶν
ίτας πεζῇ παραπέμπει ἐπὶ μὴν Ἄντισσαν καὶ Μήθυμναν,

---

nnam, *deinde relictis hic quatuor navibus Mitylenem ad defi-dum impulerunt.*

23. ὁ Λακεδαιμόνιος ναύαρχος] Λακεδαιμονίων N. Eadem va-as est V, 3., ubi tamen editum est ὁ Λακεδαιμόνιος ἄρχων. ., cap. 24. iterum extat τὸν Λακεδαιμόνιον ἄρχοντα et cap. 29. ιοκράτους — τοῦ Συρακοσίου στρατηγοῦ. At VIII, 50. Ἀστύοχον Λακεδαιμονίων ναύαρχον, ubi saltem τὸν scribendum est cum egero ad Dionys. p. 302. sq. not. et cum Bekkero.

πλέων ἐκ τῶν Κεγχρειῶν] Thom. M. p. 520.

τρίτην ἡμέραν αὐτοῦ ἥκοντος] Vid. Matth. Gr. p. 583.

Πύῤῥαν] Ita rectius scribitur hoc nomen iudice Poppone leg. t. II. p. 443. quanquam Πύρας in omnibus libris est III, et ibidem cap. 25. in deterioribus. De Ἔρεσος vel Ἐρεσός scri-ιdo non cum eo consentiunt libri, ut demonstravit Bekker. ad 18. Rursus cum Poppone facit Krueger. p. 296. „Ἐρεσός, vel Ἔρεσος haud dubie ubique scripsit Thucydides. Vid. in-p. ad III, 18. Ast. ad Platon. Leg. II. p. 10. Od. Mueller. homen. p. 479. sq. Matth. dissertat. de Dionys. Hal. p. IV. efer. mel. crit. p. 1.“ Facit enim coniecturam ex Ἁλικαρνα- simplice σ scribendo de nostrae urbis orthographia; sed hic audiendi sunt, non analogia.

τῶν Χίων νεῶν ἐκράτησαν] i. e. *Chias naves oppresserunt et runt.* vid. Krueger. p. 301.

τῶν τε Ἐρεσσίων καὶ τῶν ἐκ τῆς Μηθύμνης — Χίων νεῶν] Non nt, unde pendeant, hi genitivi aliud, nisi verbum πυνθανό-ς, quod sane mire dictum est: πυνθάνεσθαι νεῶν. Probabilis coniectura Tusani: ὁ Ἀστύοχος μετὰ τῶν τε Ἐρεσσίων etc.

αἳ τότε καταλειφθεῖσαι] Male nonnulli libri exhibent καταληφ-αι, ut comprobatur tota narratione.

πεζῇ παραπέμπει] παραπέμπει accessit ex B. „quod coniectura

τεστήσαντο, καὶ πλεύσαντες ἐξ αὐτῆς Κλαζομενίοι
τῇ ἠπείρῳ πολίχναν τειχιζομένην ἑλόντες, διεκόμι
αὐτοὺς ἐς τὴν ἐν τῇ νήσῳ πόλιν πλὴν τῶν αἰτίων
στάσεως· οὗτοι δὲ ἐς Δαφνοῦντα ἀπῆλθον. καὶ αὖ
ζομεναὶ προςεχώρησαν Ἀθηναίοις.

---

praecepit Wasse, collato c. 61. et dudum ante Acacius.
— Vulgo πεζῇ παρέπλει, quod ex proxime sequentibus
Mox idem liber omittit verba ἐπὶ τὴν Ἄντισσαν καὶ
quae post παρέπλει et ante ἐλπίζων leguntur, quo emen
rupti loci absoluta esse videtur, quanquam dubites, an
ore loco illa verba omittenda sint, nam et facilius si
oratio, et facilius intelligitur, unde corruptela orta sit.
totus locus ita a scriptore editus esset, ut priori loc
παραπέμπει scriberet, extiterunt postea, qui ex sequenti
supplerent et verbo illi adscriberent; quod cum factum
iam bis illa: ἐπὶ — Μήθυμναν legerent, facile etiam ho
tuit, ut aberrante ad sequentia librarii oculo una cum
verbum παρέπλει retraheretur, obliterato prorsus π
Certe istud extra dubitationem positum videtur, pedita
tore classem comitatum fuisse, quoniam paulo inferi
ἀπέπλευσε τὸν ἑαυτοῦ στρατὸν πεζὸν ἀναλαβών, i. e. mili
exposuerat, iterum navibus imposuit. Nam πεζόν B., q
deest.

ὁ ἀπὸ τῶν νεῶν πεζός] Puto significari peditatum
nesiorum, qui aderant, et illius regionis sociorum, qu
zomenas et Cumam convenerat militatum in ora Helle
scriptum est c. 22., qui ex continente in Lesbum traie
tasse, postea vero e navibus receptus est, quod tame
neglexit. Pro certo affirmari non potest. Sunt autem
„pro ἀπεκομίσθη καὶ ἀπὸ τῶν νεῶν ὁ ἐπὶ τῶν νεῶν πεζός.
scher. ad Plat. Phaed. §. 22. 2. (§. 57. *Heind.*) Matth. G
Hermann ad Viger. p. 803. ad Soph. Electr. 135."

Τοῦ δ' αὐτοῦ θέρους οἵ τ' ἐπὶ Μιλήτῳ Ἀθηναῖοι ταῖς 24
σι ναυσὶν ἐν τῇ Λάδῃ ἐφορμοῦντες, ἀπόβασιν ποιησάμε-
. ἐς Πάνορμον τῆς Μιλησίας Χαλκιδέα τε τὸν Λακεδαιμό-
ν ἄρχοντα μετ' ὀλίγων παραβοηθήσαντα ἀποκτείνουσι καὶ
παῖον τρίτῃ ἡμέρᾳ ὕστερον διαπλεύσαντες ἔστησαν, ὃ οἱ
ιλήσιοι ὡς οὐ μετὰ κράτους τῆς γῆς σταθὲν ἀνεῖλον. καὶ
ἕων καὶ Διομέδων ἔχοντες τὰς ἐκ Λέσβου Ἀθηναίων ναῦς
τε Οἰνουσσῶν τῶν πρὸ Χίου νήσων, καὶ ἐκ Σιδούσσης καὶ
Πτελεοῦ, ἃ ἐν τῇ Ἐρυθραίᾳ εἶχον τείχη, καὶ ἐκ τῆς
σβου ὁρμώμενοι, τὸν πρὸς τοὺς Χίους πόλεμον ἀπὸ τῶν
ῶν ἐποιοῦντο· εἶχον δὲ ἐπιβάτας τῶν ὁπλιτῶν ἐκ καταλό-
υ ἀναγκαστούς. καὶ ἔν τε Καρδαμύλῃ ἀποβάντες καὶ ἐν Βο-
σσῳ τοὺς προσβοηθήσαντας τῶν Χίων μάχῃ νικήσαντες καὶ
λλοὺς διαφθείραντες, ἀνάστατα ἐποίησαν τὰ ταύτῃ χωρία.
ὶ ἐν Φάναις αὖθις ἄλλῃ μάχῃ ἐνίκησαν καὶ τρίτῃ ἐν Λευ-
νίῳ. καὶ μετὰ τοῦτο οἱ μὲν Χῖοι ἤδη οὐκέτι ἐπεξῄεσαν, οἱ
τὴν χώραν καλῶς κατεσκευασμένην καὶ ἀπαθῆ οὖσαν ἀπὸ
ῶν Μηδικῶν μέχρι τότε διεπόρθησαν. Χῖοι γὰρ μόνοι μετὰ
ακεδαιμονίους ὧν ἐγὼ ᾐσθόμην εὐδαιμονήσαντες ἅμα καὶ
ωφρόνησαν, καὶ ὅσῳ ἐπεδίδου ἡ πόλις αὐτοῖς ἐπὶ τὸ μεῖ-
ν, τόσῳ καὶ ἐκοσμοῦντο ἐχυρώτερον. καὶ οὐδ' αὐτὴν τὴν
όστασιν, εἰ τοῦτο δοκοῦσι παρὰ τὸ ἀσφαλέστερον πρᾶξαι,
ότερον ἐτόλμησαν ποιήσασθαι ἢ μετὰ πολλῶν τε κἀγαθῶν
μμάχων ἔμελλον κινδυνεύσειν, καὶ τοὺς Ἀθηναίους ᾐσθά-
ντο οὐδ' αὐτοὺς ἀντιλέγοντας ἔτι μετὰ τὴν Σικελικὴν ξυμ-
ρὰν ὡς οὐ πάνυ πόνηρα σφῶν βεβαίως τὰ πράγματα εἴη·

---

24. *διαπλεύσαντες ἔστησαν*] Facta tumultuaria exscensione, isis cum duce paucis hostium recesserant, sed triduo post re- ita Panormo trophaeum statuerunt.

Βολίσσῳ] *Βολίσκωι* (σωι) B. — *Θουκυδίδης Βολίσκον αὐτὴν καλεῖ ἐν* η Steph. Byz.

ἀνάστατα — χωρία] Pollux III, 91.

Χῖοι γὰρ μόνοι — ἐσωφρόνησαν] Vid. Koch. proleg. ad Theo- mp. p. 27. Mox *κἀγαθῶν* ex solo K. edidit Bekker. pro *καὶ* ϑῶν. Ac sane *καλοὺς κἀγαθούς* est VIII, 48. *καλοὶ κἀγαθοί* III, ubi tamen nonnulli codd. crasin non agnoscunt. Vid. Popp. leg. t. I. p. 215.

πάνυ πόνηρα] *πονηρά* A. B. H. K. Ammon. d. diff. voc. p. 95. *λέγουσι δὲ ἁπλῶς τὰ φαῦλα καὶ μοχθηρὰ πονηρά. ὡς Θουκυδίδης* ηρὰ τὰ πράγματα τῶν Ἀθηναίων, ἀντὶ τοῦ φαῦλα. Μόχθηρος δὲ ὁ πόνος ὡς καὶ πόνηρος. Conf. p. 116. Arcadius de accent. p. 71, *τὸ πόνηρος καὶ μόχθηρος ἀεὶ οἱ Ἀττικοὶ ἀντὶ τοῦ ὀξύνειν προπαρο- ξυνουσιν, ὅταν τὸ ἐπίμονον* (scr. *ἐπίπονον*) *καὶ ἐπιμόχθηρον* (unglück- lich) *σημαίνῃ*. Ammonius non recte accepit vocabulum nostro o, ceteroqui cum Arcadio consentire videtur. Neque abit hol. Luciani ap. Lobeck. ad Phryn. p. 389. *Πονηρός* est ex eo

εἴ τέ τι ἐν τοῖς ἀνθρωπείοις τοῦ βίου παραλόγοις ἐσφ
μετὰ πολλῶν οἷς ταὐτὰ ἔδοξε τὰ τῶν Ἀθηναίων ταχ
ναιρεθήσεσθαι, τὴν ἁμαρτίαν ξυνέγνωσαν. εἰργομένοις ο
τοῖς τῆς θαλάσσης καὶ κατὰ γῆν πορθουμένοις ἐνε
τιχες πρὸς Ἀθηναίους ἀγαγεῖν τὴν πόλιν· οὓς αἰσθόμ
ἄρχοντες αὐτοὶ μὲν ἡσύχασαν, Ἀστύοχον δὲ ἐξ Ἐρυθρ
ναύαρχον μετὰ τεσσάρων νεῶν, αἳ παρῆσαν αὐτῷ, κομί
ἐσκόπουν ὅπως μετριώτατα ἢ ὁμήρων λήψει ἢ ἄλλῳ τῳ
καταπαύσουσι τὴν ἐπιβουλήν. καὶ οἱ μὲν ταῦτα ἔπρασσον.

25 Ἐκ δὲ τῶν Ἀθηνῶν τοῦ αὐτοῦ θέρους τελευτῶν
λιοι ὁπλῖται Ἀθηναίων, καὶ πεντακόσιοι καὶ χίλιοι Ἀρ
τοὺς γὰρ πεντακοσίους τῶν Ἀργείων ψιλοὺς ὄντας ὥπ
οἱ Ἀθηναῖοι, καὶ χίλιοι τῶν ξυμμάχων, ναυσὶ δυοῖν δε
πεντήκοντα, ὧν ἦσαν καὶ ὁπλιταγωγοί, Φρυνίχου καὶ
μακλέους καὶ Σκιρωνίδου στρατηγούντων κατέπλευσαν ἐς
μον, καὶ διαβάντες ἐς Μίλητον ἐστρατοπεδεύσαντο. Μι
δὲ ἐξελθόντες αὐτοί τε, ὀκτακόσιοι ὁπλῖται, καὶ οἱ μετὰ Π

---

rum sententia φαῦλος, schlecht; πόνηρος, unglücklich. Conf. dam, Etym. M., Eustath. in Homer. Il. II. p. 341. Schol. Ari Plut. 127. 220. Nub. 102. Itaque etiam VII, 48. init. πόνηρα et VIII, 97. πονήρων. Illud habet A., alterum nullus l Adde Grammaticos pone Herm. libr. d. em. rat. Gr. Gr. p. 467. Goettling. Accentlehre p. 48.

εἴ τέ τι ἐν τοῖς ἀνθρωπείοις] εἶτ' ἔτι F. εἰ δέ τι vulgo. Cum cum Kruegero p. 268. Particula τὲ cum εἰ et ἢν iungi, et enu tiones copulari solet. Vide II, 8. 20. 84. III, 54. 46. VI, 78. VII, 64. Idque positum a Bekkero etiam in III, 32. Qu inter se saepe respondent εἴ τε — εἰ δέ, τε — εἴ τε, οὔτε — τε, οὔτε — ἤν τε, de quibus v. loco cit.

οἷς ταὐτὰ ἔδοξε — ξυναναιρεθήσεσθαι] B. vulgo ξυναιρεθήσ quanquam etiam vulgata sensum, qui requiritur, praebet. ταὐ habent plurimi, vulgo ταῦτα, quae est frequentissima permut Infinitivus hic est appositio pronominis demonstrativi. Vid. Kr ger. p. 292. not.

εἰργομένοις οὖν αὐτοῖς] Vid. not. ad verba IV, 10. ὑποχωρ δέ, ibiq. Schol. Dativus noster referendus ad verbum est, positus pro genitivo absoluto, quae erat sententia Dukeri, v detur, at Matthiaei Gr. p. 820. recte explicatur hic locus. S les sunt dativi, quos illustrat p. 523. Paulo post recte ed καταπαύσουσι pro vulgata καταπαύσωσι ex plurimis libris, in interrogatione obliqua. V. Popp. prol. t. I. p. 137.

25. πεντακόσιοι καὶ χίλιοι Ἀργείων] Vulgo comma ponunt πεντακόσιοι. At recte sic distingui, declarant verba cap Στρομβιχίδης καὶ Ὀνομακλῆς καὶ Εὐκτήμων τριάκοντα ναῦς ἔχ καὶ τῶν ἐς Μίλητον ἐλθόντων χιλίων ὁπλιτῶν μέρος ἄγοντες. Et gentos expeditos Argivorum milites addit ab Atheniensibus armatura instructos esse.

ιδέως ἐλθόντες Πελοποννήσιοι καὶ Τισσαφέρνους τι ξενικὸν πικουρικόν, καὶ αὐτὸς Τισσαφέρνης παρὼν καὶ ἡ ἵππος αὐ-οῦ, ξυνέβαλον τοῖς Ἀθηναίοις καὶ ξυμμάχοις. καὶ οἱ μὲν ἀργεῖοι τῷ σφετέρῳ αὐτῶν κέρᾳ προεξάξαντες καὶ καταφρο-ήσαντες, ὡς ἐπὶ Ἴωνάς τε καὶ οὐ δεξομένους ἀτακτότερον ωροῦντες, νικῶνται ὑπὸ τῶν Μιλησίων, καὶ διαφθείρονται ὐτῶν ὀλίγῳ ἐλάσσους τριακοσίων ἀνδρῶν· Ἀθηναῖοι δὲ τοὺς : Πελοποννησίους πρώτους νικήσαντες, καὶ τοὺς βαρβάρους εὶ τὸν ἄλλον ὄχλον ὠσάμενοι, τοῖς Μιλησίοις οὐ ξυμμίξαν-ς, ἀλλ' ὑποχωρησάντων αὐτῶν ἀπὸ τῆς τῶν Ἀργείων τρο-ῆς ἐς τὴν πόλιν, ὡς ἑώρων τὸ ἄλλο σφῶν ἡσσώμενον, πρὸς ὐτὴν τὴν πόλιν τῶν Μιλησίων κρατοῦντες ἤδη τὰ ὅπλα τί-ενται. καὶ ξυνέβη ἐν τῇ μάχῃ ταύτῃ τοὺς Ἴωνας ἀμφοτέρων ῶν Δωριέων κρατῆσαι· τούς τε γὰρ κατὰ σφᾶς Πελοπον-σίους οἱ Ἀθηναῖοι ἐνίκων, καὶ τοὺς Ἀργείους οἱ Μιλήσιοι. ήσαντες δὲ τροπαῖον, τὸν περιτειχισμὸν ἰσθμώδους ὄντος ῦ χωρίου οἱ Ἀθηναῖοι παρεσκευάζοντο, νομίζοντες, εἰ προς-άγοιντο Μίλητον, ῥᾳδίως ἂν σφίσι καὶ τἆλλα προςχω-σειν.

26 Ἐν τούτῳ δὲ περὶ δείλην ἤδη ὀψίαν ἀγγέλλεται αὐτοῖς ς ἀπὸ Πελοποννήσου καὶ Σικελίας πέντε καὶ πεντήκοντα ῦς ὅσον οὐ παρεῖναι. τῶν τε γὰρ Σικελιωτῶν, Ἑρμοκρά-υς τοῦ Συρακοσίου μάλιστα ἐνάγοντος ξυνεπιλαβέσθαι καὶ ς ὑπολοίπου Ἀθηναίων καταλύσεως, εἴκοσι νῆες Συρακο-ων ἦλθον καὶ Σελινούντιαι δύο, αἵ τε ἐκ Πελοποννήσου, παρεσκευάζοντο, ἑτοῖμαι ἤδη οὖσαι, καὶ Θηραμένει τῷ

τι ξενικὸν ἐπικουρικόν] τι A. B. C. F. S. e. i. vulgo τό. Vocem ...κόν delet Schaefer. ad Bos. Ellips. p. 451.

καὶ οἱ μὲν Ἀργεῖοι — κέρᾳ] Suidas et Photius v. κέρας. „Προ-εξάξαντες B. προεξάρξαντες C. L. O. P. Q. cuius verbi exempla ...it Lobeck. ad Phrynich. p. 287. petita illa a Syntipa et Anna ...nnena: προεξέρξαντες G." Bekker. — Haec exempla nihil pro-...t, neque aoristus verbi nostri debet offensioni esse, quantum-rarus, et Lobeck. ipse ex Thucydide, Xenophonte, Demo-...ne eum comprobavit. Προεξάγειν verbum militare est, signifi-...s *cornu extendere, producere*, et nescio cur hic repudient, cum ...les eodem sensu apud hunc scriptorem simile verbum ἐπεξάγειν ...eriatur. Conf. Popp. prol. t. II. p. 75. Dindorf. scripserat ex προεξάξαντες, eodemque putat spectare quod est in aliis προ-...ρξαντες. „προεξάσσειν, ait, verbo in simili loco Herodotus usus IX, ... προεξαΐσσοντες κατ' ἕνα — ἐσέπιπτον ἐς τοὺς Σπαρτιήτας. Cete-...m alterum scribendi genus ἄσσειν aspernamur." Sed enim aliud ...t, cum singuli ex ordinibus prosiliunt, aliud cum cornu circum-...citur et tota ala exercitus, quod tam incitato cursu non fit, ... dicas προάσσειν.

26. ἑτοῖμαι ἤδη οὖσαι] A. C. F. vulgo ἕτοιμοι. vid. Popp. prol. ... I. p. 101.

Λακεδαιμονίῳ ξυναμφότεραι ὡς Ἀστύοχον τὸν ναύαρχον
ταχθεῖσαι κομίσαι, κατέπλευσαν ἐς Λέρον πρῶτον τὴν
Μιλήτου νῆσον. ἔπειτα ἐκεῖθεν αἰσθόμενοι ἐπὶ Μιλήτῳ
τας Ἀθηναίους ἐς τὸν Ἰασικὸν κόλπον πρότερον πλεύσ
ἐβούλοντο εἰδέναι τὰ περὶ τῆς Μιλήτου. ἐλθόντος δὲ Ἀλ
βιάδου ἵππῳ ἐς Τειχιοῦσσαν τῆς Μιλησίας, ἧπερ τοῦ
που πλεύσαντες ηὐλίσαντο, πυνθάνονται τὰ περὶ τῆς μ
παρῆν γὰρ ὁ Ἀλκιβιάδης καὶ ξυνεμάχετο τοῖς Μιλησίοις
Τισσαφέρνει, καὶ αὐτοῖς παρῄνει, εἰ μὴ βούλονται τά
Ἰωνίᾳ καὶ τὰ ξύμπαντα πράγματα διολέσαι, ὡς τάχιστα
27 θεῖν Μιλήτῳ καὶ μὴ περιιδεῖν ἀποτειχισθεῖσαν. καὶ οἱ
ἅμα τῇ ἕῳ ἔμελλον βοηθήσειν· Φρύνιχος δὲ ὁ τῶν Ἀθηνα
στρατηγός, ὡς ἀπὸ τῆς Λέρου ἐπύθετο τὰ τῶν νεῶν σα
βουλομένων τῶν ξυναρχόντων ὑπομείναντας διαναυμαχεῖν,
ἔφη οὔτ' αὐτὸς ποιήσειν τοῦτο οὔτ' ἐκείνοις οὐδ' ἄλλῳ
δενὶ ἐς δύναμιν ἐπιτρέψειν. ὅπου γὰρ ἔξεστιν ἐν ὑστέρῳ,
φῶς εἰδότας πρὸς ὁπόσας τε ναῦς πολεμίας καὶ ὅσαις
αὐτὰς ταῖς σφετέραις, ἱκανῶς καὶ καθ' ἡσυχίαν παρασκευα
σαμένοις ἔσται ἀγωνίσασθαι, οὐδέποτε τῷ αἰσχρῷ ὀνείδει
ξας ἀλόγως διακινδυνεύσειν. οὐ γὰρ αἰσχρὸν εἶναι Ἀθην
ους ναυτικῷ μετὰ καιροῦ ὑποχωρῆσαι, ἀλλὰ καὶ μετὰ ὁτ

Λέρον] B. Ἔλεον H. vulgo Ἐλέον. Insula *Eleos* a nullo
ptore memoratur, quare iam Dorv. ad Char. p. 349. dubit
de hoc loco locutus est. Theramenem autem, qui prae
„*Therimenem* vocat A. VIII, 29. 30. 38. 43. 52. consentie
38. F.“ Bekker. Paulo post *καί*, quod est vulgo post *παρῆ*
omittunt A. B. C. F. H. K. c. e. f. i. adde S.

27. *τῆς Λέρου*] L. P. Q. *Λέρου* suprascripto *δ* B. *Λέρ*
vulgo *Δέρου*. Emendaverat iam Palmer. exerc. p. 56. et
Valla.

οὐδ' ἄλλῳ οὐδενί] Bekk. de suo; vulgo et in libris scriptis
ὅπου γὰρ ἔξεστιν — ἔσται ἀγωνίσασθαι] Schol. τὸ ἔσται
τόν. Negat Bredov., qui in hunc modum verba ordinat:
ἔξεστιν ἀγωνίσασθαι, σαφῶς εἰδότας πρὸς ὁπόσας ναῦς καὶ ὅσαις
παρεσκευασμένοις ἔσται ἀγωνίσασθαι etc. At qui verba ἱκανῶς
καθ' ἡσυχίαν παρεσκευασμένοις non facile possunt aliter quam
verbis ὅπου γὰρ ἔξεστιν ἐν ὑστέρῳ iungi. Quod si verum est,
sus inutile hoc ἔσται, et videtur a manu aliena alieno loco
tum; nam primitus inserviebat explendae sententiae in medio
sitae: εἰδότας πρὸς ὁπόσας — ταῖς σφετέραις ἔσται. Aliquantu
hanc opinionem firmat B., ubi ἐξέσται est et post ἀγωνίσασθαι
ud interpretamentum: ὅποι τε βούλονται. Deleto ἔσται facile
illam sententiam interpositam est ἀπὸ κοινοῦ repetere ἔξεστι
praecedentibus atque ex insequentibus ἀγωνίσασθαι. Conf. P
prol. t. I. p. 284.

τῷ αἰσχρῷ ὀνείδει] Schol. ἀντὶ τοῦ οὐδέποτε φεύγων ἀδοξίαν ἀλό
γως διακινδυνεύσειν.

ρόπου αἴσχιον ξυμβήσεσθαι, ἣν ἡσσηθῶσι· καὶ τὴν πόλιν
υ μόνον τῷ αἰσχρῷ ἀλλὰ καὶ τῷ μεγίστῳ κινδύνῳ περιπί-
τειν, ἣ μόλις ἐπὶ ταῖς γεγενημέναις ξυμφοραῖς ἐνδέχεσθαι
ετὰ βεβαίου παρασκευῆς καθ' ἑκουσίαν, ἢ πάνυ γε ἀνάγκῃ,
ροτέρα ποι ἐπιχειρεῖν, ποῦ δὴ μὴ βιαζομένη γε πρὸς αὐθαι-
έτους κινδύνους ἰέναι. ὡς τάχιστα δὲ ἐκέλευε τούς τε τραυ-
ατίας ἀναλαβόντας καὶ τὸν πεζὸν καὶ τῶν σκευῶν ὅσα ἦλ-
ον ἔχοντες, ἃ δ' ἐκ τῆς πολεμίας εἰλήφασι καταλιπόντας,
πως κοῦφαι ὦσιν αἱ νῆες, ἀποπλεῖν ἐς Σάμον, κἀκεῖθεν

αἴσχιον ξυμβήσεσθαι] i. e. ἀλλὰ μᾶλλον αἰσχρὸν εἶναι καὶ μετὰ
ουοῦν τρόπου ξυμβαίνειν, ἣν ἡσσηθῶσι, *sed potius hoc turpe fore,*
gnam, quomodocunque res caderet, committere, si vincerentur.
nf. II, 40. τὸ πενέσθαι οὐχ ὁμολογεῖν τινὶ αἰσχρόν, ἀλλὰ μὴ δια-
γειν ἔργῳ αἴσχιον, ubi v. notam. Nam cum neget turpe esse
stibus cedere, non potest dicere *turpius* esse pugnam commit-
e, sed *potius turpe* esse.

ἢ μόγις — κινδύνους ἰέναι] In his κατ' ἐξουσίαν L. O. P. b. g.
ittunt C. K. c. e. f. ceteri καθ' ἑκουσίαν. Porro πῶς δὴ d. σπου-
ῇ. c. f. ceteri ποῦ δή. Contraria ponuntur καθ' ἑκουσίαν sc.
μην (v. Soph. Trach. 727.) et ἀνάγκῃ. Κατ' ἐξουσίαν prorsus ab-
dum foret; quid enim obstat, si in rerum abundantia versan-
, quominus priores hostem aggrediantur, licet post insignem
amitatem? Schol. ἣ τινὶ πόλει διὰ τὰς κατεχούσας συμφορὰς μόγις
στι μετὰ μεγάλης παρασκευῆς καὶ ἀναγκαζομένῃ προςεπιχειρεῖν (scr.
επιχ.) τοῖς πολεμίοις, οὐχὶ δὴ ἑκουσίως, ταύτῃ πῶς προςήκει μὴ
αγκαζομένῃ πρὸς αὐθαιρέτους κινδύνους ἰέναι; Valla: *cui cum pro-*
r clades acceptas vix liceat cum firmo apparatu sua sponte, vel
iam magna necessitate coactae aliquos aggredi, iam vero quo-
do ei non coactae pericula sua sponte suscipere liceret? Heil-
nn.: *dieser dürfe, in Ansehung seiner erlittenen Unglücksfälle,*
h kaum mit den sichersten Zurüstungen aus eigenem Antriebe,
er auch bey noch so dringenden Umständen getrauen, den
nd irgendwo anzugreifen: wieviel weniger also ohne dergleichen
thzwang sich in eigenwillige Gefahr stürzen? In his omnibus
, quod merito reprehendas, plane enim, qui ita converterunt,
n verborum ἢ πάνυ γε ἀνάγκῃ praeterviderunt, ubi ἢ refertur
μόλις, ut sit: ἢ μόλις sive μόγις (nam ita hic in libris omnibus
plerumque in libro octavo) ἢ πάνυ γε ἀνάγκῃ. Particulam γε
n reddiderunt, sed pro ea *etiam*, quod alienum est ab hoc
co. Intelligendum enim sic: *cui civitati cum vix liceat, vel*
rte magna necessitate coactae hostes aggredi. — Προτέρα που
που omittunt b. c. d. f. i. Deinde ποῦ δή ferri quidem potest,
nunciatione tota per interrogationem elata; magis tamen placet
um Lindavio ἤπου δή scribere, i. e. *multo minus, nedum.* V.
iger. p. 412. Thucyd. I, 142. ἤπου δὴ ἐν πολεμίᾳ. VI, 37. ἤπου
δὴ ἐν πάσῃ πολεμίᾳ Σικελίᾳ, quod ipsum latere videtur in ali-
uot librorum scriptura σπουδῇ. Repetendum autem ἤπου δὴ ἐν-
έχεται, vel potius in oratione obliqua ἐνδέχεσθαι. Idque vix ab-
tineo, quominus recipiam. Σπουδῇ γε Schneider. indic. Xenoph.
Memorab. v. σχολῇ dicit optimos hic libros habere; quinam? et
quo sensu?

ἤδη ξυναγαγόντας πάσας τὰς ναῦς, τοὺς ἐπίπλους, ἤν π καιρὸς ᾖ, ποιεῖσθαι. ὡς δὲ ἔπεισε, καὶ ἔδρασε ταῦτα· ι ἔδοξεν οὐκ ἐν τῷ αὐτίκα μᾶλλον ἢ ὕστερον οὐκ ἐς τοῦτο μ νον ἀλλὰ καὶ ἐς ὅσα ἄλλα Φρύνιχος κατέστη οὐκ ἀξύνε εἶναι. καὶ οἱ μὲν Ἀθηναῖοι ἀφ' ἑσπέρας εὐθὺς τούτῳ τῷ τρό ἀτελεῖ τῇ νίκῃ ἀπὸ τῆς Μιλήτου ἀνέστησαν, καὶ οἱ Ἀργε κατὰ τάχος καὶ πρὸς ὀργὴν τῆς ξυμφορᾶς ἀπέπλευσαν ἐκ τ 28 Σάμου ἐπ' οἴκου. οἱ δὲ Πελοποννήσιοι ἅμα τῇ ἕῳ ἐκ τ Τειχιούσσης ἄραντες ἐπικατάγονται, καὶ μείναντες ἡμέ μίαν, τῇ ὑστεραίᾳ καὶ τὰς Χίας ναῦς προςλαβόντες τὰς με Χαλκιδέως τὸ πρῶτον ξυγκαταδιωχθείσας, ἐβούλοντο πλεῖ ἐπὶ τὰ σκεύη ἃ ἐξείλοντο ἐς Τειχιοῦσσαν πάλιν. καὶ ὡς ἦ θον, Τισσαφέρνης τῷ πεζῷ παρελθὼν πείθει αὐτοὺς ἐπὶ Ἴ σον, ἐν ᾗ Ἀμόργης πολέμιος ὢν κατεῖχε, πλεῦσαι. καὶ πρ βαλόντες τῇ Ἰάσῳ αἰφνίδιοι, καὶ οὐ προςδεχομένων ἀλλ' Ἀττικὰς τὰς ναῦς εἶναι, αἱροῦσι· καὶ μάλιστα ἐν τῷ ἔρ οἱ Συρακόσιοι ἐπῃνέθησαν. καὶ τόν τε Ἀμόργην ζῶντα λ βόντες, Πισσούθνου νόθον υἱόν, ἀφεστῶτα δὲ βασιλέως, π ραδιδόασιν οἱ Πελοποννήσιοι Τισσαφέρνει ἀπαγαγεῖν, εἰ βο λεται, βασιλεῖ, ὥςπερ αὐτῷ προςέταξε· καὶ τὴν Ἴασον δι πόρθησαν, καὶ χρήματα πάνυ πολλὰ ἡ στρατιὰ ἔλαβε· π λαιόπλουτον γὰρ ἦν τὸ χωρίον. τούς τ' ἐπικούρους τοὺς π τὸν Ἀμόργην παρὰ σφᾶς αὐτοὺς κομίσαντες καὶ οὐκ ἀδι σαντες ξυνέταξαν, ὅτι ἦσαν οἱ πλεῖστοι ἐκ Πελοποννήσου τό τε πόλισμα Τισσαφέρνει παραδόντες καὶ τὰ ἀνδράποδ πάντα, καὶ δοῦλα καὶ ἐλεύθερα, ὧν καθ' ἕκαστον στατῆρ δαρεικὸν παρ' αὐτοῦ ξυνέβησαν λαβεῖν, ἔπειτα ἀνεχώρησ

ἤν που καιρὸς ᾖ] B. vulgo εἴη. Ἢν per se cum optativo no construitur; in oratione obliqua licet. Vid. Herm. ad Viger. p. 822. de praecept. quibusd. Attic. p. 14. Popp. prol. t. I. p. 14 ad Xenoph. Cyrop. I, 3, 10. IV, 2, 6. Haesito itaque, utrum vulgatam restituam, nec ne.

πρὸς ὀργὴν τῆς ξυμφορᾶς] Schol. ὀργιζόμενοι διὰ τὴν συμβᾶσαν αὐτοῖς συμφορὰν περὶ Μίλητον.

28. ἐπικατάγονται] i. e. *post profectionem Atheniensium Mi- tum redierunt.* V. Heilm.

ξυγκαταδιωχθείσας] V. supr. c. 17. *quas una cum Chalcidei na- vibus hostes insecuti erant.* Heilmannus: *sie wurden schlüssig, nachdem sie die Chiischen Schiffe, worauf der Feind vorhin Jagd gemacht, an sich gezogen, wieder nach Teichiussa zurückzuge- hen und das Geräthe, was sie daselbst ausgeladen, wieder ein- zunehmen.*

στατῆρα Δαρεικόν] Darici stateres, itemque Philippi Macedonis, Alexandri, Lysimachi stateres aequabant aurei stateris Attici ae- stimationem sive pretium Attici didrachmatis. Didrachma vero

ἐς τὴν Μίλητον. καὶ Πεδάριτόν τε τὸν Λέοντος ἐς τὴν Χίον ἄρχοντα Λακεδαιμονίων πεμψάντων, ἀποστέλλουσι πεζῇ μέχρι Ἐρυθρῶν ἔχοντα τὸ παρὰ Ἀμόργου ἐπικουρικόν, καὶ ἐς τὴν Μίλητον αὐτοῦ Φίλιππον καθιστᾶσι. καὶ τὸ θέρος ἐτελεύτα.

29 Τοῦ δ᾽ ἐπιγιγνομένου χειμῶνος, ἐπειδὴ τὴν Ἴασον κατεστήσατο ὁ Σισσαφέρνης ἐς φυλακήν, παρῆλθεν ἐς τὴν Μίλητον, καὶ μηνὸς μὲν τροφήν, ὥςπερ ὑπέστη ἐν τῇ Λακεδαίμονι, ἐς δραχμὴν Ἀττικὴν ἑκάστῳ πάσαις ταῖς ναυσὶ διέδωκε, τοῦ δὲ λοιποῦ χρόνου ἐβούλετο τριώβολον διδόναι, ἕως ἂν βασιλέα ἐπέρηται· ἢν δὲ κελεύῃ, ἔφη δώσειν ἐντελῆ τὴν δραχμήν. Ἑρμοκράτους δὲ ἀντειπόντος τοῦ Συρακοσίου στρατηγοῦ, ὁ γὰρ Θηραμένης οὐ ναύαρχος ὤν, ἀλλ᾽ Ἀστυόχῳ παραδοῦναι τὰς ναῦς ξυμπλέων, μαλακὸς ἦν περὶ τοῦ μισθοῦ, ὅμως δὲ παρὰ πέντε ναῦς πλέον ἀνδρὶ ἑκάστῳ ἢ τρεῖς ὀβο-

---

aestimabatur viginti drachmis argenti, ut in mina stateres quinque, trecenti in talento essent, siquidem auri pretium decuplo maius argenti haberetur. V. Boeckh. *Staatsh. d. Ath.* t. I. p. 23.

Πεδάριτον — ἄρχοντα] „Ut Ἁρμοστὴν puto, quanquam Thucydides hoc nomine non utitur. Schol. Dem. Leptin. §. 55. *Ἁρμοστὰς δὲ τοὺς ἐν ταῖς πόλεσιν ἄρχοντας τῶν Λακεδαιμονίων λέγει· καλοῦν δὲ αὐτοὺς οὕτω διὰ τὸ ἁρμόζειν τὰ ἤθη τῶν πολιτῶν τοῖς τῶν Λακεδαιμονίων.* Haec verbi notatio satis mira est. Conf. Maussac. ad Harpocr. p. 72. Wessel. ad Diod. XIII, 66. Lex. seg. p. 206, 16. 211, 7. 445, 29. Ἁρμοστὴν Atheniensem habet Xenoph. Hist. gr. IV, 8, 8. Ut Pedaritus Chii, ita Mileti Philippus videtur ἁρμοστὴς fuisse, *ἐς τὴν Μίλητον αὐτοῦ Φίλιππον καθιστᾶσι.* Verbis *ἐς τὴν Μίλητον αὐτοῦ* cave offendaris. Sic III, 81. *ἐν τῷ ἱερῷ αὐτοῦ.* Nec V, 83. *ἐκ τοῦ Ἄργους αὐτόθεν* verba *ἐκ τοῦ Ἄργους* cum Dukero et Valckenario ad Herodot. IV, 135. sepienda puto. Conf. Aristoph. Acharn. 116. *ἐνθένδ᾽ αὐτόθεν.* Adde Schneider. ad Xenoph. Hist. Gr. IV, 8, 39. cuius non memor erat Weiskius ad VII, 1, 36. Apud Thuc. V, 22. *οἱ δὲ ξύμμαχοι ἐν τῇ Λακεδαίμονι αὐτοὶ ἔτυχον ὄντες* pro *αὐτοὶ* legendum puto *αὐτοῦ.*" Krueger. p. 280.

29. *δραχμὴν Ἀττικήν*] Drachma Attica exaequat 5 grossos 6 *Pfenn.* formulae imperialis; drachma constat 6 obolis, obolus 8 Chalcois. Talentum constat 60 minis, mina 100 drachmis. V. Boeckh. *Staatsh. d. Ath.* t. I. p. 15. sq.

ὅμως δέ] i. e. quanquam Theramenes non adversabatur. Particula *δέ* de more post parenthesin infertur. V. Hermann. ad Vig. p. 847. Wolf. et Weisk. ad Xenoph. Hist. gr. I, 3, 20. Sensus autem totius loci hic est: Tissaphernes cum Spartae classiariis nautisque diurnum stipendium drachmam Atticam pollicitus initio quidem fide stetisset (per Ol. 92, 1.), postea Alcibiadis consilio triobolum tantum dare voluit, donec rex plenam drachmam dari concessisset. Quippe ne Atheniensium quidem civitas plus triobolo mercedis militibus tribuebat. Tametsi eo inductus est, ut pro triobolo viritim in diem solvendo quinis navibus menstrua

λοὶ ὡμολογήθησαν. ἐς γὰρ πέντε ναῦς [καὶ πεντήκοντα] τ τάλαντα ἐδίδου τοῦ μηνός· καὶ τοῖς ἄλλοις, ὅσῳ πλεί νῆες ἦσαν τούτου τοῦ ἀριθμοῦ, κατὰ τὸν αὐτὸν λόγον τ τον ἐδίδοτο.

30 Τοῦ δ' αὐτοῦ χειμῶνος τοῖς ἐν τῇ Σάμῳ Ἀθην προσαφιγμέναι γὰρ ἦσαν καὶ οἴκοθεν ἄλλαι νῆες πέντ τριάκοντα καὶ στρατηγοὶ Χαρμῖνος καὶ Στρομβιχίδης καὶ κτήμων, καὶ τὰς ἀπὸ Χίου πάσας καὶ τὰς ἄλλας ξυναγ τες, ἐβούλοντο διακληρωσάμενοι ἐπὶ μὲν τῇ Μιλήτῳ τῷ

---

talenta tria, adeoque singulis navibus triginta sex minas in sem, viritim (si statuas triremes ducenis impletas fuisse) struas octodecim drachmas, diurnos 3½ obolos tribueret. bendum enim est: ἐς γὰρ πέντε ναῦς τρία τάλαντα ἐδίδου τοῦ obliteratis verbis καὶ πεντήκοντα, ex cap. 26. huc temere tr insititiisque. In verbis praecedentibus ὅμως δὲ παρὰ πέντ πλέον ἀνδρὶ ἑκάστῳ ἢ τρεῖς ὀβολοὶ ὡμολογήθησαν idem sensu quandoquidem verba παρὰ πέντε ναῦς significant: *in quinas* Sequentia quoque: καὶ τοῖς ἄλλοις, ὅσῳ πλείους νῆες ἦσαν τ τοῦ ἀριθμοῦ, κατὰ τὸν αὐτὸν λόγον τοῦτον ἐδίδοτο comprobant tatem huius emendationis; hoc enim sibi volunt: *und den l gen, wurde, je nachdem die Schiffszahl die Zahl von* 5 *Sch überstieg, nach demselben Verhältnisse derselbe Sold gezahlt* foederis formula, quod cum Persis Spartani inierunt supr. c nulla stipendii mentio facta est, sed de triobolo tantum di mercedis convenisse, ex Xenoph. Hist. gr. I, 5, 3. constat. Boe I. l. p. 297.

30. τοῖς ἐν τῇ Σάμῳ Ἀθηναίοις προσαφιγμέναι γὰρ ἦσαν · βούλοντο — πέμψαι] i. e. οἱ ἐν τῇ Σάμῳ Ἀθηναῖοι, προσαφιγ γὰρ αὐτοῖς ἦσαν ἄλλαι νῆες, ἐβούλοντο etc. Locum explicatum in not. ad I, 72. init.

διακληρωσάμενοι] „Sorte enim imperatores, nisi forte unu rum αὐτοκράτωρ esset, munera belli inter se partiri solebant Thuc. VI, 62. 42. τρία μέρη νείμαντες ἓν ἑκάστῳ ἐκλήρωσαν.“ tremo cap. idem qui haec adnotavit, Krueger. p. 279. legi ἐπίπλους collato cap. 38. extr. αἱ δὲ ἐκ τῆς Σάμου νῆες αὐτοῖς πλους μὲν ἐποιοῦντο ταῖς ἐν τῇ Μιλήτῳ· ἐπεὶ δὲ μὴ ἀνταγάγοιεν χωροῦντες πάλιν ἐς τὴν Σάμον ἡσύχαζον — „Hoc igitur te Atheniensium classis navium erat centum quatuor. At multo res iam in Asiam venerant. Adductae enim viginti a Strombi et Thrasycle cap. 15. 16. 17. 24., sex et viginti a Diomedo Leonte cap. 19. sq. 23., duodequinquaginta a Phrynicho et quae nostro loco dicuntur triginta a Charmino, qui for idem est, cuius non honorificam mentionem fecit Aristoph. T 811. Desiderantur igitur viginti. Sed nostro loco nonnisi mes numerari videntur, cum earum quidem, quae Phry duce advectae erant, ὁπλιταγωγοί quoque fuerint. Quarum Argivos videntur in patriam transmisisse, qui quod a Mi Ionibus fugati essent, irati abierunt cap. 25., aliae Onom et Euctemonem comitabantur, pars fortassis in Samo rema Ac nonnullis navibus haud dubie prioris anni praetores At

γονται κατὰ τάχος ὁ Χαρμῖνος καὶ οἱ Ἀθηναῖοι ἐλάσσοσιν ἢ ταῖς εἴκοσι ναυσί, νομίσαντες ἅσπερ ἐφύλασσον ναῦς τὰς ἀπὸ τῆς Καύνου ταύτας εἶναι. καὶ προσπεσόντες εὐθὺς κατέδυσάν τε τρεῖς καὶ κατετραυμάτισαν ἄλλας, καὶ ἐν τῷ ἔργῳ ἐπεκράτουν, μέχρι οὗ ἐπεφάνησαν αὐτοῖς παρὰ δόξαν αἱ πλείους τῶν νεῶν καὶ πανταχόθεν ἀπεκλῄοντο. ἔπειτα δὲ ἐς φυγὴν καταστάντες ἓξ μὲν ναῦς ἀπολλύασι, ταῖς δὲ λοιπαῖς καταφεύγουσιν ἐς τὴν Τεύτλουσσαν νῆσον, ἐντεῦθεν δὲ ἐς Ἁλικαρνασσόν. μετὰ δὲ τοῦτο οἱ μὲν Πελοποννήσιοι ἐς Κνίδον κατάραντες, καὶ ξυμμιγεισῶν τῶν ἐκ τῆς Καύνου ἑπτὰ καὶ εἴκοσι νεῶν αὐτοῖς, ξυμπάσαις πλεύσαντες καὶ τροπαῖον ἐν τῇ Σύμῃ στήσαντες πάλιν ἐς τὴν Κνίδον καθωρμίσαντο· οἱ δὲ 43 Ἀθηναῖοι ταῖς ἐκ τῆς Σάμου ναυσὶ πάσαις, ὡς ᾔσθοντο τὰ τῆς ναυμαχίας, πλεύσαντες ἐς τὴν Σύμην, καὶ ἐπὶ μὲν τὸ ἐν τῇ Κνίδῳ ναυτικὸν οὐχ ὁρμήσαντες, οὐδ' ἐκεῖνοι ἐπ' ἐκείνους, λαβόντες δὲ τὰ ἐν τῇ Σύμῃ σκεύη τῶν νεῶν, καὶ Δωρίμοις τοῖς ἐν τῇ ἠπείρῳ προσβαλόντες, ἀπέπλευσαν ἐς τὴν Σάμον. ἅπασαι δ' ἤδη οὖσαι ἐν τῇ Κνίδῳ αἱ τῶν Πελοποννησίων νῆες ἐπεσκευάζοντό τε εἴ τι ἔδει, καὶ πρὸς τὸν Τισσαφέρνην, παρεγένετο γάρ, λόγους ἐποιοῦντο οἱ ἕνδεκα ἄνδρες τῶν Λακεδαιμονίων περί τε τῶν ἤδη πεπραγμένων, εἴ τι μὴ ἤρεσκεν αὐτοῖς, καὶ περὶ τοῦ μέλλοντος πολέμου, ὅτῳ τρόπῳ ἄριστα καὶ ξυμφορώτατα ἀμφοτέροις πολεμήσεται. μάλιστα δὲ ὁ Λίχας ἐσκόπει τὰ ποιούμενα, καὶ τὰς σπονδὰς οὐδετέρας, οὔτε τὰς Χαλκιδέως οὔτε τὰς Θηραμένους, ἔφη καλῶς ξυγκεῖσθαι, ἀλλὰ δεινὸν εἶναι εἰ χώρας ὅσης βασιλεὺς καὶ οἱ πρόγονοι ἦρξαν πρότερον, ταύτης καὶ νῦν ἀξιώσει κρατεῖν· ἐνῆν γὰρ καὶ

Τεύτλουσσαν] *Τέγλουσσαν* B. *Τεύγλουσαν* L. O. g. vulgo *Τεύγλουσσαν*. Lacones *τεῦτλον* et *τευτλίον* dixerunt betam, quam nos *Mangold* (v. Billerbeck. Flor. Class. p. 62.), hinc insula ista dicta, quod foetu betaceo abundaret. Docuit Hemsterh. ad Lucian. t. I. p. 314. Conf. Popp. prol. t. II. p. 469.

Ἁλικαρνασσόν] per unam σ efferunt Q. S. c. f. g. i. k. V. Popp. l. l. et citatos supra ad cap. 23.

43. *Δωρύμοις*] A. B. F. H. K. L. O. P. S. g. *Δωρίμοις* c. i. *Δορίμοις* d. vulgo *Δορύμοις*. Vid. Popp. prol. t. II. p. 471.

οὔτε τὰς Χαλκιδέως] *οὔτε τὰς Χαλκιδέως οὔτε τὰς Θηραμένους ἔφη* B. *οὐδὲ τὰς Χ. οὐδὲ τὰς Θ. ἔφη* N. *οὔτε τὰς Θ. ἔφη οὔτε τὰς Χ.* Q. Vulgo omittunt illa *οὔτε τὰς Χαλκιδέως*, quae Valla quoque expressit. Quae mox reprehenduntur, a Chalcideo maxime pacta esse animadvertit Krueger. p. 357.

ἐνῆν γάρ] *ἐχρῆν γάρ* d. et Valla. *ἐκεῖναι* Bekker. in praef. ed. minor. p. V. suspicatur legendum esse. Inerat hoc non disertis verbis, pactum enim erat tantum hoc: *ὁπόσην χώραν καὶ πόλεις βασιλεὺς ἔχει καὶ οἱ πατέρες οἱ βασιλέως εἶχον, βασιλέως ἔστω* cap. 18. Sed callida interpretatione abusus verborum fieri poterat.

Χίον. καὶ μετὰ τοῦτο Πεδάριτος, τότε παριὼν πεζῇ Μιλήτου, γενόμενος ἐν Ἐρυθραῖς διαπεραιοῦται αὐτός ἡ στρατιὰ ἐς Χίον· ὑπῆρχον δὲ αὐτῷ καὶ ἐκ τῶν πέντ στρατιῶται ὑπὸ Χαλκιδέως ὡς ἐς πεντακοσίους ξὺν καταλειφθέντες. ἐπαγγελλομένων δέ τινων Λεσβίων τὴ στασιν, προςφέρει τῷ τε Πεδαρίτῳ καὶ τοῖς Χίοις Ἀ λόγον ὡς χρὴ παραγενομένους ταῖς ναυσὶν ἀποστῆσαι τ σβον· ἢ γὰρ ξυμμάχους πλείους σφᾶς ἕξειν, ἢ τοὺς Ἀ ους, ἤν τι σφάλλωνται, κακώσειν. οἱ δ' οὐκ ἐςήκουον

33 τὰς ναῦς ὁ Πεδάριτος ἔφη τῶν Χίων αὐτῷ προήσειν, νος λαβὼν τάς τε τῶν Κορινθίων πέντε καὶ ἕκτην Μ καὶ μίαν Ἑρμιονίδα καὶ ἃς αὐτὸς Λακωνικὰς ἦλθεν ἔπλει ἐπὶ τῆς Μιλήτου πρὸς τὴν ναυαρχίαν, πολλὰ σας τοῖς Χίοις ἦ μὴν μὴ ἐπιβοηθήσειν, ἤν τι δέωντ προςβαλὼν Κωρύκῳ τῆς Ἐρυθραίας ἐνηυλίσατο. οἱ δ τῆς Σάμου Ἀθηναῖοι ἐπὶ τὴν Χίον πλέοντες τῇ στρατ αὐτοὶ ἐκ τοῦ ἐπὶ θάτερα λόφου διείργοντο καὶ καθω

---

32. αὖθις ἀποστῆναι] αὖθις accessit ex B. Recte; nam sollicitata prima Methymna desciverat c. 22. eiusque ex secutae erant Mytilene et Eressus ac fortassis etiam Py Antissa c. 23. Sed cum Athenienses naves subito Chiorum fugassent, maioremque earum partem cepissent, Astyoch eas subsecutus erat, Chium recedere coactus est. Quo fac nienses denuo Lesbiorum urbes in potestatem suam red ac praesidiis tenuerunt. Vid. c. eodem.

ἐκ τῶν πέντε νεῶν στρατιῶται ὑπὸ Χαλκιδέως — καταλει Vulgo Χαλκιδέων, quod iam Duker. in Χαλκιδέως mutand vidit, idque postea in B. repertum est. Quinque naves i eas, quibus Chalcideus et Alcibiades in has oras advec

, καὶ ἐλελήθεσαν ἀλλήλους. ἐλθούσης δὲ παρὰ Πεδαρίτου
ὸ νύκτα ἐπιστολῆς ὡς Ἐρυθραίων ἄνδρες αἰχμάλωτοι ἐκ
μου ἐπὶ προδοσίᾳ ἐς Ἐρυθρὰς ἥκουσιν ἀφειμένοι, ἀνάγε-
ι ὁ Ἀστύοχος εὐθὺς ἐς τὰς Ἐρυθρὰς πάλιν, καὶ παρὰ
τοῦτον ἐγένετο αὐτῷ μὴ περιπεσεῖν τοῖς Ἀθηναίοις. δια-
ιύσας δὲ καὶ ὁ Πεδάριτος πρὸς αὐτόν, καὶ ἀναζητήσαντες
περὶ τῶν δοκούντων προδιδόναι, ὡς εὗρον ἅπαν ἐπὶ σω-
ίᾳ τῶν ἀνθρώπων ἐκ τῆς Σάμου προφασισθέν, ἀπολύσαν-
τῆς αἰτίας ἀπέπλευσαν, ὁ μὲν ἐς τὴν Χίον, ὁ δὲ ἐς τὴν
λητον ἐκομίσθη, ὥσπερ διενοεῖτο.

Ἐν τούτῳ δὲ καὶ ἡ τῶν Ἀθηναίων στρατιὰ ταῖς ναυσὶν 34
τοῦ Κωρύκου περιπλέουσα κατ' Ἀργῖνον ἐπιτυγχάνει τρισὶ
σὶ τῶν Χίων μακραῖς, καὶ ὥσπερ ἰδόντες ἐπεδίωκον· καὶ
ὼν τε μέγας ἐπιγίγνεται, καὶ αἱ μὲν τῶν Χίων μόλις κα-

-ερα λόφου (*an der andern Seite eines Hügels*) καθορμισάμενοι
ἔγοντο τῷ λόφῳ. Quare mox adiicit, tam parum abfuisse, quin
yochus in naves Atheniensium validiores procul dubio et plu-
incideret. V. notam ad III, 68. 112. Utroque enim hoc loco
ilis verborum traiectio, altero ante alterum posito: τὸν μὲν
ῶ λόφον ἔλαθόν τε καὶ ἔφθασαν προκαταλαβόντες et αὖθις τὸ αὐ-
ἕνα ἕκαστον παραγαγόντες καὶ ἐρωτῶντες. Τὸ ἐπὶ θάτερα nobis
die andere Seite, at genitivus λόφου pendet ex θάτερα, sicut
it. τοῦ ἐπὶ θάτερα regitur ab ἐκ. Ἐκ quod nos exprimimus
ulis *nach etwas hin*, significat, velut τὸ ἐκ τοῦ ἰσθμοῦ τεῖχος
34. *das Fort nach der Erdzunge hin;* Latini *ab Isthmo*. V.
tth. Gr. p. 838. Postquam aliquamdiu interpretem huius loci
neum circumspicio et frustra laboro; postremo consulo Haa-
im. Quid igitur ille? — se colo interpunxisse.

ὡς Ἐρυθραίων — αἰχμάλωτοι] Nam Erythraei una cum Chiis
civerant, hostesque erant Atheniensibus.

ὁ Πεδάριτος πρὸς αὐτόν] B. παρ' αὐτόν recens A. vulgo παρ'
ῶν, et αὐτόν ex emendatione in Cassell. esse ait Dukerus,
ique hic legisse scribit Portus. Itidemque S. ex corr.

34. καὶ ὥσπερ ἰδόντες ἐπεδίωκον] ὡς εἶδον ἐδίωκον B. ἐπεδίωκον
F. H. K. L. N. O. P. d. e. f. g. i. k. vulgo αὐτὰς ἐπεδίωκον. In
ά
locus se ita habet ἐπεδίωκον, omisso αὐτάς. In marg. adscri-
im est: αὐτὰ ς εἶδον i. e. αὐτὰς vel αὐτοὺς ὡς εἶδον. Non puto
τερ corruptum esse, sed mutata interpunctione locum ita in-
igo: *et quam cito conspectas naves persequuntur, tam continuo*
pestas exoritur etc. Καί enim hoc sensu usurpari, ut in apo-
ι positum *continuo* sit, in vulgus notum. V. Hom. Il. 24, 786.
xime autem hoc probant loci indicati ad nostri scriptoris VIII,
extr. Latini, ubi dicere volunt, rem, postquam alia acciderit,
am e vestigio insecutam esse, utuntur voce *atque*, de qua v.
ushorn. Gr. p. 523. not. Ὥσπερ autem hic nihil insoliti habet;
dem fere vi gaudet, qua in formula ὥσπερ εἶχε, *wie er ging*
d stand, hic: *wie sie die Schiffe ansichtig wurden und verfolg-*
, brach auch sofort ein Sturm los.

ὧν ἦρχε Δωριεὺς ὁ Διαγόρου τρίτος αὐτός, μιᾶ
νικῇ, μιᾷ δὲ Συρακοσίᾳ, καταπλεῖ ἐς Κνίδον· ἡ δ'
κει ἤδη ἀπὸ Τισσαφέρνους. καὶ αὐτοὺς οἱ ἐν τῇ Μι
ᾔσθοντο, ἐκέλευον ταῖς μὲν ἡμισείαις τῶν νεῶν Κν
λάσσειν, ταῖς δὲ περὶ Τριόπιον οὔσαις τὰς ἀπ
ὁλκάδας προσβαλλούσας ξυλλαμβάνειν· ἔστι δὲ τὸ
ἄκρα τῆς Κνιδίας προὔχουσα, Ἀπόλλωνος ἱερόν.
δὲ οἱ Ἀθηναῖοι, καὶ πλεύσαντες ἐκ τῆς Σάμου, λα
τὰς ἐπὶ Τριοπίῳ φρουρούσας ἓξ ναῦς· οἱ δ' ἄνδρες
γουσιν ἐξ αὐτῶν. καὶ μετὰ τοῦτο ἐς τὴν Κνίδον κ
σαντες, καὶ προσβαλόντες τῇ πόλει ἀτειχίστῳ οὔσῃ
εἷλον. τῇ δ' ὑστεραίᾳ αὖθις προσέβαλλον, καὶ ὡς
φραξαμένων αὐτῶν ὑπὸ νύκτα, καὶ ἐπεισελθόντων αὐ
ἀπὸ τοῦ Τριοπίου ἐκ τῶν νεῶν διαφυγόντων, οὐκέ
ἔβλαπτον, ἀπελθόντες καὶ δῃώσαντες τὴν τῶν Κνι
ἐς τὴν Σάμον ἀπέπλευσαν.

36 Ὑπὸ δὲ τὸν αὐτὸν χρόνον Ἀστυόχου ἥκοντος ἐς
λητον ἐπὶ τὸ ναυτικόν, οἱ Πελοποννήσιοι εὐπόρως
ἅπαντα τὰ κατὰ τὸ στρατόπεδον. καὶ γὰρ μισθὸς
ἀρκούντως, καὶ τὰ ἐκ τῆς Ἰάσου μεγάλα χρήματα
σθέντα ὑπῆν τοῖς στρατιώταις, οἵ τε Μιλήσιοι προ
τοῦ πολέμου ἔφερον. πρὸς δὲ τὸν Τισσαφέρνην ἐδόκ
τοῖς Πελοποννησίοις αἱ πρῶται ξυνθῆκαι, αἱ πρὸς
γενόμεναι, ἐνδεεῖς εἶναι καὶ οὐ πρὸς σφῶν μᾶλλον, κ
ἔτι Θηραμένους παρόντος ἐποίουν· καὶ εἰσὶν αἵδε.

ἐκπίπτουσι] i. e. *eiiciuntur ad urbem Chiorum* sive
verschlagen. V. Ernest. gloss. Livian. Ruhnken. ad V
terc. I, 1.

ἐς γῆν καὶ θάλασσαν ἀρχῆς, ἀπορεῖν ἂν αὐτὸν οἷς τοὺς κρατοῦντας ξυγκαθαιρήσει, ἢν μὴ αὐτὸς βούληται μεγάλῃ δαπάνῃ καὶ κινδύνῳ ἀναστάς ποτε διαγωνίσασθαι. εὐτελέστερα δὲ τὰ δεινὰ βραχεῖ μορίῳ τῆς δαπάνης, καὶ ἅμα μετὰ τῆς ἑαυτοῦ ἀσφαλείας, αὐτοὺς περὶ ἑαυτοὺς τοὺς Ἕλληνας κατατρῖψαι. ἐπιτηδειοτέρους τε ἔφη τοὺς Ἀθηναίους εἶναι κοινωνοὺς αὐτῷ τῆς ἀρχῆς· ἧσσον γὰρ τῶν κατὰ γῆν ἐφίεσθαι, τὸν λόγον τε ξυμφορώτατον καὶ τὸ ἔργον ἔχοντας πολεμεῖν. τοὺς μὲν γὰρ ξυγκαταδουλοῦν ἂν σφίσι τε αὐτοῖς τὸ τῆς θαλάσσης μέρος καὶ ἐκείνῳ ὅσοι ἐν τῇ βασιλέως Ἕλληνες οἰκοῦσι, τοὺς δὲ τοὐναντίον ἐλευθερώσοντας ἥκειν. καὶ οὐκ εἰκὸς εἶναι Λακεδαιμονίους ἀπὸ μὲν σφῶν τῶν Ἑλλήνων ἐλευθεροῦν νῦν τοὺς Ἕλληνας, ἀπὸ δ᾽ ἐκείνων τῶν βαρβάρων, ἢν μή ποτε αὐτοὺς μὴ ἐξέλωσι, μὴ ἐλευθερῶσαι. τρίβειν οὖν ἐκέλευε πρῶτον ἀμφοτέρους, καὶ ἀποτεμόμενον ὡς μέγιστα ἀπὸ τῶν Ἀθηναίων ἔπειτ᾽ ἤδη τοὺς Πελοποννησίους ἀπαλλάξαι ἐκ τῆς χώρας. καὶ διενοεῖτο τὸ πλέον οὕτως ὁ Τισσαφέρνης, ὅσα γε ἀπὸ τῶν ποιουμένων ἦν εἰκάσαι. τῷ γὰρ Ἀλκιβιάδῃ διὰ ταῦτα, ὡς εὖ περὶ τούτων παραινοῦντι, προσθεὶς ἑαυτὸν ἐς πίστιν, τήν τε τροφὴν κακῶς ἐπόριζε τοῖς Πελοποννησίοις καὶ ναυμαχεῖν οὐκ εἴα, ἀλλὰ καὶ τὰς Φοινίσσας ναῦς φάσκων ἥξειν καὶ ἐκ περιόντος

εὐτελέστερα δὲ τὰ δεινά] Haec ita expediri posse puto: *εὐτελέστερα δὲ τὰ δεινὰ βραχεῖ μορίῳ τῆς δαπάνης* εἶναι *καὶ ἅμα μετὰ τῆς ἑαυτοῦ ἀσφαλείας* γίγνεσθαι, *αὐτούς* etc.

ξυμφορώτατον] Dicebat Alcibiades, et causam et rationem, qua Athenienses bellum gererent, utiliores esse rebus Persarum.

ἀπὸ — σφῶν τῶν Ἑλλήνων — ἀπὸ δ᾽ ἐκείνων τῶν βαρβάρων] *τῶν βαρβάρων* omittit B. Et Valcken. ad Herodot. V, 92. p. 110. Schw. verba *τῶν Ἑλλήνων* et *τῶν βαρβάρων* damnat tanquam interpretamenta, uncis seclusit Bekkerus, a quibus liberavi memor eorum, quae ad libr. I. c. 144. monui. Cum vox *βάρβαροι* ne praecesserit quidem, quis erit, qui quo referendum sit pron. *ἐκείνων*, sine difficultate reperiat, amantque Graeci tales explicationes addere, vel ubi minus quam hoc loco opus esse videatur. Quod nisi concedas, innumera multitudo tibi locorum uncis signanda erit.

ἢν μή ποτε αὐτοὺς μὴ ἐξέλωσι] Sensus esse debet: *si quando Athenienses devicerint Spartani, non consentaneum esse, victores qui Graeci a Persis subiecti sunt, eos non liberaturos.* Quare utroque loco delenda particula *μή*, quod iam Aem. Portus suasit, iuvatque Scholiastes his verbis: *ἀντὶ τοῦ καταδουλώσονται τοὺς Ἀθηναίους.*

ἀποτεμόμενον — ἀπὸ τῶν Ἀθηναίων] *ἀποτεμόμενον μεγίστην μοῖραν τῶν Ἀθηναίων, τουτέστι μεγίστων αὐτοὺς στερήσαντα* Schol.

ἐκ περιόντος] vulgo *ἐκ τοῦ περιόντος*. Articulum plurimi libri ignorant. *Instructos ex abundanti fore navibus ad certandum.* H. Stephan.

πόλεως κατ' ἀνάγκην ἐς ὀλίγον κατεχομένης, ὑπόπτως
κείμενοι ἀλλήλοις ἡσύχαζον, καὶ οὔτ' αὐτοὶ διὰ ταῦτα
οἱ μετὰ Πεδαρίτου ἐπίκουροι ἀξιόμαχοι αὐτοῖς ἐφαίνοντο.
μέντοι τὴν Μίλητον ἔπεμπον, κελεύοντες σφίσι τὸν Ἀστ
βοηθεῖν· ὡς δ' οὐκ ἐςήκουεν, ἐπιστέλλει περὶ αὐτοῦ ἐς
Λακεδαίμονα ὁ Πεδάριτος ὡς ἀδικοῦντος. καὶ τὰ μὲν ἐν
Χίῳ ἐς τοῦτο καθεστήκει τοῖς Ἀθηναίοις· αἱ δ' ἐκ τῆς
μου νῆες αὐτοῖς ἐπίπλους μὲν ἐποιοῦντο ταῖς ἐν τῇ Μιλ
ἐπεὶ δὲ μὴ ἀντανάγοιεν, ἀναχωροῦντες πάλιν ἐς τὴν Σ
ἡσύχαζον.

39 Ἐκ δὲ τῆς Πελοποννήσου ἐν τῷ αὐτῷ χειμῶνι
Φαρναβάζῳ ὑπὸ Καλλιγείτου τοῦ Μεγαρέως καὶ Τιμαγ
τοῦ Κυζικηνοῦ πρασσόντων παρασκευασθεῖσαι ὑπὸ Λα
μονίων ἑπτὰ καὶ εἴκοσι νῆες ἄρασαι ἔπλεον ἐπὶ Ἰωνίας
ἡλίου τροπάς· καὶ ἄρχων ἐπέπλει αὐτῶν Ἀντισθένης Σ
τιάτης. ξυνέπεμψαν δὲ οἱ Λακεδαιμόνιοι καὶ ἕνδεκα
Σπαρτιατῶν ξυμβούλους Ἀστυόχῳ, ὧν εἷς ἦν Λίχας ὁ Ἀ
σιλάου. καὶ εἴρητο αὐτοῖς ἐς Μίλητον ἀφικομένους τῶν
ἄλλων ξυνεπιμελεῖσθαι ᾗ μέλλει ἄριστα ἕξειν, καὶ τὰς
ταύτας ἢ αὐτὰς ἢ πλείους ἢ καὶ ἐλάσσους ἐς τὸν Ἑλλήσ
τον ὡς Φαρνάβαζον, ἢν δοκῇ, ἀποπέμπειν, Κλέαρχον
Ῥαμφίου, ὃς ξυνέπλει, ἄρχοντα προςτάξαντας, καὶ Ἀστύ
ἢν δοκῇ τοῖς ἕνδεκα ἀνδράσι, παύειν τῆς ναυαρχίας, Ἀ
σθένην δὲ καθιστάναι· πρὸς γὰρ τὰς τοῦ Πεδαρίτου ἐπ
λὰς ὑπώπτευον αὐτόν. πλέουσαι οὖν αἱ νῆες ἀπὸ Μαλ
πελάγιαι Μήλῳ προςέβαλον, καὶ περιτυχόντες ναυσὶ
Ἀθηναίων τὰς τρεῖς λαμβάνουσι κενὰς καὶ κατακαίουσι.
δὲ τοῦτο δεδιότες μὴ αἱ διαφυγοῦσαι τῶν Ἀθηναίων ἐκ

ἐς ὀλίγον κατεχομένης] ἤτοι ἀναγκαζομένης ὀλιγαρχεῖσθαι, ἢ
ὀλίγον πειθομένης καὶ ἀκροωμένης· ὃ καὶ μᾶλλον. Schol. Imo pr
verius. Sensus idem est ac si dixisset: καὶ τῆς ἄλλης πόλεως
ἀνάγκην ἐς ὀλίγους οἰκεῖν κατεχομένης, *ut esset penes paucos*, qu
admodum locutus est II, 37. ὄνομα μὲν, διὰ τὸ μὴ ἐς ὀλίγους
ἐς πλείονας οἰκεῖν δημοκρατία κέκληται. V, 81. ἐς ὀλίγους κατέστ
τὰ τῶν Σικυωνίων. VIII, 97. ἡ ἐς τοὺς ὀλίγους καὶ τοὺς πολλοὺς
κρασις μετρία.

39. *ξυμβούλους*] „Hos mittere solebant, ubi nauarchus,
tamen non ἰσόψηφοι erant σύμβουλοι, (v. Thuc. III, 79.) rem
gereret. V. Thuc. II, 85. III, 69. 76. Eodem modo Agidi re
novo tunc more, decem σύμβουλοι adiunguntur, postquam,
posset, Argivos non debellavit. V. Thucyd. V, 63. Diod. X
78. Et ab hoc inde tempore institutum, ut reges contra hos
missos συμβούλων συνέδριον comitaretur, de quo v. interpp. ad X
noph. hist. gr. III, 4, 2. Schneider. ad Xenoph. R. L. XIII,
Krueger. p. 280.

Λίχας] De hoc viro v. Krueger. l. l.

αὐτοί τε αὐτοῖς οἱ δυνατοὶ τῶν πολιτῶν τὰ πράγματα, οἵπερ καὶ ταλαιπωροῦνται μάλιστα, ἐς αὐτοὺς περιποιήσειν καὶ τῶν πολεμίων ἐπικρατήσειν. ἔς τε τὴν Σάμον ἐλθόντες ξυνίστασάν τε τῶν ἀνθρώπων τοὺς ἐπιτηδείους ἐς ξυνωμοσίαν, καὶ ἐς τοὺς πολλοὺς φανερῶς ἔλεγαν ὅτι βασιλεὺς σφίσι φίλος ἔσοιτο καὶ χρήματα παρέξοι Ἀλκιβιάδου τε κατελθόντος καὶ μὴ δημοκρατουμένων. καὶ ὁ μὲν ὄχλος εἰ καί τι παραυτίκα ἤχθετο τοῖς πρασσομένοις, διὰ τὸ εὔπορον τῆς ἐλπίδος τοῦ παρὰ βασιλέως μισθοῦ ἡσύχαζεν· οἱ δὲ ξυνιστάντες τὴν ὀλιγαρχίαν, ἐπειδὴ τῷ πλήθει ἐκοινώνησαν, αὖθις καὶ σφίσιν αὐτοῖς καὶ τοῦ ἑταιρικοῦ τῷ πλέονι τὰ ἀπὸ τοῦ Ἀλκιβιάδου ἐσκόπουν. καὶ τοῖς μὲν ἄλλοις ἐφαίνετο εὔπορα καὶ πιστά, Φρυνίχῳ δὲ στρατηγῷ ἔτι ὄντι οὐδὲν ἤρεσκεν, ἀλλ' ὅ τε Ἀλκιβιάδης, ὅπερ καὶ ἦν, οὐδὲν μᾶλλον ὀλιγαρχίας ἢ δημοκρατίας δεῖσθαι ἐδόκει αὐτῷ, ἢ ἄλλο τι σκοπεῖσθαι ἢ ὅτῳ τρόπῳ ἐκ τοῦ παρόντος κόσμου τὴν πόλιν μεταστήσας ὑπὸ τῶν ἑταίρων παρακληθεὶς κάτεισι, σφίσι δὲ περιοπτέον εἶναι τοῦτο μάλιστα ὅπως μὴ στασιάσωσι· [τῷ] βασιλεῖ τε οὐκ εὔπορον εἶναι καὶ Πελοποννησίων ἤδη ὁμοίως ἐν τῇ θαλάσσῃ ὄντων, καὶ πόλεις ἐχόντων ἐν τῇ αὐτοῦ ἀρχῇ οὐ τὰς ἐλαχίστας, Ἀθηναίοις προσθέμενον, οἷς οὐ πιστεύει, πράγματα ἔχειν, ἐξὸν Πελοποννησίους, ὑφ' ὧν κακὸν οὐδὲν πέπονθε, φίλους ποιήσασθαι. τάς τε ξυμμαχίδας πόλεις, αἷς ὑπεσχῆσθαι δὴ σφᾶς ὀλιγαρχίαν, ὅτι δὴ καὶ αὐτοὶ οὐ δημοκρατήσονται, εὖ εἰδέναι ἔφη ὅτι οὐδὲν μᾶλλον σφίσιν οὔθ' αἱ ἀφεστηκυῖαι προσχωρήσονται οὔθ' αἱ ὑπάρχουσαι βεβαιότεραι ἔσονται· οὐ γὰρ βουλήσεσθαι αὐτοὺς μετ' ὀλιγαρχίας ἢ δημοκρατίας δουλεύειν μᾶλλον ἢ μεθ' ὁποτέρου ἂν τύχωσι τουτων ἐλευθέρους εἶναι. τούς τε καλοὺς κἀγαθοὺς ὀνομαζομένους οὐκ ἐλάσσω αὐτοὺς νομίζειν σφίσι πράγματα παρέξειν τοῦ δήμου, ποριστὰς ὄντας καὶ ἐσηγητὰς τῶν

αὐτοῖς οἱ δυνατοὶ τῶν πολιτῶν] *αὐτοῖς*, intellige *τοῖς ἐκ τῆς Σάμου Ἀθηναίοις*.

οἵπερ ταλαιπωροῦνται] vide „Xenoph. Symp. IV, 30. Mem. Socr. II, 9. Aristoph. Av. 285. Vesp. 1040. Aristot. Polit. V, 4, 1. VIII, 7." Krueger.

καὶ σφίσιν αὐτοῖς καὶ τοῦ ἑταιρικοῦ] Puto rectius scribi *καὶ ἐν σφίσιν αὐτοῖς* etc. Paulo ante *τοῦ παρὰ βασιλέως* B. vulgo omittitur *παρά*.

σφίσι δὲ περιοπτέον εἶναι] *περισκεπτέον* K. L. *οὐ περιοπτέον* B. Vulgatam tuetur Thom. M. p. 710.

ἢ μεθ' ὁποτέρου — τούτων] A. B. F. H. c. vulgo *τούτου*. Mox *οἱ καλοὶ κἀγαθοὶ* sunt *optimates*, de quo nomine v. Krueger. l. l.

αὐτοὺς νομίζειν] sc. socios Atheniensium. *Νομίζειν* A. B. F. H. K. Q. e. f. g. vulgo *νομίσειν*.

στον οὖσαν καὶ ὑπὸ σεισμοῦ ὃς αὐτοῖς ἔτυχε μέγιστός
ὧν μεμνήμεθα γενόμενος ξυμπεπτωκυῖαν ἐκπορθεῖ, τῶ
θρώπων ἐς τὰ ὄρη πεφευγότων, καὶ τὴν χώραν κατα
λείαν ἐποιεῖτο, πλὴν τῶν ἐλευθέρων· τούτους δὲ ἀφ
δὲ τῆς Κῶ ἀφικόμενος ἐς τὴν Κνίδον νυκτὸς ἀναγκάζετα
τῶν Κνιδίων παραινούντων μὴ ἐκβιβάσαι τοὺς ναύτας,
ὥςπερ εἶχε πλεῖν εὐθὺς ἐπὶ τὰς τῶν Ἀθηναίων ναῦς
ἃς ἔχων Χαρμῖνος εἷς τῶν ἐκ Σάμου στρατηγῶν ἐφ
ταύτας τὰς ἑπτὰ καὶ εἴκοσι ναῦς ἐκ τῆς Πελοποννήσου
πλεούσας, ἐφ' ἅςπερ καὶ ὁ Ἀστύοχος παρέπλει. ἐπύθον
οἱ ἐν τῇ Σάμῳ ἐκ τῆς Μήλου τὸν ἐπίπλουν αὐτῶν,
φυλακὴ τῷ Χαρμίνῳ περὶ τὴν Σύμην καὶ Χάλκην καὶ
καὶ περὶ τὴν Λυκίαν ἦν· ἤδη γὰρ ᾐσθάνετο καὶ ἐν τῇ

42 οὔσας αὐτάς. ἐπέπλει οὖν ὥςπερ εἶχε πρὸς τὴν Σ
Ἀστύοχος πρὶν ἔκπυστος γενέσθαι, εἴ πως περιλάβοι
τεώρους τὰς ναῦς. καὶ αὐτῷ ὑετός τε καὶ τὰ ἐκ τοῦ
ξυννέφελα ὄντα πλάνησιν τῶν νεῶν ἐν τῷ σκότει καὶ
χὴν παρέσχε. καὶ ἅμα τῇ ἕῳ, διεσπασμένου τοῦ ναυ
καὶ τοῦ μὲν φανεροῦ ἤδη ὄντος τοῖς Ἀθηναίοις τοῦ εὐω
κέρως, τοῦ δὲ ἄλλου περὶ τὴν νῆσον ἔτι πλανωμένου,

— appellata ab auctore hymni in Apoll. 42. et a Pindaro
πων ἔθνεα Isthm. VI, [46. Nem. IV, 42.] Sed in utroque
Μερόπων per vocem *mortalium* reddunt interpretes." Sp
obs. ad Callim. p. 491. *Ern.* adde Ilgen. ad Homer. h.
I, 42. Heyn. ad Apollod. II, 7, 1.

λείαν ἐποιεῖτο] Matth. Gr. p. 566.

ἐκ τῆς Μήλου] recens A. vulgo Μιλήτου. „Quis quaeso
veram esse lectionem Μιλήτου —? Ex Mileto urbe hostib
dicta nuntium ad Athenienses pervenisse? Miror neminem edit
in levissimis adeo sagacium, hoc mendum adoratum esse. In
cap. 39. atque videbis ex Melo insula id nunciatum esse:
nomen cum ob literarum similitudinem facile in Miletum
potuerit, confidenter lego ac repono ἐκ τῆς Μήλου." Kistem
Prius argumentum nullius momenti est; poterant ex urbe
modum longinqua, quamquam hostili, id compertum habere,
infra c. 79. aliud, προῄσθοντο γὰρ αὐτοὺς ἐκ τῆς Μιλήτου ναυ
σείοντας. Etenim in urbibus hostilibus quoque suas factione
bebant. Verum enimvero emendationem certam reddunt
cap. 39., ex Melo insula adventum hostium Atheniensibus
tiatum esse, scripsit enim: ὅπερ ἐγένετο. Addit aliud
mentum Haackius, verba ἤδη γὰρ ᾐσθάνετο καὶ ἐν τῇ Καύν
αὐτάς. Nam si nuntius, ait, de Peloponnesiorum adventu
leto ab amicis advenisset, haud dubie Athenienses tantu
quantum Astyochus statim rescivissent: nimirum Caunum
illos penetrasse. Sed hoc postea demum compererunt, vel
in expeditione ipsa dux animadvertit, ᾐσθάνετο Χαρμῖνος.

42. ξυννέφελα ὄντα] v. Valcken. ad Herodot. VII, 37.

τοῦ εὐωνύμου κέρως] Suidas et Photius v. κέρας.

ματα φθείρει Τισσαφέρνην Ἀθηναίοις φίλον ποιῶν, καὶ τἆλλα σαφῶς ἐγγράψας· ξυγγνώμην δὲ εἶναι ἑαυτῷ περὶ ἀνδρὸς πολεμίου καὶ μετὰ τοῦ τῆς πόλεως ἀξυμφόρου κακόν τι βουλεύειν. ὁ δὲ Ἀστύοχος τὸν μὲν Ἀλκιβιάδην, ἄλλως τε καὶ οὐκέτι ὁμοίως ἐς χεῖρας ἰόντα, οὐδὲ διενοεῖτο τιμωρεῖσθαι, ἀνελθὼν δὲ παρ' αὐτὸν ἐς Μαγνησίαν καὶ παρὰ Τισσαφέρνην ἅμα λέγει τε αὐτοῖς τὰ ἐπισταλέντα ἐκ τῆς Σάμου, καὶ γίγνεται αὐτοῖς μηνυτής, προσέθηκέ τε, ὡς ἐλέγετο, ἐπὶ ἰδίοις κέρδεσι Τισσαφέρνει ἑαυτόν, καὶ περὶ τούτων καὶ περὶ τῶν ἄλλων κοινοῦσθαι· διόπερ καὶ περὶ τῆς μισθοφορᾶς οὐκ ἐντελοῦς οὔσης μαλακωτέρως ἀνθήπτετο. ὁ δὲ Ἀλκιβιάδης εὐθὺς πέμπει κατὰ Φρυνίχου γράμματα ἐς τὴν Σάμον πρὸς τοὺς ἐν τέλει ὄντας οἷα δέδρακε, καὶ ἀξιῶν αὐτὸν ἀποθνήσκειν. θορυβούμενος δὲ ὁ Φρύνιχος, καὶ πάνυ ἐν τῷ μεγίστῳ κινδύνῳ ὢν διὰ τὸ μήνυμα, ἀποστέλλει αὖθις πρὸς τὸν Ἀστύοχον, τά τε πρότερα μεμφόμενος ὅτι οὐ καλῶς ἐκρύφθη, καὶ νῦν ὅτι ὅλον τὸ στράτευμα τὸ τῶν Ἀθηναίων ἑτοῖμος εἴη τὸ ἐν τῇ Σάμῳ παρασχεῖν αὐτοῖς διαφθεῖραι, γράψας καθ' ἕκαστα, ἀτειχίστου οὔσης Σάμου, ᾧ ἂν τρόπῳ αὐτὰ πράξειε, καὶ ὅτι ἀνεπίφθονόν οἱ ἤδη εἴη περὶ τῆς ψυχῆς δι' ἐκείνους κινδυνεύοντι καὶ τοῦτο καὶ ἄλλο πᾶν δρᾶσαι μᾶλλον ἢ ὑπὸ τῶν ἐχθίστων αὐτὸν διαφθαρῆναι. ὁ δὲ Ἀστύοχος μηνύει καὶ ταῦτα τῷ Ἀλκιβιάδῃ. 51 καὶ ὡς προῄσθετο αὐτὸν ὁ Φρύνιχος ἀδικοῦντα καὶ ὅσον οὐ παροῦσαν ἀπὸ τοῦ Ἀλκιβιάδου περὶ τούτων ἐπιστολήν, αὐτὸς προφθάσας τῷ στρατεύματι ἐξάγγελος γίγνεται ὡς οἱ πολέμιοι μέλλουσιν, ἀτειχίστου οὔσης τῆς Σάμου καὶ ἅμα

---

marent. Nempe Phrynichus alia mandavit ad Astyochum viva voce suisque verbis clam deferenda, alia palam literis consignata.

ἐς χεῖρας ἰόντα] εἰς ὁμιλίαν καὶ δεξίωσιν φιλικήν Schol.

γίγνεται αὐτοῖς μηνυτής] „Non valde grata est repetitio pronominis αὐτοῖς. Si per manuscriptos liceret, mallem αὐτός." Duker.

προςέθηκε — ἑαυτόν] τὸ, ὡς ἐλέγετο, κἀνταῦθα πρόςκειται ἐνδεικτικὸν τοῦ περὶ ἀδήλων μὴ πάνυ διατείνεσθαι. τὸ δὲ προςέθηκεν ἀντὶ τοῦ προςέθετο Schol. Mox κοινοῦσθαι Bekker. sumsit ex B. *Et, ut ferebatur, quaestus privati causa se Tissapherni adiunxit cum de hac re tum de aliis communicandis.*

μαλακωτέρως] v. de hac forma adverbii Elmslei. ad Eurip. Heracl. 544., qui quem citat Atticistam, is est in Anecd. Bekk. t. I., quem v. inter alia p. 92.

πᾶν δρᾶσαι] B. F. H. f. τι πᾶν δρᾶσαι A. L. O. τι πᾶν ἂν δρᾶσαι S. τὸ πᾶν ἂν δρᾶσαι P. g. i. k. τι δρᾶσαι ἂν K. vulgo τι ἂν δρᾶσαι. Paulo post malim αὐτὸς διαφθαρῆναι. H. αὐτῶν. f. αὐτά. omittit K.

51. ἐξάγγελος] v. not. ad VII, 73.

νήσους ἁπάσας πάλιν δουλεύειν καὶ Θεσσαλίαν καὶ Λοκ
καὶ τὰ μέχρι Βοιωτῶν· καὶ ἀντ' ἐλευθερίας ἂν Μηδικ
χὴν τοῖς Ἕλλησι τοὺς Λακεδαιμονίους περιθεῖναι. ἑτέρ
ἐκέλευε βελτίους σπένδεσθαι, ἢ ταύταις γε οὐ χρήσεσθαι,
δὲ τῆς τροφῆς ἐπὶ τούτοις δεῖσθαι οὐδέν. ἀγανακτῶν
μὲν Τισσαφέρνης ἀπεχώρησεν ἀπ' αὐτῶν δι' ὀργῆς
ἄπρακτος.

44 Οἱ δ' ἐς τὴν Ῥόδον ἐπικηρυκευομένων ἀπὸ τῶν δυ
τάτων ἀνδρῶν τὴν γνώμην εἶχον πλεῖν, ἐλπίζοντες νῆσ
οὐκ ἀδύνατον καὶ ναυβατῶν πλήθει καὶ πεζῷ προσάξ
καὶ ἅμα ἡγούμενοι αὐτοὶ ἀπὸ τῆς ὑπαρχούσης ξυμμαχ
νατοὶ ἔσεσθαι Τισσαφέρνην μὴ αἰτοῦντες χρήματα τρέφ
ναῦς. πλεύσαντες οὖν εὐθὺς ἐν τῷ αὐτῷ χειμῶνι ἐκ τῆ
δου, καὶ προσβαλόντες Καμείρῳ τῆς Ῥοδίας πρώτῃ
τέσσαρσι καὶ ἐνενήκοντα, ἐξεφόβησαν μὲν τοὺς πολλ
εἰδότας τὰ πρασσόμενα, καὶ ἔφυγον, ἄλλως τε καὶ ἀτ
οὔσης τῆς πόλεως· εἶτα ξυγκαλέσαντες οἱ Λακεδαιμόνι
τους τε καὶ τοὺς ἐκ τοῖν δυοῖν πολέοιν, Λίνδου τε κα
λυσοῦ, Ῥοδίους ἔπεισαν ἀποστῆναι Ἀθηναίων. καὶ π
ρησε Ῥόδος Πελοποννησίοις. οἱ δὲ Ἀθηναῖοι κατὰ τ
ρὸν τοῦτον ταῖς ἐκ τῆς Σάμου ναυσὶν αἰσθόμενοι ἔπλ
μὲν βουλόμενοι φθάσαι, καὶ ἐφάνησαν πελάγιοι, ὑστερ
δὲ οὐ πολλῷ τὸ μὲν παραχρῆμα ἀπέπλευσαν ἐς Χάλκ
τεῦθεν δ' ἐς Σάμον, ὕστερον δὲ ἐκ τῆς Χάλκης καὶ ἐκ

---

44. ἐπικηρυκευομένων ἀπὸ τῶν δυνατωτάτων ἀνδρῶν] i. e. *man von den mächtigsten Männern herunterhandelte*, verbo i sonaliter posito, ut I, 7. πλοϊμωτέρων ὄντων. V. Matth. §. 563. I, 3. καὶ ἐπαγομένων αὐτοὺς ἐς τὰς ἄλλας πόλεις, *da sie in die andern Städte zu Hülfe rief*, ubi vid. notam coll. ad II, 7. Pausan. Eliac. c. 13. p. 55. τηνικαῦτα παρὰ Ἠλεί νόρθωμα αἰτούντων νόσου λοιμώδους. Et alio loco, συνέβαλλον παρὰ τῶν Ἀρκάδων τοῖς Μεσσηνίοις ἐς τὴν Λακωνικήν, *man auch aus Arkadien zu Hülfe.*

Καμείρῳ] Popp. prol. t. II. p. 472. scribi vult Καμίρ optimis, ut ait, libris, et sic habent A. H. K. S. d. e. f. Καμιρῷ F. τῇ Καμείρῳ c. Statim pro πρώτῃ in B. est πρῶτ d. πρότερον, in c. e. i. πρός, in A. F. H. K. L. O. S. b. k. τήν, in g. πρὸς γῆν, in G. πρὸς τὴν γῆν, in P. πρὸς τὴν Magis ex usu Graecorum est πρῶτον. Paulo post τοῖν habe B. F. L. N. O. S. g. i. k. vulgo τῶν. πολέοιν A. B. πόλεων c. πόλεοιν. Sic V, 29. ἀμφοῖν τοῖν πόλεοιν. Ibi quoque πολέοι kerus. V. Buttm. Gr. max. t. I. p. 193. not. 3. Matth. Gr. not. 2. §. 436. 1. De scriptura nominis Ἰηλυσοῦ v. Popp p. 472.

πελάγιοι] i. e. *in alto mari versantes.* v. Dorv. ad C p. 627. Mox ὑστερίσαντες vulgo, plurimi libri scripti alteru Valcken. ad Herodot. VI, 89.

λως τε καὶ ἐπειδὴ τὴν ἐν τῇ Κνίδῳ διαφορὰν περὶ τῶν Θηραμένους σπονδῶν ᾔσθετο τῶν Πελοποννησίων· ἤδη γὰρ κατὰ τοῦτον τὸν καιρὸν ἐν τῇ Ῥόδῳ ὄντων αὐτῶν ἐγεγένητο, ἐν ᾗ τὸν τοῦ Ἀλκιβιάδου λόγον πρότερον εἰρημένον περὶ τοῦ ἐλευθεροῦν τοὺς Λακεδαιμονίους τὰς ἁπάσας πόλεις ἐπηλήθευσεν ὁ Λίχας, οὐ φάσκων ἀνεκτὸν εἶναι ξυγκεῖσθαι κρατεῖν βασιλέα τῶν πόλεων, ὧν ποτε καὶ πρότερον ἢ αὐτὸς ἢ οἱ πατέρες ἦρχον. καὶ ὁ μὲν Ἀλκιβιάδης, ἅτε περὶ μεγάλων ἀγωνιζόμενος, προθύμως τὸν Τισσαφέρνην θεραπεύων προσέκειτο· οἱ 53

---

sibi haberi cupiverit. Qui vulgatam tuetur Haackius, et ita interpretatur: „verba βουλόμενον — πεισθῆναι non tam ostendunt, revera iam alienatum esse Tissaphernem a Peloponnesiis, sed tantum cupivisse, ut de societatis cum Atheniensibus faciendae commodis ipsi, si fieri posset, persuaderetur." Haackius igitur iure a Kruegero reprehensus est, quod eius sententia subabsurda sit. Unice vera est Scholiastae expositio, dummodo recte intelligatur: φησὶν ὅτι ἐδεδίει μὲν ὁ Τισσαφέρνης τὴν ἰσχὺν τῶν Λακεδαιμονίων, ἐβούλετο δὲ ὅμως πεισθῆναι, εἰ δύναιτο, ὑπὸ Ἀλκιβιάδου, μεταθέσθαι πρὸς τοὺς Ἀθηναίους. Hoc autem dicit Thucydides: metuebat Tissaphernes Peloponnesios, ideoque cum Atheniensibus societatem mire cupiebat, sed consilium exsequi non facile erat, sic enim cogitare debebat, ut verbis Phrynichi cap. 48. dicam, βασιλεῖ ideoque sibi οὐκ εὔπορον εἶναι καὶ Πελοποννησίων ἤδη ὁμοίως ἐν τῇ θαλάσσῃ ὄντων καὶ πόλεις ἐχόντων ἐν τῇ αὐτοῦ ἀρχῇ οὐ τὰς ἐλαχίστας, Ἀθηναίοις προσθέμενον, οἷς οὐ πιστεύει, πράγματα ἔχειν. Conf. omnino cap. 56. Ea causa erat metus Tissapherni, ut difficultas esset, societate Peloponnesiorum avelli. Tametsi *promptus erat ad obtemperandum Alcibiadi*, si fieri posset, ac si per Peloponnesios cervici eius quasi impositos et maiori, quam adversarii, navium copia pollentes liceret. Id verum esse, declarant statim sequentia: ἄλλως τε καὶ ἐπειδὴ ἐν τῇ Κνίδῳ διαφορὰν περὶ τῶν Θηραμένους σπονδῶν ᾔσθετο τῶν Πελοποννησίων, quae narravit cap. 43.

ἤδη γὰρ — ἐγεγένητο] sc. ἡ διαφορά. Sensus est: iam ea dissensio acciderat hoc tempore, cum hoc ipso tempore, quo haec suasit Alcibiades, in Rhodo essent Peloponnesii. Cnidi enim dissidium factum erat, et ex Cnido Rhodum navigaverant. V. cap. 44.

τὸν τοῦ Ἀλκιβιάδου λόγον] „Cap. 45. 46. De illis ἐπηλήθευσεν ὁ Λίχας recte sensit Stephanus, esse ἐπηλήθευσε, quod paulo ante dixerat ξυνεμαρτύρησε. Similis est locus IV, 85. in princ., ubi v. Schol." Duker.

τὸν Τισσαφέρνην θεραπεύων προσέκειτο] τὸν Τισσαφέρνη F. τὸν Τισσαφέρνην A. B. H. τῷ Τισσαφέρνει vulgo. „Προσκεῖσθαι hac significatione, non addito casu, etiam VII, 18. ὁ Ἀλκιβιάδης προσκείμενος ἐδίδασκε τὴν Δεκέλειαν τειχίζειν et 78. οἱ δὲ Συρακόσιοι περιπέμποντές τε προσέκειντο καὶ ἐσακοντίζοντες οἱ ψιλοί." Dukerus. Accedit quod Graeci, ubi participium cum verbo finito diversi regiminis coniungitur, eo casu utuntur, quem participium postulat. Thuc. II, 44. λύπη — οὗ ἂν ἐθὰς γενόμενος ἀφαιρεθείη. I, 105. τοῖς ἄλλοις ξυμβαλόντες ἐκράτησαν. III, 105. ὃ τειχισάμενοι κοινῷ δικαστηρίῳ ἐχρῶντο. Vid. Krueger. ad Dionys. p. 119.

τοὺς τριηράρχους καὶ τοὺς στρατηγοὺς τῶν πόλεων ἐδίδασκεν ὥςτε δόντα χρήματα αὐτὸν πεῖσαι ὥςτε ξυγχωρῆσαι ταῦτα ἑαυτῷ, πλὴν τῶν Συρακοσίων· τούτων δὲ Ἑρμοκράτης [τε] ἠναντιοῦτο μόνος ὑπὲρ τοῦ παντὸς ξυμμαχικοῦ. τάς τε πόλεις δεομένας χρημάτων ἀπήλασεν, αὐτὸς ἀντιλέγων ὑπὲρ τοῦ Τισσαφέρνους ὡς οἱ μὲν Χῖοι ἀναίσχυντοι εἶεν, πλουσιώτατοι ὄντες τῶν Ἑλλήνων, ἐπικουρίᾳ δὲ ὅμως σωζόμενοι ἀξιοῦσι καὶ τοῖς σώμασι καὶ τοῖς χρήμασιν ἄλλους ὑπὲρ τῆς ἐκείνων ἐλευθερίας κινδυνεύειν· τὰς δ' ἄλλας πόλεις ἔφη ἀδικεῖν, αἳ ἐς Ἀθηναίους πρότερον ἢ ἀποστῆναι ἀνάλουν, εἰ μὴ καὶ νῦν τοσαῦτα καὶ ἔτι πλείω ὑπὲρ σφῶν αὐτῶν ἐθελήσουσιν ἐςφέρειν. τόν τε Τισσαφέρνην ἀπέφαινε νῦν μέν, τοῖς ἰδίοις χρήμασι πολεμοῦντα, εἰκότως φειδόμενον, ἢν δέ ποτε τροφὴ καταβῇ παρὰ βασιλέως, ἐντελῆ αὐτοῖς ἀποδώσειν τὸν μισθὸν

46 καὶ τὰς πόλεις τὰ εἰκότα ὠφελήσειν. παρῄνει δὲ καὶ τῷ Τισσαφέρνει μὴ ἄγαν ἐπείγεσθαι τὸν πόλεμον διαλῦσαι, μηδὲ βουληθῆναι κομίσαντα ἢ ναῦς Φοινίσσας ἅςπερ παρεσκευάζετο ἢ Ἕλλησι πλείοσι μισθὸν πορίζοντα τοῖς αὐτοῖς τῆς τε γῆς καὶ τῆς θαλάσσης τὸ κράτος δοῦναι, ἔχειν δ' ἀμφοτέρους ἐᾶν δίχα τὴν ἀρχήν, καὶ βασιλεῖ ἐξεῖναι ἀεὶ ἐπὶ τοὺς αὐτῷ λυπηροὺς τοὺς ἑτέρους ἐπάγειν. γενομένης δ' ἂν καθ' ἓν τῆς

---

trierarchis, ut qui debitum adhuc stipendium, etiamsi signa deserant, pignori esse existiment. Servata particula οὐχ ita haec accipienda erunt: Athenienses partem tantum stipendii militibus classiariis et nautis praesentem numerasse, parte reservata alio tempore solvenda, ut reservata pars pignoris loco esset. Eritque tum interpretatio ista: *neve pars naves deserant, debita adhuc parte stipendii non in pignus relicta.* Sed constat ex iis quae Boeckh. disputavit, non amplius triobolum stipendii Atheniensibus solutum esse; nisi forte subinde extra ordinem pauxillulum additamenti fieret, velut ab trierarchis in expeditione Sicula.

ὥςτε δόντα] ὥςτε delet Reisk., non male, ut videtur. Ordo verborum hic est: καὶ ἐδίδασκεν αὐτὸν δόντα χρήματα πεῖσαι τοὺς τριηράρχους καὶ τοὺς στρατηγούς, ὥςτε ξυγχωρῆσαι etc.

ἀπήλασεν] Recte aoristus post imperfecta, quia amandandi notio rem, quae celeriter absolvitur, significat, non item docendi et declarandi notio. Popp. prol. t. I. p. 166.

πρότερον ἀποστῆναι] ἢ accessit ex B.

46. ἢ Ἕλλησι] B. d. et recens A. cum Tusano. ἢ μελλήσει i. καὶ μελλήσει Q. vulgo μελλήσει.

ἐξεῖναι ἀεὶ ἐπὶ τοὺς αὐτοῦ λυπηρούς] ἀεὶ Bekk. recepit ex B. et τοῦ A. B. S. i. ceteri αὐτούς. „Fortassis αὐτῷ, ut VI, 18. ἐκεῖ ἐχθροῖς ἡμῶν λυπηροὶ ὄντες." Duker. — Cum Dukero facit Heilmannus, neque secus Lindavius. Genitivum defendit Popp. prol. t. I. p. 121. sq. putans verba οἱ λυπηροί, ἐχθροί, πολέμιοι substantivi structuram adsciscere.

ἐν τῇ θαλάσσῃ ἀντιπρώρους ἐχόντων καὶ πόλεις ξυμμαχίδας πλείους, βασιλέως τε αὐτοῖς καὶ Τισσαφέρνους χρήματα παρεχόντων, σφίσι τε οὐκέτι ὄντων, εἰ μή τις πείσει βασιλέα μεταστῆναι παρὰ σφᾶς. ὁπότε δὲ μὴ φαίησαν ἐρωτώμενοι, ἐνταῦθα δὴ σαφῶς ἔλεγεν αὐτοῖς ὅτι Τοῦτο τοίνυν οὐκ ἔστιν ἡμῖν γενέσθαι, εἰ μὴ πολιτεύσομέν τε σωφρονέστερον καὶ ἐς ὀλίγους μᾶλλον τὰς ἀρχὰς ποιήσομεν, ἵνα πιστεύῃ ἡμῖν βασιλεύς, καὶ μὴ περὶ πολιτείας τὸ πλέον βουλεύσομεν ἐν τῷ παρόντι ἢ περὶ σωτηρίας· ὕστερον γὰρ ἐξέσται ἡμῖν καὶ μεταθέσθαι, ἢν μή τι ἀρέσκῃ· Ἀλκιβιάδην τε κατάξομεν, ὃς μόνος τῶν νῦν οἷός τε τοῦτο κατεργάσασθαι. ὁ δὲ δῆμος τὸ μὲν πρῶτον ἀκούων 54 χαλεπῶς ἔφερε τὸ περὶ τῆς ὀλιγαρχίας· σαφῶς δὲ διδασκόμενος ὑπὸ τοῦ Πεισάνδρου μὴ εἶναι ἄλλην σωτηρίαν, δείσας καὶ ἅμα ἐλπίζων ὡς καὶ μεταβαλεῖται, ἐνέδωκε. καὶ ἐψη-

---

σαφῶς ἔλεγεν] A. B. H. L. N. O. P. Q. S. f. g. i. vulgo ἔλεγετο.

εἰ μὴ πολιτεύσομεν — καὶ μὴ περὶ πολιτείας] καὶ μὴν περὶ πολιτείας A. B. F. H. S. Male. Μή istud non ad totam sententiam pertinet, sed tantum ad τὸ πλέον, et plena oratio ista futura esset: καὶ εἰ μὴ τὸ πλέον i. e. minus περὶ πολιτείας βουλεύσομεν ἢ περὶ σωτηρίας. Ita μή ad solam particulam orationis μεγίστην pertinet in verbis Xenoph. Mem. Socr. I, 2, 7. ἐθαύμαζε δέ, εἴ τις ἀρετὴν ἐπαγγελλόμενος ἀργύριον πράττοιτο, καὶ μὴ νομίζοι τὸ μέγιστον κέρδος ἕξειν, φίλον ἀγαθὸν κτησάμενος, ἀλλὰ φοβοῖτο, μὴ ὁ γενόμενος καλὸς κἀγαθὸς τῷ τὰ μέγιστα εὐεργετήσαντι μὴ τὴν μεγίστην χάριν ἕξοι, quem locum ita convertit Herm. ad Viger. p. 797. *mirabatur vero, si quis virtutem professus pecuniam exigeret, ac non maximum lucrum putaret, amicum sibi bonum parasse, sed metueret, ne qui probus honestusque factus esset, pro maximis beneficiis gratiam, quae non esset maxima, rependeret.* — De verbis ἐς ὀλίγους τὰς ἀρχὰς ποιεῖν i. e. *paucos ad magistratus admittere, imperium paucorum constituere*, v. notam ad cap. 38.

54. καὶ ἅμα ἐπελπίζων] Ammon. d. diff. voc. p. 66. ἤλπισαν καὶ ἐπήλπισαν διαφέρει· ἤλπισαν μὲν γὰρ αὐτοί τινας ἐλπίδας ἔχοντες περί τινος· ἐπήλπισαν δὲ ἕτεροι ἑτέρους, εἰς ἐλπίδα ἤγαγον. Hemsterh. tamen ad Lucian. t. II. p. 419. affert exempla, quibus probatur, ἐπελπίζειν τινί esse, *spem in aliquo collocare et repositam habere*. Heliodor. VII. p. 356. τὸ μηδὲν ἑαυτῷ συνειδότα φαῦλον εὐπειθείᾳ τῇ παρὰ τῶν κρειττόνων ἐπελπίζειν. Plenius Socrates H. E. VIII, 16. τοὺς ἐπηλπικότας ἐπὶ τῷ ἐσταυρωμένῳ. „Fit autem aliquando, addit, nihil ut a simplici ἐλπίζειν fere differat ἐπελπίζειν. Pausan. IV. p. 342. καὶ ὁ μὲν ἐπήλπιζεν, Ἀθηναίων δυνηθέντων ναυτικῷ, κάθοδον ἔσεσθαι σφίσιν ἐς Ναύπακτον. Finitimum est Luciani ἐπελπίσαντες in Timon. §. 21. et Scholiastae Pindari ad Isthm. VII, 50. ἔσχατα ἐπελπίζοντες. Haec certe fidem conciliant egregio cod. Cassell. qui solus [iam praeter eum A. B. F. Q.] habet exquisitius ἐπελπίζων. Nihil oberat, quominus Pausaniae placere potuisset, ὡς κάθοδος ἔσεται σφίσιν." — Haec exempla cuncta recentiorum sunt, qui plerumque rara et exquisita amant, saepe

ἀγωνιεῖσθαι ἔφθειρε τὰ πράγματα, καὶ τὴν ἀκμὴν τοῦ ναυτικοῦ αὐτῶν ἀφείλετο, γενομένην καὶ πάνυ ἰσχυράν, τά τε ἄλλα καταφανέστερον ἢ ὥςτε λανθάνειν οὐ προθύμως ξυνεπολέμει.

47 Ὁ δὲ Ἀλκιβιάδης ταῦτα ἅμα μὲν τῷ Τισσαφέρνει καὶ βασιλεῖ, ὢν παρ' ἐκείνοις, ἄριστα εἶναι νομίζων παρῄνει, ἅμα δὲ τὴν ἑαυτοῦ κάθοδον ἐς τὴν πατρίδα ἐπιθεραπεύων, εἰδὼς, εἰ μὴ διαφθερεῖ αὐτήν, ὅτι ἔσται ποτὲ αὐτῷ πείσαντι κατελθεῖν· πεῖσαι δ' ἂν ἐνόμιζε μάλιστα ἐκ τοῦ τοιούτου εἰ Τισσαφέρνης φαίνοιτο αὐτῷ ἐπιτήδειος ὤν. ὅπερ καὶ ἐγένετο· ἐπειδὴ γὰρ ᾔσθοντο αὐτὸν ἰσχύοντα παρ' αὐτῷ οἱ ἐν τῇ Σάμῳ Ἀθηναίων στρατιῶται, τὰ μὲν καὶ Ἀλκιβιάδου προςπέμψαντος λόγους ἐς τοὺς δυνατωτάτους αὐτῶν ἄνδρας ὥςτε μνησθῆναι περὶ αὐτοῦ ἐς τοὺς βελτίστους τῶν ἀνθρώπων ὅτι ἐπ' ὀλιγαρχίᾳ βούλεται καὶ οὐ πονηρίᾳ οὐδὲ δημοκρατίᾳ τῇ ἑαυτὸν ἐκβαλούσῃ κατελθὼν καὶ παρασχὼν Τισσαφέρνην φίλον αὐτοῖς ξυμπολιτεύειν, τὸ δὲ πλέον καὶ ἀπὸ σφῶν αὐτῶν οἱ ἐν τῇ Σάμῳ τριήραρχοί τε τῶν Ἀθηναίων καὶ δυνατώτατοι ὥρμηντο

48 ἐς τὸ καταλῦσαι τὴν δημοκρατίαν. καὶ ἐκινήθη πρότερον ἐν τῷ στρατοπέδῳ τοῦτο, καὶ ἐς τὴν πόλιν ἐντεῦθεν ὕστερον ἦλθε. τῷ τε Ἀλκιβιάδῃ διαβάντες τινὲς ἐκ τῆς Σάμου ἐς λόγους ἦλθον, καὶ ὑποτείνοντος αὐτοῦ Τισσαφέρνην μὲν πρῶτον, ἔπειτα δὲ καὶ βασιλέα φίλον ποιήσειν, εἰ μὴ δημοκρατοῖντο, οὕτω γὰρ ἂν πιστεῦσαι μᾶλλον βασιλέα, πολλὰς ἐλπίδας εἶ-

---

ξυνεπολέμει] Bekk. addidit ex B. Valla *se non libenter* *sociis gerere bellum.*

47. ἐπιθεραπεύων] Suidas et Zonaras v. citant verba ὁ δὲ Ἀλκιβιάδης — ἐπιθεραπεύων τὴν ἑαυτοῦ κάθοδον ἐς τὴν πατρίδα, εἰδὼς εἰ μὴ διαφθερεῖ αὐτὴν, ὅτι ἔσται ποτὲ αὐτῷ, et interpretantur ἐπιθυμούμενος, προμηθούμενος.

τὰ μὲν καὶ Ἀλκιβιάδου] Respondent inter se τὰ μὲν — τὸ πλέον (v. Dorvill. ad Charit. p. 281.), tum καὶ Ἀλκιβιάδου προςπέμψαντος et καὶ ἀπὸ σφῶν αὐτῶν.

τοὺς βελτίστους] i. e. *optimates*, *proceres*. v. Krueger. ad Dionys. p. 270.

ἐπ' ὀλιγαρχίᾳ] Conf. Plutarch. V. Alcib. 25. de garrul. 1 C. Nep. V. Alcibiad. 5.

48. ἐντεῦθεν ὕστερον ἦλθε] ἦλθε adiectum ex B. In ip praepositione ἐς notionem progrediendi inesse dixit Popp. pr t. I. p. 179. et negat opus esse verbo ed. Thuc. II, 1. p. 41. etiam illud ξυνεπολέμει cap. 46. extr. abesse posse putabit? C igitur altero loco auctoritatem libri illius sequetur, altero sp net, in supplementis simillimis?

ὑποτείνοντος] ἐλπίδα sc., ut supplet Schol. probante Valckenario ad Herodot. VII, 158.

αὐτοί τε αὐτοῖς οἱ δυνατοὶ τῶν πολιτῶν τὰ πράγματα, οἵπερ καὶ ταλαιπωροῦνται μάλιστα, ἐς αὐτοὺς περιποιήσειν καὶ τῶν πολεμίων ἐπικρατήσειν. ἔς τε τὴν Σάμον ἐλθόντες ξυνίστασάν τε τῶν ἀνθρώπων τοὺς ἐπιτηδείους ἐς ξυνωμοσίαν, καὶ ἐς τοὺς πολλοὺς φανερῶς ἔλεγον ὅτι βασιλεὺς σφίσι φίλος ἔσοιτο καὶ χρήματα παρέξοι Ἀλκιβιάδου τε κατελθόντος καὶ μὴ δημοκρατουμένων. καὶ ὁ μὲν ὄχλος εἰ καί τι παραυτίκα ἤχθετο τοῖς πρασσομένοις, διὰ τὸ εὔπορον τῆς ἐλπίδος τοῦ παρὰ βασιλέως μισθοῦ ἡσύχαζεν· οἱ δὲ ξυνιστάντες τὴν ὀλιγαρχίαν, ἐπειδὴ τῷ πλήθει ἐκοινώνησαν, αὖθις καὶ σφίσιν αὐτοῖς καὶ τοῦ ἑταιρικοῦ τῷ πλέονι τὰ ἀπὸ τοῦ Ἀλκιβιάδου ἐσκόπουν. καὶ τοῖς μὲν ἄλλοις ἐφαίνετο εὔπορα καὶ πιστά, Φρυνίχῳ δὲ στρατηγῷ ἔτι ὄντι οὐδὲν ἤρεσκεν, ἀλλ' ὅ τε Ἀλκιβιάδης, ὅπερ καὶ ἦν, οὐδὲν μᾶλλον ὀλιγαρχίας ἢ δημοκρατίας δεῖσθαι ἐδόκει αὐτῷ, ἢ ἄλλο τι σκοπεῖσθαι ἢ ὅτῳ τρόπῳ ἐκ τοῦ παρόντος κόσμου τὴν πόλιν μεταστήσας ὑπὸ τῶν ἑταίρων παρακληθεὶς κάτεισι, σφίσι δὲ περιοπτέον εἶναι τοῦτο μάλιστα ὅπως μὴ στασιάσωσι· [τῷ] βασιλεῖ τε οὐκ εὔπορον εἶναι καὶ Πελοποννησίων ἤδη ὁμοίως ἐν τῇ θαλάσσῃ ὄντων, καὶ πόλεις ἐχόντων ἐν τῇ αὐτοῦ ἀρχῇ οὐ τὰς ἐλαχίστας, Ἀθηναίοις προσθέμενον, οἷς οὐ πιστεύει, πράγματα ἔχειν, ἐξὸν Πελοποννησίους, ὑφ' ὧν κακὸν οὐδὲν πέπονθε, φίλους ποιήσασθαι. τάς τε ξυμμαχίδας πόλεις, αἷς ὑπεσχῆσθαι δὴ σφᾶς ὀλιγαρχίαν, ὅτι δὴ καὶ αὐτοὶ οὐ δημοκρατήσονται, εὖ εἰδέναι ἔφη ὅτι οὐδὲν μᾶλλον σφίσιν οὔθ' αἱ ἀφεστηκυῖαι προσχωρήσονται οὔθ' αἱ ὑπάρχουσαι βεβαιότεραι ἔσονται· οὐ γὰρ βουλήσεσθαι αὐτοὺς μετ' ὀλιγαρχίας ἢ δημοκρατίας δουλεύειν μᾶλλον ἢ μεθ' ὁποτέρου ἂν τύχωσι τούτων ἐλευθέρους εἶναι. τούς τε καλοὺς κἀγαθοὺς ὀνομαζομένους οὐκ ἐλάσσω αὐτοὺς νομίζειν σφίσι πράγματα παρέξειν τοῦ δήμου, ποριστὰς ὄντας καὶ ἐσηγητὰς τῶν

αὐτοῖς οἱ δυνατοὶ τῶν πολιτῶν] *αὐτοῖς*, intellige *τοῖς ἐκ τῆς Σάμου Ἀθηναίοις*.

οἵπερ ταλαιπωροῦνται] vide „Xenoph. Symp. IV, 30. Mem. Socr. II, 9. Aristoph. Av. 285. Vesp. 1040. Aristot. Polit. V, 5, 1. VIII, 7." Krueger.

καὶ σφίσιν αὐτοῖς καὶ τοῦ ἑταιρικοῦ] Puto rectius scribi *καὶ ἐν σφίσιν αὐτοῖς* etc. Paulo ante *τοῦ παρὰ βασιλέως* B. vulgo omittitur *παρά*.

σφίσι δὲ περιοπτέον εἶναι] *περισκεπτέον* K. L. *οὐ περιοπτέον* B. Vulgatam tuetur Thom. M. p. 710.

ἢ μεθ' ὁποτέρου — τούτων] A. B. F. H. c. vulgo *τούτου*. Mox *οἱ καλοὶ κἀγαθοὶ* sunt *optimates*, de quo nomine v. Krueger. l. l.

αὐτοὺς νομίζειν] sc. socios Atheniensium. *Νομίζειν* A. B. F. H. K. Q. e. f. g. vulgo *νομίσειν*.

κακῶν τῷ δήμῳ, ἐξ ὧν τὰ πλείω αὐτοὺς ὠφελεῖσθαι·
τὸ μὲν ἐπ' ἐκείνοις εἶναι καὶ ἄκριτοι ἂν καὶ βιαιότεροι
θνήσκειν, τὸν δὲ δῆμον σφῶν τε καταφυγὴν εἶναι καὶ ἐκ
σωφρονιστήν. καὶ ταῦτα παρ' αὐτῶν τῶν ἔργων ἐπισ
νας τὰς πόλεις σαφῶς αὐτὸς εἰδέναι ὅτι οὕτω νομίζουσιν.
κουν ἑαυτῷ γε τῶν ἀπὸ Ἀλκιβιάδου καὶ ἐν τῷ παρόντι π
49 σομένων ἀρέσκειν οὐδέν. οἱ δὲ ξυλλεγέντες τῶν ἐν τῇ ξυ
χίᾳ, ὥσπερ καὶ τὸ πρῶτον αὐτοῖς ἐδόκει, τά τε παρόντα
χοντο καὶ ἐς τὰς Ἀθήνας πρέσβεις **Πείσανδρον** καὶ ἄ
παρεσκευάζοντο πέμπειν, ὅπως περί τε τῆς τοῦ Ἀλκιβ
καθόδου πράσσοιεν καὶ τῆς τοῦ ἐκεῖ δήμου καταλύσεως,
50 τὸν Τισσαφέρνην φίλον τοῖς Ἀθηναίοις ποιήσειαν. γνοὺς
Φρύνιχος ὅτι ἔσοιτο περὶ τῆς τοῦ Ἀλκιβιάδου καθόδου λ
καὶ ὅτι Ἀθηναῖοι ἐνδέξονται αὐτήν, δείσας πρὸς τὴν ἐ
τίωσιν τῶν λεχθέντων ὑφ' αὐτοῦ μὴ ἢν κατέλθῃ ὡς κα
ὄντα κακῶς δρᾷ, τρέπεται ἐπὶ τοιόνδε τι. πέμπει ὡς
Ἀστύοχον τὸν Λακεδαιμονίων ναύαρχον ἔτι ὄντα τότε περὶ
Μίλητον, κρύφα ἐπιστείλας ὅτι Ἀλκιβιάδης αὐτῶν τὰ π

καὶ τὸ μὲν ἐπ' ἐκείνοις — ἀποθνήσκειν] Greg. Cor. p. 74, *ἂν* omissum est. *Βεβαιότερον* B. P. *βιαιότεροι* Gregorii codd. rique. *Ἀποθνήσκοιεν* Greg. Fallitur Hoogeveen. ad Viger. p. nominativum *ἄκριτοι* hic rite poni perhibens atque ex ra grammatica, quia reflexio sit ad personam praecedentem; vero non manetur in eadem persona, accusativum inveniri. enim persona principalis hic est qui loquitur, Phrynichus. quem si reflecteretur ille nominativus; vera esset Hoogev sententia. Atqui *ἄκριτοι* redit ad illos, de quibus loquitur Ph nichus, ad socios Atheniensium, inquam. *Εὖ εἰδέναι ἔφη* Phry chus *τοὺς ξυμμάχους νομίζειν, τὸ ἐπ' ἐκείνοις εἶναι καὶ ἀκρίτ ἀποθνήσκειν.* Nulla est igitur reflexio nominativi ad pers praecedentem, sed una constructio pro altera posita, dum s ptor ita pergit, quasi ipsi socii loquantur, cuius usus exem habes simile in V, 41. *οὐκ ἐώντων μεμνῆσθαι, ἀλλ' — ἑτοῖμοι* ubi severior ratio exigit *ἑτοίμων εἶναι φασκόντων.* V. Lobeck Phrynich. p. 756. not. *Τὸ ἐπ' ἐκείνοις εἶναι* itidem est dictu IV, 28. *τὸ ἐπὶ σφᾶς εἶναι*, propter quod ipsum hoc loco usu Gregor. Cor., idemque adnotavit Scholiastes. Xenoph. hist. III, 5, 8. *ὥςτε τὸ μὲν ἐπ' ἐκείνοις εἶναι ἀπολώλατε.* V. Duker. IV, 28. interpp. ad Greg. Cor. l. l. Reiz. ad Viger. p. Herm. in Museo Antiq. Studior. I, 1. p. 210. Matth. Gr. p.

49. *ἐν τῇ ξυμμαχίᾳ*] Apertum est, scribi debere *ἐν τῇ ξυνω σίᾳ*, de qua voce vid. Krueger. p. 364.

50. *πέμπει ὡς τὸν Ἀστύοχον*] Huc spectat Suidas in Φρ *χου πάλαισμα*, ubi epitomen huius narrationis exhibet, Arist Ran. 701. et quos laudat Wasse Polyaen. III, 6. Proverb. Va can. append. IV, 1. Plutarch. V. Alcib. c. 25.

κρύφα ἐπιστείλας] „Valla legit *κρύφα ἐπιστολάς*, quod vel codices confirmarent." Krueger. p. 367. Male fieret, si co

κατα φθείρει Τισσαφέρνην Ἀθηναίοις φίλον ποιῶν, καὶ τἆλλα
σαφῶς ἐγγράψας· ξυγγνώμην δὲ εἶναι ἑαυτῷ περὶ ἀνδρὸς πο-
λεμίου καὶ μετὰ τοῦ τῆς πόλεως ἀξυμφόρου κακόν τι βουλεύ-
ειν. ὁ δὲ Ἀστύοχος τὸν μὲν Ἀλκιβιάδην, ἄλλως τε καὶ οὐκέτι
ὁμοίως ἐς χεῖρας ἰόντα, οὐδὲ διενοεῖτο τιμωρεῖσθαι, ἀνελθὼν
δὲ παρ' αὐτὸν ἐς Μαγνησίαν καὶ παρὰ Τισσαφέρνην ἅμα λέ-
γει τε αὐτοῖς τὰ ἐπισταλέντα ἐκ τῆς Σάμου, καὶ γίγνεται αὐ-
τοῖς μηνυτής, προςέθηκέ τε, ὡς ἐλέγετο, ἐπὶ ἰδίοις κέρδεσι
Τισσαφέρνει ἑαυτόν, καὶ περὶ τούτων καὶ περὶ τῶν ἄλλων κοι-
νοῦσθαι· διόπερ καὶ περὶ τῆς μισθοφορᾶς οὐκ ἐντελοῦς οὔ-
σης μαλακωτέρως ἀνθήπτετο. ὁ δὲ Ἀλκιβιάδης εὐθὺς πέμπει
κατὰ Φρυνίχου γράμματα ἐς τὴν Σάμον πρὸς τοὺς ἐν τέλει
ὄντας οἷα δέδρακε, καὶ ἀξιῶν αὐτὸν ἀποθνήσκειν. θορυβού-
μενος δὲ ὁ Φρύνιχος, καὶ πάνυ ἐν τῷ μεγίστῳ κινδύνῳ ὢν διὰ
τὸ μήνυμα, ἀποστέλλει αὖθις πρὸς τὸν Ἀστύοχον, τά τε πρό-
τερα μεμφόμενος ὅτι οὐ καλῶς ἐκρύφθη, καὶ νῦν ὅτι ὅλον τὸ
στράτευμα τὸ τῶν Ἀθηναίων ἑτοῖμος εἴη τὸ ἐν τῇ Σάμῳ πα-
ρασχεῖν αὐτοῖς διαφθεῖραι, γράψας καθ' ἕκαστα, ἀτειχίστου
οὔσης Σάμου, ᾧ ἂν τρόπῳ αὐτὰ πράξειε, καὶ ὅτι ἀνεπίφθο-
νόν οἱ ἤδη εἴη περὶ τῆς ψυχῆς δι' ἐκείνους κινδυνεύοντι καὶ
τοῦτο καὶ ἄλλο πᾶν δρᾶσαι μᾶλλον ἢ ὑπὸ τῶν ἐχθίστων αὐ-
τὸν διαφθαρῆναι. ὁ δὲ Ἀστύοχος μηνύει καὶ ταῦτα τῷ Ἀλ-
κιβιάδῃ. καὶ ὡς προῄσθετο αὐτὸν ὁ Φρύνιχος ἀδικοῦντα καὶ 51
ὅσον οὐ παροῦσαν ἀπὸ τοῦ Ἀλκιβιάδου περὶ τούτων ἐπιστο-
λήν, αὐτὸς προφθάσας τῷ στρατεύματι ἐξάγγελος γίγνεται ὡς
οἱ πολέμιοι μέλλουσιν, ἀτειχίστου οὔσης τῆς Σάμου καὶ ἅμα

---

marent. Nempe Phrynichus alia mandavit ad Astyochum viva voce suisque verbis clam deferenda, alia palam literis consignata.

ἐς χεῖρας ἰόντα] *εἰς ὁμιλίαν καὶ δεξίωσιν φιλικήν* Schol.

γίγνεται αὐτοῖς μηνυτής] „Non valde grata est repetitio pronominis *αὐτοῖς*. Si per manuscriptos liceret, mallem *αὐτός*.“ Duker.

προςέθηκε — ἑαυτόν] *τὸ, ὡς ἐλέγετο, κἀνταῦθα πρόςκειται ἐνδεικτικὸν τοῦ περὶ ἀδήλων μὴ πάνυ διατείνεσθαι. τὸ δὲ προςέθηκεν ἀντὶ τοῦ προςέθετο* Schol. Mox *κοινοῦσθαι* Bekker. sumsit ex B. *Et, ut ferebatur, quaestus privati causa se Tissapherni adiunxit cum de hac re tum de aliis communicandis.*

μαλακωτέρως] v. de hac forma adverbii Elmslei. ad Eurip. Heracl. 544., qui quem citat Atticistam, is est in Anecd. Bekk. t. I., quem v. inter alia p. 92.

πᾶν δρᾶσαι] B. F. H. f. *τι πᾶν δρᾶσαι* A. L. O. *τι πᾶν ἂν δρᾶσαι* S. *τὸ πᾶν ἂν δρᾶσαι* P. g. i. k. *τι δρᾶσαι ἂν* K. vulgo *τι ἂν δρᾶσαι*. Paulo post malim *αὐτὸς διαφθαρῆναι*. H. *αὐτῶν*. f. *αὐτά*. omittit K.

51. *ἐξάγγελος*] v. not. ad VII, 73.

τῶν νεῶν οὐ πασῶν ἔνδον ὁρμουσῶν, ἐπιθήσεσθαι τῷ στοπέδῳ, καὶ ταῦτα σαφῶς πεπυσμένος εἴη, καὶ χρῆναι τειζειν τε Σάμον ὡς τάχιστα καὶ τἄλλα ἐν φυλακῇ ἔχειν ἐστήγει δὲ καὶ κύριος ἦν αὐτὸς πράσσων ταῦτα. καὶ οἱ μὲν τειχισμόν τε παρεσκευάζοντο, καὶ ἐκ τοῦ τοιούτου, καὶ μέλλουσα, Σάμος θᾶσσον ἐτειχίσθη· αἱ δὲ παρὰ τοῦ Ἀλβιάδου ἐπιστολαὶ οὐ πολὺ ὕστερον ἧκον ὅτι προδίδοταί τε στράτευμα ὑπὸ Φρυνίχου καὶ οἱ πολέμιοι μέλλουσιν ἐπιθεσθαι. δόξας δὲ ὁ Ἀλκιβιάδης οὐ πιστὸς εἶναι, ἀλλὰ ἀπὸ τῶν πολεμίων προειδὼς τῷ Φρυνίχῳ ὡς ξυνειδότι ἔχθραν ἀνατιθέναι, οὐδὲν ἔβλαψεν αὐτόν, ἀλλὰ καὶ ξυνεμαρτύρησε μᾶλλον ταὐτὰ ἐςαγγείλας.

52 Μετὰ δὲ τοῦτο Ἀλκιβιάδης μὲν Τισσαφέρνην παρεσκεύ καὶ ἀνέπειθεν ὅπως φίλος ἔσται τοῖς Ἀθηναίοις, δεδιότα τοὺς Πελοποννησίους, ὅτι πλείοσι ναυσὶ τῶν Ἀθηναίων ρῆσαν, βουλόμενον δὲ ὅμως, εἰ δύναιτό πως, πεισθῆναι,

---

κύριος ἦν αὐτὸς πράσσων ταῦτα] „Non memini apud ul alium scriptorem observasse exemplum, in quo *τὸ κύριον ἐ* sequatur participium, simile tamen si proferatur, non intercedo quominus vulgata obtineat; id vero donec fiat, legendum contendo *πράσσειν*." Abresch. Misc. obss. Vol. III. p. 308. En alterum exemplum ex Thuc. V, 34. *ὥστε — μήτε πριαμένους τι ἢ πωλοῦντας κυρίους εἶναι*, ubi Schol. propter rariorem structuram: *ἤγουν μὴ εἶναι κυρίους ἢ πρίασθαι ἢ πωλεῖν*. Conf. Matth. p. 796.

καὶ ὡς μέλλουσα] sc. *τειχίζεσθαι*. V. Krueger. ad Dionys. 118., *welches ohnediess befestigt werden sollte*. Paulo post *προδίδοται* B. F. H. (correctus) S. d. i. *παραδέδοται* c. vulgo *παραδίδοται*

ἐςαγγείλας] B. *ἀπαγγείλας* A. F. H. *ἀπαγγεῖλαι* N. vulgo *ἐςαγγείλας*. Haesites quid praeferas. Scripsi *ταὐτὰ* pro *ταῦτα* cum Heilmanno.

52. *βουλόμενον δὲ ὅμως — πεισθῆναι*] *πιστευθῆναι* K. L. O. c. d. e. f. g. i. k. Vulgatam agnoscit Scholiasta. *Πιστευθῆναι* praetulerunt Bredovius: (*Tissaphernes fürchtete zwar die Peloponnesier, doch wünschte er auch das Vertrauen der Athener*) Krueg. p. 358.: fidem sibi haberi „*ab Alcibiade* voluit Tissaphernes, si, quod verendum erat, Lacedaemonii nimium sibi arrogarent Athenienses sibi facile conciliare posset socios, quorum auxilio illos debellaret" et Dukerus, qui negat se intelligere, qui sensus Scholiastae interpretationis, Tissaphernen metuisse quidem potentiam Peloponnesiorum, sed tamen cupivisse, sibi ab Alcibiade persuaderi, ut, illis desertis, Athenienses socios asciscere. Ipse hanc sententiam subesse statuere videtur: „Tissaphernes quamquam Peloponnesios metuebat, ideoque ut utriusque partis vires exaequaret, cum Atheniensibus societatem inire meditatur, nihilo secius tamen adhuc ab illis fidem sibi haberi volebat. Hi igitur omnes, ut dixi, *πιστευθῆναι* praeferunt, quod si a Thucydidis profectum esset, puto eum una adiecturum fuisse quibus, ab Alcibiade, an Atheniensibus, an Peloponnesiis

τε καὶ ἐπειδὴ τὴν ἐν τῇ Κνίδῳ διαφορὰν περὶ τῶν Θηραμένους σπονδῶν ᾔσθετο τῶν Πελοποννησίων· ἤδη γὰρ κατὰ τοῦτον τὸν καιρὸν ἐν τῇ Ῥόδῳ ὄντων αὐτῶν ἐγεγένητο, ἐν ᾗ τὸν τοῦ Ἀλκιβιάδου λόγον πρότερον εἰρημένον περὶ τοῦ ἐλευθεροῦν τοὺς Λακεδαιμονίους τὰς ἁπάσας πόλεις ἐπηλήθευσεν Λίχας, οὐ φάσκων ἀνεκτὸν εἶναι ξυγκεῖσθαι κρατεῖν βασιλέα τῶν πόλεων, ὧν ποτε καὶ πρότερον ἢ αὐτὸς ἢ οἱ πατέρες ἦρχον· καὶ ὁ μὲν Ἀλκιβιάδης, ἅτε περὶ μεγάλων ἀγωνιζόμενος, προθύμως τὸν Τισσαφέρνην θεραπεύων προσέκειτο· οἱ 53

. haberi cupiverit. Qui vulgatam tuetur Haackius, et ita interpretatur: „verba βουλόμενον — πεισθῆναι non tam ostendunt, rem iam alienatum esse Tissaphernem a Peloponnesiis, sed tantum cupivisse, ut de societatis cum Atheniensibus faciendae consiliis ipsi, si fieri posset, persuaderetur.“ Haackius igitur iure a Kruegero reprehensus est, quod eius sententia subabsurda sit. Vera est Scholiastae expositio, dummodo recte intelligatur: ὅτι ἐδεδίει μὲν ὁ Τισσαφέρνης τὴν ἰσχὺν τῶν Λακεδαιμονίων, ἐβούλετο δὲ ὅμως πεισθῆναι, εἰ δύναιτο, ὑπὸ Ἀλκιβιάδου, μεταθέσθαι πρὸς τοὺς Ἀθηναίους. Hoc autem dicit Thucydides: metuebat Tissaphernes Peloponnesios, ideoque cum Atheniensibus societatem cupiebat, sed consilium exsequi non facile erat, sic enim statuere debebat, ut verbis Phrynichi cap. 48. dicam, βασιλεῖ ... que sibi οὐκ εὔπορον εἶναι καὶ Πελοποννησίων ἤδη ὁμοίως ἐν τῇ θαλάσσῃ ὄντων καὶ πόλεις ἐχόντων ἐν τῇ αὐτοῦ ἀρχῇ οὐ τὰς ἐλαχίστας, Ἀθηναίοις προσθέμενον, οἷς οὐ πιστεύει, πράγματα ἔχειν. Conf. omnino cap. 56. Ea causa erat metus Tissapherni, ut difficultas esset, societate Peloponnesiorum avelli. Tametsi *promptus erat obtemperandum Alcibiadi*, si fieri posset, ac si per Peloponnesios cervici eius quasi impositos et maiori, quam adversarii, navium copia pollentes liceret. Id verum esse, declarant statim sequentia: ἄλλως τε καὶ ἐπειδὴ ἐν τῇ Κνίδῳ διαφορὰν περὶ τῶν Θηραμένους σπονδῶν ᾔσθετο τῶν Πελοποννησίων, quae narravit cap. 43.

ἤδη γὰρ — ἐγεγένητο] sc. ἡ διαφορά. Sensus est: iam ea dissensio acciderat hoc tempore, cum hoc ipso tempore, quo haec dicit Alcibiades, in Rhodo essent Peloponnesii. Cnidi enim dissidium factum erat, et ex Cnido Rhodum navigaverant. V. cap. 44.

τὸν τοῦ Ἀλκιβιάδου λόγον] „Cap. 45. 46. De illis ἐπηλήθευσεν Λίχας recte sensit Stephanus, esse ἐπηλήθευσε, quod paulo ante erat ξυνεμαρτύρησε. Similis est locus IV, 85. in princ., ubi v. Schol.“ Duker.

τὸν Τισσαφέρνην θεραπεύων προσέκειτο] τὸν Τισσαφέρνη F. τὸν Τισσαφέρνην A. B. H. τῷ Τισσαφέρνει vulgo. „Προσκεῖσθαι hac significatione, non addito casu, etiam VII, 18. ὁ Ἀλκιβιάδης προσκείμενος ἐδίδασκε τὴν Δεκέλειαν τειχίζειν et 78. οἱ δὲ Συρακόσιοι ἱππεύοντές τε προσέκειντο καὶ ἐσακοντίζοντες οἱ ψιλοί.“ Dukerus. Accedit quod Graeci, ubi participium cum verbo finito diversi regiminis coniungitur, eo casu utuntur, quem participium postulat. Thuc. II, 44. λύπη — οὗ ἂν ἐθὰς γενόμενος ἀφαιρεθείη. I, 105. ... ἄλλοις ξυμβαλόντες ἐκράτησαν. III, 105. ὃ τειχισάμενοι κοινῷ δικαστηρίῳ ἐχρῶντο. Vid. Krueger. ad Dionys. p. 119.

δὲ μετὰ τοῦ Πεισάνδρου πρέσβεις τῶν Ἀθηναίων ἀπ
τες ἐκ τῆς Σάμου, ἀφικόμενοι ἐς τὰς Ἀθήνας, λόγο
οῦντο ἐν τῷ δήμῳ κεφαλαιοῦντες ἐκ πολλῶν, μάλιστ
ἐξείη αὐτοῖς Ἀλκιβιάδην καταγαγοῦσι καὶ μὴ τὸν αὐτ
πον δημοκρατουμένοις βασιλέα τε ξύμμαχον ἔχειν καὶ
ποννησίων περιγενέσθαι. ἀντιλεγόντων δὲ πολλῶν καὶ
περὶ τῆς δημοκρατίας καὶ τῶν Ἀλκιβιάδου ἅμα ἐχθρ
βοώντων ὡς δεινὸν εἴη εἰ τοὺς νόμους βιασάμενος κάτε
Εὐμολπιδῶν καὶ Κηρύκων περὶ τῶν μυστικῶν, δι' ἅπε
μαρτυρομένων καὶ ἐπιθειαζόντων μὴ κατάγειν, ὁ Πε
παρελθὼν πρὸς πολλὴν ἀντιλογίαν καὶ σχετλιασμὸν ἠρ
ἕκαστον παράγων τῶν ἀντιλεγόντων, εἴ τινα ἐλπίδα ἐ
τηρίας τῇ πόλει Πελοποννησίων ναῦς τε οὐκ ἐλάσσο

---

53. *κεφαλαιοῦντες ἐκ πολλῶν — περιγενέσθαι*] Greg. Cor
ubi est *τὸν Ἀλκιβιάδην* et *καταγαγοῦσι* ut in A. B. F. H. (c
S. f. *καταγάγουσι* N. Q. vulgo *κατάγουσι*. Deinde Marcell
Marcellinus? v. interp. Gregorii) in scholiis legerat *καὶ Π
νησίων δὲ περιγενέσθαι*, et dixerat, *δὲ* pro *δὴ* positum e
Koen. ad h. l.

Εὐμολπιδῶν καὶ Κηρύκων] Hae erant familiae, in qu
sacerdotii Eleusinii hereditarium erat. Eiusmodi gentes f
que, quibus quaedam publica sacra (nam seorsum sua
genti privata sacra erant) hereditate accepta propria fuer
res commemorantur, velut Eteobutadae, Thaulonidae, E
dae aliae. V. Platner. *Beitr. zur Kenntn. d. Att. Recht*
Ste Croix d. myster. p. 131. *Lenz.* praesertim Hüllmann.
sch. d. Staats p. 90. — Mox *μαρτυρομένων* correctum est
F. H. c. d. e. f. g. i. k. pro vulgata *μαρτυρουμένων*. Conf.
δεόμεθα καὶ μαρτυρόμεθα ἅμα. De voce *ἐπιθειάζειν* v. n
VIII, 1.

πρὸς πολλὴν — σχετλιασμόν] i. e. *bey vielem unwillige*
gen Widerspruch.

εἴ τινα ἐλπίδα ἔχει] „*εἰ* B. ceteri *ἤν*. *Ἔχει* A. B. F. H.
i. [adde correct. S.] vulgo *ἔχῃ*." Bekk. — Ceteri non om
dentur habere *ἤν*, sed *ἥντινα*, pars tantum scriptorum *ἤ*
Vulgata scriptura est *ἤν τινα*, quam Haack. quoque edend
ravit. Mox *πείσῃ* A. F. H. K., quod non ferri potest p
Quae coniunctio non videtur a Thucydide cum coniunctiv
structa esse; certe loci sunt perpauci, ubi ea construct
ritur, I, 138. VI, 21. et hic ipse, qui sunt omnes dubitatio
noxii. V. Matth. Gr. Gr. §. 525. 7. b. Popp. proleg. t. I. p
Thiersch. Gr. §. 329. Quae enim Krueger. ad Dionys. p
contra affert, ea non satis distincte disputata sunt. A T
et serioribus prosae orationis scriptoribus, item a Doribu
busque *εἰ* construi cum coniunctivo, non negatur. Apud T
didem nimia paucitas exemplorum rem valde dubiam, im
similem reddit, coniunctionem illam hanc structuram non
tere. Nam si recte consideres, unicus locus VI, 21. rest
tantum L. O. P. habent *ἤν*.

τῇ θαλάσσῃ ἀντιπρώρους ἐχόντων καὶ πόλεις ξυμμαχίδας
ἴους, βασιλέως τε αὐτοῖς καὶ Τισσαφέρνους χρήματα πα-
όντων, σφίσι τε οὐκέτι ὄντων, εἰ μή τις πείσει βασιλέα με-
τῆναι παρὰ σφᾶς. ὁπότε δὲ μὴ φαίησαν ἐρωτώμενοι, ἐν-
θα δὴ σαφῶς ἔλεγεν αὐτοῖς ὅτι Τοῦτο τοίνυν οὐκ ἔστιν
ν γενέσθαι, εἰ μὴ πολιτεύσομέν τε σωφρονέστερον καὶ ἐς
γους μᾶλλον τὰς ἀρχὰς ποιήσομεν, ἵνα πιστεύῃ ἡμῖν βασι-
ς, καὶ μὴ περὶ πολιτείας τὸ πλέον βουλεύσομεν ἐν τῷ παρόντι
τερὶ σωτηρίας· ὕστερον γὰρ ἐξέσται ἡμῖν καὶ μεταθέσθαι,
μή τι ἀρέσκῃ· Ἀλκιβιάδην τε κατάξομεν, ὃς μόνος τῶν νῦν
ς τε τοῦτο κατεργάσασθαι. ὁ δὲ δῆμος τὸ μὲν πρῶτον ἀκού- 54
χαλεπῶς ἔφερε τὸ περὶ τῆς ὀλιγαρχίας· σαφῶς δὲ διδα-
μενος ὑπὸ τοῦ Πεισάνδρου μὴ εἶναι ἄλλην σωτηρίαν, δεί-
καὶ ἅμα ἐλπίζων ὡς καὶ μεταβαλεῖται, ἐνέδωκε. καὶ ἐψη-

σαφῶς ἔλεγεν] A. B. H. L. N. O. P. Q. S. f. g. i. vulgo
ετο.

εἰ μὴ πολιτεύσομεν — καὶ μὴ περὶ πολιτείας] καὶ μὴν περὶ πο-
ίας A. B. F. H. S. Male. *Μή* istud non ad totam sententiam
inet, sed tantum ad τὸ πλέον, et plena oratio ista futura es-
καὶ εἰ μὴ τὸ πλέον i. e. *minus* περὶ πολιτείας βουλεύσομεν ἢ
σωτηρίας. Ita μή ad solam particulam orationis μεγίστην per-
t in verbis Xenoph. Mem. Socr. I, 2, 7. ἐθαύμαζε δὲ, εἴ τις
ὴν ἐπαγγελλόμενος ἀργύριον πράττοιτο, καὶ μὴ νομίζοι τὸ μέγιστον
ος ἕξειν, φίλον ἀγαθὸν κτησάμενος, ἀλλὰ φοβοῖτο, μὴ ὁ γενόμενος
ς κἀγαθὸς τῷ τὰ μέγιστα εὐεργετήσαντι μὴ τὴν μεγίστην χάριν
, quem locum ita convertit Herm. ad Viger. p. 797. *mirabatur vero, si quis virtutem professus pecuniam exigeret, ac non
imum lucrum putaret, amicum sibi bonum parasse, sed metue-
ne qui probus honestusque factus esset, pro maximis beneficiis
tiam, quae non esset maxima, rependeret.* — De verbis ἐς
ους τὰς ἀρχὰς ποιεῖν i. e. *paucos ad magistratus admittere, im-
um paucorum constituere*, v. notam ad cap. 38.

54. καὶ ἅμα ἐπελπίζων] Ammon. d. diff. voc. p. 66. ἤλπισαν
ἐπήλπισαν διαφέρει· ἤλπισαν μὲν γὰρ αὐτοί τινας ἐλπίδας ἔχοντες
ί τινος· ἐπήλπισαν δὲ ἕτεροι ἑτέρους, εἰς ἐλπίδα ἤγαγον. Hem-
rh. tamen ad Lucian. t. II. p. 419. affert exempla, quibus pro-
ur, ἐπελπίζειν τινί esse, *spem in aliquo collocare et repositam
ere.* Heliodor. VII. p. 356. τὸ μηδὲν ἑαυτῷ συνειδότα φαῦλον εὐ-
είᾳ τῇ παρὰ τῶν κρειττόνων ἐπελπίζειν. Plenius Socrates H. E.
I, 16. τοὺς ἐπηλπικότας ἐπὶ τῷ ἐσταυρωμένῳ. „Fit autem ali-
ndo, addit, nihil ut a simplici ἐλπίζειν fere differat ἐπελπίζειν.
usan. IV. p. 342. καὶ ὁ μὲν ἐπήλπιζεν, Ἀθηναίων δυνηθέντων
τικῷ, κάθοδον ἔσεσθαι σφίσιν ἐς Ναύπακτον. Finitimum est Lu-
ni ἐπελπίσαντες in Timon. §. 21. et Scholiastae Pindari ad Isthm.
, 50. ἔσχατα ἐπελπίζοντες. Haec certe fidem conciliant egregio
. Cassell. qui solus [iam praeter eum A. B. F. Q.] habet ex-
sitius ἐπελπίζων. Nihil oberat, quominus Pausaniae placere
uisset, ὡς κάθοδος ἔσεται σφίσιν.“ — Haec exempla cuncta re-
tiorum sunt, qui plerumque rara et exquisita amant, saepe

63 Ἐν τούτῳ δὲ οἱ Χῖοί τε θαλασσοκράτορες μᾶλλον ἐγένοντο καὶ οἱ ἐν τῇ Μιλήτῳ· καὶ ὁ Ἀστύοχος, πυθόμενος τὰ περὶ τὴν ναυμαχίαν καὶ τὸν Στρομβιχίδην καὶ τὰς ναῦς ἀπεληλυθότα, ἐθάρσησε. καὶ παραπλεύσας δυοῖν νεοῖν Ἀστύοχος ἐς Χίον κομίζει αὐτόθεν τὰς ναῦς, καὶ ξυμπάσαις ἤδη ἐπίπλουν

---

g. k. *οἱ* omittunt A. B. F. H. L. O. Q. f. g. k. ceteri *οἱ Μῆδοι*. *Τότε* interdum ita usurpatur, ut „tempus respiciatur, quo quae facta sint vel in vulgus notum est, vel ab ipso scriptore in praegressis proditum. Ut ex innumeris exemplis aliquot afferam v. I, 101. *πλεῖστοι δὲ τῶν Εἱλώτων ἐγένοντο οἱ τῶν παλαιῶν Μεσσηνίων, τότε δουλωθέντων, ἀπόγονοι*, ubi Steph. *ποτέ* coniicit. I, 137. *γράψας — τὴν τῶν γεφυρῶν, ἣν ψευδῶς προςεποιήσατο, τότε δι' αὐτὸν οὐ διάλυσιν*, ubi vulgo post *τότε* incidunt; respicit, quae praeter alios narrat Herodot. VIII, 109. — Thuc. I, 89. Herodot. IX, 115. Hinc Xenoph. H. gr. VII, 1, 6. *Λακεδαιμόνιοι ὑμῖν ἐπολέμουν ποτὲ πολλὰ ἔτη* coniicias legendum *τότε* esse, cum bellum respiciatur Peloponnesiacum. Quanquam hic *ποτέ* defendi queat. Fieri enim potest, ut, qui ibi loquitur, rem, quantumvis nota esset, non tamen ut notam cogitarit“ Krueger. l. l. Is praeterea affert III, 69. 33. VIII, 20. 10. 40. 33. 73. 21. 86. 72. Cap. 90. miratur, Haackium quid commoverit, ut apertum glossema *ποτέ*, quod Vallae etiam interpretatio damnat, uncis liberaret. Ac V, 16. extr. *διὰ τὴν ἐκ τῆς Ἀττικῆς ποτὲ — ἀναχώρησιν* legendum suspicatur *τότε* collatis I, 114. II, 21. quanquam hi loci remotiores sint. — Nostro loco non dubitavi rescribere *τότε* propter tot librorum auctoritatem, qui scripturam servant, quae nisi a manu scriptoris ipsa esset, non posset explicari, quomodo huc venerit.

63. *ἐν τούτῳ — ἐν τῇ Μιλήτῳ*] Valcken. ad Herodot. V, 36. „una voce *θαλασσοκράτορες* Thucydidi dicuntur Chii Milesiique.“ Ad haec Krueger. p. 301. respondet: „immo Peloponnesiorum quae Mileti erat classis, quam *θαλασσοκρατεῖν* scriptor dicere non potuit. Quod cum non animadverteret Valcken., post *Μιλήτῳ* plenius distinxit. *Οἱ ἐν τῇ Μιλήτῳ καὶ ὁ Ἀστύοχος* eodem modo iunguntur, ut III, 33. *ὁ Πάχης καὶ οἱ Ἀθηναῖοι* coll. c. 80. et 51. *Βούδορος καὶ Σάλαμις*, ubi vid. Schol. Qua ratione nihil frequentius. Nec offendere debet, quod non sequitur: *πυθόμενοι ἐθάρσησαν*. Eodem enim modo dictum *Στρομβιχίδην καὶ τὰς ναῦς ἀπεληλυθότα*. Huc retulerim IV, 12. *Βρασίδας — καὶ τὸ πλῆθος ἐπὶ τὰ μετέωρα τῆς πόλεως ἐτράπετο*. Eodemque partim pertinent, quae collegit Ast. ad Phaedr. p. 370. ad Polit. II, 6. ad Leg. II, 1.“ — Adde Matth. Gr. p. 614. Thuc. VIII, 99. *καὶ αἱ Φοινίσσαι νῆες οὐδὲ ὁ Τισσαφέρνης που ἧκων*. Sed rationem edoceri velim, cur Peloponnesiorum classis, quae Mileti erat, *θαλασσοκρατεῖν* dici non possit, quae si par fuisset hostili, non tam diu Athenienses Chium oppugnassent. Iam cum viginti quatuor naves hostium duce Strombichide Hellespontum petierunt, mari magis et Chii et Peloponnesii imperant. Itaque secutus Valckenarium colon post *Μιλήτῳ* posui.

κομίζει αὐτόθεν τὰς ναῦς] „Obscure hic Astyochum scriptor dicit *κομίζειν αὐτόθεν τὰς ναῦς*, ita loquens ac si, quas dicat e praegressis vel appareat vel facile colligi possit. Quod secus est.

ποιεῖται ἐπὶ τὴν Σάμον· καὶ ὡς αὐτῷ διὰ τὸ ἀλλήλοις ὑπόπτως ἔχειν οὐκ ἀντανήγοντο, ἀπέπλευσε πάλιν ἐς τὴν Μίλητον. ὑπὸ γὰρ τοῦτον τὸν χρόνον καὶ ἔτι πρότερον ἡ ἐν ταῖς Ἀθήναις δημοκρατία κατελύετο. ἐπειδὴ γὰρ οἱ περὶ τὸν Πεισάνδρον πρέσβεις παρὰ τοῦ Τισσαφέρνους ἐς τὴν Σάμον ἦλθον, τά τε ἐν αὐτῷ τῷ στρατεύματι ἔτι βεβαιότερον κατέλα-

---

Videntur tamen istae tredecim intelligi, quas Antisthenes adduxerat. [cap. 61. sed duodecim erant.] Ita ut statuatur, quodammodo iam suadent verba. Hac enim ratione articulus ad certum et definitum aliquid refertur, quanquam id non facile coniectes. Certe si Chiorum quoque naves auctor complecti voluisset, scripsisse videatur: τὰς αὐτόθεν ναῦς. Accedit quod suis Chii navibus carere nondum poterant. His autem quas diximus, tredecim assumtis, Astyochi classis navium fuerit centum et septem. Cum vero mox [cap. 79.] centum et duodecim habuisse dicatur, quinque suspiceris ei suppeditatas esse a Rhodiis vel ab aliis civitatibus sociis." Krueger. p. 303., qui dum omnia minutis anxie rimatur, saepe nodum in scirpo quaerit. Cum τὰς αὐτόθεν ναῦς κομίζει nihil aliud sit nisi, τὰς ναῦς αὐτοῦ οὔσας αὐτόθεν κομίζει, sive ita scribas, sive vulgatam relinquas, utrumque de utrisque et de navibus, quae Chii erant, universis, et parte earum, navibus Antisthenis dici poterit. Naves autem universas significari, puto liquere e verbis καὶ ξυμπάσαις ἤδη et inde, quod, si naves Antisthenis significare voluisset, clarius locuturus fuisset. Quod ni ita esset, cur ipse Krueger. in init. p. 302. scripsit: „Valla, *sumsit quae illic erant naves*. Ex qua interpretatione confirmatum vidi, quod olim conieceram, verba hoc ordine esse legenda: κομίζει τὰς αὐτόθεν ναῦς. Eodem modo c. 107. ἀπέπεμψαν Ἱπποκράτην καὶ Ἐπικλέα κομιοῦντας τὰς ἐκεῖθεν ναῦς. Diod. XIII, 49. Μίνδαρος συνήγαγε τὰς ἁπανταχόθεν ναῦς. Conf. Eur. Iphig. T. 1150. 1376. *Seidl.* Thuc. II, 69. 79. 84. Xenoph. hist. gr. V, 2, 9." Mallem et ipse ita reperiri in aliquo libro scripto, sed necessaria mutatio non est.

ξυμπάσαις ἤδη] „ἤδη arcte cum ξυμπάσαις iungendum, intellecto οὔσαις. Conf. I, 30. extr. χειμῶνος ἤδη ἀνεχώρησαν. VIII, 101. ἀφικνοῦνται ἐς Ῥοίτειον, ἤδη τοῦ Ἑλλησπόντου. III, 112. ἐπιπίπτει τοῖς Ἀμπρακιώταις ἔτι ἐν ταῖς εὐναῖς. IV, 32. οἱ Ἀθηναῖοι τοὺς πρώτους φύλακας, οἷς ἐπέδραμον, εὐθὺς διαφθείρουσιν ἔν τε ταῖς εὐναῖς ἔτι, ἀναλαμβάνοντας τὰ ὅπλα, ubi τε non cum sequente καὶ iungendum esse, ut Poppone probante l. l. 102. Bened. statuit, alibi probabitur." Krueger. l. l.

καὶ ὡς αὐτῷ — ἐσκέψαντο Ἀλκιβιάδην μὲν] Astyochus adversus Samum navigat, ut Athenienses, qui ibi in statione erant, ad proelium eliciat. Illi vero ad proelium non prodeunt, quod sibi invicem suspecti sunt. Iam duae se excipiunt sententiae per γὰρ incipientes: ὑπὸ γὰρ τοῦτον τὸν χρόνον et ἐπειδὴ γὰρ οἱ etc. Quarum prior explicat, cur inter se suspecti fuerint Athenienses, qui Sami erant: *sub hoc enim tempus*, ait, *et iam prius in civitate Atheniensium status popularis antiquari coepit.* Κατελέλυτο habent A. B. F. H. L. O. P. S. f. g. k. vulgata scriptura est κατελύετο, eaque una probari potest, nam et ex sequentibus inde

τός τε καὶ τὸ περὶ αὐτὸν ἐπικουρικὸν ἔχων καὶ τοὺς Χ
πανστρατιᾷ προςβαλὼν τῶν Ἀθηναίων τῷ περὶ τὰς ναῦς
ματι, αἱρεῖ τέ τι αὐτοῦ καὶ νεῶν τινων ἀνειλκυσμένων ἐ
τησεν· ἐπεκβοηθησάντων δὲ τῶν Ἀθηναίων καὶ τρεψ
τοὺς Χίους πρώτους νικᾶται καὶ τὸ ἄλλο τὸ περὶ τὸν Π
ριτον, καὶ αὐτὸς ἀποθνήσκει καὶ τῶν Χίων πολλοί, καὶ
ἐλήφθη πολλά.

56 Μετὰ δὲ ταῦτα οἱ μὲν Χῖοι ἔκ τε γῆς καὶ θαλάσσης
μᾶλλον ἢ πρότερον ἐπολιορκοῦντο, καὶ ὁ λιμὸς αὐτόθι
μέγας· οἱ δὲ περὶ τὸν Πείσανδρον Ἀθηναίων πρέσβεις
κόμενοι ὡς τὸν Τισσαφέρνην λόγους ποιοῦνται περὶ τῆς
λογίας. Ἀλκιβιάδης δέ, οὐ γὰρ αὐτῷ πάνυ τὰ ἀπὸ Τι
φέρνους βέβαια ἦν, φοβουμένου τοὺς Πελοποννησίους μ
καὶ ἔτι βουλομένου, καθάπερ καὶ ὑπ' ἐκείνου ἐδιδάσκετο,
βειν ἀμφοτέρους, τρέπεται ἐπὶ τοιόνδε εἶδος, ὥςτε τὸν Τ
φέρνην ὡς μέγιστα αἰτοῦντα παρὰ τῶν Ἀθηναίων μὴ ξ
ναι. δοκεῖ δέ μοι καὶ ὁ Τισσαφέρνης τὸ αὐτὸ βουληθῆναι,
τὸς μὲν διὰ τὸ δέος, ὁ δὲ Ἀλκιβιάδης, ἐπειδὴ ἑώρα
καὶ ὣς οὐ ξυμβασείοντα, δοκεῖν τοῖς Ἀθηναίοις ἐβούλ
ἀδύνατος εἶναι πεῖσαι, ἀλλ' ὡς πεπεισμένῳ Τισσαφ
βουλομένῳ προςχωρῆσαι τοὺς Ἀθηναίους μὴ ἱκανὰ δ
ᾔτει γὰρ τοσαῦτα ὑπερβάλλων ὁ Ἀλκιβιάδης, λέγων
ὑπὲρ παρόντος Τισσαφέρνους, ὥςτε τὸ τῶν Ἀθηναίων,
ἐπὶ πολὺ ὅ,τι αἰτοίη ξυγχωρούντων, ὅμως αἴτιον γε
Ἰωνίαν τε γὰρ πᾶσαν ἠξίουν δίδοσθαι, καὶ αὖθις νή
τὰς ἐπικειμένας καὶ ἄλλα, οἷς οὐκ ἐναντιουμένων τῶν Ἀ
ναίων, τέλος ἐν τῇ τρίτῃ ἤδη ξυνόδῳ, δείσας μὴ πάν
ραθῇ ἀδύνατος ἄν, ναῦς ἠξίου ἐᾶν βασιλέα ποιεῖσθ

---

et αὐτόν scribitur; in aliis est αὐτόν, in aliis αυτόν sine
notatione.

αἱρεῖ τέ τι αὐτοῦ] A. B. F. H. K. L. N. O. Q. d. f. g. i
αἱρεῖταί τι.

56. οἱ μὲν Χῖοι — θαλάσσης ἔτι] ἔκ τε γῆς καὶ θαλάσσης
ἔτι A. F. H. et servato μὲν Q. f. θαλάττης B. Illum ordi
borum sine μὲν praefert Krueger. p. 333.

οὐ ξυμβασείοντα] v. Pierson. ad Moerin. p. 14.

μὴ ἱκανὰ διδόναι] Repete ἐβούλετο δοκεῖν.

ὥςτε τὸ τῶν Ἀθηναίων] ὥςτε τοὺς Ἀθηναίους αἰτίους
τοῦ μὴ συμβῆναι, καίπερ διδόντας τὰ αἰτούμενα. Articulus
τῶν Ἀθηναίων accessit ex B.

ἠξίουν δίδοσθαι] ἠξίου γε δόσθαι Q. singularem legisse
etiam Valla et praefert Reiskius. Sed pluralem et ad Alc
et ad Tissaphernem spectare recte iam Aem. Portus mon

ναῦς — ποιεῖσθαι καὶ παραπλεῖν] „Nam hoc antea ei
cuit? Verba quidem ita sonant, ac si non licuisset. Sed

στάντες αὐτοὶ ἀλλήλοις ἵνα μὴ ὀλιγαρχῶνται.) καὶ ἐν σφίσιν αὐτοῖς ἅμα οἱ ἐν τῇ Σάμῳ τῶν Ἀθηναίων κοινολογούμενοι ἐσκέψαντο Ἀλκιβιάδην μέν, ἐπειδήπερ οὐ βούλεται, ἐᾶν· καὶ γὰρ οὐκ ἐπιτήδειον αὐτὸν εἶναι ἐς ὀλιγαρχίαν ἐλθεῖν, αὐτοὺς δὲ ἐπὶ σφῶν αὐτῶν, ὡς ἤδη καὶ κινδυνεύοντας, ὁρᾶν ὅτῳ τρόπῳ μὴ ἀνεθήσεται τὰ πράγματα, καὶ τὰ τοῦ πολέμου ἅμα ἀντέχειν, καὶ ἐσφέρειν αὐτοὺς ἐκ τῶν ἰδίων οἴκων προθύμως χρήματα καὶ ἤν τι ἄλλο δέῃ, ὡς οὐκέτι ἄλλοις ἢ σφίσιν αὐτοῖς ταλαιπωροῦντας. παρακελευσάμενοι οὖν τοιαῦ- 64 τα τὸν μὲν Πείσανδρον εὐθὺς τότε καὶ τῶν πρέσβεων τοὺς ἡμίσεις ἀπέστελλον ἐπ' οἴκου, πράξοντας τἀκεῖ, καὶ εἴρητο αὐτοῖς τῶν ὑπηκόων πόλεων αἷς ἂν προςίσχωσιν ὀλιγαρχίαν καθιστάναι· τοὺς δ' ἡμίσεις ἐς τἄλλα τὰ ὑπήκοα χωρία ἄλλους ἄλλῃ διέπεμπον. καὶ Διοτρέφη, ὄντα περὶ Χίον, ᾑρημένον δὲ

σθαι, ἀλλ' — ἑτοῖμοι εἶναι. Conf. Lobeck. ad Phryn. p. 755. sq. not. His omnibus locis ab instituta structura declinavit, et nostro quidem loco ita orationem continuavit, ac si antea scripsisset *καὶ αὐτοὶ οἱ Σάμιοι προὔτρεψαν τοὺς δυνατούς.* Conferri praeterea iubet Krueger. Thucydidem V, 36. ibique Schol. Duker. ad VII, 42. 70. Herodot, I, 51. Plat. Leg. X. p. 908. A. Poppo autem proleg. t. I. p. 110. confert Sallust. Iug. c. 112. *Populo Romano melius visum — rati*, et adiri iubet Zeun. ad Xenoph. Cyrop. VII, 5, 37. et ipse dat ibidem plurima exempla talis structurae ad sensum factae. Haec igitur est totius loci interpretatio: *Namque sub id temporis, atque etiam prius, popularis status per civitatem Atheniensium tolli coepit. Postquam enim Pisander eiusque collegae, Atheniensium legati a Tissapherne Samum redierunt, res in castris firmius obstrinxerunt, ipsis Samiis optimates hortantibus, ut secum paucorum dominatum constituere conarentur, quamvis ipsi alii adversus alios seditiosi arma ceperant, ne paucorum dominatu regerentur. Atque Athenienses, qui Sami erant* etc. Plures enim e plebe Sami oligarchiae iam favere coeperant, ut narrat c. 73.

ἐσκέψαντο Ἀλκιβιάδην μὲν — αὐτοὺς δέ] Sequi poterat nominativus *αὐτοί* et ita deinceps. Sed accusativus pro nominativo solet inferri in sententiis distributivis. Vid. Lobeck. ad Phryn. p. 750. not. et not. ad VII, 34. *Ἐσκέψαντο ἐᾶν* est: *reputabant, Alcibiadem valere iubendum esse*, i. e. se de Alcibiade sollicitos non esse debere.

64. *τῶν πρέσβεων τοὺς ἡμίσεις*] Thom. M. p. 421. vid. not. ad VIII, 8.

ἐς τἄλλα τὰ ὑπήκοα] „Fortasse legendum *ἐς τ' ἄλλα*, hypostigme posita post *διέπεμπον*.“ Bekker. Sed adversari videtur articulus *τά*.

καὶ Διοτρέφη] *Διοτρέφην* vulgo. *Διοτρεφῆν* S. „Quod auctor dicit *Διοτρέφην ὄντα περὶ Χίον*, nolim putare, hunc relictarum navium [si ullae relictae sunt. v. not. ad c. 63.] ducem fuisse. Fortasse *τριήραρχος* erat. Videtur idem esse, qui VII, 29. *Διοτρέφης* dicitur. Utroque enim modo scribitur. Vid. Boeckh.

ἐνταῦθα δὴ οὐκέτι, ἀλλ' ἄπορα νομίσαντες οἱ Ἀθηναῖ
ὑπὸ τοῦ Ἀλκιβιάδου ἐξηπατῆσθαι, δι' ὀργῆς ἀπελθόντες
ζονται ἐς τὴν Σάμον.

57 Τισσαφέρνης δὲ εὐθὺς μετὰ ταῦτα καὶ ἐν τῷ αὐτ
μῶνι παρέρχεται ἐς τὴν Καῦνον, βουλόμενος τοὺς Πελ
νησίους πάλιν τε κομίσαι ἐς τὴν Μίλητον, καὶ ξυνθή
ἄλλας ποιησάμενος ἃς ἂν δύνηται τροφήν τε παρέχειν
παντάπασιν ἐκπεπολεμῶσθαι, δεδιὼς μὴ ἢν ἀπορῶσι
ναυσὶ τῆς τροφῆς, ἢ τοῖς Ἀθηναίοις ἀναγκασθέντες
χεῖν ἡσσηθῶσιν, ἢ κενωθεισῶν τῶν νεῶν ἄνευ ἑαυτοῦ
ται τοῖς Ἀθηναίοις ἃ βούλονται. ἔτι δὲ ἐφοβεῖτο μάλι
τῆς τροφῆς ζητήσει πορθήσωσι τὴν ἤπειρον. πάντων οὖ
των λογισμῷ καὶ προνοίᾳ, ὥςπερ ἐβούλετο ἐπανισοῦ
Ἕλληνας πρὸς ἀλλήλους, μεταπεμψάμενος οὖν τοὺς Πελ

---

de loco nostro nihil faciat proprie; an vere nec ne facta
ceptare supersedeo. Hoc certe affirmare ausim, Thucydi
haec verba, de quibus nunc quaerimus, in mente habe
pacem scripsisset, et ipsum suo loco eam memoraturum fu
narratione rerum a Cimone gestarum. Argumentis quide
ckii non potui non calculum addere; quare ἑαυτῶν edidi. —
βούληται coniunctivus sequitur in sententia relativa, p
praecedente, de quo usu v. Popp. prol. t. I. p. 142.

ἐνταῦθα δὴ οὐκέτι, ἀλλ' ἄπορα νομίσαντες] Supple ἐπ
οὐκέτι ξυγχωρήσαντες vel ξυνεχώρουν. Schol. ἀπὸ κοινοῦ τὸ
ρούντων ἀκουστέον. Lindav. spicil. p. 14. tentavit οὐκέτι ἀλλ'
πορα νομίσαντες coll. VIII, 28. καὶ οὐ προςδεχόμενοι ἀλλ' ἢ
ναῦς εἶναι. V. not. ad VII, 50. Probabilis est emendatio,
dentur tale quid libri ipsi suggerere, nam in B. pro ἀλλ'
in A. F. H. L. O. f. k. est τι ἀλλ'.

57. ἐκπεπολεμῶσθαι] B. ἐκπολεμῶσθαι f. ἐκπεπολεμεῖσθαι
ἐκπολεμῆσθαι O. Q. ἐκπολεμεῖσθαι L. vulgo ἐκπεπολεμῆσθαι.
ras: ἐκπολεμῶσαι. ἀντὶ τοῦ εἰς πόλεμον καταστῆναι (scr. κατα
Γράφεται καὶ ἐκπολεμῆσαι παρὰ Ξενοφῶντι. „Vid. Dem. Ol
p. 10. 2. p. 30. Abresch. dilucid. Thuc. p. 42. Lucian
p. 168.“ Tittmann. Paululum abit Harpocratio: ἐκπολεμῶ
τὶ τοῦ εἰς πόλεμον καταστῆσαι (citatque Demosthenis in Phil
testimonium), ὡς καὶ παρὰ Θουκυδίδῃ πολλάκις· ἐν μέντοι τ
τικοῖς διὰ τοῦ η γράφεται, ὡς καὶ παρὰ Ξενοφῶντι ἐν ἕκτῃ Ἑλλ
Immo V, 4, 20. Differentiam statuit Ammon. d. diff. voc.
ἐκπολεμῶσαι καὶ ἐκπολεμῆσαι διαφέρει. ἐκπολεμῶσαι μὲν γὰρ
εἰς πόλεμον ἐμβαλεῖν· ἐκπολεμῆσαι δὲ, τὸ πόλιν ἐξελεῖν, ubi v.
ckenarium animadv. p. 72.

πολλαῖς ναυσὶ τῆς τροφῆς] Thuc. IV, 6. ἐσπάνιζον τροφῆς
πολλοῖς. V. Duker. ad III, 98. adde I, 5. ἐτράποντο πρὸς
— κέρδους ἕνεκα καὶ τοῖς ἀσθενέσι τροφῆς, ubi οἱ ἀσθενεῖς
gendi sunt pauperculi cum Valckenario ad Herodot. VIII,
ap. Herodot. II, 88. χρήμασι ἀσθενεστέρους. Conferri ibidem
Philinum ap. Harpocr. in Θεωρικά et Lysiam p. 3.

πάντων οὖν τούτων — μεταπεμψάμενος οὖν] οὖν repe

ισίους, τροφήν τε αὐτοῖς δίδωσι καὶ σπονδὰς τρίτας τάςδε
πένδεται.

Τρίτῳ καὶ δεκάτῳ ἔτει Δαρείου βασιλεύοντος, ἐφορεύον- 58
ος δὲ Ἀλεξιππίδα ἐν Λακεδαίμονι, ξυνθῆκαι ἐγένοντο ἐν
Μαιάνδρου πεδίῳ Λακεδαιμονίων καὶ τῶν ξυμμάχων πρὸς Τισ-
σαφέρνην καὶ Ἱεραμένην καὶ τοὺς Φαρνάκου παῖδας περὶ τῶν
σιλέως πραγμάτων καὶ Λακεδαιμονίων καὶ τῶν ξυμμάχων.
ώραν τὴν βασιλέως, ὅση τῆς Ἀσίας ἐστί, βασιλέως εἶναι·
ὶ περὶ τῆς χώρας τῆς ἑαυτοῦ βουλευέτω βασιλεὺς ὅπως βού-
ται. Λακεδαιμονίους δὲ καὶ τοὺς ξυμμάχους μὴ ἰέναι ἐπὶ
ραν τὴν βασιλέως ἐπὶ κακῷ μηδενί, μηδὲ βασιλέα ἐπὶ τὴν
ακεδαιμονίων μηδὲ τῶν ξυμμάχων ἐπὶ κακῷ μηδενί. ἢν δέ
Λακεδαιμονίων ἢ τῶν ξυμμάχων ἐπὶ κακῷ ἴῃ ἐπὶ τὴν βα-
έως χώραν, τοὺς Λακεδαιμονίους καὶ τοὺς ξυμμάχους κω-
εν· καὶ ἤν τις ἐκ τῆς βασιλέως ἴῃ ἐπὶ κακῷ ἐπὶ Λακεδαι-
ους ἢ τοὺς ξυμμάχους, βασιλεὺς κωλυέτω. τροφὴν δὲ ταῖς
σὶ ταῖς νῦν παρούσαις Τισσαφέρνην παρέχειν κατὰ τὰ
κείμενα μέχρι ἂν αἱ νῆες αἱ βασιλέως ἔλθωσι· Λακεδαι-
ους δὲ καὶ τοὺς ξυμμάχους, ἐπὴν αἱ βασιλέως νῆες ἀφί-
ται, τὰς ἑαυτῶν ναῦς ἢν βούλωνται τρέφειν, ἐφ' ἑαυτοῖς
ι. ἢν δὲ παρὰ Τισσαφέρνους λαμβάνειν ἐθέλωσι τὴν τρο-
, Τισσαφέρνην παρέχειν, Λακεδαιμονίους δὲ καὶ τοὺς ξυμ-
ους, τελευτῶντος τοῦ πολέμου τὰ χρήματα Τισσαφέρνει
δοῦναι ὁπόσα ἂν λάβωσιν. ἐπὴν δὲ αἱ βασιλέως νῆες ἀφί-
ται, αἵ τε Λακεδαιμονίων νῆες καὶ αἱ τῶν ξυμμάχων καὶ

---

d Plat. Leg. VII. p. 801. A. δεῖ in his verbis: γνόντας δεῖ τοὺς
τὰς, ὡς εὐχαὶ παρὰ θεῶν αἰτήσεις εἰσί, δεῖ δὴ τὸν νοῦν αὐτοὺς
ρα προςέχειν, μή ποτε λάθωσι κακὸν ὡς ἀγαθὸν αἰτούμενοι. Po-
X. p. 601. A. οὕτω δή, οἶμαι, καὶ τὸν ποιητικὸν φήσομεν χρώμα-
ττα ἑκάστων τῶν τεχνῶν τοῖς ὀνόμασι καὶ ῥήμασιν ἐπιχρωματίζειν,
ν οὐκ ἐπαΐοντα, ἀλλ' ἢ μιμεῖσθαι, ὥςτε ἑτέροις τοιούτοις ἐκ τῶν
ν θεωροῦσι δοκεῖν, ἐάν τε περὶ σκυτοτομίας τι λέγῃ ἐν μέτρῳ καὶ
ῷ καὶ ἁρμονίᾳ εὖ δοκεῖν λέγεσθαι, ubi Ast. prius δοκεῖν sollicitat.
ὶ repetitum Xenoph. Oecon. II, 15. conf. Spohn. ad Isocrat. Pane-
17. τι apud Homer. Odyss. III, 99. Thucyd. III, 52. coll.
68. Quos locos indicavit Krueger. ad Dionys. p. 5.

ἐπιανισοῦν τοὺς Ἕλληνας] Ita loquuntur etiam Herodot. et Iso-
es. Vid. Valcken. ad Herodot. VIII, 13. Nos: *das Gleich-
icht herstellen.*

τρίτας τάςδε] A. B. F. H. N. τάςδε τρίτας L. O. f. g. i. k.
ο τρὶς τάςδε.

58. Λακεδαιμονίους δὲ — ἐφ' ἑαυτοῖς εἶναι] i. e. Λακεδαιμόνιοι
οἱ ξύμμαχοι ἐφ' ἑαυτοῖς ἔστωσαν, voluit Tissaphernes, *ut in La-
cemoniorum sociorumque potestate esset* etc. Explicatur h. l.
nota ad V, 49., unde corrigenda sunt, quae dixi ad VIII, 56.
pronomine ἑαυτοῖς.

προυσοις Αθηναίων εμφρουρουντων. ξυνεπραξαν
τριέων τε ἄνδρες καὶ αὐτῶν Ὠρωπίων, ἐπιβουλεύοντ
στασιν τῆς Εὐβοίας· ἐπὶ γὰρ τῇ Ἐρετρίᾳ τὸ χωρίον
νατα ἦν Ἀθηναίων ἐχόντων μὴ οὐ μεγάλα βλάπτειν
τρίαν καὶ τὴν ἄλλην Εὔβοιαν. ἔχοντες οὖν ἤδη τὸν
ἀφικνοῦνται ἐς Ῥόδον οἱ Ἐρετριῆς, ἐπικαλούμενοι ἐς
βοιαν τοὺς Πελοποννησίους, οἱ δὲ πρὸς τὴν τῆς Χίου
μένης βοήθειαν μᾶλλον ὥρμηντο, καὶ ἄραντες πάσαις τ
σὶν ἐκ τῆς Ῥόδου ἔπλεον. καὶ γενόμενοι περὶ τὸ Τ
καθορῶσι τὰς τῶν Ἀθηναίων ναῦς πελαγίας ἀπὸ τῆς
πλεούσας· καὶ ὡς οὐδέτεροι ἀλλήλοις ἐπέπλεον, ἀφικ
οἱ μὲν ἐς τὴν Σάμον, οἱ δὲ ἐς τὴν Μίλητον, καὶ ἑώρ
κέτι ἄνευ ναυμαχίας οἷόν τε εἶναι ἐς τὴν Χίον βοηθῆσ
ὁ χειμὼν ἐτελεύτα οὗτος καὶ εἰκοστὸν ἔτος ἐτελεύτα τ
μῳ τῷδε ὃν Θουκυδίδης ξυνέγραψεν.

61 Τοῦ δ' ἐπιγιγνομένου θέρους ἅμα τῷ ἦρι εὐθὺς

βούλωνται τοῖς Ἀθηναίοις] A. F. H. et γρ. S. πρὸς τοῖς Ἀ
i. k. πρὸς τοὺς Ἀθηναίους L. O. P. S. vulgo πρὸς Ἀθ
Conf. V, 47. καταλύειν μηδεμιᾷ τῶν πόλεων. Et καταλύειν
su nominis est V, 17. 23. Verbum sequitur analogiam ve
καταλλάσσεσθαι et διαλλάσσεσθαί τινι. Foedus initum reg
Nothi tertio decimo, Ol. 92, 1. ante Ch. N. 411.

59. τοιαῦται] B. L. vulgo αὗται, et recte quidem,
verba foederis retulit. Mox B. μετὰ ταύτας. ceteri ταῦτα.
conferri iubet cap. 17. Ibi nihil est, quod conferri pos
cap. 19. iterum legitur: ἡ μὲν ξυμμαχία αὕτη ἐγένετο.
ταῦτα etc. Quare vulgatam restitui.

60. μὴ οὐ μεγάλα βλάπτειν] μή dicitur, si certa est
μὴ οὐ, si cum dubitatione coniuncta. Thuc. I, 141.
ἑτοιμότεροι οἱ αὐτουργοὶ τῶν ἀνθρώπων ἢ χρήμασι πολεμεῖν

Δερκυλίδας τε ἀνὴρ Σπαρτιάτης στρατιὰν ἔχων οὐ πολλὴν
κρεπέμφθη πεζῇ ἐφ' Ἑλλήςποντον Ἄβυδον ἀποστήσων· εἰσὶ
Μιλησίων ἄποικοι· καὶ οἱ Χῖοι, ἐν ὅσῳ αὐτοῖς ὁ Ἀστύο-
ς ἠπόρει ὅπως βοηθήσοι, ναυμαχῆσαι πιεζόμενοι τῇ πολιορ-
ᾳ ἠναγκάσθησαν. ἔτυχον δὲ ἔτι ἐν Ῥόδῳ ὄντος Ἀστυόχου
τῆς Μιλήτου Λέοντά τε ἄνδρα Σπαρτιάτην, ὃς Ἀντισθέ-
ι ἐπιβάτης ξυνεξῆλθε, τοῦτον κεκομισμένοι μετὰ τὸν Πεδα-
του θάνατον ἄρχοντα, καὶ ναῦς δώδεκα αἳ ἔτυχον φύλακες
Ιιλήτου οὖσαι, ὧν ἦσαν Θούριαι πέντε καὶ Συρακόσιαι τέσ-
ρες καὶ μία Ἀναιῖτις καὶ μία Μιλησία καὶ Λέοντος μία.
ἐξελθόντων δὲ τῶν Χίων πανδημεὶ καὶ καταλαβόντων τι ἐρυ-
ὸν χωρίον, καὶ τῶν νεῶν αὐτοῖς ἅμα ἓξ καὶ τριάκοντα ἐπὶ
ς τῶν Ἀθηναίων δύο καὶ τριάκοντα ἀναγαγομένων, ἐναυ-
χησαν· καὶ καρτερᾶς γενομένης ναυμαχίας, οὐκ ἔλασσον
ντες ἐν τῷ ἔργῳ οἱ Χῖοι καὶ οἱ ξύμμαχοι, ἤδη γὰρ καὶ ὀψὲ
ἀνεχώρησαν ἐς τὴν πόλιν. μετὰ δὲ τοῦτο εὐθὺς τοῦ Δερ- 62
λίδου πεζῇ ἐκ τῆς Μιλήτου παρεξελθόντος, Ἄβυδος ἐν τῷ
λήςπόντῳ ἀφίσταται πρὸς Δερκυλίδαν καὶ Φαρνάβαζον,
Λάμψακος δυοῖν ἡμέραιν ὕστερον. Στρομβιχίδης δ' ἐκ
Χίου πυθόμενος κατὰ τάχος βοηθήσας ναυσὶν Ἀθηναί-
τέσσαρσι καὶ εἴκοσιν, ὧν καὶ στρατιώτιδες ἦσαν ὁπλίτας
ουσαι, ἐπεξελθόντων τῶν Λαμψακηνῶν μάχῃ κρατήσας καὶ
οβοεὶ Λάμψακον ἀτείχιστον οὖσαν ἑλών, καὶ σκεύη μὲν καὶ
ράποδα ἁρπαγὴν ποιησάμενος, τοὺς δὲ ἐλευθέρους πάλιν
οικίσας, ἐπ' Ἄβυδον ἦλθε. καὶ ὡς οὔτε προςεχώρουν οὔτε
οςβαλὼν ἐδύνατο ἑλεῖν, ἐς τὸ ἀντιπέρας τῆς Ἀβύδου ἀπο-
ύσας, Σηστὸν πόλιν τῆς Χερσονήσου, ἥν τότε Μῆδοι εἶ-
, καθίστατο φρούριον καὶ φυλακὴν τοῦ παντὸς Ἑλλης-
ντου.

Λέοντα] „Fortasse idem est, quem Pedariti patrem dixit
. 28.“ Krueger. p. 300.

ὃς Ἀντισθένει] ὃς ἀντὶ στρατηγοῦ K. N. e. g., quod interpre-
entum esse putat Krueger. p. laud., adscriptum ad ἄρχοντα
ad ἐπιβάτης. „Nam cum Hegesandridas, ait, quem classi
efuisse novimus, a Xenophonte hist. gr. I, 3, 17. Mindari ἐπι-
της dicatur, non improbabile censeo, hoc nomine a Lacedae-
iis dictum esse inferioris ordinis ducem (conf. Sturz. Lex.
oph. v. s.) ἐπιστολέως similem, de quo v. Mor. ind. ad Hellen.
v. et Sturz. s. v.“ Ἀντισθένει retinendum esse, Wasse ait pa-
ex Xenoph. hist. gr. III, 2, 6. magis vero etiam ex iis, quae
ipsit Thuc. cap. 29., ut adnotavit Dukerus. Voluit dicere:
p. 39. Mox τοῦτον receptum est ex A. B. F. H. L. N. O.
S. c. i.

αἳ ἔτυχον — Μιλήτου] Eustath. ad Hom. Odyss. p. 1484.

Ἀναιῖτις] Vid. Lobeck. ad Phrynich. p. 41.

62. ἥν ποτε Μῆδοι εἶχον] τότε A. F. H. K. L. N. O. P. Q. f.

gressis proditum. Ut ex innumeris exemplis aliquot affer
101. πλεῖστοι δὲ τῶν Εἱλώτων ἐγένοντο οἱ τῶν παλαιῶν Μεσση
τε δουλωθέντων, ἀπόγονοι, ubi Steph. ποτέ coniicit. I, 137. γ
τὴν τῶν γεφυρῶν, ἣν ψευδῶς προςεποιήσατο, τότε δι' αὐτὸν οὐ
ubi vulgo post τότε incidunt; respicit, quae praeter alio
Herodot. VIII, 109. — Thuc. I, 89. Herodot. IX, 11
Xenoph. H. gr. VII, 1, 6. Λακεδαιμόνιοι ὑμῖν ἐπολέμουν πο
λὰ ἔτη coniicias legendum τότε esse, cum bellum respici
loponnesiacum. Quanquam hic ποτέ defendi queat. Fie
potest, ut, qui ibi loquitur, rem, quantumvis nota esse
tamen ut notam cogitarit" Krueger. l. l. Is praeterea aff
69. 33. VIII, 20. 10. 40. 33. 73. 21. 86. 72. Cap. 90.
Haackium quid commoverit, ut apertum glossema ποτέ
Vallae etiam interpretatio damnat, uncis liberaret. Ac
extr. διὰ τὴν ἐκ τῆς Ἀττικῆς ποτὲ — ἀναχώρησιν legendum
catur τότε collatis I, 114. II, 21. quanquam hi loci rem
sint. — Nostro loco non dubitavi rescribere τότε propt
librorum auctoritatem, qui scripturam servant, quae nisi a
scriptoris ipsa esset, non posset explicari, quomodo huc v

63. ἐν τούτῳ — ἐν τῇ Μιλήτῳ] Valcken. ad Herodot.
„una voce θαλασσοκράτορες Thucydidi dicuntur Chii Milesi
Ad haec Krueger. p. 301. respondet: „immo Pelopon
quae Mileti erat classis, quam θαλασσοκρατεῖν scriptor dicer
potuit. Quod cum non animadverteret Valcken., post
plenius distinxit. Οἱ ἐν τῇ Μιλήτῳ καὶ ὁ Ἀστίοχος eodem
iunguntur, ut III, 33. ὁ Πάχης καὶ οἱ Ἀθηναῖοι coll. c. 80.
Βούδορος καὶ Σάλαμις, ubi vid. Schol. Qua ratione nihil fr
tius. Nec offendere debet, quod non sequitur: πυθόμενοι
σησαν. Eodem enim modo dictum Στρομβιχίδην καὶ τὰς ν
πεληλυθότα. Huc retulerim IV, 12. Βρασίδας — καὶ τὸ πλῆθ
τὰ μετέωρα τῆς πόλεως ἐτράπετο. Eodemque partim pertinent,
collegit Ast. ad Phaedr. p. 370. ad Polit. II, 6. ad Leg. II,
Adde Matth. Gr. p. 614. Thuc. VIII, 99. καὶ αἱ Φοίνισσαι νῆ
δὲ ὁ Τισσαφέρνης που ἧκεν. Sed rationem edoceri velim, c
loponnesiorum classis, quae Mileti erat, θαλασσοκρατεῖν dic

τοιεῖται ἐπὶ τὴν Σάμον· καὶ ὡς αὐτῷ διὰ τὸ ἀλλήλοις ὑπόπτως ἔχειν οὐκ ἀντανήγοντο, ἀπέπλευσε πάλιν ἐς τὴν Μίλητον. ὑπὸ γὰρ τοῦτον τὸν χρόνον καὶ ἔτι πρότερον ἡ ἐν ταῖς Ἀθήναις δημοκρατία κατελύετο. ἐπειδὴ γὰρ οἱ περὶ τὸν Πείσανδρον πρέσβεις παρὰ τοῦ Τισσαφέρνους ἐς τὴν Σάμον ἦλθον, τά τε ἐν αὐτῷ τῷ στρατεύματι ἔτι βεβαιότερον κατέλα-

---

Videntur tamen istae tredecim intelligi, quas Antisthenes adduerat. [cap. 61. sed duodecim erant.] Ita ut statuatur, quolammodo iam suadent verba. Hac enim ratione articulus ad ertum et definitum aliquid refertur, quanquam id non facile oniectes. Certe si Chiorum quoque naves auctor complecti vouisset, scripsisse videatur: τὰς αὐτόθεν ναῦς. Accedit quod suis hii navibus carere nondum poterant. His autem quas diximus, redecim assumtis, Astyochi classis navium fuerit centum et ptem. Cum vero mox [cap. 79.] centum et duodecim habuis- dicatur, quinque suspiceris ei suppeditatas esse a Rhodiis vel aliis civitatibus sociis." Krueger. p. 303., qui dum omnia mis anxie rimatur, saepe nodum in scirpo quaerit. Cum τὰς τόθεν ναῦς κομίζει nihil aliud sit nisi, τὰς ναῦς αὐτοῦ οὔσας αὐθεν κομίζει, sive ita scribas, sive vulgatam relinquas, utrume de utrisque et de navibus, quae Chii erant, universis, et rte earum, navibus Antisthenis dici poterit. Naves autem unirsas significari, puto liquere e verbis καὶ ξυμπάσαις ἤδη et inde, od, si naves Antisthenis significare voluisset, clarius locuturus sset. Quod ni ita esset, cur ipse Krueger. in init. p. 302. ripsit: „Valla, *sumsit quae illic erant naves*. Ex qua interpretione confirmatum vidi, quod olim conieceram, verba hoc ore esse legenda: κομίζει τὰς αὐτόθεν ναῦς. Eodem modo c. 7. ἀπέπεμψαν Ἱπποκράτην καὶ Ἐπικλέα κομιοῦντας τὰς ἐκεῖθεν ναῦς. d. XIII, 49. Μίνδαρος συνήγαγε τὰς ἁπανταχόθεν ναῦς. Conf. r. Iphig. T. 1150. 1376. *Seidl.* Thuc. II, 69. 79. 84. Xenoph. gr. V, 2, 9." Mallem et ipse ita reperiri in aliquo libro scrised necessaria mutatio non est.

ξυμπάσαις ἤδη] „ἤδη arcte cum ξυμπάσαις iungendum, intelo οὔσαις. Conf. I, 30. extr. χειμῶνος ἤδη ἀνεχώρησαν. VIII, ἀφικνοῦνται ἐς Ῥοίτειον, ἤδη τοῦ Ἑλλησπόντου. III, 112. ἐπιει τοῖς Ἀμπρακιώταις ἔτι ἐν ταῖς εὐναῖς. IV, 32. οἱ Ἀθηναῖοι πρώτους φύλακας, οἷς ἐπέδραμον, εὐθὺς διαφθείρουσιν ἔν τε ταῖς ῖς ἔτι, ἀναλαμβάνοντας τὰ ὅπλα, ubi τε non cum sequente καί endum esse, ut Poppone probante l. l. 162. Bened. statuit, alibi abitur." Krueger. l. l.

καὶ ὡς αὐτῷ — ἐσκέψαντο Ἀλκιβιάδην μὲν] Astyochus adver- Samum navigat, ut Athenienses, qui ibi in statione erant, proelium eliciat. Hi vero ad proelium non prodeunt, quod invicem suspecti sunt. Iam duae se excipiunt sententiae per incipientes: ὑπὸ γὰρ τοῦτον τὸν χρόνον et ἐπειδὴ γὰρ οἱ etc. arum prior explicat, cur inter se suspecti fuerint Athenienses, Sami erant: *sub hoc enim tempus*, ait, *et iam prius in civi- Atheniensium status popularis antiquari coepit.* Κατελέλυτο bent A. B. F. H. L. O. P. S. f. g. k. vulgata scriptura est καλύετο, eaque una probari potest, nam et ex sequentibus inde

βον, (καὶ αὐτῶν τῶν Σαμίων προτρεψάντων τοὺς δυ
ὥςτε πειρᾶσθαι μετὰ σφῶν ὀλιγαρχηθῆναι, καίπερ ἐ

---

a cap. 64. patet, imperium populare nondum sublatum
sed modo abrogari coepisse; et hoc ipsum altera sentent
ἐπειδὴ γάρ incipiente declaratur, origines huius imperi
mae mutationis Samo profectas esse, ut illa mutatio re
ipsum Sami gestas praecedere non potuerit, sed consecu
Deinde verbis τά τε ἐν αὐτῷ τῷ στρατεύματι respondent ver
ἐν σφίσιν αὐτοῖς — ἐσκέψαντο. Verba τὰ ἐν αὐτῷ στρατεύμα
βεβαιότερον κατέλαβον recte Dukerus explicat. „Pisander et
ri legati Atheniensium, a Tissapherne Samum reversi, fact
apud exercitum confirmarunt, et conspiratos arctioribus q
dam vinculis inter se adstrinxerunt. Nam καταλαμβάνειν
est *adstringere*, *obligare*, ut in iis, quae e Thucydide I,
IV, 86. profert Stephanus in Thesauro ὅρκοις καταλαμβάνειν,
Plutarcho, καταλαβόντες ἱμᾶσι, quod est in Vita Numae p.
Steph. Sic Herodotus IX, 121. πίστει τε καταλαβόντες καὶ ὁ
σι, et Lucianus in Prometheo p. 174. δὸς καὶ τὴν ἑτέραν, κ
λήφθω καὶ μάλα καὶ αὐτή. Et Thuc. V, 21. ἐπειδὴ εὗρε κατειλ
νας τὰς σπονδάς, i. e. ἰσχυράς, ut Scholiastes." Etiamsi
popularis Athenis iam antiquatus fuisset, hoc patet nullam
habere potuisse ad milites sollicitandos, ut qui de ea n
dum certiores facti essent, vide c. 74. Hoc quidem recte
Krueger. p. 370. Qui quod pro ἡ ἐν ταῖς Ἀθήναις δημοκρατία
bi vult ἡ ἐν τοῖς Ἀθηναίοις δ., non vidit, ἐν ταῖς Ἀθήναις
civitatem Atheniensium significare, tum eam, quae in urbe,
quae Sami erat. Itaque falso ἐν ταῖς Ἀθήναις tantum urbem
nificare, ἐν τοῖς Ἀθηναίοις autem si secum legatur, Atheni
qui Sami erant, intelligendos esse autumat. At enim script
cit, populare imperium per totam civitatem Athenarum sol
esse, eiusque rei motum Samo profectum. Nihil igitur m
dum. Venimus nunc ad huius periodi partem difficillimam,
verba καὶ αὐτῶν τῶν Σαμίων — ὀλιγαρχῶνται, ubi Bekk. ex R
cepit προὐτρέψαντο. At προτρεψάντων vulgata scriptura est,
demque opinor vera. Προὐτρεψάντων F. H. προτρέψαντος L
προτρέψαντες c. τοὺς δυνατωτάτους B. ἐπαναστάντες F. H. L. O
f. g. i. k. ἐπαναστάς K. αὐτοί L. O. S. f. g. i. k. αὐτοῖς A. F.
Audienda est maior pars codicum, quae habet προτρεψάντων.
δυνατοί autem non est, cur soli Atheniensium optimates in
gantur cum Kruegero, cum qui idem cum illis sentiebant S
orum ipsorum optimates, eos non minus a Samiis ad insti
dum paucorum imperium sollicitatos esse, consentaneum sit.
ὥςτε post προτρέπειν vid. Matth. Gr. p. 761. Verbis καίπερ ἐ
ναστάντες — ὀλιγαρχῶνται respicitur Samiorum seditio, de
narratum est c. 21. Nominativum autem ἐπαναστάντες
quanquam praegressum προτρεψάντων requirat ἐπαναστάντων
τῶν, restituendum esse, recte, puto, iudicavit Kruegerus, si
milem locum attulit e cap. 104. ἐπειγομένων τῶν Πελοποννη
πρότερόν τε ξυμμῖξαι καὶ κατὰ τὸ δεξιὸν τῶν Ἀθηναίων, ὑπερ
αὐτοὶ τῷ εὐωνύμῳ, ἀποκλεῖσαι τοῦ ἔξω αὐτοὺς ἔκπλου — οἱ Ἀθ
γνόντες ἀντεπεξῆγον. His adde notam ad VIII, 48. τοὺς καλοὺς
γαθοὺς νομίζειν — ἄκριτοι θανεῖν et ad V, 41. οὐκ ἐώντων

πάντες αὐτοὶ ἀλλήλοις ἵνα μὴ ὀλιγαρχῶνται.) καὶ ἐν σφίσιν αὐτοῖς ἅμα οἱ ἐν τῇ Σάμῳ τῶν Ἀθηναίων κοινολογούμενοι ἐσκέψαντο Ἀλκιβιάδην μέν, ἐπειδήπερ οὐ βούλεται, ἐᾶν· καὶ γὰρ οὐκ ἐπιτήδειον αὐτὸν εἶναι ἐς ὀλιγαρχίαν ἐλθεῖν, αὐτοὺς δὲ ἐπὶ σφῶν αὐτῶν, ὡς ἤδη καὶ κινδυνεύοντας, ὁρᾶν ὅτῳ τρόπῳ μὴ ἀνεθήσεται τὰ πράγματα, καὶ τὰ τοῦ πολέμου ἅμα ἀντέχειν, καὶ ἐσφέρειν αὐτοὺς ἐκ τῶν ἰδίων οἴκων προθύμως χρήματα καὶ ἤν τι ἄλλο δέῃ, ὡς οὐκέτι ἄλλοις ἢ σφίσιν αὐτοῖς ταλαιπωροῦντας. παρακελευσάμενοι οὖν τοιαῦτα τὸν μὲν Πείσανδρον εὐθὺς τότε καὶ τῶν πρέσβεων τοὺς ἡμίσεις ἀπέστελλον ἐπ' οἴκου, πράξοντας τἀκεῖ, καὶ εἴρητο αὐτοῖς τῶν ὑπηκόων πόλεων αἷς ἂν προςίσχωσιν ὀλιγαρχίαν καθιστάναι· τοὺς δ' ἡμίσεις ἐς τἄλλα τὰ ὑπήκοα χωρία ἄλλους ἄλλῃ διέπεμπον. καὶ Διοτρέφη, ὄντα περὶ Χίον, ᾑρημένον δὲ 64

...αι, ἀλλ' — ἑτοῖμοι εἶναι. Conf. Lobeck. ad Phryn. p. 755. sq. ...t. His omnibus locis ab instituta structura declinavit, et no... quidem loco ita orationem continuavit, ac si antea scripsis... καὶ αὐτοὶ οἱ Σάμιοι προὔτρεψαν τοὺς δυνατούς. Conferri prae...a iubet Krueger. Thucydidem V, 36. ibique Schol. Duker. ad ..., 42. 70. Herodot, I, 51. Plat. Leg. X. p. 908. A. Poppo au... proleg. t. I. p. 110. confert Sallust. Iug. c. 112. *Populo Ro...o melius visum — rati*, et adiri iubet Zeun. ad Xenoph. Cy... VII, 5, 37. et ipse dat ibidem plurima exempla talis stru...ae ad sensum factae. Haec igitur est totius loci interpre...: *Namque sub id temporis, atque etiam prius, popularis ...us per civitatem Atheniensium tolli coepit. Postquam enim Pi...der eiusque collegae, Atheniensium legati a Tissapherne Samum ...erunt, res in castris firmius obstrinxerunt, ipsis Samiis opti...es hortantibus, ut secum paucorum dominatum constituere co...entur, quamvis ipsi alii adversus alios seditiosi arma ceperant, ...paucorum dominatu regerentur. Atque Athenienses, qui Sami ...nt* etc. Plures enim e plebe Sami oligarchiae iam favere ...perant, ut narrat c. 73.

ἐσκέψαντο Ἀλκιβιάδην μὲν — αὐτοὺς δὲ] Sequi poterat nomina...us αὐτοί et ita deinceps. Sed accusativus pro nominativo solet ...erri in sententiis distributivis. Vid. Lobeck. ad Phryn. p. ... not. et not. ad VII, 34. Ἐσκέψαντο ἐᾶν est: *reputabant, Al...iadem valere iubendum esse*, i. e. se de Alcibiade sollicitos non ...e debere.

64. τῶν πρέσβεων τοὺς ἡμίσεις] Thom. M. p. 421. vid. not. ... VIII, 8.

ἐς τἄλλα τὰ ὑπήκοα] „Fortasse legendum ἐς τ' ἄλλα, hypo...gme posita post διέπεμπον.“ Bekker. Sed adversari videtur ar...ulus τά.

καὶ Διοτρέφη] Διοτρέφην vulgo. Διοτρεφῆν S. „Quod auctor ...cit Διοτρέφην ὄντα περὶ Χίον, nolim putare, hunc relictarum ...vium [si ullae relictae sunt. v. not. ad c. 63.] ducem fuisse. ...ortasse τριήραρχος erat. Videtur idem esse, qui VII, 29. Δι...τρέφης dicitur. Utroque enim modo scribitur. Vid. Boeckh.

ἐς τὰ ἐπὶ Θράκης ἄρχειν, ἀπέστελλον ἐπὶ τὴν ἀρχήν. καὶ ἀφ-
κόμενος ἐς τὴν Θάσον τὸν δῆμον κατέλυσε. καὶ ἀπελθόντος
αὐτοῦ οἱ Θάσιοι δευτέρῳ μηνὶ μάλιστα τὴν πόλιν ἐτείχιζον,
ὡς τῆς μὲν μετ' Ἀθηναίων ἀριστοκρατίας οὐδὲν ἔτι προσδεό-
μενοι, τὴν δὲ ἀπὸ Λακεδαιμονίων ἐλευθερίαν ὁσημέραι προσ-
δεχόμενοι. καὶ γὰρ καὶ φυγὴ αὐτῶν ἔξω ἦν ὑπὸ τῶν Ἀθη-
ναίων παρὰ τοῖς Πελοποννησίοις, καὶ αὕτη μετὰ τῶν ἐν τῇ
πόλει ἐπιτηδείων κατὰ κράτος ἔπρασσε ναῦς τε κομίσαι καὶ
τὴν Θάσον ἀποστῆσαι. ξυνέβη οὖν αὐτοῖς μάλιστα ἃ ἐβού-
λοντο, τὴν πόλιν τε ἀκινδύνως ὀρθοῦσθαι καὶ τὸν ἐναντιω-
σόμενον δῆμον καταλελύσθαι. περὶ μὲν οὖν τὴν Θάσον τἀ-
ναντία τοῖς τὴν ὀλιγαρχίαν καθιστᾶσι τῶν Ἀθηναίων ἐγένετο,
δοκεῖν δέ μοι καὶ ἐν ἄλλοις πολλοῖς τῶν ὑπηκόων· σωφροσύ-
νην γὰρ λαβοῦσαι αἱ πόλεις καὶ ἄδειαν τῶν πρασσομένων
χώρησαν ἐπὶ τὴν ἄντικρυς ἐλευθερίαν, τὴν ὑπὸ τῶν Ἀθηναί-

Staatsh. d. Ath. t. II. p. 811. Ita Aristoph. Av. 799. Διιτρέφης
bes et ibidem 1442. δεινῶς γ' ἐμοῦ τὸ μειράκιον ὁ Διιτρέφης,
postulante Διοτρέφης. Articulum enim cum Elmsleio ad Eur.
326. non deleverim. Hunc Diotrephem puto filium Nicos
qui Atheniensium praetor (vid. Thuc. III, 75. IV, 53. 119.
stoph. Vesp. 81. sqq.) ad Mantineam occubuerat. v. Thuc.
74. coll. 61. Androtion. ap. Schol. Aristoph. Av. 13." Krug
p. 317. sq. — Mox ἐς τὰ ἐπὶ Θράκης ἄρχειν intellige: ἐς τὰ
Θράκης ᾑρημένον ἄρχειν αὐτῶν. Vid. not. ad I, 68.

ὁσημέραι] A. F. Q. et correctus S. ὁσήμεραι H. N. ὅση ἡ
B. vulgo ὅσαι ἡμέραι. Vid. interpp. ad Greg. Cor. p. 64. Valck
ad Thom. M. pone epistolas Batavorum ad Ernestium, edita
Tittmanno p. 171.

καὶ γὰρ καὶ φυγὴ — Πελοποννησίοις] Thom. M. p. 902., ubi
cit φυγὴ καὶ οἱ φυγάδες, quare scriptor addidit ὑπὸ τῶν Ἀθην
quasi esset φυγαδευθέντες ὑπό etc. Itaque passim φυγή et φυ
in libris permutantur. v. Heusde spec. cr. in Plat. p. 149.
rus ad Xenoph. H. gr. V, 2, 9. Aeschin. d. fals. leg. p.
Reisk., ubi corrige ὑπὸ τῆς τῶν Βοιωτῶν φυγῆς. Reisk. in
graecitatis Aeschin. Isocrat. p. 183. *Cor.* Plutarch. parallel. t
p. 345. *Cor.* Ibidem etiam p. 325. e nonnullis libris Coraes edere
bat τὰς μὲν φυγὰς κατήγαγεν εἰς τὴν πόλιν, ubi vulgo extat
μὲν φυγάδας. Tetigerunt hunc usum etiam Valckenar. ad He
dot. III, 148. Schaefer. Addendis et Corrig. ad Astii animadv.
Plat. Leg. et Epinom.

δοκεῖν δέ μοι] B. vulgo δοκεῖ. vid. Viger. p. 203. Herm.
p. 744, 154.

σωφροσύνην γὰρ — οὐ προτιμήσαντες] Schol. εὐβουλότεραι
γενόμεναι αἱ πόλεις ἐχώρησαν ἐπὶ τὴν ἄντικρυς ἐλευθερίαν, τῆς
τῶν Ἀθηναίων ὑπούλου εὐνομίας οὐδὲν φροντίσαντες. Citat haec
ba Dionys. p. 800. et, οἱ μὲν ἀκολούθως, ait, τῇ κοινῇ συν
σχηματίζοντες τὴν φράσιν τῷ τε θηλυκῷ γένει τῆς προσηγορίας τὸ
κὸν ἀντέζευξαν μόριον καὶ πτῶσιν τῆς μετοχῆς τὴν αἰτιατικὴν
τῆς γενικῆς ἔταξαν τὸν τρόπον τόνδε· „σωφροσύνην γὰρ λαβοῦσαι

ὔλον αὐτονομίαν οὐ προτιμήσαντες. οἱ δὲ ἀμφὶ τὸν Πεί- 65
σανδρον παραπλέοντές τε, ὥςπερ ἐδέδοκτο, τοὺς δήμους ἐν
ταῖς πόλεσι κατέλυον, καὶ ἅμα ἔστιν ἀφ' ὧν χωρίων καὶ ὁπλί-
τας ἔχοντες σφίσιν αὐτοῖς ξυμμάχους ἦλθον ἐς τὰς Ἀθήνας.
καὶ καταλαμβάνουσι τὰ πλεῖστα τοῖς ἑταίροις προειργασμένα.
καὶ γὰρ Ἀνδροκλέα τέ τινα τοῦ δήμου μάλιστα προεστῶτα
ξυστάντες τινὲς τῶν νεωτέρων κρύφα ἀποκτείνουσιν, ὅςπερ
καὶ τὸν Ἀλκιβιάδην οὐχ ἥκιστα ἐξήλασε, καὶ αὐτὸν κατ' ἀμ-
φότερα, τῆς τε δημαγωγίας ἕνεκα καὶ οἰόμενοι τῷ Ἀλκιβιά-
δῃ ὡς κατιόντι καὶ τὸν Τισσαφέρνην φίλον ποιήσοντι χαρι-
εῖσθαι, μᾶλλόν τι διέφθειραν· καὶ ἄλλους τινὰς ἀνεπιτηδεί-
ους τῷ αὐτῷ τρόπῳ κρύφα ἀνάλωσαν. λόγος τε ἐκ τοῦ φα-
νεροῦ προείργαστο αὐτοῖς ὡς οὔτε μισθοφορητέον εἴη ἄλλους

...ς καὶ ἄδειαν τῶν πρασσομένων ἐχώρησαν ἐπὶ τὴν ἀντικρὺς ἐλευθε-
..., τὴν ἀπὸ τῶν Ἀθηναίων ὕπουλον εὐνομίαν οὐ προτιμήσασαι.
...ehendit igitur masculinum προτιμήσαντες post πόλεις, de quo
Matth. Gr. p. 806. et legit τῆς εὐνομίας. Bekker. ex A. B. F.
... N. O. P. adde S. d. e. g. i. k. recepit αὐτονομίαν. In f.
αὐτοευνομίαν. Ceteri εὐνομίαν. Porro in B. e. est τῆς ἀπὸ τῶν,
haec ipsa omittit K. προτιμήσοντες k. et ὕπουλον omittit f.
...a σωφροσύνην. — ἐλευθερίαν affert etiam Schol. in Platon.
...mid. p. 323. *Bekk.*, ubi est ἀντικρύ. Male. Nam ἀντικρύς vel
...ρυς hic opus est, quia sensus hic esse debet: φανερῶς sive
...ήδην ἐπὶ τὴν ἐλευθερίαν, i. e. *sie gingen gerade zu auf die*
...heit los. Vid. Lobeck. ad Phryn. p. 443. sq. et not. ad Thuc.
26. Postulat sensus, etiam αὐτονομίαν scribi. Heilmannus:
... *wie dieselben eine gescheute und gesetzte Regimentsverfas-*
... bekamen, und ihre Maasregeln mit mehr Sicherheit ausführen
...ten: so suchten sie sich, mit Verschmähung der überkleister-
Athenienischen Polizeyverfassung, in völlige Freiheit zu se-
..., qui vulgatam εὐνομίαν expressit. De voce ὕπουλος et de
ipso loco vid. Wyttenb. ad Plutarch. Moral. t. I. p. 292. t.
... 169.

65. σφίσιν αὐτοῖς] Vid. notam ad VIII, 14. et Popp. prol. t.
174.

...ςπερ καὶ τὸν Ἀλκιβιάδην] A. B. F. H. S. g. k. ὅπερ K. vulgo
... Mox verba καὶ οἰόμενοι etc. interpretare: *opinati, se hoc*
...ore gratificaturos esse Alcibiadi, ut quem exilio rediturum
...icitiam Tissaphernis conciliaturum putarent.

...νάλωσαν] Vid. Fischer. ad Veller. III, 1. p. 33.

...σθοφορητέον — μεθεκτέον] Vid. Matth. Gr. p. 623. „Acacius
... censet, hoc pertinere ad mercedem, quam magistratus, se-
..., iudices et populus Athenis e iudiciis, concionibus, et aliis,
publice agebantur, ferebant, de quibus vide Aristot. Polit.
... Sigon. de rep. Ath. II, 3. Infra cap. 67. μήτε ἀρχὴν ἄρ-
...ανδεμίαν ἔτι ἐκ τοῦ αὐτοῦ κόσμου, μήτε μισθοφορεῖν et cap. 69.
...natoribus ἀπὸ τοῦ κυάμου, καὶ εἶπον αὐτοῖς ἐξιέναι λαβοῦσι τὸν
...ν." Duker. — Vid. Boeckh. *Staatsh. d. Ath.* libr. II, 14. p.
15. p. 250. 16. p. 255. adde p. 131.

ἢ τοὺς στρατευομένους, οὔτε μεθεκτέον τῶν πραγμάτων
σιν ἢ πεντακισχιλίοις, καὶ τούτοις οἳ ἂν μάλιστα τοῖς χ
66 μασι καὶ τοῖς σώμασιν ὠφελεῖν οἷοί τε ὦσιν. ἦν δὲ τοῦτο
πρεπὲς πρὸς τοὺς πλείους, ἐπεὶ ἕξειν γε τὴν πόλιν οἵπερ
μεθιστάναι ἔμελλον. δῆμος μέντοι ὅμως ἔτι καὶ βουλὴ ἡ
τοῦ κυάμου ξυνελέγετο· ἐβούλευον δὲ οὐδὲν ὅ,τι μὴ τοῖς
στῶσι δοκοίη, ἀλλὰ καὶ οἱ λέγοντες ἐκ τούτων ἦσαν κα
ῥηθησόμενα πρότερον αὐτοῖς προὐσκέπτετο. ἀντέλεγέ τε
δεὶς ἔτι τῶν ἄλλων, δεδιὼς καὶ ὁρῶν πολὺ τὸ ξυνεστηκός
δέ τις καὶ ἀντείποι, εὐθὺς ἐκ τρόπου τινὸς ἐπιτηδείου τε
κει, καὶ τῶν δρασάντων οὔτε ζήτησις οὔτ' εἰ ὑποπτεύοιντο
καίωσις ἐγίγνετο, ἀλλ' ἡσυχίαν εἶχεν ὁ δῆμος καὶ κατά
τοιαύτην ὥςτε κέρδος ὁ μὴ πάσχων τι βίαιον, εἰ καὶ
ἐνόμιζε. καὶ τὸ ξυνεστηκὸς πολὺ πλέον ἡγούμενοι εἶναι
ἐτύγχανεν ὂν ἡσσῶντο ταῖς γνώμαις, καὶ ἐξευρεῖν αὐτὸ ἀ
τοι ὄντες διὰ τὸ μέγεθος τῆς πόλεως καὶ διὰ τὴν ἀλλ

---

66. ἦν δὲ τοῦτο εὐπρεπὲς — μεθιστάναι ἔμελλον] μεθιστ[...] ceteri μεθιστάναι, quod nolui mutare; aptum enim sensu[...] bet. „Sensus est hic: *speciosum erat hoc commentum*, [...] *bem inducerent. Administrare enim rempublicam volebant* [...] *qui eius formam mutaturi erant.* Neutiquam igitur quinqui[...] cives imperii participes facere meditabantur: quos qui [...] tum popularem evertebant haudquaquam serio eligere [...] bant. Vid. cap. 86. 89. 92. 93. 97. Omnia confundunt [...] Hist. gr. t. IV. p. 310. Manso Spart. Vol. II. t. I. p. 282. [...] λον bis cogitandum est et ad ἕξειν et ad μεθιστάναι.“ Krue[...] 372. Ἔχειν τὴν πόλιν est *praeesse reipublicae*. Vid. idem [...]

βουλὴ ἡ ἀπὸ τοῦ κυάμου] ἡ receptum ex A. B. F. H. L. [...] S. f. k. Ita appellatur senatus Quingentorum, quia Se[...] sortitio fabis fiebat. Vid. Potter. Archaeol. t. I. p. 199. [...] Xen. Mem. I, 2, 9.

προὐσκέπτετο] Passiva significatione. v. Popp. t. I. [...] Elmsl. ad Eur. Heracl. 148. legi vult προὔσκεπτο, pro[...] auctoritate librorum. Causam mutationis hanc profert, q[...] ci nunquam dicant σκέπτομαι, sed semper σκοπῶ aut [...] nunquam σκοπήσω, σκοπήσομαι, sed semper σκέψομαι, [...] ἐσκεψάμην et ἔσκεμμαι.

ἀντέλεγε — οὐδεὶς — δεδιώς] Intellige ἕκαστος ex οὐδεὶς[...] Wolf. ad Xenoph. Hist. gr. p. 114. apud Schneider. Hei[...] Plat. Gorg. 29. ad Horat. Satir. I, 1, 3. Monuit Krueger. [...] Mox ἐπιτηδείου Schol. explicat per εὐπροςώπου, ἐσκεμμένου [...]

δικαίωσις] Schol. ἀντὶ τοῦ κόλασις. ἢ εἰς δίκην ἀπαγ[...] κρίσις. Suidas et Phavorinus: δικαιώσεις — Θουκυδίδης [...] σεις λέγει. Eadem Zonaras v. Harpocrat. ὁ — Θουκυδίδ[...] κεις τὴν δικαίωσιν ἐπὶ τῆς κολάσεως τάττει, ubi v. Vales. [...] vocem ut poeticam Dionys. p. 794. et tamen ea ipse [...] v. Krueger. indic. s. v. Lobeck. ad Phrynich. p. 351. sq. [...]

ἢ ὅσον ἐτύγχανεν ὄν] ὅσον additum ex A. B. F. H. [...]

Χαρμίνου τε, ἑνὸς τῶν στρατηγῶν, καί τινων τῶν παρὰ σφίσιν Ἀθηναίων, πίστιν διδόντες αὐτοῖς, καὶ ἄλλα μετ' αὐτῶν τοιαῦτα ξυνέπραξαν, τοῖς τε πλείοσιν ὥρμηντο ἐπιτίθεσθαι. οἱ δὲ αἰσθόμενοι τῶν τε στρατηγῶν Λέοντι καὶ Διομέδοντι, οὗτοι γὰρ οὐχ ἑκόντες διὰ τὸ τιμᾶσθαι ὑπὸ τοῦ δήμου ἔφερον τὴν ὀλιγαρχίαν, τὸ μέλλον σημαίνουσι, καὶ Θρασυβούλῳ καὶ Θρασύλλῳ τῷ μὲν τριηραρχοῦντι, τῷ δὲ ὁπλιτεύοντι, καὶ ἄλλοις οἳ ἐδόκουν ἀεὶ μάλιστα ἐναντιοῦσθαι τοῖς ξυνεστῶσι· καὶ οὐκ ἠξίουν περιϊδεῖν αὐτοὺς σφᾶς τε διαφθαρέντας καὶ Σάμον Ἀθηναίοις ἀλλοτριωθεῖσαν, δι' ἣν μόνον ἡ ἀρχὴ αὐτοῖς ἐς τοῦτο ξυνέμεινεν. οἱ δὲ ἀκούσαντες τῶν τε στρατιωτῶν ἕνα ἕκαστον μετῄεσαν μὴ ἐπιτρέπειν, καὶ οὐχ ἥκιστα τοὺς Παράλους, ἄνδρας Ἀθηναίους τε καὶ ἐλευθέρους πάντας ἐν τῇ νηῒ πλέοντας, καὶ ἀεὶ δήποτε ὀλιγαρχίᾳ καὶ μὴ παρούσῃ ἐπικειμένους· ὅ τε Λέων καὶ ὁ Διομέδων αὐτοῖς ναῦς τινας, ὁπότε ποι πλέοιεν, κατέλειπον φύλακας. ὥςτε ἐπειδὴ αὐτοῖς ἐπετίθεντο οἱ τριακόσιοι, βοηθησάντων πάντων τούτων, μάλιστα δὲ τῶν Παράλων, περιεγένοντο οἱ τῶν Σαμίων πλείονες. καὶ τριάκοντα μέν τινας ἀπέκτειναν τῶν τριακοσίων, τρεῖς δὲ τοὺς αἰτιωτάτους φυγῇ ἐζημίωσαν· τοῖς δ' ἄλλοις οὐ μνησικακοῦντες δημοκρατούμενοι τὸ λοιπὸν ξυνεπολίτευον. τὴν 74 δὲ Πάραλον ναῦν καὶ Χαιρέαν ἐπ' αὐτῆς τὸν Ἀρχεστράτου ἄνδρα Ἀθηναῖον, γενόμενον ἐς τὴν μετάστασιν πρόθυμον, ἀποπέμπουσιν οἵ τε Σάμιοι καὶ οἱ στρατιῶται κατὰ τάχος ἐς τὰς Ἀθήνας, ἀπαγγελοῦντα τὰ γεγενημένα· οὐ γὰρ ᾔδεσάν πω τοὺς τετρακοσίους ἄρχοντας. καὶ καταπλευσάντων αὐτῶν εὐθέως τῶν μὲν Παράλων τινὰς οἱ τετρακόσιοι δύο ἢ τρεῖς ἔδησαν, τοὺς δὲ ἄλλους ἀφελόμενοι τὴν ναῦν καὶ μετεμβιβάσαντες εἰς ἄλλην στρατιῶτιν ναῦν, ἔταξαν φρουρεῖν περὶ Εὔβοιαν. ὁ δὲ Χαιρέας εὐθὺς διαλαθών πως, ὡς εἶδε τὰ παρόντα, πάλιν ἐς τὴν Σάμον ἐλθὼν ἀγγέλλει τοῖς στρατιώταις ἐπὶ τὸ μεῖ-

---

luntate, auxilio et consilio fiunt. Thucydides III, 66. οὐ μετὰ τοῦ πλήθους ὑμῶν εἰςελθόντες. V, 29. μὴ μετὰ Ἀθηναίων σφᾶς βούλωνται Λακεδαιμόνιοι δουλώσασθαι. 82. ὅπως, ἥν τῆς γῆς εἴργωνται, ἡ κατὰ θάλασσαν σφᾶς μετὰ τῶν Ἀθηναίων ἐπαγωγὴ τῶν ἐπιτηδείων ὠφελῇ. Sic VI, 28. et 79." Duker. — Contrarium est ἄνευ, iniussu. v. not. ad I, 128.

δι' ἣν μόνον ἡ ἀρχή] A. F. H. N. νῦν μόνον ἡ B. μόνην μέχρι νῦν ἡ L. O. vulgo μόνον μέχρι νῦν ἡ. Quum statim ἐς τοῦτο sequatur, prorsus inutile est illud μέχρι νῦν.

74. ἐς τὴν μετάστασιν] εἰς τὸ καταλῦσαι τὴν ὀλιγαρχίαν. Schol. Paulo post εὐθέως e libris plerisque primus Bekk. recepit.

τὰ περὶ τὴν Εὔβοιαν] c. 86. μετὰ τῶν Παράλων οἳ τότε ἐτάχθησαν ἐν τῇ στρατιώτιδι νηὶ ὑπὸ τῶν τετρακοσίων, περιπλεῖν Εὔβοιαν.

ζον πάντα δεινώσας τὰ ἐκ τῶν Ἀθηνῶν, ὡς πληγαῖς τε πάντας ζημιοῦσι, καὶ ἀντειπεῖν ἔστιν οὐδὲν πρὸς τοὺς ἔχοντας τὴν πολιτείαν, καὶ ὅτι αὐτῶν καὶ γυναῖκες καὶ παῖδες ὑβρίζονται, καὶ διανοοῦνται, ὁπόσοι ἐν Σάμῳ στρατεύονται μὴ ὄντες τῆς σφετέρας γνώμης, τούτων πάντων τοὺς προςήκοντας λαβόντες εἵρξειν, ἵνα ἢν μὴ ὑπακούωσι, τε-
75 θνήκωσι· καὶ ἄλλα πολλὰ ἐπικαταψευδόμενος ἔλεγεν. οἱ δ' ἀκούσαντες ἐπὶ τοὺς τὴν ὀλιγαρχίαν μάλιστα ποιήσαντας καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων τοὺς μετασχόντας τὸ μὲν πρῶτον ὥρμησαν βάλλειν· ἔπειτα μέντοι ὑπὸ τῶν διὰ μέσου κωλυθέντες, καὶ διδαχθέντες μὴ τῶν πολεμίων ἀντιπρώρων ἐγγὺς ἐφορμούντων ἀπολέσωσι τὰ πράγματα, ἐπαύσαντο. μετὰ δὲ τοῦτο λαμπρῶς ἤδη ἐς δημοκρατίαν βουλόμενοι μεταστῆσαι τὰ ἐν τῇ Σάμῳ ὅ τε Θρασύβουλος ὁ τοῦ Λύκου καὶ Θράσυλλος, οὗτοι γὰρ μάλιστα προεστήκεσαν τῆς μεταβολῆς, ὥρκωσαν πάντας τοὺς στρατιώτας τοὺς μεγίστους ὅρκους, καὶ αὐτοὺς τοὺς ἐκ τῆς ὀλιγαρχίας μάλιστα, ἦ μὴν δημοκρατηθήσεσθαί τε καὶ ὁμονοήσειν, καὶ τὸν πρὸς Πελοποννησίους πόλεμον προθύμως διοίσειν, καὶ τοῖς τετρακοσίοις πολέμιοί τε ἔσεσθαι καὶ οὐδὲν ἐπικηρυκεύεσθαι. ξυνώμνυσαν δὲ καὶ Σαμίων πάντες τὸν αὐτὸν ὅρκον οἱ ἐν τῇ ἡλικίᾳ, καὶ τὰ πράγματα πάντα καὶ τὰ ἀποβησόμενα ἐκ τῶν κινδύνων ξυνεκοινώσαντο οἱ στρατιῶται τοῖς Σαμίοις, νομίζοντες οὔτε ἐκείνοις ἀποστροφὴν σωτηρίας οὔτε σφίσιν εἶναι, ἀλλ' ἐάν τε οἱ τετρακόσιοι κρατήσωσιν ἐάν τε οἱ ἐκ Μιλήτου πολέμιοι, διαφθαρήσεσθαι.

ἵνα, ἢν μὴ ὑπακούωσι, τεθνήξονται] Thom. M. p. 269. cum Q. S. c. d. i., sed in S. ex superscriptione est τεθνήκωσι. In k. est τεθνήξωνται, in A. H. τεθνηκόσι, in e. τεθνηξώσιονται. Vulgatam etiam Scholiastes agnoscit. v. Duker. ad h. l.

75. ὑπὸ τῶν διὰ μέσου] Hi non sunt iidem, qui alibi τὰ μέσα τῶν πολιτῶν dicuntur i. e. *mediocres civium*, sed οἱ μηδετέρῳ μέρει προςτιθέμενοι ap. Plutarch. Sol. 14.

μάλιστα προεστήκεσαν] A. B. et correctus S. προεστήκεισαν H. προειστήκεσαν F, g. vulgo προειστήκεισαν. V. Phrynich. p. 149. ἠκηκόεσαν, ἐγεγράφεσαν, ἐπεποιήκεσαν, ἐνενοήκεσαν ἐρεῖς· ἀλλ' οὐ σὺν τῷ ῑ, ἠκηκόεισαν. Apud Thucydidem VII, 75. tres tantum codd. ἀπηντομολήκεισαν susceperunt; praeter hos duos locos nulla est plusquamperfecti διφθογγογραφομένου auctoritas, quare Grammatici praecepto obtemperandum putat Lobeckius.

ὥρκωσαν — τοὺς μεγίστους ὅρκους] v. Matth. Gr. p. 566.

ἐάν τε — ἐάν τε] B. ceteri ἄν τε. Thucydides ubique ἐάν, nisi paucis locis librarii, ut videtur, intulissent ἄν, velut IV, 16. 46. VI, 13. 18. 8. libri uno hoc loco, quos locos correxi, ubi libri consentiunt. Atque primo quidem horum locorum omnes in scripturam ἄν consentiunt; altero d. habet ἐάν. Tertio Q. habet κἂν, margo d. ἤν, ut librarius, qui librum d. conscripsit Thucydideum usum calluisse videatur. Quarto item omnes servant ἄν.

ἔς φιλονεικίαν τε καθέστασαν τὸν χρόνον τοῦτον οἱ μὲν τὴν 76 πόλιν ἀναγκάζοντες δημοκρατεῖσθαι, οἱ δὲ τὸ στρατόπεδον ὀλιγαρχεῖσθαι. ἐποίησαν δὲ καὶ ἐκκλησίαν εὐθὺς οἱ στρατιῶται, ἐν ᾗ τοὺς μὲν προτέρους στρατηγούς, καὶ εἴ τινα τῶν τριηράρχων ὑπετόπευον, ἔπαυσαν, ἄλλους δὲ ἀνθείλοντο καὶ τριηράρχους καὶ στρατηγούς, ὧν Θρασύβουλός τε καὶ Θράσυλλος ὑπῆρχον. καὶ παραινέσεις ἄλλας τε ἐποιοῦντο ἐν σφίσιν αὐτοῖς ἀνιστάμενοι, καὶ ὡς οὐ δεῖ ἀθυμεῖν ὅτι ἡ πόλις αὐτῶν ἀφέστηκε· τοὺς γὰρ ἐλάσσους ἀπὸ σφῶν τῶν πλεόνων καὶ ἐς πάντα ποριμωτέρων μεθεστάναι. ἐχόντων γὰρ σφῶν τὸ πᾶν ναυτικὸν τὰς ἄλλας πόλεις ὧν ἄρχουσιν ἀναγκάσειν τὰ χρήματα ὁμοίως διδόναι καὶ εἰ ἐκεῖθεν ὡρμῶντο. πόλιν τε γὰρ σφίσιν ὑπάρχειν Σάμον οὐκ ἀσθενῆ, ἀλλ᾽ ἣ παρ᾽ ἐλάχιστον δὴ ἦλθε τὸ Ἀθηναίων κράτος τῆς θαλάσσης, ὅτε ἐπολέμησεν, ἀφελέσθαι, τούς τε πολεμίους ἐκ τοῦ αὐτοῦ χωρίου ἀμύνεσθαι οὗπερ καὶ πρότερον. καὶ δυνατώτεροι εἶναι σφεῖς ἔχοντες τὰς ναῦς πορίζεσθαι τὰ ἐπιτήδεια τῶν ἐν τῇ πόλει. καὶ δι᾽ ἑαυτούς τε ἐν τῇ Σάμῳ προςκαθημένους καὶ πρότερον αὐτοὺς κρατεῖν τοῦ ἐς τὸν Πειραιᾶ ἔςπλου, καὶ νῦν ἐς τοιοῦτον καταστήσονται μὴ βουλομένων σφίσι πάλιν τὴν πολι-

---

76. *ἀναγκάζοντες*] conatum significat. Paulo post *ὑπετόπευον* editum ex A. B. F. H. Librarii vulgatius *ὑπώπτευον* substituerant; et *ἐν σφίσιν αὐτοῖς* e libris plurimis, ubi vulgo deest *αὐτοῖς*. Frequentissima formula est.

ἐχόντων γὰρ σφῶν] genitivus absol. pro accusativo. v. Popp. prol. t. I. p. 119.

καὶ εἰ ἐκεῖθεν] non Samo, ut dicit Schol., sed Athenis.

ἣ παρ᾽ ἐλάχιστον δὴ ἦλθε] Huc respicit Plutarch. V. Pericl. 28, fin. *πολλὴν ἀδηλότητα καὶ μέγαν· ἔσχε κίνδυνον ὁ πόλεμος, εἴπερ, ὡς Θουκυδίδης φησί, παρ᾽ ἐλάχιστον ἦλθε Σαμίων ἡ πόλις ἀφελέσθαι τῆς θαλάττης τὸ κράτος Ἀθηναίους.* Ibidem initio Thucydidem I, 116. in mente habuit. *Δὴ ἦλθε* B. K. N. *διῆλθε* L. M. O. P. b. c. d. e. f. g. i. k. vulgo *ἦλθε*. Vid. not. ad I, 18.

δυνατώτεροι εἶναι σφεῖς] quanquam hic est nominativus, et intelligendi sunt *οἱ ἐν Σάμῳ*, et oratio per nominativos continuatur: *καὶ δι᾽ ἑαυτοὺς — καὶ πρότερον αὐτοὺς* (*τοὺς ἐν τῇ πόλει*) *κρατεῖν τοῦ — ἔςπλου, καὶ νῦν ἐς τοιοῦτον καταστήσονται — ὥςτε αὐτοὶ* (*οἱ ἐν Σάμῳ*) *καὶ δυνατώτεροι εἶναι εἴργειν ἐκείνους τῆς θαλάσσης*, tamen sequitur accusativus: *ἀλλὰ καὶ ἐν τούτοις τοὺς μὲν* (*τοὺς ἐν τῇ πόλει*) *ἡμαρτηκέναι, αὐτοὺς δὲ* (*τοὺς ἐν Σάμῳ*) *σώζειν καὶ ἐκείνους πειράσεσθαι προςαναγκάζειν*. Deinde observa vicissitudinem pronominum ad idem subiectum spectantium: *σφεῖς — ἑαυτοὺς — σφίσι — αὐτοί.*

μὴ βουλομένων] i. e. *τῶν ἐν τῇ πόλει*. Est igitur genitivus absolutus pro accusativo. V. Popp. l. l. p. 120. genitivum tuentur plurimi libri et constans scriptoris usus, passim a me adnotatus, velut ad VI, 7. VII, 57. Mox *ἀλλ᾽ αὐτοῖς ἐπορίζοντο* vulgo legitur;

beck. ad Phryn. p. 6. negat dubitari posse, quin persa rii adverbia pro adiectivo et substantivo invexerint, ut co et III, 43.

δεινότητος] ῥητορείας Schol.

πλεῖστα εἷς ἀνὴρ] i. e. *unus omnium maxime.* Haec ba habet Herodot. VI, 127., ubi vid. Valck. adde M p. 638.

καὶ αὐτός τε] τε omittit f. Bekk. scribi vult δέ. malim γε.

τὰ τῶν τετρακοσίων] „Plane eodem modo loquitur P 7. non longe a principio: χρόνῳ δὲ οὐ πολλῷ μετέπεσε τὰ κοντά τε καὶ πᾶσα ἡ τότε πολιτεία." Duker.

αἰτιαθείς] A. B. F. H. L. N. O. Q. S. b. f. g. i. k. vulgo αἰτίας. „Ordo verborum hic est: ἄριστα φαί μέχρι ἐμοῦ ἀπολογησάμενος θανάτου δίκην ὑπὲρ αὐτῶν τούτ θείς, ὡς ξυγκατέστησε (τὰ τῶν τετρακοσίων). Inepte vulg κην distingui sponte patet, cum vel ex Cic. Brut. 12. v punctio disci posset. Hunc locum et Quintilian. I. O. I a Ruhnkenio [Spaanio de Antiphonte oratore] neglec monet Manso *vermischte Abhandl. und Aufsätze* p. 23." p. 374. Ciceronis verba haec sunt: *Huic Antiphontem sium similia quaedam habuisse conscripta; quo neminem melius ullam oravisse capitis causam, quum se ipse de se audiente, locuples auctor scripsit Thucydides.* In Adde monuit, Ruhnkenium his locis usum esse p. 18. 19. 21. 1765. De verbis ἐπειδὴ τὰ τῶν τετρακοσίων — ἐκακοῦτο i tat: „Pro ἐπειδὴ τὰ τῶν [A. B. F. H. L. O. P. g. i. et μετέστη k.] exhibent ἐπειδὴ μετέστη ἡ δημοκρατία καὶ ἐς ἀγ τέστη μετὰ τῶν [τετρακοσίων etc. μετά habent etiam Q. f.] quidem μετέστη ἡ δημοκρατία haud dubie spuria sunt et e irrepserunt, ubi interpretem ad μεταπεσόντα adscrip ἐπειδὴ μετέπεσε τουτέστι μετέστη et ad τοῦ δήμου verba ἤγουν ἡ δημοκρατία. Μετά defendendum et mox μετεπεσ gendum videri possit cum Ar. C. marg. Cass. Equidem vulgarem lectionem praeferam. Sed verba καὶ ἐς ἀγῶνας ab auctore profecta, sed post ἐκακοῦτο ponenda existima

διεβόων ὡς ὑπὸ Ἀστυόχου καὶ Τισσαφέρνους φθείρεται τὰ πράγματα, τοῦ μὲν οὐκ ἐθέλοντος οὔτε πρότερον ναυμαχεῖν, ἕως ἔτι αὐτοί τε ἔῤῥωντο μᾶλλον καὶ τὸ ναυτικὸν τῶν Ἀθηναίων ὀλίγον ἦν, οὔτε νῦν, ὅτε στασιάζειν τε λέγονται καὶ αἱ νῆες αὐτῶν οὐδέπω ἐν τῷ αὐτῷ εἰσιν, ἀλλὰ τὰς παρὰ Τισσαφέρνους Φοινίσσας ναῦς μένοντες, ἄλλως ὄνομα καὶ οὐκ ἔργον, κινδυνεύσειν διατριβῆναι· τὸν δ' αὖ Τισσαφέρνην τάς τε ναῦς ταύτας οὐ κομίζειν, καὶ τροφὴν ὅτι οὐ ξυνεχῶς οὐδ' ἐν-

---

78. *διεβόων ὡς — τοῦ μὲν οὐκ ἐθέλοντος — τὸν δ' αὖ Τισσαφέρνην — καὶ τροφὴν ὅτι*] Respondent sibi *τοῦ μὲν οὐκ ἐθέλοντος* et *τὸν δ' αὖ Τισσαφέρνην οὐ κομίζειν*. Conf. cap. 92. *τὸ μὲν καταστῆσαι — τὸ δ' αὖ ἀφανές*. cap. 2. *οἱ δ' αὖ τῶν Λακεδαιμονίων*. Post genitivum *ἐθέλοντος* exspectes: *τοῦ Τισσαφέρνους κομίζοντος*, sed variatur, ut solet, oratio. Contulit Krueger. p. 264. Herodotum IX, 52. et alios, Thuc. VII, 15. 13. 47. Verba *ἀλλὰ — μένοντες — κινδυνεύσειν — διατριβῆναι* a *διεβόων* pendere et significare: *sese* (Peloponnesios), *dum Phoenissas naves opperirentur, periclitari ne contererentur*, monuit Idem. Toupius ad Longinum p. 258. *Weisk*. legit *μένοντος* et ad *διατριβῆναι* supplet *πράγματα*. Nempe Astyochus, ait, pugnam detrectando, et Phoenissas naves frustra praestolando, se suosque in summum periculum coniecerat. At enim ubi infinitivus et verbum, quod praegressum est, finitum unum idemque subiectum habent, aut omittitur subiectum, aut in casu recto ponitur. V. Matth. Gr. p. 769. Pausan. t. I. p. 266. *Fac. Λυκίας δὲ λέγει, κατασκευαζομένου δεύτερον τοῦ ναοῦ κεραμέαν εὑρεθῆναι σορὸν, εἶναι δὲ Ἀριάδνης αὐτήν. καὶ αὐτός γε καὶ ἄλλους Ἀργείων ἰδεῖν ἔφη τὴν σορόν*. De verbis *ἄλλως ὄνομα καὶ οὐκ ἔργον*, ubi *ἄλλως* est *nonnisi* v. Toup. l. l. Ruhnken. ad Timae. p. 198. Herm. ad Viger. p. 780. Plato Leg. I. p. 626. A. *ἣν καλοῦσιν οἱ πλεῖστοι τῶν ἀνθρώπων εἰρήνην, τοῦτ' εἶναι μόνον ὄνομα, τῷ δ' ἔργῳ πάσαις πρὸς πάσας τὰς πόλεις ἀεὶ πόλεμον ἀκήρυκτον κατὰ φύσιν εἶναι*, quem locum attulit Krueger. *Διατριβῆναι* est *perire cunctando*. Hesychius: *διατριβῆναι· ἀπολέσθαι*. De *ἄλλως* adde Etym. M. p. 68, 44. Schol. Venet. ad Il. ψ, 144. interpp. ad Sophocl. Trach. 827. Variatam in verbis *οὐ κομίζειν* et *ὅτι οὐ — διδοὺς κακοῖ* structuram Matth. Gr. p. 774. illustrat. Totum caput ita Krueger. vernacule reddidit: *Um diese Zeit führten auch die Soldaten der Peloponnesier auf der Flotte zu Miletos laute Klagen unter einander, dass von Astyochos und Tissaphernes ihre Angelegenheiten zu Grunde gerichtet würden, indem jener weder früher habe schlagen wollen, da sie noch überlegen und die Seemacht der Athener gering gewesen* (v. c. 30. 44. 55.), *noch jetzt es wolle, da dieselben, wie es heisse, im Aufruhr unter einander wären, und ihre Schiffe noch nicht beisammen hätten; sie selbst aber würden darüber in Gefahr kommen, während sie die Phoenikischen Schiffe des Tissaphernes erwarteten, aufgerieben zu werden. Tissaphernes dagegen führe nicht blos diese Schiffe nicht herbei, sondern zahle auch den Sold nicht unausgesetzt und vollständig und thue so ihrer Seemacht Abbruch. Daher, erklärten sie, müsse man nicht mehr zögern, sondern ein entscheidendes Treffen wagen. Und vorzüglich drangen darauf die Syracuser.*

οὓς Ἀθηναῖοι ἔπεμψαν οἰκήσοντας, ἐπ' αὐτὸ τοῦτ
τες ἐν τοῖς ἑαυτῶν ὅπλοις, οἷς ταῦτα προείρητο. το
διατεταγμένων οὕτως ἐλθόντες οἱ τετρακόσιοι μετὰ
ἀφανοῦς ἕκαστος, καὶ οἱ εἴκοσι καὶ ἑκατὸν μετ' αὐτῶ
ληνες] νεανίσκοι, οἷς ἐχρῶντο εἴ τί που δέοι χειρουργεῖ
στησαν τοῖς ἀπὸ τοῦ κυάμου βουλευταῖς οὖσιν ἐν τῷ
τηρίῳ, καὶ εἶπον αὐτοῖς ἐξιέναι λαβοῦσι τὸν μισθόν·
δὲ αὐτοῖς τοῦ ὑπολοίπου χρόνου παντὸς αὐτοί, καὶ ἐ
70 ἐδίδοσαν. ὡς δὲ τούτῳ τῷ τρόπῳ ἥ τε βουλὴ οὐδὲν ἀν
σα ὑπεξῆλθε, καὶ οἱ ἄλλοι πολῖται οὐδὲν ἐνεωτέριζον ἀλ
χαζον οἱ [δὲ] τετρακόσιοι, ἐςελθόντες ἐς τὸ βουλευτήρ
τε μὲν πρυτάνεις τε σφῶν αὐτῶν ἀπεκλήρωσαν, καὶ ὅσ
τοὺς θεούς, εὐχαῖς καὶ θυσίαις καθιστάμενοι ἐς τὴν
ἐχρήσαντο, ὕστερον δὲ πολὺ μεταλλάξαντες τῆς τοῦ δημ
οἰκήσεως, πλὴν τοὺς φεύγοντας οὐ κατῆγον τοῦ Ἀλκ
ἕνεκα, τὰ δὲ ἄλλα ἔνεμον κατὰ κράτος τὴν πόλιν. καὶ
τέ τινας ἀπέκτειναν οὐ πολλούς, οἳ ἐδόκουν ἐπιτήδειο
ὑπεξαιρεθῆναι· καὶ ἄλλους ἔδησαν, τοὺς δὲ καὶ μετεσ
το· πρός τε Ἆγιν τὸν Λακεδαιμονίων βασιλέα ὄντα ἐν τ
κελείᾳ ἐπεκηρυκεύοντο, λέγοντες διαλλαγῆναι βούλεσθαι,

---

sium fuisse, reipublicae mutationem adiuvant. Certe An
Pericle ducentos et quinquaginta κληρούχους missos esse t
Plutarch. Pericl. 11. Popp. prol. t. II. p. 275. Mox οὓς Ἀ
unus B. servat; ceteri omnes οἱ Ἀθηναῖοι.

καὶ ἑκατὸν μετ' αὐτῶν Ἕλληνες] Ἕλληνες omittunt B. E.
e. g. „Hos Graecos alibi me offendere non memini. F
tamen eorum vestigia sunt apud Xenoph. H. gr. II, 3, 2
Quamobrem diserte Ἕλληνας dicantur, ignoro. An propter
cum Scythis confundantur?" Krueger. p. 376. sq. De S
v. Boeckh. *Staatsh. d. Ath.* t. I. p. 222. 284.

ἔφερον δὲ αὐτοῖς] i. e. *attulerunt ipsi mercedem reliqu*
insequentis sive *reliqui temporis*, *ipsisque exeuntibus de*
„Haec Boeckh. l. l. t. I. p. 250. ita intelligit, ac si CCCC
toribus totius anni reliquae partis mercedem dedissent.
quamobrem tantos sumtus fecerint? Equidem τὸν τοῦ ὑπ
χρόνου μισθόν intellexerim mercedem praeteriti temporis se
natoribus debitam." Krueger. l. l. — Sed si minus liberales
ri voluissent, nihil nisi praesentis prytaniae mercedem ii
sent, et videtur singulis prytaniis senatoribus iam merces
fuisse, priusquam se munere abdicare coacti sunt. Quid
unde tandem constat, eos plus pecuniae impendisse, si non
teriti sed reliqui anni temporis mercedem exsolvebant! N
puto eo annus iam processisse, ut minus superesset,
effluxerat.

70. εὐχαῖς καὶ θυσίαις] Ea fuerunt εἰςιτήρια, de quibus
Pierson. ad Moerin. p. 222.

τὰ δὲ ἄλλα — τὴν πόλιν] Thom. M. p. 624.

σιοι; ἐπειδὴ ἀθρόαις ταῖς ναυσὶν οὐκ ἀξιόμαχοι νομίσαντες εἶναι οὐκ ἀντανήγοντο, ἀπορήσαντες ὁπόθεν τοσαύταις ναυσὶ χρήματα ἕξουσιν, ἄλλως τε καὶ Τισσαφέρνους κακῶς διδόντος, ἀποστέλλουσιν ὡς τὸν Φαρνάβαζον, ὥσπερ καὶ τὸ πρῶτον ἐκ τῆς Πελοποννήσου προσετάχθη, Κλέαρχον τὸν Ῥαμφίου ἔχοντα ναῦς τεσσαράκοντα. ἐπεκαλεῖτό τε γὰρ αὐτοὺς ὁ Φαρνάβαζος καὶ τροφὴν ἑτοῖμος ἦν παρέχειν· καὶ ἅμα καὶ τὸ Βυζάντιον ἐπεκηρυκεύετο αὐτοῖς ἀποστῆναι. καὶ αἱ μὲν τῶν Πελοποννησίων αὗται νῆες ἀπάρασαι ἐς τὸ πέλαγος, ὅπως λάθοιεν ἐν τῷ πλῷ τοὺς Ἀθηναίους, χειμασθεῖσαι, καὶ αἱ μὲν Δήλου λαβόμεναι αἱ πλείους μετὰ Κλεάρχου, καὶ ὕστερον πάλιν ἐλθοῦσαι ἐς Μίλητον, Κλέαρχος δὲ κατὰ γῆν αὖθις ἐς τὸν Ἑλλήσποντον κομισθεὶς ἦρχεν, αἱ δὲ μετὰ Ἑλίξου μοῦ Μεγαρέως στρατηγοῦ δέκα ἐς τὸν Ἑλλήσποντον διασωθεῖσαι Βυ-

---

γενομένη. Conf. Herodot. VII, 157. IX, 90. Qui etiam ἀξιόμαχος sequente infinitivo habet VII, 101. 138. Non ita Thucydides." Krueger. p. 304.

καὶ ἐπεκηρυκεύετο αὐτοῖς ἀποστῆναι] Thom. M. p. 165., omissis intermediis.

καὶ αἱ μὲν τῶν Πελοποννησίων — Βυζάντιον ἀφιστᾶσι] Hunc locum „puto corruptum esse. Facillima, quam equidem comminiscor, emendatio haec est, ut pro χειμασθεῖσαι καὶ αἱ μὲν legatur καὶ χειμασθεῖσαι αἱ μὲν et parentheseos notae, quibus Κλέαρχος — ἦρχεν vulgo sepiuntur, tollantur. Ita nominativus αἱ μὲν τῶν Πελοποννησίων νῆες genitivi fungeretur vice, a sequente αἱ μέν pendentis. Deinde verbi finiti defectus nullo negotio explicari potest. Auctor enim hoc modo scribere voluerat: αἱ μὲν — μετὰ Κλεάρχου — ἐς Μίλητον, Κλέαρχος δὲ — ἐς τὸν Ἑλλήσποντον ἐκομίσθη. Sed post, ratione obvia, orationem invertit. Quod [A. B. F. H. L. O. P. Q. f. g.] ante πλείους inserunt δέ, ferri non potest. Αἱ πλείους frequente appositionis genere ad αἱ μὲν adiectum etc." Krueger. p. 305. — Nullo modo ita scribere poterat Thucydides; vetat, ne ita intelligatur locus, verbum ἦρχεν. Nisi igitur quid excidit post Μίλητον, puto verbum finitum commune nominativorum αἱ μὲν et αἱ δὲ esse ἀφιστᾶσι, ut supplendum sit: *Miletum appulsae* et *postea Hellespontum advectae*, id quod quodammodo colligitur ex eo, quod qui his ipsis navibus praeerat, Clearchus terrestri itinere ad Hellespontum venisse dicitur. Etsi me non latet difficultas, quae vel sic superest; nondum enim perspicitur, cur non naves potius conscenderit?

δέκα ἐς τὸν Ἑλλήσποντον] „His decem navibus mox alias sedecim submissas esse, paene oblitus erat auctor referre. Refert tamen loco alieno cap. 99. coll. 102. 103. Sed revera eum hic aliquid oblitum esse, hac ratione intelligitur. Etenim Peloponnesiorum classem navium hoc tempore fuisse vidimus centum et duodecim [ex cap. 79.]. Earum sex et viginti in Hellespontum missa. At qui mox eodem contendit, Mindarus nonnisi septuaginta habet c. 99. Desunt igitur tredecim. Has coniecerit aliquis, iti praesidio relictas esse. Quam coniecturam probaremus, si

πεντακισχιλίους ξυνελθεῖν. καὶ τἄλλα ἐπιστείλαντες τὰ
ποντα εἰπεῖν ἀπέπεμψαν αὐτοὺς εὐθὺς μετὰ τὴν ἑαυτῶ
τάστασιν, δείσαντες μή, ὅπερ ἐγένετο, ναυτικὸς ὄχλο
αὐτὸς μένειν ἐν τῷ ὀλιγαρχικῷ κόσμῳ ἐθέλῃ, σφᾶς τε μὴ
73 θεν ἀρξαμένου τοῦ κακοῦ μεταστήσωσιν. ἐν γὰρ τῇ
ἐνεωτερίζετο ἤδη τὰ περὶ τὴν ὀλιγαρχίαν, καὶ ξυνέβη
γενέσθαι ὑπ᾽ αὐτὸν τὸν χρόνον τοῦτον ὅνπερ οἱ τετρα
ξυνίσταντο. οἱ γὰρ τότε τῶν Σαμίων ἐπαναστάντες το
νατοῖς καὶ ὄντες δῆμος, μεταβαλλόμενοι αὖθις καὶ πε
τες ὑπό τε τοῦ Πεισάνδρου ὅτε ἦλθε, καὶ τῶν ἐν τῇ
ξυνεστώτων Ἀθηναίων, ἐγένοντό τε ἐς τριακοσίους ξυ
ται, καὶ ἔμελλον τοῖς ἄλλοις ὡς δήμῳ ὄντι ἐπιθήσεσθαι
Ὑπέρβολόν τέ τινα τῶν Ἀθηναίων, μοχθηρὸν ἄνθρ
ὠστρακισμένον οὐ διὰ δυνάμεως καὶ ἀξιώματος φόβον
διὰ πονηρίαν καὶ αἰσχύνην τῆς πόλεως, ἀποκτείνουσι

Matth. Gr. §. 537. „De re conf. Andocid. de myst.
Boeckh. *Staatsh. d. Ath.* t. I. p. 248. t. II. p. 412. Schol. ad
strum locum haec adnotavit: *τοὺς Ἀθηναίους διὰ τὸ ἀεὶ
ὑπερορίους πολεμίους πολέμους εἶναι καὶ τοὺς πολλοὺς αὐτῶν ἀπ
οὐδεπώποτε οὕτως ἐν μεγάλῳ* (pro *ἐν οὕτω μεγάλῳ*) *πράγματι*
*θαι, ὥςτε ἀθρόους πεντακιςχιλίους συνελθεῖν σκεψομένους περὶ
κοινῶν. δηλοῦται δὲ ἐντεῦθεν, ὅτι οἱ τετρακόσιοι δημοκρατικώτερ
πρόσθεν ἐπηγγείλαντο ποιήσειν* (scribere debebat *ποιῆσαι*) *τὴν
τείαν, πεντακιςχιλίους κοινωνοὺς παραλαβόντες, ὅσοι οὐδεπώποτ
τερον βουλευσόμενοι συνῆλθον.* Male ibi *ὑπερόριος ἀσχολία* e
tur verbis *πρὸς ὑπερορίους πολεμίους· πόλεμοι*, quae notio in
στρατιᾶς inest. Contra *ὑπερόριος ἀσχολία* pacis negotia com
tur, ob quae Atheniensium non pauci vel sua vel reip
causa peregrinabantur.“ Krueger. p. 381. — Pro *στρατιᾶς*
plerique *στρατιάς*. Aliquot libri *ὑπερορίαν*. Vid. Duker. et
prol. t. I. p. 101.

ἐπιστείλαντες — εἰπεῖν] Zonar. et Phot. in *ἐπιστεῖλαι*. —
κατάστασιν recte editum pro vulgata *μετάστασιν* ex A.
H. c. f. k.

73. *Ὑπέρβολον*] Huius ex hoc loco mentionem iniiciunt
tius, Harpocrat., Suidas, Schol. ad Lucian. Tim. t. I. p.
ubi vid. Hemsterh. et Plutarch. Vit. Alcibiad. c. 13. Nic. c.
Adde Scholiastas ad Aristoph. Eq. 851. 1301. 1360. Acharn.
Vesp. 1001. Pac. 680. 691. 1319. Thesm. 847. Plut. 1038.
619. 873. Plutarch. de Herodot. malign. 3. Referunt antiqui,
postremum ostracismo eiectum esse. Vid. de sit. et orig.
p. 29. Perizon. ad Aelian. V. H. XII, 43. De ostracismo
scripserunt, quos recensent Meier. de bonis damnat. p. 97.
et Schoemann. de comit. Athen. libr. II. c. 6. p. 243. — De
v. Schol. Aristoph. Av. 147. 1204. Anecd. Bekk. t. I. p. 2
293, 3. 294, 1. Boeckh. l. l. t. I. p. 258. Verba *μοχθ
ὠστρακισμένον* habet Thom. M. p. 660. una cum verbis e
ἔτυχε γὰρ — ἐν Ἄργει.

μετὰ Χαρμίνου] „*Μετά τινος* fieri dicuntur, quae alici

μίνου τε, ἑνὸς τῶν στρατηγῶν, καὶ τινων τῶν παρὰ σφί-
Ἀθηναίων, πίστιν διδόντες αὐτοῖς, καὶ ἄλλα μετ' αὐτῶν
ῦτα ξυνέπραξαν, τοῖς τε πλείοσιν ὥρμηντο ἐπιτίθεσθαι.
ὲ αἰσθόμενοι τῶν τε στρατηγῶν Λέοντι καὶ Διομέδοντι,
ι γὰρ οὐχ ἑκόντες διὰ τὸ τιμᾶσθαι ὑπὸ τοῦ δήμου ἔφε-
τὴν ὀλιγαρχίαν, τὸ μέλλον σημαίνουσι, καὶ Θρασυβούλῳ
Θρασύλλῳ τῷ μὲν τριηραρχοῦντι, τῷ δὲ ὁπλιτεύοντι, καὶ
ις οἳ ἐδόκουν ἀεὶ μάλιστα ἐναντιοῦσθαι τοῖς ξυνεστῶσι·
οὐκ ἠξίουν περιϊδεῖν αὐτοὺς σφᾶς τε διαφθαρέντας καὶ
ον Ἀθηναίοις ἀλλοτριωθεῖσαν, δι' ἣν μόνον ἡ ἀρχὴ αὐ-
ὲς τοῦτο ξυνέμεινεν. οἱ δὲ ἀκούσαντες τῶν τε στρατιω-
ἕνα ἕκαστον μετῄεσαν μὴ ἐπιτρέπειν, καὶ οὐχ ἥκιστα τοὺς
άλους, ἄνδρας Ἀθηναίους τε καὶ ἐλευθέρους πάντας ἐν
ηΐ πλέοντας, καὶ ἀεὶ δήποτε ὀλιγαρχίᾳ καὶ μὴ παρούσῃ
ιμένους· ὅ τε Λέων καὶ ὁ Διομέδων αὐτοῖς ναῦς τινας,
ε ποι πλέοιεν, κατέλειπον φύλακας. ὥστε ἐπειδὴ αὐτοῖς
ίθεντο οἱ τριακόσιοι, βοηθησάντων πάντων τούτων, μά-
χ δὲ τῶν Παράλων, περιεγένοντο οἱ τῶν Σαμίων πλείο-
καὶ τριάκοντα μέν τινας ἀπέκτειναν τῶν τριακοσίων, τρεῖς
οὺς αἰτιωτάτους φυγῇ ἐζημίωσαν· τοῖς δ' ἄλλοις οὐ μνη-
κοῦντες δημοκρατούμενοι τὸ λοιπὸν ξυνεπολίτευον. τὴν 74
Πάραλον ναῦν καὶ Χαιρέαν ἐπ' αὐτῆς τὸν Ἀρχεστράτου
α Ἀθηναῖον, γενόμενον ἐς τὴν μετάστασιν πρόθυμον, ἀπο-
τουσιν οἵ τε Σάμιοι καὶ οἱ στρατιῶται κατὰ τάχος ἐς τὰς
ήνας, ἀπαγγελοῦντα τὰ γεγενημένα· οὐ γὰρ ᾔδεσάν πω
τετρακοσίους ἄρχοντας. καὶ καταπλευσάντων αὐτῶν εὐ-
; τῶν μὲν Παράλων τινὰς οἱ τετρακόσιοι δύο ἢ τρεῖς ἔδη-
, τοὺς δὲ ἄλλους ἀφελόμενοι τὴν ναῦν καὶ μετεμβιβάσαν-
ὶς ἄλλην στρατιῶτιν ναῦν, ἔταξαν φρουρεῖν περὶ Εὔβοιαν.
Χαιρέας εὐθὺς διαλαθών πως, ὡς εἶδε τὰ παρόντα, πά-
ς τὴν Σάμον ἐλθὼν ἀγγέλλει τοῖς στρατιώταις ἐπὶ τὸ μεῖ-

---

ate, auxilio et consilio fiunt. Thucydides III, 66. οὐ μετα ταῦ
ους ἱμῶν εἰςελθόντες. V, 29. μὴ μετὰ Ἀθηναίων σφᾶς βούλωνται
εδαιμόνιοι δουλώσασθαι. 82. ὅπως, ἣν τῆς γῆς εἴργωνται, ᾗ κατὰ
σαν σφᾶς μετὰ τῶν Ἀθηναίων ἐπαγωγὴ τῶν ἐπιτηδείων ὠφελῇ.
VI, 28. et 79." Duker. — Contrarium est ἄνευ, iniussu.
ot. ad I, 128.

δι' ἣν μόνον ἡ ἀρχή] A. F. H. N. νῦν μόνον ἡ B. μόνην μέχρι
ἡ L. O. vulgo μόνον μέχρι νῦν ἡ. Quum statim ἐς τοῦτο se-
ur, prorsus inutile est illud μέχρι νῦν.

74. ἐς τὴν μετάστασιν] εἰς τὸ καταλῦσαι τὴν ὀλιγαρχίαν. Schol.
o post εὐθέως e libris plerisque primus Bekk. recepit.

τὰ περὶ τὴν Εὔβοιαν] c. 86. μετὰ τῶν Παράλων οἳ τότε ἐτάχθη-
ἐν τῇ στρατιώτιδι νηὶ ὑπὸ τῶν τετρακοσίων, περιπλεῖν Εὔ-
ν.

διαφθαρέντες μὴ τῶν πολεμίων ἀντιπρῴρων ἐγγὺς ἐφ
των ἀπολέσωσι τὰ πράγματα, ἐπαύσαντο. μετὰ δὲ τοῦ
πρῶς ἤδη ἐς δημοκρατίαν βουλόμενοι μεταστῆσαι τὰ
Σάμῳ ὅ τε Θρασύβουλος ὁ τοῦ Λύκου καὶ Θράσυλλος
τοι γὰρ μάλιστα προεστήκεσαν τῆς μεταβολῆς, ὥρκωσα
τας τοὺς στρατιώτας τοὺς μεγίστους ὅρκους, καὶ
τοὺς ἐκ τῆς ὀλιγαρχίας μάλιστα, ἦ μὴν δημοκρατηθή
τε καὶ ὁμονοήσειν, καὶ τὸν πρὸς Πελοποννησίους π
προθύμως διοίσειν, καὶ τοῖς τετρακοσίοις πολέμιοί τ
σθαι καὶ οὐδὲν ἐπικηρυκεύεσθαι. ξυνώμνυσαν δὲ καὶ Σ
πάντες τὸν αὐτὸν ὅρκον οἱ ἐν τῇ ἡλικίᾳ, καὶ τὰ πρά
πάντα καὶ τὰ ἀποβησόμενα ἐκ τῶν κινδύνων ξυνεκοινώ
οἱ στρατιῶται τοῖς Σαμίοις, νομίζοντες οὔτε ἐκείνοις ἀπο
φὴν σωτηρίας οὔτε σφίσιν εἶναι, ἀλλ' ἐάν τε οἱ τετρα
κρατήσωσιν ἐάν τε οἱ ἐκ Μιλήτου πολέμιοι, διαφθαρή

ἵνα, ἢν μὴ ὑπακούωσι, τεθνήξονται] Thom. M. p. 269. c
S. c. d. i., sed in S. ex superscriptione est *τεθνήκωσι*. In l
τεθνήξωνται, in A. H. *τεθνηκόσι*, in e. *τεθνηξώσιονται*. Vulg
etiam Scholiastes agnoscit. v. Duker. ad h. l.

75. *ὑπὸ τῶν διὰ μέσου*] Hi non sunt iidem, qui alibi τὰ
τῶν πολιτῶν dicuntur i. e. *mediocres civium*, sed *οἱ μηδετέρ*
προστιθέμενοι ap. Plutarch. Sol. 14.

μάλιστα προεστήκεσαν] A. B. et correctus S. *προεστήκει*
προειστήκεσαν F, g. vulgo *προειστήκεισαν*. V. Phrynich. p.
ἠκηκόεσαν, *ἐγεγράφεσαν*, *ἐπεποιήκεσαν*, *ἐνενοήκεσαν ἐρεῖς· ἀλλ' ο*
τῷ ι, *ἠκηκόεισαν*. Apud Thucydidem VII, 75. tres tantum c
ἀπηυτομολήκεισαν susceperunt; praeter hos duos locos nulli
plusquamperfecti *διφθογγογραφομένου* auctoritas, quare Gra
tici praecepto obtemperandum putat Lobeckius.

ὥρκωσαν — τοὺς μεγίστους ὅρκους] v. Matth. Gr. p. 566.
ἐάν τε — ἐάν τε] B. ceteri *ἄν τε*. Thucydides ubique

φιλονεικίαν τε καθέστασαν τὸν χρόνον τοῦτον οἱ μὲν τὴν 76
πόλιν ἀναγκάζοντες δημοκρατεῖσθαι, οἱ δὲ τὸ στρατόπεδον
ὀλιγαρχεῖσθαι. ἐποίησαν δὲ καὶ ἐκκλησίαν εὐθὺς οἱ στρατιῶ-
ται, ἐν ᾗ τοὺς μὲν προτέρους στρατηγούς, καὶ εἴ τινα τῶν
τριηράρχων ὑπετόπευον, ἔπαυσαν, ἄλλους δὲ ἀνθείλοντο καὶ
τριηράρχους καὶ στρατηγούς, ὧν Θρασύβουλός τε καὶ Θρά-
συλλος ὑπῆρχον. καὶ παραινέσεις ἄλλας τε ἐποιοῦντο ἐν σφί-
σιν αὐτοῖς ἀνιστάμενοι, καὶ ὡς οὐ δεῖ ἀθυμεῖν ὅτι ἡ πόλις
αὐτῶν ἀφέστηκε· τοὺς γὰρ ἐλάσσους ἀπὸ σφῶν τῶν πλεό-
νων καὶ ἐς πάντα ποριμωτέρων μεθεστάναι. ἐχόντων γὰρ σφῶν
τὸ πᾶν ναυτικὸν τὰς ἄλλας πόλεις ὧν ἄρχουσιν ἀναγκάσειν
τὰ χρήματα ὁμοίως διδόναι καὶ εἰ ἐκεῖθεν ὡρμῶντο. πόλιν
γὰρ σφίσιν ὑπάρχειν Σάμον οὐκ ἀσθενῆ, ἀλλ' ἣ παρ' ἐλά-
χιστον δὴ ἦλθε τὸ Ἀθηναίων κράτος τῆς θαλάσσης, ὅτε ἐπο-
λέμησεν, ἀφελέσθαι, τούς τε πολεμίους ἐκ τοῦ αὐτοῦ χωρίου
ἀμύνεσθαι οὗπερ καὶ πρότερον. καὶ δυνατώτεροι εἶναι σφεῖς
ἔχοντες τὰς ναῦς πορίζεσθαι τὰ ἐπιτήδεια τῶν ἐν τῇ πόλει.
καὶ δι' ἑαυτούς τε ἐν τῇ Σάμῳ προςκαθημένους καὶ πρότε-
ρον αὐτοὺς κρατεῖν τοῦ ἐς τὸν Πειραιᾶ ἔςπλου, καὶ νῦν ἐς
τοιοῦτον καταστήσονται μὴ βουλομένων σφίσι πάλιν τὴν πολι-

---

76. ἀναγκάζοντες] conatum significat. Paulo post ὑπετόπευον habent ex A. B. F. H. Librarii vulgatius ὑπώπτευον substituerunt; et ἐν σφίσιν αὐτοῖς e libris plurimis, ubi vulgo deest αὐτοῖς. Frequentissima formula est.

ἐχόντων γὰρ σφῶν] genitivus absol. pro accusativo. v. Popp. P. t. I. p. 119.

καὶ εἰ ἐκεῖθεν] non Samo, ut dicit Schol., sed Athenis.

ἣ παρ' ἐλάχιστον δὴ ἦλθε] Huc respicit Plutarch. V. Pericl. 28, πολλὴν ἀδηλότητα καὶ μέγαν· ἔσχε κίνδυνον ὁ πόλεμος, εἴπερ, ὡς Θουκυδίδης φησί, παρ' ἐλάχιστον ἦλθε Σαμίων ἡ πόλις ἀφελέσθαι τῆς θαλάττης τὸ κράτος Ἀθηναίους. Ibidem initio Thucydidem I, 116. in mente habuit. Δὴ ἦλθε B. K. N. διῆλθε L. M. O. P. b. c. d. e. f. i. k. vulgo ἦλθε. Vid. not. ad I, 18.

δυνατώτεροι εἶναι σφεῖς] quanquam hic est nominativus, et intelligendi sunt οἱ ἐν Σάμῳ, et oratio per nominativos continuatur: καὶ δι' ἑαυτοὺς — καὶ πρότερον αὐτοὺς (τοὺς ἐν τῇ πόλει) κρατεῖν τοῦ — ἔςπλου, καὶ νῦν ἐς τοιοῦτον καταστήσονται — ὥςτε αὐτοὶ (οἱ ἐν Σάμῳ) καὶ δυνατώτεροι εἶναι εἴργειν ἐκείνους τῆς θαλάσσης, tamen sequitur accusativus: ἀλλὰ καὶ ἐν τούτοις τοὺς μὲν (τοὺς ἐν τῇ πόλει) ἡμαρτηκέναι, αὐτοὺς δὲ (τοὺς ἐν Σάμῳ) σώζειν καὶ ἐκείνους πειρᾶσθαι προςαναγκάζειν. Deinde observa vicissitudinem pronominum ad idem subiectum spectantium: σφεῖς — ἑαυτοὺς — σφίσι — αὐτοί.

μὴ βουλομένων] i. e. τῶν ἐν τῇ πόλει. Est igitur genitivus absolutus pro accusativo. V. Popp. l. l. p. 120. genitivum tuentur primi libri et constans scriptoris usus, passim a me adnotatus, ut ad VI, 7. VII, 57. Mox ἀλλ' αὐτοῖς ἐπορίζοντο vulgo legitur;

τελῆ διδοὺς κακοῖ τὸ ναυτικόν. οὔκουν ἔφασαν χρῆναι μέλλειν ἔτι, ἀλλὰ διαναυμαχεῖν. καὶ μάλιστα οἱ Συρακόσιοι ἐνῆγον.

79 αἰσθόμενοι δὲ οἱ ξύμμαχοι καὶ ὁ Ἀστύοχος τὸν θρουν καὶ δόξαν αὐτοῖς ἀπὸ ξυνόδου ὥςτε διαναυμαχεῖν, ἐπειδὴ καὶ ἐςηγγέλλετο αὐτοῖς ἡ ἐν τῇ Σάμῳ ταραχή, ἄραντες ταῖς ναυσὶ πάσαις, οὔσαις δώδεκα καὶ ἑκατόν, καὶ τοὺς Μιλησίους πεζῇ κελεύσαντες ἐπὶ τῆς Μυκάλης παριέναι, ἔπλεον ὡς πρὸς τὴν Μυκάλην. οἱ δὲ Ἀθηναῖοι ταῖς ἐκ Σάμου ναυσὶ δυοῖν καὶ ὀγδοήκοντα, αἳ ἔτυχον ἐν Γλαύκῃ τῆς Μυκάλης ὁρμοῦσαι, ἀπέχει δὲ ὀλίγον ταύτῃ ἡ Σάμος τῆς ἠπείρου πρὸς τὴν Μυκάλην, ὡς εἶδον τὰς τῶν Πελοποννησίων ναῦς ἐπιπλεούσας, ὑπεχώρησαν ἐς τὴν Σάμον, οὐ νομίσαντες τῷ πλήθει διακινδυνεῦσαι περὶ τοῦ παντὸς ἱκανοὶ εἶναι. καὶ ἅμα, προῄσθοντο γὰρ αὐτοὺς ἐκ τῆς Μιλήτου ναυμαχησείοντας, προσεδέχοντο καὶ τὸν Στρομβιχίδην ἐκ τοῦ Ἑλληςπόντου σφίσι ταῖς ἐκ τῆς Χίου ναυσὶν ἐπ' Ἀβύδου ἀφικομέναις προςβοηθήσειν. προὐπέπεμπτο γὰρ αὐτῷ ἄγγελος. καὶ οἱ μὲν οὕτως ἐπὶ τῆς Σάμου ἀνεχώρησαν· οἱ δὲ Πελοποννήσιοι καταπλεύσαντες ἐπὶ Μυκάλης ἐστρατοπεδεύσαντο, καὶ τῶν Μιλησίων καὶ τῶν πλησιοχώρων ὁ πεζός. καὶ τῇ ὑστεραίᾳ μελλόντων αὐτῶν ἐπιπλεῖν τῇ Σάμῳ ἀγγέλλεται ὁ Στρομβιχίδης ταῖς ἀπὸ τοῦ Ἑλληςπόντου ναυσὶν ἀφιγμένος· καὶ εὐθὺς ἀπέπλεον πάλιν ἐπὶ τῆς Μιλήτου. οἱ δὲ Ἀθηναῖοι προςγενομένων σφίσι τῶν νεῶν ἐπίπλουν αὐτοὶ ποιοῦνται τῇ Μιλήτῳ ναυσὶν ὀκτὼ καὶ ἑκατόν, βουλόμενοι διαναυμαχῆσαι· καὶ ὡς οὐδεὶς αὐτοῖς ἀντανήγετο, ἀπέπλευσαν πάλιν ἐς τὴν Σάμον.

80 Ἐν δὲ τῷ αὐτῷ θέρει μετὰ τοῦτο εὐθὺς οἱ Πελοπον-

---

79. ἀπὸ ξυνόδου δόξαν] v. Matth. Gr. p. 837.

ὡς πρὸς τὴν Μυκάλην] i. e. *in der Richtung nach My*[illegible] Sic plerique libri pro πρός.

Στρομβιχίδην] de hac expeditione eius v. cap. 62.

80. ἐν δὲ τῷ αὐτῷ θέρει] „Valla hunc locum ita conv[illegible] *statim secundum haec, eadem aestate, Peloponnenses tam nu*[illegible]*rosa classe tamen non idoneos se arbitrantes ad proelium com*[illegible]*dum — mittunt ad Pharnabazum — Clearchum.* Verba οὐκ ἀντ[illegible]ήγοντο non expressit. Quae tamen cave suspecta credas. [illegible] ἐπειδὴ hic non est *quoniam*, ut Portus et Heilmannus interpre[illegible]tur, sed *postquam* et arcte cum μετὰ τοῦτο εὐθὺς cohaeret. C[illegible] II, 18. VII, 26. 69. — Verba ἀθρόαις ταῖς ναυσὶν Portus c[illegible] οὐκ ἀντανήγοντο iunxit, Valla et Heilmannus cum ἀξιόμαχοι. Re[illegible] hi et prave iidem. Iungendum enim ita est, sed hoc sensu: p[illegible] *quam non obviam prodierant, cum se non putarent pares co*[illegible]*ctis navibus* — hostium scilicet, quorum modo Strombichides c[illegible] parte classis ex Hellesponto reversus erat. V. cap. 78. 79. Ἀ[illegible]όμαχός τινι saepe hoc modo dicitur, velut V, 60. ἀξιόμαχοι [illegible]κοῦντες εἶναι οὐ τῇ Ἀργείων μόνον ξυμμαχίᾳ, ἀλλὰ καὶ ἄλλῃ ἔτι [illegible]

γὰρ τῶν ἐν Σάμῳ Ἀθηναίων πλεῖν ἐπὶ σφᾶς αὐτούς, ἐν
παρέστατα Ἰωνίαν καὶ Ἑλλήσποντον εὐθὺς εἶχον οἱ πολέμιοι,
ἱκανὸς γενέσθαι. καὶ ἐν τῷ τότε ἄλλος μὲν οὐδ' ἂν εἷς ἱκα-
ἐγένετο κατασχεῖν τὸν ὄχλον, ἐκεῖνος δὲ τοῦ τ' ἐπίπλου
ἔπαυσε, καὶ τοὺς ἰδίᾳ τοῖς πρέσβεσιν ὀργιζομένους λοιδορῶν
ἀπέτρεπεν. αὐτὸς δὲ ἀποκρινάμενος αὐτοῖς ἀπέπεμπεν, ὅτι
τοὺς μὲν πεντακισχιλίους οὐ κωλύοι ἄρχειν, τοὺς μέντοι τε-
τρακοσίους ἐκέλευεν ἀπαλλάσσειν αὐτούς, καὶ καθιστάναι τὴν
βουλὴν ὥσπερ καὶ πρότερον, τοὺς πεντακοσίους· εἰ δὲ ἐς εὐ-
τέλειάν τι ξυντέτμηται, ὥστε τοὺς στρατευομένους μᾶλλον ἔχειν
τροφήν, πάνυ ἐπαινεῖν. καὶ τἄλλα ἐκέλευεν ἀντέχειν καὶ μη-
δὲν ἐνδιδόναι τοῖς πολεμίοις· πρὸς μὲν γὰρ σφᾶς αὐτοὺς σωζο-
μένης τῆς πόλεως πολλὴν ἐλπίδα εἶναι καὶ ξυμβῆναι, εἰ δὲ ἅ-
παξ τὸ ἕτερον σφαλήσεται, ἢ τὸ ἐν Σάμῳ ἢ ἐκεῖνοι, οὐδὲ ὅτῳ
διαλλαγήσεταί τις ἔτι ἔσεσθαι. παρῆσαν δὲ καὶ Ἀργείων πρέσβεις,
ἐπαγγελλόμενοι τῷ ἐν τῇ Σάμῳ τῶν Ἀθηναίων δήμῳ ὥστε βοη-
θεῖν· ὁ δὲ Ἀλκιβιάδης ἐπαινέσας αὐτοὺς καὶ εἰπὼν ὅταν τις
καλῇ παρεῖναι οὕτως ἀπέπεμπεν. ἀφίκοντο δὲ οἱ Ἀργεῖοι με-
τὰ τῶν Παράλων, οἳ τότε ἐτάχθησαν ἐν τῇ στρατιώτιδι νηῒ
ὑπὸ τῶν τετρακοσίων περιπλεῖν Εὔβοιαν, καὶ ἄγοντες Ἀθη-
ναίων ἐς Λακεδαίμονα ἀπὸ τῶν τετρακοσίων πεμπτοὺς πρέ-

εὐθὺς εἶχον οἱ πολέμιοι] deest ἂν de more. vid. Matth. Gr. 515. coll. Grotefend. Gr. §. 243, 2. Popp. prol. t. I. p. 136.

οὐδεὶς ἂν ἱκανὸς] Sic Bekker. edidit ex A. B. F. H. Q. f. ce-[illegible] οὐδ' ἂν εἷς, quod praeferendum ex praecepto Thomae M. [illegible] γίνωσκε μέντοι, ὡς οὐδ' ἂν εἷς καὶ μηδ' ἂν εἷς δοκιμώτερον λέ-[illegible] οὐδεὶς ἂν καὶ μηδεὶς ἄν. Ἀριστοφάνης ἐν Πλούτῳ (137.) οὐδ' [illegible] ἔτι θύσειεν etc. Greg. Cor. p. 55. καὶ τὸ διαιρεῖν τὸ οὐδὲν [illegible] ἐστιν· ὡς ὁ Θουκυδίδης ἐν τῇ δευτέρᾳ (c. 51.), ἔθνησκον δὲ [illegible] τε οὐδὲ ἓν κατέστη ἴαμα, ὡς εἰπεῖν, ὅ τι χρῆν προσφέροντας ὠ-[illegible], ἀντὶ τοῦ οὐδέν. καινοπρεπὲς δὲ καὶ τοῦτο λεγέσθω σοι, ubi v. [illegible] laudat Koen. Fortius negat οὐδὲ εἷς quam οὐδείς, ut sit nemo [illegible]. v. Viger. p. 467. Quod cum hic locum habeat, Gram-[illegible] obsecutus sum.

καὶ ἄγοντες Ἀθηναίων] sc. Parali vehebant legatos CCCC vi-[illegible]. Sic vero participium non habet, unde pendeat. Qua-[illegible] Aem. Portus legit ἄγειν, equidem cum Bekkero malim [illegible] οἳ, quod est ante ἐπειδὴ ἐγένοντο, quo deleto expeditur [illegible]ctura. Parali iussi legatos Laespodiam, Aristophontem et [illegible] Spartam traiicere postquam in regionem Argi devene-[illegible], legatos correptos Argivis tradiderunt, nec iam Athenas re-[illegible] legatos Argivorum triremi Samum vexerunt. Πέμπτους K. [illegible] A. B. F. H. L. O. Q. b. d. e. g. i. k. adde S. et ante-[illegible] πρέσβεις P. omittit c. Bekk. omissum vult πρέσβεις. De [Laes]podia vide supra VI, 105. Schol. Aristoph. Av. 1568., quem [exscr]ipserunt Suidas et Phavorinus: τοῦτον δὲ τὸν Λ. καὶ στρατη-[γὸν] φησι Θουκυδίδης ἐν τῇ ή (scr. στ'.) V. Vales. ad Harpocr.

ζάντιον ἀφιστᾶσι. καὶ μετὰ ταῦτα οἱ ἐκ τῆς Σάμου
σιν αἰσθόμενοι νεῶν βοήθειαν καὶ φυλακὴν ἐς τὸν Ἑλλ
τον, καί τις καὶ ναυμαχία βραχεῖα γίγνεται πρὸ τοῦ Βυ
τίου, ναυσὶν ὀκτὼ πρὸς ὀκτώ.

81 Οἱ δὲ προεστῶτες ἐν τῇ Σάμῳ, καὶ μάλιστα Θρα
λος, ἀεί τε τῆς αὐτοῦ γνώμης ἐχόμενος, ἐπειδὴ μετέστη
πράγματα, ὥςτε κατάγειν Ἀλκιβιάδην, καὶ τέλος ἐπ' ἐκ
ἔπεισε τὸ πλῆθος τῶν στρατιωτῶν, καὶ ψηφισαμένων
Ἀλκιβιάδῃ κάθοδον καὶ ἄδειαν, πλεύσας ὡς τὸν Τισσ
κατῆγεν ἐς τὴν Σάμον τὸν Ἀλκιβιάδην, νομίζων μόνην
ρίαν εἰ Τισσαφέρνην αὐτοῖς μεταστήσειεν ἀπὸ Πελο
σίων. γενομένης δὲ ἐκκλησίας τήν τε ἰδίαν ξυμφορὰν
γῆς ἐπῃτιάσατο καὶ ἀνωλοφύρατο ὁ Ἀλκιβιάδης, καὶ π
λιτικῶν πολλὰ εἰπὼν ἐς ἐλπίδας αὐτοὺς οὐ μικρὰς
μελλόντων καθίστη, καὶ ὑπερβάλλων ἐμεγάλυνε τὴν
δύναμιν παρὰ τῷ Τισσαφέρνει, ἵνα οἵ τε οἴκοι τὴν
χίαν ἔχοντες φοβοῖντο αὐτὸν καὶ μᾶλλον αἱ ξυνωμοσία
λυθεῖεν, καὶ οἱ ἐν τῇ Σάμῳ τιμιώτερόν τε αὐτὸν ἄγοι
αὐτοὶ ἐπὶ πλεῖον θαρσοῖεν, οἵ τε πολέμιοι τῷ Τισσ
ὡς μάλιστα διαβάλλοιντο καὶ ἀπὸ τῶν ὑπαρχουσῶν ἐ
ἐκπίπτοιεν· ὑπισχνεῖτο δ' οὖν τάδε μέγιστα ἐπικομπῶν
κιβιάδης, ὡς Τισσαφέρνης αὐτῷ ὑπεδέξατο ἦ μήν, ἕως

---

ex solo Thucydide iudicanda esset. Sed is omisit,
tredecim naves Dorieo duce Rhodum misisse, cum ibi
cepisset, qui res novas molirentur. v. Diodor. XIII, 38.
noph. Hist. Gr. I, 1, 2., ubi Zeunius ita loquitur, ac si
quibus Dorieus praeerat, Rhodias putaret. Quod una,
excepta, falsum est. Maximam partem Thurinas fuisse,
ex Thuc. VIII, 35." Krueger. l. l.

81. *γνώμης ἐχόμενος*] v. Valcken. ad Herodot. VI, 10
ἐπ' ἐκκλησίας] A. B. F. H. K. L. O. S. d. f. g. i. k
ἀπ'. *Ἐπ' ἐκκλ.* erit *ἐν ἐκκλησίᾳ*. *Ἀπ' ἐκκλησίας* Dukero ita
dici posse ut c. 79. *καὶ δόξαν αὐτοῖς ἀπὸ ξυνόδου.*

ἐπῃτιάσατο] A. F. H. L. O. P. Q. S. e. f. g. k. et
ponit illa *τῆς φυγῆς* B. *ᾐτιάσατο* d. i. vulgo *ἐπῃτίασε.* "
16. et VI, 28." Bekk.

τιμιώτερον ἄγοιεν] Sic dicitur *μέγαν ἄγειν*, *ἔντιμον ἄγ*
μον, *ἐντίμως ἄγειν*, *ἔχειν*, *ἡγεῖσθαι*, *ἐράσμιον ἄγειν*, *σεβάσ*
κάριον, *ἐπὶ τιμῆς*, *ἐν τιμῇ*, *ταπεινῶς*, *θαυμαστὸν*, *σεμνὸν*
Lobeck. ad Phrynich. p. 419., *ut eum magis in honore*

ἀπὸ τῶν ὑπαρχουσῶν] *ἀπὸ* dederunt A. B. F. H. Q.
est, ut Latine dicitur *spe excidere.*

ὑπεδέξατο ἦ μήν] II, 29. *τόν τε ἐπὶ Θρᾴκης πόλεμον*
καταλύσειν. 95. *ἃ ὑπεδέξατο, οὐκ ἐπετέλει.* Thom. M. p
μόνον ὑφίσταμαι ἀντὶ τοῦ ὑπισχνοῦμαί φησι Θουκυδίδης, ἀλλὰ
δέχομαι — ἐν τῇ ὀγδόῃ· Τισσαφέρνης αὐτῷ ὑπεδέξατο, μὴ
αὐτοὺς τροφῆς.

ἑαυτοῦ λείπηται, ἢν Ἀθηναίοις πιστεύσῃ, μὴ ἀπορήσειν
οὺς τροφῆς, οὐδ' ἢν δέῃ τελευτῶντα τὴν ἑαυτοῦ στρω-
ν ἐξαργυρίσαι, τάς τε ἐν Ἀσπένδῳ ἤδη οὔσας Φοινίσσων
; κομιεῖν Ἀθηναίοις καὶ οὐ Πελοποννησίοις· πιστεῦσαι δ'
μόνως Ἀθηναίοις, εἰ αὐτὸς κατελθὼν αὐτῷ ἀναδέξαιτο.
δὲ ἀκούσαντες ταῦτά τε καὶ ἄλλα πολλὰ στρατηγόν τε αὐ- 82
εὐθὺς εἵλοντο μετὰ τῶν προτέρων καὶ τὰ πράγματα πάν-
ἀνετίθεσαν, τήν τε παραυτίκα ἐλπίδα ἕκαστος τῆς τε σω-
ας καὶ τῆς τῶν τετρακοσίων τιμωρίας οὐδενὸς ἂν ἠλλά-
το· καὶ ἑτοῖμοι ἤδη ἦσαν κατὰ τὸ αὐτίκα τούς τε παρόν-
πολεμίους ἐκ τῶν λεχθέντων καταφρονεῖν, πλεῖν τε ἐπὶ
Πειραιᾶ. ὁ δὲ τὸ μὲν ἐπὶ τὸν Πειραιᾶ πλεῖν τοὺς ἐγγυ-
πολεμίους ὑπολιπόντας καὶ πάνυ διεκώλυσε πολλῶν ἐπει-
νων· τὰ δὲ τοῦ πολέμου πρῶτον ἔφη, ἐπειδὴ καὶ στρα-
ς ᾕρητο, πλεύσας ὡς Τισσαφέρνην πράξειν. καὶ ἀπὸ ταύ-
της ἐκκλησίας εὐθὺς ᾤχετο, ἵνα δοκῇ πάντα μετ' ἐκείνου
οῦσθαι, καὶ ἅμα βουλόμενος αὐτῷ τιμιώτερός τε εἶναι
ἐνδείκνυσθαι ὅτι καὶ στρατηγὸς ἤδη ᾕρηται καὶ εὖ καὶ
ῶς οἷός τ' ἐστὶν αὐτὸν ποιεῖν. ξυνέβαινε δὲ τῷ Ἀλκιβιά-
τῷ μὲν Τισσαφέρνει τοὺς Ἀθηναίους φοβεῖν, ἐκείνοις δὲ
Τισσαφέρνην.

Οἱ δὲ Πελοποννήσιοι ἐν τῇ Μιλήτῳ πυνθανόμενοι τὴν 83
κιβιάδου κάθοδον, καὶ πρότερον τῷ Τισσαφέρνει ἀπιστοῦν-
πολλῷ δὴ μᾶλλον ἔτι διεβέβληντο. ξυνηνέχθη γὰρ αὐτοῖς

οὐδ' ἢν δέῃ — ἐξαργυρίσαι] Thom. M. p. 920., ubi est ἂν et
ῦ. Ἢν δέῃ ita interpretatur Hemsterh. ad Lucian. t. I. p. 413.
se et usus prorsus ita ferat; si eo descendere sit necesse, ubi
a sunt exempla. Τελευτῶντα est zuletzt. Ἐξαργυρίσαι A. F.
S. f. ἐξαργυριῶσαι B. ἐξαργυρῶσαι ceteri cum Zonara, Suida,
m. M. Schol. Demosth. d. pace p. 59, 5. *Reisk.*, qui hoc loco
itur. Nostram scripturam frequentiorem dicit Hemsterh. ad
oph. Ephes. p. 218. *Loc.* Contra Wessel. ad Herodot. VI,
recentiorum esse eandem formam docet, adde ibidem Val-
narium.

εἰ αὐτὸς κατελθών] εἰ ὡς αὐτὸς A. F. H. εἰ ὡς αὐτοὺς B. εἰ σῶς
ς L. O. P. Q. k. εἰ σῶς αὐτῷ g. εἰδὼς αὐτὸς f. Scripturam σῶς
oscit etiam Schol. his verbis: ἀνασωθεὶς Ἀλκιβιάδης ὀπίσω ἀνά-
ς γένοιτο. Converte: *si ipse reversus sponsor fieret Tissapherni.*
Thom. M. p. 880.

82. ἀνετίθεσαν] sc. αὐτῷ. Conf. II, 65. στρατηγὸν εἵλοντο καὶ
τα τὰ πράγματα ἐπέτρεψαν. Eiusmodi praetorem αὐτοκράτορα
se monet Krueger. p. 380. ex Pausania IV, 15, 2. Xenoph.
gr. I, 4, 20. et Schoemanno d. comit. Athen. p. 314.
ἂν ἠλλάξαντο] K. ἀνηλλάξαντο c. vulgo ἀντηλλάξαντο. Popp.
. t. I. p. 136. praefert ἂν ἀντηλλάξαντο.

83. διεβέβληντο] i. e. διαβάλλειν ἤρξαντο, ait Portus. Thom.
p. 209. adscriptis verbis καὶ πρότερον — διεβέβληντο, exponit

κατὰ τὸν ἐπὶ τὴν Μίλητον τῶν Ἀθηναίων ἐπίπλουν, ὡς
ἠθέλησαν ἀνταναγαγόντες ναυμαχῆσαι, πολλῷ ἐς τὴν μισ
σίαν τὸν Τισσαφέρνην ἀῤῥωστότερον γενόμενον, καὶ ἐς τ
σεῖσθαι ὑπ' αὐτῶν πρότερον ἔτι τούτων διὰ τὸν Ἀλκ
ἐπιδεδωκέναι. καὶ ξυνιστάμενοι πρὸς ἀλλήλους οἷάπε
πρότερον οἱ στρατιῶται ἀνελογίζοντο, καί τινες καὶ τῶ
λων τῶν ἀξίων λόγου ἀνθρώπων, καὶ οὐ μόνον τὸ στρ
τικόν, ὡς οὔτε μισθὸν ἐντελῆ πώποτε λάβοιεν, τό τε δ
νον βραχύ, καὶ οὐδὲ τοῦτο ξυνεχῶς· καὶ εἰ μή τις ἢ δ
μαχήσει ἢ ἀπαλλάξεται ὅθεν τροφὴν ἕξειν, ἀπολείψει
ἀνθρώπους τὰς ναῦς· πάντων τε Ἀστύοχον εἶναι αἴτιον,
84 φέροντα ὀργὰς Τισσαφέρνει διὰ ἴδια κέρδη. ὄντων δ'
ἐν τοιούτῳ ἀναλογισμῷ ξυνηνέχθη καὶ τοιόσδε τις θ
περὶ τὸν Ἀστύοχον. τῶν γὰρ Συρακοσίων καὶ Θουρίω
μάλιστα καὶ ἐλεύθεροι ἦσαν τὸ πλῆθος οἱ ναῦται, το
καὶ θρασύτατα προςπεσόντες τὸν μισθὸν ἀπῄτουν. ὁ δ
θαδέστερόν τέ τι ἀπεκρίνατο καὶ ἠπείλησε καὶ τῷ γε

διαβεβλημένως εἶχον πρὸς αὐτὸν, κακὸν αὐτὸν ἡγοῦντο. Duk
notavit, huc pertinere, quod Casauboni, pater ad Strabo
p. 792. et filius ad Epicteti Enchirid. c. 52. adnotant, δια
σθαι interdum esse *odio habere*, quod ab hoc loco non al
esse, ex eo patet quod paulo post verbo μισεῖσθαι utitu
cydides. Adde infr. cap. 108.

καὶ τὸν ἐπὶ τὴν Μίλητον] Scripsi κατὰ τὸν ἐπὶ τὴν Μ., c
iectura. Possis etiam καὶ κατὰ τὸν ἐπὶ τὴν Μ. Sic iam
plana sunt et aperta, neque irriti interpretum conatus a
Vid. ad Dionys. de C. V. p. 235. Facium ad Pausan.
p. 442. interpp. ad Greg. Cor. p. 234. 342. 638. Κατά
dem et aequali tempore factum sit, significat. vide
Gr. p. 851.

ὅθεν τροφὴν ἕξειν] A. F. H. d. ἕξοι B. vulgo ἕξει. Inf
post relativum in oratione obliqua. Vid. not. ad II, 102.,
Bauer. ad I, 91. Matth Gr. p. 773. Herm. ad Viger. p.

ἐπιφέροντα ὀργὰς] τὸ ἐπιφέρειν ὀργὴν ἐπὶ τοῦ χαρίζεσθαι
χωρεῖν ἔταττον οἱ ἀρχαῖοι· μαρτὺς Κρατῖνος ἐν Χείρωνι, λέγ
μουσικὴν ἀκορέστους ἐπιφέρειν ὀργὰς βροτοῖς σώφροσι. Schol.
Cratini nihil probat. Nihil tamen in hac explicatione, quo
cias, nam ὀργαί *studium* est usu tritissimum. Homerus
ἦρα φέροντες.

84. ὄντων — ἀναλογισμῷ] Thom. M. p. 54.

τῷ γε Δωριεῖ] Valla legit τῷ γ' Ἑρμοκράτει, eandemque
pturam Schol. novit: τῷ γε Δωριεῖ] τῷ Ἑρμοκράτει, ubi ex
γράφεται monet Krueger. p. 322., ut in Schol. ad Thuc. III,
διδόντας] δώσοντας et hoc ipsum futurum auctori restitutum
Hermocratis nomen non est opus reponi, quia Dorieus T
navibus praeerat. v. supr. cap. 35. Huc spectat glossa Zo
ἐπανήρετο, ἐπειρῶτο (scr. ἐπήρετο), εἴλετο. Cum Hudson.
set, Graecorum ducibus gestamen baculum fuisse et insig

ορεύοντι τοῖς ἑαυτοῦ ναύταις καὶ ἐπανήρατο τὴν βακτη-
τὸ δὲ πλῆθος τῶν στρατιωτῶν ὡς εἶδον, οἷα δὴ ναῦται,
ταν ἐγκραγόντες ἐπὶ τὸν Ἀστύοχον ὥςτε βάλλειν· ὁ δὲ
ὼν καταφεύγει ἐπὶ βωμόν τινα. οὐ μέντοι ἐβλήθη γε,
διελύθησαν ἀπ' ἀλλήλων. ἔλαβον δὲ καὶ τὸ ἐν Μιλήτῳ
δομημένον τοῦ Τισσαφέρνους φρούριον οἱ Μιλήσιοι,
ι ἐπιπεσόντες, καὶ τοὺς ἐνόντας φύλακας αὐτοῦ ἐκβάλ-
ξυνεδόκει δὲ καὶ τοῖς ἄλλοις ξυμμάχοις ταῦτα, καὶ οὐχ
ι τοῖς Συρακοσίοις. ὁ μέντοι Λίχας οὔτε ἠρέσκετο αὐ-
ἔφη τε χρῆναι Τισσαφέρνει καὶ δουλεύειν Μιλησίους καὶ
ἄλλους τοὺς ἐν τῇ βασιλέως τὰ μέτρια καὶ ἐπιθεραπεύ-
ως ἂν τὸν πόλεμον εὖ θῶνται. οἱ δὲ Μιλήσιοι ὠργίζον-
αὐτῷ καὶ διὰ ταῦτα καὶ ἄλλα τοιουτότροπα, καὶ νόσῳ
ον ἀποθανόντα αὐτὸν οὐκ εἴασαν θάψαι οὗ ἐβούλοντο
ιρόντες τῶν Λακεδαιμονίων. κατὰ δὴ τοιαύτην διαφορὰν 85
αὐτοῖς τῶν πραγμάτων πρός τε τὸν Ἀστύοχον καὶ τὸν
αφέρνην, Μίνδαρος διάδοχος τῆς Ἀστυόχου ναυαρχίας
ακεδαίμονος ἐπῆλθε, καὶ παραλαμβάνει τὴν ἀρχήν· ὁ δὲ
όχος ἀπέπλει. ξυνέπεμψε δὲ καὶ Τισσαφέρνης αὐτῷ πρε-
ὴν τῶν παρ' ἑαυτοῦ, Γαυλίτην ὄνομα, Κᾶρα δίγλωσσον,
ορήσοντα τῶν τε Μιλησίων περὶ τοῦ φρουρίου, καὶ πε-
τοῦ ἅμα ἀπολογησόμενον, εἰδὼς τούς τε Μιλησίους πο-

---

adiecit, sese hoc non pro certo habere, donec hoc etiam
is Graecis, non de Lacedaemoniis tantum ostensum fuerit.
quum et Astyochus et Clearchus, de quo ex Xenophonte
Hudson. attulerat, Lacedaemonii fuerint, fortassis etiam
s in bello gestandis morem patrium secuti sunt. Nam mos
acedaemoniis, baculos gestare, de quo Casaubon. ad Theo-
i Charact. c. 5. et notus est de Eurybiade, rege Lacedae-
rum contra Themistoclem baculum extollente Plutarchi e
usdem locus.

ἠρέσκετο αὐτοῖς] v. Matth. Gr. p. 512.

ι δουλεύειν Μιλησίους] Krueger. ad Dionys. p. 359. legit
ositione facta: δουλεύειν καὶ Μιλησίους. Malim sequentia
onere: καὶ τὰ μέτρια ἐπιθεραπεύειν, hoc sensu: *oportere, Mi-*
et alios qui essent in regis ditione, et inservire Tissapherni
qui in iis, quae moderata essent.

. Κᾶρα δίγλωσσον] Coraes ad Heliodor. p. 277. οἱ Ἕλληνες
μηνέας διγλώσσους ἐκάλουν, προσηγορικῶς χρησάμενοι τῷ ὀνόματι.
Πλούταρχος (Θεμιστοκλ. §. 6.) „ἐπαινεῖται δ' αὐτοῦ καὶ τὸ
ὸν δίγλωσσον ἔργον." μνημονεύει δὲ καὶ Θουκυδίδης Κᾶρος δι-
υ, πεμφθέντος ὑπὸ Τισσαφέρνους τοῦ Πέρσου. Carem misit,
Cares Graece intelligebant non tantum, sed etiam Persis
a interpretabantur. Carem Mardonius ad oracula Graeco-
mittit; Caribus Cyrus minor utitur interpretibus, et in aula
e habuerunt tales interpretes. V. Valcken. ad Herodot.
133.

ρευομένους ἐπὶ καταβοῇ τῇ ἑαυτοῦ μάλιστα, καὶ τὸν κράτην μετ᾽ αὐτῶν, ὃς ἔμελλε τὸν Τισσαφέρνην ἀπο φθείροντα τῶν Πελοποννησίων τὰ πράγματα μετὰ Ἀλκ καὶ ἐπαμφοτερίζοντα. ἔχθρα δὲ πρὸς αὐτὸν ἦν αὐτῷ ἀ περὶ τοῦ μισθοῦ τῆς ἀποδόσεως· καὶ τὰ τελευταῖα φι ἐκ Συρακουσῶν τοῦ Ἑρμοκράτους, καὶ ἑτέρων ἡκόντ τὰς ναῦς τῶν Συρακοσίων ἐς τὴν Μίλητον στρατηγῶν, μιδος καὶ Μύσκωνος καὶ Δημάρχου, ἐνέκειτο ὁ Τισσα φυγάδι ὄντι ἤδη τῷ Ἑρμοκράτει πολλῷ ἔτι μᾶλλον, κ τηγόρει ἄλλα τε καὶ ὡς χρήματά ποτε αἰτήσας αὐτὸν τυχὼν τὴν ἔχθραν οἱ προθεῖτο. ὁ μὲν οὖν Ἀστύοχος Μιλήσιοι καὶ ὁ Ἑρμοκράτης ἀπέπλευσαν ἐς τὴν Λακεδ ὁ δὲ Ἀλκιβιάδης διεβεβήκει πάλιν ἤδη παρὰ τοῦ Τισσα ἐς τὴν Σάμον.

86 Καὶ οἱ ἐκ τῆς Δήλου ἀπὸ τῶν τετρακοσίων πρεσ οὓς τότε ἔπεμψαν παραμυθησομένους καὶ ἀναδιδάξοντας ἐν τῇ Σάμῳ, ἀφικνοῦνται παρόντος τοῦ Ἀλκιβιάδο ἐκκλησίας γενομένης λέγειν ἐπεχείρουν. οἱ δὲ στ ται τὸ μὲν πρῶτον οὐκ ἤθελον ἀκούειν, ἀλλ᾽ ἀπο ἐβόων τοὺς τὸν δῆμον καταλύοντας· ἔπειτα μέντοι ἡσυχάσαντες ἤκουσαν. οἱ δ᾽ ἀπήγγελλον ὡς οὔτε ἐπὶ ρᾷ τῆς πόλεως ἡ μετάστασις γένοιτο, ἀλλ᾽ ἐπὶ σωτηρίᾳ, ἵνα τοῖς πολεμίοις παραδοθῇ· ἐξεῖναι γὰρ ὅτε ἐσέβαλ σφῶν ἀρχόντων τοῦτο ποιῆσαι· τῶν τε πεντακισχιλ πάντες ἐν τῷ μέρει μεθέξουσιν, οἵ τε οἰκεῖοι αὐτῶν οὐθ ζονται, ὥσπερ Χαιρέας διαβάλλων ἀπήγγειλεν, οὔτε ἔχουσιν οὐδέν, ἀλλ᾽ ἐπὶ τοῖς σφετέροις αὐτῶν ἕκαστ χώραν μένουσιν, ἄλλα τε πολλὰ εἰπόντων οὐδὲν μᾶλλ κουον, ἀλλ᾽ ἐχαλέπαινον, καὶ γνώμας ἄλλοι ἄλλας ἔλεγ λιστα δὲ ἐπὶ τὸν Πειραιᾶ πλεῖν. καὶ ἐδόκει Ἀλκιβιάδης τον τότε καὶ οὐδενὸς ἔλασσον τὴν πόλιν ὠφελῆσαι·

ἐπαμφοτερίζοντα] Timaeus p. 107. ἐπαμφοτερίσαι, εἰς ἀμ ἀγαγεῖν τὸν λόγον, ubi v. Ruhnk., qui, is quoque, ait, ἐπαμφοτερίζειν, *qui modo huic, modo illi parti favet,* et *in neutram transit.* Adde Schneider. ad Aristot. Polit. 6. VIII, 2, 2. Plut. Mario c. 40.

τὴν ἔχθραν οἱ προθεῖτο] Herodot. VI, 21. πένθος μέγ θήκαντο. Interpretare: *cum illam inimicitiam in se* Conf. Wesseling. ad Herodot. IV, 66. Mox πάλιν ex pler bris primus Bekk. adiecit. Conf. Krueger. ad Dionys. p.

86. ἀναδιδάξοντας] alias est *priora dedocere* (v. Va Herodot. VIII, 63.), hic simpliciter *edocere*, *perdocere*, nuit Dukerus.

κακὸν ἔχουσιν οὐδέν] i. e. *nihil mali subeunt*, sustin loquitur etiam Plutarch. t. II. p. 161. B. ex citatione Al

γὰρ τῶν ἐν Σάμῳ Ἀθηναίων πλεῖν ἐπὶ σφᾶς αὐτούς, ἐν
αφέστατα Ἰωνίαν καὶ Ἑλλήσποντον εὐθὺς εἶχον οἱ πολέμιοι,
ντῆς γενέσθαι. καὶ ἐν τῷ τότε ἄλλος μὲν οὐδ' ἂν εἷς ἱκα-
ἐγένετο κατασχεῖν τὸν ὄχλον, ἐκεῖνος δὲ τοῦ τ' ἐπίπλου
σε, καὶ τοὺς ἰδίᾳ τοῖς πρέσβεσιν ὀργιζομένους λοιδορῶν
ρεπεν. αὐτὸς δὲ ἀποκρινάμενος αὐτοῖς ἀπέπεμπεν, ὅτι
μὲν πεντακισχιλίους οὐ κωλύοι ἄρχειν, τοὺς μέντοι τε-
οσίους ἐκέλευεν ἀπαλλάσσειν αὐτούς, καὶ καθιστάναι τὴν
ὴν ὥσπερ καὶ πρότερον, τοὺς πεντακοσίους· εἰ δὲ ἐς εὐ-
αν τι ξυντέτμηται, ὥστε τοὺς στρατευομένους μᾶλλον ἔχειν
ὴν, πάνυ ἐπαινεῖν. καὶ τἄλλα ἐκέλευεν ἀντέχειν καὶ μη-
ἐνδιδόναι τοῖς πολεμίοις· πρὸς μὲν γὰρ σφᾶς αὐτοὺς σωζο-
ς τῆς πόλεως πολλὴν ἐλπίδα εἶναι καὶ ξυμβῆναι, εἰ δὲ ἅ-
τὸ ἕτερον σφαλήσεται, ἢ τὸ ἐν Σάμῳ ἢ ἐκεῖνοι, οὐδὲ ὅτῳ
λαγήσεταί τις ἔτι ἔσεσθαι. παρῆσαν δὲ καὶ Ἀργείων πρέσβεις,
γελλόμενοι τῷ ἐν τῇ Σάμῳ τῶν Ἀθηναίων δήμῳ ὥστε βοη-
ὁ δὲ Ἀλκιβιάδης ἐπαινέσας αὐτοὺς καὶ εἰπὼν ὅταν τις
παρεῖναι οὕτως ἀπέπεμπεν. ἀφίκοντο δὲ οἱ Ἀργεῖοι με-
ῶν Παράλων, οἳ τότε ἐτάχθησαν ἐν τῇ στρατιώτιδι νηῒ
τῶν τετρακοσίων περιπλεῖν Εὔβοιαν, καὶ ἄγοντες Ἀθη-
ἐς Λακεδαίμονα ἀπὸ τῶν τετρακοσίων πεμπτοὺς πρέ-

θὺς εἶχον οἱ πολέμιοι] deest ἂν de more. vid. Matth. Gr. 5. coll. Grotefend. Gr. §. 243, 2. Popp. prol. t. I. p. 136.

δεὶς ἂν ἱκανὸς] Sic Bekker. edidit ex A. B. F. H. Q. f. ce- δ' ἂν εἷς, quod praeferendum ex praecepto Thomae M. . γίνωσκε μέντοι, ὡς οὐδ' ἂν εἷς καὶ μηδ' ἂν εἷς δοκιμώτερον λέ- ἢ οὐδεὶς ἂν καὶ μηδεὶς ἄν. Ἀριστοφάνης ἐν Πλούτῳ (137.) οὐδ' ἔτι θύσειεν etc. Greg. Cor. p. 55. καὶ τὸ διαιρεῖν τὸ οὐδὲν ν ἐστιν· ὡς ὁ Θουκυδίδης ἐν τῇ δευτέρᾳ (c. 51.), ἔθνησκον δὲ τε οὐδὲ ἓν κατέστη ἴαμα, ὡς εἰπεῖν, ὅ τι χρῆν προσφέροντας ὠ- ἀντὶ τοῦ οὐδέν. καινοπρεπὲς δὲ καὶ τοῦτο λεγέσθω σοι, ubi v. laudat Koen. Fortius negat οὐδὲ εἷς quam οὐδείς, ut sit nemo am. v. Viger. p. 467. Quod cum hic locum habeat, Gram- s obsecutus sum.

ὶ ἄγοντες Ἀθηναίων] sc. Parali vehebant legatos CCCC vi- . Sic vero participium non habet, unde pendeat. Qua- er Aem. Portus legit ἄγειν, equidem cum Bekkero malim οἵ, quod est ante ἐπειδὴ ἐγένοντο, quo deleto expeditur cura. Parali iussi legatos Laespodiam, Aristophontem et ium Spartam traiicere postquam in regionem Argi devene- legatos correptos Argivis tradiderunt, nec iam Athenas re- legatos Argivorum triremi Samum vexerunt. Πέμπτους K. ουσι A. B. F. H. L. O. Q. b. d. e. g. i. k. adde S. et ante- ο πρέσβεις P. omittit c. Bekk. omissum vult πρέσβεις. De podia vide supra VI, 105. Schol. Aristoph. Av. 1568., quem ipserunt Suidas et Phavorinus: τοῦτον δὲ τὸν Λ. καὶ στρατη- φησι Θουκυδίδης ἐν τῇ ή (scr. στ'.) V. Vales. ad Harpocr.

σβεις Λαισποδίαν καὶ Ἀριστοφῶντα καὶ Μελησίαν·
δὴ ἐγένοντο πλέοντες κατ' Ἄργος, τοὺς μὲν πρέσβεις ξ
τες τοῖς Ἀργείοις παρέδοσαν ὡς τῶν οὐχ ἥκιστα κα
των τὸν δῆμον ὄντας, αὐτοὶ δὲ οὐκέτι ἐς τὰς Ἀθήνας
το, ἀλλ' ἄγοντες ἐκ τοῦ Ἄργους ἐς τὴν Σάμον τοὺς
ἀφικνοῦνται ἥπερ εἶχον τριήρει.

87 Τοῦ δ' αὐτοῦ θέρους Τισσαφέρνης, κατὰ τὸν και
τον ἐν ᾧ μάλιστα διά τε τἄλλα καὶ τὴν Ἀλκιβιάδου
ἤχθοντο αὐτῷ οἱ Πελοποννήσιοι ὡς φανερῶς ἤδη ἀ
τι, βουλόμενος, ὡς ἐδόκει δή, ἀπολύεσθαι πρὸς αὐτ
διαβολάς, παρεσκευάζετο πορεύεσθαι ἐπὶ τὰς Φοινίσσ
ἐς Ἄσπενδον, καὶ τὸν Λίχαν ξυμπορεύεσθαι ἐκέλευε·
στρατιᾷ προστάξειν ἔφη Ταμὼν ἑαυτοῦ ὕπαρχον, ὥσ
φὴν ἐν ὅσῳ ἂν αὐτὸς ἀπῇ διδόναι. λέγεται δὲ οὐ κα
τό, οὐδὲ ῥᾴδιον εἰδέναι τίνι γνώμῃ παρῆλθεν ἐς τὴν Ἄ
δον καὶ παρελθὼν οὐκ ἤγαγε τὰς ναῦς. ὅτι μὲν γὰρ α
νισσαι νῆες ἑπτὰ καὶ τεσσαρακοντα καὶ ἑκατὸν μέχρι Ἀ
δου ἀφίκοντο σαφές ἐστι· διότι δὲ οὐκ ἦλθον πολλαχ
ζεται. οἱ μὲν γὰρ ἵνα διατρίβῃ ἀπελθών, ὥςπερ καὶ
θη, τὰ τῶν Πελοποννησίων· τροφὴν γοῦν οὐδὲν βέλτι
λὰ καὶ χεῖρον ὁ Ταμώς, ᾧ προςετάχθη, παρεῖχεν· οἱ
τοὺς Φοίνικας προαγαγὼν ἐς τὴν Ἄσπενδον ἐκχρηματ
ἀφείς· καὶ γὰρ ὡς αὐτοῖς οὐδὲν ἔμελλε χρήσεσθαι· ἄλλοι

s. v. ἐπίσκοπος. Haec fuit altera legatio. Primam m
c. 71.; tertiam c. 90. memorabit. — *Κατ' Ἄργος*, nos: i
Gewässern von Argos. Vide Valcken. ad Herodot. III, 14.

87. *νῆες ἑπτὰ καὶ τεσσαράκοντα καὶ ἑκατόν*] Huic num
tarch. Alcibiad. 25. tres addit. Sed Isocrat. de Big. 7.
90. numerat, contra Diodor. XIII, 36. (collat. 38.) μετ
δὲ καὶ (ὁ Φαρνάβαζος, ita enim pro Τισσαφέρνης scribit) ἐκ
τριήρεις τριακοσίας διαλογιζόμενος ἀποστεῖλαι τοῖς Λακεδαιμον
τὴν Βοιωτίαν. Quorum nihil verum videtur. Caeterum q
adnotavit Krueger. p. 360. coniecturas, quas de itiner
phernis hic proponit scriptor, eas omnes coniungendas esse
Adde Wessel ad Diodor. l. l., quo usus est Kruegerus.

οἱ μὲν γὰρ ἵνα διατρίβῃ — οἱ δὲ ἵνα — ἄλλοι δ' ὡς] Ha
nia verbo finito carent; repete εἴκαζον. Conf. notam ad l
Citant h. l. Gregor. Cor. p. 87. καὶ ἀντὶ τῶν μετοχῶν Ἀττ
ῥήμασι κέχρηνται, καὶ ἀντὶ ῥημάτων ἐναλλὰξ μετοχαῖς, ὡς ἐ
δίδης· „ὁ δὲ χρηματίσαιτο ἀφείς." ἀντὶ τοῦ ὁ δὲ ἀφῆκε χρη
νος et Thom. M. p. 920. ἵνα τοὺς Φοίνικας — ἐκχρηματίσαι
Ἐκχρηματίζομαι est *pecunias extorquere*, nos: *Geld*
Popponi prol. t. I. p. 163. scribendum videtur ἀφιείς, *lie*
er sie entliesse, durch ihre Entlassung. Quanquam vulgata
que putat defendi posse, si pecuniam a Phoenicibus t
dem promissam, sed demum post reditum in patriam s
esse cogites. Verba καὶ γὰρ ὡς αὐτοῖς οὐδὲν ἔμελλε χρήσ

καταβοῆς ἕνεκα τῆς ἐς Λακεδαίμονα, τὸ λέγεσθαι ὡς οὐκ ἀδικεῖ, ἀλλὰ καὶ σαφῶς οἴχεται ἐπὶ τὰς ναῦς ἀληθῶς πεπληρωμένας. ἐμοὶ μέντοι δοκεῖ σαφέστατον εἶναι τριβῆς ἕνεκα καὶ ἀνακωχῆς τῶν Ἑλληνικῶν τὸ ναυτικὸν οὐκ ἀγαγεῖν, φθορᾶς καὶ, ἐν ὅσῳ παρῄει ἐκεῖσε καὶ διέμελλεν, ἀνισώσεως δέ, ὅπως ἀμφοτέρους προςθέμενος ἰσχυροτέρους ποιήσῃ, ἐπεὶ εἴγε ἐβουλήθη διαπολεμῆσαι, ἐπιφανὲς δήπου οὐκ ἐνδοιαστῶς. κομί-

---

intellige: *nam etiamsi pecunias a Phoenicibus nullas accepisset, nihilo magis tamen iis usus esset, sed reverti iussisset.* Utitur his verbis Gregor. Cor. p. 76., demonstrare volens ὡς αὐτοῖς ex abundantia dictum esse. Inepte; καὶ ὥς est *vel sic.* Conf. I, 44. ἐνῆκει γὰρ ὁ πρὸς Πελοποννησίους πόλεμος καὶ ὥς ἔσεσθαι αὐτοῖς. c. 74. ...ώσαμεν — μηδ' ὥς τὸ κοινὸν προλιπεῖν. c. 132. ἀλλ' οἱδ' ὥς ἠξίωκ..., νεώτερόν τι ποιεῖν ἐς αὐτόν. Ex proximis Anecd. Bekk. t. I. 104. citant vocabulum καταβοή, de quo vide notam ad I, 73. Haec autem ita sunt supplenda: ἄλλοι δ' εἴκαζον ὡς καταβοῆς ἕνεκα τῆς ἐς Λακεδαίμονα παρῆλθεν ἐς τὴν Ἄσπενδον, *alii vero suspicabantur eum hoc iter ingressum esse vitandae invidiae* sive *criminationis causa, qua apud Lacedaemonios flagrabat.* V. cap. 85. Τῷ λέγεσθαι Bekk. edidit ex codd. A. B. pro vulgata τὸ λέγεσθαι. Cur ni igitur etiam in VII, 67. dativum articuli dedit? in verbis ...sus similibus: ἡμῶν δὲ τό τε ὑπάρχον πρότερον, ᾧπερ καὶ ἀνεπι... ...ονες ἔτι ὄντες ἀπετολμήσαμεν, βεβαιότερον νῦν, καὶ τῆς δοκήσεως ...γεγενημένης αὐτῷ, τὸ κρατίστους εἶναι εἰ τοὺς κρατίστους ἐνικήσα..., διπλασία ἑκάστου ἡ ἐλπίς, ubi dixi articulum cum infinitivo ...i posse per nostrum *in so fern*, velut hic: *in so fern man ...n sollte, er handle nicht ungerecht.* Et proni sunt librarii in ... corruptelam ponendi τῷ cum infinitivo pro τό, et idem fa... est III, 1. in codice d. Verbum ἀδικεῖν vim induere solet ...etuitatis, ut, quemadmodum φεύγειν usurpatur pro φυγεῖν, ...are, pro ἠδικηκέναι ponitur, velut a Xenophonte hist. gr. II, ...0. ἐνόμιζον οὐδεμίαν εἶναι σωτηρίαν, εἰ μὴ παθεῖν, ἃ οὐ τιμω... ...νοι ἐποίησαν, ἀλλὰ διὰ τὴν ὕβριν ἠδίκουν ἀνθρώπους μικροπολί... V. Heindorf. ad Platon. Protagor. p. 463. Mox vocabulum ...ωχῆς (*Aufhalt, mora*) fuerunt, qui satis respondere vocabulo ...ώσεως negarent. At enim dum moratur et tergiversatur, ma... utrorumque vires exaequat, certe exaequatas esse, ut iam ...c sunt, patitur; quamprimum alterutris adiungitur, quasi li... altera lance propendens alteram deprimit, moramque tollit. ...icula μή bis cogitanda, ut in I, 141.

ἐπεὶ εἴγε ἐβουλήθη — οὐκ ἐνδοιαστῶς] περὶ ἐπιφανὲς A. F. H. f. ...φανὲς B. marg. S. περιφανῶς P. ἐπιφανεῖς emendat Reiskius, et ...ολεμῆσαι (optat.), hoc sensu: *nam confecisset bellum absque ...troversia et indubia victoria, si voluisset conficere, sese tantummodo monstrans et in hostium conspectum prodiens.* Optativum ...m Heilm. poni voluit, sed is sine partic. ἄν ferri non potest. ... structura ἀπὸ κοινοῦ est, ita supplenda: εἴ γε ἐβουλήθη, ἐπι...ὲς δήπου, οὐκ ἐνδοιαστῶς διεπολέμησεν ἄν. Conf. III, 64. δῆλον ...ώσατε οὐδὲ τότε τῶν Ἑλλήνων ἕνεκα — οὐ Μηδίσαντες, ἀλλ' ὅτι ... Ἀθηναῖοι (ἐμήδισαν), ubi v. Bauer. V, 79. αἱ δέ ποι στρατιᾶς ...κοινᾶς, βουλεύεσθαι Λακεδαιμονίως καὶ Ἀργείως, ὅπα κα δικαιό...

88 ρεσιν. Ἀλκιβιάδης δὲ ἐπειδὴ καὶ τὸν Τισσαφέρνην ἤ
ριόντα ἐπὶ τῆς Ἀσπένδου, ἔπλει καὶ αὐτὸς λαβὼν
κα ναῦς, ὑποσχόμενος τοῖς ἐν Σάμῳ ἀσφαλῆ καὶ με
ριν· ἢ γὰρ αὐτὸς ἄξειν Ἀθηναίοις τὰς Φοινίσσας να
λοποννησίοις γε κωλύσειν ἐλθεῖν· εἰδώς, ὡς εἰκός, ἐ
τὴν Τισσαφέρνους γνώμην ὅτι οὐκ ἄξειν ἔμελλε, καὶ
νος αὐτὸν τοῖς Πελοποννησίοις ἐς τὴν ἑαυτοῦ καὶ
φιλίαν ὡς μάλιστα διαβάλλειν, ὅπως μᾶλλον δι' αἰ
ἀναγκάζοιτο προσχωρεῖν. καὶ ὁ μὲν ἄρας εὐθὺ τῆς
δος καὶ Καύνου ἄνω τὸν πλοῦν ἐποιεῖτο.

τατα κρίναντας, i. e. κρίναντας, ὅπα κα δικαιότατα κρίνωντ
men Popp. prol. t. I. p. 288. hoc ipsum κρίνωντι reponer
suspicatur.

καταφωρᾷ δὲ μάλιστα] καταφωρᾶν A. F. H. καταφορί
τάφωρος N. c. f. καταφορὰ L. S. (idemque in marg.
quae est vulgata scriptura huius loci. Correxit Vir
Dukero varietatem scripturae e codic[illegible] g. excerpsit.

χάριν ἂν — ἔτι ἔσχεν] Thom. M. p. 913. Scholiast
μείζονα παρέσχεν ἂν βασιλεῖ, ἢ χάριτος μείζονος ἠξιώθη.
ἐλασσόνων est ἐλάσσονι δαπάνῃ, ut Dukerus exponit.

88. ἢ Πελοποννησίοις γε κωλύσειν ἐλθεῖν] Thom. M. p.

ἐς τὴν ἑαυτοῦ καὶ Ἀθηναίων φιλίαν διαβάλλειν] „No
praepositione εἰς adiectum verbis διαβάλλειν, λοιδορεῖν e
vim habentibus notat rem, quae alicui invidiam facer
tium aliudve quid, quod alicui exprobrari potest. H
IV, 12. εἰς ἀνανδρίαν καὶ δειλίαν νόσον διέβαλλεν. Plutar
phthegm. p. 305. λοιδορηθεὶς ὑπό τινος εἰς τὴν δυσωδίαν το
Et ibidem p. 327. πρὸς Ἁρμόδιον εἰς δυσγένειαν αὐτῷ λο
ἔφη. Thucydides V, 75. τὴν ἐπιφερομένην αἰτίαν ἔς τε μ
ἐς τὴν ἄλλην ἀβουλίαν τε καὶ βραδυτῆτα ἑνὶ ἔργῳ τούτῳ ἀ
Pluribus ostendi usum huius generis loquendi, ut co

Οἱ δὲ ἐκ τῆς Σάμου ἀπὸ τῶν τετρακοσίων πεμφθέντες 89
ͅβεις ἐπειδὴ ἀφικόμενοι ἐς τὰς Ἀθήνας ἀπήγγειλαν τὰ πα-
τοῦ Ἀλκιβιάδου, ὡς κελεύει τε ἀντέχειν καὶ μηδὲν ἐνδι-
ι τοῖς πολεμίοις, ἐλπίδας τε ὅτι πολλὰς ἔχει κἀκείνοις
στράτευμα διαλλάξειν καὶ Πελοποννησίων περιέσεσθαι,
ͅμένους καὶ πρότερον τοὺς πολλοὺς τῶν μετεχόντων τῆς
ͅρχίας, καὶ ἡδέως ἂν ἀπαλλαγέντας πη ἀσφαλῶς τοῦ
ͅματος, πολλῷ δὴ μᾶλλον ἐπέῤῥωσαν. καὶ ξυνίσταντό τε
καὶ τὰ πράγματα διεμέμφοντο, ἔχοντες ἡγεμόνας τῶν πάνυ
ͅτηγῶν τῶν ἐν τῇ ὀλιγαρχίᾳ καὶ ἐν ἀρχαῖς ὄντων, οἷον
ͅαμένην τε τὸν Ἅγνωνος καὶ Ἀριστοκράτην τὸν Σκελλίου,
ἄλλους, οἳ μετέσχον μὲν ἐν πρώτοις τῶν πραγμάτων,
ͅύμενοι δ' ἀδεῶς ἔφασαν τό τε ἐν τῇ Σάμῳ στράτευμα
τὸν Ἀλκιβιάδην σπουδῇ πάνυ, οὓς τε ἐς τὴν Λακεδαίμονα
ͅβευομένους ἔπεμπον, μή τι ἄνευ τῶν πλειόνων κακὸν δρά-
τὴν πόλιν, οὐ τὸ ἀπαλλάξειειν τοῦ ἄγαν ἐς ὀλίγους ἐλ-
ἀλλὰ τοὺς πεντακισχιλίους ἔργῳ καὶ μὴ ὀνόματι χρῆναι
ͅεικνύναι, καὶ τὴν πολιτείαν ἰσαιτέραν καθιστάναι. ἦν δὲ

ͅla, ubi εὐθύ pro *statim* dicitur, sed non apud Atticos. V.
. ich. p. 144. et ibi Lobeck., qui quod ap. Thucydidem VIII,
ͅibi vult εὐθὺ σφῶν ἐπὶ τὸν Πειραιᾶ, id non opus est, quo-
statim ibi suo loco est, neque libri variant. Φασηλίδος
ͅ pro Φασήλιδος hic et aliis locis e melioribus libris. v.
prol. t. II. p. 474. Non apparet, cur, quum Phaselidem
ͅre nisi Caunum praetervectus, non potuerit, Thucydides
ͅidem ante Caunum ponere voluerit.

ͅ. τὸν Σκελλίου] Σικελλίου A. F. H. Q. Σικέλου B. Σκελίου
P. d. e. i. k. ceteri Σικελίου. Mox ἐν τοῖς πρώτοις B. ceteri
ͅώτοις. Bekker. edidit ἐν τοῖς πρώτοι.

ͅβούμενοι — ἰσαιτέραν καθιστάναι] φοβούμενοι ὡς ἔφασαν K.
ͅδεῶς ἔφασαν A. F. φοβ. ἀδεῶς δὲ c. e. φοβ. ἀδεῶν ἔφ. Q.
φοβούμενοι δὲ, ὡς ἔφασαν. Paulo post verba σπουδῇ πάνυ,
ͅulgo desunt, Bekker. recepit ex A. B. F. H. L. O. P. adde
ͅbi bis sunt sequentia τούς τε ἐν, et quidem in rasura, at-
ͅ pro ἐς) g. i. k. οὓς pro τοὺς habet c. at τε omittit B. mox
ͅυομένους e. et ἔπεμπον omittunt Q. f. καὶ κακὸν L. O. k.
ͅιν B. τῇ πόλει Q. f. Deinde οὕτω γὰρ ἀπαλλάξειν margo i.
ͅem. Porto οὐ τῶι B. ἰσωτέραν Q. εἰς ἑτέραν F. L. d. ἐς ἑτέ-
ͅ B. H. ceteri ἰσαιτέραν. — Haec quidem est discrepantia
ͅrae in loco conclamato, quae insigniter augeri potest ex
ͅs maxime memorabilibus. In iis haec sunt: τὸ στράτευμα]
τῇ Σάμῳ δηλονότι, unde apparet, qui haec scripsit, eum in
ͅsuo verba ἐν τῇ Σάμῳ non habuisse. Sequuntur haec: ἀλλὰ
ͅεντακισχιλίους] οὐκ ἀντίκειταί τινι τὸ ἀλλὰ, ὡς λέγομεν, οὐ
ἀλλὰ τόδε· ἔστι δὲ παρακελευστικὸν, ὡς καὶ παρ' Ὁμήρῳ· Ἀλλ'
μηκέτι ταῦτα λεγώμεθα (Il. 13, 292.). Qui haec adnotavit,
ͅnon retulit ad οὐ τὸ ἀπαλλάξειν, sed putavit opinor, verba
ͅἀπαλλάξειν pendere ex φοβούμενοι. Unde autem tunc pendet

τοῦτο μὲν σχῆμα πολιτικὸν τοῦ λόγου αὐτοῖς, κατ' ἰδία

---

infinitivus χρῆναι? Audiamus quod reliquum est huius schol
διάνοια· οἱ περὶ τὸν Θηραμένην ἄρχοντες τότε τῆς ὀλιγαρχίας καὶ
σχόντες αὐτῆς ἐν πρώτοις, ὀρεγόμενοι δὲ δημοκρατίας, ἔλεγον,
ἀπαλλακτικῶς ἔχουσι τῆς ὀλιγαρχίας (ὅπερ ἦν ἀληθὲς) ἀλλ' ὅτι
ται τοὺς ἐν Σάμῳ καὶ Ἀλκιβιάδην καὶ τοὺς ἀπιόντας εἰς Λακε
πρέσβεις, μή τι οὗτοι κακὸν ἐργάσωνται τὴν πόλιν, ὀλιγαρχίας
νης· ἤδη οὖν ἠξίουν τοὺς πεντακισχιλίους καθιστάναι. Unde
cognoscuntur non levissima: Scholiastes agnoscit vulgat
πρώτοις, quam in adnotatione ad VII, 19. retinendam es
tuitus loco Herodoteo et analogia formae Latinae: inprimis.
non legit ἀπαλλάξειν, sed ἀπαλλαξείειν, duplicata syllaba ε,
est potior scriptura, quanquam in nullo dum cod. Thucyd
perta. Idem porro tuetur verbum ἔπεμπον et scriptur
omisso τε, ut est in duobus scriptis libris. Iam adscrib
mihi quidem scribendus videtur locus, nihil recedens ab
ritate librorum: οἳ μετέσχον μὲν ἐν πρώτοις τῶν πραγμάτ
βούμενοι δ' ἀδεῶς ἔφασαν τό τε ἐν τῇ Σάμῳ στράτευμα
Ἀλκιβιάδην σπουδῇ πάνυ, οὕς τε ἐς τὴν Λακεδαίμονα πρέσβ
ἔπεμπον, μή τι ἄνευ τῶν πλεόνων κακὸν δράσωσι τὴν πόλιν,
ἀπαλλαξείειν τοῦ ἄγαν ἐς ὀλίγους ἐλθεῖν, ἀλλὰ τοὺς πεν
λίους ἔργῳ καὶ μὴ ὀνόματι χρῆναι ἀποδεικνύναι, καὶ τὴν
ἰσαιτέραν καθιστάναι, i. e. φοβούμενοι δὲ τό τε στράτευμα
Ἀλκιβιάδην καὶ τοὺς πρέσβεις, ἀδεῶς ἔφασαν οὐ τὸ ἀπαλλαξ
οὐχ ἑαυτοὺς ἀπαλλαξείειν τοῦ ἄγαν ἐς ὀλίγους ἐλθεῖν, ἀλλὰ τ
κισχιλίους χρῆναι ἀποδεικνύναι etc. Hoc est: fuerunt oli
*qui inprimis quidem rerum participes erant, sed metue
plane exercitum, qui Sami erat et Alcibiadem, et legat
Lacedaemona miserunt, ne civitatem iniussu maioris olig
partis aliquo malo afficerent, non fatebantur quidem, se
fieri cupere pauciorum dominatu, sed libere profitebantur
quies mille viros re, non nomine constituendos esse, et
rem reipublicae statum ordinandum.* Nempe non hoc v
bant, ut quinquies mille legerentur, et ius de rebus pu
bere consultandi nanciscerentur, sed magis suis ambitios
liis, quam reipublicae prospicientes, magis ut qui pau
pra ceteros efferre se putabantur inter oligarchas, eos
rent, utque Alcibiadi obsequi viderentur, quem metueban
infra dicit: σαφέστατα δ' αὐτοὺς ἐπῆρε τὰ ἐν τῇ Σάμῳ τοῦ
δου ἰσχυρὰ ὄντα), metuentes etiam legatos, Spartam mis
proprio Marte et propriae auctoritatis augendae causa
commoda reipublicae Lacedaemoniis iusto plus indulgeren
igitur de causis ex aemulatione sui parium profectis prae
quinquies mille constitutos voluerunt, revera suum quisq
oligarchas nomen praevalere, ceterorum obliterari tes
Σπουδῇ πάνυ formula Thucydidi est frequentissima, ut p
ckenarium ad Phalaridos epistolas p. XVII. docuit Wolf.
mosth. Leptin. p. 321. Quaerere aliquis possit, cur
ἔπεμπον scripserit, non ἔπεμψαν, cum hoc tempore opus
deatur? Sed recte se habet imperfectum, *mittebant*, no
runt, vel *miserant*. Quippe non unam legationem Spartam
runt, duas iam miserant, tertiam in eo erant, ut mitt
Verba ἄνευ τῶν πλεόνων ita intelligo: metuebant, ne leg

ἀτιμίας οἱ πολλοὶ αὐτῶν τῷ τοιούτῳ προσέκειντο, ἐν ᾧπερ μάλιστα ὀλιγαρχία ἐκ δημοκρατίας γενομένη ἀπόλλυται. πάντες γὰρ αὐθημερὸν ἀξιοῦσιν οὐχ ὅπως ἴσοι, ἀλλὰ καὶ πολὺ πρῶτος αὐτὸς ἕκαστος εἶναι· ἐκ δὲ δημοκρατίας αἱρέσεως γιγνομένης, ῥᾷον τὰ ἀποβαίνοντα ὡς οὐκ ἀπὸ τῶν ὁμοίων ἐλασσούμενός τις φέρει. σαφέστατα δ' αὐτοὺς ἐπῆρε τὰ ἐν τῇ Σάμῳ τοῦ Ἀλκιβιάδου ἰσχυρὰ ὄντα, καὶ ὅτι αὐτοῖς οὐκ ἐδόκει μόνιμον τὸ τῆς ὀλιγαρχίας ἔσεσθαι. ἠγωνίζετο οὖν εἷς ἕκαστος αὐτὸς πρῶτος προστάτης τοῦ δήμου γενέσθαι. οἱ δὲ τῶν 90 τετρακοσίων μάλιστα ἐναντίοι ὄντες τῷ τοιούτῳ εἴδει καὶ προεστῶτες Φρύνιχός τε, ὃς καὶ στρατηγήσας ἐν τῇ Σάμῳ [ποτὲ] τῷ Ἀλκιβιάδῃ τότε διηνέχθη, καὶ Ἀρίσταρχος, ἀνὴρ ἐν τοῖς μάλιστα καὶ ἐκ πλείστου ἐναντίος τῷ δήμῳ, καὶ Πείσανδρος καὶ Ἀντιφῶν καὶ ἄλλοι οἱ δυνατώτατοι, πρότερόν τε, ἐπεὶ τάχιστα κατέστησαν καὶ ἐπειδὴ τὰ ἐν τῇ Σάμῳ σφῶν ἐς δημοκρατίαν ἀπέστη, πρέσβεις τε ἀπέστελλον σφῶν ἐς τὴν Λακεδαίμονα, καὶ τὴν ὀλιγαρχίαν προὐθυμοῦντο, καὶ τὸ ἐν τῇ Ἠετιωνείᾳ καλουμένῃ τεῖχος ἐποιοῦντο, πολλῷ τε μᾶλλον ἔτι, ἐπειδὴ καὶ οἱ ἐκ τῆς Σάμου πρέσβεις σφῶν ἦλθον, ὁρῶντες

---

maioris numeri i. e. ceterorum inter CCCC viros et quin- mille virorum privo consilio cum Spartanis transigerent; igitur recte Scholiastes: ὀλιγαρχίας γενομένης, nam pauco- imperium erat, licet quinquies mille viris institutis. Ἄνευ voluntate, consensu et consilio esse, et ad hunc locum Duke- notavit, et alibi demonstratum est. De forma comparativi ...ος v. Matth. Gr. p. 152.

... τοιούτῳ προσέκειντο] [illegible] A. F. H. τοιούτῳ εἴδει N. τοιούτῳ K. „Τρόπῳ glossam [illegible], haud facile quisquam dubitet. De ... non tam apertum est; nam Thucydides saepe ita loqui- Cap. sq. μάλιστα ἐναντίοι ὄντες τῷ τοιούτῳ εἴδει. III, 62. σκέ- ..., ἐν οἵῳ εἴδει ἑκάτεροι ἡμῶν τοῦτο ἔπραξαν. VI, 77. ὁρῶντες ... ἐπὶ τοῦτο τὸ εἶδος τρεπομένους. Et VIII, 56. τρέπεται ἐπὶ ... εἶδος." Dukerus.

ἠγωνίζετο οὖν εἷς ἕκαστος αὐτὸς πρῶτος προστάτης τοῦ δήμου γε-...] Thom. M. p. 163. ἕκαστος αὐτὸς A. B. F. H. c. ἕκαστος ἐς ...λὴν αὐτὸς L. O. P. g. ἕκαστος ὑπερβολὴ αὐτὸς i. ἕκαστος ὑπερ- αὐτὸς s. sed ὑπερβολὴν linea manu recentiori ducta oblite- ... Vulgo ἕκαστος ὑπερβολὴν αὐτός. Vocabulum αὐθημερόν ci- Anecd. Bekk. t. I. p. 82. 463. explicant scholia per ἐν μιᾷ . Πρωτοστάτης habent N. b., quod est militare vocabulum. Eustath. in Homer. Il. γ'. p. 923. Hesych. v. Polluc. I, 127. ... V, 71.

90. ἐν τῇ Σάμῳ ποτέ] ποτὲ omittunt K. c. g. et Valla. Aper- glossema est vocis τότε.

...ὴν ὀλιγαρχίαν προὐθυμοῦντο] Thucyd. V, 17. προὐθυμήθη τὴν ...σιν. 39. προθυμουμένων τὰς ἐς Βοιωτοὺς σπονδάς. VIII, 1. προθυμηθεῖσι τῶν ῥητόρων τὸν ἔκπλουν. Vid. Matth. Gr. p. 575.

τούς τε πολλοὺς καὶ σφῶν τοὺς δοκοῦντας πρότερον
εἶναι μεταβαλλομένους. καὶ ἀπέστειλαν μὲν Ἀντιφῶντα
Φρύνιχον καὶ ἄλλους δέκα κατὰ τάχος, φοβούμενοι
αὐτοῦ καὶ τὰ ἐκ τῆς Σάμου, ἐπιστείλαντες παντὶ τρόπῳ
καὶ ὁπωςοῦν ἀνεκτὸς ξυναλλαγῆναι πρὸς τοὺς Λακεδαιμ
ᾠκοδόμουν δὲ ἔτι προθυμότερον τὸ ἐν τῇ Ἠετιωνείᾳ
ἦν δὲ τοῦ τείχους ἡ γνώμη αὕτη, ὡς ἔφη Θηραμένης
μετ᾿ αὐτοῦ, οὐχ ἵνα τοὺς ἐν Σάμῳ, ἢν βίᾳ ἐπιπλέωσι,
δέξωνται ἐς τὸν Πειραιᾶ, ἀλλ᾿ ἵνα τοὺς πολεμίους
ὅταν βούλωνται, καὶ ναυσὶ καὶ πεζῷ δέξωνται. χηλὴ γὰρ
τοῦ Πειραιῶς ἡ Ἠετιωνεία, καὶ παρ᾿ αὐτὴν εὐθὺς ὁ
ἐστίν. ἐτειχίζετο οὖν οὕτω ξὺν τῷ πρότερον πρὸς ἤπειρον
πάρχοντι τείχει, ὥςτε καθεζομένων ἐς αὐτὸ ἀνθρώπων

ἐπιστείλαντες ξυναλλαγῆναι πρὸς τοὺς Λακεδαιμονίους] Th
p. 165. 238. „Vide, ne ὅςτις cum c. e. omittendum et pro
τός cum A. F. ἀνεκτῶς scribendum sit, quod etiam Cl. Gr.
ex correctione.“ Krueger. p. 383.

χηλὴ γάρ ἐστι τοῦ Πειραιῶς ἡ Ἠετιωνεία] Letronn.
Syr. p. 108. *L'entrée du Pirée à Athènes étoit reserrée entre
caps l'Alcime au sud* (Plutarch. Vit. Them. cap. 32.) *et l'E
du coté du nord.* (Meursius de Piraeo in Thesaur. Anti
Vol. V. p. 1935.) *Suidas, Hesychius, Harpocration, Etie
Byzanze* etc. *s'accordent à le nommer Ἄκρα. Thucydide l
χηλή. — En rapprochant Thucydide des lexicographes on
ne peut douter que dans ce passage χηλή ne soit l'équiv
ἄκρα, et ne signifie* promontoire. *Aem. Portus a fort bien
ce passage:* nam Eetionea est e duobus alterum Piraei pr
toriorum. — Adde Xenoph. hist. gr. II, 3, 46. Deme
Theocr. p. 1343. Phot. Zonar. et Anecd. Bekk. t. I. p. 2
voce χηλή v. notam ad Thuc. I, 63., quo pertinet locus S
Valesio ad Harpocrat. laudatus, desumtus ille ex scholiis a
ipsum locum, adde notam ad VII, 53. Polluc. I, 99. 102. S
der. ad Xenoph. Anab. VII, 1, 17. De *porticu* a Thucyd
morata conf. Schol. ad Aristoph. Eccles. 14. et Polluc. I
Superest, ut de muris illis recens exstructis dicatur, de
ita disserit Popp. prol. t. II. p. 253. „In extrema Ee
parte ad ostia portus turris erat, una cum altera turri in
sito promontorio introitum defendens. A terra ne quis E
potiri posset, murus exstructus erat ad ipsam illam turri
nens, cui muro CCCC viri alterum additurі erant, intra
dentem ad mare pariter usque ad turrim illam ducendum,
finitus esset, et undique moenibus tecti essent, et portus
in sua potestate habuissent, praesertim quum etiam in P
raeo porticum, quae maxima erat et illam Eetioneae mur
proxime attingebat, ab aliis aedificiis discriminassent et
xissent. Spatium vacuum inter utrumque promontorium
claude poterat, quod neglectum tertio anno belli Pelop
nienses in summum discrimen adducere potuisset, si mai
set Peloponnesiorum audacia. „Vide Thuc. II, 93.“

καθεζομένων — ἀνθρώπων ὀλίγων] Genitivus absol. pro

τοῖς ὁπλίταις· ὁ δὲ Ἀρίσταρχος καὶ οἱ ἐναντίοι τῷ πλήθει ἐχαλέπαινον. οἱ δὲ ὁπλῖται ὁμόσε τε ἐχώρουν οἱ πλεῖστοι τῷ ἔργῳ καὶ οὐ μετεμέλοντο, καὶ τὸν Θηραμένην ἠρώτων εἰ δοκεῖ αὐτῷ ἐπ' ἀγαθῷ τὸ τεῖχος οἰκοδομεῖσθαι, καὶ εἰ ἄμεινον εἶναι

---

t. I. p. 198. et praepositiones cum pleonasmo iuxta se positas Herm. de ellips. et pleonasm p. 202. Sic Plat. de leg. 3. p. 701. D. τίνος δὴ χάριν ἕνεκα. Et nos: *von Staats wegen, von Amts wegen.* Adde Matth. Gr. p. 904. Misc. philol. Vol. II. P. 2. p. 101. — Paulo ante de accentu in Μουνυχίασι v. eundem Gr. pag. 358.

τῷ ἀληθεῖ ἐχαλέπαινον] d. marg. H. N. Valla et Schol. γράφεται, τῷ ἀληθεῖ ἐχαλέπαινον. Vulgo τῷ πλήθει ἐχ. Nimirum Theramenes comitesque dicis causa clamabant et simulabant se succensere; Aristarchus homo oligarchicus, ut qui maxime (ἀνὴρ ἐν τοῖς μάλιστα καὶ ἐκ πλείστου ἐναντίος τῷ δήμῳ cap. 90.) vere et serio succensebat. Eadem varietas scripturae extat apud Dionys. A. R. p. 1801. ex citatione Kruegeri; sed in numero paginae error est. — Ita sane sensus exit et aptus et vero necessarius, ut videri possit. Ideoque post Haackium ipse illud τῷ ἀληθεῖ arripui, quanquam damnandam existimo causam, qua ductus vulgatam ille reiicit. Etenim verba τῷ πλήθει inepta dicens, quid sibi velint, se nescire fatetur. „Cum ad ὁπλίτας pertineat, Thucydides dicturus fuerit αὐτοῖς." Haec ipsa Haackii verba sunt. Is igitur communi cum Bauero errore iunxit τῷ πλήθει ἐχαλέπαινον, cum iungendum sit ἐναντίοι τῷ πλήθει, *inimici popularis imperii.* Tum et ante Haackium et post eum illud ἀληθεῖ defensores nactum est Kruegerum p. 386. et Benedictum, quanquam hos quidem minus recte defensores dixeris, cum se τῷ ἀληθεῖ procul dubio praeferre dicerent, cur praeferrent, causas nullas adiecerint. Et tamen οἱ ἐναντίοι nimis nude positum esse aliquis dicat, nisi adiectum sit vulgatum τῷ πλήθει, ut in hanc suspicionem inciderim, scribendum esse: καὶ οἱ ἐναντίοι τῷ πλήθει τῷ ἀληθεῖ ἐχαλέπαινον, quoniam mihi nec τῷ πλήθει, nec τῷ ἀληθεῖ facile abesse posse videbatur; et illud quidem ut addatur, postulat orationis perspicuitas; hoc oppositionis ratio, quae inter verba ὅσον ἀπὸ βοῆς ἕνεκα et τῷ ἀληθεῖ, sive inter Theramenem et asseclas, qui se succensere simulabant, et Aristarchum popularisque imperii osores intercedit. Hos enim revera indignatos fuisse consentaneum est. Tametsi quominus ita statuerem, cacophonia me retinuit, quae est in syllabis ηθει, nullo intervallo iuxta se positis. Quod vero gravissimum est, τῷ ἀληθεῖ hoc sensu dici, ut sit *revera*, neque usus Graecorum omnino pati videtur, neque Thucydideus, ex quo τὸ ἀληθὲς dici necesse foret, ut probatur exemplis tum aliis, tum his a Dukero, quamvis stabiliendae scripturae τῷ ἀληθεῖ causa, allatis: VI, 33. πρόφασιν μὲν — τὸ δὲ ἀληθές et II, 41. ὡς οὐ λόγων ἐν τῷ παρόντι κόμπος τάδε μᾶλλον, ἢ ἔργων ἐστὶν ἀλήθεια. Lucian. Harmon. p. 588. λόγῳ μὲν — τὸ δ' ἀληθές. His igitur reputatis vulgatam adhuc retinens ampliandum censeo.

καὶ εἰ ἄμεινον εἶναι] Post εἶναι repete δοκεῖ. Nisi forte εἴη scribendum est. V. ad Dionys. de C. V. p. 75. *Jen.* Act. philol. Monac. t. II. p. 329. not.

καθαιρεθέν. ὁ δέ, εἴπερ καὶ ἐκείνοις δοκεῖ καθαιρεῖν, καὶ ἑαυτῷ ἔφη ξυνδοκεῖν. καὶ ἐντεῦθεν εὐθὺς ἀναβάντες οἵ τε ὁπλῖται καὶ πολλοὶ τῶν ἐκ τοῦ Πειραιῶς ἀνθρώπων κατέσκαπτον τὸ τείχισμα. ἦν δὲ πρὸς τὸν ὄχλον ἡ παράκλησις ὡς χρή, ὅςτις τοὺς πεντακιςχιλίους βούλεται ἄρχειν ἀντὶ τῶν τετρακοσίων, ἰέναι ἐπὶ τὸ ἔργον. ἐπεκρύπτοντο γὰρ ὅμως ἔτι τῶν πεντακιςχιλίων τῷ ὀνόματι, μὴ ἄντικρυς δῆμον ὅςτις βούλεται ἄρχειν ὀνομάζειν, φοβούμενοι μὴ τῷ ὄντι ὦσι καὶ πρός τινα εἰπὼν τίς τι ἀγνοίᾳ σφαλῇ. καὶ οἱ τετρακόσιοι διὰ τοῦτο οὐκ ἤθελον τοὺς πεντακιςχιλίους οὔτε εἶναι οὔτε μὴ ὄντας δήλους εἶναι, τὸ μὲν καταστῆσαι μετόχους τοσούτους ἄντικρυς ἂν δῆμον ἡγούμενοι, τὸ δ' αὖ ἀφανὲς φόβον ἐς ἀλλήλους παρέξειν.

93 Τῇ δ' ὑστεραίᾳ οἱ μὲν τετρακόσιοι ἐς τὸ βουλευτήριον ὅμως καὶ τεθορυβημένοι ξυνελέγοντο· οἱ δ' ἐν τῷ Πειραιεῖ ὁπλῖται, τόν τε Ἀλεξικλέα ὃν ξυνέλαβον ἀφέντες καὶ τὸ τείχισμα καθελόντες, ἐς τὸ πρὸς τῇ Μουνυχίᾳ Διονυσιακὸν [τὸ ἐν τῷ Πειραιεῖ] θέατρον ἐλθόντες καὶ θέμενοι τὰ ὅπλα, ἐξε-

---

ἐπεκρύπτοντο — μὴ ἄντικρυς — ὀνομάζειν] Verba *μὴ ὀνομάζειν* pendent ex *ἐπεκρύπτοντο*, hoc sensu: *consilium suum, quamquam in eo res erat, tamen adhuc tegebant nomine quinque millium, ita ut non aperte dicerent, quicunque vellet populare imperium.*

φοβούμενοι μὴ τῷ ὄντι ὦσι] scil. *τῶν πεντακιςχιλίων*. Scholiastes: *φοβούμενοι δηλαδὴ, μή τις, εἰπὼν ὅτι ὀρέγεται δημοκρατίας, πρός τινα ὅς ἐστι τῶν πεντακιςχιλίων, ἀγνοῶν ὅτι ἐστὶν εἷς ἐκείνων, ἐν κινδύνῳ γένηται.*

93. *ὅμως καὶ τεθορυβημένοι*] De collocatione particulae *ὅμως* vid. Matth. Gr. p. 825.

ἐς τὸ πρὸς τῇ Μουνυχίᾳ Διονυσιακὸν θέατρον] *Διονυσιακὸν τὸ ἐν τῷ Πειραιεῖ θέατρον* habent A. B. F. H. Q. f. additis aliquot verbis. Quaestio haec est, utrum et Munychiae et Piraeo suum fuerit theatrum, an unum theatrum, inter hos duos locos situm, modo huic modo illi accensitum fuerit, ut recte iudicat Poppo. Schoemann. de comit. Athen. p. 57. de hac re ita disserit: „Quod additur in quibusdam codd. *τὸ ἐν τῷ Πειραιεῖ*, tum demum defendi posset, si certum esset, idem esse hoc, quod Thucydides designat, atque illud in Piraeo theatrum, de quo paulo ante dictum est [p. 56. not. 22.] Arbitratus id est Spanhem. ad argum. Aristoph. Ran. p. 14. *Bekk.*, sed sine idonea causa, ut mihi videtur.“ — Theatrum Piraei commemorant Lysias c. Agorat. p. 464. 479. Xenoph. hist. gr. II, 4, 32. Eandem sententiam cum Spanhemio habet Wyttenb. Ecl. hist. p. 415. et Schneider. in Addend. ad Xen. l. l. p. 101. *ed. primae.* Kruegerus quoque p. 386. eam tuetur, quia Munychia Piraei pars fuerit, id quod patere ait ex Thuc. II, 13. Lex. Seg. p. 279. Meurs. Piraeo c. 9. Quod ut fateor verum esse, ita non intelligo, quid tunc opus fuerit hoc additamento. Magis hoc mihi commendari illud posse vide-

ἐν πατάξας διέφυγεν, ὁ δὲ ξυνεργὸς Ἀργεῖος ἄνθρωπος λη-
ὶς καὶ βασανιζόμενος ὑπὸ τῶν τετρακοσίων οὐδενὸς ὄνομα
κελεύσαντος εἶπεν, οὐδὲ ἄλλο τι ἢ ὅτι εἰδείη πολλοὺς ἀν-
ὅπους καὶ ἐς τοῦ περιπολάρχου καὶ ἄλλοσε κατ' οἰκίας
όντας, τότε δὴ οὐδενὸς γεγενημένου ἀπ' αὐτοῦ νεωτέρου
ὁ Θηραμένης ἤδη θρασύτερον καὶ Ἀριστοκράτης, καὶ ὅσοι
οι τῶν τετρακοσίων αὐτῶν καὶ τῶν ἔξωθεν ἦσαν ὁμογνώ-
ες, ᾔεσαν ἐπὶ τὰ πράγματα. ἅμα γὰρ καὶ ἀπὸ τῆς Λᾶς
νῆες ἤδη περιπεπλευκυῖαι καὶ ὁρμισάμεναι ἐς τὴν Ἐπίδαυ-
τὴν Αἴγιναν καταδεδραμήκεσαν· καὶ οὐκ ἔφη ὁ Θηραμέ-
εἰκὸς εἶναι ἐπ' Εὔβοιαν πλεούσας αὐτὰς ἐς Αἴγιναν κατα-
πίσαι καὶ πάλιν ἐν Ἐπιδαύρῳ ὁρμεῖν, εἰ μὴ παρακληθεῖσαι
ιειν ἐφ' οἷςπερ καὶ αὐτὸς ἀεὶ κατηγόρει· οὐκέτι οὖν οἷόν τε
ει ἡσυχάζειν. τέλος δὲ πολλῶν καὶ στασιωτικῶν λόγων καὶ
ψιῶν προςγενομένων, καὶ ἔργῳ ἤδη ἥπτοντο τῶν πραγμά-
· οἱ γὰρ ἐν τῷ Πειραιεῖ τὸ τῆς Ἠετιωνείας τεῖχος ὁπλῖ-
οἰκοδομοῦντες, ἐν οἷς καὶ Ἀριστοκράτης ἦν ταξιαρχῶν καὶ
ἑαυτοῦ φυλὴν ἔχων, ξυλλαμβάνουσιν Ἀλεξικλέα στρατηγὸν
ε ἐκ τῆς ὀλιγαρχίας καὶ μάλιστα πρὸς τοὺς ἑταίρους τε-

---

it Lys. c. Agor. p. 493. coll. purg. sacril. p. 263., cui plus
endum videri, cum ad Acta publica provocet, monet Taylor.
Lys. p. 118. Accedit Lycurgi contr. Leocrat. p. 417. sq.
oritas. Quanquam is nonnulla refert, quae vel dubia vel
te falsa sunt. — Quae Plutarch. Alcib. c. 25. de Phrynichi
e refert, ea ex Thucydide hausit, ita tamen ut corruperit.
rimum eodem errore quo Schol. ad Aristoph. Lys. 313. ita
tur, ac si Phrynichus ob ea, quae in Samo molitus erat,
itionis condemnatus fuerit, non propterea, quod statum pau-
m instituerit et Lacedaemona legatus Peloponnesios arces-
it. Deinde percussorem eius ἕνα τῶν περιπόλων Ἕρμωνα ap-
at, cum Thuc. περίπολον quidem percussorem dicat, sed non
monem, quem eodem loco τῶν περιπόλων τινὰ τῶν Μουνυχίασι
γμένων ἄρχοντα vocat, qui hoplitarum conatus adiuverit."
eger. p. 384.

ὄνομα τοῦ κελεύσαντος] Ita coniecit Tusanus et ferunt A. B.
H. Q. f.

ἀπὸ τῆς Λᾶς] A. λᾶις B. vulgo Λακεδαιμονίας.

καὶ τὴν ἑαυτοῦ φυλὴν ἔχων] K. ceteri φυλακήν. Conf. VI, 98.
τῶν Ἀθηναίων φυλὴ μία τῶν ὁπλιτῶν. Permutantur eadem vo-
ula ibidem c. 100. et 101., ubi v. notas. Adde VII, 69. et
lor. lectt. Lys. p. 236. *Reisk.*

πρὸς τοὺς ἑταίρους] A. B. F. H. d. e. ceteri ἑτέρους. V. Wes-
ad Diod. XIII, 97. Ast. ad Platon. Polit. p. 478. 534. ad
. t. II. p. 239. Schaefer. ad Apollon. Rhod. t. II. p. 104. et
. Jacob. obss. in nonnullos Xenoph. locos p. 10. Qui hos
aferri iubet, Krueger. p. 385. contra Wyttenbachium Ecl. hist.
404. disputat cum Tayloro Vit. Lysiae p. 115. et Ruhnkenio
. cr. or. gr. p. 133. statuentem, qui in moliendo paucorum

94 ὁμονοίας. ἐπειδὴ δὲ ἐπῆλθεν ἡ ἐν Διονύσου ἐκκλησία καὶ ὅσον οὐ ξυνειλεγμένοι ἦσαν, ἀγγέλλονται αἱ δύο καὶ τεσσαράκοντα νῆες καὶ ὁ Ἀγησανδρίδας ἀπὸ τῶν Μεγάρων τὴν Σαλαμῖνα παραπλεῖν· καὶ πᾶς τις τῶν πολλῶν αὐτὸ τοῦτο ἐνόμιζεν εἶναι τὸ πάλαι λεγόμενον ὑπὸ Θηραμένους καὶ τῶν μετ' αὐτοῦ, ὡς ἐς τὸ τείχισμα ἔπλεον αἱ νῆες, καὶ χρησίμως ἐδόκει καταπεπτωκέναι. ὁ δὲ Ἀγησανδρίδας τάχα μέν τι καὶ ἀπὸ ξυγκειμένου λόγου περί τε τὴν Ἐπίδαυρον καὶ ταύτῃ ἀνεστρέφετο, εἰκὸς δ' αὐτὸν καὶ πρὸς τὸν παρόντα στασιασμὸν τῶν Ἀθηναίων, δι' ἐλπίδος ὡς κἂν ἐς δέον παραγένοιτο, ταύτῃ ἀνέχειν. οἱ δ' αὖ Ἀθηναῖοι, ὡς ἠγγέλθη αὐτοῖς, εὐθὺς δρόμῳ ἐς τὸν Πειραιᾶ πανδημεὶ ἐχώρουν, ὡς τοῦ ἰδίου πολέμου μείζονος ἢ ἀπὸ τῶν πολεμίων, οὐχ ἑκὰς ἀλλὰ πρὸς τῷ λιμένι

λευτήριον, prytaneumque. vid. Popp. l. l. Certe curia in foro erat; non longe remotum ab orientali angulo arcis prytaneum.

94. *ἀπὸ τῶν Μεγάρων — παραπλεῖν*] Thom. M. p. 211.

πᾶς τις τῶν ὁπλιτῶν] *πολλῶν* B. *πολλῶν ὁπλιτῶν* A. F. H. L. O. P. S. f. g. i. k. et *γρ.* B. „Verum esse *τῶν πολλῶν* et Valla docet: *ac nemo ex hac turba fuit* interpretans et ex eo patet, quod non modo hoplitae, sed omnino *οἱ Ἀθηναῖοι — εὐθὺς δρόμῳ ἐς τὸν Πειραιᾶ πανδημεὶ ἐχώρουν.*“ Krueger. p. 387. Adde quod *οἱ πολλοί* sunt *democratici*, inimici CCCC virorum, quos cap. praec. penult. dixerat *τὸ πλῆθος* in verbis: *ὠργίζετο τοῖς ὁπλίταις· ὁ δὲ Ἀρίσταρχος καὶ οἱ ἐναντίοι τῷ πλήθει ἐχαλέπαινον*, ex quo ipso loco huc manasse videtur *ὁπλιτῶν*.

ταύτῃ ἀνέχειν] Schol. *ἤγουν ἀπέχειν* scr. *ἐπέχειν*. Id quod colligo ex glossa Zonarae, Suidae, Phavorini, Anecd. Bekk. t. I. p. 399. 400. *ἀνέχει, σώζει, οὐχ ὥς τινες, ἀντὶ τοῦ ἐπέχει.* Horum locorum postremo quae verba adscripta leguntur: *τοὺς ταῦτα κωλύοντας καὶ ἀνέχοντας*, ea ex Thucyd. VI, 86. petita sunt. *Ἐπέχειν* vera est nostro loco expositio, dicit enim Hagesandridam circa has regiones *moratum esse.*

οἱ δ' αὖ Ἀθηναῖοι] *αὖ* omittit B. Bekker. aptius legi putat *οὖν*.

ὡς τοῦ ἰδίου πολέμου μείζονος ἢ] *ἡ* B. *ἢ τοῦ ἀπό* i. Schol. *παραιρετέον τὸν ἢ σύνδεσμον.* Gregor. Cor. p. 90. adscriptis verbis: *ὡς τοῦ ἰδίου πολέμου — πρὸς τῷ λιμένι ὄντος*, particulam *ἢ* ex abundantia additam dicit, et sensum hunc esse: *ἀντὶ τοῦ ἰδίου πολέμου μείζονος ἀπὸ τῶν πολεμίων.* Nexus orationis hunc sensum inesse debere docet: domesticum bellum esse minus hostili irruptione, quae ad ipsas portas iam pervasisset. Sed hic sensus vulgata non exprimitur. Alii *ἢ* delent, alii ellipsin particulae *οὐ* vel *μή* statuunt. Schaefer. ad Greg. Cor. p. 89. transpositis verbis legit: *ὡς μείζονος, ἢ τοῦ ἰδίου, πολέμου ἀπὸ πολεμίων — ὄντος.* Facillime omnium incidas in eam coniecturam, quam Duker. protulit, post *πολέμου* inserens *οὐ*. Similis difficultas inest in verbis Charitonis p. 126, 15. *περὶ δὲ τῆς δευτέρας δίκης μᾶλλον φοβοῦμαι· οὐ γὰρ μείζων ὁ κίνδυνος.* Utroque loco et Charitonis et nostro Dorvill. suspicatur

ὅπτος. καὶ οἱ μὲν ἐς τὰς παρούσας ναῦς ἐςέβαινον, οἱ δὲ ἄλλας καθεῖλκον, οἱ δέ τινες ἐπὶ τὰ τείχη καὶ τὸ στόμα τοῦ λιμένος παρεβοήθουν. αἱ δὲ τῶν Πελοποννησίων νῆες παραπλεύσασαι καὶ περιβαλοῦσαι Σούνιον ὁρμίζονται μεταξὺ Θορικοῦ τε καὶ Πρασιῶν, ὕστερον δὲ ἀφικνοῦνται ἐς Ὠρωπόν. Ἀθηναῖοι δὲ κατὰ τάχος καὶ ἀξυγκροτήτοις πληρώμασιν ἀναγκασθέντες χρήσασθαι, οἷα πόλεώς τε στασιαζούσης καὶ περὶ τοῦ μεγίστου βουλόμενοι ἐν τάχει βοηθῆσαι, Εὔβοια γὰρ αὐτοῖς ἀποκεκλῃμένης τῆς Ἀττικῆς πάντα ἦν, πέμπουσι Θυμοχάρην στρατηγὸν καὶ ναῦς ἐς Ἐρέτριαν. ὧν ἀφικομένων ξὺν ταῖς 95

μείζονος legendum esse. Haack. cum Schol. et Acacio particulam ἢ tollit. Kruegerus l. l. vulgatam scripturam explicari posse putat hoc modo: *putabant enim maius esse periculum, quod a suis* (i. e. ab optimatibus), *quam quod ab hoste immineret, neque illud procul sed ad ipsum portum esse.* Atque sic dicit etiam a Valla et Heilmanno locum intellectum esse. Heilm.: *die Athenienser eilten in den Piraeeus, allwo sie einen gefährlicheren Krieg mit ihren Landsleuten, als der mit den Feinden war, und dieses nicht in der Ferne, sondern dicht am Hafen zu führen haben glaubten.* Hanc igitur hi voluerunt sententiam esse: magis Athenienses sibi timuisse a proditione factionis oligarchicae, quam ab ipsis hostibus iam circa portum versantibus. Atqui id ipsum, quod hostes ante portum erant, effecit, ut obliti periculi, quod ab domesticis hostibus imminebat, relicta concione uno curriculo contra externos tenderent. Vide, ne scribendum sit: *ὡς τοῦ ἰδίου πολέμου μείζονος τοῦ ἀπὸ τῶν πολεμίων, οὐχ ἑκάς, ἀλλὰ πρὸς τῷ λιμένι ὄντος*, i. e. *ὡς μείζονος ἢ τοῦ ἰδίου τοῦ ἀπὸ τῶν πολεμίων πολέμου οὐχ ἑκάς, ἀλλὰ πρὸς τῷ λιμένι ὄντος, quippe maiori bello, quam bellum intestinum erat, ab hostibus externis imminente, eoque non procul, sed ad portum gerendo.*

95. *Θορικοῦ*] scripsi cum Poppone prol. t. II. p. 264. itemque *Πρασιῶν*. Vulgo *Θορίκου* et *Πρασίων*.

ἀξυγκροτήτοις] *ἑτοίμοις ναυσίν* Schol. *et iis qui ad manus erant Portus.* Sunt *milites et nautae incompositi, nullo usu subacti.* v. Reitz. ad Lucian. de gymn. t. VII. p. 490. Lucian. Gall. t. VI. p. 327. *ἵππος συγκεκροτημένη, equitatus exercitatissimus.*

Εὔβοια — αὐτοῖς — πάντα ἦν] *Πάντα εἶναι* alicui dicuntur, qui in summo honore, auctoritate et existimatione sunt, qui omnia apud aliquem possunt, a quibus omnia exspectant, et in quibus omnes spes suas opesque sitas esse putant. Vid. quos laudat Duker. interpretes ad Vellei. II, 103. et Petron. c. 37. Hic dicitur spes omnis et omne praesidium Aheniensibus in sola Euboea posita fuisse, ideoque omnia sibi postputarunt prae cura illius insulae defendendae et servandae. Adde Matth. Gr. p. 609. Valcken. ad Herodot. VII, 156. Herm. ad Viger. p. 727, 95. — Paulo post *Θυμοχάρην* editum ex plurimis libris pro vulgata *Θυμόχαριν*.

ὧν ἀφικομένων — ἐγένοντο] Gen. absol. pro nominativo; vid. Popp. prol. t. I. p. 120. *Ἐς Εὔβοιαν* A. B. F. H. f., quod hic

καθαιρεθέν. ὁ δέ, εἴπερ καὶ ἐκείνοις δοκεῖ καθαιρεῖν, καὶ
τῷ ἔφη ξυνδοκεῖν. καὶ ἐντεῦθεν εὐθὺς ἀναβάντες οἵ τε
ται καὶ πολλοὶ τῶν ἐκ τοῦ Πειραιῶς ἀνθρώπων κατέσκα
τὸ τείχισμα. ἦν δὲ πρὸς τὸν ὄχλον ἡ παράκλησις ὡς χρή
τις τοὺς πεντακισχιλίους βούλεται ἄρχειν ἀντὶ τῶν τετ
σίων, ἰέναι ἐπὶ τὸ ἔργον. ἐπεκρύπτοντο γὰρ ὅμως ἔτι
πεντακισχιλίων τῷ ὀνόματι, μὴ ἄντικρυς δῆμον ὅστις
λεται ἄρχειν ὀνομάζειν, φοβούμενοι μὴ τῷ ὄντι ὦσι καὶ
τινα εἰπών τίς τι ἀγνοίᾳ σφαλῇ. καὶ οἱ τετρακόσιοι διὰ
οὐκ ἤθελον τοὺς πεντακισχιλίους οὔτε εἶναι οὔτε μὴ
δήλους εἶναι, τὸ μὲν καταστῆσαι μετόχους τοσούτους ἄντι
ἂν δῆμον ἡγούμενοι, τὸ δ' αὖ ἀφανὲς φόβον ἐς ἀλλή
παρέξειν.

93 Τῇ δ' ὑστεραίᾳ οἱ μὲν τετρακόσιοι ἐς τὸ βουλευτή
ὅμως καὶ τεθορυβημένοι ξυνελέγοντο· οἱ δ' ἐν τῷ Πει
ὁπλῖται, τόν τε Ἀλεξικλέα ὃν ξυνέλαβον ἀφέντες καὶ τὸ
χισμα καθελόντες, ἐς τὸ πρὸς τῇ Μουνυχίᾳ Διονυσιακὸν
ἐν τῷ Πειραιεῖ] θέατρον ἐλθόντες καὶ θέμενοι τὰ ὅπλα,

ἐπεκρύπτοντο — μὴ ἄντικρυς — ὀνομάζειν] Verba *μὴ ὀνομ*
pendent ex *ἐπεκρύπτοντο*, hoc sensu: *consilium suum, quam*
in eo res erat, tamen adhuc tegebant nomine quinque millium,
ut non aperte dicerent, quicunque vellet populare imperium.

φοβούμενοι μὴ τῷ ὄντι ὦσι] scil. *τῶν πεντακισχιλίων.* Sch
stes: *φοβούμενοι δηλαδὴ, μή τις, εἰπὼν ὅτι ὀρέγεται δημοκρατ*
πρός τινα ὅς ἐστι τῶν πεντακισχιλίων, ἀγνοῶν ὅτι ἐστὶν εἷς ἐκεί
ἐν κινδύνῳ γένηται.

93. *ὅμως καὶ τεθορυβημένοι*] De collocatione particulae
vid. Matth. Gr. p. 825.

ἐς τὸ πρὸς τῇ Μουνυχίᾳ Διονυσιακὸν θέατρον] *Διονυσιακὸν τὸ*
τῷ Πειραιεῖ θέατρον habent A. B. F. H. Q. f. additis alii
verbis. Quaestio haec est, utrum et Munychiae et Piraeo su
fuerit theatrum, an unum theatrum, inter hos duos locos situ
modo huic modo illi accensitum fuerit, ut recte iudicat Pop
Schoemann. de comit. Athen. p. 57. de hac re ita disserit: „Q
additur in quibusdam codd. *τὸ ἐν τῷ Πειραεῖ*, tum demum de
di posset, si certum esset, idem esse hoc, quod Thucydides
signat, atque illud in Piraeo theatrum, de quo paulo ante dict
est [p. 56. not. 22.] Arbitratus id est Spanhem. ad argum. A
stoph. Ran. p. 14. *Bekk.*, sed sine idonea causa, ut mihi v
tur." — Theatrum Piraei commemorant Lysias c. Agorat.
464. 479. Xenoph. hist. gr. II, 4, 32. Eandem sententiam c
Spanhemio habet Wyttenb. Ecl. hist. p. 415. et Schneider. in
dend. ad Xen. I. I. p. 101. *ed. primae.* Kruegerus quoque
386. eam tuetur, quia Munychia Piraei pars fuerit, id quod pat
ait ex Thuc. II, 13. Lex. Seg. p. 279. Meurs. Piraeo c. 9. Q
ut fateor verum esse, ita non intelligo, quid tunc opus fu
hoc additamento. Magis hoc mihi commendari illud posse vi

ιλησίασαν; καὶ δόξαν αὐτοῖς εὐθὺς ἐχώρουν ἐς τὸ ἄστυ, καὶ θεντο αὐτοῦ ἐν τῷ Ἀνακείῳ τὰ ὅπλα. ἐλθόντες δὲ ἀπὸ τῶν τρακοσίων τινὲς ᾑρημένοι πρὸς αὐτοὺς ἀνὴρ ἀνδρὶ διελέγονό τε, καὶ ἔπειθον οὓς ἴδοιεν ἀνθρώπους ἐπιεικεῖς αὐτούς τε συχάζειν καὶ τοὺς ἄλλους παρακατέχειν, λέγοντες τούς τε εντακισχιλίους ἀποφανεῖν, καὶ ἐκ τούτων ἐν μέρει ᾗ ἂν τοῖς εντακισχιλίοις δοκῇ τοὺς τετρακοσίους ἔσεσθαι, τέως δὲ τὴν όλιν μηδενὶ τρόπῳ διαφθείρειν μηδ' ἐς τοὺς πολεμίους ἀνῶσι. τὸ δὲ πᾶν πλῆθος τῶν ὁπλιτῶν, ἀπὸ πολλῶν καὶ πρὸς ολλοὺς λόγων γιγνομένων, ἠπιώτερον ἦν ἢ πρότερον, καὶ ἐφοεῖτο μάλιστα περὶ τοῦ παντὸς πολιτικοῦ. ξυνεχώρησάν τε ετ' ἐς ἡμέραν ῥητὴν ἐκκλησίαν ποιῆσαι ἐν τῷ Διονυσίῳ περὶ

---

ur, quia, si suum Munychiae theatrum fuisset, non *πρός* sed *ἐν* *Μουνυχίᾳ* dicturus erat. Add. Chandler. p. 33. *ed. germ.*

θέμενοι τὰ ὅπλα] Vid. not. ad II, 2. et IV, 44. Vales. ad arpocr. in *θέμενος τὰ ὅπλα*.

ἐξεκλησίασαν] i. vulgo *ἐξεκκλησίασαν*. Nostram scripturam tuur Buttm. Gr. max. t. I. p. 344. loco Dem. Mid. p. 577. et atth. Gr. p. 201., quibuscum sentit Krueger. p. 387. At Schnei-r. in Lexic. sub v. et Schoemann. l. l. istam formam duat ab *ἐξεκκλησιάζειν*, scribentes per duplex *κ*. Conf. Popp. Thucyd. II, 1. p. 49. Sturz. lexic. Xenoph. t. II. p. 215. κλησιάζειν, aiunt, est *ordinariis comitiis interesse; ἐξεκκλησιάζειν,* *ra locum solitum concionem habere*, ut *ἐκκαθεύδειν*, quo utitur noph. hist. gr. II, 4. docente Valcken. ad Herodot. p. 683. Et sensu voce *ἐξεκκλησιάζειν* Xenophontem hist. gr. V, 3, 16. usum e, addit Schneiderus. Quanquam etiam pro *ἐκκλησιάζειν* simciter illud alterum dictum reperiri, non infitiatur Schoeman-s. *'Εκκλησιάζειν* idem negat apud probatos scriptores esse *connari*, quanquam id docet Hesych., semper enim id verbum nificare *comitiis interesse*. Glossa extat Zonarae haec: *ἐξεκκλησίασε, συνήθροισεν*.

καὶ ἔθεντο ἐν τῷ Ἀνακείῳ] A. B. F. H. ceteri *ἔθεντο αὐτοῦ ἐν* *Ἀν.*, quod reposui. Vid. not. ad c. 28. adde Hom. Il. XIX, 0. Schaefer. ad Longum p. 371. De vi verborum *ὅπλα τίθεσθαι* adde Valcken. ad Herodot. IX, 52. Wessel. ad Diodor. XII, . XX, 30. Leopard. Emendat. XI, 20. Sturz. lexic. Xenoph. s. *ὅπλον*. — *Anaceum* Dioscurorum i. e. Castoris et Pollucis mplum haud procul a Prytaneo et Aglauri fano, adeoque prope cem fuisse videtur. V. Popp. prol. t. II. p. 245.

ἐν τῷ Διονυσίῳ] „Biagius de decret. Athen. 15. §. 10. manifesto rat, cum putat, ubicunque de comitiis *ἐν Διονύσου* sermo sit, telligendum esse in Munychia theatrum; quasi alterum illud in rbe plane non fuisset. Eodemque modo etiam Duker. ad Thuyd. [hoc cap.] haud apposite laudat Pollucem VIII, 33., ubi non lud in Munychia, sed urbanum theatrum intelligendum est: uod unum simpliciter, nullaque definitione addita, vocari solet *τὸ* *Διονυσιακὸν θέατρον*.“ Schoemann. libr. laud. p. 57. — Theatrum acchi circa arcem quaerendum est, ibidemque *curia* sive *βου-*

94 ὁμονοίας. ἐπειδὴ δὲ ἐπῆλθεν ἡ ἐν Διονύσου ἐκκλησία καὶ
οὐ ξυνειλεγμένοι ἦσαν, ἀγγέλλονται αἱ δύο καὶ τεσσαρά
νῆες καὶ ὁ Ἀγησανδρίδας ἀπὸ τῶν Μεγάρων τὴν Σαλα
παραπλεῖν· καὶ πᾶς τις τῶν πολλῶν αὐτὸ τοῦτο ἐνόμιζε
ναι τὸ πάλαι λεγόμενον ὑπὸ Θηραμένους καὶ τῶν μετ' αὐ
ὡς ἐς τὸ τείχισμα ἔπλεον αἱ νῆες, καὶ χρησίμως ἐδόκει
πεπτωκέναι. ὁ δὲ Ἀγησανδρίδας τάχα μέν τι καὶ ἀπὸ ξυγ
μένου λόγου περί τε τὴν Ἐπίδαυρον καὶ ταύτῃ ἀνεστρέ
εἰκὸς δ' αὐτὸν καὶ πρὸς τὸν παρόντα στασιασμὸν τῶν Ἀ
ναίων, δι' ἐλπίδος ὡς κἂν ἐς δέον παραγένοιτο, ταύτῃ
χειν. οἱ δ' αὖ Ἀθηναῖοι, ὡς ἠγγέλθη αὐτοῖς, εὐθὺς δρ
ἐς τὸν Πειραιᾶ πανδημεὶ ἐχώρουν, ὡς τοῦ ἰδίου πολέμου
ζονος ἢ ἀπὸ τῶν πολεμίων, οὐχ ἑκὰς ἀλλὰ πρὸς τῷ λ

λευτήριον, prytaneumque. vid. Popp. l. l. Certe curia in
erat; non longe remotum ab orientali angulo arcis prytane

94. *ἀπὸ τῶν Μεγάρων — παραπλεῖν*] Thom. M. p. 211.

πᾶς τις τῶν ὁπλιτῶν] *πολλῶν* B. *πολλῶν ὁπλιτῶν* A. F. H.
O. P. S. f. g. i. k. et *γρ.* B. „Verum esse *τῶν πολλῶν* et V
docet: *ac nemo ex hac turba fuit* interpretans et ex eo
quod non modo hoplitae, sed omnino *οἱ Ἀθηναῖοι — εὐθὺς δρ.
ἐς τὸν Πειραιᾶ πανδημεὶ ἐχώρουν.*" Krueger. p. 387. Adde
οἱ πολλοί sunt *democratici*, inimici CCCC virorum, quos
praec. penult. dixerat *τὸ πλῆθος* in verbis: *ὠργίζετο τοῖς ὁπλίτ.
ὁ δὲ Ἀρίσταρχος καὶ οἱ ἐναντίοι τῷ πλήθει ἐχαλέπαινον*, ex quo
loco huc manasse videtur *ὁπλιτῶν*.

ταύτῃ ἀνέχειν] Schol. *ἤγουν ἀπέχειν* scr. *ἐπέχειν*. Id
colligo ex glossa Zonarae, Suidae, Phavorini, Anecd. Bekk. I.
p. 399. 400. *ἀνέχει, σώζει, οὐχ ὥς τινες, ἀντὶ τοῦ ἐπέχει.* Ha
locorum postremo quae verba adscripta leguntur: *τοὺς ταύτ
λύοντας καὶ ἀνέχοντας*, ea ex Thucyd. VI, 86. petita sunt. Ἐπ
χειν vera est nostro loco expositio, dicit enim Hagesandri
circa has regiones *moratum esse*.

οἱ δ' αὖ Ἀθηναῖοι] *αὖ* omittit B. Bekker. aptius legi
tat *οὖν*.

ὡς τοῦ ἰδίου πολέμου μείζονος ἢ] *ἡ* B. *ἢ τοῦ ἀπό* i. Schol.
διαιρετικὸν τὸν ἢ σύνδεσμον. Gregor. Cor. p. 90. adscriptis verbis
τοῦ ἰδίου πολέμου — πρὸς τῷ λιμένι ὄντος, particulam *ἢ* ex abunda
tia additam dicit, et sensum hunc esse: *ἀντὶ τοῦ ἰδίου πολέμου
ζονος ἀπὸ τῶν πολεμίων.* Nexus orationis hunc sensum inesse de
re docet: domesticum bellum esse minus hostili irruptione, q
ad ipsas portas iam pervasisset. Sed hic sensus vulgata non e
primitur. Alii *ἢ* delent, alii ellipsin particulae *οὐ* vel *μή* statu
Schaefer. ad Greg. Cor. p. 89. transpositis verbis legit: *ὡς μεί
νος, ἢ τοῦ ἰδίου, πολέμου ἀπὸ πολεμίων — ὄντος.* Facillime om
incidas in eam coniecturam, quam Duker. protulit, post *τοῦ
inserens *οὐ*. Similis difficultas inest in verbis Charitonis p. 1
15. *περὶ δὲ τῆς δευτέρας δίκης μᾶλλον φοβοῦμαι· οὐ γὰρ μείζων
κίνδυνος.* Utroque loco et Charitonis et nostro Dorvill. suspic

ρειν μηδεμιᾷ ἀρχῇ, εἰ δὲ μή, ἐπάρατον ἐποιήσαντο. ἐγίγνοντο δὲ καὶ ἄλλαι ὕστερον πυκναὶ ἐκκλησίαι, ἀφ᾽ ὧν καὶ νομοθέτας καὶ τἄλλα ἐψηφίσαντο ἐς τὴν πολιτείαν. καὶ οὐχ ἥκιστα δὴ τὸν πρῶτον χρόνον ἐπί γε ἐμοῦ Ἀθηναῖοι φαίνονται εὖ πολιτεύσαντες· μετρία γὰρ ἥ τε ἐς τοὺς ὀλίγους καὶ τοὺς πολλοὺς ξύγκρασις ἐγένετο, καὶ ἐκ πονήρων τῶν πραγμάτων γενομένων τοῦτο πρῶτον ἀνήνεγκε τὴν πόλιν. ἐψηφίσαντο δὲ καὶ Ἀλκιβιάδην καὶ ἄλλους μετ᾽ αὐτοῦ κατιέναι, καὶ παρά τε ἐκεῖνον καὶ παρὰ τὸ ἐν Σάμῳ στρατόπεδον πέμψαντες διεκελεύοντο ἀνθάπτεσθαι τῶν πραγμάτων.

98 Ἐν δὲ τῇ μεταβολῇ ταύτῃ εὐθὺς οἱ μὲν περὶ τὸν Πείσανδρον καὶ Ἀλεξικλέα, καὶ ὅσοι ἦσαν τῆς ὀλιγαρχίας μάλιστα, ὑπεξέρχονται ἐς τὴν Δεκέλειαν· Ἀρίσταρχος δὲ αὐτῶν μόνος, ἔτυχε γὰρ καὶ στρατηγῶν, λαβὼν κατὰ τάχος τοξότας τινὰς τοὺς βαρβαρωτάτους, ἐχώρει πρὸς τὴν Οἰνόην. ἦν δὲ Ἀθηναίων ἐν μεθορίοις τῆς Βοιωτίας τεῖχος, ἐπολιόρκουν δ᾽ αὐτό, διὰ ξυμφορὰν σφίσιν ἐκ τῆς Οἰνόης γενομένην ἀνδρῶν ἐκ Δεκελείας ἀναχωρούντων διαφθορᾶς, οἱ Κορίνθιοι ἐθελοντηδόν, προςπαρακαλέσαντες τοὺς Βοιωτούς. κοινολογησάμενος

ἀγοραῖον, θητικόν, τέτταρα δὲ τὰ χρήσιμα πρὸς πόλεμον· ἱππικόν, ὁπλιτικόν, ψιλόν, ναυτικόν, ὅπου μὲν συμβέβηκε τὴν χώραν εἶναι ἱππάσιμον, ἐνταῦθα μὲν εὐφυῶς ἔχει κατασκευάζειν τὴν ὀλιγαρχίαν τὴν ἰσχυράν· ἡ γὰρ σωτηρία τοῖς οἰκοῦσι διὰ ταύτης ἐστὶ τῆς δυνάμεως· αἱ δὲ ἱπποτροφίαι τῶν μακρὰς οὐσίας κεκτημένων εἰσίν· ὅπου δὲ ὁπλῖτιν, τὴν ἐχομένην ὀλιγαρχίαν· τὸ γὰρ ὁπλιτικὸν τῶν εὐπόρων μᾶλλον ἢ τῶν ἀπόρων, ἡ δὲ ψιλὴ δύναμις καὶ ναυτικὴ δημοκρατικὴ πάμπαν. Adnotavit Kruegerus p. 254.

ὁπόσοι καὶ ὅπλα] Edidi ex A. F. H. L. O. P. f. g. i. k. vulgo deest καί. Ὁπόσοις sine καὶ B. Vid. Seidler. ad Eurip. Iphig. T. 577.

νομοθέτας] De his v. Schoemann. l. l. p. 251. 257. 270.

ξύγκρασις ἐγένετο] Vid. Krueger. l. l. — Paulo ante pro πυκναὶ ἐκκλησίαι Kuhn. ad Polluc. VIII, 132. coniecit Πυκνὶ ἐκκλ., quae coniectura nec necessaria est, neque nisi ἐν simul additur ferri potest.

98. τοξότας] Scythas. vid. Boeckh. *Staatsh. d. Ath.* t. I. p. 222. 284.

διὰ ξυμφορὰν — διαφθορᾶς] Ordo verborum est διὰ ξυμφορὰν ἐκ τῆς Οἰνόης σφίσι γενομένην διαφθορᾶς ἀνδρῶν ἐκ Δεκελείας ἀναχωρούντων. Ita non opus est coniectura Reiskii: διαφθοράν. Conf. I, 33. ἡ ξυντυχία τῆς ἡμετέρας χρείας.

ἐθελοντηδὸν προςπαρακαλέσαντες] Ἐθελοντηδὸν, διὰ τοῦ η Θουκυδίδης, καὶ ἐθελοντὴν ἐπίῤῥημα Zonaras, ubi Tittmann. legit ἐν τῷ η sc. βιβλίῳ, quae coniectura confirmatur ab Anecd. Bekk. t. I. p. 96. ἐθελοντηδὸν Θουκυδίδης ὀγδόῳ. Sed apud Suidam idem legitur quod apud Zonaram. Rara vox. Vid. Lobeck. ad Phrynich. p. 6. Altera, quam Grammaticus enotavit, forma Herodoti est; vid.

ρουμένων φθάσειαν οἱ πολέμιοι προσπεσόντες καὶ
τοὺς Ἀθηναίους οὕτως ὅπως τύχοιεν ἀνάγεσθαι
αὐτοῖς ἐς τὸν Ὠρωπὸν ἐκ τῆς Ἐρετρίας, ὁπότε
σθαι, ἤρθη. διὰ τοιαύτης δὴ παρασκευῆς οἱ Ἀ
γόμενοι, καὶ ναυμαχήσαντες ὑπὲρ τοῦ λιμένος τῶν
ὀλίγον μέν τινα χρόνον ὅμως καὶ ἀντέσχον, ἔπειτ
τραπόμενοι καταδιώκονται ἐς τὴν γῆν. καὶ ὅσοι
πρὸς τὴν πόλιν τῶν Ἐρετριέων ὡς φιλίαν καταφει
λεπώτατα ἔπραξαν, φονευόμενοι ὑπ' αὐτῶν· οἱ δὲ
τείχισμα τὸ ἐν τῇ Ἐρετριαίᾳ, ὃ εἶχον αὐτοί, πε

---

commodum. esse recte negat Popp. l. l. p. 179. N
si eo modo, quo παρεῖναι ἐς dicatur, debet significar
esse sive *venisse in aliquem locum.* At naves illae, qua
triginta sex complebant, iam ante adventum Thymoc
sula fuerant. „Duos praetores harum navium nomi
XIII, 34. Fortassis alter erat Euclides ὁ ἐξ Ἐρετρί
(v. Inscr. apud Boeckh. *Staatsh. d. Ath.* t. II. p. 171.)
ταῖς πρότερον ἐν Εὐβοίᾳ οὔσαις ναυσί praefuerit." Krue

ἀπέχει δὲ μάλιστα] A. B. F. H. f. vulgo διέχει. I
gatam. Hesych. διέχειν, διεστάναι, διεληλυθέναι. Thom
διέχει δοκιμώτερον, ἢ ἀπέχει οἷον, δέκα σταδίους διέχει.
δης· διεῖχον δὲ πολὺ ἀπ' ἀλλήλων (II, 81.) καὶ διέχω τὸ
Vid. notam ad Thucyd. l. l. Pollux VI, 36. ex hoc loc
σιτοῦντο. In libris Thucydidis nulla varietas est. No
formam habet Diodor. IV, 48.

διὰ τοιαύτης δὴ παρασκευῆς] B. L. O. S. f. g. i.
παρασκευῆς P. ceteri τοιαύτην δὴ παρασκευήν. Conf. I
τοῦ χωρίου δι' ὀλίγης παρασκευῆς κατειλημμένου. Mox τὸ
τριαίᾳ ex solo P. Bekker. recepit pro vulgata Ἐρετ
iure, dubito, cum et quale et ubi illud ἐπιτείχισμα fu
mus. Et pro οἱ δὲ ἐς vide an οἵ δέ ἐς scribendum et
repetendum cogitando sit. Mox Ὠρεοῦ scripsi cum
Popp. prol. t. II. p. 268. pro vulgata Ὀρεοῦ. Extrem

ὅσαι ἐς Χαλκίδα ἀφικνοῦνται τῶν νεῶν. λαβόντες δὲ οἱ Πελοποννήσιοι δύο καὶ εἴκοσι ναῦς τῶν Ἀθηναίων, καὶ ἄνδρας τοὺς μὲν ἀποκτείνοντες τοὺς δὲ ζωγρήσαντες, τροπαῖον ἔστησαν. καὶ οὐ πολλῷ ὕστερον Εὔβοιάν τε ἅπασαν ἀποστήσαντες πλὴν Ὠρεοῦ, ταύτην δὲ αὐτοὶ Ἀθηναῖοι εἶχον, καὶ τἆλλα τὰ περὶ αὐτὴν καθίσταντο.

Τοῖς δὲ Ἀθηναίοις ὡς ἦλθε τὰ περὶ τὴν Εὔβοιαν γεγενημένα, ἔκπληξις μεγίστη δὴ τῶν πρὶν παρέστη. οὔτε γὰρ ἡ ἐν τῇ Σικελίᾳ ξυμφορά, καίπερ μεγάλη τότε δόξασα εἶναι, οὔτ' ἄλλο οὐδέν πω οὕτως ἐφόβησεν. ὅπου γὰρ στρατοπέδου τε τοῦ ἐν Σάμῳ ἀφεστηκότος, ἄλλων τε νεῶν οὐκ οὐσῶν οὐδὲ τῶν ἐσβησομένων, αὐτῶν [τε] στασιαζόντων, καὶ ἄδηλον ὂν ὁπότε σφίσιν αὐτοῖς ξυῤῥάξουσι, τοσαύτη ἡ ξυμφορὰ ἐπεγεγένητο ἐν ᾗ ναῦς τε καὶ τὸ μέγιστον Εὔβοιαν ἀπολωλέκεσαν, ἐξ ἧς πλείω ἢ τῆς Ἀττικῆς ὠφελοῦντο, πῶς οὐκ οἰκότως ἠθύμουν; μάλιστα δ' αὐτοὺς καὶ δι' ἐγγυτάτου ἐθορύβει, εἰ οἱ πολέμιοι τολμήσουσι νενικηκότες εὐθὺς σφῶν ἐπὶ τὸν Πειραιᾶ ἔρημον ὄντα νεῶν πλεῖν· καὶ ὅσον οὐκ ἤδη ἐνόμιζον αὐτοὺς παρεῖναι. ὅπερ ἄν, εἰ τολμηρότεροι ἦσαν, ῥᾳδίως ἂν ἐποίησαν, καὶ ἢ διέστησαν ἂν ἔτι μᾶλλον τὴν πόλιν ἐφορμοῦντες, ἢ εἰ ἐπολιόρκουν μένοντες, καὶ τὰς ἀπ' Ἰωνίας ναῦς ἠνάγκασαν ἂν καίπερ πολεμίας οὔσας τῇ ὀλιγαρχίᾳ τοῖς σφετέροις οἰκείοις καὶ τῇ ξυμπάσῃ πόλει βοηθῆσαι, καὶ ἐν τούτῳ Ἑλλήσποντός τε ἂν ἦν αὐτοῖς καὶ Ἰωνία καὶ αἱ νῆσοι καὶ τὰ μέχρι Εὐβοίας καὶ ὡς εἰπεῖν ἡ Ἀθηναίων ἀρχὴ πᾶσα. ἀλλ' οὐκ ἐν τούτῳ μόνῳ Λακεδαιμόνιοι Ἀθηναίοις πάντων δὴ ξυμφορώτατοι προςπολεμῆσαι ἐγένοντο, ἀλλὰ καὶ ἐν ἄλλοις πολ-

---

96. ὡς ἦλθε τὰ περί] Duker. coniiciebat ἠγγέλθη. Vulgatam Colliasta quoque agnoscit.

μεγίστη δὴ τῶν πρίν] Vid. not. ad I, 1. et Krueger. ad Dio-... p. 83.

ξυῤῥάξουσι] „Vulgata huius v. interpretatio admitti nequit, *confligere* denotat et *concurrere inter se*. v. Schol. ad c. 104. verba πρότερον ξυμμίξαι" Bauer. ubi Schol. ξυμμίξαι explicat συμπεσεῖν, συῤῥάξαι. Toup. Emendat. ad Suid. et Hesych. t. p. 256. corrigebat ξυνάρξουσι.

ἐφορμοῦντες ἢ] Bekker. recepit ex A. C. (qui εἰ ἐφορμοῦντες ἢ) F. H. I. N. O. adde S. d. e. f. i. k. qui omnes post ἢ omittunt εἰ. Hoc etiam Valla expressit. Kistenmak.: *sive magis colerent inter se civitatem, habentes prope eam navium stationem, obsiderent aut obsidere possent in eo loco manentes.* Paulo ... καὶ ἢ διέστησαν dederunt plurimi libri, et in his S.

ξυμφορώτατοι προςπολεμῆσαι] v. Matth. Gr. §. 534. Mor. ad ...r. Paneg. 38. D. De Syracusanis Thuc. VI, 21. 55. de Atheniensibus orationem Corinthiorum I, 70.

λοῖς. διάφοροι γὰρ πλεῖστον ὄντες τὸν τρόπον, οἱ μὲν
οἱ δὲ βραδεῖς, καὶ οἱ μὲν ἐπιχειρηταί, οἱ δὲ ἄτολμοι,
τε καὶ ναυτικῇ ἀρχῇ πλεῖστα ὠφέλουν. ἔδειξαν δὲ οἱ Συ
κόσιοι· μάλιστα γὰρ ὁμοιότροποι γενόμενοι ἄριστα καὶ
πολέμησαν.

97 Ἐπὶ δ᾿ οὖν τοῖς ἠγγελμένοις οἱ Ἀθηναῖοι ναῦς
σιν ὅμως ἐπλήρουν, καὶ ἐκκλησίαν ξυνέλεγον, μίαν μὲν
τότε πρῶτον ἐς τὴν Πύκνα καλουμένην, οὗπερ καὶ
εἰώθεσαν, ἐν ᾗπερ καὶ τοὺς τετρακοσίους καταπαύσαντες
πεντακισχιλίοις ἐψηφίσαντο τὰ πράγματα παραδοῦναι·
αὐτῶν ὁπόσοι καὶ ὅπλα παρέχονται· καὶ μισθὸν μηδένα

διάφοροι — τρόπον] Vid. Lobeck. ad Phrynich. p. 36.
Thucyd. apud Polluc. IX, 26. *φιλόπολις τὸ ἦθος*. Vocabulum
χειρηταί ex hoc scriptore laudat Pollux II, 154.

ναυτικῇ ἀρχῇ] *ἄλλως τε καὶ ἠπειρῶται ὄντες πρὸς θαλα-
τοῦντας* Schol., quae adnotatio minus his temporibus Atheni
convenit.

97. *ἐς τὴν Πύκνα*] Bekk. edidit ex A. F. K. adde S. i.
Πνύκα. „*Πνὺξ* locus erat Athenis iuxta *ἀκρόπολιν*. Eius
spectabat ad mare [v. Heeren. *Ideen* Vol. III. P. I. p. 39.]
id ad continentem a XXX tyrannis versum est. Postea [!]
a Themistocle restitutum; cuius utriusque facti causas Plu-
chus in eius vita [c. 19.] reddit. Ut in Pnyce conciones
rentur, Solonis legibus cautum erat, ut *κατὰ Κτησιφῶντος*
tur Aeschines. Et olim quidem omnes, postea tantum ex
ri coeptae sunt, quibus de creando magistratu agebatur.
sychius auctor est itemque Pollux. Et quia hoc casu fre-
eo populus confluebat, inde *Πνὺξ* appellata est *ἀπὸ τοῦ*
σθαι τοὺς ἄνδρας ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ. In hoc loco Thucydidis
Πνύκα mendose scriptum esse censent viri eruditi. Verum
eorum, vulgatam lectionem retinendam puto, quum *Πυ-
κατὰ μετάθεσιν* scribat Schol. ad Aristoph. [Pac. 679. Equ.
Thesm. 665., et quibus locis ibi adnotavit Kuster.] et ex
das [in *Πνύξ*.]: quibus adde Etymol. dicentem, *ἡ γενικὴ*
διὰ δὲ εὐφωνίαν Πυκνός." Rutgers. var. lect. l. 5. cap. l. —
Ruhnk. ad Timae. p. 219. Harpocr. s. v. Schol. Aristoph. E
interpp. ad Athenae. V. p. 213. D. Palmer. exerc. crit.
Kuhn. ad Polluc. VIII, 132. Eustath. in Hom. Il. ψ. 13
breum ad Porsoni Aristoph. p. (129.), Buttm. Gr. max. t.
237. Popp. prol. t. II. p. 247.

οὗπερ καὶ ἄλλοτε εἰώθεσαν] Locos, ubi conciones habeb
ex Thucydide recenset Popp. l. l. p. 79. not. Adde Phot. p.
Herm. Schoemann. de comit. Athen. p. 53.

ἐψηφίσαντο — παραδοῦναι] Thom. M. p. 165.

ὅπλα παρέχοντας] *τὰ πράγματα* intelligo *reipublicae admi-
tionem*. v. Budaei Comment. Ling. Gr. p. 421, 49. *Ὅπλα*
σθαι, ἔχειν, τίθεσθαι fere soli ditiores poterant. vid. Aristot.
lit. II, 5. 2. Plat. Leg. VI. p. 753. C. Aristot. I. l. VI, 4,
τέτταρα μέν ἐστι μέρη μάλιστα τοῦ πλήθους, γεωργικόν,

παρὰ τῶν Χίων τρεῖς τεσσαρακοστὰς ἕκαστος Χίας, τῇ τρίτῃ διὰ ταχέων ἀπαίρουσιν ἐκ τῆς Χίου [οὐ] πελάγιαι, ἵνα μὴ περιτύχωσι ταῖς ἐν τῇ Ἐρεσῷ ναυσίν, ἀλλὰ ἐν ἀριστερᾷ τὴν Λέ-

---

Valcken. ad Thom. M. in epistolis Batavorum ad Ernest. editis a Tittmanno p. 157. Buttm. Gr. max. p. 282., qui tuetur δυοίν. Matth. Gr. p. 164.

τρεῖς τεσσαρακοστὰς — Χίας] „Spanhemius dissert. 5. de praest. et usu numism. antiquor. p. 249. miratur, cur Portus in interpretatione Latina retinuerit vocem Graecam *tessaracostas;* et quum hic de nautico stipendio agi liqueat, post Chias non addiderit *drachmas*. Nec aliter haec verba explicanda esse dicit, quam de *quadraginta et tribus drachmis*, quas singuli nautae seu milites classis Peloponnesiae, quae ad expeditionem in Hellespontum adversus Athenienses proficiscebatur, a Chiis pro stipendio menstruo acceperint. Vallam quoque putasse, eandem significationem verborum τρεῖς τεσσαρακοστὰς esse, ostendit illius interpretatio: *ac datis a populo Chio ternis et quadragin.ta nummis Chiis in singulos.* Non improbo sententiam Spanhemii de stipendio menstruo. Sed vellem docuisset, τεσσαρακοστός vel ulla alia huius formae numeralia, ut εἰκοστός, τριακοστός pro cardinalibus, ut Grammatici loquuntur, τεσσαράκοντα, εἴκοσι, τριάκοντα poni. Scholiastes Thucydidis dicit, τεσσαρακοστὰς (nam ad hanc vocem potius pertinet hoc scholion, quam ad Χίας) esse ἀρχαῖα νομίσματα ἐπιχώρια Chiorum: ad quae Portus adnotat, fortassis ita dictum fuisse hunc nummum, quod esset quadragesima pars nummi alicuius nobis ignoti. Huic coniecturae acquiescam, donec didicero, τεσσαρακοστός esse *quadraginta*." Dukerus. — τετταρακοστὰς B. σαρακοστάς A. H. τέσσαρας εἰκοστὰς K.

ἐκ τῆς Χίου πελάγιαι — ἀφικνοῦνται ἐς Ῥοίτειον] Οὐ excidisse post Χίου et Krueger. p. 306. monuit, et Haack. de coniectura in ordinem recepit. Id quod verum esse situs locorum docet et quod sequitur: ἐν ἀριστερᾷ τὴν Λέσβον ἔχοντες. Mox de Καρτερίοις vid. Popp. prol. t. II. p. 449. De scriptura nominis *Rhoetei* vid. Popp. ibid. p. 438. coll. Wessel. ad Diod. IV, 52. Dorv. ad Charit. p. 250. Verba τῆς ἠπείρου post Ἀργεννούσαις Haack. intelligit: *prope continentem sitis*, quod iure improbat Krueger. „Ista verba, ait, si genuina essent, ex h. l. colligendum foret, Arginusis insulis ex adverso positum fuisse in continente oppidum cognomine, quemadmodum Sybota portus Sybotis insulis opposita fuerunt. Et hanc quidem sententiam confirmare videtur Aristophanis Schol. ad Ranas 33: ἡ Ἀργίνουσα πόλις τῆς Αἰολίδος, ἀντικρὺς [scribere debebat ἀντικρὺ] δὲ Λέσβου κειμένη καὶ Μαλέας [videtur scribendum esse Μαλίας, ut iam monuit Duker. ad Thuc. III, 4.] καλουμένης ἄκρας, et ibidem ad v. 710. ἡ Ἀργίνουσα κώμη ἦν τῆς Αἰολίδος. Sed huic, etiamsi, quod tamen dubitari potest, dicere voluerit, eius nominis oppidum fuisse in continente, non multum fidei tribuerim, cum in eis quae exhibet ignorantiae vestigia satis manifesta sint. De pugna enim illa loquitur, quam ad Arginusas insulas commissam esse constat. Pertinent huc Xenophontis Hist. gr. I, 6, 26. haec verba: ὁ Καλλικρατίδας ἐδειπνοποιεῖτο τῆς Λέσβου ἐπὶ τῇ Μαλέᾳ ἄκρᾳ ἀντίον τῆς Μυτιλήνης. τῇ δὲ αὐτῇ ἡμέρᾳ ἔτυχον καὶ οἱ Ἀθηναῖοι δειπνοποιούμενοι ἐν ταῖς Ἀργινούσαις· αὗται δ' εἰσὶν ἀντίον τῆς Λέσβου ἐπὶ τῇ Μαλέᾳ ἄκρᾳ ἀντίον τῆς Μυτιλήνης. Quae

οὖν αὐτοῖς ὁ Ἀρίσταρχος ἀπατᾷ τοὺς ἐν τῇ Οἰνόη
ὡς καὶ οἱ ἐν τῇ πόλει τἆλλα ξυμβεβήκασι Λακεδαιμονίοι
νους δεῖ Βοιωτοῖς τὸ χωρίον παραδοῦναι· ἐπὶ τουτ
ξυμβεβάσθαι. οἱ δὲ πιστεύσαντες ὡς ἀνδρὶ στρατηγῷ,
εἰδότες οὐδὲν διὰ τὸ πολιορκεῖσθαι, ὑπόσπονδοι ἐξέ
τούτῳ μὲν τῷ τρόπῳ Οἰνόην ληφθεῖσαν Βοιωτοὶ κα
καὶ ἡ ἐν ταῖς Ἀθήναις ὀλιγαρχία καὶ στάσις ἐπαύσα

99 Ὑπὸ δὲ τοὺς αὐτοὺς χρόνους τοῦ θέρους τούτου
ἐν τῇ Μιλήτῳ Πελοποννήσιοι, ὡς τροφήν τε οὐδεὶς
τῶν ὑπὸ Τισσαφέρνους τότε ὅτε ἐπὶ τὴν Ἄσπενδον
προσταχθέντων, καὶ αἱ Φοίνισσαι νῆες οὐδὲ ὁ Τισσ
τέως που ἧκον, ὅ τε Φίλιππος ὁ ξυμπεμφθεὶς αὐτῷ ἐπ
Μινδάρῳ τῷ ναυάρχῳ, καὶ ἄλλος Ἱπποκράτης ἀνὴρ Σ
της καὶ ὢν ἐν Φασηλίδι, ὅτι οὔτε αἱ νῆες παρέσοιντο
τε ἀδικοῖντο ὑπὸ Τισσαφέρνης, Φαρνάβαζός τε ἐπεκαλε
τοὺς καὶ ἦν πρόθυμος κομίσας τὰς ναῦς καὶ αὐτὸς τ

Valcken. ad VI, 25. *Προςπαρακαλέσαντες* pro vulgata *προς*
τες Bekk. edidit ex A. B. F. H. f. Sed quid hoc monst
ἐθελοντηδὸν προςπαρακαλέσαντες? Audi potius Kistemackeru
ξυμφοράν, ait, refertur genitivus *διαφθορᾶς*, post quem com
nas, item post *αὐτό*, ac demum non ante sed post *ἐθελ*
Ad verbum convertere potueris: *propter cladem, sibi ex*
contingentem sive *fieri solitam*, *militum ex Decelea egred*
iacturae, *Corinthii sponte sua* etc. Bekker. vulgatam ant
sium scripturam *γενομένην* reposuerat ex A. B. F. L. O. a
d. f. g. i. k. pro *γιγνομένην*. Aoristum etiam Schol. a
quantum quidem colligas ex verbis eius. Si istae clades
lebant, cur Corinthiis solis inter eos fiebant, qui Dece
praesidio erant per vices? Quare *γενομένην* retinui, inter
nem mutavi. Possis tamen praesens ita tueri, ut dicas,
thios licet non solos calamitate afflictos, tamen solos volu
consilium cepisse sedis illius praedarum diruendae. Qua
agam, nescio, et ne temere quid mutem, potius duco, a
loco, quem tam diu obtinet, non detrudere. Certe aute
praesens asciscatur, vis adverbii *ἐθελοντηδόν* magis elucet
ξυμβεβάσθαι iure editum ex B. F. H. adde S. d. g. i. k. p
gata *ξυμβιβάσθαι*. At *ξυμβεβᾶσθαι* est in A., et *τε* quod vul
Οἰνόην est, eiectum cum A. B. F. H. S. (in quo a pr. m. e
sicut in aliis nonnullis) f. Vide Fischer. ad Veller. III, 1.

99. *καὶ αἱ Φοίνισσαι νῆες οὐδὲ — τέως που ἧκον*] *τέως*
ex A. B. H. L. N. O. P. S. f. i. k. *ἧκον* A. B. L. O. S. e. f. g. i. k. vul
Singularem *ἥκων* post pluralem et duo subiecta tuearis
tudine aliorum locorum, v. notas ad cap. 63. V, 64. Xen.
I, 10, 1. *βασιλεὺς δὲ καὶ οἱ σὺν αὐτῷ διώκων εἰςπίπτει* et
participium non habet, quo excusetur. *Οὐδέ* hic positum p
— *οὔτε* noto usu Graecorum. v. Lobeck. ad Soph. Ai.
Ktunyn. de C. V. p. 23. *Ien.* Mox *καὶ ἄλλοις Ἱπποκράτη*
[illegible]

καὶ ἀφικόμενοι τῆς ἠπείρου ἐς Ἁρματοῦντα καταντικρὺ Μηθύμνης, ἀριστοποιησάμενοι, διὰ ταχέων παραπλεύσαντες Λέκτον καὶ Λάρισσαν καὶ Ἁμαξιτὸν καὶ τὰ ταύτῃ χωρία, ἀφικνοῦνται ἐς Ῥοίτειον ἤδη τοῦ Ἑλλησπόντου, πρωαίτερον μέσων νυκτῶν. εἰσὶ δ᾽ αἳ τῶν νεῶν καὶ ἐς Σίγειον κατῆραν καὶ ἄλλοσε τῶν ταύτῃ χωρίων.

Οἱ δὲ Ἀθηναῖοι ἐν τῇ Σηστῷ δυοῖν δεούσαις εἴκοσι ναυσὶν ὄντες, ὡς αὐτοῖς οἵ τε φρυκτωροὶ ἐσήμαινον καὶ ᾐσθάνοντο τὰ πυρὰ ἐξαίφνης πολλὰ ἐν τῇ πολεμίᾳ φανέντα, ἔγνωσαν ὅτι ἐσπλέουσιν οἱ Πελοποννήσιοι. καὶ τῆς αὐτῆς ταύτης νυκτὸς ὡς εἶχον τάχους ὑπομίξαντες τῇ Χερσονήσῳ, παρέπλεον ἐπ᾽ Ἐλαιοῦντος, βουλόμενοι ἐκπλεῦσαι ἐς τὴν εὐρυχωρίαν τὰς τῶν πολεμίων ναῦς. καὶ τὰς μὲν ἐν Ἀβύδῳ ἑκκαίδεκα ναῦς ἔλαθον, προειρημένης φυλακῆς τῷ φιλίῳ ἐπίπλῳ, ὅπως αὐτῶν ἀνακῶς ἕξουσιν, ἢν ἐκπλέωσι· τὰς δὲ μετὰ τοῦ Μινδάρου ἅμα τῇ ἕῳ κατιδόντες τὴν δίωξιν εὐθὺς ποιούμε- 102

---

tentrionem est Mytilenae, πρὸς βορέαν τῆς πόλεως III, 4., unde Athenienses postea demum ad meridiem circumnavigant 6. Quae difficultas non aliter tolli potest, quam si antiquam urbem a recentiore discernimus, praeeuntibus Diodoro XIII, 79. et Schneidero addendis ad Xenoph. Hist. gr. p. 99. Huius situm Strabo nobis depinxit, illa ab hac longo euripo discreta et in insula sita erat secundum Diod., e regione Arginusarum, igitur in australi insulae parte.“ — Id quod nostro loco confirmatur; nam si urbs habuisset, quem situm habet in mappa Danvilliana, quomodo Thucydides Argennusas dicere potuisset sitas esse ἐν τῷ ἀντιπέρας τῆς Μυτιλήνης, cum Mytilenae orientem, illae insulae apud Danvillium meridiem et occasum spectent, spatio insulae Lesbi, quod est inter orientalem et occiduam eius oram, inter urbem et Argennusas interiecto! Equidem satis esse duxi in loco ambiguo, quae dubia sunt uncis indicasse.

ἤδη τοῦ Ἑλλησπόντου] Sc. ὄν. Vid. notam ad VIII, 63.

πρωαίτερον μέσων νυκτῶν] Sic Thom. M. p. 763. vid. not. ad VII, 19.

102. ἐκπλεῦσαι — τὰς τῶν πολεμίων ναῦς] ἀντὶ τοῦ ἐκπλεύσαντες διαφυγεῖν Schol. Frustra quaesivi, quo hunc loquendi modum comprobarem.

προειρημένης — τῷ φιλίῳ ἐπίπλῳ] καίτοι προειρημένου τοῖς ἐν τῇ Ἀβύδῳ ὑπὸ τοῦ φιλίου ἐπίπλου (τουτέστιν ὑπὸ τοῦ στόλου τοῦ μετὰ Μινδάρου) ὅπως παραφυλάττωσι τοὺς Ἀθηναίους, ὑπὲρ τοῦ μὴ λαθεῖν αὐτοὺς ἐκπλεύσαντας. Schol. — Hoc quoque valde durum et obscure significatum est.

ἀνακῶς ἕξουσιν] Eustath. in Hom. Odyss. p. 1425. *Rom.* Παυσανίας δὲ λέγων καὶ αὐτὸς τὸ ἀνακῶς ἀντὶ τοῦ φυλακτικῶς καὶ προνοητικῶς παρά τε Ἡροδότῳ καὶ Θουκυδίδῃ, φησὶ καὶ ὅτι Ἀνάκεια ἑορτὴ Διοσκούρων ἀνακοῖν, ὡς σοφοῖν. Vid. Matth. Gr. p. 446. Eustathium compilavit Phavorinus. Adde Eustath. p. 650. ἀνακῶς, ἐπιμελῶς et Hesych. Glossas Herodot. p. 321. Valcken. ad VIII, 109. Utitur voce etiam Plutarch. Vid. Thes. 33.

τὴν δίωξιν εὐθὺς ποιούμενοι] Scribendum videtur ποιουμένου,

τήκοντα, καὶ τῶν ἐκ τῆς ἠπείρου μισθωσάμενοι, ξύμπασι τριακοσίοις, Ἀναξάνδρου Θηβαίου κατὰ τὸ ξυγγενὲς ἡγου-νου, προσέβαλον πρώτῃ Μηθύμνῃ· καὶ ἀποκρουσθέντες πείρας διὰ τοὺς ἐκ τῆς Μυτιλήνης Ἀθηναίων φρουροὺς ἐλθόντας, αὖθις ἔξω μάχῃ ἀπωσθέντες καὶ διὰ τοῦ ὄ-κομισθέντες ἀφιστᾶσι τὴν Ἔρεσσον. πλεύσας οὖν ὁ Θρα-λος ἐπ᾽ αὐτὴν πάσαις ταῖς ναυσὶ διενοεῖτο προσβολὴν π-σθαι. προαφιγμένος δὲ αὐτόσε ἦν καὶ ὁ Θρασύβουλος ναυσὶν ἐκ τῆς Σάμου, ὅτε ἠγγέλθη αὐτοῖς ἡ τῶν φυ-αὕτη διάβασις· ὑστερήσας δέ, ἐπὶ τὴν Ἔρεσον ἐφώρμει θών. προσεγένοντο δὲ καὶ ἐκ τοῦ Ἑλλησπόντου τινὲς δύο ἐπ᾽ οἴκου ἀνακομιζόμεναι καὶ αἱ Μηθυμναῖαι· καὶ αἱ νῆες παρῆσαν ἑπτὰ καὶ ἑξήκοντα, ἀφ᾽ ὧν τῷ στρατ-παρεσκευάζοντο ὡς κατὰ κράτος μηχαναῖς τε καὶ παντὶ πῳ ἢν δύνωνται αἱρήσοντες τὴν Ἔρεσον.

101 Ὁ δὲ Μίνδαρος ἐν τούτῳ καὶ αἱ ἐκ τῆς Χίου τῶν Π-πονησίων νῆες, ἐπισιτισάμεναι δυσὶν ἡμέραις, καὶ λα-

---

πρώτῃ Μηθύμνῃ] πρῶτον magis ex usu Graecorum B. Sic 22. Μήθυμναν πρῶτον ἀφιστᾶσιν. At ταύτην πρώτην est II, extr. Quam constructionem, ut πρῶτος et μόνος et similia cto aptentur, Dorvill. ad Chariton. p. 389, elegantem et dicit, ea magis Latinorum est. Scite idem, non paucis loci verbialem harum vocum structuram retinendam esse iudicat Wolfio ad Demosth. Leptin. p. 338.

πάσαις ταῖς ναυσί] A. F. H. L. O. S. g. πᾶσι ταῖς ναυσί B. k. vulgo ναυσί.

ὑστερήσας δέ] Acacius et Dukerus verba προαφιγμένος - βασις in parenthesi esse putant, et ὑστερήσας ad Thrasyllum ferunt. Mox ἐφώρμει ἐλθών ex A. B. F. H. f. dedit; ceteri ἐφώρμει. „Eandem traiectionem habes I, 109. διαβὰς εἷλε τὴν σον πεζῇ, ubi iungendum est διαβὰς πεζῇ. III, 39. ἐζήτησαν τῶν πολεμιωτάτων ἡμᾶς στάντες διαφθεῖραι. V, 6. τούτων Βρα ἔχων ἐπὶ Κερδυλίῳ ἐκάθητο ἐς πεντακοσίους καὶ χιλίους. VI, ἐλθόντες ἠγόραζον ἐς τὴν πόλιν. Diodor. XII, 30. παραλ-ἔπλευσαν τοὺς Ἰλλυρίους." Krueger. p. 318.

καὶ αἱ Μηθυμναῖαι] Haec Bekker. recepit ex B. adde i. vulgo desunt. Eadem Krueger. l. l. dicit in solis editio quae e Lipsiensi manaverunt, deesse. Naves, addit, videntur fuisse, quanquam qui has significet, Diodor. XIII, tres tantum dicat.

101. δυσὶν ἡμέραις] Phryn. p. 210. δυσὶ μὴ λέγε, ἀλλὰ δυοῖν. apud Hippocratem non rarum esse dicit Lobeck., semel Thucydidem, apud Platonem et oratores Atticos nusquam, sibi certum esse δυοῖν h. l. scribi debere, quod ab illo accentu discrepet. Thom. M. p. 253. reprehendit hunc Phrynichi ac docet, dici etiam ab Atticis δυσί, quamvis sit δυοῖν, atque affert locum nostrum: ἐπισιτισάμεναι δυσὶν ἡμ-Eustath. p. 802, 28. et Horti Adonidis: τὸ δυσὶ βάρβαρον.

Οἱ δὲ Ἀθηναῖοι ψευσθέντες τῶν σκοπῶν, καὶ οὐκ ἂν οἰόμενοι σφᾶς λαθεῖν τὸν παράπλουν τῶν πολεμίων νεῶν, ἀλλὰ καθ' ἡσυχίαν τειχομαχοῦντες, ὡς ᾔσθοντο, εὐθὺς ἀπολιπόντες τὴν Ἔρεσον κατὰ τάχος ἐβοήθουν ἐς τὸν Ἑλλήσποντον· καὶ δύο τε ναῦς τῶν Πελοποννησίων αἱροῦσιν, αἳ πρὸς τὸ πέλαγος τότε θρασύτερον ἐν τῇ διώξει ἀπάρασαι περιέπεσον αὐ-

---

certissimum est praeceptum, ὡς nisi pro πρός hominum nominibus additum non dici, nunquam pro εἰς, ubi urbes et regiones sibi iunctum habent. Idem in universum statuunt Schaefer. et Porson. ad Eurip. Phoeniss. 1415. Coraes ad Heliodor. p. 295. Koen. ad Greg. l. l. Doederl. spec. ed. nov. Sophocl. p. 39. in contrariam sententiam affert Sophocl. Oed. R. 1480. et Trachin. 366., ubi v. omnino Hermann. Sed nihil ad nostrum scriptorem facere, paulo post videbimus. Conf. Censor specim. nov. ed. Soph. in Annal. Heidelb. nr. 41. anni 1815. Idem Doederl. singulari scriptione hoc argumentum tractavit in *phil. Beitr. aus d. Schweiz.* t. I. p. 303., ubi p. 314. loci Thucydidei recensentur, quos age singillatim pertractemus: primum affert V, 17. de quo iam dixi. Tantum ἐπιτειχισμόν affirmat munitionem esse castelli alicuius in terra hostili, provocans ad Hemsterh. in Lucian. t. I. p. 73. Niebuhr. A. R. t. II. p. 76. Minime; τειχισμός idem appellatur loco supra allato et VI, 44. alibi. Hinc τειχίζειν φρούριον VI, 75. II, 32. Xenoph. Cyrop. III, 2, 1. Quid? quod Xenoph. Hist. gr. I, 5, 11. τειχίζειν pro περιτειχίζειν dixit. Alterum locum addit I, 50. de quo et ipso iam dictum. Tertium VIII, 5. Ἆγις μεταπέμπεται Ἀλκαμένη καὶ Μέλανθον ἄρχοντας ὡς τὴν Εὔβοιαν, ubi est vulgata ὡς ἐς, eaque se recte habet, ut videbit qui sequentia leget; hoc enim dicit: *bestimmt für Euboea.* Ὡς ibi omittunt H. L. O. P. S. e.; ἐς omittunt K. Q. d. i. Neutrum bene omittitur. Quartum VIII, 36. ὡς τὴν Μίλητον, ubi ἐς ex B. c. recepit Bekk. εἰς e. ceteri ὡς. Quintum addit nostrum locum, deinde VIII, 1. 17. V, 76. I, 63. ubi ὡς ἐς ἐλάχιστον scribendum, atque ὡς intendit vim superlativi, qui locus huc non pertinet, ubi quaestio est de praepositione ὡς. Denique IV, 53. ubi ἀνέχει ὡς τὸ Κρητικὸν πέλαγος admodum infirma auctoritate nititur Anecdotorum Bekk. t. I. p. 400. De his locis omnibus otium nobis fecit Popp. obs. p. 222. not. Non raro causa corruptelae fuit quod, ubi ὡς εἰς iuncta scribenda erant, alterutro omisso, vel ὡς vel εἰς relictum est, velut VIII, 5. Apud Xenoph. Mem. Socr. II, 7, 2. pro ὡς τὸν Πειραιᾶ trium codd. Pariss. scriptura εἰς a Schneidero recipienda erat, ut monuit etiam Matth. Gr. ind. s. v. ὡς. Idem ibidem p. 846. „raro, ait, rebus iungitur ὡς, ut ὡς Ἄβυδον Thuc. Verisimile est, hoc loquendi genus inde originem traxisse, quod saepe ὡς εἰς coniunctum est, ut a Xenoph. Ages. I, 4." Imo hic erat, ut dixi, fons corruptelae. Nisi discrimen habitum voluissent inter ὡς et εἰς, non tam accurati in his voculis discernendis fuissent, ut Aristoph. Pac. 104. ὡς τὸν Δί' εἰς τὸν οὐρανόν et Lucian. Icaromenipp. t. VII. p. 45. ἐς τὸν Τάρταρον ὡς τοὺς γίγαντας. Pausan. t. I. p. 331. *Fac.* Μεσσηνίων δὲ ἐστιν ἐς αὐτὸν λόγος, Τυνδάρεων φεύγοντα ἐλθεῖν ὡς Ἀφαρέα ἐς τὴν Μεσσηνίαν. Thucyd. V, 80. ἐς τὰ ἐπὶ Θρᾴκης καὶ ὡς Περδίκκαν. VIII, 39. ἐς τὰ-

σβον ἔχοντες ἔπλεον ἐπὶ τὴν ἤπειρον. καὶ προςβαλόντες
Φωκαΐδος ἐς τὸν ἐν Καρτερίοις λιμένα καὶ ἀριστοποιησάμε-
νοι, παραπλεύσαντες τὴν Κυμαίαν δειπνοποιοῦνται ἐν Ἀργι-
νούσαις [τῆς ἠπείρου], ἐν τῷ ἀντιπέρας τῆς Μυτιλήνης. ἐν-
τεῦθεν δὲ ἔτι πολλῆς νυκτὸς παραπλεύσαντες [τὴν Κυμαί

Strabo illustrat: Μιτυλήνη κεῖται μεταξὺ Μηθύμνης καὶ τῆς Μα-
ἡ μεγίστη πόλις, διέχουσα τῆς Μαλίας ἑβδομήκοντα σταδίων, τῶ
Κανῶν ἑκατὸν εἴκοσιν, ὅσων καὶ τῶν Ἀργινουσσῶν, αἳ τρεῖς μέν
οὐ μεγάλαι νῆσοι πλησιάζουσι (scr. πλησιάζουσαι) δὲ τῇ ἠπείρῳ,
κείμεναι δὲ ταῖς Κάναις, XIII. 2. p. 137. Tauchn. Sed maxime
disputationem nostram facit Diodorus, qui αἱ Ἀργίνουσαι, ait,
ἦσαν οἰκούμεναι καὶ πολισμάτιον Αἰολικὸν ἔχουσαι, κείμεναι μετ
Μιτυλήνης καὶ Κύμης, ἀπέχουσαι τῆς ἠπείρου βραχὺ παντελῶς κα
ἄκρας τῆς Κατανίδος [sc. τῆς Κανίδος] XIII, 97. Conf. etiam H
pocr. s. v. ibique Vales. et Byz. s. v." E Diodori loco, pe
„apparet, Scholiasten Ἀργίνουσαν πόλιν sive κώμην τῆς Αἰολίδος
tuisse dicere, nec tamen continentis oppidum intelligere.
etiamsi intellexerit atque omnia vera prodiderit, ne ita qu
sine dubitatione eius auctoritate uti possemus, qua Thucy
verba a suspicione liberaremus. Ille enim τὴν Ἀργίνουσαν
nat, hic τὰς Ἀργινούσας, ut altera forma dici possit oppidum c
tinentis, altera insulas esse appellatas." Haec cum ita sint,
inclinat Kruegerus, ut verba τῆς ἠπείρου apud Thucydidem
sequentibus irrepsisse existimet. Quae suspicio sane eo c
matur, quod alia quoque h. l. turbata sunt, velut paulo post
se libri habent: παραπλεύσαντες τὴν Κυμαίαν καὶ ἀφικόμενοι A
F. H. L. O. S. g. k. παραπλεύσαντες Λέκτον καὶ Λάρισσαν καὶ
κόμενοι K. παραπλεύσαντες τὴν Κυμαίαν περαιοῦνται ἐν Ἀργιν
— Μυτιλήνης καὶ ἀφικόμενοι g. i. Et pro δειπνοποιοῦνται etiam
F. H. L. N. O. S. g. i. k. habent περαιοῦνται. — „Erunt fort
Kruegerus pergit, quibus [praeter τὴν Κυμαίαν, quod eiicie
et ex praecedentibus errore librarii repetitum putat] etiam
ραπλεύσαντες insititium esse videatur. Quod si quis probabile
seat, καί, quod est ante ἀφικόμενοι, post Μηθύμνης transpo
oportet." — Aliam viam ingressus est Popp. prol. t. II. p.
qui scribit παραπλεύσαντες τὴν Καναίαν καὶ ἀφικόμενοι etc.,
nomen ex corrupto τὴν Κυμαίαν eruendum putans, et ex sch
Aristoph. Ran. colligit, oppidum Aeolicum Ἀργεννούσας (sic c
cum libris Thucydidis scribendum esse, vere monuit) in ipsa c
tinente situm esse oppositum Mytilenae, quanquam Diodorus
oppidum in insulas transferat. Iam vero dicat aliquis, non p
tuisse illud oppidum e regione Mytilenae in continente situm
se, siquidem, priusquam Mindarus Canaeam praetervectus e
iam in Argennusis coenavit. Ad haec quae Poppo respon
sit, praevideo. Etenim pendet haec quaestio ex situ promon
Maliae et urbis Mytilenae, de quo haec scripsit p. 444. „Ma
ubi sita sit, potest in dubium vocari. Nam Straboni qu
est maxime australe promontorium Lesbi oppositum Canis.
Mytilene ei inter Methymnam et Maleam sita, septuaginta sta
ab hac remota; ex qua descriptione Maleam a Mytilene nece
est in meridiem vergere. Sed apud Thucydidem Malea ad

Συρακόσιοι, τὸ δ' ἕτερον αὐτὸς Μίνδαρος καὶ τῶν νεῶν αἱ ἄριστα πλέουσαι, Ἀθηναίοις δὲ τὸ μὲν ἀριστερὸν Θράσυλλος, ὁ δὲ Θρασύβουλος τὸ δεξιόν· οἱ δὲ ἄλλοι στρατηγοὶ ὡς ἕκαστοι διετάξαντο. ἐπειγομένων δὲ τῶν Πελοποννησίων πρότερόν τε ξυμμῖξαι, καὶ κατὰ μὲν τὸ δεξιὸν τῶν Ἀθηναίων ὑπερσχόντες αὐτοὶ τῷ εὐωνύμῳ ἀποκλῇσαι τοῦ ἔξω αὐτοὺς ἔκπλου, εἰ δύναιντο, κατὰ δὲ τὸ μέσον ἐξῶσαι πρὸς τὴν γῆν οὐχ ἑκὰς οὖσαν, οἱ Ἀθηναῖοι γνόντες, ᾗ μὲν ἐβούλοντο ἀποφράξασθαι αὐτοὺς οἱ ἐναντίοι, ἀντεπεξῆγον· καὶ περιεγίγνοντο τῷ πλῷ, τὸ δ' εὐώνυμον αὐτοῖς ὑπερεβεβλήκει ἤδη τὴν ἄκραν ἣ Κυνὸς σῆμα καλεῖται. τῷ δὲ μέσῳ, τοιούτου ξυμβαίνοντος, ἀσθενέσι καὶ διεσπασμέναις ταῖς ναυσὶ καθίσταντο, ἄλλως τε καὶ ἐλάσσοσι χρώμενοι τὸ πλῆθος, καὶ τοῦ χωρίου τοῦ περὶ τὸ Κυνὸς σῆμα ὀξεῖαν καὶ γωνιώδη τὴν περιβολὴν ἔχοντος, ὥςτε τὰ ἐν τῷ ἐπέκεινα αὐτοῦ γιγνόμενα μὴ κάτοπτα εἶναι. προςπεσόντες οὖν οἱ Πελοποννήσιοι κατὰ τὸ μέ- 105

αἱ ἄριστα πλέουσαι] „Vallam legisse *αἱ πέντε ἄριστα πλέουσαι* suspicetur aliquis ex eius interpretatione; nam reddit: *velocissimae quinque naves.*" F. Portus.

ὑπερσχόντες αὐτοί] pro *ὑπερσχόντων αὐτῶν*. v. notam ad c. 63.

τὸ δ' εὐώνυμον ἤδη] Huc pertinet glossa Photii: *εὐώνυμον λέγουσιν, οὐ μόνον ἀριστερὸν, καὶ παρὰ Θουκυδίδῃ πλεῖστον.*

ὥςτε τὰ — μὴ κάτοπτα εἶναι] Thom. M. p. 514. Iam paulisper in descriptione huius pugnae navalis subsistamus. „Cum Peloponnesii initium confligendi facere properarent, et dextrum quidem Atheniensium cornu ipsi suo sinistro superare, ac illos extrinsecus (h. e. ex Hellesponto in mare Aegaeum) prodeundi facultate, si possent, intercludere, mediam vero aciem ad oram haud longe distantem propellere studerent; Athenienses, hac re cognita, qua quidem parte adversarii ipsos intercludere volebant, obviam illis prodierunt, et navigandi celeritate illos superabant: at sinistrum ipsorum cornu promontorium, quod Cynossema appellatur [v. Wessel. ad Diod. XIII, 40. Ovid. Metam. XIII, 560.], iam (boream versus) superaverat. Hoc autem modo media ipsorum acies ex infirmis ac dissipatis navibus constabat, praesertim quod Athenienses minorem numerum navium haberent, et ora illa, quae circa Cynossema erat, acutum et angularem ambitum habebat, ita ut ea, quae in ulteriore illius parte fiebant, ab ipsis conspici non possent. Peloponnesiorum acies iuxta oram Mysiae ab Abydo usque ad Dardanum extensa fuit. Sequitur, ut Atheniensium acies iuxta eam Chersonesi Thraciae partem, quae orae Mysicae, Abydo et Dardano interceptae, e regione est, explicata fuerit; praesertim cum ipse Thuc. c. 105. dicat, dextrum classis Peloponnesiacae cornu (circa Abydum) cum sinistro Atheniensium, et sinistrum Peloponnesiorum (circa Dardanum) cum Atheniensium dextro conflixisse: quid? quod etiam id singulare addit, Peloponnesios sinistrum cornu suum ultra Atheniensium dextrum extendere, illudque circumagere voluisse, ut Atheniensibus perfugium ex Hellesponto in mare Aegaeum interclu-

νοι, οὐ φθάνουσι πᾶσαι, ἀλλ' αἱ μὲν πλείους ἐπὶ τῆς Ἴμ
καὶ Λήμνου διέφυγον, τέσσαρες δὲ τῶν νεῶν αἱ ὕσταται
ουσαι καταλαμβάνονται παρὰ τὸν Ἐλαιοῦντα. καὶ μίαν
ἐποκείλασαν κατὰ τὸ ἱερὸν τοῦ Πρωτεσίλεω αὐτοῖς ἀν
λαμβάνουσι, δύο δὲ ἑτέρας ἄνευ τῶν ἀνδρῶν· τὴν δ'
103 *πρὸς τῇ Ἴμβρῳ κενὴν κατακαίουσι. μετὰ δὲ τοῦτο ταῖς*
Ἀβύδου ξυμμιγείσαις καὶ ταῖς ἄλλαις, ξυμπάσαις ἓξ καὶ
δοήκοντα, πολιορκήσαντες Ἐλαιοῦντα ταύτην τὴν ἡμέραν
οὐ προσεχώρει, ἀπέπλευσαν ἐς Ἄβυδον.

---

nam *δίωξιν ποιεῖσθαι* non significare potest idem, quod *σπο*-
σθαι III, 33. VIII, 16. Affert Kistemak. Eurip. Herc. fur.
ἀποπρὸ δωμάτων διώκετε. Aesch. Eum. 251. *ὑπὲρ πόντον*
πωτήμασιν ἦλθον διώκουσα, unde colligit *δίωξιν ποιεῖσθαι*
sum acceleratum facere. Fateor, ita poetae loqui poterant,
ne ii quidem, nisi ubi nulla ambiguitas sermonis esset.

ἐπὶ τῆς Ἴμβρου] B. N. vulgo *ἠπείρου.* Imbros et Lemnus
que iunguntur, praesertim ab oratoribus Atticis, ut insula
tae et quae antiquitus Atticae ditionis, et ab Atticis habi
essent. Correctionem certam reddit, quod c. 103. extr. legi

Πρωτεσίλεω] d. i. ceteri *Πρωτεσιλάου.*

103. *καὶ ταῖς ἄλλαις, ξυμπάσαις*] „Hic requiras, quasnam
auctor *τὰς ἄλλας ναῦς.* Coniiciat aliquis eas intelligi, quibus
xus praeerat c. 80. At has a Mindaro non assumtas esse,
significatur cap. 107. Haud dubie enim quae ibi memo
eaedem sunt, quae c. 80. Neque ut ita statuatur, classis
hic habemus, permittit numerus. Ipse enim Mindarus naves
duxerat tres et septuaginta; Abydi erant sedecim. Sed e
Mindari classe hoc ipso tempore ab Atheniensibus captae
una nescio quo missa videtur; nisi tres captas esse Diodor.
dendum est XIII, 39. Constat igitur ratio, illis quas dixi
xi navibus non additis. Quocirca *αἱ ἄλλαι νῆες* eae sint
est, quas Mindarus adduxerat. Ita vero post *ἄλλαις* et p
δοήκοντα incidendum atque ad *ξυμπάσαις ἓξ καὶ ὀγδοήκοντα*
diendum est *οὔσαις*, ea ratione de qua expositum [ad c.
de Xenoph. Hist. gr. IV, 8, 23. *συντάξας τούς τε ἀπὸ τῶν*
νεῶν, τετρακοσίους, καὶ [τοὺς ἐκ τῶν πόλεων φυγάδας — ἦγε
ἐπὶ Μήθυμναν." Krueger. p. 308.

ἀπέπλευσαν ἐς Ἄβυδον] *ὡς* L. O. P. k. solita commu
Phavorinus e Thoma M. p. 933. *ὡς — λαμβάνεται καὶ ἀντὶ*
προθέσεως, ἐπὶ κινήσεως καὶ ἐμψύχου. ἅπαξ δὲ καὶ ἐπὶ ἀψύχου
δίδης εἶπεν· οἷον ἀπέπλευσαν ὡς Ἄβυδον. Conf. Herm. ad V
p. 853. Thuc. I, 50. *καὶ ἐπεπαιώνιστο αὐτοῖς ὡς ἐπίπλουν.*
Bekker. *ἐς* addidit ex A. B. C. G. Q. adde R. S. e. f. g. k
in V, 17. edidit *ὡς ἐπὶ τειχισμὸν* ex K. Conf. VIII, 34. *πα*-
άζοντο ἐς τὸν τειχισμόν. Hesych. *ὡς βασιλέα, πρὸς τὸν βασιλ*
ἡμᾶς· πρὸς ἡμᾶς. add. Grammaticum Meermann. §. 23. p
Schaefer. ad Greg. Cor. p. 24., ibique Dionys. A. R. p. 1
terpp. ad Greg. Cor. p. 78. Putant tamen Hemsterh. W
alii, *ὡς* quamquam raro, interdum tamen pro *εἰς* dictum
bus regionum et urbium iungi. Quod ad Thucydidem

Οἱ δὲ Ἀθηναῖοι ψευσθέντες τῶν σκοπῶν, καὶ οὐκ ἂν οἰό-
ι σφᾶς λαθεῖν τὸν παράπλουν τῶν πολεμίων νεῶν, ἀλλὰ
ἡσυχίαν τειχομαχοῦντες, ὡς ᾔσθοντο, εὐθὺς ἀπολιπόν-
τὴν Ἐρεσὸν κατὰ τάχος ἐβοήθουν ἐς τὸν Ἑλλήσποντον·
δύο τε ναῦς τῶν Πελοποννησίων αἱροῦσιν, αἳ πρὸς τὸ πέ-
ς τότε θρασύτερον ἐν τῇ διώξει ἀπάρασαι περιέπεσον αὐ-

---

ssimum est praeceptum, ὡς nisi pro πρός hominum nomini-
additum non dici, nunquam pro εἰς, ubi urbes et regiones
iunctum habent. Idem in universum statuunt Schaefer. et
on. ad Eurip. Phoeniss. 1415. Coraes ad Heliodor. p. 295.
n. ad Greg. l. l. Doederl. spec. ed. nov. Sophocl. p. 39. in
variam sententiam affert Sophocl. Oed. R. 1480. et Trachin.
, ubi v. omnino Hermann. Sed nihil ad nostrum scriptorem
re, paulo post videbimus. Conf. Censor specim. nov. ed.
. in Annal. Heidelb. nr. 41. anni 1815. Idem Doederl. sin-
ri scriptione hoc argumentum tractavit in *phil. Beitr. aus d.*
weiz. t. I. p. 303., ubi p. 314. loci Thucydidei recensentur,
age singillatim pertractemus: primum affert V, 17. de quo
dixi. Tantum ἐπιτειχισμόν affirmat munitionem esse castelli
uius in terra hostili, provocans ad Hemsterh. in Lucian. t. I.
3. Niebuhr. A. R. t. II. p. 76. Minime; τειχισμός idem ap-
atur loco supra allato et VI, 44. alibi. Hinc τειχίζειν φρούριον
75. II, 32. Xenoph. Cyrop. III, 2, 1. Quid? quod Xenoph.
. gr. I, 5, 11. τειχίζειν pro περιτειχίζειν dixit. Alterum locum
it I, 50. de quo et ipso iam dictum. Tertium VIII, 5. Ἆγις
πέμπει αὐ Ἀλκαμένη καὶ Μέλανθον ἄρχοντας ὡς τὴν Εὔβοιαν, ubi
vulgata ὡς ἐς, eaque se recte habet, ut videbit qui sequentia
t; hoc enim dicit: *bestimmt für Euboea.* Ὡς ibi omittunt H.
O. P. S. e.; ἐς omittunt K. Q. d. i. Neutrum bene omittitur.
rtum VIII, 36. ὡς τὴν Μίλητον, ubi ἐς ex B. c. recepit Bekk.
e. ceteri ὡς. Quintum addit nostrum locum, deinde VIII, 1.
V, 76. I, 63. ubi ὡς ἐς ἐλάχιστον scribendum, atque ὡς inten-
vim superlativi, qui locus huc non pertinet, ubi quaestio est
praepositione ὡς. Denique IV, 53. ubi ἀνέχει ὡς τὸ Κρητικὸν
γος admodum infirma auctoritate nititur Anecdotorum Bekk.
p. 400. De his locis omnibus otium nobis fecit Popp. obs.
222. not. Non raro causa corruptelae fuit quod, ubi ὡς εἰς
cta scribenda erant, alterutro omisso, vel ὡς vel εἰς relictum
, velut VIII, 5. Apud Xenoph. Mem. Socr. II, 7, 2. pro ὡς
Πειραιᾶ trium codd. Pariss. scriptura εἰς a Schneidero reci-
nda erat, ut monuit etiam Matth. Gr. ind. s. v. ὡς. Idem ibi-
n p. 846. „raro, ait, rebus iungitur ὡς, ut ὡς Ἄβυδον Thuc.
risimile est, hoc loquendi genus inde originem traxisse, quod
pe ὡς εἰς coniunctum est, ut a Xenoph. Ages. I, 4." Imo hic
it, ut dixi, fons corruptelae. Nisi discrimen habitum voluis-
t inter ὡς et εἰς, non tam accurati in his voculis discernendis
ssent, ut Aristoph. Pac. 104. ὡς τὸν Δί' εἰς τὸν οὐρανόν et Lu-
n. Icaromenipp. t. VII. p. 45. ἐς τὸν Τάρταρον ὡς τοὺς γίγαντας.
usan. t. I. p. 331. *Fac.* Μεσσηνίων δέ ἐστιν ἐς αὐτὸν λόγος, Τυν-
δεων φεύγοντα ἐλθεῖν ὡς Ἀφαρέα ἐς τὴν Μεσσηνίαν. Thucyd.
80. ἐς τὰ ἐπὶ Θρᾴκης καὶ ὡς Περδίκκαν. VIII, 39. ἐς τὸν Ἑλλής-

τοῖς, καὶ ἡμέρᾳ ὕστερον ἀφικόμενοι ὁρμίζονται ἐς τὸν
οῦντα, καὶ τὰς ἐκ τῆς Ἴμβρου ὅσαι κατέφυγον
104 καὶ ἐς τὴν ναυμαχίαν πέντε ἡμέρας παρεσκευάζοντο.
τοῦτο ἐναυμάχουν τρόπῳ τοιῷδε. οἱ Ἀθηναῖοι παρέ
κέρως ταξάμενοι παρ' αὐτὴν τὴν γῆν ἐπὶ τῆς Σηστοῦ,
Πελοποννήσιοι αἰσθόμενοι ἐκ τῆς Ἀβύδου ἀντανῆγον
τοί. καὶ ὡς ἔγνωσαν ναυμαχήσοντες, παρέτειναν τὸ
μὲν Ἀθηναῖοι παρὰ τὴν Χερσόνησον, ἀρξάμενοι ἀπὸ
μέχρι Ἀῤῥιανῶν, νῆες ἓξ καὶ ἑβδομήκοντα, οἱ δ' αὖ Πελ
νήσιοι ἀπὸ Ἀβύδου μέχρι Δαρδάνου, νῆες ὀκτὼ καὶ
κοντα. κέρας δὲ τοῖς μὲν Πελοποννησίοις εἶχον τὸ μὲν

ποντον ὡς Φαρνάβαζον. 31. ἐς Φώκαιαν καὶ Κύμην ὡς Ἀ
V. Brunck. ind. Aristoph. s. v. ὡς. Valcken. ad Herodot. II,
Interest autem aliquid inter ὡς ἐς et simplex ἐς. Illud
quod nos dicimus: *auf dem Wege, in der Richtung* nach
simpliciter: *nach*. V. Valcken. ad Thom. M. in Batav.
ad Ernest. p. 106., ubi e Thuc. laudatur hic locus IV.
Περδίκκαν καὶ ἐς τὴν Χαλκιδικήν, conf. Bauer. Valckenarius
tavit, male Abreschium ἐς eiectum velle. Apud Heliodorum
p. 428, 32. *Bourd.* c. 13. Coraes ex bonis libris edidit
πόλιν. Εἰς pro πρός restituendum est Xenophonti H. Gr. II,
ἀφικόμενος εἰς Αἴγιναν, ut adnotatum est in marg. exemplaris
ctorii. Idem paulo post offert verissimam scripturam:
τως καὶ Μηλίοις καὶ τοῖς ἄλλοις, ὅσοι τῆς αὐτῶν ἐστέροντο.
ὅσοι τῶν αὐτῶν. Apud Thucyd. V, 65. Valcken. ad Her
p. 602, 62. ἐς Μαντινικήν pro πρός ex libris scriptis admittendum
putat. Eandem scripturam fert S. Adde Heilmann. ad
p. 1135.

104. νῆες ἓξ καὶ ἑβδομήκοντα] A. B. F. H. et correc
Paulo post Peloponnesiis naves ὀκτὼ καὶ ὀγδοήκοντα tribu
ὀκτὼ καὶ ἑξήκοντα vulgata. Athenienses modo in Lesbo hab
naves 67. v. cap. 100. Accesserant quae in Hellesponto
daro oppressae, quatuor navibus amissis, ad Imbrum et Le
confugerant quatuordecim. v. cap. 102. Exsuperant nu
septuaginta sex navium istae octoginta una naves quinque
um numero, quae quinque naves Haackio videntur ab Ath
sibus ad tuendam Lesbum relictae esse. Kruegerus hoc p
improbabile esse dicit, quod Athenienses cum depugnaturi
hostemque navium multitudine superiorem esse ignorare
possent, alias potius naves accivissent, quam quas habebant
rum partem reliquissent, cum praesertim navibus quidem
Lesbi custodiam non admodum opus fuisse videatur. Iam
mus Peloponnesiorum numerum navium. Hi octoginta sex
apud Elaeunta habuisse modo cap. 103. dicti sunt. Exsup
numerum octoginta octo navium duae. Utut est, certe pr
octoginta octo naves codicis N. et septuaginta sex aliorum
rum, cum mox ipse scriptor dicat, Athenienses navium
inferiores fuisse et confirmat Diodorus XIII, 39. qui Athen
multitudine inferiores, scientia peritiaque superiores
scribit.

κόσιοι, τὸ δ᾽ ἕτερον αὐτὸς Μίνδαρος καὶ τῶν νεῶν αἱ
τα πλέουσαι, Ἀθηναίοις δὲ τὸ μὲν ἀριστερὸν Θράσυλλος,
Θρασύβουλος τὸ δεξιόν· οἱ δὲ ἄλλοι στρατηγοὶ ὡς ἕκα-
διετάξαντο. ἐπειγομένων δὲ τῶν Πελοποννησίων πρότε-
τε ξυμμῖξαι, καὶ κατὰ μὲν τὸ δεξιὸν τῶν Ἀθηναίων ὑπερ-
τες αὐτοὶ τῷ εὐωνύμῳ ἀποκλῇσαι τοῦ ἔξω αὐτοὺς ἐκ-
, εἰ δύναιντο, κατὰ δὲ τὸ μέσον ἐξῶσαι πρὸς τὴν γῆν οὐχ
οὖσαν, οἱ Ἀθηναῖοι γνόντες, ᾗ μὲν ἐβούλοντο ἀποφρά-
αι αὐτοὺς οἱ ἐναντίοι, ἀντεπεξῆγον καὶ περιεγίγνοντο
τλῷ, τὸ δ᾽ εὐώνυμον αὐτοῖς ὑπερεβεβλήκει ἤδη τὴν ἄκραν
υνὸς σῆμα καλεῖται. τῷ δὲ μέσῳ, τοιούτου ξυμβαίνον-
ἀσθενέσι καὶ διεσπασμέναις ταῖς ναυσὶ καθίσταντο,
ς τε καὶ ἐλάσσοσι χρώμενοι τὸ πλῆθος, καὶ τοῦ χωρίου
περὶ τὸ Κυνὸς σῆμα ὀξεῖαν καὶ γωνιώδη τὴν περιβολὴν
ος, ὥστε τὰ ἐν τῷ ἐπέκεινα αὐτοῦ γιγνόμενα μὴ κάτο-
εἶναι. προσπεσόντες οὖν οἱ Πελοποννήσιοι κατὰ τὸ μέ- 105

εἱ ἄριστα πλέουσαι] „Vallam legisse *αἱ πέντε ἄριστα πλέουσαι*
cetur aliquis ex eius interpretatione; nam reddit: *velocissi-
quinque naves.*“ F. Portus.
περσχόντες αὐτοί] pro *ὑπερσχόντων αὐτῶν*. v. notam ad c. 63.
ὸ δ᾽ εὐώνυμον ἤδη] Huc pertinet glossa Photii: *εὐώνυμον λέ-
, οὐ μόνον ἀριστερὸν, καὶ παρὰ Θουκυδίδῃ πλεῖστον.*
ςτε τὰ — μὴ κάτοπτα εἶναι] Thom. M. p. 514. Iam paulis-
n descriptione huius pugnae navalis subsistamus. „Cum Pe-
nesii initium confligendi facere properarent, et dextrum qui-
Atheniensium cornu ipsi suo sinistro superare, ac illos ex-
ecus (h. e. ex Hellesponto in mare Aegaeum) prodeundi fa-
te, si possent, intercludere, mediam vero aciem ad oram
longe distantem propellere studerent; Athenienses, hac re
ta, qua quidem parte adversarii ipsos intercludere volebant,
m illis prodierunt, et navigandi celeritate illos superabant:
istrum ipsorum cornu promontorium, quod Cynossema ap-
tur [v. Wessel. ad Diod. XIII, 40. Ovid. Metam. XIII, 560.],
boream versus) superaverat. Hoc autem modo media ipso-
acies ex infirmis ac dissipatis navibus constabat, praesertim
Athenienses minorem numerum navium haberent, et ora
quae circa Cynossema erat, acutum et angularem ambitum
bat, ita ut ea, quae in ulteriore illius parte fiebant, ab ip-
onspici non possent. Peloponnesiorum acies iuxta oram My-
ab Abydo usque ad Dardanum extensa fuit. Sequitur, ut
iensium acies iuxta eam Chersonesi Thraciae partem, quae
Mysicae, Abydo et Dardano interceptae, e regione est, ex-
ta fuerit; praesertim cum ipse Thuc. c. 105. dicat, dextrum
is Peloponnesiacae cornu (circa Abydum) cum sinistro Athe-
ium, et sinistrum Peloponnesiorum (circa Dardanum) cum
iensium dextro conflixisse: quid? quod etiam id singu-
addit, Peloponnesios sinistrum cornu suum ultra Athenien-
dextrum extendere, illudque circumagere voluisse, ut Athe-
ibus perfugium ex Hellesponto in mare Aegaeum interclu-

σον ἐξέωσάν τε ἐς τὸ ξηρὸν τὰς ναῦς τῶν Ἀθηναίων, καὶ
τὴν γῆν ἐπεξέβησαν, τῷ ἔργῳ πολὺ περισχόντες. ἀπὸ
τῷ μέσῳ οὔθ᾽ οἱ περὶ τὸν Θρασύβουλον ἀπὸ τοῦ δεξιοῦ
πλήθους τῶν ἐπικειμένων νεῶν ἐδύναντο, οὔθ᾽ οἱ περὶ
Θράσυλλον ἀπὸ τοῦ εὐωνύμου· ἀφανές τε γὰρ ἦν
ἄκραν τὸ Κυνὸς σῆμα, καὶ ἅμα οἱ Συρακόσιοι καὶ οἱ
οὐκ ἐλάσσους ἐπιτεταγμένοι εἶργον αὐτούς, πρὶν οἱ Πελοπον-
νήσιοι διὰ τὸ κρατήσαντες ἀδεῶς ἄλλοι ἄλλην ναῦν δι-
ἤρξαντο μέρει τινὶ σφῶν ἀτακτότεροι γενέσθαι. γνόντες
περὶ τὸν Θρασύβουλον τὰς ἐπὶ σφίσι ναῦς ἐπεχούσας,
σάμενοι τῆς ἐπεξαγωγῆς ἤδη τοῦ κέρως καὶ ἐπαναστρέ-
εὐθὺς ἠμύναντό τε καὶ τρέπουσι, καὶ τὰς κατὰ τὸ
τῶν Πελοποννησίων μέρος ὑπολαβόντες πεπλανημένας
πτόν τε καὶ ἐς φόβον τὰς πλείους ἀμαχεὶ καθίστασαν.
Συρακόσιοι ἐτύγχανον καὶ αὐτοὶ ἤδη τοῖς περὶ τὸν Θ

---

deretur. Cum itaque cornua pugnantium classium sibi
opposita essent; nemo poterit dubitare, quin ipsa quoque
rum extrema sibi invicem opposita fuerint. Quare Idacus
gione Abydi sita fuit, et Arrhiana obiecta fuerunt Dardan
stat Cynossema, in quo promontorio victrix Atheniensium
tropaeum posuit. Situs eius facile nunc definiri potest
Thucydides, primo sinistrum Atheniensium cornu ultra (i.
ream versus) promontorium Cynossema extensum fuisse:
regionem circa hoc promontorium habere acutum et an
ambitum, ita ut quae in ulteriore eius parte (h. e. a
meridiem versus) fiebant, conspici non potuerint [Idacus
vel ipsa Madytus, vel certe in vicinia Madyti sita fuit]:
ipse c. 105. explicat, e navibus cornu sinistri (circa Idacum
Madytum) ea, quae navibus aciei mediae accidebant, non p
cerni propter illud promontorium, quod Cynossema app
Patet ex his sole clarius, promontorium Cynossema pari
tervallo a Madyto et Arrhianis, paulo tamen propius a
abfuisse. Et est etiam ora haec Hellesponti omnino talis,
a Thucydide dicta est, concava boream versus, h. e. a Cy
mate ad Arrhiana, ideoque Latino S maiusculo admodu
lis.“ Popp. prol. t. II. p. 331. — Nescio, quid Kruegerum
verit, ut p. 283. not. scriberet, non vera esse posse verba
cydidis: *τὸ δ᾽ εὐώνυμον αὐτοῖς ὑπερβεβλήκει ἤδη τὴν ἄκραν*
Thrasybulus dextro cornu praefuerit. Quid enim in his
nantiae est?

105. *διὰ τὸ κρατήσαντες — διώκειν*] *διώκοντες* A. B. F.
haec est vera scriptura: ita *διὰ τὸ κρατήσαντες* commixta
loquendi ratione putandum est dictum esse pro *διὰ τὸ*
vel pro *κρατήσαντες* sine *διὰ τό*. V. notam ad I, 2. p. 53.

οἱ περὶ Θρασύβουλον] v. Matth. Gr. p. 380. Herm. ad
p. 700, 6.

γνόντες — ἐπεχούσας] i. e. *cum animadvertissent, hos*
sum inhibere.

παυσάμενοι τῆς ἐπεξαγωγῆς] i. e. *omissa diductione cum*

EXPLICATIO
TABULAE TOPOGRAPHICAE, TABULAE CHRONOLOGICAE
ET
INDICES.

TABULA
TOPOGRAPHICA SYRACUSARUM
EXPLICATA.

1\. 1. *Τριήρεις πλάγιαι καὶ πλοῖα καὶ ἄκατοι, οἷς ἐπ' ἀγκυρῶν ἐρμίζοντες τὸ στόμα τοῦ μεγάλου λιμένος Συρακόσιοι ἔκλῃον.* Thucydides VII, 59.

2\. *Στόμα τοῦ λιμένος.*

3\. *Νησίδιον τὸ πρὸ τοῦ Πλημμυρίου.* Thucyd. VII, 23.

4\. 7. 8. *ὁ Δάσκων* —? vide Argumentum libri VI. p. 104 sqq.

5\. 5. *Σταύρωμα τῶν Ἀθηναίων, ὃ τοῖς Ἀθηναίοις πρὸ τῶν νεῶν ἀντὶ λιμένος κλῃστοῦ ἐν τῇ θαλάσσῃ ἐπεπήγει.* Thucyd. VII, 38.

6\. *Ὁλκάδες, ἃς Ἀθηναῖοι κατέστησαν, ὅπως, εἴ τις βιάζοιτο ναῦς, εἴη καταφυγὴ ἀσφαλής.* Thucyd. VII, 38.

7\. *Τὸ κοῖλον καὶ ὁ μυχὸς τοῦ λιμένος* —? Thucydides VII, 52. vide argument. libri VI. p. 106. sqq.

8\. *Ἡ χηλὴ τοῦ λιμένος.* Thucydides VII, 53. et argumentum libri VI. p. 104.

9\. *Σταύρωμα παρὰ τὰς ναῦς Ἀθηναῖοι ἔπηξαν.* Thucydides VI, 66.

10\. 10. *Ὁδὸς Ἑλωρίνη.* Thucyd. ibidem.

11\. *Ἐνταῦθα οἱ Συρακόσιοι ἀπεσταύρουν, ἀρξάμενοι ἀπὸ τῆς πόλεως, διὰ μέσου τοῦ ἕλους. καὶ τάφρον ἅμα παρώρυσσον, ὅπως μὴ οἷόν τε εἴη τοῖς Ἀθηναίοις μέχρι τῆς θαλάσσης ἀποτειχίσαι.* Thucydides VI, 101.

12\. *Ἀρίστων ὁ Πυῤῥίχου ἐκέλευεν ὅτι τάχιστα τὴν ἀγορὰν τῶν πωλουμένων παρὰ τὴν θάλασσαν μεταστῆσαι κομίσαντας, καὶ ὅσα τις ἔχει ἐδώδιμα πάντας ἐκεῖσε φέροντας ἀναγκάσαι πωλεῖν, ὅπως αὐτοῖς ἐκβιβάσαντες τοὺς ναύτας εὐθὺς παρὰ τὰς ναῦς ἀριστοποιήσονται.* Thucyd. VII, 39.

13\. *Σταυροὶ ἐν τῷ λιμένι, οὓς οἱ Συρακόσιοι πρὸ τῶν παλαιῶν νεωσοίκων κατέπηξαν ἐν τῇ θαλάσσῃ.* Thucyd. VII, 25.

14\. *Νεώριον.* Thucydides VII, 22.

15\. *Διατείχισμα.* Vide de situ Syracusarum XV, 10. p. 47.

16\. *Ἐγκάρσιον τεῖχος Συρακοσίων.* Thucyd. VI, 99.

17\. 17. *Ἁπλοῦν τεῖχος Συρακοσίων.* Thucyd. VII, 4—6. de situ Syracusarum XXVIII, 11. p. 99. Argumentum libri VII.

18\. *Πυλίς.* Thucydides VI, 100.

19\. 19. 19. *Διπλοῦν τεῖχος Ἀθηναίων.* vide de situ Syracusarum XVIII. et argumentum libri VII.

20\. 20. *Τὰ βέσιμα.* Vide de situ Syracusarum XVIII, 7. p.

verba omittit I. Dionys. p. 771. καίπερ γὰρ λέγων (
ὅτι παντὶ τῷ πολέμῳ παρεγένετο, καὶ πάντα δηλώσειν
εἰς τὴν ναυμαχίαν τελευτᾷ τὴν περὶ Κυνὸς σῆμα γεγενημέν
καὶ Πελοποννησίων, ἣ συνέβη κατὰ ἔτος εἰκοστὸν καὶ δεύ
p. 837. et Thuc. V, 26. Diodor. XIII, 42. τῶν δὲ
Θουκυδίδης μὲν τὴν ἱστορίαν κατέστρεψε, περιλαβὼν χρόνο
καὶ δυοῖν ἐν βιβλίοις ὀκτώ, τινὲς δὲ διαιροῦσιν εἰς ἐννέα.
XII, 37. Cum Diodorus Xenophontem annis 48 Thuc
riam auxisse addat, ab Ol. 92, 2. ad Ol. 104, 2.; s
est Dodwello principio Annal. Xenoph. de vitiato utroq
dori: non enim plures 21 belli Peloponnesiaci anne
Diodorum accensuisse. Sed et meliores codd. pro 22
et Dionys. illis locis; „praeterea Thucydides cum P
chonte belli principium orditur, a quo 22. cum sit
in quo desinit, ἐν πλάτει verum est, annos 22 scripti
isse complexum.“ Wessel. ad Diodor. XIII, 42.

sed in inferiore turris ambitu obliquum et tortuosum haberent aditum: *διὰ τὸ σκολιὰς εἶναι κατὰ τὴν εἰςβολήν*, ut bene Hesychius s. v. *Σκαιαί*. Quid, quod ipsa forma pluralis numeri *πύλαι* hunc sensum flagitat. Fuerunt plures portae una *post* alteram. Idem flagitant *Iani* Romanorum et arcus triumphales. His igitur rationibus adductus Hexapylon hic quoque de loco munitissimo sex portis mutuo se excipientibus accipiendum esse existimaverim. Sic cepit etiam Dorvillius [Siculis p. 183. sqq. vide de situ Syracusarum p. 67.] Ergo per omnes sex transeundum fuit illi, qui penetrare vellet in urbem." Conf. de situ et origin. Syracus. p. XIX.

Hodiernum statum Syracusarum si qui uno obtutu cum vetere comparare velint, adeant tabulam topographicam eius urbis volumini secundo Kephalideae itineris descriptionis additam.

A. Index chronologicus temporum, quorum fit mentio apud Thucydidem.

Lib. I.

	ante Chr.	ante 1. Ol.
Cap. 12. *ἑξηκοστῷ ἔτει μετὰ Ἰλίου ἅλωσιν* et *Δωριῆς*	1124	347
ὀγδοηκοστῷ ἔτει ξὺν Ἡρακλείδαις Πελοπόννησον ἔσχον. Vide argumentum libr. I. p. 43. 44.	1104	327
Cap. 13. *ὅτε Ἀμεινοκλῆς Σαμίοις ἦλθε* et *ναυμαχία*	704	Ol.19,1
παλαιοτάτη. Vid. Wesseling. ad Herod. III, 53.	664	29,1
Cap. 14. *Δαρείου θανάτου* (obiit Darius) et *πρὸ τῆς*	486	73, $\frac{3}{4}$
Ξέρξου στρατείας et *Θεμιστοκλῆς ἔπεισεν* (archon	480	74, 4
cum esset. Hinc corrige notam ad cap. 93.)	481	74, $\frac{3}{4}$
Cap. 16. *Κῦρος καὶ ἡ Περσικὴ βασιλεία Κροῖσον καθελοῦσα*.	548	58, 1
Cap. 18. *τετρακόσια καὶ ὀλίγῳ πλείω* — ex Thucydidis ratione, quae ab aliis discrepat, Lycurgus Lacedaemoniorum rempublicam legibus constituit paullo ante annum	804	ante 1. Ol. 28
Ibidem. *μετὰ τὴν τῶν τυράννων κατάλυσιν*	510	Ol.67,2
Ibidem. *ἡ ἐν Μαραθῶνι μάχη*	490	72, 3
Cap. 20. *τῷ Ἱππάρχῳ περιτυχόντες ἀπέκτειναν*. Conf. VI, 59.	514	66, 2
Cap. 23. *μετὰ Εὐβοίας ἅλωσιν* (conf. I, 114. 115.)	445	83, 3
Cap. 25. *ἐλθόντες οἱ Ἐπιδάμνιοι ἐς τὴν Κόρινθον*	436	$\frac{85}{86}$, $\frac{4}{1}$
Cap. 29. *ἐνίκησαν οἱ Κερκυραῖοι*	435	86, $\frac{1}{2}$
Cap. 30. *περιιόντι τῷ θέρει* (vid. notam ad hunc locum)	435	86, 2
Cap. 31. *ἐλθοῦσιν ὡς τοὺς Ἀθηναίους* (Nam annum illum, quo navali proelio pugnatum est, et sequentem navibus struendis Corinthii consumserunt. Vid. cap. 31. init.)	433	86, $\frac{3}{4}$
Cap. 40. *Σαμίων ἀποστάντων*	440	85, 1
Cap. 41. *πρὸς τὸν Αἰγινητῶν ὑπὲρ τὰ Μηδικὰ πόλεμον* (conf. cap. 14.)	481	74, $\frac{3}{4}$
Cap. 49. *ἐναυμάχουν* Corcyraei et Corinthii	432	$\frac{86}{87}$, $\frac{4}{1}$

	ant. Chr.	Olymp.
Cap. 58. ἀφίστανται Potidaeatae (Nam cap. 56. init. et cap. 57. init. has cum Potidaea controversias statim post proelium navale apud Corcyram ortas esse tradit.)	432	—
Cap. 87. ἐν τετάρτῳ καὶ δεκάτῳ ἔτει τῶν τριακοντουτίδων σπονδῶν (conf. cap. 23.)	432	—
Cap. 89. ἐπειδὴ Μῆδοι ἀνεχώρησαν et ἐπιχειρήσαντες εἷλον et τὴν πόλιν ἀνοικοδομεῖν παρεσκευάζοντο καὶ τὰ τείχη.	479 478	75, 2 75, $\frac{2}{3}$
Cap. 93. ἔπεισε καὶ τοῦ Πειραιῶς τὰ λοιπὰ οἰκοδομεῖν.	477	75, $\frac{3}{4}$
Ibidem. ἐπὶ τῆς ἐκείνου ἀρχῆς	481	74, $\frac{3}{4}$
Cap. 94. ἐστράτευσαν ἐς Κύπρον	470	77, 3
Cap. 95. ἐδέξαντο τοὺς λόγους	470	77, 3
Ibidem. μετεπέμποντο Παυσανίαν	—	—
Cap. 96. ἔταξαν	469	77, 4
Cap. 98. Ἠϊόνα et Σκῦρον	—	—
Ibidem. Καρυστίους	467	78, 2
Ibidem. Ναξίοις μετὰ ταῦτα ἐπολέμησαν	466	78, 3
Cap. 100. μετὰ ταῦτα ἡ ἐπ' Εὐρυμέδοντι πεζομαχία καὶ ναυμαχία	469	77, 4
Ibidem. χρόνῳ ὕστερον ξυνέβη Θασίους ἀποστῆναι	465	78, $\frac{3}{4}$
Ibidem. ἐπὶ Στρύμονα πέμψαντες (conf. IV, 102.)	465	—
Cap. 101. ὑπὸ τοῦ γενομένου σεισμοῦ, fine anni	465	—
Ibidem. Θάσιοι τρίτῳ ἔτει πολ. ὡμολόγησαν Ἀθηναίοις.	463	79, $\frac{1}{2}$
Cap. 102. οἱ δ' ἦλθον (conf. III, 54. extr.)	461	79, $\frac{3}{4}$
Cap. 103. δεκάτῳ ἔτει	455	81, $\frac{1}{2}$
Cap. 104. Ἀθηναίους ἐπηγάγετο (conf. cap. 110. ἓξ ἔτη πολεμήσαντα.)	462	79, $\frac{2}{3}$
Cap. 105. Ἀθηναίοις πρὸς Κορινθίους καὶ Ἐπιδαυρίους μάχη ἐγένετο	458	80, $\frac{2}{3}$
Ibidem. ὕστερον Ἀθηναῖοι ἐναυμάχησαν ἐπὶ Κεκρυφαλείᾳ	458	—
Ibidem. μετὰ ταῦτα ναυμαχία γίγνεται ἐπ' Αἰγίνῃ	458	—
Ibidem. ἐς τὴν Μεγαρίδα κατέβησαν	457	80, $\frac{3}{4}$
Cap. 107. ἤρξαντο κατὰ τοὺς αὐτοὺς χρόνους τούτους καὶ τὰ μακρὰ τείχη Ἀθηναῖοι ἐς θάλ. οἰκοδομεῖν	457	80, $\frac{3}{4}$
Ibidem. Φωκέων στρατευσάντων ἐς Δωριᾶς posteriore anni dimidio	457	80, 4
Cap. 108. ἐν Τανάγρᾳ	457	—
Ibidem. δευτέρᾳ καὶ ἑξηκοστῇ ἡμέρᾳ — (vid. Dissen. expl. Pindar. p. 532. sqq.) priori anni parte	456	80, 4
Cap. 110. πράγματα ἐφθάρη	456	—
Cap. 111. ἐστράτευσαν ἐπὶ Φάρσαλον	456	80, 4
Ibidem. μετὰ ταῦτα οὐ πολλῷ ὕστερον	454	81, $\frac{2}{3}$
Cap. 112. σπονδαὶ γίγνονται πενταετεῖς (paulo ante διαλιπόντων ἐτῶν τριῶν)	450	82, $\frac{2}{3}$
Ibidem. Κίμωνος ἀποθανόντος	449	82, $\frac{3}{4}$
Ibidem. τὸν ἱερὸν πόλεμον	448	83, $\frac{4}{1}$
Cap. 113. μετὰ ταῦτα Ἀθηναῖοι	447	83, $\frac{1}{2}$
Cap. 114. οὐ πολλῷ ὕστερον Εὔβοια ἀπέστη	446	83, $\frac{2}{3}$
Ibidem. μετὰ τοῦτο οἱ Πελοποννήσιοι	445	83, $\frac{3}{4}$
Cap. 115. σπονδὰς ἐποιήσαντο τριακοντούτεις	445	—
Ibidem. ἕκτῳ ἔτει Σαμίοις καὶ Μιλ. πόλεμος ἐγένετο (conf. cap. 40.)	440	83, 1

	B. P.	ant. Chr.	Olymp.
Cap. 118. *μετὰ ταῦτα ἤδη οὐ πολλοῖς ἔτεσιν ὕστερον* (conf. cap. 25. sq. 58. sq.).		436	$\frac{85}{86}, \frac{4}{1}$
Cap. 119. *εὐθὺς τοὺς ξυμμάχους παρακαλέσαντες*		432	$\frac{86}{87}, \frac{4}{1}$
Cap. 126. *κατέλαβε τὴν ἀκρόπολιν* (vid. notam ad hunc locum p. 189.)		612	42, 1
Cap. 128. *τὸ πρῶτον μεταπεμφθείς* (conf. cap. 95.)		470	77, 3
Cap. 131. *ἀνεχώρει τὸ δεύτερον ἐς Σπάρτην* circiter		469	77, 4
Cap. 136. *φεύγει ἐς Κέρκυραν* post		469	—
Cap. 137. *ἐπολιόρκει Νάξον* (cap. 98.)		466	78, $\frac{2}{3}$
Ibidem. *νεωστὶ βασιλεύοντα*		467	78, $\frac{1}{2}$
Cap. 138. *ἐνιαυτὸν ἐπισχών*		465	78, $\frac{3}{4}$
Ibidem. *τελευτᾷ τὸν βίον* aliquot annis post		465	—

Lib. II.

	B. P.	ant. Chr.	Olymp.
Cap. 1. *ἄρχεται ὁ πόλεμος* (v. ad V, 20.)	1	431	87, 1
Cap. 8. *Δῆλος ἐκινήθη.* v. Wesseling. ad Herodot. VI, 98. Dahlmann. *Forsch.* etc. I, p. 96. sq. not.			
Cap. 19. *ἡμέρᾳ ὀγδοηκοστῇ, τοῦ θέρους καὶ τοῦ σίτου ἀκμάζοντος* 26. July	1	431	87, 2
Cap. 28. *ὁ ἥλιος ἐξέλιπε* 3 Aug.	1	431	87, 2
Cap. 31. *φθινόπωρον τοῦ θέρους* Sept. (vide Ideler. *Handb. d. Chronol.* Tom. I. p. 241. sqq.).	1	431	—
Cap. 32. *θέρους τελευτῶντος* fin. Sept.	1	431	—
Cap. 33. *ἐπιγιγνομένου χειμῶνος* ab Oct. ineunte	1	431	—
Cap. 47. *τοῦ θέρους εὐθὺς ἀρχομένου* a 28. Mart. usque in mensem Mai.	2	430	87, 2
Cap. 57. *ἡμέρας τεσσαράκοντα*	—	—	—
Cap. 58. *ἐστράτευσαν ἐπὶ Χαλκιδέας*	2	430	87, $\frac{2}{3}$
Cap. 65. *ἐπεβίω δύο ἔτη καὶ ἓξ μῆνας*	3	429 ad finem usque	87, $\frac{3}{4}$
Ibidem. *τρία ἔτη ἀντεῖχον* usque ad (sed videtur legendum esse *δέκα ἔτη*, ut in nota ad h. l. dixi, secutus Haackii iudicium.)	22	440	92, $\frac{2}{3}$
Cap. 66. *τοῦ αὐτοῦ θέρους*	2	430	87, $\frac{2}{3}$
Cap. 67. *θέρους τελευτῶντος* Sept.	2	430	87, 3
Cap. 69. *ἐπιγιγνομένου χειμῶνος* ab Oct.	2	430	—
Cap. 70. *τοῦ αὐτοῦ χειμῶνος* a 17. Mart.	2	429	—
Cap. 71. *τοῦ ἐπιγιγν. θέρους*	3	429	87, 3
Cap. 75. *ἡμέρας ἑβδομήκοντα* fere a 6. July	3	429	—
Cap. 78. *περὶ ἀρκτούρου ἐπιτολ.* 13. Sept.	3	429	87, 4
Cap. 79. *ἀκμάζοντος τοῦ σίτου* Jul.	3	429	—
Cap. 80. *οὐ πολλῷ ὕστερον* Sept. (eodem tempore Pericles moritur)	—	—	—
Cap. 83—86. *περὶ τὰς αὐτὰς ἡμέρας. ἐπὶ ἓξ ἢ ἑπτὰ ἡμέρας.*	3	—	—
Cap. 93. *ἀρχομένου τοῦ χειμῶνος* Oct. ineunte	3	429	87, 4

95. et argumentum libri VII. p. 233. et Scholiasten Thucyd. ad libr. VI. cap. 99. tom. II. p. 220. *ed. meae.*

21. 21. 21. Ἀπὸ τοῦ κύκλου ἐτείχιζον οἱ Ἀθηναῖοι τὸν ... τὸν ὑπὲρ τοῦ ἕλους, ὃς τῶν Ἐπιπολῶν ταύτῃ πρὸς τὸν μέγαν λιμένα ὁρᾷ, καὶ ᾗπερ αὐτοῖς βραχύτατον ἐγίγνετο καταβᾶσι διὰ τοῦ ὁμαλοῦ καὶ τοῦ ἕλους ἐς τὸν λιμένα τὸ περιτείχισμα. Thucydides VI, ... — — οἵ τε Ἀθηναῖοι ἀναβεβήκεσαν ἤδη ἄνω, τὸ ἐπὶ θαλάσσῃ ... λέσαντες. Idem VII, 4.

22. Γαλεάγρα, sive *Scala Graeca.* Livius XXV, 23. *Damippus quidam Lacedaemonius, missus ab Syracusis ad Philippum ... captus ab Romanis navibus erat; huius utique redimendi et ... cydae cura erat ingens, nec abnuit Marcellus, iam tum Aetolorum cuius gentis socii Lacedaemonii erant, amicitiam adfectantibus Romanis. Ad conloquium de redemtione eius missis medius ... me atque utriusque opportunus locus ad portum Trogiliorum prope turrim, quam vocant* Galeagram, *est visus.* Vide Dorvill. ... cula p. 180. Swinburne *Voyage dans les deux Siciles* T. III. 373. et de situ Syracusarum XVI, 4. p. 52.

23. Ἑξάπυλον.

24. Πεντάπυλον.

Neque Hexapylum, neque Pentapylum Thucydidis aetate ... tabant. Böttigerus apud Fr. Chr. Matthiaeum in scriptione ... dam scholastica de pugna Cannensi et obsidione Syracusarum ... Livio, Polybioque descriptis (anno 1807 Francoforti ad Moenum edita) de his utrisque ita scripsit p. 19.: „Hexapylos, si ... giam spectes, vix aliud quidquam significare poterit, quam ... pugnaculum seu munimentum (sive turris fuerit, seu ... deinceps sibi succedentium — *in Parallellinien* — exaggeratum) sex portis ita instructum, ut una alteram ordine excipiat. ... stra sunt, qui, quae Henr. Valesii sententia fuit, turrim ... gerent seu muri partem sex portis continuo ordine una ... teram patentem. Nam cui bono haec portarum in eodem ... multitudo? Quis est, quin videat, maius periculum quam ... mentum inde oriturum fuisse oppidis? Sed et universa ... rum ratio muniendorum hoc postulare videtur, ut portas ... intelligamus unam post alteram sitam, et analogia vocum ... dem formam coalescentium. Philoctetes in Lemno insula ... bat in antro διπύλῳ (Sophocles Philoctet. vers. 952.), id quod ... spelunca exitum *utrimque* habente intelligendum esse ex ... bula apparet. Sic Athenis porta olim Thriasia dicta postea ... cata fuit Δίπυλος, quod Gesnerus in elegantissima Luciani ... ne recte vertit *Ianus* et monstrant loca pluscula a Meursio ... Athenis Atticis et Lectionibus Atticis constipata. Atque hinc ... plicanda est etiam glossa Hesychii, qui δίπυλον interpretatur ὑπερῷον. Nam in istis moenium partibus, in quibus duplex ... ta, una oppidum versus, altera in campum patentem (vid. ... vium XXXI, 24. de Dipylo Athenarum) amplior moenium ... tus locum dabat spectatoribus et πυλωροῖς, ut inde prospicerent ut ibi degerent. Fuit ergo loco *solarii.* [Haec aperte firmat loco Plutarchi Vita Dionis cap. 29. conf. Gesneri Thesaur. I. s. v. *Solarium.*] Atque ad hanc formam iam olim fere ... ctam fuisse putarim portam nobilissimam πύλας Σκαιάς, quas ... lere iussis Grammaticorum in scholiis Villoisonii p. 93. ... ideo sic appellatas esse censeo, quod directa via non pa...

in inferiore turris ambitu obliquum et tortuosum haberent
tum: διὰ τὸ σκολιὰς εἶναι κατὰ τὴν εἰςβολήν, ut bene Hesy-
ius s. v. Σκαιαί. Quid, quod ipsa forma pluralis numeri πύλαι
ıc sensum flagitat. Fuerunt plures portae una post alteram.
m flagitant *Iani* Romanorum et arcus triumphales. His igitur
ionibus adductus Hexapylon hic quoque de loco munitissimo
portis mutuo se excipientibus accipiendum esse existimave-
ı. Sic cepit etiam Dorvillius [Siculis p. 183. sqq. vide de si-
Syracusarum p. 67.] Ergo per omnes sex transeundum fuit
, qui penetrare vellet in urbem," Conf. de situ et origin.
racus. p. XIX.

Hodiernum statum Syracusarum si qui uno obtutu cum ve-
e comparare velint, adeant tabulam topographicam eius urbis
umini secundo Kephalideae itineris descriptionis additam.

Index chronologicus temporum, quorum fit mentio apud Thucydidem.

Lib. I.	ante Chr.	ante 1. Ol.
. 12. ἑξηκοστῷ ἔτει μετὰ Ἰλίου ἅλωσιν et Δωριῆς	1124	347
ὀγδοηκοστῷ ἔτει ξὺν Ἡρακλείδαις Πελοπόννησον ἔσχον. Vide argumentum libr. I. p. 43. 44.	1104	327
. 13. ὅτε Ἀμεινοκλῆς Σαμίοις ἦλθε et ναυμαχία	704	Ol.19,1
παλαιοτάτη. Vid. Wesseling. ad Herod. III, 53.	664	29, 1
. 14. Δαρείου θανάτου (obiit Darius) et πρὸ τῆς	486	73, 3/4
Ξέρξου στρατείας et Θεμιστοκλῆς ἔπεισεν (archon	480	74, 4
cum esset. Hinc corrige notam ad cap. 93.)	481	74, 3/4
. 16. Κῦρος καὶ ἡ Περσικὴ βασιλεία Κροῖσον καθελοῦσα.	548	58, 1
. 18. τετρακόσια καὶ ὀλίγῳ πλείω — ex Thucydidis ratione, quae ab aliis discrepat, Lycurgus Lacedaemoniorum rempublicam legibus constituit paullo ante annum	804	ante 1. Ol. 28
lem. μετὰ τὴν τῶν τυράννων κατάλυσιν	510	Ol.67,2
lem. ἡ ἐν Μαραθῶνι μάχη	490	72, 3
. 20. τῷ Ἱππάρχῳ περιτυχόντες ἀπέκτειναν. Conf. VI, 50.	514	66, 2
. 23. μετὰ Εὐβοίας ἅλωσιν (conf. I, 114. 115.)	445	83, 3
. 25. ἐλθόντες οἱ Ἐπιδάμνιοι ἐς τὴν Κόρινθον	436	85/86, 4/1
. 29. ἐνίκησαν οἱ Κερκυραῖοι	435	86, 1/2
. 30. περιιόντι τῷ θέρει (vid. notam ad hunc locum)	435	86, 2
. 31. ἐλθοῦσιν ὡς τοὺς Ἀθηναίους (Nam annum illum, quo navali proelio pugnatum est, et sequentem navibus struendis Corinthii consumserunt. Vid. cap. 31. init.)	433	86, 3/4
. 40. Σαμίων ἀποστάντων	440	85, 1
41. πρὸς τὸν Αἰγινητῶν ὑπὲρ τὰ Μηδικὰ πόλεμον (conf. cap. 14.)	481	74, 3/4
. 49. ἐναυμάχουν Corcyraei et Corinthii	432	86/87, 4/1

	B. P.	ante Chr.	Olymp.
Ibidem. τοῦ θέρους ἤδη τελευτῶντος Septbr. exeunte	9	423	89,2
Cap. 134. ἐν τῷ ἐπιόντι χειμῶνι post 3. Oct.	9	423	89,2
Cap. 135. τοῦ αὐτοῦ χειμῶνος τελευτῶντος καὶ πρὸς ἔαρ ἤδη sub finem Martii	9	422	89,2

Lib. V.

	B. P.	ante Chr.	Olymp.
Cap. 1. τοῦ ἐπιγιγν. θέρους μέχρι Πυθίων Demostravi in adnotatione ad h. l. sensum esse: „Inde a mense Martio Ol. 89, 2. induciae finitae erant, rursus bellum geri poterat usque ad Pythia“ vere:	11	421	89,3
Cap. 2. μετὰ τὴν ἐκεχειρίαν post 22. Mart.	10	422	89,2
Cap. 4. vide cap. 2.			
Cap. 7. ἀναλαβὼν ἦγε Sept.	10	422	89,3
Cap. 12. ὑπὸ τοὺς αὐτοὺς χρόνους τοῦ θέρους τελευτῶντος ante 21. Sept.	10	422	89,3
Cap. 13. τοῦ ἐπιγιγν. θέρους εὐθὺς statim post 21. Septbr.	10	422	89,3
Cap. 19. Ἀρτεμισίου μηνὸς τετάρτῃ φθίνοντος, ἐν δὲ Ἀθήναις Ἐλαφηβολιῶνος μηνὸς ἕκτῃ φθίνοντος, i. e. die 24. Elaphebolionis sive die 4. Apr. Iuliani. Quomodo hic locus conciliari possit cum libr. IV. cap. 118., dixi in his tabulis in adnotatione ad illud caput.	11	421	89,3
Cap. 20. τελευτῶντος τοῦ χειμῶνος ἅμα ἦρι ἐκ Διονυσίων εὐθὺς τῶν ἀστικῶν, αὐτόδεκα ἐτῶν διελθόντων, καὶ ἡμερῶν ὀλίγων παρενεγκουσῶν, ἢ ὡς τὸ πρῶτον ἡ ἐσβολὴ ἐς τὴν Ἀττικὴν καὶ ἡ ἀρχὴ τοῦ πολέμου τοῦδε ἐγένετο. Hoc est: praeterierant ipsi decem anni, si quatuor dies addas iis qui praeterierant quo anno bellum Peloponnesiacum initium habuit, ac si computationem non incipias inde a mense Hecatombaeone (Iulio) Ol. 87, 1. (431.), quo prima invasio a Lacedaemoniis in Atticam facta est, sed ab initio aestatis primae belli illius, quae incipiebat a mense Munychione sive Aprilis Iuliani die 8. Itaque quatuor dies addendi sunt, ut ipsi decem anni exeant. Vid. adnotationem ad libr. V. cap. 20.	11	421 d. 4 Apr.	89,3
Cap. 24. μετὰ τὰς σπονδὰς οὐ πολλῷ ὕστερον	11	421	89,3
Ibidem. τὸ θέρος ἦρχε τοῦ ἑνδεκάτου ἔτους Aprilis.	—	—	—
Cap. 25. ἐπὶ ἓξ ἔτη καὶ δέκα μῆνας Iun. (vid. not. ad h. l.)	18	414	91,2
Cap. 32. vide Cap. 24.			
Cap. 33. 34. τοῦ αὐτοῦ θέρους.	11	421	89,3
Cap. 35. τοῦ αὐτοῦ θέρους.	11	421	89,4
Cap. 36. τοῦ ἐπιγιγν. χειμῶνος post Octobr.	11	421	89,4

	B. P.	ante Chr.	Olymp.
Cap. 39. ἐν τῷ αὐτῷ χειμῶνι τούτῳ Μηκύβερναν Ὀλύνθιοι εἷλον	11	42$\frac{1}{0}$	89, 4
Ibidem. τοῦ χειμῶνος τελευτῶντος ἤδη καὶ πρὸς ἔαρ ante 5. Apr.	11	420	89,4
Cap. 40. ἅμα τῷ ἦρι εὐθὺς τ ῦ ἐπιγιγνομένου θέρους inde a 5. Apr.	12	420	89, 4
Cap. 41. τὰ Ὑακίνθια, quae in mense Spartano Hecatombeo sive Attico Hecatombaeone agebantur. Vide adnotat. ad V, 54.	12	420	89,4
Cap. 47. τριάκοντα ἡμέραις πρὸ Ὀλυμπ., δέκα πρὸ Παναθηναίων τῶν μεγάλων vid. adnot. ad h. l. t. II. p. 50. sq. secundum foedus Peloponnesiis renovatum est mense Sciropborione anni:	12	420	89,4
Atheniensibus autem a Spartanis instaurari debebat Hecatombaeone mense anni	14	418	90, 3
Cap. 49. Ὀλύμπια δ' ἐγένετο τοῦ θέρους τούτου mensis Attici Hecatombaeonis d. 11. sive Iul. d. 14.	12	420	90, 1
Cap. 50. μετὰ τὰ Ὀλύμπια Iulio exeunte	12	420	90, 1
Cap. 51. τοῦ ἐπιγιγν. χειμῶνος a 30. Sept. ad 26. Mart. anni	12	420 419	90, 1
Cap. 52. τοῦ ἐπιγιγν. θέρους εὐθὺς ἀρχομένου a 26. Mart.	13	419	90, 1
Ibidem. καὶ τοῦ αὐτοῦ θέρους fortasse Apr.	13	419	90, 1
Cap. 53. τοῦ αὐτοῦ θέρους post 22. Iul.	13	419	90, 2
Cap. 54. τοῦ πρὸ τοῦ Καρνείου μηνὸς τετράδι φθίνοντος. Mensis ante Carneum erat Spartanus mensis Hecatombeus sive Atticus Hecatombaeo; Carneus igitur respondebat Attico mensi Metagitnioni. Vid. adnot. ad h. l. Hinc falsum esse apparet, quod Haackius secutus Dodwellum perhibet, τὴν τετράδα τοῦ πρὸ τοῦ Καρνείου μηνὸς φθίνοντος respondere diei 16. August., si quidem ignoramus, an totus Hecatombeus toti Hecatombaeoni ad amussim responderit.	13	419	90, 2
Ibidem. Καρνεῖος μήν	13	419	90, 2
Cap. 55. ἐξεστράτευσαν καὶ οἱ Λακεδαιμόνιοι ἐς Καρύας Sept.	13	419	90, 2
Cap. 56. τοῦ ἐπιγιγν. χειμ. inde ab 18. Octbr.	13	419	90, 2
Ibidem. τὸν χειμῶνα τοῦτον		41$\frac{9}{8}$	
Ibidem. τελευτῶντος τοῦ χειμῶνος καὶ πρὸς ἔαρ ἤδη ante 13. Apr.	13	418	90, 2
Cap. 57. τοῦ ἐπιγιγνομένου θέρους μεσοῦντος a Iunii d. 12. ad Iulii d. 11.	14	418	90, $\frac{2}{3}$
Cap. 60. σπένδεται τέσσαρας μῆνας inde a Iul. init.	14	418	—
Cap. 61. μετὰ τοῦτο post medium ferme Iulium	14	418	90, 3
Cap. 74. ἡ μάχη ἐγένετο August. init.	14	418	90, 3
Cap. 75. Κάρνεια, quae initium habebant inde a mensis Carnei die 7. et per nundinum continuabantur. Vid. adnotat. meam ad libr. V. cap. 54. et in his tabulis ad cap. idem.	14	418	90, 3

	B. P.	ante Chr.	Olymp.
Cap. 76. τοῦ ἐπιγιγν. χειμ. ἀρχομένου εὐθὺς — ἐπειδὴ τὰ Κάρνεια ἦγαγον	14	418	90,3
Cap. 78. μετὰ τοῦτο οὐ πολλῷ ὕστερον	—	—	—
Cap. 81. πρὸς ἔαρ ἤδη ταῦτα ἦν τοῦ χειμῶνος λήγοντος.	14	417	90,3
Cap. 82. τοῦ ἐπιγιγνομένου θέρους — τηρήσαντες αὐτὰς τὰς γυμνοπαιδίας gymnopaedias Viri docti Hecatombaeoni mensi assignant collatis Xenoph. Hist. gr. VI, 4, 16. et Plutarch. Vit. Ages. c. 29. V. Ernest. et Schneider. ad Xenoph. l. l. et Ernest. ad Xenoph. Mem. Socr. I, 2, 61. et quos citavit Creuzer. Herodoteis Tom. I. p. 230.	15	417	90,¾
Cap. 83. τοῦ ἐπιγιγν. χειμ. post 26. Sept.	15	417	90,4
Ibidem. μετὰ τοῦτο καὶ Ἀργεῖοι fort. Nov.	15	417	90,4
Ibidem. τοῦ αὐτοῦ χειμῶνος ante 22. Mart.	15	416	90,4
Cap. 84. τοῦ ἐπιγιγν. θέρους a 22. Mart.	16	416	90/91, 4/1
Cap. 112. πόλις ἑπτακόσια ἔτη ἤδη οἰκουμένη	inde	ab 1116	ante I. Ol. 339
Cap. 115. κατὰ τὸν χρόνον τὸν αὐτὸν per aestatem	16	416	90/91, 4/1
Cap. 116. τοῦ ἐπιγιγν. χειμ. a 15. Oct.	16	416	91,1

Lib. VI.

	B. P.	ante Chr.	Olymp.
Cap. 1. τοῦ αὐτοῦ χειμῶνος	16	416	91,1
Cap. 2. ἔτη ἐγγὺς τριακόσια πρὶν Ἕλληνας ἐς Σικελίαν ἐλθεῖν		circ. 1033	
Cap. 3. Νάξον ᾤκισαν v. de orig. Syracus. p. 3. 4.		733	11,3
Ibidem. Συρακούσας τοῦ ἐχομένου ἔτους vid. ibid. p. 4. 6.		732	11,4
Ibidem. ἔτει πέμπτῳ μετὰ Συρακούσας οἰκισθείσας		727	13,1
Cap. 4. κατὰ τὸν αὐτὸν χρόνον		—	—
Ibidem. ἔτη οἰκήσαντες πέντε καὶ τεσσαράκοντα καὶ διακόσια ὑπὸ Γέλωνος ἀνέστησαν		482	74,2
Ibidem. ἔτεσιν ὕστερον ἑκατόν, ἢ αὐτοὺς οἰκίσαι		627	38,1
Ibidem. ἔτει πέμπτῳ καὶ τεσσαρακοστῷ μετὰ τὴν Συρακουσῶν οἴκησιν		687	23,½
Ibidem. ἔτεσι ἐγγύτατα ὀκτὼ καὶ ἑκατὸν μετὰ τὴν σφετέραν οἴκησιν Γελῷοι Ἀκράγαντα ᾤκισαν		579	50,½
Cap. 5. Ἄκραι ἑβδομήκοντα ἔτεσι μετὰ Συρακούσας		662	29,2
Cap. 5. Κασμέναι ἐγγὺς εἴκοσι μετὰ Ἄκρας vide de origine Syrac. II. p. 7. sqq.		642	34,2
Ibidem. Καμάρινα τὸ πρῶτον ὑπὸ Συρακοσίων ᾠκίσθη ἔτεσιν ἐγγύτατα πέντε καὶ τριάκοντα καὶ ἑκατὸν μετὰ Συρακουσῶν κτίσιν		597	45,3
Ibidem. χρόνῳ Ἱπποκράτης ὕστερον vid. de orig. Syracus. III. p. 9. sqq.		inter 497 et 490	70,3 - 72,2
Cap. 6. τὴν γενομένην ἐπὶ Λάχητος vide libr. III, 86. et argument. libri VI. p. 99.			
Cap. 7. οἱ πρέσβεις ἀπεστάλησαν	16	416	91,1

	B. P.	ante Chr.	Olymp.
Ibidem. *τοῦ αὐτοῦ χειμῶνος* et *οὐ πολλῷ ὕστερον*	16	415	91, 1
Ibidem. *ἐς Μεθώνην ἱππέας κατὰ θάλασσαν* ante 9. Apr.	16	415	91, 1
Cap. 8. *τοῦ ἐπιγιγν. θέρους ἅμα ἦρι* statim post 10. Apr.	17	415	91, 1
Ibidem. *μετὰ τοῦτο ἡμέρᾳ πέμπτῃ*	—	—	—
Cap. 10. *ἔτη τοσαῦτα* (vide libr. I. cap. 58.)			
Cap. 27. *μιᾷ νυκτὶ οἱ Ἑρμαῖ περιεκόπησαν τὰ πρόσωπα* nocte inter 9. et 10. Maii	17	415	91, 1
Cap. 30. *μετὰ ταῦτα θέρους μεσοῦντος ἤδη* post 8. Iun.	17	415	91, 1
Cap. 56. *Παναθήναια τὰ μεγάλα.* Vid. adnot. ad V, 47.		514	66, 3
Cap. 59. *παυσθεὶς ἐν τῷ τετάρτῳ*		510	67, 2
Ibidem. *ἔτει εἰκοστῷ*		490	72, 3
Cap. 61. *κατὰ τὸν καιρὸν τοῦτον* Iul.	17	415	91, ½
Cap. 62. *μετὰ δὲ ταῦτα* ab init. Aug. ad Oct. initium	17	415	91,2
Cap. 63. *τοῦ ἐπιγιγν. χειμῶνος εὐθύς* post 3. Octbr.	17	415	91, 2
Cap. 70. *γενομένης ἐν χερσὶ τῆς μάχης* Novembri, Dodwellus ait; sed vereor, ne paulo maturius haec pugna acciderit, propter fulmina et tonitrua, quae *ὥρα ἔτους* i. e. *κατὰ καιρόν*, quo talia fieri solent, scriptor ait inter pugnam orta esse. Vid. not. ad h. l. p. 191. sq.	17	415	91, 2
Cap. 74. *ἡμέρας τρεῖς καὶ δέκα* hieme (v. Manson. Spart. Tom. II. p. 214. not.)	17	415	91, 2
Cap. 75. *ἐν τῷ χειμῶνι*	17	41½	91, 2
Cap. 94. *ἅμα τῷ ἦρι εὐθὺς ἀρχομένῳ τοῦ ἐπιγιγνομένου θέρους* Apr. init.	18	414	91, 2
Cap. 95. *τοῦ δ' αὐτοῦ ἦρος* Apr. et Maio	18	414	91, 2
Ibidem. *μετὰ ταῦτα* et *ἐν τῷ αὐτῷ θέρει οὐ πολὺ ὕστερον*, vid. supra.			
Cap. 96. *τοῦ αὐτοῦ θέρους* Iunio	18	414	91, 2
Cap. 104. 105. vid. cap. 96.			

Lib. VII.

	B. P.	ante Chr.	Olymp.
Cap. 1. *παρέπλευσαν ἐς Λοκρούς* Iulio	18	414	91, 3
Cap. 7. *μετὰ τοῦτο* fine Iul. ante init. Aug.	18	414	91, 3
Cap. 9. *ἐν τῷ αὐτῷ θέρει τελευτῶντι* Sept.	18	414	91, 3
Cap. 10. *τοῦ ἐπιγιγνομένου χειμῶνος* a 23. Sept.	18	414	91, 3
Cap. 16. *εὐθὺς περὶ ἡλίου τροπὰς τὰς χειμερινάς* fine Decembr.	18	414	91, 3
Cap. 17. *πέμπουσι περὶ τὴν Πελοπόννησον οἱ Ἀθηναῖοι εἴκοσι ναῦς* a Ianuar. ad Mart. 18.	18	414	91, 3
Cap. 19. *τοῦ ἐπιγιγνομένου ἦρος εὐθὺς ἀρχομένου πρωϊαίτατα* ante 18. Mart.	19	413	91, 3
Ibidem. *περὶ τὸν αὐτὸν χρόνον* et *μετὰ τούτους οὐ πολλῷ ὕστερον* vide supra.			
Cap. 20. 23. 25. vide cap. 19.			
Cap. 26. *ἄρας ἐκ τῆς Αἰγίνης* Apr. exeunte	19	413	91, 3

	B. P.	ante Chr.	Olymp.
Cap. 31. *μετὰ τοῦτο ὁ Δημοσθένης* Maio	19	413	91,3
Ibidem. *ὄντι αὐτῷ περὶ ταῦτα ὁ Εὐρυμέδων ἀπαντᾷ* Iunio exunte	19	413	91,3
Ibidem. *τότε τοῦ χειμῶνος* vid. cap. 16.			
Ibidem. *κατὰ πλοῦν ἤδη ὢν* Iunio	19	413	91,3
Ibidem. *τὸ Πλημμύριον ἑαλωκός* Iunio ineunte	19	413	91,3
Cap. 34. *περὶ τὸν αὐτὸν χρόνον τοῦτον* Iul. ineunte. Iam insequentes dierum numeros ad finem usque huius libri ex auctoritate Dodwelli apposui; nolo tamen eorum veritatem praestare: plerumque enim longe arcessitis postulationibus nituntur. Vid. not. ad VII. cap. 50.	19	413	91,3
Cap. 35. *ἦγον διὰ τῆς Θουριάδος γῆς — τῇ δ' ὑστεραίᾳ — ἀφίκοντο ἐπὶ Πέτραν* Iul. 20—22.	19	413	91,4
Cap. 36. *ἐπεχείρουν* Iul. 26.	19	413	91,4
Cap. 42. *ἐν τούτῳ Δημοσθ. καὶ Εὐρυμ. παραγίγνονται* Iul. 29.	19	413	91,4
Cap. 44. *καὶ ἐνταῦθα ἤδη (ἦν γὰρ σελήνη λαμπρά)* Iul. 31.	19	413	91,4
Cap. 46. *μετὰ τοῦτο* init. Aug.	19	413	91,4
Cap. 47. *ἐν τούτῳ* vide cap. 46.			
Cap. 50. *ἐν τούτῳ παρῆσαν ἐς τὰς Συρακ.* Aug. 26. vel paulo antea	19	413	91,4
Ibidem. *ἡ σελήνη ἐκλείπει* 27. Aug.	19	413	91,4
Cap. 51. *ἐπειδὴ καιρὸς ἦν, τῇ προτεραίᾳ* 30. August.	19	413	91,4
Cap. 52. *τῇ δ' ὑστεραίᾳ* 31. Aug.	19	413	91,4
Cap. 69. *ἀντεπλήρουν τὰς ναῦς* 1. Sept.	19	413	91,4
Cap. 74. *καὶ τὴν ἐπιοῦσαν ἡμέραν περιμεῖναι* 2. Sept.	19	413	91,4
Cap. 75. *τρίτῃ ἡμέρᾳ ἀπὸ τῆς ναυμαχίας* 3. Septbr.	19	413	91,4
Cap. 78. *τῇ δ' ὑστεραίᾳ πρωῒ ἐπορεύοντο* 4. Septbr.	19	413	91,4
Ibidem. *τῇ δ' ὑστεραίᾳ οἱ Ἀθηναῖοι προῄεσαν* 5. Sept.	19	413	91,4
Cap. 79. *πρωῒ δ' ἄραντες* 6 Sept.	19	413	91,4
Ibidem. *τῇ δ' ὑστεραίᾳ προὐχώρουν*		7 Sept.	
Cap. 80. *ἅμα τῇ ἕῳ*		8 Sept.	
Cap. 83. *τῇ ὑστεραίᾳ καταλαβόντες (Νικίαν.)*		9 Sept.	
Cap. 84. *ἐπειδὴ ἡμέρα ἐγένετο*		10 Sept.	
Cap. 85. *τέλος δὲ ὁ Νικίας Γυλίππῳ ἑ. παρ.*		eod. die.	
Cap. 87. *αἱ νύκτες ἐπιγιγνόμεναι τοὐναντίον μετοπωριναὶ καὶ ψυχραί* post 13. Oct.	19	413	91,4
Ibidem. *ἐπὶ ὀκτὼ μῆνας* usque ad 4. Mai	20	412	91,4
Ibidem. *ἡμέρας ἑβδομήκοντα* ad 19. Nov.	19	413	91,4

Lib. VIII.

	B. P.	ante Chr.	Olymp.
Cap. 1. *ἐπειδὴ ἠγγέλθη* ante 12. Oct.	19	413	91,4
Cap. 2. *τοῦ ἐπιγιγνομένου χειμῶνος* ante 13. Oct.	19	413	91,4
Cap. 3. 4. 5. *εὐθὺς ἐν τῷ χειμῶνι τούτῳ* vid. c. 2.			
Cap. 6. *κατὰ τὸν αὐτὸν καιρόν*	19	413	91,4

	B. P.	ante Chr.	Olymp.
Cap. 6. *ὁ χειμὼν ἐτελεύτα* 7. Apr.	19	412	91,4
Cap. 7. *τοῦ ἐπιγιγν. θέρους εὐθύς* ab 8. Apr.	20	412	91,4
Cap. 9. *τὰς Ἰσθμιάδας σπονδάς* induciae sacrae intelligendae sunt ludorum Isthmiorum, qui celebrabantur (ut in nota ad h. l. dixi) anno	20	412 Iulio	92,1
Cap. 10. *ἐν τούτῳ τὰ Ἴσθμια ἐγένοντο*	—	—	—
Ibidem. *ἐπειδὴ ἀνεχώρησαν, παρεσκευάζοντο εὐθύς* et *μετὰ τὴν ἑορτήν* sub finem Iulii aut init. Aug.	20	412	92,1
Cap. 13. *ὑπὸ τὸν αὐτὸν χρόνον* v. Cap. 10.			
Cap. 16. *ἐν τούτῳ* Aug.	20	412	92,1
Cap. 17. *Μιλησίων εὐθὺς ἀποστάντων.* vid. cap. 16.			
Cap. 19. *μετὰ ταῦτα οἱ Χῖοι εὐθύς* Augusto iam affecto	20	412	92,1
Cap. 20. 21. vide cap. 19.			
Cap. 22. *μετὰ ταῦτα, τοῦ αὐτοῦ θέρους* post 3. Septbr.	20	412	92,1
Cap. 23. 24. vid. cap. 22.			
Cap. 25. *τοῦ αὐτοῦ θέρους τελευτῶντος* Sept. exeunte	20	412	92,1
Cap. 29. *τοῦ ἐπιγιγν. χειμῶνος* ab Oct. in.	20	412	92,1
Cap. 30. 34. vid. cap. 29.			
Cap. 35. *τοῦ αὐτοῦ χειμῶνος* Nov.	20	412	92,1
Cap. 36. 38. vid. cap. 35.			
Cap. 39. *ἐν τῷ αὐτῷ χειμῶνι — περὶ ἡλίου τροπάς* Dec. exeunte	20	412	92,1
Cap. 40. *κατὰ τὸν αὐτὸν χρόνον* Ian. ineunte	20	411	92,1
Cap. 44. 45. vide c. 40.			
Cap. 55. *ἐν τῷ αὐτῷ χειμῶνι* Ianuario exeunte	20	411	92,1
Cap. 56. *μετὰ ταῦτα* a Mart. ineunte	20	411	92,1
Cap. 57. 59. 60. vid. cap. 56.			
Cap. 61. *τοῦ ἐπιγιγν. θέρους ἅμα τῷ ἦρι εὐθὺς ἀρχομένῳ* a 28. Mart.	21	411	92,1
Ibidem. *ἔτι ἐν Ῥόδῳ ὄντος Ἀστυόχου* ante 27. Mart.	20	411	92,1
Cap. 62. *μετὰ τοῦτο εὐθύς* Aprili in.	21	411	92,1
Cap. 63. *ἐν τούτῳ* Aprili affecto	21	411	92,1
Ibidem. *ὑπὸ τοῦτον τὸν χρόνον καὶ ἔτι πρότερον ἡ ἐν ταῖς Ἀθήναις δημοκρατία κατελύετο* a 27. Febr.	20	411	92,1
Cap. 64. *δευτέρῳ μηνί* Martio	20	411	92,1
Cap. 65. *ἦλθον ἐς τὰς Ἀθήνας* ante 26. Febr.	20	411	92,1
Cap. 67. *ἐν τούτῳ τῷ καιρῷ* vide c. 65.			
Cap. 69. 70. vid. cap. 63.			
Cap. 71. *μετὰ τοῦτο* Aprili in.	21	411	92,1
Cap. 72. *εὐθὺς μετὰ τὴν αὐτῶν μετάστασιν* Martio affecto	20	411	92,1
Cap. 73. *ὑπ' αὐτὸν τὸν χρόνον ὅνπερ οἱ τετρακόσιοι ξυνίσταντο* paulo post 27. Febr.	20	411	92,1
Cap. 78. *ὑπὸ τὸν χρόνον τοῦτον* fin. Mart. vel in. Apr.	21	411	92,1
Cap. 80. *ἐν τῷ αὐτῷ θέρει* Aprili provecto	21	411	92,1

	B. P.	[illegible]
Cap. 31. μετὰ τοῦτο ὁ Δημοσθένης Maio	19	413
Ibidem. ὄντι αὐτῷ περὶ ταῦτα ὁ Εὐρυμέδων ἀπαντᾷ Iunio exeunte	19	413
Ibidem. τότε τοῦ χειμῶνος vid. cap. 16.		
Ibidem. κατὰ πλοῦν ἤδη ὢν Iunio	19	413
Ibidem. τὸ Πλημμύριον ἑαλωκός Iunio ineunte	19	413
Cap. 34. περὶ τὸν αὐτὸν χρόνον τοῦτον Iul. ineunte. Iam insequentes dierum numeros ad finem usque huius libri ex auctoritate Dodwelli apposui; nolo tamen eorum veritatem praestare: plerumque enim longe arcessitis postulationibus nituntur. Vid. not. ad VII. cap. 50.	19	413
Cap. 35. ἦγον διὰ τῆς Θουριάδος γῆς — τῇ δ' ὑστεραίᾳ — ἀφίκοντο ἐπὶ Πέτραν Iul. 20—22.	19	413
Cap. 36. ἐπεχείρουν Iul. 26.	19	413
Cap. 42. ἐν τούτῳ Δημοσθ. καὶ Εὐρυμ. παραγίγνονται Iul. 29.	19	413
Cap. 44. καὶ ἐνταῦθα ἤδη (ἦν γὰρ σελήνη λαμπρά) Iul. 31.	19	413
Cap. 46. μετὰ τοῦτο init. Aug.	19	413
Cap. 47. ἐν τούτῳ vide cap. 46.		
Cap. 50. ἐν τούτῳ παρῆσαν ἐς τὰς Συρακ. Aug. 26. vel paulo antea	19	413
Ibidem. ἡ σελήνη ἐκλείπει 27. Aug.	19	413
Cap. 51. ἐπειδὴ καιρὸς ἦν, τῇ προτεραίᾳ 30. August.	19	413
Cap. 52. τῇ δ' ὑστεραίᾳ 31. Aug.	19	413
Cap. 69. ἀντεπλήρουν τὰς ναῦς 1. Sept.	19	413
Cap. 74. καὶ τὴν ἐπιοῦσαν ἡμέραν περιμεῖναι 2. Sept.	19	413
Cap. 75. τρίτῃ ἡμέρᾳ ἀπὸ τῆς ναυμαχίας 3. Septbr.	19	413
Cap. 78. τῇ δ' ὑστεραίᾳ πρῲ ἐπορεύοντο 4. Septbr.	19	413
Ibidem. τῇ δ' ὑστεραίᾳ οἱ Ἀθηναῖοι προῄεσαν 5. Sept.	19	413
Cap. 79. πρῲ δ' ἄραντες 6 Sept.	19	413
Ibidem. τῇ δ' ὑστεραίᾳ προὐχώρουν		7 Sept.
Cap. 80. ἅμα τῇ ἕῳ		8 Sept.
Cap. 83. τῇ ὑστεραίᾳ καταλαβόντες (Νικίαν.)		9 Sept.
Cap. 84. ἐπειδὴ ἡμέρα ἐγένετο		10 Sept.
Cap. 85. τέλος δὲ ὁ Νικίας Γυλίππῳ ἑ. παρ.		eod. die
Cap. 87. αἱ νύκτες ἐπιγιγνόμεναι τοὐναντίον μετοπωριναὶ καὶ ψυχραί post 13. Oct.	19	413
Ibidem. ἐπὶ ὀκτὼ μῆνας usque ad 4. Mai	20	412
Ibidem. ἡμέρας ἑβδομήκοντα ad 19. Nov.	19	413

Lib. VIII.

Cap. 1. ἐπειδὴ ἠγγέλθη ante 12. Oct.	19	413
Cap. 2. τοῦ ἐπιγιγνομένου χειμῶνος ante 13. Oct.	19	413
Cap. 3. 4. 5. εὐθὺς ἐν τῷ χειμῶνι τούτῳ vid. c. 2.		
Cap. 6. κατὰ τὸν αὐτὸν καιρόν	19	413

	B. P.	[illegible]
Cap. 81. *τοῦ αὐτοῦ θέρους* Aprili exeunte	21	411
Cap. 91. *κατὰ τὸν αὐτὸν χρόνον τοῦτον* Maio	21	411
Cap. 94. *ἐπειδὴ ἐπῆλθεν ἡ ἐν Διονύσου ἐκκλησία* Iunio	21	411
Cap. 97. *τότε πρῶτον ἐς τὴν Πύκνα καλουμένην* ante 25. Iun.	21	411
Cap. 99. *ὑπὸ τοὺς αὐτοὺς χρόνους τοῦ θέρους* post 25. Iun.	21	411
Ibidem. *πρότερον ἐν τῷ αὐτῷ θέρει* init. Iul.	21	411
Cap. 101. 103. vid. cap. 99.		
Cap. 104. *μετὰ τοῦτο ἐναυμάχουν* med. Iulio	21	411
Cap. 107. *μετὰ τὴν ναυμαχίαν ἡμέρᾳ τετάρτῃ* circa 18. Iul.	21	411
Cap. 108. vide cap. 107.		
Ibidem. *πρὸς τὸ μετόπωρον ἤδη* paulo ante 8. August.	21	411
Ibidem. *ἀναζεύξας ἤλαυνεν ἐπὶ τοὺς Ἴωνας* ineunte Iulio	21	411
Ibidem. *ἐσηγάγοντο ἐς τὴν πόλιν* post 7. Iul.	21	411
Cap. 109. *ἀφικόμενος ἐς Ἔφεσον* Iul. med.	21	411

B. P.	Olymp.	ante Chr.	
4	88, 1	428	Lesbus deficit ab Athenienſibus III, 2.
—	—	427	Plataeenses CCXII murum Peloponnesiorum transgressi evadunt Athenas III, 20. sqq.
5	88, $\frac{1}{2}$	427	Lesbus in Atheniensium potestatem redit III, 28. Plataea Lacedaemoniis traditur III, 52. Seditiones Corcyram vexant III, 70.
—	88, 2	—	Prior Atheniensium in Siciliam expeditio III, 86. Pestilentia rursus Athenas depopulatur III, 87.
6	88, $\frac{2}{3}$	426	Heraclea Trachinia condita III, 92. Demosthenes in Aetolos expeditionem facit et clade afficitur III, 95. sqq.
—	88, 3	—	Ambraciotarum expeditio adversus Argos Amphilochium et clades III, 105. sqq.
7	88, 3	425	Athenienses Pylum in Messenia sitam muniunt IV, 4.
—	88, 4	—	Spartani CCXCII vivi in insula Sphacteria ab Atheniensibus capiuntur IV, 31—39. Artaxerxes moritur IV, 50.
8	88, 4	424	Cythera ab Atheniensibus occupata IV, 54.
—	89, 1	—	Sicilienses inter se pacem instaurant IV, 65. Megarensium longi muri ab Atheniensibus capiuntur IV, 66. sqq. item Nisaea IV, 69. Brasidas per Thessaliam in Chalcidem transit IV, 78. Clades Atheniensium apud Delium IV, 89. sqq. Amphipolitani Brasidam recipiunt IV, 107. Torone proditione capta, IV, 112.
9	89, 1	423	Induciae annuae pactae inter Athenienses et Lacedaemonios IV, 117. mensis Elaphebolionis die XIV. $\frac{22}{23}$ Mart.
—	89, 1 bidno post	423	Scione sponte ad Brasidam deficit IV, 120. 122. mox etiam Mende 123.
—	89, $\frac{1}{2}$	423	Brasidae expeditio in Lyncestas IV, 124. sqq. Mende ab Atheniensibus recipitur IV, 129, 130.
10	89, $\frac{2}{3}$	422	Torone a Cleone capta V, 2, 3.
—	89, 3	422	Pugna apud Amphipolin, qua et Cleon et Brasidas occiduntur V, 10. aestate desinente.
11	89, 3	421	Pax in quinquaginta annos facta inter Athenienses et Lacedaemonios V, 17—19. die 4. Apr. Mox etiam societas 22. Argivi duces fiunt foederis contra Lacedaemonios iungendi V, 28., ad quod Mantinenses et Elei accedunt. Scione capitur V, 32.
—	89, 4	420	Lacedaemonii cum Boeotis foedera instaurant V, 39.
12	—	—	Foedus inter Athenienses, Argivos, Mantinenses et Eleos V, 47.
13	90, 1	419	Heracleam Trachiniam Boeoti occupant V, 52.
	90, $\frac{1}{2}$	—	Epidauriorum et Argivorum bellum V, 53. Utrisque mox socii auxilium ferunt.
14	90, $\frac{2}{3}$	418	Induciae inter Lacedaemonios et Argivos V, 60.
—	90, 3	—	Pugna inter Argivos et Lacedaemonios duce

B. P.	Olymp.	ant. Chr.	
			sa IV, 102. Terrae motus in La
			106. Initium tertii belli Messeni
			mistocles ad Artaxerxem venit. I
	79, 2	463	Aegyptii Inaro duce a Persis defi
			104. Clades Atheniensium apud Dra
			I, 100. IV, 102.
	79, 3	462	Athenienses Aegyptiis auxilium ferunt
	79, 4	461	Iidem Ithome a Lacedaemoniis remissi
	80, 3	458	Bellum Corinthiorum eorumque so
			contra Athenienses I, 105.
	80, $\frac{3}{4}$	457	Athenienses Aegypto expulsi I, 109. 110
			nis muri longi inchoantur I, 107.
			Tanagrensis 108. vid. Loers. ad
			Menexen. p. 133.
	80, $\frac{4}{1}$	456	Proelium ad Oenophyta I, 108. Ae
			superati. Ibidem.
	81, $\frac{1}{2}$	455	Messenii Ithome expulsi I, 103.
	82, $\frac{1}{2}$	451	Lacedaemonii cum Argivis foedera
			tricennalia V, 14.
	82, $\frac{2}{3}$	450	Foedera quinquennalia Peloponnesiorum
			Atheniensium I, 112.
	82, $\frac{3}{4}$	449	Cimonis obitus 112.
	$\frac{82}{83}$, $\frac{4}{1}$	448	Bellum sacrum 112.
	83, $\frac{1}{2}$	447	Atheniensium clades ad Coroneam I,
	83, $\frac{2}{3}$	446	Euboea ab Atheniensibus desciscit I,
14	83, $\frac{3}{4}$	445	Plistoanax in Attica II, 21. Foedus inte
ante B. P.			nienses et Peloponnesios pactum p
			boeam receptam I, 87, 115. II, 1.
9	85, 1	440	Samiorum et Milesiorum bellum I, 11
ante B. P.	85, 4	437	Amphipolis ab Agnone condita IV, 10
	86, 1	436	Epidamnii Corinthiorum opem implorant
	86, 2	435	Corcyraeorum victoria. Epidamnu
			I, 29.
	86, $\frac{3}{4}$	433	Foedus inter Corcyraeos et Athenien
			itum I, 31. 45.
	$\frac{86}{87}$, $\frac{4}{1}$	432	Secunda pugna navalis inter Corcyra
			Corinthios I, 49. Potidaea deficit ab
			niensibus I, 58.
	$\frac{86}{87}$, $\frac{4}{1}$	432	Lacedaemonii bellum decernunt I, 87.
1	87, 1	431	Thebani Plataeam clam opprimunt I
			veris initio. Prima Lacedaemoniorum
			vasio in Atticam duce Archidamo II,
2	87, 2	430	Pestis Athenis grassari incipit II, 47.
			tis initio.
—	87, 3	—	Ambraciotarum irrita expeditio in Arg
			philochicum II, 68. extrema aestate.
—	—	429 initio	Potidaea expugnata II, 70.
3	87, $\frac{3}{4}$	429	Peloponnesiorum expeditio adversus P
			am II, 71. sqq. ineunte aestate.
—	—	429	Eorundem et Ambraciotarum adversus
			naniam expeditio II, 80. sqq. Sitalces
			sarum rex, contra Perdiccam et C
			denses in Macedoniam exercitum a
			II, 95. sqq.

C. Aetas Thucydidis.

	ante Chr.	Olymp.
Herodotus natus. Vid. Vit. Thucydidis p. 19.	484	74, 1
Secunda Aetnae eruptio inter illas, quas Thucydides memorat. v. ibidem p. 9.	475	76, $\frac{1}{2}$
Thucydides natus. Vid. ibidem p. 3.	47$\frac{1}{0}$	77, 2
Herodotus, ut vulgo fertur, Olympiae historiam recitat. Vid. ibidem p. 3. 11.	456	81, 1
Tertia Aetnae eruptio inter illas, quae a Thucydide memoratae sunt. Vide ibidem p. 10.	423	88, 3
Herodotus, ut vulgo fertur, historiam Panathenaeis recitat. Vid. ibidem p. 3. 4. 11.	44$\frac{6}{5}$	83, 3
Thucydides in exilium abit. Vide ibidem p. 7. aestate vel auctumno	424	89, 1
Lysander Athenas capit. (vide ibidem p. 7.) d. 16. Munychionis, i. e. vere,	404	93, 4
Thucydides exilio redit. Vid. ibidem p. 7.	404	94, 1
Archelaus rex Macedoniae obiit (vide Vitam Thucydidis p. 12.)	400	95, 1
Aetnae eruptio, a Diodoro memorata. Vide ibidem p. 9. sq.	395	96, 1

INDEX I.

Scriptorum in Graecis Thucydidis vitis laudatorum.

B. P.	Olymp.	ant. Chr.	
			Agide V, 66. sqq. Pax inter Argiv cedaemonios V, 77. deinde etiam
15	90, 3	417	Argivi cum Atheniensibus foedera V, 82.
16	90, 4	416	Athenienses Melum adoriuntur et perant V, 84. sqq.
17	91, 1	415	Atheniensium maximae copiae ducib Lamacho et Alcibiade in Siciliam cuntur VI, 30.
17	91, 2	415	Alcibiades e Sicilia revocatus in sum fugit VI, 61. Prima inter et Syracusanos pugna, qua vic nienses VI, 67. sqq. Lacedaem cibiade exstimulati rursus ad bell cum Atheniensibus gerendum se VI, 93.
18	91, 2	414	Altero proelio victores Athenienses Syracusas intercludere instituunt VI
—	91, 3	—	Gylippi Spartani adventus VII, 2.
19	91, 3	413	Lacedaemonii Deceliam communiunt Prima pugna navalis inter Athen Syracusanos. Gylippus Plemmyri VII, 22. sqq. mense Iun.
—	91, 4	—	Secunda pugna navalis inter eosdem sqq. Demosthenis et Eurymedontis tus in Siciliam VII, 42. Pugna apud las nocte commissa VII, 43. mens Pugna navali vincunt Syracusani Athenienses VII, 52. sqq. Augusto. navalis, qua Atheniensium classis VII, 69. sqq. ineunte Spt. Athenienses cusanis recedunt terrestri itinere VII, Demosthenes cum sua exercitus parte Gylippo et Syracusanis VII, 82. Ni suis Gylippo se tradit VII, 85. mense
20	92, 1	412	Chii, Erythraei et Milesii ab Atheniensib ciunt VII, 14. 17. Primum foedus Lace niorum cum Dario et Tissapherne V Alcibiades ad Tissaphernem fugit V
—	—	411	Rhodus Peloponnesiis se adiungit VIII, Democratia Athenis sublata VIII, 63. Mart.
20	92, 1	411	Exercitus Atheniensium in Samo ins lare imperium tueri constituit VIII,
21	—	—	Abydus ab Atheniensibus descivit VIII, Apr. Alcibiades ab exercitu Samio re dux creatur VIII, 82. Proelium ad E Euboea a Peloponnesiis occupatur V Iunio. Democratia Athenis restitu 97. Eodem mense.
—	92, 2	—	Thrasybuli victoria apud Sestum (Kyn VIII, 104. med. Iulio.
27	93, 4	404	Athenae Lysandro traditae. Belli Pelop siaci finis. V, 26. mense April.

INDEX II.

Scriptorum, in adnotatione memoratorum.

nibus p. 27. not. c. 60. p. VII. c. 62. scripsi
pro, πρὸς ʼΟλυνθον, secutus Popponis coniectu
μέντοι ὅ γε πόλεμός πω ξυνεῤῥώγει citat Scholiast.
addens: τουτέστι· συνεπλέκοντο καὶ συνέβαλον. c.
72. p. XVII. 557. c. 76. citat Schol. Aristid.
γ' ἂν οὖν οἰόμεθα τὰ ἡμέτερα λαβόντας δεῖξαι ἂν μ
τριάζομεν. c. 78. respicit Scholiastes idem p. 76
175. c. 87. citat Schol. Aristid. p. 16. et ide
verba ἐπεψήφιζεν αὐτοὺς ἔφορος ὢν εἰς τὴν ἐκκλησί
δαιμονίων. Conf. Duker. ad VI, 15. Vales. ad
74. c. 89. verba ὑπομείναντες Σηστὸν ἐπιόρκουν
χειμάσαντες εἷλον, Μήδων ἐχόντων citat idem
366. c. 97. verba ἀδήλως ἤχθοντο citat idem p.
XX. sq. c. 102. de bello Helotum citat Schol.
idem p. 75. locum de dissidiis Atheniensium e
niorum propter Ithomen. Explicatur hoc cap.
II. p. 413. c. 104. Schol. Aristid. p. 71. citat
ʼΙναρος δὲ ὁ Ψαμμετίχου, Λιβύων βασιλεύς, ἀπέστη
moriter. c. 105. citat idem p. ead. c. 117. citat
c. 112. citat idem p. 74. 366. c. 114. p. 320. 52
c. 115. p. 146. c. 122. p. 130. 270. 348. c. 12
132. p. XXIII. II. p. 312. c. 134. II. p. 29. c.
Aristid. p. 226. C. *Steph.* ibique Schol. p. 183.

Lib. II. c. 3. p. 77. c. 7. citat Schol. Aristid.
p. XXI. 57. sq. 424. c. 8. 189. sq. c. 9. citat S
92. c. 13. p. 232. sq. 406. citat Schol. idem
citat idem Schol. p. 15. c. 17. citat idem Schol.
p. XIX. c. 37. II. p. 313. c. 39. p. 418. sq. cit
stid. p. 205. Ad Epitaphium sermonem idem sae
eumque cum Aristidis scriptis confert p. 58.
Thucydidis epitaphii initium suum scriptorem ae
(p. 281. C. *H. Steph.*), adnotavit p. 79. c. 40.
p. 53. c. 49. citat Schol. Aristidis p. 187. ubi le
νόσον τὰ ἄκρα τῶν διαφευγόντων ἀποσημαίνειν. conf.
cap. praec. Thucydidis citatur. c. 55. Ex hoc
Scholiasten Aristidis p. 186. c. 56. huc respicit
p. 189. c. 60. Schol. idem p. 129. et 179. sq.

Lib. III. c. 2. p. 210. c. 10. p. 203. 234. c. 12. p. 270. c. 18. p. VI. c. 20—25. commemorat Schol. Aristid. p. 35. c. 21. citat idem p. 52. et p. 15. c. 26. p. VII. sq.

c. 31. In adnotatione ad principium huius capitis lege: „αὐτοῖς A. B. G. K. L. O. P. et γίγνεται g. h.“ Tractavi locum ex hoc cap. difficillimum iterum II. p. 55. et 174. Totum locum ita convertit Schoemannus in obss. ad Thuc. locos quosd. diffic. p. 10. „*Alii vero nonnulli ex Ionia exules atque Lesbii, qui Alcidam comitabantur, quandoquidem illud periculum formidaret, aliquam Ioniae urbem aut Cymen Aeolicam occupare iubebant, ut, ex urbe proficiscentes, Ioniam ad defectionem pellicerent (id autem sperari posse, nemine enim invito se in has regiones venisse), atque reditus illos, qui maximi essent, ut Atheniensibus eriperent simulque sibi ipsis, illos bello persequentibus, pecunia ad sumtus tolerandos suppeteret.*“ Etenim ἢν et εἰ saepenumero non conditionem sed consilium indicare ostendit p. 8. his exemplis Aristoph. Ach. 1044. ἴθ᾽, ἀντιβολῶ σ᾽, ἤν πως Κομίσωμαι τὼ βοέ et Ran. 175. ἀνάμεινον, ὦ δαιμόνι᾽, ἐὰν ξυμβῶ τί σοι. Et εἰ similiter usurpatum per ὅπως explicatum ab Eustathio ad Odyss. ζ. 144. Conf. Matth. Gr. p. 750. Cum Schoemanno facit Blume in Obss. ad Popponis ed. Thucyd. p. 20. 21. sqq. Conf. indic. verb. in ἀκούσιος et ἑκούσιος et ἐφορμᾶν et δαπάνη.

c. 34. p. 270. 349. c. 36. p. 493. II. p. 191. c. 38. II. p. 304. c. 40. p. XX. II. p. 204. c. 49. citat Schol. Aristid. p. 94. c. 52. citat idem Schol. p. 201. c. 55. p. 82. c. 58. p. VI. c. 59. p. XXI. 470. c. 77. II. p. 211. c. 82. citat Schol. Aristid. p. 38. c. 95. p. 203. c. 99. p. XXII. c. 107. p. 557. c. 114. p. VII. c. 116. p. 9. 10.

Lib. IV. c. 10. II. p. 202. c. 12. p. 235. c. 17. citat Schol. Aristid. p. 86. c. 16. citat idem p. 194.

c. 18. καὶ ταῖς ξυμφοραῖς οἱ αὐτοὶ εὐξυνετώτερον ἂν προςφέροιντο. Haec verba sunt aliter a praegressis et insequentibus distinguenda et per parenthesin accipienda. v. Schoemann. obss. ad locos quosd. Thuc. difficiliores p. 16., qui totum locum ita convertit: *Hi sapientes sunt et in adversis rebus prudentissime se gerunt, qui res secundas propter ambiguam fortunam in tuto collocant, bellumque arbitrantur non suo sed fortunae arbitrio administrari. Atque iidem minime labuntur et quum fortunae diffisi successibus non efferantur, in bona potissimum fortuna bellum component.* Verba καὶ ταῖς ξυμφοραῖς οἱ αὐτοὶ — ἂν προςφέροιντο atque καὶ ἐλάχιστ᾽ ἂν οἱ τοιοῦτοι etc. arcto quodam nexu inter se continentur. Idem eodem loco admittit duplicis structurae commixtionem. At οἵτινες νομίσωσι pro, οἵτινες ἂν νομίσωσι tuetur ex Matth. Gr. p. 751. et Buttmann. ad. Platon. IV. dialog. p. 172. 219. Quod autem κέθεντο sequitur post coniunctivum νομίσωσι, id Poppo tuetur obss. p. 145. adde Matth. Gr. p. 666. conf. de commixtione illa locutionum Schoemann. p. 17. sqq.

c. 36. p. 51. Schol. Aristid. p. 5. agnoscit scripturam κατὰ τὸ ἀεὶ παρεῖκον τῆς νήσου. c. 42. II. p. 250. c. 72. II. p. 126. c. 80. p. 270. 349. c. 98. p. 338. c. 93. II. p. 201. c. 105. II. p. 252. c. 113. II. p. 53. 54. c. 116. p. 47. c. 118. 119. p. XXIV. c. 120. memorat Schol. Aristid. p. 92. c. 126. p. 74. 86. c. 128. II. p. 201.

INDEX IV.

Grammaticus et Verborum.

'A.

μεινε. Ibi post *αὕτη* articulus Popponi exc
Cum vero non relativo, sed coniunctione co
vis vel *licet* participium *γενομένη* oporteat re
non potest ante participium positus esse. V
cultas sic removenda, ut substantivum *μετάσ*
participio arctius iungas: demonstrativum aut
ex sequentibus tamen hoc modo suppleas: *αὕτ*
ὑπ' ἐλαχίστων γενομένη ἐκ στάσεως μετάστασις, ξυ
demonstrativum genere feminino positum est, e
quenti substantivo eiusdem generis explicetur.
πρίν τινες ἰδόντες εἶπον, ὅτι νῆες ἐκεῖναι ἐπιπλ
ἐκεῖναι non est *illae naves*, sed convertendum:
conspicati, naves illac adventare dixerunt, da
heransegelten. Thuc. II, 74. *ἐπὶ γῆν τήνδε ἤλθ*
πατέρες ἡμῶν — Μήδων ἐκράτησαν, quae ita co
et Heroes testes estote, nos in agrum heic ven
tres nostri etc., *dass wir hier in ein Land gekom*
Nominibus propriis, vel addito vel absente
monstrativo, articulus adponitur, quia res
finitas et certis notis distinctas ab aliis cog
haec, quippe quae per se iam ad unum ho
rem pertineant, articulo non egent, ut defini
ab aliisque cogitatione secernantur, quum ipsu
prium aliquid singulare et unum notione conti
cuti appellativa sine articulo, etiam ubi demo
sito res, quasi digito, monstratur, proferri deb
sum substantivum tamquam indefinitum tantu
prehenditur: ita, si rem personamve, propri
satis definitam neque articulo amplius defin
oculos esse significare volueris, solum pronom
tivum addes, articulo abstinebis. Atque eade
consuetudo, sine articulo nomen proprium pon
adverbiis *hier*, *dort*, *da*, in quibus illa monst
nisi forte, qui Suevorum mos, ad ipsa nomi
ponere articulum consueveris; tum vero dices e

lrales hier. Itaque apud Thucydidem legimus I, 37. init. ἀναγκαῖον, Κερκυραίων τῶνδε οὐ μόνον περὶ τοῦ δέξασθαι σφᾶς τὸν λόγον ποιησαμένων. I, 43. Κερκυραίους τούςδε. 53. sub fin. Κερκυραίοις τοῖςδε. Nomina enim gentilia medium tenentia inter propria et appellativa eadem tamen lege, atque illa, adstringuntur, quum plurali omnem gentem una ac singulari notione complectimur, ubi licet Germanis semper utendum sit articulo, apud Graecos utrum adsit an desit, ne micam nihil, parum certe refert, ut et οἱ Ἀθηναῖοι et Ἀθηναῖοι convertendum sit, die Athener, sicuti Σωκράτης dicitur et ὁ Σωκράτης, sane cum differentia sententiae, ea vero plurimum ita subtili, ut sensu saepe vix queas, interdum omnino non possis assequi. Hoc enim totum pendet a dicentis cogitatione, ac plerumque nihil interest, personam, quam nomines, velut iam notam efferas, an tanquam ex ipsis, quae sequantur, demum cognoscendam. Quod idem in nominibus gentilibus usu venit; ideoque quando demonstrativa ad illa adiiciuntur, quibus aliqui tanquam praesentes significentur, absit necesse est articulus, siquidem nomine gentili populum totum una singularique notione amplectimur. Quamquam nostra lingua hic quoque articulus addendus; itaque Germanice convertere debes: die Corcyraeer hier, non Corcyraeer hier. — Iam dicendum, quaenam additi cum demonstrativo articuli in iisdem nominibus propriis sit causa et ratio. Manifestum igitur est, unum idemque nomen proprium ad plures personas vel res posse pertinere, quarum unam si demonstrativo notare et a ceteris distinguere velis, eandem propter causam, qua in appellativis ducimur, articulo praeterea est opus, propterea quod, simulac plures unum nomen res comprehendit, quasi induit naturam appellativi, quippe quod non per se singulare aliquid et definitum designat, sed articulo indiget, ut definiatur termineturque. Quamobrem dicendum οὗτος ὁ Δαρεῖος, si Codomannum ab Hystaspis filio distinguere velis, quod in Germanicum non Darius hier, sed dieser Darius transferre debes. Eadem haec norma in nominibus gentilibus observanda; quae quum non totam gentem, quasi individuum aliquid, significant, eodem, quo appellativa, sententiae discrimine vel cum articulo vel sine eo proferuntur. Quapropter si Thucydides dixisset τῶν Κερκυραίων τῶνδε, certos quosdam Corcyraeorum, a ceteris seiunctos denotasset, quemadmodum Germanice dicitur: diese Corcyraeer hier.“ Cetera, ad scriptorem nostrum nihil pertinentia omisi. — *De posito ante numeralia articulo Blumii dissertatio*: „Ubi res ipsis numeris definitae et in vulgus notae ponuntur, additur ad illos articulus. Thucyd. I, 11. τὰ δέκα ἔτη. I, 126. τοῖς ἐννέα ἄρχουσι. III, 77. etc. Neque rariores eos offendimus locos, in quibus numeri, quamvis non apud omnes pervulgati, ex antecedenti tamen cogniti narratione, articulum asciscant. II, 58. Φορμίων δὲ καὶ οἱ ἑξακόσιοι καὶ χίλιοι, quorum prima I, 64. ibique sine articulo, tum 65. pariter, atque hic, apposito articulo mentio facta est. VII, 18. ταῖς τριάκοντα ναυσὶν ὁρμώμενοι, quam rationem optime constare Bredovius effecit. Utuntur articulo ante numeralia etiam in iis sententiis, in quibus, de dicta quadam summa numero detracto, ad reliquum numerum ar-

ticulus adsumtus est, quippe qui numerus ratiocina
possit definiri. Thuc. VII, 25. ab init. μετὰ τοῦτο
ἐκπέμπουσι δώδεκα οἱ Συρακόσιοι — καὶ αὐτῶν μία μὲν
λοπόννησον ᾤχετο — αἱ δὲ ἕνδεκα νῆες etc. VIII, 102.
116. Ἀθηναῖοι πλεύσαντες ναυσὶν ἑξήκοντα, ταῖς μὲν
τῶν νεῶν οὐκ ἐχρήσαντο· τεσσαράκοντα δὲ ναυσὶ καὶ
etc. Hic ad illas sedecim naves articulum omitten
vero quadraginta quatuor praemittendum fuisse
Sed quum ponit ταῖς μὲν ἑκκαίδεκα, quadraginta qua
cogitatione deduxit, licet verbis hoc sertus faciat,
rea fortasse, quod ea, quae sequuntur, non ad illa
cim, sed ad quadraginta quatuor has naves perti
hoc numerorum ordine narratio facilius procedat.
nomen ἄλλος, quando aliquid orationis serie definita
ficat, articulo praemuniri solet, velut ap. Thuc. I,
Conf. II, 90. Quum vero indefinitam vim a numero
deduxeris, articulus ne ad reliquum numerum voca
90. sub fin. καὶ τῶν νεῶν τινας ἀναδούμενοι εἷλκον
δέ etc. III, 7. Fieri tamen potuit, ut scriptor, cs
mam quandam verbis non definiisset, mente tam
tam comprehenderet; quare postquam dictum nume
traxit, articulum assumsit ad reliquum; VII, 22. αἱ
ρεις τῶν Συρακοσίων ἅμα καὶ ἀπὸ ξυνθήματος πέντε καὶ
ἐκ τοῦ μεγάλου λιμένος ἐπέπλεον, αἱ δὲ πέντε καὶ τεσ
ἐκ τοῦ ἐλάσσονος. Ibi Abreschius, ad quem nuper
se inclinasse videtur, temere post αἱ δὲ τριήρεις inse
putabat ξύμπασαι (ἅπασαι) ὀγδοήκοντα. Haackius tam
codicum auctoritatem suspicioni suae videt obstan
interpunctione locum sublevare vult, quasi vero
et perspicua in promptu sit explicatio articuli, dum
insistas vestigiis, qui contra Abreschium optime
„Quodsi ex 35 et 45 octoginta collegit Abreschius
deo, qui colligendum reliquisse non debeat Thuc.
Est denique non exigua locorum copia, in quibus,
numero posito, parti eius excerptae praemittatur ar
itaque non, certa parte remota, reliqua articulo instr
sed idem ille minor numerus, qui deducatur, artic
civerit, quippe ex quo, quamvis nondum ipso defini
duam tamen partem definire liceat. V. Bauer. ad Th
18. VIII, 39. Thucyd. VII, 22. οἱ δ' Ἀθηναῖοι
ἀντιπληρώσαντες ἑξήκοντα ναῦς, ταῖς μὲν πέντε καὶ
μάχουν· ταῖς δὲ λοιπαῖς ἀπήντων etc. Qualia ubi inter
ciuntur, scriptor statim utramque partem alteram
emtam cogitat ideoque definitam; quapropter etiam
partem cum articulo ponit. Quae separatio etiam
habere potest, quum, praemissa summa, una tan
quitur pars, altera vero verbis quidem praeterit
tatione tamen et mente tenetur. Ita hac, quamvis
cta, parte ille numerus nihilo secius definitur. Qu
causa, cur, etiamsi una tantum maiorem numeru
sequatur, haec praepositio ante numerale artic
tietur. Thuc. I, 36. τρία μὲν ὄντα λόγου ἄξια τοῖς Ἑλ
τικά — τούτων δ' εἰ περιόψεσθε τὰ δύο ἐς τὸ αὐτὸ
Hic satis manifestum, quomodo τὰ δύο dicere pot
cepta parte tertia, quippe quae ipsorum Atheniensi

C. *K.* *X.*

B.

B.

H

I.

L. Λ.

M.

N.

H.

F.

G. Γ.

H

I

L. Λ.

M.

O.

N.

R. *P.*

S. *Σ.*

T. TH. *T.* *Θ.*

Ξ.

Υ.

Z.

Addenda et Corrigenda.

P. 7. linea 2. lege: *οὔτε Βρασίδας.*
— 21. not. lin. 4. lege: eadem *ex* Philochoro.
— 26. lin. 27. lege: vicesimo *alteri* ad vicesimum tertium.
— 30. cap. 24. lin. 12. lege: *τὰ δέκα ἔτη.*
— 50. lin. 3. *ὀμνύντων.* vid. Schaefer. appar. crit. in Demosth. tom. III. p. 371. sq.
— 59. not. lin. 23. lege: *ἱερομήνια* legitur.
— 70. not. lin. 28. lege: in quinque illis *millibus.*
— 74. not. lin. 1. scribe: *debebat ἔφευγον.*
— 83. not. lin. 6. lege: *ad Longum* p. 371.
— 101. linea 5. lege: quantum *valuerint.*
— eadem linea 32. lege: *Hyccara* ceperunt.
— 110. linea 27. lege: Clitodemi, an *Clidemi.*
— 132. not. lin. 15. lege: sed quaeritur, *utrum* hoc loco etc.
— 135. not. lin. 2. lege: Reizio ad Vigerum p. 750, 177.
— 142. not. lin. ult. scribe: *μὴ περφόβησθε.*
— 152. not. lin. 4. lege: *Nominativis* autem illis.
— 162. not. ad cap. 34. antepen. lege: *Neve* quis.
— 208. not. linea a fine 6. lege: *Romani* Magnam Graeciam.
— 243. not. lin. 9. dele punctum post *ἀκουσίων.*
— 293. not. linea 21. scribendum: „Quare nostrum locum interpolatum esse pronuntiat Wesselingius. *Quanquam* Plutarchus memorat, Niciam etc. [Sed Plutarchus fortasse codice Thucydidis et ipse iam depravato usus est, id quod Wesselingius tom. V. p. 550. verisimile esse ait.]
— 300. not. 2. lin. 1. scribe: *κατειλημμένοι* correctus Q. [ni fallor, nam varietas omnis scripturae nunc ad manum non est.]
— 326. not. lin. 28. lege: imprecationes et *obsecrationes.*
— 330. ad finem cap. 77. vide omnino quos laudat Schaefer. in appar. crit. ad Demosth. t. III. p. 11.
— 337. not. lin. 4. lege: *κατὰ ἱστορῇ*: et mox lege *ἐσφαζεν.*
— 359. not. linea a fine 13. pone punctum post: *Idem.*
— 384. not. linea 9. lege: *copulare* solet.
— 386. not. linea 14. lege: *Atqui* verba *ἱκανῶς* etc.
— 400. not. lin. 2. lege: *her unterhandelte.*
— 414. linea penult. scribe: *Num* hoc antea ei non licuit?
— 415. in nota ad *τὴν ἑαυτοῦ γῆν* non debebam argumentis Haackii tantum tribuere. Nam neque *ἑαυτῶν* pro *αὐτῶν* ferri potest; v. notam ad libr. V. cap. 49. neque, licet continente Asiae minoris regi Persarum cederent, Graecorum nihil intererat, pluribus paucioribusne Rex illas oras navibus adnavigaret. A maiori enim numero insulis, quae continenti adiacebant, suis timere debebant. Retinenda igitur vulgata *ἑαυτοῦ.*